http://www.dhammadownload.com

ဒီဇိုင်း မောင်မင်းမင်းထွန်း [စတားအင်ပါယာ]
ကိုလတ် + မမြသဲစု ▸ အောင်သပြေ အော့ဖ်ဆက်
မန္တလေးမြို့။ (ဖုန်း) ၀၉-၅၁၀၁၈၀၁

သီလက္ခန်ဒေါင်ဝန်း ● (ဗြဟ္မဇာလသုတ်အဖွင့်)

သီလက္ခန်ဒေါင်ဝန်း

(ဗြဟ္မဇာလသုတ်အဖွင့်)

ဝါကျပေါင်း(၁၈၀)ကို နိဿယနှင့်တကွ
စီစဉ်ပေးထားပါသည်။

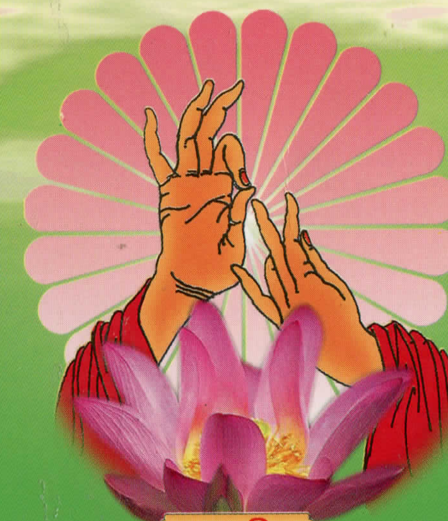

ဓမ္မဒါန

အရှင်ဉာဏာဿာမိ ၊မြစ်သား၊

သာသနာ-၂၅၅၅ ကောဇာ-၁၃၇၃

http://www.dhammadownload.com

သီလက္ခန်အောင်ပန်း

(ဗြဟ္မဇာလသုတ်အဖွင့်)

ဝါကျပေါင်း(၁၈၀)ကိုနိဿယနှင့်တကွ
စီစဉ်ပေးထားပါသည်။

ဓမ္မဒါန

အရှင်ဉာဏသာမိ (မြစ်သား)

သာသနာ-၂၅၅၅ခုကောဇာ-၁၃၇၃ခု

http://www.dhammadownload.com

ကျက်မှတ်ရန်

နက်, တက်, ကိစ္စာ၊ ဝစနာ၊ တစ်ဖြာ သမ္ဗန္ဓ၊ အာဘော်, နိရုတ္တာ၊ မိပ္ပါယာ၊ ဆန္ဒာလင်္ကာရ။

၂ ။ နိဒသယ်, ကရဏာ၊ ကမ္မဝိသေ၊ ဤလေးထွေ၊ မှတ်လေ ပုဗ္ဗာနု။ အာဓာ, ကမ္မံ၊ သမ္ပဒါန်၊ တုလျံဝိသေ၊ တစ်ထွေကတ်ကံ၊ ကြိယံ တဝ၊ သတ္တင်္ဂ၊ မှတ်ကြ ပရာနုသန်တည်း။

၃ ။ ကိစ္စာပိနှင့်၊ ယဒိပိ ကာမဉ္စ၊ နိပါတတို့၊ ဆိုက်ရကြိယာ၊ တိုင်အောင် မှာကား၊ ဆရာ စောဒက၊ ပြသည့်အာဘော်တည်း။(ဘုရားကြီး)

* ပန စပ်ရာ၊ ပုဒ်တို့မှာကား၊ ကျမ်းဆရာ၏၊ အဖြေလည်းရ၊ အာဘော်ပြ၏။ (ရွှေရေးဆောင်)

* ကိစ္စာပိ ဖယ်၊ နနုလှယ်၊ မှတ်ဘွယ်စောဒကာဘောဂ။
ပန တထာ စပ်ပုဒ်မှာ၊ စောဒနာ ပရိဟာရ။
ကျန်သမ္ဗာသာ စကားမှာ ပရိဟာရာဘောဂ။

၄ ။ နိပ္ပန္နကို ဝစန ဆိုလော့၊ ဝိဂြိုဟ်ဝါကျ ဝစနတ္ထတည်း၊ ထိုမှ ဟေတု မှတ်ရှုသကတ်၊ နိပါတ် ဣတိ ဇောတကသိလေ၊ ဒြပ်တွေကို မှတ် လေ ဝစနီယ၊ ဝေဝစနကို ဝစနီယတ္ထ ဆိုသည်၊ ဝိဂြိုဟ်တွေ့တိုင်း ခွဲနည်းတည်း။

၅ ။ ဟိတ်စပ်လေရာ၊ ကြိယာ၏၊ ပကတိမှန်၊ ကတ္တား ကံ၊ ဟိတ်၏ သမ္ဗန် ခံမြဲတည်း။

* ဝိသေသန ဟိတ်ဖြစ်က ဝိသေသျသမ္ဗန်ဖြစ်မြဲ။

* ပုဒ်လက္ခဏာ၊ ဟိတ်လုပ်က၊ လက္ခဏဝန္တခံ။

* ကြိယာပဒ၊ ဟိတ်ဖြစ်က၊ ကြိယာ ကတ်ကံ၊ သမ္ဗန်ခံမြဲတည်း။

* ပုဒ်ဓာတ် အနက်၊ ပစ္စည်းဝိဘတ်၊ ဗာဟျတ်မှတ်။

၆ ။ ဝါကျ ကိစ္စာ၊ စီကြရာ၌၊ ကိစ္စာပိသော်၊ ပနသော်၊ ထားနော် တစ်ခုခု။ [ကိစ္စာပိ ဝါကျကို ဂါထာစီသောအခါ ကိစ္စာပိ ဖြစ်စေ, ပန-ဖြစ် စေ, တစ်ခုခုပါရ၏၊ ကာမဉ္စ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူ။ ကိစ္စာပိ, ပန နှစ်ခု လုံး ပါလျှင် ပိုကောင်း၏။]

http://www.dhammadownload.com

ပုစ္ဆာ (၁) (၃) (၆) အညွှန်း

အကမ္မဝိတ္တာတိ ၇၂၇
အကာလော ခေါ် ၂၉
အကုသလံ ၅၁၀
အကုသလေနိကာ ၅၁၂
အကွာနန္တိ ၅၀၇
အဂဒေါဝိယ ၃၆၃
အင်္ဂန္တိ ၅၃၃
အင်္ဂဝိဖွာတိ ၅၃၉
အဂါရသွာတိ ၆၅၁
အဂ္ဂိဟောမန္တိ ၅၃၃
အစ္ဆယနာတိ ၆၂၉
အစိတ္တပ္ပါဒါ ၆၈၁
အဇ္ဈရုံ ပဟရိတုံ ၂၆၅
အဇ္ဈရာယောဂ- ၂၆၅
အဇိနပ္ပဝေဏိတိ ၅၁၅
အဥ္စန္တိ ၅၂၁
အညဒတ္ထုတိ ၆၄၅
အညမညသာတိ ၂၃၀
အညေဝါတိ ၅၇၃
အဋ္ဌကထာယံ ပန ၆၀၇
အဋ္ဌကထာသု ပန ၄၀၆
အဋ္ဌာရသဝတ္ထုဟိ ၅၉၁
အတီတကာလဝ္ဟော ၂၁၁
အတ္တန နိဿ ၄၆၃
အတ္တနာတိ ၃၉၄
အတ္တနာ လဒ္ဓံ ပန ၄၉၅
အတ္တနော ဝေသံ ၆၂၉
အတ္တာနံ သူစနတော ၇၈
အတိက္ကန္တေ မဇ္ဈန္တိကေ ၄၆၀
အတိဝေလန္တိ ၆၅၅
အထ အာနန္ဒတ္ထေရော ၃၀
အထ ကောဟာရာ ၆၅၈
အထ စ နေသံ ၄၃၃
အထ ဝါ ဘူတံ ၅၉၁
အထ သတ္တာနံ ၆၃၃
အထေနံ သူစိဘူတံ ၃၉၄
အထေနတ္တာယေ ၃၉၄
အတ္ထံ ပန ဒီပေန္တေန ၃၇၈
အတ္ထတော ဉာဏန္တိ ၅၉၆
အတ္ထတော ပန သဒ္ဒါ- ၄၉၀
အတ္ထဗျဉ္ဇနပရိပုဏ္ဏန္တိ ၁၆၂
အတ္ထမဓုရတာယ ၄၃၆
အတ္ထသံဟိတန္တိ ၄၅၀
အတ္ထိကေဟိ ပန ၃၇၄
အတ္ထိတ္တေဝ ၆၁၁
အတ္ထိ မေ အဓွ ၂၉
အတ္တောတိ တဿာ- ၁၁၂
အတ္တောတိ ဟောတုဖလ် ၁၁၈
အဒိန္နန္တိ ၃၉၀
အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယ ၃၉၀
အဓိစ္စသမုပ္ပန္နော ၆၈၁
အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ ၆၈၁
အဓိစိတ္တံ တေ ၅၂၉
အဓိမုတ္တိပဒါနိ ၅၉၁
အဓိဝုတ္တိနံ ၅၉၁
အဒ္ဓါနဂမနသမယဿ ၁၉၉
အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ၁၉၉
အနဂါရိယန္တိ ၆၅၁
အနဘိဘူတော ၆၄၅
အနဘိရတိ ၆၄၀
အနာဒီနဝဒဿာဝိတာယ ၆၂၄
အနိယျာနိကတ္တာ ၅၂၃
အနိကဒဿနန္တိ ၅၀၉
အနုပ္ပဒါတာတိ ၄၂၇
အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တီ ၅၁၂
အနုယောဂေါ ၄၈၀
အနုလောမ ပဋိလောမ ၁၁၈
အနေကပရိယာယေနာတိ ၂၂၁
အနေကဝါရံ ၂၃၀
အနေကဝိဟိတာနိ ၅၉၁
အန္တရာကထာတိ ၂၈၇
အန္တရာစ ရာဇဂဟံ ၁၉၂
အန္တရာသဒ္ဒေန ၁၉၂
အန္တလိက္ခေ ၆၂၉
အန္တာနန္တိကာ ၆၆၆
အန္ဓေဝသတီတိ ၂၁၆
အန္ဓေဝါသီ ဝဏ္ဏံ ၂၉၄
အန္ဓောတိ အယံ ၅၈၄
အပညသေယတော ၆၇၉
အပရန္တကပ္ပေါ ၆၈၆
အပရာမသတော ၆၂၇
အပိစ အာဂဒနံ ၃၆၀
အပိစ ခေါ် ပန သမ္မာ- ၄၄
အပိစ ဂဟဋ္ဌာနံ ၄၀၄
အပိစ ဒိဋ္ဌိနံ ၆၂၂
အပိစ တထာယ ၃၆၇
အပ္ပတိတာ- ၂၉၈
အပ္ပမတ္တကန္တိ ၃၃၆
အပ္ပမာဒေါ ဝုစ္စတိ ၅၉၆
အဗ္ဘုဒ္ဓလနန္တိ ၅၅၆

http://www.dhammadownload.com

ပုစ္ဆာ (၁) (၂) (၆) အညွှန်း

အပြဟ္မစရိယန္တိ	၃၉၈	အာကာသန္တိ	၅၀၉	ဣဿွေကေ	၆၉၄
အဘာဝေါတိ	၅၂၇	အာစမနန္တိ	၅၅၈	ဣဒံ ဖတိသတ	၆၁၄
အဘိဓမ္မပိဋကံ	၉၄	အာစရိယုပဇ္ဈာယာစ	၄၃၃	ဣဒံ ဘိက္ခဝေ ပဌမံ	၆၁၄
အဘိဓမ္မေ ယသ္မိံ	၁၇၀	အာစရိယေန ဟိ	၂၃၁	ဣဒဉ္စ ဝုတ္တံ ဟောတိ	၂၁၆
အဘိနန္ဒန္တိ	၇၂၅	အာတပ္ပမန္တာယာ	၅၉၆	ဣဒါနိ ကာရဏတော	၆၅၀
အဘိဘာဝနဋ္ဌေန	၃၅၃	အာဒါသပဥ္စန္တိ	၅၅၅	ဣဒါနိ တံ ကထေတု	၃၆၈
အဘိဘူတိ	၆၄၅	အာဒိစ္စုပဋ္ဌာနန္တိ	၅၅၆	ဣဒါနိ တေန ဘဂ-	၂၄၀
အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဉ္ဆော	၃၅၅	အာနန္ဒန္တိ --	၃၁၉	ဣဒါနိ မဇ္ဈိမသီလ	၄၉၀
အဘူတံ အဘူတတော	၃၁၃	အာမကစညပဋိဂ္ဂဟဏာ	၄၇၂	ဣဒါနိ မမံ ဝါ	၂၉၁
အဘူတပုဗ္ဗံ	၂၆၅	အာမကမံသ-	၄၇၂	ဣဒါနိ ယေဟိ	၅၉၂
အမရာ နာမ	၆၆၇	အာမိသန္တိ	၅၀၃	ဣဒါနိ သဿတော	၆၁၁
အမရာယ ဒိဋ္ဌိယာ	၆၆၇	အာယတနာနိ ပန	၇၁၄	ဣဒါနိဿ သုပ္ပဋိ-	၂၇၅
အမုတြ ဂစ္ဆာတိ	၅၃၁	အာယသ္မတော အာနန္ဒ-	၁၄	ဣမေ အင်္ဂလဋ္ဌိ	၅၃၉
အမ္ဗလဋ္ဌိကာတိ	၂၄၄	အာယသ္မာ မဟာကဿ-	၃၇	ဣမေ အမှာကံ ဝုဒ္ဓေါ	၃၂၅
အယံ ကိရ တံတံ	၂၂၅	အာယုက္ခယာ ဝါ	၆၃၇	ဣမေ ဂစ္ဆာတိ	၅၃၁
အယံ ပန အဋ္ဌကထာ	၂၆၅	အာရာစာရိတိ	၃၉၈	ဣမေ တဏှာ	၅၈၇
အယံ ဘန္တေ အာယသ္မာ	၂၅	အာရောပိတော	၅၃၀	ဣမေ ပန ဂုဏော	၅၆၀
အယံ သဒ္ဓိယဓမ္မော	၂၆၅	အာလောပေါ ဝုစ္စတိ	၄၈၉	ဣမေ ပန တဏှာ-	၆၄၀
အယဉ္စ သဗ္ဗဂုဏ	၁၈၄	အာဝါဟနံ	၅၄၉	ဣမေ ပန နေတ္တိ	၇၂၁
အယန္တိ. အဘိနန္ဒသဒ္ဒေါ	၇၂၅	အာသန္ဒိတိ	၅၁၂	ဣမေ ပန ပဌမာ	၆၄၀
အယန္တိ အဘိသဒ္ဒေါ	၈၂	ဣတိ ပန သဗ္ဗံ	၃	ဣမေ ပနဿ ကာလော	၁၆၅
အယန္တိ လောဘာသဟ-	၃၃၂	ဣတိ ဘဝေါ	၅၂၇	ဣမေ ပန မယာ	၁၄၃
အယောဖိယမာနေ	၁၉၆	ဣတိ ရူပကာယ	၆၉၄	ဣမေ ပန သဗ္ဗညုတ	၂၇၆
အရဟတ္တမဂ္ဂ	၇၂၁	ဣတိ ဝါ ဟိ ဘိက္ခဝေ	၃၈၅	ဣမေ သုတ္တန္တပရိယာ-	၂၅၈
အရိန္ ဟတတ္တာ	၂၇၄	ဣတိ သဗ္ဗာလောကာ	၃၆၃	ဣမာပိ တုမှံ-	၃၂၅
အရောဂေါ	၆၈၉	ဣတိဟ တေ ဥဘော	၂၃၀	ဣမသ္မိံ ပန	၇၂၇
အဝိသံဝါဒကော-	၄၁၇	ဣတိဟ မေတိ	၂၇၆	ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ	၅၇၈
အသညသတ္တာတိ	၆၈၁	ဣတော ပနည်	၅၇၃	ဣမသ္မိံ ပနေတ္ထ	၃၇၄
အသိနာ သီသံ	၄၁၃	ဣဒ္ဓတ္တန္တိ	၆၅၀	ဣမသ္မိံယေဝ	၇၀၁
အဟိဝိဇ္ဇာတိ	၅၄၁	ဣဒ္ဓိကုမာရိက	၄၇၄	ဣမသ္မိံ ဟိ ဌာနေ	၂၂၇
အဟိနိဗ္ဗြယော	၆၉၈	ဣဒ္ဓိတိ ပုရိသန္တ-	၄၇၄	ဣမိနာမယန္တိ	၆၄၇

http://www.dhammadownload.com

ဣမိနာမဟံ ၆၁၄
ဣမိဿာ ဂါထာယ ၁၈၄
ဣရိယာပထာန ၂၃၆
ဣဿရော ကတ္တာ ၆၄၅
ဤဒိသေသုစ ဌာနေသု ၁၉၆
ဤဒိသေသု ဟိ ဌာနေသု ၂၂၇
ဥက္ကာပါတောတိ ၅၄၆
ဥက္ကောဋနန္တိ ၄၈၃
ဥဂ္ဂမနန္တိ ၅၄၇
ဥစ္စာသယနံ ၄၆၉
ဥစ္ဆေဒန္တိ ၆၉၂
ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါတိ ၂၃၀
ဥတ္တမညာဏ ၅၆၄
ဥတ္တရိတရံ ၇၁၈
ဥဒပါဒီတိ ၂၆၅
ဥဒ္ဒလောမီတိ ၅၁၅
ဥဒ္ဒံ ဝိရေစနန္တိ ၅၅၈
ဥဒ္ဓစ္စာဝဟာယ ၃၁၉
ဥဒ္ဓမာဃာတနာ ၆၈၈
ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ ၆၈၈
ဥပပဇ္ဇန္တီတိ ၆၄၄
ဥပရိဗဒ္ဓေန ၅၁၆
ဥပါဟနာ ပန ၄၉၇
ဥပ္ပါတန္တိ ၅၃၃
ဥပ္ပိလာဝိနော ၃၁၉
ဥဘတောလောဟိတ ၅၁၉
ဥဘယမ္ပိ ဝါ ဒဠှ ၆၇၁
ဥဘယမ္ပေတံ ၂၆၅
ဥဿာပိ စေတေ ၆၇၁
ဥယျောဓိကန္တိ ၅၀၈
ဦနုန္တာန ပူရေန္တော ၄၆၆
ဧကစ္စသဿတိကာ ၆၂၈
ဧကစ္စော ဟိ ပုဂ္ဂလော ၄၁၇
ဧကန္တလောမီတိ ၅၁၅
ဧကာဘတ္တိကောတိ ၄၅၆
ဧကာဘိကျုဿ ဟိ ၄၉၇
ဧကေကာယ ၅၀၉
ဧကောတိ ၅၈၀
ဧကော ပစ္စယိကော ၄၁၇
ဧကော ပါသာဏ ၄၁၃
ဧတေသံယေဝ ဥက္ကော- ၄၈၄
ဧတေသံ ဝါ အည- ၆၂၂
ဧတ္ထစ ကိဉ္စာပိ ၇၁၄
ဧတ္ထစ ဌပေတွာ ဒဏ္ဍံ ၃၈၂
ဧတ္ထစ ဒုတိယံ ပဒံ ၃၁၆
ဧတ္ထ ဟိ ဝိနယပိဋကံ ၉၄
ဧဝံ အဋ္ဌာရသ ၆၈၆
ဧဝံ အဘိဘဝန္တေန ၃၆၃
ဧဝံ အဘိသမ္ပရာယာ ၆၂၄
ဧဝံ အဝဏ္ဏဘူမိယံ ၃၁၉
ဧဝံ ဂတိကာတိ ၆၂၄
ဧဝံ ဒုတိယေန နယေန ၃၁၀
ဧဝံ နိသိန္နော ပန ၂၈၃
ဧဝံ ပဌမေန နယေန ၃၀၅
ဧဝံ ပရာမဋ္ဌာတိ ၆၂၄
ဧဝံ ဗြဟ္မဒတ္တေန ၅၆၀
ဧဝံ မမ္မစ္ဆေဒကောပိ ၄၃၄
ဧဝံ ဝစနသဏ္ဌာတာယ ၄၃၄
ဧဝံ ဝိဓ ပရ- ၆၂၄
ဧဝံ ဝိပါကောတိ ၅၄၈
ဧဝဉ္စ ဂတေ တေ ၃၀
ဧဝဉ္စ ပါပိစ္ဆတာစေဝ ၃၃၄
ဧဝန္တိစ မေတိစ ၁၅၃
ဧဝန္တိ ဝစနေန ၁၅၆
ဧဝမာဟာ ၆၂၂
ဧဝမေတေသု စတူသု ၂၉၄
ဧဝမေတ္ထ ဒွီဟိ ပဒေဟိ ၃၀၃
ဧဝရူပါယ ဒဗ္ဗိယာ ၅၃၃
ဧဝရူပီ ကထာ ဗဟုနော ၄၄၀
ဧဝရူပိံ ဘာသမာနော ၄၄၇
ဧဝရူပေ ကာမေ ၇၀၆
ဩကဍ္ဎာယိဋ္ဌိတော ၆၀၂
ဩက္ကမနန္တိ ၅၄၇
ဩရမတ္တကန္တိ ၃၃၆
ဩဝိနံ ပဋိ- ၅၅၉
ကံသော ဝုစ္စတိ ၄၈၃
ကဏ္ဍဗေပ္ပနန္တိ ၅၅၅
ကဏ္ဍတေလန္တိ ၅၅၈
ကဏ္ဍသုခါတိ ၄၃၆
ကဏ္ဍိကာလကဏ္ဏံ ၅၄၆
ကဠိသန္တိ ၅၁၅
ကတပရပ္ပဝါဒါ ၆၇၇
ကတမေ ပန တေ ၆၆၂
ကတ္ထစိ ကေ ကတ္ထကံ ၂၆၁
ကန္တာဘာဝေနေဝ ၄၄၀
ကဒလိမိဂပဝရ ၅၁၆
ကဒါစိတိ ၆၂၈
ကပ္ပသဒ္ဒေါပိ ၅၈၇
ကပ္ပိယကုဋိယံ ပန ၅၀၃
ကဗဋ္ဌိကာရံ ၆၉၈
ကမ္ဗတေဒေသာ ၆၅၈
ကမ္မုနာ ဝိနသန္တေ ၅၅၀
ကယဝိက္ကယာတိ ၄၈၃

http://www.dhammadownload.com

ပုစ္ဆာ (၁) (၃) (၆) အညွှန်း

ကရုဏာသီတလ	၁	ဂဒ္ဒူလော ဟောတ္တ	၃၆၀	ဌာနံ ခေါ ပနေ	၆၅၁
ကသ္မာ ပနေသ ဒီဃ-	၁၃၅	ဂန္ထန္တိ ယံကိဉ္စိ	၄၆၃	ဌာနံ ဝုစ္စတိ ကာရဏံ	၄၆၆
ကသ္မာ ပန နေသံ	၂၇	ဂန္ဓဝသေန ဆဝိ-	၄၆၆	တံ ဇာတေသံ	၆၈၁
ကသ္မာ ပနေတ္ထ ယထာ	၁၇၀	ဂမ္ဘီရတ္တာယေ	၅၆၄	တံ ကသ္မာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ	၃၃၆
ကာမာဝစရောတိ	၆၉၈	ဂရုံ ဟိ လောကေ	၁၈၄	တံ ဆာယူဒက-	၂၄၄
ကာယနုတ္တာတိပိ	၂၈၃	ဂဟဋ္ဌာနံ အတ္တနော	၄၀၄	တံ ပန နေက္ခမ္မနိဿိတံ	၃၂၅
ကာယနေတ္တာတိပိ	၂၈၃	ဂါမကထာပိ	၅၂၆	တံ ပန ဝဋ္ဋနေန	၄၈၄
ကာယနောတ္တာတိပိ	၂၈၃	ဂါမဓမ္မာတိ	၃၉၈	တံ မမဿ	၆၇၁
ကာယိကဝါစသိက	၆၄	ဂါဟံ န ဥပဂစ္ဆတိ	၆၆၇	တံ မာတာ နိဝတ္တေတုံ	၄၃၄
ကာရုဏာသင်္ခါတာ	၆၂၄	ဂုဏပရိပုဏ္ဏတာယ	၄၄၀	တံ ဝဒန္တီတိ	၇၀၁
ကာလေန ဝဒတီတိ	၄၄၆	ဂေါတမောတိ	၃၇၈	တံ ဝိသုဒ္ဓံ သတ္တံ	၅၄၂
ကာလေနာတိ	၄၄၇	ဂေါနကောတိ	၅၁၂	တံ ဟိနေ ပရသတ္တကေ	၃၉၀
ကာဝေယျန္တိ	၅၄၈	ဃဋိကာ ဝုစ္စတိ	၅၀၉	တက္ကပရိယာဟတ	၆၂၂
ကိဉ္စတ္ထ တံ ပရမတ္ထ-	၁၅၃	စက္ခာဒီသု ဟိ	၇၁၀	တက္ကယတီတိ	၆၁၇
ကိဿ ပန ထေရော	၁၄	စဏ္ဍာလန္တိ	၅၀၈	တက္ကေတွာ	၆၁၇
ကုတ္တကန္တိ	၅၁၅	စတ္တာရော ဟိ သုတ္တ-	၂၉၁	တက္ကော ဝါ အဿ	၆၁၇
ကုဒ္ဓေါ အတ္ထံ	၃၁၀	စရဝါဒပ္ပမောက္ခာယာ	၅၃၀	တဋ္ဋ ဇဝံ ဝိခ	၆၂၇
ကုပိတာ ကောဓေန	၃၀၅	စဝန္တီတိ	၆၀၇	တဋ္ဋ ပဗာနန္တံ	၆၂၇
ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထာတိ	၅၂၆	စာတုမဟာဘူတိ	၆၉၄	တတိယံ လဘိတွာ	၄၉၇
ကုမ္ဘထူဏန္တိ	၅၀၇	စိတ္တံ ပန ယသ္မာ	၆၆၄	တတိယဝါရော ပန	၃၃၂
ကူဋန္တိ	၄၈၃	စိတ္တကန္တိ	၅၁၂	တတော အဝိပရီတော	၃၆၀
ကောစိ အညံ ဒဿေတွာ	၄၈၄	စိတ္တေနပိ ဒိန္နမေဝ	၃၉၄	တတော ဥတ္တရိ	၅၀၀
ကောပသေတံ	၂၉၈/၃၀၃	စေတသော ဥပ္ပိ-	၇၀၉	တတော ဥပရတောတိ	၄၆၀
ကောသေယျန္တိ	၅၁၅	စေတော သမာဓိန္တိ	၆၀၁	တတော တေဟိ	၆၁၁
ခတော မေတိ	၅၂၇	စောဒိတာ ဒေဝဒူတေဟိ	၂၁၆	တော ပရံ နာဒ-	၆၅၁
ခလိကန္တိ	၅၀၉	ဇာတရူပန္တိ	၄၆၉	တတော ဝိရတတ္တာ	၄၆၀
ခိဍ္ဍာယ ပဒုဿန္တိ	၆၅၅	ဇိဝှါနိဗန္ဓနန္တိ	၅၅၅	တဒိ အတ္ထတ္ထ	၇၉
ခေတ္တံ နာမ	၄၇၇	ဇီဝိတပရိယောဒါနာ	၇၂၄	တတ္ထ အနုသ	၂၆၅
ခေတ္တဝတ္ထုသီသေန	၄၇၇	ဉတွာ တံ	၅၀၉	တတ္ထ အနာဂတ	၆၈၆
ခေါကာရော ပဒ-	၂၁၁	ဈာနမနေန	၆၂၉	တတ္ထ အာဟနတိ	၂၉၈
ဂတောတိ အဝဂတော	၃၆၈	ဈာနဝေဂေ ပန	၆၈၄	တတ္ထ ကောဘိက္ခုသပိ	၂၅၃

http://www.dhammadownload.com

တတ္ထ ကိစ္စာပိ ဇေတသု ၁၆၇
တတ္ထ တတ္ထ ပဋိ- ၇၀၁
တတ္ထ န ဧကန္တေန ၆၈၉
တတ္ထ ပါဏဿ ၃၆၈
တတ္ထ ရညော ကိဋ္ဌ- ၂၄၄
တတ္ထ ဝိနယပိဋကံ ၅၅
တတ္ထ ဟိ အဘိဓမ္မေ ၁၇၀
တတြ စေ တုမှေ ၃၀၅
တတြ တုမှေဟိတိ ၃၁၃
တတြာတိ တသ္မိံ ၂၂၁
တတြာတိ ယေ- ၂၉၆
တတြာပိ တသ္မိမ္ပိ ၂၅၆
တထံ ဂတောတိပိ ၃၆၇
တထဒဿိတာယ ၃၅၃
တထဓမ္မေ ၃၅၃/၅
တထလက္ခဏံ ၃၅၃
တထဝါဒိတာယ ၃၅၃
တထာ အကတွာ ဧကံ ၁၇၀
တထာ အညေပိ ၃၀
တထာ အာဂတော ၃၅၃
တထာကာရိတာယ ၃၅၃
တထာဂတောတိ ၃၅၃
တထာ ပဌမံ အဗ္ဘာ- ၁၀၃
တထာ ပဌမံ ဓေ ၁၀၀
တထာရူပန္တိ ၆၀၁
တထာ ဟိ နံ သိရသ္မိံ ၂၀
တထာ ဟိ ဝိက္ခိတ္တ- ၁၅၆
တထာ ဟိ ဝိနယပိဋက ၁၀၃
တဒတ္ထာယ အကတ- ၄၇၇
တဒုဘယေနာပိ အတ္တ- ၁၆၂
တဒေဝပဒဟနံ ၅၉၆

တဿ အဝိဒူရေ ၂၄၄
တဿ ကိရ ဒွါရ- ၂၄၄
တဿ ပန ဒေဝ ၆၃၇
တဿာ ကတမာယ ၂၈၃
တဿာ တဿာ ပန ၃၄၁
တဿာပိ ပုရိမော ၂၈၃
တသ္မာ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ ၅၆၀
တသ္မာ အန္တောမဇ္ဈန္တိကေ ၄၅၆
တသ္မာ အယမေတ္ထ ၂၂၁
တသ္မာ ဥက္ကောဋန- ၄၈၄
တသ္မာ ဧကံသမယန္တိ ၁၇၈
တသ္မာ ဧတ္ထ အာဏတ္တိ ၄၀၆
တသ္မာ ဂမ္ဘီရာ ၅၇၃
တသ္မာ တဏှာဒိဋ္ဌိ ၅၈၈
တသ္မာ တထာနံ ၃၅၅
တသ္မာ တဒတ္ထ ၁၇၆
တသ္မာ ယာယ ဒုဿီလျ ၄၆၆
တသ္မာ ရာဇဂဟဿစ ၁၉၂
တသ္မိံ ပန သမိဒ္ဓေ ၅၅၆
တသ္မိံ ဝါ အဝဏ္ဏေ ၃၀၅
တာယ ဒယာပန္နတာယ ၃၈၅
တိဗ္ဗတာယ မဟာ- ၃၇၁
တိဝိဓေန ကုဟန ၅၃၂
တီသုပိ စေတေသုတိဿော ၁၀၃
တီသုပိ စေတေသု ဧတေ ၁၁၂
တုမှံ ယေဝဿ ဓာန ၃၀၅
/၃၂၅
တူလိကာတိ ၅၁၅
တေန ဘဂဝတာ ၂၇၁
တေန သမယေနာနေတွာ ၈၈
တေ ယာဝတာယုကံ ၆၃၇

တေလန္တိ ၅၃၈
တေသံ ဇဝံ ပုဗ္ဗန္တံ ၅၈၈
တေသံ တေသံဝါ ၁၁၈
တေသံ မူလဘူတာ ၄၂၁
တေသံ ဝသေန သေသာ- ၃၀၃
တေသု ပါတရာသဘတ္တံ ၄၅၆
တေသု ဝါ ဒွီသု ၂၂၁
တေဟိ ဓတ္တကမ္ပိ ၅၀၃
ထိရကာယောတိ ၄၁၃
ထေတောတိ ၄၁၃
ထေနေတီတိ ၃၉၄
ဒက္ခိဏာက္ခက ၅၃၈
ဒဗ္ဗိဟောမာဒီနိပိ ၅၃၃
ဒယာပန္နောတိ ၃၈၅
ဒသသဟဿီ ၇၂၇
ဒါရကတိကိစ္ဆာ ၅၁၉
ဒါသိဒါသပဋိဂ္ဂဟဏာ ၄၇၄
ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန ၇၀၁
ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိ ၄၄၆
ဒိဋ္ဌဓမ္မေ ၇၀၁
ဒိဋ္ဌိဂတသေတံ ၅၉၃
ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ၆၀၇/၆၈၉
ဒိဋ္ဌိယောဝ ၆၂၂
ဒိဋ္ဌိသီလသာမည ၂၀၃
ဒိန္နမေဝ အာဒိယတိ- ၃၉၄
ဒိဗ္ဗောတိ ၆၉၈
ဒိသာဍာဟောတိ ၅၄၆
ဒီယပ္ပမာဏာနံ ၁၃၅
ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော ၆၂၈
ဒုတိယံ ဒွါသဋ္ဌိ ၁၀၃
ဒုတိယံ ပဒံ ပဌမဿ ၃၁၆

http://www.dhammadownload.com

ပုစ္ဆာ (၁) (၃) (၆) အညွှန်း

ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိကာတိ	၅၄၈	နယန္တိ တောယာ	၇၂၁	ပစ္စဋ္ဌနန္တိ	၅၅၉
ဒုဗ္ဘဂကရဏန္တိ	၅၅၀	နယန္တီတိ	၇၂၁	ပစ္စယိကောတိ	၄၁၇
ဒုဝေ ပုထုဇ္ဇနာ	၃၄၅	နဝ လောကုတ္တရ-	၄၄၆	ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ	၅၇၃
ဒူတေယျံ	၄၈၀	န သမ္မာယေယျ	၆၇၈	ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခု-	၂၀၈
ဒေဝဒုဒြဘိတိ	၅၄၇	နှ ဟိ အာယတနာနိ	၇၁၄	ပဉ္စဟိ ကာမ	၇၁၅
ဒေဝါနံ ကမ္မဇတေဇော	၆၆၂	န ဟိ တထာဂတာ	၅၀	ပညတ္တေ အာသနေ	၂၈၀
ဒေသနာတိ တဿာ	၁၁၂	န ဟိ မာရာပေတု-	၄၃၃	ပဋိဝိရတောတိ	၃၇၆
ဒေသနာတိ ပညတ္တိ	၁၁၈	နာနတ္တကထာတိ	၅၂၆	ပဋိဝေဓောတိ	၁၁၂/၁၁၈
ဒေသနာ ပန အရဟတ္တ	၇၁၈	နာဿာ လေန္တိ	၄၃၆	ပဋိတိ ဥပသဂ္ဂပဒံ	၁၄၁
ဒေသနာ ပန အာဒိတော	၃၇၈	နာဟံ ဘိက္ခဝေ အညံ	၁၃၅	ပဌမ မဟာသင်္ဂီတိနာမ	၅
ဒေသနာဝိလာသ-	၃၆၃	နိကတီတိ	၄၈၄	ပဌမေစ တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ	၁၀၈
ဒေသနာ သာသနကထာ	၈၈	နိဂ္ဂါထကတ္တာ	၇၂၇	ပဏ္ဍိတာတိ	၆၇၆
ဒေါမနဿေတံ	၂၉၈	နိစာနံ ဝုစ္စတိ	၄၄၇	ပတ္တာဋ္ဌကံ	၅၁၂
ဒွိန္နဥ္စ ဓိတ္တာနံ	၃၄၁	နိစာန မဿာ	၄၄၇	ပဒုသိကာတိပိ	၆၅၅
ဓမ္မာတိ ဂုဏေ	၅၆၀	နိဒ္ဒေါသောတိ	၄၃၆	ပဗ္ဗဇိတိတိ	၆၅၁
ဓမ္မောတိ တန္တိ	၁၁၂	နိပုဏာတိ	၆၇၆	ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဟိ ယဿာ	၆၅၁
ဓမ္မောတိ ဟေတု	၁၁၈	နိပ္ပဲသော သီလ	၅၃၂	ပဗ္ဗတကူဋ္ဋဝိယ	၆၀၂
ဓောဝနန္တိ	၅၀၈	နိဗ္ဗုဒ္ဓန္တိ	၅၀၈	ပမာဒေါ ဇတ္တ	၅၀၉
န အညံ နိက္ခိပိတွာ	၄၅၀	နိဗ္ဗေဓေဟိ ဝါ	၅၃၁	ပယောဂမတ္တေပိ	၃၇၁
န အာယာတောတိ	၂၉၈	နိမိတ္တန္တိ	၅၃၃	ပရမဒိဋ္ဌမဇ္ဇ	၇၀၁
န ကောဝလံ သဒ္ဓါ	၆၁၄	နိမိတ္တံ သီလ	၅၃၂	ပရဿ ဟရဏံ	၃၉၀
န ကောဝလဥ္စ	၃၇၈	နိသဇ္ဇဝ သဗ္ဗညု	၂၈၇	ပရိစာရေဟိတိ	၇၀၆
န ကောဝလဥ္စ ဇောသံ	၄၇၂	နိဟိတဒဏ္ဍော	၃၈၂	ပရိတဿနာ	၆၄၀
နဂရဝါသိနံ ကထာ	၄၄၀	နေတံ ပဗ္ဗဇိတဿ	၄၉၇	ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ	၃၂၅
နဂရဝါသိနော ဟိ	၄၄၀	နေလင်္ဂ သေတ	၄၃၆	ပရိဗ္ဗာဇကော	၂၁၁/၂၅၀
န တံ ရက္ခန္တိတိ	၇၂၄	နေလာတိ ဇလံ	၄၃၆	ပရိယန္တဝတိန္တိ	၄၅၀
နတ္ထိ ဣတော	၆၂၂	နေဝ အတ္တနော	၃၀၃	ပရိဟာရပထန္တိ	၅၀၉
နတ္ထုကမ္မန္တိ	၅၅၈	နေဝ နံ ဥဂ္ဃာတိ	၄၆၉	ပရေတိ ပဋိဝိရုဒ္ဓါ	၂၉၆
န ထေနေန	၃၉၄	နာပနန္တိ	၅၂၁	ပရေတိ ယေကေစိ	၃၁၉
နန ဣဒံ သိလံ နာမ	၃၃၆	ပက္ကမ္ဗျာနန္တိ	၅၄၂	ပရေသန္တိ	၃၁၀
န မရတီတိ	၆၆၇	ပဂ်ီစီရံ	၅၁၀	ပလ္လင်္ကောတိ	၅၁၂

Black

http://www.dhammadownload.com

ပဟာယာတိ ဣမံ	၃၇၆	ပုဗ္ဗန္တံ ကပ္ပေတွာ	၅၈၀	ဘူတံ ကထံ	၄၄၆
ပဟိတာဂမနံ	၄၈၀	ပုဗ္ဗန္တကပ္ပေါ ဝါ	၅၈၀	ဘူရိကမ္မန္တိ	၅၅၆
ပဟောန္တေန ပန	၂၂၇	ပုဗ္ဗပေတကထာတိ	၅၂၆	ဘူရိဝိဇ္ဇာတိ	၅၄၁
ပါဏဝဓော	၃၆၈	ပုရသ ဓော်တိပိ	၄၄၀	ဘောဇနာနီတိ	၄၉၀
ပါဏီသုရန္တိ	၅၀၇	ပုရိမယာမကိစ္စ	၂၇၈	မ-ကာရော ပနေတ္ထ	၆၁၄
ပါဏောတိ စေတ္ထ	၃၆၈	ပုရေ သံဝမုနာရီ	၄၄၀	မဇ္ဈေ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ	၃
ပါဏသ အတိပါတော	၃၆၈	ပေက္ခန္တိ	၅၀၇	မဏ္ဍလမာဠေတိ	၂၆၁
ပါဠိယမာရူဠ္	၂၅၀	ပေါရာဏာ ပန	၁၇၈/၁၈၇	မတ္တာတိ ပမာဏံ	၂၀၈
ပိကာရော ပဒသန္ဓိ	၂၁၁	ဖသ္သော ဝ တံ တံ	၇၁၄	မတ္တာတိ ဝုစ္စတိ	၃၃၆
ပိကာရော မဂ္ဂပ္ပဋိ-	၂၁၁	ဖုသတီတိ	၆၀၁	မတ္တိကာဒိဝိသေသံ	၅၃၉
ပိဋကံ ပိဋကတ္ထဝိဒူ	၈၈	ဖုသ ဖုသ	၇၁၄	မန္တပဿော ဟိ	၆၁၇
ပိသုဏံ ဝါစံ	၄၂၁	ဗလဂ္ဂန္တိ	၅၀၈	မန္တေ့တိ	၆၇၉
ပိဠန္ဓနာေ ဓာရေတိ	၄၆၆	ဗဟူ ခုဒ္ဒက-	၂၅၀	မနေန ပဒုသန္တိ	၆၆၁
ပီတိ တေသံ	၆၂၉	ဗာလာနံ အဝိသယတ္တာ	၅၆၄	မနေသိကာ	၅၁၂
ပီတိယာ ဇော်	၃၁၉	ဗိဇဂါမဘူတဂါမ	၄၅၀	မနော ဓမ္မောတိ	၆၉၈
ပုထု အဝိဟတ-	၃၄၉	ဗုဒ္ဓကာလေ ကိရ	၂၈၀	မမ္မစ္ဆေဒကောပိ	၄၃၄
ပုထု ကိလေသေ	၃၄၉	ဗုဒ္ဓသ ဟိ ဘဂဝတော	၅၀	မမန္တိ သာမိ-	၂၉၆
ပုထု နာနာဩေယဟိ	၃၅၃	ဗြဟ္မံ သေဋ္ဌံ	၃၉၈	မဟတာ ဘိက္ခုသံဃေန	၂၀၃
ပုထု နာနာပဋိ-	၃၅၁	ဗြဟ္မဒတ္တောတိ	၂၁၆	မဟန္တံ ဥဿာဟံ	၃၉၀
ပုထု နာနာဘိ-	၃၄၉	ဗြဟ္မဝိမာန	၆၄၀	မဟာဥပဓာနံ	၅၁၉
ပုထု နာနာ သတ္တာ-	၃၅၁	ဘဂဝန္တံ ပိဋ္ဌိတော	၂၃၆	မဟာသယနန္တိ	၄၆၉
ပုထု ပဠသု	၃၅၁	ဘဂဝါတိ ဂရု	၁၈၄	မဟောသကွတရော	၆၄၇/၆၅၁
ပုထု ပဠဟိ	၃၅၁	ဘဂဝါတိ ဝစနံ	၁၈၄	မာဏဝေါတိ	၂၁၆
ပုထုဝါ အယံ-	၃၅၂	ဘညမာနေတိ	၇၂၇	မာတာပိတူနံ	၆၉၄
ပုထု သတ္ထာရာနံ	၃၄၉	ဘဝေါတိ	၅၂၇	မာတာပေတ္တိကော	၆၉၄
ပုထု သဗ္ဗဂတိဟိ	၃၄၉	ဘာဂျဝါ ဘဂ္ဂဝါ	၁၈၄	မာနုသကာ	၇၀၆
ပုထုနံ ဇနာဒိဟိ	၃၄၅	ဘိက္ခုနော ပန ဝသနဋ္ဌာ-	၅၀၃	မာလာတိ	၅၂၁
ပုထုနံ ဝါ ဂဏန	၃၅၂	ဘိက္ခုနံ သံဃော	၂၀၃	မာလာတိ ယံကိဉ္စိ	၄၆၃
ပုန ဣတရော	၂၃၁	ဘိက္ခုနံ သတာနံ	၂၀၈	မာလာဒီသု မာလာတိ	၄၆၃
ပုန ရောဂေ သတိ	၅၀၁	ဘိန္နာနံဝါ သန္ဓာတာ	၄၂၆	မိဂစက္ကန္တိ	၅၄၂
ပုနပ္ပုနံ ယုတ္တ	၅၉၆	ဘုမ္မတ္ထေ ဝါ	၂၈၀	မုခစုဏ္ဏံ	၅၂၁

http://www.dhammadownload.com

မုဒ္ဒါတိ	၅၄၈	ယသ္မိံ မနုသိ-	၅၉၆	ဝင်္ကကန္တိ	၅၁၀
မုသာတိ အဘူတံ	၄၀၂	ယသ္မိံ ပဒေသေ	၂၈၀	ဝဇ္ဈောတိ	၆၀၂
မုသာဝါဒံ ပဟာယာ	၄၀၂	ယာနုသန္ဓိမိမှိ	၄၉၇	ဝဏ္ဏံ သမ္မာ ဝဒမာနာ	၅၆၅
မူသိကစ္ဆိန္နန္တိ	၅၃၃	ယာနိ ဖြဟ္မလောကေ	၆၉၈	ဝဏ္ဏန္တိ ဝဏ္ဏသဒ္ဒေါ	၂၂၅
မေထုနာတိ	၃၉၈	ယာ ပန ပဋိယ-	၆၄၀	ဝဏ္ဏဝန္တတရော	၆၅၁
မေသဒ္ဒေါ တိသု	၁၄၃	ယာဝစ မမ္ဗဝိနယော	၉	ဝတ္ထုကမ္မန္တိ	၅၅၈
မောက္ခစိကာ	၅၁၀	ယာဝဒ္ဓိဒန္တိ	၂၆၅	ဝတ္ထု နာမ	၄၇၇
မောမူဟောတိ	၆၇၉	ယာဝဒိဒန္တိ	၂၆၅	ဝတ္ထုပရိကမ္မန္တိ	၅၅၈
ယံ စေတ္တ ဝုမိမန္တော	၈၂	ယေ ဥလာရံ	၆၃၇	ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာတိ	၅၃၉
ယဉ္စိ စေတ္တ သောတေန	၁၅၃	ယေ တထာဂတော	၅၆၅	ဝဓောတိ မာရဏံ	၄၈၈
ယဉ္စိ တံ စေတ္တ သောတေန	၁၅၃	ယေ စမ္မေ တထာ-	၅၆၅	ဝသဝတ္တိတိ	၆၄၅
ယဉ္စိ သမယံ ဘဂဝါ	၁၇၈	ယေနာတိ	၂၈၀	ဝသိ ပိတာ ဘူတ-	၆၄၇
ယံ တုမှေဟိ ဝုတ္တံ	၃၁၃	ယေ ပန ပရိတ္တံ	၆၃၇	ဝဿကမ္မံ	၅၅၆
ယံ ပန ဘိက္ခူ ကတ္တရ	၃၈၂	ယေဘုယျေနာတိ	၆၂၉	ဝဿောတိ ပုရိသော	၅၅၆
ယံ ဝါ သော အတ္တဝါဒီ	၄၅၀	ယေဟိတိ	၅၆၅	ဝါဒေါတိ တဿ	၄၀၂
ယထာ ဓမ္မံ ဓမ္မာဘိ	၁၁၈	ယော ဟံ ပုရိသော	၄၀၈	ဝါယံသဝိဇ္ဇာတိ	၅၄၂
ယထာဘုစ္စန္တိ	၅၆၅	ယော ဟိ သော သိက္ခာ-	၁၇၆	ဝါလဓေဝိရူပါ	၆၇၇
ယထာဝဇ္ဇံ	၅၁၂	ရဓတန္တိ	၄၆၉	ဝိကိုတ္တစိတ္တော	၁၅၆
ယထာသမာဟိတေ	၆၀၁	ရန္ဓယော တော်	၇၂၁	ဝိဂ္ဂါဟိကကထာ	၅၂၉
ယထာ သုနိခါတော	၆၀၂	ရည် နိယျာနံ	၅၄၆	ဝိတက္ကိတန္တိ	၇၀၉
ယထာ ဟိ တစ္ဆကာနံ	၈၁	ရတ္တိယာ ဘောဇနံ	၄၆၀	ဝိဒိတွာတိ	၂၇၆
ယထေဝ ဟိ ကုဒ္ဒေါ	၃၃၂	ရထကန္တိ	၅၁၂	ဝိနယပရိယာယေန	၂၅၈
ယတ္တ ပရော ယထာ	၃၉၀	ရာဇဂဟတော ပန	၁၉၉	ဝိနယပိဋကံ အာဏာ-	၉၄
ယတ္တ ဝါ ဥဘယမ္ပိ	၄၇၇	ရူပိတိ	၆၉၄	ဝိနယပိဋကေစ	၁၀၈
ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ	၅၉	လဒ္ဓိတိ ပါပ-	၃၈၅	ဝိနယေစ ဟေတုအဗ္ဗော	၁၇၆
ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ	၅၆၅	လာဘာသက္ကာရ	၅၃၂	ဝိနယောနာမ ဗုဒ္ဓ	၄၄
ယဒိ ဧဝံ သေကျောပိ	၂၀	လာဘီ အရဟတော	၆၉၂	ဝိနာသန္တိ	၆၉၂
ယသ္မာ ပန တာယ	၆၈၄	လာဘေန လာဘံ	၅၃၂	ဝိပရာမောသောတိ	၄၈၈
ယသ္မာ ပန ဗုဒ္ဓါနံ	၃၆၈	လောကေနဝါ	၅၈၀	ဝိပ္ပကတာတိ	၂၈၇
ယသ္မာ ပနဿ ကိဉ္စိ	၁၄	လောဟမာသကော	၄၆၉	ဝိဘင်္ဂန္တိ	၆၉၂
ယသ္မာ ပနေသ လာဘာ-	၂၄၀	ဝံသန္တိ	၅၀၈	ဝိရုဒ္ဓဂဇ္ဇကရဏန္တိ	၅၅၀

http://www.dhammadownload.com

ဝိလေပနန္တိ	၄၆၃
ဝိဝဋ္ဋတီတိ	၆၃၃
ဝိရဏံ နာမ	၅၄၉
ဝိဝိဓဝိသေသနယတ္တာ	၆၄
ဝိဝိဓာ ဟိ ဓမ္မာ	၆၄
ဝိဝိဓော ခေပေါတိ	၆၆၇
ဝိသဝိဇ္ဇာတိ	၅၄၁
ဝိသေသဘူတာစ	၆၄
ဝိဟရတီတိ	၃၈၅
ဝီမံသာနာမ	၆၁၇
ဝီမံသာနုစရိတ	၆၂၂
ဝီမံသာယ	၆၁၇
ဝေတာဠန္တိ	၅၀၇
ဝေါဒါနန္တိ	၅၄၇
သံကိရဏန္တိ	၅၄၉
သံကိလေသန္တိ	၅၄၇
သံဝဋ္ဋတီတိ	၆၂၉
သံဝရဏန္တိ	၅၄၉
သံဝရဝိနယ	၄၄၆
သံဝရာသံဝရောတိ	၁၀၃
သံသရန္တီတိ	၆၀၇
သင်္ခါနန္တိ	၅၄၈
သင်္ချာယပိ မဟာ	၂၀၃
သဉ္စရဋ္ဌာန္တိ	၅၁၅
သကုဏဝိဇ္ဇာတိ	၅၄၂
သစ္စံ ဝဏ္ဏိတ	၃၂၅
သစ္စံ ဝဒတီတိ	၄၀၈
သစ္စဉ္ဇန္တိ	၅၁၉
သစ္စေန သစ္စံ	၄၀၈
သဇ္ဈာတိ	၇၁၀
သညီတိ	၆၈၈
သဏှသုခုမံ	၆၇၆
သတိသမ္ပဇညတိ	၆၅၈
သတေဟိ ပဉ္စဟိ	၁၄၁
သတောတိ	၆၉၂
သဒ္ဓါဒေယျာနီတိ	၄၉၀
သဒ္ဓိန္တိ	၂၀၃
သနရာမရလောက	၁
သန္တတာယာတိ	၆၈၆
သန္တိကန္တိ	၅၀၉
သန္တီတိ အတ္ထိ	၅၈၀
သန္နိဓိကာရပရိဘောဂ	၄၉၅
သန္နိဓိစ ဟောတိ	၄၉၈
သန္နိပတိတာနန္တိ	၂၆၁
သန္နိသိန္နာနန္တိ	၂၆၁
သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂီ	၆၉၈
သဗ္ဗညုတညာဏ	၅၇၃
သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာ	၃၈၅
သမဂ္ဂကရဏီ ဝါစံ	၄၃၂
သမဂ္ဂရတောတိ	၄၂၇
သမဂ္ဂရာမောတိပိ	၄၂၇
သမင်္ဂီဘူတော	၇၀၅
သမဂ္ဂေ ဒိသွာပိ	၄၃၂
သမဂ္ဂေါ အာရာမော	၄၂၇
သမဏဗြာဟ္မဏာတိ	၅၈၀
သမဏောတိ	၃၇၈
သမပ္ပိတော	၇၀၅
သမီပစာရော	၂၁၆
သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ	၅၂၇
သမူဟနိဝါသာ ဟိ	၁၃၅
သမ္မာဒေတွာ	၆၇၈
သမ္ဗဟုလာနန္တိ	၂၅၈
သမ္ဗာဟနန္တိ	၅၂၁
သမ္မာ မနသိကာရော	၅၉၆
သမ္မာ သာမဉ္စ	၂၇၄
သယံပဋိဘာန	၆၂၂
သယနသန္နိဓိမှိ	၅၀၀
သယနန္တိ မဉ္စော	၅၀၀
သရပရိတ္တာဏန္တိ	၅၄၂
သရီရဂုဏာနံ	၃၇၁
သလ္လကတ္တိယန္တိ	၅၅၉
သလ္လေခေါ ပန	၄၉၅
သဝတိစေတံ အတ္ထေ	၈၀
သဿတော ဝါဒေါ	၅၉၃
သဟဗျတန္တိ	၆၄၄
သဟသာ ကရောတိ	၄၈၉
သဟိတံ မေတိ	၅၂၉
သာ ဥမ္မုဋ္ဌန	၆၆၇
သာ စေဝ ဣမာ	၄၂၁
သာဂရဒေဝေန	၅၂၇
သာစိယောဂေါတိ	၄၈၄
သာပဒေသန္တိ	၄၄၇
သာ ပနေသာ တာသ-	၆၄၀
သာ ပနေသာ သုတ္တ-	၂၉၁
သာ မေ ဒေသနာ ပရိ-	၁၈၁
သာလာကိယန္တိ	၅၅၉
သာဝကပါရမီ	၅၇၃
သာဝကာနံ ပန ဒေဝတာနံ	၅၀
သာသနဿ အနနုလော-	၄၆၃
သာသပါဒီနံ ပန	၅၃၈
သာ ဟိ ပရိယာ	၂၅၃
သာ ဟိ မဟာဓနံ	၇၂၁
သိရိဝှာယနန္တိ	၅၅၆

http://www.dhammadownload.com

သိဝိဇ္ဇာတိ ၅၄၁
သုညံ ဖြဟ္မဝိမာန ၆၃၃
သုဘဂကရဏ္ဍ ၅၅၀
သုန္ဒရ နေ တာယတိ ၈၁
သုတန္တိ အယံ ၁၄၇/၈
သုတန္တိ ဝိဇ္ဇမာန- ၁၅၃
သုတ္တန္တပရိယာယေန ၂၅၈
သုတ္တန္တပိဋကံ ၉၄
သုပ္ပိယောခေါတိ ၂၅၀
သုပ္ပိယောပိခေါ ၂၁၁
သုဘာ ဝါ မနော ၆၂၉
သုဘောသု ဥယျာန ၆၂၉
သုမနဿ ဘာဝေါ ၃၁၉
သုဝုဍ္ဎိကာတိ ၅၄၈
သုဝုတ္တာ စေတ္တ ၇၁/၇၉
သူဒတိစေတံ ဓေန ၇၁/၈၀
သူရကထာပိ ၅၂၆
သေဋ္ဌော သဇိတာ ၆၄၅
သေတဝိတာနမ္ပိ ၅၁၆
သေနာဗျူဟန္တိ ၅၀၈
သေယျထိဒန္တိ ၄၉၄
သေသံ ပဋ္ဌမသိက္ခာ- ၃၉၄
သော အာသေဝန ၄၄၂
သော ဥဋ္ဌေဒိဋ္ဌိ ၆၉၂
သော ဓောသံ ၆၆၇
သော ဇံ ဗျာနာ- ၆၀၂
သော ဓဝမာဟ ၆၀၂
သော ဂုဏဝိရဟိတောသု ၃၆၈
သောစ လောကိယ ၁၁၈
သောစ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ၁၈၄
သော ဒုတိယပဒေနပိ ၁၉၆
သော ပန ပါဠိပဒ- ၅၉
သောပိ တံ ဒိဝသံ ၂၃၈
သောပိနာမ ဇံ ၅၂၃
သောဘနကန္တိ ၅၈၇
သော မမဿ ၆၇၈
သော ရတနတ္တယဿ ၂၅၆
သောဟာယသ္မာ သေက္ခာ ၁၄
သော ဟိ ပုထုနံ ၃၄၅
သော ဟိ ဘိက္ခုသံဃော ၂၀၃
သွာယမိဓ အနု- ၇၂၅
သွာယမိဓ သဒ္ဒာတိ ၇၁၀
ဟတ္ထတ္ထရံ ၅၁၅
ဟတ္ထနွာဒီသု ၅၂၃
ဟဒယံ ဂစ္ဆတိ ၄၄၀
ဟဒယေ နိဓာတဗ္ဗ- ၄၄၇
ဟတ္ထာဘိဖပ္ပနန္တိ ၅၅၅
ဟန္ဒ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ ၆၃
ဟနုသံဟန္ဒန္တိ ၅၅၅
ဟဿခိဍ္ဍာရတိ ၆၅၅
ဟေတုမှိ ဉဏံ ၁၁၈
ဟောတိ တထာ- ၆၇၉

* **ဘာဝသာဓနပုဒ်ကို ဝစနာဒိဆက္ကထုတ်ပုံ ။ ။ ဘုဉ္ဇိယတေ ဘောဇနံ။**

(၁) ဘောဇနံ-ဟူသော ပုဒ်ပြီးနိပ္ဖန္နသည် ဝစနမည်၏။ (၂) ဘုဉ္ဇိယတေ-ဟူသော ဝိဂြိုဟ်ဝါကျသည် ဝစနတ္တ မည်၏။ (၃) သာမညု စားမျိုခြင်းဂုဏ်သကတ်သည် ဝစနဟေတု ။ (၄) လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌ ဂမျမာန်ဖြစ်သော ဣတိသဒ္ဒါသည် ဝစနဟေတုဇောတက။ (၅) စားမျိုခြင်း ဝိသေသကြိယာဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဘကွနံ, ဘုဉ္ဇနံ အသနံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္တ မည်၏။

ဝတ္တနံ ဂုဏသံကိတ္တနံ စဏ္ဌော။ (၃) ဝိဂ္ဂဟဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော သာမညဖြစ်သော ချိုးမွမ်းခြင်း ကြိယာသကတ်သည် (ဝါ) ဝဏ်ဟူသော ဏောဟူသော အစိတ် အစိတ်သော ပရမတ္ထသဒ္ဒါသည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နိပ္ဖန္နပုဒ်ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော ဝိသေသ ဖြစ်သော ချိုးမွမ်းခြင်း ကြိယာဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပသံသာ-စသော--

http://www.dhammadownload.com

ပုစ္ဆာနံပါတ် (၄) အညွှန်း

အက္ခရစိန္တက ၁၉၈
အဂဒ ၃၆၅
အဂါရ ၆၅၃
အဂ် ၆၉၉
အင်္ဂုလိ ၅၀၃
အစ္စန္တသံယောဂ ၁၈၂
အဋ္ဌ ၄၉၆
အဇ္ဈာစာရ ၆၇
အဇ္ဈာသယ ၇၇
အညတိတ္ထိ ၂၄၃
အညာ ၂၂၄
အဏု ၂၀၁
အဏုယောဇန ၂၀၁
အတ္တ ၁၆၀/၃၉၆
အတ္တဘာဝ ၆၆၆
အတိက္ကန္တသတ္ထုက ၁၉၁
အတိဝေလ ၆၅၆
အတ္ထ ၁၁၅/၁၂၃/ ၂၉၂/၄၀၄/၄၅၃
အတ္ထသံဟိတ ၄၅၂
အဒဏ္ဍာရဟ ၃၉၂
အဒ္ဓ ၂၆၈/၆၃၉
အဒ္ဓနိယ ၁၁
အဓိပ္ပါယ ၂၇၈
အဓိဝစန ၃၂၃/၇၀၃
အဓိသီလ ၁၀၆
အနဂါရိယ ၆၅၃
အနတ္တမန ၃၀၈
အနာသဝ ၄၂
အနုကမ္ပက ၃၈၇
အနုတ္တရ ၂၇၂
အနုဗန္ဓ ၂၃၇
အနုမတိ ၂၇
အနုသန္ဓိ ၃၃၆
အနုသယ ၁၁၁
အနေက ၂၃၄
အန္တရ ၁၉၅/၃၃၄
အန္တရာယ ၃၀၈
အန္တေဝါသီ ၂၃၃
အန္ဓ ၃၄၈
အန္န ၄၉၆/၇၂၇
အပရန္တကပ္ပိကာ ၆၈၇
အပရိဟီနဓမ္မ ၆၈၆
အပ္ပ ၃၃၈/၄၀၄
အပ္ပမေယျ ၂၆၈
အပ္ပသာဝဇ္ဇ ၄၀၄
အပ္ပါယုက ၆၃၉
အဘိညာ ၁၃၃
အဘိညာတ ၈၆
အဘိဓမ္မ ၈၅
အဘိရူပ ၅၂၂
အဘိလာပ ၁၂၂
အဘိသမ္ပရာယ ၆၂၆
အဘိသမ္ဗုဒ္ဓ ၃၅၇
အမ္ဗ ၂၄၇
အမ္ဗရုက္ခ ၂၄၇
အမ္ဗလဋ္ဌိက ၂၄၇
အမောဃတာ ၃၃၅
အရည ၇၁၃
အရဟာ ၃၃၆
အရဟတ္တ ၇၁၉
အရိယသစ္စ ၃၅၇
အရုဏ ၄၅၈
အလင်္ကာရ ၃၃၈
အလဂဒ္ဒ ၁၂၈
အလဂဒ္ဒူပမာ ၁၂၉
အဝဏ္ဏ ၂၅၇
အဝိက္ခေပ ၁၆၀
အသဉ္ညသတ္တ ၆၈၂
အသမတ္ထတာ ၃၁၂
အဟိရိက ၄၃၅
အဟီနိန္ဒြိယ ၇၀၀
အာဃာတ ၃၀၁
အာစရိယ ၂၃၃/၄၃၅
အာစရိယန္တေဝါသီ ၂၃၃
အာစိဏ္ဏဝသီ ၃၄၄
အာဏာကျံ ၁၃
အာဏာရဟ ၉၈
အာဏိ ၂၃၄
အာဏီ ၄၆၄
အာတပ္ပ ၆၁၂
အာဒိ ၂၈၆
အာဒီနဝ ၃၀၇/၆၂၅
အာနန္ဒ ၂၃
အာပတ္တိ ၆၈
အာမလက ၂၇၃
အာမိသ ၅၀၆
အာယတန ၇၁၇
အာယသ္မာ ၁၉
အာယု ၁၉/၄၈/ ၅၉၀/၆၃၉
အာရဒ္ဓ ၃၃၈
အာရမ္မဏ ၇၁၇
အာရာမ ၄၃၀
အာလပန ၅၈၂
အာဟတ ၅၃၆
အာသ ၂၃၉
အာသန ၂၈၁/ ၂၈၅
အာသီဝိသ ၆၇၃
အာဟာရ ၆၆၀
ဣန္ဒ ၄၁၅
ဣန္ဒြိယ ၃၇၂
ဣဿာ ၂၅၇
ဥက္ကောဋန ၄၈၆
ဥက္လာပ ၃၅
ဥစ္ဆိန္နဘဝနေတ္တိက ၇၂၃
ဥဏှ ၁၆၆
ဥတု ၆၃၆
ဥတ္တရစ္ဆဒ ၅၁၈
ဥဒက ၆၂၀/၆၆၉
ဥဒ္ဒေသ ၂၈၈
ဥဒ္ဒိဋ္ဌ ၄၂
ဥန္နဠ ၅၃၆
ဥပဓာန ၅၂၀
ဥပပတ္တိ ၆၉၃
ဥပမာ ၄၄၉
ဥပယောဂ ၁၇၄
ဥပယောဂဝစန ၁၇၄

http://www.dhammadownload.com

ဥပါယ ၅၉၈
ဥပါဟနာ ၄၉၉
ဥပ္ပီလာပန ၃၂၃
ဥပ္ပီလာဝိတ ၃၂၃
ဥမ္မတ္တ ၆၀၈/၆၉၁
ဥမ္မတ္တက ၆၀၈
ဥယျာန ၂၄၇
ဥဿာဟ ၃၃၈
ဧကစ္စ ၅၈၂
ဧကောဘတ္တိက ၄၅၈
ဧလ ၄၃၈
ဧဝံဇာတိက ၁၈၂
ဧသိက ၆၀၄
ဩကာသ ၂၉၃
ဩဋ္ဌ ၆၇၈
ဩရသ ၄
ကစ္ဆု ၅၀၂
ကဏ ၅၃၆
ကဏ္ဋက ၆၄၃
ကဏ္ဌ ၄၂၃
ကဏ္ဍု ၅၀၂
ကတပုည ၄၂
ကတ္တရ ၃၈၄
ကတ္တရဒဏ္ဍ ၃၈၄
ကထာ ၁၄၂/၂၈၅/၄၉၇
ကထာဒေါသ ၄၂
ကဒလီ ၅၁၈
ကနက ၂၃၉
ကပ္ပ ၅၈၉/၆၃၆
ကဗဠီကာရာဟာရူပ
ဇီဝိနော ၆၆၄
ကရဇကာယ ၆၆၀
ကရဏ ၃/၁၈၂
ကရဏာဝိဟာရ ၁၈၂
ကာက ၅၄၄
ကာမ ၇၀၈
ကာယပယောဂ ၄၀၄
ကာယိက ၆၈/၃၇၇
ကာလ ၂၁၄
ကာလတ္ထ ၁၇၄
ကာဠ ၅၂၂
ကိစ္စ ၇၁၇
ကုက္ကုစ္စ ၂၅၅
ကုဋ္ဌ ၄၀၇
ကုဒါလ ၉၂
ကုမ္ဘဏ္ဍ ၄၁၅
ကုမာရ ၂၃
ကုမာရိကာ ၄၇၆
ကေဝလ ၃၈၀/၆၉၁
ကောဇဝ ၅၁၃
ကောဋ္ဌာသ ၅၈၉
ကောပ ၃၀၁
ခဏ္ဍ ၃၁
ခန္ဓ ၃၀၄
ခါဏု ၄၁၅/၆၀၉
ခုဒ္ဒ ၂၅၂
ခေတ္တ ၄၇၉
ဂဒတ္ထ ၃၆၂
ဂန္ထ ၇၁၉
ဂန္ဓ ၃၈/၄၆၇
ဂဗ္ဘ ၅၀၁/၅၅၂
ဂမ္ဘီရ ၅၇၅
ဂမ္ဘီရတရ ၅၇၅
ဂရု ၁၈၇
ဂလ ၆၇၉
ဂဟကာရ ၆၂
ဂဟေတဗ္ဗ ၄၀၇
ဂါထာ ၁၄၆
ဂါထာဘိဂီတံ ၁၄၆
ဂါမ ၁၉၅
ဂိရိ ၂၃၉
ဂိလာန ၄၉၃
ဂိဟီ ၄၈၂
ဂီဝါ ၂၃၉/၇၂၃
ဂုဏ ၁၈၈/၇၀၈
ဂုဏဓမ္မ ၅၇၀
ဂုဠ ၅၀၆
ဂူထ ၆၀၉
ဂေယျ ၁၉
ဂေါစရ ၃၈
ဂေါတ္တ ၃၈၀
ဃရ ၄၈၂
စက္ခု ၆၉၃
စတုဗ္ဗိဓ ၆၄၂
စန္ဒ ၁၁
စမ္မ ၅၁၈
စာတုမဟာဘူတိက
၆၉၆
စိက္ခလ္လိကနိကာယ
၁၃၈
စိဏ္ဏဝသိတာ ၆၅၁
စိတ္တ ၃၉၆
စိရဋ္ဌိတိက ၁၁
စီဝရ ၄၉၃
စောရ ၂၁၉
စောရိကာ ၃၉၂
ဆဝိ ၅၀၃/၅၂၂
ဆာယာ ၂၄၇
ဇန ၂၆၀
ဇလူက ၆၇၃
ဇာတရူပ ၄၇၀
ဇိဝှါ ၂၅၅/၆၇၉
ဇီဝိတဟေတု ၄၁၁
ဈာန ၃၀၈/၇၀၀
ဈာနာဒိပဋိလာဘ ၃၂၉
ဉာတိ ၄၉၃
ဌာန ၆၁၅
တစ္ဆ ၃၁၅/၄၀၄
တစ္ဆက ၇၈
တဏှာ ၆၄၃/၇၂၃
တဏ္ဍုလ ၅၀၅
တထ ၃၅၇/၃၆၆
တထာဂတ ၃၅၇/
၆၈၀
တန္တိ ၇
တပေါဒ ၁၉၅
တရုဏ ၂၁၉
တဠာက ၄၇၉
တာဒိလက္ခဏ ၃၂၂
တာလ ၆၀၄
တာလု ၆၇၉
တိက္ခ ၆၂၀
တိတ္ထ ၂၃၀/၂၄၃
တိတ္ထာယတန ၆၈၂

http://www.dhammadownload.com

တိတ္တိယ ၃၅
တိရစ္ဆာန ၁၃၇
တိဝဂ္ဂ ၁၃၉
တုဏှီ ၃၁၅
ထမ္ဘ ၂၆၃/၆၀၄
ထာမ ၂၃၀/၅၇၉
ထာဝရ ၄၀၈
ထိရ ၄၁၅
ထုသ ၆၀၉
ထေတ ၄၁၅
ထေယျ ၃၉၂
ထေယျစေတနာ ၃၉၂
ထေရ ၁၈
ထောမိတ ၅၆၉
ဒက္ခ ၃၂၉/၃၈၄
ဒန္တ ၂၅၅
ဒဗ္ဗိ ၅၃၆
ဒယာ ၃၈၇
ဒသသဟဿ ၇၂၉
ဒဠှီကမ္မသထိလ ၆၈
ဒါယ ၁၄၆
ဒါရု ၅၃၆
ဒိဋ္ဌဓမ္မ ၇၀၄
ဒိဋ္ဌိဂတိက ၆၉၁
ဒိဝသ ၃၈/၁၆၇/၂၃၉
ဒိဝါ ၅၀၁
ဒိသာ ၂၈၁
ဒီဃနိကာယ ၁၃၈
ဒီပေန္တ ၃၈၀
ဒုက္ခ ၈၆
ဒုက္ခောဂါဠှ ၁၁၅
ဒုဿီလ ၃၇၇
ဒုဿီလျ ၃၇၇
ဒူရ ၇၂၆
ဒူရစာရီ ၃၉၉
ဒေဝ ၅၃/၆၆၄
ဒေဝဒူတ ၂၁၉
ဒေဝရာဇ ၇၀၈
ဒေသနာ ၁၁၅/၂၂၄/၅၆၃
ဒေသနာကုသလ ၂၉၅
ဒေါမနဿ ၃၀၈
ဒွါရ ၁၅၁
ဓမ္မ ၅၇/၁၁၅/၁၂၃
ဓမ္မကထိက ၂၂၉
ဓမ္မကာယ ၁၉၁
ဓမ္မစက္ကပဝတ္တန ၇
ဓမ္မဒါယာဒ ၁၄၆
ဓမ္မနေတ္တိ ၃၀၁
ဓမ္မဝိနယ ၁၁/၅၇
ဓမ္မာဘိလာပ ၁၂၃
ဓာတာ ၁၆၄
ဓီရ ၁၆၆
ဓုရ ၄၈
ဓေနု ၇၈
နက္ခတ္တ ၆၆၀
နဂရ ၄၄၂
နဂရဝါသိနော ၄၄၃
နဒီ ၁၉၅
နယ ၂၆၈
နရ ၂၁၉/၃၃၄
နဝင် ၂၂၉
နာနာဓိမုတ္တိက ၂၇၆
နာရီ ၄၄၃
နာဠီ ၅၀၆
နိကာယ ၁၃၈/၂၂၉
နိက္ခိတ္တ ၂၉၃
နိဂ္ဂါထက ၇၂၉
နိဂ္ဂုမ္ဗ ၅၇၉
နိစ္စလ ၂၅၅
နိဒါန ၇
နိဒါနကောသလ္လ ၇
နိဓာန ၄၄၈
နိဗ္ဗတ္တ ၆၃၁
နိဗ္ဗုတိ ၆၂၈
နိရတ္ထက ၅၃
နိရယ ၁၉၅/၅၆၃
နိရာသက်စိတ္တ ၆၂၅
နိဿဋ္ဌ ၅၆၃
နိဿရဏတ္ထ ၁၂၈
နိဿိတက ၄၃၅
နိဿိရိက ၂၄၂
နိဿိရိကတာ ၂၄၃
နေက္ခမ္မနိဿိတ ၃၂၉
နေယျ ၅၇၀
နေလင် ၄၃၈
ပံသု ၁၁
ပစ္စက္ခ ၁၉၁/၇၀၃
ပစ္ဆိ ၆၀၉/၆၉၁
ပစ္စတ္ထရဏ ၅၁၈
ပစ္စတ္ထိက ၃၁၂
ပစ္စယိက ၄၁၉
ပစုရ ၉၂
ပဇာ ၂၇၈
ပညတ္တ ၂၈၁
ပညတ္တိ ၁၂၃/၁၇၈
ပဏ္ဍာဏိ ၄၆၄
ပဋိဃ ၆၄၃/၆၇၃
ပဋိဝိရတ ၃၈၀
ပဋိသန္ထာရ ၅၀၆
ပဋိသမ္ဘိဒါ ၁၃၃
ပဌမ ၄၈
ပဏ္ဏ ၄၀၈/၄၈၂
ပတ္တိယာယိတဗ္ဗက ၄၁၉
ပထဝီ ၅၄၀
ပဒ ၃၂၃
ပဒီပ ၂၅၅
ပဒုမ ၅၂၀
ပဓာန ၄၂
ပန္တိ ၂၆၃
ပဗ္ဗဇ္ဇ ၅၈၂/၆၅၃
ပဗ္ဗတ ၂၆၈/၆၀၅
ပမာဏ ၂၂၆/၄၁၉
ပရ ၃၉၂
ပရမ ၇၀၃
ပရမတ္ထ ၉၇/၃၇၁
ပရိစ္ဆေဒ ၄၅၃
ပရိတ္တ ၃၃၈/၆၃၉
ပရိပုဏ္ဏ ၂၈၈
ပရိဗာဟိရ ၁၆၄
ပရိဗ္ဗာဇက ၂၁၄
ပရိယတ္တိ ၄၈/၅၆၃
ပရိယန္တဝတီ ၄၅၃

http://www.dhammadownload.com

ပရိယာယ ၂၂၄/၂၆၀
ပရိယုဋ္ဌာန ၁၁၁
ပရိဝေဏ ၃၈
ပရိသာ ၂၅၂
ပရိဿယ ၂၅၂
ပရူပဝါဒ ၂၄
ပလိတ ၂၃
ပသု ၆၀၄
ပါကဋ ၂၉၃
ပါဏ ၁၃၈/၃၇၁
ပါဏက ၅၅၃
ပါဏီ ၁၃
ပါတရာသဘတ္တ ၄၅၈
ပါပိစ္ဆ ၃၃၅
ပါရမီ ၂၇၂
ပါရာဇိက ၅၄
ပါဝစန ၁၁/၁၉၁
ပါသာဏ ၄၁၅
ပါဠိ ၂၈၅/၄၃၀/၆၅၆
ပိဋက ၅၇/၉၁
ပိဏ္ဍောလ ၅၈၆
ပိသုဏာဝါစာ ၄၂၃
ပိတာ ၄၄၃
ပီတာ ၂၉
ပီတိ ၃၂၃
ပုဂ္ဂလ ၁၅၉/၂၁၃/၄၁၅
ပုဂ္ဂလသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထ ၂၁၄
ပုည ၁၆၀/၆၃၉
ပုညုဿယ ၃၆၆

ပုထု ၅၆၉
ပုထုအာရမ္မဏ ၅၆၉
ပုထုဇ္ဇန ၃၄၇
ပုပ္ဖ ၄၆၄
ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက ၅၈၂
ပုရ ၄၄၃
ပုရိမ ၂၈၆
ပုရိသာ ၄၁၀
ဖရုသဝါစာ ၄၃၅
ဖရုသာ ၄၂၃
ဖလ ၄၉၃
ဖာသု ၆၂
ဖုသနကိစ္စ ၇၁၇
ဗလ ၅၇၉
ဗလဝါ ၆၆၀
ဗဟု ၂၃
ဗဟုလ ၉၇
ဗာလ ၅၆၉
ဗီဇဂါမ ၄၅၃
ဗုဒ္ဓဝစန ၅၇
ဗျဉ္ဇန ၅၃
ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ ၂၁၄
ဗျာကရဏ ၅၄၀
ဗြဟ္မကာယိကဘူမိ ၆၃၆
ဗြဟ္မဇာလ ၇
ဗြဟ္မဒဏ္ဍ ၃၂၉
ဗြဟ္မာ ၆၄၃
ဘဏ္ဍ ၆၃၁
ဘဂဝါ ၁၈၇
ဘညမာန ၇၂၉

ဘဏ္ဍာဂါရိက ၁၃၀
ဘယ ၃၃၄
ဘဝဂ်ပရိဝါသ ၃၄၄
ဘာတာ ၄၄၃
ဘာဝသာဓန ဆတ္တ ထုတ်ပုံ ၄၆၁/၅၆၉
ဘာသက ၃၀၈
ဘာသိတ ၅၃
ဘိသက္က ၃၆၆
ဘုတ္တပါတရာသ ၂၃၉
ဘုမ္မ ၁၇၄
ဘုမ္မဋ္ဌ ၂၈၁
ဘုမ္မဝစန ၁၇၄
ဘူမိ ၆၃၆
ဘေဒ ၁၈၂
ဘေသဇ္ဇ ၂၉/၄၉၃/၅၅၃
ဘောဇန ၂၀၉/၄၆၁
ဘောဇနေယျ ၁၄၅
မံသ ၂၇၇
မဂ္ဂ ၈၆/၂၀၂
မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နသဘာဂ ၂၁၃
မစ္ဆ ၆၆၉
မဋ္ဌ ၅၀၁
မဉ္ဇူသာ ၂၄၇
မဏ္ဍန ၃၃၈
မဏ္ဍပ ၃၈
မဏ္ဍလမာဠ ၂၆၃
မတ္တိကာ ၅၄၀

မတ္ထက ၂၈၉
မဓု ၂၂၄
မန္တ ၁၁၅/၆၂၀/၆၈၀
မန္တဗုဒ္ဓိ ၁၁၅
မယူရ ၄၆၄
မရိယာဒ ၅၈၆
မဟာ ၂၀၆
မဟာဂေါစရ ၃၈
မဟာနိရယ ၁၉၆
မဟာသင်္ဂီတိ ၇
မဟေသ ၆၄၈
မဟေသက္ခ ၆၅၃
မာဏဝ ၂၉
မာတိကာ ၆၈
မာနုဿက ၇၀၈
မာယာ ၄၈၆
မာရ ၄
မာရသေန ၄
မာလာ ၄၆၄
မာဠ ၂၆၃
မိဂ ၂၅၂/၅၁၈
မိတ္တ ၄၉၂
မုခ ၅၂၂
မုသာဝါဒ ၄၁၀
မူသိက ၅၃၆
မေတ္တစိတ္တ ၃၈၇
မေတ္တာ ၈၆/၃၈၇
မေထုန ၄၀၀
မောဃ ၆၂၅
မောဟတမ ၃

http://www.dhammadownload.com

ယဋ္ဌိ ၆၂၀
ယထာဓမ္မ ၁၂၃
ယထာပရာဓ ၁၀၂
ယထာဘူတာ-ဝဗောဓ ၁၁၅
ယမက ၃၄၄
ယာထာဝ ၃၅၈
ယာမ ၂၇၈
ယာဝတာယုက ၆၃၉
ယောဂီ ၃၃၈
ယောဇန ၂၀၁
ယောနိ ၁၆၀
ရဇ္ဇု ၇၂၃
ရတ ၄၃၀
ရတန ၂၉၅
ရတ္တ ၅၁၈
ရတ္တိ ၈၅/၁၆၉/၄၆၁
ရတ္တူပရတ ၄၆၁
ရထ ၄၉၉
ရသ္မိ ၃၄၄
ရာဇ ၇၀၈
ရာဇာဘိရာဇာ ၈၆
ရာသိ ၆၀၉
ရုက္ခ ၂၄၇/၆၆၆
ရုတ ၅၄၄
ရူပ ၇၁၇
ရောဂ ၅၀၃
လဇ္ဇာ ၃၈၇
လဋ္ဌိကာ ၂၄၇
လဟု ၃၄၄
လာဘ ၂၄၃
လုဒ္ဒ ၃၃၃
လေသ ၅၉၀
လောက ၅၈၃
ဝစန ၁၇၄/၁၈၇
ဝဍ္ဎန ၄၈၆
ဝဇ္ဇာ ၆၀၄
ဝဏ္ဏ ၂၂၆/၅၆၉/၆၅၃
ဝတ္ထ ၅၁၈
ဝတ္ထု ၄၇၉/၅၄၀/၆၁၆
ဝဝတ္ထာပန ၅၇၆
ဝသိတ ၆၃၆
ဝဿူပနာယိက ၃၂
ဝါစာ ၄၃၅
ဝါတ ၅၅၂
ဝါပီ ၃၇၉
ဝါယသ ၅၄၄
ဝါဠ ၂၅၂
ဝါဠမိဂ ၂၅၂
ဝိက္ခိတ္တစိတ္တ ၁၆၀
ဝိက္ခေပ ၁၆၀
ဝိဃာတ ၆၇၃
ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ ၁၅၁
ဝိဉ္ဉာ ၁၃၂/၅၄၀/၄
ဝိတာန ၅၁၈
ဝိနယ ၅၇/၆၇
ဝိနယပရိယတ္တိ ၄၈
ဝိနယပရိယာယ ၂၆၀
ဝိပစ္စနီက ၂၃၄
ဝိပစ္စနီကဝါဒ ၂၃၄
ဝိပ္ပကတာ ၂၈၉
ဝိဘူသန ၃၃၈
ဝိမှယ ၂၆၈
ဝိမာန ၃၈/၆၃၆
ဝိမုတ္တိ ၇၁၉
ဝိရုဒ္ဓ ၂၃၄
ဝိလာသ ၃၆၆
ဝိဝဋ္ဋ ၆၂၀
ဝိဝရ ၁၉၅
ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရ ၄၀၄
ဝိသ ၆၇၃
ဝိသင်္ခါရ ၆၃
ဝိသယ ၅၇၉
ဝိသူက ၄၆၄
ဝိသေသ ၆၂၈
ဝိဿဂန္ဓ ၃၈
ဝိဿတ္ထ ၂၃
ဝီမံသာ ၆၂၀
ဝီရိယ ၄၂/၅၉၈
ဝုမ္မိမန္တ ၈၆
ဝုတ္တ ၇၂၈
ဝေဒနာ ၃၀၄
ဝေနေယျ ၇၇
ဝေနေယျဇ္ဈာသယ ၇၇
ဝေယျာကရဏ ၇၂၉
ဝေရမဏီ ၅၇၆
ဝေဝစန ၃၁၇
ဝေါဟာရ ၉၇/၃၇၂
ဝေါဟာရဗဟုလ ၉၇
ဝေါဟာရဗာဟုလ္လ ၉၇
သံယ ၂၀၆
သံဝစ္ဆရ ၁၆၉
သံဝဋ္ဋ ၆၂၀
သံဝေဂ ၃၈
သံသိဗ္ဗိတ ၅၈၉
သင်္ခါရ ၃၀၄
သင်္ချာ ၂၀၆
သင်္ဃိယာ ၂၆၈
သင်္ဂါဟက ၃၂
သကဋ ၄၉၉
သကရဏီယ ၁၈
သကုဏ ၅၄၄/၆၆၅
သက္ကာရ ၂၄၃
သစ္စ ၄၀၇/၄၁၁/၆၂၅
သဏှာ ၄၃၅
သတ္တ ၃၈၄/၆၃၁
သတ္တ ၅၄၄/၇၂၃
သတ္ထာ ၁၁/၃၁၅
သဒိသ ၃၂၉
သဒ္ဒနယ ၂၆၈
သဒ္ဓါဒေယျ ၄၉၃
သန္တ ၆၉၃
သန္တမာနာ ၄၉၉
သန္နိပါတ ၃၈
သပ္ပ ၃၆၆
သပ္ပိ ၅၀၆
သဗ္ဗ ၁၈၈/၇၀၀

http://www.dhammadownload.com

ပုစ္ဆာနံပါတ်(၄)အညွှန်း

သဗ္ဗဂုဏာ ၁၈၈
သဗ္ဗဂုဏာဝိသိဋ္ဌ ၁၈၈
သဗ္ဗညုတဉာဏ ၂၇၇
သဗ္ဗညုတာ ၂၈၉
သဗ္ဗညူ ၂၈၉/၃၁၅
သဗ္ဗဒေယျဓမ္မ ၂၇၃
သမဂ္ဂ ၄၃၀
သမဏ ၃၈၀
သမယ ၁၈၂
သမယန္တရ ၅၇၉
သမဝိပါကီနော ၅၆၃
သမာဓိ ၇၁၉
သမာပန္န ၆၅၆
သမိတပါပ ၃၈၀
သမီပစာရ ၂၁၉
သမုဒ္ဒ ၅၂၈
သမ္ဗ ၄၂၃
သမ္ဗဟုလ ၂၆၀
သမ္ဘာရ ၃၇၅
သမ္ဗုတ ၅၈၂
သမ္မာမနသိကာရ ၅၉၈
သရ ၅၄၄
သလက္ခဏ ၈၅
သလ္လေခ ၄၉၆
သသ ၁၁၅
သဿံ ၇၇
သဿတဒိဋ္ဌိ ၅၉၄
သဿတိ ၆၁၂
သာဂရ ၅၂၈
သာစိ ၄၈၆
သာစိယောဂ ၄၈၆
သာဓာရဏ ၁၁
သာပဒေသ ၄၄၈
သာမည ၂၀၆
သာယ ၄၅၈
သာလိ ၄၇၃
သာဝက ၃၅/၅၃
သာသန ၄၇/၄၈၂
သာသပ ၅၂၂
သိခါ ၂၈၈
သိနေရု ၆၁၂
သိရ ၂၃
သိရီ ၂၄၂/၅၄၀/ ၅၅၂/၆၆၀
သိလိဋ္ဌ ၂၁၄
သိဝိကာ ၄၉၉
သိဿ ၂၁၉
သီတ ၃
သီတလ ၃/၅၅၃
သီလ ၁၀၆/၂၀၆/ ၃၃၈/၇၁၉
သီသ ၄၉၃
သုက္က ၆၉၃
သုဂတိ ၅၆၃
သုစိ ၃၉၆
သုတ ၁၅၁
သုတ္တ ၇၈
သုတ္တနိက္ခေပ ၂၉၃
သုတ္တသဘာဂ ၇၈
သုပ္ပဋိပန္န ၁၃၂
သုမန ၃၂၂
သုယောဇိတဒွါရ ၂၄၇
သူစိ ၄၃၈
သူရိယ ၂၄၃/၂၅၂
သူလ ၄၃၈
သေတ ၄၃၈
သေက္ခ ၁၈
သေတ ၅၁၈
သောဏိတ ၆၉၆
သောတ ၁၅၁/၂၇၈
သောတဝိညေယျ ၁၅၁
သောမနဿိက ၃၀၁
ဟံသ ၂၆၃
ဟဒယ ၃/၄၂၃
ဟိတ ၁၆၄/၃၀၄
ဟေတု ၄၁၁

ပုစ္ဆာနံပါတ် (၅) ဟိတ်ပြင်+သမ္ဗန္ဓ်ခံ အညွှန်း

အက္ခာတော ၈၇
အင်္ဂဝိဘူသနံ ၃၃၉
အဓာနုန္တော၀ ၂၃၉
အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ ၂၉၆
အထေနံ ၃၉၆
အထေနတ္တာ ၃၉၆
အဒါတုကာမတာယ ၄၀၅
အဓိပ္ပေတံ ၃၂၉
အဓိဝစနံ ၃၀၁
အဒ္ဓနိယံ ၁၁
အနတ္တမနတာယ ၃၀၈
အနာဂတော ၃၃၄
အနာဂတတ္တာ ၄၀၈
အနိယျာနိကတ္တာ ၅၂၅
အနုဂ္ဂဟိတတ္တာ ၁၃
အန္တရိတတ္တာ ၄၁၁
အပရိနိဋ္ဌိတာယ ၂၈၉
အပ္ပမတ္တကံ ၃၃၆
အပ္ပသာဝဇ္ဇော ၃၇၂
အဘိဘဝတိ ၃၆၆
အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ ၃၅၈
အလဂ္ဂစိတ္တတာယ ၁၃
အဝတ္တနတော ၃၈၄
အသမတ္ထတာ ၃၁၃
အာစိဏ္ဏဝသိတာယ ၃၄၅
အာဗဒ္ဓံ ၃၃၆
အာပဇ္ဇန္တော ၃၉၂
အာပန္နော ၃၈၈
အာရဒ္ဓါ ၃၃၉
အာရုဠှာ ၇
ဥဒ္ဒိဿဝဟာယ ၃၂၃

http://www.dhammadownload.com

ဥပသက်မိတဗ္ဗော ၂၈၂
ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ ၃၂၃
ဥပ္ပိလာဝိတတ္တေန ၃၂၉
ဩဟာယ ၃၂
ကတာ ၂၆၃
ကတတ္တာ ၁၄၂
ကထေတုကမျတာ ၃၇၂
ကန္တာ ၂၄၃
ကရဏဝစနံ ၂၈၂
ကောသေဒိသော ၃၃၄
ကတွာ ၃၃၉
ဂစ္ဆတိ ၅၈
ဂုဏပရိပုဏ္ဏတာယ ၄၄၃
ဂေဟဿိတ ၃၂၃
စိတ္တဖရသတာယ ၄၃၅
စိတ္တသဏှတာယ ၄၃၅
ဆိန္နတ္တေ ၄၁၆
ဆိန္နေ ၅၃၆
ဇာနန္တော ၂၈၆
ဇာနိတွာ ၂၇၈
ဌပေသိ ၄၈
တဒ္ဒိတော ၃၂၃
တထဝါဒိတာယ ၃၆၂
တထာနိ ၃၅၈
တာယ ဒယာပန္နတာယ ၃၈၈
တာယ သစ္စဝါဒိတာယ ၄၁၉
ဒသေန္တော ၃၁၃
ဒိဿတိ ၈၇/၁၄၇
ဒုပ္ပဋိပန္နော ၃၁၅
နတ္ထိ ၅၄/၃၀၁
နိက္ခိတ္တံ ၂၉၆
နိဝါသနတော ၁၃၉
နိဝေဒိတတ္တာ ၅၂၈
နိသိန္နော ၂၈၆
နိဿိရိကတံ ၂၄၃
နိဿာယ ၄၈/၁၃၃
ပက္ကန္တေသု ၂၄၃
ပက္ခဟာနိယာ ၂၄၃
ပညတ္တေ ၂၈၂
ပညတ္တေန ၃၂၃
ပညာပယန္တော ၁၇၈
ပဉ္စသတသချိတ္တာ ၂၀၆
ပဋိက္ခိတ္တံ ၃၀၄
ပဋိဝိရတော ၃၇၇
ပဋိသေဓေန္တော ၃၀၁
ပရိယတ္တိဘာဇနတ္တတော ၉၂
ပရိယတ္တိဘာဝတော ၉၂
ပရိယတ္တော ၂၇
ပယောဂမဟန္တတာယ ၃၇၂
ပရိဝဇ္ဇိတာ ၃၃၆
ပရူပပဝါဒဝိဝဇ္ဇနတော ၂၄
ပသန္နာ ၃၂၃
ပဟောန္တေန ၂၃၀
ပါဏသညိတာ ၃၇၅
ပါဏာတိပါတော ၃၇၂
ပီတာ ၃၀
ပုထုဇ္ဇနန္တောဂဓတ္တာ ၃၄၈
ပုရိမော ၂၈၁
ဗဟုကာရတ္တာ ၂၄
ဗျဉ္ဇနမဓုရတာယ ၄၃၈
ဘဝတ္တာ ၂၄၇
ဘာဇနတော ၉၂
ဘာသတိ ၂၃၄
ဘာသမာနော ၄၄၉
ဘာသိတေ ၂၃၄
ဘုဉ္ဇမာနော ၄၅၈
မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နသဘာဂတာယ ၂၁၄
မဟန္တတာယ ၄၀၅
မဟာသာဝဇ္ဇော ၃၇၂
မေတ္တစိတ္တတံ ၃၈၈
ယုတ္တတ္တာ ၁၉၆
လဟုကတာယ ၃၄၅
လာဘာသက္ကာရဟာ နိယာ- ၂၄၃
လောဘာသဟဂတာ ၃၃၄
ဝတ္တတိ ၂၂၄
ဝတ္တဗ္ဗတော ၁၅၅
ဝတ္တဗ္ဗေ ၂၅၇
ဝတ္တုပဏီတတာယ ၃၉၂
ဝဒန္တိ ၅၄
ဝဒမာနော ၃၃၉
ဝဒ္ဓေ ၄
ဝါယန္တော ၃၈
ဝိတ္ထာရေန္တော ၄၉၃
ဝိနယနတော ၆၈
ဝိပ္ပကတာယ ၂၈၉
ဝိရတတ္တာ ၄၆၁
ဝိဝိစ္စဝိသေသနယတ္တာ ၆၈
ဝိဟေဌနဘာဝတော ၃၈၄
ဝုစ္စမာနာ ၂၉၃
ဝူပသန္တေ ၅၀၃
ဝုတ္တံ ၈
ဝုတ္တာ ၃၀၄
ဝေဝစနံ ၃၁၈
သဥပမံ ၄၄၉
သကျကုလပ္ပသုတတာ ၂၄
သစ္စဝါဒိ ၄၁၁
သတိ ၁၅၁
သဒိသတ္တာ ၄၀၀
သဗ္ဗဂုဏဝိသိတာယ ၁၈၈
သဗ္ဗညူ ၃၁၅
သမ္မာဒေန္တော ၂၈၀
သမ္ဘဝတိ ၁၈၂
သမိတပါပတာယ ၃၈၁
သမူဟတော ၁၃၉
သယနံ ၅၀၁
သဟိတတ္တာ ၄၅၃
သာခေတိ ၁၆၀
သိက္ခိတသိက္ခတာယ ၂၅၅
သုစိဘူတံ ၃၉၆
သုပ္ပဋိဝိဒိတတာယ ၂၆၉
သူခေတိ ၇၈

http://www.dhammadownload.com

ပုစ္ဆာနံပါတ်(၈)အညွှန်း

အကွရစိန္တကာဒ္ဒ ၁၉၈
အင်္ဂကျမ်းဟူသည် ၅၃၇
အင်္ဂဝိဇ္ဇာကျမ်းဟူသည် ၅၃၇
အင်္ဂကျမ်းနှင့် လက္ခဏာကျမ်းအထူး ၅၃၇
အတ္တတ္တပရတ္တာဒိသာဓေ ၈၁
အတ္တတ္တယေပိ ၇၁၄
အတ္တဝါဒီ-၌ အတ္တ-အရ ၄၅၅
အနုပညတ်သည် ၇၀
အနုသယဟူသည် ၁၁၁
အပစ္စက္ခံ နာမ နတ္ထိ-ဟုဆိုရကြောင်း ၁၉
အပနေတဗ္ဗ/ပက္ခိတဗ္ဗ ခကား ၅၄
အဘာဗ္ဗော ဆန္ဒာ ၂၈
အမ္ဗလဋ္ဌိကာ-အရ ၂၄၉
အယောနိသောမနသိကာရ-အရ ၁၆၁
အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို အနုတ္တရ
သမ္မာသမ္ဗောဓိ-ဟု ဆိုရကြောင်း ၂၇၃
အရိယာသံယာကို သြရသ-ဟုဆိုရ ၄
အရှုယေသု ဝါ ၆၃၃
အရှင်အာနန္ဒာ ရဟန္တာဖြစ်ချိန် ၄၉
အရှင်အာနန္ဒာ၏ တေဒဂ်ငါးတန် ၁၄၇
အရှင်အာနန္ဒာကို သေက္ခ-ဟုဆိုရကြောင်း ၁၉
အရှင်အာနန္ဒာ တပါးတည်းသာ ဥပဋ္ဌာက
ဧတဒဂ်ရ ၇/၁၄၇
အရှင်ဆန္နကို တရားထူးရစေသော ဗြဟ္မဒဏ် ၁၇၆
အာယတနသည် ဖုသနကိစ္စကို မပြီး- ၇၁၇
အလံ အာဝုသော မာသောစိတ္တ ၈
အလဂဒ္ဒူပမာ ၁၃၃
အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာကို ထပ်ဆိုရကြောင်း ၁၁၇
အဝသေသံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဓမ္မော ၅၈
အသမ္ဘုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ ၁၉
ဣတောဝိတောခ ၆၇၀
ဣတ္ထိကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာ ၄၈၀
ဣဒံ ဘိက္ခဝေ ပဌမံ ၆၁၆
ဣဒ္ဓိမယပယောဂ ၃၉၃
ဥက္ကာကျခြင်းဟူသည် ၅၄၇
ဥဂ္ဂဟ+ပရိပုစ္ဆာ+သဝန+ဓာရဏ+ပစ္စဝေက္ခဏာ ၃၄၉
ဥစ္စာသယန-အရ ၅၂၉
ဥပဋ္ဌာနသာလာနှင့် နိသီဒနသာလာ ၂၆၅
ဥပမာစတုက္ကထုတ်ပုံ ၂၁၀
ဥဘယမ္ပိဝါ-၌ ၆၇၅
ဧကာ မစ္ဆအတိ-ဟုဆိုရ ၆၇၀
ဧကော ဣန္ဒခီလောပိ ၄၁၆
ဧဝမာဟကို ဧဝံ ဝဒတိ-ဟုဖွင့်ဆို ၆၀၆
ဩတ္တပ္ပကို မဟောကြောင်း ၃၈၉
ကပ္ပသဒ္ဒေါပိ ၅၉၁
ကပ္ပိယကုဋီဟူသည် ၅၀၆
ကပ္ပိယကုဋီ၌ သန္နိဓိ မဖြစ် ၅၀၆
ကရဏာဝိဟာရ-အရ ၁၈၃
ကိလေသာနံ-အရ ၁၁၁
ကောစိ ပနာဟ- ၆၆၄
ကိုယ်ဝန်ပျက်ကြောင်း ၃-ပါး ၅၅၄/၅၇၂
ခဏာသမဝါယဟောတုသခ်ါတဿ ၁၇၅
ခိဇ္ဇာပဒေါသိကာ ၆၆၄
ဂန္ဓကုဋိ ဝဋ္ဋိတွာ ၂၄
ဂုမ္ဗဝိပရာမောသ ၄၈၈
ဂေဟာဿိတံ၌ ဂေဟ-အရ ၃၃၁
စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလတို့တွင် ဟော/မဟော ၃၄၀
စတုဗ္ဗိဓော တက္ကိ ၆၁၃
စတ္တာရော ဟိ သုတ္တန်ဓွေပါ-ဟုဆို ၂၉၃
ဆန္နမထေရ် တရားထူး ရကြောင်း ၁၇၆

http://www.dhammadownload.com

ဓိဝိတဟောတုပိ- ၄၁၂
ဈာနဝေဂ-အရ ၆၈၆
တက္ကိပုဂ္ဂိုလ် စက္ခုစသည်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း
ချုပ်ခြင်းကို မြင်- ၆၆၆
တထာဂတဿ ဘာတာ-အရ ၂၄
တတိယဝါရသည် ဝဏ္ဏဘူမိ၌ မလာ ၃၃၄
တရားတော်သည် သွာက္ခာတဖြစ် ၃၁၈
တဿနာ သရုပ် ၆၄၃
တသ္မိံ ဝါ အဝဏ္ဏေ၌ ၃၁၀
တာဒိလက္ခဏာ၌ တာဒီ သရုပ် ၃၂၄
တာဒီ အဓိပ္ပါယ် ၃၂၄
တိဿော ဝိဇ္ဇာ ပါပုဏာတိ ၁၃၃
တူလ သရုပ် ၅၁၄
တေနဟေသ မဟာနဘာဝေါ-၌
ဥပမာစတုက္ကထုတ်ပုံ ၃၆၇
ထုသရာသိမှီ-၌ ဥပမာစတုက္က ၆၁၀
ထေရေဟောဝ၌ ထေရ-အရ ၁၄၃
ဒဏ္ဍ-အရ ၃၈၅
ဒတ္တာနှင့် ဋ္ဌပါပေတ္ဗာ ၄၉၇
ဒသဗလညာဏ်နှင့် သဗ္ဗညုတညာဏ် ၂၇၁
ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒ ၇၀၉
ဒိန္နဒါယီ+ဒိန္နပါဋိကင်္ခီ ၃၇၃
ဒေဝဒူတ သရုပ် ၂၂၀
ဒေဝဒူတမည်ခြင်းအကြောင်း ၂၂၀
ဒေသနာ+သာသနာ+ကထာ အထူး ၉၄
ဒေသိတနှင့် ပညတ္တ အထူး ၈
ဒေါသ၏ ဥပါဒါန်မည်ကြောင်း ၆၇၅
ဓမ္မစက္ကံ-အရ ၃၂
ဓမ္မစက္ကံ-၌ ဓမ္မ-အရ ၃၈
ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနကို အစပြု၍ဆိုရ ၈
ဓမ္မနှင့် ဒေသနာ အထူး ၁၁၇
ဓမ္မနေတ္တိ ၃၀၂
ဓမ္မဝါဒိ၌ ဓမ္မ-အရ ၄၅၅
နက္ခတ္တ-ဟု ဆိုရ ၆၆၁
နဝါယံ ကုမာရကော မတ္တမညာသိ- ၂၄
န သက္ကာ သုခေန တာရေတုံ ဝါ ၁၇၀
နေက္ခမ္မ-အရ ၃၃၁
နတ်လူတို့ ထင်ရှားသောကာလ ၁၇၀
နတ်တို့ စုတေရခြင်း ၄-ပါး ၆၆၁
နတ်တို့၏ အာဟာရ ၆၆၁
နတ်သုဓာ၏ ဂုဏ် ၆၆၁
နတ်သုဓာ ပမာဏ ၆၆၂
နတ်သုဓာ (နတ်သြဇာ) စားရကျိုး ၆၆၁
ပရိယတ္တိဘောဒ် သမ္ဘတ္တိ ၁၂၉
ပရိဝေဏ-အရ ၃၂/၃၅
ပဟာနဝိနယ-အရ ၄၅၀
ပါရမီ+ဥပပါရမီ+ပရမတ္ထပါရမီ ၃၅၉
ပါဋိဗိုဟူသည် ၁၁၇
ပိဋကတ်သုံးပုံ ဘုရားအရာ၌တည်ပုံ ၈
ပုထုဇဉ်ကို ဘဏ္ဍာဂါရိကဟု မဆိုရ ၁၃၄
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏ်ရ တိတ္ထိ ၆၈၈
ဖရသံ ကရောတိ သယမ္ဘိ ၄၂၅
ဖဿသည် ဖုသနကိစ္စကို ပြီး ၇၁၈
ဖဿော ဥပနိက္ခိပန ၇၁၈
ဗဟုဇ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ ၁၇၀
ဗီဇဂါမ် အဓိပ္ပါယ် ၄၅၅
ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်တို့မှ ရှောင်ကြဉ်ရ- ၄၅၅
ဗုဒ္ဓါနုဒ္ဓိ စတ္တာရိဋ္ဌာနာနိ ၆၁၃
ဗြဟ္မကာယိကဘူမိ ၆၃၇
ဗြဟ္မဇာလသုတ်မည်ပုံ ၆၇၄
ဗြဟ္မဇာလသုတ်၏ အမည်တူများ ၆၇၄
ဗြဟ္မဒဏ်ဟူသည် ၁၇၆

http://www.dhammadownload.com

ပုစ္ဆာနံပါတ်(၈)အညွှန်း

ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ရှေးဦးစွာဟော- ၈
ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ဓမ္မဇာလ/အနုတ္တရသင်္ဂါမ
ဝိဇယ-ဟုဆိုရကြောင်း ၆၄၉
ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကိုဟောရာ၌ မြေလှုပ်ရာအခါ ၇၃၀
ဗြဟ္မဒတ်လုလင်သည် ရတနာသုံးပါးကို
မကဲ့ရဲ့ ၂၂၅
ဗြဟ္မဒတ်လုလင်သည် တရားတော်၏ ဂုဏ်
ကျေးဇူးကို ပြောဆိုပါလျက် တရားတော်၏
ဂုဏ်ကို သီးခြား ထုတ်မပြရကြောင်း ၃၈၂
ဗြဟ္မပြည်၌ ဥက္ကဋ္ဌိတ မရှိ ၆၄၃
ဘုမ္မဇာလအတတ်ဟူသည် ၆၃၉
ဘုရားရှင်သည် အခွန့်ရှည်သော ခရီးကို
ကြွတော်မူရကြောင်း ၂၀၂/၂၃၅
ဘုရားရှင်သည်သာ သတ္တဝါအားလုံးတို့၏
ဂါရဝဋ္ဌာနဖြစ် ၁၉၀
ဘုရားရှင်ရှိခိုက် ဆန္ဒအား တရားထူး မရ ၃၃၁
ဘူတဂါမ် အစိပ္ပါယ် ၄၅၅
မတ္တိက ကဏ္ဍဟူသည် ၅၂၃
မနသိကာရ အပြား ၆၀၀
မနောပဒေါသ၏- အန္တရာယ်ပြုပုံ ၃၁၃
မနောပဒေါသိက ၃၉၇
မမ္မသဒ္ဒါ၏ မုချအနက် ၄၃၆
မာတာပေတ္တိကေ ၆၉၇
မိမိ အယူဝါဒကို မိမိကိုယ်တိုင်ဖျက်ဆီး ၆၁၀
မိစ္ဆာအယူဝါဒ အမျိုးမျိုးတို့ ပေါ်ပေါက်လာရ
ခြင်း အကြောင်းရင်း ၄၅၉
မေထုန်ငယ် (၇) ပါး ၄၀၁
မေသဒ္ဒါ သုံးပါးသောအနက်တို့၌ထင်ပုံ ၁၄၇
မြတ်စွာဘုရားဓာတ်တော်များ ဝေဖန်ရာနေ့ ၈
မြတ်စွာဘုရားကို အာဏာရဟာ-ဟုဆိုရ ၉၉
မြတ်စွာဘုရားသည် သဗ္ဗညုဖြစ် ၃၁၈
ယထာ ဟိ ပုရိသော၌ ဥပမာစတုက္က ၆၂၁
ယောဂ မာယာတို့ဖြင့် လှည့်စားပုံ ၄၈၈
ယောနိသောမနသိကာရ-အရ ၁၆၁
ရတနာသုံးပါးအပေါ် ကဲ့ရဲ့သော သုပ္ပိယအပေါ်
ဗြဟ္မဒတ္တ၏ ကရုဏာ/သံဝေဂဖြစ်ပုံ ၂၃၅
ရဟန္တာကို ဘဏ္ဍာဂါရိက-ဟုဆိုရကြောင်း ၁၃၄
ရာဂ၏ ဝိယာတမည်ကြောင်း ၆၇၅
ရာဂေါ ဟိ အမုခ္ခိတု-၌ ဥပမာစတုက္က ၆၇၅
ရာဇဂါရဟာ-အရ ၂၄၉
ရာဇဗြိုဟ်နှင့် နာဠန္ဒာအကြား ၁၉၆
ရူပကာယသီသေန ၆၉၇
လနှင့်တူစွာ ကျင့်ပုံ ၁၃
ဝယု အစိပ္ပါယ် ၄၉၉
ဝါဒကို သဿတ-ဟု ဆိုရ ၅၉၅
ဝါပိတဋ္ဌာကာဒီနိပိ- ၄၈၀
ဝိဇ္ဇာမယပယောဂ ၃၉၃
ဝိနယနှစ်ခု အထူး ၇၀
ဝိနယ-အရ ၄၉၇
ဝိနယကပ္ပါဒီသု- ၅၉၁
ဝိနယဝါဒီ၌ ဝိနယ-အရ ၄၅၅
ဝိပတ္တိဋ္ဌာပိ ယံ ယဟိ ၁၃၃
ဝိမံသာ/တုလနာ/ခမနာ/ရုစ္စနာ-အရ ၆၂၁
ဝိရဟော မေထုနာ ဂါမဓမ္မာ-ဟု ဟော ၄၀၁
ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလ-အရ ၂၇
ဝိသိဋ္ဌ/အဝိသိဋ္ဌ ဟူသည် ၉၄
ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နာသက္ခိ-ဟု ဆိုရ ၃၃၁
ဝိသေသနယဖြစ်ပုံ ၇၉
ဝိဟာရ-အရ ၃၂/၃၅
ဝိမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗာဟု ဆိုရ ၄၀၈
ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ် ၄-ပါး ၂၇၅
ဝုမ္မိမင်္ဂလာ၌ ဝုမ္မိ-အရ ၈၈-

Black

http://www.dhammadownload.com

ဝုဋ္ဌာဝစန မနသာရန္တော-၌	၈	သလ္လေခ-အရ	၄၉၇
သံဃာတော်သည် သုပ္ပဋိပန္နဖြစ်	၃၁၈	သာခကေဟူသည်	၁၄၀
သံဝရဝိနယ-အရ	၄၅၀	သာစုကိစ္စနှ	၂၈
သံဝေဂ-အရ	၃၈	သာဝကပါရမီဉာဏ်	၅၇၇
သစ္စာလေးပါးကို သံကိလိဋ္ဌ+အသံကိလိဋ္ဌ	၃၅၉	သာသန-အရ	၁၂
သစ္စာလေးပါးကို ဖလ+ဟေတု ခွဲပုံ	၃၅၉	သုတမယ္ပသာ ပဿတော	၁၅၂
သစ္စာလေးပါးသည် တထ+အဝိတထ+		သုတ+ဓာတာ+ဝစသာပရိစိတာ	၁၆၄
အနညထ မည်	၃၅၉	သုတ္တန်ဒေသနာ၏ မိမိ, သူတပါးနှစ်ဦးသား	
သတ္တ-အရ	၃၈၅	တို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ပြတတ်ပုံ	၈၂
သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဓကော	၅၈၄	သုပ္ပိယပရိဗိုဇ် ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးမဲ့ကို	
သန္ဓမာနိကာ	၄၉၉	ဆိုရကြောင်း	၂၂၅
သဗ္ဗသမ္ပတ္တိ-အရ	၁၆၁	သုပ္ပိယပရိဗိုဇ် အစဉ်လိုက်ခြင်းအကြောင်း	၂၃၅
သမန္တစက္ခု-အရ	၂၇၃	သုဘဒ္ဒ-အရ	၈
သယန-အရ	၅၀၁	ဟိမဝပရာမောသ	၄၈၈

ဘာဝါလက်ာရအထွက်မှတ်သွယ်

ဌာယီဘာဝ၊ ရသဘာဝတွင်အပါအဝင်မှုများ

ရတိ	သိင်္ဂါရ	= ချစ်ခင်နှစ်သက်ခြင်း၊ ကြည်လင်ခြင်း (ဝါ) တဏှာ
ဟာသ	ဟာဿ	= (အချို့ ပီတိ) ရယ်ရွှင်ဝမ်းမြောက်ခြင်း သောမနဿဝေဒနာ
သောက	ကရုဏာ	= စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း (ဝါ) ဒေါမနဿဝေဒနာ
ကောဓ	ရုဒ္ဒ	= ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်ခြင်း (ဝါ) ဒေါသ
ဥဿာဟ	ဝီရ	= ရဲရင့်အားထုတ်ခြင်း (ဝါ) ဝီရိယ
ဘယ	ဘယာနက	= ကြောက်ရွံ့ခြင်း (ဝါ) တွန့်ဆုတ်သော ဒေါသ
ဇိဂုစ္ဆာ	ဗီဘစ္ဆ	= စက်ဆုတ်ခြင်း (ဝါ) တွန့်ဆုတ်သော ဒေါသ
ဝိမှယ	အဗ္ဘုတ	= အံ့ဩခြင်း (ဝါ) ဆန္ဒ (အချို့ ပီတိ+သောမနဿ)
သမ	သန္တ	= ငြိမ်းအေးခြင်း (ဝါ) ပဿဒ္ဓိ (အချို့ သမာဓိ)

* ဂါထာနှင့် စုဏ္ဏိယ ဝါကျတို့၌ ကံပုဒ်အရကို အာရမ္မဏဝိဘာဝထုတ်၍၊ ထိုကံပုဒ်၏ ဝိသေသနကိုရင်း၊ ထိုကံပုဒ်နှင့် ဆက်သွယ်သော ကြိယာဝိသေသနကိုရင်း၊ ကံပုဒ်နှင့် ဆက်သွယ်သော အာကာရစကားရပ်ကိုရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ ထုတ်ပါ။ ထိုဘာဝမှ အကောင်း အထည်ပေါ်လာသော အကျိုးဆက်ကို အနုဘာဝ ထုတ်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ပုစ္ဆာနံပါတ် (၁၀) အညွှန်း

အကံသု	၂၄၉	အသညသတ္တာ	၆၈၃	ဥသုယတိ	၂၄၄
အကွရစိန္တကာ	၁၉၉	အသုကော မယုံ သန္တိကေ	၂၈၃	ဩရတော	၃၇၈
အစ္စရိယံ	၂၇၁	အဟံ ပဓာနမိ	၆၂၈	ဩဝဒတိ	၂၄
အညသ ဒါတဗ္ဗော	၄၉၉	အဟံ ပန သဗ္ဗညုတာယ	၂၉၀	ကတာ	၂၆၅
အမှုယောဇနံ ဂစ္ဆိသာ-	၂၀၃	အာဃာတ-အရ	၃၀၂	ကန္တာ	၄၄၅
အတိသမ္ဗုဒ္ဓေ	၆၈၁	အာဒရေန အဿုဏန္တော	၁၆၄	ကမ္ဗောဇ	၆၈၈
အထသ သတ္တာဟံ	၃၆	အာဒါယိ	၃၉၈	ကရောမ	၃၀
အတ္တံ ဒိပေန္တေန	၃၈၂	အာဒိန္နညာဏံ	၅၄၆	ကိစ္စန္တာ	၆၆၂
အတ္တ ဘိက္ခဝေ အညေ၀	၅၆၅	အာဒိသန္တိ	၅၃၈	ကိစ္စနတ္တ	၂၄၉
အဒိန္နာဒါန-အရ	၃၉၃	အာနန္ဒေ	၂၅	ကေဋိဟာသုခ	၆၅၇
အစိစိတ္တသိက္ခာ	၁၁၂	အာမသန	၄၇၄	ကောပ-အရ	၃၀၂
အဓိပညာသိက္ခာ	၁၁၂	အာရမ္မဏံ ဂဏှာတိ	၆၇၆	ခါဒန္တာပိ	၆၆၂
အဓိသီလ	၁၀၈	အာလပနဝစနံ	၅၈၄	ခိဏာသဝေါ ဇာနာတိ	၇၂၀
အဒ္ဒါနမဂ္ဂပဋိပန္နော	၂၁၅	အာလောပေါ	၄၈၉	ခေတ္တံ	၄၈၀
အနဂ္ဂဟိတော	၁၄	အာဝဇ္ဇန-အရ	၃၄၅	ဂဏ္ဍိ	၅၈၄/၆၈၈
အနုပ၀ဇ္ဇော	၃၉၄	အာဟု	၁၇၀/၆၆၆	ဂမ္ဘီရတရံ	၅၇၇
အနုဗန္ဓာ ယောန္တိ	၂၃၇	ဣတ္တိ	၄၇၆	ဂဟိတာနံ	၆၀၆
အနုဿရတိ	၆၂၂	ဣဒ္ဓိ ဗျာနာဒိ	၃၃၁	ဂိဟိနံ ပဟိတံ	၄၈၀/၄၈၃
အပနယိသု	၅၄	ဣဓ ပန ယောဇေတွာ	၁၉၆	ဂေါရက္ခ	၆၅၄
အပရိဟိနဓမ္မာနော	၆၈၆	ဥက္ကဋ္ဌိတ	၆၄၄	စနံ သမဿာသေတိ	၁၉၂
အပ္ပစ္စက္ခ် နာမ နတ္တိ	၂၀	ဥစ္စိနတု	၂၈	ဇနတာ	၂၇၃
အပ္ပိစ္ဆတာ	၂၀၈	ဥဋ္ဌိန္နာဘ၀နေတ္တိကော	၇၂၄	ဇာနာမိ	၆၁၆
အဗ္ဗုတံ	၂၇၁	ဥဏ္ဏော ဒိဋ္ဌိ ဂဏှာတိ	၆၉၄	ညာဏံ-ဒွိ ဇာတ်အရ	၁၂၆
အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ	၃၆၃	ဥပဓာရိတံ	၁၅၃	ဋ္ဌပေတုံ	၅၀၆
အဘိသမယ-အရ	၁၂၆	ဥပနေတဗ္ဗာ	၅၀၃	ဋ္ဌပေတိ	၄၀၃
အမ္မေစေဝ အစ္ဆာစိက္ခတိ	၁၄၁	ဥပရတော	၄၆၂	ဋ္ဌပေသိ	၅၀
အယံ ကိရ တံ တံ	၂၂၅	ဥပသင်္ကမိ	၂၈၂	တံ ဝါစံ ဘာသတိ	၄၂၅
အရိနံ ဟတတ္တာ	၂၇၅	ဥပါဒါနံ	၆၇၆	တဒ္ဒိတော	၃၃၁
အလံ အာဝုသော မာ		ဥပ္ပန္နသဒ္ဒါ	၃၃၁	တတော ဩဝံရန္တိ	၆၁၇
သောစိတ္ထ-	၁၂	ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ	၃၂၄	တာသ တဿနာ	၆၁၃

Black

http://www.dhammadownload.com

တေန ဝုတ္တံ နိသဇ္ဇခေါ် ၂၈၃
ဒါတဗ္ဗော ၅၀၁
ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒီ ၇၀၅
ဒိန္နာဒိ ၄၉၄
ဒီပေတိ ၁၆၂
ဒီပေန္တော ၁၆၄
ဒုဂ္ဂဟိတာ.ပရိယာပုဋ္ဌာ ၁၃၀
ဒေသနာဝိလာသ ၃၆၇
ဒေသိတော ပညတ္တော ၁၂
ဒေသိတတ္တာ ၁၀၀
ဒေသေသိ ၁၈၃
ဒွေ ကထာ န ကထေတိ ၄၁၇
ဒွေ ခန္ဓာ ဝုတ္တာ ၃၀၅
ဒွေ ဇနေ သမဂ္ဂေ ဒိသွာ ၄၃၂
ဒွေ ပါဒါ ဘူမိတော ၄၃
ဓမ္မံ ပုစ္ဆေယျုံ ၅၉
ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ၁၄၃/၁၄၈
ဓမ္မနေတ္တိ ၃၀၂
နနု မံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ ၄၃
နိကတိသာစိယောဂ ၄၈၈
နိကန္တိ ၆၃၇
နိက္ခိတ္တဿ ၂၉၄
နိဗ္ဗတ္တန္တိ ၆၄၀
နိဋ္ဌာပိတာ ၇၂၁
နိဗ္ဗေဋ္ဌနံ ကာတဗ္ဗံ ၃၁၈
ပကာသေတဗ္ဗော ၂၃၀
ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ၆၄
ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ ၅၇၇
ပစ္ဆိ ၆၁၀
ပညတ္တမေဝ ၂၈၃
ပညာပယန္တော ၁၇၈
ပညာယ-အရ ၁၁၁
ပဥှံ ပုစ္ဆိ ၂၈၀
ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ ၃၃၆
ပဋိဝိရတော ၃၇၈/၃၈၂
ပဋိသေဝိတဗ္ဗတော ၄၀၁
ပဌမသိက္ခာပဒ ၃၉၈
ပရာမဋ္ဌာ ၆၂၆
ပရိစာရေတိ ၇၀၉
ပရိယာပုဏန္တိ ၁၂၉
ပဝတ္တ-အရ ၄၀၆
ပဝေဒေတိ ၅၇၃
ပဿိတုံ ၄၆၆
ပါဏာသညိနော ၃၇၃
ပါဏာတိပါတ ၃၇၃/၅၇၇
ပိဏ္ဍောလျ ၅၈၇
ပိတာ ၄၄၅
ပိတု ၆၉၇
ပိသုဏာ ဝါစာ ပဟာယ ၄၂၅
ပီတိ-အရ ၃၃၄
ပုညကမ္မံ ကတွာ ၆၄၀
ပုထုအာရမ္မဏ ၅၇၃
ပုထုဇ္ဇနော ၃၄၉
ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ ၅၉၁
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ၆၀၀
ပုရိသော ၆၂၁
ပေမံ ဇနေတိ ၄၃၉
ပေါရာဏာ ပန ဝဏ္ဏယန္တိ ၁၈၄
ဖုဿ ဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တိ ၇၁၈
ဗန္ဓိတွာ အာကမုန္တိ ၇၂၄
ဗုဒ္ဓဿ ၅၅
ဗုဒ္ဓါဒိနံ ဂုဏေ ပကာသေန္တော ၂၃၀
ဘဂဝန္တံ အဒ္ဒသ ၂၃၉
ဘဂဝတော နိက္ခိတ္တံ ၂၉၆
ဘဂဝတော ဝစနပ္ပဇနမတ္တံ ၃၀
ဘဂဝါ ဝဒန္တိ ၁၉၀
ဘဉ္ဇိတွာ ၂၇၃
ဘဏတိ ၁၆၂
ဘာသတိ ၄၅၅/၄၅၆
ဘာသမာနောပိ ၄၅၀
ဘိက္ခု ၅၉၅
ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတုံ ၂၂၅
ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိ ၂၈၇
ဘိန္ဒိတွာ ၅၇၉
ဘုဉ္ဇမာနော ၄၅၉
ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော ၁၇၆
ဘေသဇ္ဇံ ဒေတိ ၅၅၄
ဘောဇနံ ၄၆၂
ဘောဇနေ မတ္တညူ ၂၁၀
မညတိ ၆၁၃/၆၅၀
မဏ္ဍေတိ ၄၆၈
မနောမယ ၇၀၁
မာတာ ၄၄၅
မာရာပေတုကာမဿ ၄၃၆
မုခံ စုဏ္ဏေန္တိ ၅၂၃
မုသာဝါဒ-အရ ၄၀၆/၄၁၃
မေတ္တာသဟဂတေန ၈၈
ယထာဘူတဝဗောဓ ၁၁၈
ယထာဟ ၃၁၃/၃၅၉

http://www.dhammadownload.com

ယာစ်သု	၂၈	ဝိဘူတိံ ဒိသွာ	၂၅၅	သဒ္ဒါဒေယျာနိ	၄၉၄
ယေ အဝဏ္ဏံ ဝဒန္တိ	၂၉၈	ဝိရတော	၃၇၈	သဗ္ဗညုတညာဏံ	၅၇၇
ယေ ဘိက္ခဝေ ဗုဒ္ဓေ	၃၃၁	ဝိသံဝါဒေတိ	၄၀၈/၄၂၀	သဗ္ဗညု ပဝါရဏံ ပဝါရေတိ	
ရဇတ	၄၇၂	ဝိဿဇ္ဇော	၂၅		၂၉၀
ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏံ		ဝိဟေဌန	၃၈၅	သဗ္ဗာ တေ ဖာသုကာ ဘဂ္ဂါ	
ဘာသတိ-	၂၃၆	ဝိမံသိတွာ ဩတရတိ	၆၂၂		၆၄
ရာဂေါ အာရမ္မဏံ ဂဏှာတိ		ဝုစ္စတိ	၁၄၀/၁၉၀	သမ္မာဒေထ-	၇၀
	၆၇၆	ဝုတ္တံ-၌	၉/၇၀/၂၅၃/၆၉၁	သမ္ဘန္တိ	၇၁၄
ရာဇဂဟံ ဂတော	၃၂		/၇၀၁/၇၃၀	သမဂ္ဂါရာမော	၄၃၁
ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ		ဝုတ္တာ	၆၇၅	သမနုပဿာမိ	၁၄၀
	၈၈	ဝုတ္တာနိ	၅၃၇	သလ္လေခ-အရ	၄၉၇
လဇ္ဇာ-အရ	၃၈၉	ဝုတ္တော	၂၁၅	သဿတဝါဒါ	၅၉၅
ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ	၂၃၆	ဝေဒိတဗ္ဗော	၁၉၆/၂၆၅	သာသိတာ	၁၀၃
ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ	၄၂၁	ဝေါရောပေယျုံ	၅၀၆	သီလ-အရ	၃၄၀
ဝဒတိ	၆၉၇	သံဝေဂံ အာပဇ္ဇိ	၃၈	သီသံ ဆိန္နန္တေ	၄၁၆
ဝဒန္တိ	၂၄၉/၇၀၅	သင်္ဂါယာမ	၄၉	သုတဓမ္မဿ ပဿတော	၁၅၂
ဝနေ-၌ ဓာတ်အရ	၅	သင်္ဂါယေယျာမ	၅၉	သုပ္ပိယပန္တော	၁၃၄/၃၁၈
ဝဒမာနာ	၅၇၂	သကရဏီယော	၂၀	သုပ္ပိယဝိဒိတာယ	၂၇၁
ဝိယာတ-အရ	၆၇၅/၆၇၉	သစ္စဝါဒီ	၄၁၂	သုရိယံ ဩလောကေန္တာ	၂၅၃
ဝိစာရယိဿာမ	၂၉၄	သစ္စသန္ဓော	၄၁၂	သော ပရိဗ္ဗာဇကော	၂၂၀
ဝိဇ္ဇံ ပရိဗ္ဗိတွာ	၅၄၁	သညီ အတ္တာတိ ဂဏှန္တာနံ		သော ရတနတ္တယဿ	၂၅၈
ဝိဒိတွာ	၂၇၈		၆၉၁	သော ဟိ ဘိက္ခုသံဃော	၂၀၈
ဝိနယံ ပုစ္ဆေယျံ	၅၈	သတ္တ၌ သသုဓာတ်အရ	၃၈၅	ဟန္ဒ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ	၇၀

(၁) စိတ်၏ဖြစ်ခြင်း၊ ထူးအခြင်းကို၊ ဘာဝဆိုလော။

(၂) ထို၏မူလာ၊ အကြောင်းမှာမူ၊ အာရမ္မဏာ။

(၃) ကြောင်းဖျားကမူ၊ ဥဒ္ဒိဟူ၏၊ နှစ်ဆူဘာဝ၊ ကောက်ယူကြလော့။

(၄) ဘာဝသိမ္မူ၊ အကျိုးစုမှာ၊ နုဘာဝါသည်၊ ဘာဝါလင်္ကာရထုတ်နည်းတည်း။

(အလင်္ကာပန်းကုံး)

http://www.dhammadownload.com

သီလက္ခန်အောင်ပန်း

နမောတဿဘဂဝတောအရဟတောသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

မြတ်ဗုဒ္ဓအာလသုတ်အဖွင့်

ဂါထာ (၁) [ဋ္ဌ၊၁။]

(က) ကရုဏာသီတလဟဒယံ၊ ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတမောဟတမံ၊
သနရာမရလောကဂရုံ၊ ဝန္ဒေ သုဂတံ ဂတိဝိမုတ္တံ။

(ခ) ဗုဒ္ဓေါပိ ဗုဒ္ဓဘာဝံ၊ ဘာဝေတွာ စေဝ သစ္ဆိကတွာစ၊
ယံ ဥပဂတော ဂတမလံ၊ ဝန္ဒေ တမနုတ္တရံ ဓမ္မံ။

(ဂ) သုဂတဿ ဩရသာနံ၊ ပုတ္တာနံ မာရသေနမထနာနံ၊
အဋ္ဌန္နမ္ပိ သမူဟံ၊ သိရသာ ဝန္ဒေ အရိယသံဃံ။ (ဋ္ဌ၊၁။ ဘာသာဋီ၊ပ၊ ၁။)

➢ ❶ ။ (က)(အဟံ၊ငါသည်။) ကရုဏာသီတလဟဒယံ၊မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် အေးမြသော စိတ်နှလုံးရှိတော်မူသော။(ဝါ) မဟာကရုဏာတော်ကြောင့် အေးမြသော စိတ်နှလုံးရှိတော်မူထသော။ ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတမောဟတမံ၊ပညာတည်းဟူသော အရောင်မျှားဖြင့် အထူးပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ရှိတော်မူထသော (ဝါ) မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ကို ပညာတည်းဟူသော အရောင်မျှားဖြင့် အထူးပယ် ဖျောက်တော်မူပြီးထသော။သနရာမရလောကဂရုံ၊လူ နတ် ဗြဟ္မာတို့နှင့် တကွဖြစ်သော သတ္တလောက၏ ကျောက်ထိးတန္ဓု အလေးပြုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်တော်မူထသော။သုဂတံ၊တင့်တယ်သာညှင်း ကိုယ်တော်၏ ကြွခြင်း, ဉာဏ်တော်၏ ဖြစ်ခြင်းရှိတော်မူထသော။ဂတိဝိမုတ္တံ၊ငါးပါးသော ဂတိတို့မှ အထူးသဖြင့် လွတ်တော်မူပြီးထသော။ဗုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ဝန္ဒေ၊အန္တရာယ်ကင်းပျောက် ကျမ်းပြီးမြောက်ဖို့ ချီးမြောက်ထောမနာ ရှိခိုးပါ၏။

(ခ) ဗုဒ္ဓေါပိ၊ဆိုအပ်ပြီးငြား ဂုဏ်တော်များသခင် ဘုရားရှင်သော်မှလည်း။ယံ ဓမ္မံ၊အကြင် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်, ဓမ္မက္ခန် ပတိပတ်, ဆယ်တန်သော တရားတော်မြတ်ကို။ဘာဝေတွာ စေဝ၊ကိုယ်တော့်သန္တာန်၌ ဖြစ်စေပြီး တိုးပွားစေပြီး၍ရင်း။သစ္ဆိကတွာစ၊မျက်မှောက်ပြုတော်မူပြီး၍ရင်း။ဗုဒ္ဓဘာဝံ၊ဘုရားအဖြစ်သို့။(ဝါ) ဗုဒ္ဓ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့။ဥပဂတော၊ရောက်တော်မူပြီ။ဂတမလံ၊ကင်းသော ကိလေသာ အညစ် ရှိတော်မူသော။(ဝါ) ကိလေသာ အညစ်အကြေးမှ ကင်းတော်မူသော။အနုတ္တရံ၊ မိမိထက် လွန်မြတ်သော တရားရှိတော်မမူသော။တံ ဓမ္မံ အပိ၊ထို မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်, ဓမ္မက္ခန် ပတိပတ်, ဆယ်တန်သော တရားတော်မြတ်ကိုလည်း။ဝန္ဒေ၊၏။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) သုဂတဿ၊မြတ်စွာဘုရား၏။ဩရသာနံ၊ရင်၌ပေါက်ဖွား သားနှင့်တူကုန်သော။ (ဝါ) တရားရင်နှစ် သားစင်စစ်ဖြစ်ကုန်သော။မာရသေနမထနာနံ၊မာရ်နတ်, မာရ်နတ်၏ စစ်တပ်ကိုမွှေနှောက် ဖျောက်ဖျက်နိုင်ကုန်သော။(ဝါ) မာရ်နတ်၏ ကိလေသာစစ်တပ်ကို မွှေနှောက် ဖျောက်ဖျက်နိုင်ကုန်သော။အဋ္ဌန္နံ၊ရှစ်ပါးကုန်သော။ပုဂ္ဂလာနံ၊သားတော်တို့၏။ သမူဟံ၊အပေါင်းဖြစ်သော။အရိယသံဃံ အပိ၊အရိယာသံဃာတော်ကိုလည်း။(ဝါ) အရိယာတို့၏ အပေါင်းကိုလည်း။သိရသာ၊ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ဝန္ဒေ၊၏။

➢ ❷ ။ (က) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ယခုအခါ၌ ပဏာမ ပဏာမက ပဏာမိတဗ္ဗ ပဏာမာရဟာဘောဂုဏ်များကို ပြည့်စုံစွာထည့်၍ ဗုဒ္ဓပမာဏကို ပြခြင်းငှာ (ဝါ) ဗုဒ္ဓ-ပမာဏကိုပြ၍ ရေးသားလိုသော အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ ဆရာသည် (က) မိန့်။

(ခ) သို့/ စောဒနာတက် ။ ။ အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဂုဏ်တော်နှင့်တကွ ဗုဒ္ဓ ပမာဏကို ပြဆိုတော်မူ၏။ (ဥပနာ) မြတ်စွာဘုရားသာ ရှိခိုး ခြင်းငှာထိုက်၍ တရားတော်သည် ရှိခိုးခြင်းငှာ မထိုက်ပါသလော။ (အာဘော်) အဘယ် သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ (ပုစ္ဆာ) ဤသို့ မေးဘွယ်ရှိ၍ ထိုအမေးကိုဖြေခြင်းငှာ အလိုရှိတော်မူသော အဋ္ဌကထာ ဆရာသည် (ခ) ဝါကျကိုမိန့်။

(ဂ) သို့/ စောဒနာတက် ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် တရားရတနာကို ရှိခိုး ခြင်းတည်းဟူသော ဓမ္မပမာဏကို ရေးသားတော်မူ၏။ (ဥပနာ) ယင်းဓမ္မပမာဏကိုသာ ရေးသားမည်လော။ (တစ်နည်း) သံဃပမာဏကိုလည်း ပြဆိုရေးသားသင့်သေးသည် မဟုတ်ပါလော။ (အာဘောဂ) သံဃ ပမာဏကား အဘယ်ပါနည်း။ (ပုစ္ဆာ) ဓမ္မပမာဏ ကိုသာ ပြဆို၍ သံဃပမာဏကို မပြဆိုသော် အဗျာပိတ အပရိပုဏ္ဏဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏။ (ဒေါသတင်) ဤသို့ စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် (ဂ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား -- (ဂ) ဖြင့် ဓမ္မပမာဏကိုသာ ပြသည်မဟုတ်၊ သံဃပမာဏကိုလည်း ပြဆိုရေးသားသည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် သင်တင်တိုင်းသော အဗျာပိတ အပရိပုဏ္ဏဒေါသ ငါ့အား မရောက်ဟူလို။

➢ ❸ ။ (က-ခ-ဂ) တို့ကို ရှု၍ စတုက္က ထုတ်ပုံ

(၁) နနု ပထမံ ဓမ္မ သံဃ ရတနာနံ ပဏာမော ကာတဗ္ဗော။(စောဒနာဘောဂ)

(၂) အထ ကသ္မာ ပထမံ ဗုဒ္ဓဿ ပဏာမံ ကရောတိ။ (စောဒနာ)

(၃) သေသရတနာနံ ဗုဒ္ဓရတနမူလကတ္တာ။ (ပရိဟာရဘောဂ)

(၄) တသ္မာ ပထမံ ဗုဒ္ဓဿ ပဏာမံ ကရောတိ။ (ပရိဟာရ)

* သန္နာဓမရေလောတာဂရုံ-ကို ရှု၍ စတုက္က ထုတ်ပုံ

(၁) နနု ဓမ္မော ဒေဝမနုဿပဓာနဘူတာ ဟောန္တိ။ (စောဒနာဘောဂ)

(၂) အထ ကသ္မာ တေသံ အပဓာနတာ နိဒ္ဒိသိယတိ။ (စောဒနာ)

http://www.dhammadownload.com

(၃) အတ္တတော ပဓာနတာယ ဂဟေတဗ္ဗတ္ထာ။ (ပရိဟာရဘောဂ)

(၄) တသ္မာ တေသံ အပဓာနတာ နိဒ္ဒိသီယတိ။ (ပရိဟာရ)

ကထံ ပန သဇ္ဇံ ယသ္မာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ မယာ သုပရိသုဒ္ဓံ၊ ဝုတ္တံ တသ္မာ ဘိယျော၊ န တံ ဣဓ ဝိစာရယိဿာမိ၊ (၅၊၂) ကို စတုက္ကထုတ်ပုံ

(၁) နနု သီလကထာဒိကာ ဣဓ အာဂတာ။ (စောဒနာ)

(၂) အထ ကသ္မာ ဘိယျော န တံ ဣဓ ဝိစာရယိဿာမိတိ ဝုတ္တံ။(စောဒနာဘောဂ)

(၃) နနု ဣဒံ သဇ္ဇံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ မယာ သုပရိသုဒ္ဓံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ (ပရိဟာရ)

(၄) တသ္မာ ဘိယျော န တံ ဣဓ ဝိစာရယိဿာမိတိ ဝုတ္တံ။ (ပရိဟာရဘောဂ)

* **မဇ္ဈေ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ -ကို ရှု၍ စတုက္ကထုတ်ပုံ**

(၁) နနု အညော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ အညာ ဒီဃနိကာယ အဋ္ဌကထာ ဟောတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဘိယျော န တံ ဝိစာရယိဿာမိတိ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု မဇ္ဈေ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ သော စတုန္နမ္ပိ အာဂမာနံ ဌတွာ ပကာသယိဿတိ၊ တတ္ထ ယထာ ဘာသိတံ အတ္ထံ။

(၄) တသ္မာ ဘိယျော န တံ ဣဓ ဝိစာရယိဿာမိတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ [**ဝစနာဒိဆက္က ထုတ်ပုံ**] ကိရတီတိ **ကရုဏာ**။

၁။ ကရုဏာ-ဟူသော ပုဒ်ပြီး နိပ္ဖန္နသည် ဝစန မည်၏။

၂။ ကိရတိ-ဟူသော ဝိဂြိုဟ် ဝါကျသည် ဝစနတ္ထ မည်၏။

၃။ သူတစ်ပါးဆင်းရဲကို ပယ်ခွါလိုမှုဟူသော ပရဒုက္ခာပနယနကာမတာ လက္ခဏာသည်ငှင်း၊ ကိရဓာတ်+ဉဏပစ္စည်းသည်ငှင်း ဝစနဟေတု မည်၏။

၄။ ကိတ် သဒ္ဒါသည် ဝစနဟေတု ဇောတက မည်၏။

၅။ ကရုဏာ စေတသိက် ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

၆။ ဒယာ အနုကမ္ပာ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဟရတိ အတ္တနော ဝသနာဓာရန္တိ **ဓာဒယံ**။ (၃) ဆောင်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နှလုံးသား ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) စိတ္တ, မန, စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဥဏှာဘိတတ္တေဟိ သေဝီယတေတိ သီတံ၊ သီတံ လာတိ ဂဏှာတီတိ **သီတာလံ**။

(၃) မှီဝဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အပူကို ငြိမ်းခြင်း (ဝါ) အေးသော အရာဝတ္ထုသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သီတလ, သိသိရ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* မုယှတီ **မောဓဟာ**။ တမော ဝိယာတိ **ဓာဓမော**။ မောဟောယေဝ တမော **မောဟာ ဓာဓမော**။ (၃) အဝိဇ္ဇာ၏ အမိုက်မှောင်နှင့် သဒိသီ/သဒိသ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်

http://www.dhammadownload.com

ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အဝိဇ္ဇာသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အန္ဓကာရ, တမောခန္ဓ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဥရသိ ဘာဝေါ **ဩရသော**။ (၃) ရင်၏ ဖြစ်သော သားနှင့် ဇနက-ဇညဲ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပုတ္တ, တနုဇ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* မာရေတိ ဝိဟာဝေတိတိ **မာရော**၊ သိနာတိ ပရေ ဗန္ဓတိ ဓောယာတိ **သေနာ**၊ (အစိတ်) မာရဿ သေနာ **မာရသေနာ**။(အပေါင်း)

* မာရေတိ ဝိဟာဝေတိတိ **မာရော**။ (၁) ညှဉ်းဆဲခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဒေဝပုတ္တမာရ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပါပိမ, ပဇာပတိ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢ **❺**။ **ဂတိဝိမုတ္တ-ကို ဟိတ်ပြင်၍ သမ္ဗန်ခံ စာစပ်ပုံ**

ဂတိဝိမုတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်ရပါမည်။

တ္တ-သမ္ဗန် (လာသမ္ဗန်) ကား သုဂတဿ ဖြစ်ပါသည်။

[**စာစပ်**] (သုဂတဿ)-ကား "၏"ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် (ဂတိဝိမုတ္တတ္တာ) ဝယ် (တ္တ)ပစ္စည်း၌ သမ္ဗန်+သတ္တိမန္တ၊ (တ္တ) ပစ္စည်းကား သမ္ဗန္ဓိ +သတ္တိအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။.

(သုဂတဿ)-ကား "သည်" ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် (ဂတိဝိမုတ္တတ္တာ) ဝယ် (ဂတိဝိမုတ္တ) ဟူသော ဘာဝယောဂပုဒ်၌ ဝါစ္စ+တုလျတ်၊ (ဂတိဝိမုတ္တ) ဟူသော ဘာဝယောဂ ပုဒ်ကား ဝါစက+လိင်္ဂတ် အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

* **ကရုဏာသီတလဟဒယ်**-ကို ကရုဏာသီတလဟဒယတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-သုဂတဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

* ဝိသေသန၊ ဟိတ်ပြင်က၊ ဝိသေသျခံ။

* **ဥပဂတော**-ကို ဥပဂတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဗုဒ္ဓဿပိ-ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။

အမှာ/ *ဝိကတိကတ္တားကို ဟိတ်ပြင်လျှင် ပကတိကတ္တားကို သမ္ဗန်ခံပါ။*

* **ဝန္ဒေ**-ကို ဝန္ဒတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် မမ-ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။ (၏/သည် စပ်)

အမှာ/ *ကြိယာပုဒ်ကို ဟိတ်ပြင်လျှင် ကတ္တားပုဒ်ကို သမ္ဗန်ခံပါ။*

➢ **❻**။ **အရိယာသံဃာကို "ဩရသ"ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း**။ ။ သတ္တဝါတို့၏ ရင်၌ဖြစ်ကုန်သော သားတို့သည် မိမိမှဖြစ်ရကား အဖ၏ ဥစ္စာအမွေကို ဝိသေသအားဖြင့် အဖို့ရကုန်သကဲ့သို့ ထို့အတူ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း မြတ်စွာဘုရား တရားတော်ကို ကြားနာရသည်၏အဆုံး၌ အရိယာဇာတ်ဖြင့်ဖြစ်ရကား မြတ်စွာဘုရား ဥစ္စာဖြစ်သော ဝိမုတ္တိသုခကို အရိယမွေရတနာ၏ ဓကန်အားဖြင့် အဖို့ရကုန်သောကြောင့် ဩရသ

http://www.dhammadownload.com

နှင့် တူရကား အရိယာသံယာကို "ဩရသ"ဟု ဆိုရပါသည်။

➢ ၁ ၀ ။ (ဂ) ဝါကျ ဝဒန္တ–၌ ခတ်အရ အနက္ကြ်ကို ရှု၍ ဘာဝါလက်ဘရဏတ်ပုံ

(၁) ပဏာမ စေတနာပြဓာန်းသော ကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဒ္ဒာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) အရိယာသံယာသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော်ဖြစ်ခြင်း, မာရ်မင်းနှင့် မာရ်မင်း၏ စစ်တပ်ကို ဖျက်ဆီးနိုင်ခြင်း ဂုဏ်တော်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အန္တရာယ်ကင်းခြင်း, ကျမ်းပြီးခြင်း အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၂) (၄၁၃)

(က) သုတ္တေသု ပြဟ္မဇာလံ၊ (ခ) ပြဟ္မဇာလဿာပိ "ဧဝံ မေ သုတ"န္တိ အာဒိကံ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ပဌမမဟာ သင်္ဂီတိကာလေ ဝုတ္တံ နိဒါနမာဒိ၊ (ဂ) ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ နာမ စေသာ ကိဉ္စာပိ ဝိနယပိဋကေ တန္တိမာရုဠှာ၊ နိဒါန ကောသလ္လတ္ထံ ပန ဣဓာပိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊

➢ ၁ ။ (က) သုတ္တေသု၊သုတ်တို့တွင်။ပြဟ္မဇာလံ၊ပြဟ္မဇာလသုတ်သည်။အာဒိ၊ အစတည်း။ (ခ) ပြဟ္မဇာလဿာပိ၊ပြဟ္မဇာလသုတ်၏လည်း။ဧဝံ မေ သုတန္တိ အာဒိကံ၊ ဧဝံ မေ သုတံ အစရှိသော။အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန၊အရှင်အာနန္ဒာသည်။ပဌမ မဟာသင်္ဂီတိကာလေ၊ပဌမ မဟာသင်္ဂါယနာတင်ရာအခါ၌။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်သော။နိဒါနံ၊နိဒါန်းသည်။ အာဒိ၊အစတည်း။ (ဂ) သော ပဌမ မဟာသင်္ဂီတိ နာမ စ၊ဤပဌမ မဟာသင်္ဂါယနာမည်သည် ကိုလည်း။(ဝေဒိတဗ္ဗာ၌စပ်) (ဝါ) ဤပဌမ မဟာသင်္ဂါယနာမည်သည်လည်း။(အာရုဠှာ ၌စပ်)

(တနည်း) စ၊ဆက်ဦးအံ့။သော မဟာသင်္ဂီတိ နာမ၊ဤမဟာသင်္ဂါယနာ မည်သည်ကို။ (ဝါ) မည်သည်။ဝိနယပိဋကေ၊ဝိနည်းပိဋကတ်၌။(စူဠဝဂ္ဂပါဠိတော် ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓကတ်၌။) တန္တိံ၊ ပါဠိတော်သို့။ကိဉ္စာပိ အာရုဠှာ၊အကယ်၍ကား တက်ရောက်ပြီး ဖြစ်ပါပေပြီ။

ပန၊ထိုသို့ပင် ဤပဌမ မဟာသင်္ဂါယနာမည်သည်၏ ဝိနည်းပိဋက ပါဠိတော်သို့ တက်ရောက်ပြီးဖြစ်ပါသော်လည်း။နိဒါနကောသလ္လတ္ထံ၊နိဒါန်း၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ဉာဏ်အကျိုးငှာ။ဣဓာပိ၊ဤ ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၏ အစ၌လည်း။ဧဝံ၊ဤသို့။ (ဝါ) ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိထိုက်သေး၏။

➢ ၂ ။ (ခ) သို့/ **အာဘောဂါယုတ္တ စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် သုတ်တို့တွင် ပြဟ္မဇာလသုတ်သည် အစဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ (ဥပနာ) ထိုပြဟ္မဇာလ သုတ်၏လည်း "မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ" စသည်ကို အစဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသလော။ (အာဘော်) အဘယ်ကို အစဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ (ပုစ္ဆာ) ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် (ခ) ဝါကျကိုမိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား ။ ။ ပဌမသင်္ဂါယနာ၌ မဟာကဿပထေရ်သည် မေးအပ်သော်

http://www.dhammadownload.com

အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် ဖြေဆိုအပ်သော ဒေသ ကာလ စသည်ကို မှတ်သားခြင်း အကျိုးငှာ, ရှေးဦးစွာ ထားအပ်သော နိဒါန်းကို အစဟူ၍ မှတ်သားအပ်၏ ဟူလို။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဝါကျဖြင့် ဧဝံ မေ သုတံ အစရှိသော ရှင်အာနန္ဒာ မထေရ် ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာ တင်ရာအခါ၌ ရွတ်ဆိုအပ်သော နိဒါန်းသည် ဗြဟ္မဇာလ သုတ်၏လည်း နိဒါန်းဖြစ်သောဟု ဆိုတော်မူ၏။ ဤပထမ မဟာသင်္ဂါယနာမည်သည်ကို ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ပါဠိတော်သို့ တင်အပ်ပြီးသည် မဟုတ်တုံလော။ အဘယ်အကျိုးငှာ ဤသုမင်္ဂလ ဝိသာလိနီမည်သော ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌ သိအပ်ပါသနည်း။(ဂ) မိန့်

အစ်ပွါယ်ကား ။ ။ (ဂ) ဝါကျဖြင့် ဤ ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာမည်သည်ကို ဝိနည်း ပိဋကတ်၌ ပါဠိတော်သို့ တင်အပ်ပြီးသော်လည်း နိဒါန်း၌ လိမ္မာစေခြင်းအကျိုးငှာ ဤ သုမင်္ဂလ ဝိသာလိနီမည်သော ဒီဃနိကာယ်အဋ္ဌကထာ၌လည်း ဤဖွင့်ဆိုလတ္တံ့သော နည်း ဖြင့် (ဝါ) ဤသို့ သိအပ်၏ဟု ငါပြဆို၏ဟူလိုသော်။

(ဂ) သို့/ **ကိဉ္စာပိ-ကို ရှု၍ စောဒနာတက်** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် ကိဉ္စာပိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ဖြင့် ပထမသင်္ဂါယနာမည်သည်ကို ဤ၌ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့် သိအပ် ၏ဟူ၍ ဆိုတော်မူ၏။ ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာမည်သည်ကို ဝိနည်းပိဋက၌ ပါဠိတော် အစဉ်သို့ တင်ခဲ့ပြီးသည်သာ မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် ပထမ မဟာ သင်္ဂါယနာ မည်သည်ကို ဤ၌ ဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့် သိအပ်၏ဟူ၍ တဖန် ထပ်၍ ဆိုရ ပါသနည်း။ ပထမသင်္ဂါယနာကို ဝိနည်းပိဋကပါဠိတော်၌ တင်ခဲ့ပြီးပါလျက် ဤ ဒီဃ နိကာယ်၌ တဖန်ထပ်၍ ဆိုချေသော် ဆရာအား နိရတ္ထကဒေါသ, ပုနရုတ္တိဒေါသ သင့် ရောက်ရာ၏။ ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် (ဂ) ဝါကျကိုမိန့်။

➢ ၃။ (ဂ) ဝါကျကို **စောဒကာစသောဂါဒိစတုက္ကထုတ်ပုံ**

(၁) နနု ပဉ္စမမဟာသင်္ဂီတိ နာမ သော ဝိနယပိဋကေ တန္တိံ မာရုဠှာ။(စောဒနာ ဘောဂ) (၂) အထ ကသ္မာ ကိဉ္စာပိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (စောဒနာ)

(၃) နနု နိဒါနကောသလ္လတ္ထံ ဟောတိ။ (ပရိဟာရဘောဂ)

(၄) တသ္မာ ကိဉ္စာပိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (ပရိဟာရ)

* **ကိဉ္စာပိ-သဒ္ဒါ ထားရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင်ခြင်းအကြောင်းကို အဋ္ဌကထာအစ၌ ဆိုခြင်းဟူသော အကျိုးကို စောဒကတို့ မနှစ်သက်ဖွယ်ရှိသောကြောင့် ကိဉ္စာပိ-သဒ္ဒါ ထားရပါသည်။

* **ပန-သဒ္ဒါ ထားရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ သင်္ဂါယနာတင်ပြီးဖြစ်သော်လည်း ဤ အဋ္ဌ ကထာ၏ အစ၌ စာသင်ယေ်တို့မှာ ထိုသင်္ဂါယနာအကြောင်းကို မသိနိုင်သောကြောင့် ကျေနပ်ဖွယ်မဟုတ်သေးပါဟူသော အရုစ္စတ္ထအနက်ကို ပြလို၍ ပန-သဒ္ဒါ ထားသည်။

➢ ❹။ နိဒါဒါတိ ဒေသနံ ဒေသကာလာဒိ ဝသေန အဝိဒိတံ ဝိဒိတံ ကတွာ

http://www.dhammadownload.com

နိဒယောတီတိ **နိဒါနံ**။ (ကိတ်)

(၁) နိဒါန်-ဟူသော ပုဒ်ပြီး နိပ္ဖန္နသည် ဝစန မည်၏။ (၂) နိဒဒါတိ (ပ) နိဒယောတိ ဟူသော ဝိဂြိုဟ်ဝါကျသည် ဝစနတ္ထ မည်၏။ (၃) ဒေသနာတော်ကို ဒေသ ကာလ စသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် မသိအပ်သေးသည်ကို သိအပ်သည်ကိုပြု၍ ပြခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၄) ဣတိ-သဒ္ဒါသည် ဝစနဟေတု ဇောတက မည်၏။ (၅) ပထမသင်္ဂါယနာ တင်သောအခါ၌ ရှင်အာနန္ဒာမထေရ် ရွတ်ဆိုအပ်သော "ဧဝံ မေ သုတံ" စသော သဝိညတ္တိက ဝစီဘေဒသဒ္ဒ ပဝတ္တ နိဒါန်းဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကာရဏံ ဟေတု-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* တနောတိ အတ္ထံ ဧတာယာတိ **တန္တိ**။

(၃) အနက်ကို ချဲ့ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ပါဠိတော်ဟူသော ဗုဒ္ဓဝစန သည် ဝစနီယ။ (၆) ပါဠိ, ဓမ္မ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ။

ကဉ္စိ တရန္တိ ဧတာယာတိ **တန္တိ**။ (၃) ယုံမှားမှုကို ပယ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

* ဖြူဟတိ ဝုဍ္ဍိံ ဂစ္ဆတီတိ **ဗြဟ္မံ**။ ဇလေ ဟိတံ **ဇာလံ**။ ဇာလေတီ အစ္စာဒေတိ မစ္ဆေ ဧတေနာတိ **ဇာလံ**။ ဇာလံ ဝိယာတိ **ဇာလံ**။ ဗြဟ္မံ ဇာလံ ဧတ္ထာတိ **ဗြဟ္မဇာလံ**။

(၃) မြတ်သော ကွန်ယက်သဖွယ်ဖြစ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ ဗြဟ္မဇာလ သုတ် ပါဠိတော်နှင့် ဌာနီ-ဌာန/နိဿိတ-နိဿယ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဗြဟ္မဇာလသုတ် ပါဠိတော် အနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အတ္ထဇာလံ, ဓမ္မဇာလံ ဒိဋ္ဌိဇာလံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* စရတိ ပဝတ္တတီတိ **စက္ကံ**။ ဓမ္မောစ သော စက္ကဉ္စာတိ **ဓမ္မစက္ကံ**။

ဓမ္မစက္ကဿ ပဝတ္တနံ **ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနံ**။ ဓမ္မစကြာကို ဝေနေယျတို့၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်စေတော်မူခြင်း ဟောတော်မူခြင်းကိစ္စ ရ၏။

* ဓမ္မဝိနယာနံ သင်္ဂဟေတွာ ဂါယနံ ကထနံ **သင်္ဂီတိ**။ မဟိယတေ ပူဇိယတေ **မဟာ**။ မဟာတိ သင်္ဂီတိ **မဟာသင်္ဂီတိ**။ (ကမ္မဓာရယ်သမာသ်)

(၃) မဟာတိ-အရ မဟာဝိသယ (ဝါ) ပူဇနီယဘော၏ သင်္ဂါယနာဖြစ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပဌမ မဟာသင်္ဂါယနာ ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မဟန္တသင်္ဂီတိ, မဟာသင်္ဂါယနာ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ ပဌမာစ သာ မဟာသင်္ဂီတိစာတိ **ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ**။

* ကုသလဿ ဘာဝေါ ကောသလ္လံ။ နိဒါနေ ကောသလ္လံ **နိဒါနကောသလ္လံ**။

➤ ❶ ။ **အာရုဠှာ**-ကို အာရုဠှတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-- ဧတာယ ပဌမ မဟာ - သင်္ဂီတိယာ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

http://www.dhammadownload.com

ဘာဝယောဂပုဒ်၏ ပစ္စယတ္ထကား-- ကမ္မတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) ဝါကျ၌ ဝုတ္တံ-ကို ဝုတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်ရပါမည်။ ယင်းဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား-နိဒါနသာ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ ❻ ။ (စ) ၌ ဧဝံ မေ သုတန္တိ အာဒိကံ-ဖြင့် ဗြဟ္မဇာလသုတ်၏ အစဟူသည် ဧဝံ မေ သုတံ-စသော နိဒါန်းစကားပင်ဖြစ်၏-ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ) (တနည်း) ဧဝံ မေ သုတံ-စသော နိဒါန်းစကားကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန-ဖြင့် နိဒါန်းစကား ဟောဆိုသော ဒေသကပုဂ္ဂိုလ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကာလေ-ဖြင့် နိဒါန်းစကား ဟောဆိုရာ အခါကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❼ ။ **ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ဖြေရှင်းသော ဒေသနာစကား ဖြစ်သောကြောင့် ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောရပါသည်။

* **ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တန-ကို အစပြု၍ ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဝေနေယျတို့၏ မဂ်ဖိုလ်ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော အပြုအမူကြီးယာသည်သာ မုချအားဖြင့် ဗုဒ္ဓကိစ္စ မည်သည်ကို ပြလိုသောကြောင့် ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တန-ကို အစပြု၍ ဆိုရပါသည်။

* **မြတ်စွာဘုရား ဓာတ်တော်များ ဝေမန်ရာခန့်** ◦ နယုန်လဆန်း (၅) ရက်နေ့ဖြစ်ပါသည်။

* **သုဘဒ္ဒေန ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတေန-၌ သုဘဒ္ဒ-အရ** ။ ။ အာတုမရွာသား လူဖြစ်စဉ်အခါက ဆတ္တာသည် လုပ်ဖူးသော ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတ ရဟန်းကြီးကို ယူရပါမည်။ သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်ကို မယူရ။

* **အလံ အာဝုသော မာ သောစိတ္ထ-စသော စကားတို့ကို ဆိုရခြင်းအကြောင်း**
မြတ်စွာဘုရား အပေါ်၌ ရန်ညိုးထားခဲ့ခြင်းကြောင့်-- ပြောဆိုပါသည်။

* **ဝုတ္တဝစန မနုဿရဏ္ဍာ-၌ အနုဿရ-အရ** ။ ။ တရားသဘောကို ကြံစည်တွေးတောသည်၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော သဟောတ္တပ္ပဉာဏ်လျှင် တရားကိုယ်ရှိသော ဓမ္မ - သံဝေဂ၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော အောက်မေ့ခြင်းကို ယူရပါမည်။ | အမျက်ထွက်ခြင်းစသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော အောက်မေ့ခြင်းကို မယူရ။|

* **ဓေသိတနှင့် ပညတ္တ အထူး** ။ ။ သုတ်အဘိဓမ္မာတရားတော်ကို သိစေခြင်းသည် ဒေသိတ မည်၏။ အပြားအားဖြင့် ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ထားခြင်းသည် ပညတ္တ မည်၏။

ဝိနည်းတရားတော်ကို သိစေခြင်းသည် ဒေသိတ မည်၏။ အပြားအားဖြင့် မရောစေမူ၍ ထားခြင်းသည် ပညတ္တ မည်၏။

* **ပိဋကတ်သုံးပုံ ဘုရားအရာ၌ တည်ပုံ** ။ ။ **ဝိနည်းပိဋကတ်တော်သည်** "ဤ

http://www.dhammadownload.com

အမှုကိစ္စကို သင်တို့ပြုရမည်, ဤအမှုကိစ္စကို သင်တို့ မပြုရ"ဟု ပြုသင့် မပြုသင့်သော အမှုကိစ္စကို ခွဲခြားဝေဖန်သောအားဖြင့် အမြဲဆုံးမနေခြင်းကြောင့် ဘုရားအရာ၌ တည်ပါသည်။ * **သုတ္တန်ပိဋကတ်တော်**သည် ထိုထို သတ္တဝါတို့ သန္တာန်၌ရှိနေသော စရိုက်တရားအားလျော်စွာ မှန်ကန်သော အကျင့်တရားဖြင့် အမြဲဆုံးမနေခြင်းကြောင့် ဘုရားအရာ၌ တည်ပါသည်။ * **အဘိဓမ္မာပိဋကတ်တော်**သည် ခန္ဓာ-စသည်တို့ကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားသော အားဖြင့် သိသင့် သိထိုက်သော သစ္စာလေးပါးတရားကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်တော်မူသောကြောင့် ဘုရားအရာ၌ တည်ပါသည်။ (သီဋီသစ်၊၄၄/၄၅)

➢ ❶ ⓪ ။ **(ခ) ဝါကျ စုဏ္ဏ်-၌ ဓာတ်အရ--** အရှင်အာနန္ဒာ သန္တာန်၌ ဆိုသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဉာဏ် ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) အရှင်အာနန္ဒာ သန္တာန်၌ ဆိုသောအခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဉာဏ် ဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရဝ (ဝါ) ဥဿာဟဋ္ဌာယိဘာဝ, ဝီရိယ မည်၏။ (၂) ဧဝံ မေ သုတံ-စသော နိဒါန်းစကားတော်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာတင်ရာ အခါသည်ရင်း, အရှင်မဟာကဿပ၏ မေးမြန်းခြင်းသည်ရင်း ဥဒ္ဒိပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) နောင်အခါ သောတုဇနတို့ နိဒါန်းကို ကျွမ်းကျင်လိမ္မာခြင်း အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၃) [ဋ၊၃။]

(က) ယာဝ စ ဓမ္မဝိနယော တိဋ္ဌတိ၊ တာဝ အနတီတသတ္ထုကမေဝ ပါဝစနံ ဟောတိ၊

(ခ) ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ "ယော ဝေါ အာနန္ဒ မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော သော ဝေါ မမစ္စယေန သတ္ထာ" တိ၊

(ဂ) ယန္နူနာဟံ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယေယျံ၊ ယထယိဒံ သာသနံ အဒ္ဓနိယံ အဿ စိရဋ္ဌိတိကံ

(ဃ) ယဉ္စာဟံ ဘဂဝတာ "ဓာရေဿသိ ပန မေ တွံ ကဿပ သာဏာနိ ပံသုကူလာနိ နိဗ္ဗသနာနိ" တိ ဝတွာ စီဝရေ သာဓာရဏပရိဘောဂေန၊ (ဋ၊၃။ဘာသာဋီ၊ပ၊ ၄၂)

* ပံသုကူလာနိ-မြေပုံအားနှယ် စက်ဆုပ်ဖွယ်သို့ ရောက်ကုန်သော သက်န်းတို့ကို။ (သဒ္ဒတ္ထ) သူသေကောင်ကို ရစ်ပတ်၍ စွန့်ပစ်အပ်ကုန်သော ပိုးလောက်တို့ကို ခါ၍ ယူ အပ်သော သင်္ကန်းတို့ကို။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

➢ ❶ ။ (က) စ၊ဆက်ဦးအံ့။(တနည်း) စ၊ထိုသို့ပင် အတီတသတ္ထုကပါဝစနံ-ဟု မှတ်ထင်ကြပါကုန်သော်လည်း။ယာဝ၊အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး။ဓမ္မဝိနယော၊ သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းသည်။လဇ္ဇီပုဂ္ဂလေသု၊လဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ်တို့၌။(အာဓာရ) တိဋ္ဌတိ၊တည် သေး၏။တာဝ၊ထိုဓမ္မဝိနယ တည်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး။ပါဝစနံ၊ပြဋ္ဌာန်းသော စကား တော်သည်။(ဝါ) မြတ်သော စကားတော်သည်။အနတီတသတ္ထုကမေဝ၊မလွန်သေးသော

http://www.dhammadownload.com

ဆရာရှိသည်သာ။ဟောတိ၊၏။

(စ) ဟိ၊မှန်၏။ (တနည်း) ဟိ၊သာကေကား။ယော ဝေါ (ပ)သတ္ထာတိ၊ယော ဝေါ(ပ) သတ္ထာဟူသော။ဇတံ သုတ္တံ၊ဤပါဠိကို။ဘဂဝတာ၊သည်။ဝုတ္တံ၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။[အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။မယာ၊ငါဘုရားသည်။ဝေါ၊သင်တို့အား။ယော ဓမ္မောစ၊အကြင် သုတ် အဘိဓမ္မာ ကိုရင်း။ယော ဝိနယောစ၊အကြင်ဝိနည်းကိုရင်း။ဒေသိတော၊ဟောလည်း ဟောတော်မူအပ် ပြီ။ပညတ္တော၊ပညတ်လည်း ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ။သော ဓမ္မောစ၊ထိုသုတ် အဘိဓမ္မာ သည်ရင်း။သော ဝိနယောစ၊ထိုဝိနည်းသည်ရင်း။မမ၊ငါ၏။အစ္စယေန၊ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော် မူရာအခါ၌။ (ဝါ) ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူခြင်းကြောင့်။ဝေါ၊သင်တို့၏။သတ္ထာ၊ဆရာသည်။ ဘဝိဿတိ၊ဖြစ်ရစ်လိမ့်မည်။

(ဂ) အဟံ၊ငါသည်။ယထာ၊အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်။(ဓမ္မေစ၊သုတ် အဘိဓမ္မာ ကိုရင်း။ဝိနယေစ၊ဝိနည်းကိုရင်း။သင်္ဂါယိယမာနေ၊သင်္ဂါယနာတင်အပ်သော်။) ဣဒံ သာသနံ၊ ဤ သာသနာတော်သည်။အဒ္ဓနိယံ၊ရှည်သော ကာလသို့ရောက်နိုင်သည်။စိရဋ္ဌိတိကံ၊ ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး တည်ခြင်းရှိသည်။အဿ၊ဖြစ်ရာ၏။တထာ၊ထိုအခြင်းအရာ အားဖြင့်။ဓမ္မဥ္စ၊သုတ် အဘိဓမ္မာကိုရင်း။ဝိနယဉ္စ၊ဝိနည်းကိုရင်း။ယန္နူန သင်္ဂါယေယျံ၊အကယ် ၍ သင်္ဂါယနာတင်ရပါမူကား ကောင်းလေစွ။[**ယထာ တထာ၊ ဥပမာ မဟုတ်နှင့်အညီ**]

(ဃ) စ၊သည်သာမကသေး။ယံ၊အကြင့်ကြောင့်။အဟံ၊ငါ့ကို။ဘဂဝတာ၊သည်။ကဿပ၊ ကဿပ။တွံ၊သင်သည်။မေ၊ငါ၏။သာဏာနိ၊ပိုက်ဆံလျှော်ချည်ဖြင့် ယက်အပ်ကုန်သော။ နိဗ္ဗသနာနိ၊ပြီးပြီးသော ဝတ်ရုံခြင်းကိစ္စရှိကုန်သော။ပံသုကူလာနိ၊ပံသုကူသင်္ကန်းတော်တို့ ကို။ဓာရေဿသိ ပန၊ဆောင်နိုင်အံ့လော။ဣတိ၊ဤသို့။ဝတွာ၊မိန့်တော်မူပြီး၍။စီဝရေသင်္ကန်း တော်၌။(အတ္တနာ၊ကိုယ်တော်နှင့်။)သာဓာရဏပရိဘောဂေန စေဝ၊တူသော ဆောင်ခြင်းရှိ သော သုံးဆောင်တော်မူခြင်းဖြင့်ရင်း။

➤ ❷ ။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဓမ္မ ဝိနယ တည်သမျှကာလ ပတ်လုံး မြတ်သော စကားတော်သည် မလွန်သေးသော ဆရာရှိသည်သာ ဖြစ်၏ဟု ဖွင့် ဆိုတော်မူ၏။ ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးဖြစ်၍ မြတ်သော စကားတော်သည်လည်း လွန် ပြီးသော ဆရာရှိသည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်လျှက် မလွန်သေးသော ဆရာရှိသည် သာ ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုသော ဆရာ့စကား အဘယ်သို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် (ခ) ဝါကျကိုမိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား-- မြတ်စွာဘုရား ဟောအပ်သော ယော ဝေါ အာနန္ဒ-စသော သာဓကပါဠိဖြင့် သင့်နိုင်၏ဟူလို။

(ဃ) သို့/ အနုသာသေ့ ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် အရှင်မဟာကဿပထေရ်၏ သင်္ဂါယနာ တင်ရန် အကြံဖြစ်တော်မူသည်ကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားသည်

http://www.dhammadownload.com

မိမိ အပေါ်၌ ပြုအပ်သော ချီးမြှောက်ပုံအထူးကို အမှတ်ရ၍ ကြံစည်ပုံ အခြင်းအရာကို လည်း ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (ဃ) ဝါကျကိုမိန့်။

(ဃ) သို့/ **သာဓောဂမုန္တာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် သာသနာအရှည်ခံ၍ တည်တံ့နိုင်ရန် ဓမ္မ ဝိနယ သင်္ဂါယနာတင်၍ အကြံဖြစ်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ သင်္ဂါ ယနာ တင်ဖို့ရန်သာ အကြံဖြစ်ပါသလော။ အဘယ်သို့သော အကြံလည်း ဖြစ်ပါသေး သနည်း။ ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် (ယ) ဝါကျကိုမိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား-- ပံသုကူသကန်းကို ဆက်ဆံသော သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့်လည်း ချီး မြှောက်အပ် ချီးမွမ်းအပ်သေးသည်ကိုလည်း အကြံဖြစ်ပါသေး၏ဟူလို။

➢ ❸ ။ [က–ဝါကျကို့ရှု၍] (၁) နနု ပါဝစနံ အတီတသတ္ထုကမေဝ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ အနတီတ သတ္ထုကမေဝ ပါဝစနံ ဟောတိ။ (၃) နနု ယာဝ စ ဓမ္မဝိနယော တိဋ္ဌတိ။ (၄) တသ္မာ အနတီတ သတ္ထုကမေဝ ပါဝစနံ ဟောတိ။

➢ ❹ ။ သာသတိ အနုသာသတီတိ **သတ္ထာ**။ (၃) ဆုံးမခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဆရာဖြစ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) အာစရိယော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဓမ္မောစ သော ဝိနယောစာတိ **ဓမ္မဝိနယော**။ (၃) ဓမ္မ၏ ဝိနယနှင့် ဒေသိတ ပညတ္တကြိယာကို အကြောင်းပြု၍ အချင်းချင်းငဲ့ခြင်းဟုဆိုအပ်သော အညမညာပေက္ခ သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု၊ (၅) သုတ်အဘိဓမ္မာ တရားများသည် ဝစနီယ၊ (၆) တေပိဋက သဒ္ဓမ္မံ သာသနံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ပဓာနံ ဝစနံ **ပါဝစနံ**။ (၃) မြတ်သောဂုဏ်၏ စကားနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု၊ (၅) မြတ်သော စကားဖြစ်သည် ဝစနီယ၊ (၆) သေဋ္ဌ ဝစန, ဥတ္တမဝစန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* အဒ္ဓါနံ ဂစ္ဆံ့ အလင္တိ **အဒ္ဓနိယံ**။ (၃) ရှည်သော အခွန့်၏ ရောက်ခြင်းငှာ ထိုက် သော သာသနာတို့နှင့် ကာလ-ကာလဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု၊ (၅) ရှည်သော အခွန့်သို့ ရောက်ခြင်းငှာထိုက်သော သာသနာသည် ဝစနီယ၊ (၆) အဒ္ဓါန ဂါမိ, အဒ္ဓါနက္ခမ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ပံသတိ သောဘာဝိသေသံ နာသေတီတိ **ပံသု**။ (၃) ဖျက်ဆီးခြင်း ကြိယာသကတ် သည် ဝစနဟေတု၊ (၅) မြေမှုန့်ဖြစ်သည် ဝစနီယ၊ (၆) ရဇော, ရေဏု-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ * စိရံ ဋ္ဌိတိ ယဿာတိ **စိရဋ္ဌိတိကံ**။ * သမာနံ ဓာရဏံ ယဿာတိ **သာဓာရဏော**။ * သဟ ဓာရိယတီတိ **သာဓာရဏော**။

➢ ❺ ။ **ဒေသိတော**-ကို ဒေသိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဓမ္မဿစ ဝိနယဿစ- ဟု သမ္ဗန် ခံရမည်။ (၏+ကို စပ်) **သာဏာနိ**-ကို သာဏတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-

http://www.dhammadownload.com

ပံသုကူလာနံ-ဟု သမ္ဗန် ခံရမည်။ (တို့၏+တို့ကို စပ်) **အဒ္ဓနိယံ-ကို** အဒ္ဓနိယတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဣမဿ သာသနဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏+သည် စပ်)

➤ ❶ ။ **သာသန-အရ** ။ ။ မုချအားဖြင့် ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇) ပါးဟူသော သာသနာကို ယူရပါမည်။ ဥပစာအားဖြင့် သာသန-အရ ⁃ ပရိယတ် ပဋိပတ် ပဋိဝေဓတို့၏ အစွမ်းဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော သာသနာကို ယူရပါမည်။

➤ ❶ ❶ ။ **အလံ အာဝုဧသော မာဧသောစိတ္တ-၌ ဓာတ်အရ အနက္ခတ္တကို ရှု၍**

(၁) သုခ-ဓာတ်အရ ဒေါသမှုခွေး၌ရှိသော ဒေါမနဿ ဝေဒနာ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် သောကဋ္ဌာယီဘာဝ, ကရုဏာရသ၊ (၂) မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်း ဟူသော သတင်းစကားသံသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ (၃) မိမိကိုယ်တိုင် ပုထုဇဉ် သောတာပန် ရဟန်းများဖြစ်ရခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ၊ (၄) ကိုယ်ရော စိတ်ပါ ပင်ပန်းခြင်း, သုဘဒ္ဒ ရဟန်းကြီးက အလံ အာဝုသော စသည်ဖြင့် ပြောကြားခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ။

⁕ ဓေသိတော ပညစ္စတ္တာ-၌ ဓာတ်အရ ။ ။ (၁) ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ ဒေသနာ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းတို့၏ အပါယ်မကျအောင် ဆောင်ခြင်း, ကိလေသာငြိမ်းခြင်း-စသော ဂုဏ်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်ရာ၌ ဓမ္မ, ဝိနယ ဆရာဖြစ်ခြင်း, သာသနာအရှည်ခံ့ တည်တန့်ခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ။

ပါဠိ (၄) [ဋ္ဌ၊၄။]

(က) ဝေမာဒိနာ နယေန နဝါနုပုဗ္ဗဝိဟာရဆဠဘိညာပ္ပဘေဒေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ အတ္တနာ သမသမဋ္ဌပနေနစ အနုဂ္ဂဟိတော၊

(ခ) တထာ အာကာသေ ပါဏိံ စာလေတွာ အလဂ္ဂစိတ္တတာယ စေဝ စန္ဒောပမပဋိပဒါယ စ ပသံသိတော၊ (ဂ) တဿ ကိမည် အာဏဏျံ ဘဝိဿတိ၊ (ဋ္ဌ၊၄။ ဘာသာဋီ၊ပ၊ ၄၄)

➤ ❶ ။ **(က)** ဝေမာဒိနာ၊ဤသို့ အစရှိသော။နယေန၊နည်းဖြင့်။နဝါနုပုဗ္ဗဝိဟာရ ဆဠဘိညာပ္ပဘေဒေ၊အစဉ်အတိုင်း ဝင်စား၍ နေကြောင်းဖြစ်သော (၉)ပါးသော သမာပတ် (၆) ပါးသော အဘိညာဉ် အပြားရှိသော၊ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ၊ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၌၊အတ္တနာ၊ကိုယ်တော်နှင့်။သမသမဋ္ဌပနေနစ၊ထပ်တူထပ်မျှထားတော်မူခြင်းဖြင့်ရင်း၊[ဘဂဝတာ၊သည်။ အဟံ၊ငါကဿပကို။] အနုဂ္ဂဟိတော၊ ချီးမြှောက်တော်မူအပ်ပြီ။

(ခ) တထာ၊ထိုမှတစ်ပါး။ (ဝါ) သည်သာမကသေး။အာကာသေ၊ကောင်းကင်၌။ ပါဏိံ၊လက်တော်ကို။စာလေတွာ၊လှုပ်စေတော်မူ၍၊အလဂ္ဂစိတ္တတာယစေဝ၊အမျိုး ၄-ပါး တို့၌ မငြိကပ်သော စိတ်ရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်ရင်း။စန္ဒောပမပဋိပဒါယစ၊လ-ဟူသော ဥပမာရှိ

http://www.dhammadownload.com

သော အကျင့်ဖြင့်ရင်း၊၊ပသံသိတော၊ချီးမွမ်းတော်မူအပ်ပြီ။

(ဂ) | တသ္မာ၊ထိုသို့ ချီးမြှောက်ခံရ, ချီးမွမ်းခံရခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။| တဿ မေ၊ထိုငါ၏။အညံ၊သင်္ဂါယနာတင်ခြင်းကိစ္စမှ တစ်ပါးသော။ကိံ၊အဘယ်ကိစ္စသည်။ အာဏဏျံ၊ကြွေးမြီ မရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်။(ဝါ) ကြွေးကင်းကြောင်း ကိစ္စသည် ဘဝိဿတိ၊ဖြစ်တော့လတံ့နည်း။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊ ၄၄/၄၅)

➤ ❷။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အနုပုဗ္ဗဝိဟာရ ကိုးပါး အဘိညာဉ် ခြောက်ပါးဟူသော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၌ ကိုယ်တော်နှင့်အတူ ထပ်တူညီမျှ ထားခြင်းဖြင့် ချီးမြှောက်အပ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ချီးမြှောက်ရုံသာ ချီးမြှောက်အပ်ပါသလော။ အဘယ်သို့လည်း ပြုမူပါသေးသနည်း။ ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က+ခ) တို့ဖြင့် အရှင်မဟာကဿပကို ချီးမြှောက်အပ် ချီးမွမ်းအပ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ထိုသို့ ချီးမြှောက်ခြင်း ချီးမွမ်းခြင်းဖြင့် အရှင်မဟာကဿပအား အဘယ်အကျိုး ရအပ်ပါသနည်း။ အကျိုးမရဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသလော။ ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် (ဂ) ဝါကျကိုမိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား -- သင်္ဂါယနာတင်ခြင်းကိစ္စ၌ အကြံဖြစ်ပုံ ရဟန်းတို့အား အားတက်သရော ဖြစ်စေပုံဟူသော အကျိုးများကို ရရှိ၏ဟူလို။

➤ ❹။ စန္ဒတိ ဟ်လာဒယတိ သုခယတိ ပဇ္ဇတိ **စန္ဒော**။

(၃) ချမ်းသာခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) လဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဥဠုရာဇ, မာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ပဏာတိ ဗြဝဟာရတိတိ **ပါဏီ**။ ပါတိ ရက္ခတီတိ **ပါဏီ**။

(၃) စောင့်ရှောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု၊ (၅) လက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ၊ (၆) ဟတ္ထ, ကရ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* နတ္ထိ ဣဏံ ယဿာတိ **အဏဏော**၊ အဏဏဿ ဘာဝေါ **အာဏဏျံ**။

➤ ❺။ **အနုဂ္ဂဟိတဗ္ဗာ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား မမ ဖြစ်ပါသည်။ (၏+ကို စပ်) **အလဂ္ဂစိတ္တတာယ**-ဟိတ်၏ ဘာဝသမ္ဗန်ကား-အလဂ္ဂစိတ္တဿ ဖြစ်ပါသည်။

တာ-သမ္ဗန်ကား အာယသ္မတော ကဿပဿေရဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏+သည်စပ်)

➤ ❻။ **လနှင့်တူစွာကျင့်ပုံ** ။ ။ လသည် ကောင်းကင်၌ သွားနေစဉ် မည်သူနှင့်မျှ ပေါင်းသင်းခြင်း ချစ်ခြင်း တွယ်တာခြင်း နှစ်သက်ခြင်း တောင့်တခြင်း ရာဂ ထကြွခြင်းကို မပြု၊ ထိုသို့ မပြုသော်လည်း လူအများက လကို နှစ်သက် မြတ်နိုးကြကုန်သကဲ့သို့ ထို့အတူ မဟာကဿပထေရ်သည်လည်း အမျိုးလေးပါးတို့ အိမ်များသို့ ချဉ်းကပ်ရာ၌ ချစ်ခြင်းစသည်ကို မပြု၊ ထိုသို့ မပြုသော်လည်း အမျိုးလေးပါးတို့က မထေရ်မြတ်ကို ချစ်မြတ်နိုးကြကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ ၁ ၀ ။ **အနုဂ္ဂဟိတော-၌ စာတ်အရ** ။ ။ ချီးမြှောက်တော်မူသော ဘုရားရှင်သန္တာန်၌ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝ ရသ မည်၏။ အရှင်မဟာကဿပထေရ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ နဝါနုပုဗ္ဗဝိဟာရ ဆဠဘိညာ-စသော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၌ အရှင်မဟာကဿပမထေရ် ဝင်စားနိုင်သူ၏အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ အရှင်မဟာကဿပ မထေရ်အား သင်္ဂါယနာတင်ခြင်း၌ အကြံဖြစ်ခြင်း ရဟန်းများအား အားတက်သရော အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်း သဘောတရားသည် အနုဘာဝ မည်၏။

(ခ) **ဝါကျ ပသံသိတော၌ သံသဓာတ်အရ** ။ ။ (၁) ဘုရားရှင်၏သန္တာန်၌ ထောမနာ ပုဗ္ဗင်္ဂမ ပီတိသောမနဿပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရရသ မည်၏။ (၂) အရှင်မဟာကဿပထေရ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အရှင်မဟာကဿပမထေရ်၏ အမျိုးလေးပါးတို့၌ မငြိကပ် မတွယ်တာသော စိတ်ရှိခြင်းသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) စန္ဒောပမ ပဋိပဒါဖြင့် ချီးမွမ်းခံရခြင်း, ယင်းသို့ ချီးမွမ်းခံရသဖြင့် ပဌမသင်္ဂါယနာတင်ခြင်းဖြင့် ကြွေးဆပ်ခြင်းစသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဌ် (၅) [ဋ္ဌ၊၅။]

(က) ကိဿ ပန ထေရော ဓေကနုနမကာသီတိ၊

(ခ) အာယသ္မတော အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဩကာသကရဏတ္ထံ၊

(ဂ) တေနဟာယသ္မတာ သဟာပိ ဝိနာပိ န သက္ကာ ဓမ္မသင်္ဂီတိ ကာတုံ၊

(ဃ) သော ဟာယသ္မာ သေက္ခော သကရဏီယော၊ တသ္မာ သဟာပိ န သက္ကာ၊

(င) ယသ္မာ ပနဿ ကိဉ္စိ ဒသဗလဒေသိတံ သုတ္တဂေယျာဒိကံ အပ္ပစ္စက္ခံ နာမ နတ္ထိ၊

(စ) ယထာဟ- ""ဒွါသီတိ ဗုဒ္ဓတော ဂဏှိံ၊ ဒွေ သဟဿာနိ ဘိက္ခုတော၊

စတုရာသီတိသဟဿာနိ၊ ယေ မေ ဓမ္မာ ပဝတ္တိနော""တိ၊

တသ္မာ ဝိနာပိ န သက္ကာ၊ (ဋ္ဌ၊၅၊ဘာသာဋီ၊ပ၊၅၀)

➤ ၁ ။ (က) ပန၊ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ပြဦးအံ့။ကိဿ၊အဘယ့်ကြောင့်။ထေရော၊အရှင်မဟာကဿပထေရ်သည်။(ပဉ္စ အရဟန္တသတာနိ၊ငါးရာသော ရဟန္တာတို့ကို။) ဓေကနူနံ၊တစ်ပါးဖြင့် ယုတ်လျော့အောင်။အကာသိ၊ပြုရသနည်း။ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။

(ခ) အာယသ္မတော အာနန္ဒတ္ထေရဿ၊အရှင်အာနန္ဒထေရ်၏။ဩကာသကရဏတ္ထံ၊ အခွင့်ပြုခြင်း အကျိုးငှာ။ / ဩကာသကရဏတ္ထံ၊အခွင့်ပြုလိုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။(ထေရော၊အရှင်မဟာကဿပထေရ်သည်။။ပဉ္စ အရဟန္တသတာနိ၊တို့ကို။ဓေကနူနံ အောင်။အကာသိ၊ပြုပြီ။ဣတိ၊ဤကား အဖြေတည်း။)

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ဟိ၊ချဲ့။တေန အာယသ္မတာ၊ထိုအရှင် အာနန္ဒာနှင့်။သဟာပိ၊တကွရှင်း။ဝိနာပိ၊ ကင်း၍ရှင်း။ဓမ္မသင်္ဂီတိ၊သုတ် အဘိဓမ္မာကို သင်္ဂါယနာတင်ခြင်းသည်။(ဝါ) ကို။ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှာ။န သက္ကာ၊မတတ်ကောင်း။

(ဂ) **ဝါကျ၁မရိုဝတ္တနု/ဝါကျ၁ပြန်အလှန်** ။ ။ ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ထေရော၊ သည်။ အာယသ္မတော အာနန္ဒတ္ထေရဿ၊အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်အား။ဩကာသံ၊အခွင့်ကို။ အကာသိ၊ပြုသနည်း။ ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။တေန အာယသ္မတာ၊ထိုအရှင် အာနန္ဒာ မထေရ်နှင့်။သဟာပိ၊တကွရှင်း။ဝိနာပိ၊ကင်း၍ရှင်း။ဓမ္မသင်္ဂီတိ၊သည်။(ဝါ)ကို။ကာတုံ၊ငှာ။ န သက္ကာ၊မတတ်ကောင်း။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ထေရော၊သည်။အာယသ္မတော အာနန္ဒ တ္ထေရဿ၊အား။ဩကာသံ၊ကို။အကာသိ၊ပြီ။

(ဃ) ဟိ၊မှန်၏။/ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။/ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။သော အာယသ္မာ၊ထိုအရှင် အာနန္ဒာသည်။သေက္ခော၊သေက္ခသည်။(ဟုတ္တာ၊ဖြစ်၍။)သကရဏီယော၊အထက်မဂ်အလို့ ငှာ ပြုဖွယ်ကိစ္စနှင့် တကွဖြစ်၏။တသ္မာ၊ထိုသို့ သေက္ခ သကရဏီယ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (တေန အာယသ္မတာ၊ထိုအရှင်အာနန္ဒာနှင့်။) သဟာပိ၊တကွလည်း။ဓမ္မသင်္ဂီတိ၊သည်။(ဝါ) ကို။ကာတုံ၊ငှာ။) န သက္ကာ၊မတတ်ကောင်း။

(င) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား။/ပန၊သဟာပိ န သက္ကာ-၏ အကြောင်းပြမှုတစ်ပါး ဝိနာပိ န သက္ကာ-၏ အကြောင်းပြကို ဆိုဦးအံ့။ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။အဿ၊ထိုအရှင်အာနန္ဒာ ၏။ကိဉ္စိ၊တစ်စုံတစ်ခုသော။ဒသ ဗလဒေသိတံ၊မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောတော်မူအပ်သော။ သုတ္တဂေယျာဒိကံ၊သုတ္တဂေယျ အစရှိသော။**အပ္ပစ္စက္ခံ နာမ**၊မျက်မှောက် မဟုတ်သော တရားမည်သည်။[ဝေါဟာရတ္ထ] နတ္ထိ၊မရှိ။

* **အပ္ပစ္စက္ခံ နာမ**၊စက္ခုဋ္ဌေတို့၏ ရှေ့မဟုတ်သော တရားမည်သည်။(သဒ္ဒတ္ထ) မျက် ကွယ်၌ သင်ယူအပ်သော တရားမည်သည်။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

(စ) ယထာ-ယေန ကာရဏေန၊အကြင်အင်ကြောင်းကြောင့်။အပ္ပစ္စက္ခံ နာမမျက် မှောက် မဟုတ်သော တရားမည်သည်။နတ္ထိ၊မရှိ၊တေန ကာရဏေန၊ထိုအကြောင်းကြောင့်။ ဒွါသီတိ (ပ)ပဝတ္တိနောတိ ဣဒံဝစနံ-ပဝတ္တိနော-ဟူသော ဤစကားကို။အာနန္ဒော၊ယေဝ၊ အာနန္ဒာသည်ပင်လျှင်။အာဟ၊ဆို၏။ (တနည်း) မယာ၊ငါသည်။ဝုတ္တာဿ၊ဆိုအပ်ပြီးသော။ အတ္ထဿ၊အနက်ကို။ သာဓကံ၊ပြီးစေတတ်သော။ ယထာ ကိံ ဝစနံ၊ အဘယ်စကားကို။ ကော၊အဘယ်သူသည်။အာဟ၊ဆိုသနည်း။ မယာ၊သည်။ဝုတ္တာဿ၊သော။အတ္ထဿ၊ကို။ သာဓကံ၊သော။ဒွါသီတိ (ပ) ပဝတ္တိနောတိ၊-ပဝတ္တိနောဟူသော။ဣဒံ ဝစနံ၊ဤစကားကို။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊အရှင်အာနန္ဒာသည်။အာဟ၊ဆိုပြီ။

ဗြာဟ္မဏာ၊ပုဏ္ဏား။အဟံ၊ငါသည်။ဒွါသီတိ သဟဿာနိ၊ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကို။ဗုဒ္ဓတော၊ဘုရားအထံတော်မှ။ဂဏှိံ၊သင်ယူခဲ့ပြီ။ဒွေသဟဿာနိ၊နှစ်ထောင်

http://www.dhammadownload.com

သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကို။ဘိက္ခုတော၊အရှင်သာရိပုတ္တရာ-စသော ရဟန်းတော်တို့ အထံမှ။ ဂဏှိ၊သင်ယူခဲ့ပြီ။ယေ ဓမ္မာ၊အကြင် ဓမ္မက္ခန္ဓာ တရားတို့သည်။မေ၊ငါ၏။(ဇိဝှါဂ္ဂေ၊လျှာဖျား၌။) ပဝတ္တိနော၊နှုတ်တက်ရွရွ ဖြစ်လာကြကုန်၏။ (တနည်း) (ဟဒယေ၊စိတ်နှလုံး၌။) ပဝတ္တိနော၊အမြဲမပြတ် ဖြစ်နေကြကုန်၏။(တေ ဓမ္မာ၊ထိုဓမ္မက္ခန္ဓာ တရားတို့သည်။) စဘု ရာသီတိ သဟဿာနိ၊ရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့တည်း။

တသ္မာ၊ထိုသို့ မျက်မှောက်မဟုတ်သော တစ်စုံတစ်ခုသော တရား၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ (တေန အာယသ္မတာ၊ထိုအရှင်အာနန္ဒာနှင့်။) ဝိနာပိ၊ကင်း၍လည်း။(ဓမ္မသင်္ဂီတိ၊သည်။ (ဟ) ကို။ကာတုံ၊ငှာ။) န သက္ကာ၊မတတ်ကောင်း။

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် အဘယ့်ကြောင့် အရှင်မဟာ ကဿပ မထေရ်သည် တစ်ယောက်ဖြင့် ယုတ်သည်ကို ပြုသနည်းဟု အမေးပုစ္ဆာကို ပြ တော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းအမေးပုစ္ဆာ၏ အဖြေ ဝိသဇ္ဇနာကို ပြခြင်းငှာ (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ သာစဘောဇပုစ္ဆာ ။ ။ အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာအား အခွင့်ကိုပြုခြင်းငှာ အရှင်မဟာကဿပသည် တယောက်ဖြင့် ယုတ် လျော့သည်ကို ပြုသောဟု ဆို၏။ ထိုအရှင်အာနန္ဒာနှင့် တကွဖြစ်စေ ကင်း၍ဖြစ်စေ သင်္ဂါယနာတင်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် အရှင်အာနန္ဒာအား အခွင့် ကိုပြုပါသနည်း။ [ယင်းသို့ အခွင့်ကို ပြုခြင်း၌ အကြောင်းကို မပြဆိုခဲ့သော် ကာရဏ- ဖလ ဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။] ဤသို့ မေးဘွယ်ရှိ၍ ထိုအမေးကို ဖြေကြားလိုသော ဆရာသည် (ဂ) ဝါကျကိုမိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား - (ဂ) ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်နှင့်တကွဒင်း၊ ကင်း၍ဒင်း သင်္ဂါယနာ တင်ခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသောကြောင့် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်အား အခွင့်ကို ပြု ပါ၏ဟူလို။

(ဂ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာအား အခွင့်ပြုခြင်းကို ပြ ပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင်လျှင် ယုတ္တိအားဖြင့် မြဲမြံစွာ ပြခြင်းငှာ အလိုရှိသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာနှင့် အတူတကွ သုတ် အဘိ ဓမ္မာ ဝိနည်းကို သင်္ဂါယနာတင်၍ မဖြစ်နိုင်ဟု ဆိုတော်မူ၏။ အရှင်အာနန္ဒာ တစ်ပါးတည်း သာ ပိဋကတ်သုံးပုံ အလုံးစုံကို ဘုရားရှင်မျက်မှောက်၌ သင်ယူခဲ့ပါသည် မဟုတ်တုံလော။ (တနည်း) အရှင်အာနန္ဒာအား မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော သုတ္တဂေယျ စသည်ကို မျက်မှောက် မပြုအပ်သည်မည်သည် မရှိသည် မဟုတ်ပါလော။ (တနည်း) ထိုသို့ အရှင်အာနန္ဒာနှင့် အတူတကွ သင်္ဂါယနာတင်၍ မဖြစ်နိုင်ခြင်း၌ ခိုင်လုံသော အကြောင်းကို မပြဆိုတော့ပြီလော။ အကြောင်းကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်- (ဃ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(ယ) သို့/ စောဒနာဇာတ် ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ရှင်အာနန္ဒာမထေရ်နှင့် တကွရင်း, ကင်း၍ရင်း ဓမ္မသင်္ဂါယနာကို ပြုခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းဟု ဆိုတော်မူ၏။

အဘယ့်ကြောင့် ရှင်အာနန္ဒာမထေရ်နှင့် တကွ ဓမ္မသင်္ဂါယနာကို ပြုခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းပါသနည်း။ ရှင်အာနန္ဒာနှင့်တကွ ဓမ္မသင်္ဂါယနာကို ပြုခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းခြင်း၏ အကြောင်းကို မပြုပြီလော။ အကယ်၍ မတတ်ကောင်းဟူသော အကျိုးကိုသာပြ၍ မတတ်ကောင်းခြင်း၏ အကြောင်းကို မပြဆိုချေသော် ဆရာ့အား ဖလ-ကာရဏ ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ ရောက်ခဲ့ရာ၏ဟု သူစောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် ထိုစောဒနာကို သောနောတော်မူလိုသော ဆရာသည် (ယ) ဝါကျကိုမိန့်၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား၊ ထိုအရှင်အာနန္ဒာမထေရ်၏ ကျင့်ဆဲသေက္ခသာ ဖြစ်၍ အထက်မဂ်သုံးပါးအလို့ငှာပြုဖွယ်ကိစ္စရှိသေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ရှင်အာနန္ဒာမထေရ်နှင့် တကွလည်း ဓမ္မသင်္ဂါယနာကို ပြုခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းဟု အကြောင်းကို ငါပြဆိုသည်ဖြစ်ရကား သင်တင်တိုင်းသော ဖလ-ကာရဏဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ ငါ့အား မရောက် ဆိုသင့်ဆိုတန်၏ဟူလိုသော်။

(ယ) သို့/ အဘိယာစကဇာတ် ။ ။ (ဌပနာတူ) ယင်းသို့သာ ဆိုချေသော် အရှင်အာနန္ဒာနှင့် အတူတကွ သုတ်အဘိဓမ္မာဝိနည်းကို သင်္ဂါယနာတင်၍ မဖြစ်နိုင်ခြင်း၌ ခိုင်လုံသော အကြောင်းကို မသိအပ် မသိနိုင်ပါ။ ယင်းကို ပြတော်မူပါဦးလော။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာနှင့် ကင်းကွာ၍လည်း သုတ်အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းကို သင်္ဂါယနာတင်၍ မဖြစ်နိုင်ဟု ဆိုတော်မူ၏။ အရှင်အာနန္ဒာသည် သေက္ခ သကရဏီယသာ ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။/အရှင်အာနန္ဒာ မပါဘဲ သင်္ဂါယနာတင်၍ မဖြစ်နိုင်ဟု ဆိုခြင်း၌ ခိုင်လုံသော အကြောင်းကို ဆရာ မပြဆိုတော့ပြီလော။ အကြောင်းကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်-ကြောင့် (င) မိန့်၏။

(င+စ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ယ) ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာနှင့် အတူတကွ သင်္ဂါယနာတင်ခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းပုံ သဟာပိ န သက္ကာ၏ အကြောင်းကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အရှင်အာနန္ဒာနှင့်ကင်း၍ သင်္ဂါယနာတင်ခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းပုံ ဝိနာပိ န သက္ကာ၏ အကြောင်းကို ပြလိုရကား (င+စ) ကိုမိန့်၏။

➤ ❷ ။ [က+ခ–ရှုဉ်] (၁) နနု သကလနဝင်္ဂသတ္ထုသာသနပရိယတ္တိဓရော ဒိဏာသဝါ အနေကသတာ, အနေကသဟဿာစ ဟောန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ထေရော ဧကေနူနမကာသိ။ (၃) နနု အာယသ္မတော အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဩကာသကရဏတ္ထံ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ထေရော ဧကေနူန မကာသိ။

[ယ–ဝါကျ] (၁) နနု အယံ ကိဉ္စိ ဒသဗလဒေသိတံ သုတ္တဂေယျာဒိကံ အပစ္စက္ခံ နာမ နတ္ထိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သဟာပိ န သက္ကာတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု သော အာယသ္မာ

http://www.dhammadownload.com

သေက္ခော သကရဏီယော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ သဟာပိ န သက္ကာတိ ဝုတ္တံ။

[၈- ဝါကျ၅] (၁) နနု သော အာယသ္မာ သေက္ခော သကရဏီယော ဟောတ်။ (၂) အထ ကသ္မာ ဝိနာပိ န သက္ကာတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု အသ ကိဉ္စိ ဒသဗလဒေသိတံ သုတ္တဂေယျာဒိကံ အပစ္စက္ခံ နာမ နတ္ထိ။ (၄) တသ္မာ ဝိနာပိ န သက္ကာတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❻။ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ကရဏီယံ။ သဟ ကရဏီယေန ယော ဝတ္တတီတိ **သကရဏီယော**။ (၁) သကရဏီယော-ဟူသော ပုဒ်ပြီး နိပ္ဖန္နသည် ဝစန မည်၏။

(၂) သဟ ကရဏီယေန ယော ဝတ္တတိ-ဟူသော ဝိဂြိုဟ်ဝါကျသည် ဝစနတ္ထမည်၏။ (၃) အထက်မဂ်သုံးခုအလို့ငှာ ပြုဖွယ်ကိစ္စနှင့်တကွဖြစ်ခြင်း သဟဝတ္တန ဘောဂုဏ်၏ အရှင်အာနန္ဒာဒြဗ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၄) ဣတိ-သဒ္ဒါသည် ဝစနဟေတုဇောတက မည်၏။ (၅) အရှင်အာနန္ဒာဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သေက္ခော, သောတာပန္နော, အာနန္ဒော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ထိရတိ သီလာဒိဂုဏေဟီတိ **ထေရော**။ [ကိတ်] (၃) သီလက္ခန္ဓ-အစရှိသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် မြဲမြံခိုင်ခံ့ တည်တံ့တော်မူခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အရှင် မဟာကဿပ မထေရ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မဟလ္လကော, ဝုဍ္ဎော, ဇိဏ္ဏော, ဇိဏ္ဏကော- စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဌာတိ ပဝတ္တတီ **ထေရော**။ [ကိတ်] (၃) သီလက္ခန္ဓ အစရှိသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် ဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ထိရာ သီလက္ခန္ဓာဒိဂုဏာ အဿ အတ္ထီတိ **ထေရော**။ [တဒ္ဓိတ်] (၃) မြဲမြံခိုင်ခံ့ကုန်သော သီလက္ခန္ဓ အစရှိကုန်သော ဂုဏ်တော်တို့၏ ရှင်မဟာကဿပမထေရ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းနည်းတူ)

* သိက္ခတီတိ **သေက္ခော**။ [ကိတ်] (၃) ကျင့်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရှင်အာနန္ဒာဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သောတာပန္နော, သကရဏီယော စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* သိက္ခနံ ဝါ သိက္ခာ၊ သာ ယေဝ တဿ သီလန္တိ **သေက္ခော**။

* သိက္ခာသု ဇာတော တတ္ထ ဝါ ဘဝေါတိ **သေက္ခော**။ (တဒ္ဓိတ်)

(၃) အဓိသီလ, အဓိစိတ္တ, အဓိပညာ-ဟုဆိုအပ်သော သိက္ခာသုံးပါး၏ အရှင်အာနန္ဒာဒြဗ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ၊ အာရုံ-အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅+၆) တူ၏။

* က္လက္ခတီ ဓာတော်ယာတိ **က္လက္ခာ**။ သဟ က္လက္ခာယ ယော ဝတ္တတီတိ **သေက္ခော**။ (သမာသ်) (၃) မဂ္ဂဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် တကွဖြစ်ခြင်း သဟဝတ္တနဘောဂုဏ်၏ အရှင်

http://www.dhammadownload.com

အာနန္ဒာဒြဗ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

* အယန္တိ ပဝတ္တန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ **အာယု**။ အာယု အဿ အတ္ထီတိ **အာယသ္မာ**

(၃) အသက်၏ အရှင်အာနန္ဒာ(ပုဂ္ဂိုလ်) နှင့် နိဿိတ နိဿယ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၄) အသက်ရှည်သော အရှင်အာနန္ဒာဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ ဘဒ္ဒန္တ, ဒီဃာယုက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဂါယတေတိ **ဂေယျံ**။ (၃) ရွတ်ဆိုခြင်း အသံပြုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) ရွတ်ဆိုအပ်သော ဂါထာနှင့်တကွသော စုဏ္ဏိယသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သသိလောကံ, သဂါထာကံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ။

➤ ❺ ။ (ယ) ဝါကျ၌ **တသ္မာ**-နောက်ဝယ် ဖြစ်သင့်သော ဟိတ်ပုဒ်တို့ကား- သေက္ခတ္တာ၊ သကရဏီယတ္တာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ * ယင်းဟိတ်ပုဒ်တို့၏ သမ္ဗန်ကား - တဿ အာယသ္မတော (အာနန္ဒတ္ထေရဿ) ဖြစ်ပါသည်။ (၏+သည် စပ်)

(ယ) ဝါကျ၌ **သေက္ခော**-ကို သေက္ခတ္တာ/ **သကရဏီယော**-ကို သကရဏီယတ္တာ ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ယင်း ဟိတ်ပုဒ်တို့၏ သမ္ဗန်ကား - တဿ အာယသ္မတော (အာနန္ဒတ္ထေရဿ) ဖြစ်ပါသည်။ (၏+သည် စပ်)

(င) ဝါကျ၌ **ဒသဗလဒေသိတံ**-ကို ဒသဗလဒေသိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-ယင်း ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား- သုတ္တဂေယျာဒိကဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏+ကို စပ်)

[ဝိသေသန ဟိတ်ပြင်ကာ၊ ဝိသေသျခံ]

(စ) ဝါကျ၌ **တသ္မာ**-ကို အစွဲနှင့်တကွ တသ္မာ နတ္ထိတာယ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် - ယင်းဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကို အဿ အာယသ္မတော (အာနန္ဒတ္ထေရဿ) ဟု သမ္ဗန်ခံပါ။

➤ ❻ ။ **အရှင်အာနန္ဒာကို သေက္ခ–ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ မပြီးဆုံးသေးသော သိက္ခာရှိသောကြောင့်ရင်း၊ ထိုသိက္ခာ၌ စွဲမြဲစွာ သက်ဝင်အပ်သောကြောင့်ရင်း၊ သေက္ခ-ဟု ဆိုရပါသည်။

* **အပ္ပစ္စက္ခံ နာမ နတ္ထိ–ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ မြတ်စွာဘုရား အထံတော်မှ တိုက်ရိုက်နာခံရသည်ဖြစ်စေ, အရှင်သာရိပုတ္တရာ-စသော ရဟန်းတော်တို့ထံမှ နာခံရ သည်ဖြစ်စေ အားလုံးကို နှုတ်တက်ရပြီး ဖြစ်နေသောကြောင့်-- တည်း။

* **ပါရာဇိကကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ အသမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ နတ္ထိ–ဟု ဆိုရခြင်းကြောင်း**

သာဝကဘာသိတ တရားပင်ဖြစ်စေ, ဘုရားအထံတော်မှ နည်းရ၍ ဟောအပ်သော ကြောင့် ဗုဒ္ဓအမည် ရသကဲ့သို့ ထိုအတူ ရဟန်းတော် အထံမှ နာခံရသော်လည်း ဘုရား အထံတော်မှ နာခံရသည်ဟုပင် ဆိုနိုင်သောကြောင့်--တည်း။

* **အပ္ပစ္စက္ခံ နာမ နတ္ထိ–ဟူသော စကားနှင့် ဒွေ သဟဿာနိ ဘိက္ခုတော–ဟူသော နောက် စကားရပ်တို့ မဆန့်ကျင်ပုံ** ။ ။ ဒွေ သဟဿာနိ ဘိက္ခုတော-ရှင်သာရိပုတ္တရာထံ

http://www.dhammadownload.com

မှ ဓမ္မက္ခန္ဓာနှစ်ထောင် သင်ယူသည်ဟု ဆိုသော်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်၌ သင်ယူသည်ပင် မည်ကောင်းသောကြောင့်-- မဆန့်ကျင်ပါ။

➢ ၁ ၀ ။ **သကရဏီစယာ–၌ ကရဓာတ်အရ ရှု၍** ။ ။ (၁) ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) အထက်မဂ် သုံးခုဟူသော ကိစ္စသည် အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်သည် ဥဒ္ဒိပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အထက်မဂ်သုံးခုကို ရရှိပြီး သင်္ဂါယနာတင်ပွဲ ရဲဝံ့စွာ ဆင်နွှဲနိုင်ခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အပ္ပစ္စက္ခံ နာမ နစ္ဆိ–ကို ရှု၍ ။ ။ (၁) ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) မြတ်စွာဘုရား ဟောအပ်သော သုတ္တဂေယျ စသည်သည် အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) မြတ်စွာဘုရားက တစ်ဖန် အရှင်အာနန္ဒာအား ဟောပြရခြင်းသည်ရင်း, ပါရမီဉာဏ်တို့သည်ရင်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အရှင်အာနန္ဒာနှင့် ကင်း၍ သင်္ဂါယနာတင်ပွဲ မဖြစ်နိုင်ခြင်း, သင်္ဂါယနာတင်ပွဲ၌ ကျေးဇူးများခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၆) [၄၅၅]

(က) ယဒိ ဧဝံ သေက္ခောပိ သမာနော ဓမ္မသင်္ဂီတိယာ ဗဟုကာရတ္တာ ထေရေန ဥစ္စိနိတဗ္ဗော အာယသ္မာ (ခ-၁) အထ ကသ္မာ န ဥစ္စိနိတောတိ? (ခ-၂) ပရူပဝါဒဝိဝဇ္ဇနတော။

(ဂ) ထေရော ဟိ အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ အတိ ဝိယ ဝိဿတ္ထော အဟောသိ၊

(ဃ) တထာ ဟိ နံ သိရသ္မိံ ပလိတေသု ဇာတေသုပိ "န ဝါယံ ကုမာရကော မတ္တမညာသီ"တိ ကုမာရကဝါဒေန ဩဝဒတိ၊

(င) သကျကုလပ္ပသုတော စာယသ္မာ တထာဂတဿ ဘာတာ စူဠပိတုပုတ္တော၊

➢ ၁ ။ (က) ယဒိဧဝံ၊အကယ်၍ ဤသို့ဖြစ်လသော်။ (ဝါ) ယင်းသို့ ဖြစ်လျှင်။

(တနည်း) တေန အာယသ္မတာ၊ထိုအရှင်အာနန္ဒာနှင့်။ဝိနာပိ၊ကင်း၍လည်း။ဓမ္မသင်္ဂီတိ၊ဓမ္မသင်္ဂါယနာကို။ကာတုံ၊ပြုခြင်းငှာ။ယဒိ န သက္ကာ၊အကယ်၍ မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်အံ့။ ဧဝံ အသက္ကုဏေယျတ္တေ၊ဤသို့ မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်သည်။သတိ၊ရှိသော်။အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊အရှင်အာနန္ဒာသည်။သေက္ခော၊သေက္ခသည်။သမာနောပိ၊ဖြစ်ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း။ဓမ္မသင်္ဂီတိယာ၊သုတ် အဘိဓမ္မာကို သင်္ဂါယနာတင်ခြင်းအား။ဗဟုကာရတ္တာ၊များသော လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ထေရေန၊အရှင်မဟာကဿပထေရ်သည်။ဥစ္စိနိတဗ္ဗော၊ရွေးချယ်ထိုက်သည်။အဿ၊ဖြစ်၏။

(ခ) အထ၊ထိုသို့ ရွေးချယ်ထိုက်ပါလျက်။ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။န ဥစ္စိနိတော၊ရွေးချယ်တော် မမူအပ်သနည်း။ဣတိ၊ဤကား အမေးတည်း။ ပရူပဝါဒဝိဝဇ္ဇနတော၊သူတစ်ပါး

http://www.dhammadownload.com

၏ စွပ်စွဲခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်လိုခြင်းကြောင့်။(န ဥစ္စိနိတော၊ရွေးချယ်တော် မမူအပ်။ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။)

➢ **ပဉ္စပဝါဒဝိဝဇ္ဇနတော–ကို ဟိတ်၏ သမ္ဗန်များစံ၍ ထည့်သင့်သော ပုဒ်များ ထည့်လျက် အနက်** ။ ။ ဘဒြမုခ၊ကြည်သာရွှင်ပြ မျက်နှာလှသည့် စောဒကဆရာ။တဿ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ၊ထိုအရှင်အာနန္ဒာ၏။မဓ္ဗသင်္ဂီတိယာ၊အား။ဗဟုကာရတ္တာ၊ များသော ကျေးဇူးရှိသည်၏အဖြစ်သည်။သမာနေပိ၊ဖြစ်ပါသော်လည်း။ထေရဿ၊ထေရ်၏။ ပဉ္စပဝါဒဝိဝဇ္ဇနတော၊ကြောင့်။ထေရေန၊အရှင်မဟာကဿပထေရ်သည်။အာယသ္မာ အာနန္ဒ ထွေရော၊ကို။န ဥစ္စိနိတော၊ရွေးကောက်တော်မမူအပ်။

(ဂ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။ထေရော၊အရှင်မဟာကဿပ မထေရ်သည်။အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ၊ အရှင်အာနန္ဒာ၌။အတိဝိယ၊အလွန်သာလျှင်။ဝိဿတ္ထော၊အကျွမ်းဝင်သည်။အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ (ဃ) တထာဟိ၊ထိုစကားမှန်၏။နံ၊ထို အရှင်အာနန္ဒာကို။သိရသ္မိံ၊ဦးခေါင်း၌။ ပလိတေသု၊ဆံဖြူတို့သည်။ဇာတေသုပိ၊ပေါက်ကုန်သော်လည်း။အယံ ကုမာရကော၊ဤ ဦးပဉ္စင်းကလေးသည်။မတ္တံ၊ကိုယ့်ပမာဏကို။န အညာသိ၊မသိတတ်လေစွ။ဣတိ၊ဤသို့။ ကုမာရကဝါဒေန၊ကုမာရကဟု ပြောဆိုကြောင်းစကားဖြင့်။ ဩဝဒတိ၊ပြောဆိုဆုံးမတော်မူ၏။ (* အညာသိ ဝါ၊သိသည်မူလည်း ရှိ၏။ န အညာသိ ဝါ၊မသိသည်မူလည်း ရှိ၏။ (ဝါ သဒ္ဒါ ဝိဘာသတ္ထကြံ) န အညာသိ ဝါ၊မသိလေစွတကား။ (ဝါ-သဒ္ဒါ ဝါစာသိလိဋ္ဌကြံ)

(င) စ၊သည်သာမကသေး။အာယသ္မာ၊အရှင်အာနန္ဒာသည်။သကျကုလပ္ပသုတော၊ သာကီဝင်မင်းမျိုး၌ မွေးဖွားသော။တထာဂတဿ၊မြတ်စွာဘုရား၏။ဘာတာ၊ညီတော်ဖြစ်သော။စူဠပိတုပုတ္တော၊ဘထွေးတော် သားတည်း။

➢ ❷ ။ (က) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် ထေရေန ဥစ္စိနိတဗ္ဗော အဿ-ဖြင့် အရှင်မဟာကဿပ မထေရ်သည် အရှင်အာနန္ဒာထေရ်ကို သင်္ဂါယနာပွဲအတွက် ရွေးကောက်သင့်သည်သာဟု ဆိုတော်မူ၏။ အရှင်အာနန္ဒာသည် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်မျှသာ ဖြစ်နေသည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်မျှသာဖြစ်သော အရှင်အာနန္ဒာထေရ်ကို သင်္ဂါယနာတင်ပွဲအတွက် ရွေးကောက်သင့်သည်ဟု ဆိုရပါသနည်း။ စုဒ်--(က) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- (က) ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်မျှသာ ဖြစ်နေပါသော်လည်း သံဂါယနာတင်ပွဲအတွက် အလွန်ကျေးဇူးများသောကြောင့် သေက္ခမျှသာဖြစ်သော အရှင်အာနန္ဒာထေရ်ကို ရွေးကောက်သင့်သည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ငါပြဆို၏ဟူလို။

(ဂ) **သို့/ အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် သူတစ်ပါးတို့၏ ကဲ့ရဲ့ခြင်းမှ ကြဉ်တော်မူလိုသောကြောင့် ရှင်အာနန္ဒာကို ရွေးကောက်တော်မမူဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းဆိုခဲ့ပြီး စကားရပ်ကိုပင် အကျယ်ချဲ့၍ ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) **သို့/ သာဓောဂါယုဇ္ဇစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် အရှင် -

http://www.dhammadownload.com

မဟာကဿပသည် အရှင်အာနန္ဒာ၌ အလွန်အကျွမ်းဝင်သောဟု ဆို၏။ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ အရှင်ဥပါလိထေရ် အစရှိသည်တို့သည်လည်း အရှင်အာနန္ဒာကဲ့သို့ပင် အရှင် မဟာ - ကဿပ၏ သမဂ္ဂသီတင်းသုံးဖော်ချည်း ဖြစ်ကြသည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အရှင်မဟာကဿပ၏ အရှင်အာနန္ဒာ၌ အလွန်အကျွမ်းဝင်သည်၏ အဖြစ်ကို အဘယ်သို့သော အကြောင်းဖြင့် သိအပ်ပါသနည်း။ အကြောင်းယုတ္တိကို မပြသော် ဆရာအား ဝိရောဓိ ဒေါသ သင့်ရောက်လေရာ၏။ ဤသို့ စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို သောဓနာတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဃ) မိန့်၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား - (ဃ) ဖြင့် ထိုအရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို ဦးခေါင်း၌ ဆံပင်ဖြူတို့ ပေါက်ကုန်ပြီးသော်လည်း ဤသတို့သားငယ်သည် အတိုင်းအရှည်ကို မသိဟု သတို့သားငယ်ဟူသော စကားဖြင့် ဆုံးမတတ်သောကြောင့် အကျွမ်းဝင်သည်၏အဖြစ်ကို သိအပ်၏ ဟူလိုသော်။

(င) သို့/ သာခအာဂမဉ္ဇာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ+ဃ) တို့ဖြင့် အရှင် မဟာ-ကဿပသည် အရှင်အာနန္ဒာနှင့် အလွန်အကျွမ်းဝင်သောကြောင့် သူတစ်ပါးတို့၏ ကဲ့ရဲ့စရာ ဖြစ်သောဟု ဆို၏။ အလွန်အကျွမ်းဝင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းတစ်မျိုးကြောင့်သာ ကဲ့ရဲ့စွပ်စွဲစရာ ဖြစ်နိုင်ပါသလော။ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်လည်း စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့စရာ ဖြစ်နိုင်ပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

➤ ❷ ။ |က+ခ-၌| (၁) နနု သေက္ခောပိ သမာနော ဓမ္မသင်္ဂီတိယာ ဗဟုကာရတ္တာ ထေရေန ဥစ္စိနိတဗ္ဗော အသ။ (၂) အထ ကသ္မာ န ဥစ္စိနိတော။ (၃) နနု ပရူပဝါဒဝိဝဇ္ဇနကာမော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ န ဥစ္စိနိတော။

|က-၌ သေက္ခောပိ-ကို၌| (၁) နနု သေက္ခော သမာနော။ (၂) အထ ကသ္မာ ထေရေန ဥစ္စိနိတဗ္ဗော အသ။ (၃) နနု ဓမ္မသင်္ဂီတိယာ ဗဟုကာရော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ထေရေန ဥစ္စိနိတဗ္ဗော အသ။

(က) ၌ လက္ခဏာရှုစ် အပိ-သဒ္ဒါ ထားရခြင်းအကြောင်း ။ ။ အရှင်မဟာကဿပမထေရ်သည် အရှင်အာနန္ဒာကို ရွေးချယ်ထိုက်သည်ဖြစ်ရာ၏ဟု အကျိုးကိုပြဆိုသော ထေရေန ဥစ္စိနိတဗ္ဗော အသ-ဟူသော စကားကို မနှစ်သက်သောကြောင့်-ထားသည်။

-- | ဃ-၌ ဓာစတေသုပိ-ကို ၌ | (၁) နနု သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနိ။ (၂) အထ ကသ္မာ နံ "န ဝါယံ ကုမာရကော မတ္တမညာသီ"တိ ကုမာရကဝါဒေန ဩဝဒတိ။

(၃) နနု ထေရော အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ အတိဝိယ ဝိဿတ္တော အဟောသိ။

(၄) တသ္မာ နံ "န ဝါယံ ကုမာရကော မတ္တမညာသီ"တိ ကုမာရကဝါဒေန ဩဝဒတိ။

*** ဓာစတေသုပိ-၌ ပိ-သဒ္ဒါ ထားရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ နဝါယံ ကုမာရကော မတ္တမညာသိ-ဟူသော ကုမာရကဝါဒဖြင့် ပြောဆိုသည်ကို မနှစ်သက်သောကြောင့် ပိ-သဒ္ဒါ

http://www.dhammadownload.com

ကို ထားရပါသည်။

➢ ❻ ။ ကုမာရတိ ကီဠတိတိ **ကုမာရော**။ (၃) ကစားမြူးတူးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) သူငယ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဗလ, ပေါတက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ကာမိယတိ **ကုမာရော**။ (၃) မိဘတို့ အလိုရှိအပ် နှစ်သက်အပ်သော ဂုဏ်သကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။

* ကုံ ဘူမိံ မရတိ ဘိန္ဒတိ ဝိလေခတိတိ **ကုမာရော**။ (၃) မြေကို ရေးခြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။

* ကုယံ ဘူမိယံ ရမတိတိ **ကုမာရော**။ (၃) မြေကြီး၌ မွေ့လျော်ပျော်ပါးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။

* ဗဟတိ ဝုဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတိတိ **ဗဟု**။ (၃) ကြီးပွားခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတုမည်၏။ (၅) များသော ကျေးဇူးသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပစုရ, ဗဟုလ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဗဟတိ ဝုဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတိတိ **ဗဟု**။ ဥပေစ္စ ကရောတိတိ **ကာရော**။ ဗဟုကာရော ဧတဿာတိ **ဗဟုကာရော**။ (၃) များသော ကျေးဇူး၏ အရှင်အာနန္ဒာနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) များသော ကျေးဇူးရှိသော အရှင် အာနန္ဒာဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဗဟူပကာရ, ဗဟုဂုဏ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဝိဿသတိတိ **ဝိဿတ္ထော**။ (၃) အကျွမ်းဝင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) အကျွမ်းဝင်သော အရှင်မဟာကဿပထေရ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝိဿာသိက, ဒဠှမိတ္တ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ကုသုမာဒီဟိ သေဝိယတိတိ **သီသော**။ (၃) မှီဝဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ဦးခေါင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဥတ္တမင်္ဂ, သီသ, မုဒ္ဓါ, မတ္ထက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ပစ္စန္တေတိ **ပဃိတာနိ**။ (၃) ကျက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ဆံဖြူဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သုက္ကကေသာ-ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* သဗ္ဗေ ဉာတကေ အာနန္ဒေတိ ပမောဒေတိတိ **အာနန္ဒော**။ (၃) ဆွေမျိုးအားလုံးတို့ကို နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) သူငယ်ဖြစ်သော အရှင်အာနန္ဒာဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကော-ဟူသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

*** ဒေါသက္ခာဏေန ဝဒန် ဉပဝါဓေါ။ ပရေသံ ဥပဝါဒေါ ပစ္စုပဝါဓေါ။**

(၃) တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စွပ်စွဲခြင်းနှင့် သာမိ+သံ/ဌာန-ဌာနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စွပ်စွဲခြင်း စကားဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အညျပဝါဒ, ပစ္စုပက္ကောသ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ **ဗဟုကာရဏ္ဍာ-ဟိတ်၏** သမ္ဗန်ကား အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏+သည် စပ်) ဘာဝယောဂပုဒ်၏ ပစ္စယတ္ထကား ကတ္တတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

*** ပစ္စုပဝါဓဝိဇ္ဇမာနတောဟိတ်၏** သမ္ဗန်ကား မဟာကဿပတ္ထေရဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏+သည် စပ်) *** သကျကုလပ္ပသုတတ္တာ-ဟိတ်၏** သမ္ဗန်ကား အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏+သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (ဂ) ဖြင့် အရှင်မဟာကဿပသည် အရှင်အာနန္ဒာအပေါ်၌ အလွန်အကျွမ်းဝင်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ)

(ဃ) ဖြင့် အလွန်အကျွမ်းဝင်သည့်အဖြစ်ကို သိရခြင်း၌ သက်သေအထောက်အထား စကားရပ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(င) ဖြင့် အကျွမ်းဝင်သောကြောင့် ရွေးချယ်သည်ဟုသာ ကဲ့ရဲ့ကြမည်မဟုတ်၊ သာကီဝင်မျိုး၌ ထင်ရှားခြင်း၊ ဘုရားရှင်၏ ညီတော်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း ရွေးချယ်သည်ထင်၏ဟု သူတစ်ပါးတို့ ကဲ့ရဲ့ကြမည့် အကြောင်းတစ်မျိုးကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❼ ။ **တထာဂတဿ ဘာတာ-အရ** ။ ။ ကနိဋ္ဌဘာတာ-ကို ယူရပါမည်။

ဘုရားရှင်နှင့် အာနန္ဒာသည် ဖွားဘက်တော်ဖြစ်၍ အရွယ်တူပင်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အာနန္ဒာသည် ဘထွေးတော် အငယ်ဆုံး အမိတောဒန၏ သားဖြစ်သောကြောင့် ဘာတာ-အရ ကနိဋ္ဌဘာတာကိုသာ ယူရမည်ဟု ဒီဃဘာဏကဆရာများ ဆုံးဖြတ်ကြပါသည်။

*** နဝါယံ ကုမာရကော မတ္တမညာသိ-ဟု ကြိမ်းမောင်းချခြင်းအကြောင်း**

အရှင်အာနန္ဒာ၏ ပရိသတ်ငယ်များ ယေဘုယျအားဖြင့် လူထွက်ခြင်းကြောင့်ရင်း, အရှင်အာနန္ဒာသည် ဣန္ဒြေစောင့်စည်း ထိန်းသိမ်းမှုလည်း မရှိ ဘောဇဉ်၌ အတိုင်းအရှည် ပမာဏကိုလည်း နားမလည်သော ရဟန်းငယ်ကလေးတို့နှင့် ခရီးလျှောက်သွားနေရကား ကလေးနှင့်တူ၏ဟု ဆိုသင့်သောကြောင့်ရင်း "နဝါယံ ကုမာရကော မတ္တမညာသိ"ဟု ဆိုရပါသည်။

*** ဂန္ဓ ကုဋိံ ဝန္ဒိတွာ-ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူအပ်ပြီးသော ဂန္ဓကုဋိသည် ပရိဘောဂစေတီ ထိုက်သောကြောင့် "ဂန္ဓကုဋိံ ဝန္ဒိတွာ"ဟု ဆိုရပါသည်။

➤ ❶❵ ။ **ဩဝဒတိ-၌ အဝရှေ့ရှိသော ဝဓာတ်အရ** ။ ။ ရှင်မဟာကဿပ၏

http://www.dhammadownload.com

မေတ္တာပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို--သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) ရှင်အာနန္ဒာဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ရှင်အာနန္ဒာ၏ သောဝစဿတာဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဆုံးမသဖြင့် နောင်အခါ ဆိုအပ်ပြီးသော အမှုတို့မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း, ပရိသတ်ကြီးပွား တိုးတက်လာခြင်း, သာသနာတော် ကြာရှည်စွာတည်ခြင်း သာသနာကို အမှီပြု၍ လူနတ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာကို ရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ။

*** အာနန္ဒေ-ဋ္ဌ အာပုစ္ဆ နန္ဒာတေ်၏ သုဒ္ဓကတ္တုနွ ကြိယာအရ •** (၁) ဆွေမျိုးတို့၏ သန္တာန်၌ ပီတိ သောမနဿ ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ ၎င်းသည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) သူငယ်ဖြစ်သော ရှင်အာနန္ဒာသည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သူငယ်ဖြစ်သော ရှင်အာနန္ဒာ၏ ကြန်အင်လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံခြင်း လျော်ကပ်သော ဒေသ ကာလ စသည်ရှိခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပွဲ့ဖက်နမ်းရှုတ်ခြင်း လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ ဆက်သခြင်း အထိန်းတို့ဖြင့် ကောင်းစွာ မွေးမြူခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝိဿဇ္ဇေဿာ-ဋ္ဌ ဝိပုစ္ဆ သသာတေ်အရ ။ ။ (၁) သဒ္ဓါ မေတ္တာ စေတနာပြဓာန်းသော အရှင်မဟာကဿပ၏ မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) ရှင်အာနန္ဒာဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပုဗ္ဗေကတပုညတာ, အရှင်အာနန္ဒာ၏ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်း ဗဟုဿုတ-စသော ဂုဏ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ကုမာရကဝါဒဖြင့် ပြောဆိုဆုံးမခြင်း, မွန်မြတ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့ဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်း အစရှိသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (ရ) [၅/၆။]

(က) အထ သယမေဝ ဘိက္ခူ အာနန္ဒသဒ္ဒါယ ထေရံ ယာစိံသု၊

(ခ) ယထာဟ- ""ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ မဟာကဿပံ ဧတဒဝေါစုံ

"အယံ ဘန္တေ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ကိဉ္စာပိ သေက္ခော၊ အဘဗ္ဗော ဆန္ဒာ ဒေါသာ ဘယာ မောဟာ အဂတိံ ဂန္တုံ၊ ဗဟုစာနေန ဘဂဝတော သန္တိကေ ဓမ္မောစ ဝိနယောစ ပရိယတ္တော၊ တေနဟိ ဘန္တေ ထေရော အာယသ္မန္တမ္ပိ အာနန္ဒံ ဥစ္စိနတူ"တိ၊

(ဂ) အထခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ အာယသ္မန္တမ္ပိ အာနန္ဒံ ဥစ္စိနိ""တိ၊

(ဃ) ဧဝံ ဘိက္ခူနံ အနုမတိယာ ဥစ္စိနိတေန တေနာယသ္မတာ သဒ္ဓိံ ပဉ္စ ထေရသတာနိ အဟေသုံ၊ (ဋ၊ ၅/၆။)

➤ ❶ ။ (က) အထ၊တစ်ပါးလျှော့ ငါးရာတို့ကို ရွေးချယ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။သယမေဝ၊မိမိတို့ အလိုအလျောက်သာလျှင်။ဘိက္ခူတို့သည်။အာနန္ဒဿ၏။အတ္ထာယ၊အကျိုးငှာ။

http://www.dhammadownload.com

ထေရံ၊အရှင်မဟာကဿပထေရ်ကို။ယာစိံသု၊တောင်းပန်ကြကုန်ပြီ။

(ခ) ယထာဟ၊အဘယ်ကဲ့သို့ မိန့်တော်မူသနည်း။ဘိက္ခု (ပ) ဥစ္စိနတူတိ၊ဘိက္ခု (ပ) ဥစ္စိနတုဟူ၍။အာဟ၊မိန့်တော်မူပြီ။ ဘိက္ခုတို့သည်။အာယသ္မန္တံ မဟာကဿပံ၊အရှင်မဟာကဿပကို။ဧတံ၊ဤစကားကို။အဝေါစုံ၊လျှောက်ကြကုန်ပြီ။(ကိံ၊အဘယ်သို့။အဝေါစုံ၊ကုန်သနည်း။) ဘန္တေ၊အရှင်ဘုရား။အယံ အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊ဤအရှင်အာနန္ဒာသည်။သေက္ခော၊သေက္ခသည်။ကိဉ္စာပိ ဟောတိ၊အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါ၏။(တထာပိ၊ထိုသို့သေက္ခ ဖြစ်ပါသော်လည်း။) ဆန္ဒာ၊ချစ်ခြင်းကြောင့်ရင်း။ဒေါသာ၊မုန်းခြင်းကြောင့်ရင်း။မောဟာ၊မသိခြင်းကြောင့်ရင်း။ဘယာ၊ကြောက်ခြင်းကြောင့်ရင်း။အဂတိံ၊မရောက်ထိုက်သော အမှုသို့။ဂန္တုံ၊ရောက်ခြင်းငှာ။အဘဗ္ဗော၊မထိုက်ပါ။ ဓ၊အဂတိလိုက်ရုံသာ မကသေး။အနေန၊ဤ အရှင် အာနန္ဒာသည်။ဘဂဝတော၊၏။သန္တိကေ၊အထံတော်၌။ဓမ္မောစ၊သုတ် အဘိဓမ္မာကိုရင်း။ဝိနယောစ၊ဝိနည်းကိုရင်း။ဗဟုံ၊များစွာ။ပရိယတ္တော၊သင်ယူအပ်ပါပြီ။ဘန္တေ၊အရှင်ဘုရား။တေနဟိ၊တိုက်တွန်းပါ၏။ထေရော၊ရှင်မဟာကဿပထေရ်သည်။အာယသ္မန္တမ္ပိ အာနန္ဒံ၊အရှင်အာနန္ဒာကိုလည်း။ဥစ္စိနတု၊ရွေးကောက်တော်မူပါ။(ဣတိ၊သို့။အဝေါစုံ၊လျှောက်ကြကုန်ပြီ။) (ဂ) အထ၊တောင်းပန်ကြရာ ထိုအခါ၌။အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ၊သည်။အာယသ္မန္တမ္ပိ အာနန္ဒံ၊ကိုလည်း။ဥစ္စိနိ၊ရွေးချယ်တော်မူပြီ။

(ဃ) ဧဝံ၊ဤသို့လျှင်။ဘိက္ခူနံ၊တို့၏။အနုမတိယာ၊လျော်စွာ တောင်းပန်ခြင်းအားဖြင့်။ဥစ္စိနိတေန၊ရွေးချယ်အပ်ပြီးသော။(ဝါ) ရွေးချယ်၍ ယူအပ်ပြီးသော။တေန အာယသ္မတာ၊ထိုအရှင်အာနန္ဒာနှင့်။သဒ္ဓိံ၊တကွ။ပဉ္စထေရသတာနိ၊ငါးရာသော ထေရ်တို့သည်။အဟေသုံ၊ဖြစ်ကုန်ပြီ။ (ဘာသာဋီကာ၊ ပ၊ ၅၅/၅၆)

➢ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ရဟန်းတော်တို့သည် ရှင်အာနန္ဒာအတွက် အရှင်မဟာကဿပထေရ်ကို မိမိတို့ အလိုအလျောက်သာလျှင် တောင်းပန်ကြကုန်သောဟု ဆိုတော်မူ၏။ ဆရာ့စကားသည် မိမိ၏ သကဝစနမျှသာဖြစ်၍ မယုံကြည်အပ် မယုံကြည်နိုင်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ်သို့သော သာဓက အာဂမပါဠိဖြင့် ယုံကြည်ရပါအံ့နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က+ခ) တို့ဖြင့် အရှင်မဟာကဿပထေရ်ကို ရဟန်းတော်များ တောင်းပန်ကြပုံကို သာဓကနှင့်တကွ ပြဆိုတော်မူ၏။ တောင်းပန်သည့်အတိုင်း ရှင်အာနန္ဒာကို မရွေးချယ်ဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော။ အဘယ်သို့ မှတဆ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **အနုသန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (က) စသော ဝါကျတို့ဖြင့် အရှင်မဟာကဿပထေရ်ကို ရဟန်းတို့က တောင်းပန်ပုံနှင့် ရှင်အာနန္ဒာကို ရွေးချယ်ပုံကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ အကျဉ်းချုံး၍ နိဂုံးကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

➤ ❷ ॥[ခ-ဝါကျကို ၅] (၁) နနု အယံ ဘန္တေ အာယသ္မာ အာနန္ဒော သေက္ခော။

(၂) အထ ကသ္မာ "ဘန္တေ ထေရာ အာယသ္မန္တမ္ပိ အာနန္ဒံ ဥစ္စိနတူ"တိ အဝေါစုံ။

(၃) နနု အဘဗ္ဗော ဆန္ဒာဒေါသာ ဘယာ မောဟာ အဂတိံ ဂန္တုံ, ဗဟုစာနေန ဘဂဝတော သန္တိကေ ဓမ္မောစ ဝိနယောစ ပရိယတ္တော။

(၄) တသ္မာ "ဘန္တေ ထေရာ အာယသ္မန္တမ္ပိ အာနန္ဒံ ဥစ္စိနတူ"တိ အဝေါစုံ။

* **ကိဥ္စာပိ-သဒ္ဒါ ထားရှိခြင်းအကြောင်း** ॥ ॥ အရှင်အာနန္ဒာကို သံဂါယနာပွဲမှာ ကောက်ယူမှု၌ ထုတ်ပြထားသည့်အကြောင်း ပရိဟာရဘောဂကို မနှစ်သက်သောကြောင့် ကိဥ္စာပိ-သဒ္ဒါကို ထားရပါသည်။

ကသ္မာပန နေသံ တေဒဟောသိ ဣဒံ ပန အမှာကံ ထာဝရကမ္မံ၊ ကောစိ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလော သံယမဇ္ဈံ ပဝိသိတွာ ဥက္ကောရေယျာတိ။ (၄၊ ၆။)

[**စတုတ္ထ ထုတ်ပုံ**] (၁) နနု တေဟိ ထေရေဟိ အာဝါသကုလမစ္ဆရိယာနိ ပဟီနာနိ။

(၂) အထ ကသ္မာ နေသံ တေဒဟောသိ။ (၃) နနု "ဣဒံ အမှာကံ ထာဝရကမ္မံ ကောစိ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလော သံယမဇ္ဈံ ပဝိသိတွာ ဥက္ကောရေယျာ"တိ မနသိ ကရောတိ။

(၄) တသ္မာ နေသံ တေဒဟောသိ။

➤ ❹ ॥ မနနာ ဇာနနာ **မတိ**။ အနုရူပါ မတိ **အနုမတိ**။ (၃) အနုရူပဘောဂဟုတ် ၏ သိခြင်းကြိယာနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္မန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(၅) လျော်စွာ တောင်းပန်ခြင်းသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အနုဇာနနာ, အနုညာ စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ အပါယတော သံသာရတောစ အပတမာနေ ကတွာ ဓာရေတီတိ **ဓမ္မော**။ (၃) ဆောင်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) မြတ်စွာ ဘုရား စကားတော်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပါဠိ, တန္တိ, ပရိယတ္တိ-စသော--။

ဝိဝိဓာ နယာ ဧတ္ထာတိ **ဝိနယော**။ (၃) အထူးထူး အပြားပြားသော နည်း၏+သိက္ခာ ပုဒ် အပေါင်းနှင့် နိဿိတ နိဿယ/ဌာနီ ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္မန်သည် ဝစန ဟေတု။ (၅) ဝိနည်းပါဠိတော်ဖြစ်အနက်သည် ဝစနီယ။ (၆) သိက္ခာပဒသမူဟော--။

* ဂန္တဗ္ဗာတိ **ဂတိ**။ န ဂတိ အဂတိ။ အနနုရူပါ ဂတိ **အဂတိ**။ [မရောက်ထိုက် မပြု ထိုက်သော အမှု] (၆) အကတ္တဗ္ဗံ, အဂမန်-

➤ ❺ ॥ **ပရိယတ္တော**-ကို ပရိယတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ယင်းဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ဓမ္မသာစ ဝိနယသာစ ဖြစ်ပါသည်။ (၏+ကို စပ်) * **ဥစ္စိနိတဗ္ဗော**-ကို ဥစ္စိနိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တဿ အာယသ္မတော-ဟု သမ္ဗန် ခံရမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ॥ **ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလ-အရ** ॥ ॥ သဘာဒ္ဒရဟန်းကြီးနှင့်တူသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

သာခုကီဠနံ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ သံဝေဂဝတ္ထုကို ပြောဆို၍ အနိစ္စလက္ခဏာနှင့် စပ်ယှဉ်သော ဂီတတို့ကို သီဆို၍ ပူဇော်ခြင်းအစွမ်းဖြင့် ကောင်းသော ပျော်မြူးခြင်းသည် သာခုကီဠန မည်ပါသည်။ (တနည်း) မိမိ သူတစ်ပါး စီးပွားကို ပြီးစေတတ်သောကြောင့် သာခု-ဟု ဆိုအပ်သော သူတော်ကောင်းတို့၏ သံဝေဂဝတ္ထုကို ပြောဆို၍ ပျော်မြူးခြင်းကို "သာခုကီဠန"ဟု ခေါ်ပါသည်။

➢ **အဘာဗ္ဗော ဆန္ဒာ-ဌ် ဆန္ဒာ-အရ** ။ ။ ချစ်ခင်တတ်သော လောဘကို ယူရပါမည်။ ဆန္ဒစေတသိက်ကို မယူရပါ။

➢ ❶ ⓿ ။ **ယာစိသု-ဌ် ခာတ်အရ** ။ ။ (၁) တောင်းပန်သော ရဟန်းတို့၏ သန္တာန်၌ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယိဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) အရှင် မဟာကဿပထေရ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) တစ်ပါးလျှော့ခြင်း, ရှင်အာနန္ဒာကို ရွေးချယ်စေလိုခြင်းတို့သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ရဟန္တာ ငါးရာဖြင့် သင်္ဂါယနာ တင်ခြင်း, သာသနာအရှည်ခံ့တည်တန့်ခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **ဥန္နိ-ဌ် ဓိခာတ်အရ** ။ ။ (၁) ရွေးကောက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော သတိ, ဝီရိယ, အဓိမောက္ခ, ဉာဏ်ပြဓာန်းသော အရှင်မဟာကဿပ၏ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယိဘာဝ+ဓမ္မသင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) အရှင်အာနန္ဒာသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အရှင်အာနန္ဒာ၏ အဂတိသို့ လားခြင်းငှာ မထိုက်သည်၏အဖြစ်, ဘုရားရှင်အထံတော်၌ များစွာသော ဓမ္မ ဝိနယကို သင်ယူအပ်သည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ရဟန်းတော်တို့ အရှင်အာနန္ဒာကို ရွေးကောက်တော်မူရန် အရှင်မဟာကဿပအား လျှောက်ထားခြင်းသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သင်္ဂီတိကာရက ရဟန်းတော်တို့၌ ရှင်အာနန္ဒာပါဝင်ရခြင်း, အဘိယာစက ရဟန်းတို့ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်၍ သာခု အနုမောဒနာပြုခြင်း, သုတ္တန် အဘိဓမ္မာ-ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မကို အကြီးအမှူးပြု၍ သင်္ဂါယနာတင်ရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ။

* **အဒ္ဓ ကုဟိံ ဘဂဝန္တံ ဌပေတွာ အာဂတတ္ထာ"တိ အာဒိနိ ဝဓောနာ ပရောစိသု။ (ဋ္ဌ၊၇/၈) ဌ် ဘာဝလက္ခဏာရထုတ်ပုံ** ။ ။ (၁) ငိုကြွေးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဒေါမနဿ ဝေဒနာသည် သောကဋ္ဌာယိဘာဝ+ကရုဏာရသ မည်၏။ (၂) ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သက်တော် ထင်ရှား ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ကြည်ညိုလေးစားဘွယ် တင့်တယ် ကောင်းမြတ်သော ကိုယ်အမူအရာ, နှုတ်အမူအရာ, အရှင်အာနန္ဒာ ဆောင်ယူခဲ့သော မြတ်စွာဘုရား၏ သပိတ်တော်, သင်္ကန်းတော်, သီတင်းသုံးဘူးသော ဇေတဝန်ကျောင်းတော်, အရှင်အာနန္ဒာတပါးတည်ကိုသာ ဖူးတွေ့ရခြင်း စသည်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အဒ္ဓ ကုဟိံ ဘဂဝန္တံ ဌပေတွာ အာဂတတ္ထာ-စသော ပရိဒေဝ စိတ္တဇဝိပလ္လာသဒ္ဒ, ပလယ

http://www.dhammadownload.com

ထမ္ဘ, ဝိသရတာ စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိကျ (၈)

(က) အကာလော ခေါ မာဏဝက၊ (ခ) အတ္ထိ မေ အဇ္ဇ ဘေသဇ္ဇမတ္တာ ပီတာ၊

(ဂ) အပ္ပေဝနာမ သွေပိ ဥပသင်္ကမေယျာမာ"တိ။ (ဌ၊၈။ ဘာသာဋီ၊ပ၊၇၀။)

➤ ❶ ။ [ဝါကျ အပြန်အလှန်] (က+ခ) မာဏဝက၊လုလင်ငယ်။အဇ္ဇ၊ယနေ့။ဂန္တုံ၊ သွားခြင်းငှာ။အကာလော ခေါ၊အခါ မဟုတ်သေး။ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။အဇ္ဇ၊ယနေ့။ဂန္တုံ၊ သွားခြင်းငှာ။အကာလော၊အခါ မဟုတ်သေးသနည်း။ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။အဇ္ဇ၊ယနေ့။ မေ၊ငါ၏။(ဝါ)ငါသည်။ပီတာ၊သောက်အပ်သော။ဘေသဇ္ဇမတ္တာ၊အနည်းငယ်သော ဆေး သည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။အဇ္ဇ၊ယနေ့။ဂန္တုံ၊သွားခြင်းငှာ။အကာလော၊အခါ မဟုတ်သေးသတည်း။

(ဂ) သွေပိ၊နက်ဖန်၌လည်း။(ကာလဋ္ဌ၊အခါကိုင်း။သမယဋ္ဌ၊အကြောင်း ညီညွတ်ခြင်း ကိုင်း။ဥပါဒါယ၊ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍။(ဝါ) စဉ်းစား၍။) အပ္ပေဝနာမ ဥပသင်္ကမေယျာမ၊ချဉ်း ကပ်နိုင်ကုန်တန်ရာ၏။(ဝါ) လာနိုင်ကုန်တန်ရာ၏။ဣတိ၊သို့။အဝေါစ၊ဆိုပြီ။

➤ ❷ ။ (ခ) ချို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာသည် သုဘလုလင် အား ယနေ့ သွားခြင်းငှာ အခါမဟုတ်သေးဟု ဆိုသည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အဘယ့် ကြောင့် သွားခြင်းငှာ အခါ မဟုတ်ပါသေးသနည်း။ သွားလိုက သွားနိုင်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [က+ခ–၅] (၁) နနု ကာလော အဇ္ဇ ဂန္တုံ၊ (၂) အထ ကသ္မာ အကာလော ခေါ မာဏဝကောတိ ဝုတ္တော။ (၃) ယသ္မာ အတ္ထိ မေ အဇ္ဇ ဘေသဇ္ဇမတ္တာ ပီတာ။

(၄) တသ္မာ အကာလော ခေါ မာဏဝကောတိ ဝုတ္တော။

➤ ❹ ။ ပိဝိယတီတိ ပီတာ။ (၃) သောက်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သောက်အပ်သော ဆေးသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပိဝိတာ-ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* မာဏဝေါယေဝ **မာဏဝကော**။ * မနုနော အပစ္စံ **မာဏဝေါ**။

(၃) မနုမည်သော ကမ္ဘာလူ၏ သားဒြဗ်နှင့် ဇနက-ဇညု အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လုလင်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တရုဏ, ယုဝ, ဒဟရ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဘိသက္ကဿ ကမ္မံ **ဘေသဇ္ဇံ**။ (၃) ဆေးဆရာ၏ ဆေးကုသခြင်း အလုပ်နှင့် နိဿယ-နိဿိတအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဆေးသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဩသဓ-ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ ❾။ ပီဏာ-ကို ပီတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် သမ္ပန်ကား• ဘေသဇ္ဇမတ္တာယ ဖြစ်ပါသည်။ (ဓါ/ကို စပ်)

➤ **❶ ⓿။ ဘဂဝတော ဝေနုပူဇနေတ္တံ တိတ္တိယဝါဒပရိမောစနတ္တဥ္စ ပဋ္ဌမံ မာသံ ခဏ္ဍာ ဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏံ ကရောမ။ (ဌ၊၉) ၌ အာဝါလက်ာရထုတ်ပုံ**

ကရောမ–၌ ကရအာတ်အရ ။ (၁) ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) ကျိုးပြတ် ပေါက်ကွဲနေသော ကျောင်းတို့သည် အာရမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို ပူဇော်လိုခြင်း, တိတ္ထိတို့ ကဲ့ရဲ့ခြင်းမှ လွတ်မြောက်လိုခြင်း အကြောင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အဇာတသတ်မင်းထံသို့ ကျောင်းပြင်ရန် လက်သမားအလုပ်ကို သိစေခြင်း, လက်သမားတို့ကို စေလွှတ်၍ ကျောင်းပြင်စေခြင်း, ချမ်းချမ်းသာသာ သင်္ဂါယနာ တင်နိုင်ခြင်းအကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါကျ (၉)

(က) အထ အာနန္ဒတ္ထေရော ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ခဏ္ဍဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏံ ကာရာပေတွာ ဥပကဋ္ဌာယ ဝဿူပနာယိကာယ ဘိက္ခုသံဃံ ဩဟာယ ရာဇဂဟံ ဂတော၊

(ခ) တထာ အညေပိ မဟာသင်္ဂါဟကာ ဘိက္ခူတိ၊

(ဂ) တေသံ ဂတော တေ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ "အထခေါ ထေရာ ဘိက္ခူ ရာဇဂဟံ အဂမံသု ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယိတုံ"န္တိ၊ (ဃ) တေ အာသဠှိပုဏ္ဏမာယ ဥပေါသထံ ကတွာ ပါဋိပဒဒိဝသေ သန္နိပတိတွာ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆိံသု၊ (ဋ္ဌ၊၈/၉၊ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၇၀။)

➤ ❶ ။ (က) အထ၊သုဘာသုတ်ကို ဟောပြီးရာ ထိုအခါ၌။အာနန္ဒတ္ထေရော၊အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်။ဇေတဝန မဟာဝိဟာရေ၊ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်ကြီး၌။ခဏ္ဍ ဖုလ္လပဋိသင်္ခရဏံ၊ကျိုးပြတ်သော အရပ် ပေါက်ကွဲသော အရပ်ကို။[သဒ္ဒတ္ထ] မှီစသည်တို့ဖြင့် ငြိကပ်သော အရပ်ကို။[အဓိပ္ပါယတ္ထ] အသစ်ဖြစ်အောင် တဖန်ပြုခြင်းကို။ (ဝါ) ပြင်ဆင်ခြင်းကို။[ဝေါဟာရတ္ထ] (ဘိက္ခုဟိ၊ရဟန်းတို့ကို။) ကာရာပေတွာ၊ပြုစေပြီး၍။ဝဿူပနာယိကာယ၊ဝါကပ်ရာနေ့သည်။(ဝါဆိုရာနေ့သည်) ဥပကဋ္ဌာယ၊နီးကပ်လသော်။ဘိက္ခုသံဃံ၊ရဟန်းသံဃာကို။ဩဟာယ၊ပယ်စွန့်၍။ရာဇဂဟံ၊ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့။ဂတော၊ကြွတော်မူပြီ။

(ခ) အညေ၊အရှင်အာနန္ဒာမှ အခြားကုန်သော။မဟာသင်္ဂါဟကာ၊သုတ် အဘိဓမ္မာ, ဝိနည်းကိုသဘောတူ ပေါင်းယူမည်ဖြစ်သော။ဘိက္ခူပိ၊ရဟန်းတော်တို့သည်လည်း။တထာ၊ထိုအတူတည်း။ (ဂ) ဟိ၊ဆက်ဦးအံ့။ (တနည်း) ဟိ၊မှန်၏။ဖဝံ၊ဤသို့။ဂတော၊ကြွတော်မူကြကုန်သော။တေ၊ထိုရဟန်းတော်တို့ကို။သန္ဓာယ၊ရည်ရွယ်၍။အထခေါ (ပ) သင်္ဂါယိတုန္တိ၊ အထခေါ (ပ) သင်္ဂါယိတုံဟူသော။ဣဒံ၊ဤစကားကို။သင်္ဂီတိကာရေဟိ၊သင်္ဂါယနာတင်

http://www.dhammadownload.com

ထေရ်တို့သည်။ဝုတ္တံ၊မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။ * အထခေါ၊ထိုအခါ၌။ထေရာ၊ထေရ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဘိက္ခူ၊တို့သည်။ဓမ္မဥ္စ၊သုတ် အဘိဓမ္မာကိုငင်း။ဝိနယဥ္စ၊ဝိနည်းကိုငင်း။သင်္ဂါယိတုံ၊သင်္ဂါယနာ တင်ခြင်းငှာ။ရာဇဂဟံ၊သို့။အဂမံသု၊ကြွတော်မူကြကုန်ပြီ။

(ယ) တေ၊ထိုရဟန်းတော်တို့သည်။အာသဠ္ဟိပုဏ္ဏမာယံ၊ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌။(အာသဠ္ဟိ နက္ခတ်နှင့် စန်းယှဉ်သော ပြည့်ဝသော လရှိရာနေ့၌။) ဥပေါသထံ၊ဥပုသ်ကို။ကတွာ၊ပြု၍။ပါဋိပဒဒိဝသေ၊အထွက်တစ်ရက်နေ့၌။(ဝါ) ဝါဆိုလပြည့်ကျော် တစ်ရက်နေ့၌။ သန္နိပတိတွာ၊စုဝေး၍။ဝဿံ၊ဝါသို့။ဥပဂစ္ဆိံသု၊ကပ်ကြကုန်ပြီ။

➤ ❷။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာသည် ဇေတဝန် ကျောင်းတော်ကို ပြင်ဆင်ပြီး၍ ဝါဆိုခါနီးလတ်သော် ရဟန်းအပေါင်းကို စွန့်၍ ရာဇဂြိုဟ် မြို့သို့ သွား၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ အရှင်အာနန္ဒာ တစ်ပါးတည်သာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ သွားပါသလော။ အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် အခြားကုန်သော သင်္ဂါယနာတင်မည့် မထေရ်တို့သည်လည်း ထိုအတူ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ ကြွသွားကုန်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ သင်္ဂါယနာတင် ပါဠိ၌ သာမညအားဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ သွားသည်ကိုသာ ဆိုထားသည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက် သင်္ဂါယနာတင် ရဟန်းတို့သည် ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ သွားကုန်၏ဟုဆိုသော ဆရာ့စကား အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ သင်္ဂါယနာတင် ပါဠိနှင့် ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

➤ ❸။ [က–ဝါကျကို၌] (၁) နနု ဝဿူပနာယိကာ ဥပကဋ္ဌာ ဟောတိ။

(၂) အထ ကိမတ္ထံ အာနန္ဒတ္ထေရော ဘိက္ခုသံဃံ ဩဟာယ ရာဇဂဟံ ဂတော။

(၃) ဓမ္မသင်္ဂါယနတ္ထာယ။

(တနည်း) နနု ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ခဏ္ဍဖုလ္လ ပဋိသင်္ခရဏံ ကာရာပေတိ။

(၄) တသ္မာ အာနန္ဒတ္ထေရော ဘိက္ခုသံဃံ ဩဟာယ ရာဇဂဟံ ဂတော။

[ခ+ဂ–ဝါကျတို့ကို ၌] (၁) နနု သင်္ဂီတိပါဠိယံ သာမညေန ဝုတ္တံ။

(၂) အထ ကသ္မာ တထာ အဝေပိ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ ဘိက္ခူတိ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု ယသ္မာ ဇဝံ ဂတေ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ "အထခေါ ထေရာ ဘိက္ခူ ရာဇ ဂဟံ အဂမံသု ဓမ္မဥ္စ ဝိနယဥ္စ သင်္ဂါယိတု"န္တိ။

(၄) တသ္မာ တထာ အဝေပိ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ ဘိက္ခူတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹။ ခဏ္ဍိယတေ ဆိန္ဒိယတေတိ ခဏ္ဍံ။ ခဏ္ဍတိ ဆိန္ဒတီတိ ခဏ္ဍံ။

(၃) ကျိုးပြတ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကျိုးပြတ်သော အရပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဆိန္ဒ-ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ။

* ဥပနေန္တိ ဥပဂစ္ဆန္တိ ဧတ္ထာတိ ဥပနာယိကာ။

http://www.dhammadownload.com

ဝသဿ ဥပနာယိကာ **ဝဿူပနာယိကာ**။ (၃) ဝါ၏ ကပ်ရာအချိန်နှင့် ကာလ-ကာလဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဝါကပ်ရာ အချိန်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝဿူပဂတကာလ-ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ။

* သမောဓာနေတွာ ဂဏှိုသန္တိတိ **သင်္ဂါဟကာ**။

➢ ❺ ။ **ဥပကဋ္ဌာယ**-ကို ဥပကဋ္ဌတ္တာ (တနည်း) ဥပကဋ္ဌတာယ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် သမ္ဗန်ကား ဝဿူပနာယိကာယ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

ဩဟာယ-ကို ဩဟာယန္တတ္တာ (တနည်း) ဩဟာယိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-သမ္ဗန်ကား အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❶ ။ **ဝိဟာရေ-အရ** ။ ။ ကျောင်းတိုက်ကြီး တစ်ကျောင်းတိုက်လုံးကို ယူရမည်။ **ပရိဝေဏ-အရ** ။ ။ အပိုင်းအခြား၏အစွမ်းဖြင့် ကာရံထားအပ်သော ကျောင်းဆောင် အသီးသီးကို ယူရပါမည်။

ဓမ္မစက္ကံ-အရ ။ ။ ဒေသနာဉာဏ်နှင့် ပဋိဝေဓဉာဏ်ကို ယူရပါမည်။

➢ ❶ ❶ ။ **ရာဇဂဟံ ဂတော-၌ ဓာတ်အရ အနက်တွေကို ရှု၍** ။ ။ သွားခြင်း ကြိယာပုဒ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟ ဌာယီဘာဝ, ဝိရုရသ မည်၏။ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်ကြီး၌ ပြင်ဆင်မှုကို ပြုစေခြင်း, ဝါကပ်ချိန်နီးခြင်း အကြောင်းတရားတို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ ရောက်ရှိခြင်း ရဟန္တာဖြစ်ကြခြင်း သင်္ဂါယနာတင်ခြင်း အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါကျ (၉) [ဌ၊၉။]

(က) တေ သဗ္ဗေပိ ဆဒ္ဒိတပတိတဥက္ကာပါ အဟေသုံ၊

(ခ) ဘဂဝတော ဟိ ပရိနိဗ္ဗာနေ သဗ္ဗေပိ ဘိက္ခူ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဝိဟာရေ စ ပရိဝေဏေ စ ဆဍ္ဍေတွာ အဂမံသု၊ (ဂ) တတ္ထ ကတိကဝတ္တံ ကုရုမာနာ ထေရာ "ဘဂဝတော ဝစနပူဇနတ္ထံ.တိတ္ထိယဝါဒပရိမောစနတ္ထဉ္စ ပဌမံ မာသံ ခဏ္ဍဖုလ္လပဋိသင်္ခရဏံ ကရောမာ" တိ စိန္တေသုံ

(ဃ) တိတ္ထိယာ ဟိ ဝဒေယျုံ "သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကာ သတ္ထရိ ဌိတေယေဝ ဝိဟာရေ ပဋိဇဂ္ဂိသု၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဆဍ္ဍေသုံ၊ ကုလာနံ မဟာဓနပရိစ္စာဂေါ ဝိနဿတီ" တိ၊

(င) တေသဉ္စ ဝါဒပရိမောစနတ္ထံ စိန္တေသုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊

(စ) ဧဝံ စိန္တယိတွာ စ ပန ကတိကဝတ္တံ ကရိံသု၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊ ၇၁)

➢ ❶ ။ (က) တေ. သဗ္ဗေပိ၊ထိုအလုံးစုံသော ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့သည်လည်း။ ဆဒ္ဒိတပတိတဥက္ကာပါ၊စွန့်ပစ်အပ်ကုန်, ပြိုကျကုန်, အမှိုက်အပေါင်းရှိကုန်သည်။အဟေသုံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ (ခ) ဟိ၊မှန်၏။/ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။ဘဂဝတော၊မြတ်စွာဘုရား၏။ပရိနိဗ္ဗာနေ၊ပရိနိဗ္ဗာန်

http://www.dhammadownload.com

စံတော်မူခြင်းကြောင့်။သဗ္ဗေပိ၊အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ဘိက္ခူရဟန်းတို့သည်။အတ္တနော အတ္တနော၊မိမိ မိမိ၏။ပတ္တစီဝရံ၊သပိတ်သင်္ကန်းကို။အာဒါယ၊ယူ၍။ဝိဟာရေ စ၊ကျောင်းတို့ ကိုငင်း။ပရိဝေဏေစ၊ပရိဝုဏ်တို့ကိုငင်း။ဆဍ္ဍေတွာ၊စွန့်ပစ်၍။အဂမံသု၊သွားကြကုန်ပြီ။

(ဂ) တတ္ထ၊ထိုကျောင်းတိုက်တို့၌။ကတိကဝတ္တံ၊ကတိကဝတ်ကို။ကုရုမာနာ၊ပြုလိုကုန်သော။ထေရာ၊ထေရ်တို့သည်။ဘဂဝတော၊မြတ်စွာဘုရား၏။ဝစနပ္ပဟနတ္ထံ၊စကားတော်ကို ပယ်ဖျက်ခြင်းအကျိုးငှာငင်း။တိတ္ထိယဝါဒပရိမောစနတ္ထဉ္စ၊တိတ္ထိတို့၏ ပြောဆိုကြောင်းအပြစ်မှ မိမိတို့ကို လွတ်မြောက်စေခြင်းအကျိုးငှာငင်း။ပဋ္ဌမံ မာသံ၊ပဌမလပတ်လုံး။ခဏ္ဍဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏံ၊ကျိုးပြတ်သောအရပ်, ပေါက်ကွဲသော အရပ်ကို ပြင်ဆင်မှုကို။ကရောမ၊ပြုကြကုန်စို့။ဣတိ၊ဤသို့။စိန္တေသုံ၊ကြံစည်ကြကုန်ပြီ။ (ဝါ) တိုင်ပင်ကြကုန်ပြီ။

(ဃ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။/ဟိ၊ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့။တိတ္ထိယာ၊တိတ္ထိတို့သည်။ဧဝံ၊ဤသို့။ဝဒေယျုံ၊ပြောဆိုကုန်ရာ၏။(ကိံ၊အဘယ်သို့ ပြောဆိုကုန်ရာသနည်း။) သမဏဿ ဂေါတမဿ၊ရဟန်းဂေါတမ၏။သာဝကာ၊သာဝကတို့သည်။သတ္ထရိ၊ဆရာသည်။ဌိတေယေဝ၊တည်ရှိစဉ်သာလျှင်။ဝိဟာရေ၊ကျောင်းတို့ကို။ပဋိဇဂ္ဂိံသု၊သုတ်သင်ကြကုန်ပြီ။(ဝါ) စောင့်ရှောက်ကြကုန်ပြီ။ပရိနိဗ္ဗုတေ၊ပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီးလတ်သော်။ဆဍ္ဍေသုံ၊စွန့်ပစ်ကြကုန်ပြီ။ကုလာနံ၊အမျိုးတို့၏။မဟာနေပရိစ္စာဂေ၊များစွာသော ဥစ္စာတို့ကို စွန့်လှူခြင်းသည်။ဝိနဿတိ၊ပျက်စီး၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဝဒေယျုံ၊ပြောဆိုကုန်ရာ၏။

(င) တေသံ၊ထိုတိတ္ထိတို့၏။ဝါဒပရိမောစနတ္ထဉ္စ၊ပြောဆိုကြောင်းအပြစ်မှ မိမိတို့ကို လွတ်မြောက်စေခြင်းအကျိုးငှာလည်း။စိန္တေသုံ၊ကြံစည်ကြကုန်ပြီ။(ဝါ) တိုင်ပင်ကြကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ဤအနက်သည်။(ဝါ)ဤအနက်ကို။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်သည်။(ဝါ) ဆိုလိုသည်။ဟောတိ၊၏

(စ) စ ပန၊ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့။ဧဝံ၊ဤသို့။စိန္တယိတွာ၊ကြံစည်ပြီး၍။(ဝါ) တိုင်ပင်ပြီး၍။ကတိကဝတ္တံ၊ကတိကဝတ်ကို။ကရိံသု၊ပြုကြကုန်ပြီ။ (ဘာသာဋီကာ၊ဒု၊၇၁)

➢ ❷ ။ (ခ) သို့/ **အနုသာသန္တ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် တဆယ့်ရှစ်ရပ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့၏ စွန့်ပစ်အပ်ကုန်သည်, ဖရိုဖရဲပြိုကျပျက်စီးကုန်သည်, အမှိုက်ရှုပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင်လျှင် အကြောင်းအားဖြင့် ပြခြင်းငှာ (ခ) မိန့်။

(စ) သို့/ **အာစရိယဘူတ္တာစောခနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော ကျောင်းတို့သည် ဆဍ္ဍိတပတိတ ဥက္လာပ ဖြစ်ကုန်၏ဟု ဆို၏။ ထိုအခါ၌ သာသနာတော် ထွန်းလင်းတောက်ပသည်ဖြစ်၍ များစွာသော ရဟန်းတို့ ရှိကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုရဟန်းတို့သည်လည်း သေနာသနဝတ်ကို ဖြည့်ကျင့်လေ့ရှိကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ထိုတဆယ့်ရှစ်ရပ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့သည် ရဟန်းတို့ စွန့်ပစ်, ထိုမှ ဤမှပျက်စီး, အမှိုက်ရှုပ်ပါကုန်သနည်း။ (ခ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(ခ) သို့/ ပုစ္ဆာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် တဆယ့်ရှစ်ရပ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့၏ စွန့်ပစ်အပ်ကုန်သည်, ဖရိုဖရဲပြိုကျပျက်စီးကုန်သည်, အမှိုက်ရှုပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ထိုရဟန်းတို့ စွန့်ပစ်အပ်သည် စသည်၌ အကြောင်းကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် --ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ထိုရဟန်းတော်တို့ စွန့်ပစ်အပ်သည်၏အဖြစ် စသည်၏အကျိုးကို ပြခြင်းငှာ (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ပုစ္ဆာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် --ပြဆိုတော်မူ၏။ ရဟန်းတော်တို့ စွန့်ပစ်အပ်သည်၏အဖြစ် စသည်၏အကျိုးကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်- (ဂ) မိန့်။

(ဃ+င) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် ဘုရားစကားတော်ကို ပူဇော်ခြင်းအကျိုး တိတ္ထိယဝါဒမှ လွတ်ခြင်းအကျိုးငှာ ရဟန်းတို့အား အကြံအစည်ဖြစ်ခြင်းကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ တိတ္ထိယဝါဒ ပရိမောစနတ္ထဉ္စဟူ၍ ဆိုအပ်ပြီးသော အပါကဋတ္ထကို ထင်စွာပြခြင်းငှာ (ဃ+င) ဝါကျတို့ကိုမိန့်။

(ဃ+င) သို့/ ပုစ္ဆာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့်--ပြဆိုတော်မူ၏။ တိတ္ထိယဝါဒ ပရိမောစနတ္ထဉ္စဟူ၍ ဆိုအပ်ပြီးသော အပါကဋတ္ထကို ထင်စွာပြကြောင်းဖြစ်သော စကားကား အဘယ်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ+င) ဝါကျတို့ကို မိန့်။

(င) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် တိတ္ထိယဝါဒပရိမောစနတ္ထံဟူသော ပုဒ်ဝယ် ဝါဒဟူသော ပုဒ်၏အရ ဝဒနာကာရကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ တိတ္ထိယဟူသော ပုဒ်နှင့် ဝါဒပရိမောစနဟူသော ပုဒ်၏ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်ကိုငှင်း, တိတ္ထိယဝါဒပရိမောစနတ္ထံဟူသော ပုဒ်ကို စိန္တေသုံဟူသော ကြိယာပုဒ်နှင့် စပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကိုငှင်း ပြခြင်းငှာ (င) ဝါကျကိုမိန့်။

(င) သို့/ လီနတ္ထရစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် တိတ္ထိယဝါဒပရိမောစနတ္ထံဟူသော ပုဒ်ဝယ် ဝါဒဟူသော ပုဒ်၏အရ ဝဒနာကာရကို ပြဆိုတော်မူ၏။ တိတ္ထိယဟူသောပုဒ်နှင့် ဝါဒပရိမောစနဟူသောပုဒ်ကား အဘယ်သမာသ်နည်း၊ တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်လော၊ တိတ္ထိယဝါဒပရိမောစနတ္ထံ ဟူသော ပုဒ်ကို အဘယ်ကြိယာပုဒ်နှင့် စပ်အပ်ပါသနည်း၊ ကရောမ-ဟူသော ကြိယာပုဒ်နှင့် စပ်အပ်ပါသလော၊ ဤသို့သော လီနတ္ထရစောဒနာကို ရည်၍ (င) မိန့်။

(စ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဃ+င) တို့ဖြင့် ဝဒနာကာရ စသည်ကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ မထေရ်တို့ ကတိကဝတ်ပြုစဉ် အကြံအစည်ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ စင်စစ်သော်ကား အကြံအစည်ဖြစ်သည်မှနောက်၌ ကတိကဝတ်ပြုကုန်သည်ဟု ပြခြင်းငှာ (စ) မိန့်

(စ) သို့/ ပုစ္ဆာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ+င) တို့ဖြင့် ဝဒနာကာရ စသည်ကို ပြဆို၏။ "ကတိကဝတ္တံ ကုရုမာနာ ထေရာ"ဟု ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် မထေရ်တို့

http://www.dhammadownload.com

ကတိကဝတ်ပြုစဉ် အကြံအစည်ဖြစ်သလော၊ ထိုသို့မဟုတ်မူကား အကြံအစည်ဖြစ်သည် မှ နောက်၌ ကတိကဝတ်ကို ပြုကြကုန်သလော၊ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

အမှာ/ လော? နှစ်ခုလုံး ကိံသဒ္ဒါဖြင့် ပါဠိစီရသောကြောင့် ပုစ္ဆာတက်ပင်ဖြစ်၏။

➢ ❸ ။ **နနုသဒ္ဒါ ထားရခြင်း** ။ ။ နနု ဘဂဝါ အယံ တုမှာကံ နာနကာလော (၄၊၈) ၌ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူခြင်းဟူသော အကြောင်းကို မနှစ်သက်၍ "နနု"သဒ္ဒါ ထားပါသည်။

➢ ❹ ။ တရန္တိ ပ္လဝန္တိ ဧတ္ထ ဗာလာတိ **တိတ္ထံ**။ (ဧတ္ထ၊ဤမိစ္ဆာအယူ၌)

• တရန္တိ ဩတရန္တိ ဧတ္ထာတိ တိတ္ထံ။ (ဥဒကတိတ္ထံ) တိတ္ထံ ဝိယ တိတ္ထံ။

တိတ္ထံ ဧတေသံ အတ္ထီတိ **တိတ္ထိယာ**။ (၃) မိစ္ဆာအယူ၏ တိတ္ထိပုဂ္ဂိုလ်ဒြဗ်တို့နှင့် နိဿိတ နိဿယ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်အနက်ဟုဆိုအပ်သော သကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) မိစ္ဆာအယူရှိသော တိတ္ထိပုဂ္ဂိုလ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) အညလဒ္ဓိကာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဘဂဝတော ဩဝါဒံ သုဏန္တီတိ **သာဝကာ**။ (၃) ဘုရား၏ အဆုံးအမကို နာခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တပည့်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အန္တေဝါသိကာ, သိဿာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

✱ အဝကုဇ္ဇံ ပူတိဘာဝံ အပေါတိ အဂမာသီတိ **ဉက္ကာစပေါ**။/ဉစ္ဆိဋ္ဌော ကလာပေါ ဉကလာပေါ။ ဉက္လာပေါ ယေသံ အတ္ထီတိ **ဉက္လာပါ**။

• ➢ ❺ ။ (ယ) ၌ ပရိနိဗ္ဗုတေ-ကို ပရိနိဗ္ဗုတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သတ္ထုနော- ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ **၈**။ **ဝိဟာရနှင့် ပရိဝေဏ အထူး** ။ ။ များစွာသော ကျောင်းရှိသော ကျောင်း တိုက်သည် (ဝါ) ကျောင်းတိုက်ကြီးသည် ဝိဟာရမည်၏။ ၎င်းကျောင်းတိုက်ကြီးအတွင်း၌ အသီးအသီး တံတိုင်းဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်သော အရပ်သည် ပရိဝေဏမည်၏။

➢ ❾ ။ (စ) ဗုဒ္ဓဿံ ပရိနိဗ္ဗာနေ၊ ပတ္တာဒိံ ဂယှ ဘိက္ခဝေါ။

အတ္တနော ဟိ ဝိဟာရာဒိံ၊ ဆဍ္ဍေတွာ အဂမံသု ခေါ။ (ပဏ္ဏာဝတ္တဂါထာ)

➢ ❶❿ ။ **အထဿ သတ္တာဟံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇယိံသု**။ (၄၊၇။) ၌ ပူဇာတတ်အရကို ကိုယ်ပြု၍ ။ ။ (၁) မလ္လာမင်းတို့၏ ပူဇော်သော အခြင်းအရာ အားဖြင့်ဖြစ်သော ဒါနစေတနာ ဝီရိယပြဓာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် (ဝါ) ၎င်း၌ရှိသော ဝီရိယသည် ဉဿာဟဌာယီဘာဝ+ဒါနဝီရိယ မည်၏။ (၂) သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ-အရ ဘုရားရှင်၏ အလောင်းတော် ရုပကာယသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဂန္ဓမာလာဒီဟိ-အရ နံ့သာ ပန်း-စသောပူဇော်ဘွယ်ဝတ္ထု၊ သတ္တာဟံ-အရ ခုနစ် ရက်ကာလနှင့် တန်ခိုး ဧရှ့အဘို့၌ဖြစ်သော လှံ့လစသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၄) ပူဇော်သော အခြင်းအရာ ကာယိကဗျာပါရနှင့် အာယု ဝဏ္ဏ သုခ ဗလ စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၁၀) [၄၁၀။]

(က) တသ္မိဉ္စပန ဒိဝသေ ကေစ္စေ ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ သန္ဓာယ ဧဝမာဟံသု ""ကုမသ္မိ ဘိက္ခုသံဃေ ဧကော ဘိက္ခု ဝိသဂန္ဓံ ဝါယန္တော ဝိစရတိ"" တိ၊

(ခ) ထေရော တံ သုတွာ ""ကုမသ္မိ ဘိက္ခုသံဃေ အညော ဝိသဂန္ဓံ ဝါယန္တော ဝိစရဏက ဘိက္ခု နာမ နတ္ထိ၊ အဒ္ဓါ ဧတေ မံ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ"" တိ သံဝေဂံ အာပဇ္ဇိ၊

(ဂ) ကေစ္စေ နံ အာဟံသုယေဝ ""သေ့ အာဝုသော အာနန္ဒ သန္ဓိပါတော၊ တွဉ္စ သေက္ခော သကရဏီယော၊ တေန တေ န ယုတ္တံ သန္ဓိပါတံ ဂန္တုံ အပ္ပမတ္တော ဟောတိ"" တိ၊ (၄၁၀)

➤ ❶ ။ (က) စ ပန၊ဆက်၍ အထူးပြဆိုဦးအံ့။တသ္မိံ ဒိဝသေ၊ထိုလျှောက်ထားစေရာ နေ့၌။(တစ်နည်း) ပန၊ဆက်ဦးအံ့။တသ္မိံစ ဒိဝသေ၊ထိုနေ့၌လည်း။ကေစ္စေ၊အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ၊ရဟန်းတို့သည်။အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ၊အရှင်အာနန္ဒာကို။သန္ဓာယ၊ရည်ရွယ်၍။ဧဝံ၊ဤသို့၊ အာဟံသု၊ပြောကြကုန်ပြီ။ (ကိံ) ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသံဃေ၊ဤရဟန်းအပေါင်း၌။ (ဝါ) တွင်။ ဧကော၊တစ်ပါးသော။ဘိက္ခု၊ရဟန်းသည်။ဝိသဂန္ဓံ၊ညှီစို့စို့ အနံ့ကို။ဝါယန္တော၊လှိုင်စေလျက်။ (ဝါ) နံစေလျက်။ဝိစရတိ၊လှည့်လည်၏။ဣတိ၊ဤသို့။အာဟံသု၊ပြောကြကုန်ပြီ။

(ခ) ထေရော၊အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်။တံ၊ထိုစကားကို။သုတွာ၊ကြားရ၍။ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသံဃေ၊ဤရဟန်းအပေါင်း၌။(ဝါ) တွင်။အညော၊ငါမှတစ်ပါးသော။ဝိသဂန္ဓံ၊ကို။ ဝါယန္တော၊လှိုင်စေလျက်။(ဝါ) နံစေလျက်။ဝိစရဏကဘိက္ခုနာမ၊လှည့်လည်သော ရဟန်း မည်သည်။နတ္ထိ၊မရှိ။အဒ္ဓါ၊မချွတ်ကေန်။ဧတေ၊ဤရဟန်းတို့သည်။မံ၊ငါ့ကို။သန္ဓာယ၊ရည်ရွယ်၍။ဝဒန္တိ၊ပြောဆိုကြကုန်၏။ဣတိ၊ဤသို့ ကြံ၍။သံဝေဂံ၊ထိတ်လန့်ခြင်းသို့။(ထိတ်လန့် ကြောင်း သဟောတ္တပ္ပဉာဏ်သို့။) အာပဇ္ဇိ၊ရောက်ပြီ။

(ဂ) ကေစ္စေ၊အချို့ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်။နံ၊ထိုအရှင်အာနန္ဒာကို။အာဟံသုယေဝ၊ တိုက်ရိုက်ပင် ပြောကြကုန်ပြီ။(ကိံ၊အဘယ်သို့ ပြောကြကုန်သနည်း) အာဝုသော အာနန္ဒ၊ ငါ့ရှင် အာနန္ဒာ။သွေ၊နက်ဖန်၌။ သန္ဓိပါတော၊ခီဏာသဝ သံဃာ့အစည်းအဝေးတည်း။ တွဉ္စ၊သင်သည်လည်း။သေက္ခော၊သေက္ခသည်။ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။သကရဏီယော၊အထက် မဂ်အလို့ငှာ ပြုဖွယ်နှင့်တကွဖြစ်၏။တေန၊ထို့ကြောင့်။ [ထိုသို့ နက်ဖန် ခီဏာသဝ သံဃာ့ အစည်းအဝေး ဖြစ်လတ့်၏ အဖြစ်ကြောင့်။] (တနည်း) တေန၊ထိုသို့ သေက္ခ သကရဏီယ ၏ အဖြစ်ကြောင့်။] တေ၊သင့်အား။(ဝါ) သင်သည်။သန္ဓိပါတံ၊ခီဏာသဝ သံဃာ့အစည်း အဝေးသို့။ဂန္တုံ၊သွားခြင်းငှာ။(ဝါ) သွားခြင်းသည်။န ယုတ္တံ၊မသင့်။အပ္ပမတ္တော၊မမေ့မလျော့ သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်ပါလော။ဣတိ၊ဤသို့။(အာဟံသုယေဝ၊တိုက်ရိုက်ပင် ပြောဆိုကြကုန်

http://www.dhammadownload.com

ပြီ။ (ဘာသာဋီကာ၊ ပ၊ ၇၆)

➤ ❷။ **(က) စသည်သို့/ အပရာနူသစန္ဓ ။ ။** ယခုအခါ၌ အရှင်အာနန္ဒာ၏ ရဟန္တာဖြစ်ပုံကို ပြလိုသော ဆရာသည် (က) စသော ဝါကျတို့ကို မိန့်။

(အ) ဝါကျကို လိုရင်းကောက်၍ ပညတ်နည်း စာထွက်

(က) ၌ လိုရင်းကား "ကေစ္စေ ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဝေမာဟံသု"တည်း။

အဓိပ္ပါယ်ကား- အချို့ကုန်သော ရဟန်းတို့သည် အရှင်အာနန္ဒာကို ဤသို့ ဆိုကြကုန်ပြီ-ဟူလို။

ဆရာ၊ ဆရာသည် ကေစ္စေ ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဝေမာဟံသု-ပါဌ်ဖြင့် အချို့ကုန်သော ရဟန်းတို့သည် အရှင်အာနန္ဒာကို ဤသို့ ဆိုကြ ကုန်ပြီ-ဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ အဘယ်သို့ ပြ၍ ဆိုကြပါကုန်သနည်း။ တိုက်ရိုက်ပြ၍ ဆိုကြပါကုန်သလော။ ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် **သန္ဓာယ**-ပါဌ်ကို မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား - တိုက်ရိုက်ပြ၍ ဆိုကြကုန်သည် မဟုတ်၊ ရည်ရွယ်သမှုပြု၍ ဆိုကြကုန်၏ဟူလို။

ဆရာ၊ ဆရာသည် ကေစ္စေ ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ သန္ဓာယ ဝေမာဟံသု-ပါဌ်ဖြင့် အချို့ကုန်သော ရဟန်းတို့သည် အရှင်အာနန္ဒာကို ရည်ရွယ်သမှုပြု၍ ဆိုကြကုန်ပြီ-ဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်းရည်ရွယ်၍ ပြောဆိုအပ်သော စကားတို့ကား အဘယ်ပါနည်း။ ဟူးဟူးဗြားဗြားစကား ဖြစ်ကောင်းအံ့လော။--ကြောင့် **ဣမံသို့ (ပ) ဝိစရတိ** မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- ဟူးဟူးဗြားဗြား စကားမျိုး မဟုတ်၊ ဤရဟန်းအပေါင်းတွင် ရဟန်းတစ်ပါးသည် ညှီစို့စို့ အနံ့ကို လှိုင်စေလျက် (ဝါ) နံစေလျက် လှည့်လည်၏ဟု ပြောဆိုကြသော စကားများဖြစ်ပါ၏ဟူလို။

ဆရာ၊ ဆရာသည် ကေစ္စေ (ပ) ဝိစရတိ-ဖြင့် ဤရဟန်းအပေါင်းတွင် ရဟန်းတစ်ပါးသည် ညှီစို့စို့ အနံ့ကို လှိုင်စေလျက် (ဝါ) နံစေလျက် လှည့်လည်နေ၏ဟူသော စကားတို့ကို ဆိုကြကုန်ပြီဟု ပြဆို၏။ ယင်းစကားတို့ကို အဘယ်နေ့ရက်၌ ပြောဆိုကြပါသနည်း။ အဇာတသတ်မင်း သျှောက်ထားသော နေ့မှ နောက်တစ်နေ့၌ ပြောဆိုကြပါကုန်သလော။ စုဒ်ကြောင့် **တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ**-ပါဌ်ကို မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- နောက်တစ်နေ့၌ ပြောဆိုကြကုန်သည်မဟုတ်၊ အဇာတသတ်မင်း သျှောက်ထားရာ ဝါခေါင်လဆုတ်လေးရက်နေ့၌ပင် ပြောဆိုကြကုန်၏ဟူလို။

➤ ❸။ **အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ ဥတ္တိဒုတိယေန ကမ္မေန သာဝေသိ။**

(၄၆) (၁) နနု အပလောကနဥတ္တိကမ္မမတ္တေန သာဝေတဗ္ဗံ။ (၂) အထ ကိမတ္ထံ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ ဥတ္တိဒုတိယေန ကမ္မေန သာဝေသိ။ (၃) ဂရုဘာဝဇနနတ္ထံ။ (၄) တသ္မာ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ ဥတ္တိဒုတိယေန ကမ္မေန သာဝေသိ။

http://www.dhammadownload.com

➤ ❻ ။ ဒိဗ္ဗန္တိ ကီဠန္တိ အသ္မိန္တိ **ဒိဝ၀သော**။ (တသ္မိ) (၃) ကစားမြူးတူးခြင်း ကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကစားမြူးတူးရာ နေ့ဟူသော ကာလပညတ်ဖြစ် သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဟ, ဒိန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

* ဝိသဟတိ အသ္မောတိ ဂန္ဓေဟိ ဝိပ္ပယုဇ္ဇတီတိ **ဝိသံ**၊ ဝိသံ ဂန္ဓော **ဝိသဂန္ဓော**။ ဝိရူပေါ ဂန္ဓော **ဝိသဂန္ဓော**။ ဝိသဂန္ဓော ဝိယာတိ **ဝိသဂန္ဓော**။

(၃) ဖောက်ပြန်သော အသား စသည်တို့၏ အနံ့၏ ကိလေသာအနံ့နှင့် သဒိသ-သဒိသီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကိလေသာအနံ့ဖြစ် သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အာမဂန္ဓ-ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* သံဝိဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ **သံဝေဇဂံ**။ (၃) ထိတ်လန့်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) သဟောတ္တပ္ပဉာဏ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဓမ္မသံဝေဂ, သန္တာသ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဂန္ဓေတိ အတ္တနော ဝတ္ထုံ သူစေတီတိ **ဂန္ဓော**။

* သန္နိပတိဿတီတိ **သန္နိပါတော**။ (ပရိသာ, သဘာ, သမဇ္ဇာ, သမိတိ)

* ဂါဝေါ စရန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဂေါစရော**။ (နွားစားကျက်အရပ်)

* ဂေါစရောဝိယာတိ **ဂေါစရော**။ (နွားစားကျက်နှင့်တူသော ရဟန်းတော်များ ဆွမ်းခံရာ အရပ်) * မဟန္တော ဂေါစရော အဿ ဧတ္ထာတိ ဝါ မဟာဂေါစရံ။ (ရာဇဂဟ်)

* ပရိစ္ဆေဒဝသေန ဝေဏီယန္တိ ဒိဿန္တီတိ ပရိဝေဏာ။

* မဏ္ဍံ ပါတိ နိဝါရေတီတိ **မဏ္ဍပေါ**။ * ဝိသေသေန မာနေတဗ္ဗန္တိ **ဝိမာနံ**။

➤ ❼ ။ **ဝါယဓန္တော**-ကို ဝါယန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ကေဿ ဘိက္ခုဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ * **သံဝေဂံ**-ကို သံဝေဂတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ထေရဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❽ ။ **သံဝေဂံ အာပဇ္ဇိ-၌ သံဝေဂ-အရ** ။ ။ ဒေါသနှင့်ယှဉ်သော ဘယသံဝေဂ သည် အရှင်အာနန္ဒာ၏ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်ဖို့ရန် စင်စစ်အကြောင်းအထောက်အပံ့ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်- သဟောတ္တပ္ပဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော ဓမ္မသံဝေဂကိုသာ ယူရမည်။ (ဒေါသနှင့်ယှဉ်သော ဘယသံဝေဂကို မယူရ။)

* **ဓမ္မစက္ခုံ ဧဟာတု-၌ ဓမ္မ-အရ** ။ ။ ဒေသနာဉာဏ် ပဋိဝေဓဉာဏ် နှစ်ပါးဖြင့်သာ လျှင် သင်္ဂါယနာတင်ခြင်းကိစ္စ ပြီးစေနိုင်သောကြောင့် ဒေသနာဉာဏ်, ပဋိဝေဓဉာဏ်တို့ ကို ယူရပါမည်။

➤ ❶ ❿ ။ **သံဝေဂံ အာပဇ္ဇိ-၌ အာပုစ္ဆ ပဒတ်-အရ** ။ ။ (၁) ရှင်အာနန္ဒာ၏ သန္တာန်၌ သဟောတ္တပ္ပဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ါရ ရသ မည်၏။ (၂) ဤရဟန်းအပေါင်းတွင် ရဟန်း

http://www.dhammadownload.com

တစ်ပါးသည် ညှိစို့စို့ အနံ့ကို လှိုင်စေလျက် (ဝါ) နံစေလျက် လှည့်လည်၏ဟူ၍ ရဟန်းတို့ ပြောဆိုအပ်သော စကားများသည် အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အရှင်အာနန္ဒာ၏ သောတာပန်ဖြစ်ခြင်းသည်ရင်း, ရဟန္တာဖြစ်ဖို့ရန် ပါရမီပြည့်စုံနေခြင်းသည်ရင်း, ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင်ရန် အကြောင်းကိစ္စသည်ရင်း ဉဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အရှင် အာနန္ဒာ ရဟန္တာ ဖြစ်ခြင်းသည်ရင်း, သင်္ဂါယနာ သံဃာ့စည်းဝေးပွဲသို့ ကောင်းစွာ ကြွသွားနိုင်ခြင်းသည်ရင်း, အရှင်မဟာကဿပက ဘုရားရှင်ကိုယ်စားပြု၍ သာဓု သုံးကြိမ် ခေါ်ခြင်းသည်ရင်း, သုတ် အဘိဓမ္မာတွင် ဝိသဇ္ဇကအဖြစ် ပါဝင်ရခြင်းစသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည်ရင်း အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၁၁)

(က) ဒွေ ပါဒါ ဘူမိတော မုတ္တာ၊ အပတ္တဉ္စ သီသံ ဗိမ္ဗောဟနံ၊ တေသ္မိံ အန္တရေ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ၊

(ခ) အယဉ္ဟိ အာယသ္မာ စင်္ကမေန ဇဟိ ဝီတိနာမေတွာ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တော စိန္တေသိ ""နနု မံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ "ကတပုညောသိ တွံ အာနန္ဒ၊ ပဓာနမနုယုဉ္ဇ၊ ခိပ္ပံ ဟောဟိသိ အနာသဝေါ"တိ၊ (ဂ) ဗုဒ္ဓါနဉ္စ ကထာဒေါသော နာမ နတ္ထိ၊ မမ ပန အစ္စာရဒ္ဓံ ဝီရိယံ၊ တေန မေ စိတ္တံ ဥဒ္ဓစ္စာယ သံဝတ္တတိ၊ ဟန္ဒာဟံ ဝီရိယသမထံ ယောဇေမီ""တိ စင်္ကမာ ဩရောဟိတွာ ပါဒဓောဝနဋ္ဌာနေ ဌတွာ ပါဒေ ဓောဝိတွာ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ မဉ္စကေ နိသီဒိတွာ ""ထောကံ ဝိဿမိဿာမီ""တိ ကာယံ မဉ္စကေ အပနာမေသိ၊ ဒွေ ပါဒါ ဘူမိတော မုတ္တာ၊ သီသံ ဗိမ္ဗောဟနမပ္ပတ္တံ၊ တေသ္မိံ အန္တရေ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ၊

(ဃ) တေန ""ဣမသ္မိံ သာသနေ အနိပန္နော အနိသိန္နော အဋ္ဌိတော အစင်္ကမန္တော ကော ဘိက္ခု အရဟတ္တံ ပတ္တော""တိ ဝုတ္တေ ""အာနန္ဒတ္ထေရော""တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ၊ (၄၊ ၁၀။)

➢ ❶ ။ (က) ဒွေ၊နှစ်ဖက်ကုန်သော။ပါဒါ၊ခြေတို့သည်။ဘူမိတော၊မြေမှ။(ဝါ) တည်ရာအရပ်မှ။မုတ္တာ၊လွတ်ကုန်ပြီ။သီသံ၊ဦးခေါင်းသည်လည်း။ဗိမ္ဗောဟနံ၊ခေါင်းအုံးသို့။အပ္ပတ္တံ၊မရောက်တတ်သေး။တေသ္မိံ အန္တရေ၊ထိုကာလအတွင်း၌။အနုပါဒါယ၊တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့၏ အစွမ်းဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုသော တရားကို မယူမူ၍။ (တနည်း) အနုပါဒါယ၊ကိလေသာတို့၏ အနည်းငယ်မျှကို မယူမူ၍။အာသဝေဟိ၊အာသဝေါတို့မှ။(ဝါ) အာသဝေါနှင့်တကွဖြစ်သော ကိလေသာအားလုံးတို့မှ။စိတ္တံ၊စိတ်သည်။ဝိမုစ္စိ၊လွတ်ပြီ။ (ကတ္တုရုပ်ကြံ)

(တနည်း) အနုပါဒါယ၊တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့၏အစွမ်းဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုသော တရားကို မယူခြင်းကြောင့်။(တနည်း) အနုပါဒါယ၊ကိလေသာတို့၏ အနည်းငယ်မျှကို မယူခြင်းကြောင့်။အာသဝေဟိ၊တို့သည်။(ဝါ) တို့သည်။စိတ္တံ၊စိတ်ကို။ဝိမုစ္စိ၊လွှတ်အပ်ပြီ။(ကမ္မရုပ်)

(ခ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။အယံ အာယသ္မာ၊ဤ အရှင်အာနန္ဒာသည်။စင်္ကမေန၊စင်္ကြံသွားခြင်း

http://www.dhammadownload.com

ဖြင့်။ဗဟိ၊ကျောင်းပြင်ဘက်၌။ဝီတိနာမေတွာ၊အချိန်ကို လွန်စေ၍။ဝိသေသံ၊အထက်မဂ်ဖိုလ်ဟူသော တရားထူးကို။နိဗ္ဗတ္တေတုံ၊ဖြစ်စေခြင်းငှာ။အသက္ကောန္တော၊မစွမ်းနိုင်သည်။ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။စိန္တေသိ၊ကြံပြီ။ (ကိံ၊အဘယ်သို့ ကြံသနည်း) ဘဂဝါ၊မြတ်စွာဘုရားသည်။မံ၊ငါ့ကို။ဇတံ၊ဤစကားကို။အဝေါစ နနုမိန့်တော်မူဘူးသည် မဟုတ်ပါလော။(ကိံ၊အဘယ်သို့ မိန့်တော်မူဘူးသနည်း) အာနန္ဒ၊အာနန္ဒာ။တွံ၊သင်သည်။ကတပုညော၊ပြုအပ်ပြီးသော ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ ကောင်းမှုရှိသည်။အသိ၊ဖြစ်၏။ပဓာနံ၊အားထုတ်ကြောင်း လုံ့လကို။အနုယုဥ္ဇ၊အားထုတ်လော။ခိပ္ပံ၊လျင်မြန်စွာ။အနာသဝေါ၊အာသဝေါ မရှိသည်။(ဝါ) အာသဝေါကင်းကွာရဟန္တာသည်။ဟောဟိသိ၊ဖြစ်လိမ့်မည်။ဣတိ၊ဤသို့။(အဝေါစ နနုမိန့်တော်မူဘူးသည် မဟုတ်ပါလော။)

(ဂ) စ၊ဆက်ဦးအံ့။ဗုဒ္ဓါနံ၊ဘုရားရှင်တို့၏။ကထာဒေါသော နာမ၊စကားတော်၏ ချွတ်ယွင်းချက် အပြစ်မည်သည်။နတ္ထိ၊မရှိ။ပန၊ထိုသို့ပင် ဘုရားရှင်တို့မှာ ကထာဒေါသ မရှိပါသော်လည်း။မမ၊ငါ၏။ (ဝါ) ငါသည်။ဝီရိယံ၊ကို။အစ္စာရဒ္ဓံ၊အလွန်အားထုတ်အပ်ပြီ။တေန၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ ဝီရိယလွန်နေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။] မေ၊ငါ၏။စိတ္တံ၊စိတ်သည်။ဥဒ္ဓစ္စာယ၊ပျံ့လွင့်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ။သံဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။ဟန္ဒ၊ယခု။အဟံ၊ငါသည်။ဝီရိယသမထံ၊ဝီရိယ သမာဓိ နှစ်ပါးကို။ယောဇေမိ၊ယှဉ်စေဦးတော့အံ့။ဣတိ၊ဤသို့ ကြံပြီ။ ဣတိ၊ဤသို့ ကြံပြီး၍။စင်္ကမာ၊စင်္ကြံမှ။ဩရောဟိတွာ၊သက်ဆင်း၍။ပါဒဓောဝနဋ္ဌာနေ၊ခြေဆေးရာ အရပ်၌။ ဌတွာ၊တည်၍။ပါဒေ၊ခြေတို့ကို။ဓောဝိတွာ၊ဆေးပြီး၍။ဝိဟာရံ၊ကျောင်းသို့။ပဝိသိတွာ၊ဝင်၍။မဉ္စကေ၊ညောင်စောင်းငယ်၌။နိသီဒိတွာ၊ထိုင်၍။ထောကံ၊အတန်ငယ်။ဝိဿမိဿာမိ၊အပန်းဖြေရဦးတော့အံ့။ဣတိ၊ဤသို့ ကြံ၍။ကာယံ၊ကိုယ်ကို။မဉ္စကေ၊ညောင်စောင်းငယ်၌။အပနာမေသိ၊စောင်းလိုက်ပြီ။ ဒွေ၊နှစ်ဖက်ကုန်သော။ပါဒါ၊ခြေတို့သည်။ဘူမိတော၊မြေမှ။မုတ္တာ၊လွတ်ကုန်ပြီ။သီသံ၊ဦးခေါင်းသည်။ဗိမ္ဗောဟနံ၊ခေါင်းအုံးသို့။အပ္ပတ္တံ၊မရောက်တတ်သေး။ဇတသ္မိံ အန္တရေ၊ဤကာလအတွင်း၌။အနုပါဒါယ၊တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏အစွမ်းဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုသော တရားကို မယူမူ၍။ (တနည်း) အနုပါဒါယ၊ ကိလေသာတို့၏ အနည်းငယ်မျှကို မယူမူ၍။အာသဝေဟိ၊အာသဝေါတို့မှ။(ဝါ) အာသဝေါနှင့်တကွဖြစ်သော ကိလေသာအားလုံးတို့မှ။စိတ္တံ၊စိတ်သည်။ဝိမုတ္တံ၊လွတ်ပြီ။

(ဃ) တေန၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ လေးပါးသော ဣရိယာပုထ်မှလွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်၏အဖြစ်ကြောင့်။] ဣမသ္မိံ သာသနေ၊ဤ သာသနာတော်၌။အနိပန္နော၊လျောင်းဆဲလည်း မဟုတ်ဘဲ။အနိသိန္နော၊ထိုင်ဆဲလည်း မဟုတ်ဘဲ။အဋ္ဌိတော၊ရပ်ဆဲလည်း မဟုတ်ဘဲ။အစင်္ကမန္တော၊စင်္ကြံသွားဆဲလည်း မဟုတ်ဘဲ။ကော ဘိက္ခု၊အဘယ်ရဟန်းသည်။အရဟတ္တံ၊အရဟတ္တဖိုလ်သို့။ပတ္တော၊ရောက်သနည်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဝုတ္တေ၊ပြောဆို မေးမြန်းအပ်သော်။အာနန္ဒတ္ထေရော၊အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်။(အနိပန္နော၊ဘဲ။အနိသိန္နော၊ဘဲ။အဋ္ဌိတော၊

http://www.dhammadownload.com

ဘဲ။အစက်မင္တော၊ဘဲ။အရဟတ္တံ၊သို့၊ပတ္တော၊ရောက်ပြီ။) ဣတိ၊ဤသို့၊ဝတ္တုံ၊ဖြေဆိုခြင်းငှာ။ ဝဋ္ဋတိ၊သင့်၏။

➤ ❷။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာသည် တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုသော တရားကို မယူမူ၍ အာသဝေါတို့မှ စိတ်သည် လွတ်ပြီဟု ဆိုတော်မူ၏။ အဘယ်သို့ ရဟန္တာဖြစ်ပါသနည်း။ ရဟန္တာဖြစ်ပုံကို အကျယ် မပြတော့ပြီ လော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ခ+ဂ) သို့/ အနုသန္ဓိ ။ ။ ဤသို့ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ စသည်ဖြင့် ကာယဂတာသတိဖြင့် များစွာသော ညဉ့်ကို လွန်စေပြီးသည့်နောက် စင်္ကြံမှ ဆင်းသက်ပြီးလျှင် ကျောင်းတွင်း သို့ ဝင်၍ “လျောင်းစက်ဦးအံ့”ဟူသော မနသိကာရဖြင့် ကိုယ်တော်ကို စောင်းသောအခါ အရှင်အာနန္ဒာ၏ ရဟန္တာဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင်လျှင် အကျယ်အားဖြင့် ပြခြင်းငှာ (ခ+ဂ) ဝါကျတို့ကိုမိန့်။

(ခ+ဂ) သို့/ လိနတ္ထပ္ပကာသနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ စသည်ဖြင့် (ပ) ပြတော်မူ၏။ အရှင်အာနန္ဒာသည် စင်္ကြံမှ အသို့သက်ဆင်းပါသနည်း၊ ကျောင်းတွင်း သို့ အသို့ ဝင်ပါသနည်း၊ ကိုယ်တော်ကို အဘယ်၌ ညွတ်စေပါသနည်း၊ အဘယ်သို့ ကိုယ် တော်ကို ညွတ်စေပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ+ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ အနုသန္ဓိ ။ ။ ဤသို့ နနု မံ ဘဂဝါ စသည်ဖြင့် စိန္တနာကာရကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ စိန္တနာကာရကား ဤမျှသာ မဟုတ်သေး၊ တပါးသော စိန္တနာကာရလည်း ရှိသေး၏ဟု ပြခြင်းငှာ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ-မှစ၍ ယောဇေမိတိုင်ရှိသော ပါဌ်ကိုမိန့်။

(ဂ) သို့/ ပုစ္ဆာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် နနု မံ ဘဂဝါ စသည်ဖြင့် စိန္တနာကာရကို ပြတော်မူ၏။ တပါးသော စိန္တနာကာရကား အဘယ်နည်း။ ဤသို့--ဗုဒ္ဓါနဉ္စ-စသည်မိန့်။

(ဃ) သို့/ အနုသန္ဓိ ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာထေရ်၏ ရဟန္တာဖြစ်ပုံ အလုံးစုံကို အကျယ်ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်အား အခြားရဟန်းများ ထက် ထူးခြားသောအားဖြင့် ချီးမွမ်းခြင်းငှာ ထိုက်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကျိုးတရား ကို ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [ဂ–ဝါကျကို၌] နနု ဗုဒ္ဓါနဉ္စ ကထာဒေါသော နာမ နတ္ထိ။

(၂) အထ ကသ္မာ (ကေန ကာရဏေန) မေ စိတ္တံ ဥဒ္ဒစ္စာယ သံဝတ္တတိ။

(၃) ယေန ပန မမ အစ္စာရဒ္ဓံ ဝီရိယံ၊ တေန။ (၄) မေ စိတ္တံ ဥဒ္ဒစ္စာယ သံဝတ္တတိ။

* **လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌဂမျမာန် ကြိယာပိသဒ္ဒါ ထားရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အရှင်အာနန္ဒာ၏ စိတ်ပြန့်လွင့်ခြင်းငှာ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကား အကြောင်း, တရားထူးကို မရနိုင်သည်ကား အကျိုး, သို့ဖြစ်၍ အရှင်အာနန္ဒာ၏ စိတ်ပြန့်လွင့်ခြင်းငှာ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဟုဆိုအပ် သော အကြောင်းကို မနှစ်သက်သောကြောင့် လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌ ကြိယာပိသဒ္ဒါကို ထားပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(ဝါ) လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌ၏ အစွမ်းဖြင့် ကိစ္စာပိသဒ္ဒါကို ထားပါသည်။

* **နနုသဒ္ဒါ ထားရကြောင်း** ။ ။ တရားထူးကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော အကျိုးကို မနှစ်သက်၍ (ခ) ၌ နနုသဒ္ဒါ ထားပါသည်။

➤ ❾ ။ ကရီယိတ္ထာတိ **ကတံ**၊ ပုနာတိ သောဓေတီတိ **ပူညံ**၊ (အစိတ်) ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယဘူတံ ကတံ ဥပစိတံ ပုညံ ယေနာတိ **ကတပုညော**။ (အပေါင်း)

(၃) ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယဖြစ်သော ဆည်းပူးအပ်ပြီးသော ကောင်းမှု၏ အရှင်အာနန္ဒာနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှုရှိသော အရှင်အာနန္ဒာဖြစ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ကတကုသလော, ကတာဓိကာရော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဝီရဿ ဘာဝေါ **ဝီရိယံ**။/ဝီရာနံ ဝါ ကမ္မံ **ဝီရိယံ**။ (၃) ရဲရင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝီရိယစေတသိက်နှင့် နိဿယ နိဿိတ/ သတ္တိမန္တ သတ္တိ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် အနက်ဟုဆိုအပ်သော သကတ်အနက်သည် ဝစနဟေတု။ (၄) လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌဖြစ်သော ဣတိသဒ္ဒါသည် ဝစနဟေတုဇောတက။ (၅) ဝီရိယ စေတသိက်ဖြစ်အနက်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဥဿာဟော, အာတပ္ပေါ-စသော--။

ဝိဓိနာ ဝါ နယေန ဥပါယေန ဤရယိတဗ္ဗံ ပဝတ္တယိတဗ္ဗန္တိ **ဝီရိယံ**။

(၃) သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော အကြောင်း၏ ဝီရိယစေတသိက်နှင့် သာဓန-သာဓေတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် အနက်ဟုဆိုအပ်သော သကတ်အနက်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ဥဋ္ဌံ ဇနန် **ဥဋ္ဌာနံ**။ (၃) အထက်၌ တုန်လှုပ်ခြင်းကြိယာဟူသော သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဥဋ္ဌာန စေတသိက်ဟူသော အနက်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဥဋ္ဌတ--။

* ပဒဟတိ အနေနာတိ **ပဓာနံ**။ (၃) အားထုတ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အားထုတ်ကြောင်း လုံ့လသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝီရိယ, ဥဿာဟ, အနုယောဂ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* နတ္ထိ အာသဝေါ ဧတဿာတိ **အနာသဝေါ**။ (၃) အာသဝေါတရား မရှိခြင်း၏ အရှင်အာနန္ဒာနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အရှင်အာနန္ဒာဖြစ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ခီဏာသဝေါ, နိက္ကိလေသော--စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ကထီယတိ ဧတာယာတိ **ကထာ**။ ဒဿနံ **ဓဒါသော**။ ကထာယ ဒေါသော **ကထာဓေါသော**။ (၃) စကားတော်၏ ချွတ်ယွင်းချက် အပြစ်နှင့် ဝိသေသန-ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စကားတော်၏ ချွတ်ယွင်းချက် အပြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကထာပရာဓော, ဝါစာဒေါသော-စသော ပရိယာယ်

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒါများသည် ဝစနိယတ္တ မည်၏။

➢ ❼။ **ကတပုညော**-ကို ကတပုညတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ယင်းဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား- တဝ အာနန္ဒသ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) (၁) ၌ **အသက္ကောန္တော**-ကို အသက္ကောန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-ဣမဿ အာယသ္မတော-ဟု သမ္ဗန်ခံ။(၏/သည်)

➢ ❽။ (၈) ဝါကျ • ဗုဒ္ဓါနဉ္စ ကထာဒေါသော၊ နတ္ထိ မေ ပန ဝီရိယံ။

အစ္စာရဒ္ဓံ တတော စိတ္တံ၊ ဥဒ္ဓစ္စာယ ပဝတ္တတိ။ (ပဏ္ဏာဝတ္တ ဂါထာ)

** ဝါကျ ကိဥ္စာ၊ စိကြ ရာ၌ ၊ကိဥ္စာပိသော်၊ပန သော်၊ထား နေဒ် တခုခု။*

[*ကိဥ္စာပိ ဝါကျကို ဂါထာစီသောအခါ ကိဥ္စာပိ ဖြစ်စေ, 'ပန' ဖြစ်စေ, တခုခု ပါရ ၏။ ကာမဥ္စ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူ။ ကိဥ္စာပိ+ပန နှစ်ခုလုံးပါလျှင် ပိုကောင်း၏။*]

➢ ❶❶။ (၈)-ဝါကျ **အစဝါစ–၌ ခတ်အရ အဆ္ဆတ္ထကို ရှု** ။ မြတ်စွာဘုရား ၏ သန္တာန်၌ မဟာကရုဏာပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍၊ ထိုသည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ါရ ရသ မည်၏။ ကတပုညောသိ တွံ အာနန္ဒ စသော စကားတော်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ယင်းစကားတော်၏ သွာက္ခာတ တာ-စသော ဂုဏ်သည်ရင်း, အရှင်အာနန္ဒာ၏ ပါရမိကုသိုလ် ပြည့်စုံနေခြင်းသည်ရင်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ အရှင်အာနန္ဒာ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း အစရှိသော အကျိုးအဆက်ဆက် သည် အနုဘာဝ မည်၏။

*** ဒွေပါဒါဘူမိတောမုတ္တာ၊သီသံဝိမ္ဗောဟနမပ္ပတ္တံ၊တေသ္မိံအန္တရေအနုပါဒါယအာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ၊ ကိုရှု** ။ ။ (၁) ကြားနာကြည့်ရှုသူတို့၏ အံ့ဩသောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဆန္ဒပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် (ဝါ) ဆန္ဒသည် ဝိမှယဌာယိဘာဝ+အဗ္ဘုတ ရသ မည်၏။ (၂) အရှင်အာနန္ဒာသည် (ဝါ) အရှင်အာနန္ဒာ၏ ရဟန္တာ၏ အဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ကျောင်းတော်, ခြေတော်နှစ်ဖက် မြေမှလွတ်၍ ဦးခေါင်း တော်ခေါင်းအုံးသို့ မရောက်မီ အကြားကာလ, တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် တစုံတခုသော တရားကို မယူမူ၍ အာသဝေါတရားတို့မှ စိတ်တော်၏ လွတ်သည်၏အဖြစ်တို့သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သေဒ, အဿု, သာဓုဝါဒ စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(တနည်း) (၁) ၎င်းဝါကျ၌ "စိတ္တံ"ဟူသော ပုဒ်သည် ပဓာနနည်းဖြစ်သောကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ။ ၎င်းသည် (ဝါ) ၎င်း၌ ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ စေတ သိက်သည် သမဌာယိဘာဝ+သန္တရသ မည်၏။ (၂) နိဗ္ဗာန်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝမည် ၏။ (၃) အချို့သော ရဟန်းတို့၏ "ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသံဃေ ကော ဝိဿဂန္ဓံ ဝါယန္တော ဝိစရတိ"ဟု ပြောဆိုခြင်း, အချို့ရဟန်းတို့က "သွေ အာဝုသော သန္နိပါတော"စသော စကားကို ပြောဆို၍ တိုက်တွန်းခြင်း, ကာယဂတာသတိဘာဝနာ, စင်္ကြံ, ညောင်စောင်း, ခြေတော်နှစ်ဖက် မြေမှလွတ်၍ ဦးခေါင်းတော် ခေါင်းအုံးသို့ မရောက်မီ အကြားကာလ

http://www.dhammadownload.com

စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သံယာ့အစည်းအဝေးသို့ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ တင့်တယ်စွာ သွားနိုင်ခြင်း, အရှင်မဟာကဿပ၏ အနုမောဒနာပြုခြင်းကို ခံရခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။ [ဤကား သုဏန္တပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဓမ္မကို မငဲ့ဘဲ ထုတ်သောနည်းတည်း။]

ပါဠိ (၁၂)

(က) ဧဝံ အာဂတေ ပန တသ္မိံ အာယသ္မန္တေ မဟာကဿပတ္ထေရော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ ""အာဝုသော ကိံ ပဌမံ သင်္ဂါယာမ ဓမ္မံ ဝါ ဝိနယံ ဝါ"" တိ၊

(ခ-၁) ဘိက္ခူ အာဟံသု ""ဘန္တေ မဟာကဿပ ဝိနယော နာမ ဗုဒ္ဓသာသနေ အာယု ဝိနယေ ဌိတေ သာသနံ ဌိတံ ဟောတိ၊ (ခ-၂) တသ္မာ ပဌမံ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမာ"" တိ၊

(ဂ-၁) ကံ ဓုရံ ကတွာတိ? (ဂ-၂) အာယသ္မန္တံ ဥပါလိတ္ထေရံ။

(ဃ-၁) ကိံ အာနန္ဒော နပ္ပဟောတီတိ? (ဃ-၂) နော နပ္ပဟောတိ၊

(င) အပိစ ခေါ ပန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဓရမာနောယေဝ ဝိနယပရိယတ္တိံ နိဿာယ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိံ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ ""ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝိနယဓရာနံ ယဒိဒံ ဥပါလိ"" တိ၊ တသ္မာ ဥပါလိတ္ထေရံ ပုစ္ဆိတွာ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမာတိ၊ (၄၊၁၁။ ဘာသာဋီကာ၊ ပ၊ ၈၄)

➤ ❶ ။ (က) ပန၊ဆက်ဦးအံ့။တသ္မိံ၊ထိုအရှင်အာနန္ဒာသည်။ဧဝံ၊ဤသို့။ (ဝါ) ဤနည်းအားဖြင့်။အာဂတေ၊ရောက်လာလတ်သော်။အာယသ္မာ မဟာကဿပတ္ထေရော၊အရှင်မဟာကဿပထေရ်သည်။ဘိက္ခူ၊တို့ကို။အာမန္တေသိ၊ခေါ်၍ သိစေတော်မူပြီ။ (ဝါ) မေးတော်မူပြီ။(ကိံ၊နည်း။) အာဝုသော၊ငါ့ရှင်တို့။ကိံ၊အဘယ်ကို။ပဌမံ၊ရှေးဦးစွာ။သင်္ဂါယာမ၊သင်္ဂါယနာ တင်ကြကုန်မည်နည်း။ဓမ္မံ ဝါ၊သုတ် အဘိဓမ္မာကိုမူလည်း။သင်္ဂါယာမ ကိံ၊သင်္ဂါယနာ တင်ကုန်မည်လော။ဝိနယံ ဝါ၊ဝိနည်းကိုမူလည်း။သင်္ဂါယာမ ကိံ၊လော။ဣတိ၊ဤသို့။အာမန္တေသိ၊ပြီ။ (ခ) ဘိက္ခူ၊တို့သည်။အာဟံသု၊လျှောက်ကြကုန်ပြီ။(ကိံ၊အဘယ်သို့ လျှောက်ကြကုန်သနည်း။) ဘန္တေ၊အရှင်ဘုရား။ဝိနယော နာမ၊ဝိနည်းမည်သည်။ဗုဒ္ဓသာသနေ၊ဘုရားသာသနာတော်၏။အာယု၊အသက်ပါတည်း။ဝိနယေ၊ဝိနည်းသည်။ဌိတေ၊ပါဠိအနက် မပျက်စုံညီ လဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ်တို့သန္တာန်၌ ဖြစ်တည်လတ်သော်။သာသနံ၊သာသနာသည်။ဌိတံ၊တည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(တနည်း) ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ဝိနယေ၊ဝိနည်းသည်။ဌိတေ၊တည်လတ်သော်။သာသနံ၊သာသနာတော်သည်။ဌိတံ၊တည်သည်။ဟောတိ၊၏။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဝိနယော နာမ၊ဝိနည်းမည်သည်။ဗုဒ္ဓသာသနဿ၊ဘုရားသာသနာတော်၏။အာယု၊အသက်ပါတည်း။ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ ဝိနည်းမည်သည်၏ ဘုရားသာသနာတော်၏ အသက်၏အဖြစ်ကြောင့်။] (ဓမ္မတော၊သုတ် အဘိဓမ္မာမှ။) ပဌမံ၊ရှေးဦးစွာ။ဝိနယံ၊ဝိနည်းကို။သင်္ဂါယာမ၊

http://www.dhammadownload.com

သင်္ဂါယနာ တင်ကြပါကုန်စို့။ဣတိ၊ ဤသို့။အာဟံသု၊လျှောက်ကြကုန်ပြီ။

(ဂ) ကံ၊အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ဓုရံ၊ပဓာနကို။ (ဝါ) ဝန်ဆောင်ကို။ကတွာ၊ပြု၍။သင်္ဂါယာမ၊ သင်္ဂါယနာ တင်ကြကုန်မည်နည်း။ဣတိ၊ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိံ၊အရှင် ဥပါလိကို။(ဓုရံကို။(ဝါ) ကို။ကတွာ၊၍။သင်္ဂါယာမ၊ကုန်စို့။) ဣတိ၊ဤသို့ လျှောက်ကြကုန်ပြီ

(ဃ) အာနန္ဒော၊အာနန္ဒာသည်။(ဓုရော၊ပဓာနသည်။(ဝါ) ဝန်ဆောင်သည်။ဟောတုံ၊ ဖြစ်ခြင်းငှာ။) နပ္ပဟောတိ ကိံ၊မစွမ်းနိုင်သလော။ဣတိ၊ဤကား အမေးတည်း။နော နပ္ပ-ဟောတိ၊မစွမ်းနိုင် မဟုတ် စွမ်းနိုင်သည်သာ။ [နပ္ပဟောတိ၊မစွမ်းနိုင်သည်ကား။နော၊မဟုတ်။ ပဟောတိယေဝ၊စွမ်းနိုင်သည်သာ။] **(နှစ်ခုပဋိသေဓေ-စသော နိယံ-နှင့်အညီတည်း)**

(င) အပိစ၊ထိုသို့ပင် စွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း။သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊မြတ်စွာဘုရားသည်။ဓရ-မာနောယေဝ၊သက်တော်ထင်ရှားရှိတော်မူစဉ်ကပင်။ဝိနယ ပရိယတ္တိံ၊ဝိနည်း ပရိယတ်ကို။ နိဿာယ၊မှီ၍။အာယသ္မန္တံ ဥပါလိံ၊အရှင်ဥပါလိကို။ဧတဒဂ္ဂံ (ပ) ဥပါလီတိ၊ဧတဒဂ္ဂံ (ပ) ဥပါလိဟူ၍။ဧတဒဂ္ဂေ၊ဧတဒဂ်အရာ၌။ဌပေသိ၊ထားတော်မူပြီ။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ အရှင်ဥပါလိ၏ မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူစဉ်ကပင် ဧတဒဂ်အရာ၌ ထားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။] ဥပါလိတ္ထေရံ၊ဥပါလိထေရ်ကို။ပုစ္ဆိတွာ၊မေး၍။ဝိနယံ၊ ဝိနည်းကို။သင်္ဂါယာမ၊သင်္ဂါယနာ တင်ကြကုန်စို့။ဣတိ၊သို့။အဝေါစုံ၊လျှောက်ကြကုန်ပြီ။

[ဘိက္ခဝေ၊တို့။ယဒိဒံ (ယော+အယံ) ဥပါလိ၊အကြင်ဥပါလိသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဧတံ (ဧသော) ဤဥပါလိသည်။မမ၊ငါဘုရား၏။သာဝကာနံ၊သာဝကဖြစ်ကုန်သော။ဝိနယ ဓရာနံ၊ဝိနည်းကို ဆောင်ကုန်သော။ဘိက္ခူနံ၊တို့တွင်။အဂ္ဂံ (အဂ္ဂေါ)၊ အမြတ်ဆုံးတည်း။(ဝါ) အသဆုံးတည်း။ (တနည်း) ဘိက္ခဝေ၊တို့။ဥပါလိ၊ဥပါလိဟူသော။ယဒိဒံ -ခန္ဓပဉ္စကံ၊အကြင် ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်းသည်။အတ္ထိ၏။ဧတံ-ခန္ဓပဉ္စကံ၊ဤခန္ဓာငါးပါး အပေါင်းသည်။မမ၏။ သာဝကာနံ၊ကုန်သော။ဝိနယဓရာနံ၊ကုန်သော။ဘိက္ခူနံ၊တို့တွင်။အဂ္ဂံ၊တည်း။]

➢ ❷ ။ (စ) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က)ဖြင့် ဓမ္မနှင့် ဝိနယတွင် အဘယ်ကို ရှေးဦးစွာ သင်္ဂါယနာ တင်ရပါမည်နည်းဟူ၍ အရှင်အာနန္ဒာ သင်္ဂါယနာပွဲသို့ ရောက်လာသည့်အခါ အရှင်မဟာကဿပ,က ရဟန်းများကို ပြောဆို မေးမြန်းသော ဟု ဆိုတော်မူ၏။ အရှင်မဟာကဿပ,က မေးမြန်းသိစေအခါ ရဟန်းများက ပြန်လည် ဖြေကြားမှု မပြုဘဲ စကားမပြော တုဏှီဘောပင် နေကြပါသလော။ အဘယ်နည်းအား ဖြင့် မှတ်သားကြရပါမည်နည်း။ အရှင်မဟာကဿပအား ရဟန်းတို့ ပြော မပြောကို မပြဆိုချေသော် ဆရာအား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ခ) **ဣတိ ဝိနယော ဠိတော—သို့/** ဆရာ၊ ဆရာသည် ဝိနယော နာမ-ဖြင့် ဝိနည်းတရား မည်သည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ အသက်ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဝိနည်းတရားတော်သည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ အသက်ဖြစ်ပါသနည်း။ သုတ် အဘိဓမ္မာ

http://www.dhammadownload.com

တို့သည်လည်း ဗုဒ္ဓသာသနာ၏ အသက်တို့ပင် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့်- ဝိနယေ ဋ္ဌိတေ-ပါဌ်ကို မိန့်။

(ခ–၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-၁) ဖြင့် ဝိနည်းတရားတော်သည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ အသက်ဖြစ်၍ ဝိနည်းတည်လတ်သော် သာသနာတော် တည်၏ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုသို့ မိန့်ဆိုသဖြင့် အဘယ်အကျိုး ရရှိအပ်ပါသနည်း။ အကျိုးမရ နိရတ္ထကဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ-၂) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ရဟန်းတို့သည် ဝိနည်းကို ရှေးဦးစွာ သင်္ဂါယနာ တင်ကြကုန်အံ့ဟု လျှောက်ထားကြကုန်သောဟု ဆိုတော်မူ၏။ ထိုသို့ ဝိနည်းကို ရှေးဦးစွာ သင်္ဂါယနာတင်ကြပါကုန်လျှင် အဘယ်သူကို အကြီးအမှူး ဦးစီးခေါင်းဆောင်ပြု၍ သင်္ဂါယနာ တင်ကြပါကုန်အံ့နည်း။ အရှင်အာနန္ဒာကို ဦးစီးခေါင်းဆောင်ပြု၍ သင်္ဂါယနာ တင်ကြပါကုန်အံ့လော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- အရှင်ဥပါလိကို အကြီးအမှူး ဦးစီးခေါင်းဆောင်ပြု၍ ဝိနည်းကို သင်္ဂါယနာတင်ကြပါမည်ဟူလို။

(ဂ–၁) သို့/ **အနုသန္ဓိ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ပဌမံ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမ-ဟု ရဟန်းတို့၏ ဖြေဆိုခြင်းကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ကံ ဓုရံ ကတွာ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမ-ဟု အရှင်မဟာကဿပ၏ တဖန်အမေးကို ပြခြင်းငှာ (ဂ-၁) ကိုမိန့်။

(ဂ–၂) သို့/ **ပုစ္ဆာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ-၁) ဖြင့် အရှင်မဟာကဿပ၏ တဖန်အမေးပုစ္ဆာကို ပြတော်မူ၏။ ရဟန်းတို့၏ အဖြေဝိသဇ္ဇနာကား အဘယ်နည်း။ (ဂ-၂)

(ဃ–၁) သို့/ **အနုသန္ဓိ** ။ ။ ဤသို့ (ဂ-၂) ဖြင့် အာယသ္မာ ဥပါလိ ဓုရံ ကတွာ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမ-ဟု ရဟန်းတို့၏ လျှောက်ထား ဖြေဆိုခြင်းကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ထိုအဖြေကို အစွဲပြု၍ စောဒနာဘွယ်ရှိရကား ထိုစောဒနာကို ပြခြင်းငှာ (ဝါ) မေးဘွယ်ရှိ၍ ထိုအမေးကို ပြခြင်းငှာ (ဃ-၂) ကိုမိန့်။

(ဃ) သို့/ **အနုသန္ဓိ** ။ ။ ဤသို့ (ဂ-၂) ဖြင့် -- ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ အရှင်ဥပါလိသာ မဟုတ်၊ အရှင်အာနန္ဒာသည်လည်း ဝိနည်းကို ဖြေဆိုခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းငှာ (ဃ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **အာဘောဂါဃုဋ္ဌစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ၌ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိံ-ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် ဝိနည်းပိဋကကို သင်္ဂါယနာတင်ရာ၌ အရှင်ဥပါလိကို အကြီးအမှူး ဦးစီးခေါင်းဆောင်ပြု၍ သင်္ဂါယနာတင်ကြမည်ဟု ဆို၏။ ဝိနည်း ပိဋကကို သင်္ဂါယနာတင်ရာ၌ အရှင်အာနန္ဒာသည် ဦးစီးခေါင်းဆောင်ပြု၍ သင်္ဂါယနာတင်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ဟု မှတ်သားရပါမည်လော။ အသို့လျှင် သိမှတ်ရပါမည်နည်း။--(ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ **အနုသန္ဓိ** ။ ။ ဤသို့ (င) ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာ၏ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို

http://www.dhammadownload.com

ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ အရှင်အာနန္ဒာ၏ စွမ်းနိုင်ပါလျက် အရှင်ဥပါလိကိုမေး၍ ဝိနည်းကို သင်္ဂါယနာတင်ကုန်အံ့ဟု ရဟန်းတို့လျှောက်ထားခြင်း၌ အကြောင်းကို ပြခြင်းငှာ (င)မိန့်

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ယ) ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာသည် ဝိနည်းပိဋကကို ဦးစီး ခေါင်းဆောင်ပြု၍ သင်္ဂါယနာတင်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သည် မဟုတ် စွမ်းနိုင်သည်သာဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အရှင်အာနန္ဒာသည်လည်း ဝိနည်းပိဋကကို ဦးစီး ခေါင်းဆောင်ပြု၍ သင်္ဂါယနာတင်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ခဲ့ပါလျှင် အရှင်အာနန္ဒာကို မေး၍ ဝိနည်းကို သင်္ဂါယနာ တင်သင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် အရှင်ဥပါလိကို မေး၍ ဝိနည်းကို သင်္ဂါယနာ တင်ကြပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(င) သို့/ **ဇျတိစရကာယုတ္တဓောခနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ယ) ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာသည် ဝိနည်းကို ဖြေခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏၊ အကယ်၍ အရှင်အာနန္ဒာသည် ဝိနည်းကို ·ဖြေဆိုခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်ရှိသော် အဘယ့်ကြောင့် ဥပါလိမထေရ်ကို မေး၍ ဝိနည်းကို သင်္ဂါယနာတင်ကြကုန်အံ့ဟု ရဟန်းတို့ လျှောက်ဆိုကြပါကုန်သနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

➢ ❷ ။ [ခ–ဝါကျကို၍] (၁) နနု ပဌမံ ဓမ္မံ သင်္ဂါယေယျ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပဌမံ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမာတိ အာဟံသု။ (၃) နနု ဝိနယော နာမ ဗုဒ္ဓသာသနဿ အာယု၊ ဝိနယေ ဌိတေ သာသနံ ဌိတံ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ ပဌမံ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမာတိ အာဟံသု။

[င–ဝါကျကို ၍] (၁) နနု အာနန္ဒတ္ထေရံ ဓုရံ ကတွာ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမာတိ ဝုတ္တံ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဥပါလိတ္ထေရံ ပုစ္ဆိတွာ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမာတိ အာဟံသု။

(၃) နနု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဓရမာနောယေဝ ဝိနယပရိယတ္တိံ နိဿာယ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိံ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ "ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝိနယဓရာနံ ယဒိဒံ ဥပါလီ"တိ။ (၄) တသ္မာ ဥပါလိတ္ထေရံ ပုစ္ဆိတွာ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမာတိ အာဟံသု။

*** ကိဥ္စာပိ သဒ္ဒါထားရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဝိနည်းကို မေး၍ သင်္ဂါယနာတင်ထိုက်သော အရှင်ဥပါလိ အရှင်အာနန္ဒာဟူသော အနက်ကများ၍ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိံ ဓုရံ ကတွာ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမာတိ-ဟူသော သဒ္ဒါနည်းသည့်အတွက် အရှင်ဥပါလိဟူသော အနက်ကို မနှစ်သက်၍ **လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌ၏ အစွမ်းဖြင့်** ကိဉ္စာပိသဒ္ဒါကို ထားပါသည်။

ကိဉ္စာပိ–သဒ္ဒါ၏ ဓာတကတ္တကား ။ ကိဉ္စာပိငုံသော ပါဠိရပ်က ယုတ်ညံ့သောကြောင့် လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌ ကိဉ္စာပိသဒ္ဒါသည် အရုစိအနက် (ဝါ) ဂရဟာအနက်ကို ထွန်းပြသည်

အပိစ ခေါ–၏ ဓာတကတ္တကား ။ အပိစ ခေါ ငုံသော ပါဠိရပ်က မြင့်မြတ်သောကြောင့် အပိစ ခေါသဒ္ဒါသည် သမ္ဘာဝနာအနက် (ဝါ) အနုဂ္ဂဟအနက်ကို ထွန်းပြသည်။

➢ ❹ ။ သာသတိ ဧတေနာတိ **သာသနံ**။ (၃) ဆုံးမခြင်းကြိယာသကတ်သည်

http://www.dhammadownload.com

ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမ ဩဝါဒ စကားတော်များသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဩဝါဒ, အနုသိဋ္ဌ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဓရတီတိ ခုရော။ (ကိတ်) ဆောင်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ လှည်းဦးဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

ခုရော ဝိယာတိ ခုရော။ [ဤနေရာ၌ အလိုရှိသော ဝိဂ္ဂဟ] (၃) လှည်းဦးဒြဗ်နှင့် ဦးစီးခေါင်းဆောင်ဒြဗ်တို့၏ သဒိသ-သဒိသီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဦးစီးခေါင်းဆောင်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပမုခ, ပဓာန, ဇေဋ္ဌက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* အယတိ အဒ္ဓါနံ ဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ **အာယု**။ (၃) ရှည်သော အခွန့်သို့ ရောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အသက်သည် (ဝါ) ဝိနည်းပါဠိတော်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဇီဝိတ-ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ [ဤကား သဒိသူပစာ ယူခိုက် ထုတ်ပုံတည်း။]

အယန္တိ ပဝတ္တန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ **အာယု**။ (၃) ဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရုပ်ဇီဝိတ နာမ်ဇီဝိတသည် ဝစနီယ မည်၏။ ဇီဝိတ, ပါဏ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အာယု ဝိယာတိ **အာယု**။ (၃) အသက်၏ ဝိနည်းပါဠိတော်နှင့် သဒိသီ သဒိသ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် အနက်ဟုဆိုအပ်သော သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဝိနည်းပါဠိတော်ဟု ဆိုအပ်သော ဒြဗ်အနက်သည် ဝစနီယ။ (၆) အာဏာဒေသနာ ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ပရိယာပုဏိတဗ္ဗာတိ **ပရိယတ္တိ**။ (၃) သင်ယူခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဝိနည်းပရိယတ်ဖြစ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ပိဋက, ပါဠိ, ဓမ္မ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဝိဝိဓာ နယာ ဧတ္ထာတိ ဝိနယော။ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗာတိ ပရိယတ္တိ။ (အစိတ်)

ဝိနယောစ သော ပရိယတ္တိစာတိ **ဝိနယပရိယတ္တိ**။ (အပေါင်း)

(၃) ဝိနည်းပါဠိ၏ ပရိယတ္တိနှင့် အစိတ်အပေါင်း အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဝိနည်းပါဠိတော်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သိက္ခာပဒသမူဟ-ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ပဋ္ဌီယတေ ဥစ္စာရီယတေတိ **ပဋ္ဌမံ**။ (၃) ရွတ်ဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရှေးဦးစွာသော ဝိနည်းပိဋကတ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အာဒိ ပုဗ္ဗ, အဂ္ဂ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါတို့သည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❶ ။ **အာဂစ္ဆေ**-ကို အာဂတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တဿ အာယသ္မတော

http://www.dhammadownload.com

(အာနန္ဒတ္ထေရဿ) ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

ဋ္ဌိတေ-ကို ဋ္ဌိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဝိနယဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/သည် စပ်)

ဒ္ဓမေသိ-ကို ဥပနတော/ဥပနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) ရေမာနော-ကို ရေမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရ ပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

* **နိဿာယ**-ကို နိဿိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- အာယသ္မတော ဥပါလိဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) **တသ္မာ**-ကို တသ္မာ အာယုသရက္ခတ္တာ-ဟု စွဲပါ။ တ္တာ-သမ္ဗန်ကား- ဝိနယဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❶။ **အရှင်အာနန္ဒာ ရဟန္တာဖြစ်ချိန်** = ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် (၅) ရက်ကြာသ ပတေးနေ့ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ အရှင်အာနန္ဒာ အစည်းအဝေးသို့ ကြွရာ၌ ပြကတေ့အားဖြင့် ကြွသည်, မြေ၌ငုတ်၍ ကြွသည်, ကောင်းကင်အားဖြင့် ကြွသည်ဟု ဝါဒကွဲပြားရာ နှီးနှောစပ်ဟပ်မိအောင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါ။

ဖြေ ။ ။ ၎င်းသုံးဝါဒတို့တွင် ထိုထိုဘာဏကမထေရ်တို့၏ ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် လာခြင်းမှတပါး အသီး အသီးဆိုခြင်း၌ အကြောင်းထူး မရှိ၊ မှန်၏- ခုနစ်လ သင်္ဂါယနာ တင်ရာ၌ ရံခါ ပြကတေ့အားဖြင့်, ရံခါ မြေ၌ငုတ်၍, ရံခါ ကောင်းကင်ဖြင့် ကြွတော်မူရကား ထိုထိုကြွလာပုံ အခြင်းအရာကိုစွဲ၍ ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် ဆိုကုန်၏ ထို့ကြောင့် ဝါဒ သုံးပါးလုံး အသင့်၊ မှန်ပင်၊ ညီညွတ်ပါ၏။

➢ ❾။ (၄) **ဂါထာစီ** = ဗုဒ္ဓေါ ပန ဓာရေနွော၊ နိဿာယ ဝိနယံ ဝရံ။
ဥပါလိ ဆေကံ ဝိနယေ၊ ဓေဒင်္ဂေ ဌပေသိ ဝေ။

➢ ❶❶။ **သင်္ဂါယာမ-၌ စာတ်အရ** ။ ။ (၁) အရှင်မြတ်တို့၏ သန္တာန်၌ သတိ ဝီရိယ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ/ဉဿာဟ ဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) ဝိနည်းပိဋကတ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဝိနည်းသည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ အသက်ဖြစ်ခြင်း, ဝိနည်းတည်လတ်သော် သာသနာ တည်ခြင်း အကြောင်းသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဝိနည်းတရား မပျောက်ပျက်ခြင်း, ယနေ့တိုင်အောင် လိုက်နာခွင့်ရခြင်း အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

[ဓ-ဝါကျကို ၅] (၁) ဝိနည်းကို ရှေးဦးစွာ သင်္ဂါယနာတင်ကုန်သော အရှင် မဟာကဿပ အမှူးရှိကုန်သော ရဟန္တာငါးရာတို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဉဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) သုတ္တန် အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်တို့မှ ရှေးဦးစွာ သင်္ဂါယနာတင်သော ဝိနည်းပိဋကတ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဝိနည်းသည် ဘုရားရှင်၏သာသနာတော် အသက်

http://www.dhammadownload.com

သွေးခဲသဖွယ်ဖြစ်ခြင်းသည် ဥဒ္ဒိပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သင်္ဂါယနာတင်ခဲ့သော ဝိနည်းပိဋကကို နောင်လာနောင်သားများ သင်ကြား ပို့ချကြခြင်း, သင်ကြားပို့ချကြသဖြင့် သိခြင်း, သိသဖြင့် ကျင့်ခြင်းမှစ၍ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် ရရှိနိုင်သော ကောင်းကျိုး အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* (င–ဝါကျ) **ဌမပေသိ–ဌ် ဌပေတတ်အရ** ။ ။ မြတ်စွာဘုရား သန္တာန်၌ တေဒင်ထားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော သတိ ဝီရိယ အဝိမောက္ခ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) ၎င်း ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသံဂ်ရရသ မည်၏။ (၂) တေဒင်ရရှိသော အရှင်ဥပါလိဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အရှင်ဥပါလိ၏ ဝိနည်းအရာ၌ ကျွမ်းကျင်ခြင်း, ဘဝါဘဝက ဆုပန်ခဲ့ခြင်း ပုညဉာဏသမ္ဘာရသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပဌမသင်္ဂါယနာတင်ပွဲ၌ အကြီးအမှူးတစ်ပါးအဖြစ် ပါဝင်ရခြင်း, ဝိနည်းအရာ၌ ဝိဿဇ္ဇကပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ရခြင်း, ဘုရားသာသနာ အရှည်ခံ၍ တည်တံ့ခြင်းစသော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၁၃) [၄၁၁၂။]

(က) ကိံ ပနေတ္ထ ပဌမပါရာဇိကေ ကိဉ္စိ အပနေတဗ္ဗံ ဝါ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ ဝါ အတ္ထိ နတ္ထီတိ၊

(ခ) အပနေတဗ္ဗံ နတ္ထိ၊ (ဂ) ဗုဒ္ဓဿ ဟိ ဘဂဝတော ဘာသိတေ အပနေတဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ၊

(ဃ) န ဟိ တထာဂတာ ဧကဗျဉ္ဇနမ္ပိ နိရတ္ထကံ ဝဒန္တိ၊

(င-၁) သာဝကာနံ ပန ဒေဝတာနံ ဝါ ဘာသိတေ အပနေတဗ္ဗမ္ပိ ဟောတိ၊

(င-၂) တံ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရာ အပနယိံသု၊ (စ-၁) ပက္ခိပိတဗ္ဗံ ပန သဗ္ဗတ္ထာပိ အတ္ထိ၊

(စ-၂) တသ္မာ ယံ ယတ္ထ ပက္ခိပိတုံ ယုတ္တံ၊ တံ ပက္ခိပိံသုယေဝ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ပ၊ ၈၇။)

➢ ❶ ။ (က) ပန၊ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့။ဧတ္ထ ပဌမပါရာဇိကေ၊ဤသင်္ဂါယနာတင်အပ်ပြီးသော ပဌမပါရာဇိကပါဠိတော်၌။ကိဉ္စိ၊တစ်စုံတစ်ခုသော။အပနေတဗ္ဗံဝါ၊ပယ်ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းသည်သော်၎င်း။ပက္ခိပိတဗ္ဗံ ဝါ၊ထည့်သွင်းထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းသည်သော်၎င်း။အတ္ထိ ကိံ၊ရှိသလော။နတ္ထိ ကိံ၊မရှိသလော။ဣတိ၊ဤသို့ ကား အမေးတည်း။ (ခ) ဧတ္ထ ပဌမပါရာဇိကေ၊ဤသင်္ဂါယနာတင်အပ်ပြီးသော ပဌမပါရာဇိကပါဠိတော်၌။ ကိဉ္စိ၊တစ်စုံတစ်ခုသော။အပနေတဗ္ဗံ၊ပယ်ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းသည်။ နတ္ထိ၊မရှိ။(ဂ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။ဗုဒ္ဓဿ၊အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော။ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။(ဝါ) သည်။ဘာသိတေ၊ဟောတော်မူအပ်သော တရား၌။အပနေတဗ္ဗံ နာမ၊ပယ်ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းမည်သည်။နတ္ထိ၊မရှိ။

(ဃ) ဟိ၊မှန်၏။တထာဂတာ၊ဘုရားရှင်တို့သည်။နိရတ္ထကံ၊အနက် အဓိပ္ပါယ် မရှိသော၊ ဧကဗျဉ္ဇနမ္ပိ၊တစ်ခုသော အက္ခရာကိုသော်မှလည်း။န ဝဒန္တိ၊ဟောတော်မမူကြကုန်။

http://www.dhammadownload.com

[ဝါကျ အပြန်အလှန်] ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ဗုဒ္ဓဿ၊သော။ဘဂဝတော၊၏။ (ဝါ) သည်။ဘာသိတေ၌။ အပနေတဗ္ဗံ နာမ၊မည်သည်။နတ္ထိ၊မရှိသနည်း။ ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့် ကြောင့်။တထာဂတာ၊ဘုရားရှင်တို့သည်။နိရတ္ထကံ၊သော။ဧကဗျဉ္ဇနမ္ပိ၊ကိုသော်မှလည်း။ န ဝဒန္တိ၊ ဟောတော်မမူကြကုန်။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။(ဝါ) ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်မရှိသော တစ်ခုတည်းသော ပုဒ်ဗျည်းကိုမျှ ဟောတော်မမူကြကုန်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ဗုဒ္ဓဿ၊သော။ဘဂဝတော၊၏။ (ဝါ) သည်။ဘာသိတေ၌။အပနေတဗ္ဗံ နာမ၊ မည်သည်။နတ္ထိ၊မရှိသတည်း။ **[န ဟိ တက်ရာ, ဟိနက်မှာ, ဟိတ်ပါ ဒဠှီစွဲ-နှင့်အညီ "န ဟိ"၌ ဟိ-ကို ဒဠှီဇောတက, ဟေတုဇောတက နှစ်နည်းကြံ၍ အနက်ပေးသည်။]**

(င) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား။သာဝကာနံ ဝါ၊သာဝကတို့၏ရင်း။(ဝါ) တို့သည်ရင်း။ ဒေဝတာနံဝါ၊နတ်တို့၏ရင်း။(ဝါ) နတ်တို့သည်ရင်း။ဘာသိတေ၊ပြောဆိုလျှောက်ထားအပ် သော တရား၌။အပနေတဗ္ဗမ္ပိ၊ပယ်ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ရှိ၏။တံ၊ထို ပယ်ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းကို။မဟာသင်္ဂါဟကတ္ထေရာ၊သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းကို သင်္ဂါယနာ တင်ကုန်သော ထေရ်တို့သည်။အပနယိံသု၊ပယ်ကြကုန်ပြီ။

(စ) ပက္ခိပိတဗ္ဗံ ပန၊ထည့်သွင်းထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းသည်ကား။သဗ္ဗတ္ထာပိ၊အလုံးစုံ သော ဗုဒ္ဓဘာသိတ, သာဝကဘာသိတ; ဒေဝတာဘာသိတတို့၌လည်း။အတ္ထိ၊ရှိ၏။တသ္မာ၊ ထိုသို့ အလုံးစုံသော ဗုဒ္ဓဘာသိတ, သာဝကဘာသိတ, ဒေဝတာဘာသိတတို့၌ ထည့်သွင်း ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ယတ္ထ၊အကြင်ပါဠိတော်၌။ယံ၊အကြင်စကား ကို။ပက္ခိပိတုံ၊ထည့်သွင်းခြင်းငှာ။ယုတ္တံ၊သင့်၏။တတ္ထ၊ထိုပါဠိတော်၌။တံ၊ထိုစကားကို။ပက္ခိ ပိံသု ယေဝ၊ထည့်သွင်းကြကုန်သည်သာ။

➢ ❷ ။ (က) **စသည်သို့/ အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ အထခေါ် စသည်ဖြင့် အရှင်မဟာ ကဿပက အရှင်ဥပါလိကို ဝတ္ထု-စသည့်ကို မေးခြင်းကိုရင်း, အရှင်ဥပါလိက မေးတိုင်း မေးတိုင်း ဖြေဆိုခြင်းကိုရင်း, ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ သင်္ဂီတိကာရက မထေရ်တို့၏ စကား ဖြစ်လေသလော၊ ထိုသို့မဟုတ်မူကား သက်သက်သော ဘုရားစကားတော်ပင်လော၊ ဤ သို့သော ယုံမှားကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာရင်း, အကြင်အကြင် သင်္ဂါယနာတင်အပ်ပြီးသော ပါဠိ၏သာလျှင် ပမာဏမြောက်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းငှာရင်း, ပုစ္ဆာကို စနစ်တကျထုတ် ၍ ဖြေတော်မူလိုရကား (က) စသည်ကိုမိန့်။

(ခ) **သို့/ ပုစ္ဆာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ပုစ္ဆာကို ပြဆို၏။ ဝိသဇ္ဇနာကား အဘယ်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) **သို့/** ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ပဌမပါရာဇိကနှင့် တစ်စုံတစ်ခု ပယ်ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းမည်သည် မရှိဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ယင်းပဌမပါရာဇိကနှင့် ပယ်ထိုက်သော ပုဒ် ဗျည်းမရှိပုံကို အကျယ်အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော။ အဘယ်သို့ ပဌမပါရာဇိကနှင့် ပယ်

http://www.dhammadownload.com

ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်း မရှိပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောအပ်သော တရားတော်၌ ပယ်ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းမည်သည် မရှိဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောအပ်သော တရားတော်၌ ပယ်ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းမရှိပါသနည်း။ ဗုဒ္ဓဘာသိတ စကားသည် သာဝကဘာသိတ, ဒေဝတာဘာသိတ စကားတို့နှင့် ဘာသိတ စကားအဖြစ်ဖြင့် တူသည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င–၁) သို့/ **အနုသန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် အပနေတဗ္ဗ မရှိရာဌာနကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍ ဗျတိရေကအားဖြင့် ပြီးပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ပပနေတဗ္ဗ ရှိရာဌာနကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍ အန္ဝယအားဖြင့် ပြခြင်းငှာ (င-၁) မိန့်။

(င–၁) သို့/ **ပုစ္ဆာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့်-- ပြတော်မူ၏။ အန္ဝယအားဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍ ပြသင့်သော အပနေတဗ္ဗရှိရာထာနကား အဘယ်နည်း၊ (င-၁)မိန့်

(င–၂) သို့/ **ပုစ္ဆာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င-၁) ဖြင့် သာဝကဘာသိတ, ဒေဝတာဘာသိတ၌ အပနေတဗ္ဗရှိ၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ယင်း ပယ်သင့်ပယ်ထိုက်သော စကားကို အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်များ ပယ်ကြပါကုန်သနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (င-၂) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသိတ၌ ပယ်ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်း မည်သည် မရှိဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ထိုသို့ဆိုသော် သာဝကဘာသိတ ဒေဝတာဘာသိတ တို့၌လည်း ပယ်ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းမည်သည် မရှိဟူ၍ပင် မှတ်သားရပါမည်လော။ အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(စ–၁) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ-ဂ-င) တို့ဖြင့် အပနေတဗ္ဗ မရှိရာဌာန, အပနေတဗ္ဗရှိရာဌာနကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍ ဖြေဆိုပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ပက္ခိပိတဗ္ဗရှိရာဌာနကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍ ဖြေဆိုခြင်းငှာ (စ-၁) မိန့်။

(စ–၁) သို့/ **ပုစ္ဆာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-ဂ-င) တို့ဖြင့်--ဖြေဆိုတော်မူ၏။ ပက္ခိပိတဗ္ဗရှိရာဌာနကား အဘယ်နည်း၊ (ဝါ) အဘယ်၌ ပက္ခိပိတဗ္ဗရှိပါသနည်း၊ (စ-၁)

(စ–၂) သို့/ **အနုသန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (စ-၁) ဖြင့် ပက္ခိပိတဗ္ဗရှိရာဌာနကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ လဒ္ဓဂုဏ်ကို ပြခြင်းငှာ (စ-၂) မိန့်။

(စ–၂) သို့/ **ပုစ္ဆာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ-၁) ဖြင့် ပက္ခိပိတဗ္ဗရှိရာဌာနကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ပြဆို၏။ ယင်းသို့ ဆိုအပ်သည်ရှိသော်(ဝါ) ယင်းသို့ ဆိုရခြင်းကြောင့် ဆရာ့မှာ အဘယ်ဂုဏ်ရှိပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (စ-၂) မိန့်။

➤ ❷ ။ [ဂ+ဃ–ဝါကျတို့ကို ရှု] (၁) နနု ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဘာသိတံ သာဝကဘာသိတဘာဝေန သမာနံ, သာဝကာနံ ဝါ ဒေဝတာနံ ဘာသိတေန။

(တနည်း) နနု ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဘာသိတေပိ သာဝကာနံ ဝါ ဒေဝတာနံ ဝါ

http://www.dhammadownload.com

ဘာသိတေ ဝိယ အပနေတဗ္ဗံ လဒ္ဓဗ္ဗံ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဘာသိတေ အပနေတဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ။

(၃) ယသ္မာ ပန န တထာဂတာ ဧကဗျဉ္ဇနမ္ပိ နိရတ္ထကံ ဝဒန္တိ၊ တသ္မာ။

(၄) ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဘာသိတေ အပနေတဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ။

** ကျိုးဝါကျမှာ၊ အထကသ္မာ၊ ထည့်စွက်ခါ၊ စော ဒနာဖြစ်သတည်း။ အထကသ္မာ၊ ပြတ်ပယ်ကာ၊ ပရိဟာရဖြစ်သတည်း။*

ကြောင်းဝါကျမှာ၊ ယသ္မာ တသ္မာ၊ ထည့်စွက်ပါ၊ ပရိဟာရာဘော ဂ ဖြစ်သတည်း။ စော ဒကာဘော ဂ၊ လျှော်စွာပ ထုတ်ရခပ်သိမ်းမှာ။

[၄–ဝါကျကို ၅] (၁) နနု ဣဒါနိ ပါဠိယံ အပနေတဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ။

(၂) အထ ကသ္မာ သာဝကာနံ ဒေဝတာနံ ဝါ ဘာသိတေ အပနေတဗ္ဗမ္ပိ အတ္ထိ။

(၃) နနု တံ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရာ အပနယိံသု။

(၄) တသ္မာ သာဝကာနံ ဒေဝတာနံ ဝါ ဘာသိတေ အပနေတဗ္ဗမ္ပိ အတ္ထိ။

(တနည်း) (၁) နနု သာဝကာနံ ဒေဝတာနံ ဝါ ဘာသိတေ အပနေတဗ္ဗမ္ပိ အတ္ထိ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဣဒါနိ ပါဠိယံ အပနေတဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ။

(၃) နနု တံ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရာ အပနယိံသု။

(၄) တသ္မာ ဣဒါနိ ပါဠိယံ အပနေတဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ။

➤ ❻ ။ ဘာသီယတေတိ **ဘာသိတံ**။ (၃) ရွတ်ဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဟောအပ်သော ပုဒ်ဗျည်းသည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ဒေသိတ-ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဗျဉ္ဇီယတိ အတ္ထော ဧတေဟီတိ **ဗျဉ္ဇနာ**။ (၃) ထင်ရှားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပုဒ်ဗျည်းသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝဏ္ဏ, အက္ခရ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* နတ္ထိ အတ္ထော ယဿာတိ **နိရတ္ထကံ**။ (၃) အနက် အဓိပ္ပါယ် မရှိခြင်း၏ ပုဒ်ဗျည်းနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အနက်အဓိပ္ပါယ် မရှိသော ပုဒ်ဗျည်းသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အနဓိပ္ပါယ-ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* သုဏန္တိ **သာဝကာ**။ (၃) နားထောင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သာဝကဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သိဿ, အန္တေဝါသိက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ * ဒေဝေါယေဝ **ဒေဝတာ**။

* ဒိဗ္ဗန္တိ ကီဠန္တီတိ **ဒေဝါ**။ (၃) ကစားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နတ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တိဒသ, အမရ-စသော--။

http://www.dhammadownload.com

* အတ္တာနံ အတိက္ကန္တံ သာသနတော ပရာဇေတီတိ **ပါရာဇိကံ**။ (၃) မိမိကို လွန်ကျူးသူကို သာသနာမှ ရှုံးစေခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပဌမပါရာဇိက ပါဠိတော်ဒြပ် အနက်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပရာဇယကံ, စာဝနက်-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢ ❺ ။ (ဂ) ဝါကျ၌ နတ္ထိ-ကို နတ္ထိဘာဝတော/နတ္ထိတာယ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် အပနေတဗ္ဗဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

* နိရတ္ထကံ-ကို နိရတ္ထကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဧကဗျဉ္ဇနဿမ္ပိ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) * ဓဇန္တိ-ကို ဝဒန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တထာဂတာန်-ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။ (၏/သည် စပ်) (စ) ဝါကျ၌ **တသ္မာ** တတော အတ္ထိတာယ-ဟု စွဲလျှင်- ပက္ခိပိတဗ္ဗဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❻ ။ (င) ဖြင့် သာဝကဘာသိတ ဒေဝတာဘာသိတ အရာ၌ ပယ်အပ်သောစကားရှိသော်လည်း ယခုကာလအချိန်တိုင်အောင် ရှိသည်မဟုတ်၊ ထိုပယ်အပ်သောစကားကို သင်္ဂါယနာတင်စ အချိန်တုန်းကပင် သင်္ဂါယနာတင်မထေရ်တို့ ပယ်ခဲ့ကုန်ပြီဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(စ) ဖြင့် ထည့်ရမည့် ပုဒ်အက္ခရာကား သာဝကဘာသိတ ဒေဝတာဘာသိတ အရာ၌သာ မဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသိတ၌ပါ အလုံးစုံ သုံးပါးလုံး၌လည်းရှိသောကြောင့် အကြင်ပါဠိတော် ဒေသနာ၌ အကြင်စကားကို ထည့်သင့်၏၊ ထိုစကားကို ထည့်ရမည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➢ ❼ ။ **အပနေတဗ္ဗစကားမှူသည်** ။ ။ ပိုလွန်သဖြင့် အကျိုးမရှိသောကြောင့်ရင်း၊ မမှန်ချွတ်ယွင်းသဖြင့် မသင့်လျော်သောကြောင့်ရင်း ပယ်အပ်သော စကားသည် အပနေတဗ္ဗ မည်ပါသည်။

* **ပက္ခိတဗ္ဗ–မှူသည်** ။ ။ စကား မပြည့်စုံသောကြောင့် ဆောင်ယူထည့်သွင်းအပ်သော စကားသည် ပက္ခိတဗ္ဗ မည်ပါသည်။

➢ ❽ ။ [ဂ+ဃ–ဝါကျတို့ကို ၅] ဘဂဝတော ဘာသိတမ္ပိ၊ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗံ န ဝိဇ္ဇတိ။ န ဟိ ဗုဒ္ဓါ နိရတ္ထကံ၊ ဗျဉ္ဇနမ္ပိစ ဘာသရေ။

➢ ❶ ⓿ ။ (င) ဝါကျ **အပနယိသု–၌ အပပုဗ္ဗ နီဓာတ်အရ**- ပဌမသင်္ဂါယနာတင်မထေရ်တို့သန္တာန်၌ ပယ်အပ်သော စကားကို အာရုံပြု၍ စက်ဆုပ်ခြင်း (ဝါ) စိုးရိမ်ကြောင့်ကြသကဲ့သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဟိရိ ဩတ္တပ္ပပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ၎င်းသည် ဇိဂုစ္ဆဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓိဘစ္ဆရသ မည်၏၊

(၂) ပယ်အပ်သော အပနေတဗ္ဗ စကားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။

(၃) ဝေနေယျတို့အား အကျိုးစီးပွားမဲ့မှ လွတ်စေ၍ အကျိုးစီးပွား၌ ယှဉ်စေခြင်း,

http://www.dhammadownload.com

အပနေတဗ္ဗ စကားကြောင့် ဝေနေယျတို့အား အနတ္ထ, အဟိတ, အသုခ ဖြစ်မည်ကို ကြို တင်သိမြင်တော်မူကြခြင်းနှင့် ဘုရားစကားတော် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေလိုခြင်းတို့သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝမည်၏။ (၄) သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်တို့၏ အပနေတဗ္ဗ စကားများကို ပယ် နှုတ်ထားခြင်း, ထိုသို့ ပယ်နှုတ်ထားသဖြင့် နောင်လာ နောက်သား အမျိုးကောင်းသား တို့အား အတ္ထ, ဟိတ, သုခ တိုးပွားခြင်းတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အမှာ/ (ခ) ဝါကျကို ထုတ်ခိုင်းလျှင်လည်း အတူတူပင် မှတ်ပါ။

ဗုဒ္ဓဿ–၌ ခာတ်အရေကို ကိုယ်ပြု၍ ။ ။ (၁) စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဗုဇ္ဈတီတိ ဗုဒ္ဓေါ-ဟူ သော ဝိဂ္ဂဟကိုငဲ့၍-- ဗုဓဓာတ်အရ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ပြဓာန်းသော အရဟတ္တမဂ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် (ဝါ) ၎င်း၌ ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ စေတသိက်သည် သမဌာယီဘာဝ သန္တရသ မည်၏။ (၂) နိဗ္ဗာန်သည် (ဝါ) သစ္စာလေးပါးသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပါရမီဉာဏ် ဝိပဿနာဉာဏ် စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အရဟတ္တ ဖိုလ်ဉာဏ် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

သဗ္ဗဓမ္မေ ဗုဇ္ဈတီတိ ဗုဒ္ဓေါ-ဟူသော ဝိဂ္ဂဟကို ငဲ့၍ -- (၁) ဗုဓဓာတ်၏အရ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပြဓာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသံဂီရရသ မည်၏။ (၂) အလုံးစုံသော တရားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပါရမီဉာဏ် ဝိပဿနာဉာဏ် စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဒေသနာဉာဏ် သကလဗုဒ္ဓဘောဂုဏ် ဝေနေယျတို့၏ ဟိတ သုခ (တနည်း) ဒေသနာ ဉာဏ်တော်, သုတမယဉာဏ်, စိန္တာမယဉာဏ် စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၁၆)

(က) ကထံ ဓမ္မဝိနယဝသေန ဒုဝိဓံ ? သဗ္ဗမေဝ ဟေတံ ဓမ္မော စေဝ ဝိနယော စာတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ၊

(ခ) တတ္ထ ဝိနယပိဋကံ ဝိနယော၊ အဝသေသံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဓမ္မော၊

(ဂ) တေနေဝါဟ ""ယန္နူန မယံ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယေယျာမာ""တိ၊ ""အဟံ ဥပါလိံ ဝိနယံ ပုစ္ဆေယျံ၊ အာနန္ဒံ ဓမ္မံ ပုစ္ဆေယျံ""န္တိ စ၊ (ဃ) ဧဝံ ဓမ္မဝိနယဝသေန ဒုဝိဓံ၊ (ဋ္ဌ၊၁၆။)

➤ ❶ ။ (က) ကထံ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ (သဗ္ဗမ္ပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ ဧတံ ဗုဒ္ဓ ဝစနံ၊ ဤဘုရားစကားတော်သည်။) ဓမ္မဝိနယဝသေန၊ ဓမ္မဝိနယတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဓံ၊ နှစ်ပါးသော အဖို့ရှိသနည်း။ စ၊ ဆက်ဦးအံ့။ သဗ္ဗမေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော။ ဧတံ၊ ဤ ဘုရားစကားတော်သည်။ ဓမ္မောတိ စေဝ၊ ဓမ္မဟူ၍၎င်း။ ဝိနယောတိ စ၊ ဝိနယဟူ၍၎င်း။ သင်္ချံ၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

[**က–ဟေတာလင်္ကာရနည်း**] စ၊ အဖြေကိုဆိုဦးအံ့။ သဗ္ဗမေဝ၊ သော။ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ သည်။ ယထာနုသိဋ္ဌံ၊ ဆုံးမတော်မူသည့်အတိုင်း။ ပဋိပဇ္ဇမာနေ၊ ကျင့်သူတို့ကို။ အပါယပတနာဒီတော၊

http://www.dhammadownload.com

အပါယ်ကျခြင်းစသည်မှ။ဓာရဏေန၊ဆောင်ခြင်းကြောင့်။ဓမ္မောတိစ၊ဓမ္မ။ကိလေသဝိနယနေန၊ကိလေသာတို့ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းကြောင့်။ဝိနယောတိစ၊ဝိနယ။သဒ္ဓိံ၊သို့။ဂစ္ဆတိ၊၏။

(စ) တတ္ထ၊ထို ဓမ္မ ဝိနယ နှစ်ပါးတို့တွင်။ဝိနယပိဋကံ၊ဝိနည်းပိဋကသည်။ဝိနယော၊ဝိနယမည်၏။အဝသေသံ၊ဝိနည်းပိဋကမှ ကြွင်းသော။ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ဘုရားစကားတော်သည်။ဓမ္မော၊ဓမ္မ မည်၏။ (ဂ) တေနေဝ၊ထို့ကြောင့်ပင်။[ထိုသို့ ဝိနယပိဋက၏ ဝိနယမည်သည်၏အဖြစ်, ကြွင်းသော ဗုဒ္ဓဝစန၏ ဓမ္မမည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်။] ယန္နူန (လ) သင်္ဂါယာမာတိ၊ယန္နူန (လ) သင်္ဂါယာမ ဟူ၍ရင်း။အဟံ (လ) ပုစ္ဆေယျန္တိစ၊အဟံ (လ) ပုစ္ဆေယျံ ဟူ၍ရင်း။(အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ၊အရှင်မဟာကဿပသည်။သင်္ဂီတိခန္ဓကေ၊သင်္ဂီတိခန္ဓကဉ်။) အာဟ၊မိန့်တော်မူပြီ။

(ဃ) ဇဝံ၊ဤသို့လျှင်။(သဗ္ဗမ္ပိ၊သော။ဇတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊သည်။) ဓမ္မဝိနယဝသေန၊ဓမ္မဝိနယတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ဒုဝိဓံ၊နှစ်ပါးသော အဖို့ရှိ၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊ ၁၀၁။)

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ **အနုသန္ဓိ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် အလုံးစုံသော ဘုရားစကားတော်သည် သာမညအားဖြင့် ဓမ္မဟူ၍ရင်း ဝိနယဟူ၍ရင်း ရေတွက်ခြင်းသို့ ရောက်၏ဟု ပြဆိုတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော ဓမ္မ ဝိနယတို့ကို ဝတ္ထုစ္ဆာ၏ အစွမ်းဖြင့် သရုပ်ထုတ်၍ ပြခြင်းငှာ (ခ) မိန့်။

(ခ) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အလုံးစုံသော ဘုရားစကားတော်သည် သာမညအားဖြင့် ဓမ္မဟူ၍ရင်း ဝိနယဟူ၍ရင်း ရေတွက်ခြင်းသို့ ရောက်၏ဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ ဆိုသဖြင့် ဓမ္မ ဝိနယသဒ္ဒါတို့၏ သရုပ်သဘောကို ထင်ရှားစွာ မသိရသေးသည် မဟုတ်ပါလော။ ဓမ္မ ဝိနယသဒ္ဒါတို့၏ သရုပ်သဘောကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓိ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ဓမ္မနှင့် ဝိနယသဒ္ဒါတို့၏ သရုပ်သဘောကို ထင်ရှားစွာ ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ မိမိစကားကို ပြယုဂ် ဥဒါဟရုဏ်၏ အစွမ်းဖြင့် ခိုင်မြဲစေလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **သာဓောဂမူဇ္ဈာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဝိနယပိဋကသည် ဝိနယ မည်၏၊ ဝိနည်းမှကြွင်းသော ဗုဒ္ဓဝစနသည် ဓမ္မမည်၏ဟု ပြဆို၏။ ကိလေသာတို့ကို ဆုံးမတတ် အပါယ်မကျအောင် ဆောင်တတ်၍ သာမညအားဖြင့် အားလုံးသော ဗုဒ္ဓဝစန ဟူသမျှသည် ဓမ္မ ဝိနယ မည်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဆရာ့စကားကို ခိုင်မြဲစေသော သာဓကယုတ္တိကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **အာဓောဂါယုတ္တစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဓမ္မ ဝိနယ နှစ်ပါးတို့တွင် ဝိနည်းပိဋကသည် ဝိနယ၊ ယင်းမှကြွင်းသော ဘုရားစကားတော်သည် ဓမ္မ မည်သောဟု ဉာပျ သာချ သကဝစနကို ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ဆိုသော် ဆရာ့စကားသည်

http://www.dhammadownload.com

ပြယုဂ် ဥဒါဟရဏ်ဟူသော ဉာပက သာဓက ပရဝစနတို့နှင့် ကင်း၍ မခိုင်မြဲရာသည် မဟုတ်ပါလော။ ဆရာ့စကားကို ခိုင်မြဲစေတတ်သော ဉာပက သာဓက ပရဝစနတို့ကား အဘယ်ပါနည်း။ အကယ်၍ ဉာပျ သာဓျ သကဝစနတို့ကိုသာ ပြဆို၍ ဉာပက သာဓက ပရဝစနတို့ကို မပြဆိုချေသော် ဆရာအား ဒဋ္ဌယ+ဒဋ္ဌကရဏာဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- (ဂ) ဖြင့် ဉာပက သာဓက ပရဝစနကို ပြဆိုသည်ဖြစ်ရကား သင်တင်သော ဝိရောဓိဒေါသ မရောက် ကင်းစဉ်လွှင့်ပျောက်ပါ၏ဟူလို။

(ဃ) ဒွို/ **အမရာနုသစ္စ** ။ ။ ယခုအခါ၌ (က) စသော ဝါကျတို့ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်တို့ကို အကျဉ်းချုံး၍ နိဂုံးအုပ်လိုရကား (ဃ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [စ–ဝါကျကို ၅] (၁) နနု အဝိသေသေန သဗ္ဗမ္ပိ ဗုဒ္ဓဝစနံ ကိလေသ ဝိနယနေန ဝိနယော, ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ အပါယပတနာဒိတော ဓာရဏေန ဓမ္မောစ ဟောတိ။ (၂) အထ ကိမတ္ထံ တတ္ထ ဝိနယပိဋကံ ဝိနယော၊ အဝသေသံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဓမ္မောတိ အာဟ။

(၃) ဣဓာဓိပ္ပေတေယေဝ ဓမ္မဝိနယေ ဝတ္တိစ္ဆာဝသေန သရူပတော နိဒ္ဒိသိတုံ။

(၄) တသ္မာ တတ္ထ ဝိနယပိဋကံ ဝိနယော၊ အဝသေသံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဓမ္မောတိ အာဟ။

➤ ❹ ။ ဓမ္မောစ ဝိနယောစ **ဓမ္မဝိနယော**။ (၃) ဓမ္မနှင့် ဝိနယတို့၏ အပါယ်မကျအောင် ဆောင်ခြင်း, ကိလေသာကိုပယ်ခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ အချင်းချင်းငဲ့သကဲ့သို့ ဖြစ်သော အညမညာပေက္ခသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဓမ္မ ဝိနယ ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ သကလဗုဒ္ဓဝစန စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ။

* ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ အပါယပတနာဒိတော ဓာရေတီတိ **ဓမ္မော**။

(၃) ဆုံးမတော်မူတိုင်း လိုက်နာကျင့်ကြံသူတို့ကို အပါယ်ကျခြင်း စသည်မှ ဆောင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဘုရားစကားတော်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဗုဒ္ဓဝစန, တန္တိ, ပါဠိ စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ကိလေသေ ဝိနေတီတိ **ဝိနယော**။ (၃) ကိလေသာတို့ကို ဆုံးမခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်သော စကားတော်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝိနယတန္တိ, ဝိနယပါဠိ, ဝိနယပရိယတ္တိ သာသန-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ပိဋီယတိ သဒ္ဒီယတိ ပရိယာပုဏီယတီတိ **ပိဋကံ**။ (၃) အသံပြုခြင်း, သင်ယူခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပိဋကတ်တော်ဖြစ် (ဝါ) ဗုဒ္ဓဝစနဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပရိယတ္တိ-ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဗုဇ္ဈိသ ဝစနံ **ဗုဒ္ဓဝစနံ**။ (၃) မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်နှင့် သာမိ-သံ အဖြစ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော် ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပါဝစနံ, တေပိဋကံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢ ၅ ။ (က) ၌ **ဂစ္ဆတိ**-ကို ဟိတ်ပြင်လိုပါက ကိတ်ပုဒ်အဖြစ် "ဂတ"ဟု ပြောင်းလဲ၍ "ဂတတ္တာ"ဟု ဟိတ်ပြင်ရပါမည်။ ယင်းဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား- တေသံ ဗုဒ္ဓဝစနံသ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

(ခ) ၌ **အဝသေသံ**-ကို အဝသေသတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဗုဒ္ဓဝစနဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) (ဃ) ၌ **ဒုဝိဓံ**-ကို ဒုဝိဓတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် သဗ္ဗဿပိ တေသံ ဗုဒ္ဓဝစနဿ- ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ၆ ။ (က) ၌ ကထံ ဓမ္မဝိနယဝသေန ဒုဝိဓံ-ဖြင့် အလုံးစုံသော ဗုဒ္ဓဝစနသည် ဘုရားဟောချည်းသာဖြစ်၍ အဘယ်သို့လျှင် ဓမ္မ ဝိနယအားဖြင့် နှစ်မျိုးပြားသနည်းဟု စောဒကတို့ မေးနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(က) ၌ သဗ္ဗမေဝ စေတံ-စသည်ဖြင့် အလုံးစုံသော ဗုဒ္ဓဝစနကိုပင် ဓမ္မဝိနယ-ဟု ခေါ်ဝေါ်ထားသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဓမ္မဝိနယကား အရမပြား သာမညအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝစန အားလုံးကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ၌ ဝိနယပိဋကံ-ဖြင့် ဓမ္မဝိနယ၌ ဝိနယ-အရ ဝိနည်းပိဋကတ်ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

အဝသေသံ ဗုဒ္ဓဝစနံ-ဖြင့် ဓမ္မ-အရ ဝိနည်းမှကြွင်းသော ဘုရားစကားတော်ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➢ ၈ ။ **အဝသေသံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဓမ္မော-ဟု ဖွင့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း**

(စ) ၌ **ဓမ္မ-အရ** ။ ။ ဓမ္မဝိနယပုဒ်၌ ဝိနယ-သည် ဝိနည်းကိုသာ ဟော၏၊ ဓမ္မ-သဒ္ဒါကား ဝိနည်းနှင့်တကွ သုတ် အဘိဓမ္မာတို့ကို ဟော၏၊ ထိုသို့ ဟောနိုင်သော်လည်း ယှဉ်ဘက် ဝိနယ-သဒ္ဒါ၏ အနက်ကိုချန်၍ ပုညဉာဏသမ္ဘာရနည်း ဂေါဗလီဗဒ္ဓနည်း အားဖြင့် ဝိနည်းမှကြွင်းသော သုတ် အဘိဓမ္မာ တရားတို့ကိုသာ ဟောနိုင်သောကြောင့်- ဓမ္မ-အရ သုတ် အဘိဓမ္မာတို့ကိုသာ ယူရပါမည်။(အဝသေသံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဓမ္မော-ဟု ဆိုသည်)

➢ ၁၀ ။ (ဂ) **ဝါကျ၌ ဝိနယံ ပုစ္ဆေယျံ-ဝယ် ဓာတ်အရ အနက္ခတ္ထကို ရှု၍**

(၁) အရှင်မဟာကဿပထေရ်၏ သန္တာန်၌ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍- ထိုသည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရှသ မည်၏။ (၂) ဝိနည်းပိဋကတ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယင်းပိဋကတ်၏ ကိလေသဝိနယနဂုဏ်, ဝိဝိဓနေယဂုဏ် ဝိသေသနယဂုဏ် စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ (၄) ဝိနည်းပိဋကတ်ကို ဖြေဆိုလျက် သင်္ဂါယနာတင်ခြင်း, ဝိနည်းကိုသိရန် ကျင့်ကြံ

http://www.dhammadownload.com

အားထုတ်ခြင်း, မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရခြင်းတိုင်အောင်သော အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ။

ဓမ္မံ ပုစ္ဆေယျံ–၌ ဓာတ်အရ ။ ။ မေးသော အရှင်မဟာကဿပ၏ သန္တာန်၌ သမ္မာဆန္ဒ ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) ၎င်းသည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) အရှင်အာနန္ဒာသည်၎င်း, သုတ္တန်ပိဋကတ် အဘိဓမ္မာပိဋကတ်သည်၎င်း အာရမ္မဏဝိဘာဝမည်၏။ (၃) ဓမ္မအားလုံး အရှင်အာနန္ဒာ၏ နှလုံးသား၌ တည်နေခြင်းအကြောင်းသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝမည်၏။ (၄) သုတ္တန်ပိဋကတ် အဘိဓမ္မာပိဋကတ်ကို နောင်လာ နောက်သားတို့ သင်ယူနိုင်ခြင်းစသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

*** သင်္ဂါယေယျာမ–၌ သံပုဗ္ဗ ဂေဓာတ်အရ** ။ ။ သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်တို့သန္တာန်၌ သင်္ဂါယနာတင်ကြကုန်အံ့ဟု ကြံစည်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော သမ္မာ - သင်္ကပ္ပ သတိ ဝီရိယ အဓိမောက္ခ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) ၎င်းစိတ္တုပ္ပါဒ်၌ရှိသော ဝီရိယသည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) ဘုရားရှင်ဟောကြားတော်မူခဲ့သော သုတ် ဝိနည်း အဘိဓမ္မာတည်းဟူသော ပါဠိတော်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သုဘဒ်ရဟန်းကြီးက ဘုရားရှင်အပေါ် စော်ကားပြောဆိုသော စကားသည်၎င်း၊ ပိဋကတ်ကို မေးခြင်း ဖြေခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော အရှင်မဟာကဿပ, အရှင်အာနန္ဒာ, အရှင်ဥပါလိနှင့်တကွ ပိဋကတ်အာဂုံဆောင် ရဟန္တာတို့ ထင်ရှားရှိခြင်းသည်၎င်း၊ အဇာတသတ်မင်း၏ အာဏာစက်အကူအညီနှင့် ပစ္စယာနုဂ္ဂဟကို ရရှိခြင်းသည်၎င်း ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သင်္ဂါယနာတင်ကြခြင်း ဘုရားသာသနာတော် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေခြင်း ကြာမြင့်စွာတည်ခြင်း ဝေနေယျတို့အား အတ္ထ ဟိတ သုခ တိုးပွားခြင်းတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဌ် (၁၅)

(က) အနေကဇာတိသံသာရံ သန္ဓာဝိဿံ အနိဗ္ဗိသံ၊ ဂဟကာရံ ဂဝေသန္တော၊

(ခ) ဒုက္ခာ ဇာတိ ပုနပ္ပုနံ၊ (ဂ) ဂဟကာရက ဒိဋ္ဌောသိ၊ ပုန ဂေဟံ န ကာဟသိ၊

(ဃ) သဗ္ဗာ တေ ဖာသုကာ ဘဂ္ဂါ၊ ဂဟကူဋံ ဝိသင်္ခတံ၊ ဝိသင်္ခါရဂတံ စိတ္တံ၊ တဏှာနံ ခယမဇ္ဈဂါ တိ ဣဒံ ပဌမဗုဒ္ဓဝစနံ၊ (င) ကေစိ "ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာ" တိ ခန္ဓကေ ဥဒါနဂါထံ ဝဒန္တိ၊

(စ) သော ပန ပါဋိပဒဒိဝသေ သဗ္ဗညုဘာဝပ္ပတ္တဿ သောမနဿမယဉာဏေန ပစ္စယာကာရံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဥပ္ပန္နာ ဥဒါနဂါထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ (ဌ၊၁၆။ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၁၀၂)

➢ **ခ**။ (ခ) (ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။) ဇာတိ၊ပဋိသန္ဓေတည်နေရခြင်းသည်။(ဇရာဗျာဓိမရဏမိဿတာယ၊အို နာ သေရေး ဒုက္ခဘေးတို့နှင့် ရောထွေး၍ နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) (ဟိတ်) ပုနပ္ပုနံ၊ထပ်ကာ ထပ်ကာ။(ဥပဂန္တုံ၊ကပ်ရောက်ခြင်းငှာ). ဒုက္ခာ၊ဆင်းရဲ

http://www.dhammadownload.com

လှချေ၏။ (တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်ရင်း။တသ္မိ၊ထိုတဏှာ ယောက်ျား လက်သမားကို။အဒိဋ္ဌေ ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ထင် မတွေ့မြင်အပ်သေးသည်ရှိသော်။သာ ဇာတိ၊ထိုဇာတိသည်။န နိဝတ္တတိ၊ ဆုတ်နစ်မည် မဟုတ်။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်ရင်း။)

(က) ဂဟကာရုံ၊ခန္ဓာအိမ်ကို အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် စီမံတတ်သော တဏှာ ယောက်ျား လက်သမားကို။ဂဝေသန္တော၊မရမနေ ရှာဖွေသော။(အဟံ၊ငါသည်) အနိဗ္ဗိသံ၊ တဏှာမြင်ရန် သဗ္ဗင်ဉာဏ်ကို ဧကန်ပိုင်ပိုင် မရနိုင်သေးသည်။(ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။ (ဝါ) ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ဧတ္တကံ ကာလံ၊ဤမျှလောက် လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလပတ်လုံး။) အနေကဇာတိသံသာရံ၊အသိန်းမက ဘဝများစွာ သံသရာစက်ဝိုင်းကို။သန္ဓာဝိဿံ၊ဆုံဝယ်တပ်နွား ရဟတ်ချားသို့ ပြေးသွား ကျင်လည်ခံရလေပြီ။

(ခ) ဂဟကာရက၊ခန္ဓာအိမ်ကို အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် စီမံတတ်သော တဏှာ ယောက်ျား ဟဲ့ လက်သမား။(ဒါနိ၊သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရပြီးရာ ယခုအခါ၌။တွံ၊သင်သည်။ (ဝါ) သင့်ကို။) ဒိဋ္ဌောသိ၊ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်ပြီးသည်။အသိ၊ဖြစ်၏။ပုန၊တဖန်။ ဂေဟံ၊ခန္ဓာအိမ်ကို။န ကာဟသိ၊ပြုလုပ်ရတော့မည် မဟုတ်။

(ဃ) တေ၊သင်၏။သဗ္ဗာ၊ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံကုန်သော။ဖာသုကာ၊ကိလေသာ အခြင်ရနယ်တို့ကို။ဘဂ္ဂါ၊မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ချိုးဖျက်အပ်ကုန်ပြီ။ဂဟကူဋံ၊ခန္ဓာအိမ်၏ အဝိဇ္ဇာ အထွဋ်ကို။ဝိသင်္ခတံ၊ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ။စိတ္တံ၊ငါ၏စိတ်သည်။ဝိသင်္ခါရဂတံ၊သင်္ခါရကင်းမြဲ နိဗ္ဗာန်ဘုံသို့ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်ပြီ။ (အဟဉ္စ၊ငါသည်လည်း။)တဏှာနံ၊အသင် တဏှာတို့၏။ခယံ၊ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ကို။အဇ္ဈဂါ၊ရပြီ။

(င) ကေစိ၊အချို့သော ခန္ဓကဘာဏက ထေရ်တို့သည်။ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာ၊ဓမ္မာ အစရှိသော။ခန္ဓကေ၊မဟာဝဂ္ဂခန္ဓက၌။ဥဒါနဂါထံ၊ဥဒါန်းဂါထာကို။(ပဌမ ဗုဒ္ဓဝစနန္တိ၊ပဌမ ဗုဒ္ဓဝစန ဟူ၍။ဝဒန္တိ၊ဆိုကြကုန်၏။

(စ) ပန၊ထိုသို့ ဆိုကြပါသော်လည်း။သော၊ဤ ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာ အစရှိသော ဂါထာကို။ပါဋိပဒဒိဝသေ၊ဥပုသ် အထွက်တစ်ရက်နေ့၌။(ကဆုန်လပြည့်ကျော် တစ်ရက်နေ့၌) သဗ္ဗညုဘာဝပ္ပတ္တဿ၊သဗ္ဗညုအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးသည် ဖြစ်၍။ သောမနဿမယဉာဏေန၊သောမနဿနှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်တော်ဖြင့်။ပစ္စယာကာရံ၊ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို။ပစ္စဝေက္ခန္တဿ၊ဆင်ခြင်တော်မူစဉ်။ဥပ္ပန္နာ၊ဖြစ်သော။ဥဒါနဂါထာတိ၊ဥဒါန်း ဂါထာဟူ၍။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်၏။

➤ ❷။ (စ) သို့/ ဆရာ-သည် (က) ၌ ဂဟကာရံ ဂဝေသန္တော-ဖြင့် တဏှာ ယောက်ျား လက်သမားကို ရှာမှီးသောဟု ဆိုတော်မူ၏။ တဏှာ ယောက်ျား လက်သမားကို ရှာမှီးရခြင်း၏အကြောင်းကို မပြဆိုတော့ပြီလော။ (တနည်း) ခန္ဓာအိမ်ကို ဆောက်လုပ်တတ်သည့် တဏှာယောက်ျား လက်သမားကို မရှာမှီးဘဲ နေသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။

Black

http://www.dhammadownload.com

အဘယ့်ကြောင့် တဏှာယောက်ျား လက်သမားကို ရှာမှီးနေရပါသနည်း။ (ခ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- အဖန်ဖန် ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည် ဆင်းရဲလှသောကြောင့် တဏှာယောက်ျား လက်သမားကို ရှာမှီးရပါ၏ဟူလို။

(ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (က-ခ) တို့ဖြင့် သံသရာ၌ ကျင်လည်ခဲ့ရပုံကို ဟောပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ သံသရာ၌ မကျင်လည်ရတော့ခြင်းကို (ဝါ) သံသရာမှ ထွက်မြောက်တော်မူခြင်းကို (ဝါ) နောက်ထပ် ခန္ဓာအိမ်ကို တဏှာယောက်ျား လက်သမား မဆောက်လုပ်နိုင်တော့ခြင်းကို ပြတော်မူခြင်းငှာ (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က+ခ) တို့ဖြင့် ဇာတိ၏ အဖန်ဖန် ဆင်းရဲလှသောကြောင့် တဏှာယောက်ျားကို ရှာမှီးလျက် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို မရသေးသည့်အတွက် ဘဝများစွာ သံသရာပတ်လုံး ကျင်လည်ခဲ့ရသောဟု သံသရာ၌ ကျင်လည်ခဲ့ရပုံကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ သံသရာ၌ ကျင်လည်ပုံကိုသာ ပြဆိုပါမည်လော။/သံသရာမှ လွတ်မြောက် ဆုတ်နစ်ပုံကိုလည်း ပြဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ သံသရာမှ လွတ်မြောက်ပုံကား အဘယ်ပါနည်း။ သံသရာ၌ ကျင်လည်ခဲ့ရပုံကိုသာပြ၍ သံသရာမှ လွတ်မြောက် ဆုတ်နစ်ပုံကို မပြဆိုခဲ့သော် ဆရာ့အား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ (ဂ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- (ဂ) ဖြင့် သံသရာ၌ ကျင်လည်ပုံကိုသာ မဟုတ်၊ သံသရာမှ လွတ်မြောက် ဆုတ်နစ်ပုံကိုလည်း ငါပြဆိုသည်ဖြစ်သောကြောင့် သင်တင်သော အဗျာပိတဒေါသ ငါ့အားမရောက် ကင်းစင်လွင့်ပျောက်ပါ၏ဟူလို။

(ဃ) သို့/ **အနုသန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ၌ ပုန ဂေဟံ န ကာဟသိ-ဖြင့် သံသရာ၌ မကျင်လည်ရတော့ခြင်းကို (ဝါ) သံသရာမှ ထွက်မြောက်တော်မူရခြင်းကို (ဝါ) နောက်ထပ် ခန္ဓာအိမ်ကို တဏှာယောက်ျား လက်သမား မဆောက်လုပ်နိုင်တော့ခြင်းကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ နောက်ထပ် ခန္ဓာအိမ်ကို တဏှာယောက်ျားလက်သမား မဆောက်လုပ်နိုင်သည်၏အဖြစ်၌ ဉာပကအကြောင်းကို ပြတော်မူခြင်းငှာ (ဃ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် တဏှာယောက်ျား လက်သမားကို မြင်ပြီး၍ ခန္ဓာအိမ်ကို မဆောက်လုပ်ရတော့-ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ မဆောက်လုပ်ရခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း ဆရာ မဖွင့်ပြတော့ပြီလော။/တဏှာသည် ခန္ဓာအိမ်ကို ဆောက်လုပ်နိုင်စွမ်းသတ္တိ ရှိသည် မဟုတ်ပါလော။/တဏှာသည် ခန္ဓာအိမ်ကို ဆောက်လုပ်နိုင်စွမ်းသတ္တိ ရှိသောကြောင့် ခန္ဓာအိမ်ကို မုချဧကန်ပင် တဖန် ဆောက်လုပ်လတ့်ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် ခန္ဓာအိမ်ကို မဆောက်လုပ်ရတော့ဟု ဆိုရပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က)စသော ဝါကျတို့ဖြင့် အနေကဇာတိ သံသာရံ-စသော ဂါထာများသည် ဓမ္မပဒဘာဏကမထေရ်တို့ အလိုအားဖြင့် ပထမဗုဒ္ဓဝစန ဥဒါန်း

http://www.dhammadownload.com

ဂါထာ မည်သောဟု ဆိုတော်မူ၏။ ပထမဗုဒ္ဓဝစနကို ဤဓမ္မပဒဘာဏကက မထေရ်တို့၏ အယူနှင့်အတူတူပင် အခြားမထေရ်တို့လည်း ဆိုကြပါကုန်သလော။ အခြားသော မထေရ်တို့ ဆိုကြသည့် ပထမဗုဒ္ဓဝစနမည်သော ဥဒါန်းဂါထာကား အဘယ်ပါနည်း။ (င) မိန့်။

(င) **သို့/ အနုသန္ဓိ** ။ ။ ဤသို့ (က) စသည်ဖြင့် ဓမ္မပဒ ဘာဏကမထေရ်တို့၏ ဝါဒကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ခန္ဓကဘာဏကမထေရ်တို့၏ ဝါဒကို ပြတော်မူခြင်းငှာ (င)

(စ) **သို့/ အနုသန္ဓိ** ။ ။ ဤသို့ (င) ဖြင့် ခန္ဓကဘာဏကမထေရ်တို့၏ ဝါဒကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ထိုဝါဒကို ပယ်ခြင်းငှာ (စ) မိန့်။

(စ) **သို့/** ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် ယဒါ ဟဝေ-စသော ဂါထာသည် ခန္ဓကဘာဏကမထေရ်တို့ အလိုအားဖြင့် ပထမဗုဒ္ဓဝစန ဥဒါန်းဂါထာမည်၏ဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်းမထေရ်တို့၏ ဝါဒကို အဘယ့်ကြောင့် မနှစ်သက်သော အရာကိုပြလျက် ကေစိဝါဒဟု ဆိုပါသနည်း။ ယဒါ ဟဝေ-စသော ဂါထာသည် ဘုရားရှင် နှုတ်တော်ဖြင့် အစဆုံး ထုတ်ဖော်ကြူးရင့်သော ဥဒါန်းဂါထာဖြစ်သည်သာ မဟုတ်ပါလော။ (စ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား = ယဒါ ဟဝေ-စသော ဂါထာသည် ကဆုန်လပြည့် အထွက်တစ်ရက်နေ့ရောက်မှ ဖြစ်သော ဥဒါန်းဂါထာဖြစ်သောကြောင့် ခန္ဓကဘာဏကမထေရ်တို့ ဝါဒကို ကေစိဝါဒဟု ဆိုရပါ၏ဟူလို။

➤ ❷ ။ [င+စ–ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာတိ ဂါထာ သာမညဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဥဒါနဂါထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(၃) နနု သော ပါဋိပဒဒိဝသေ သဗ္ဗညုဘာဝပ္ပတ္တဿ သောမနဿမယဉာဏေန ပစ္စယာကာရံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဥဒါနဂါထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

* **လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌ ကိရိယာပိ**-ကား ပန စပ်ရာ ယုတ်ညံ့သောကြောင့် အနုဂ္ဂဟတ္ထဇောတက (ဝါ) သမ္ဘာဝနာဇောတက။ **ပန သဒ္ဒါကား**– အရုစျတ္ထဇောတက (ဝါ) ဂရဟာဇောတက ဖြစ်ပါသည်။

ကိရိယာပိကို ခန္ဓကဘာဏကမထေရ်တို့ ဆိုအပ်သော ပဌမဗုဒ္ဓဝစနန္တိ ဝိနိစ္ဆယတ္ထ-ဟူသော အနက်ကို မနှစ်သက်၍ (ဝါ) မနှစ်သက်သောကြောင့် ထားပါသည်။

➤ ❹ ။ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ ဂဏှာတီတိ **ဂဟံ**။ ဂဟံ ကရောတီတိ **ဂဟကာရကော**။

(၃) အိမ်၏ ဆောက်လုပ်ခြင်းကြိယာနှင့် သာဓျ-သာဓက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန္ဓသကတ်သည်ရင်း, ဆောက်လုပ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည်ရင်း ဝစနဟောတု မည်၏။

(၅) လက်သမားနှင့် တဏှာဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ယရကာရ, ဂဟကာရက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထမည်၏။ ဝါတဗ္ဗာ ရက္ခိတဗ္ဗာတိ **ဗာသော**။/ဖုသိတဗ္ဗာတိ ဝါ **ဗာသော**။

(၃) စောင့်ရှောက်ခြင်း (ဝါ) တွေ့ထိခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု။ (၅)

http://www.dhammadownload.com

အခြင်သည် (ဝါ) အခြင်နှင့်တူသော အဝိဇ္ဇာမှုကြွင်းသော ကိလေသာဖြစ်အနက်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဟာသုလိကာ-စသော--။ ✱ သာယေဝ **ဟာသုကာ**။

သန်ရီယတေတိ **သနိါရော**။ ဝိဂတော သနိါရော ဧတသ္မာတိ **ဝိသနိါရော**။

(၃) သနိါရကင်းခြင်း၏ နိဗ္ဗာန်နှင့် အကျိုး အကြောင်း အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် အနက်ဟုဆိုအပ်သော သကတ်သည် ဝစနပေတု။ (၅) နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော အနက် သည် ဝစနီယ။ (၆) မောက္ခော, နိရောဓော-စသော--။

➤ ❺ ။ ဝိသစ်တံ-ကို ဝိသနိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဂဟာကူဋသ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

နိယံ ။ ။*ကြိယာပဒ၊ဟိတ်ဖြစ်က၊ကြိယာ ကတ်ကံ၊ သမ္ဗန်ခံမြဲတည်း။*

➤ ❻ ။ **ဟန္ဒ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ အာမန္တယာမိ ဝေါ၊ ဝယဓမ္မာ သနိါရာ အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထ**-၌ အာဘော် သံဝဏ္ဏနာ

ဘုရားရှင်သည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ခါနီး နောက်ဆုံးအချိန်၌ နိဗ္ဗာန်ကို မရသေးသည့် ရဟန်းတော်တို့အား သနိါရ ဓမ္မတို့၏ အနိစ္စသဘောဖြင့် ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်စေပြီးနောက် အကြွင်းအကျန်မရှိသော ပဋိပတ်ကို ဟောတော်မူသည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါ သည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဒါနိ-ဖြင့် ဘုရားရှင်က ရဟန်းတော်တို့ကို ဆုံးမရာ၌ ဘုရားဖြစ်ပြီးစနှင့် အလယ်ပိုင်း ကာလတို့၌ ဆုံးမသည်မဟုတ် ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်ခါနီး နောက်ဆုံးကာလမှာ ဆုံးမသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

အာမန္တယာမိ-ဖြင့် ဝေါ-ဟူသောပုဒ်၌ စတုတ္ထီ ဆဋ္ဌီမဟုတ်၊ ဒုတိယာ ယော-ဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) ယင်းဝိဘတ်သည်လည်း သမ္ပဒါနတ္ထ သမ္ဗန္ဓတ္ထ၌ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ အာမန္တယာမိ ကြိယာ၏ အယှဉ်ဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မ၌ ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝယဓမ္မာသနိါရာဖြင့် သနိါရတရားတို့သည် အနိစ္စ-သာဟု လက္ခဏာရေး တစ်ပါး တည်းသာ မုချအားဖြင့် ပြထားပါသော်လည်း သနိါရဓမ္မ မှန်သမျှသည် ဒုက္ခ အနတ္တလည်း ကေန်ဖြစ်သောကြောင့် ပဓာနနည်း ဥပလက္ခဏနည်း ဧကဒေသူပစာတို့ဖြင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သုံးပါးလုံးပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။

အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထ-ဖြင့် သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတ ကေဝလပရိပုဏ္ဏဖြစ်သော သာသနာတော်ကို သတိတရား တစ်လုံးတည်းဖြင့် သိမ်းကြုံး၍ ယူနိုင်ပေ၏။ ထို့ကြောင့် သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတ ကေဝလပရိပုဏ္ဏဖြစ်သော သာသနာဟူသော သမ္မာပဋိပတ်၌ မြဲမြံသော သတိတရားကို စွဲစွဲမြဲမြဲ ပြုကြပါ ပြည့်စုံကြပါစေ-ဟူ၍ နောက်ဆုံးထားကာ မှာကြားတော်မူခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

➢ ၁ ၀ ။ **သဗ္ဗာ စေ တာ မာသုကာ ဘင်္ဂါ-၌ အနက်ခါတ်အရ** ။ ။ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ပြဓာန်းသော အရဟတ္တမဂ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် (ဝါ) ၎င်း၌ ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ စေတသိက်သည် သမဋ္ဌာယီဘာဝ သန္တရသ မည်၏။ [ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဗုဒ္ဓသ-ဝယ် ဓာတ်အရ၌ကဲ့သို့ ထုတ်လေ။ ဂမာကွန်း ဝိသစ်တံ၌ ဝိရှေး သံရှေးရှိသော ကရဓာတ်၏ အရလည်း နည်းတူပင်မှတ်။]

(စ) ဝါကျဝယ် **မစ္စစေက္ခန္တသာ-၌ ဣက္ခဓာတ်အရ** ။ ။ (၁) သောမနဿဝေဒနာ နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ဉာဏ်ပြဓာန်းသော မဟာကြိယာ သောမဿသဟဂုတ် ဉာဏ သမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝမည်၏။ (၃) ကဆုန်လဆုတ်အထွက်တရက် အချိန် ကာလ ဗောဓိပင်ရင်းအရပ်, ပါရမီဉာဏ် ဝိပဿနာဉာဏ် စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ယဒါ ဟဝေ-စသော သုံးဂါထာ ဝစီဘေဒသဒ္ဒနှင့်တကွ ၎င်းဂါထာကို ကြားနာရသော ဝေနေယျတို့၏ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်စသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၁၆) [၄၁၇။]

(က) ဝိဝိဓ ဝိသေသနယတ္တာ၊ ဝိနယနတော စေဝ ကာယဝါစာနံ၊
ဝိနယတ္ထဝိဒူဟိ အယံ၊ ဝိနယော ""ဝိနယော"" တိ အက္ခာတော၊

(ခ) ဝိဝိဓာ ဟိ ဧတ္ထ ပဉ္စဝိဓပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသပါရာဇိကာဒိ သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓမာတိကာ - ဝိဘင်္ဂါဒိပ္ပဘေဒါ နယာ၊

(ဂ) ဝိသေသဘူတာ စ ဒဠှီကမ္မသိထိလကရဏပ္ပယောဇနာ အနုပညတ္တိနယာ၊

(ဃ-၁) ကာယိကဝါစသိကအဇ္ဈာစာရနိသေဓနတော စေသ ကာယံ ဝါစဉ္စ ဝိနေတိ၊

(ဃ-၂) တသ္မာ ဝိဝိဓနယတ္တာ. ဝိသေသနယတ္တာ. ကာယဝါစာနံ ဝိနယနတော စေဝ ""ဝိနယော"" တိ အက္ခာတော၊ **(င) တေနေတမေတဿ ဝစနတ္ထကောသလ္လတ္ထံ ဝုတ္တံ -**
ဝိဝိဓဝိသေသနယတ္တာ၊ ဝိနယနတော စေဝ ကာယဝါစာနံ၊
ဝိနယတ္ထဝိဒူဟိ အယံ၊ ဝိနယော ဝိနယောတိ အက္ခာတောတိ၊ (၄၁၇)

➢ ၁ ။ (က) (ဣမဿ ဝိနယဿ၊ဤ ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၏။) ဝိဝိဓ ဝိသေသနယတ္တာ၊အထူးထူး အပြားပြား များသောနည်း, ထူးသောနည်းရှိသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၎င်း။ကာယဝါစာနံ၊ကိုယ်နှုတ်တို့ကို။(ဌာနူပစာရတ္ထ) ကိုယ်ဖြစ်သော လွန်ကျူးမှု နှုတ်၌ဖြစ်သော လွန်ကျူးမှုတို့ကို။(မုချတ္ထ)ဝိနယနတော စေဝ၊ဆုံးမတတ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၎င်း။ဝိနယတ္ထဝိဒူဟိ၊ဝိနယသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို သိကုန်သော ပညာရှိတို့သည်။အယံ ဝိနယော၊ဤ ဝိနည်းပိဋကတ်ပါဠိတော်မြတ်ကို။ဝိနယောတိ၊ဝိနယမည်၏ဟူ၍။အက္ခာ -

http://www.dhammadownload.com

တော၊ဆိုအပ်ပြီ။

* **ဝိနယော**-အထူးထူး အပြားပြားသော နည်းရှိသော ဝိနည်း။/ထူးသော နည်းရှိသော ဝိနည်း။/ကိုယ် နှုတ်တို့ကို ဆုံးမတတ်သော ဝိနည်း။ (သဂုဏာဒဗ္ဗာပေက္ခ)

ဝိနယော-ဝိနည်း။ (ကေဝလဒဗ္ဗာပေက္ခအနက်)

(ခ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။ (တနည်း) ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ဧတ္ထ၊ဤဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌။ဝိဝိဓာ၊အထူးထူး အပြားပြား များကုန်သော။ပဉ္စဝိဓ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ ပါရာဇိကာဒိ သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓ ဝိဘင်္ဂါဒိပ္ပဘေဒါ၊ငါးပါးအပြားရှိသော ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ, ပါရာဇိက အစရှိသော ခုနစ်ပါးသော အာပတ်အစု, မာတိကာ ဝိဘင်း အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော။နယာ၊နည်းတို့သည်။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။တသ္မာ ဝိဝိဓနယတ္တာ၊ထိုသို့ အထူးထူး အပြားပြား များသောနည်း ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။

(ဂ) စ၊အဖို့တစ်ပါးကား။ဧတ္ထ၊ဤဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌။ဝိသေသဘူတာ၊ ထူးကုန်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ဒဠှီကမ္မသိထိလကရဏပ္ပယောဇနာ၊မူလပညတ်ကို ခိုင်မြဲအောင်ပြုခြင်း, လျော့အောင်ပြုခြင်း, အကျိုးရှိကုန်သော။အနုပညတ္တိနယာ၊အနုပညတ်နည်းတို့သည်။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။တသ္မာ ဝိသေသနယတ္တာ၊ထိုသို့ ထူးသောနည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ (ဃ) စ၊အဖို့တစ်ပါးကား။ကာယိကဝါစသိက အဇ္ဈာစာရနိသေဓနတော၊ ကိုယ်၌ဖြစ်သော လွန်ကျူးမှု, နှုတ်၌ဖြစ်သော လွန်ကျူးမှုကို တားမြစ်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ဧသ-ဧသော၊ဤဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်သည်။ကာယံ၊ကိုယ်ကိုရင်း။ဝါစဉ္စ၊နှုတ်ကိုရင်း။ဝိနေတိ၊ကန့်မြစ် ဆုံးမတတ်၏။ကာယဝါစာနံ၊ကိုယ် နှုတ်တို့ကို။တသ္မာ ဝိနယနတော၊ထိုသို့ ကန့်မြစ် ဆုံးမတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ဝိနယောတိ၊ဝိနယမည်၏ဟူ၍။အက္ခာတော၊ဆိုအပ်ပြီ။

(င) တေန၊ထို ဝိဝိဓနယတ္တာ အစရှိသော ဟိတ်သုံးရပ်ဖြင့်။ဧတဿ၊ဤ ဝိနယသဒ္ဒါ၏။ဝစနတ္ထကောသလ္လတ္ထံ၊ဝိဂြိုဟ် ဝစနတ်၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်အကျိုးငှာ။ဝိဝိဓ (လ) အက္ခာတောတိ၊ဝိဝိဓ (လ) အက္ခာတော-ဟူသော။ဧတံ၊ဤဂါထာစကားကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်ပြီ။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၁၀၅)

➤ ❷ ။ (က) လျှဉ်းပါး၍ **သာဓော့ဂါယူတ္တာပုစ္ဆာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် ဝိနယော-ဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်ကို ဆိုတော်မူ၏။ ဝိနယော-ပုဒ်ကို ဝိဝိဓော နယော ဝိနယော ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်လော။/ဝိသေသော နယော ဝိနယော-ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်လော။/ကာယဝါစာ ဝိနေတဗ္ဗာတိ ဝိနယော-ဟု ကမ္မသာဓနဝစနတ္ထပြုရမည်လော။ ဝိနယောပုဒ်ကို အဘယ်သို့သော ဝစနတ္ထ ပြုရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် ဝိဝိဓ-စသည်ကို မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- ဝိနယောပုဒ်ကို ဝိဝိဓာ နယာ ဧတ္ထာတိ ဝိနယော၊ ဝိသေသာ နယာ

http://www.dhammadownload.com

ဇတ္တောတိ ဝိနယော-ဟု သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း, ကာယံ ဝါစဉ္စ ဝိနေတီတိ ဝိနယော-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ကိုရင်း ငါပြဆို၏ဟူလို။

(ခ) စသည်သို့/ အနုသစန္ဓ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် ဝိနယ-သဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကို ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းဝစနတ္ထပြ ဂါထာအနက်ကို ထင်စွာပြခြင်းငှာ (ဝါ) ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (ခ) စသော ဝါကျတို့ကိုမိန့်။

(ခ) သို့/ လိနတ္ထရစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ၌ ဝိဝိဓနယတ္တာ-ဟူသော ပါဌ်ဖြင့် ဝိနယ-သဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ဝိ-သဒ္ဒါနှင့် နယ-သဒ္ဒါကား အဘယ် သမာသ်နည်း။ ကမ္မဓာရည်း (ဝါ) အဗျယီဘောသမာသ် ဖြစ်ကောင်းပါသလော။ ဝိဝိဓ သရုပ်ကား အဘယ်ပါနည်း။ ပဉ္စဝိဓ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ-သာ ဖြစ်ကောင်းပါသလော။

ဤသို့ လိနတ္ထရစောဒနာဖြင့် စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ထိုကိုဖြေခြင်းငှာ အလိုရှိသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

ကား- (ခ) ဖြင့် ဝိသဒ္ဒါနှင့် နယသဒ္ဒါကို ကမ္မဓာရာယ် (ဝါ) အဗျယီဘောသမာသ် မတွဲရ၊ ဝိဝိဓာ နယာ ဇတ္တောတိ ဝိနယော-ဟု သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း၊ ဝိဝိဓ သရုပ်ကား ပဉ္စဝိဓ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ-သာ မဟုတ်၊ ပဉ္စဝိဓ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ, ပါရာဇိကာဒိသတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓ မာတိကာ ဝိဘင်း-စသော နည်းများ ဖြစ်သည်ကိုရင်း ငါပြဆို၏ဟူလို။

(ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဝိဝိဓနယ-စသော အကြောင်းများကြောင့် ဝိနည်းမည်သောဟု ဆို၏။ ယင်းသို့ ဆိုခဲ့ပြီးသော သင်္ခေပ စကားရပ်ကို ဝိတ္ထာရ သရုပ် အရကောက် စသည်တို့ဖြင့် အကျယ်ချဲ့၍ မပြဆိုတော့ပြီလော။ ဝိဝိဓနယ စသည်ကြောင့် ဝိနည်းမည်ခြင်း၏ အကျယ်စကားရပ်ကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ အနုသစန္ဓ ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ဝိနယဟူသောပုဒ်၏ သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်ကိုရင်း, ဝိဝိဓ သရုပ်ကိုရင်း, ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်ကို သာရင်း, ဝိသေသ သရုပ်ကိုရင်း, ပြခြင်းငှာ (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဝိဝိဓနယတ္တာ-ဟူသော ဟိတ်ပုဒ်၏ အကျယ်ကို ပြ[illegible]တော်မူ၏။ ယင်းဝိဝိဓနယတ္တာ ဟူသော ဟိတ်ပုဒ်၏ အကျယ်သာ ရှိပါသလော၊ ဝိသေသနယတ္တာ-ဟူသော ဟိတ်ပုဒ်၏ အကျယ်ကား အဘယ်ပါနည်း။ (ဝိဝိဓနယကြောင့် ဝိနည်းမည်ခြင်း၏ အကျယ်ကိုသာပြ၍ ဝိသေသနယကြောင့် ဝိနည်းမည်ခြင်း၏ အကျယ်ကို မပြဆိုခဲ့သော် ဆရာ့အား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏) စုဒ်- (ဂ) မိန့်။

(ဃ) ပဌမဝါကျသို့/ အစန္တာလိနစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ၌ ဝိနယနတော စေဝ ကာယဝါစာနံ ဟူသော ဒုတိယပါဒဖြင့် ကိုယ်နှုတ်တို့ကို ဆုံးမခြင်း ကြောင့် ဝိနည်းမည်သောဟု ဆို၏။ ကိုယ်နှုတ်တို့ကို ဆုံးမ၍ မဖြစ်နိုင် လွန်ကျူးခြင်း

http://www.dhammadownload.com

အဗ္ဘာစာရသည်သာ ဆုံးမအပ်သော ဝိနေတဗ္ဗ ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် ဝိနယနတော စေဝ ကာယဝါစာနံ-ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုပါသနည်း။ ကိုယ်နှုတ်တို့သည် ဆုံးမ၍ မဖြစ်နိုင်ပါလျက် ဝိနယနတောစေဝ ကာယဝါစာနံ-ဟု ဆိုရခြင်း၏ အကြောင်းကို မပြဆိုချေသော် သဘာဝမကျ, ယုတ္တိမရှိသော ဉာယဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ယ) ပထမဝါကျကို မိန့်။

အား- (ယ) ပထမဝါကျဖြင့် ကိုယ်နှုတ်တို့ကို ဆုံးမခြင်းကြောင့် ဝိနယနတော စေဝ ကာယဝါစာနံ-ဟု ဆိုသည်မဟုတ်၊ ကာယိက ဝါစသိက အဗ္ဘာစာရကို ဆုံးမတတ်သော ကြောင့်သာ ဝိနယနတော စေဝ ကာယဝါစာနံ-ဟု ငါပြဆိုရကား သင်တင်သော ဉာယ ဝိရောဓိဒေါသ ငါ့အား မရောက်ပါဟူလို။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ+ဂ+ယ) ဝါကျတို့ဖြင့် ဝိဝိဓ ဝိသေသနယတ္တာ-ဂါထာ၏ အနက်ကို အကျယ်အားဖြင့် ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ အကျဉ်းချုံး၍ နိဂုံးကို မပြဆို ပြီလော။ နိဂုံးကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

အား- (င) ဖြင့် ဝိဝိဓာဟိ-စသော အကျယ်ကို အကျဉ်းချုံး၍ နိဂုံးကို ငါပြဆို၏ဟူလို။

(၄) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က) စသော ဝါကျတို့ဖြင့် ဝိနယ-သဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထ ကို သဒ်ပ ဝိတ္ထာရအားဖြင့် ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အကျဉ်းချုံး၍ နိဂုံးအုပ်လိုရကား (င) မိန့်။ (တနည်း) ဝိဝိဓာဟိ-စသော စကား၏ လဒ္ဓဂုဏ်ကို ပြလိုရကား (င) မိန့်။

➤ ❷ ။ [ယ–ခ–ကို၌] (၁) နနု အဇ္ဈာစာရောယေဝ ဝိနေတဗ္ဗော ဟောတိ။ (အန္ဓယ) ကာယဝါစာ ဝိနေတဗ္ဗာ န ဟောတိ။ (ဗျတိရေက) (၂) အထ ကသ္မာ သေ ကာယံ ဝါစဥ္စ ဝိနေတိ။ (၃) နနု ကာယိက ဝါစသိက အဇ္ဈာစာရနိသေဓနံ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ သေ ကာယံ ဝါစဥ္စ ဝိနေတိ။

➤ ❹ ။ ဝိဝိဓာ နယာ ဧတ္ထာတိ **ဝိနယော**။ [ဝိဝိဓနယတ္တာဟိတ်နှင့်အညီ]

(၃) အထူးထူး အပြားပြား များစွာသော အနက်များနှင့် ဝိနည်းပိဋကာ၏ ဂုဏ်+ဂုဏော ဌာန+ဌာနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဝိနည်း ပိဋကဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝိသေနယ, အာဏာဒေသနာ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဝိသေသာ နယာ ဧတ္ထာတိ **ဝိနယော**။ [ဝိသေသနယတ္တာ ဟိတ်နှင့်အညီ]

(၃) ထူးသည်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော အနုပညတ်နည်းများနှင့် ဝိနည်းပိဋကာ၏ ဂုဏ်+ ဂုဏော ဌာနီ+ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

ဝိနေတီတိ **ဝိနယော**။ (ဝိနယနတော ဟိတ်နှင့်အညီ)

(၃) ကိုယ်နှုတ်တို့ကို ဆုံးမခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။(ကြွင်းတူ)

* သညမဝေလံ အတိက္ကမိတွာ ပဝတ္တော အာစာရောတိ **အဇ္ဈာစာရော**။

http://www.dhammadownload.com

(၃) စောင့်စည်းအပ်သော သိက္ခာပုဒ်တည်းဟူသော ကမ်း အပိုင်းအခြားကို လွှမ်းမိုး နှိပ်စက်ခြင်း အဘိဘဝနဘောဂုဏ်၏ ဖြစ်သော အကျင့်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏော/ဝိသေသန ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လွန်ကျူးခြင်း ကာယပ္ပယောဂ, ဝစီပယောဂဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝီတိက္ကမော-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ **အာပတ္တိ**။ (၃) ရောက်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) အာပတ်အနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝဇ္ဇံ-စသော--။

ပုတ္တံ မာနေတီတိ **မာတာ**။ မာတာ ဝိယာတိ **မာတိကာ**။ (၃) အမိ၏ မာတိကာ ပါဠိတော်နှင့် သဒိသီ သဒိသ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) မာတိကာပါဠိတော်ဖြစ်အနက်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဥဒ္ဒေသော, သင်္ခေပေါ-စသော--။

ကဿကေဟိ မာနိတဗ္ဗာတိ **မာတိကာ**။ မာတိကာ ဝိယာတိ **မာတိကာ**။

(၃) ရေမြောင်း၏ မာတိကာ ပါဠိတော်နှင့် သဒိသီ သဒိသ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန် အနက်ဟုဆိုအပ်သော သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (ကြွင်းတူ)

* ကာယေ ပဝတ္တော **ကာယိကော**။ (၃) ကာယဒွါရ၏ လွန်ကျူး၍ဖြစ်သော အကျင့်နှင့် ဌာန+ဌာနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သော လွန်ကျူး၍ ကျင့်အပ်သော အပြစ်ဟူသော အနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကာယကမ္မ, ကာယဒွါရိက-ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါတို့သည် ဝစနီယတ္ထ။

* ဒဠှီကမ္မသိထိလကရဏံ ပယောဇနံ ဧတေသံ အနုပညတ္တိနယာနန္တိ **ဒဠှီကမ္မ-သိထိလကရဏပ္ပယောဇနာ**။ (၃) မူလပညတ်ကို ခိုင်မြဲ အောင်ပြုခြင်း, လျော့အောင်ပြုခြင်းဟူသော အကျိုးတရားတို့၏ အနုပညတ်နည်းတို့နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အနုပညတ်နည်းဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဒဠှီကမ္မသိထိလကရဏာနိသံသာဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထမည်၏။

➤ ❺ ။ **ဝိဝိဓဝိသေသနယတ္တာ/ဝိနယနတော**- ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား- ဣမဿ ဝိနယဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ ဝိဝိဓနယတ္တာ-ဟူသော သံဝဏ္ဏနာပါဌ်ဖြင့် ဝိနယော-၌ ဝိ-သဒ္ဒါသည် အတိသယ, အဘာဝ-စသော အနက်တို့ကို မဟော (ဗျတိရေက) ဝိဝိဓ-အထူးထူး အပြားပြားအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အန္ဒယ) [ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာ] ဝိနယောပုဒ်ကို ဝိဝိဓော နယော ဝိနယော-ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထ မပြုရ ဝိဝိဓာ နယာ ဧတ္ထာတိ ဝိနယော-ဟု သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝိသေသနယတ္တာ-ဟူသော သံဝဏ္ဏနာပါဌ်ဖြင့် ဝိနယော-၌ ဝိ-သဒ္ဒါ သည် အတိသယ,

http://www.dhammadownload.com

အဘာဝ-စသော အနက်တို့ကို မဟော၊ ဝိသေသ-အထူးအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဝိနယောပုဒ်ကို ဝိသေသော နယော ဝိနယော-ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထ မပြုရ၊ ဝိသေသာ နယာ ဧတ္ထာတိ ဝိနယော-ဟု သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝိနယနတော-ဟူသော သံဝဏ္ဏနာပါဌ်ဖြင့် ဝိနယော-၌ အ-ပစ္စည်းသည် ကမ္မသာဓန၌ မသက်၊ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒုတိယ ပစ္စယတ္ထ) ဝိနယောပုဒ်ကို ဝိနေတဗ္ဗောတိ ဝိနယော-ဟု ကမ္မသာဓန ဝစနတ္ထ မပြုရ၊ ဝိနေတီတိ ဝိနယော-ဟု ကတ္တုသာဓနပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝိနယတော စေဝ-၌ စေဝ-ဖြင့် ဝိဝိဓနယ, ဝိသေသနယရှိသော အကြောင်း သကတ်ကြောင့်သာ ဝိနည်းမည်သည်မဟုတ်၊ ယခု ဆိုဆဲဖြစ်သော ဝိနယနတော-ဟူသော အကြောင်းသကတ်တပါးကြောင့်လည်း ဝိနည်းမည်သေးသည်ကို သိစေသည်။(ဘာဝတ္ထ)

ဝိနယနတော ကာယဝါစာနံ-ဖြင့် ဝိနယောပုဒ်သည် ဝိ+နယပုဒ် စပ်ထားသော သမာသ်ပုဒ် မဟုတ်၊ ဝိပုဗ္ဗ နီဓာတ်+ဏပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော ကိတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒုတိယ ဓာတုပဒ) ဝိနယ-အရ ဆုံးမ၏ဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ တစုံတယောက်ကို ဆုံးမနေခြင်း မဟုတ်၊ ကိုယ်နှုတ်တို့ကို ဆုံးမနေသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဝိနယန၌ ဏပစ္စည်းသည် ဂံ ကရိုဏ်း စသည်၌ မသက်၊ ကတ္တုရှ၌ သက်ထားသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ယင်း ဏပစ္စည်း၏ ကတ္တုရှအားလျော်စွာ ကာယဝါစံ ဝိနေတီတိ ဝိနယော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝိနယတ္ထဝိဒူဟိ-ဖြင့် ဝိနယောတိ အက္ခာတော-၌ အက္ခာတ၏ အဝုတ္တ ကတ္တား၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

အယံ ဝိနယော-ဖြင့် ဝိနယောတိ အက္ခာတော-၌ ဝိနည်း-အရ သုတ္တန် အဘိဓမ္မာ စသည်ကို မကောက်ယူရ၊ ဆိုခဲ့ပြီးသော ဂုဏ်သကတ် စသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည် ဝိနည်းပိဋကကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(စ) ၌ ဝိဝိဓာ ဧတ္ထ နယာ တသ္မာ ဝိဝိဓနေယတ္တာ-ဖြင့် ဝိနယပုဒ်ကို ဝိဝိဓာ နယာ ဧတ္ထာတိ ဝိနယော-ဟု သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဝိနယ-၌ ဝိ-၏ ဥပသာရ၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂ လိင်္ဂပဒ) ယင်း ဥပသာရ၏ ဝိဝိဓတ္ထကို ဟော--ရင်း (ဥပသဂ္ဂ လိင်္ဂတ္ထ) ဝိဝိဓနေယရှိသော အကြောင်းသကတ်ကြောင့် ဝိနည်းမည်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပဉ္စဝိဓ (လ) ဝိဘင်္ဂါဒိပ္ပဘေဒါ-ဖြင့် ဝိဝိဓနေယ-အရ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ ၅-ပါး, ပါရာဇိက-စသော အာပတ် (၇) ပုံ မာတိကာ ဝိဘင် အစရှိသော နည်းများကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ၌ ဝိသေသဘူတာ နယာ ဧတ္ထ တသ္မာ ဝိသေသနယတ္တာ-ဖြင့် ဝိသေသာ နယာ ဧတ္ထာတိ ဝိနယော-ဟု တုလျာဓိကရဏ သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ၚင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဝိနယ-၌ ဝိ-၏ ဥပသာရ၏အဖြစ်ကိုၚင်း (ဥပသဂ္ဂ လိင်္ဂပဒ) ယင်း ဥပသာရ၏ ဝိသေသတ္ထကို ဟော--ၚင်း (ဥပသဂ္ဂ လိင်္ဂတ္ထ) ဝိသေသနယရှိသော အကြောင်းသကတ်ကြောင့် ဝိနည်းမည်သည်ကိုၚင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဒဠှီကမ္မ (ပ) အနုပညတ္တိနယာ-ဖြင့် ဝိသေသနယ-အရ မူလပညတ်ကို ခိုင်မြဲ အောင်ပြုခြင်း, လျော့အောင်ပြုခြင်းဟူသော အကျိုးတရားတို့၏ အနုပညတ်နည်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဃ) ၌ ဒသ-ဖြင့် ဝိနယနတော-၌ ဝိနယ-အရ ဝိနည်းပိဋကဒြဗ်ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ကာယံ ဝါစဉ္စ ဝိနေတိ-ဖြင့် ဂါထာ၌ ကာယဝါစာနံပုဒ်ကို ကာယောစ ဝါစာစ ကာယဝါစာ-ဟု ဒွန်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုၚင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဝိနေတီတိ ဝိနယံ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုၚင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုၚင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

ကာယိက (ပ) နိသေဓနတော-ဖြင့် ဝိနယနတော-၌ နီဓာတ်၏ တားမြစ်ခြင်းအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုၚင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ကာယဝါစာနံ-၌ ကာယဝါစာ-အရ ကိုယ်နှုတ်ကိုသာ မယူရ၊ ဌာနူပစာအားဖြင့် ကိုယ်နှုတ်၌ဖြစ်သော လွန်ကျူးမှုကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုၚင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ-၂) ဖြင့် သင်္ခေပဂါထာ၌ ဝိဝိဓနယ မည်ခြင်းအကြောင်း ဝိသေသနယ မည်ခြင်း အကြောင်း ဝိနယနမည်ခြင်းအကြောင်းများကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➢ ❾ ॥ **ဝိနယ-နှစ်ခုအထူး** ॥ ॥ အယံ ဝိနယော-ဝယ် ဝိနယ-သဒ္ဒါကား အတ္ထ ပညတ် သညီပါဠိဒြဗ်ဟော ဖြစ်ပါသည်။ ဝိနယောတိ အက္ခာတော-၌ ဝိနယ-သဒ္ဒါကား သဒ္ဒပညတ် သညာဂုဏ်ဟော ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

* **အနုပညတ်သည်** လောကဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်၌ ဒဠှီကမ္မပယောဇန ဖြစ်ပါသည်။ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်၌ သိထိလကရဏပယောဇန ဖြစ်ပါသည်။

* **ဝိသေသနယာ ဧတ္ထာတိ ဝိနယော-၌ ဝိသေသနယဖြစ်ပုံ** ॥ ॥ အနုပညတ်သည် ယေဘုယျအားဖြင့် လောကဝဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်များ၌ မြဲမြံခိုင်ခန့်ခြင်း၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်များ၌ ပေါ့လျော့စွာဖြစ်ခြင်း အကျိုးရှိသောအားဖြင့် မူလပညတ်နှင့် မတူကွဲပြား ထူးခြားလာသောကြောင့် ဝိသေသနယ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ❶❿ ॥ (င) **ဝုတ္တံ-၌ ဓာတ်အရ အနက္ခတ္ထကို ရှု၍** ॥ ॥ ဝိဝိဓ ဝိသေသနယတ္တာ ဂါထာကို ဟောသော ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ မထေရ်၏ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏

http://www.dhammadownload.com

(၁) ထိုဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) ဝိဝိဓဝိသေသနယတ္တာ ဂါထာစကားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ မထေရ်၏ ယောနိသော မနသိကာရသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။

(၄) ဝိနယသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထ၌ လိမ္မာခြင်းအကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

*** ဟာန္ဒ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ အာမန္တယာမိ ဝေါ၊ ဝယဓမ္မာ သင်္ခါရာ၊ အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထ** (ဠ။၁၇) ၌ ဘာဝါလင်္ကာရထုတ်ပုံ ။ ။ (၁) သင်္ခါရတရားတို့ကို အာရုံပြု၍ ထိတ်လန့်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော သဟောတ္တပ္ပဉာဏ်သည် ဇိဂုစ္ဆဋ္ဌာယီဘာဝ+ဝိဘစ္ဆရသ မည်၏။ (၂) သင်္ခါရတရားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သင်္ခါရတရားတို့၏ ခယ ဝယ ဝိပရိဏာမ အနိစ္စတာ-စသော သဘောသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဟန္ဒ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ အာမန္တယာမိ ဝေါ၊ ဝယဓမ္မာ သင်္ခါရာ၊ အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထ-ဟု တိုက်တွန်းတော်မူခြင်း, တိုက်တွန်းတော်မူသည့်အတိုင်း ကျင့်သဖြင့် ရဟန်းတို့၏ သိက္ခာသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံခြင်း, ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ကို ရခြင်းစသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(တနည်း) **သမ္ပာဒေထ–အရ** ။ ။ (၁) မြတ်စွာဘုရားရှင် သန္တာန်တော်၌ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဝီရိယပြဓာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် (ဝါ) ဝီရိယသည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ+ဝီရရသ မည်၏။ (၂) ဘိက္ခဝေါ အာမန္တယာမိ ဝေါ-အရ အနီးရှိ ရဟန်းတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အစုံဖြစ်သော အင်ကြင်းပင်ပျိုတို့၏ အကြားအရပ်, လျောင်းစက်ရာ ညောင်စောင်းတော်, ကဆုန်လပြည့်နေ့, ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခါနီး ကာလတို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) တိုက်တွန်းတော်မူသည့်အတိုင်း အပ္ပမာဒ တရား၌တည်၍ ကျင့်ကြံကျိုးကုတ် အားထုတ်သဖြင့် သဂ္ဂ မဂ္ဂ ဖလ နိဗ္ဗာန အကျိုးအဆက်ဆက်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဂါထာ (၁၇)

(က) ဣတရံ ပန အတ္တာနံ သူစနတော၊ သုဝုတ္တတော သဝနတော ထ သူဒနတော၊
သုတ္တာဏာ သုတ္တသဘာဂ - တော စ "သုတ္တ" န္တိ အက္ခာတံ၊
(ခ) တဉှိ အတ္တတ္ထပရတ္ထာဒိဘေဒေ အတ္ထေ သူစေတိ၊
(ဂ-၁) သုဝုတ္တာ စေတ္ထ အတ္ထာ (ဂ-၂) ဝေနေယျဇ္ဈာသယာနုလောမေန ဝုတ္တတ္တာ၊
(ဃ-၁) သဝတိ စေတံ အတ္ထေ သဿမိဝ ဖလံ၊ (ဃ-၂) ပသဝတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊
(င-၁) သူဒတိ စေတံ (င-၂) ဓေနု ဝိယ ခီရံ ပဂ္ဃရာပေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊
(စ-၁) သုဋ္ဌု စ နေ တာယတိ၊ (စ-၂) ရက္ခတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ဆ) သုတ္တသဘာဂဉ္စေတံ၊
(ဇ-၁) ယထာ ဟိ တစ္ဆကာနံ သုတ္တံ ပမာဏံ ဟောတိ၊ ဧဝမေတမ္ပိ ဝိညူနံ၊ (ဇ-၂) ယထာ စ သုတ္တေန သင်္ဂဟိတာနိ ပုပ္ဖာနိ န ဝိကိရိယန္တိ န ဝိဒ္ဓံသိယန္တိ၊ ဧဝမေဝ တေန သင်္ဂဟိတာ အတ္ထာ၊

http://www.dhammadownload.com

(ဈ) တေနေတမေတာသာ ဝဓနကောသလ္လတ္ထံ ဝုတ္တံ -

အတ္ထာနံ သူစနတော၊ သုဝုတ္တတော သဝနတော ထ သူဒနတော၊

သုတ္တာဏာ သုတ္တသဘာဂ- တော စ ""သုတ္တ""န္တိ အက္ခာတ""န္တိ၊ (၄၊ ၁၈။)

[အဖွင့်နှင့်အညီ] သုတ္တံ=အကျိုးတို့ကို။ (ဝါ) အကျိုးအနက်တို့ကို ပြတတ်သောသုတ်။ သုတ္တံ=ကောင်းစွာ ဟောအပ်ကုန်သော အကျိုး (ဝါ) အကျိုးအနက်တို့ရှိသောသုတ်။ သုတ္တံ=အကျိုး (ဝါ) အကျိုးအနက်တို့ကို ကောင်းစွာဟောအပ်ကုန်ရာသုတ်။

သုတ္တံ=အကျိုးတို့ကို (ဝါ) အကျိုးအနက်တို့ကို သိတတ် (ဝါ) ဖြစ်စေတတ် (ဝါ) ပွားစေတတ်သောသုတ်။

သုတ္တံ=အကျိုးတို့ကို (ဝါ) အကျိုးအနက်တို့ကို သွန်းလောင်းတတ် (ဝါ) ယိုစေတတ်သော သုတ်။ သုတ္တံ=အကျိုးတို့ကို (ဝါ) အကျိုးအနက်တို့ကို ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်တတ်သော သုတ်။ သုတ္တံ=တမျဉ်းချည် ပန်းသီတန်ချည်ကဲ့သို့သော သုတ်။

➢ ❶ ။ (က) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား။ဣတရံ၊ဝိနည်းပိဋကမှ တစ်ပါးသော သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို။(ဣတရဿ၊ဝိနည်းပိဋကမှ တစ်ပါးသော သုတ္တန်ပိဋက၏။)

အတ္ထာနံ၊စီးပွားတို့၏။(ဝါ) တို့ကို။သူစနတော၊ထင်ရှားပြတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။သုဝုတ္တတော၊ကောင်းစွာ ဟောအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။သဝနတော၊သီးတတ်ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ အထ၊ထိုမြို့။သူဒနတော၊သွန်ချတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။သုတ္တာဏာ၊ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ သုတ္တ သဘာဂတောစ၊တမျဉ်းကြိုး ပန်းသီချည်နှင့်တူသော အဖို့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ (သုတ္တတ္ထဝိဒူဟိ၊သုတ္တသဒ္ဒါ၏အနက်ကို သိကုန်သော ပညာရှိတို့သည်။) သုတ္တန္တိ၊သုတ္တမည်၏ဟူ၍။အက္ခာတံ၊ဆိုအပ်ပြီ။

(ခ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။ (တစ်နည်း) ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။တံ၊ထို သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်သည်။အတ္တတ္ထ ပရတ္ထာဒိဘေဒေ၊အတ္တတ္ထ ပရတ္ထ အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော။ အတ္ထေ၊စီးပွားတို့ကို။ (ဝါ) စီးပွား အနက်တို့ကို။ သူစေတိ၊ထင်ရှားပြတတ်၏။ (အတ္ထာနံ၊တို့ကို။တသ္မာ သူစနတော၊ထိုသို့ ထင်ရှားပြတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း)

(ဂ) စ၊အဖို့တစ်ပါးကား။ဧတ္ထ၊ဤ သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌။(အတ္တတ္ထ ပရ-တ္ထာဒိဘေဒါ၊ကုန်သော။) အတ္ထာ၊တို့ကို။သုဝုတ္တာ၊ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ (ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ဝိညာယတိ၊သိအပ်သနည်း။)ဝေနေယျဇ္ဈာသယာနုလောမေန၊ ဝေနေယျတို့၏ အဇ္ဈာသယအား လျော်သောအားဖြင့်။ဝုတ္တတ္တာ၊ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ။(ဝိညာယတိ၊သိအပ်၏။ အတ္ထာနံ၊တို့၏။တသ္မာ သုဝုတ္တတော၊ထိုသို့ ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။)

(ဃ) [ဥပမာအတွင်းသွင်း] စ၊အဖို့တစ်ပါးကား။သဿံ၊ကောက်သည်။ဖလံ၊အသီးကို။

http://www.dhammadownload.com

သဝတိ က္ကဝ၊သီးတတ်သကဲ့သို့။(တထား၊ထို့အတူ)တော၊ဤသုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်သည်။အတ္တတ္ထ ပရတ္ထာဒိဘေဒေ၊အတ္တတ္ထ ပရတ္ထ အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော။အတ္ထေ၊ စီးပွားတို့ကို။(ဝါ) စီးပွား အနက်တို့ကို။သဝတိ၊သီးတတ်၏။ပသဝတိ၊ဖြစ်စေတတ်၏။ က္ကတိ၊ ဤအနက်သည်။(ဝါ) ကို။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်သည်။(ဝါ) ဆိုလိုသည်။ဟောတိ၊၏။(အတ္ထာနံ၊တို့ကို။ တသွာသဝနတော၊ထိုသို့ သီးတတ် ဖြစ်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။)

* **မသဝတိ၊သီးတတ်၏။**[သဒ္ဒတ္ထ] အကျိုးကို ပြီးစေတတ်၏။ [အဓိပ္ပါယတ္ထ]

(ငေ) [**ဥပမာ အပြင်ဆုတ်**] စ၊အဖို့တစ်ပါးကား။တော၊ဤသုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်သည်။အတ္တတ္ထ ပရတ္ထာဒိဘေဒေ၊အတ္တတ္ထ ပရတ္ထ အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော။အတ္ထေ၊ စီးပွားတို့ကို။(ဝါ) စီးပွား အနက်တို့ကို။သူဒတိ၊သွန်ချတတ်၏။(ကိမိဝ၊အဘယ်ကဲ့သို့နည်း) ဓေနုနွားမသည်။ခီရံနို့ရည်ကို။သူဒတိ ဝိယ၊သွန်ချသကဲ့သို့တည်း။ ပဂ္ဃရတိ၊သွန်ချတတ်၏။ က္ကတိ၊ဤအနက်သည်။(ဝါ)ကို။ဝုတ္တံ၊သည်။ဟောတိ၊၏။(အတ္ထာနံ၊တို့ကို။တသွာ သူဒနတော၊ ထိုသို့ သွန်ချတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။)

* **သူဒတိ-သွန်းတတ်၏။** (သဒ္ဒတ္ထ) ယိုစေတတ်၏။(ဝါ) ဖြစ်စေတတ်၏။ (ဝါ) ပြီးစေတတ်၏။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

(**စ**) စ၊ကား။တော၊ဤသုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်သည်။သုဋ္ဌု၊ကောင်းစွာ။အတ္တတ္ထ ပရတ္ထာဒိဘေဒေ၊ကုန်သော။နေ၊ထိုစီးပွားတို့ကို။(ဝါ) ထိုစီးပွားအနက်တို့ကို။တာယတိ၊စောင့်ရှောက်တတ်၏။ရက္ခတိ၊စောင့်ရှောက်တတ်၏။က္ကတိ၊ဤအနက်သည်။(ဝါ)ကို။ဝုတ္တံ၊သည်။ ဟောတိ၊၏။(အတ္ထာနံ၊တို့ကို။တသွာ သုတ္တာဏာ၊ထိုသို့ ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။)

(**ဆ**) စ၊ကား။တော၊ဤသုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်သည်။သုတ္တသဘာဂံ၊တမျဉ်းကြိုး ပန်းသီချည်နှင့်တူသော အဖို့ရှိ၏။(ဝါ) တမျဉ်းကြိုး ပန်းသီချည်နှင့်သဘောတူ၏။

(**ဇ**) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။တစ္ဆကာနံ၊လက်သမားတို့၏။သုတ္တံ၊တမျဉ်းကြိုးသည်။ပမာဏံ၊လိုရင်း ပမာဏသည်။ဟောတိ ယထာ၊ဖြစ်သကဲ့သို့။ဧဝံ၊ဤအတူ။ဧတမ္ပိ၊ဤသုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်သည်လည်း။ ဝိညူနံ၊တရားဆုံးဖြတ်သော ပညာရှိတို့၏။ (ပမာဏံ၊လိုရင်း ပမာဏသည်။ဟောတိ၊၏။) စ၊တမျဉ်းကြိုးနှင့် တူပုံသာ မကသေး။သုတ္တေန၊ချည်ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာနိ၊သိမ်းယူအပ်ကုန်သော။(ဝါ) သီကုံးအပ်ကုန်သော။ပုပ္ဖာနိ၊ပန်းတို့ကို။ဝါတေန၊ လေသည်။န ဝိကိရိယန္တိ ယထာ၊အရပ်တစ်ပါးသို့ ရောက်သွားအောင် ဖရိုး ဖရဲ မဖြန့်ကြဲအပ် မဖြန့်ကြဲနိုင်ကုန်သကဲ့သို့။န ဝိဒ္ဓံသိယန္တိ ယထာ၊မဖျက်ဆီးအပ် မဖျက်ဆီးနိုင်ကုန် သကဲ့သို့။ ဧဝမေဝံ၊ဤအတူ။ဧတေန၊ဤသုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ဖြင့်။သင်္ဂဟိတာ၊ သိမ်းယူအပ်ကုန်သော။အတ္တတ္ထ ပရတ္ထာဒိဘေဒါ၊အတ္တတ္ထ ပရတ္ထ အစရှိသော အပြားရှိကုန် သော။အတ္ထာ၊ စီးပွားတို့ကို။(ဝါ) စီးပွား အနက်တို့ကို။မိစ္ဆာဝါဒေန၊မိစ္ဆာဝါဒသည်။န ဝိကိ

http://www.dhammadownload.com

ရိယန္တိ၊ဖရို ဖရဲ မကြဲနိုင်ကုန်။န ဝိဒ္ဓံသိယန္တိ၊မဖျက်ဆီးအပ် မဖျက်ဆီးနိုင်ကုန်။ (တံသွာ-သုတ္တသဘာဂတောစ၊ထိုသို့ တမျဉ်းကြိုး ပန်းသီချည်နှင့်တူသော အဖိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။သုတ္တတ္တဝိဒူဟိ၊သုတ္တသဒ္ဒါ၏အနက်ကို သိကုန်သော ပညာရှိတို့သည်။သုတ္တန္တိ သုတ္တ-ဟူ၍။အက္ခာတံ၊ဆိုအပ်ပြီ။

(၈) တေန၊ထို အတ္ထာနံ သူစနတော အစရှိသော ဟိတ်ခြောက်ရပ်ဖြင့်။တေသံ၊ ဤသုတ္တသဒ္ဒါ၏။ဝစနတ္ထ ကောသလ္လတ္ထံ၊ဝိဂ္ဂြဟ် ဝစနတ်၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ဉာဏ်အကျိုးငှာ။အတ္ထာနံ (ပ) အက္ခာတန္တိ၊အတ္ထာနံ (ပ) အက္ခာတံ-ဟူသော။ ဇတံ ဂါထာ ဝစနံ၊ဤဂါထာ စကားကို။(တနည်း) ဇတံ အတ္ထဝစနံ၊ဤအနက်ကို ပြကြောင်း စကားကို။(မဟာဋီအဋ္ဌကထာဆရာသည်) ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်ပြီ။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၁၀၇)

➢ ❷။ (က) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ ဝိနယ-သဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ သုတ္တသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကို ပြတော်မူခြင်းငှာ (က) မိန့်။

(က) **၌ သုဝုတ္တတော အစရှိသော စတုတ္ထပါဒသို့**/ ဆရာ၊ ဆရာသည် အတ္ထာနံ သူစနတော-ဟူသော ပထမပါဒဖြင့် သုတ္တံပုဒ်ကို အတ္ထေ သူစေတီတိ သုတ္တံ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ သုတ္တံပုဒ်၌ ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထ တစ်မျိုးသာ ဖြစ်သင့်ပါသလော။ သုတ္တံပုဒ်၌ မည်သည့် ဝစနတ္ထများ ဖြစ်နိုင်ပါသေးသနည်း။ အခြားဖြစ်နိုင်သော ဝစနတ္ထများကို မပြသော် ဆရာအား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် သုဝုတ္တတော သဝနတောထ သူဒနတော-မိန့်။

(ခ) **သို့/ အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် (ဝါ) (က) ၌ အတ္ထာနံ သူစနတော-ပါဒ်ဖြင့် သုတ္တ-သဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင် အကျယ်အားဖြင့် ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် အတ္ထာနံ သူစနတော-ဟူသော ဟိတ်ပါဒ်ဖြင့် အကျယ်ကိုရင်း, သုတ္တသဒ္ဒါ၏ သူစဓာတ် တ-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသည်ကိုရင်း ပြဆိုတော်မူ၏။ ၎င်း သူစဓာတ် တ-ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော သုတ္တ-သဒ္ဒါသာ ရှိပါသလော။ အခြားသော ဓာတ်ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော သုတ္တ-သဒ္ဒါကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား• သူစဓာတ် တ-ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော သုတ္တသဒ္ဒါသာ ရှိသည် မဟုတ်၊ အခြားသော သုပုဗ္ဗ ဝစဓာတ် (ဝါ) ဥစဓာတ် တ-ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော သုတ္တ-သဒ္ဒါကိုလည်း ငါ ပြဆို၏ဟူလို။

(ဂ-၂) **သို့/ အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ဂ-၁) ဖြင့် အဓိကရဏသာဓနအားဖြင့် (ဝါ) သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်အားဖြင့် သုတ္တမည်သည်၏အဖြစ်ကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ဝိနည်း အဘိဓမ္မာတို့သည်လည်း သုဝုတ္တဖြစ်လျက် သုတ္တန်ကိုသာ သုတ္တမည်၏ဟု ဆိုခြင်း၌ အကြောင်းကို ပြခြင်းငှာ (ဂ-၂) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ–၂) သို့/ **အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ-၁) ဖြင့်--ပြဆို၏။ ဝိနည်း အဘိဓမ္မာတို့သည်လည်း ကောင်းစွာဟောအပ်ရာ ဖြစ်ကုန်သည်မဟုတ်တုံလော၊ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ဤသုတ္တန်ကိုသာ ဤသို့ ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ-၂) ဝါကျကိုမိန့်။

(ဃ) သို့/ **အစန္တာလီနစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဝါကျ သင်္ခေပစကားရပ်၌ သုတ္တံ-ဟု ဆို၏။ သုတ္တံ-ပုဒ်ကို သဝန် သုတ္တံ၊ သဝတိ ဓေနာတိ သုတ္တံ-ဟု ဘာဝသာဓန, ကရဏသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရပါမည်လော။ အဘယ် ဝစနတ္ထ ပြုရပါမည်နည်း။ (အဗျာပိတတင်) စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

ကား• (ဃ) ဖြင့် သဝတီတိ သုတ္တံ-ဟု ဝစနတ္ထ ပြုရပါမည်ဟူလို။

(ဃ–၁) သို့/ **အနုသန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် သုတ္တသဒ္ဒါ၏ သု-သဒ္ဒူပပဒ ဝဓာတ် တ-ပစ္စည်း၏အဖြစ်ကိုရင်း, တ-ပစ္စည်း၏ အဓိကရဏသာဓန၌ ဖြစ်ခြင်းကိုရင်း, သုတ္တမည်ခြင်း၌ အကြောင်းကိုရင်း ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ သုဓာတ် တ-ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကိုရင်း, တ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ ဖြစ်ခြင်းကိုရင်း ပြခြင်းငှာ (ဃ-၁) ကိုမိန့်။

(ဃ–၂) သို့/ **အနုသန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ဃ-၁) ဖြင့် သုဓာတ် တ-ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကိုရင်း, တ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ ဖြစ်ခြင်းကိုရင်း, ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အနုပုဗ္ဗသိက္ခာစသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကာလအထူးသို့ရောက်မှ သီလာဒိအတ္တကို ပြီးစေခြင်းနှင့် သု-ဓာတ်၏ ပသဝန, ဖလနအနက်၌ဖြစ်ခြင်းကို ပြခြင်းငှာ (ဃ-၂) ကိုမိန့်။

(ဃ–၂) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ-၁) ဖြင့် --ပြဆို၏။ အဘယ်ကာလ၌ သီလာဒိအတ္တကို ပြီးစေပါသနည်း၊ သင်ဆဲ နာဆဲ ဆောင်ဆဲ-စသော ခဏ၌ (ဝါ) ကာလ၌ သီလာဒိအတ္တကို ပြီးစေပါသလော၊ သုဓာတ်သည် အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း၊ သဝန, သန္ဒန-စသော အနက်၌ ဖြစ်ပါသလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ-၂) မိန့်၊

(ဃ–၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ-၁) ဖြင့် သုတ္တံ-ပုဒ်ကို သဝတိ-ဟု သုဓာတ်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ သုဓာတ်သည် သဝနအနက်၌ ဖြစ်ပါသလော။ အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ-၂) ကိုမိန့်။

ကား• ကြားနာခြင်း သဝနအနက်၌ မဖြစ်၊ သီးတတ် ဖြစ်စေတတ်သော ပသဝနအနက်၌ ဖြစ်၏ဟူလို။

(ဇ–၂) သို့/ **အနုသန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ဇ-၁) ဖြင့် သုတ္တံ-ဟူသောပုဒ်၏ သူဒဓာတ်+တပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကိုရင်း, တပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ ဖြစ်ခြင်းကိုရင်း, သူဒနတော၌ ယုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ဖြစ်ခြင်းကိုရင်း ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ အကြောင်းဥပါယ်၌ လိမ္မာသူတို့အားသာ အကျိုးပြီးခြင်းကိုရင်း, သူဒဓာတ်၏ ပဂ္ဃရဏတ္ထ၌ ဖြစ်ခြင်းကိုရင်း (ဝါ) သွန်းခြင်းဟူသည် အကျိုးတို့ကို ယိုစေခြင်း, ဖြစ်စေခြင်းပင်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း

http://www.dhammadownload.com

ပြလိုရကား (င-၂) ကိုမိန့်။

(င-၂) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င-၁) ဖြင့် သူဒတိ စေတံ-ဟု ဆို၏။ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အကျိုးတို့ကို ပြီးစေပါသနည်း၊ အကြောင်းဥပါယ်၌ မလိမ္မာသော သူတို့အားလည်း အကျိုးတို့ကို ပြီးစေပါသလော၊ သူဒစာတ်သည် အဘယ်အနက်၌ဖြစ် ပါသနည်း၊ ပဌ္ဌရဏတ္ထမှတပါးသော အနက်၌ဖြစ်ပါသလော၊ (ဝါ) သွန်းခြင်းဟူသည် အဘယ်နည်း၊ အကျိုးတို့ကို ယိုစေခြင်း, ဖြစ်စေခြင်းမှတပါးလေလော။ စုဒ်-(င-၂) မိန့်။

(စ-၂) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (စ-၁) ဖြင့် သုတ္တဟူသောပုဒ်၌ သု-သဒ္ဒါပုဗ္ဗ တာဓာတ်+အပစ္စည်း၏အဖြစ်ကိုရင်း, သုသဒ္ဒါသည် သုဋ္ဌုအနက်၌ဖြစ်သည်ကိုရင်း၊ အ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တားအနက်၌ဖြစ်ခြင်းကိုရင်း (ဝါ) သုတ္တာဏာ၌ သုသဒ္ဒါ၏ သုဋ္ဌုအနက်၌ ဖြစ်ခြင်းကိုရင်း, ယုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ ဖြစ်ခြင်းကိုရင်း, ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ တာ-ဓာတ်၏ ရက္ခဏအနက်၌ဖြစ်ခြင်းကို ပြခြင်းငှာ (စ-၂) ကိုမိန့်။

(စ-၂) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ-၁) ဖြင့် သုဋ္ဌုစ နေ တာယတိ-ဟု ဆို၏။ တာ-ဓာတ်သည် အဘယ်အနက်၌ဖြစ်ပါသနည်း၊ ရက္ခဏအနက်မှတပါးသော အနက်၌ ဖြစ်ပါသလော၊ စုဒ်ကြောင့် (စ-၂) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ)ဖြင့် ကောင်းစွာအကျိုးတို့ကို စောင့်ရှောက်တတ် သောကြောင့် သုတ္တမည်၏ဟု သုတ္တာဏာ-ဟူသော အကျဉ်းသင်္ခေပဟိတ်ပုဒ်၏ အကျယ် ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ယင်းအကျဉ်း သင်္ခေပ ဟိတ်ပုဒ်၏ အကျယ်ကိုသာ ဆရာ ဖွင့်ပြ မည်လော။ သုတ္တသဘာဂတော-ဟူသော အကျဉ်းသင်္ခေပ ဟိတ်ပုဒ်၏ အကျယ်ကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

(ဇ-၁) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဆ) ဖြင့် သုတ္တန်ပိဋကတ်၏ တံမျဉ်းချည်နှင့်တူ သော အဖို့ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ဆိုတော်မူ၏။ တူပုံအခြင်းအရာကို အကျယ်မပြတော့ပြီ လော။ တမျဉ်းချည်နှင့် တူပုံကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဇ-၁) ကို မိန့်။

(ဇ-၂) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဇ-၁) ဖြင့် သုတ္တသဒ္ဒါ၏ လက်သမား တို့၏ တမျဉ်းချည်ကြိုးနှင့် ပမာဏအဖြစ်တူပုံကို နှိုင်းခိုင်းဥပမာပြကာ သုတ္တံ ဝိယာတိ သုတ္တံ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ သုတ္တသဒ္ဒါ၏ ပန်းသီတန် ကြိုးနှင့် တူပုံကို ခိုင်းနှိုင်းဥပမာပြကာ သုတ္တံ ဝိယာတိ သုတ္တံ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်ကို ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (ဇ-၂) ကိုမိန့်။

(ဈ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ဆ) ဖြင့် သုတ္တန်ဒေသနာတော်၏ တမျဉ်းချည်, ပန်းသီတန်ချည်နှင့်တူသည်၏ အဖြစ်ကိုပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော တမျဉ်းချည် ပန်းသီတန်ချည်နှင့် တူသည်၏အဖြစ်ကိုပင်လျှင် ထင်စွာပြခြင်းငှာ (ဈ) မိန့်။

(ဥ) သို့/ **အယုတ္တာဒောသစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် အကြင် အကြင်

http://www.dhammadownload.com

ဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်ဖြင့် သုတ္တသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကို ပြဆို၏။ ဝိနယသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထ ကောသလ္လအကျိုးငှာ ဝိဝိဓ ဝိသေသနယတ္တာ-စသော ဂါထာကို ဆိုတန်စေ, ဤ အတ္ထာနံ သူစနတော-စသော ဂါထာကိုကား အဘာယ်အကျိုးငှာ (ဝါ) အဘာယ့်ကြောင့် ဆိုအပ်ပါ သနည်း၊ ဝိနယသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကို ပြပြီးသည်၏အခြားမဲ့၌ နိကာယဝသေန ပဥ္စဝိဓံဟူ သော သခေ်ပ၏ ဝိတ္ထာရကို ပြဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဈ) မိန့်။

အမှာ/ ဤကား မြို့ပြင်ကြီးဆရာတော်၏ အတက်ဖြစ်သည်။

➤ ❸ ။ [ဂ–ဝါကျကို၌] (၁) နနု ဝိနယာဘိဓမ္မေသုပိ အတ္ထာ သုဝုတ္တာ၊

(၂) အထ ကသ္မာ သုဝုတ္တာစေတ္ထ အတ္ထာတိ ဝုတ္တာ။ (၃) နနု ဝေနေယျဇ္ဈာသယာ နုလောမေန သုတ္တန္တပိဋကံ ဝုတ္တံ။ (၄) တသ္မာ သုဝုတ္တာစေတ္ထ အတ္ထာတိ ဝုတ္တာ။

(တစ်နည်း) (၁) နနု ဝိနယာဘိဓမ္မာပိ သုဝုတ္တာ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဣဒမေဝ "သုဝုတ္တာ စေတ္ထ အတ္ထာ"တိ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု ဝေနေယျဇ္ဈာသယာနုလောမေန ဝုတ္တတ္တာ။

(၄) တသ္မာ ဣဒမေဝ "သုဝုတ္တာ စေတ္ထ အတ္ထာ"တိ ဝုတ္တံ။

[ဧ–ဝါကျကို၌] (၁) နနု သူဒတီတိ တေသ ယရတိ သိဗ္ဗတီတိ အတ္ထော ဘဝတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ ပဂ္ဃရာပေတီတိ ကာရိတဝသေန အတ္ထော ဝုတ္တော။

(၃) နနု သကမ္မိကဓာတုတ္တာ။

(၄) တသ္မာ ပဂ္ဃရာပေတီတိ ကာရိတဝသေန အတ္ထော ဝုတ္တော။

➤ ❹ ။ စိတ္တံ အဓိ အာဂန္တွာ သယတီတိ **အဇ္ဈာသယော**။

(၃) စိတ်၌လာ၍ ကိန်းခြင်း ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနပေဟတု မည်၏။

(၅) အလိုဟူသော အနက်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (ဝါ) အလိုဟူသော အနက်ရှိ သော ဒိဋ္ဌိနှင့် ဉာဏ်တို့သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဓိပ္ပါယ, အာသယ,စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဝိနေတဗ္ဗောတိ **ဝေနေယျော**။ (၃) ဆုံးမခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနပေဟတု မည်၏။ (၅) ဝေနေယျ သတ္တဝါဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝိနီတပုဂ္ဂလ, ဘဗ္ဗပုဂ္ဂလ စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဝေနေယျာနံ အဇ္ဈာသယော **ဝေနေယျဇ္ဈာသယော**။ (၃) ဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အလိုဆန္ဒနှင့် ဌာန ဌာနီ/သာမိ သံ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနပေဟတု မည်၏။ (၅) ဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အလိုဆန္ဒဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝေနေယျာဓိပ္ပါယ, ဝေနေယျာဓိမုတ္တိ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* သသန္တိ ဇီဝန္တိ တေနာတိ **သဿံ**။ (၃) ညှဉ်းဆဲခြင်းကြိယာသကတ်သည်ရင်း၊ ကောက်၌တည်သော ပကတူပနိဿယသတ္တိဟူသော ကရဏတ္ထ ကြိယာသကတ်သည်

http://www.dhammadownload.com

ဂုင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကောက်စပါးဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကိဋ္ဌ, ဓည, ဗီဟိ-ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါတို့သည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဓေတိ ပိဝတိ ဣတော ခီရံ ပေါတကောတိ **ဓေနု**။ (၃) သောက်စို့ခြင်းကြိယာ, အမိနွားမ၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော အပါဒါနဋ္ဌကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သားငယ်ရှိသော နွားမဖြစ်အနက်သည် ဝစနီယ။ (၆) နဝပ္ပသူတိကာ။

တစ္ဆတိ တနုံ ကရောတီတိ **တစ္ဆကော**။ (၃) ပါးအောင်ပြုခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) လက်သမားဖြစ်အနက်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝဍ္ဎကီ-စသော--။

* သုတ္တိယတေ ဂဏ္ဌိယတေ ဝေဌိယတေ အနေနာတိ **သုတ္တံ**။ သမာနော ဘာဂေါ ယဿ သုတ္တဿာတိ **သဘာဂံ**။ (အစိတ်) သုတ္တေန သဘာဂံ **သုတ္တသဘာဂံ**။(အပေါင်း)

(၃) တမျဉ်းကြိုး ပန်းသီချည်၏ တူသော အဖို့ရှိသော သုတ္တန်ပိဋကတ်နှင့် သဒိသ သဒိသီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သုတ္တန်ပိဋကတ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တန္တသဒိသံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထမည်၏

[စ-နှင့်အညီ] အတ္ထေ သူစေတီတိ **သုတ္တံ**။ (၃) အကျိုးကို ထင်ရှားစွာပြုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သုတ္တန်ပိဋကဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) သူစန, သုတ္တန္တ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

[ဂ-နှင့်အညီ] သုဋ္ဌု ဝုတ္တာ ဧတ္ထာတိ သုတ္တံ။ (၃) ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်သော အကျိုးတရားများနှင့် သုတ္တန်ပိဋက၏ ဂုဏ်-ဂုဏော/ဌာနီ ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

သုဋ္ဌု ဝုစ္စန္တေ ဧတ္ထာတိ **သုတ္တံ**။ (၃) ကောင်းစွာ အကျိုးတို့ကို ဟောခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

[စ-နှင့်အညီ] အတ္ထေ သုဋ္ဌု တာယတိ ရက္ခတီတိ **သုတ္တံ**။ (၃) အကျိုးတို့ကို (ဝါ) အကျိုး အနက်တို့ကို ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၆) သုတ္တန္တပါဝစနံ သုတ္တန္တပိဋကံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ။

➢ ❺ ။ **သူစနတော/သုဝုတ္တတော/သဝနတော/သူဒနတော/သုတ္တသဘာဂ တော**-ဟိတ်တို့၏ သမ္ဗန်ကား- ဣတရဿ သုတ္တဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

သူစေတိ-ကို သူစနတော-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သမ္ဗန်ကား ဣတရဿ သုတ္တဿ-ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) * (ဂ) ဝုတ္တတ္တာဟိတ်၏ သမ္ဗန်-သုတ္တဿ။ (၏/ကို စပ်)

သုဝုတ္တာ-ကို သုဝုတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် အတ္ထာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။(တို့၏/တို့ကိုစပ်)

➢ ❻ ။ (က) ၌ သူစနတော-ဖြင့် သုတ္တံ၌ သူစဓာတ်၏အဖြစ်ကိုဂုင်း (ဒု-ဓာတု ပဒ) သုတ္တံ၌ တ-ပစ္စည်း ကမ္မသာဓန၌ မသက်, ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏--ဂုင်း (ဒု ပစ္စယတ္ထ) သုတ္တံပုဒ်ကို သုစိတဗ္ဗန္တိ သုတ္တံ-ဟု ကမ္မသာဓန ဝစနတ္ထ မပြုရ၊ သူစေတီတိ

http://www.dhammadownload.com

သုတ္တံဟု ကတ္တုသာဓနေ ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ဋင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

သုဝုတ္တတော-ဖြင့် သုတ္တံပုဒ်ကို သုဋ္ဌု ,ဝုတ္တာ အတ္ထာ ဧတ္ထာတိ သုတ္တံ-ဟု သတ္တမိဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(တနည်း) သုဝုတ္တတော-ဖြင့် သုတ္တံ-၌ တ-ပစ္စည်းသည် ကမ္မသာဓနေ၌ မသက်၊ အဓိကရဏသာဓနေအနက်၌ သက်--ဋင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သုတ္တံပုဒ်ကို သုဋ္ဌု ဝုစ္စန္တိ ဧတ္ထာတိ သုတ္တံ-ဟု အဓိကရဏသာဓနေ ဝစနတ္ထပြု--ဋင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

သဝနတော-ဖြင့် သုတ္တံ-၌ သုဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) သုတ္တံ-၌ တ-ပစ္စည်းသည် ကမ္မသာဓနေ၌ မသက်၊ သုဒ္ဓကတ္တုသာဓနေအနက်၌သက်--ဋင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သုတ္တံပုဒ်ကို အတ္ထေ သဝတိ ပသဝတီတိ သုတ္တံ-ဟု သုဒ္ဓကတ္တုသာဓနေ ဝစနတ္ထပြု--ဋင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

သူဒနတော-ဖြင့် သုတ္တံ၌ သူဒဓာတ်၏--ဋင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) သုတ္တံ၌ တ-ပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓနေ၌ မသက်၊ သုဒ္ဓကတ္တုသာဓနေအနက်၌သက်--ဋင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သုတ္တံပုဒ်ကို သူဒတိ ပဂ္ဃရာပေတီတိ သုတ္တံ-ဟု သုဒ္ဓကတ္တုသာဓနေ ဝစနတ္ထပြု--ဋင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

သုတ္တာဏာ-ဖြင့် သုတ္တံ-၌ သုပုဗ္ဗ တာဓာတ်၏အဖြစ်ကိုဋင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) သုတ္တံ-၌ တ-ပစ္စည်းသည် ကမ္မသာဓနေ၌ မသက်၊ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်--ဋင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သုတ္တံပုဒ်ကို အတ္ထေ သုဋ္ဌု တာယတိ ရက္ခတီတိ သုတ္တံ-ဟု ကတ္တုသာဓနေ ဝစနတ္ထပြု--ဋင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

သုတ္တသဘာဂတော-ဖြင့် သုတ္တံ-၌ တ-ပစ္စည်းသည် အပစ္စတဒ္ဓိတ်၌ မသက်၊ ဥပမာတဒ္ဓိတ်၌သက်--ဋင်း (ပစ္စယတ္ထ) သုတ္တံပုဒ်ကို သုတ္တံ ဝိယာတိ သုတ္တံ-ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြု--ဋင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဓ) ၌ တံ-ဖြင့် သူစနတော၌ သူစန-အရ သုတ္တန်ပိဋကကို ကောက်ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

အတ္တတ္ထ ပရတ္ထာဒိဘေဒေ အတ္ထေ-ဖြင့် အတ္ထာနံ-၌ နံဝိဘတ်သည် သာမျတ္ထ၌ မသက်၊ကမ္မတ္ထ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုဋင်း(ဝိဘတျတ္ထ) အတ္ထာနံ-၌ အတ္ထ-အရ အမှတ်မရှိသော အရာဝတ္ထုများကို မယူရ၊ အတ္တတ္ထ ပရတ္ထ စသည် အပြားရှိသော အကျိုးစီးပွားများကို ယူရမည်၏--ဋင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

သူစေတိ-ဖြင့် သူစနတော၌ သူစနပုဒ်ဝယ် သူဓာတ် မဟုတ်၊ သူစဓာတ်၏--ဋင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) သူစန၌ ယုပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓနေအနက်၌ သက်--ဋင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သူစေတီတိ သူစနံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု--ဋင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ သုဝုတ္တာ စေတ္ထ အတ္ထာ-ဖြင့် သုဝုတ္တ၌ သု-ဥပသာရ၏ သုဋ္ဌုအနက်ကို

http://www.dhammadownload.com

ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သုဋ္ဌု ဝုတ္တာ ဇေတ္တတိ သုဝုတ္တံ-ဟု သုတ္တမိ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဝုတ္တကြိယာပုဒ်၏ ကံကို အတ္ထာ-ဟု ထည့်ရမည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝေနေယျဇ္ဈာသယာနုလောမေန ဝုတ္တာ-ဖြင့် ဝိနည်းနှင့် အဘိဓမ္မာ ပိဋကတို့ကိုလည်း ကောင်းစွာ ဘုရားရှင် ဟောကြားထားခဲ့သောကြောင့် သုတ္တ-ဟု ခေါ်နိုင်သော်လည်း ဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏ အလိုဆန္ဒ အဇ္ဈာသယတို့နှင့် လိုက်လျောညီညွတ်အောင် ဤသုတ္တန်ပိဋကကို ဘုရားရှင် ဟောကြားထားတော်မူသောကြောင့် ဤသုတ္တန်ပိဋကကိုသာ အတိသယနည်းအားဖြင့် သုတ္တ-ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။(ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ၌ သဝတိ-ဖြင့် သုတ္တံ၌ သုဓာတ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) တ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သဝတီတိ သုတ္တံ-ဟု ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဇတံ-ဖြင့် သုတ္တ-အရ သုတ္တန်ပိဋကကို ယူရမည်ဟု သိစေသည်။(အဘိဓေယျတ္ထ)

အတ္ထေ-ဖြင့် သုတ္တံ-၌ သုဓာတ်၏ ကံကို အတ္ထေ-ဟု ထည့်ရမည်ကို သိ(ဘာဝတ္ထ)

သဿမိဝ ဖလံ-ဖြင့် ကောက်ပင်ဟူသည် စိုက်ပျိုးဆဲခဏ၌ ချက်ခြင်းလက်ငင်း အသီး သီးလာသည်မဟုတ်၊ အစဉ်အတိုင်း ပြုပြင်စောင့်ရှောက်မှုဖြင့် နှစ်လ သုံးလစသည် ကာလ အတန်ကြာမှသာ အသီး သီးသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဤသုတ္တန်ပိဋကသည်လည်း ကြားနာခြင်း သင်အံလေ့ကျက်ခြင်း ပြုဆဲ ခဏ၌ပင် အကျိုးတရား ဖြစ်ထွန်းတိုးပွားလာသည် မဟုတ်၊ အစဉ်အတိုင်း သင်အံလေ့ကျက် ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်းဖြင့် ကာလအတန် ကြာပြီးမှသာ အကျိုးတရား ဖြစ်ထွန်းတိုးပွားစေသည်၏အဖြစ်ကို သိစေ။ (ဘာဝတ္ထ)

ပသဝတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-ဖြင့် ပသဝတိ=သီး၏ဟူသည် အကျိုးတရားများ ဖြစ်ထွန်းပြီးမြောက်စေခြင်းကိုပင် ဆိုလိုသည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(င) ၌ သူဒတိ ဇတံ-ဖြင့် သုတ္တံ-၌ သူဒဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) တ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သူဒတီတိ သုတ္တံ-ဟု ဝစနတ္ထ ပြု--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သူဒတ ဟူလိုလျက် ဝဏ္ဏဝိကာရဖြင့် ဒကို တ-ပြု၊ ဦကို ဥရဿ ပြု၍ သုတ္တံပုဒ်ပြီးသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သုတ္တ-အရ သုတ္တန်ပိဋကကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဓေနုဝိယ ခီရံ-ဖြင့် နွားမသည် သားမွေးပြီးစ သားရှိစဉ်ကာလ၌သာ နို့တံကို ကိုင်၍ ညှစ်သော် နွားနို့ညှစ်သူအား နို့ရမှု ပြီးမြောက်စေသကဲ့သို့ရင်း၊ နွားမသည် သားမွေးပြီးစ မဟုတ်သည့်ကာလ၌ နို့ညှစ်သူအား နို့ရမှုကို မပြီးမြောက်စေနိုင်၊ သားမွေးပြီးစပင်ဖြစ် သော်လည်း နို့တည်ရာမဟုတ်သော ဦးချိုစသည်၌ နို့ညှစ်သော လူမိုက်အား နို့ရမှု မပြီး မြောက်စေနိုင်သကဲ့သို့ရင်း ထို့အတူ ဤသုတ္တန်ပိဋကသည်လည်း နိဿရဏတ္ထ-စသော

http://www.dhammadownload.com

သင်နည်းမျိုးဖြင့် သင်ယူမှုသာလျှင် သီလ-စသော အကျိုးတရားကို ယိုစီးတိုးပွားစေ၏။ အလဂဒ္ဒူပမာ သင်ယူနည်းမျိုးဖြင့် သင်ယူသူတို့အား သီလ-စသော အကျိုးတရားတို့ကို သုတ္တန်ပိဋကသည် မယိုစီး မတိုးပွားစေနိုင်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။(ဘာဝတ္ထ)

ပဂ္ဃရာပေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-ဖြင့် သူဒတိ-ဟူသည် ယိုစီးစေခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(၈) ၌ သုဋ္ဌုစ နေ တာယတိ-ဖြင့် သုတ္တန္တ၌ သု-ဥပသာရ၏ သုဋ္ဌုဝါစက၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) အတ္တာနံ-၌ နံဝိဘတ်၏ ကမ္မတ္တ၌ သက်သည်၏--ရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သုဋ္ဌု တာယတီတိ သုတ္တာဏံ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

ရက္ခတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-ဖြင့် တာယတိ-၌ တာ-ဓာတ်သည် စောင့်ခြင်း-ရက္ခဏတ္ထကိုသာ ဟောသည်ကို သိစေပါသည်။ (ဓာတွတ္ထ)

(၉) ၌ သုတ္တသဘာဂဥ္စေတံ-ဖြင့် သုတ္တသဘာဂ-အရ သုတ္တန်ပိဋကကို ကောက်ယူရမည်ကို သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(၁၀) ၌ ယထာ ဧဝံ ယထာ ဧဝမေဝ-ဖြင့် သုတ္တသဘာဂ၌ သဘာဂသဒ္ဒါသည် သဘော-စသော အနက်ကို မဟော၊ အတူဟူသော သဒိသတ္ထကို ဟောသည်ကို သိစေပါသည်။(နာမလိင်္ဂတ္ထ)

သုတ္တံ-သုတ္တေန-တို့ဖြင့် သုတ္တသဘာဂ၌ သုတ္တ-အရ တမျဉ်းကြိုးနှင့် ပန်းသီတံချည်ကြိုးကို ကောက်ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ယင်းနှစ်နက်လုံးကို ဟောနိုင်အောင် သုတ္တဥ္စ သုတ္တဥ္စ သုတ္တံ-ဟု ဧကသေသ ကြံဆရမည်ကိုရင်း (လိင်္ဂပဒ) သိ။

တေံ-တေန တို့ဖြင့် သုတ္တသဘာဂ-အရ ဝိနည်းပိဋက စသည်ကို မယူရ၊ သုတ္တန်ပိဋကကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

တစ်ဝါကျလုံးဖြင့် တမျဉ်းကြိုးသည် လက်သမားတို့အား ပမာဏဖြစ်သကဲ့သို့ ဤသုတ္တန်ပိဋကသည်လည်း ပညာရှိတို့အား ပမာဏဖြစ်သောကြောင့် သုတ္တသဘာဂမည်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ပန်းသီတံ ချည်ကြိုးသည် လေတိုက်မှုကြောင့် ပန်းများကို ဖရိုဖရဲ မကျဲစေ မဖျက်ဆီးစေသကဲ့သို့ သုတ္တန်ပိဋကဖြင့် သိမ်းကြုံးရေတွက်ထားသော အတ္ထတို့သည်လည်း တစ်စုံတစ်ခုသော မိစ္ဆာဝါဒကြောင့် ဖရိုဖရဲ ပျက်စီးမှု မရှိသောကြောင့် သုတ္တန်ပိဋကသည် သုတ္တသဘာဂ မည်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ❶ ။ **အတ္တတ္ထပရတ္ထာဒိဘေဒေ အတ္ထေ–၌ အတ္ထ–အရ** ။ ။ ဟိတတ္ထ-အကျိုးစီးပွား ဟူသောအနက်၊ ဘာသိတတ္ထ-ဘုရားဟော ပါဠိတော်အနက်တို့ကို ယူရပါမည်။

အတ္တတ္ထပရတ္ထာဒိ–၌ အာဒိ–အရ ။ ။ (အတ္ထ-သည် ဟိတတ္ထကို ဟောခိုက်) ဒိဋ္ဌဓမ္မိကတ္ထ, သမ္ပရာယိကတ္ထ, လောကိယတ္ထ, လောကုတ္တရတ္ထ-တို့ကို ယူရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

အတ္တသဒ္ဒါ ဘာသိတတ္ထကို ဟောခိုက်– အာဒိ–အရ ။ ။ နိတတ္တ နေယျတ္တ မုချတ္တ ဥပစာရတ္တ ဂမ္ဘီရတ္တ ဥတ္တာနတ္တ စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

*** သုတ္တန်ဒေသနာ၏ မိမိ သူတစ်ပါး နှစ်ဦးသားတို့၏ အကျိုးစီးပွားပြတတ်ပုံ**

ထိုထိုသုတ္တန်ကို ရွတ်အံ နာယူ ပို့ချ ကြံစည် ဟောပြောသူအား သုတ်ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော သီလ-စသော အကျိုးတရားများ မိမိသန္တာန်မှာ ရှေးဦးစွာဖြစ်လာပါသည်။ ထိုသူမှတစ်ဆင့် သူတစ်ပါးအားလည်း ထိုသီလ-စသော အကျိုးများ ပြီးစေသောကြောင့် သုတ္တန်ဒေသနာသည် မိမိ သူတစ်ပါး နှစ်ဦးသားတို့ အကျိုးစီးပွားကို ပြတတ်ပါသည်။

➢ ❾ ။ (ဓ) ဝါကျ သင်္ဂဟိတာစ သုတ္တေန၊ န ကိရိယန္တိ ပုပ္ဖာနိ။

န ခံသိယန္တိ ဇဝမ္ပိ၊ တေန သင်္ဂဟိတာ အတ္ထာ။ (ဝတ္တဂါထာ၊အနုဋ္ဌဘာဆန်း)

➢ **❶❿ ။ (ဂ) ဝါကျ သုဝုတ္တာဥ္ဆ ဓာတ်၏ ကတ္တုဌကြိယာအရကို ကိုယ်ပြု၍**

(၁) ဝစဓာတ်၏ ကတ္တုဌကြိယာအရ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ (ဝါ) ယင်းစိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ဝီရိယသည် ဉဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ+ဓမ္မဝီရရသ မည်၏။ (၂) အတ္ထ-အရ အကျိုးစီးပွားအနက်တို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဒေသ, ကာလ, ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကပုဂ္ဂိုလ်, ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော ကရုဏာ ပညာနှင့် ဝေနေယျသွာသယအားလျော်စွာ ဟောအပ်သည်၏ အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဝေနေယျတို့၏ အတ္ထဝေဒ, ဓမ္မဝေဒ, သုတမယဉာဏ်, စိန္တာမယဉာဏ်, သုဂတိသို့ လားရခြင်း, ချမ်းမင်္ဂဖိုလ်ကိုရခြင်း-စသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(ဈ) ဝါကျလာ ဝုတ္တံ–၌ ဝစဓာတ်အရ ။ ။ (၁) သတိ ဝီရိယ အဓိမောက္ခ ဉာဏ်ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ (ဝါ) ယင်းစိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ဝီရိယသည် ဉဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ+ဓမ္မဝီရရသ မည်၏။ (၂) မနသာဝဝတ္ထပိတဖြစ်သော "အတ္တာနံ သူစနတော" ဂါထာသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဝစနတ္တ၌ လိမ္မာစေလိုသော သမ္မာဆန္ဒ, ယောနိသောမနသိကာရ စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဝစီဘေဒဖြစ်သော "အတ္တာနံ သူစနတော"ဂါထာနှင့် ဝစနတ္တကောသလ္လဉာဏ် စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၁၈) [ဋ၊၁၈။]

(က) ဣတရောပန - ယံ ဝတ္ထေ ဝုမိမဇ္ဈော၊ သလက္ခဏာ ပူဇိတာ ပရိစ္စိန္နာ၊

ဝုတ္တာဓိကာ စ မေွာ၊ အဘိဓမ္မော တေန အက္ခာတော၊

(ခ) အယမ္ပိ အဘိသဒ္ဒေါ ဝုမိလက္ခဏပူဇိတပရိစ္ဆိန္နာဓိကေသု ဒိဿတိ၊

(ဂ) တထာဟောသ "တဏ္ဍာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ နော ပဋိက္ကမန္တီတိ အာဒီသု ဝုမိယံ

http://www.dhammadownload.com

အာဂတော၊

(ယ) ဧတ္တ စ "" ရူပုပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ"" တိ အာဒိနာ နယေန ဝုတ္တမဟဂ္ဂတ္တာ ဝုတ္တာ၊

(င) ရူပါရမ္မဏံ ဝါ သဒ္ဒါရမ္မဏံ ဝါတိ အာဒိနာ နယေန အာရမ္မဏာဒီဟိ လက္ခဏီယတ္တာ သလက္ခဏာပိ၊ (စ) သေက္ခာ ဓမ္မာ၊ အသေက္ခာ ဓမ္မာ၊ လောကုတ္တရာ ဓမ္မာတိ အာဒိနာ နယေန ပူဇိတာပိ၊ (ဆ) တေနေတ မေတာသ ဝေနတ္တကောသလ္လတ္တံ ဝုတ္တံ-

[ဂါထာနှင့်အညီ အနက်] အဘိဓမ္မာ=ကြီးပွားခြင်းရှိကုန်သော တရားတို့ရှိကုန်သော အဘိဓမ္မာ။ အဘိဓမ္မာ=မှတ်ကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော တရားရှိကုန်သော အဘိဓမ္မာ။ အဘိဓမ္မာ=ပူဇော်အပ်ကုန် ပူဇော်ထိုက်ကုန်သော တရားတို့ရှိကုန်သော အဘိဓမ္မာ။ အဘိဓမ္မာ=ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သော တရားတို့ရှိကုန်သော အဘိဓမ္မာ။

အဘိဓမ္မာ=လွန်ကဲကုန်သော တရားတို့ရှိကုန်သော အဘိဓမ္မာ။

➢ ❶ ။ (က) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား။ဣတရော၊သုတ္တန်ပိဋကတ်မှ တစ်ပါးသော အဘိဓမ္မပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို။ * ယံ-ယေန၊အကြင်အကြောင်းကြောင့်။ဧတ္ထ၊ဤ အဘိဓမ္မပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌။ဝုဍ္ဍိမန္တော၊တိုးပွားခြင်းရှိကုန်သော။ဓမ္မာစ၊တရားတို့ ကိုရင်း။သလက္ခဏာ၊အမှတ်အသားနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာစ၊တို့ကိုရင်း။ပူဇိတာ၊ပူ ဇော်ထိုက်ကုန်သော။ဓမ္မာစ၊တို့ကိုရင်း။ပရိစ္ဆိန္နာ၊ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သော။ (ဝါ) အချင်းချင်း ရောယှက်ခြင်းကင်းကုန်သော။ဓမ္မာစ၊တို့ကိုရင်း။ အဓိကာ၊လွန်ကဲကုန်သော။ဓမ္မာစ၊တို့ကို ရင်း။(ဘဂဝတာ၊သည်။) ဝုတ္တာ၊ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။တေန၊ထို့ကြောင့်။(ထိုသို့ ဝုဍ္ဍိမန္တ အစရှိသော တရားတို့ကို ဟောတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်) အဘိဓမ္မတ္ထဝိဒူဟိ၊အဘိ ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို သိကုန်သော ပညာရှိတို့သည်။အဘိဓမ္မောတိ၊အဘိဓမ္မ-မည်၏ဟူ၍။ အက္ခာတော၊ဆိုအပ်ပြီ။[ဤကား စ-သဒ္ဒါကို ကာရကသမုစ္စည်းကြံ၍ အနက်ပေးပုံတည်း]

[စ-သဒ္ဒါ ဝါကျသမုစ္စည်းကြံ၍ အနက်ပေးပုံ] ယံ-ယေန ကာရဏေန၊ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊၌။ဝုဍ္ဍိမန္တော၊ကုန်သော။ဓမ္မာ၊တို့ကို။ဘဂဝတာ၊သည်။ဝုတ္တာ၊ကုန်ပြီ။တေန ကာရဏေနစ၊ ထိုအကြောင်းကြောင့်လည်း။(အဘိဓမ္မတ္ထဝိဒူဟိ၊တို့သည်။အဘိဓမ္မောတိ၊ဟူ၍။အက္ခာတော၊ ဆိုအပ်ပြီ။ (ကြွင်း ၄-ပုဒ် နည်းတူ) (ခ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။အယံ အဘိသဒ္ဒေါ၊ဤ အဘိ သဒ္ဒါသည်။(ဝါ)ကို။ဝုဍ္ဍိ လက္ခဏ ပူဇိတ ပရိစ္ဆိန္နာဓိကေသု၊ဝုဍ္ဍိအနက် လက္ခဏအနက် ပူဇိတအနက် ပရိစ္ဆိန္နအနက် အဓိက အနက်တို့၌။ဒိဿတိ၊ထင်ရှား၏။ (ဝါ) တွေ့မြင်အပ်၏။

(ဂ-၁) တထာဟိ၊ထိုစကားမှန်၏။(တနည်း) တထာဟိ၊ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအံ့။ဧသ- ဧသော၊ ဤ အဘိသဒ္ဒါသည်။ဗာဠှာ (လ) အာဒီသု၊ဗာဠှာ(လ)နော ပဋိက္ကမန္တိ အစရှိသော ပါဠိ ရပ်တို့၌။ဝုဍ္ဍိယံ၊တိုးပွားခြင်းဟူသော အနက်၌။အာဂတော၊လာ၏။ [အာဝုသော၊ငါ့ရှင်။ မေ၊ငါ၏။ဗာဠှာ၊ပြင်းပြကုန်သော။ဒုက္ခာ၊ဆင်းရဲစေတတ်ကုန်သော။ဝေဒနာ၊ဝေဒနာတို့သည်။

http://www.dhammadownload.com

အဘိက္ကမန္တိ၊တိုးပါကုန်၏။နော ပဋိက္ကမန္တိ၊မဆုတ်ပါကုန်။]

(ဃ-၂) ယာ တာ (လ) အာဒီသု၊ယာတာ(လ) အဘိလက္ခိတာ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊လက္ခဏော၊အမှတ်အသားဟူသောအနက်၌။အာဂတော၊လာ၏။[အဘိညာတာ၊လ-ထက်ဝက်-စသော အမှတ်အသားဖြင့် သိအပ်ကုန်သော။(ဝါ)ထင်ရှားကုန်သော။အဘိလက္ခိတာ၊လ ထက်ဝက်-စသော အမှတ်အသားဖြင့် မှတ်သားအပ်ကုန်သော။ယာ တာ ရတ္တိယော၊အကြင်ညဥ့်တို့သည်။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။တာသု ရတ္တိသု၊ထိုညဥ့်တို့၌။အဟံ၊ငါဘုရားသည်။ဝိဟရာမိ၊နေတော်မူ၏။]

(ယ) စ၊အတ္တယုတ္တိကို ဆက်၍ပြဦးအံ့။ဧတ္ထ၊ဤ အဘိဓမ္မ ပိဋက ပါဠိတော်မြတ်၌။ရူပူပပတ္တိယာ (လ) အာဒီနာ၊ဝိဟရတိ အစရှိသော။နယေန၊နည်းဖြင့်။ဝုဍ္ဎိမန္တော၊တိုးပွားခြင်းရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာ၊တရားတို့ကို။ဝုတ္တာ၊ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။တသ္မာ၊ထိုသို့ ဝုဍ္ဎိမန္တတရားတို့ကို ဟောတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။

[ရူပူပပတ္တိယာ၊ရူပဘဝ၌ ဖြစ်ခြင်းငှာ။(ဝါ) ရူပဘဝ၌ဖြစ်ခြင်း၏။မဂ္ဂံ၊အကြောင်းဖြစ်သော ဈာန်ကို။ဘာဝေတိ၊ဖြစ်စေ၏။(ဝါ)တိုးပွားစေ၏။မေတ္တာသဟဂတေန၊မေတ္တာနှင့်တကွဖြစ်သော။စေတသာ၊စိတ်ဖြင့်။ဧကံ ဒိသံ၊တစ်ခုသော အရပ်မျက်နှာကို။(ဝါ) တစ်ခုသော အရပ်မျက်နှာ၌ နေရသော သတ္တဝါအပေါင်းကို။ဖရိတွာ၊ဖြန့်၍။ဝိဟရတိ၊နေ၏။

(ဆ) တေန၊ထို ဝုဍ္ဎိမန္တတာ-စသော ဟိတ်ငါးရပ်ဖြင့်။ဧတေသ၊ဤအဘိဓမ္မသဒ္ဒါ၏။ဝစနတ္ထကောသလ္လတ္ထံ၊ဝိဂ္ဂြိုဟ် ဝစနတ်၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်အကျိုးငှာ။ဧတံ၊ဤဂါထာစကားကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်ပြီ။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၁၀၉)

➤ ❷ ။ (စ) သို့/ ဗျတိရေကစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အဘိဓမ္မသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထတို့ကို ပြဆိုတော်မူ၏။ အကယ်၍ အဘိသဒ္ဒါသည် ဝုဍ္ဎိ-စသော အနက်၌ မဖြစ်ငြားအံ့၊ ယင်းသို့ မဖြစ်ခဲ့သော် ဆရာ့စကား မသင့်ရာ။ ဤသို့ စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ထိုကို ဖြေခြင်းငှာ အလိုရှိသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

[အဘိဓမ္မာ၌ အဘိသဒ္ဒါသည် ဝုဍ္ဎိမန္တ-စသော အနက်တို့ကို မဟောနိုင်ခဲ့သော် ဘုရားစကားသည် မသင့်နိုင်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ်သို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။]

(စ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် ဝုဍ္ဎမန္တ-စသောအနက်တို့ကို ဟောအပ်ရာဖြစ်သောကြောင့် အဘိဓမ္မမည်၏ဟု အဘိသဒ္ဒါ၏အနက်၏အစွမ်းဖြင့် ပြားပုံကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ထိုအနက်ကို ပြီးစေလိုရကား (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် အဘိသဒ္ဒါ၏ ဝုဍ္ဎိ-စသော အနက်တို့၌ ဖြစ်ခြင်းကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုတော်မူ၏။ ၎င်းအဘိသဒ္ဒါသည် အဘယ်ပါဠိတို့၌ ဝုဍ္ဎိ-အနက် ဖြစ်ပါသနည်း။/အဘယ်ပါဠိတို့၌ သလက္ခဏအနက် ဖြစ်ပါသနည်း။/အဘယ်ပါဠိတို့၌ ပူဇိတအနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း/အဘယ်ပါဠိတို့၌ ပရိစ္ဆိန္နအနက် ဖြစ်ပါသနည်း။

http://www.dhammadownload.com

/အဘယ်ပါဠိတို့၌ အဓိကအနက် ဖြစ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က+ခ) တို့ဖြင့် အဘိသဒ္ဒါ၏ ဝုမိုမန္တ-စသော အနက်တို့၌ ဖြစ်ပုံကို သာဓကနှင့်တကွ ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အဘိသဒ္ဒါသည် ယင်းအနက်ငါးမျိုးတို့ကို ဟောနိုင်စေဦးတော့၊ ထိုအဘိသဒ္ဒါနှင့် တွဲနေသော ဓမ္မ-သဒ္ဒါက ပြအပ်သော ဝုမိုမန္တ-စသော တရားငါးမျိုးတို့ကို အဘိဓမ္မာပိဋကတ်၌ ဟောနိုင်ခဲ့သော် အတ္ထယုတ္တိမရှိ၍ မသင့်နိုင်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ်သို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်

(င) သို့/ **အနုသာစန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် ဝုမိုမန္တတို့ကိုဟောရာ အဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်ကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ သလက္ခဏဓမ္မတို့ကို ဟောရာ အဘိဓမ္မာပါဠိတော်ကို ပြခြင်းငှာ (င) မိန့်။

(စ) သို့/ **ပုစ္ဆာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် သလက္ခဏဓမ္မတို့ကိုဟောရာ အဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်ကို ပြတော်မူ၏။ ပူဇိတဓမ္မတို့ကိုဟောရာ အဘိဓမ္မာပါဠိတော်ကား အဘယ်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

➤ ❷ ။ | **က-ဝါကျတို့၌** | (၁) နနု ယံဝါ တံဝါ ကာရဏေန အဘိဓမ္မောတိ အက္ခာတော။ (၂) ကေန ကာရဏေန အဘိဓမ္မောတိ အက္ခာတော။

(၃) နနု ယံ တွေ့ ဝုမိုမန္တော သလက္ခဏာ ပူဇိတာ ပရိစ္ဆိန္နာ ဝုတ္တာဓိကာစ ဓမ္မာ။

(၄) တေန ကာရဏေန အဘိဓမ္မောတိ အက္ခာတော။

| **က+ခ- ဝါကျတို့ကို၌** | (၁) နနု အဘိသဒ္ဒေါ ဧကောဝ ဟောတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ ယံ တွေ့ ဝုမိုမန္တော၊ သလက္ခဏာ ပူဇိတာ ပရိစ္ဆိန္နာ။ ဝုတ္တာဓိကာ စ ဓမ္မာ၊ အဘိဓမ္မော တေန အက္ခာတောတိ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု အယဥ္စ ဝုမိုလက္ခဏပူဇိတပရိစ္ဆိန္နာဓိကေသု ဒိဿတိ။

(၄) တသ္မာ ယံ တွေ့ ဝုမိုမန္တော၊ သလက္ခဏာ ပူဇိတာ ပရိစ္ဆိန္နာ။ ဝုတ္တာဓိကာ စ ဓမ္မာ၊ အဘိဓမ္မော တေန အက္ခာတောတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ ရုဠှိ သတ္တာ တွောတိ **ရုဠှီဓေယျာ**။ (၃) နှစ်သက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည်ရင်း, ညွှန်၌တည်သော ပကတူပနိဿယသတ္တိဟူသော အဓိကရဏာတ္ထကြိယာသည်ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ညွှန်ဟူသော ဒြဗ်အနက်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) နိသာ, ရဇနီ, တိယာမ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ပရိစ္ဆိန္နာ ဓမ္မာ တွောတိ **အဘိဓမ္မာ**။ (၃) ပိုင်းခြားအပ်သော တရားတို့၏ အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်နှင့် ဌာနီ ဌာန/နိဿိတ နိဿယ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္မန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အဘိဓမ္မာပိဋကတ် ပါဠိတော်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

* လက္ခီယန္တိ ဧတေဟိ အာရမ္မဏာဒီဟီတိ **လက္ခဏာ**။ သဟ လက္ခဏေဟိ ယေ ဝတ္တန္တီတိ သလက္ခဏာ။ (၃) မှတ်သားကြောင်းဖြစ်သော အာရုံစသည်တို့နှင့် တကွဖြစ်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

သဟာဝတ္တနဘောဂုဏ်၏ တရားတို့ဒြပ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၆) သကလက်, သလဥ္ဆန, သဘိညာဏ, သစိဟန-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဝုဓိ ဧတေသံ အတ္ထီတိ ဝုမ္မိမန္တော။ (၃) ကြီးပွားခြင်း ဝုမ္မိဘာဝ၏ တရားတို့ဒြပ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကြီးပွားခြင်းရှိသော ဓမ္မတို့ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝုမ္မိဝန္တော, ဖာတိမန္တော-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* အဖုစန္ဒာဒိနာ ကေနစိ သညာဏေန ဉာတာတိ **အဘိညာတာ**။

(၃) လထက်ဝက်-စသော တစုံတစ်ခုသော အမှတ်အသား၏ သိအပ်သော ညဦတို့နှင့် လက္ခဏ လက္ခ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) လထက်ဝက်စသော တစ်စုံတစ်ခုသော အမှတ်အသားဖြင့် သိအပ်သော ညဦတို့ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဘိသညာတာ, အဘိပါကဋ္ဌာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ

* ပူဇိတော ရာဇာ **အဘိရာဇာ**။ ရာဇူဟိ အဘိရာဇာ **ရာဇာဘိရာဇာ**။

(၃) လက်အောက်ခံ မင်းတို့၏ ပူဇော်ထိုက်သော စကြာမင်းနှင့် ဂုဏ် ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စကြာမင်းဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဘူပတိဘိရာဇာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဒုက္ခယန္တီတိ **ဒုက္ခာ**။ (၃) ဆင်းရဲခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။

ဒုဋ္ဌု သုခံ ခါဒန္တီတိပိ **ဒုက္ခာ**။ (၃) မကောင်းသဖြင့် ချမ်းသာကို ခဲစားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။

ဒုဋ္ဌု သုခံ ခနန္တီတိပိ **ဒုက္ခာ**။ (၃) ခဲစားခြင်းကြိယာ ဒုဋ္ဌုဘော၏ ခဲစားခြင်းကြိယာနှင့် ဝိသေသန ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်ဟုဆိုအပ်သော သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဒုက္ခဝေဒနာ အနက်သည် ဝစနီယ။ (၆) အသာတာ-။

တံတံ ကိစ္စံ ဟိတံ ဝါ နိပ္ဖာဒေတုကာမေဟိ မဂ္ဂီယတိ ဂဝေသီယတီတိ **မဇ္ဈော**။

(၃) ရှာမှီးခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) အကြောင်းဖြစ်သော ဈာန် (ဝါ) ဈာန်နှင့် စေတနာဟူသော အနက်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဥပါယော-စသော--။

မိဒတီတိ **မေတ္တာ**။ (၃) ချစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) မေတ္တာသည် ဝစနီယ။ (၆) အဒေါသ, မေတ္တီ-စသော--။

မိတ္တေ ဝါ ဘဝါ, မိတ္တဿ ဝါ ဧသာတိပိ **မေတ္တာ**။ (၃) အဆွေခင်ပွန်းဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် မေတ္တာတို့၏ အာရုံ အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်အနက်ဟုဆိုအပ်သော သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (ကြွင်းတူ)

➢ ❺ ။ ဝုမ္မိမန္တော-ကို ဝုမ္မိမန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဓမ္မာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါ

http://www.dhammadownload.com

မည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

ဝိသေသတိ–ကို ဝိသေသမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဣမေသ အဘိသဒ္ဒဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည်။ (တနည်း) ၏/ကို စပ်)

ဘာဝယောဂပုဒ်၏ ဝါစ္စတ္ထကား- ကတ္တုဝါစ္စတ္ထ (ဝါ) ကမ္မဝါစ္စတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

အက္ခာတော-ကို အက္ခာတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဣတရဿ အဘိဓမ္မဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်) ပစ္စယတ္ထကား ကမ္မတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

(င) ၌ **လက္ခဏီယတ္ထာဟိတ်**၏ သမ္ဗန်ကား- သလက္ခဏာနံ ဓမ္မာနံ။ (တို့၏/တို့ကို)

သဘာဝပရိစ္ဆိန္နတ္တာဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား- ဓမ္မာနံ ဖြစ်ပါသည်။ (တို့၏/တို့ကို)

➤ ❻။ (က) ၌ ယံ ဇေတ္ထ ဝုဍ္ဎိမန္တော ဝုတ္တာ ဓမ္မာ တေန-ဖြင့် အဘိဓမ္မော-၌ အဘိ-ဥပသာရသည် အဘိမုချ, ဝိသိဋ္ဌ, ဥဒ္ဓကမ္မ-စသော အနက်တို့ကိုမဟော၊ ဝုဍ္ဎိမန္တအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) အဘိဓမ္မောပုဒ်ကို အဘိဝိသေသော ဓမ္မော အဘိဓမ္မော-ဟု ကမ္မဓာရာယ်သမာသ် ဝစနတ္ထ မပြုရ၊ ဝုဍ္ဎိမန္တော ဓမ္မာ ဇေတ္ထာတိ အဘိဓမ္မော-ဟု သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ယံ ဇေတ္ထ သလက္ခဏာ ဝုတ္တာ ဓမ္မာ တေန-ဖြင့် အဘိဓမ္မော-၌ အဘိ-ဥပသာရသည် အဘိမုချ, ဝိသိဋ္ဌ, ဥဒ္ဓကမ္မ-စသော အနက်တို့ကိုမဟော၊ သလက္ခဏာအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) အဘိဓမ္မောပုဒ်ကို သလက္ခဏာဓမ္မော အဘိဓမ္မော-ဟု ကမ္မဓာရာယ်သမာသ် ဝစနတ္ထ မပြုရ၊ သလက္ခဏာ ဓမ္မာ ဇေတ္ထာတိ အဘိဓမ္မော-ဟု သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ယံ ဇေတ္ထ ပူဇိတာ ဝုတ္တာ ဓမ္မာ တေန-ဖြင့် အဘိဓမ္မော-၌ အဘိ-ဥပသာရသည် အဘိမုချ, ဝိသိဋ္ဌ, ဥဒ္ဓကမ္မ-စသော အနက်တို့ကိုမဟော၊ ပူဇိတအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) အဘိဓမ္မောပုဒ်ကို ပူဇိတာနံ ဓမ္မော အဘိဓမ္မော-ဟု တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ မပြုရ၊ ပူဇိတာ ဓမ္မာ ဇေတ္ထာတိ အဘိဓမ္မော-ဟု သတ္တမီဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ယံ ဇေတ္ထ ပရိစ္ဆိန္နာ ဝုတ္တာ ဓမ္မာ တေန-ဖြင့် အဘိဓမ္မော-၌ အဘိ-ဥပသာရသည် အဘိမုချ, ဝိသိဋ္ဌ, ဥဒ္ဓကမ္မ-စသော အနက်တို့ကိုမဟော၊ ပရိစ္ဆိန္နအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) အဘိဓမ္မောပုဒ်ကို ဓမ္မဿ ပရိစ္ဆိန္နော အဘိဓမ္မော-ဟု အဗျယီဘောသမာသ် ဝစနတ္ထ မပြုရ၊ ပရိစ္ဆိန္နာ ဓမ္မာ ဇေတ္ထာတိ အဘိဓမ္မော-ဟု သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ယံ ဇေတ္ထ အဓိကာ ဝုတ္တာ ဓမ္မာ တေန-ဖြင့် အဘိဓမ္မော-၌ အဘိ-ဥပသာရသည် အဘိမုချ, ဝိသိဋ္ဌ, ဥဒ္ဓကမ္မ-စသော အနက်တို့ကိုမဟော၊ အဓိကအနက်ကို ဟောသည်

http://www.dhammadownload.com

၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) အဘိဓမ္မောပုဒ်ကို အဓိကော ဓမ္မော အဘိဓမ္မော-ဟု ကမ္မဓာရာယ်သမာသ် ဝစနတ္ထ မပြုရ၊ အဓိကာ ဓမ္မာ ဧတ္ထာတိ အဘိဓမ္မော-ဟု သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ဝင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ❽ ။ ဝုမ္မိမစ္ဆော–ဋ္ဌ ဝုမ္မိ–အရ ။ ။ ဘာဝေတိ-ကိုထောက်၍ စိတ္တဝဓုန, ဘာဝနာ ဝဓုန-တို့ကို ယူရပါမည်။ ဖရိတွာ-ကို ထောက်၍ အာရမ္မဏဝဓုန, ဖရဏဝဓုနတို့ကိုယူ။

➤ ❾ ။ (ခ) ဝါကျ- ဣဒံ ဟိ အဘိဂ္ဂဟံ၊ ဝုဓိယဋ္ဌ သလက္ခဏော။
ပူဇိတေစ ပရိစ္ဆိန္နေ၊ အဓိကမှိစ ဒိဿတိ။ (ပထမ ဘ-ကာရဝိပုလာဂါထာ)

➤ ❶⓿ ။ ရှုပ္ပပဗ္ဗတ္ထိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ–ကို ရှု ။ ။ (၁) ရူပဈာန် (ဝါ) ရူပဈာန် စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ စေတသိက်သည် သမဌာယီဘာဝ+သန္တရသ မည်၏။ (၂) ကသိုဏ်းပညတ်စသော အာရုံသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အဓိကာရ သမ္ပတ္တိရှိသူပနိဿယ, သဒ္ဓမ္မဿဝန,အတ္တသမ္မာပဏိဓိ, သပ္ပါယဖြစ်သောကျောင်း, ပုဗ္ဗဘာဂ ပဋိပဒါ စသည်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ရူပဘုံ၌ဖြစ်ရခြင်း, အရူပဈာန်, အဘိ ညာဉ်, ဝိပဿနာ, ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရရှိသည် အနုဘာဝ မည်၏။

မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ–ကို ရှု၍

(၁) မေတ္တာဈာန် (ဝါ) မေတ္တာဈာန် စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ စေတသိက် သည် သမဌာယီဘာဝ+သန္တရသ မည် ၏။ (၂) သုခိတ ဒုက္ခိတသတ္တဝါပညတ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) တူ၏။ (၄) ရူပဘုံ၌ဖြစ်ရခြင်း, မေတ္တာအကျိုး (၁၁) ပါး အရူပဈာန်, အဘိညာဉ်, ဝိပဿနာ, ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရရှိသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါကျ (၁၉)

(က) ယံ ဧတ္ထ ဝုဒ္ဓိမန္တော၊ သလက္ခဏာ ပူဇိတာ ပရိစ္ဆိန္နာ။
ဝုတ္တာဓိကာ စ ဓမ္မာ၊ အဘိဓမ္မော တေန အက္ခာတော။ (ရှေ့ဝါကျ၌ အနက်ပေးပြီး)

(ခ) ယံ ပနေတ္ထ အဝသိဋ္ဌံ တံ - ပိဋကံ ပိဋကတ္တဝိဒူ၊ ပရိယတ္တိဗ္ဘာဇနတ္ထတော အာဟု၊

(ဂ) တေန သမောဓာနေတွာ တယောပိ ဝိနယာဒယော ဉေယျာ၊

(ဃ) ပရိယတ္တိပိ ဟိ ""မာ ပိဋကသမ္ပဒါနေနာ"" တိ အာဒိသု ပိဋကန္တိ ဝုစ္စတိ၊ ""အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ကုဒ္ဒါလပိဋက မာဒါယာ"" တိ အာဒိသု ယံကိဉ္စိ ဘာဇနမ္ပိ၊

(င) တသ္မာ ပိဋကံ ပိဋကတ္ထဝိဒူ ပရိယတ္တိဗ္ဘာဇနတ္ထတော အာဟု၊

(စ) ဣဒါနိ တေန သမောဓာနေတွာ တယောပိ ဝိနယာဒယော ဉေယျာတိ တေန ဧဝံ ဒုဝိဓတ္ထေန ပိဋကသဒ္ဒေန သဟ သမာသံ ကတွာ ဝိနယော စ သော ပိဋကဉ္စ ပရိယတ္တိဘာဝတော. တဿ တဿ အတ္ထဿ ဘာဇနတော စာတိ ဝိနယပိဋကံ၊

(ဆ) ဧဝံ ဥတ္တာစ ပုနပိ တေသုယေဝ ပိဋကေသု နာနပ္ပကာရကောသလ္လတ္ထံ -

http://www.dhammadownload.com

ဒေသနာသာသနကထာ-ဘေဒ် တေသု ယထာရဟံ။

သိက္ခာပ္ပဟာန ဂမ္ဘီရ-ဘာဝဥ္စ ပရိဒီပယေ။ (၄၊၁၉။)

➢ ❷ ။ (စ) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား။ဧတ္ထ၊ဤအချင်းချင်း ထူးခြားသော ဝိနယ, သုတ္တ အဘိဓမ္မသဒ္ဒါတို့၌။(သမောဓာနေတဗ္ဗ၊ပေါင်းစပ်ထိုက်သော။(ဝါ) သမာသ်တွဲထိုက်သော) ယံ၊အကြင်ပိဋကသဒ္ဒါသည်။အဝသိဋ္ဌ၊အနက်အားဖြင့် မထူး။(ဝါ) တူ၏။(ဝါ) ဆက်ဆံ၏။ တံ ပိဋကံ၊ထိုပိဋကသဒ္ဒါကို။ပိဋကတ္ထဝိဒူ၊ပိဋကသဒ္ဒါ၏အနက်ကို သိကုန်သော ပညာရှိတို့သည်။ပရိယတ္တိဗ္ဘာဇနတ္ထတော၊သင်ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်, တည်ရာဟူသော အနက်အားဖြင့်။ (ဝါ) သင်ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်, တည်ရာဟူသော အနက်ရှိ၏ဟူ၍။ (ဝိညူ၊ပညာရှိတို့သည်။) အာဟု၊ဆိုကြကုန်ပြီ။

(ဂ) တေန၊ထိုပိဋကသဒ္ဒါနှင့်။သမောဓာနေတွာ၊ပေါင်း၍။(ဝါ) သမာသ်တွဲ၍။တယောပိ၊ သုံးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ဝိနယာဒယော၊ဝိနယ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့ကို။ဧဝံ ဉေယျာ၊သိထိုက်ကုန်၏။ (ဃ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။ (တနည်း) ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ပရိယတ္တိပိ၊သင်ယူအပ်သော ပါဠိကိုလည်း။မာ ပိဋကသမ္ပဒါနေနာတိ အာဒီသု၊-နေန အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ ပိဋကန္တိ၊ပိဋကဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ [ပိဋကသမ္ပဒါနေန၊ပိဋကကျမ်းစာကို ကောင်းစွာ ပေးရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ဝါ) ပိဋကကျမ်းစာကို ကောင်းစွာ တတ်ကျွမ်းကာမျှဖြင့်။မာ - ဂဏှိတ္ထ၊ဤအယူဝါဒသည် ငါတို့ ကျမ်းစာနှင့် ညီမျှ၏ဟု အတည်မယူကြကုန်လင့်။]

အထ (ပ) အာဒါယာတိ အာဒီသု၊-- အာဒါယ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မထား တပါးပါးသော။ဘာဇနမ္ပိ၊တောင်းကိုလည်း။(ပိဋကန္တိ၊ပိဋကဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆို အပ်၏။ [အထ၊ထိုမှတစ်ပါး။ပုရိသော၊ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည်။ကုဒါလပိဋကံ၊ပေါက် တူးနှင့် တောင်းကို။အာဒါယ၊ယူ၍။အာဂစ္ဆေယျ၊လာရာ၏။]

(င) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။(ထိုသို့ ပရိယတ္တိကိုရင်း, ဘာဇနကိုရင်း ပိဋက-ဟု ဆိုအပ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။)ပိဋကံ၊ပိဋကသဒ္ဒါကို။ပိဋကတ္ထဝိဒူ၊ပိဋကသဒ္ဒါ၏အနက်ကို သိ ကုန်သော ပညာရှိတို့သည်။ပရိယတ္တိဗ္ဘာဇနတ္ထတော၊သင်ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်, တည်ရာဟူသော အနက်အားဖြင့်။ (ဝါ) သင်ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်, တည်ရာဟူသော အနက်ရှိ၏ဟူ၍။အာဟု၊ဆိုကြကုန်ပြီ။

(စ) တေန သမောဓာနေတွာ တယောပိ ဝိနယာဒယော ဉေယျာတိ၊တေန (ပ) ဉေယျ-ဟူသည်ကား။ဇဝံ၊ဤသို့။ဒုဝိဓတ္ထေန၊နှစ်ပါးအပြားရှိသော အနက်ရှိသော။တေန ပိဋကသဒ္ဒေန၊ထိုပိဋကသဒ္ဒါနှင့်။သဟ၊တကွ။သမာသံ၊သမာသ်ကို။ကတွာ၊ပြု၍။ဝိနယော စ၊ဝိနယလည်း ဟုတ်၏။သော၊ထိုဝိနယဟူသည်။ပရိယတ္တိဘာဝတော၊သင်ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ တဿ တဿ အတ္ထဿ၊ထိုထိုအနက်၏။ (ဝါ) ထိုထို စီးပွား၏။ - ဘာဇနတော စ၊တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ပိဋကဉ္စ၊ပိဋကလည်း ဟုတ်၏။ဣတိ၊ဤနှစ်ပါး

http://www.dhammadownload.com

သော သတ္တိကြောင့်။ဝိနယပိဋကံ၊ဝိနယပိဋက မည်၏။

(ဆ) စ၊ဆက်။ဓေ၀ံ၊ဤသို့။ဥ တွာ၊စာသင်သားတို့ သိပြီးခြင်းကြောင့်။ပုနပိ၊တဖန်လည်း။ (ဝါ) ထပ်၍လည်း။တေသု ဓဝ ပိဋကေသု၊ထိုပိဋကသုံးပုံတို့၌လည်း။နာနပ္ပကာရ ကောသလ္လတ္ထံ၊အမျိုးမျိုးသော အပြားအားဖြင့် ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်အကျိုးငှာ။ * တေသု၊ထိုပိဋကသုံးပုံတို့၌။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ဒေသနာသာသန ကထာဘေဒံ၊ဒေသနာ အထူးအပြား, သာသနအထူးအပြား,ကထာ အထူးအပြားကိုင်း။ သိက္ခာပ္ပဟာန ဂမ္ဘီရဘာဝဥ္စ၊သိက္ခာ ပဟာန် ဂမ္ဘီရဘောဂုဏ်ကိုင်း။ပရိဒီပယေ၊ထက်ဝန်းကျင် ပြရာ၏။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၁၁၂)

➢ ❷ ။ **(ခ) သို့/ အစန္တာလီနုစဓာခနာ** ။ ။.ဆရာ၊ ဆရာသည် ယံ ပနေတ္ထ အဝသိဋ္ဌ၊ တံ ပိဋကံ-ဖြင့် ပိဋကသဒ္ဒါကို ဆိုတော်မူ၏။ ယင်း တံ ပိဋကံ၌ ပါသော ပိဋက ပုဒ်သည် သင်ယူအပ်သော အနက်တစ်ခုတည်းကြောင့်သာ (ဝါ) တည်ရာဖြစ်သော အနက် တစ်ခုတည်းကြောင့်သာ ပိဋကဟူ၍ ခေါ်ဆိုအပ်ပါသလော။ အဘယ်သို့သော အကြောင်း တို့ကြောင့် ပိဋကဟူ၍ ခေါ်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ ယင်းပိဋကပုဒ်၏ ပိဋကမည်ခြင်းအကြောင်း များကို ပြည့်စုံစွာ မပြချေသော် ဆရာ့အား အပရိပုဏ္ဏဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ် ကြောင့်(ခ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- (ခ) ဖြင့် ပရိယတ္တိတစ်ကြောင်းတည်းကြောင့်သာ ပိဋကမည်သည် မဟုတ်၊ပရိယတ္တိအနက် ဘာဇနအနက် နှစ်ပါးစုံကြောင့် ပိဋကမည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ငါပြဆိုရကား သင်တင်တိုင်းသော အပရိပုဏ္ဏဒေါသ ငါ့အား မရောက် ဟူလို။

(ဂ) သို့/ အနုသစန္ဓ ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ပိဋကသဒ္ဒါ၏ ပရိယတ္တိအနက်, ဘာဇန အနက်၌ဖြစ်ခြင်းကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ သမာသ်ဝိဂ္ဂဟကို ပြခြင်းငှာ (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ပိဋကသဒ္ဒါသည် ပရိယတ္တိအနက် ဘာဇန အနက် နှစ်ပါးကြောင့် ပိဋကမည်သောဟု ပိဋကသဒ္ဒါ၏ ဗျုပ္ပတ် ဝစနတ္ထကို ဖွင့်ဆိုတော် မူ၏။ ပိဋကသဒ္ဒါတခြား ဝိနယ-စသော သဒ္ဒါတို့က တခြားဖြစ်၍ ဒွန်သမာသ် တွဲစပ်ရ ကောင်းအံ့လော။ အဘယ်နည်းအားဖြင့် မှတ်သားကြရပါမည်နည်း။ စုဒ်- (ဂ) မိန့်။

ကား- (ဂ) ဖြင့် ပိဋကသဒ္ဒါကို ဝိနယ-စသော ပုဒ်များနှင့် ကမ္မဓာရယသမာသ်အဖြစ် တွဲဖက်၍ သုံးစွဲရမည်ဟူလို။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ+ဂ) တို့ဖြင့် ပိဋကသဒ္ဒါသည် ပရိယတ္တိအနက် ဘာဇနအနက်တို့၌ ဖြစ်သောဟု ဆို၏။ မည်သည့် ပါဠိရပ်တို့၌ ပိဋကသဒ္ဒါသည် ပရိယတ္တိအနက်၊ မည်သည့်ပါဠိရပ်တို့၌ ပိဋကသဒ္ဒါသည် ဘာဇနအနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ ပိဋကသဒ္ဒါ၏ ပရိယတ္တိအနက် ဘာဇနအနက်ကို ဟောရာ၌ ဥဒါဟရုဏ်ပါဠိထုတ်၍ အကျယ် ပြဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ပိဋကသဒ္ဒါ၏ ပရိယတ္တိအနက်, ဘာဇန အနက်၌ဖြစ်ခြင်းကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင်လျှင် ပါဠိ အာဂမ သာဓက ဉာပက ဥဒါဟရုဏ်ဖြင့် ပြီးစေခြင်းငှာ (ဝါ) မြဲမြံစွာပြခြင်းငှာ (ဃ) မိန့်၏။

(င) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော ပါဠိတို့၌ ပိဋကသဒ္ဒါ၏ ပရိယတ္တိအနက်, ဘာဇနအနက်၌ ဖြစ်ခြင်းကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ လဒ္ဓ ဂုဏ်ကို ပြခြင်းငှာ (င) မိန့်၏။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ပိဋကသဒ္ဒါ၏ ပရိယတ္တိအနက် ဘာဇန အနက်တို့၌ ဖြစ်ပုံကို ပုံစံထုတ်၍ အကျယ်ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်းအကျယ် စကားရပ်များ ကို လိုရင်းချုပ်၍ နိဂုံးအုပ်ကာ မပြဆိုတော့ပြီလော။ နိဂုံးအုပ်သည့် စကားရပ်ကား အဘယ် ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်၏။

(စ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ (ခ+ဂ+ဃ) ဝါကျတို့ဖြင့် ပိဋက ပိဋကတ္တဝိဒူ-စသော ဂါထာ၏ ပုဗ္ဗမှု အဖွင့်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဂါထာ၏ အပရမှုအဖွင့်ကို ပြလိုရကား (စ)

➤ ❸ ။ **[ခ–ဝါကျကိုရှု]** (၁) နနု ပိဋကသဒ္ဒေါ ပရိယတ္တျတ္ထောယေဝ ဟောတိ။ (တနည်း) နနု ပိဋကသဒ္ဒေါ ဘာဇနတ္ထောယေဝ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပိဋကံ ပိဋကတ္ထဝိဒူ ပရိယတ္တိ ဘာဇနတ္ထတော အာဟ။ (၃) နနု ပိဋကသဒ္ဒေါ ပရိယတ္တိဘာဇ- နတ္ထော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ပိဋကံ ပိဋကတ္ထဝိဒူ ပရိယတ္တိ ဘာဇနတ္ထတော အာဟု။

[စ+ဂ+ဃ+င–ဝါကျတို့ကိုရှု] (၁) နနု ယံ ပိဋကံ ဝိနယာဒိပိ တိပိ သာဓာရဏ ဘာဝေန အဝိသိဋ္ဌံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပိဋကံ ပိဋကတ္ထဝိဒူ ပရိယတ္တိ ဘာဇနတ္တန္တိ အာဟု။

(၃) နနု ပရိယတ္တိပိ "မာ ပိဋကသမ္ပဒါနေနာ"တိ အာဒီသု ပိဋကန္တိ စ၊ "အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ကုဒါလပိဋက မာဒါယာ"တိ အာဒီသု ယံကိဉ္စိ ဘာဇနမ္ပိ ပိဋကန္တိ စ ဝုတ္တတ္တာ။ (၄) တသ္မာ ပိဋကံ ပိဋကတ္ထဝိဒူ ပရိယတ္တိ ဘာဇနတ္တန္တိ အာဟု။

[ဆ–ဝါကျကိုရှု] (၁) နနု တယောပိ ဝိနယာဒယော ဉ တွာ။ (ဇာနိသု)

(၂) အထ ကသ္မာ ဒေသနာသာသနကထာ-ဘေဒံ တေသု ယထာရဟံ။

သိက္ခာပဟာန ဂမ္ဘီရ-ဘာဝဉ္စ ပရိဒီပယေ။ (၃) နနု ပုနပိ တေသုယေဝ ပိဋကေသု နာနပ္ပကာရကောသလ္လတ္တံ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဒေသနာ (ပ) ပရိဒီပယေ။

➤ ❹ ။ ပိဋ္ဌိယတိ သဒ္ဒိယတိ ပရိယာပုဏိယတိတိ မိန္ဒကံ။ (၃) သင်ယူခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သင်ယူအပ်သော ပိဋကတ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပရိယတ္တိ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

ပိဋ္ဌိယတိ သယ်ာဋိယတိ တံ တဒတ္ထော ဇတ္ထောတိ မိန္ဒကံ။ (ဘာဇနတ္တဟောခိုက်)

(၃) ပေါင်းစုယူခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပိဋကသုံးပုံ ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဘာဇန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

http://www.dhammadownload.com

* ကုံ ပထဝိ ဒါလယတိ ပဒါလေတိ ဘိန္ဒတိ ဧတေနာတိ **ကုဒါလော**။/

ကုံ ပထဝိ ဒါလယတိ ပဒါလယတီတိ **ကုဒါလံ**။/ ကုံ ပထဝိ ဒါတုံ အဝခဏ္ဍိတုံ အလန္တိ **ကုဒါလံ**။ (၃) မြေကို ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးခြင်းကြိယာသကတ်သည် (တနည်း) ဖောက်ခွဲ ဖျက်ဆီးခြင်းကြိယာနှင့် မြေ၏ ကမ္မ ကမ္မီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပေါက်တူးဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ကုဒါလပဒ္တိ, အယောမယ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ **❺**။ **အဝိသံဒ္ဓ**-ကို အဝိသိဋ္ဌတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ယဿ ပိဋကဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

ပရိယတ္တိဘာဇနတ္ထဓတော/ပရိယတ္တိဘာဇဓတော/ဘာဇနဓတော-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ပိဋကဿ ဖြစ်ပါသည်။(၏/သည် စပ်)

➤ **❻**။ (ခ) ဖြင့် ပိဋကပုဒ်သည် ပိဋဓာတ်+ ဏ္ဍုပစ္စည်းဖြင့် ပြီးနေသော ကိတ်နာမ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ၊ ဒု-ပစ္စယပဒ) ထိုပိဋကပုဒ်သည် ပရိယတ္တိ, ဘာဇန အနက်နှစ်မျိုးလုံးကို ဟောသည်၏--ရင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ) ယင်သို့ နှစ်နက်ကို ဟောကြားနိုင်အောင် ပိဋကဋ္ဌ ပိဋကဋ္ဌ ပိဋကံ-ဟု ဓကသေသ ကြံဆရမည်ကိုရင်း (လိင်ပဒ) ပရိယတ္တိအနက်ကိုဟောခိုက် ပိဋီယတီတိ ပိဋကံ၊ ဘာဇနအနက်ကိုဟောခိုက် ပိဋီယတိ ဧတ္ထာတိ ပိဋကံ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ္ဍုပစ္စည်း၏ ယထာက္ကမအားဖြင့် ကမ္မသာဓန အဓိကရဏသာဓနအနက်၌သက်သည်၏-ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပရိယတ္တိ ဘာဇန အနက်နှစ်ပါးစုံကြောင့် ပိဋကမည်၏ဟူသော အကြောင်းသကတ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် ဝိနယဉ္စ တံ ပိဋကဉ္စာတိ ဝိနယပိဋကံ၊ သုတ္တန္တဉ္စ တံ ပိဋကဉ္စာတိ သုတ္တန္တပိဋကံ၊ အဘိဓမ္မောစ သော ပိဋကဉ္စာတိ အဘိဓမ္မပိဋကံ-ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(ဃ) ၌ ပရိယတ္တိပိ ပိဋကန္တိ ဝုစ္စတိ-ဖြင့် ပိဋကသဒ္ဒါ၏ ပရိယတ္တိအနက်ဟောသည်၏--ရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ပိဋီယတိ သဒ္ဒီယတိ ပရိယာပုဏီယတီတိ ပိဋကံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပိဋက-အရ သင်ယူအပ်သော ပါဠိတော်ကို ယူရမည်ကိုရင်း (အဘိဓေယျတ္ထ) သိ။

မာ ပိဋကသမ္ပဒါနေနာတိ အာဒီသု-ဖြင့် ပိဋကသဒ္ဒါ၏ ပရိယတ္တိအနက်ကို ဟောရာ၌ ဥဒါဟရုဏ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ယံ ကိဉ္စိ ဘာဇနမ္ပိ ပိဋကန္တိ ဝုစ္စတိ-ဖြင့် ပိဋကသဒ္ဒါသည် အမှတ်မရှိသော တည်ရာတောင်းဟူသော အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း(နာမလိင်္ဂတ္ထ) ပိဋ္ဌယန္တိ ဘာဇယန္တိ တိဋ္ဌန္တိ ဧတ္ထာတိ ပိဋကံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပိဋက-အရ အမှတ်မရှိသော တည်ရာတောင်းကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အထ ပုရိသော -စသည်ဖြင့် ပိဋကသဒ္ဒါ၏ ယံကိဉ္စိ ဘာဇနအနက်ဟောရာ၌ ဥဒါဟရုဏ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ၌ ပရိယတ္တိဘ္ဘာဇနတ္ထတော-ဖြင့် ပိဋကသဒ္ဒါ၏ ပရိယတ္တိအနက် ဘာဇနအနက် နှစ်မျိုး ဟောသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

ပိဋကံ-ဖြင့် ပိဋီယတိ သဒ္ဒီယတိ ပရိယာပုဏီယတီတိ ပိဋကံ၊ ပိဋယန္တိ ဘာဇယန္တိ တိဋ္ဌန္တိ ဧတ္ထာတိ ပိဋကံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပိဋက-အရ ပရိယတ္တိနှင့် ဘာဇနတို့ကိုပင် ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (အဘိဓေယျတ္ထ)

(င) တစ်ဝါကျလုံးဖြင့် ပိဋကသဒ္ဒါ၏ ပရိယတ္တိအနက် ဘာဇနအနက်ကို ဟောရာ၌ အကျယ်အားဖြင့်ရင်း၊ ယုတ္တိအာဂုံအားဖြင့်ရင်း ပြဆိုရသဖြင့် ရအပ်သော အကျိုးကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(စ) ၌ တေန ပိဋကသဒ္ဒေနဖြင့် တ-သဒ္ဒါသည် ပိဋကသဒ္ဒါကို စွဲရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ)

ဧဝံ ဒုဝိဓတ္ထေန-ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ပရိယတ္တိအနက် ဘာဇနအနက်တို့တွင် တစ်ခုခုသော အနက်ရှိသော ပိဋကသဒ္ဒါ မဟုတ်၊ နှစ်ပါးအပြားရှိသော နှစ်ပါးစုံရှိသော ပိဋကသဒ္ဒါဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

သဟ-ဖြင့် တေန-၌ နာဝိဘတ်သည် သဟတ္ထ၌ သက်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဝိဘတျတ္ထ) သမာသံ ကတွာ-ဖြင့် သမောဓာနေတွာ-၌ သမောဓာန-ပေါင်း၍ဟူသည် သမ္ဗန်ခြင်း, ယောဇနာခြင်း, စာစပ်ခြင်းအားဖြင့် ပေါင်းသည် မဟုတ်၊ သမာသ်ပြုခြင်း, သမာသ်တွဲစပ်ခြင်းအားဖြင့် ပေါင်း၏ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဝိနယောစ သော ပိဋကဉ္စာတိ ဝိနယပိဋကံ-ဖြင့် ဝိနယပိဋကပုဒ်ကို ကမ္မဓာရည်း သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

ပရိယတ္တိဘာဝတော-ဖြင့် ပိဋကသဒ္ဒါ၏ ပရိယတ္တိအနက်ဟော အနိပ္ဖန္နပါဋိပဒိက နာမ်ပုဒ်၏အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(တနည်း) ပရိယတ္တိဘာဝတော-ဖြင့် ပိဋကံ-၌ ပိဋဓာတ် ဏ္ဍုပစ္စည်း၊ ထိုတွင် ပိဋဓာတ်၏ သဒ္ဒအနက်ဟောသည်၏--ရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ဏ္ဍုပစ္စည်း၏ ကံအနက်၌ သက်သည်၏--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပိဋီယတိ သဒ္ဒီယတိ ပရိယာပုဏီယတီတိ ပိဋကံ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

တဿ တဿ အတ္ထဿ ဘာဇနတော-ဖြင့် ပိဋကသဒ္ဒါ၏ ထိုထိုအကျိုးစီးပွား၏ တည်ရာဟူသော အနက်ကိုဟောသော အနိပ္ဖန္နပါဋိပဒိက နာမ်ပုဒ်အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(တနည်း) တဿ တဿ အတ္ထဿ ဘာဇနတော-ဖြင့် ပိဋကံ-၌ ပိဋဓာတ်+ဏ္ဍု

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စည်း၊ ထိုတွင် ပိဋကတ်သည် စုပေါင်းခြင်း သယ်ဆောင်ရာအနက် ဟောသည်၏--ဂုဏ်း (ဒုဝတွဝတ္ထု) ဖျူပစ္စည်း၏ အဓိကရဏသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏--ဂုဏ်း (ဒုပစ္စယတ္ထ) ပိဋိယန္တိ သယ်ာဠိယန္တိ တံတံ အတ္တော တွေ့ာတိ ပိဋကံ-ဟု အဓိကရဏသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏--ဂုဏ်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ ဓ။ **ဒေသနာ+သာသနာ+ကထာ ၃–မျိုးအထူး** ။ ။ ဒေသကနှင့်စပ်သော အာဏာ ဝေါဟာရ ပရမတ်ဖြင့် ပြခြင်း သိစေခြင်းသည် ဒေသနာ မည်၏။ သာသိတဗ္ဗ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်စပ်သော ယထာပရာဓ ယထာနုလောမ ယထာဓမ္မ၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆုံးမခြင်းသည် သာသနာ မည်၏။ ကထေတဗ္ဗဖြစ်သော သံဝရာသံဝရဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌန နာမရူပပရိစ္ဆေဒ အနက်ကို ဟောခြင်းသည် ကထာ မည်၏။

* **ဝိသိဋ္ဌ–ဟူသည်** ။ ။ ဝိနယ သုတ္တ အဘိဓမ္မ သဒ္ဒါသုံးပါးတို့သည် အချင်းချင်း မဆက်ဆံသောကြောင့် "ဝိသိဋ္ဌ" (ထူးသည်) မည်ပါသည်။

* **အဝိသိဋ္ဌ–ဟူသည်** ။ ။ ပိဋကသဒ္ဒါကား ထိုဝိနယ သုတ္တ အဘိဓမ္မ သုံးမျိုးလုံးနှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် "အဝိသိဋ္ဌ" (တူသည်) မည်ပါသည်။

ပါဠိ (၂၀) [၌၊၁၉။]

(က) ဒေသနာသာသနကထာ–ဘေဒံ တေသု ယထာရဟံ၊
သိက္ခာပ္ပဟာနဂမ္ဘီရ–ဘာဝဉ္စ ပရိဒီပယေ၊ (အနက် ရှေ့ဝါကျ၌ ပေးပြီး)

(ခ) တတြာယံ ပရိဒီပနာ. ဝိဘာဝနာစ –

(ဂ) တောနိ ဟိ တီဏိ ပိဋကာနိ ယထာက္ကမံ အာဏာဝေါဟာရပရမတ္ထဒေသနာ ယထာပရာဓ ယထာနုလောမယထာဓမ္မသာသနာနိ သံဝရာသံဝရဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနနာမရူပပရိစ္ဆေဒကထာတိစ ဝုစ္စန္တိ

(ဃ) တတ္ထ ဟိ ဝိနယပိဋကံ အာဏာရဟေန ဘဂဝတာ အာဏာဗာဟုလ္လတော ဒေသိတတ္တာ **အာဏာဒေသနာ၊**

(င) သုတ္တန္တပိဋကံ ဝေါဟာရကုသလေန ဘဂဝတာ ဝေါဟာရဗာဟုလ္လတော ဒေသိတတ္တာ **ဝေါဟာရဒေသနာ၊**

(စ) အဘိဓမ္မပိဋကံ ပရမတ္ထကုသလေန ဘဂဝတာ ပရမတ္ထဗာဟုလ္လတော ဒေသိတတ္တာ **ပရမတ္ထဒေသနာတိ ဝုစ္စတိ၊** (၌၊၁၉။ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၁၁၄။)

➢ ❶ ။ (ခ) တတြ၊ထိုဂါထာတို့၌။အယံ၊ဤဆိုအပ်လတ့်သည်ကား။ပရိဒီပနာ၊ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြခြင်းပါတည်း။[သဒ္ဒတ္ထ] စိုးစဉ်းမျှ မကြွင်းကျန်စေမူ၍ ဝေဘန်ပြခြင်းတည်း။ [အဓိပ္ပါယတ္ထ] ဝိဘာဝနာ၊ထင်စွာ ပြခြင်းပါတည်း။[သဒ္ဒတ္ထ] အကြွင်းအကျန်မရှိ ပြအပ်ပြီးပင်ဖြစ်သော်လည်း လျှို့ဝှက်ကာ ဖုံးအုပ်မှုကို မပြုဘဲ စာသင်သားတို့ သိသာထင်ရှားအောင် ပြခြင်းပါတည်း။[အဓိပ္ပါယတ္ထ]

http://www.dhammadownload.com

* ပရိဒီပနာစ၊ထက်ဝန်းကျင်မှပြခြင်းသည်ရင်း။(ဝဒန္တိဝါဒ) ပထမဂါထာ၏ အနက်ကိုပြခြင်းသည်ရင်း။(သမာနဝါဒ) ဝိဘာဝနာစ၊ထင်စွာပြခြင်းသည်ရင်း။(ဝဒန္တိဝါဒ) ဒုတိယဂါထာ၏ အနက်ကိုပြခြင်းသည်ရင်း။(သမာနဝါဒ)ဟောတိ၊၏။ (ဝါ) ဖြစ်လတ့်။

(ဂ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။တိဏ်၊သုံးပုံကုန်သော။ဧတာနိပိဋကာနိ၊ဤပိဋကတို့ကို။ယထာက္ကမံ၊အကြင်အကြင် အစဉ်ရှိတိုင်း။အာဏာဝေါဟာရ ပရမတ္ထဒေသနာတိစ၊အာဏာဒေသနာ, ဝေါဟာရဒေသနာ, ပရမတ္ထဒေသနာတို့ဟူ၍ရင်း။ယထာပရာဓ ယထာနုလောမ ယထာဓမ္မသာသနာနီတိစ၊ယထာပရာဓသာသနာ, ယထာနုလောမသာသနာ, ယထာဓမ္မသာသနာတို့ဟူ၍ရင်း။သံဝရာ သံဝရဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌန နာမရူပပရိစ္ဆေဒကထာတိစ၊သံဝရာသံဝရကထာ, ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနကထာ, နာမရူပပရိစ္ဆေဒကထာတို့ ဟူ၍ရင်း။ဝုစ္စန္တိ၊ဆိုအပ်ကုန်၏။

(ဃ) ဟိ၊ထပ်၍ ချဲ့ဦးအံ့။ (တနည်း) ဟိ၊နိဒ္ဒေသမှတစပါး ပဋိနိဒ္ဒေသကို ဆိုဦးအံ့။ ဧတ္ထ၊ဤ ပိဋကသုံးပုံတို့တွင်။ဝိနယပိဋကံ၊ကို။အာဏာရဟေန၊အာဏာထားခြင်းငှာ ထိုက်တော်မူသော။ [အာဏာရဟေန၊မဖောက်မပြန် တရားအားလုံးကို ကိုယ်တိုင်သိမှု ကြီးမားလှစွာသော ကရုဏာရှိမှုကြောင့် ဖောက်ပြန်ချွတ်ယွင်းမှု မရှိသော စီးပွားကို ညွှန်ပြတတ်သော အဖြစ်ဖြင့် ပမာဏပြုလောက်သော စကားရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်-အာဏာ ထားခြင်းငှာ ထိုက်တော်မူသော။] (ဟေတာလက်ာရ) ဘဂဝတာ၊သည်။အာဏာဗာဟုလ္လတော၊အာဏာများသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်။(ဝိနယပိဋကဿ၊ဝိနယပိဋက၏။(ဝါ)ကို။)ဒေသိတတ္တာ၊ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။အာဏာဒေသနာတိ၊အာဏာဒေသနာ ဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(င) သုတ္တန္တပိဋကံ၊ကို။ဝေါဟာရကုသလေန၊အခေါ်အဝေါ်ပညတ်၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသော။ဘဂဝတာ၊သည်။ဝေါဟာရဗာဟုလ္လတော၊ပညတ်၏ များသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်။(သုတ္တန္တပိဋကဿ၊သုတ္တန္တပိဋက၏။(ဝါ)ကို။) ဒေသိတတ္တာ၊ကြောင့်။ဝေါဟာရဒေသနာတိ၊ဝေါဟာရဒေသနာဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(စ) အဘိဓမ္မပိဋကံ၊ကို။ပရမတ္ထကုသလေန၊ပရမတ်၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသော။ ဘဂဝတာ၊သည်။ပရမတ္ထဗာဟုလ္လတော၊ပရမတ်၏ များသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်။ (အဘိဓမ္မ - ပိဋကဿ၊အဘိဓမ္မာပိဋက၏။(ဝါ)ကို။)ဒေသိတတ္တာ၊ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ပရမတ္ထဒေသနာတိ၊ပရမတ္ထဒေသနာဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

➢ ❷ ။ (စ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် ဒေသနာဘေဒ စသည်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ထိုဒေသနာဘေဒ စသည်ကိုပင် အကျယ်အားဖြင့် ပြလိုသော ဆရာသည် ရှေးဦးစွာ ပဋိညာဉ်စကားပျိုးကို ပြလိုရကား (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဤဆိုလတ့်သည်ကား ဆိုခဲ့ပြီးသော ဂါထာတို့၌ ထက်ဝန်းကျင် ထင်စွာပြခြင်း ပရိဒီပနာတည်းဟု ပဋိညာဉ် စကားပျိုးကို ပြဆိုတော်

http://www.dhammadownload.com

မူ၏။ ပဋိညာဉ်အားလျော်စွာဖြစ်သော ပဋိညာတဗ္ဗဖြစ်သည့်ပါဒကဝဏ္ဏ ပရိဒီပနာကိုလည်း ပြဆိုအပ် ပြဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ ပဋိညာတဗ္ဗဖြစ်သော ပါဒကဝဏ္ဏကား အဘယ်ပါနည်း။ [ပဋိညာတဗ္ဗဖြစ်သော ပါဒကဝဏ္ဏကို မပြဆိုချေသော် ဆရာအား ပဋိညာတ-ပဋိညာ၊ ပါဒက ပါဒကဝဏ္ဏ ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။] ဤသို့ စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား- (ဂ) ဖြင့် ပဋိညာတဗ္ဗ ပါဒကဝဏ္ဏဖြစ်သော ပရိဒီပနာကို ငါပြဆိုပါ၏ဟူလို။

(ဃ) သို့/ အယုတ္တာဓောဇာဂစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဝါကျဝယ် တောနိ ပိဋကာနိ ယထာက္ကမံ အာဏာဝေါဟာရပရမတ္ထဒေသနာဟူသော ပါဌ်ဖြင့် ပိဋက သုံးပုံတို့ကို အာဏာ, ဝေါဟာရ, ပရမတ္ထ ဒေသနာဟု ဆိုအပ်ကုန်၏ဟု ပြဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့် ယင်းပိဋကသုံးပုံတို့တွင် ဝိနည်းပိဋကကို အာဏာဒေသနာဟု ဆိုအပ်ပါသနည်း။ ဝိနည်းပိဋကသည် ကြွင်းသော သုတ္တန် အဘိဓမ္မာပိဋကတို့နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသိတ အဖြစ်ဖြင့် တူသည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။ (အဗျာပိတဒေါသ တင်)

(င) သို့/ အနုသစန္ဓ ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် ဝိနည်းပိဋကတ်ကို အာဏာဒေသနာဟူ၍ ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်၌ အကြောင်းကို ပြပြီး၍ (ဝါ) ဝိနည်းပိဋကတ်၏ အာဏာဒေသနာမည်သည်၏အဖြစ်ကို အကြောင်းအားဖြင့် အကျယ်ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ **သုတ္တန်** ပိဋကတ်ကို ဝေါဟာရဒေသနာဟူ၍ ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်၌ အကြောင်းကို ပြခြင်းငှာ (ဝါ) သုတ္တန်ပိဋကတ်၏ ဝေါဟာရဒေသနာ မည်သည်၏အဖြစ်ကို အကြောင်းအားဖြင့် အကျယ်ပြခြင်းငှာ (င) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် အာဏာထားခြင်းငှာ ထိုက်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် အာဏာများသည်၏အဖြစ်အားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့် ဝိနည်းပိဋကကို အာဏာဒေသနာဟူ၍ ဆိုအပ်သည်ကို ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ သုတ္တန်ပိဋကကိုကား အဘယ်ဒေသနာဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း။ မြတ်စွာဘုရားပင် ဟောတော်မူသောကြောင့် အာဏာဒေသနာဟူ၍ပင် ဆိုအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(ဃ+င+စ) သို့/ အယုတ္တစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ၌ ပုဒ်တစိတ်ဖြင့် ပိဋကတ်သုံးပုံတို့ကို အာဏာဒေသနာ, ဝေါဟာရဒေသနာ, ပရမတ္ထဒေသနာဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်၏ဟု ပြတော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဝိနည်းပိဋကတ်ကို အာဏာဒေသနာဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ အဘယ့်ကြောင့် သုတ္တန်ပိဋကတ်ကို ဝေါဟာရဒေသနာဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ အဘယ့်ကြောင့် အဘိဓမ္မာပိဋကတ်ကို ပရမတ္ထဒေသနာဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း စုဒ်ကြောင့် (ဃ+င+စ) ဝါကျတို့ကိုမိန့်။

နိယံ ။ ။ *ဝိတ္ထာ ဟိ-မှာ၊ အုစိတ်ပြာ၊ မေး ပါ ဝါကျကျန်။* (ရွှေရေးဆောင်)

➤ ❷ ။ [ဃ-ဝါကျတို့၌] (၁) နနု ဝိနယပိဋကေ ဝေါဟာရပရမတ္ထဓမ္မာပိ သန္တိ။

http://www.dhammadownload.com

(၂) အထ ကသ္မာ ဝိနယပိဋကံ အာဏာဒေသနာတိ ဝုစ္စတိ။

(၃) နနု အာဏာရဟေန ဘဂဝတာ အာဏာဗာဟုလ္လတော ဒေသိတတ္တာ။

(၄) ဝိနယပိဋကံ အာဏာဒေသနာတိ ဝုစ္စတိ။

[၈-ဝါကျတို့၌] (၁) နနု အဘိဓမ္မပိဋကံ သုတ္တန္တဝိနယေဟိ ဘဂဝတော ဒေသိတ ဘာဝေန သမာနံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပရမတ္ထဒေသနာတိ ဝုစ္စတိ။

(၃) နနု အဘိဓမ္မပိဋကံ ပရမတ္ထကုသလေန ဘဂဝတာ ပရမတ္ထဗာဟုလ္လတော ဒေသိတတ္တာ။ (၄) တသ္မာ ပရမတ္ထဒေသနာတိ ဝုစ္စတိ။

(ဃ+င) ဝါကျတို့ကိုလည်း နည်းမှီထုတ်ပါ။

➢ ❹ ။ ဝိသေသေန သတ္တာနံ မနံ အဝဟရတီတိ **ဝေါဟာရော**။

(၃) အထူးအားဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ စိတ်ကို ဆောင်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ-စသော ပညတ်တရားဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပဏ္ဏတ္တိ, ပညတ္တိ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဗဟူ အတ္ထေ လာတီတိ **ဗဟုလော**။ (၃) များစွာသော အနက်တို့ကို ယူခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အများဟူသော အနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဗဟု, ဗဟုကော, ပစုရော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဝေါဟာရော ဗဟုလော ဧတ္ထာတိ **ဝေါဟာရဗဟုလံ**။ (အစိတ်)

(၃) များသော ဝေါဟာရ ပညတ်၏ သုတ္တန်ပိဋကနှင့် ဌာနီ ဌာန/နိဿိတ နိဿယ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) များသော ဝေါဟာရပညတ်ရှိ ရာ သုတ္တန်ပိဋကအနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပညတ္တိဗဟုလ, ပဏ္ဏတ္တိဗဟုလ- စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဝေါဟာရဗဟုလဿ ဘာဝေါ **ဝေါဟာရဗာဟုလ္လံ**။ (အပေါင်း)

(၃) များသော ဝေါဟာရပညတ်ရှိသော သုတ္တန်ပိဋက၏ များသော ဝေါဟာရ ပညတ်ရှိသည့် အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်နှင့် ဂုဏော ဂုဏ်/နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ် ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) များသော ဝေါဟာရပညတ်ရှိသည့် အဖြစ် ဟူသော ဂုဏ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပညတ္တိဗာဟုလ္လံ, ပဏ္ဏတ္တိဗာဟုလ္လံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ပရမော အတ္ထော **ပရမတ္ထော**။ (၃) မဖောက်မပြန်ခြင်းဂုဏ်၏ အနက်ဖြစ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပရမတ္ထတရား ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဝိပရီတတ္ထ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ။

* ပရမဿ အတ္ထော **ပရမတ္ထော**။ (၃) ပရမ-အရဖြစ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ၏ အတ္ထ-အရဖြစ်သော ယင်းဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သည့် ပရမတ္ထတရားများနှင့် အာရမ္မ

http://www.dhammadownload.com

ဏိက+အာရုံ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဖဿ-စသော ပရမတ္ထ တရားများသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဥတ္တမတ္ထ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများ သည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* အာဏံ ပဏေတုံ အရဟတီတိ **အာဏာရဟော**။ (၃) အာဏာ၏ ထိုက်သော မြတ်စွာဘုရားနှင့် ကမ္မ+ကမ္မီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြတ်စွာဘုရားသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အာဏာနုရူပ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများ သည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ (ယ) ဝါကျ၌ **ဒေသိတတ္တာ** ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ဝိနယပိဋကဿ ဖြစ်သည်။ [၏/ကို စပ်] (ဓ) ဝါကျ၌ ဒေသိတတ္တာ ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား သုတ္တန္တပိဋကဿ ဖြစ်ပါ သည်။ [၏/ကို စပ်] (စ) ဝါကျ၌ ဒေသိတတ္တာ ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား အဘိဓမ္မပိဋကဿ ဖြစ်ပါသည်။ [၏/ကို စပ်]

➤ ❻ ။ (ယ) ၌ အာဏာဗာဟုလ္လတော ဒေသိတတ္တာ-ဖြင့် အာဏာဒေသနာပုဒ် ဝယ် ဒေသနာ၌ ဒိသီဓာတ်+ယုပစ္စည်း၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ဓာတုပဒ၊ ဒု-ပစ္စယပဒ) ယင်း ယုပစ္စည်း၏ ကံအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဒေသီယတိ ဒေသနာ ဒေသိတဗ္ဗာတိ ဝါ ဒေသနာ-ဟု ကမ္မသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (အဘိ ဓာနတ္ထ) အာဏာနှင့် ဒေသနာကို အာဏာယ ဒေသနာ အာဏာဒေသနာ-ဟု တပ္ပုရိသ် သမာသ် တွဲရမည့်အဖြစ်ကိုရှင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

အာဏာဒေသနာဟူသည်ကား ယေဘုယျနည်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိနည်းပိဋက၌ ဝေါဟာရဒေသနာ ပရမတ္ထဒေသနာတို့လည်း အနည်းငယ်ရှိသေး၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ် ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

အာဏာရဟေန ဘဂဝတာ-ဖြင့် အာဏာဒေသနာကို ဟောသော ဒေသကပုဂ္ဂိုလ် နှင့် ၎င်း၏ ဂုဏ်ထူးကို သိစေပါသည်။

ဝိနယပိဋကံ-ဖြင့် အာဏာဒေသနာ-အရ ဝိနည်းပိဋကကို ယူရမည့်အဖြစ်ကို သိ စေပါသည်။ (အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဓ) ဝေါဟာရဗာဟုလ္လတော ဒေသိတတ္တာ-ဖြင့် ဝေါဟာရဒေသနာပုဒ်ဝယ် ဒေသနာ ၌ ဒိသီဓာတ်+ယုပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ဓာတုပဒ၊ ဒု-ပစ္စယပဒ) ယင်း ယုပစ္စည်း၏ ကံအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဒေသီယတိ ဒေသနာ ဒေသိ တဗ္ဗာတိ ဝါ ဒေသနာ-ဟု ကမ္မသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဝေါဟာရနှင့် ဒေသနာကို ဝေါဟာရတော ဒေသနာ ဝေါဟာရဒေသနာ-ဟု တပ္ပုရိသ် သမာသ် တွဲရမည့်အဖြစ်ကိုရှင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝေါဟာရဒေသနာဟူသည်ကား ယေဘုယျနည်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် သုတ္တန်ပိဋက၌

http://www.dhammadownload.com

အာဏာဒေသနာ ပရမတ္ထဒေသနာတို့လည်း အနည်းငယ်ရှိသေး၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ် ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဝေါဟာရကုသလေန ဘဂဝတာ-ဖြင့် ဝေါဟာရဒေသနာကို ဟောသော ဒေသက ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ၎င်း၏ ဂုဏ်ထူးကို သိစေပါသည်။

သုတ္တန္တပိဋကံ-ဖြင့် ဝေါဟာရဒေသနာ-အရ သုတ္တန်ပိဋကကို ယူရမည့်အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (အဘိဓေယျတ္ထ)

(စ) ၌ ပရမတ္ထဟာဟုလ္လတော ဒေသိတတ္တာ-ဖြင့် ပရမတ္ထဒေသနာပုဒ်ဝယ် ဒေသနာ ၌ ဒိသိဓာတ်+ယုပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ၊ ဒု-ပစ္စယပဒ) ယင်း ယုပစ္စည်း၏ ကံအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဒေသိတာတိ ဒေသနာ၊ ဒေသိတဗ္ဗာတိ ဝါ ဒေသနာ-ဟု ကမ္မသာဓနေ ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ပရမတ္ထနှင့် ဒေသနာကို ပရမတ္ထတော ဒေသနာ ပရမတ္ထဒေသနာ-ဟု တပ္ပုရိသ် သမာသ် တွဲရမည့်အဖြစ်ကိုဒင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပရမတ္ထဒေသနာဟူသည်ကား ယေဘုယျနည်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မယပိဋက၌ အာဏာဒေသနာ ဝေါဟာရဒေသနာတို့လည်း အနည်းငယ်ရှိသေး၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ် ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ပရမတ္ထကုသလေန ဘဂဝတာ-ဖြင့် ပရမတ္ထဒေသနာကို ဟောသော ဒေသက ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ၎င်း၏ ဂုဏ်ထူးကို သိစေပါသည်။

အဘိဓမ္မပိဋကံ-ဖြင့် ပရမတ္ထဒေသနာ-အရ အဘိဓမ္မာပိဋကကို ယူရမည့်အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (အဘိဓေယျတ္ထ)

➢ ၉။ (ယ) ဝါကျ၌ မြတ်စွာဘုရားကို **အာဏာရဟ–ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း**

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဖြစ်သောကြောင့်ရင်း, မဟာကရုဏာ ရှိသောကြောင့်ရင်း, မဖောက်မပြန် သော စီးပွားကို ညွှန်ပြတတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ပမာဏနှင့် ယှဉ်သော စကားရှိသော ကြောင့်ရင်း မြတ်စွာဘုရားကို "အာဏာရဟ"ဟု ဆိုရပါသည်။

➢ ၁၀။ (ယ) ဝါကျ **ဒေသိတတ္တာ–ဝယ် ဒိသိဓာတ်၏ ကတ္တားဖြစ်သောအရ**

ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ ဝိနယပိဋကဟူသော အာဏာဒေသနာကို ဟောကြားသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဒေသနာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။

(၁) ၎င်းစိတ္တုပ္ပါဒ်၌ရှိသော ဝီရိယသည် ဥဿာဟဒ္ဒာယိဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) ဝိနယပိဋက ပါဠိတော် အနက်ဒြပ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သာဝကတို့ ၏ မေထုနဓမ္မ စသည်ကို လွန်ကျူးခြင်း, ဘုရားရှင်၏ မဟာကရုဏာတော်ရှိခြင်း စသည် သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ (၄) သံဃသုဋ္ဌုတာ, သံဃဖာသုတာ-စသော (၁၀) ပါးသော အကျိုးသည်ရင်း, သီလဝိသုဒ္ဓိ ဝိဇ္ဇာသုံးပါး-စသော အကျိုးများသည်ရင်း အနုဘာဝ။

http://www.dhammadownload.com

(စ) ဝါကျ၌ ဓေသိတာဏ္ဏာ-ဝယ် ဒိသိဓာတ်၏ ကတ္တုရှုကြိယာအရ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။

(၁) ၎င်း စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂီရ ရသ မည်၏။ (၂) အဘိဓမ္မာပိဋကတ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) မြတ်စွာဘုရား၏ ပရမတ္ထ၌ ကျွမ်းကျင်သည်၏အဖြစ် ပရမတ္ထ များသည်၏အဖြစ်သည် ဥဋ္ဌိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပရမတ္ထဒေသနာဟူ၍ ဆိုအပ်ခြင်း အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၂၁)

(က) တထာ ပဌမံ ယေ တေ ပစုရာပရာဓာ သတ္တာ၊ တေ ယထာပရာဓံ ဧတ္ထ သာသိတာတိ ယထာပရာဓသာသနံ၊

(ခ) ဒုတိယံ အနေကဇ္ဈာသယာနုသယစရိယာဓိမုတ္တိကာ သတ္တာ ယထာနုလောမံ ဧတ္ထ သာသိတာတိ ယထာနုလောမသာသနံ၊

(ဂ) တတိယံ ဓမ္မပုဉ္ဇမတ္တေ "အဟံမမ" တိသညိနော သတ္တာ ယထာဓမ္မံ ဧတ္ထ သာသိတာတိ ယထာဓမ္မသာသနန္တိ ဝုစ္စတိ၊ (ဋ၊၂၀။ ဘာသာဋီ၊ပ၊၁၁၅။)

ယထာပရာဓသာသနံ-အပြစ်များစွာရှိသော သတ္တဝါတို့ကို ယင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ လွန်ကျူးထားသည့် အပြစ်အားလျော်စွာ ဆုံးမအပ်ရာဖြစ်သော ယထာပရာဓသာသနာဟု ခေါ်သည့် ဝိနယပိဋက။(သဂုဏာဒဗ္ဗာပေက္ခနည်း)

ယထာနုလောမသာသနံ-များစွာသော အလိုဆန္ဒ အနုသယ စရိုက် နှလုံးသွင်း ရှိကြကုန်သော သတ္တဝါတို့ကို ထိုထိုစရိုက် စသည်အားလျော်စွာ ဆုံးမအပ်ရာဖြစ်သော ယထာနုလောမသာသနာခေါ်သည့် သုတ္တန္တပိဋက။ (သဂုဏာဒဗ္ဗာပေက္ခနည်း)

ယထာဓမ္မသာသနံ-တရားအစုမျှ၌ ငါ, ငါ့ဥစ္စာဟူ၍ ဖွဲလမ်းမှုသညာရှိသည့် သတ္တဝါတို့ကို တရားအားလျော်စွာ ဆုံးမအပ်ရာဖြစ်သော ယထာဓမ္မ သာသနာ ခေါ်သည့် အဘိဓမ္မာပိဋက။ (သဂုဏာဒဗ္ဗာပေက္ခနည်း)

➤ ❶ ။ (က) တထာ၊ဒေသနာဘေဒမှတစ်ပါး သာသနဘေဒကား။ပဌမံ၊ပဌမဖြစ်သော ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို။ပစုရာပရာဓာ၊များသော အပြစ်ရှိကုန်သော။ယေ တေ သတ္တာ၊အကြင်သတ္တဝါတို့သည်။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။တေ၊ထိုများသော အပြစ်ရှိသော သတ္တဝါတို့ကို။ယထာပရာဓံ၊အပြစ်အားလျော်စွာ။ဧတ္ထ၊ဤဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌။ သာ- သိတာ၊ဆုံးမတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ဣတိ၊ထိုသို့ အပြစ်အားလျော်စွာ ဆုံးမတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ယထာပရာဓသာသနန္တိ၊-နံဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(ခ) ဒုတိယံ၊နှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သောသုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို။အနေကဇ္ဈာသယာနုသယစရိယာဓိမုတ္တိကာ၊များသော အဇ္ဈာသယ, များသော အနုသယ, များသော

http://www.dhammadownload.com

စရိုက်, များသော အဓိမုတ္တိရှိကုန်သော။ သတ္တာ၊သတ္တဝါတို့ကို။ယထာနုလောမံ၊အကြင်အကြင် အဇ္ဈာသယ အစရှိသည်တို့ အားလျော်စွာ။ဒေ့ထ၊ဤသုတ္တန် ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌။သာသိတာ၊ဆုံးမတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ဣတိ၊ထိုသို့ အဇ္ဈာသယ စသည်အားလျော်စွာ ဆုံးမတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ယထာနုလောမသာသနန္တိ၊-နံဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(ဂ) တတိယံ၊သုံးခုမြောက်ဖြစ်သော အဘိဓမ္မပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို။ဓမ္မပုဉ္ဇ - မတ္တေ၊သဘာဝဓမ္မ အစုမျှ၌။အဟံ၊ငါတည်း။မမံ၊ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ဣတိသညိနော၊ဤသို့ မှတ်ထင်ခြင်းရှိကုန်သော။သတ္တာ၊သတ္တဝါတို့ကို။ယထာဓမ္မံ၊သဘာဝဓမ္မအားလျော်စွာ။ဒေ့ထ၊ ဤအဘိဓမ္မပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌။သာသိတာ၊ဆုံးမတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ဣတိ၊ထိုသို့ သဘာသဓမ္မအားလျော်စွာ ဆုံးမတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ယထာဓမ္မသာသနန္တိ၊- ယထာဓမ္မသာသနံဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

➤ ❷ ။ (က) သို့/ လီနတ္ထရစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် ယထာပရာသောသနံ-ဟူသောပုဒ်ကို ဆို၏။ ယင်းပုဒ်၌ ယုပစ္စည်းသည် ကတ္တုအန္တောဂဓကေရဏဝါစက ပစ္စည်းဖြစ်၍ သာသတိ ဧတေနာတိ သာသနံ-ဟု ဝစနတ္ထ ပြုရပါမည်လော။ ယထာပရာဓနှင့် သာသနပုဒ်ကို ယထာပရာဓေ့ တံ သာသနဥ္စာတိ ယထာပရာသောသနံ-ဟု ကမ္မဓာရဲ သမာသ် တွဲစပ်ရပါမည်လော။ ယထာပရာဓပုဒ်၏ ဤ၌ဖြစ်သင့်သော အစိတ် အပေါင်း ဝစနတ္ထကား အဘယ်ပါနည်း။ ယင်းအစိတ် အပေါင်း ဝစနတ္ထများကို မပြဆိုချေသော် ဆရာ့အား အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။-- ကြောင့် (က) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- (က) ဖြင့် ယထာပရာသောသနံ၌ နောက်ပုဒ်ကို ကမ္မန္တောဂဓ အဓိကရဏသာဓန၊ နှစ်ပုဒ်အပေါင်းကို ယထာပရာဓံ သာသနံ-ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကို ငါပြဆိုရကား သင်တင်တိုင်းသော အတိဗျာပိတဒေါသ ငါ့အား မသင့်ရောက် ကင်းစင်လွင့်ပျောက်ပါ၏ဟူလို။

(ခ) သို့/ ဗျတိရေကစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ယထာပရာသောသနံ ပုဒ်၏ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ အဘိဓာနတ္ထတို့ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အကယ်၍ ယထာပရာသောသနံပုဒ်၏ အဘိဓေယျတ္ထ စသည်ကိုသာ ဖွင့်ပြ၍ ယထာနုလောမသာသနံပုဒ်၏ အဘိဓေယျတ္ထ စသည်ကို မဖွင့်ပြဘဲ ချန်လှပ်၍ ထားခဲ့ငြားအံ့၊ ဤသို့ ချန်လှပ်ထားခဲ့သည်ရှိသော် ယထာနုလောမသာသနံ-ပုဒ်၏ အဘိဓေယျတ္ထ စသည်ကို မဖွင့်ပြတော့ပါ ဟူသော သဘော သက်ဝင်နေသည် မဟုတ်ပါလော။ ယထာနုလောမသာသနံပုဒ်၏ အဘိဓေယျတ္ထ စသည်ကား အဘယ်ပါနည်း။ ယင်းကို မပြပါက ဆရာ့အား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ -- ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ အယုတ္တစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ယထာပရာသောသန ပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို ပြဆို၏။ နှစ်ခုမြောက် သုတ္တန်ပိဋကတ်ကို အဘယ့်ကြောင့် ယထာနု

http://www.dhammadownload.com

လောမ သာသနဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ ပိဋကတ်သုံးပုံလုံးကိုပင် ဗုဒ္ဓဘာသိတ၏အဖြစ် တူသောကြောင့် ယထာနုလောမသာသနဟူ၍ ဆိုသင့် ဆိုထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) **သို့/ အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ယထာနုလောမသာသနံပုဒ်၏ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ အဘိဓာနတ္ထတို့ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယထာဓမ္မသာသနံပုဒ်၏ အဘိဓေယျတ္ထ စသည်ကို ဖွင့်ပြလိုရကား (ဂ) မိန့်။

➤ ❾ ။ ပစတီတိ **ပစုရော**။ ပဝိယတိ ဝိတ္ထာရိယတီတိ **ပစုရော**။ (၃) ချဲ့ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၆) ဗဟုလ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ

အပရဋ္ဌနံ **အပရာဓော**။ (၃) ပြစ်မှားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၆) ဒေါသော, ဝီတိက္ကမော-စသော--။

ပစုရော အပရာဓော ဒေါသော ဝီတိက္ကမော ယေသန္တေတိ **ပစုရာပရာဓာ**။

(၃) များသော အပြစ်၏ များသောအပြစ်ရှိသော သတ္တဝါများနှင့် ဂုဏ် ဂုဏော/ဌာနီ ဌာန/ဝိသေသန ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) များသော အပြစ်ရှိသော သတ္တဝါဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သတ္တ, ဗဟုလာပရာဓ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါ များသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* အပရာဓဿ အနုရူပံ **ယထာပရာဓံ**။ (၃) အပြစ်၏ ယင်းအားလျော်စွာဖြစ်သော ဂုဏ်နှင့် ဂုဏော ဂုဏ် အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အပြစ် အားလျော်စွာ ဆုံးမခံရမည့် သတ္တဝါဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သတ္တ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ (က) ဝါကျလာ သာသိတာတိ-၌ **ဏ္ဏတိ**-ကို ဏ္ဏတိ တသ္မာ ယထာပရာဓ သာသနတ္တာ-ဟု ဟိတ်စွဲရပါမည်။ ယင်းဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ပဌမဿ (ဝိနယဿ) ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

ယထာပရာဓံ ဧတ္ထ သာသိတာ-ကို ယထာပရာဓံ သာသိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဧတေသံ သတ္တာနံ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့ကို စပ်)

(တနည်း) ယထာပရာဓံ သာသနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ပဌမဿ။ (၏/သည်)

➤ ❻ ။ (က) ဝါကျ၌ ယထာပရာဓံ ဧတ္ထ သာသိတာ-ဖြင့် သာသနံပုဒ်ဝယ် ယု-ပစ္စည်းသည် ဘာဝသာဓန၌ မသက်၊ အဓိကရဏသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သာသနံပုဒ်ကို သာသိယန္တိ ဧတ္ထာတိ သာသနံ-ဟု အဓိကရဏသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယထာပရာဓနှင့် သာသနံကို ယထာပရာဓံ သာသနံ ယထာပရာဓသာသနံ-ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်--ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ယထာပရာဓံ ဓတ္တ သာသိတာတိ-၌ ဣတိသဒ္ဒါဖြင့် သကတ်ကို ထွန်းပြသော ဝစန ဟောတု ဇောတကပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ယေ တေ ပစုရာ သတ္တာ တေ-ဖြင့် ဆုံးမအပ်၏ဟူသည် များသော အပြစ်ရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့ကို ဆုံးမအပ်ကုန်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ပဌမံ-ဖြင့် ယထာပရာဓ သာသန-အရ ရှေးဦးစွာသော ဝိနည်းပိဋကတ်ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➢ ❶ ⓿ ။ **သာသိတာ–၌ ခေတ်အရ** ။ ။ ဆုံးမခြင်းတည်းဟူသော ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ မေတ္တာ ကရုဏာ ဉာဏ်-စသည် ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မဥဿာဟဒ္ဒာယိဘာဝ, ဓမ္မဝီရ ရသ မည်၏။ များသော အပြစ်ရှိသော သတ္တဝါတို့သည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ များစွာသော အပြစ်ကို ကျူးလွန်ထားခြင်း ယင်အပြစ်များစွာကို ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ လွန်ကျူးနေခြင်း, ထိုအပြစ်များစွာ လွန်ကျူးထားသည့် သတ္တဝါများ အပေါ်၌ ဘုရားရှင်၏ မဟာကရုဏာ ဉာဏ်တော်, ယောနိသော မနသိကာရ-စသည်များသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ ဆုံးမခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ယထာပရာဓ သာသနာတော်တည်းဟူသော ဝိနည်းပိဋကကြီး ပေါ်ပေါက်လာခြင်း, ယင်းဝိနည်းပိဋကနှင့်အညီ ဝါရိတ္တသီလနှင့် ပြည့်စုံအောင် ကျင့်ခြင်းအစ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် ရောက်ရှိနိုင်ခြင်း အကျိုးအဆက်ဆတ်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၂၂)

(က) တထာ ပဌမံအဇ္ဈာစာရပဋိပက္ခဘူတော သံဝရာသံဝရော ဓော္တ ကထိတောတိ သံဝရာသံဝရကထာ။

(ခ) သံဝရာသံဝရောတိ ခုဒ္ဒကော စေဝ မဟန္တော စ သံဝရော၊ ကမ္မာကမ္မံ ဝိယ ဖလာဖလံ ဝိယာ စ၊

(ဂ) ဒုတိယံ ""ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိပဋိပက္ခဘူတာ ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနာ ဓော္တ ကထိတာ""တိ ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနကထာ။ (ဃ) တတိယံ ""ရာဂါဒိပဋိပက္ခဘူတော နာမရူပပရိစ္ဆေဒေါ ဓော္တ ကထိတောတိ နာမရူပပရိစ္ဆေဒကထာတိ ဝုစ္စတိ၊

(င) တီသုပိ စေတေသု တီသော သိက္ခာ တိဏိ ပဟာနာနိ စတုဗ္ဗိဓော စ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ (စ) တထာ ဟိ ဝိနယပိဋကေ ဝိသေသေန အဓိသီလသိက္ခာ ဝုတ္တာ၊ သုတ္တန္တပိဋကေ အဓိစိတ္တသိက္ခာ၊ အဘိဓမ္မပိဋကေ အဓိပညာ သိက္ခာ။ (ဋ္ဌ၊ ၂၀။ ဘာသာဋီ၊ ပ၊ ၁၁၇။)

➢ ❶ ။ (က) တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ ပဌမံ၊ ပဌမဖြစ်သော ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို။ အဇ္ဈာစာရ ပဋိပက္ခဘူတော၊ လွန်ကျူး၍ ကျင့်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ [စောင့်စည်းအပ်သော အပိုင်းအခြားကို လွှမ်းမိုး၍ ကျင့်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။] သံဝရာသံဝရော၊ ငယ်သော စောင့်စည်းခြင်း, ကြီးသော စောင့်စည်းခြင်း

http://www.dhammadownload.com

ကို။(ဝါ) ငယ်သော စောင့်စည်းကြောင်း, ကြီးသော စောင့်စည်းကြောင်း တရားကို။ဒေ့ထ္ထ၊ ဤဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌။ကထိတော၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ [ထိုသို့ သံဝရာသံဝရကို ဟောတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။] သံဝရာသံဝရကထာတိ၊ ထာ-ဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(ခ) သံဝရာသံဝရောတိ၊သံဝရာသံဝရော ဟူသည်ကား။ခုဒ္ဒကော၊ငယ်သော။သံဝရော စေဝ၊စောင့်စည်းခြင်းသည်ငှင်း။ (ဝါ) စောင့်စည်းကြောင်းတရားသည်ငှင်း။မဟန္တော၊ကြီး သော။သံဝရောစ၊ငှင်းတည်း။(ကိမိဝ၊အဘယ်ကဲ့သို့နည်း။ခုဒ္ဒကံ၊ငယ်သော။ကမ္မံ စေဝ၊ကံ သည်ငှင်း။မဟန္တံ၊ကြီးသော။ကမ္မံစ၊ကံသည်ငှင်း။) ကမ္မာကမ္မံ၊ကမ္မာကမ္မ မည်သည်။ (ဝါ) ကံငယ်, ကံကြီးမည်သည်။ဟောတိ ဝိယ၊ဖြစ်သကဲ့သို့ငှင်း။(ခုဒ္ဒကံ၊သော။ဖလံ စေဝ၊အသီး သည်ငှင်း။မဟန္တံ၊သော။ဖလံစ၊အသီးသည်ငှင်း။)ဖလာဖလံ၊ဖလာဖလ မည်သည်။ (ဝါ) သစ်သီးငယ်, သစ်သီးကြီးမည်သည်။ဟောတိ ဝိယစ၊ဖြစ်သကဲ့သို့ငှင်းတည်း။

(ဂ) ဒုတိယံ၊နှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို။ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိ ပဋိပက္ခဘူတာ၊ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနာ၊မိစ္ဆာ အယူကို ဖြေရှင်းကြောင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိ-စသော တရားတို့ကို။ဒေ့ထ္ထ၊ဤ သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌။ကထိတာ၊ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ [ထိုသို့ ဒိဋ္ဌိ ဝိနိဝေဌနကို ဟောတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။] ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနကထာတိ၊ ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနကထာ-ဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(ဃ) တတိယံ၊သုံးခုမြောက်ဖြစ်သော အဘိဓမ္မပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို။ရာဂါဒိ ပဋိပက္ခဘူတော၊ရာဂ အစရှိသည်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ နာမ် ရုပ် နှစ်ပါးကို ပိုင်းခြားကြောင်းတရားကို။ဒေ့ထ္ထ၊ဤအဘိဓမ္မ ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ် ၌။ကထိတော၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒကို ဟော တော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။] နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒကထာတိ၊ဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊၏။

(င) စ၊အဖို့တစ်ပါးကား။တီသုပိ၊[ဝိနည်းပိဋက, သုတ္တန်ပိဋက, အဘိဓမ္မာ ပိဋက အစွမ်းအားဖြင့်]သုံးပုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ဧတေသု၊ဤ ပိဋကတို့၌။ တိဿော၊[အဓိသီလ သိက္ခာ, အဓိစိတ္တသိက္ခာ, အဓိပညာသိက္ခာ အစွမ်းအားဖြင့်] သုံးပါးကုန်သော။သိက္ခာ၊သိက္ခာ တို့ကိုငှင်း။တီဏိ၊[ပဟိတိက္ကမပဟာန်, ပရိယုဋ္ဌာနပဟာန်, အနုသယပဟာန်တို့၏ အစွမ်းအား ဖြင့်] သုံးပါးကုန်သော။(ဝါ) တဒင်္ဂ, ဝိက္ခမ္ဘန, သမုစ္ဆေဒ ပဟာန်အားဖြင့် သုံးပါးကုန်သော။ ပဟာနာနိ၊ပဟာန်တို့ကိုငှင်း။စတုဗ္ဗိဓော၊[ဓမ္မ, အတ္ထ, ဒေသနာ, ပဋိဝေဓအားဖြင့်] လေးပါး အပြားရှိသော။ဂမ္ဘီရဘာဝေါစ၊နက်နဲသည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

[င-ဓါကျ လိင်္ဂဝိဘတ္တိဝိပရိယာယနည်းဖြင့်အနက်] စ၊ကား။တီသုပိ၊ကုန်သော။ ဧတေသု၊တို့၌။တိဿော၊ကုန်သော။သိက္ခာစ၊သိက္ခာတို့ကိုလည်း။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ကုန်၏။တီဏိ၊

http://www.dhammadownload.com

ကုန်သော။ပဟာနာနိစ၊တို့ကိုလည်း။ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ကုန်၏။စတုဗ္ဗိဓော၊သော။ဂမ္ဘီရဘာဝေါစ၊ ကိုလည်း။ဝေဒိတဗ္ဗော၊၏။

နှစ်သုံးလေးပါး၊ ကံ ကတ္တားနှင့်၊ ထားသည့်အရာ၊ ကြိယာမှာ၊ မှန်စွာနောက်ဖျား ကံ ကတ္တားနှင့် တူပြားလိုင်ဝုစ်အညီတည်း။ (ဘုရားကြီး)

(စ–ဝါကျ အဓိကာရရုနည်းအားဖြင့် အနက်)

(စ) တထာဟိ၊ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအံ့။ဝိနယပိဋကေ၊၌။ဝိသေသေန၊အဓိစိတ္တသိက္ခာ, အဓိပညာသိက္ခာတို့မှ ထူးသောအားဖြင့်။အဓိသီလသိက္ခာ၊အဓိသီလသိက္ခာကို။ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။သုတ္တန္တပိဋကေ၊၌။(ဝိသေသေန၊အဓိသီလသိက္ခာ, အဓိပညာတို့မှ ထူး သော အားဖြင့်။) အဓိစိတ္တသိက္ခာ၊ကို။ဝုတ္တာ၊ပြီ။အဘိဓမ္မပိဋကေ၊၌။(ဝိသေသေန၊အဓိသီလ, အဓိစိတ္တသိက္ခာတို့မှ ထူးသောအားဖြင့်။) အဓိပညာသိက္ခာ၊ကို။(ဘဂဝတာ၊သည်)ဝုတ္တာ၊ပြီ။

➤ ❷ ။ (ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က+ခ) တို့ဖြင့် သံဝရာသံဝရကထာပုဒ်၏ ဝစနတ္ထ သဒ္ဒတ္ထတို့ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနကထာပုဒ်၏ ဝစနတ္ထ စသည်ကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(င) **သို့/** ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) စသော ဝါကျတို့ဖြင့် ဒေသနာ သာသနကထာ ဘေဒ-၌ ကထာဘေဒပုဒ်၏ အနက်ကို အကျယ်အားဖြင့် ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ ပြ ဆိုသော် ကထာဘေဒပုဒ် အကျယ်စကားရပ်ကိုသာ သိအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ အခြား သော သိက္ခာပ္ပဟာန ဂမ္ဘီရဘာဝစ္စပုဒ်၏ အနက်ကား အဘယ်ပါနည်း။ -- (င) မိန့်။

(စ) **သို့/** ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် ပိဋကသုံးပုံတို့၌ သိက္ခာသုံးပါးတို့ကို ဟော တော်မူ၏ဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ ထိုသို့ ပြဆိုရာတွင် ဝိနည်းပိဋက၌ အဘယ်သိက္ခာကို ဟော အပ်ပါသနည်း။ သုတ္တန်ပိဋက၌ အဘယ်သိက္ခာကို ဟောအပ်ပါသနည်း။ အဘိဓမ္မာ ပိဋက ၌ အဘယ်သိက္ခာကို ဟောအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

➤ ❸ ။ **[င+စ ဝါကျတို့ကို၍]** (၁) နနု တီသုပိ ဓတေသု ပိဋကေသု တိဿော သိက္ခာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဝိနယပိဋကေ အဓိသီလသိက္ခာ ဝုတ္တာတိ အာဟ။

(၃) ယသ္မာ ဝိနယပိဋကေ ဝိသေသေန အဓိသီလသိက္ခာ ဝုတ္တာ တသ္မာ။

(၄) ဝိနယပိဋကေ အဓိသီလသိက္ခာ ဝုတ္တာတိ အာဟ။ (ပထမဝိကပ်အလို)

[င+စ ဝါကျတို့ကို၍] (၁) နနု တီသုပိ ဓတေသု ပိဋကေသု တိဿော သိက္ခာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (၂) အထ ကသ္မာ သုတ္တန္တပိဋကေ အဓိစိတ္တသိက္ခာ ဝုတ္တာတိ အာဟ။

(၃) ယသ္မာ သုတ္တန္တပိဋကေ ဝိသေသေန အဓိစိတ္တသိက္ခာ ဝုတ္တာ တသ္မာ။

(၄) သုတ္တန္တပိဋကေ အဓိစိတ္တသိက္ခာ ဝုတ္တာတိ အာဟ။ (ဒုတိယဝိကပ်အလို)

[င+စ ဝါကျတို့ကို၍] (၁) နနု တီသုပိ ဓတေသု ပိဋကေသု တိဿော သိက္ခာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (၂) အထ ကသ္မာ အဘိဓမ္မပိဋကေ အဓိပညာသိက္ခာ ဝုတ္တာတိ အာဟ။

http://www.dhammadownload.com

(၃) ယသ္မာ အဘိဓမ္မပိဋကေ ဝိသေသေန အဓိပညာသိက္ခာ ဝုတ္တာ တသ္မာ။

(၄) အဘိဓမ္မပိဋကေ အဓိပညာသိက္ခာ ဝုတ္တာတိ အာဟ။ (တတိယဝိကပ်အလို)

➤ ❹ ။ သီလတိ သမာဓိယတိ ကာယကမ္မာဒီနံ သုသီလျဝသေန န ဝိပ္ပကိရတီတိ **သီလံ**။/သီလန္တိ သမာဒဟန္တိ စိတ္တံ ဧတေနာတိ **သီလံ**။

(၃) ကာယကံ စသည်တို့ကို ကောင်းစွာထားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အကျင့်သီလအနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တပ, သံဝရ, သံယမ စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* အဓိကဥ္စ တံ သီလဥ္စာတိ **အဓိသီလံ**။ (၃) လွန်ကဲသော ဂုဏ်၏ သီလဖြစ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လွန်ကဲသော သီလအနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဥတ္တမသီလ, ဥတ္တမသံဝရ, ဥတ္တမသံယမ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ (က) ဝါကျ၌ **ကထိတော**-ကို ကထိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် -ပဥ္စမီသာ (ဝိနယပိဋကဿ) ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ သံဝရာသံဝရော ဧတ္ထ ကထိတော-ဖြင့် သံဝရာသံဝရကထာ-၌ ကထဓာတ် အ-ပစ္စည်းအဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ၊ ဒု-ပစ္စယပဒ) ယင်း အပစ္စည်း၏ အဓိကရဏတ္ထ၌ သက်သည်၏--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ကထီယတိ ဧတ္ထာတိ ကထာ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သံဝရာသံဝရပုဒ်နှင့် ကထာပုဒ်ကို သံဝရာသံဝရဿ ကထာ သံဝရာသံဝရကထာဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏--ရင်း (သမာသလိင်ပဒ) ယင်းသမာသ်၏ သမ္ဗန်အနက် ဟောသည်၏--ရင်း (သမာသလိင်ပဒတ္ထ) သိစေသည်။

အဋ္ဌာစာရပဋိပက္ခဘူတော-ဖြင့် သံဝရာသံဝရဟူသည် လွန်ကျူးခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်၍ဖြစ်သော ငယ်သော စောင့်စည်းခြင်း, ကြီးသော စောင့်စည်းခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ပဥ္စမံ-ဖြင့် သံဝရာသံဝရကထာ-အရ ရှေးဦးစွာသော ဝိနည်းပိဋကကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (အဘိဓေယျတ္ထ)

(ခ) ၌ ခုဒ္ဒကော စေဝ မဟန္တော စ သံဝရော-ဖြင့် သံဝရာသံဝရောကို သံဝရ+အသံဝရ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏--ရင်း (သန္ဓိလိင်ပဒ) အသံဝရော-၌ အ-သဒ္ဒါ၏ မဟန္တအနက် ဝုဒ္ဓိအနက် ဟောသည်၏--ရင်း (နိပါတလိင်တ္ထ) န သံဝရော အသံဝရော-ဟု ကမ္မဓာရယ မိဿက တပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏--ရင်း (သမာသလိင်ပဒ) ယင်းသမာသ်၏ တုလျအနက်ဟောသည်၏--ရင်း (သမာသလိင်ပဒတ္ထ) သံဝရနှင့် အသံဝရကို သံဝရော စ အသံဝရော စ သံဝရာသံဝရော-ဟု ဒွန်သမာသ် ဝစနတ္ထပြု--ရင်း (သမာသလိင်ပဒ) ယင်းသမာသ်၏ သမုစ္စည်းအနက်ဟော--ရင်း (သမာလိင်ပဒတ္ထ) သံဝရော-ဟူသော ရှေ့

http://www.dhammadownload.com

ပုဒ်၏ အငယ် အကြီးဟူသော သံဝရ-ကိုဟောတတ်သော သာမညသဒ္ဒါဖြစ်သော်လည်း အသံဝရသဒ္ဒါသည် မဟန္တသံဝရကို ဟောပြီးဖြစ်၍ ပါရိသေသနည်း ပုညဉာဏာသမ္ဘာရနည်း ဂေါဗလိဗဒ္ဒနည်းအားဖြင့် ခုဒ္ဒကသံဝရကိုသာ ဟောအပ်သည်၏--ဝင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ကမ္မာကမ္မံ ဝိယ ဖလာဖလံ ဝိယစ-ဖြင့် သံဝရာသံဝရသဒ္ဒါ၏ ငယ်သော စောင့်စည်းခြင်း ကြီးသော စောင့်စည်းခြင်းကို ဟောရာ၌ ဥပမာကို သိစေပါသည်။(ဘာဝတ္ထ)

(၈) ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနာ ဧတ္ထ ကထိတာ-ဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနကထာ-၌ ကထဓာတ်+အပစ္စည်း အဖြစ်ကိုဝင်း (ဒု-ဓာတုပဒ၊ ဒု-ပစ္စယပဒ) ယင်း အ-ပစ္စည်း၏ အဓိကရဏတ္ထ၌ သက်-- ဝင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ကထိယတိ ဧတ္ထာတိ ကထာ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရ--ဝင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနပုဒ်နှင့် ကထာပုဒ်ကို ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနာယ ကထာ ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနကထာ-ဟု ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏--ဝင်း (သမာသလိင်္ဂပဒ) ယင်းသမာသ်၏ သမ္ဗန်အနက် ၌ သက်--ဝင်း (သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိပဋိပက္ခဘူတာ-ဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌန-ဟူသည် (၆၂)ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ဖြစ်သော (ဝါ) ဆန့်ကျင်ဘက်အဖြစ်သို့ ရောက်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ-စသော တရားတို့ပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဒုတိယံ-ဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနကထာ-အရ နှစ်ခုမြောက်သော သုတ္တန်ပိဋကကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (အဘိဓေယျတ္ထ)

နာမရူပပရိစ္ဆေဒေါ ဧတ္ထ ကထိတော-ဖြင့် နာမရူပပရိစ္ဆေဒကထာ၌ ကထဓာတ်+အ ပစ္စည်း အဖြစ်ကိုဝင်း (ဒု-ဓာတုပဒ၊ ဒု-ပစ္စယပဒ) ယင်း အ-ပစ္စည်း၏ အဓိကရဏတ္ထ၌ သက်--ဝင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ကထိယတိ ဧတ္ထာတိ ကထာ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရ--ဝင်း (အဘိဓာနတ္ထ) နာမရူပပရိစ္ဆေဒပုဒ်နှင့် ကထာပုဒ်ကို နာမရူပပရိစ္ဆေဒဿ ကထာ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒ ကထာ-ဟု ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏--ဝင်း (သမာသလိင်္ဂပဒ) ယင်းသမာသ်၏ သမ္ဗန်အနက်၌ သက်--ဝင်း (သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ) သိစေပါသည်။

ရာဂါဒိပဋိပက္ခဘူတော-ဖြင့် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဟူသည် ရာဂ စသည်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်၍ဖြစ်သော (ဝါ) ဆန့်ကျင်ဘက်အဖြစ်သို့ရောက်သော နာမ်ကိုဝင်း, ရုပ်ကိုဝင်း ရုပ်နာမ်ကိုဝင်း ပိုင်းခြား၍ သိသော ဉာဏ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

တတိယံ-ဖြင့် နာမရူပပရိစ္ဆေဒကထာ-အရ သုံးခုမြောက်သော အဘိဓမ္မပိဋကကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (အဘိဓေယျတ္ထ)

(၉) ၌ တီသုပိ စေတေသု-ဖြင့် ဒေသနာသာသနကထာ-ဘေဒံ တေသု ယထာရဟံ ဂါထာ၌ ဘေဒံ တေသု-ကို ဘေဒံ ဧတေသု-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏--ဝင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) ဧတေသု-အရ ပိဋကသုံးပုံကို ယူရမည်ဟူသော သချာအရေအတွက်ကိုဝင်း (သင်္ချာနာမ

http://www.dhammadownload.com

လိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

တိဿော သိက္ခာ တိဏိ ပဟာနာနိ စတုဗ္ဗိဓောစ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ-ဖြင့် သိက္ခာပဟာန ဂမ္ဘီရဘာဝပုဒ်ကို သိက္ခာစ ပဟာနာနိစ ဂမ္ဘီရဘာဝေါစ သိက္ခာပဟာနဂမ္ဘီရဘာဝေါ-ဟု ဒွန်သမာသ် ဝစနတ္ထပြု--၎င်း (သမာသလိင်္ဂပဒ) ယင်းသမာသ်၏ သမုစ္စည်းအနက်ဟော သည်၏--၎င်း (သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ) သိက္ခာသုံးပါး ပဟာန်လည်း သုံးပါး ဂမ္ဘီရဘာဝကား လေးပါးရှိ၏ဟူသော သချာအရေအတွက်ကို၎င်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ ❶ ⓿ ။ (ခ) ဝါကျ၌ **အဓိသီလ-အရ** ။ ။ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလဟူသော ဝိရတိ စေတနာ သမ္ပယုတ္တဓမ္မ၏။ (၁) ထိုဝိရတိစေတနာ သမ္ပယုတ္တဓမ္မသည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) ထိုထိုလွန်ကျူးအပ်သော ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထု အစုစုသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဝိပတ္တိဖြစ်သော ကာလ ဒေသ ပုဂ္ဂလ ပယောဂတို့သည် ၎င်း, ထိုထိုလွန်ကျူးအပ်သော ဝတ္ထုမှ ရှောင်ကြဉ်လိုသော ယောနိသော မနသိကာရ စသည်တို့သည်၎င်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အဓိသီလ စသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံသဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ခြင်း ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကိုရခြင်း အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ။

ပါဠိ (၂၃) [ဋ၊၂၀။]

(က) တိသုပိ စေတေသု တိဿော သိက္ခာ. တိဏိ ပဟာနာနိ. စတုဗ္ဗိဓောစ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ (ခ) တထာဟိ ဝိနယပိဋကေ ဝိသေသေန အဓိသီလသိက္ခာ ဝုတ္တာ၊ သုတ္တန္တပိဋကေ အဓိစိတ္တသိက္ခာ၊ အဘိဓမ္မပိဋကေ အဓိပညာသိက္ခာ၊

(ဂ) ဝိနယပိဋကေ စ ဝီတိက္ကမပ္ပဟာနံ ကိလေသာနံ ဝီတိက္ကမပဋိပက္ခတ္တာ သီလဿ၊

(ဃ) သုတ္တန္တပိဋကေ ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဟာနံ ပရိယုဋ္ဌာနပဋိပက္ခတ္တာ သမာဓိဿ၊

(င) အဘိဓမ္မပိဋကေ အနုသယပ္ပဟာနံ အနုသယပဋိပက္ခတ္တာ ပညာယ၊

(စ) ပဌမေစ တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ၊

(ဆ) ဣတရေသု ဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနာနိ။ (ဋ၊၂၀။ ဘာသာဋီ၊ပ၊၁၁၈)

➢ ❶ ။ (က) စ၊အဖွဲ့တစ်ပါးကား။တိသုပိ၊သုံးပုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ဧတေသု၊ဤ ပိဋကတို့၌။တိဿော၊သုံးပါးကုန်သော။သိက္ခာ၊သိက္ခာတို့ကို၎င်း။တိဏိ၊ကုန်သော။ပဟာနာနိ၊ ပဟာန်တို့ကို၎င်း။စတုဗ္ဗိဓော၊လေးပါးအပြားရှိသော။ဂမ္ဘီရဘာဝေါ၊စ၊နက်နဲသည်၏ အဖြစ် ကို၎င်း။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။ (ခ) တထာဟိ၊ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအံ့။ဝိနယပိဋကေ၊ဝိနယ ပိဋက၌။ဝိသေသေန၊အဓိစိတ္တသိက္ခာ, အဓိပညာသိက္ခာတို့မှ ထူးသောအားဖြင့်။အဓိသီလ သိက္ခာ၊အဓိသီလသိက္ခာကို။ဝုတ္တာ၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။သုတ္တန္တပိဋကေ၊၌။(ဝိသေသေန၊ အဓိသီလသိက္ခာ, အဓိပညာသိက္ခာတို့မှ ထူးသောအားဖြင့်) အဓိစိတ္တသိက္ခာ၊ကို။ဝုတ္တာ၊ပြီ။ အဘိဓမ္မပိဋကေ၊၌။(ဝိသေသေန၊အဓိသီလ, အဓိစိတ္တသိက္ခာတို့မှ ထူးသောအားဖြင့်။)

http://www.dhammadownload.com

အဓိပညာသိက္ခာ၊အဓိပညာသိက္ခာကို။ဝုတ္တာ၊ပြီ။

(ဂ) စ၊အဖို့တစ်ပါးကား။ဝိနယပိဋကေ၊၌။ကိလေသာနံ၊သံကိလေသာတို့၏။ (ဝါ) ကံ ကိလေသာတို့၏။ဝီတိက္ကမပ္ပဟာနံ၊ဝီတိက္ကမပဟာန်ကို။[ဝေါဟာရတ္တ] (ဝါ) လွန် ကျူးမှုကို ပယ်ရှားကြောင်း တရားကို။[သဒ္ဒတ္တ] (ဝုတ္တံ၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။) ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ ဝိညာယတိ၊သိအပ်သနည်း။သီလဿ၊ဝိနည်း၌ ဟောတော်မူအပ်သော သီလ၏။ ကိလေသာနံ၊တို့၏။ဝီတိက္ကမပ္ပဋိပက္ခတ္တာ၊လွန်ကျူးမှု၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိညာယယတိ၊သိအပ်၏။

(ဃ) သုတ္တန္တပိဋကေ၊၌။(ကိလေသာနံ၊သံကိလေသတို့၏။)ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဟာနံ၊ပရိယုဋ္ဌာန ပဟာန်ကို။(ဝါ) ကုသိုလ် အခွင့်အလမ်းကို ကုန်ခန်းစေ၍ ထကြွမှုကို ပယ်ရှားကြောင်း တရားကို။ဝုတ္တံ၊ပြီ။ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ဝိညာယတိ၊သိအပ်သနည်း။သမာဓိဿ၊သုတ္တန် ဝယ် ဟောတော်မူအပ်သော သမာဓိ၏။(ကိလေသာနံနံ၊တို့၏။) ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဋိပက္ခတ္တာ၊ ပရိယုဋ္ဌာန်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်။ဝိညာယတိ၊သိအပ်၏။

(င) အဘိဓမ္မပိဋကေ၊၌။(ကိလေသာနံ၊တို့၏။) အနုသယပ္ပဟာနံ၊အနုသယပဟာန်ကို။ (ဝါ) အစဉ်မပြတ် ကိန်းဝပ်ခြင်းကို ပယ်ရှားကြောင်း တရားကို။ဝုတ္တံ၊ပြီ။ကသ္မာ၊ကြောင့်။ ဝိညာယတိ၊သိအပ်သနည်း။ပညာယ၊အဘိဓမ္မာဝယ် ဟောတော်မူအပ်သော ပညာ၏။ (ကိလေသာနံ၊တို့၏။) အနုသယပ္ပဋိပက္ခတ္တာ၊အနုသယ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိညာယတိ၊သိအပ်၏။

(စ) စ၊သည်သာမကသေး။ပဌမေ၊ပဌမဖြစ်သော ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌။ (ကိလေသာနံ၊ကိလေသာတို့ကို။) တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ၊တဒင်္ဂပဟာန်ကို။(ဝါ) ထိုထိုသုသီလျ အစိတ်အပိုင်းဖြင့် ထိုထို ဒုဿီလျ ပယ်ရှားကြောင်းတရားကို။ဝုတ္တံ၊ပြီ။

(ဆ) ဣတရေသု၊ဝိနည်းမှ တစ်ပါးသော သုတ္တန် အဘိဓမ္မာပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်တို့ ၌။(ကိလေသာနံ၊တို့ကို။) ဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနာနိ၊ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်, သမုစ္ဆေဒပဟာန်တို့ ကို။ (ဝါ) ပယ်ခွါခြင်းအားဖြင့် ပယ်ရှားကြောင်း တရား, အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်းအားဖြင့် ပယ် ရှားကြောင်း တရားတို့ကို။ဝုတ္တာနိ၊ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

➤ ❷ ။ **(စ) စသည်သို့/ အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် သုံးပုံသော ပိဋကတ်တို့ ၌ သုံးပါးသော သိက္ခာ, သုံးတန်သော ပဟာန်, လေးပါးသော ဂမ္ဘီရဘာဝကို ဟောအပ်သည် ၏ အဖြစ်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင်လျှင် ဝေဖန်၍ အကျယ်ပြခြင်းငှာ (ခ) စသည်မိန့်။

(ဂ–ဃ–င) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် သုံးပုံသော ပိဋကတ်တို့၌ အစဉ် အတိုင်း အထူးအားဖြင့် အဓိသီလ, အဓိစိတ္တ, အဓိပညာ သိက္ခာသုံးပါးကို ဟောတော် မူသည်၏အဖြစ်ကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ သုံးပုံသော ပိဋကတ်တို့၌ပင် အစဉ်အတိုင်း

http://www.dhammadownload.com

ဝီတိက္ကမ, ပရိယုဋ္ဌာန, အနုသယ ပဟာန်သုံးပါးကို ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းငှာ (ဂ-ဃ-င) တို့ကို မိန့်။

(ဂ-ဃ-င) သို့/ **စောဒနာ**။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့်-- ပြတော်မူ၏။ ဝိနည်းပိဋကတ်၌ အဘယ်ပဟာန်ကို ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ ဝီတိက္ကမပဟာန်မှ တပါးသော ပရိယုဋ္ဌာန အနုသယပဟာန်တို့ကို ဟောတော်မူအပ်ပါသလော၊ (ဝါ) ပဟာန်သုံးပါးလုံးကိုပင် ဟောတော်မူအပ်ပါသလော၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်၌ အဘယ်ပဟာန်ကို ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ ပရိယုဋ္ဌာနပဟာန်မှတပါးသော ဝီတိက္ကမ, အနုသယပဟာန်တို့ကို ဟောတော်မူအပ်ပါသလော၊ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်၌ အဘယ်ပဟာန်ကို ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ အနုသယ ပဟာန်မှ တပါးသော ဝီတိက္ကမ, ပရိယုဋ္ဌာနပဟာန်တို့ကို ဟောတော်မူအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ-ဃ-င) ဝါကျတို့ကိုမိန့်။

(ဂ) **ဖာိတ်ပါဌ်သို့/ အဃုတ္တာဘောဂ**။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် ဝိနယပိဋကေ ဝီတိက္ကမပ္ပဟာနံ-ဖြင့် ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ဝီတိက္ကမပဟာန်ကို ဟောတော်မူအပ်၏ဟု ဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ဝီတိက္ကမပဟာန်ကို ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ အနုသယ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့သည် အကြောင်းကိုရသည်ရှိသော် ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၍ တည်ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊(ဝါ) **သီလသည်** အလုံးစုံသော ကိလေသာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် ဝီတိက္ကမပဋိပက္ခတ္တာ သီလဿ-ဟူသောပါဌ်ကိုမိန့်။

(ဃ) **ဖာိတ်ပါဌ်သို့/** ဆရာ၊ ဆရာသည် သုတ္တန္တပိဋကေ ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဟာနံ-ဖြင့် သုတ္တန်ပိဋကတ်၌ ပရိယုဋ္ဌာနပဟာန်ကို ဟောတော်မူအပ်၏ဟု ဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့် သုတ္တန်ပိဋကတ်၌ ပရိယုဋ္ဌာနပဟာန်ကို ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ သမာဓိသည် အလုံးစုံသော ကိလေသာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည် မဟုတ် ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် ပရိယုဋ္ဌာနပဋိပက္ခတ္တာ သမာဓိဿ-ပါဌ်ကိုမိန့်။

(ဃ) **သို့/** ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် သီလသည် ကိလေသာတို့၏ လွန်ကျူးမှု၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ဝီတိက္ကမပဟာန်ကို ဆိုအပ်၏ဟု အကြောင်းနှင့်တကွ ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ သုတ္တန်ပိဋကတ်၌ အဘယ်ပဟာန်ကို ဆိုအပ်ပါသနည်း။ ဝီတိက္ကမပဟာန်ကိုပင် ဆိုအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) **သို့/** ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ဝီတိက္ကမပဟာန် ဆိုအပ်သည်ကို အကြောင်းနှင့်တကွ ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ဝီတိက္ကမပဟာန်ကိုသာ ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ဆိုအပ်ပါသလော။ အဘယ်ပဟာန်ကိုလည်း ဆိုအပ်ပါသေးသနည်း။ စုဒ်- (င) မိန့်။

(င) **ဖာိတ်ပါဌ်သို့/** ဆရာ၊ ဆရာသည် အဘိဓမ္မပိဋကေ အနုသယပ္ပဟာနံ-ဖြင့် အဘိဓမ္မာပိဋကတ်၌ အနုသယပဟာန်ကို ဟောတော်မူအပ်၏ဟု ဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓမ္မာပိဋကဌ် အနုသယပဟာန်ကို ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ ပညာသည် အလုံး စုံသော ကိလေသာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့်- အနုသယ ပဋိပက္ခတ္တာ ပညာယ-ဟူသောပါဌ်ကို မိန့်။

➢ ❸ ။ [ဂ–ဝါကျကို ရှု] (၁) နနု အနုသယဝသေန သန္တာနေ အနုဝတ္တန္တာ ကိလေသာ ကာရဏလာဘေ ပရိယုဋ္ဌိတာ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဝိနယပိဋကေ ပရိယုဋ္ဌာ နပ္ပဟာနံ ကိလေသာနံ ဝုတ္တံ။ (၂) ဝီတိက္ကမပဋိပက္ခတ္တာ။

(၄) ဝိနယပိဋကေ ပရိယုဋ္ဌာ နပ္ပဟာနံ ကိလေသာနံ ဝုတ္တံ။

[**စ–ဝါကျကိုရှု**] (၁) နနု ဝိနယပိဋကေ ကိလေသာ ဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒဝသေန ပဟီနာ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပဌမေ တဒင်္ဂပဟာနန္တိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု အဓိသီလသိက္ခာယ ဝုတ္တဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ပဌမေ တဒင်္ဂပဟာနန္တိ ဝုတ္တံ။

➢ ❹ ။ ပရိယာဒိတ္ဗာ ဥဋ္ဌာနံ **ပရိယုဋ္ဌာနံ**။ (၃) ထက်ဝန်းကျင်မှ ထကြွခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကိလေသာတရားတို့ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝီတိက္ကမ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* အနု အနု သေန္တီတိ **အနုသယာ**။ (၃) အစဉ်ကိန်းခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အနုသယ ကိလေသာ (၇)ပါးသည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ထာမဂတကိလေသာ-စသော စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢ ❽ ။ **ကိလေသာနံ–အရ** ကိလေသာ (၁၀) ပါး။ (တနည်း) ကံကိလေသာတို့ကို ယူရပါမည်။

* **အနုသယ–ဟူသည်** မပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ခန္ဓာဌ် အစဉ်ကိန်းကာ လျော် သော အကြောင်းကို ရလတ်သော် ဖြစ်ခြင်းငှာထိုက်သော အားအစွမ်းသို့ရောက်သော ကာမရာဂ-စသော ကိလေသာ (၇)ပါးတို့သည် အနုသယ မည်ပါသည်။

➢ ❶❿ ။ (င) **ဝါကျ၌ ပညာယ–အရ** အရိယာမဂ် ပညာရ၏။ (၁) ၎င်းသည် သမ ဌာယိဘာဝ, သန္တရသ မည်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ အနုသယတို့ ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ အနုသယတို့ကို ပယ်နိုင်ခြင်းအကျိုး အံဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အဓိစိတ္တသိက္ခာ–အရ ။ ။ (၁) ဝိပဿနာပါဒကဖြစ်သော (၈)ပါးသော မဟဂ္ဂုတ် သမာပတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် (ဝါ) ၎င်း၌ ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိသည် သမဌာယိဘာဝ+ သန္တရသ မည်၏။ (၂) ပညတ်အာရုံ မဟဂ္ဂုတ်အာရုံသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အဓိကာရ, သပ္ပုရိသူပနိဿယ, သဒ္ဓမ္မဿဝန, ပဋိရူပဒေသဝါသ, အတ္တသမ္မာပဏိဓိ သပ္ပါယသေနာသန ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ စသည်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဝိပဿနာ ဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် အဘိညာဏ် နတ်ပြည်သို့လားရခြင်းစသော အကျိုးအဆက်

http://www.dhammadownload.com

ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။ [ဝိပဿနာပါဒကံ အဋ္ဌသမာပတ္တိ စိတ္တံ ပန အဓိစိတ္တန္တိ ပဝုစ္စတိ။] (ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ)

(တနည်း) **အဓိစိတ္တသိက္ခာ**-အရ- (၁) အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် (ဝါ) ၎င်း၌ ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိသည် သမဒ္ဒါယိဘာဝ+ သန္တရသ မည်၏။ (၂) နိဗ္ဗာန်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပါရမီဉာဏ် ဝိပဿနာဉာဏ်သည် ဥဒ္ဒိပန ဝိဘာဝမည်၏။ (၄) ကိလေသာတို့၏ မရှိခြင်း, မျက်နှာတော်၏ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်၍ ထွန်းလင်းတောက်ပသောအရောင် အသရေရှိသည်၏အဖြစ်, ဝိဇ္ဇာ သုံးပါး အဘိညဉ် (၆)ပါး ပဋိသမ္ဘိဒါ (၄) ပါး သာဝကပါရမီဉာဏ် ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တို့ နတ်လူတို့ကြည်ညိုခြင်း ချီးမြှောက်ကော်ရော်ပူဇော်ခြင်းကို ခံထိုက်သည်၏အဖြစ် စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အဓိပညာသိက္ခာ-အရ ။ ။ (၁) ဝိပဿနာဉာဏ်ပြဓာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဒ္ဒါယိဘာဝ+ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (ဝါ) ယင်းစိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ဝီရိယသည် ဥဿာဟဒ္ဒါယိဘာဝ+ဓမ္မဝီရရသ မည်၏။ (၂) တေဘူမကတရားတို့သည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပါရမီဉာဏ် သမ္မတ္တိစက် ၄-ပါး ယောနိသောမနသိကာရသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် သုဂတိသို့ လားရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဂါထာ (၂၅)

(က) ကေမေကာသို့ဋ္ဌတ္တစတုဗ္ဗိဓောပိဓမ္မတ္တဒေသနာပဋိဝေဓဂမ္ဘီရဘာဝေါဝေဒိတဗ္ဗော။

(ခ) တတ္ထ ဓမ္မောတိ တန္တိ၊ (ဂ) အတ္ထောတိ တဿာယေဝ အတ္ထော၊

(ဃ) ဒေသနာတိ တဿာ မနသာဝဝတ္ထပိတာယ တန္တိယာ ဒေသနာ၊

(င) ပဋိဝေဓောတိ တန္တိယာ တန္တိအတ္ထဿစ ယထာဘူတာဝဗောဓော၊

(စ) တိသုပိစေတေသုဧတေ ဓမ္မတ္တဒေသနာပဋိဝေဓာယသ္မာသသာဒီဟိဝိယမဟာသမုဒ္ဒေါ မန္ဒဗုဒ္ဓိဟိဒုက္ခောဂါဠှာအလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာစတသ္မာဂမ္ဘီရာ၊

(ဆ) ဧဝံ ကေမေကာသ္မိံစေတ္ထ စတုဗ္ဗိဓောပိ ဂမ္ဘီရဘာဝေါဝေဒိတဗ္ဗော၊ (၃၊၂၀။)

၁ ။ (က) စ၊ဆက်၍ဆိုဦးအံ့။ထွေ၊ဤသုံးပုံသော ပိဋကတို့တွင်။ကေမေကာသ္မိံ၊တစ်ပုံ တစ်ပုံသော ပိဋက၌။စတုဗ္ဗိဓောပိ၊လေးပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ဓမ္မတ္တ ဒေသနာ ပဋိဝေဓ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ၊ဓမ္မ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်, အတ္ထ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်, ဒေသနာ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်, ပဋိဝေဓ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်ကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

(ခ) တတ္ထ၊ထို ဓမ္မ အတ္ထ ဒေသနာ ပဋိဝေဓတို့တွင်။ဓမ္မောတိ၊ဓမ္မောဟူသည်ကား။ တန္တိ၊ပါဠိတော်တည်း။ (ဂ) အတ္ထောတိ၊ဟူသည်ကား။တဿာယေဝ၊ထိုပါဠိတော်၏ပင်။

http://www.dhammadownload.com

၈ အတ္ထော၊အနက်တည်း။ (ဃ) ဒေသနာတိ၊ဟူသည်ကား။မနသာ၊စိတ်တော်ဖြင့်။ဝဝတ္ထပိတာယ၊မဟောမိ ပိုင်းခြား မှတ်သားအပ်ပြီးသော။ တဿာ တန္တိယာ၊ထိုပါဠိတော်ကို။ ဒေသနာ၊နှုတ်မြွက်၍ ဟောတော်မူခြင်းတည်း။

(င) ပဋိဝေဓောတိ၊ဟူသည်ကား။တန္တိယာစ၊ပါဠိတော်ကိုရင်း။တန္တိ အတ္ထဿစ၊ပါဠိတော်၏ အနက်ကိုရင်း။ယထာဘူတာဝဗောဓော၊မဖောက်မပြန် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းတည်း။ (ဝါ) ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်တည်း။

(စ) စ၊အဖို့တစ်ပါးကား။တီသုပိ၊သုံးပုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ဧတေသု၊ဤပိဋကတို့၌။ ဧတေ ဓမ္မတ္ထဒေသနာ ပဋိဝေဓာ၊ဤ ဓမ္မ, အတ္ထ, ဒေသနာ, ပဋိဝေဓတို့သည်။ယသ္မာ၊အကြောင်းကြောင့်။သသာဒီဟိ၊ယုန်-အစရှိသော သတ္တဝါကလေးတို့သည်။မဟာသမုဒ္ဒေါ၊မဟာသမုဒြာသည်။ (ဝါ)ကို။ (ဒုက္ခောဂါဟောဝိယစ၊ခဲယဉ်းသဖြင့် သက်ဝင်အပ်သကဲ့သို့ရင်း။ (ဝါ) သက်ဝင်နိုင်ခဲသကဲ့သို့ရင်း။အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌော ဝိယစ၊မရအပ်သော ထောက်တည်ရာ ရှိသကဲ့သို့ရင်း။(ဝါ) ထောက်တည်ရာ မရနိုင်သကဲ့သို့ရင်း။တထာ၊ထို့အတူ။) မန္ဒဗုဒ္ဓီဟိ၊နုံ့သော ပညာရှိသူတို့သည်။(ဝါ) ပညာနုံ့သူ လူပြိန်းတို့သည်။ဒုက္ခောဂါဟာစ၊ခဲယဉ်းသဖြင့် သက်ဝင်အပ်ကုန်သည်ရင်း။(ဝါ) သက်ဝင်နိုင်ခဲကုန်သည်ရင်း။အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာစ၊မရအပ်သော ထောက်တည်ရာ ရှိကုန်သည်ရင်း။(ဝါ) ထောက်တည်ရာ မရနိုင်ကုန်သည်ရင်း။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။(ထိုသို့ မဟာသမုဒြာဝယ် ယုန်သူငယ်အလား မန္ဒဗုဒ္ဓိတို့ ဒုက္ခောဂါဟ အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌတို့၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဂမ္ဘီရာ၊နက်နဲ ခက်ခဲကုန်၏။ (ဆ) ဝေံ၊ဤသို့လျှင်။ဧတ္ထ၊ဤသုံးပုံသော ပိဋကတို့တွင်။ဧကမေကသ္မိံ၊တစ်ပုံတစ်ပုံသော ပိဋက၌။စတုဗ္ဗိဓောပိ၊လေးပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ဂမ္ဘီရဘာဝေါ၊နက်နဲသည်၏အဖြစ်ကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၁၁၉)

➤ ❶ ။ **(က) စသည်သို့**/ ဤသို့ တီသုပိ စေတေသု-စသော ဝါကျတို့ဖြင့် သိက္ခာပဟာန်တို့၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဂမ္ဘီရဘာဝ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသော ဆရာသည် (က) စသည်ကိုမိန့်။

(ခ+ဂ+ဃ+င)သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် ဓမ္မ, အတ္ထ, ဒေသနာ, ပဋိဝေဓ အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိသော ဂမ္ဘီရဘာဝကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ထို ဓမ္မ, အတ္ထ, ဒေသနာ, ပဋိဝေဓတို့ကို သရုပ်အားဖြင့် အကျယ်ချဲ့ပြလိုသော ဆရာသည် (ခ+ဂ+ဃ+င) ဝါကျတို့ကို မိန့်။

(ခ+ဂ+ဃ+င) သို့/စောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် --ပြတော်မူ၏။ ထို ဓမ္မ စသည်တို့တွင် အဘယ်သည် ဓမ္မမည်သနည်း၊ သဘာဝ စသည်သည် ဓမ္မမည်သလော၊ အဘယ်သည် အတ္ထ မည်သနည်း၊ ပယောဇနာ စသည်သည် အတ္ထ မည်သလော၊ အဘယ်သည် ဒေသနာ မည်သနည်း၊ ဟောခြင်းသာမန်သည် (ဝါ) ဟောအပ်သော

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိသည် ဒေသနာ မည်သလော၊ အဘယ်သည် ပဋိဝေဓ မည်သနည်း၊ အဘိညာဉ်သာမန်သည် ပဋိဝေဓ မည်သလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ+ဂ+ဃ+င) တို့ကိုမိန့်။

(စ+ဂ+ဃ+င) သို့/ **သာဓောဂဟုစ္ဆာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ပိဋကတ်သုံးပုံတို့တွင် တစ်ပုံ တစ်ပုံ၌ လေးပါးသော ဓမ္မ, အတ္ထ, ဒေသနာ, ပဋိဝေဓတို့၏ နက်နဲသည်၏ အဖြစ်ကို သိအပ်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းဓမ္မ စသည်တို့၏ သရုပ်ကို အကျယ်ချဲ့၍ မပြတော့ပြီလော။ ဓမ္မ စသည်တို့၏ သရုပ်ကား အဘယ်ပါနည်း။

(ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ဓမ္မ-ကို သရုပ်အားဖြင့် အကျယ်ချဲ့ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အတ္ထ-ကို သရုပ်အားဖြင့် အကျယ်ချဲ့ပြလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဓမ္မ-အရ ပါဠိတော်ကို ကောက်ယူအပ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အတ္ထ-အရ အဘယ်ကို ကောက်ယူအပ်ပါသနည်း။ ထိုပါဠိတော်မှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော ပါဠိ၏ အနက်ကို ကောက်ယူအပ်ပါသလော။ (ဂ) မိန့်။

(စ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) စသည်ဖြင့် ဓမ္မ စသည်တို့ကို သရုပ်အားဖြင့် ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ဓမ္မစသည်တို့ဖြင့် ပိဋက၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းငှာ (စ) မိန့်။

(စ) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-ဂ-ဃ-င) တို့ဖြင့် ဓမ္မ, အတ္ထ, ဒေသနာ, ပဋိဝေဓတို့ကို သရုပ်အားဖြင့် အသီး အသီး အကျယ်ချဲ့၍ ပြတော်မူ၏။ ဓမ္မ, အတ္ထ, ဒေသနာ, ပဋိဝေဓ-ဟူသော အစိတ် အစိတ်တို့ကိုသာ သရုပ်အားဖြင့် အသီး အသီး အကျယ်ချဲ့၍ ပြမည်လော။ ဂမ္ဘီရဖြစ်ပုံ အကျယ်ကား အဘယ်ပါနည်း။/ယင်း ဓမ္မ, အတ္ထ စသည်တို့၏ နက်နဲပုံသည် ချောက်ကမ်းပါးစသည်များ နက်ရှိုင်းဘိသကဲ့သို့ နက်နဲမှုမျိုး ဖြစ်ပါသလော။ ထို ဓမ္မ-စသည်သည် အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် နက်နဲမှုမျိုး ဖြစ်ပါသနည်း။[ယင်း ဓမ္မ အတ္ထ စသည်တို့၏ နက်နဲပုံကို အကျယ်ချဲ့၍ မဖွင့်ပြကဆရာအား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။] စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

ကား။ (စ)ဖြင့် ဓမ္မ, အတ္ထ, ဒေသနာ, ပဋိဝေဓတို့၏ နက်နဲပုံ အကျယ်ကို ပြဆိုသည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် သင်တင်တိုင်းသော အဗျာပိတဒေါသ ငါ့အားမရောက်ဟူလို။

(ဆ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) စသော ဝါကျတို့ဖြင့် ဓမ္မ စသည်တို့၏ သရုပ်နှင့်တကွ ဓမ္မစသည်တို့၏ ဂမ္ဘီရဘာဝကို အဦးပြုသဖြင့် ဝိနည်း-စသော ပိဋကတို့၏ ဂမ္ဘီရဘာဝကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ နိဂုံးကိုပြခြင်းငှာ (ဆ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) စသော ဝါကျတို့ဖြင့် ဓမ္မ စသည်တို့၏ သရုပ်နှင့်တကွ ဓမ္မ စသည်တို့၏ ဂမ္ဘီရဘာဝကို အဦးပြုသဖြင့် ဝိနည်းစသော ပိဋကတို့၏ ဂမ္ဘီရဘာဝကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ထိုပြဆိုအပ်ပြီးသော အနက် (ဝါ) စကားတို့ကို တကွအနက်သွင်းရာ နိဂုံးကို မပြသည်ရှိသော် ဆိုအပ်ပြီးသော နိဂမနိယသည် နိဂုံးနှင့်ကင်းရာသည်

http://www.dhammadownload.com

မဟုတ်ပါလော။ နိဂုံးစကားကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

➤ ❷ ။ [စ-ဝါကျကိုရှ] (၁) နနု တီသု ဓတေသု ဓတေ ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓာ အဂမ္ဘီရာ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဂမ္ဘီရာ ဟောန္တိ။ (၃) ယသ္မာ သသာဒီဟိ မဟာသမုဒ္ဒေါ မန္ဒဗုဒ္ဓီဟိ ဒုက္ခောဂါဠှာ အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာစ။ (၄) တသ္မာ ဂမ္ဘီရာ ဟောန္တိ။

➤ ❹ ။ ယော ယော ဘူတော **ယထာဘူတံ**။ ယထာဘူတံ အဝဗောဓော **ယထာဘူတာဝဗောဓော**။ (၃) မဖောက်မပြန် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာဟူသော ယထာဘူတ ဘောဂဏ်၏ ထိုးထွင်း၍သိတတ်သော ဉာဏ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဉာဏ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ယထာဘူတဉာဏ် စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* သကတ္တာဒိဘေဒေ အတ္ထေ ဓာရေတီတိ **ဓမ္မော**။ (၃) ဆောင်ခြင်းကြိယာသကတ် သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပါဠိတော်ဟူသော ဖြစ်အနက်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တန္တိ, ပါဠိ, ပရိယတ္တိ-ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* သဒ္ဒါနုရူပံ အသတိ ဘဝတီတိ **အတ္ထော**။ (၃) ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) အနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဘိဓေယျ, ဝစနီယ, ဝိသယ, ပဒတ္ထ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အရီယတိ ဉာယတီတိ **အတ္ထော**။ (၃) သိခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

* မန္ဒတိ အတိခိဏဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ **မန္ဒော**၊ ဗုဇ္ဈတိ တောယာတိ ဗုဒ္ဓိ။ (အစိတ်)

မန္ဒာ ဗုဒ္ဓိ ဧတေသန္တိ **မန္ဒဗုဒ္ဓိနော**။ (၃) နုန့်နှေးသော ပညာနှင့် ယင်းပညာ၏ တည်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တို့၏ ဂုဏ် ဂုဏေး/ဌာနီ ဌာန/သံ သာမီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နုန့်နှေးသော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မန္ဒပည, မန္ဒဉာဏ,စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဒေသီယတိ သမုဋ္ဌာပီယတီတိ သဒ္ဒေါ တောယာတိ **ဒေသနာ**။

(၃) အသံကို ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဒေသနာ ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဒေသိတ, တန္တိ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ။

* သသတိ သံသပ္ပတီတိ **သသော**။ (၃) ကြောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) ယုံဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပေဠက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါ သည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဒုက္ခေန ဩဂယှန္တီတိ **ဒုက္ခောဂါဠှာ**။ (၃) ခဲယဉ်းသဖြင့် သက်ရောက်နိုင်ခြင်း ကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓတို့သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဒုက္ခောဂါဟာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

* န လဘိတဗ္ဗောတိ အလဗ္ဘနီယော။ အလဗ္ဘနီယောယေဝ အလဗ္ဘနေယျော။

လဘိယတေ ဝါ လဗ္ဘနံ၊ လဗ္ဘနံ နာရဟတီတိ အလဗ္ဘနေယျော။ ပတိဋ္ဌဟန္တိ ဧတ္ထ ဩကာသေတိ ပတိဋ္ဌော။ ပတိဋ္ဌဟနံ ဝါ ပတိဋ္ဌော။ အလဗ္ဘနေယျော သော ယေသန္တိ **အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာ**။

➢ ❺ ။ ဥပမေယျပက္ခ၌ ကြိယာတို့ကို အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌတ္တာ/ဒုက္ခောဂါဠှတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်ရပါမည်။ ဟိတ်ပါဌ်တို့၏ သမ္ဗန်ကား- ဧတေသံ ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓာနံ ဖြစ်ပါသည်။ (ရှေ့ဟိတ်၌ တို့၏/တို့သည်၊ နောက်ဟိတ်၌ တို့၏/တို့ကို စပ်)

ဥပမာနပက္ခ၌ ကြိယာတို့ကို အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌတ္တာ/ဒုက္ခောဂါဠှတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်ရပါမည်။ ဟိတ်ပါဌ်တို့၏ သမ္ဗန်ကား-မဟာသမုဒ္ဒဿ ဖြစ်သည်။

(တို့၏/တို့သည်+တို့၏/တို့ကို စပ်)

(စ) ဝါကျ အသွာ အစွဲ ကား • တသ္မာ ဒုက္ခောဂါဠှတ္တာ/တသ္မာ အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌတ္တာ ဖြစ်သည်။ ဏ္ဏသမ္ဗန်/လာသမ္ဗန်ကား ဧတေသံ ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓာနံ ဖြစ်ပါသည်။ (ရှေ့ဟိတ်၌ တို့၏/တို့ကို စပ်။ နောက်ဟိတ်၌ တို့၏/တို့သည် စပ်)

➢ ❻ ။ (စ) ဖြင့် ဓမ္မ-သဒ္ဒါသည် သဘာဝ-စသော အနက်တို့ကို မဟော၊ ပရိယတ္တိ ဓမ္မ အနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ)

(တနည်း) ဓမ္မ-အရ သဘာဝ, ပညာ စသည်တို့ကို မယူရ၊ ပရိယတ္တိပါဠိတော်ဓမ္မကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် အတ္ထ-သဒ္ဒါသည် ပယောဇန-စသော အနက်များကို မဟော၊ သဒ္ဒါဘိဓေယျ ဖြစ်သော အနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။(သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ)

(တနည်း) သဒ္ဒါဘိဓေယျဖြစ်သော အနက်ကို ကောက်ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

တဿာယေဝ-ဖြင့် အတ္ထော-အရ သဒ္ဒါဘိဓေယျဟူသည် အမှတ်မထား ဟူးဟူး ငြားငြားသော သဒ္ဒါများ၏ အနက်မဟုတ်၊ ဓမ္မအမည်ရရှိခဲ့သော ပရိယတ္တိပါဠိသဒ္ဒါ၏ အဖြစ်ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ၌ ဒေသနာ-ဖြင့် ဒေသနာ-အရ ပရိယတ္တိဓမ္မ သဒ္ဒပဗန္ဓကို မကောက်ယူရ၊ တရားဟောကြောင်းဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ကောက်ယူရမည်ကို သိ။ (အဘိဓေယျတ္ထ)

တဿာယေဝ မနသာဝဝတ္ထာပိတာယ တန္တိယာ-ဖြင့် ဒေသနာ•ဟောကြား၏ဟူသည် ဝစီဘေဒဖြစ်သော ဓမ္မအစဉ်ကို ဟောကြားသည်မဟုတ်၊ ပုဗ္ဗေ မနသာဝဝတ္ထာပိတ ဖြစ်သော ပရိယတ္တိဓမ္မပါဠိအစဉ်ကို ဟောကြားသည်ကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(င) ၌ တန္တိယာ တန္တိ အတ္ထဿ-ဖြင့် မဖောက်မပြန်သိ၏ဟူသည် ဟူးဟူးငြားငြား ထင်ရာမြင်ရာကို သိသည် မဟုတ်၊ ပုဗ္ဗေမနသာဝဝတ္ထာပိတ နာမပညတ္တိ သဒ္ဒါအစဉ်များ

http://www.dhammadownload.com

ကိုရင်း, ယင်းသဒ္ဒါအစဉ်များ၏ အနက်များကိုရင်း မဖောက်မပြန်သိ၏ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) ယထာဘူတာဝဗောဓော-ဖြင့် ပဋိဝေဓော-၌ ပတိ ဥပသာရသည် ပစ္စေကတ္ထ စသည်ကို မဟော၊ မဖောက်မပြန် မှန်ကန်ခြင်း ယထာဘူတတ္ထကို ဟောသည်၏--ရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ပဋိဝေဓော-ကို ပတိ+ဝေဓော-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်ကိုရင်း(သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) ပဋိဝေဓော-၌ ပတိပုဗ္ဗ ဝိဓောတ်သည် ဝိဇ္ဈမာနတ္ထ ဝိဇ္ဈနတ္ထ စသည်ကို မဟော၊ သိခြင်း အဝဗောဓနတ္ထကို ဟောကြားသည်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) အ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တား ကရိုဏ်း စသည်၌ မသက်၊ ဘာဝသာဓနတ္ထ၌ သက်သည်၏--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပတိဝိဇ္ဈနံ ပဋိ ဝေဓော-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ❶ ။ **ဓမ္မနှင့် ဒေသနာ အထူး** ။ ။ (သဒ္ဒဝါဒီအလို) ထိုထိုအနက်ကို သိစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် သိအပ်ပြီးသော သင်ခြင်း ဆောင်ခြင်း စသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရှေး၌ ပိုင်းခြား မှတ်သားအပ်သော ပရမတ္ထသဒ္ဒါအစဉ်သည် ဓမ္မ မည်၏။

နောင်အခါ တပါးသောသူတို့ သိစေခြင်းငှာ ဖြစ်စေအပ် ဟောကြားအပ်သော မိမိဆိုင်ရာအနက်ကို ပြတတ်သည့် ဝစီဘေဒ ပရမတ္ထသဒ္ဒါအစဉ်သည် ဒေသနာမည်၏။ (ပညတ္တိဝါဒီ အလို) မဟောကြားမီ ရှေး၌ စိတ်တော်ဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားအပ်သော နာမပညတ္တိသဒ္ဒါအစဉ်သည် ဓမ္မ မည်၏။ နောင်အခါ သူတပါးတို့ကို သိစေခြင်းငှာ ဖြစ်စေအပ် ဟောကြားအပ်သော မိမိဆိုင်ရာအနက်ကို ပြတတ်သည့် ဝစီဘေဒ နာမပညတ္တိ သဒ္ဒါအစဉ်သည် ဒေသနာ မည်၏။

* **အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာပုဒ်ကို တဖန်ထပ်၍ ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ တစိတ်တဒေသ အားဖြင့် ပညာနည်းသူတို့ သက်ဝင်အပ်ကုန်ငြားသော်လည်း ထောက်တည်ရာကို ရဖို့ရန် ကား ဧကန်မုချ မတတ်နိုင်သည်သာဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ (ဝါ) ပြလို သောကြောင့် အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာပုဒ်ကို တဖန်ထပ်၍ ဆိုရပါသည်။

* ပါဠိဟူသည် ။ ။ မြတ်ကုန်သော သီလ-စသော အနက်တို့ကို သိစေတတ်သော ကြောင့်ရင်း, သဘာဝနိရုတ္တိဖြစ်သောကြောင့်ရင်း, ဘုရား-စသော အရိယာတို့ ဟောအပ် သောကြောင့်ရင်း ပြဓာန်းအပ်သော စကားတော်တို့၏ အစဉ်ကို ပါဠိ-ဟု ဆိုပါသည်။

(စ) ဝါကျ ဥပမာစတုက္ကထုတ်ပုံ ။ ။ (၁) ယုန်ငယ်စသော သတ္တဝါတို့သည် မဟာသမုဒ္ဒရာကို ကူးခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်၊ ထောက်ရာ တည်ရာလည်း မရနိုင်ဟူသော စကား သည် ထင်ရှား၍ နှိုင်းယှဉ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဥပမာန မည်၏။

(၂) ပိဋကတ်သုံးပုံတို့၌ ဓမ္မ အတ္ထ ဒေသနာ ပဋိဝေဓတို့ နက်နဲသဖြင့် မန္ဒဗုဒ္ဓိတို့ဉာဏ် ဖြင့် မကူးနိုင်၊ ထောက်ရာတည်ရာလည်း မရနိုင်ဟူသော စကားသည် မထင်ရှား၍ အနှိုင်း ယှဉ်ခံရသောကြောင့် ဥပမေယျ မည်၏။ (၃) ထိုဥပမာန ဥပမေယျ နှစ်ပါးတို့၏ နက်နဲပုံ ခြင်းတူသော သဒိသဘောဂုဏ်သည် ဥပမာ မည်၏။ (၄) ထိုဥပမာအနက်ကို ထွန်းပြ

http://www.dhammadownload.com

တတ်သော ဝိယ-သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက မည်၏။

➤ ၁ ၀ ။ (ဃ) ဝါကျကို ရှု ။ ။ ဘုရားရှင်သန္တာန်၌ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ ပုဗ္ဗေမနသာဝဝတ္ထာပိတ ပရမတ္ထသဒ္ဒါ အစဉ်နှင့် ဝေနေယျသတ္တဝါဖြစ်သည့် တရားနာ ပရိသတ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝမည်၏။ သံသရာဝဋ်၌ သတ္တဝါတို့ ခံစားနေရသည့် ဆင်းရဲကို မြင်တွေ့ရခြင်း, မြင်တွေ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော မဟာကရုဏာဉာဏ်တော် စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ တရားဟောသဖြင့် ငါးပါးသီလတည်ခြင်း, တစ်မဂ် တစ်ဖိုလ်ရခြင်း-စသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* ယထာဘူတာဝဗောဓ-အရ ။ ။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ ပါဠိတော်သည်၎င်း, ပါဠိတော်၏ အနက်သည်၎င်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ သင်ယူခဲ့ရခြင်း ဆောင်ထားရခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ပါဠိ ပါဠိ၏အနက်ကို သိရခြင်းဖြင့် သုတမယဉာဏ် စိန္တာမယဉာဏ် တိုးပွားခြင်းမှစ၍ သိသင့်သိထိုက်သော တရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိရခြင်း အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၂၅)

(က-၁) အပရော နယော၊ ဓမ္မောတိ ဟေတု၊ (က-၂) ဝုတ္တဉှေတံ "ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ"တိ၊ (ခ-၁) အတ္ထောတိ ဟေတုဖလံ၊ (ခ-၂) ဝုတ္တဉှေတံ "ဟေတုဖလေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ"တိ၊ (ဂ) ဒေသနာတိ ပညတ္တိ၊ (ဃ) ယထာဓမ္မံ ဓမ္မာဘိလာပေါတိ အဓိပ္ပါယော၊

(င) အနုလောမပဋိလောမသင်္ခေပဝိတ္ထာရာဒိဝသေန ဝါကထနံ၊

(စ) ပဋိဝေဓောတိ အဘိသမယော၊

(ဆ) သော စ လောကိယလောကုတ္တရော ဝိသယတော အသမ္မောဟတော စ အတ္ထာနုရူပံ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုရူပံ အတ္ထေသု ပညတ္တိပထာနုရူပံ ပညတ္တီသု အဝဗောဓော၊

(ဇ) တေသံ တေသံ ဝါ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တဓမ္မာနံ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗော သလက္ခဏသင်္ခါတော အဝိပရီတသဘာဝေါ၊ (ဋ၊၂၁။ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၁၂၂။)

➤ ၁ ။ (က) **အပရော နယော**၊တစ်နည်းကား။ (တနည်း) ပုဗ္ဗနယတော၊ရှေ့နည်းမှ။အပရော၊တစ်ပါးသော။နယော၊နည်းကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊ဆိုအပ်၏။(ဝါ) ဆိုဦးအံ့။ ဓမ္မောတိ၊ဓမ္မောဟူသည်ကား။ဟေတု၊အကြောင်းတည်း။

[ဓာတ္ထ ယာတ် လိင်္ဂတ်ဓမ်းပုံ] ဟေတု၊အကြောင်းသည်။ဓမ္မောတိ၊ဓမ္မမည်၏။

[မကာတိ ဝိကာတိမေးပုံ] ဟေတု၊အကြောင်းသည်။ဓမ္မောတိ ဓမ္မော နာမ၊ဓမ္မမည်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

[**အနိယတ် နိယတ် ပေးပုံ**] ယော ဟေတု၊အကြင်အကြောင်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ သော ဟေတု၊ထိုအကြောင်းသည်။ဓမ္မောတိ ဓမ္မော နာမ၊ဓမ္မမည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဟိ၊သာဝကကား။ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါတိ၊ဒါ-ဟူသော။တော် သုတ္တံ၊ဤပါဠိကို။ (ဘဂဝတာ၊သည်။ဝုတ္တံ၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။)

(**ဝါကျအပြန်အလှန်ပေးပုံ**) ဟေတု၊အကြောင်းသည်။ဓမ္မောတိ၊ဓမ္မမည်၏။ကသ္မာ၊ အဘယ့်ကြောင့်။ဟေတု၊အကြောင်းသည်။ဓမ္မောတိ၊ဓမ္မမည်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဝိညာယတိ၊ သိအပ်သနည်း။ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါတိ၊ဒါ-ဟူ၍။ တော် သုတ္တံ၊ဤပါဠိတော်ကို။ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂေ၊ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်း၌။ဘဂဝတာ၊သည်။ဝုတ္တံ၊ပြီ။ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဟေတု၊သည်။ဓမ္မောတိ၊မည်၏။ဣတိ၊သို့။ဝိညာယတိ၊သိအပ်၏။

[ဟေတုမှိ၊ အကြောင်း၌။ဉာဏံ၊သိတတ်သော ဉာဏ်သည်။ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၊ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ မည်၏။]

(ခ) အတ္ထောတိ၊ကား။ဟေတုဖလံ၊အကြောင်း၏ အကျိုးတည်း။ဟိ၊သာဝကကား။ ဟေတုဖလေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၊ဒါ-ဟူသော။တော် သုတ္တံ၊ဤပါဠိကို။(ဘဂဝတာ၊သည်။ ဝုတ္တံ၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။) [ဟေတုဖလေ၊အကြောင်း၏ အကျိုး၌။ဉာဏံ၊သိတတ်သော ဉာဏ်သည်။အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၊အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ မည်၏။]

(ဂ) ဒေသနာတိ၊ကား။ပညတ္တိ၊ပရမတ္ထသဒ္ဒဟူသော ပညတ်တည်း။ (ဝါ) နာမပညတ် တည်း။ (ဃ) ယထာဓမ္မံ၊အကြင် အကြင် အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော အကြောင်းသဘော, သင်္ခါရ အစရှိသော အကျိုးသဘော၌။(ဝါ) အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော အကြောင်းသဘော, သင်္ခါရ အစရှိသော အကျိုးသဘောအားလျော်စွာ။ဓမ္မာဘိလာပေါ၊မဖောက်မပြန် မှန်ကန် သော အနက်သို့ ရှေးရှုရွတ်ဆိုအပ်သော ပရမတ္ထသဒ္ဒတည်း။ဣတိ အယံ၊ဤဆိုအပ်ပြီး ကား။အဓိပ္ပါယော၊မိမိ၏ အလိုတည်း။

(င) ဝါ၊တစ်နည်း။အနုလောမ ပဋိလောမ သင်္ခေပ ဝိတ္ထာရာဒိဝသေန၊အနုလုံ ပဋိလုံ အကျဉ်း အကျယ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ကထနံ၊ဟောပြောကြောင်းဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း။ (စ) ပဋိဝေဓောတိ၊ကား။အဘိသမယော၊အဘိသမယတည်း။

(ဆ) သောစ၊ထိုအဘိသမယသည်လည်း။လောကိယ လောကုတ္တရော၊လောကီ လောကုတ္တရာဖြစ်သော။ဝိသယတော စ၊အာရုံအားဖြင့်ရင်း။အသမ္မောဟတော စ၊မတွေဝေ ခြင်းအားဖြင့်ရင်း။အတ္ထာနုရူပံ၊သင်္ခါရ-စသော အကျိုးတရားအားလျော်စွာ။ဓမ္မေသု၊အဝိဇ္ဇာ စသော အကြောင်းတရားတို့၌ရင်း။ဓမ္မာနုရူပံ၊အဝိဇ္ဇာ-စသော အကြောင်းတရားအား လျော်စွာ။အတ္ထေသု၊သင်္ခါရ-စသော အကျိုးတရားတို့၌ရင်း။ပညတ္တိယထာနုရူပံ၊ဟောဖော် ပညတ်ခြင်း၏ အကြောင်းအားလျော်စွာ။ပညတ္တိသု၊ဒေသနာဟူသော သဒ္ဒပညတ်တို့၌ရင်း။ (ဝါ) ဒေသနာဟူသော နာမပညတ်တို့၌ရင်း။အဝဗောဓော၊ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော

http://www.dhammadownload.com

ဉာဏ်တည်း။(ဝါ) ထိုးထွင်း၍ သိကြောင်းဉာဏ်တည်း။

(ဓ) ဝါ၊တစ်နည်း။တတ္ထ တတ္ထ၊ထိုထို ပိဋကဌ်။(ဝါ) ထိုထို ပါဠိရပ်၌။တေသံ တေသံ ဝုတ္တမွောနုံ၊ထိုထို ဟောတော်မူအပ်သော ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ် နိဗ္ဗာန် ဟူသော တရားတို့၏။ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗော၊ထိုးထွင်း၍ သိထိုက်သော။ သလက္ခဏသင်္ခါတော၊ မိမိ မိမိတို့၏ ရုပ္ပန ဝေဒိယန-စသော လက္ခဏာဟု ဆိုအပ်သော။ အဝိပရီတသဘာဝေါ၊ မဖောက် မပြန် ဟုတ်မှန်သော သဘောသည်။ပဋိဝေဓောပဋိဝေဓ မည်၏။

➤ ❷ ။ (က) **စသည်သို့/ အနုသန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်ဖြင့် ပါဠိတော်, ပါဠိတော်၏အနက်စသည်တို့၏ ဂမ္ဘီရဘာဝဖြစ်ပုံကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ အကြောင်း အကြောင်း၏ အကျိုးစသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း ဂမ္ဘီရဘာဝကို ပြလိုရကား (က) စသည်မိန့်။

(က-၁) **သို့/ သံဝဏ္ဏနာကို့ရှုစ်** ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် ဓမ္မော-ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ဓမ္မ-သဒ္ဒါသည် သဘာဝ, ဉာယ-စသော သဒ္ဒါတို့၏ ပရိယာယ် ဖြစ်လေသလော။ ဓမ္မ-သဒ္ဒါသည် အဘယ်သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်-ဖြစ်ပါသနည်း။ ဤသို့--ဟေတု မိန့်။

(က-၂) **သို့/ စောဒနာတက်** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-၁) ဖြင့် ဓမ္မ-သဒ္ဒါသည် ဟေတု ပရိယာယ်တည်းဟု ဆိုတော်မူ၏။ ဓမ္မ-သဒ္ဒါ၏ ဟေတု ပရိယာယ်၏အဖြစ်ကို အဘယ်သို့လျှင် သိအပ်ပါသနည်း။ အကိုးသာဓက မရှိက မသိအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ အကယ်၍ အကိုးသာဓကကို မပြဆိုချေသော် ဆရာ့အား ဒဠှီယ ဒဠှီကရဏာဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ခဲ့ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (က-၂) ကိုမိန့်။

(က-၂) **သို့/ အနုသန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ ဓမ္မောတိ ဟေတုဖြင့် ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ ဟေတု ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင်လျှင် ပဋိသမ္ဘိဒါ ပါဠိတော်ဖြင့် ပြီးစေခြင်းငှာ (ဝါ) မြဲမြံစွာပြုခြင်းငှာ (က-၂) မိန့်။

(ခ-၁) **သို့/ လီနတ္ထရစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် အတ္ထော-ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ယင်း အတ္ထ-သဒ္ဒါသည် သဒ္ဒါဘိဓေယျ-သဒ္ဒါဟောအနက်၊ ဝုဓိ-တိုးပွားခြင်းအနက် စသည်ကို ဟောပါသလော။ ဤ၌ အတ္ထ-သဒ္ဒါသည် အဘယ်အနက်ကို ဟောပါသနည်း။ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော အတ္ထ-သဒ္ဒါ၏အနက်ကို မပြက ဆရာ့အား အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ-၁) ကိုမိန့်။

ကား (ခ-၁) ဖြင့် အတ္ထသဒ္ဒါသည် သဒ္ဒါဘိဓေယျတ္ထ စသည်ကို မဟော၊ ပယော ဇနတ္ထ တနက်ထည်းကိုသာလျှင် ဟော၏ဟု ငါပြဆိုရကား သင်တင်တိုင်းသော အတိဗျာပိတဒေါသ ငါ့အား မသင့်ရောက်ပါဟူလို။

(ခ-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-၁) ဖြင့် အတ္ထ-သဒ္ဒါသည် ဟေတုဖလ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု ဆို၏။ အတ္ထ-သဒ္ဒါ၏ ဟေတုဖလပရိယာယ်၏အဖြစ်ကို အဘယ်သို့လျှင်

http://www.dhammadownload.com

သိအပ်ပါသနည်း။ အာဂုံ သာဓကေ မရှိက မသိအပ် မသိနိုင်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ-၂) ကိုမိန့်။

(ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ॥ ॥ ဤသို့ (ခ-၁) ဖြင့် "ဟေတာနုသာရေန အရီယတိ အဓိဂမီယတိ သမ္ပာပုဏီယတီတိ အတ္တော"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အတ္ထဟူသည် ဟေတုဖလပင်တည်းဟု အတ္ထကို သရုပ်အားဖြင့် (ဝါ) အနက်အားဖြင့် အကျယ်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ "ဒေသိယတိ တောယာတိ ဒေသနာ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဒေသနာဟူသည် ပရမတ္ထသဒ္ဒါပင်တည်း (ဝါ) နာမပညတ်ပင်တည်းဟု ဒေသနာအရကို သရုပ်အားဖြင့် (ဝါ) အနက်အားဖြင့် အကျယ်ပြခြင်းငှာ (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ॥ ॥ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် ဒေသနာကို သရုပ်အားဖြင့် (ဝါ)အနက်အားဖြင့် ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ပညတ္တိအရကို သရုပ်အားဖြင့် ပြခြင်းငှာ (ဃ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် အပြားအားဖြင့် ဆိုအပ်သော ပါဠိသည် ဒေသနာမည်၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ ထိုဒေသနာ၏ သရုပ်အရကောက်ကို အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ ဓမ္မနိရုတ္တာဘိလာပ-မှ အလွတ်ဖြစ်သော ပညတ်ကို ဒေသနာ-အရကောက်ယူအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ॥ ॥ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် ဒေသိယတိ အတ္တော တောယာတိ ဒေသနာ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဒေသနာဟူသည် ပရမတ္ထသဒ္ဒါပင်တည်း (ဝါ) နာမပညတ်ပင်တည်းဟု ဒေသနာအရကို သရုပ်အားဖြင့် (ဝါ) အနက်အားဖြင့် ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ "ဒေသိယတိ သဒ္ဒေါ တောယာတိ ဒေသနာ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဒေသနာဟူသည် ဒေသနာသမုဋ္ဌာပက စိတ္တုပ္ပါဒ်ပင်တည်းဟု ဒေသနာအရကိုပင်လျှင် သရုပ်အားဖြင့် (ဝါ) အနက်အားဖြင့် ပြခြင်းငှာ (င) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ဒေသနာဟူသည် ပရမတ္ထသဒ္ဒါ အစဉ်တည်း၊ (ဝါ) နာမပညတ်ပင်တည်းဟု ဒေသနာ-အရ သရုပ်ကို ပြတော်မူ၏။ ဒေသနာ-အရ ပရမတ္ထသဒ္ဒ-သာ (ဝါ) နာမပညတ်သာ ဖြစ်ကောင်းပါသလော။ အဘယ်သည် ဒေသနာ-အရ ဖြစ်ပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(စ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ॥ ॥ ဤသို့ (ဂ-င) တို့ဖြင့် ဒေသနာအရကို သရုပ်အားဖြင့် (ဝါ) အနက်အားဖြင့် အကျယ်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ပဋိဝေဓ-အရကို သရုပ်အားဖြင့် (ဝါ) အနက်အားဖြင့် အကျယ်ပြလိုရကား (စ) မိန့်။

(စ) သို့/ **စောဒနာ** ॥ ॥ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ-င) တို့ဖြင့် ဒေသနာအရကို သရုပ်အားဖြင့် (ဝါ) အနက်အားဖြင့် အကျယ်ပြတော်မူ၏။ ပဋိဝေဓအရကား အဘယ်နည်း၊ အဘိသမယမှတပါးသောတရား ဖြစ်ကောင်းအံ့လော၊ (ဝါ) အဘိသမယနှင့်တကွ တပါးသော တရား ဖြစ်ကောင်းအံ့လော၊ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(ဆ) သို့/ **အနုသန္ဓိ** ။ ။ ဤသို့ (စ) ဖြင့် ပဋိဝေဓ-ဟူသည် အဘိသမယတည်း၊ (ဝါ) ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်သည် ပဋိဝေဓမည်၏ဟု ပြဆိုတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ ၌ ယင်းပဋိဝေဓကို အဘိသမယ အပြားအားဖြင့်ရင်း၊ အခြင်းအရာအားဖြင့်ရင်း၊ အာရုံ အားဖြင့်ရင်း၊ သဘာဝအားဖြင့်ရင်း ထင်စွာပြခြင်းငှာ (ဝါ) ထင်ရှားပြခြင်းငှာ (ဆ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ **လီနတ္ထရုစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် ပဋိဝေဓအရကို သရုပ်အားဖြင့် (ဝါ) အနက်အားဖြင့် ပြတော်မူ၏။ ထိုအဘိသမယသည် အဘယ်မျှသော အပြားရှိပါသနည်း၊ အဘယ်အခြင်းအရာအားဖြင့် သိသနည်း၊ အသို့သိသနည်း၊ အဘယ် တို့၌ သိသနည်းဟူသော လီနတ္ထရုစောဒနာကိုရည်၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေခြင်းငှာ (ဆ)။

(ဇ) သို့/ **အနုသန္ဓိ** ။ ။ ဤသို့ (ဆ) ဖြင့် အဖွင့်ခံ ပဋိဝေဓပုဒ်ကို ဘာဝသာဓ်ပြု ရန် ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းပဋိဝေဓပုဒ်ကိုပင် ကမ္မသာဓ် ဝိဂ္ဂဟ ဖွင့်ပြလိုရကား (ဇ) ဝါကျကို မိန့်။

(ဇ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် ပဋိဝေဓဟူသည် ဉာဏ်တရားပင်တည်းဟု ပဋိဝေဓ၏ အရ သရုပ်ကို ပြတော်မူ၏။ ပဋိဝေဓ-အရကား ထိုဆိုအပ်ပြီးသော ဉာဏ် သာလျှင် ဖြစ်ကောင်းပါသလော။အဘယ်သည် ပဋိဝေဓ-အရ ဖြစ်ပါသေးသနည်း။ (ဇ)

➤ ❸ ။ [က-ဝါကျကို ရှု] (၁) နနု ဓမ္မသဒ္ဒေါ အနေကတ္ထော။ (၂) အထ ကသ္မာ ဓမ္မောတိ ဟေတူတိ ဝုတ္တံ။ (၃) ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါတိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ။

(၄) တသ္မာ ဓမ္မောတိ ဟေတူတိ ဝုတ္တံ။

[က (၁) ကို ရှု] (၁) နနု ဓမ္မသဒ္ဒေါ သဘာဝ ပရိယတ္တိ ကာရဏာဒီသု ဒိဿတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ "ဓမ္မောတိ ဟေတူ"တိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု တဒေဿသံ အသမ္ဘဝေါ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ "ဓမ္မောတိ ဟေတူ"တိ ဝုတ္တံ။

[က (၂) ကိုရှု] (၁) နနု "ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ"တိ ဧတေန ဝစနေန ဓမ္မဿ ဟေတုဘာဝေါ န သက္ကာ ဝိညာတုံ။ (၂) အထ ကသ္မာ "ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မ ပဋိသမ္ဘိဒါ"တိ ဇော် ဝုတ္တံ။ (၃) "ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ"တိ ဧတဿ သမာသပဒဿ အဝယဝပဒတ္ထံ ဒဿေန္တေန "ဟေတုမှိ ဉာဏ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ။

(၄) "ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မ ပဋိသမ္ဘိဒါ"တိ ဇော် ဝုတ္တံ။ (ဋီသစ်-၁၀၅)

[ခ-ဝါကျကိုရှု] (၁) နနု အတ္ထသဒ္ဒေါ အနေကတ္ထော။ (၂) အထ ကသ္မာ အတ္ထောတိ ဟေတုဖလန္တိ ဝုတ္တံ။ (၃) ဟေတုဖလေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါတိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ။ (၄) တသ္မာ အတ္ထောတိ ဟေတုဖလန္တိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ အဘိလပ္ပတိ ဥစ္စရီယတီတိ **အဘိလာပေါ**။ (၃) ပြောဆိုခြင်း ရွတ်ဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သဝိညတ္တိဝစီဘေဒ ပရမတ္ထသဒ္ဒါနှင့် ယင်းသဒ္ဒါ၏ အကျိုးဖြစ်သော နာမပညတ္တိသဒ္ဒါသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဒေသနာ၊

http://www.dhammadownload.com

ပညတ္တိ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဓမ္မောစ သော အဘိလာပေါစာတိ **ဓမ္မာဘိလာစပေါ**။ (၃) မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော သဘောဂုဏ်နှင့် သဝိညတ္တိဝစီဘေဒ ပရမတ္ထသဒ္ဒါ (ဝါ) ယင်း၏အကျိုးဖြစ်သော နာမပညတ္တိသဒ္ဒါ၏ ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော ဝစီဘေဒ ပရမတ္ထသဒ္ဒါ (ဝါ) ယင်း၏ အကျိုးဖြစ်သော နာမပညတ္တိသဒ္ဒါသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဓမ္မဒေသနာ, ဓမ္မပညတ္တိ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

[**သံဝဏ္ဏနာနှင့်အညီ**] အတ္တနော ဖလံ ဒဟတိ ဝိဒဟတီတိ **ဓမ္မော**။ (၃) မိမိအကျိုးကို ဆောင်ခြင်း, စီရင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မိမိအကျိုးကို ဆောင်တတ်, စီရင်တတ်သော အကြောင်းတရားဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဟေတု ပစ္စယော, ကာရဏံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဟေတာနုသာရေန အရီယတိ အဓိဂမီယတိ သမ္ပာပုဏီယတီတိ **အတ္ထော**။

(၃) ရောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အကျိုးဟူသော အနက်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဟေတုဖလ, ပယောဇန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါ များသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပကာရေန ဉာပီယတိ အတ္ထော ဧတာယာတိ **ပညတ္တိ**။ ပကာရတော ဝါ ဉာပေတီတိ **ပညတ္တိ**။ (၃) အပြားအားဖြင့် အနက်ကို သိခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) [သဒ္ဒဝါဒီအလို] တလုံး တလုံးသော အက္ခရာဟူသော ဝစီဘေဒပရမတ္ထသဒ္ဒါသည် [ပညတ္တိဝါဒီအလို] အက္ခရာဝင်္ဂဖြစ်သော နာမပညတ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ဒေသနာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒ္ဒတိ ဧတာယာတိ **ပဋိသမ္ဘိဒါ**။ (၃) ကောင်းစွာ ဖောက်ခွဲခြင်း ကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဉာဏ်ဒြပ်သည် ဝစနီယမည်၏။

(၆) ဉာဏ, ပညာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဓာရီယတိ ပဏ္ဍိတေဟိ သလ္လက္ခီယတီတိ ဓမ္မော။ ယောယော ဓမ္မော ယထာဓမ္မံ။ ဓမ္မဿ အနုရူပံ ဝါ **ယထာဓမ္မံ**။ (၃) အစိတ်ဖြစ်သော သဘာဝ၏ အပေါင်းဖြစ်သော သဘာဝနှင့် အစိတ် အပေါင်းအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်အနက်ဟုဆိုအပ်သော သကတ် သည် ဝစနဟေတု။ (ဝါ) သဘာဝ၏ သင့်လျော်ခြင်းနှင့် သမ္ဗဒါန သမ္ဗဒါနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်အနက်ဟုဆိုအပ်သော သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) အကြင် အကြင် သဘောဟု ဆိုအပ်သော အနက်သည် (ဝါ) သဘောအားလျော်သော အနက်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ယထာလက္ခဏံ, ယထာသဘာဝံ-စသော--။

➤ ❸ ။ **ဓမ္မာဘိလာစပေါ**-ကို ဓမ္မာဘိလာပတ္ထာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ပရမတ္ထသဒ္ဒပ္ပ

http://www.dhammadownload.com

ဇန္တဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

လောကိယလောကုတ္တရော-ကို လောကိယလောကုတ္တရတ္ထာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် - အဝဇောဓဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

အဝဇောဓော-ကို အဝဇောဓတ္ထာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တဿ အဘိသမယဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

(ခ) ၌ ဝုတ္တံ-ကို ဝုတ္တတ္ထာ-ဟု ဟိတ်ပြင်ရပါမည်။ သမ္ဗန်ကား- (ဟေတုဖလေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါတိ) တေဿ ဝစနဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ ❻ ။ (က-၁) ဖြင့် ဓမ္မ-သဒ္ဒါသည် သဘာဝ, ပရိယတ္တိ-စသော အနက်များကို မဟော၊ ဟေတွတ္ထကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ) ယင်း ဟေတွတ္ထကို ဟောကြားနိုင်အောင် အတ္ထနော ဖလံ ဒဟတိ ဝိဒဟတီတိ ဓမ္မော-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ရမ္မပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဒဟ+ရမ္မ-ဖြင့် ပြီးရကား ဒမ္မဟူလိုလျက် ဝဏ္ဏဝိကာရဖြင့် ဒကို ဓပြု၍ ဓမ္မ ဟု ပုဒ်ပြီးနေသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(က-၂) ဖြင့် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဓမ္မ-သဒ္ဒါသည် သဘာဝ, ပရိယတ္တိ-စသော အနက်များကို မဟော၊ ဟေတွတ္ထကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ) ပဋိသမ္ဘိဒါပုဒ်၏ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း ဝိဘဇနတ္ထကို မဟော၊ သိခြင်း-ဇာနနတ္ထကို ဟော-ရင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ) ဓမ္မေ ပဋိသမ္ဘိဒါ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ-ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ် သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏--ရင်း (သမာသပဒ) ယင်းသမာသ်သည် နိဒ္ဓါရဏတ္ထကို မဟော၊ အာဓာရတ္ထကို ဟော--ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ-၁) ဖြင့်အတ္ထ-သဒ္ဒါသည် ဝုစ္စတ္ထ စသည်ကို မဟော၊ ပယောဇနတ္ထကို ဟော--ရင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ) ယင်း ပယောဇနတ္ထကို ဟောကြားနိုင်အောင် အရိယတေ ဉာယတေတိ အတ္ထော-ဟု ဝစနတ္ထပြု--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ထပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန အနက်၌ သက်--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အရဓာတ်+ထ ပစ္စည်းဖြင့် ပုဒ်ပြီးလာရကား အရထ ဟူလိုလျက် ဝဏ္ဏဝိကာရဖြင့် ဓာတွန်ရကို တ-ပြု၍ အတ္ထပုဒ်ပြီးနေသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။ (က-၂) ကို နည်းမှီး၍ (ခ-၂) ကို အာဘော်ဖော်လေ။

(ဂ) ဖြင့် ဒေသနာ-၌ ဒိသိဓာတ်သည် ရွတ်ဆိုဟောကြားခြင်း-ဉစ္စာရဏတ္ထကို မဟော၊ သိစေခြင်း-ဉာပနတ္ထကို ဟော--ရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ယုပစ္စည်းသည် ဘာဝတ္ထ စသည်၌ မသက်၊ ကရဏတ္ထ၌ သက်သည်--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဒေသိယတိ အတ္ထော ဧတာယာတိ ဒေသနာ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ ဓမ္မာဘိလာပေါ-ဖြင့် ဒေသနာ-အရ [သဒ္ဒဝါဒီ အလို] ဟောကြားအပ်သော သဒ္ဒပညတ္တိက ပရမတ္ထသဒ္ဒါအစဉ်ကို [ပညတ္တိဝါဒီ အလို] တုံ့လုံးတလုံးသော သဒ္ဒပညတ္တိ

http://www.dhammadownload.com

ပရမတ္ထသဒ္ဒါဟူသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အကျိုးဖြစ်သော အက္ခာဝလိသဒ္ဒပဗန္ဓနာမပညတ္တိသဒ္ဒါ အစဉ်ကို ကောက်ယူရမည်ဟု သိ။(သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ယထာဓမ္မံ-ဖြင့် ဓမ္မာဘိလာပ သဝိညတ္တိပရမတ္ထသဒ္ဒါဟူသည် (ဝါ) နာမပညတ္တိသဒ္ဒါဟူသည် အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်၍ ရစကောင်းသော အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ စသော သဒ္ဒါမျိုးပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(င) ၌ ကထနံ-ဖြင့် ဒေသနာ၌ ဒိသီဓာတ်သည် သိစေခြင်း-ဉာပနတ္ထကို မဟော၊ ရွတ်ဆိုဟောကြားခြင်း-ဥစ္စာရဏတ္ထကို ဟော--ရှင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ဒေသနာ-၌ ဏာ-ပစ္စည်း မဟုတ်၊ ယုပစ္စည်း၏--ရှင်း (ဒု-ပစ္စယပဒ) ယင်းယုပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနအနက်၌သက်သည်၏--ရှင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဒေသိယတေ ကထိယတေ ဒေသနာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု--ရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

အနုလောမ ပဋိလောမ သင်္ခေပ ဝိတ္ထာရာဒိဝသေန-ဖြင့် တရားဟော ပြောဆိုမှုသည် အနုလုံ ပဋိလုံအားဖြင့်ရှင်း, အကျဉ်း အကျယ် စသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်ရှင်း ဟော ပြော ရွတ်ဆိုမှုပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(စ) ဖြင့် ပဋိဝေဓော-၌ ပတိ+ဝိဓ+ဏပစ္စည်း။ ထိုတွင် ပတိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသက၏--ရှင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဝိဓဓာတ်၏ ထိုးဖောက်ခြင်း-ဝိဇ္ဈနတ္ထကို မဟော၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း-အဘိသမယတ္ထကို ဟော--ရှင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ကတ္တား, ကရိုဏ်း, ဘော အနက်သုံးမျိုးလုံး၌ သက်--ရှင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သယမေဝ ပတိဝိဇ္ဈတီတိ ပဋိဝေဓော၊ ပတိဝိဇ္ဈတိ ဧတေနာတိ ပဋိဝေဓော၊ ပတိဝိဇ္ဈနံ ဝါ ပဋိဝေဓော-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဆ) ၌ လောကိယလောကုတ္တရော-ဖြင့် ပဋိဝေဓဟူသော အဘိသမယ၏ အပြားကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဝိသယတော အသမ္မောဟတော-ဖြင့် အဘိသမယ-ဟူသော ဉာဏ်၏ သိပုံအခြင်းအရာကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

အတ္ထာနုရူပံ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုရူပံ အတ္ထေသု ပညတ္တိပထာနုရူပံ ပညတ္တီသု-ဖြင့် အဘိသမယ-ဟူသော ဉာဏ်၏ သိအပ်သော အာရုံတို့ကိုရှင်း, အဘိသမယမည်သော ဉာဏ်၏ သိပုံ သဘာဝကိုရှင်း သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

သောစ အဝဗောဓော-ဖြင့် အဘိသမယော-၌ အဘိ ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသက၏--ရှင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သံ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏--ရှင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) အဘိသမယော-၌ ဣဓာတ်သည် ဂတျတ္ထကို မဟော၊ သိခြင်း-အဝဗောဓနတ္ထကို ဟော--ရှင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ကတ္တာ၌ စသည်၌ မသက်၊ ဘာဝတ္ထ၌ သက်သည်၏--ရှင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အဘိသမယနံ အဝဗောဓနံ အဘိသမယော-ဟု ဝစနတ္ထ

http://www.dhammadownload.com

ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဓ) ၌ တေသံ တေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တဓမ္မာနံ-ဖြင့် အဘိသမယ-အရ ထိုထို ပိဋကတ်သုံး၌ လာရှိသည့် ဓမ္မတို့၏ လက္ခဏာဖြစ်သော အဝိပရီတသဘာဝကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗော-ဖြင့် အဘိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသကဏ်--ရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သံ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တကဏ်--ရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဣဓာတ်သည် ဂတျတ္ထကို မဟော၊ ထိုးထွင်း၍သိခြင်း-ပဋိဝိဇ္ဈနတ္ထကို ဟော--ရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း ကမ္မသာဓနအနက်၌ သက်--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အဘိသမေတဗ္ဗောတိ အဘိသမယော-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

သလက္ခဏသင်္ခါတော အဝိပရီတသဘာဝေါ-ဖြင့် အဘိသမယ-အရ သိကြောင်း သိတတ်သော တရားများကို မယူရ၊ သိစေအပ်သော မိမိပိုင်လက္ခဏာဖြစ်သည့် အဝိပရီတ သဘောကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➤ ၁၀။ **(က) ၌ ဉာဏ်--ဝယ် ဓာတ်အရ အနက္ထတ္ထကို ရှု၍** ။ ။ (၁) သေက္ခ, အသေက္ခ အရိယာတို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာ-စသော အကြောင်းကို သိသော ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်သည် (ဝါ) ယင်း ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။

(၂) အဝိဇ္ဇာ-စသော အကြောင်းတရားများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။

(၃) သမ္မတ္တိစက် ၄-ပါး မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် စသည်များနှင့် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါကို ရကြောင်းဖြစ်သော ဗောဓိသမ္ဘာရ အဆောက်အဦ အကြောင်းမှန်သမျှသည် ဥဋ္ဌိပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါကို ရ၍ သူတပါးတို့အား ဟုတ်မှန်စွာ သင်ကြားပို့ချနိုင်ခြင်း စသော ကောင်းကျိုး အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

✱ (လောကီ) **အဘိသမယ-အရ** ။ ။ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏ် ရ၏။

(၁) ရင်းဉာဏ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) ထိုဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သော အတ္ထ, ဓမ္မ, ပညတ်တို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပါရမီဉာဏ်, စတုစက္ကသမ္ပတ္တိ, ယောနိသော မနသိကာရ စသည်တို့သည် ဥဋ္ဌိပနဝိဘာဝ မည်၏။

(၄) ကျော်စောထင်ရှားခြင်း, လာဘသက္ကာရကို ရရှိခြင်း, သုဂတိလားရခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(လောကုတ္တရာ) **အဘိသမယ/ပဋိဝေဓ-အရ** ။ ။ မဂ်ဉာဏ် (ဝါ) မဂ်ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ရင်းစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် သမဋ္ဌာယီဘာဝ, သန္တရသ မည်၏။

(၂) နိဗ္ဗာန်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပါရမီဉာဏ် ဝိပဿနာဉာဏ်တို့သည် ဥဋ္ဌိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဖိုလ်ဉာဏ် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်မှစ၍ အနုပါဒိသေသ

http://www.dhammadownload.com

နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော တရားတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(က) ဝါကျ စုစ္ဆံ–ဦ့ ခာတ်အရေ/အန္တစ္ထကိုရှု၍ ။ ။ (၁) မြတ်စွာဘုရား၏ သန္တာန်၌ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ-ဟူသော ဒေသနာတော်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယင်းဒေသနာ၏ အာဒိကလျာဏ-စသော ဂုဏ်သည်ငင်း, ဝေနေယျတို့၏ အကျိုးကို လိုလားသော မေတ္တာ မဟာကရုဏာတော်သည်ငင်း ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ဟေတုပရိယာယ်အဖြစ်ကို သိရခြင်း, ဝေနေယျတို့ တရားထူးရခြင်းစသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၂၆) (၄၂၁)

(က) ဝေ့ ပန တီသု ပိဋကေသု တိဝိဓော ပရိယတ္တိဘေဒေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

(ခ) တိဿော ဟိ ပရိယတ္တိယော အလဂဒ္ဒူပမာ နိဿရဏတ္ထာ ဘဏ္ဍာဂါရိကာ ပရိယတ္တီတိ

(ဂ) တတ္ထ ယာ ဒုဂ္ဂဟိတာ ဥပါရမ္ဘာဒိဟေတု ပရိယာပုဋာ၊ အယံ အလဂဒ္ဒူပမာ။

(ဃ) ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ပုရိသော (လ) တေသံ တေ ဓမ္မာ ဒုဂ္ဂဟိတာ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ၊ တံ ကိဿ ဟေတု? ဒုဂ္ဂဟိတတ္တာ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာန"န္တိ။

➢ ❶ ။ (က) ပန၊ပဌမဂါထာ၏ ပရိဒီပနာမှတစ်ပါး ဒုတိယဂါထာ၏ ဝိဘာဝနာကို ဆိုဦးအံ့။ဧဝံ၊ပရိယတ္တိဘေဒံ အစရှိသော ဤဂါထာ၌။(ဧဝံ၊ဤဆိုအပ်လတ့်သော နည်းဖြင့်။အဝေ့ာ၊အနက်ကို။(တနည်း) ဝိနိစ္ဆယော၊အဆုံးအဖြတ်ကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။ တီသု၊သုံးပုံကုန်သော။ပိဋကေသု၊ပိဋကတ်တို့တွင်။(ကေမေကသ္မိံ၊တစ်ပုံ ပုံ၌။) တိဝိဓော၊ သုံးပါးအပြားရှိသော။ပရိယတ္တိဘေဒေါ၊သင်ယူပုံ အထူးအပြားကို။(ဝါ) သင်ယူအပ်သော ပါဠိ အထူးအပြားကို။ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊မှတ်ထိုက်၏။

(ခ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။ပရိယတ္တိယော၊သင်ယူခြင်းတို့သည်။(ဝါ) သင်ယူအပ်သော ပါဠိတို့သည်။အလဂဒ္ဒူပမာ၊အလဂဒ္ဒူပမာ ပရိယတ်ငင်း။နိဿရဏတ္ထာ၊နိဿရဏတ္ထာ ပရိယတ်ငင်း။ဘဏ္ဍာဂါရိက ပရိယတ္တိ၊ဘဏ္ဍာဂါရိက ပရိယတ်ငင်း။ဣတိ၊ဤသို့။တိဿော၊သုံးမျိုးတို့တည်း။ (ဂ) တတ္ထ၊ထိုသုံးမျိုးသော ပရိယတ်တို့တွင်။ယာ၊အကြင်ပရိယတ်ကို။ (ဝါ) အကြင်သင်ယူအပ်သော ပါဠိကို။ဒုဂ္ဂဟိတာ၊မကောင်းသဖြင့် သင်ယူအပ်ပြီ။ဥပါရမ္ဘာဒိဟေတု၊ဥပါရမ္ဘ အစရှိသော အကြောင်းကြောင့်။ပရိယာပုဋာ၊သင်ယူအပ်ပြီ။အယံ၊ဤ ပရိယတ်သည်။(ဝါ) ဤသင်ယူအပ်သော ပါဠိသည်။အလဂဒ္ဒူပမာ၊အလဂဒ္ဒူပမာ မည်၏။ (ဝါ) မြွေဖမ်းခြင်း ဥပမာရှိသော သင်ယူခြင်းမည်၏။(ဝါ) မြွေဖမ်းခြင်း ဥပမာရှိသော သင်ယူအပ်သော ပါဠိ မည်၏။

(ဃ) ယံ၊ယင်း မကောင်းသဖြင့် သင်ယူခြင်းကို။သန္ဓာယ၊ရည်ရွယ်တော်မူ၍။ဘဂဝ

http://www.dhammadownload.com

တာ၊သည်။သေယျထာပိ (ပ) ဓမ္မာနန္တိ၊မွှောန်-ဟူသော။တော် သုတ္တံ၊ဤအလင်္ဂဒ္ဒသုတ်ကို။ ဝုတ္တံ၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဘိက္ခဝေ၊တို့။သေယျထာပိ၊ဤသို့ ရှံခါ ဖြစ်တန်ရာသော ဥပမာမည်သည်ကား။(ပ)

တေသံ၊ထိုမောဃပုရိသတို့၏။(ဝါ) တို့သည်။ဒုဂ္ဂဟိတာ၊မကောင်းသဖြင့် သင်ယူအပ် ကုန်သော။တေဓမ္မာ၊ထိုပါဠိတို့သည်။ဒီဃရတ္တံ၊ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး။အဟိတာယ၊ စီးပွားမဲ့အလို့ငှာ။ဒုက္ခာယ၊ဆင်းရဲခြင်းငှာ။သံဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။တံ၊ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်းသည်။ကိဿ ဟေတု၊အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း။ဘိက္ခဝေ၊တို့။ဓမ္မာနံ၊ပါဠိတို့၏။(ဝါ) ပါဠိတို့ကို။ ဒုဂ္ဂဟိတတ္တာ၊မကောင်းသဖြင့် သင်ယူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ (၁၂၆)

➢ ❷။ (ဓ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ တိဝိဓော စသည်ဖြင့် ပရိယတ္တိဘေဒကို အကျဉ်းပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အကျယ်အားဖြင့် ပြလို၍ (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ပရိယတ္တိသည် အလဂဒ္ဒူပမာ ပရိယတ်, နိဿရဏတ္ထာ ပရိယတ်, ဘဏ္ဍာဂါရိက ပရိယတ်ဟု သုံးမျိုးရှိသောဟု ဆို၏။ ယင်းသုံးမျိုး ထူးခြားပုံကို ဆရာ မပြပြီလော။ ယင်းသုံးမျိုး ထူးခြားပုံကား အဘယ်ပါနည်း။ (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် ဥပါရမ္ဘ-စသော အကြောင်းကြောင့် မကောင်းသဖြင့် သင်ယူအပ်သော ပရိယတ်သည် အလဂဒ္ဒူပမာ ပရိယတ်မည်၏ဟု ပြ ဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ထိုအနက်ကိုပင် ပါဠိတော် ဥဒါဟရဏ်ဖြင့် ပြီးစေလိုသော ဆရာ သည် (ဃ) မိန့်။

➢ ၄။ နိဿရဏတော **နိဿရဏံ၊** ကာရဏောန အရိယတိ ပဝတ္တိယတီတိ **အတ္ထော။**

ဝဋ္ဋဒုက္ခတော နိဿရဏံ အတ္ထော ပယောဇနံ ဧတိဿာတိ နိဿရဏတ္ထာ။

(၃) ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ခြင်းဟူသော အကျိုး၏ သင်ယူအပ်သော ပါဠိနှင့် အကျိုး+အကြောင်း အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သင်ယူ အပ်သော ပရိယတ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) နိဂ္ဂမနတ္ထာ, နိက္ခမနတ္ထာ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အလံ ပရိယတ္တော ပရိပုဏ္ဏော ဂဒေါ အဿာတိ **အလဂဒ္ဒေါ။**

(၃) ပြည့်သော အဆိပ်၏ မြွေနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပြည့်သော အဆိပ်ရှိသော မြွေဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပရိပုဏ္ဏဂဒေါ, ပရိပုဏ္ဏဝိသော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အလံ ဇီဝိတဟရဏေ သမတ္ထော ဂဒေါ အဿာတိ **အလဂဒ္ဒေါ။**

(၃) အသက်ကို ဆောင်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော အဆိပ်၏ မြွေနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏော အဖြစ် ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အသက်ကို ဆောင်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင် သော အဆိပ်ရှိသော မြွေဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

http://www.dhammadownload.com

အလဂဒ္ဒေါ် အလဂဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ ဥပမာ ဧတိဿာတိ **အလဂဒ္ဒူပမာ**။

(၃) မြွေဖမ်းခြင်းဟူသော ဥပမာ၏ သင်ယူခြင်းနှင့် (ဝါ) သင်ယူအပ်သော ပါဠိနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး/ဥပမာန+ဥပမေယျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

ဘဏ္ဍာဂါရေ နိယုတ္တော ဘဏ္ဍာဂါရိကော။ ဘဏ္ဍာဂါရိကော ဝိယာတိ **ဘဏ္ဍာဂါရိကော**

(၃) မင်း၏ ဘဏ္ဍာစိုး၏ တရားဘဏ္ဍာစိုးဖြစ်သော ရဟန္တာနှင့် သဒိသ+သဒိသီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တရားဘဏ္ဍာစိုးဖြစ်သော ရဟန္တာ ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆)မွေဘဏ္ဍာဂါရိကဘိက္ခု-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ။

➤ **❸**။ **ဒုဂ္ဂဟိတတ္တာ အိက္ခုဓေ မွှာနံ–၌ လိုအပ်သော သမ္ဗန်ကား**- တိုက်ရိုက်ပါရှိသော မွှာနံ-ပင် ဖြစ်ပါသည်။ (တို့၏/တို့ကို စပ်)

ဘာဝယောဂပုဒ်၏ ပစ္စယတ္ထကား ကမ္မတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **❻**။ (၈) ၌ ဥပါရမ္ဘာဒိဟေတု ပရိယာပုဏာ-ဖြင့် ဒုဂ္ဂဟိတာ-၌ မကောင်းသဖြင့် သင်ယူအပ်ကုန်၏ဟူသည် ဥပါရမ္ဘ-စသော အကြောင်း, ဣတိဝါဒ ပမောက္ခ လာဘ သက္ကာရ-စသော အကြောင်းတို့ကြောင့် သင်ယူအပ်သော ပါဠိတို့ပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ **❶**။ **ပရိယတ္တိဘေဒံ သမ္ပတ္တိံ၊ ဝိပတ္တိဉ္စာပိ ယံ ယဟိံ–၌ သမ္ပတ္တိသို့ ရောက်ပုံ**

ဝိနည်း၌ ကောင်းစွာကျင့်သော ရဟန်းသည် သီလ၏ပြည့်စုံခြင်းကို အမှီပြု၍ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးသို့ ရောက်ပါသည်။ သုတ္တန်၌ ကောင်းစွာကျင့်သော ရဟန်းသည် သမာဓိ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို အမှီပြု၍ အဘိညာဉ်ခြောက်ပါးသို့ ရောက်ပါသည်။ အဘိဓမ္မာ၌ ကောင်းစွာကျင့်သော ရဟန်းသည် ပညာ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို အမှီပြု၍ ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးသို့ ရောက်ပါသည်။ ဤသို့ ပိဋကတ်သုံးပုံ၌ ကောင်းစွာကျင့်သော ရဟန်းသည် အစဉ်အတိုင်း ဝိဇ္ဇာသုံးပါး အဘိညာဉ်ခြောက်ပါး ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးဟူသော အပြားရှိသော ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်ပါသည်။

* **ဝိပတ္တိသို့ ရောက်ပုံ** ။ ။ ဝိနည်း၌ မကောင်းသဖြင့် ကျင့်သော ရဟန်းသည် သီလမရှိသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ပါသည်။ သုတ္တန်၌ မကောင်းသဖြင့် ကျင့်သော ရဟန်းသည် မှားသော အယူရှိသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ပါသည်။ အဘိဓမ္မာ၌ မကောင်းသဖြင့် ကျင့်သော ရဟန်းသည် စိတ်၏ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်ပါသည်။ ဤသို့ ပိဋကတ်သုံးပုံ၌ မကောင်းသဖြင့် ကျင့်သော ရဟန်းသည် အစဉ်အတိုင်း ဒုဿီလဘာဝ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ စိတ္တက္ခေပဟူသော အပြားရှိသော ဝိပတ္တိသို့ ရောက်ပါသည်။

❶ ❶ ။ **ဝေဓမဝ ဓေါ ဘိက္ခုဓေ ဣဓေကစ္စေ မောဃပုရိသာ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တိ– ၌ ဓာတ်အရ** ။ ။ (၁) မကောင်းသဖြင့် သင်ယူသော မောဃပုရိသတို့၏ သန္တာန်၌ ဝီရိယ ပြဒ္ဒါန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ ထိုသည် ဥဿာဟဗ္ဗာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၂) သင်ယူအပ်သော ပရိယတ္တိဓမ္မသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဥပါရမ္ဘ-စသော အကြောင်းတရားများသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မကောင်းသဖြင့် သင်ယူခြင်းကြောင့် ရှုဆင်ခြင်တတ်သော ဉာဏ်ကို မရခြင်း၊ ရှည်စွာသော နေ့ညဥ့်ပတ်လုံး အဟိတ ဒုက္ခ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **ဓုဂ္ဂဟိတာ၊ ပရိယာပုဋ္ဌာ-၌ အန္တတ္တအရ ။** ။ (၁) မကောင်းသဖြင့် သင်ယူသော မောဃပုရိသ၏ သန္တာန်၌ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) သင်ယူအပ်သော ပရိယတ္တိဓမ္မသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဥပါရမ္ဘ-စသော အကြောင်းသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပရိယတ္တိဓမ္မကို ရှုဆင်ခြင်တတ်သော ဉာဏ်ကို မရခြင်း, မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်အကျိုးကို မခံစားရခြင်း ရှည်စွာသော နေ့ညဥ့်ပတ်လုံး အဟိတ ဒုက္ခဖြစ်ခြင်းစသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(ပါကျ ၂၈) ၁၃၆၁-ခုနှစ်၊ သီလက္ခန် ဒုတိယစနေ့ ပုစ္ဆာနှင့်အဖြေ

(က) ဝိနယေ ပန သုပ္ပဋိပန္နော ဘိက္ခု သီလသမ္ပဒံ နိဿာယ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ပါပုဏာတိ၊ တာသံယေဝစ တတ္ထ ပဘေဒဝစနတော။

(ခ) သုတ္တေ သုပ္ပဋိပန္နော သမာဓိသမ္ပဒံ နိဿာယ ဆ အဘိညာ ပါပုဏာတိ၊ တာသံ ယေဝစ တတ္ထ ပဘေဒဝစနတော။

(ဂ) အဘိဓမ္မေ သုပ္ပဋိပန္နော ပညာသမ္ပဒံ နိဿာယ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ ပါပုဏာတိ၊ တာသဉ္စ တတ္ထေဝ ပဘေဒဝစနတော။

(ဃ) ဧဝမေတေသု သုပ္ပဋိပန္နော ယထာက္ကမေန ဣမံ ဝိဇ္ဇာတ္တယဆဠဘိညာ စတုပ္ပဋိ သမ္ဘိဒါဘေဒံ သမ္ပတ္တိံ ပါပုဏာတိ၊ (၄၊၂၂)

➤ ❶ ။ (က) အမှတ်ပြပါကျကို ပနသဒ္ဒါ၏အစွဲ မှန်ကန်စွာစွဲ၍ တိဿော ဝိဇ္ဇာ-၏ သရူပတ္တကို ပေါ်လွင်စေလျက်ရင်း, ဉာပကဟိတ်ကို ထင်ရှားစေလျက်ရင်း အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ။

ဖြေ ။ ပန၊အဖို့တစ်ပါးကိုဆိုဦးအံ့။ ဝါ-ပရိယတ္တိဘေဒ၏ အကျယ်မှတစ်ပါး သမ္ပတ္တိဘေဒ၏ အကျယ်ကိုဆိုဦးအံ့။(ပန-အစွဲ) ဝိနယေ၊ဝိနည်း၌။သုပ္ပဋိပန္နော၊ကောင်းစွာကျင့်သော။ ဘိက္ခု၊ရဟန်းသည်။သီလသမ္ပဒံ၊သီလပြည့်စုံခြင်းကို။နိဿာယ၊မှီ၍။တိဿော၊သုံးပါးကုန်သော။ဝိဇ္ဇာ၊ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ် အာသဝက္ခယဉာဏ်ဟူသော ဝိဇ္ဇာတို့သို့။ (ဝိဇ္ဇာ၏ သရူပတ္တ) ပါပုဏာတိ၊ရောက်၏။

ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ဝိနယေ၊ဝိနည်း၌။သုပ္ပဋိပန္နော၊ကောင်းစွာကျင့်သော။ဘိက္ခု၊ရဟန်းသည်။သီလသမ္ပဒံ၊သီလ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို။နိဿာယ၊မှီ၍။တိဿော၊သုံးပါးကုန်သော။ဝိဇ္ဇာ၊ဝိဇ္ဇာတို့သို့။ပါပုဏာတိ၊ရောက်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဝိညာယတိ၊သိအပ်သနည်း။ဣတိအယံ၊

http://www.dhammadownload.com

ဤသည်ကား။ပုစ္ဆာ၊အမေးတည်း။ * တတ္ထ တသ္မိံ ဝိနယေ၊ထိုဝိနည်း၌သာ။တာသံယေဝစ ဝိဇ္ဇာ၊ထိုသုံးပါးသော ဝိဇ္ဇာတို့၏သာလျှင်လည်း။(ဝါ)တို့ကိုသာလျှင်လည်း။ပဘေဒဝစနတော၊ အပြားအားဖြင့်။ (ဝါ) အပြားကို ဟောတော်မူသောကြောင့်။ဝိနယေ၊ဝိနည်း၌။သုပ္ပဋိပန္နော၊ ကောင်းစွာကျင့်သော။ဘိက္ခု၊ရဟန်းသည်။သီလသမ္ပဒံ၊သီလ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို။နိဿာယ၊ မှီ၍။တိဿော၊သုံးပါးကုန်သော။ဝိဇ္ဇာ၊ဝိဇ္ဇာတို့သို့။ပါပုဏာတိ၊ရောက်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ ဝိညာယတိ၊သိအပ်၏။ဣတိအယံ၊ဤသည်ကား။ဝိသဇ္ဇနာ၊အဖြေတည်း။

မှတ်ချက်/ ဝိညာယတိ-၌ ဉာယတိ-ဟု ဖြေလျှင်လည်း အမှတ်ပေးရန်။ (ဘာဋီ-၁/၁၃၀။ ပခုက္ကူ-၂၆၁။ နေရင်း-၈၃။)

➤ ❷ ။ (ခ) **အမှတ်ပြ ဝါကျကို ဋ္ဌပနာ, အာဘောဇ်, ပုစ္ဆာတို့ဖြင့်** တက်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဝါကျဖြင့် ဝိနည်း၌ သုပ္ပဋိပန္နရဟန်း၏ သီလသမ္ပဒါကို အမှီပြု၍ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးသို့ ရောက်ပုံကို ပြဆိုတော်မူခဲ့ပါ၏။ (ဌပနာ) ယင်းဝိနည်း၌ သုပ္ပဋိပန္နရဟန်း၏ သီလသမ္ပဒါကို အမှီပြု၍ ရောက်သော တရားထူးကိုသာ (ဝါ) သုံးပါးသော ဝိဇ္ဇာတို့သို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်ကိုသာ ပြဆိုတော်မူပါမည်လော။

(တနည်း) သုတ္တန်၌ သုပ္ပဋိပန္နရဟန်း၏ အမှီပြုသော သမ္ပဒါနှင့် ရောက်သော တရားထူးကိုလည်း ပြဆိုသင့်သေးသည် မဟုတ်ပါလော။ (အာဘောဇ်)

ယင်းသုတ္တန်၌ သုပ္ပဋိပန္နရဟန်းသည် အဘယ်သမ္ပဒါကို အမှီပြု၍ အဘယ်တရားထူးသို့ ရောက်ပါသနည်း။ (ပုစ္ဆာ)

ဤသို့မေးဘွယ်ရှိ၍ ထိုအမေးကိုဖြေခြင်းငှာ အလိုရှိတော်မူသော အဋ္ဌကထာ ဆရာသည် (ခ) ဝါကျကိုမိန့်၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား-- သုတ္တန်၌ သုပ္ပဋိပန္နရဟန်းသည် သမာဓိသမ္ပဒါကို အမှီပြု၍ အဘိညာဉ် ၆-ပါးသို့ရောက်၏ဟုလိုသော်။

မှတ်ချက်/ အာဘောဇ်တနည်းနည်း ဖြေက အမှတ်ပေးရန်။

(က) ၌ **တာသံယေဝ—စသည်သို့/ အနုသန္ဓိ** ။ ။ ဤသို့ ဝိနယေ ပန စသည်ဖြင့် ဝိနည်း၌ သုပ္ပဋိပန္နရဟန်း၏ သီလသမ္ပဒါကို အမှီပြု၍ သုံးပါးသော ဝိဇ္ဇာတို့သို့ ရောက်ခြင်းကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဉာပကအကြောင်းကို ပြလိုရကား တာသံယေဝ-- မိန့်၏။

(ခ) **သို့/ အနုသန္ဓိ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် ဝိနည်း၌ သုပ္ပဋိပန္နရဟန်း၏ သီလသမ္ပဒါကို အမှီပြု၍ သုံးပါးသော ဝိဇ္ဇာသို့ ရောက်ခြင်းကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ သုတ္တန်၌ သုပ္ပဋိပန္န ရဟန်း၏ သမာဓိသမ္ပဒါကို အမှီပြု၍ ခြောက်ပါးသော အဘိညာဉ်သို့ ရောက်ခြင်း ကို ပြခြင်းငှာ (ခ) မိန့်၏။

➤ ❸ ။ **ဝိနယပိဋကေ အာဏာရဟေန ဘဂဝတာ အာဏာဗာဟုလ္လတော ဒေသိတတ္တာ အာဏာဒေသနာ**-(၂၀) ၌ စောဒကာဘောဂါဒိ စတုက္ကထုတ်ပြပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဖြေ ။ ။ (က) နနု ဝိနယပိဋကေ ဝေါဟာရပရမတ္ထမွော်ပ ဒေသိတာ။ (စော+ဘော)
[ဋီသစ်-၉၉] (၃-မှတ်)

(ခ) အထ ကသ္မာ ဝိနယပိဋကံ အာဏာဒေသနာတိ ဝုစ္စတိ။ (စောဒနာ)
(၃-မှတ်)

(ဂ) အာဏာရဟေန ဘဂဝတာ အာဏာဗာဟုလ္လတော ဒေသိတတ္တာ။ (ပရိ+ဘော)
(၃-မှတ်)

(ဃ) ဝိနယပိဋကံ အာဏာဒေသနာတိ ဝုစ္စတိ။ (ပရိဟာရ) (၁-မှတ်)

မှတ်ချက်/ (ပရိ+ဘော)၌ နနု အာဏာရဟေန ဘဂဝတာ အာဏာဗာဟုလ္လတော ဒေသိတာ-ဟု ဖြေကလည်း အမှတ်ပေးရန်။

[ဂ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု အဘိဓမ္မေ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဆ အဘိညာ စတဿောစ ပဋိသမ္ဘိဒါ အညေစ သမ္မပ္ပဓာနာဒယော ဂုဏဝိသေသာ ဝိဘတ္တာ။ [ဋီသစ်၊၁၀၇]

(၂) အထ ကသ္မာ အဘိဓမ္မေ သုပ္ပဋိပန္နော ပညာသမ္ပဒံ နိဿာယ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ ပါပုဏာတိ။ (၃) နနု တာသဥ္စ တတ္ထေဝ ပဘေဒဝစနတော။ (၄) အဘိဓမ္မေ သုပ္ပဋိပန္နော ပညာသမ္ပဒံ နိဿာယ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ ပါပုဏာတိ။

➤ ❾ ။ (က) အမှတ်ပြ ဝါကျပါ "သုပ္ပဋိပန္နော"ကို အစိတ်အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟ၌သာ ဝစနဟေတု, ဝစနီယ, ဝစနီယတ္ထ သုံးချက်မျှ ခွဲဝေပြပါ။

ဖြေ ။ ။ ပဋိပဇ္ဇတီတိ ပဋိပန္နော။ (အစိတ်ဝိဂ္ဂဟ) (၁-မှတ်)
သုန္ဒရာ ပဋိပန္နာ ယဿာတိ သုပ္ပဋိပန္နော။ (အပေါင်းဝိဂ္ဂဟ) (၃-မှတ်)

၁။ ကောင်းသောအကျင့်၏ ရဟန်းဖြစ်နှင့် ပူရေတဗ္ဗ+ပူရဏ၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ+ပဋိပန္နက၊ ဂုဏ်+ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။
(၂-မှတ်)

၂။ ကောင်းသောအကျင့်ရှိသော ရဟန်းဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၂-မှတ်)

၃။ သမ္မာပဋိပန္နော၊ သုဋ္ဌုပဋိပဒေါ အစရှိသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ (၂-မှတ်)

(တနည်း) ပဋိပဇ္ဇတီတိ ပဋိပန္နော။ (အစိတ်ဝိဂ္ဂဟ)

သုဋ္ဌုပဋိပန္နော သုပ္ပဋိပန္နော။ (အပေါင်းဝိဂ္ဂဟ)

သုဋ္ဌုသောဂုဏ်၏ ကျင့်သောရဟန်းနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

မှတ်ချက်/ ဝစနီယ, ဝစနီယတ္ထ အထက်ပါအတိုင်းနည်းတူ ထုတ်ပါ။ တနည်းနည်းဖြင့် ဖြေလျှင်လည်း အမှတ်ပေးရန်။

* ဝိဒန္တိ ဇာနန္တီတိ ဝိဇ္ဇာ၊ ဝိဒန္တိ ဧတာယာတိ ဝါ ဝိဇ္ဇာ။ (၃) သိခြင်းကြိယာ သကတ်

http://www.dhammadownload.com

သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဝိဇ္ဇာသုံးပါးဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပညာ, အဘိညာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* အဘိ အဓိကေန ဉာဏေန ဇာနန္တီတိ **အဘိညာ**။ အဘိဝိသေသတော ဇာနန္တီတိ အဘိညာ။ (၃) အထူးအားဖြင့် သိခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(၅) အဘိညာ၌ ခြောက်ပါးဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပညာ, ဝိဇ္ဇာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ပဋိသမ္ဘိဇ္ဇတီတိ **ပဋိသမ္ဘိဒါ**။ (၃) သီးခြား ကောင်းစွာ အကျိုးစသည်တို့၌ ကွဲပြားစွာ သိခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) ပညိန္ဒြေစေတသိက် ဟူသော အနက်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပညာ, ဉာဏ်-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

➤ ❸ ။ (ဂ) အမှတ်ပြ ဝါကျပါ "နိဿာယ"ကို ဟိတ်ပြင်၍ ယင်းဟိတ်၏ ဖြစ်သင့်ရာ သမ္ဗန်ပုဒ်ကို ရှာကြံထုတ်ဆောင်ပြီး အတ္ထာနုရူပအားလျော်စွာ စာစပ်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ (ဂ) ဝါကျလာ **နိဿာယ**-ကို နိဿိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်ရပါမည်။ (၂-မှတ်)

ယင်းဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား- အဘိဓမ္မေ သုပ္ပဋိပန္နော (ဘိက္ခု) ကို အဘိဓမ္မေ သုပ္ပဋိပန္နဿ(ဘိက္ခုဿ) ဟု ဆဋ္ဌျန္တပြင်၍ ထည့်ရပါမည်။ (၄-မှတ်)

အဘိဓမ္မေ သုပ္ပဋိပန္နဿ (ဘိက္ခုဿ) ကား- သည်-ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် (နိဿိတတ္တာ) ဝယ် (နိဿိတ) ဟူသော ဘာဝယောဂပုဒ်၌ ကတ္တား ဝါစ္စ တုလျတ်။(၂)

အဘိဓမ္မေ သုပ္ပဋိပန္နဿ (ဘိက္ခုဿ) ကား- ၏-ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် (နိဿိတတ္တာ) ဝယ် တ္တ-ပစ္စည်း၌ သမ္ဗန် သတ္တိမန္တ၊ တ္တ-ပစ္စည်းကား သမ္ဗန္ဓိ သတ္တိ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ (၂-မှတ်)

- ❸ ။ အလဂဒ္ဒူပမာ-စသော ပရိယတ္တိအမျိုးအစားတို့ကို ပုထုဇဉ်, သေက္ခ, အသေက္ခ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလျော်စွာ ယှဉ်တွဲဖော်ပြပြီး "ဝိပတ္တိဉ္စာပိ ယံ ယဟိ"၌ ဝိပတ္တိသို့ ရောက်ပုံကိုလည်း ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ **ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အား** အလဂဒ္ဒူပမာပရိယတ္တိနှင့် နိဿရဏ ပရိယတ္တိများ ရပါသည်။ (၃-မှတ်)

သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်(၇)ယောက်တို့အား နိဿရဏ ပရိယတ္တိ ရပါသည်။ (၁-မှတ်)

အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်အား ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ္တိ ရပါသည်။ (၁-မှတ်)

* **ဝိပတ္တိသို့ ရောက်ပုံ** ။ ။ ဝိနည်း သုတ္တန် အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်တို့၌ မကောင်းသဖြင့် ကျင့်သော ရဟန်းသည် အစဉ်အတိုင်း သီလ မရှိသည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော ဝိပတ္တိ၊ မှားသော အယူရှိသည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော ဝိပတ္တိ၊ စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်းဟူသော ဝိပတ္တိသို့ ရောက်ပါသည်။ [၄၊၂၃] (၆-မှတ်)

* **တိဿော ဝိဇ္ဇာ ပါပုဏာတိ-ဟု ဆိုရခြင်း** ။ ။ သီလစင်ကြယ်လတ်သော်

http://www.dhammadownload.com

သတိ ပညာ အားအစွမ်းဖြင့် ကမ္မဿကတာဉာဏ်အားဖြင့်၎င်း, သံကိလေသ အညစ်အကြေးမှ စင်ကြယ်၏၊ ဘာဝနာနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် သီလပြည့်စုံခြင်းသည် မိုရာနှင့် ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ဖြင့် သတိအား ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်ရကား သီလပြည့်စုံခြင်းသည် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးလျှင် မိုရာရှိသည်၏အဖြစ်ကို သိထိုက်၍ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ပါပုဏာတိ-ဟု ဆိုရပါသည်။

* **ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘဏ္ဍာဂါရိက-ဟု ဆိုရကြောင်း** ॥ ॥ ဘဏ္ဍာစိုးနှင့် တူသောကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘဏ္ဍာဂါရိက-ဟု ဆိုရပါသည်။

* **ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘဏ္ဍာဂါရိက-ဟု မဆိုရခြင်းအကြောင်း** ॥ ॥ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘဝ ခရီးခဲမှ မလွန်မြောက်သေးသောကြောင့် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘဏ္ဍာဂါရိက-ဟု မဆိုရပါ။

၉ ॥ (က) အမှတ်ပြဝါကျကို အဓိပ္ပါယ် မပျက်စေဘဲ ဆန်းကျမ်းလာ ဝတ္တမျိုးဂါထာ တစ်ပုဒ် ရေးသားဖွဲ့စီ၍ ဂါထာအမည် ဆန်းအမည်ကိုလည်း ပေးပါ။

ဖြေ ॥ ॥ ဝိနယေ သုပ္ပဋိပ္ပန္နော၊ သမဏော ပိဋကေသုစ။
ပါပုဏာတိ တိဝိဇ္ဇာယော၊ နိဿာယ သီလသမ္ပဒံ။ (၈-မှတ်)
ပထျာဝတ္တဂါထာ။ (၁-မှတ်) အနုဋ္ဌုဘာဆန်း။ (၁-မှတ်)

၁၀ ॥ (က) အမှတ်ပြ ဝါကျပါ "သုပ္ပဋိပန္နော"ပုဒ်၏ အန္တတ္ထကို ကိုယ်ပြု၍ ရထိုက်သော ဘာဝ, ဝိဘာဝ, အနုဘာဝ စုံလင်စွာ ထုတ်ပြပါ။

ဖြေ ॥ ॥ (က) ဝါကျလာ **သုပ္ပဋိပန္နော-၌ အန္တတ္ထ-အရ** ဝိနည်းပိဋကတော်၌ ဘုရားရှင် တားမြစ်တော်မူသည်ကို တားမြစ်တော်မူသည့်အတိုင်း ခွင့်ပြုတော်မူသည်ကို ခွင့်ပြုတော်မူသည့်အတိုင်း ပြုကျင့်သော ရဟန်း၏ သန္တာန်၌ သဒ္ဓါ သတိ ဝီရိယ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရဝရသ မည်၏။ (၃-မှတ်) (တနည်း) ယင်း စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ဝီရိယသည် ဓမ္မဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဓမ္မဝီရဝရသ မည်၏။ ဝိနည်းပိဋကတော်လာ ကျင့်ဝတ်စည်းကမ်းများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၂-မှတ်)

စတုစက္ကသမ္ပတ္တိနှင့် ယောနိသော.မနသိကာရ-စသော အခြံအရံ အကြောင်းတရားများသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၃-မှတ်) သီလနှင့် ပြည့်စုံခြင်း ဝိဇ္ဇာသုံးပါးသို့ ရောက်ခြင်း-စသော အကျိုးဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။ (၂-မှတ်)

(တနည်း) သီလနှင့်ပြည့်စုံခြင်း သတိစွမ်းအား ထက်သန်ခြင်း ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဟူသော ပဌမဝိဇ္ဇာဉာဏ်ကို ရခြင်း သမ္မဒ္ဓ စွမ်းအားထက်သန်ခြင်း ဒိဗ္ဗစက္ခုဟူသော ဒုတိယဝိဇ္ဇာဉာဏ်ကိုရခြင်း ညစ်ညူးကြောင်းကိလေသာ အဗ္ဘာသယ စင်ကြယ်ခြင်း အာသဝက္ခယ-ဟူသော တတိယဝိဇ္ဇာဉာဏ်ကို ရခြင်းစသော အကျိုးဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိ (၂၈)

(က) စတုတ္တိံသေဝ သုတ္တန္တာ၊ တိဝဂ္ဂေါ ယဿ သင်္ဂဟော၊

ဧသ ဒီဃနိကာယောတိ၊ ပဌမော အနုလောမိကောတိ၊

(ခ-၁) ကသ္မာ ပနေသ ဒီဃနိကာယောတိ ဝုစ္စတိ? (ခ-၂) ဒီဃပ္ပမာဏာနံ သုတ္တာနံ သမူဟတော နိဝါသတော စ၊ (ဂ) သမူဟနိဝါသာ ဟိ နိကာယောတိ ဝုစ္စန္တိ၊

(ဃ) "နာဟံ ဘိက္ခဝေ အညံ ဧကနိကာယမ္ပိ သမနုပဿာမိ ဧဝံ စိတ္တံ၊ ယထယိဒံ ဘိက္ခဝေ တိရစ္ဆာနဂတာ ပါဏာ၊ ပေါဏိကနိကာယော စိက္ခလ္လိကနိကာယော" တိ ဧဝမာဒီနိ စေတ္ထ သာဓကာနိ သာသနတော လောကတော စ၊

(င) ဧဝံ သေသာနမ္ပိ နိကာယဘာဝေ ဝစနတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ (ဋ၊ ၂၃။ ဘာဋီ၊ ပ၊ ၁၃၅)

*** ဒီဃနိကာယော**-ရှည်စွာသော အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော သုတ္တန်ပါဠိတို့၏ ပေါင်းရာဖြစ်သော ဒီဃနိကာယ်။ ဒီဃနိကာယော-ရှည်စွာသော သုတ္တန်ပါဠိတို့၏ တည်နေရာဖြစ်သော ဒီဃနိကာယ်။ (သဂုဏာဒ္ဗပေက္ခအနက်)

➤ ❶ ။ (က) ယဿ၊ အကြင်နိကာယ်၏။ (သုတ္တဂဏနာတော၊ သုတ်အရေအတွက်အားဖြင့်။) စတုတ္တိံသေဝ၊ သုံးဆယ့်လေးပါးသာလျှင်ဖြစ်သော။ သုတ္တန္တာ၊ သုတ်တို့သည်။ (သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။) ဝဂ္ဂသင်္ဂဟဝသေန၊ ဝဂ်တို့ဖြင့် သိမ်းယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ (ဝါ) သိမ်းယူကြောင်း ဝဂ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ တိဝဂ္ဂေါ၊ သုံးဝဂ်ရှိသော။ သင်္ဂဟော၊ သိမ်းယူကြောင်း အရေအတွက်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ပဌမော၊ ရှေးဦးစွာသော။ ဧသ၊ ဤနိကာယ်သည်။ ဒီဃနိကာယောတိ၊ ဒီဃနိကာယ်ဟူ၍။ အနုလောမိကော၊ အနက်အားလျော်သော အမည်ရှိ၏။ (ဝါ) အန္ဝတ္ထနာမည်ရှိ၏။ (ခ) ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့။ ကသ္မာ၊ အဘယ့်ကြောင့်။ ဧသ၊ ဤနိကာယ်ကို။ ဒီဃနိကာယောတိ၊ ဒီဃနိကာယ်ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်သနည်း။ ဒီဃပ္ပမာဏာနံ၊ ရှည်သော အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ သုတ္တာနံ၊ သုတ်တို့၏။ သမူဟတော စ၊ အပေါင်း၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ နိဝါသတော စ၊ တည်နေရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ ဒီဃ-နိကာယောတိ၊ ဒီဃနိကာယ်ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

(ဂ) ဟိ၊ မှန်၏။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့ဦးအံ့။ သမူဟနိဝါသာ၊ အပေါင်းတည်နေရာတို့ကို။ နိကာယောတိ၊ နိကာယဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ၊ ဆိုအပ်ကုန်၏။

(ဃ) စ၊ သာကေကား။ နာဟံ (ပ) ဧဝမာဒီနိ၊ နာဟံ (ပ) စိက္ခလ္လိကနိကာယော-ဤသို့ အစရှိသော ဥဒါဟရုဏ်တို့သည်။ ဧတ္ထ၊ ဤနိကာယသဒ္ဒါ၏ သမူဟအနက်, နိဝါသ အနက်တို့ကို ဟောသည်၏အဖြစ်၌။ သာသနတော စ၊ သာသနာတော် ပြယုဂ်မှရင်း။ လောကတော စ၊ လောကီပြယုဂ်မှရင်း။ (သမာနီတာနိ၊ ကောင်းစွာ ဆောင်အပ်ကုန်သော။) သာဓကာနိ၊ သက်သေတို့တည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ တိရစ္ဆာနဂတာ၊ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်ကုန်သော။ ဤဒံ (ဣမေ) ပါဏာ၊ ဤသတ္တဝါတို့သည်။ စိတ္တာ ယထာ၊ ဆန်းကြယ်ကုန်သကဲ့သို့။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ (ဝါ)

http://www.dhammadownload.com

သို့ကလောက်။စိတ္တံ၊ဆန်းကြယ်သော။အညံ၊တိရစ္ဆာန်အပေါင်းမှ တစ်ပါးသော။ဧကနိကာယမ္ပိ၊တစ်ခုသော အပေါင်းကိုလည်း။အဟံ၊ငါဘုရားသည်။(အပ္ပဋိဟတေန၊အပိတ်အပင် အဆီးအတား အနှောက်အယှက် မရှိသော။သဗ္ဗညုတဉာဏစက္ခုနာ၊သဗ္ဗညုတဉာဏ်တည်း ဟူသော မျက်လုံးတော်ဖြင့်။ဩလောကေန္တော၊ကြည့်ပင်ကြည့်ပါသော်လည်း။) န သမနုပဿာမိ၊မြင်တော်မမူ။ပေါဏိကနိကာယော၊ပေါဏိကမင်းတို့၏ နေရာ။စိက္ခလ္လိကနိကာယော၊စိက္ခလ္လိကမင်းတို့၏ နေရာ။| (င) ဧဝံ၊ဤအတူ။သေသာနမ္ပိ၊ဒီဃနိကာယ်မှကြွင်းသော နိကာယ်တို့၏လည်း။နိကာယဘာဝေ၊နိကာယမည်ကုန်သည်၏ အဖြစ်၌။ဝစနတ္ထော၊သဒ္ဒါအနက်ကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊ ၁၃၅။)

➤ ❷ ။ (စ) သို့/အနုသန္ဓေ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် ဒီဃနိကာယ်၌ရှိသော သုတ်အရေအတွက် ဝဂ်အရေအတွက်နှင့်တကွ ၎င်းဒီဃနိကာယ်၏ အနက်အားလျော်သော အမည်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဒီဃနိကာယ်၏ အနက်အားလျော်သော အမည်ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုပင် ထင်စွာပြခြင်းငှာ (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ (ခ) ဖြင့် ရှည်သော ပမာဏရှိကုန်သော သုတ်တို့၏ အပေါင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း, နေရာ တည်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း ဒီဃနိကာယမည်၏ဟု ပြဆိုတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင် အသင့်ယုတ္တိဖြင့် ပြီးစေလိုရကား (ဝါ) ပြီးစေတော်မူလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ရှည်သော ပမာဏရှိကုန်သော သုတ်တို့၏ အပေါင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း, နေရာ တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း ဒီဃနိကာယမည်သောဟု ဆို၏။ နိကာယ-သဒ္ဒါသည် သမူဟ နိဝါသ အနက်တို့၌ ဖြစ်သော်သာလျှင် ဆရာ့စကား သင့်တန်ရာ၏၊ ယင်းသို့ မဟုတ်ကမသင့်တန်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ်သို့သော အသင့်ယုတ္တိကို ထောက်၍ ယင်းသို့ ဖွင့်ဆိုပါသနည်း။ အသင့်ယုတ္တိကို မပြဆိုချေသော် ဆရာ့အား ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်-(ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် သမူဟ နိဝါသတို့ကို နိကာယဟူ၍ ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြပြီး၍ (ဝါ) နိကာယသဒ္ဒါ၏ သမူဟ နိဝါသ အနက်နှစ်ပါးကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို ယုတ္တိအားဖြင့် ပြီးစေပြီး၍ ယခုအခါ၌ မိမိစကားကို ခိုင်မြဲစေခြင်းငှာ (ဃ) မိန့်။

(တနည်း) ဤသို့ (ဂ) ဖြင့်--၍ ယခုအခါ၌ အနက်ကိုဟောတတ်သော သဒ္ဒါတို့၏ လောကသင်္ကေတအားဖြင့် ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ပြယုဂ် ဥဒါဟရဏ်အားဖြင့် ၎င်း သမူဟ နိဝါသအနက်တို့၌ ယင်းနိကာယသဒ္ဒါ၏ လောကသင်္ကေတအားဖြင့် ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေတော်မူလိုရကား (ဃ) မိန့်။ (ဋီကာတက်)

(ဃ) သို့/ **ဗျတိရေကစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် နိကာယပုဒ်၏

http://www.dhammadownload.com

အနက်ကို သမူဟအနက် နိဝါသအနက်ဟောဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ သမူဟအနက် နိဝါသအနက်ကို နိကာယသဒ္ဒါ ဟောကြားရာ၌ သက်သေ သာဓက အာဂုံပါဠိရှိပါမူ သင့်တန်ရာပါ၏၊ အကယ်၍ သက်သေ သာဓကေ အာဂုံပါဠိ မရှိခဲ့ပါမူ ဆရာ့စကား မသင့်မြတ်နိုင်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ သက်သေ သာဓကေ အာဂုံပါဠိများကား အဘယ်ပါနည်း။ သက်သေ သာဓကေ အာဂုံပါဠိများကို မပြဆိုခဲ့ပါက သာဓျ-သာဓကေ ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) **သို့/ အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ-ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် ဒီဃနိကာယပုဒ်၌ ပါရှိသည့် နိကာယပုဒ်၏အနက်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ မဇ္ဈိမနိကာယ စသည်၌ပါသော နိကာယ သဒ္ဒါသည်လည်း ဒီဃနိကာယပုဒ်ဝယ် ပါရှိသည့် နိကာယသဒ္ဒါနှင့် အနက်တူပင်ဟု ဖွင့်ပြရန် အလို့ငှာ (င) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဒီဃနိကာယော-၌ ဒီဃသဒ္ဒါ နိကာယသဒ္ဒါတို့၏ အနက်နှင့် ထိုဒီဃသဒ္ဒါ နိကာယသဒ္ဒါ နှစ်ခုတို့၏ သမာသ်ဝစနတ္ထကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ပြသော် ဒီဃနိကာယ်၏ ဝစနတ္ထကိုသာ သိအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ကြွင်းသော မဇ္ဈိမနိကာယ် စသည်တို့၏ ဝစနတ္ထကိုကား အသို့ သိအပ်ပါသနည်း။ (စ) မိန့်။

➢ ❷ ။ [ခ–ဝါကျကို ရှု] (၁) နနု အညောပိ နိကာယော ဒီဃနိကာယောတိ ဝုစ္စတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သော ဒီဃနိကာယောတိ ဝုစ္စတိ။

(၃) နနု ဒီဃပ္ပမာဏာနံ သုတ္တာနံ သမူဟော စေဝ နိဝါသော စ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ သော ဒီဃနိကာယောတိ ဝုစ္စတိ။

[ဂ–ဝါကျကိုရှု] (၁) နနု ဒီဃသမူဟော ဒီဃနိဝါသောတိ ဝတ္တဗ္ဗော။

(၂) အထ ကသ္မာ ဒီဃနိကာယောတိ ဝုစ္စတိ။ (၃) သမူဟနိဝါသာ နိကာယောတိ ဝုစ္စန္တိ။ (၄) တသ္မာ ဒီဃနိကာယောတိ ဝုစ္စတိ။

[ခ+ဂ ဝါကျတို့ကိုရှု] (၁) နနု နိကာယသဒ္ဒေါ ကော။ (၂) အထ ကသ္မာ ဒီဃပ္ပမာဏာနံ သုတ္တာနံ သမူဟတော နိဝါသတော စာတိ ဒွိဓာ ဝုတ္တံ။ (၃) ယသ္မာ သမူဟနိဝါသာ နိကာယောတိ ဝုစ္စန္တိ တသ္မာ။ (၄) ဒီဃပ္ပမာဏာနံ သုတ္တာနံ သမူဟတော နိဝါသတော စာတိ ဒွိဓာ ဝုတ္တံ။

[ဃ–ဝါကျကိုရှု] (၁) နနု ဗုဒ္ဓေါ သဗ္ဗညုတဉာဏေန ဩလောကေတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ "နာဟံ ဘိက္ခဝေ အညံ ဧကနိကာယမ္ပိ သမနုပဿာမိ ဧဝံ စိတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ။ (၃) တေပိ တိရစ္ဆာနဂတာ ပါဏာ စိတ္တေနေဝ စိတ္တတာ၊ တသ္မာ။

(၄) "နာဟံ ဘိက္ခဝေ အညံ ဧကနိကာယမ္ပိ သမနုပဿာမိ ဧဝံ စိတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ။

❹ ။ တိရိယံ အဉ္စတိတိ တိရစ္ဆာနော။ (၃) ဖီလာကန့်လန့် သွားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သော သတ္တဝါဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၆) ပါဏ, တိရစ္ဆ, တိရိစ္ဆာနဂတ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

တိရစ္ဆာနမေဝ ဂတန္တိ **တိရစ္ဆာနဂတံ**။ (၃) တိရစ္ဆာနအရနှင့် ဂတပုဒ်အရတို့၏ အချင်းချင်းတူသည်၏ အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော သဒိသ-သဒိသီအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

စိက္ခလ္လိကာနံ နိကာယော **စိက္ခလ္လိကနိကာယော**။ (၃) စိက္ခလ္လိကမည်သော မင်းတို့၏ နေရာအရပ်နှင့် ဌာနီ-ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(၅) စိက္ခလ္လိကမည်သော မင်းတို့၏ နေရာအရပ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) စိက္ခလ္လိကနိဝါသ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဒီဃာနံ ဒီဃပ္ပမာဏာနံ သုတ္တာနံ နိကာယော သမူဟော နိဝါသောတိ **ဒီဃနိကာယော**

(၃) ရှည်သော ပမာဏရှိကုန်သော သုတ်တို့၏ အပေါင်းဖြစ်သော နိကာယ်နှင့် အစိတ်အပေါင်း/ရှည်သော ပမာဏရှိကုန်သော သုတ်တို့၏ တည်ရာ နေရာဖြစ်သော နိကာယ်နှင့် ဌာနီ-ဌာန၊ အဘေဒ-ဘေဒ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဒီဃနိကာယ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဒီဃပ္ပမာဏသုတ္တနိကာယော, ဒီဃပ္ပမာဏသုတ္တသမူဟော, ဒီဃပ္ပမာဏသုတ္တ နိဝါသော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

နိဗ္ဗိသေသေန စိနောတိ အဝယဝေတိ **နိကာယော**။ (၃) စီခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အပေါင်းဖြစ်သော သုတ္တန်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) သမူဟ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပမီယတေတိ **ပမာဏံ**။ (၃) နှိုင်းယှဉ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နှိုင်းယှဉ်အပ်သော အရာဝတ္ထုဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပရိမာဏ, မတ္တာ စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပဏန္တိ ဇီဝန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ **ပါဏော**။ (အစိတ်)

(၃) အသက်ရှင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သတ္တဝါဟူသော အနက်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဘူတ, သတ္တာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပကာရေန အနန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ **ပါဏာ**။ (အစိတ်) (၃) ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ။)

ပါဏော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **ပါဏာ**။ (တဒ္ဓိတ်+အပေါင်း) (၃) ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ သတ္တဝါတို့နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ ဌာနီ ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သတ္တဝါဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သတ္တာ, ပုဂ္ဂလာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

တယော ဝဂ္ဂါ အဿ သင်္ဂဟဿာတိ **တိဝဂ္ဂေါ**။ (၃) သုံးပါးသော ဝဂ်၏ အရေအတွက်နှင့် သချာ သချေ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနပေဟတု မည်၏ (၅) သုံးပါးသော ဝဂ်ရှိသော အရေအတွက်ဟူသော အနက်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တိရာသိဂဏနာ, တိရာသိသချာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

တယော ဝဂ္ဂါ အဿ သင်္ဂဟဿာတိ **တိဝဂ္ဂေါ**။ (၃) သုံးပါးသော ဝဂ်၏ အရေအတွက်နှင့် သချေ သချာ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနပေဟတု မည်၏ (၅) သုံးပါးသော ဝဂ်ရှိသော အရေအတွက်ဟူသော အနက်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တိရာသိ, တိသမူဟ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ (ခ) ဝါကျ၌ **သမူဟတော, နိဝါသတော**-ဟိတ်ပုဒ်တို့၏ လာသမ္ဗန်ကား ▪ တေသံ နိကာယဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) အလွတ်သမ္ဗန်ကား▪ သုတ္တာနံ။

(ဂ) ၌ **နိကာယော**-ကို နိကာယတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် သမူဟနိဝါသာနံ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် ဒီဃနိကာယ်ပါဠိတော်၌ သုတ်ပေါင်း (၃၄) သုတ်၊ သီလက္ခန္ဓ, မဟာဝဂ္ဂ, ပါထိက-ဟူသော ဝဂ်အရေအတွက် သုံးဝဂ်ရှိသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဒီဃ-နိကာယ-အရ ရှေးဦးစွာသော နိကာယ်ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ဒီဃနိကာယ-ဟူသောပုဒ်သည် ရုဠှီနာမ်ပုဒ်မဟုတ်၊ အန္ဓတ္ထနာမ်ပုဒ် ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ–ခ) ၌ ဒီဃပ္ပမာဏာနံ သုတ္တာနံ-ဖြင့် ဒီဃနိကာယော-ဝယ် ဒီဃ-အရ ရှည်သော ဂုဏ်ကို မယူရ၊ အရှည်ဂုဏ်အနက်ကို လွန်သော ရှည်သောပမာဏရှိသော သုတ္တန်ဒြပ်ကို ဂုဏူပစာအားဖြင့် ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(တနည်း) ဒီဃပ္ပမာဏာနံ-ဖြင့် ဒီဃ-သဒ္ဒါကို ဒီဃပ္ပမာဏာနိတိ ဒီဃာနိ-ဟု ပမာဏ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြု--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း၏ ပမာဏတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်-သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) ဒီဃပ္ပမာဏာနံ-ဖြင့် ဒီဃ-သဒ္ဒါကို ဒီဃံ ဧတေသံ အတ္ထီတိ ဒီဃာနိ-ဟု အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ် အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

သုတ္တာနံ-ဖြင့် ဒီဃနိကာယော-၌ ဒီဃ-အရ သုတ်တရားကို ယူရမည်ဟု သိစေပါ သည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

သမူဟတော နိဝါသတောစ-ဖြင့် ဒီဃနိကာယော-ဝယ် နိကာယ-သဒ္ဒါသည် သမူဟ နိဝါသ အနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

တစ်ဝါကျလုံးဖြင့် ဒီဃနှင့် နိကာယကို ဒီဃောစ သော နိကာယောစာတိ ဒီဃ -

http://www.dhammadownload.com

နိကာယော-ဟု ကမ္ဗတာရဲသမာသ် ၀စနတ္တ မပြုရ၊ ဒီဃာနံ နိကာယော ဒီဃနိကာယော ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ၀စနတ္တပြုရမည်ဟု သိစေသည်။ (သမာသလိင်္ကတ္တ)

(ဂ) ဖြင့် နိကာယသဒ္ဒါ၏ သမူဟအနက် နိ၀ါသအနက်ကို ဖွင့်ပြခြင်း၌ အတ္ထယုတ္တိကို သိစေပါသည်။ (ဘာ၀တ္တ)

(ဃ) ၌ နာဟံ (ပ) ပါဏာ-ဖြင့် နိကာယသဒ္ဒါ၏ သမူဟအနက်ကို ဟောရာ၌ သာသနာတော်အားဖြင့် (ဝါ) ပိဋကလာ ပါဠိအားဖြင့် သာဓကယုတ္တိကို သိစေပါသည်။ (ဘာ၀တ္တ) ပေါဏိကနိကာယော စိက္ခလ္လိကနိကာယော-ဖြင့် နိကာယသဒ္ဒါ၏ နိ၀ါသ အနက်ဟောရာ၌ သာသနာပ ဗာဟိရ လောကီကျမ်းလာ သာဓကယုတ္တိကိုသိ။(ဘာ၀တ္တ)

(င) ဖြင့် ဒီဃနိကာယောပုဒ်ကို ဒီဃာနံ နိကာယော ဒီဃနိကာယော-ဟု တပ္ပုရိသ် ပြုရသကဲ့သို့ငြင်း, နိကာယ-သဒ္ဒါသည် သမူဟ, နိ၀ါသ အနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ငြင်း, ကြွင်းကျန်ကုန်သော မဇ္ဈိမနိကာယ စသည်ကိုလည်း မဇ္ဈိမာနံ နိကာယော မဇ္ဈိမနိကာယော ဟု တပ္ပုရိသ်ပြု၊ ယင်းတို့၌ နိကာယ-သည် သမူဟ, နိ၀ါသ အနက်တို့ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာ၀တ္တ သံ၀ဏ္ဏနာ)

➤ **၀**။ **သာဓက-ဟူသည်** ။ ။ အလိုရှိအပ်သော အနက်ကို ပြီးစေတတ်သော ကြောင့် ပြယုဂ် ဥဒါဟရုဏ်တို့ကို "သာဓက"ဟု ဆိုပါသည်။

➤ **၁ ၀**။ **သမန္တပသာဒိ-၌ ခတ်အရ** သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ယူ၍ ငြင်းသည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာ၀, ဓမ္မသိင်္ဂါရ၀ရသ မည်၏။ ဆန်းကြယ်သော တိရစ္ဆာန်အမျိုးမျိုး၊ တစ်ခုသော သတ္တ၀ါ အပေါင်းသည် အာရမ္မဏာဝိဘာ၀ မည်၏။ သကလဗုဒ္ဓဂုဏ် ဒသဗလဉာဏ်တို့ သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာ၀ မည်၏။ နိကာယသဒ္ဒါ၏ သမူဟ၀ါစက အဖြစ်သည် သာသနာတော်၏ သာဓကဖြစ်၏ဟု သောတုဇနတို့ နာယူမှတ်သားခြင်း, မိမိစိတ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း စသော အကျိုးတရားတို့သည် အနုဘာ၀ မည်၏။

(စ) ၀ါက္ယ ၀ုန္ဒတိ-၌ ခတ်အရ ။ ။ ဒီဃနိကာယ်မည်၏ဟု ပြောဆိုသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်ဖြစ်သော သတိ, ဝီရိယ, အဓိမောက္ခ, ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။

(၁) ငြင်းစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာ၀, ဓမ္မသိင်္ဂါရ၀ရသ မည်၏။ (၂) သုံးဆယ့် လေးပါးသော သုတ်အရေအတွက်ရှိခြင်း, သုံးပါးသော ၀ဂ်အရေအတွက်ရှိခြင်း, အနက် အား လျော်စွာသော အမည်ရှိခြင်း ဂုဏ်တို့သည် အာရမ္မဏာဝိဘာ၀ မည်၏။

(၃) ရှည်သော ပမာဏရှိသော သုတ်တို့၏ ပေါင်းစုရာ တည်ရာဖြစ်ခြင်း အကြောင်း တို့သည်ငြင်း, နိကာယ-သဒ္ဒါ၏ သမူဟအနက် နိ၀ါသအနက်ဟောခြင်း အကြောင်းတို့သည် ငြင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာ၀ မည်၏။ (၄) ဒီဃနိကာယ်ဟု ဆိုသဖြင့် ဒီဃနိကာယ်မည်ပုံကို သိရခြင်း, ဒီဃနိကာယ်မည်ပုံကို နည်းမှီ၍ အခြားသော မဇ္ဈိမနိကာယ်မည်ပုံ စသည်များကို သိရ ခြင်းသည် အနုဘာ၀ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

* **အမေ့စေစ အဘ္ဘာစိက္ခတိ (ဋ္ဌ၊၂၃) ဋ္ဌ အဘိ-အာ-စိက္ခတိ-အရ** ဘုရားရှင်ကို လွှမ်းမိုးဘိစီးလိုသောမာန်ဖြင့် အရိဋ္ဌရဟန်းသဏ္ဌာန်၌ဖြစ်သော စွပ်စွဲ ပြောဆိုမှု ဒေါသ ပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကောဓဒ္ဒောယိဘာဝ, ရုဒ္ဒရသ မည်၏။ ဘုရားရှင်သည်၎င်း, ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်များသည်၎င်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်များ၌ မကောင်းသောအားဖြင့် သင်ကြားကျင့်ကြံခြင်း, အရိဋ္ဌရဟန်းသဏ္ဌာန်၌ဖြစ်သော အယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ အပါယ်ငရဲသို့ ကျရောက်ခြင်းစသော မကောင်းကျိုး အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၂၉)

(က) သစေတဟိ ပဥ္စဟိ ကတာ၊ တေန "ပဥ္စသတာ" တိ စ၊

(ခ) ထေရေဟေဝ ကတတ္တာ စ၊ "ထေရိကာ" တိ ပဝုစ္စတိ၊ (ဋ္ဌ၊ ၂၆။ဘာဋီ၊ပ၊၁၄၃။)

(ဂ) ပဋီတိ ဥပသဂ္ဂပဒံ၊ (ဋ္ဌ၊၂၇)

➤ ❶ ။ ယာ၊ယင်း ပဌမ မဟာသင်္ဂါယနာကို။လောကေ၊လောက၌။(ယေန၊အကြောင့်ကြောင့်။) ပဥ္စဟိ သတေဟိ၊ငါးရာသော ရဟန္တာတို့သည်။ကတာ၊ပြုတော်မူအပ်ပြီ။တေန၊ထိုကြောင့်။[ထိုသို့ ငါးရာသော ရဟန္တာတို့ ပြုတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။] (သာ၊ထိုပထမ မဟာသင်္ဂါယနာကို။) ပဥ္စ သတာတိစ၊ပဥ္စသတာ သင်္ဂါယနာဟူ၍၎င်း။[ငါးရာသော ရဟန္တာထေရ်တို့သည် ပြုအပ် ရွတ်ဆိုအပ်သော ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာဟူ၍၎င်း] ပဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ (ခ) ထေရေဟေဝ၊ရဟန္တာ ထေရ်တို့ချည်းသာ။ကတတ္တာ၊ပြုတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ထေရိကာတိစ၊ထေရိကာ သင်္ဂါယနာဟူ၍၎င်း။[မဟာထေရ်တို့သည်သာလျှင် ပြုအပ် ရွတ်ဆိုအပ် သရဇ္ဈာယ်အပ်သော ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာဟူ၍၎င်း] ပဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

➤ ❷ ။ (က) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည်ပထမမဟာသင်္ဂါယနာကို ပဥ္စသတာ-မည်၏ဟု ဆို၏။ ငါးရာသော ရဟန္တာတို့ထက် ပိုလွန်သော ခြောက်ရာ ခုနစ်ရာသော ရဟန္တာတို့သည် ပြုအပ် ရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာကို ပဥ္စသတာ-ဟူ၍ ဆိုလိုပါသလော။ အဘယ့်ကြောင့် ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာကို ပဥ္စသတာ မည်၏ဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း။ အကယ်၍ ငါးရာထက်ပိုလွန်သော ရဟန္တာများ ပြုအပ် ရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာသည် ပဥ္စသတာမည်၏ဟု ဆိုလျှင် ဆရာ့အား အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

ကား- ရဟန္တာငါးရာမျှသာ ပြုအပ် ရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် ပဥ္စသတာမည်၏ဟု ငါပြဆိုရကား သင်တင်သော အတိဗျာပိတဒေါသ ငါ့အား မရောက်ပါဟူလို။

http://www.dhammadownload.com

(ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ရဟန္တာငါးရာမျှသာ ပြုအပ် ရွတ်ဆိုအပ်သော ကြောင့် ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာကို ပဥ္စသတာမည်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ယင်း ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာ၏ နာမည်ကို ပဥ္စသတာဟူ၍သာ ဆိုအပ်ပါသလော။ တပါးတခြားသော ပထမသင်္ဂါယနာ၏ နာမည်ကား အဘယ်ပါနည်း။ (အဗျာပိတတင်) (ခ) မိန့်။

. ကား- (ခ) ဖြင့် ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာသည် မထေရ်တို့သည်သာလျှင် ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်အပ်သောကြောင့် ထေရိကာ-လည်း မည်သေး၏ဟူလို။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ပဋိပန္နော ဟောတိ-ဝယ် ပဋိပုဒ်ကို ထည့်ဆို ဟော တော်မူ၏။ ဥပသာရပုဒ်နှစ်ဆယ်တို့၌ ပဋိ-ဟု မရှိရကား ယင်းပဋိပုဒ်ကို နိပါတ်-ဟု မှတ် သားရပါမည်လော။ အဘယ်ပုဒ်မျိုးဟူ၍ မှတ်သားကြရပါမည်နည်း။ အကယ်၍ ပဋိပုဒ် ၏ ပုဒ်နာမည်ကို မပြဆိုခဲ့သော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား- (ဂ) ဖြင့် ဖလူပစာနည်းအားဖြင့် ပဋိ-သည် ဥပသာရဖြစ်၏ဟု ငါဖွင့်ဆိုရ ကား သင်တင်တိုင်းသော အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား မရောက်ဟူလို။

➢ ❸ ။ [က-ဝါကျကို] (၁) နနု ထေရေဟေဝ ကတာ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပဥ္စ သတာတိ ဝုစ္စတိ။ (၃) နနု သတေဟိ ပဥ္စဟိ ကတာ။ (၄) တသ္မာ ပဥ္စသတာတိ ဝုစ္စတိ၊

[ဂ-ဝါကျကို] (၁) နနု ဝီသတိ ဥပသဂ္ဂေသု ပဋိတိပဒံ နတ္ထိ။ (၂) အထ ကသ္မာ "ပဋီတိ ဥပသဂ္ဂပဒ"န္တိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ဥပသဂ္ဂပဒပတိသဒ္ဒဿ ကာရိယံ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ "ပဋီတိ ဥပသဂ္ဂပဒ"န္တိ ဝုတ္တံ။

➢ ❹ ။ ကရိယတေတိ **ကထာ**။ (အသပဒ) ကာတဗ္ဗာတိ **ကထာ**။ (သပဒ)

(၃) ပြုအပ် ရွတ်ဆိုအပ်သော ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(၅) ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာသည် (ဝါ) အဝိနာဘာဝနည်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝစနပါဠိတော် များသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပဥ္စသတာ, ထေရိကာ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများ သည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

❺ ။ ကတတ္တာ-၌ တ္တသမ္ဗန်ကား ယာယ ပထမမဟာသင်္ဂီတိယာ။ (၏/ကို စပ်)

➢ ❻ ။ (က) ၌ သတေဟိ ပဥ္စဟိကတာ တေန-ဖြင့် ပဥ္စသတာပုဒ်ကို ပဥ္စသတေဟိ ကတာ ပဥ္စသတာ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ကတတဒ္ဓိတ်၌ သက်--ရင်း (ပစ္စယတ္ထ) (တနည်း) ပဥ္စ သတာနိ ဧတိဿာ ပထမ မဟာ သင်္ဂီတိယာတိ ပဥ္စသတာ-ဟု စတုတ္ထိ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ပြု--ရင်း (သမာသလိင်္ဂပဒ) ယင်းသမာသ်သည် သမ္ဗဒါန်အနက်ကို ဟော--ရင်း (သမာသတ္ထ) ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာကို ရဟန္တာငါးရာတို့ ပြုအပ် ရွတ်ဆိုအပ် သရဇ္ဈာယ်အပ်သောကြောင့် ပဥ္စသတာ-ဟု ခေါ် အပ်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(စ) ၌ ထေရေဟာ၀ ကတတ္တာ-ဖြင့် ထေရိကာပုဒ်ဝယ် ဝါကျအခိုက် ထေရသဒ္ဒါ နောင်၌ ဧဝ-သဒ္ဒါကျေနေသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ယင်းကျေနေသော ဧဝ-သဒ္ဒါဖြင့် စူဠထေရ် မဇ္ဈိမထေရ်တို့ကို တားမြစ်အပ်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ထေရိကာ၌ ဣကပစ္စည်းသည် ကတတဒ္ဓိတ်၌ သက်--ရင်း (ပစ္စယတ္ထ) (ဝါ) အဿတ္ထိ အနက်၌ သက်--ရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ထေရေဟိ ကတာ ထေရိကာ (တနည်း) ထေရာ ဧတိဿာ အတ္ထီတိ ထေရိကာ ဟု ကတတဒ္ဓိတ် (တနည်း) အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်ပြု--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) မဟာထေရ်တို့သည်သာ ရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာကို ထေရိကာ-ဟူ၍ ခေါ်ဆိုအပ်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ပထမ မဟာသင်္ဂါယနာကို ပဥ္စသတာ-ဟူ၍သာ ဆိုအပ်သည် မဟုတ်သေး၊ ထေရိကာ-ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုအပ်သေးသည်၏--ရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိ။

(ဂ) ဖြင့် ပဋိ-ဟူသော ပုဒ်သည် နိပါတ်ပုဒ် မဟုတ်၊ ဥပသာရပုဒ် ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂပဒ) ဤသို့ ဥပသာရ-ဟု ဆိုခြင်းသည် မုချနည်းအားဖြင့် ဆိုထားခြင်း မဟုတ်၊ အကျိုးဖြစ်သော မုဒ္ဓဇ ပဋိ-သဒ္ဒါ၏ ဥပသဂ္ဂပဒဟူသော နာမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ဒန္တဇဥပသာရ ပတိသဒ္ဒါ၌ တင်စား၍ခေါ်ဝေါ်သော ဖလူပစာနည်းအားဖြင့် ပဋိ-ကို ဥပသဂ္ဂပဒဟူ၍ ခေါ်ထားသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ ❶ ။ ထေရေဟာဝ--၌ ထေရ--အရ ။ ။တိပိဋကဓရ ပရိယတ္တိပဘေဒဂုဏ်ထူး ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တဂုဏ်ထူး မဟာနုဘာဝဂုဏ်ထူး များသောအားဖြင့် တေဒဂ်ဂုဏ်ထူးနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော မဟာထေရ် ရဟန္တာငါးရာတို့ကိုသာ ယူရပါမည်။

ပါဠိကျ (၃၈)

(က) မေသဒ္ဒေါ တီသု အတ္ထေသု ဒိဿတိ၊

(ခ) တထာ ဟိဿ ""ဂါထာဘိဂီတံ မေ အဘောဇနေယျ"" န္တိ အာဒီသု မယာတိ အတ္ထော၊

(ဂ) ""သာဓု မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဓမ္မံ ဒေသေတု"" တိ အာဒီသု မယှန္တိ အတ္ထော၊

(ဃ) ""ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထာ"" တိ အာဒီသု မမာတိ အတ္ထော။

(င) ဣဓ ပန မယာ သုတန္တိ စ မမ သုတ္တန္တိ စ အတ္ထဒွယေ ယုဇ္ဇတိ၊ (၃၊ ၂၈။ဘာသာဋီ၊၁၆၃)

(ခ) ကို ဥပထာဒဋ္ဌိုကြံ၍ (က-ခ-ဂ-ဃ) တို့ကို ဝါကျပရိဝတ္တနအနက်

➢ ❶ ။ (က) မေသဒ္ဒေါ၊မေသဒ္ဒါသည်။(ဝါ) ကို။တီသု၊သုံးပါးကုန်သော။အတ္ထေသု၊ အနက်တို့၌။ဒိဿတိ၊ထင်ရှား၏။(ဝါ) တွေ့မြင်အပ်၏။[ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။မေသဒ္ဒေါ၊ (ပ) ဒိဿတိ၏။ဣတိ၊သို့။ဝိညာယတိ၊သိအပ်သနည်း။ဟိ-ယသ္မာ၊အကြောင့်ကြောင့်။အဿ၊ ထိုမေသဒ္ဒါ၏။ (ပ) အတ္ထော၊သည်။ဟောတိ၏။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။မေသဒ္ဒေါ၊သည်။(ပ) ဒိဿတိ၏။ဣတိ၊သို့။ဝိညာယတိ၊သိအပ်၏။

(ခ) တထာဟိ၊ထိုစကား မှန်၏။/တထာဟိ၊ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအံ့။အဿ၊ထိုမေ-သဒ္ဒါ

http://www.dhammadownload.com

၏။ဂါထာဘိဂီတံ မေ အဘောဇနေယျန္တိ အာဒိသုံးယျံ-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။မယာတိ၊ မယာဟူသော။အတ္ထော၊အနက်သည်။ဟောတိ၊၏။ [မေ၊ငါသည်။ဂါထာဘိဂီတံ၊ဂါထာဖြင့် ရွေးရှု သီဆိုအပ်သော ဆွမ်းကို။အဘောဇနေယျံ၊စားခြင်းကို မထိုက်။(ဝါ) မစားထိုက်။]

(ဂ) သာဓု (ပ) ဒေသေတူတိ အာဒိသု၊ဒေသေတု အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။မယ္ဟန္တိ၊ မယှံဟူသော။အတ္ထော၊သည်။ဟောတိ၊၏။ [ဘန္တေ၊မြတ်စွာဘုရား။သာဓု၊တောင်းပန်ပါ၏။ ဘဂဝါ၊မြတ်စွာဘုရားသည်။မေ၊တပည့်တော်အား။သံခိတ္တေန၊အကျဉ်းအားဖြင့်။ဓမ္မံ၊ကို။ ဒေသေတု၊ဟောတော်မူပါ။]

(ဃ) ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထာတိ အာဒိသု၊တို့၌။မမာတိ၊မမ-ဟူသော၊ အတ္ထော၊သည်။ဟောတိ၊၏။ [ဘိက္ခဝေ၊ဘိက္ခုတို့။မေ၊ငါ၏။ဓမ္မဒါယာဒါ၊တရားတည်းဟူ သော အမွေကို ခံယူတတ်သူတို့သည်။ဘဝထ၊ဖြစ်ကြကုန်လော။]

(င) ပန၊အတ္ထုဒ္ဓါရ သာမညမှတစ်ပါး အတ္ထုဒ္ဒေသ ဝိသေသကို ဆိုဦးအံ့။ဣဓ၊ဤ ဧဝံ မေ သုတံ ဟူသောပါဌ်၌။မယာ၊တပည့်တော်သည်။သုတံ၊နာယူမှတ်သား ဆောင်ထား အပ်ပါပြီ။ဣတိစ၊ဤသို့ရင်း။မမ၊၏။သုတံ၊နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားခြင်းသည်။ဟောတိ၊ ၏။ဣတိစ၊ဤသို့ရင်း။အတ္ထဒွယေ၊အနက်နှစ်ပါးအပေါင်း၌။ယုဇ္ဇတိ၊သင့်၏။ (ဘာဋီ-၁၆၃)

[င-ဝါကျ ကိဉ္စာပိ ဝါကျဆည့်] ပန၊ထိုသို့ မေသဒ္ဒါသည် အဝုတ္တကတ္တား သမ္ဗန္ဓ သမ္ဗန်သုံးနက်တို့၌ ထင်ပါသော်လည်း။ဣဓ၊ဤ ဧဝံ မေ သုတံ-ဟူသော စကားရပ်၌။ သုတသဒ္ဒဿ၊သုတ-သဒ္ဒါ၏။ ကမ္မဘာဝသာဓနဝသေန၊ကမ္မသာဓန ဘာဝသာဓန၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ဒွိဓိပ္ပါယိကပဒတ္တာ၊အဓိပ္ပါယ်နှစ်မျိုးထွက်နေသော ပုဒ်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဟိတ်) မယာ၊ငါသည်။(ပ) ယုဇ္ဇတိ၊သင့်၏။

➤ ❷ ။ (စ) စသည်သို့/ အနုသန္ဓ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် မေ-သဒ္ဒါသည် အနက် သုံးပါးတို့၌ ထင်၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်း မေ-သဒ္ဒါ၏ အနက်သုံးပါး၌ ထင်ပုံ ကို ဥဒါဟရုဏ် ပုံစံ အသီးသီးဖြင့် ခိုင်မြဲစေလိုသော ဆရာသည် (ဝါ) ချဲ့ပြလိုသော ဆရာသည် (ခ) စသည်ကို မိန့်။

(စ) သို့/ စောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် မေ-သဒ္ဒါသည် အနက် သုံးပါးတို့၌ ထင်၏ဟု ပြဆို၏။ မေ-သဒ္ဒါ ထင်သော အနက်သုံးပါးကို အာဂုံ သာဂေ ပါဠိတို့ဖြင့် ထုတ်ဆောင်၍ အကျယ်ဝေဖန်ကာ မဖွင့်ပြတော့ပြီလော။ မေ-သဒ္ဒါ၏ အနက်သုံးပါးကို အကျယ်ချဲ့ပြမည့် အာဂုံ သာဂေ ပါဠိတို့ကား အဘယ်ပါနည်း။ မေ သဒ္ဒါ၏ အနက်သုံးပါးကို အာဂုံ သာဂေ ပါဠိတို့ဖြင့် ချဲ့၍ မပြသော် ဆရာအား အဗျာ ပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ အနုသန္ဓ ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် မေသဒ္ဒါ၏ မယာအနက်၌ ဖြစ်ခြင်းကို ဥဒါဟရုဏ်နှင့်တကွ ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဇင်း မေ-သဒ္ဒါ၏ မယှံအနက်၌ဖြစ်ခြင်းကို

http://www.dhammadownload.com

ဓာရေတီတိ ဓမ္မော။

ဒါတဗ္ဗောတိ **ဒါယော**။ (၃) ပေးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အမွေဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဒါယဇ္ဇ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဒါယံ အာဒဒန္တီတိ **ဒါယာဒါ**။ (၃) ဒါယ-အရ အမွေဥစ္စာ၏ ယူခြင်းကြိယာ (ဝါ) ယူကုန်သောသူတို့နှင့် အာရုံ-အာရမ္မဏိက/ကမ္မ-ကမ္မီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည်၎င်း ယူခြင်းကြိယာသကတ်သည်၎င်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အမွေခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပုတ္တာ, အတြဇာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

ဓမ္မဒါယံ အာဒိယန္တိ ဂဏှန္တီတိ **ဓမ္မဒါယာဒါ**။ (၃) တရားတည်းဟူသော အမွေဥစ္စာ၏ ခံယူသော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် သံ-သာမိ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တရားအမွေကို ခံယူသော ပုဂ္ဂိုလ်အနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အနုတ္တရဒါယာဒ, လောကုတ္တရဒါယာဒ, အနုတ္တရဒါယဂ္ဂါဟာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဓမ္မော ဒါယာဒေါ ဧတေသန္တိ **ဓမ္မဒါယာဒေါ**။/ဓမ္မော စ သော ဒါယောစာတိ ဓမ္မဒါယော။ ဓမ္မဒါယံ အာဒိယန္တီတိ **ဓမ္မဒါယာဒေါ**။

(၃) တရားတည်းဟူသော အမွေဥစ္စာနှင့် ရဟန်းဖြစ်တို့၏ သံ-သာမိ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်၎င်း၊ တရားအမွေဥစ္စာကို ခံယူခြင်း ကြိယာ သကတ်သည်၎င်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တရားအမွေခံ ရဟန်းတော်များဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ဘိက္ခု, သမဏာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဂါယတီတိ **ဂါထာ**။ (၃) အသံပြုခြင်း ရွတ်ဆိုခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ ဂါထာဗန္ဓဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ ပဇ္ဇ, သိလောက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည်များသည် ဝစနီယတ္ထမည်၏။

* ဂါယတီတိ ဂါထာ၊ ဂါယိတဗ္ဗန္တိ ဂီတံ၊ အဘိမုခံ ဂီတံ အဘိဂီတံ၊ အဘိမုခံ ဂါယိတဗ္ဗန္တိ အဘိဂီတံ။ ဂါထာယ အဘိဂီတံ **ဂါထာဘိဂီတံ**။ (၃) ဂါထာနှင့် အဘိဂီတ-အရ တောင်းအပ်သော ဘောဇဉ်တို့၏ အကြောင်း အကျိုး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ * သံဝိဝိယတေ ဧကဒေသေတော ကထိယတေတိ **သံခိတ္တံ**။

➤ ❸ ။ **ဓမ္မဒါယာဒါ**-ကို ဓမ္မဒါယာဒတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တုမှာက်-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

သုတံ-ကို သုတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဂ္ဂမသာ သုတ္တဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်) * **ဝိဿဇ္ဇိ**-ကို ဝိဿမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် မေ သဒ္ဒဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည်+ကို စပ်)

http://www.dhammadownload.com

ဥဒါဟရုဏ်နှင့်တကွ ပြလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် မေသဒ္ဒါ၏ မယာအနက်၌ဖြစ်ပုံကို အာဂုံပါဠိသာဓကတို့ဖြင့် ပြဆို၏။ မေသဒ္ဒါ၏ မယ့်အနက်ဖြစ်ပုံကိုလည်း အာဂုံ ပါဠိ သာဓကတို့ဖြင့် ဖွင့်ပြသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ မေသဒ္ဒါ၏ မယ့်အနက်၌ ဖြစ်ပုံကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် မေသဒ္ဒါ၏ မယ့်အနက်၌ ဖြစ်ပုံကို ဥဒါဟရုဏ်နှင့်တကွ ပြဆိုတော်မူ၏။ ထိုမေသဒ္ဒါ၏ အခြားသော မမ-ဟူသော အနက်၌ ဖြစ်ပုံ ဥဒါဟရုဏ်ကို မပြဆိုတော့ပြီလော။ ပြဆိုပုံကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်- (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) စသော ဝါကျတို့ဖြင့် မေ-သဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ဥဒါဟရုဏ်နှင့်တကွ ပြဆိုတော်မူ၏။ ရင်းမေသဒ္ဒါသည် ဤ ဧဝံ မေ သုတံ-ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ရကနိဒါန်း၌ အဘယ်မျှသောအနက်၌ ဖြစ်သင့်ပါသနည်း။ မယာ သုတံ-စသော အနက်၌သာ ဖြစ်သင့်ပါသလော။ (ဝါ) မမ သုတံ-စသော အနက်၌ ဖြစ်သင့်ပါသလော။ [ဥိနစောဒနာ] ✱မယာ သုတံ, မမ သုတံအနက်မှတပါး မယ့် သုတံဟူသော အနက်၌သာ ဖြစ်သင့်ပါသလော။ [အညစောဒနာ] ✱ မယာ သုတံ, မမ သုတံ, မယ့် သုတံ-ဟူသော အလုံးစုံသော သုံးပါးသောအနက်တို့၌ ဖြစ်သင့်ပါသလော။ [အဓိကစောဒနာ] ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော အနက်ကို မပြဆိုက ဆရာ့အား အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

➤ ❷။ [က+င– ဝါကျတို့၌] (၁) နနု မေ သဒ္ဒေါ တီသု အတ္ထေသု ဒိဿတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ "ဣမဲ မယာ သုတ"န္တိ စ "မမ သုတ"န္တိ စ အတ္ထဒ္ဝယေ ယုဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု သုတပဒံ ကမ္မဘာဝသာဓနဝသေန ဒွါဓိပ္ပါယိကပဒံ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ "ဣမဲ မယာ သုတ"န္တိ စ "မမ သုတ"န္တိ စ အတ္ထဒ္ဝယေ ယုဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ။

[က–ဝါကျကို ၌] (၁) နနု နိယကဇ္ဈတ္တသန္တတိဝသေန ဧကသ္မိံယေဝတ္ထေ မေ သဒ္ဒေါ ဒိဿတိ။ (၂) အထ ကံ သန္ဓာယ "တီသု အတ္ထေသု ဒိဿတီ"တိ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု ကရဏ သမ္ပဒါန သာမိနိဒ္ဒေသဝသေန ဝိဇ္ဇမာနဝိဘတ္တိဘေဒေါ ဟောတိ။

(၄) တံ သန္ဓာယ "တီသု အတ္ထေသု ဒိဿတီ"တိ ဝုတ္တံ။

✱ **မန အနက်** ။ ။ ပနသဒ္ဒါသည် စပ်ရာနည်းသောကြောင့် ဂရဟာအနက်ကို ထွန်းပြပါသည်။

➤ ❸။ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ **ဘောဇနေယျံ**။ (၃) သုံးဆောင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သုံးဆောင်အပ်သော ဘောဇဉ်သည် ဝစနီယမည်၏။

(၆) ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ , ဘောဇနံ, ဘတ္တံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္တမည်၏။

✱ ဘောဇနံ အရဟတီတိ ဘောဇနေယျံ။ န ဘောဇနေယျံ **အဘောဇနေယျံ**။

http://www.dhammadownload.com

ဒိဿတိ-ကို (ကတ္တုရုပ် ကြံလျှင်) ဒိဿန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်၍ မေသဒ္ဒသ-ဟု သမ္ဗန် ခံရမည်။ (၏/သည် စပ်) **ဒိဿတိ**-ကို ကမ္မရုပ်ကြံလျှင် ဒဿိယမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင် ၍ မေသဒ္ဒသ-ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် မေသဒ္ဒါသည် (ဝါ) မေ-၌ နာဝိဘတ် သ-ဝိဘတ်တို့သည် သဒ္ဒါအထူးကို မငဲ့သော် (မယာ) ကရိုဏ်းအနက် (မယှံ) သမ္ပဒါန်အနက် (မမ) သာမိအနက် သုံးပါးကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဝိဘတျတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် မေသဒ္ဒါ အနက်သုံးမျိုး၌ဖြစ်သော်လည်း အဘိဂိတံဟူသော ကတ္တားငဲ့သော ကြိယာကြောင့် မ-မယာဟု ကတ္တားအနက်ဖြစ်ရပုံ ဥဒါဟရုဏ်ကို သိ။ (ဝိဘတျတ္ထ၊ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် မေသဒ္ဒါ၏ သမ္ပဒါန်ငဲ့သော ဒေသေတုကြိယာနှင့်စပ်သောကြောင့် မေ-မယှံဟု သမ္ပဒါန်အနက်၌ဖြစ်ရပုံ ဥဒါဟရုဏ်ကို သိစေသည်။ (ဝိဘတျတ္ထ၊ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် မေသဒ္ဒါ၏ ဓမ္မဒါယာဒါပုဒ်ကဲ့သို့သော သမ္ဗန္ဓိပုဒ်နှင့် စပ်ရာ၌ မေ-မမ ဟု သမ္ဗန်အနက်၌ ဖြစ်ရပုံ ဥဒါဟရုဏ်ကို သိစေပါသည်။ (ဝိဘတျတ္ထ၊ ဘာဝတ္ထ)

(င) ဖြင့် မေသဒ္ဒါသည် (ဝါ) အမှသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သော နာဝိဘတ် သဝိဘတ်သည် သဒ္ဒါအထူးကို မငဲ့သော် ကရိုဏ်းအနက်, သမ္ပဒါန်အနက်, သာမိအနက်ကို ဟောနိုင် သော်လည်း ဤအရာ၌ သုတံ-ဟူသော သဒ္ဒါအထူးကို ငဲ့ရကား ကရိုဏ်းအနက်, သာမိ အနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဝိဘတျတ္ထ)

(တနည်း) မေသဒ္ဒါသည် (ဝါ) အမှသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သော နာဝိဘတ် သဝိဘတ်သည် ကရိုဏ်းအနက်, သမ္ပဒါန်အနက်, သာမိအနက်ကို ဟောနိုင်သော်လည်း ကရိုဏ်းအနက်, သာမိ အနက် နှစ်ပါးကိုသာ လိုအပ်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (အဓိပ္ပေတတ္ထ)

➤ ❼ ။ **မေ-သဒ္ဒါသည် သုံးပါးသော အနက်တို့၌ ထင်၏ဟု ဆိုရပုံ**

နိယကဇ္ဈတ္တ အစဉ်၏အစွမ်းဖြင့် တစ်ခုသော အနက်၌သာ မေသဒ္ဒါထင်ပါသော် လည်း- ကရိုဏ် သမ္ပဒါန် သာမိအနက်ကို ညွှန်းပြခြင်းဖြင့် ထင်ရှားသော ဝိဘတ်ကိုရည် ၍ မေ-သဒ္ဒါသည် သုံးပါးသော အနက်တို့၌ ထင်၏ဟု ဆိုရပါသည်။

✱ **အရှင်အာနန္ဒာ တစ်ပါးတည်းသာ ဥပဋ္ဌာက ဧတဒဂ်ရရှိခြင်းအကြောင်း**

အရှင်အာနန္ဒာမှတစ်ပါး အခြားသော ရဟန်းတို့သည် ဘုရားရှင်ကို ပြုစုလုပ်ကျွေး ကြပါသော်လည်း ထိုအခြားသော ရဟန်းတော်တို့သည် ဘုရားရှင်၏ စိတ်ကျေနပ်လောက် အောင် မပြုစု မလုပ်ကျွေးနိုင်ကြပါ။ အရှင်အာနန္ဒာသည်ကား ဥပဋ္ဌာက အလုပ်အကျွေး ရာထူးကို ရသည့်နေ့မှစ၍ အားထုတ်သော ဝီရိယရှိသည်ဖြစ်၍ ဘုရားရှင်၏ စိတ်ကျေနပ် လောက်အောင် ပြုစုလုပ်ကျွေးနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဥပဋ္ဌာက ရဟန်းတို့တွင် အရှင် အာနန္ဒာသာ အသာလွန်ဆုံး ဥပဋ္ဌာကဧတဒဂ်ကို ရရှိပါသည်။ (ဋီ)

✱ **အရှင်အာနန္ဒာ၏ ဧတဒဂ် (၅) တန်ကား ။ ။** (၁) ဗဟုသုတရှိသူတို့တွင် အမြတ်

http://www.dhammadownload.com

ဆုံး၊ (၂) ပညာလွန်ကဲသူတို့တွင် အမြတ်ဆုံး၊ (၃) သတိလွန်ကဲသူတို့တွင် အမြတ်ဆုံး၊ (၄) လုံ့လဝီရိယ ရှိသူတို့တွင် အမြတ်ဆုံး။ (၅) လုပ်ကျွေးတတ်သူတို့တွင် အမြတ်ဆုံး။

➢ ❶❶။ (ဃ) ဝါကျကို၌ ။ ။ လောကုတ္တရာဓမ္မ အမွေဥစ္စာကို ခံယူနိုင်ရန် ညွှန်ကြားပြသဆုံးမ၍ တိုက်တွန်းတော်မူသော ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော အဒေါသ မေတ္တာ ဉာဏ်ပြဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယိ ဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ါရ ရသ မည်၏။ လောကုတ္တရာဓမ္မ အမွေဥစ္စာနှင့် ယင်းအမွေဥစ္စာကို ခံယူကြမည့် ရဟန်းတော်များသည် အာရမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ လောကုတ္တရာ တရားများ၏ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ ထွက်မြောက်နိုင်ခြင်း-စသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတရားများသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ ဘုရားရှင်၏ တိုက်တွန်းမှုကိုလိုက်နာကျင့်ကြံ အားထုတ်မှုပြုလုပ် ကြသဖြင့် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ကာ လောကုတ္တရာ အမွေဥစ္စာကို ရခြင်း စသော အကျိုးတရားများသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၃၁)

(က) သုတန္တိ အယံ သုတသဒ္ဒေါ သဥပသဂ္ဂေါစ အနုပသဂ္ဂေါစ ဂမနဝိဿုတ ကိလိန္န ဥပ - စိတာနုယောဂ သောတဝိညေယျသောတဒွါရာနုသာရဝိညာတာဒိအနေကတ္ထပ္ပဘေဒေါ။

(ခ) တထာဟိဿ "သေနာယ ပသုတော" တိ အာဒိသု ဂစ္ဆန္တောတိ အတ္ထော၊ "သုတ - ဓမ္မဿ ပဿတော" တိ အာဒိသု ဝိဿုတဓမ္မဿာတိ အတ္ထော။

(ဂ) "သုတဓရော သုတသန္နိစယော" တိ အာဒိသု သောတဒွါရာနုသာရဝိညာတဓရောတိ အတ္ထော၊ (ဃ) ဣဓ ပနဿ သောတဒွါရာနုသာရေန ဥပဓာရိတန္တိ ဝါ ဥပဓာရဏန္တိ ဝါတိ အတ္ထော။

(င-၁) မေသဒ္ဒဿ ဟိ မယာတိ အတ္ထေ သတိ ဧဝံ မယာ သုတံ သောတဒွါရာနုသာရေန ဥပ - ဓာရိတန္တိ ယုဇ္ဇတိ၊ (င-၂) မမာတိ အတ္ထေ သတိ ဧဝံ မမ သုတံ သောတဒွါရာနုသာရေန ဥပဓာရဏန္တိ ယုဇ္ဇတိ၊ (ဋ၊၂၉။ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊ ၁၆၅)

(င) ဝါကျနှင့်အညီ **ဧဝံ မေ သုတံ အနက်** ။ ။ ဣဒံသုတ္တံ၊ဤဗြဟ္မဇာလသုတ် ကို။ဧဝံ၊ဤသို့ များစွာသော အခြင်းအရာတို့တွင် တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အာကာရတ္ထ) ဧဝံ၊ဤသို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတိုင်းသော နည်းဖြင့်။(နိဒဿနတ္ထ) ဧဝံ၊ဤသို့သော သဒ္ဒါအနက်အားဖြင့် မယုတ်မလွန်မူ၍ ဘုရားဟောတော်မူသည့် အတိုင်း သာလျှင်။ (အဝဓာရဏအနက်) မေ-မယာ၊အကျွန်ုပ် အာနန္ဒာ မထေရ်သည်။သုတံ၊ကြား နာအပ်ပြီ။ (ဝါ) သောတဒွါရသို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဝိညာဉ်ဖြင့် နာခံ မှတ်သားအပ် ပြီ။ (တနည်း) ဣမဿ သုတ္တဿ၊ကို။ဧဝံ၊အားဖြင့်။(ဝါ) နည်းဖြင့်။ (ဝါ) သာလျှင်။မေ- မမ၊အကျွန်ုပ်အာနန္ဒာမထေရ်၏။သုတံ၊ကြားနာရခြင်းသည်။(ဝါ) သောတဒွါရသို့ အစဉ် လိုက်သော မနောဝိညာဉ်ဖြင့် နာခံမှတ်သားရခြင်းသည်။အဟောသိ၊ဖြစ်ပြီ။

http://www.dhammadownload.com

➤ ❶ ။(က) သုတန္တိတွေ၊သုတ်-ဟူသော ဤပုဒ်၌။သဥပသဂ္ဂေါစ၊ဥပသာရနှင့်တကွ ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊အနုပသဂ္ဂေါစ၊ဥပသာရ မရှိသည်လည်းဖြစ်သော။အယံ သုတ သဒ္ဒေါ၊ဤ သုတ-သဒ္ဒါသည်။ဂမန ဝိဿုတ ကိလိန္န ဥပစိတာနုယောဂ သောတဝိညေယျ သောတ ဒွါရာနုသာရ ဝိညာတာဒိအနေကတ္ထပ္ပဘေဒေါ၊သွားခြင်းဟူသောအနက်, ထင်ရှား ကျော်စော ဟူသောအနက်, စိုစွတ်ဟူသောအနက်, ဆည်းပူးအပ်သော အနက်, အား ထုတ်ခြင်းဟူသော အနက်, သောတဝိညာဉ်သည် သိထိုက်သော သဒ္ဒါရုံဟူသောအနက်, သောတဒွါရသို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဝိညာဉ်သည် သိထိုက်သော တရားဟူသော အနက်, အစရှိသော တစ်ပါးမက များသောအနက် အပြားရှိ၏။

(ခ) တထာဟိ၊ထိုစကားမှန်၏။/တထာဟိ၊ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအံ့။ အဿ၊ထိုသုတ-သဒ္ဒါ၏။သေနာယ ပသုတောတိ အာဒီသု၊အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ဂစ္ဆန္တော၊သွားသူ။ ဣတိ အတ္ထော၊ဤအနက်သည်။ဟောတိ၏။[သေနာယ၊စစ်တပ်သို့။ပသုတော၊သွားသူ။]

သုတဓမ္မဿ ပဿတောတိ အာဒီသု၊အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ဝိဿုတဓမ္မဿ၊ထင်ရှား ကျော်စောသော တရားရှိသော။ဣတိ အတ္ထော၊ဤအနက်သည်။ဟောတိ၏။[သုတဓမ္မဿ၊ထင်ရှား ကျော်စောသော တရားရှိထသော။ပဿတော၊နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဥပဓိဝိဝေကကို ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် မြင်စွမ်းနိုင်ထသော။]

(ဂ) သုတဓရော သုတသန္နိစယောတိ အာဒီသု၊တို့၌။သောတဒွါရာနုသာရဝိညာတဓရော၊သောတဒွါရသို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဝိညာဉ်သည် သိအပ်သော တရားကို ဆောင်နိုင်သူ။ဣတိ အတ္ထော၊ဤအနက်သည်။ဟောတိ၏။[သုတဓရော၊သောတဒွါရသို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဝိညာဉ်သည် နာယူမှတ်သားအပ်ပြီးသော တရားကို ဆောင်နိုင်သူ။ သုတသန္နိစယော၊သောတဒွါရသို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဝိညာဉ်သည် နာယူမှတ်သား အပ်ပြီးသော တရား၏ ကောင်းစွာစုဝေးရာ သေတ္တာသဖွယ်ဖြစ်သူ။]

(ဃ) ပန၊အတ္ထုဒ္ဓါရ သာမညမှတစ်ပါး အံတ္ထုဒ္ဒေသဝိသေသကို ဆိုဦးအံ့။ဣဓ၊ဤ ဧဝံ မေ သုတ်ဟူသော ပါဌ်၌။အဿ၊ထိုသုတသဒ္ဒါ၏။သောတဒွါရာနုသာရေန၊သောတဒွါရ သို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဝိညာဉ်ဖြင့်။ဥပဓာရိတံ၊ဆောင်ရွက်မှတ်သားအပ်ပါပြီ။ဣတိ ဝါ အတ္ထော၊ဤအနက်သည်သော်၎င်း။ဥပဓာရဏံ၊ဆောင်ရွက် မှတ်သားရခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်ပါ၏။ဣတိ ဝါ အတ္ထော၊ဤအနက်သည်သော်၎င်း။ဟောတိ၏။

(င) ဟိ၊မှန်၏။မေသဒ္ဒဿ၊မေသဒ္ဒါ၏။မယာတိ အတ္ထေ၊မယာဟူသော အနက်သည်။ သတိ၊ဖြစ်လတ်သော်။မယာ၊တပည့်တော်သည်။ဧဝံ၊ဤတစ်မျိုးတည်းဟူသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်။(ဝါ)ဤသို့။ (ဝါ) ဤတစ်မျိုးတည်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ။(ဝါ)ဤသို့ သာ။သုတံ၊နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပြီ။သောတဒွါရာနုသာရေန၊သောတဒွါရသို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဝိညာဉ်ဖြင့်။ဥပဓာရိတံ၊ဆောင်ရွက်မှတ်သားအပ်ပါပြီ။ဣတိ၊ဤ

http://www.dhammadownload.com

အနက်သည်။ယုဇ္ဇတိ၊သင့်၏။ * မေသဒ္ဒသည်၏။မမာတိ အဆွေ၊မမ-ဟူသော အနက်သည် သတိ၊ဖြစ်လတ်သော်။မမ၊တပည့်တော်၏။ဇဝံ၊ဖြင့်။(ဝါ) သို့။(ဝါ) ဖြင့်သာ။(ဝါ) သို့သာ။ သုတံ၊နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားရခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်ပါ၏။ဣတိ၊သည်။ယုဇ္ဇတိ၏။

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ **အနုသာနွ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် သုတ-သဒ္ဒါ၏ ဟောအပ်သော အနက်များကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ၎င်းသုတသဒ္ဒါ၏ ဟောအပ်သော အနက်များကိုပင် ဥဒါဟရုဏ် သာဓကနှင့်တကွ ထုတ်၍ ချဲ့ပြလိုသော ဆရာသည် (ခ) ဝါကျကိုမိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် သုတသဒ္ဒါ၏ ဟောအပ်သော အနက်များကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ဤ အဗျတ္တိကနိဒါန်း၌ ဂမန, ဝိဿုတ-စသော အနက်အားလုံးဖြစ်သင့် ပါသလော။ အဘယ်အနက် ဖြစ်သင့်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ **ဗျတိရေကစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ဤအဗျတ္တိကနိဒါန်း၌ သုတသဒ္ဒါသည် သောတဒွါရသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့် မှတ်အပ်၏ (ဝါ) မှတ်ခြင်းဟူ သော ကမ္မသာဓနေ ဘာဝသာဓနေအနက်ကို လိုအပ်၏ဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ အကယ်၍ ဥပ ဓာရိတ-ဟူသော ကမ္မသာဓနေအနက် လိုအပ်သည်ဖြစ်အံ့၊ ဥပဓာရဏ-ဟူသော ဘာဝ သာဓနေအနက် မသင့်ရာ၊ အကယ်၍ ဥပဓာရဏဟူသော ဘာဝသာဓနေအနက်ကို လိုအပ် သည်ဖြစ်အံ့၊ ဥပဓာရိတဟူသော ကမ္မသာဓနေအနက် မသင့်ရာ၊ ဤသို့ စောဒနာဖွယ်ရှိ သောကြောင့် (င) ဝါကျကို မိန့်။

(င-၁) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည်(ဃ) ဖြင့် သုတသဒ္ဒါ၏ ကမ္မသာဓနေ ဘာဝသာဓနေတို့ ဖြစ်သင့်ပုံကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အနက်နှစ်ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အနက်ကိုသာ ဆိုသင့် သည် မဟုတ်ပါလော။ (ဝါ) သုတသဒ္ဒါ၏ အနက်နှစ်ပါးသည် မေသဒ္ဒါ၏ အနက်နှစ်ပါး နှင့်ပင် သင့်ပါသလော။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် အသို့လျှင် သုတသဒ္ဒါတစ်ပုဒ်ထည်း၌ အနက် နှစ်ပါး သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င-၁) ဝါကျကိုမိန့်။

(င-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င-၁) ဖြင့် မေသဒ္ဒါသည် မယာအနက်ဖြစ်သော် သုတသဒ္ဒါသည် ကမ္မသာဓနေအနက် သင့်နိုင်ပုံကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ သုတသဒ္ဒါ၏ ဘာဝ သာဓနေအနက်ဖြစ်နိုင်ပုံ ယုတ္တိကို မပြဆိုပြီလော။/သုတသဒ္ဒါသည် ဘာဝသာဓနေအနက်၌ ဖြစ်သော်လည်း မေသဒ္ဒါသည် မယာအနက်၌ပင် ဖြစ်၏ဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော။ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င-၂) ဝါကျကိုမိန့်။

➤ ❸ ။ [က+ဃ+င—ဝါကျတို့ကိုရှု] (၁) နနု သုတသဒ္ဒေါ သဥပသဂ္ဂေါစ ၊ အနုပ သဂ္ဂေါစ ဂမန ဝိဿုတ ကိလိန္န ဥပစိတာနုယောဂ သောတဝိညေယျ သောတဒွါရာနုသာရ ဝိညာတာဒိအနေကတ္ထပ္ပဘေဒေါ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဣဓ သောတဒွါရာနုသာရေန ဥပဓာရိတန္တိ ဝါ ဥပဓာရဏန္တိ

http://www.dhammadownload.com

ဝါတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ (၃) မေသဒ္ဒဿ ဟိ မယာတိ အတ္ထေ သတိ ဇဝံ မယာ သုတံ သောတဒွါရာနုသာရေန ဥပဓာရိတန္တိ ယုဇ္ဇတိ။ မမာတိ အတ္ထေ သတိ ဇဝံ မမ သုတံ သောတဒွါရာနုသာရေန ဥပဓာရဏန္တိ ယုဇ္ဇတိ။ (၄) တသ္မာ ဣမ သောတဒွါရာ နုသာရေန ဥပဓာရိတန္တိ ဝါ ဥပဓာရဏန္တိ ဝါတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

➤ ❹ ။ သုဏာတီတိ **သောတံ**။ (၃) ကြားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သောတပသာဒသည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ကဏ္ဏ, သဒ္ဒဂ္ဂဟဏ-စသော ပရိ ယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

[**ဥပဓာရိတံ အဖွင့်နှင့်အညီ**] သုယျတေတိ **သုတံ**။ (၃) ကြားခြင်းကြိယာသကတ် သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကြားအပ်သော ဗြဟ္မဇာလသုတ္တန်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဥပဓာရိတံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

[**ဥပဓာရဏံ အဖွင့်နှင့်အညီ**] သုယျတေတိ **သုတံ**။ (၃) ကြားနာခြင်း ကြိယာ သာမညသည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကြားနာခြင်း ကြိယာ ဝိသေသသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဥပဓာရဏံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဒွေ ကဝါဋာနိ အရန္တိ အတြာတိ ဒွါရံ။ ဒုဋ္ဌေ ဝါရယန္တိ အသ္မာတိ **ဒွါရံ**။

(၃) တားမြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တံခါးဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပဋိဟာရ စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဝိညာဏာဓိဋ္ဌိတံ ဟုတွာ သုဏာတီတိ **သောတံ**။/သုဏာတိ ဧတေနာတိ သောတံ ဝိညာတဗ္ဗန္တိ ဝိညေယျံ။ (အစိတ်) သောတေန ဝိညေယျံ **သောတဝိညေယျံ**။(အပေါင်း)

(၃) သောတဒွါရ၏ (ဝါ) သောတဒွါရ၌မှီသော ဝိညာဉ်၏ သိအပ် ကြားအပ်သော သဒ္ဒါရုံနှင့် ဌာန ဌာနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သိအပ် ကြားအပ်သော သဒ္ဒါရုံဟူသော အနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သောတေန ဝိညာတဗ္ဗံ, သဒ္ဒါရမ္မဏံ, သဒ္ဒါယတနံ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

* ဒွါရံ ဝိယာတိ ဒွါရံ။ သောတမေဝ ဒွါရံ **သောတဒွါရံ**။

➤ ❺ ။ **အစနကဏ္ဏမ္ဗဓာတေ**-ကို အနေကတ္ထပ္ပဘေဒတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် - ဣမဿ သုတသဒ္ဒဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

သတိ-ကို သန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- မယာတိ အတ္ထဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။(၏/သည်)

➤ ❻ ။(က) ဖြင့် သုတ-သဒ္ဒါသည် သွားခြင်းဟူသောအနက်, ထင်ရှားကျော်စော ဟူသောအနက်, စိုစွတ်ဟူသောအနက်, ဆည်းပူးအပ်သော အနက်, အားထုတ်ခြင်းဟူသော အနက်, သောတဝိညာဉ်သည် သိထိုက်သော သဒ္ဒါရုံဟူသောအနက်, သောတဒွါရသို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဝိညာဉ်သည် သိထိုက်သော တရားဟူသော အနက်များကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ၊ သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

(ခ) ၌ ဂစ္ဆန္တောတိ အတ္ထော-ဖြင့် သုတသဒ္ဒါ၏ ဂမနအနက် ဟောသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သေနာယ ပသုတောတိ အာဒိသု-ဖြင့် သုတသဒ္ဒါ၏ ဂမနအနက်ဟောရာ၌ ဥဒါဟရုဏ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဝိဿုတ ဓမ္မဿာတိ အတ္ထော-ဖြင့် သုတသဒ္ဒါ၏ ဝိဿုတအနက် ဟောသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သုတဓမ္မဿ ပဿတောတိ အာဒိသု-ဖြင့် သုတသဒ္ဒါ၏ ဝိဿုတအနက်ဟောရာ၌ ဥဒါဟရုဏ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ၌ သောတဒွါရာနုသာရဝိညာတဓရောတိ အတ္ထော-ဖြင့် သုတသဒ္ဒါ၏ သောတဒွါရာနုသာရဝိညာတဓရ-ဟူသော အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို သိ။(နာမလိင်္ဂတ္ထ)

သုတဓရော သုတသန္နိစယောတိ အာဒိသု-ဖြင့် သုတသဒ္ဒါ၏ သောတ ဒွါရာနုသာရ ဝိညာတဓရ-ဟူသော အနက်ကို ဟောရာ၌ ဥဒါဟရုဏ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် သုတသဒ္ဒါသည် အနက်များစွာကို ဟောနိုင်သော်လည်း ဤ၌ သုတ-ဓာတ်၏ မှတ်သားခြင်-ဥပဓာရဏ, ကြားနာရခြင်း-သဝနအနက် ဟော--ၑင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) တ-ပစ္စည်း၏ ကံအနက် ဘောအနက်၌ သက်--ၑင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သုယျတေ ဥပဓာရိယတေတိ သုတံ-ဟုၑင်း၊ သဝနံ ဥပဓာရဏံ သုတံ-ဟုၑင်း ကမ္မသာဓန, ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ၑင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သုတသဒ္ဒါ တစ်ပုဒ်လုံး၏ သောတဒွါရာနုသာရ ဥပဓာရိတ (ဝါ) ဥပဓာရဏအနက်ဟော--ၑင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ဖြင့် သုတသဒ္ဒါ၏ သောတဒွါရာနုသာရ ဥပဓာရိတ (ဝါ) ဥပဓာရဏအနက် ကမ္မသာဓန, ဘာဝသာဓန အနက်ဟောနိုင်သည်ကား ရှေ့ပုဒ် နောက်ပုဒ်ကို မငဲ့ မစပ်ဘဲ ဟောနိုင်သည်မဟုတ်၊ မေ-မယာဟူသော ကတ္တားအနက်ကို ငဲ့၍ သုတံ ဥပဓာရိတံ ဟု ကံအနက် ဟောနိုင်သည်၏အဖြစ်ကိုၑင်း၊ မေ- မမဟူသော သမ္ဗန်အနက်ကို ငဲ့၍ သုတံ ဥပဓာရဏံဟူသော ဘောအနက်ဟောနိုင်သည်အဖြစ်ကိုၑင်း သိ။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ **၈ ။ သုတဓမ္မဿ ပဿတော-၌ သုတဓမ္မ-အရ ထင်ရှားသော သစ္စာလေးပါး** တရားတို့ကို ယူရပါမည်။ ✱ သုတသန္နိစယော-၌ သုတ-အရ ဆည်းပူးအပ်ပြီးသော ပရိယတ္တိ တရားတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **၁ ၀ ။ သုတဓမ္မဿ ပဿတော--ဝယ် ပဿတော--၌ ဒိဿမာတ်အရ**

ခီဏာသဝဖြစ်သော ဘုရား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဥပဓိဝိဝေကကို (ဝါ) ဥဒ္ဒေယျဓမ်တရား ငါးပါးကို ရှုမြင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော သတိ ဝီရိယ အဓိမောက္ခ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ၑင်းသည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) နိဗ္ဗာန်တရားသည် ၑင်း (ဝါ) ဥဒ္ဒေယျဓမ်တရား ငါးပါးသည်ၑင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပါရမီဉာဏ် ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တို့သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပစ္စဝေက္ခဏာ

http://www.dhammadownload.com

ဉာဏ် က္ကန္တိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ် ဒေသနာဉာဏ်နှင့် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော အကျိုးတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။

ဥပစာရိတံ–ဩ ဓာတ်အရ ။ ။ ကုသလဝိပါက် သောတဝိညာဉ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍- (၁) ၎င်းသည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝ မည်၏။ (၂) ဗြဟ္မဇာလသုတ် ဒေသနာတော်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပျံ့လွင့်သော စိတ်မရှိသည်၏ အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါနှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်သည်၎င်း, သတ္တဝါတို့အား ဗြဟ္မဇာလသုတ် ဒေသနာတော်ကို နာလိုသော ဆန္ဒဖြစ်စေခြင်းသည်၎င်း အနုဘာဝ/ **ဥပစာရိတံ–ဩ ဓာတ်အရ** - အရှင်အာနန္ဒာ၏ သန္တာန်၌ သတိဝီရိယ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍--(ကြွင်းတူ)

ပါဠိ (၃၂)

(က) ဝေန္တိ စ မေတိ စ သစ္စကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ၊

(ခ) ကိံ ဓေဝ္တု တံ ပရမတ္ထတော အတ္ထိ၊ ယံ ဝေန္တိ ဝါ မေတိ ဝါ နိဒ္ဒေသံ လဘေထ၊

(ဂ) သုတန္တိ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ၊

(ဃ) ယဉ္ဟိ တံ ဗေ္ဘ သောတေန ဥပလဒ္ဓံ၊ တံ ပရမတ္ထတော ဝိဇ္ဇမာနန္တိ၊

(င) တထာ ဝေန္တိ စ မေတိ စ တံ တံ ဥပါဒါယ ဝတ္တဗ္ဗတော ဥပါဒါပညတ္တိ၊

(စ) သုတန္တိ ဒိဋ္ဌာဒီနိ ဥပနိဓာယ ဝတ္တဗ္ဗတော ဥပနိဓာပညတ္တိ၊ (၄၊၃၀)

➢ ❶ ။ (က) [တတ္ထ၊ထို ဧဝံ မေ သုတံ-ဟူသော ပညတ်တို့တွင်။] ဧဝန္တိ စ၊ဧဝံဟူသော ပညတ်သည်၎င်း။မေတိ စ၊မေဟူသော ပညတ်သည်၎င်း။သစ္စကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန၊မှန်ကန်သော အနက်, မဖောက်မပြန် မြတ်သောအနက်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ၊အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်တည်း။ (ခ) ဟိ၊ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့။ဧတ္ထ၊ဤ ရုပ်, ဖဿ အစရှိသော တရားအပေါင်း၌။/ဧတ္ထ၊ဤ ဧဝံ မေ-ဟူသော ပုဒ်တို့၏ အနက်၌။ယံ ဓမ္မဇာတံ၊အကြင်အကြောင်းသည်။/ယံ အတ္တဇာတံ၊အကြင်အကျိုးသည်။ဧဝန္တိ ဝါ၊ဧဝံဟူ၍၎င်း။မေတိ ဝါ၊မေဟူ၍၎င်း။နိဒ္ဒေသံ၊ညွှန်ပြအပ်သည်၏အဖြစ်ကို။လဘေထ၊ရရာ၏။တံ ဓမ္မဇာတံ၊ထိုအကြောင်းသည်။/တံ အတ္တဇာတံ၊ထိုအကျိုးသည်။ပရမတ္ထတော၊ပရမတ္ထအားဖြင့်။ကိံ အတ္ထိ အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း။နတ္ထိယေဝ၊မရှိသည်သာ။

[က+ခ ဝါကျပရိဝတ္တန] (က) ဧဝန္တိ စ (ပ) အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ၊သည်။ဟောတိ၊၏။ ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ဧဝန္တိ စ (ပ) အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ၊သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်သနည်း။

(ခ) ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ဧတ္ထ (ပ) နတ္ထိယေဝ၊မရှိသည်သာ။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ ဧဝန္တိ စ (ပ) အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ၊သည်။ ဟောတိ၊၏။

[ဝါကျပရိဝတ္တန] (ဂ) သုတန္တိ၊သုတံဟူသော ပညတ်သည်။(သစ္စကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန၊

F-12-B

http://www.dhammadownload.com

မှန်ကန်သော အနက်, မဖောက်မပြန် မြတ်သောအနက်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။)ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ၊ ဝိဇ္ဇမာန ပညတ်တည်း။ (ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။သုတန္တိ၊သည်။သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန၊ ဖြင့်။ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ၊သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်သနည်း။) (ဃ) ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ ဇတ္တာ၊ဤရှုပ, ဖဿ အစရှိသော တရားအပေါင်း၌။/ဇတ္တာ၊ဤသုတံဟူသော ပုဒ်၏အနက် ၌။ယံ တံ၊အကြင်သဒ္ဒါရုံကို။သောတေန၊သောတဒွါရဖြင့်။(ဝါ)သောတဝိညာဉ်ဖြင့်။ဉပလဒ္ဓံ၊ ရအပ်ပြီ။တံ၊ထိုသဒ္ဒါရုံသည်။ပရမတ္ထတော၊ပရမတ္ထအားဖြင့်။ဝိဇ္ဇမာနံ၊ထင်ရှားရှိ၏။တ္တတိ၊ထို့ ကြောင့်။သုတန္တိ၊သည်။သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန၊ဖြင့်။ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ၊သည်။ဟောတိ၊၏။

(င) တထာ၊ထိုမှတစ်ပါး။ဝေဠ္တိ၊ဇဝံဟူသော ပညတ်သည်ရင်း။မေတိ၊မေဟူသော ပညတ်သည်ရင်း။တံ တံ၊ထိုထိုတရားအပေါင်းကို။ဉပါဒါယ၊ညှာ်ဖြင့်ယူ၍။(ဝါ) စွဲ၍။ ဝတ္တဗ္ဗတော၊ဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ဉပါဒါပညတ္တိ၊ဉပါဒါပညတ်တည်း။

(စ) သုတန္တိ၊သုတံဟူသော ပညတ်သည်။ဒိဋ္ဌာဒီနိ၊ဒိဋ္ဌ အစရှိသည်တို့ကို။ဉပနိဓာယ၊ ထောက်စာ၍။ဝတ္တဗ္ဗတော၊ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ဉပနိဓာပညတ္တိ၊ဉပနိဓာ ပညတ်တည်း။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊ ၁၇၆။)

➢ ❷ ။ (စ) သို့/ **အယုတ္တစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် သစ္စိကဋ္ဌ ပရမတ္ထ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသောကြောင့် ဇဝံနှင့် မေကို အဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဟု ဖွင့်ဆို၏။ ဇဝံနှင့်မေကို အဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဟု ဆိုခြင်း၌ သိသင့် သိထိုက်သော အဓိပ္ပါယ် အကျယ်ကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် ဆရာ မဖွင့်ပြတော့ပြီလော။အဓိပ္ပါယ်အကျယ်ကို အဘယ်သို့လျှင် ထင်စွာ သိရပါအံ့နည်း။ ယင်းကို ထင်ရှားစွာ မဖွင့်ပြက အဗျာပိတဒေါသ ဆရာအား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ အရှင်အာနန္ဒာသည် သုတံ-ဟု ဆို၏။ ယင်းသုတံပုဒ်သည် အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်ဖြစ်ပါသလော။ အဘယ်ပညတ်မျိုး ဖြစ်ပါသနည်း။ သုတံပုဒ်၏ ပညတ် အမျိုး အစားကို မပြဆိုပါက အတိဗျာပိတဒေါသ အရှင်အာနန္ဒာအား သင့်ရောက်ရာ ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား- (ဂ) ဖြင့် သုတံပုဒ်သည် ဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဖြစ်၏ဟု ပြဆိုရကား သင်တင်တိုင်း သော အတိဗျာပိတဒေါသ မသင့်ဟူလို။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် သုတံ-ကို ဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဖြစ်သောဟု ဖွင့် ဆို၏။ ပရမတ္ထတရား အများထဲတွင် သုတံ-ဟူသော နာမည်ဖြင့် ပရမတ်တရား အထင် အရှား မပါရှိသည်သာ မဟုတ်ပါလော။ သုတံ-ကို ဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဟု ဆိုခြင်း၌ ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည့် အဓိပ္ပါယ်ကို အဘယ်သို့ မှတ်သားကြရပါမည်နည်း။(အဗျာပိတတင်)

အဘယ့်ကြောင့် သုတံကို ဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဟု ဆိုရပါသနည်း။ (ဝိရောဓိဒေါသတင်)

(င+စ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က+ခ+ဂ+ခ) တို့ဖြင့် ဇဝံ မေ သုတံပုဒ်များ၏

http://www.dhammadownload.com

ပညတ်သရုပ်ကို ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ လာရှိသည့်အတိုင်း ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အဋ္ဌကထာ မုတ္တကနည်းဖြင့် ဧဝံ မေ သုတံပုဒ်များ၏ တမျိုးတမည်သော ပညတ်အမျိုးအစားများကို ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (င+စ) မိန့်။

(င+စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) စသော ဝါကျတို့ဖြင့် ဧဝံ မေ သုတံပုဒ်များကို ဝိဇ္ဇမာန အဝိဇ္ဇမာနပညတ်ခွဲကာ ဖွင့်ဆို၏။ ပညတ်အမျိုးအစားသည် ဤမျှသာ ရှိပါသလော။ အဘယ်သို့သော ပညတ်ခွဲပုံမျိုး ရှိပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င+စ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [က+ခ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ပရမတ္ထံ ဧဝတ္တိ မေတိစ ယဒိ နိဒ္ဒေသ လဗ္ဘေယျ၊ ဧဝတ္တိ မေတိစ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ ဟောတိ။
(၂) အထ ကသ္မာ ဧဝတ္တိ မေတိစ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ ဟောတိ။
(၃) နနု န ဧတ္ထ တံ ပရမတ္ထတော အတ္ထိ၊ ယံ ဧဝန္တိ ဝါ မေတိ ဝါ နိဒ္ဒေသံ လဗ္ဘေထ။
(၄) တသ္မာ ဧဝတ္တိ မေတိစ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ ဟောတိ။
[ဂ+ဃ ဝါကျတို့ကို ၌] (၁) နနု ပရမတ္ထတော သုတန္တိ နာမိကော ပရမတ္ထဓမ္မော နတ္ထိ။
(၂) အထ ကသ္မာ သုတန္တိ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တီတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ယံ တံ ဧတ္ထ သောတေန ဥပလဒ္ဓံ၊ တံ ပရမတ္ထတော ဝိဇ္ဇမာနံ။ (၄) တသ္မာ သုတန္တိ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တီတိ ဝုတ္တံ။

➢ ❹ ။ ဝိဇ္ဇတီတိ ဝိဇ္ဇမာနံ၊ ပညာပေတီတိ ပညတ္တိ။ (အစိတ်)
ဝိဇ္ဇမာနဿ ပညတ္တိ **ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ**။ (အပေါင်း)

(၃) ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော သဒ္ဒါရုံ၏ အပြားအားဖြင့် သိစေတတ် သိကြောင်းဖြစ်သော သုတံ-ဟူသော သဒ္ဒပညတ်နှင့် ဝါစ္စ-ဝါစက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သုတံ-ဟူသော ဝိဇ္ဇမာနပညတ်ပုဒ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သုတန္တိပညတ္တိ, ဝိဇ္ဇမာနပဏ္ဏတ္တိ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထမည်၏

➢ ❺ ။ (င) ဝါကျ **ဝဏ္ဏဗ္ဗဓော**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ဧဝန္တိ မေတိ စ ဣမာယ ပညတ္တိယာ ဖြစ်ပါသည်။ (စ) ဝါကျ **ဝဏ္ဏဗ္ဗဓော**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား - သုတန္တိ ဣမာယ ပညတ္တိယာ- ဖြစ်ပါသည်။ (၏/ကို စပ်)·

➢ ❻ ။ (ဂ) ဖြင့် သုတံပုဒ်သည် ဝိဇ္ဇမာနပညတ် အဝိဇ္ဇမာနပညတ်-စသော အပြားတွင် ဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ယင်းသုတံပုဒ်သည် မှန်ကန်သော အနက် မဖောက်မပြန် မြတ်သောအနက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင် ထင်ရှားရှိနေသော ဝိဇ္ဇ-မာန ပညတ် ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် သောတဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ် ကြားအပ်သော သဒ္ဒါရုံသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိနေသောကြောင့် သုတံပုဒ်သည် ဝိဇ္ဇမာနပညတ် ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ယင်း သုတံ-အရ သဒ္ဒါရုံကို ယူရမည်၏--ရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သုတံ-၌ တ-ပစ္စည်းသည် ဘာဝသာနေ၌ မသက်၊ ကမ္မသာနေ၌ သက်--ရင်း

http://www.dhammadownload.com

(ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သုယျိတ္ထာတိ သုတံ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ငှင်း (အဘိဓာနတ္ထ) မေ-၌ သဝိဘတ်သည် သမ္ပဒါနတ္ထ သမ္ဗန္ဓတ္ထ၌ မသက်၊ အဝုတ္တားအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း (ဝိဘတ္တိပဒ၊ ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဓါကျ (၃၃)

(က) ဝေဠ္ဌိဝစနေန ယောနိသောမနသိကာရံဒီပေတိ၊

(ခ) အယောနိသောမနသိကရောတော ဟိ နာနပ္ပကာရပဋိဝေဓာဘာဝတော၊

(ဂ) သုတန္တိ ဝစနေန အဝိက္ခေပံ ဒီပေတိ၊ (ဃ) ဝိက္ခိတ္တစိတ္တဿ သဝနာဘာဝတော၊

(င) တထာ ဟိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ ဝုစ္စမာနောပိ "" န မယာ သုတံ၊ ပုန ဘဏထာ "" တိ ဘဏတိ၊

(စ-၁) ယောနိသောမနသိကာရေန စေတ္ထ အတ္တသမ္မာပဏိဓိံ ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတံ သာဓေတိ၊

(စ-၂) သမ္မာ အပ္ပဏိဟိတတ္တဿ, ပုဗ္ဗေ အကတပုညဿ ဝါ တဒဘာဝတော၊

(ဆ) အဝိက္ခေပေန သဒ္ဓမ္မဿဝနံ, သပ္ပုရိသူပနိဿယဉ္စ ဘာဝေတိ၊

(ဇ-၁) န ဟိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော သောတုံ သက္ကောတိ၊ (ဇ-၂) န စ သပ္ပုရိသေ အနုပဿယ မာနဿ သဝနံ အတ္ထိတိ၊ (ဋ၊၃၀။ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၁၈၃)

➢ ❶ ။ (က) ဝေဠ္ဌိ ဝစနေန၊ဝေံဟူသော သဒ္ဒါဖြင့်။(အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊အရှင် အာနန္ဒာသည်။အတ္တနော၊မိမိ၏။)ယောနိသော၊သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်။(ဝါ) စီးပွားချမ်းသာကို ရခြင်း၏အကြောင်းအားဖြင့်။မနသိကာရံ၊စိတ်၌ ထားခြင်းကို။(ဝါ) နှလုံးသွင်းခြင်းကို။ဒီပေတိ၊ပြ၏။(ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ဝေဠ္ဌိဝစနေန၊ဖြင့်။အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊သည်။အတ္တနော၊၏။ယောနိသော၊အားဖြင့်။မနသိကာရံ၊ကို။ ဒီပေတိ၊ပြ၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ ဝိညာယတိ၊သိအပ်သနည်း။) (ခ) ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။အယောနိသော၊မသင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်။(ဝါ) စီးပွားချမ်းသာကို ရခြင်း၏ အကြောင်း မဟုတ်သောအားဖြင့်။ မနသိ၊စိတ်၌။ကရောတော၊ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ (တနည်း) မနသိကရောတော၊နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။နာနပ္ပကာရပဋိဝေဓာဘာဝတော၊အထူးထူးသော အပြားပြားအားဖြင့် တရားတော်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။(ဝါ) အထူးထူးသော အပြားပြားရှိသော တရားတော်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။(ဝေဠ္ဌိဝစနေန၊ဖြင့်။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊သည်။အတ္တနော၊၏။ယောနိသော၊အားဖြင့်။မနသိကာရံ၊ကို။ ဒီပေတိ၊ပြ၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဝိညာယတိ၊သိအပ်၏။) [ဓါကျအပြန်အလှန်ပေးပုံတည်း]

[က+ခ ဓါကျ ဟေတုဂဗ္ဘ=ဟိတ်အတွင်းသွင်း]ဝေဠ္ဌိ ဝစနေန၊ဖြင့်။အယောနိသော၊အားဖြင့်။မနသိ၌။ကရောတော၊အား။နာနပ္ပကာရပဋိဝေဓာဘာဝတော၊ကြောင့်။ယောနိသော၊ဖြင့်။မနသိကာရံ၊ကို။ဒီပေတိ၊ပြ၏။

http://www.dhammadownload.com

[**က+ခ ဝါကျ ဓမ္မတော့ပိဋ္ဌိ/ဓမ္မတော့ဗဟိကရအေ=ဟိတ်အပြင်ထွက်**] ဝေတ္တိ ဝစနေန၊ ဖြင့်။ယောနိသော၊ဖြင့်။မနသိကာရံ၊ကို။ဒီပေတိ၊၏။ဟိ-ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ဒီပေတိ၊ ပြသနည်း။အယောနိသော၊အားဖြင့်။မနသိ၌။ကရောတော၊အား။နာနပ္ပကာရ ပဋိဝေဓာ ဘာဝတော၊ကြောင့်။ဒီပေတိ၊ပြ၏။

(ဂ) သုတန္တိ ဝစနေန၊သုတံဟူသော သဒ္ဒါဖြင့်။(အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊သည်။ အတ္တနော၊၏။) အဝိက္ခေပံ၊မပျံ့လွင့်ခြင်းကို။ (ဝါ) ဝိက္ခေပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သမာဓိကို။ဒီပေတိ၊ပြ၏။ (ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။သုတန္တိဝစနေန၊ဖြင့်။အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊သည်။အတ္တနော၊၏။အဝိက္ခေပံ၊ကို။ဒီပေတိ၊၏။ဣတိ၊သို့။ဝိညာယတိ၊သိအပ်သနည်း)

(ဃ) ဝိက္ခိတ္တစိတ္တဿ၊အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွှင့်အပ်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ (ဝါ) ပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။သဝနာဘာဝတော၊ကြားနာခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။(သုတန္တိဝစနေန၊ဖြင့်။အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊သည်။အတ္တနော၊၏။အဝိက္ခေပံ၊ကို။ ဒီပေတိ၊၏။ဣတိ၊သို့။ဝိညာယတိ၊သိအပ်၏။)

(င) တထာဟိ၊ထိုစကား မှန်၏။ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော၊အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွှင့်အပ်သော စိတ်ရှိသော၊(ဝါ) ပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသော။ပုဂ္ဂလော၊သည်။သဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ၊အလုံးစုံသော ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်။ဝုစ္စမာနောပိ၊ဟောအပ်ပါသော်လည်း။မယာ၊တပည့်တော်သည်။န သုတံ၊ မကြားအပ်သေးပါ။ပုန၊တဖန်။ဘဏထ၊ဟောပါကုန်။ဣတိ၊သို့။ဘဏတိ၊ပြောဆိုတတ်၏။

(စ) ဆက်ဦးအံ့။ဧတ္ထ၊ဤ ယောနိသော မနသိကာရ အဝိက္ခေပတရား နှစ်ပါးအပေါင်း တွင်။ယောနိသော မနသိကာရေန၊ယောနိသောမနသိကာရဖြင့်။(အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊ သည်။အတ္တနော၊မိမိ၏။) အတ္တသမ္မာပဏိဓိံ၊အတ္တသမ္မာပဏိဓိစက်ကိုရင်း။(ဝါ)မိမိစိတ် ကို ကောင်းစွာထားခြင်းကိုရင်း။ပုဗ္ဗေကတပုညတံ၊ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာစက်ကိုရင်း။(ဝါ) ရှေး ၌ ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှုရှိသူ၏ အဖြစ်ကိုရင်း။သာဓေတိ၊ပြီးစေ၏။(ကသ္မာ၊အဘယ့် ကြောင့်။ယောနိသော မနသိကာရေန၊ဖြင့်။အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊သည်။အတ္တနော၊မိမိ၏။ အတ္တသမ္မာပဏိဓိံ၊ကိုရင်း။ပုဗ္ဗေကတပုညတံ၊ကိုရင်း။သာဓေတိ၊၏။ဣတိ၊သို့။ဝိညာယတိ၊ သိအပ်သနည်း။) သမ္မာ၊ကောင်းစွာ။အပ္ပဏိဟိတစိတ္တဿ၊မထားအပ်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ရင်း။ပုဗ္ဗေ၊ရှေးဘဝ၌။အကတပုညဿ ဝါ၊ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှုမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ် ၏ရင်း။တဒဘာဝတော၊ထိုယောနိသော မနသိကာရ၏ မရှိခြင်းကြောင့်။(ယောနိသော မနသိကာရေန၊ယောနိသောမနသိကာရဖြင့်။အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊သည်။အတ္တနော၊၏။ အတ္တသမ္မာပဏိဓိံ၊ကိုရင်း။ပုဗ္ဗေကတပုညတံ၊ကိုရင်း။သာဓေတိ၊၏။ဣတိ၊ဝိညာယတိ၊၏။)

(ဆ) အဝိက္ခေပေန၊အဝိက္ခေပဖြင့်။အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊သည်။အတ္တနော၊မိမိ၏။ သဒ္ဓမ္မဿဝနံ၊သဒ္ဓမ္မဿဝန စက်ကိုရင်း။(ဝါ) သူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာခြင်းကို ရင်း။သပ္ပုရိသူပနိဿယဥ္စ၊သပ္ပုရိသူပနိဿယ စက်ကိုရင်း။(ဝါ)သူတော်ကောင်းတို့ကို မှီခို

http://www.dhammadownload.com

ရခြင်းကိုရင်း။သာဓေတိ၊ပြီးစေ၏။[ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။အဝိက္ခေပေန၊ဖြင့်။အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊သည်။အတ္တနော၊မိမိ၏။ သဒ္ဓမ္မသာဝနံ၊ကိုရင်း။ သပ္ပုရိသူပနိဿယဥ္စ၊ကိုရင်း။ သာဓေတိ၏။ဣတိ၊သို့။ဝိညာယတိ၊သိအပ်သနည်း။]

(ဓ) ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော၊အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွှင့်အပ်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။(ဝါ) ပျံ့လါင့်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။သော၊တို့၊ သူတော်ကောင်းတရားကို နာယူခြင်းငှာ။ န သက္ကောတိ၊မစွမ်းနိုင်။သပ္ပုရိသေ၊သူတော် ကောင်းတို့ကို။အနုပဿယမာနဿစ၊မမှီခိုရသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း။သဝနံ၊သူတော်ကောင်း တရားကို နာယူခြင်းသည်။ န အတ္ထိ၊မရှိနိုင်။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။[အဝိက္ခေပေန၊ဖြင့်။အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊သည်။အတ္တနော၊မိမိ၏။ သဒ္ဓမ္မသာဝနံ၊ကိုရင်း။ သပ္ပုရိသူပနိဿယဥ္စ၊ကိုရင်း။ သာဓေတိ၏။ဣတိ၊သို့။ဝိညာယတိ၊သိအပ်၏။] **(ဆ+ဇ ဝါကျ အပြန်အလှန်အနက်)**

➢ ❷ ။ **(ဓ) သို့/**ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဓဝံ-သဒ္ဒါဖြင့် ယောနိသော မနသိကာရကို ပြသောဟု ဆိုတော်မူ၏။ မသင့် မတင့် နှလုံးသွင်းသူအား အထူးထူး အပြား ပြားသော အတ္တဓမ္မတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိမှုရှိနိုင်သည်သာ မဟုတ်ပါလော။

အဘယ့်ကြောင့် ဓဝံသဒ္ဒါဖြင့် ယောနိသောမနသိကာရကို ပြပါသနည်း။ (ခ) မိန့်။

ကား-- (ခ) ဖြင့် အယောနိသောမနသိကာရရှိသူအား အထူးထူး အပြားပြားသော အတ္တဓမ္မတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိမှုမရှိနိုင်သောကြောင့် ဓဝံ-ဖြင့် ယောနိသော မနသိကာရ ကို ပြ၏ဟု ငါပြဆို၏ဟူလို။

(ဂ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် ဓဝံသဒ္ဒါဖြင့် ပြအပ်သော ဒီပကတ္ထကို ပြ ဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ သုတံ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြအပ်သော ဒီပကတ္ထကို ပြခြင်းငှာ (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် သုတံသဒ္ဒါဖြင့် စိတ်မပျံ့လွင့်ခြင်းကို ရှင် အာနန္ဒာ ပြဆိုသောဟု ဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းစကားရပ်၏ ဗျတိရေက ဉာပကဟိတ်ကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ဃ) ဝါကျကိုမိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် သုတံ-သဒ္ဒါဖြင့် အဝိက္ခေပကို ပြသောဟု ဆိုတော်မူ၏။ စိတ်ပျံ့လွှင့်သူသည်လည်း တရားနာသည်ပင် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့် ကြောင့် သုတံ-သဒ္ဒါဖြင့် အဝိက္ခေပကို ပြ၏ဟု ဆိုရပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ စောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် န မယာ သုတံ၊ ပုန ဘဏထ-ဖြင့် ပျံ့လွှင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ငါ မကြားရသေးပါ ပြန်၍ ထပ်ကာဆိုပါဦးဟု ဆို၏။ အလုံးစုံ အတ္ထဗျဥ္ဇနစသည် ပြည့်စုံစွာ ဆိုထားအပ်ပြီးသည်သာ မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် ပျံ့လွှင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် န မယာ သုတံ၊ ပုန ဘဏထ-ဟု ဆိုရပါသနည်း။ [ယင်းသို့ ပြည့်စုံစွာ ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်ပါလျက် န မယာ စသည်ကို ဆိုရခြင်း၏ အကြောင်းကို မပြဆိုချေသော် ဆရာ့အား အကြောင်း-အကျိုးဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ (င) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

ကား- (င) ဖြင့် အလုံးစုံ အတ္တဇျ္ဈတ္တနစသည် ပြည့်စုံစွာ ဆိုထားအပ်ပြီးသော်လည်း နာခံသောသူသည် စိတ်ပျံ့လွင့်နေသောကြောင့် န မယာ သုတံ၊ ပုန ဘဏာထ-ဟု ဆိုရခြင်း၏ အကြောင်းကို ငါပြဆိုရကား သင်တင်တိုင်းသော ဝိရောဓိဒေါသ မသင့်ဟူလို။

(စ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် ယောနိသောမသိကာရဟူသော ဒီပကတ္တကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းယောနိသော မနသိကာရမှ ထောက်ဆ၍သိအပ်သော အတ္တသမ္မာပဏိဓိစက် ပုဗ္ဗေကတပုညတာစက်နှစ်ပါးနှင့် အရှင်အာနန္ဒာပြည့်စုံမှုကို အကြောင်းနှင့်တကွ ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (စ) မိန့်။

(စ) သို့/ (က+ဂ) ဝါကျတို့ဖြင့် ဇဝံပုဒ်ဖြင့် ယောနိသောမနသိကာရကို၊ သုတံ-ဖြင့် အဝိက္ခေပကို ပြသော-ဟု ဆို၏။ ယောနိသောမနသိကာရဖြင့် အဘယ်ကို ပြပါသနည်း၊ သဒ္ဓမ္မသဝန သပ္ပုရိသူပနိဿယကိုပင် ပြပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

ကား- ယောနိသော မနသိကာရဖြင့် အတ္တသမ္မာပဏိဓိကိုရင်း, ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ ကိုရင်း ပြပါ၏ဟူလို။

(စ-၂) သို့/ (စ-၁) ဖြင့် ယောနိသောမနသိကာရဖြင့် အတ္တသမ္မာပဏိဓိနှင့် ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာကို ပြီးစေ၏ဟု ဖွင့်ပြ၏။ ယောနိသောမနသိကာရဖြင့် နှလုံးသွင်းမှု မှန်ကန်ခြင်းကိုသာ ပြီးစေ၏ဟု ဖွင့်ပြခြင်းသည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်လျှက် အဘယ့်ကြောင့် အတ္တသမ္မာပဏိဓိနှင့် ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာကို ပြဆို၏ ပြီးစေ၏ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (စ-၂) မိန့်။

(ဆ-၁) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဆ) ၌ အဝိက္ခေပေန သဒ္ဓမ္မဿဝနံ သာဓေတိ- တို့ဖြင့် အဝိက္ခေပဖြင့် သဒ္ဓမ္မဿဝနကို ပြီးစေ၏-ဟု ဆိုတော်မူ၏။ စိတ်ပျံ့လွင့်သူသည်လည်း တရားနာနိုင်စွမ်းရှိသည်ပင် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် အဝိက္ခေပဖြင့် သဒ္ဓမ္မဿဝနကို ပြီးစေ၏ဟု ဆိုပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ-၁) ကိုမိန့်။

➢ ❸ ။ [င-ဝါကျကို၌] (၁) နနု သဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ ဝုတ္တမာနော (ဟောတိ)။

(၂) အထ ကသ္မာ "န မယာ သုတံ၊ ပုန ဘဏထာ"တိ ဘဏာတိ။

(၃) နနု ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ပုဂ္ဂလော ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ "န မယာ သုတံ၊ ပုန ဘဏထာ"တိ ဘဏာတိ။

➢ ❹ ။ ပုတိသင်္ခါတံ အာဟာရံ ဂလတိ အဒတီတိ ပူဂ္ဂလော။

(၃) ပုပ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော အာဟာရကို စားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) ပုပ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော အာဟာရကို စားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပါဏော, သရီရီ, သတ္တော, ဒေဟီ-စသော ပရိယာယ်သည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။[ပုံ နိရယံ ဂလတိ ဂစ္ဆတီတိ ပူဂ္ဂလော။/သတ္တာနံ အာယု ပူရေန္တော ဂစ္ဆတီတိ ပူဂေါ၊ ပူဂံ လာတိ ဘက္ခတီတိ ပူဂ္ဂလော။]

http://www.dhammadownload.com

ဝိကဲ့ပနံ **ဝိကေ့ဓပေါ**။ (၃) ပျံ့လွှင့်ခြင်း ကြိယာသာမည သကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) စိတ်၏ ပျံ့လွှင့်ခြင်း ကြိယာဝိသေသသည် (ဝါ) ဥဒ္ဓစ္စ စေတသိက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဥဒ္ဓစ္စ, ဝိက္ခိတ္တ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

န ဝိကေ့ပေါ **အဝိကေ့ပေါ**။ (အပေါင်း) (၃) န-အရ ဝိရုဒ္ဓဘောဂုဏ်နှင့် ဝိကေ့ပ-အရ သမာဓိ တရား၏ ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဧကဂ္ဂတာ, အဝိက္ခိတ္တ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဝိက္ခိပိယိတ္တာတိ ဝိက္ခိတ္တံ။ စိန္တေတီတိ စိတ္တံ၊/စိန္တေန္တိ သမ္ပယုတ္တစိတ္တာ ဧတေနာတိ ဝါ စိတ္တံ၊ စိန္တနမတ္တံ စိတ္တံ။ (အစိတ်) ဝိက္ခိတ္တံ စိတ္တံ ယဿာတိ **ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော**။ (အပေါင်း)

(၃) ပျံ့လွှင့်သော စိတ်၏ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဌာနီ-ဌာန/နိဿိတ နိဿယ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ပျံ့လွှင့်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော အနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ခိတ္တစိတ္တ, ဥဒ္ဓတစိတ္တ, ခိပိတစိတ္တ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

✱ ယဝတိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဧတေနာတိ **ယောနိ**။ (၃) ဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) အကြောင်းတရားဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကရဏ ဟေတု-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပုနာတိ သောဓေတီတိ **ပုညံ**။ (၃) စင်ကြယ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ကောင်းမှုဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကုသလ, သုက္က, သုကရ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ | ကတံ ပုညံ ယေနာတိ **ကတပုညော**။ န ကတပုညော အကတပုညော။/ကတံ ပုညံ ကတပုညံ၊ နတ္ထိ ကတပုညံ ဧတဿာတိ **အကတပုညော**။|

သုခဒုက္ခံ အဒတိ ခါဒတီတိ **အတ္တာ**။ (၃) ခံစားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) မိမိကိုယ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သယံ, စိတ္တံ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❸ ။ (စ-၁) ၌ **သာဓေတိ**ကြိယာကို သာဓေတော-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သမ္ဗန်ကား အာယသ္မတော အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော-ကို ဝိက္ခိတ္တစိတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ပုဂ္ဂလဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) ပစ္စယတ္ထကား ကတ္တုတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

ကတပုညတံ-ကို ကတပုညတာယ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) ပစ္စယတ္ထကား ကတ္တုတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

ဝုစ္စမာနေ-ကို ဝုစ္စမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ပုဂ္ဂလဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

(၏/ကို စပ်)

➢ ❻ ။ (က) ဖြင့် ဧဝံသဒ္ဒါဖြင့် ယောနိသောမနသိကာရကို ပြသည်၏အဖြစ်ကို ၎င်း (ဘာဝတ္ထ) ယင်းသို့ ပြခြင်းသည် ဧဝံသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုအပ်သော အာကာရ, နိဒဿန, အဝဓာရဏ အနက်များသည် မဖောက်မပြန် မြတ်သော သူတော်ကောင်းတရားလျှင် အရာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ထိုသဒ္ဒမှလျှင် အရာရှိသော အာကာရ, နိဒဿန, အဝဓာရဏ အနက်တို့ဖြင့် ယောနိသော မနသိကာရကို ပြသင့်သည်၏-၎င်း (ဘာဝတ္ထ) သိ။

(ခ) ဖြင့် ယောနိသော မနသိကာရ မရှိသူအား အထူးထူး အပြားပြားသော အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ထိုးထွင်းမသိနိုင်ဟု ဗျတိရေကအားဖြင့် ဉာပကဟိတ်ကို သိ။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ကြားနာခဲ့ရသော အရှင်အာနန္ဒာသည် စိတ်ပျံ့လွင့်မှု မရှိ၊ သမာဓိရှိရှိဖြင့် နာယူခဲ့ရသည့် အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် သမာဓိရှိသူအားသာ တရားကို နာယူမှတ်သားနိုင်၏၊ သမာဓိ မရှိသူကား တရားတော်ကို နာယူ မှတ်မှု မပြုနိုင်ကြောင်း ဗျတိရေကအားဖြင့် ဉာပကဟိတ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(င) ဖြင့် ဝိက္ခိတ္တစိတ္တဿ သဝနာဘာဝတော-ဟူသော ဗျတိရေက ဉာပကဟိတ်ကို ဆိုရခြင်း၌ သဘာဝယုတ္တိအားဖြင့် ပြီးစေ ခိုင်မြဲစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(စ-၁) ဖြင့် ဧဝံသဒ္ဒါဖြင့် ပြအပ်သော ယောနိသော မနသိကာရ, သုတံသဒ္ဒါဖြင့် ပြအပ်သော အဝိက္ခေပ(သမာဓိ)ဟူသော တရားနှစ်ပါးတို့တွင် ယောနိသော မနသိကာရကို ပြသဖြင့် အတ္တသမ္မာပဏိဓိ, ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ သမ္ပတ္တိစက်ကိုလည်း ပြီးစေသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(စ-၂) ဖြင့် ယောနိသောမနသိကာရ တရားကား မိမိကိုယ်စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထားနိုင်သူ, ရှေးဘဝ ကောင်းမှုပြုဘူးသူတို့၌သာ ဖြစ်တတ်၏၊ မိမိကိုယ်စိတ်ကို ကောင်းစွာ မထားနိုင်သူ, ရှေးဘဝကောင်းမှု မပြုဘူးသူတို့၌ ထိုယောနိသော မနသိကာရ တရား မရှိကြောင်း ဗျတိရေကအားဖြင့် ဉာပကဟိတ်ကို သိစေပါသည်။

➢ ❼ ။ **ယောနိသော မနသိကာရ-အရ** ။ ။ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ, အသုဘ-သဘောရှိသော ခန္ဓာ-စသော တရားတို့၌ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ, အသုဘ-သဘောရှိသည်ကို အမှန်အတိုင်း နှလုံးသွင်းသိမြင်သော ပညာ (ဝါ) ပညာပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူရပါမည်။

* **အယောနိသော မနသိကာရ-အရ** ။ ။ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ, အသုဘ-သဘောရှိသော ခန္ဓာ-စသော တရားတို့၌ နိစ္စ, သုခ, အတ္တ, သုဘ-သဘောရှိသည်ဟု လွဲမှားစွာ နှလုံးသွင်း သိမြင်သော မောဟ (ဝါ) မောဟပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူရမည်။

* **သမ္ပသမ္ပတ္တိ-အရ** ။ ။ အတ္တသမ္ပတ္တိ ဗျဉ္ဇနသမ္ပတ္တိ ဒေသကသမ္ပတ္တိ ပယောဇန

http://www.dhammadownload.com

သမ္ပတ္တိ စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ ❶ ⓪ ။ **ဓိပေတိ ကြိယာအရ/ ဓိပဓာတ်အရကား-** ဇဝံသဒ္ဒါဖြင့် ယောနိသော မနသိကာရကို ပြတော်မူသော အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သန္တာန်၌ သတိ, ဝီရိယ, အဝိမောက္ခ ညဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။

(၁) ၎င်းသည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ယောနိသော မနသိကာရ တရားသည်၎င်း, နိဒဿန အာကာရ အဝဓာရဏ အနက်ရှိသော ဇဝံဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော မဖောက်မပြန်သော သူတော်ကောင်းတရားတည်းဟူသော ဗြဟ္မဇာလ-စသော သုတ္တန် တရားတို့သည်၎င်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယောနိသောမနသိကာရ ဖြစ်ခြင်း အကြောင်းများဖြစ်သော အတ္တသမ္မာပဏိဓိစက်နှင့် ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ သမ္ပတ္တိစက်တို့သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဇဝံသဒ္ဒါဖြင့် ယောနိသော မနသိကာရကို ပြ၏ဟု ဆိုရသဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာသည် ပရိယတ်တရားတို့ကို စိတ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုအပ်ပြီး ဉာဏ်ဖြင့် ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီဟု သိရခြင်း၊ ထိုသို့ရသဖြင့် အတ္ထဗျဉ္ဇန နှင့် ပြည့်စုံသော တရားကို နာရခြင်း, ပစ္စုပ္ပန် စီးပွား သံသရာစီးပွားများခြင်း အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **ဘဏာတိ-ကြိယာ အရ** ။ ။ ထပ်၍ မေးသူ၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော သမ္မာဆန္ဒ ပုဗ္ဗင်္ဂမ ဝီရိယပဓာန ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ နမယာ သုတံ၊ ပုန ဘဏထ-ဟူသော မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သည့် မနသာဝဝတ္ထာပိတ သဒ္ဒါအစဉ်နှင့် ပရဟိတကို လိုလား၍ ဖြေကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ စိတ်ပျံ့လွင့်မှုသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ အမေးခံရသူများက ထပ်၍ တဖန် ပြောဆိုရပြန်ခြင်း, ပြောဆို၍ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တပုဂ္ဂိုလ်မှာ အကြောင်း အကျိုးစုံစွာ သိရခြင်း အကျိုးများသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဋီကာ (၃၅)

(က) ဝေဋ္ဌိစ ဣဒံ ယောနိသော မနသိကာရဒီပကံ ဝစနံ ဘာသမာနော "ဧဝေ မယာ မေ့ာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ" တိ ဒီပေတိ၊

(ခ) သုတန္တိ ဣဒံ သဝနယောဂဒီပကဝစနံ ဘာသမာနော "ဗဟူ မယာ မေ့ာ သုတာ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ" တိ ဒီပေတိ၊

(ဂ) တဒုဘယေနာပိ အတ္ထဗျဉ္ဇနပါရိပူရိံ ဒီပေန္တော သဝနေ အာဒရံ ဇနေတိ၊

(ဃ) အတ္ထဗျဉ္ဇနပရိပုဏ္ဏဉှိ ဓမ္မံ အာဒရေန အသုဏန္တော မဟတာ ဟိတာ ပရိဟာယိရော ဟောတီတိ တသ္မာ အာဒရံ ဇနေတွာ သက္ကစ္စံ အယံ ဓမ္မော သောတဗ္ဗောတိ၊ (၃၊၃၁)

➤ ❶ ။ (က) ဧ၊သည်သာမကသေး၊ယောနိသော မနသိကာရဒီပကံ၊ယောနိသော

http://www.dhammadownload.com

မနသိကာရကို ပြတတ်သော။ဝေတ္တိ ဣဒံ ဝစနံ၊ဓဝံဟူသော ဤစကားကို။ဘာသမာနေား၊ဆိုသော။(အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊သည်။)မယာ၊တပည့်တော်သည်။ဧတေ ဓမ္မာ၊ဤပရိယတ်တရားတို့ကို။မနသာ၊စိတ်ဖြင့်။အနုပေက္ခိတာ၊အဖန်ဖန်ရှုဆင်ခြင်အပ်ပါကုန်ပြီ။ဒိဋ္ဌိယာ၊ ဉာဏ်ဖြင့်။သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ၊ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပါကုန်ပြီ။ဣတိ၊ဤအနက်ကို။ဒီပေတိ၊ပြ၏။ (စ) သဝနယောဂဒီပကံ၊ကြားနာခြင်းနှင့်ယှဉ်ခြင်းကို ပြတတ်သော။သုတန္တိ ဣဒံ ဝစနံ၊သုတံဟူသော ဤစကားကို။ဘာသမာနော၊ဆိုသော။(အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊သည်) မယာ၊တပည့်တော်သည်။ဗဟူ၊များစွာကုန်သော။ဓမ္မာ၊ပရိယတ်တရားတို့ကို။သုတာ၊နာယူအပ်ပါကုန်ပြီ။ဓာတာ၊ဆောင်ရွက် မှတ်သားအပ်ပါကုန်ပြီ။ဝစသာ၊ရွတ်ဆိုခြင်းအားဖြင့်။ပရိစိတာ၊အဖန်ဖန် လေ့ကျက်အပ်ပါကုန်ပြီ။ဣတိ၊ဤအနက်ကို။ဒီပေတိ၊ပြ၏။

(ဂ) တဒုဘယေနပိ၊ထိုနှစ်ပါးစုံသော ဧဝံသဒ္ဒါ သုတံသဒ္ဒါဖြင့်လည်း။အတ္ထဗျဉ္ဇန ပါရိပူရိံ၊အနက်သဒ္ဒါ၏ ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကို။ဒီပေန္တော၊ပြခြင်းကြောင့်။(ဝါ) ပြနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။(အာယသ္မာ) သဝနေ၊ (ဗြဟ္မဇာလသုတ် စသည်ကို) ကြားနာခြင်း၌။အာဒရံ၊ လေးစားခြင်းကို။ဇနေတိ၊ဖြစ်စေ၏။ (ဃ) ဟိ၊မှန်၏။/ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။အတ္ထဗျဉ္ဇနပရိပုဏ္ဏံ၊ အနက်သဒ္ဒါတို့နှင့် ပြည့်စုံသော။ဓမ္မံ၊ပရိယတ်တရားတို့ကို။အာဒရေန၊လေးစားခြင်းအားဖြင့်။ အဿုဏန္တော၊မကြားနာလတ်သော်။(ဝါ)မကြားနာခြင်းကြောင့်။(ဝါ) မကြားနာသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။မဟတာ၊များစွာသော။ဟိတာ၊စီးပွားမှ။ပရိဗာဟိရော၊ထက်ဝန်းကျင်အားဖြင့် ပြင်ပသည်။ဟောတိ၊၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ အနက်သဒ္ဒါတို့နှင့် ပြည့်စုံသော တရားကို လေးလေးစားစား မနာယူသူ၏ များစွာသော စီးပွားမှ ပြင်ပ၏အဖြစ်ကြောင့်။] အာဒရံ၊ လေးစားခြင်းကို။ဇနေတွာ၊ဖြစ်စေ၍။သက္ကစ္စံ၊ကောင်းစွာပြု၍။ (ဝါ) ရိုရိုသေသေ။အယံ ဓမ္မော၊ဤပရိယတ်တရားကို။သောတဗ္ဗော၊နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ တိုက်တွန်း၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၁၉၃)

➢ ❷။ (ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က+ခ) တို့ဖြင့် ဧဝံသဒ္ဒါ သုတ-သဒ္ဒါ နှစ်ပါး အပေါင်းဖြင့် ထင်ရှားပြအပ်သော အနက်နှစ်မျိုးကို ဖွင့်ဆို၏။ ထို ဧဝံသဒ္ဒါ သုတ-သဒ္ဒါ နှစ်ပါးအပေါင်းဖြင့် ထင်ရှားပြအပ်သော အနက်ကို ပြခြင်းဖြင့် အဘယ်ကို ဖြစ်စေ ပါသနည်း။ အရှင်အာနန္ဒာ၏ သင်္ဂါယနာ၏ ပါဝင်နိုင်ခြင်း၏ အကျိုးကိုသာ ဖြစ်စေပါသ လော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် အနက်သဒ္ဒါ ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်း ကြောင့် ကြားနာခြင်း၌ လေးစားခြင်းကို ဖြစ်စေ၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့် ကြား နာခြင်း၌ လေးစားခြင်းကို ဖြစ်စေပါသနည်း။ ပရိယတ်တရားသည် အနက်သဒ္ဒါနှင့် ပြည့် စုံသည်၏အဖြစ်ကို ပြက လိုအပ်သောအနက် ပြီးရာသည် မဟုတ်ပါလော။ (ဃ) မိန့်။

➢ ❸။ [ဃ–ဝါကျကို၌] (၁) နနု အတ္ထဗျဉ္ဇနပရိပုဏ္ဏံ ဓမ္မံ သုဏာတိ။

http://www.dhammadownload.com

(၂) အထ ကသ္မာ မဟတာ ဟိတာ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။ (၃) နနု အာဒရေန အဿုဏာန္တော။ (၄) တသ္မာ မဟတာ ဟိတာ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

[ဂ+ဃ ဝါကျတွဲကို] (၁) နနု တဒုဘယေနပိ အတ္ထဗျဥ္ဇနပရိပူရိံ ဒီပေတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ သဝနေ အာဒရံ ဇနေတိ။ (၃) နနု အတ္ထဗျဥ္ဇနပရိပုဏ္ဏံ ဓမ္မံ အာဒရေန အဿုဏန္တော မဟတာ ဟိတာ ပရိဗာဟိရော ဟောတီတိ။

(၄) တသ္မာ သဝနေ အာဒရံ ဇနေတိ။

➤ ❻။ ဓာရိယိတ္တာတိ ဓာတာ။/ဓာရိယိံသူတိ ဓာတာ။ (၃) ဆောင်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနေဟေတု မည်၏။ (၅) ပရိယတ်တရားသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဓာရိတာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဟိနောတိ ဝဍ္ဍတီတိ ဟိတံ။ (၃) တိုးပွားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စီးပွားချမ်းသာဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အတ္ထ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပရိဗဟိ ဇာတော ပရိဗာဟိရော။ (၃) အပ၏ ဖြစ်သော စီးပွားနှင့် ဌာနီ ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စီးပွားမှ အပဖြစ်ခြင်းသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဗဟိဒ္ဓ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ၅။ ဓာသ္မာ-ကို တတော ပရိဗာဟိရတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဣမဿ ဓမ္မဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❶ ။ **သုတာ+ဓာတာ+ဝစသာ ပရိစိတာ အဆူး** ။ ။ သောတဒ္ဒါရိကဝိထိ၏ နောက်သို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဒ္ဒါရိကဝိထိ အစဉ်ဖြင့် ကြားနာခဲ့ရသည်ကို "သုတာ" ဟု ခေါ်ပါသည်။

ရွှေခွက်၌ ထည့်အပ်သော ခြင်္သေ့အဆီသည် ကောင်းစွာတည်နေသကဲ့သို့ စိတ်ထည်း၌ ကောင်းစွာတည်နေအောင် မှတ်သားထားအပ်သည်ကို "ဓာတာ" ဟု ခေါ်ပါသည်။

ကျေညက်နေအောင် ရွတ်အပ် သရဇ္ဈာယ်ထားအပ်သည်ကို "ဝစသာ ပရိစိတာ" ဟု ခေါ်ပါသည်။ (ဘာသာဋီကာ-၁၉၄)

➤ ❶❶ ။ **အာဒရေန အဿုဏန္တော-အရ** - အသံယတ ကုဏ္ဍုစွဟူသော မောဟပြဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) ၎င်းသည် ကာမရတိဌာယိဘာဝ, ကာမသံဂီရရသ/ဇိဂုစ္ဆဌာယိဘာဝ, ဗီဘစ္ဆရသ။ (၂) ပရိယတ်တရားသည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပရိယတ်တရား၏ အတ္ထဗျဥ္ဇန ပရိပုဏ္ဏဂုဏ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) များစွာသော စီးပွားမှ ထက်ဝန်ခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည် အနုဘာဝ။

✱ ဒီပေန္တော-အရ - ဆန္ဒရှေ့ရှိသော ဉာဏ်ကိုယ်။

http://www.dhammadownload.com

ပါဌ် (၃၅)

(က) ""ဥဏှသမယော ပရိဠာဟသမယော"" တိ အာဒီသု ကာလော၊

(ခ) ""တေန ခေါ ပန သမယေန ဥဂ္ဂတမာနော ပရိဗ္ဗာဇကော သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော သမယပ္ပဝါဒကေ တိန္ဒုကာစီရေ ဧကသာလကေ မလ္လိကာယ အာရာမေ ပဋိဝသတိ"" အာဒီသု ဒိဋ္ဌိ၊

(ဂ) ""ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ ယော အတ္ထော၊ ယော စတ္ထော သမ္ပရာယိကော၊ အတ္ထာဘိသမယာ ဓီရော၊ ပဏ္ဍိတောတိ ပဝုစ္စတီ"" တိ အာဒီသု ပဋိလာဘော၊

(ဃ) ""သမ္မာ မာနာဘိသမယာအန္တမကာသိဒုက္ခဿာ"" တိ အာဒီသု ပဟာနံ၊

(င) ""ဒုက္ခဿ ပီဠနဋ္ဌော သင်္ခတဋ္ဌော သန္တာပဋ္ဌော ဝိပရိဏာမဋ္ဌော အဘိသမယဋ္ဌော"" တိ အာဒီသု ပဋိဝေဓော၊ (စ) ဣဓ ပနဿ ကာလော အတ္ထော၊ (ဋ၊၃၂/၃၃)

➢ ❶ ။ (က) ဥဏှသမယော၊အပူ၏ အခါရင်း။ (ဝါ) ပူချိန်ရင်း။ပရိဠာဟသမယော၊ အအိုက်၏ အခါရင်း။(ဝါ) အိုက်ချိန်ရင်း။ဣတိ အာဒီသု၊ဤသို့ အစရှိသော ပါဌ်ရပ်တို့၌။ကာလော၊အခါဟူသော။(အတ္ထော၊အနက်သည်။ဒိဿတိ၊ထင်ရှား၏။)

(ခ) တေန ခေါ ပန သမယေန၊ထိုအခါ၌။ဥဂ္ဂါဟမာနော၊ဥဂ္ဂါဟမာန မည်သော။ သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော၊ရဟန်းဦးပြည်းမ၏ သားဖြစ်သော။ပရိဗ္ဗာဇကော၊ပရိဗိုဇ်သည်။ သမယပ္ပဝါဒကေ၊အယူကို အပြားအားဖြင့် ပြောဆိုကြရာဖြစ်သော။တိန္ဒုကာစီရေ၊တည် ပင် အစဉ်အတန်းရှိသော။(တည်ပင်အစဉ်တို့ဖြင့် ကာရံအပ်သော)။ဧကသာလကေ၊ဧက သာလက မည်သော။မလ္လိကာယ၊မလ္လိကာမိဖုရား၏။အာရာမေ၊အာရာမ်၌။ပဋိဝသတိ၊နေ ၏။ဣတိ အာဒီသု၊တို့၌။ဒိဋ္ဌိ၊အယူဟူသော။(အတ္ထော၊သည်။ဒိဿတိ၊၏။)

(ဂ) ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ၊မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော သဘော၌။(ဝါ) ပစ္စက္ခ အတ္တဘော၌။ယော အတ္ထော စ၊အကြင်စီးပွားသည်ရင်း။သမ္ပရာယိကော၊တမလွန်ဘဝ၌ ယှဉ်သော။ယော အတ္ထော စ၊ရင်း။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဥဘော၊နှစ်မျိုးကုန်သော။တေ အတ္ထေ၊ထို စီး ပွား တို့ကို။ယော ဓီရော၊အကြင် ပညာရှိသည်။အဓိဂ္ဂဏှာတိ၊ယူနိုင်၏။အတ္ထာဘိသမယာ၊ အစီး အပွားနှစ်မျိုးကို ရခြင်းကြောင့်။သော ဓီရော၊ထိုပညာရှိကို။ပဏ္ဍိတောတိ၊ပဏ္ဍိတ် ဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ ဣတိ အာဒီသု၊တို့၌။ပဋိလာဘော၊ရခြင်းဟူသော။(အတ္ထော၊သည်။ ဒိဿတိ၊၏။) (ဃ) သမ္မာ၊ကောင်းစွာ။(ဝါ) အကြွင်းမဲ့။မာနာဘိသမယာ၊မာနကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်ခြင်းကြောင့်။(ဝါ) မာန၏ ရှေးရှုချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။ (ဝါ) မာန၏ ကောင်းစွာ ကင်းခြင်းကြောင့်။[သဒ္ဒတ္ထ] မာနကို ပယ်ခြင်းကြောင့်။[အဓိပ္ပါ ယတ္ထ] ဒုက္ခဿ၊တေဘူမက ဝဋ်ဒုက္ခ၏။အန္တံ၊အဆုံးကို။အကာသိ၊ပြုပြီ။ဣတိ အာဒီသု၊တို့ ၌။ပဟာနံ၊ပယ်ခြင်းဟူသော။(အတ္ထော၊သည်။ဒိဿတိ၊၏။) (ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၀၅)

➢ ❷ ။ ဓီရော-ပုဒ်သို့ စာထွက်/ ဆရာ၊ ဆရာသည် ပဝုစ္စတိဖြင့် ကံဟောကြိယာ ပုဒ်ကို ဆိုတော်မူ၏။ ပုရိသေန ဩဒနော ပစ္စတေ-၌ ပစ္စတေ-ဟူသော ကံဟောကြိယာ

http://www.dhammadownload.com

၏ ကံပုဒ်ကို ဩဒနော-ဟု ထည့်ရသကဲ့သို့ (ဥပမာလက်ာရ) ဤ၌ ပဝုစ္စတိ-ဟူသော ကံဟော ကြိယာသည်လည်း ကံပုဒ်နှင့် မကင်းကောင်းသောကြောင့် (ဟေတာလင်္ကာရ) ပဝုစ္စတိ၏ ကံပုဒ်ကိုလည်း ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ ပဝုစ္စတိ၏ ကံပုဒ်ကား အဘယ်ပါနည်း။ ပဝုစ္စတိ၏ ကံပုဒ်ကို မပြဆိုပါက ဆရာ့အား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် မိရောပုဒ်ကိုမိန့်။

ကား– မိရော-ဖြင့် ပဝုစ္စတိ-ဟူသော ကံဟောကြိယာ၏ ဝုတ္တကံကို မိရော-ဟု ထည့်ရမည်ကို ငါပြဆိုရကား သင်တင်သော အဗျာပိတဒေါသ ငါ့အား မသင့်ပါဟူလို။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) စသော ဝါကျတို့ဖြင့် သမယသဒ္ဒါသည် ကာလ, ဒိဋ္ဌိ, ပဋိလာဘ, ပဟာန, ပဋိဝေဓ အနက်တို့၌ ဖြစ်သောဟု ဆို၏။ ဇေကံ သမယံ-၌ သမယသဒ္ဒါသည်လည်း ကာလ, ဒိဋ္ဌိ-စသော အနက်အားလုံး၌ပင် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်သားရပါမည်လော။ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော အနက်ထူး ဝိသေသကား အဘယ်ပါနည်း။(စ)မိန့်

ကား- (စ) ဖြင့် သမယသဒ္ဒါ၏ ကာလ-ဟူသော အနက်ထူး ဝိသေသကို အလိုရှိအပ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ငါပြဆိုပါ၏ဟူလို။

➤ ❷ ။ | စ–ဝါကျကို၌ | (၁) နနု သမယသဒ္ဒေါ ကာလဒိဋ္ဌိ ပဋိလာဘာတိ အာဒီသု ဒိဿတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣဓ အဿ (သမယသဒ္ဒဿ) ကာလော အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု တဒညေသံ အသမ္ဘဝေါ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ ဣဓ အဿ (သမယသဒ္ဒဿ) ကာလော အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❸ ။ မိယာ ပညာယ ရာတိ ဂဏှာတီတိ မိရော။ (၃) ပညာနှင့် ယူခြင်းကြိယာ၏ သာဓက-သာဓျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်ရင်း, ယူခြင်းကြိယာသကတ်သည်ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပညာရှိဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပဏ္ဍိတ, ဗုဓ, ဝိဒ္ဒါ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ (ကိတန္တနိစ္စသမာသ်)

မိ တေဿ အတ္ထီတိ မိရော။ (အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်)

(၃) မိ-အရ ပညာနှင့် တေဿ-အရ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏ သံ-သာမိ/ဂုဏ်-ဂုဏော/ဌာနီ ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ဓာရေတီတိ မိရော။ (ကိတ်) (၃) ဆောင်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ဥသတိ ဒဟတီတိ ဥဇ္ဇော။ (၃) ပူလောင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အပူဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) နိဒါယော, ဂိမှော-စသော--။

➤ ❹ ။ (ဂ) ဝါကျ၌ ပဓာနကြိယာ ဖြစ်သော မဝုစ္စတိ-ကို ပဝုစ္စမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် မိရောပုဒ်ကို မိရဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

http://www.dhammadownload.com

ပါကျ (၃၅)   (၄၊၃၃)

(က) တတ္ထ ကိဉ္စာပိ တေသု သံဝဋ္ဋရာဒိသု သမယေသု ယံ ယံ သုတ္တံ ယသ္မိံ ယသ္မိံ သံဝဋ္ဋေ ဥတုမှိ မာသေ ပက္ခေ ရတ္တိဘာဂေ ဝါ ဒိဝသဘာဂေ ဝါ ဝုတ္တံ၊ သဗ္ဗံ တံ ထေရဿ သုဝိဒိတံ သုဝဝတ္ထာပိတံ ပညာယ၊ (ခ-၁) ယသ္မာ ပန “ဧဝံ မေ သုတံ အသုကသံဝဋ္ဋေ အသုကဥတုမှိ အသုက မာသေ အသုကပက္ခေ အသုကရတ္တိဘာဂေ အသုကဒိဝသဘာဂေ ဝါ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ န သက္ကာ သုခေန ဓာရေတုံ ဝါ ဥဒ္ဒိသိတုံ ဝါ ဥဒ္ဒိသာပေတုံ ဝါ၊ (ခ-၂) ဗဟု စ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ၊

(ဂ) တသ္မာ ဧကေနေဝ ပဒေန တမတ္ထံ သမောဓာနေတွာ “ဧကံ သမယ”န္တိ အာဟ၊(၃၃)

➢ ၂ ။ (က) တတ္ထ၊ထို ဧကံ သမယံဟူသော ပါဌ်၌။(စောဒနာ သောဓနာနယော၊ စောဒနာ သောဓနာနည်းကို။ဝေါ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏)

သံဝဋ္ဋရာဒိသု၊နှစ်အစရှိကုန်သော။တေသု သမယေသု၊ဤအခါတို့တွင်။ယံ ယံ သုတ္တံ၊ အကြင် အကြင် သုတ်ကို။ယသ္မိံ ယသ္မိံ သံဝဋ္ဋရေ၊အကြင် အကြင်နှစ်၌။ယသ္မိံ ယသ္မိံ ဥတုမှိ၊ အကြင် အကြင် ဥတု၌။ယသ္မိံ ယသ္မိံ မာသေ၊အကြင် အကြင် လ၌။ယသ္မိံ ယသ္မိံ ပက္ခေ၊ အကြင် အကြင် ပက္ခ၌။ယသ္မိံ ယသ္မိံ ရတ္တိဘာဂေဝါ၊အကြင်အကြင် ညဉ့်အဖို့၌သော်၎င်း။ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ဒိဝသဘာဂေ ဝါ၊အကြင် အကြင် နေ့အဖို့၌သော်၎င်း။ဝုတ္တံ၊ဟောတော်မူအပ် ပြီ။ တံ သဗ္ဗံ၊ထိုအလုံးစုံသော နှစ် ဥတု အစရှိသော အခါကို။ထေရဿ၊အရှင်အာနန္ဒာ ထေရ်သည်။(ဝါ)၏။ပညာယ၊ပညာဖြင့်။ကိဉ္စာပိ သုဝိဒိတံ၊အကယ်၍ကား ကောင်းစွာ သိ အပ်ပါပေပြီ။ကိဉ္စာပိ သုဝဝတ္ထာပိတံ၊အကယ်၍ကား ကောင်းစွာပိုင်းခြား မှတ်သားအပ် ပါပေပြီ။ (ခ) ပန၊သို့သော်လည်း။[ထိုသို့ပင် ထိုအလုံးစုံ၏ ပညာဖြင့် ကောင်းစွာသိအပ် ကောင်းစွာပိုင်းခြား မှတ်သားအပ်ပြီးပါသော်လည်း။] ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ဧဝံ မေ(ပ) ဒိဝသဘာဂေ ဝါတိ၊ဧဝံ မေ (ပ) ဒိဝသဘာဂေ ဝါဟူ၍။ဧဝံ၊ဤသို့။ဝုတ္တေ၊လျှောက်အပ် သော်။သုခေန၊လွယ်ကူသဖြင့်။ဓာရေတုံ ဝါ၊ဆောင်ရွက်မှတ်သားခြင်းငှာ၎င်း။ဥဒ္ဒိသိတုံ ဝါ၊ (ဆရာအဖြစ်ဖြင့်) ကိုယ်တိုင် ရွတ်ပြခြင်းငှာ၎င်း။ဥဒ္ဒိသာပေတုံ ဝါ၊ (တပည့်အဖြစ်ဖြင့်) ဆရာကို ရွတ်ပြစေခြင်းငှာ၎င်း။န သက္ကာ၊မတတ်ကောင်း။ စ၊မတတ်ကောင်းရုံသာ မက သေး။ဗဟုမျှားစွာသော စကားသည်။(ဝါ) ကို။ဝတ္တဗ္ဗံ၊ဆိုထိုက်သည်။ဟောတိ၊၏။

(ဂ) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ ဧဝံ မေ သုတံ အသုကသံဝဋ္ဋေ စသည်ဖြင့် လျှောက် အပ်သော် လွယ်ကူစွာ ဆောင်ရွက်ခြင်း, ရွတ်ပြခြင်း, ရွတ်ပြစေခြင်းငှာ မတတ်ကောင်း သည်၏အဖြစ်, များစွာသော စကားကိုလည်း ဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။] ဧကေ နေဝ ပဒေန၊ဧကံ သမယံဟူသော တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့်ပင်။တမတ္ထံ၊ထိုဆိုအပ်ပြီးသော မည် သည့်နှစ်, မည်သည့်ဥတု-စသော အနက်ကို။သမောဓာနေတွာ၊ပေါင်း၍။ဧကံ သမယန္တိ၊ ဧကံ သမယံဟူ၍။(အာယသ္မာ အာနန္ဒတ္ထေရော၊သည်။)အာဟ၊လျှောက်ပြီ။ (၂၀၇)

➢ ၂ ။ (က) **သို့/ အယုတ္တစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည်

http://www.dhammadownload.com

သံဝဏ္ဏောတပ္ပပါဠိတော်၌ ဧကံ သမယံ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဤ အဋ္ဌကထာ၌ နိဒါန်း၌ နှစ် ဥတု-စသောအားဖြင့် အမှတ်အသား မရှိဘဲ ဧကံ သမယံ-ဟု ကာလကို ညွှန်ပြတော်မူပါသနည်း။(အန္ဓယ) နှစ်, ဥတု-စသောအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားအပ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် ကာလကို မညွှန်ပြအပ်ပါသနည်း။ (ဗျ) စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

(က) သို့/ အနုသဓနံ ။ ။ ဤသို့ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့် သမယသဒ္ဒါ၏ နှစ် ဥတု လ ပက္ခ ညဉ့် နေ့ မုဟုတ်စသော ကာလအထူးအပြားတို့တွင် တပါးပါးသော ကာလကိုပြ၏ဟု ဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ နှစ် ဥတုစသောအားဖြင့် အမှတ်အသား မရှိဘဲ "ဧကံ သမယံ"ဟူ၍ ဟောခြင်း၌အကြောင်းကို ပြခြင်းငှာ (က) မိန့်။

(က) သို့/ အာစာဂါယန္တဝါစာနာ ။ ။ ဆရာ၊ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် ပါဠိတော်၌ သမယသဒ္ဒါဖြင့် နှစ်, ဥတု-စသော အပိုင်းအခြား အမှတ်အသား မရှိဘဲ ဧကံ သမယံ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထိုနှစ်, ဥတု-စသော ကာလတို့တွင် အကြင် အကြင်နှစ်၌ ဟောအပ်၏ စသည်ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာထေရ်အား ပညာဖြင့် ကောင်းစွာ သိအပ်, မှတ်သားအပ်ပြီးသည် မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့်သာ ထိုနှစ်-စသော အနက်များကို ပေါင်း၍ ဧကံ သမယံ-ဟု ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

(က+ခ+ဂ) သို့/ ဆရာ၊အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် "ဧကံ သမယံ"ဟု ဟောတော်မူ၏။ သံဝစ္ဆရ-စသော သမယတို့တွင် ထို သံဝစ္ဆရ, ဥတု, မာသ, ပက္ခ, ရတ္တိဘာဂ, ဒိဝသဘာဂ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောတော်မူအပ်သော အလုံးစုံသော သုတ်ကို အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် ပညာဖြင့် ကောင်းစွာ သိအပ် ကောင်းစွာမှတ်သား ပိုင်းခြားအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် မမှတ်သားအပ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် "ဧကံ သမယံ"ဟု ကာလကို ညွှန်ပြအပ်ပါသနည်း။(အန္ဓယ) ဥတု, သံဝစ္ဆရ စသည် မှတ်သားအပ်သည်၏အစွမ်းဖြင့် မညွှန်ပြအပ်ပါသနည်း။ (ဗျတိရေက) ဤသို့ မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် (က+ခ+ဂ) ဝါကျတို့ကို မိန့်။

တံ သဓ္ဓံ သို့/ သဒ္ဒနယ ပုစ္ဆာထွက်ပုံ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် ဟောတိ-ဟူသော ပကတိကတ္တား၏ ကြိယာ (ဝါ) ပကတိကတ္တိကို ဆိုတော်မူ၏။ ကြိယာမည်သည် (ဝါ) ကတ္တိမည်သည် ကတ္တားနှင့် မကင်းကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော။ ယင်းကြိယာ၏ (ဝါ) ကတ္တိ၏ ပကတိကတ္တားကား အဘယ်ပါနည်း။ဤသို့ -- ကြောင့် တံသဓ္ဓံ မိန့်။

ကား- တံ သဓ္ဓံ သည် ဟောတိဟူသော ကြိယာ၏ ပကတိကတ္တားဖြစ်၏ဟူလို။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် နှစ်, ဥတု-စသော အလုံးစုံကို အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည် ပညာဖြင့် ကောင်းစွာသိအပ် ပိုင်းခြားမှတ်သားအပ်ပြီးဟု ဖွင့်ဆို၏။ ထိုသို့ ဖွင့်ဆိုသော် ဧကံ သမယံ-ဟု မဟောဘဲ အသုကသံဝစ္ဆရေ စသည်ဖြင့် နှစ် ဥတု-စသော

http://www.dhammadownload.com

သတ်မှတ် မှတ်သားအပ်သော ကာလ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဟောဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် နှစ် ဥတု-စသော သတ်မှတ်အပ်သော ကာလ၏အစွမ်းဖြင့် မဆိုအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ခ-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-၁) ဖြင့် ချမ်းသာ လွယ်ကူစွာ ဆောင်ခြင်း၊ ရွတ်ဆိုခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းဟု ဖွင့်ဆို၏။ ယင်းသို့ မတတ်ကောင်းသည်သာ ဖြစ်ပါသလော။ အဘယ်သို့လည်း ဖြစ်ပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ-၂) မိန့်။

➤ ❸ ။ [က+ခ+ဂ ဝါကျတို့ကို၍] (၁) နနု စေတသု သံဝဏ္ဏရာဒိသု (လ) သုဝဏ္ဏာ ပိတံ ပညာယ။ (၂) အထ ကသ္မာ စေတေနေဝ ပဒေန (လ) ဧကံ သမယန္တိ အာဟ။ (၃) နနု ဇဝံ မေ သုတံ (လ) ဗဟုစ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ စေတေနေဝ ပဒေန (လ) ဧကံ သမယန္တိ အာဟ။

*** ကိဥ္စာပိသဒ္ဒါ ထားရခြင်းအကြောင်း ။ ။** အရှင်အာနန္ဒာသည် သုတ်တိုင်း သုတ်တိုင်း၌ ဟောတော်မူအပ်သော နှစ် ဥတု စသည်ကို တိတိကျကျ သိပါလျက် ဧကံ သမယံ တပုဒ်တည်းဖြင့်သာ လျှောက်ထားရကား ယင်း ဧကံ သမယံ-ဟူသော (ပါဠိတော်) သဒ္ဒါကို မနှစ်သက်သောကြောင့် ကိဥ္စာပိ သဒ္ဒါ ထားရပါသည်။

*** ပန-သဒ္ဒါ ထားရခြင်းအကြောင်း ။ ။**အရှင်အာနန္ဒာသည် ဗြဟ္မဇာလသုတ်စသော မည်သည့်သုတ်မဆို မည်သည့်နှစ် မည်သည့်ဥတု မည်သည့်လ မည်သည့်ပက္ခ မည်သည့်ညဥ့်အဖို့ မည်သည့်နေ့အဖို့တို့၌ ဟောအပ်သည်ကို ပညာဖြင့် ကောင်းစွာ သိအပ် ပိုင်းခြားအပ်ပြီးဖြစ်လျက် ပါဠိ၌ "ဧကံ သမယံ"ဟု အနိယမိတအစွမ်းဖြင့် ကာလညွှန်ပြသည်ကို မနှစ်သက်သောကြောင့် "ပန"သဒ္ဒါ ထားရပါသည်။

➤ ❹ ။ သံဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ **သံဝစ္ဆရော**။ (၃) နေခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟောတု မည်၏။ (၅) နှစ်ဟူသော ကာလဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝဿ, သရဒ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ * မသီယတိ ပရိမီယတီတိ **မာသော**။ သတ္တာနံ အာယုံ မိနန္တောဝိယ သီယတိ အန္တံ ကရောတီတိ မာသော။

ရဇ္ဇန္တိ ဧတ္ထာတိ ရတ္တိ။ (၃) တပ်မက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ညဥ့်ဟူသော ကာလပညတ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) နိသာ, ရဇနီ, တိယာမ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဒိဗ္ဗန္တိ ကီဠန္တိ အသ္မိန္တိ **ဒိဝသော**။ (၃) ကစားမြူးတူးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ကစားမြူးတူးရာ နေ့ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဟော, ဒိနော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ **သုဝိဒိတံ, သုဝဝတ္ထာပိတံ**-တို့ကို သုဝိဒိတတ္တာ, သုဝဝတ္ထာပိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်ရပါမည်။ သမ္ဗန်ကား- သဗ္ဗဿ တဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/ကို စပ်)

http://www.dhammadownload.com

➢ ၆ ။ ဧကေနေဝ ပဒေန တမတ္ထံ သမောဓာနေတွာ-ဖြင့် "ဇေ်ာ သမယ်"ဟု ဆိုအပ်သည်ရှိသော် နှစ် ဥတု လ ပက္ခ ညဥ့်အဘို့စသော ကာလအထူးအပြားသည် ဇော် သမယ်ပုဒ်၌ အကျုံး မဝင်သည် မရှိ၊ အကျုံးဝင်သည်သာဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➢ ၁ ။ **ဗဟုစ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ-ဟု ဆိုရကြောင်း** ။ ။ ပြဟ္မဇာလသုတ် ဟောရာကာလ သာမညဖလသုတ် ဟောရာကာလ စသည်ဖြင့် ကာလပြားသလောက် ဆိုအပ်သောကြောင့် ဗဟုစ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ-ဟု ဆိုရသည်။

*** နတ်လူတို့ ဆင်ရှားသော ကာလများ** ။ ။ (၁) ပဋိသန္ဓေယူရာအခါ၊ (၂) မွေးဖွားရာ အခါ (၃) သံဝေဂရရာအခါ (၄) တောထွက်ရာအခါ (၅) ဒုက္ကရစရိယ ကျင့်ရာအခါ (၆) မာရ်နတ်ကို အောင်မြင်သော အခါ (၇) သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းသိရာအခါ (၈) ဈာန်သမာပတ်တို့ဖြင့် ချမ်းချမ်းသာသာ နေရာအခါ (၉) တရားဟောရာ အခါ၊ (၁၀) ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာအခါတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (၄၊၃၃)

*** န သက္ကာ သုစေန ဓာရေတုံ ဝါ စသည်၏ အကြောင်းကား** ။ ။ အထူးထူး အပြားပြားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ချမ်းသာစွာ နှုတ်ဖြင့်ဆောင်ခြင်း, ကိုယ်တိုင် သင်ယူခြင်း, သူတပါးကို သင်ယူစေခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ပါ။

ဗဟုစ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ-၏ အကြောင်းကား ။ ။ ကာလအထူးအပြားရှိသမျှ ရွတ်ဆိုရမည့် အဖြစ်ကြောင့် များစွာ ရွတ်ဆိုအပ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

➢ ၁ ၀ ။ (၇) ဝါကျ၌ အာဟ-ကို ရှု၍ ။ ။ အရှင်အာနန္ဒာ သန္တာန်၌ ဉာဏ်ဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ၎င်းသည် ဥဿာဟဋ္ဌာယိဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။

(၂) "ဇော် သမယ်"ဟူသော မနသာဝဝတ္ထာပိတ သဒ္ဒါသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝမည်၏။ (၃) ဆောင်ခြင်း ရွတ်ဆိုခြင်း ရွတ်ဆိုစေခြင်းငှာ မလွယ်ကူခြင်း ဆိုဖွယ်ရာများခြင်း အကြောင်းတို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဆောင်ရွက်မှတ်သား ရွတ်ဆိုခြင်းငှာ လွယ်ကူခြင်း, မပင်မပန်း ချမ်းသာခြင်း, ဆိုဖွယ်နည်းခြင်း အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ။

ဋီကာ (၃၆)

(က) ကသ္မာ ပနေတ္ထ ယထာ အဘိဓမ္မေ ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရန္တိ စ ဣတော အညေသု စ သုတ္တပဒေသု ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီတိ စ ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော၊ ဝိနယေ စ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါတိ ကရဏဝစနေန၊ တထာ အကတွာ ဧကံ သမယန္တိ ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ၊

(ခ) တတ္ထ တထာ ဣဓ စ အညထာ အတ္ထသမ္ဘဝတော၊

(ဂ) တတ္ထ ဟိ အဘိဓမ္မေ ဣတော အညေသု သုတ္တပဒေသု စ အဓိကရဏတ္ထော ဘာဝေန

http://www.dhammadownload.com

ဘာဝလက္ခဏတ္တော စ သမ္ဘဝတိ၊ (ဃ) အဓိကရဏာဒ္ဓိ ကာလတ္တော သမူဟတ္တော စ သမယော တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တာနံ ဧသောဒိမွာနံ၊

(င) ခဏသမဝါယဟေတုသင်္ခါတဿ စ သမယဿ ဘာဝေန တေသံ ဘာဝေါ လက္ခီယတိ၊

(စ) တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ တတ္ထ ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော၊ (ဋ၊၃၃/၃၄)

➢ ❶ ။ (က) ပနပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့။**အဘိဓမ္မေ၊** အဘိဓမ္မာ ပိဋကဌ်၌။ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရန္တိစ၊ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံဟူ၍ရင်း။ ဣတော၊ဤ ဇကံ သမယံဟူသောပုဒ်မှ။အညေသု၊အခြားကုန်သော။သုတ္တပဒေသု၊သုတ် ပုဒ်တို့၌။ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီတိ စ၊ယသ္မိံ (ပ) ကာမေဟိ ဟူ၍ရင်း။ ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော၊သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို။ကတော ယထာစ၊ပြု အပ်သကဲ့သို့ရင်း။ဝိနယေ၊ဝိနယပိဋကဌ်။ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါတိ၊ဟူ၍။ ကရဏ ဝစနေန၊ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့်။ကတော ယထာစ၊ရင်း။တထာ၊ထို့အတူ။ကသ္မာ၊အဘယ့် ကြောင့်။ဧတ္ထ၊ဤ ဇကံ သမယံဟူသောပုဒ်၌။(ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသံစ၊သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကိုရင်း။ကရဏဝစနနိဒ္ဒေသံစ၊ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကိုရင်း။)အကတွာ၊ မပြုမူ၍။ဇကံ သမယန္တိ၊ဇကံ သမယံဟူ၍။ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော၊ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို။**ကတော၊**ပြုအပ်ပါသနည်း။ဣတိ၊ဤကား အမေးတည်း။

(စ) တတ္ထ၊ထိုအဘိဓမ္မာပိဋက, အခြားသော သုတ်ပုဒ်, ဝိနည်းပိဋကတို့၌။တထာ၊ထို သတ္တမီဝိဘတ်, တတိယာဝိဘတ်တို့ဖြင့်။အတ္ထသမ္ဘဝတော၊အနက်၏ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့် ရင်း။ဣဓ၊ဤ ဇကံ သမယံဟူသောပုဒ်၌။အညထာ၊သတ္တမီဝိဘတ် တတိယာဝိဘတ်မှ တစ်ပါးသော ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့်။အတ္ထသမ္ဘဝတောစ၊အနက်၏ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့် ရင်းတည်း။ **(ဿ) ပုစ္ဆာဝါကျမှ လိုက်သင့်ရာပုဒ်များလိုက်စေလျက် (ခ) အနက်**

(စ) တတ္ထ၊တို့၌။တထာ၊တို့ဖြင့်။အတ္ထသမ္ဘဝတော၊ရင်း။ဣဓ၊၌။အညထာ၊ဖြင့်။အတ္ထ သမ္ဘဝတောစ၊ရင်း။အဘိဓမ္မေ၌။(လ) ကတော၊ပြုတော်မူအပ်ပြီ။

(ဂ+ဃ+င) ဝါကျ အပြန်အလှန် အနက်

(ဂ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။တတ္ထ၊ထိုအဘိဓမ္မပိဋက, အခြားသော သုတ်ပုဒ်, ဝိနည်းပိဋက, ဇကံ သမယံဟူသော ပုဒ်တို့တွင်။အဘိဓမ္မေ၌ရင်း။ဣတော၊ဤ ဇကံ သမယံဟူသော ပုဒ်မှ။ အညေသု၊အခြားကုန်သော။သုတ္တပဒေသုစ၊သုတ်ပုဒ်တို့၌ရင်း။အဓိကရဏတ္တော၊အဓိကရဏ အနက်သည်ရင်း။ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏတ္တောစ၊ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏအနက်သည်ရင်း။ သမ္ဘဝတိ၊ဖြစ်သင့်၏။ (ဃ) ဟိ၊မှန်၏။ (တစ်နည်း) ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။အဘိဓမ္မေ၌ ရင်း။ဣတော၊ဤ ဇကံ သမယံဟူသော ပုဒ်မှ။ အညေသု၊အခြားကုန်သော။သုတ္တပဒေသုစ၊ သုတ်ပုဒ်တို့၌ရင်း။အဓိကရဏတ္တော၊အဓိကရဏ အနက်သည်ရင်း။ဘာဝေနဘာဝ လက္ခဏ တ္တောစ၊ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏအနက်သည်ရင်း။သမ္ဘဝတိ၊ဖြစ်သင့်သနည်း။

http://www.dhammadownload.com

ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ကာလတ္တော၊ကာလဟူသော အနက်ဖြစ်သော။(ဝါ)ကာလ သဒ္ဒါ၏အနက်ဖြစ်သော။သမယော၀၊အခါသည်ရင်း။သမူဟတ္ထော၊သမူဟဟူသော အနက်ဖြစ်သော။(ဝါ) သမူဟသဒ္ဒါ၏ အနက်ဖြစ်သော။သမယော၀၊အပေါင်းသည်ရင်း။ တတ္ထ၊ထိုအဘိဓမ္မာပိဋက, အခြားသော သုတ်ပုဒ်တို့၌။ဝုတ္တာနံ၊ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။ ဖဿာဒိဓမ္မာနံ၊ဖဿ အစရှိသော တရားတို့၏။အဓိကရဏံ၊တည်ရာသည်။ဟောတိ၊၏။

(င) စ၊အဖို့တစ်ပါးကား။/စ၊သည်သာမကသေး။ခဏသမဝါယဟေတုသင်္ခါတဿ၊ ခဏ, သမဝါယ, ဟေတု-ဟု ဆိုအပ်သော။သမယဿ၊သမယ၏။(ဝါ) အခွင့်, အကြောင်း ညီညွတ်ခြင်း, ပဓာနအကြောင်း၏။ဘာဝေန၊ဖြစ်ခြင်းကြိယာဖြင့်။တေသံ၊ထိုဖဿ အစရှိ ကုန်သော တရားတို့၏။ဘာဝေါ၊ဖြစ်ခြင်းကြိယာကို။လက္ခီယတိ၊မှတ်သားအပ်၏။

(တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။(ဝါ)ထိုသို့ ကာလသဒ္ဒါ၏ အနက်ဖြစ်သောအခါ, သမူဟသဒ္ဒါ၏ အနက်ဖြစ်သော အပေါင်း၏ အဘိဓမ္မာပိဋက, အခြားသုတ်ပုဒ်တို့၌ ဟောတော်မူအပ် ကုန်သော ဖဿ အစရှိသော တရားတို့၏ တည်ရာ၏အဖြစ်, ခဏ သမဝါယ ဟေတု- ဟု ဆိုအပ်သော သမယ၏ ဖြစ်ခြင်းကြိယာဖြင့် ထိုဖဿ အစရှိသော တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကြိယာ၏ မှတ်သားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။အဘိဓမ္မေ၌ရင်း။ဧကတော၊ဤ ဧကံ သမယံဟူသော ပုဒ်မှ။အညေသု၊အခြားကုန်သော။သုတ္တပဒေသု၀၊သုတ်ပုဒ်တို့၌ရင်း။အဓိ ကရဏတ္တော၊အဓိကရဏ အနက်သည်ရင်း။ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏတ္တော၀၊ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏအနက်သည်ရင်း။သမ္ဘဝတိ၊ဖြစ်သင့်၏။)

(စ) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ အဘိဓမ္မာပိဋက, အခြားသော သုတ်ပုဒ်တို့၌ အဓိ ကရဏအနက်, ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏအနက်၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်။] တဒတ္ထဇောတ နတ္ထံ၊ထိုအဓိကရဏအနက်, ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏအနက်ကို ထွန်းပြခြင်းအကျိုးငှာ။ တတ္ထ၊ထိုအဘိဓမ္မာပိဋက, အခြားသော သုတ်ပုဒ်တို့၌။ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော၊သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို။ကတော၊ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊ ၂၁၀။)

➤ ❷ ။ (ဏ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ ဧကံ သမယံပုဒ်၌ ဧက သမယဟူသော ပုဒ်တို့၏ ပဒတ္ထကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းဧကံ သမယံပုဒ်ဝယ် သက်ထားသည့် အံ ဝိဘတ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (က) ဝါကျကိုမိန့်။

(ဏ) သို့/ ဆရာ၊ အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည် ဤဗြဟ္မဇာလသုတ် ဧကံ သမယံ-ဟူ သော ပုဒ်၌ ဧကံ သမယံ-ဟု ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို ပြတော်မူ၏။ အဘိ - ဓမ္မာ ပိဋကနှင့် ဤ ဧကံ သမယံ-ဟူသောပုဒ်မှ တပါးသော သုတ်ပုဒ်တို့၌ ယသ္မိံ သမယေ- ဟု သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့်ရင်း၊ ဝိနည်းပိဋက၌လည်း တေန သမယေန-ဟု ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် ရင်း ညွှန်ပြသကဲ့သို့ ဤဗြဟ္မဇာလသုတ် ဧကံ သမယံဟူသော ပုဒ်၌လည်း သတ္တမီဝိဘတ် ကရိုဏ်းဝိဘတ်တို့ဖြင့် ညွှန်ပြသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ မပြဘဲ အဘယ့်ကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

ဤ၌ ကေ သမယံ-ဟု ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို ပြုပါသနည်း။ (က) မိန့်။

(ခ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် ကေ သမယံ-ဟု ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ဟောတော်မူရာ၌ ဖြစ်သင့်သော အမေးပုစ္ဆာကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အဖြေဝိသဇ္ဇနာကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ခ) ဝါကျကိုမိန့်။

(ဂ) စသည်သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် အကျဉ်းအားဖြင့် အဘိဓမ္မာ, တပါးသော သုတ်ပုဒ် ဝိနည်းတို့၌ သတ္တမီဝိဘတ် တတိယာဝိဘတ်တို့ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းနှင့် ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်၌ အကြောင်းကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကို အကျယ်ချဲ့၍ ပြလိုရကား (ဂ) မိန့်

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် အဘိဓမ္မာ၌ရင်း, ဗြဟ္မဇာလသုတ်မှတစ်ပါးသော သုတ်ပုဒ် ဝိနည်းတို့၌ရင်း သတ္တမီဝိဘတ် ကရိုဏ်းဝိဘတ်အားဖြင့် အနက်ဖြစ်သင့်၏၊ ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်အားဖြင့် အနက်ဖြစ်သင့်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ အဘယ်သို့လျှင် အဘိဓမ္မာ၌ရင်း, ဗြဟ္မဇာလသုတ်မှတစ်ပါးသော သုတ်ပုဒ် ဝိနည်းတို့၌ရင်း အနက်ဖြစ်သင့်ပါသနည်း။ အနက်ဖြစ်သင့်ပုံ အကျယ်ကို မပြဆိုပြီလော။ (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် အဘိဓမ္မာ၌ရင်း, ဤ ကေ သမယံဟူသောပုဒ်မှ အခြားကုန်သော သုတ်ပုဒ်တို့၌ရင်း, အဓိကရဏ အနက်သည်ရင်း, ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏအနက်သည်ရင်း ဖြစ်သင့်၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းစကားရပ်ကို ယုတ္တိအားဖြင့် ခိုင်မြဲစေလိုသော ဆရာသည် (ဃ) ဝါကျကိုမိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် -- ပြဆိုတော်မူ၏။ ထိုစကား အသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ ပုဒ်တစ်ပုဒ်၌ ဝိဘတ်တစ်ခု အနက်နှစ်မျိုး မဖြစ်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် အဘိဓမ္မာပိဋကနှင့် ဗြဟ္မဇာလသုတ်မှ တပါးသော သုတ္တန်ပိဋကတို့၌ အဓိကရဏအနက်ဖြစ်သင့်၏ဟူသော စကားတို့ကို ခိုင်မြဲစေပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏအနက် ဖြစ်သင့်၏ဟူသော စကားကို ခိုင်မြဲစေလိုသော-ဆရာသည် (င) မိန့်။

(စ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့်-- ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းသို့ ဆိုသဖြင့် ရအပ်သောအကျိုးကို ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (စ) ဝါကျကိုမိန့်။

(စ) သို့/ စောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် --ဖြစ်သင့်သောဟု ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းအဓိကရဏအနက် ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏအနက် ဖြစ်သင့်ရာ၌ ရသင့်ရထိုက်သော အကျိုးလဒ္ဓဂုဏ်ကို ဆရာ မဖွင့်ပြတော့ပြီလော။ ရသင့်ရထိုက်သော အကျိုးလဒ္ဓဂုဏ်ကား အဘယ်ပါနည်း။ ယင်းအကျိုးလဒ္ဓဂုဏ်ကို မပြဆိုချေသော် ဆရာ့အား နိရတ္ထကဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

➤ ❸ ။ [က+စ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု အဘိဓမ္မေ ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရန္တိစ ဣတော အညေသု စ သုတ္တပဒေသု ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီတိ စ ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော၊ ဝိနယေစ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါတိ ကရဏဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတော။ (၂) အထ ကသ္မာ တထာ အကတ္ဝာ ဧကံ သမယန္တိ ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။

(၃) နနု တတ္ထ တထာ ဣဓ အညထာ အတ္ထော သမ္ဘဝတိ။

(၄) တသ္မာ တထာ အကတ္ဝာ ဧကံ သမယန္တိ ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။

➤ ❹ ။ ဥပယုဇ္ဇိတဗ္ဗော ကြိယာယာတိ **ဥပယောဂေါ**။ (၁) ယှဉ်ခြင်း ကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၂) ဒုတိယာဝိဘတ်အနက်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကမ္မံ စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဝုစ္စတိ အတ္ထော ဧတေနာတိ ဝစနံ/ဝုစ္စတိ အနေနာတိ **ဝစနံ**။ (၁) ဟောခြင်း ပြောဆိုခြင်းဟူသော ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၂) ဟောကြောင်း ပြောဆိုကြောင်းဝိဘတ်ဟူသော အနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝိဘတ္တိ, ဝိဘယီ, ဝါစက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထမည်၏။

ဥပယောဂေ ပဝတ္တံ ဝစနံ **ဥပယောဂဝစနံ**။ (အပေါင်း)

(၁) ကံအနက်၏ ဝိဘတ်နှင့် အကြောင်း-အကျိုး/ဝိသယ-ဝိသယီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၂) ဒုတိယာဝိဘတ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ဒုတိယာဝိဘတ္တိ, ကမ္မဝစနံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထမည်၏။

ဘဝန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဘုမ္မံ**။ (ကိတ်) (၁) ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၂) အာဓာရအနက်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဩကာသ, အာဓာရ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါ များသည် ဝစနီယတ္ထမည်၏။

ဘုမ္မံ ဝိယာတိ **ဘုမ္မံ**။ (တဒ္ဓိတ်) (၁) တည်ရာအရပ်ဌာန ဩကာသ၏ တည်ရာအာဓာရ အနက်နှင့် သဒိသ+သဒိသီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(၂) ဝိဘတ်တို့ သက်ရာ ဖြစ်ရာ ဩကာသဟူသော အနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ဩကာသော, အာဓာရော, ပတိဋ္ဌာန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဘုမ္မေ ပဝတ္တံ ဝစနံ **ဘုမ္မဝစနံ**။ (၁) အရပ်ဌာနဖြစ်သော ဩကာသအနက်နှင့် ယင်းအနက်၌ဖြစ်သော သတ္တမီဝိဘတ်၏ ဝိသယ ဝိသယီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၂) ဩကာသအနက်၌ဖြစ်သော သတ္တမီ ဝိဘတ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သတ္တမီဝိဘတ္တိ, အာဓာရဝစန, ဩကာသဝစန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများ သည် ဝစနီယတ္ထမည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ကာလသမိတော အတ္ထော ယဿာတိ **ကာလဝတ္တော**။ (၃) ကာလ-ဟုဆိုအပ်သော အနက်၏ သမယ-သဒ္ဒါနှင့် ဝါစ္စ-ဝါစက/အကြောင်း-အကျိုး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် သည် ဝစနပေဟတု မည်၏။

ကရောတိ ကြိယမဘိနိပ္ဖာဒေတိ ဧတေနာတိ **ကရဏံ**။ (ကြိယာပြီးကြောင်းဖြစ်သော ကရိုဏ်းရ၏။) ကရဏေ ပဝတ္တံ ဝစနံ **ကရဏဝစနံ**။

➤ ❺ **ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော**-၌ ကတော-ကို ကတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။ (၏/ကို စပ်)

ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော-၌ ကတော-ကို ကတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။ (၏/ကို စပ်)

အတ္ထသမ္ဘဝတော-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ဧကံ သမယန္တိ ပဒဿ ဖြစ်သည်။(၏/သည်) **ကာလဝတ္တော**-ကို ကာလတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သမယဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။(၏/သည်)

(၈) ဝါကျ **တသ္မာ**-ကို တတော သမ္ဘဝန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် - အဓိကရဏတ္တ ဿ ဘာဝလက္ခဏတ္တဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (၈)၌ အဘိဓမ္မဖြင့် တတ္ထ၌ တ-သဗ္ဗနာမ်သည် ဝိနည်း သုတ္တန် စသည်ကို မစွဲ၊ အဘိဓမ္မာကို စွဲသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္တ) ယင်းတတ္ထ၌ တ္ထ-ပစ္စည်း သည် သတ္တမျတ္ထ ဗဟုတ္တ၌ မသက်၊ သတ္တမီ ဧကဝုစ်အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို ရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဣတော အညေသု သုတ္တပဒေသု-ဖြင့် တတ္ထ-၌ တ-သဗ္ဗနာမ်သည် ပြဟ္မဇာလမှ တပါးသော သုတ္တန်ပါဠိများကို စွဲရမည်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္တ) တ္ထ-ပစ္စည်းသည် သတ္တ မီ ဧကဝုစ်အနက်၌ မသက်၊ သတ္တမီ ဗဟုဝုစ်အနက်၌ သက်--ရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေ။

စ-သဒ္ဒါဖြင့် အဘိဓမ္မာပိဋကနှင့် ပြဟ္မဇာလသုတ်မှတပါးသော သုတ္တန်ပိဋကတ်ကို လည်း စွဲသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

အဓိကရဏတ္တော ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏတ္တောစ-ဖြင့် အတ္ထသမ္ဘဝတော၌ အတ္ထ- အရ ကံ ကရိုဏ်းအနက် စသည်ကို မယူရ၊ အဓိကရဏအနက်နှင့် ဘာဝေန ဘာဝ လက္ခဏအနက်ကို ယူရမည်၏--ရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) တထာ-၌ တ-သဗ္ဗ နာမ်သည် သတ္တမီဝိဘတ်ကို စွဲရမည်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္တ) သိစေပါသည်။

➤ ❼ ။ **ခဏော သမဝါယော ဟေတုသာမဂ္ဂီတာသု--ဥ္ဆ ခဏော--အရကား** ။ ။ ကုသိုလ်ဖြစ်ရန် အခါအခွင့်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ကြသော ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါးမှလွတ်သော ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒနဝမခဏနှင့် သမ္ဗတ္တိစက်လေးပါး ပြည့်စုံအခါကာလ ဖြစ်ပါသည်။

သမဝါယ--အရ ။ ။ အကျိုးတရားဖြစ်ပေါ်လာရန် အကြောင်းတရားတို့၏ ပေါင်းစုံ ညီညွတ်မှု ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကို ယူရပါမည်။ **ဟေတု--အရ** ။ ။ ယောနိသောမနသိကာရ

http://www.dhammadownload.com

အစရှိသော ဇနကဟိတ် အကြောင်း တရားများကို ယူရပါမည်။

*** ဘုရားသက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ် ဆန္ဒမထေရ် တရားထူး မရခြင်းအကြောင်း**

ဘုရားရှင်၌၎င်း, တရားတော်၌၎င်း ဖြစ်သော ဂေဟာသိတပေမ ရှိနေသောကြောင့် ဘုရားသက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ် ဆန္ဒမထေရ် တရားထူး မရပါ။

*** အရှင်ဆန္ဒကို တရားထူးရစေသော ဗြဟ္မဒဏ်အကြောင်း** ။ ။ ဗြဟ္မဒဏ်ဟူသည် ဆန္ဒကို စိတ်ရှိတိုင်း ဆိုပစေ၊ မဆို မဆုံးမကြကုန်လင့်၊ စကား မပြောကြကုန်လင့်-ဟု ကတိကဝတ်ကို ပြုစေ၍ နေစေခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

➢ ၉ ။ (ဂ) ဓါတျ • တတ္ထ ဟိ အဘိဓမ္မသို့၊ အညသုတ္တပဒေသုစ။

အာစာရောစ သမ္ဘဝတိ၊ ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏံ။ (တတိယ ဘ-ကာရဝိလာဂါထာ)

➢ **၁ ၀ ။ ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော-၌ ကရဓာတ်၏ ကတ္တုပြကြိယာ အရ**

သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို ပြုတော်မူသော ဘုရားသခင်နှင့် အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်တို့သန္တာန်၌ သတိ, ဝီရိယ, အဓိမောက္ခ, ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏ သမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) ၎င်းစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ါရရသ မည်၏။ (၂) အဘိဓမ္မာပိဋက, ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်မှတပါး အခြားသော သုတ်ပုဒ်တို့၌ ယသ္မိံ သမယေ-စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော မနသာဝဝတ္ထာပိတ ပါဠိ**အနက်** ဖြစ်သည် အာရမ္မဏာဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အဓိကရဏအနက် ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏ အနက် ဖြစ်သင့်ခြင်းအကြောင်းသည် ဥဋ္ဌိပနဝိဘာဝ မည်၏။ ထို အဓိကရဏအနက် ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏ အနက် ထွန်းပြခြင်းအကျိုးငှာ ယသ္မိံ သမယေ-ဟု ဝစီဘေဒ ပရမတ္ထသဒ္ဒါ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၊ ၎င်းပါဠိတော်ကို နာယူမှတ်သားရခြင်းနှင့် သုဂတ ပရာ ယဏ စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါတျ (၃၅) (၄၊၃၄)

(က) ဝိနယေစ ဟေတုအတ္ထော ကရဏတ္ထောစ သမ္ဘဝတိ၊

(ခ) ယော ဟိ သော သိက္ခာပဒပညတ္တိသမယော သာရိပုတ္တာဒီဟိပိ ဒုဗ္ဗိညေယျော၊ တေန သမယေန ဟေတုဘူတေန, ကရဏဘူတေန စ သိက္ခာပဒါနိ ပညာပယန္တော သိက္ခာပဒပညတ္တိ ဟေတုဥ္စ အပေက္ခမာနော ဘဂဝါ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဟာသိ၊

(ဂ) တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ တတ္ထ ကရဏဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတော၊

➢ ၁ ။ (က) စ၊အဖိုတစ်ပါးကား။ (အဘိဓမ္မာပိဋက အညသုတ်ပုဒ်တို့၌ အဓိကရဏတ္ထ ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏတ္ထ ဖြစ်သင့်ပုံမှတပါး ဝိနည်းပိဋက၌ ဟေတွတ္ထ ကရဏတ္ထ ဖြစ် သင့်ပုံကား) ဝိနယေ၊ဝိနည်းပိဋက၌။ဟေတုအတ္ထော၊ဟိတ်အနက်သည်၎င်း။ကရဏ တ္ထောစ၊ကရိုဏ်းအနက်သည်၎င်း။သမ္ဘဝတိ၊ဖြစ်သင့်၏။

http://www.dhammadownload.com

(စ) ဟိ၊မှန်၏။ (တနည်း) [ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ဝိနယေ၊၌။ဟေတုအတ္ထော၊ရင်း။ ကရဏတ္ထော၊စ၊ရင်း။သမ္ဘဝတိ၊ဖြစ်သင့်သနည်း။]

ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ယော သော သိက္ခာပဒပညတ္တိသမယော၊အကြင် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူရာအခါကို။သာရိပုတ္တာဒီဟိပိ၊သာရိပုတ္တရာ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သော်မှလည်း။ဒုဝ္ဝိညေယျော၊မသိအပ် မသိနိုင်။ဟေတုဘူတေန၊ဟိတ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ တေန သမယေန၊ထိုအခါကြောင့်။သိက္ခာပဒပညတ္တိဟေတုံ၊သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူခြင်း၏ အကြောင်းကို။အပေက္ခမာနော၊စ၊ရှုငဲ့တော်မူလျက်ရင်း။ကရဏဘူတေန၊ကရိုဏ်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။တေန သမယေန၊ထိုအခါဖြင့်။သိက္ခာပဒါနိ၊သိက္ခာပုဒ်တို့ကို။ပညာပယန္တော၊စ၊ ပညတ်တော်မူလျက်ရင်း။တတ္ထ တတ္ထ၊ထိုထို အရပ်၌။ဝိဟာသိ၊သီတင်းသုံးတော်မူပြီ။တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ဝိနယေ၊၌။ဟေတုအတ္ထော၊ရင်း။ကရဏတ္ထော၊စ၊ရင်း။သမ္ဘဝတိ၊ဖြစ်သင့်၏။

(ဂ) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ ဝိနည်းပိဋကၝ ဟိတ်အနက် ကရိုဏ်းအနက်တို့၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်။] တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ၊ထို ဟိတ်အနက် ကရိုဏ်းအနက်ကို ထွန်းပြ ခြင်းအကျိုးငှာ။တတ္ထ၊ထိုဝိနည်းပိဋက၌။ကရဏဝစနေန၊ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့်။(ဝါ)တတိယာ ဝိဘတ်ဖြင့်။နိဒ္ဒေသော၊ညွှန်ပြခြင်းကို။ကတော၊ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၁၃)

➤ ❷။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ဟိတ်အနက် ကရိုဏ်းအနက် ဖြစ်သင့်၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ဟိတ်အနက် ကရိုဏ်းအနက် ဖြစ်သင့်ပါသနည်း။ ဟိတ်အနက်ဖြစ်စေ, ကရိုဏ်းအနက်ဖြစ်စေ အနက် တစ်မျိုးသာ ဖြစ်နိုင်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော။ [ဆရာ့အား သဒ္ဒါအနက် ဆန့်ကျင် သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။] စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျကိုမိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) --ဖွင့်ဆို၏။ ထိုသို့ ဖွင့်ဆိုသဖြင့် အဘယ်အကျိုး ရအပ်ပါသနည်း။ အကျိုးမရ နိရတ္ထက-ဟူ၍ မှတ်သားရပါမည်လော။ စုဒ်-- (ဂ) မိန့်။

➤ ❸။ [က+စ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ဝိနယေ ကရဏတ္ထော၀ သမ္ဘဝတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဝိနယေ ဟေတုအတ္ထော ကရဏတ္ထောစ သမ္ဘဝတိ။

(၃) ယသ္မာ ယောသော သိက္ခာပဒပညတ္တိသမယော သာရိပုတ္တာဒီဟိပိ ဒုဝ္ဝိညေယျော၊ တေန သမယေန ဟေတုဘူတေန, ကရဏဘူတေန စ သိက္ခာပဒါနိ ပညာပယန္တော သိက္ခာပဒပညတ္တိ ဟေတုဉ္စ အပေက္ခမာနော ဘဂဝါ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဟာသိ။

(၄) တသ္မာ ဝိနယေ ဟေတုအတ္ထော ကရဏတ္ထောစ သမ္ဘဝတိ။

[က+ဂ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု သုတ္တန္တာဘိဓမ္မေသု ဥပယောဂဝစနဘုမ္မဝစနေဟိ နိဒ္ဒေသော ကတော။ (၂) အထ ကသ္မာ တတ္ထ ကရဏဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတော။

(၃) ဝိနယေ ဟေတုအတ္ထော ကရဏတ္ထောစ သမ္ဘဝတိ။ (တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ)

(၄) တတ္ထ ကရဏဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတော။

http://www.dhammadownload.com

➢ ❾ ။ ပညာပေတိ ဧတ္တာတိ ပညတ္တိ။ (၃) သိစေခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပညတ်ရာအခါသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပညတ္တ, ဌပိတ, အာဏာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢ ❿ ။ ပညာပယမနော်-ကို ပညာပယန္တတ္ထာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဘဂဝတော-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

(ဂ) တသ္မာ-ကို တသ္မာ တတော သမ္ဘဝတော/တသ္မာ တတော သမ္ဘဝန္တတ္ထာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဟေတုအတ္ထသ ကရဏအတ္ထသဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❶ ။ ဤ၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာကို ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဝိနည်း၌လာသော သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ဖို့ရန် တောင်းပန်သော ဝတ္ထုနှင့်စပ်သဖြင့် မထေရ်ကို အပိုင်းအခြား ပြလိုသောကြောင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာကို ဆိုရပါသည်။

➢ ❶ ❶ ။ ပညာပယမနော်-၌ ဓာတ်အရ ။ ။ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ (တနည်း) မြတ်စွာဘုရား၏ မဟာကရုဏာ စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) ၎င်း စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ီရရှာ မည်၏။ (၂) သိက္ခာပုဒ်တို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ရဟန်းတို့၏ လွန်ကျူးမှုသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ရဟန်းတို့အား ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ ပြည့်စုံခြင်းစသော [illegible] တရားတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၃၈) (၄၊၃၄)

(က) ဣဓ ပန အညသ္မိံ ဝ ဇဝံ ဇာတိကေ အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော သမ္ဘဝတိ၊

(ခ) ယသ္မိံ သမယံ ဘဂဝါ ဣမံ အညံ ဝါ သုတ္တန္တံ ဒေသေသိ၊ အစ္စန္တမေဝ တံ သမယံ ကရုဏာ ဝိဟာရေန ဝိဟာသိ၊ တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ ဣဓ ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ၊

(ဂ) တေနေတံ ဝုစ္စတိ - ""တံ တံ အတ္ထမပေက္ခိတွာ၊ ဘုမ္မေန ကရဏေန စ၊

အညတြ သမယော ဝုတ္တော၊ ဥပယောဂေန သော ဣဓာ""တိ၊

(ဃ-၁) ပေါရာဏာ ပန ဝဏ္ဏယန္တိ ""တသ္မိံ သမယေ""တိ ဝါ ""တေန သမယေနာ""တိ ဝါ ""ဧကံ သမယံ""န္တိ ဝါ အဘိလာပမတ္တဘေဒေါ ဧသ၊ (ဃ-၂) သဗ္ဗတ္ထ ဘုမ္မမေဝတ္ထောတိ၊

(င) တသ္မာ ""ဧကံ သမယံ""န္တိ ဝုတ္တေပိ ""ဧကသ္မိံ သမယေ""တိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊

➢ ❶ ။ (က) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား။ [ဝိနည်းပိဋကဉ် ဟိတ်အနက် ကရိုဏ်းအနက် ဖြစ်သင့်ပုံမှတစ်ပါး ဤ ဧကံ သမယံပုဒ် အခြားသော ပုဒ်တို့၌ အစ္စန္တသံယောဂအနက် ဖြစ်သင့်ပုံကား] ဣဓ၊ဤ ဧကံ သမယံပုဒ်၌၎င်း။အညသ္မိံ၊ဧကံ သမယံပုဒ်မှတစ်ပါးသော။ ဇဝံ ဇာတိကေ၊ဤသို့ သဘောရှိသော ပုဒ်၌၎င်း။အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော၊အစ္စန္တသံယောဂ အနက်သည်။သမ္ဘဝတိ၊ဖြစ်သင့်၏။

http://www.dhammadownload.com

(စ) ဟိ၊မှန်၏။ (တစ်နည်း) [ကသ္မာ၊အဘယ်ကြောင့်။ဣဓ၊ဤ(ဗြဟ္မဇာလသုတ်)၌။ဧဝံ ဇာတိကေ၊ဤသို့သဘောရှိသော။ဧဝံ ဇာတိကေ၊ဤသို့အမျိုးရှိသော။အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော၊သည်။သမ္ဘဝတိ၊ဖြစ်သင့်သနည်း။]

ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ယံ သမယံ၊အကြင်ကာလပတ်လုံး။ဘဂဝါ၊သည်။ဣမံ - သုတ္တန္တံ၊ဝါ၊ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်ကိုသော်ရင်း။အညံ၊ဗြဟ္မဇာလသုတ်မှတစ်ပါးသော။သုတ္တန္တံ ဝါ၊သုတ္တန်ကိုသော်ရင်း။ဒေသေသိ၊ဟောတော်မူပြီ။တံ သမယံ၊ထိုကာလပတ်လုံး။အစ္စန္တ မေဝ၊အပိုင်းအခြားကို လွန်၍သာလျှင်။[သဒ္ဓတ္တ] (ဝါ) ဒေသနာအစမှ စ၍ ဒေသနာတော် ဆုံးသည့်တိုင်အောင်သာလျှင်။[အဝိပ္ပါယတ္တ] (ဝါ) အဆက်မပြတ်သာလျှင်။[ဝေါဟာရတ္တ] ကရုဏာဝိဟာရေန၊ကရုဏာဝိဟာရဖြင့်။(ဝါ) ကရုဏာဝိဟာရလျှင် အရင်းခံရှိသော ပရ ဟိတ ပဋိပတ်ဖြင့်။ဝိဟာသိ၊သီတင်းသုံးတော်မူပြီ။[တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။(ထိုသို့ ဗြဟ္မဇာလ သုတ်ကိုသော်ရင်း, အခြားသော သုတ္တန်ကိုသော်ရင်း ဟောတော်မူရာ ကာလပတ်လုံး အဆက်မပြတ် ကရုဏာဝိဟာရဖြင့် သီတင်းသုံးတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။)

ဣဓ၊ဤ(ဗြဟ္မဇာလသုတ်)၌။ဧဝံ ဇာတိကေ၊ဤသို့သဘောရှိသော။အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော၊သည်။သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်သင့်၏။] ***(ဤကား ဝါကျ အပြန်အလှန် မေးပုံ ဖြစ်သည်။)***

တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ ဤဧကံ သမယံပုဒ် အခြားသော ဤသို့သဘောရှိသော ပုဒ်တို့၌ အစ္စန္တသံယောဂအနက်၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်။] တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ၊ထိုအစ္စန္တ သံယောဂအနက်ကို ထွန်းပြခြင်းအကျိုးငှာ။ဣဓ၊ဤ ဧကံ သမယံဟူသော ပုဒ်၌။ ဥပ - ယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော၊ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို။ကတော၊ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ဣတိ၊ ဤကား အကျယ်အဖြေတည်း။

(ဂ) တေန၊ထို့ကြောင့်။တံ တံ (လ) ဣစ္စာတိ၊တံ တံ (လ) ဣစ-ဟူသော။ဧတံ - သင်္ဂဟဝစနံ၊ဤသိမ်းယူကြောင်းစကားကို။(မယာ၊ငါသည်) ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

[တံ တံ အတ္ထံ၊ထိုထို အဓိကရဏအနက် ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏအနက် ဟိတ် - အနက် ကရိုဏ်းအနက်ကို။အပေက္ခိတွာ၊ရှုငဲ့၍။အညတြ၊ဤ ဧကံ သမယံဟူသော ပုဒ်, အခြား ဤသို့သဘောရှိသော ပုဒ်တို့မှတစ်ပါးသော အဘိဓမ္မပိဋက, အခြားသော သုတ်ပုဒ် ဝိနည်းပိဋကတို့၌။ဘုမ္မေန၊သတ္တမီ ဝိဘတ်ဖြင့်ရင်း။ကရဏေန၊ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့်ရင်း။ သမယော၊သမယသဒ္ဒါကို။(အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန၊သည်ရင်း။အာယသ္မတာ ဥပါ လိတ္ထေရေန၊သည်ရင်း) ဝုတ္တော၊မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ဣဓ၊ဤ ဧကံ သမယံဟူသော ပုဒ်၌။ (အစ္စန္တသံယောဂတ္ထံ၊အစ္စန္တသံယောဂအနက်ကို။အပေက္ခိတွာ၊ငဲ့၍။)ဥပယောဂေန၊ဒုတိယာ ဝိဘတ်ဖြင့်။(အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန၊သည်။) ဝုတ္တော၊ပြီ။] (ဤကား-ဂါထာ-အနက်)

(ဃ) ပန၊ဝါဒန္တရကား။ပေါရာဏာ၊ရှေး၌ဖြစ်သော ဆရာတို့သည်။ဝဏ္ဏယန္တိ၊ဖွင့်ဆို ကြကုန်၏။(ကိံ၊အဘယ်သို့။ဝဏ္ဏယန္တိ၊ဖွင့်ဆိုကြကုန်သနည်း) ယသ္မိံ သမယေတိ ဝါ၊ယသ္မိံ သမယေဟူသည်လည်းဖြစ်သော။တေန သမယေနာတိ ဝါ၊တေန သမယေနဟူသည်လည်း

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်သော။ကော် သမယန္တိဝါ၊ကော် သမယ်ဟူသည်လည်းဖြစ်သော။သေ-ဓသော၊ဤသဒ္ဒါ သုံးပါးအပေါင်းသည်။အဘိလာပမတ္တဘေဒေါ၊သဒ္ဒါမျှဖြင့် ကွဲပြား၏။(ဝါ) သဒ္ဒါလောက်သာ ကွဲပြား၏။သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော သဒ္ဒါ သုံးမျိုး၌။ဘုမ္မမေဝ၊အဓိကရဏသာလျှင်ဖြစ်သော။အတ္ထော၊အနက်သည်။ဟောတိ၏။ဣတိ၊သို့။ဝဏ္ဏယန္တိ၊ဖွင့်ဆိုကြကုန်၏။

(င) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ [ထိုသို့ အလုံးစုံသော သဒ္ဒါသုံးမျိုး၌ အဓိကရဏအနက်သာ ဖွင့်ဆိုကြသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။] ကော် သမယန္တိ၊ ကော် သမယ်ဟူ၍။ဝုတ္တေပိ၊ဆိုအပ်သော်လည်း။ကေသ္မိံ သမယေတိ အတ္ထော၊ကေသ္မိံ သမယေဟူသော အနက်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊ ၂၁၄။)

➤ ❷။ (စ) သို့/- **အယုတ္တာခဓာာဂစောခနာ** ။ ။ ဆရာ-သည် (က) ဖြင့် ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်နှင့် ဤသုတ်မှတစ်ပါး အလားတူသုတ်များဝယ် အစ္စန္တသံယောဂအနက်ဖြစ်သင့်ပုံကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ဆရာ့စကားသည် အသို့သင့်ပါအံ့နည်း။ (ဝါ) ဤဗြဟ္မ - ဇာလသုတ်နှင့် ဤသုတ်မှတစ်ပါး အလားတူသုတ်များဝယ် အဘယ့်ကြောင့် အစ္စန္တ သံယောဂအနက် ဖြစ်သင့်ပါသနည်း။ ဒုတိယာဝိဘတ်သည် များသောအနက်ရှိသည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျကိုမိန့်။

(ခ) သို့/ **အနုသခန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်နှင့် အလားတူသုတ်များဝယ် အစ္စန္တသံယောဂအနက် ဖြစ်သင့်ခြင်းကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ကို ပြီးစေခြင်းငှာ (ဝါ) ယုတ္တိအားဖြင့် မြဲမြံစွာပြုခြင်းငှာ (ဝါ) ယခုအခါ၌ အစ္စန္တသံယောဂအနက် ဖြစ်သင့်ခြင်း၌ အကြောင်းကိုပြခြင်းငှာ (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **အနုသခန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့် အဘိဓမ္မာမှတပါးသော သုတ်ပုဒ် ဝိနည်း ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်တို့၌ ဘုမ္မ ကရဏ ဥပယောဂဝစန နိဒ္ဒေသကို ယထာရဟပြုအပ်သည်၏အဖြစ်၌ အကြောင်းကို အကျယ်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယူလွယ်ခြင်းအကျိုးငှာ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကို အကျဉ်းချုံး၍ ပြတော်မူလိုရကား (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်တို့ဖြင့် အဘိဓမ္မာ, ဤသုတ်မှတစ်ပါးသော သုတ်ပုဒ်, ဝိနည်း, ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်တို့၌ ဘုမ္မ, ကရဏ ဥပယောဝစနနိဒ္ဒေသကို ယထာရဟပြုအပ်သည် အဖြစ်၌ အကြောင်းကို အကျယ်အားဖြင့် ပြဆိုတော်မူ၏။ ထိုဆိုအပ်ပြီးသော စကားကို ယူလွယ်ခြင်းငှာ အကျဉ်းချုံး၍ ပြအပ်သော သင်္ဂဟဂါထာကား အဘယ်ပါနည်း။ သင်္ဂဟဂါထာကို မပြဆိုပြီလော။ (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **အနုသခန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အတ္တနောမတိကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ရှေးဖြစ်သော အဋ္ဌကထာဆရာတို့၏ အယူအဆကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ဃ) ဝါကျကိုမိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(ယ-၂) ဒို/ ပေါရာဏဆရာတို့၊ ဆရာတို့သည် (ယ-၁) ဖြင့် တသ္မိံ သမယေ, တေန သမယေန, ဧကံ သမယံ-ဟူ၍ သဒ္ဒါမျှသာ ထူးခြားကွဲလွဲသော အဖြစ်ကို ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းတို့၌ ယင်းသို့ သဒ္ဒါကွဲပြားသည့်အတိုင်း အနက်လည်း ကွဲပြားလျက် အာဓာရအနက် ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏအနက် ကရိုဏ်းအနက် အစ္စန္တသံယောဂအနက် ဟူ၍ အနက်အမျိုးမျိုးလည်း ဖြစ်ကြပါကုန်သလော။ ယင်းပုဒ်တို့၌ အဘယ်အနက်ဖြစ်ပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ယ-၂) ကိုမိန့်။

ဟား- (ယ-၂) ဖြင့် သဒ္ဒါကွဲပြားသော်လည်း ဘုမ္မတ္ထတနက်တည်းသာ ဖြစ်၏ဟူလို။

(င) ဒို/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ယ) ဖြင့် ပရိဟာရဘောဂစကားရပ်ကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်းပရိဟာရဘောဂ စကားရပ်ကိုသာ ပြဆိုပါမည်လော။ (ဝါ) စောဒကာဘောဂနှင့် ပရိဟာရကိုလည်း ပြဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ စောဒကာဘောဂနှင့် ပရိဟာရကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) ဝါကျကိုမိန့်။

➤ ❷ ။ [စ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု အဘိဓမ္မေ ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော၊ ဝိနယေစ ကရဏဝစနနိဒ္ဒေသော။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣဓ ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။ (၃) ယဉ္စိ သမယံ ဘဂဝါ ဣမံ အညံ ဝါ သုတ္တန္တံ ဒေသေသိ၊ အစ္စန္တမေဝ တံ သမယံ ကရုဏာဝိဟာရေန ဝိဟာသိ၊ တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ။

(၄) ဣဓ ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။

[ယ ဝါကျကို၌] (၁) နနု " တသ္မိံ သမယေ" တိ ဝါ "တေန သမယေနာ" တိ ဝါ "ဧကံ သမယ"န္တိ ဝါ အဝတ္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပေါရာဏာ ပန ဝဏ္ဏယန္တိ အဘိလာပ မတ္တဘေဒေါ ဧသ၊ သဗ္ဗတ္ထ ဘုမ္မမေဝတ္ထောတိ။ (၃) နနု "တသ္မိံ သမယေ"တျာဒိကာနံ တိဏ္ဏံ ပဒါနံသမ္ဗန္ဓိယမာနကြိယာ အာဓာရာပေက္ခာ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ပေါရာဏာ ပန ဝဏ္ဏယန္တိ အဘိလာပ မတ္တဘေဒေါ ဧသ၊ သဗ္ဗတ္ထ ဘုမ္မမေဝတ္ထောတိ။

[ယ+င ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ပါဠိယံ ဧကံ သမယန္တိ ဥပယောဂဝစနေန ဝုတ္တံ။

(၂) အထ ကသ္မာ ကေသ္မိံ သမယေတိ အာဓာရဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(၃) " တသ္မိံ သမယေ" တိ ဝါ "တေန သမယေနာ" တိ ဝါ "ဧကံ သမယ"န္တိ ဝါ အဘိလာပမတ္တဘေဒေါ ဧသ၊ သဗ္ဗတ္ထ ဘုမ္မမေဝတ္ထော။

(၄) တသ္မာ ကေသ္မိံ သမယေတိ အာဓာရဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(င) ဝါကျ ဒုဇ္ဇေ့ပိ-န္တိ ပိသဒ္ဒါဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဧကံ သမယံဟု ရှိပါလျက် ဒုတိယအနက်ကို မဖွင့်ဘဲ ကေသ္မိံ သမယေ-ဟု သတ္တမီအနက် ဖွင့်ဆိုသည်ကို မနှစ်သက်သောကြောင့် ပိ-သဒ္ဒါကို ဆိုရပါသည်။

သာမေဒေသနာပဋိနိဗ္ဗတ္တသာဝိပဋ္ဌဝသသသဟာသသာနိသတ္တာနံအမတမဟာနိဗ္ဗာနံသမ္ပာ ဝိတာဘဝိသတိ၊ (၁၄၈) ၌ စတုတ္တဆုတ်မှံ

http://www.dhammadownload.com

(၁) နနု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပရိနိဗ္ဗုတော။ (၂) အထ ကသ္မာ သာ တဝ ဒေသနာ ပဥ္စ ဝဿသဟဿာနိ သတ္တာနံ အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ သမ္ပာပိကာ ဘဝိဿတိ။ (၃) ယသ္မာ ပန သာ မေ ဒေသနာ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ သတ္ထုကိစ္စံ သာဓေတိ၊ တသ္မာ။ (၄) သာ မေ ဒေသနာ ပဥ္စ ဝဿသဟဿာနိ သတ္တာနံ အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ သမ္ပာပိကာ ဘဝိဿတိ။

*** ပိသဒ္ဒါ၏ အနက်** ။ ။ စပ်ရာမြတ်သောကြောင့် သမ္ဘာဝနာအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ ❻ ။ ပရဒုက္ခေ သတိ သာဓူနံ ဟဒယကမ္ပနံ ကရောတီတိ **ကရုဏာ**။

(၃) သူတော်ကောင်းတို့၏ စိတ်နှလုံးတုန်လှုပ်မှုကို ပြုခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ကရုဏာ၏ အနက်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဒယာ, အနုကမ္ပာ ကာရုညာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဝိဟရဏံ ဝိဟာရော။ (အစိတ်) ကရုဏာယ ပဝတ္တော ဝိဟာရော **ကရုဏာဝိဟာရော**။

(၃) ကရုဏာ၏ ပရဟိတပဋိပတ္တိဟူသော နေတော်မူခြင်းနှင့် အကြောင်း အကျိုး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ပရဟိတပဋိပတ္တိဖြင့် နေတော်မူခြင်း အနက်ဒြဗ် (ဝါ) ပရဟိတပဋိပတ္တိအနက်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဒယာဝိဟာရ, အနုကမ္ပာဝိဟာရ, အနုဒ္ဒယာဝိဟာရ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

ဇဝံ ဇာတိ ယဿာတိ **ဇဝံဇာတိကံ**။ (၃) ဤသို့သော သဘော၏ ပုဒ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ/သဘာဝ-သဘာဝဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ဤသို့သဘောရှိသော ပုဒ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဇဝံသဘာဝ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အန္တံ အတိက္ကန္တံ အစ္စန္တံ၊ အစ္စန္တမေဝ သံယောဂေါ **အစ္စန္တသံယောဂေါ**။

(၃) အပိုင်းအခြား၏ လွန်သော ကရုဏာဝိဟာရနှင့် ကာလ- ကာလဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟောတုမည်၏။ (၅) အပိုင်းအခြားကိုလွန်သော ကရုဏာဝိဟာရသည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) နိရန္တရ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

သံ ပုနပ္ပုနံ ဧတီတိ **သမယော**။ (၃) ထပ်တလဲလဲဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) အခါဟူသော ကာလပညတ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ကာလ ဝေလ, အဒ္ဓါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဘိန္ဒတီတိ **ဘေဒေါ**။ (၃) နှစ်ဖြာပြုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏ (၅) ဝိဘတ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝိသေသ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

➤ ❾ ။ (က) ၌ **သမ္ဗဝတိ**-ကို သမ္ဗဝတော-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-

အစ္စန္တသံယောဂတ္ထဿ ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

(ခ) **အသ္မာ**-ကို တတော သမ္ဗဝန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် အစ္စန္တသံယောဂဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

http://www.dhammadownload.com

(င) ၌ ဓာသ္မာ-ကို တတော ဝဏ္ဏယန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ပေါရာဏာန် ပုရိမာန် အဋ္ဌကထာစရိယာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံပါ။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➤ ၆ ။ (က) ဖြင့် ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ရင်း, ဤသုတ်နှင့်အလားတူ အခြားသုတ်၌ရင်း ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အစ္စန္တသံယောဂအနက်၌ ဖြစ်သင့်ပုံကို အဋ္ဌကထာ ဆရာ သိစေပါသည်။(ဝိဘတျတ္ထ၊ ဘာဝတ္ထ)

(ခ) ၌ ယံ သမယံ (ပ) ဝိဟာသိ-ဖြင့် ဧကံ သမယံ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အစ္စန္တ သံယောဂအနက်၌ ဖြစ်သင့်ကြောင်းကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

တသ္မာ (ပ) ကတောတိ-ဖြင့် ထိုအစ္စန္တသံယောဂအနက်ကို ထွန်းပြခြင်းအကျိုးငှာ ဤသုတ် ဧကံ သမယံ-ဟူသောပုဒ်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဝိဘတျတ္ထ၊ ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် အဘိဓမ္မာ စသည်တို့၌အတ္ထသမ္ဘဝအနက် ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ ဘုမ္မကရဏ ဥပယောဂဝိဘတ်တို့ဖြင့် အကျယ်ပြအပ်ပြီးသည်ကား မှတ်၍ မလွယ်ကူသဖြင့် လွယ်ကူမှတ်သားစေခြင်းငှာ အကျဉ်းချုပ် ပြအပ်သည့်အဖြစ်ကို သိစေ။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် အနက်ထူးပြားသည်ကိုငဲ့၍ ဝိဘတ်အထူးအပြားဖြင့် ဆိုအပ်သည်ဟု အဋ္ဌကထာ ဆရာဆိုသော်လည်း ရှေး၌ဖြစ်သော ဆရာတို့ကား အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုသကဲ့သို့ မဟုတ်၊ တသ္မိံ သမယေ, တေန သမယေန, ဧကံ သမယံ-ဟု မည်သည့်ဝိဘတ်ဖြင့်ဆိုဆို သဒ္ဒါမျှသာ ထူး၏၊ အနက်အားဖြင့်ကား အားလုံး ဘုမ္မတ္ထသတ္တမီဝိဘတ်၏ အနက်၌သာ ဖြစ်၏ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ၊ ဝိဘတျတ္ထ)

(င) ဖြင့် သဒ္ဒါမျှထူး၍ အနက်ကားမထူး၊ ဘုမ္မတ္ထသာ ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုသဖြင့် ရအပ်သော အကျိုးကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ၀ ။ (ခ) ဝါကျသော ကရုဏာဝိဟာရ–အရ ။ ။ ဤအရာ၌ သုတ္တန်တရားကို ဟောကြားခြင်းတည်းဟူသော ဒေသနာ၏ ကရုဏာလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ပရဟိတပဋိပတ္တိဝိဟာရကိုသာ ယူရပါမည်။

*** ကရုဏာဝိဟာရ–အရ ကရုဏာသမာပတ္တိဝိဟာရကို မယူရခြင်း အကြောင်း**

တရားဟောရာ ဒေသနာကာလ၌ ဒေသေတဗ္ဗဓမ္မကို အာရုံ ပြုသော ဒေသနာဉာဏ်၏ သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြုသော မဟာကရုဏာနှင့် အာရုံ ကွဲပြား၍ အတူတကွ မဖြစ်သင့်သောကြောင့်- ကရုဏာသမာပတ္တိဝိဟာရကို မယူရပါ။

➤ ၁ ၀ ။ **(ခ) ယံ သမယံ ဘဂဝါ ကွမံ သုတ္တန္တံ စဝေသသိ–၌ ဒိသိဓာတ်/ဒိသ–ဓာတ်အရ -** ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ဟောကြားတော်မူသော ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။

(၁) ၎င်းစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရဝ မည်၏။ (၂) ဤဗြဟ္မ

http://www.dhammadownload.com

ဇာလသုတ္တန်ဒေသနာတော်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏ ပစ္ဆိမယာမ်ကာလ, အမ္ဗလဋ္ဌိကဉယျာဉ်, မဏ္ဍလမာဠ, ငါးရာသော ရဟန်းသံဃာတော်နှင့် ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော ကရုဏာပညာတို့သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ရဟန်းတို့ ဝန်ခံကြခြင်း ဝမ်းမြောက်ခြင်း စကြာဝဠာတစ်သောင်းရှိသော လောကဓာတ်တုန်လှုပ်ခြင်း ဘဝသမ္ပတ္တိ ဘောဂသမ္ပတ္တိနှင့် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ရခြင်းတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(ဃ) စေါဒနာ မန ဝဏ္ဏယန္တိ–ကို ၅ ။ ။ (၁) ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့သန္တာန်၌ ဖွင့်ဆိုသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဉာဏ် ဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) တသ္မိံ သမယေ, တေန သမယေန, ဧကံ သမယံ-ဟူသော သဒ္ဒါသုံးပါးသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ထိုရှေးဆရာတို့သန္တာန်၌ အကၡရ စိန္တာမယဉာဏ်တို့သည်ရင်း၊ နောက် စာသင်သားတို့အား သိစေလိုသော သမ္မာဆန္ဒသည်ရင်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝမည်၏။ (၄) ထိုသဒ္ဒါသုံးပါးတို့၏ သဒ္ဒါမျှ ကွဲပြားခြင်း အနက်မကွဲပြားခြင်းကို နောင်လာနောက်သား စာသင်းတို့ သိရခြင်းအကျိုးသည် အနုဘာဝ။

ပါဌ (၃၉)

(က) ဘဂဝါတိ ဂရု၊ (ခ) ဂရုံ ဟိ လောကေ ဘဂဝါတိ ဝဒန္တိ၊

(ဂ) အယဉ္စ သဗ္ဗဂုဏဝိသိဋ္ဌတာယ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဂရု၊ တသ္မာ ဘဂဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊

(ဃ) ပေါရာဏေဟိပိ ဝုတ္တံ - - ""ဘဂဝါတိ ဝစနံ သေဋ္ဌံ၊ ဘဂဝါတိ ဝစနမုတ္တမံ၊

ဂရုဂါရဝယုတ္တော သော၊ ဘဂဝါ တေန ဝုစ္စတီ""တိ၊

(င) အပိစ - - ဘာဂျဝါ ဘဂ္ဂဝါ ယုတ္တော၊ ဘဂေဟိ စ ဝိဘတ္တဝါ၊

ဘတ္တဝါ ဝန္တဂမနော၊ ဘဝေသု ဘဂဝါ တတောတိ၊

(စ) ဣမိဿာ ဂါထာယ ဝသေနဿ ပဒဿ ဝိတ္ထာရတော အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊

(ဆ) သော စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တောယေဝ၊ (၄၊၃၄)

➢ ❶ ။ (က) ဘဂဝါတိ၊ဘဂဝါဟူသည်ကား။ဂရု၊ကျောက်ထီးတန္ဓု အလေးပြုအပ်သော မြတ်စွာဘုရားတည်း။ (ခ) ဟိ။မှန်၏။လောကေ၊လောက၌။ဂရုံ၊ကျောက်ထီးတန္ဓု အလေးပြုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ဘဂဝါတိ၊ဘဂဝါဟူ၍။ဝဒန္တိ၊ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုကြကုန်၏။

(ဂ) စ၊ဆက်ဦးအံ့။/စ၊ချီးမွမ်းဖွယ်ရာ သမ္ပာဝနာကား။အယံ၊ဤမြတ်စွာဘုရားသည်။ သဗ္ဗဂုဏဝိသိဋ္ဌတာယ၊သီလအစရှိသော အလုံးစုံသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် ထူးကဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။သဗ္ဗသတ္တာနံ၊အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏။ဂရု၊အလေးပြုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။(ထိုသို့ သီလ အစရှိသော အလုံးစုံသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် ထူးကဲသည့်အတွက် အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ အလေးပြုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဘဂဝါတိ၊ ဘဂဝါဟူ၍။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ပေါရာဏောဟိပိ၊ရှေး၌ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်လည်း။ဘဂဝါတိ (ပ) ဝုစ္စတီတိ၊ဘဂဝါတိ (ပ) ဝုစ္စတိ-ဟူသော။ဇတ် ဂါထာဝစနံ၊ဤဂါထာ စကားကို။ဝုတ္တံ၊မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ [ဘဂဝါတိ ဝစနံ၊ဘဂဝါဟူသော သဒ္ဒါသည်။သေဋ္ဌံ၊အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သော သဒ္ဒါတည်း။ဘဂဝါတိ ဝစနံ၊သည်။ဥတ္တမံ၊မြတ်သော သဒ္ဒါတည်း။ (တနည်း) ဘဂဝါတိ ဝစနံ၊ဘဂဝါသဒ္ဒါသည် ဟောအပ်သောအနက်သည်။သေဋ္ဌံ၊အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သော အနက်တည်း။ ဘဂဝါတိ ဝစနံ၊သည်။ ဥတ္တမံ၊မြတ်သော အနက်တည်း။ (တထာဂတော၊မြတ်စွာဘုရားသည်။) ဂါရဝယုတ္တော၊အလေးပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်နှင့် ယှဉ်တော်မူ၏။(ယေန ကာရဏေန၊အကြင်အကြောင်းသုံးပါး အပေါင်းကြောင့်။ယော တထာဂတော၊အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။) ဂရုဂရုမည်တော်မူ၏။တေန ကာရဏေန၊ထိုအကြောင်းသုံးပါးအပေါင်းကြောင့်။သော-တထာဂတော၊ထိုမြတ်စွာဘုရားကို။ဘဂဝါ၊ဘဂဝါဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(င) အပိစ၊တစ်နည်းကား။/ [ဝုတ္တနယေ၊ဆိုအပ်ပြီးသော ရှေးအဋ္ဌကထာနည်းမှ။အပိစ အပရော၊တစ်ပါးသော။နယော၊နည်းကို။မယာ၊ငါအဋ္ဌကထာဆရာသည်။ဝုစ္စတေ၊ဆိုအပ်၏။(ဝါ) ဆိုဦးအံ့။] ဘာဂျဝါ (ပ) တတောတိ၊ဟူသော။

(စ) ဣမိဿာ ဂါထာယ၊ ဤဂါထာ၏။ဝသေန၊အစွမ်းဖြင့်။အဿ ပဒဿ၊ဤ ဘဂဝါပုဒ်၏။ဝိတ္ထာရတော၊အကျယ်ဖြစ်သော။အတ္တော၊အနက်ကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

(ဆ) သောစ၊ထိုအကျယ်အနက်ကိုလည်း။ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌။ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသေ၊ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသ၌။မယာ၊ငါ အဋ္ဌကထာ ဆရာသည်။ဝုတ္တောယေဝ၊ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။

✱ ယော ဘဂဝါ၊အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။ယတော၊အကြင့်ကြောင့်။ဘာဂျဝါ၊ဘုန်းကံ ပါရမီ ရှိတော်မူ၏။တတော။ထို့ကြောင့်။သော ဘဂဝါ၊သည်။ဘဂဝါ၊ဘဂဝါ မည်တော်မူ၏။(ယော ဘဂဝါ၊ ယတော) ဘဂ္ဂဝါ၊ချိုးဖျက်အပ်ပြီးသော ကိလေသာ ရှိတော်မူ၏။ တတော၊ထို့ကြောင့်။သော ဘဂဝါ၊သည်။ဘဂဝါ၊မူ၏။(ယော ဘဂဝါ၊ ယတော) ဘဂေဟိ၊ ဣဿရိယ စသည့် အပြား ဘုန်းခြောက်ပါးတို့နှင့်။ယုတ္တော၊ယှဉ်တော်မူ၏။တတော၊ထို့ကြောင့်။သော ဘဂဝါ၊သည်။ဘဂဝါ၊မူ၏။(ယော ဘဂဝါ၊ ယတော) ဝိဘတ္တဝါ၊ကုသိုလ်စသား, များအပြားဖြင့်, တရားတို့ကို ဝေဖန်တော်မူပြီ။တတော၊ထို့ကြောင့်။သော ဘဂဝါ၊သည်။ဘဂဝါ၊မူ၏။(ယော ဘဂဝါ၊ ယတော) ဘတ္တဝါ၊ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မတို့ကို မှီဝဲတော်မူပြီ။တတော၊ထို့ကြောင့်။သော ဘဂဝါ၊သည်။ဘဂဝါ၊မူ၏။(ယော ဘဂဝါ၊ ယတော) ဘဝေသု၊ဘဝတို့၌။ဝန္တဂမနော၊ထွေးအန်ပြီးသော သွားကြောင်း တဏှာရှိတော်မူ၏။ (ဝါ) သွားကြောင်း တဏှာကို ထွေးအန်တော်မူပြီ။တတော၊ထို့ကြောင့်။သော ဘဂဝါ၊သည်။ဘဂဝါ၊ဘဂဝါ မည်တော်မူ၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၂၁၆။)

➢ ❷ ။ (စ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် ဘဂဝါဟူသည် အလေးပြုအပ်

http://www.dhammadownload.com

သော ဆရာတည်းဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းအနက်ကိုပင် လောကသင်္ကေတအား ဖြင့် ပြီးစေလို မြဲစေလိုသော ဆရာသည် (ခ) ဝါကျကိုမိန့်။

(ခ) သို့/ အာစရိယဂါရဝေ ဘဂဝါ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဘဂဝါဟူ သော ပုဒ်သည် အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဆရာဟူသော အနက်ကို ဟော၏ဟု မိန့် ဆိုတော်မူ၏။ ဘဂဝါဟူသောပုဒ်သည် ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးသခင် ဘုရားရှင်ကိုသာ ဟောသည် မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် ဘဂဝါတိ ဂရု-ဟု ဆရာ ဖွင့်ပြခြင်းသည် အဘယ်သို့လျှင် သင့်ပါအံ့နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျကိုမိန့်။

(ဂ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ဆရာကို (ဝါ) အလေးပြုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို လောက၌ ဘဂဝါဟူ၍ ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ အကယ် ၍ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အနက်ကြောင့် ဘဂဝါမည်ငြားအံ့၊ ယင်းသို့ မည်သည် ရှိသော် ဤမြတ်စွာဘုရားသည်သာ အလွန်အကဲအားဖြင့် (ဝါ) အလွန်အကဲရှိသည်ဖြစ် ၍ ဘဂဝါမည်၏ဟု ပြလိုရကား (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဗျတိရေကစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် အလေးအမြတ်ပြု အပ်သော ဆရာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို လောက၌ ဘဂဝါ-ဟု ဆိုအပ်သည်ကို ပြဆို၏။ အကယ်၍ မြတ်စွာဘုရားသည် အလေးပြုအပ်သော ဆရာဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ် မဖြစ်ငြားအံ့ ဘဂဝါ ဂရု-ဟု ဆရာဖွင့်ပြသော စကားသည် မသင့်ရာ၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) ဝါကျကိုမိန့်။

(ဃ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ခ+ဂ) တို့ဖြင့် ဘုရားရှင်သည် လောက၌ ဆရာ ဖြစ်ပုံကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ သာသနာတော်၌လည်း ဘုရားရှင်၏ ဆရာဖြစ်ပုံကို ပြ တော်မူလိုသော ဆရာသည် (ဃ) ဝါကျကိုမိန့်။

(ဃ) သို့/ သာစရိယဝါဒ ။ ။ ဆရာ၊ဆရာသည် (ခ+ဂ) တို့ဖြင့် ဘဂဝါပုဒ်၏ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဆရာဟူသော အနက်ဟောရာ၌ လောကီဆရာတို့အလိုအား ဖြင့် ပြဆို၏။ လောကီ နယ်ပယ်၌သာလျှင် အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဆရာကို ဘဂဝါ ဟု ဆိုကြပါသလော။ သာသနာ၌ကား မည်သို့ ဆိုကြပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်

ကား- သာသနာတော်၌လည်း မြတ်စွာဘုရားကို ဂရုဟူ၍ပင် ဆိုကြပါ၏ဟူလို။

(စ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (င) ဖြင့် လောကီဆရာတို့ အလိုအားဖြင့် ဘဂဝါ ပုဒ်၏ အဖွင့်ကိုပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ သာသနိကဆရာတို့အလိုအားဖြင့် ၎င်း ဘဂဝါပုဒ်၏ အဖွင့်ကိုပြခြင်းငှာ (စ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် ဤ ဘဂဝါဟူသော ပုဒ်၏အနက်ကို အကျယ်အားဖြင့် သိထိုက်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ဝိတ္ထာရတ္ထကို ဆရာပင် ဆိုပါသလော။ အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) ဝါကျကိုမိန့်။

➤ ❷ ။ | **က+ခ+ဂ ဝါကျတို့ကို၌** | (၁) နနု ပါဠိယံ "ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ"တိ

http://www.dhammadownload.com

သာမညေန ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ "ဘဂဝါတိ ဂရု"တိ အာစရိယေန ဝုတ္တံ။

(၃) ဂရုံ ဟိ လောကေ ဘဂဝါတိ ဝဒန္တိ၊ အယဉ္စ သဗ္ဗဂုဏဝိသိဋ္ဌတာယ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဂရု။ (၄) တသ္မာ "ဘဂဝါတိ ဂရု"တိ ဝုတ္တံ။

[စ+ဆ ဝါကျတို့ကိုရှု] (၁) နနု ဣမိဿာ ဂါထာယ ဝသေနသာ ပဒဿ ဝိတ္ထာရတော အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣမ ဝိတ္ထာရတော အတ္ထော န ဝုတ္တော။ (၃) သော စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တောယေဝ။

(၄) တသ္မာ ဣမ ဝိတ္ထာရတော အတ္ထော န ဝုတ္တော။

ပေါရာဏာ ပန ဝဏ္ဏယန္တိ ""တသ္မိံ သမယေ တိ ဝါ တေန သမယေနာတိ ဝါ ဧကံ သမယန္တိဝါ အဘိလာပမတ္တဘေဒေါ ဧသ၊ သဗ္ဗတ္ထ ဘုမ္မမေဝတ္ထော"" တိ၊ တသ္မာ ""ဧကံ သမယံ"" န္တိ ဝုတ္တေပိ ""ကေသ္မိံ သမယေ""တိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ (ဋ၊၃၄) ၌ စာစုဉ္စထုတ်ပုံ

(၁) နနု အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ဧကံသမယန္တိ ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ကေသ္မိံ သမယေတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ (၃) ယသ္မာ ပန ပေါရာဏာ ဝဏ္ဏယန္တိ "တသ္မိံ သမယေတိ ဝါ တေန သမယေနာတိ ဝါ ဧကံ သမယန္တိဝါ အဘိလာပမတ္တဘေဒေါ ဧသ၊ သဗ္ဗတ္ထ ဘုမ္မမေဝတ္ထောတိ၊ တသ္မာ။ (ဝါ) ယသ္မာ ပန ဧတ္ထ အဓိကရဏတ္ထော၊ တသ္မာ။ (၄) ကေသ္မိံ သမယေတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

➤ ❾ ။ ဘဂါ အဿ သန္တီတိ ဘဂဝါ။ (၃) ဘဂ-အရ ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ဝန္တပစ္စည်းအရ ဘုရားရှင်ဖြစ်၍ ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမွန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဘုရားရှင်၏ ခန္ဓာပဉ္စကဖြစ်တော်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဘာဂျဝါ, ဘဂ္ဂဝါ, ဗုဒ္ဓေါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဂရုတိ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ ဥဂ္ဂတော ပါကဋော ဘဝတီတိ ဂရု။

(၃) ထင်ရှားကျော်စောခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ထင်ရှား ကျော်စောသော ဆရာဟူသော အနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အာစရိယ, အာစေရ, နိဿယဒါယက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဂရုတိ သိဉ္စတိ သိဿေသု မေတ္တာဒကေနာတိ ဂရု။ (၃) တပည့်သားတို့အပေါ်၌ မေတ္တာရေ သွန်းလောင်းခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တပည့်သားတို့ အပေါ်၌ မေတ္တာရေ သွန်းလောင်းသော ဆရာဟူသော အနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တူပြီ။

ဝုစ္စတိ အတ္ထော ဧတေနာတိ ဝစနံ။ (သဒ္ဒေါ) (၃) ပြောဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပြောဆိုကြောင်း သဒ္ဒါဟူသော ဖြစ်အနက်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သဒ္ဒ, ဝါစက, ကထာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဝုစ္စတီတိ ဝစနံ။ (အတ္ထော) (၃) ပြောဆိုခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ (၅) ပြောဆိုအပ်သော အနက်ဟူသော ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အတ္ထ, အဘိဓေယျ, ဝါစ္စ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သရတိ ပဝတ္တတီတိ **သစ္စွာ**။ (၃) ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သီလစသောဂုဏ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သကလ, ကေဝလ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဂုဏေတိ ပကာသေတိ အတ္တနော ဒဗ္ဗန္တိ **ဂုဏော**။ (၃) ထင်ရှားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သီလ-စသော ဂုဏ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) အာနိသံသ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဝိသေသိယတေတိ ဝိသိဋ္ဌော။ သဗ္ဗေ ဂုဏာ **သဗ္ဗဂုဏာ**။

သဗ္ဗဂုဏေဟိ ဝိသိဋ္ဌော **သဗ္ဗဂုဏဝိသိဋ္ဌော**။ (၃) သီလ-စသော အလုံးစုံသော ဂုဏ်တို့၏ ထူးသော မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြတ်စွာဘုရားသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သကလဂုဏ-ဝိသိဋ္ဌော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သဗ္ဗဂုဏဝိသိဋ္ဌဿ ဘာဝေါ **သဗ္ဗဂုဏဝိသိဋ္ဌတာ**။

➤ ❼ ။ (ဂ) ၌ **သဗ္ဗဂုဏဝိသိဋ္ဌတာယ**-ပါတ်၏ သမ္ဗန်ကား- ဣမဿ ဘဂဝတော ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) (ဂ) ၌ **တဿ**-ကို တဘော ဂရုတ္တာ-ဟု ပါတ်ပြင်လျှင် တဿ ဗုဒ္ဓဿ/ဘဂဝတော-ဟု သမ္ဗန်ခံပါ။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် ဘဂဝါသဒ္ဒါသည် အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဆရာဟူသော အနက်ကို ဟော၏ဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ/သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် ဘဂဝါသဒ္ဒါသည် အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဆရာဟူသော ဒြဗ်အနက်ကို ဟောရာ၌ လောကသင်္ကေတယုတ္တိအားဖြင့် ပြီးစီး နိုင်မြဲစေပါသည်။(ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အနက်ကြောင့် ဘဂဝါမည်ခဲ့သော် ဤ မြတ်စွာ ဘုရားသည်သာ အလုံးစုံသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် ထူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သတ္တဝါအားလုံးတို့၏ ဆရာ၊ သတ္တဝါအားလုံးတို့၏ အလေးအမြတ်ပြုရာဖြစ်၍ အတိသယနည်းဖြင့် ဘဂဝါ မည်သည့်အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ၌ သေဋ္ဌ-ဖြင့် ဘဂဝါသဒ္ဒါ၏ သေဋ္ဌအနက်ဒြဗ်ကို ဟောသည့်အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဥတ္တမံ-ဖြင့် ဘဂဝါသဒ္ဒါ၏ ဥတ္တမအနက်ဟောသည့်အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဂရု-ဖြင့် ဘဂဝါသဒ္ဒါ၏ ဘာရိယဋ္ဌဝါစီ ရုဠှီ အနိပ္ဖန္န ဖြစ်၍ ဂရုအနက်ဟောသည့်အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

ဂါရဝယုတ္တော-ဖြင့် ဘဂဝါသဒ္ဒါ၏ ဂရုအနက်ဟောခြင်းကား မြတ်စွာဘုရားသည် မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော သီလ-စသော အလေးပြုထိုက်သော ဂုဏ်ရှိသောကြောင့် ဂရု

http://www.dhammadownload.com

မည်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဇ) ၌ ဘာဂျဝါ-ဖြင့် ဘဂဝါ၌ ဘာဂျပုဒ် ဝန္တပစ္စည်းအဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-လိင်ပဒ၊ ပစ္စယပဒ) ဘဂဝါဟူသော ပုဒ်ကို ဘာဂျံ အဿ အတ္ထီတိ ဘဂဝါ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဝန္တုပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိအနက်၌ သက်--ရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ဘာဂျဝါ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာ-၌ အာကို အရဿပြု၊ ယ-ကိုချေ၍ ဘဂဝါ-ဟု နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ပြီးသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဘဂ္ဂဝါ-ဖြင့် ဘဂဝါ၌ ဘဉ္ဇဓာတ် တဝန္တုပစ္စည်း အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ၊ ဒု-ပစ္စယပဒ) ဘဂဝါပုဒ်ကို ပဉ္စမာရေ အဘဉ္ဇီတိ ဘဂဝါ-ဟု ဝစနတ္ထပြု--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တဝန္တုပစ္စည်း၏ အတိတ်ကာလ, ကတ္တားအနက်၌သက်--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဘဂ္ဂဝါဟု ဆိုလိုလျက် ဂ-တစ်လုံးကိုချေ၍ ဘဂဝါ-ဟု နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ပြီးသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ယုတ္တော ဘဂေဟိ-ဖြင့် ဘဂဝါ၌ ဘဂပုဒ်+ဝန္တုပစ္စည်း၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-လိင်ပဒ၊ ပစ္စယပဒ) ဝန္တုပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိအနက်၌ သက်--ရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ဘဂါ အဿ သန္တီတိ ဘဂဝါ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝိဘတ္တဝါ-ဖြင့် ဘဂဝါ၌ ဝိပုဗ္ဗ ဘဇဓာတ်+တဝန္တုပစ္စည်း၏အဖြစ်ကိုရင်း(ဒု-ဓာတုပဒ၊ ဒု-ပစ္စယပဒ) ဘဂဝါပုဒ်ကို ဝိဘတ္တဝါတိ ဘဂဝါ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရ--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဘဇဓာတ်၏ ဘာဂအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ထဝန္တုပစ္စည်း၏ အတိတ်ကာလ, ကတ္တားအနက်၌ သက်--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဝိဘတ္တဝါ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဝိ-ကိုချေ၊ တ-သံယုဂ်ကိုချေ၊ တ-ကို ဂ-ပြု၍ ဘဂဝါ-ဟု နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ပြီးသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဘတ္တဝါ-ဖြင့် ဘဂဝါ၌ ဝိပုဗ္ဗ ဘဇဓာတ်+တဝန္တုပစ္စည်း၏အဖြစ်ကိုရင်း(ဒု-ဓာတုပဒ၊ ဒု-ပစ္စယပဒ) ဘဂဝါပုဒ်ကို ဒိဗ္ဗဗြဟ္မ အရိယဝိဟာရာဒယော ဘဇိ သေဝိ ဗဟုလံ အကာသီတိ ဘဂဝါ-ဟု ဝစနတ္ထပြု--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဘဇဓာတ်၏ မှီဝဲခြင်း=သေဝန အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) တဝန္တုပစ္စည်း၏ အတိတ် ကာလ, ကတ္တားအနက်၌ သက်--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဘတ္တဝါ-ဟု ဆိုလိုလျက် တ-သံယုဂ်ကိုချေ၊ တ-ကို ဂ-ပြု၍ ဘဂဝါ-ဟု နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ပြီးသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝန္တဂမနော ဘဝေသု-ဖြင့် ဘဂဝါကား တတိယာ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်ပဒ) ဘဂဝါပုဒ်ကို ဘဝေသု (တဏှာသင်္ခါတံ) ဂမနံ အနေန ဝန္တန္တိ ဘဂဝါ-ဟု တတိယာ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ဝစနတ္ထပြု--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယင်းသမာသ်၏ ကတ္တားအနက် ဟောသည်၏--ရင်း (သမာသလိင်တ္ထ) ဘဂဝါ-၌ ဘဝေသု ဝန္တဂမနော-ဟု ဆိုလိုလျက် ဘဝေသု-မှ ဘ-ကိုယူ၍ ဝေ, သု-ကိုချေခြင်း၊ ဝန္တမှ ဝ-ကိုယူ၍ န္တကိုချေခြင်းအားဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

ဘဝါဂ-မှ ဝနှင့်ဂ ရှေ့နောက်ပြန်ခြင်း နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ပြီးသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္တ) သိစေ။

➤ ၀ ။ **ဘုရားရှင်သည်သာ သတ္တဝါအားလုံးတို့၏ အမြတ်ဆုံး ဂါရဝဋ္ဌာန ဖြစ်တော်မူပုံ** ။ ။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဥပမာ မပြုနိုင်လောက်အောင် အစွမ်းသတ္တိရှိသော သီလ-စသော ဂုဏ်တော်အထူးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောကြောင့်ရင်း၊ အလုံးစုံသော ကျေးဇူးမဲ့ကို ပယ်ရှားခြင်း ရှေ့သွားရှိသည်ဖြစ်၍ အကြွင်းမရှိအောင် စီးပွားချမ်းသာကို ဆောင်သော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂ မနောပယောဂ၏ ပြည့်စုံခြင်းအားဖြင့် သတ္တဝါအပေါင်း၏ ကျေးဇူးဥပကာရကို စင်စစ် ပြုတော်မူလေ့ရှိသောကြောင့်ရင်း၊ အနန္တလောကဓာတ်၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့၏ အမြတ်ဆုံး ဂါရဝဋ္ဌာန ဖြစ်တော်မူပါသည်။

➤ ၁၀ ။ (ဃ) **ဝုစ္စတိ–၌ ဝစနတ်အရ** - ဘဂဝါ-ဟု ပြောဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သန္တာန်၌ ဆန္ဒ အဓိမောက္ခ ဝီရိယ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။

(၁) ၎င်းစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) မနသာ ဝဝတ္ထာပိတဖြစ်သော ဘဂဝါဟူသောပုဒ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ထိုဘဂဝါ သဒ္ဒါ၏ သေဋ္ဌဂုဏ်, ဥတ္တမဂုဏ်, ဂါရဝယုတ္တဂုဏ်ရှိသော အနက်ကို ဟောနိုင်ခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝမည်၏။ (၄) ဘဂဝါ-ဟု ဆိုသဖြင့် သေဋ္ဌ, ဥတ္တမ, ဂါရဝယုတ္တဂုဏ်ရှိသော ဘုရားရှင်ကို အောက်မေ့သတိရခြင်း၊ သတိ သမာဓိ ကာယိကသုခ စေတသိကသုခ ရရှိခြင်းနှင့် သုဂတိ ပရာယဏ စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(ခ) **၌ ဘဂဝါ ဝစန္တိကို ၌** ။ ။ (၁) ဘဂဝါ-ဟု ပြောဆိုသူတို့သန္တာန်၌ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) မြတ်စွာဘုရားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) မြတ်စွာဘုရား၏ ကျောက်ထီးတန္ဓု အလေးအမြတ်ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်နှင့် မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော အလုံးစုံသော သီလဂုဏ်တို့ဖြင့် အလေးအမြတ်ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သီလ-စသော ဂုဏ်တော်တို့ဖြင့် သတ္တဝါအားလုံးတို့ထက်မြတ်သော အနုတ္တရ အသဒိသ အတုလဂုဏ်တော်ကို အာရုံယူ၍ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ပွားများနိုင်ခြင်းစသော အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၅၈)

(က) ဣမိဿာ ဂါထာယ ဝေသေနဿ ပဒဿ ဝိတ္ထာရတော အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ခ) သော စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တောယေဝ။ (ရှေ့ဝါကျ၌ ပေးပြီး)

(ဂ) ဧတ္တာဝတာ စေတ္ထ "ဧဝံ မေ သုတ"န္တိ ဝဒန္တေန ယထာသုတံ ဓမ္မံ ဒဿေန္တော ဘဂဝတော ဓမ္မကာယံ ပစ္စက္ခံ ကရောတိ၊ (ဃ) တေန "နယိဒံ အတိက္ကန္တသတ္ထုကံ ပါဝစနံ၊ အယံ ဝေါ သတ္ထာ"တိ သတ္ထု အဒဿနေန ဥက္ကဏ္ဌိတံ ဇနံ သမဿာသေတိ၊ (၄၊၃၅)

➤ ၁ ။ (ဂ) စ၊ဆက်ဦးအံ့။ဧတ္ထ၊ဤ နိဒါန်းစကားရပ်၌။ဧတ္တာဝတာ၊ဤမျှအတိုင်း

http://www.dhammadownload.com

အရှည်ရှိသော။ဝေံ မေ သုတန္တိ ဝစနေန၊ဧဝံ မေ သုတံ-ဟူသော စကားဖြင့်။ယထာသုတံ၊ အကြင် အကြင် ကြားနာအပ်ပြီးသော။ဓမ္မံ၊တရားကို။ဒဿေန္တော၊ပြခြင်းကြောင့်။(ဝါ) ပြတော်မူသော။ (ထေရော၊အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်) ဘဂဝတော၊၏။ဓမ္မကာယံ၊တရားတည်းဟူသော ကိုယ်တော်ကို။ပစ္စက္ခံ၊မျက်မှောက်ကို။ကရောတိ၊ပြု၏။

(ဃ) တေန၊ထိုသို့ ဓမ္မကာယကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းကြောင့်။ဣဒံ ပါဝစနံ၊ဤမြတ်သော ဘုရားစကားတော်သည်။အတိက္ကန္တသတ္ထုကံ၊ကွယ်လွန်ပြီးသော ဆရာရှိသည်။န၊ မဟုတ်။အယံ၊ဤတရားတော်သည်။ဝေါ၊သင်တို့၏။သတ္ထာ၊ဆရာတည်း။ဣတိ၊သို့။သတ္ထု၊ မြတ်စွာဘုရားကို။အဒဿနေန၊မဖူးမြင်ရခြင်းကြောင့်။[ဝါကျ] (တနည်း)သတ္ထုအဒဿနေန၊ မြတ်စွာဘုရားကို မဖူးမြင်ရခြင်းကြောင့်။[သမာသ်] ဥက္ကဏ္ဌိတံ၊ပျင်းရိနေသော။(ဝါ) ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ အသက်ရှင်ရခြင်းသို့ ရောက်သော။(ဝါ) အထက်၌တည်သော လည်ရှိသော။ဇနံ၊သတ္တဝါအပေါင်းကို။သမဿာသေတိ၊သက်သာရာ ရစေ၏။ (ဘာဋီ-၂၁၈။)

➢ ❷ ။ (ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ဧဝံ မေ သုတံ-ဟူသော စကားဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဓမ္မကာယကို မျက်မှောက်ပြု၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ဓမ္မကာယကို မျက် မှောက်ပြုသဖြင့် အဘယ်ဂုဏ် အဘယ်အကျိုးရှိပါသနည်း။ ရအပ်သော အကျိုး ဂုဏ်ကို မပြဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

အမှာ/(ခ) ဝါကျ အတက်နှင့် စတုက္ကထုတ်ပုံ ရှေ့ဝါကျ၌ ရေးခဲ့ပြီ။

➢ ❹ ။ ဓမ္မသင်္ခါတော ကာယော **ဓမ္မကာယော**။ (၃) ဓမ္မ-ဟု ဆိုအပ်သော ဂုဏ်၏ ကာယနှင့် ဝိသေသန-ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြတ်စွာဘုရားဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဓမ္မသရီရ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အက္ခံ ဣန္ဒြိယံ ပတိဂတံ နိဿိတံ ပစ္စက္ခံ။ အက္ခေန ပတိဂတံ ပစ္စက္ခံ။

(၃) ဣန္ဒြေ၏ မှီသော မျက်မှောက်ဖြစ်ခြင်းနှင့် နိဿယ-နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မျက်မှောက်ပြုအပ်သော ဓမ္မသည် ဝစနီယ မည် ၏။ (၆) ဣန္ဒြိယဂ္ဂယှ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပကဋ္ဌံ ဥတ္တမံ ဝစနံ **ပါဝစနံ**။ (၃) မြတ်သောဂုဏ်၏ မြတ်စွာဘုရား စကားတော်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြတ်စွာဘုရား စကားတော်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပိဋက,ပါဠိ, ဓမ္မ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများ သည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အတိက္ကန္တော သတ္ထာ ယသ္မိန္တိ **အတိက္ကန္တသတ္ထုကံ**။ (၃) လွန်ပြီးသော ဆရာ၏ တရားတော်နှင့် သံ သာမိ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(၅) စကားတော်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အတီတသတ္ထုက-စသော ပရိယာယ်

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ (ဃ) ၌ **ဓဇာနေ**-ကို တာဒိသတ္တာပစ္စက္ခကရဏတ္ထာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် - အာယသ္မတော အာနန္ဒတ္ထေရဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

အတိက္ကန္တသတ္ထုကံ-ကို အတိက္ကန္တသတ္ထုကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် - ဣမဿ ပါဝစနဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

❶ ❷ ။ **ဓနံ သမဿာဒေသတိ-အရ** ။ ။ သက်သာမှုကိုရသော သတ္တဝါအပေါင်း၏ ပီတိ သောမနဿ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဥာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရဝ/ ဟဿဥာယိဘာဝ, ဟာသရသ မည်၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ မြတ်သော စကားတော်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ မြတ်စွာဘုရား စကားတော်သည် လွန်သော ဆရာမရှိခြင်း၊ တရားတော်၏ ဆရာ၏အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ဆင်းရဲမှု မရှိတော့ခြင်း, မပျင်းရိခြင်း, တရားကို ယုံကြည်ခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဋီကာ (၄၁)

(က) အန္တရာစ ရာဇဂဟံ အန္တရာစ နာဠန္ဒန္တိ အန္တရာသဒ္ဒေါ ကာရဏ ခဏ စိတ္တ ဝေမဇ္ဈ ဝိဝရာဒီသု ဒိဿတိ၊ (ခ) "တဒန္တရံ ကော ဇာနေယျ အညတြ တထာဂတာ" တိ စ "ဓနာ[illegible] မဇ္ဈန္တိကမ္ဟိ တွဉ္စ ကိမန္တရ" န္တိ စ အာဒီသု ဟိ ကာရဏေ အန္တရာသဒ္ဒေါ၊ "အဒ္ဒသ မံ ဘန္တေ အညတရာ ဣတ္ထီ ဝိဇ္ဇန္တရိကာယ ဘာဇနံ ဓောဝန္တီ" တိ အာဒီသု ခဏေ၊ ယဿန္တရတော န သန္တိ ကောပါ" တိ အာဒီသု စိတ္တေ၊ "အန္တရာ ဝေါသာနမာပါဒီ" တိ အာဒီသု ဝေမဇ္ဈေ၊ အပိစာယံ ဘိက္ခဝေ တပေါဒါ ဒွိန္နံ မဟာနိရယာနံ အန္တရိကာယ အာဂစ္ဆတီ" တိ အာဒီသု ဝိဝရေ၊

(ဂ) သွာယ မိဓ ဝိဝရေ ဝတ္တတိ၊ (ဃ) တသ္မာ ရာဇဂဟဿ စ နာဠန္ဒာယ စ ဝိဝရေတိ ဝေမဇ္ဈေတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ (င) အန္တရာသဒ္ဒေန ပန ယုတ္တတ္တာ ဥပယောဂဝစနံ ကတံ၊ (၄၁၊၃၅)

➤ ❶ ။ (က) အန္တရာစ ရာဇဂဟံ အန္တရာစ နာဠန္ဒန္တိ ဧတ္ထ၊--နာဠန္ဒာဟူသော ဤပါဌ်၌။(သမဘိနိဝိဌော၊ကောင်းစွာ အကျုံးဝင်သော။) အန္တရာသဒ္ဒေါ၊အန္တရာသဒ္ဒါသည်။ (ဝါ) ကို။ကာရဏ ခဏ စိတ္တ ဝေမဇ္ဈ ဝိဝရာဒီသု၊အကြောင်းဟူသော အနက်, ခဏဟူသော အနက်, စိတ်ဟူသောအနက်, အလယ်ဟူသော အနက်, အကြားဟူသောအနက် အစရှိသော အနက်တို့၌။ဒိဿတိ၊ထင်ရှား၏။ (ဝါ) တွေ့မြင်အပ်၏။

(ခ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။တထာဂတာ၊မြတ်စွာဘုရားကို။အညတြ၊ကြဉ်၍။ကော၊အဘယ်သူသည်။တဒန္တရံ၊ထိုအကြောင်းကို။ဇာနေယျ၊သိနိုင်ပါအံ့နည်း။ဣတိစ၊ဤပါဌ်ရပ်၌၎င်း။ ဇနာ၊လူတို့သည်။သင်္ဂမ္မ၊ပေါင်းဆုံ၍။ (ဝါ) စုရုံး၍။မဉ္စ၊တပည့်တော်မကိုရင်း။တွဉ္စ၊အရှင်ဘုရားကိုရင်း။မန္တေန္တိ၊တိုးတိုးပြောကြကုန်၏။(ဝါ)တိုင်ပင်ကြကုန်၏။အန္တရံအကြောင်းကား။ ကိံ၊အဘယ်နည်း။(တနည်း)ကိံ အန္တံ၊အကြောင်းမည်သို့ဟု မသိရ။ဣတိစ၊ဤပါဌ်ရပ်၌၎င်း။

http://www.dhammadownload.com

က္ကတိ အာဒီသုံ၊ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ကာရဏေ၊အကြောင်းဟူသောအနက်၌၊ အန္တရာသဒ္ဒေါ၊အန္တရာသဒ္ဒါသည်၊ဒိဿတိ၊ထင်ရှား၏။

ဘန္တေ၊မြတ်စွာဘုရား၊အညတရာ၊အမျိုးအမည်အားဖြင့် မထင်ရှားသော၊(ဝါ)တစ်ယောက်သော၊ဣတ္ထိ၊မိန်းမသည်၊ဝိဇ္ဇန္တရိကာယ၊လျှပ်စစ်ပျက်ဆဲခဏ၌၊ဘာဇနံ၊အိုးခွက်ကို၊ဓောဝန္တီ၊ဆေးနေစဉ်၊မံ၊တပည့်တော်ကို၊အဒ္ဒသ၊မြင်ပါပြီ၊ဣတိ အာဒီသု၊တို့၌၊ခဏေ၊ခဏဟူသောအနက်၌၊ဒိဿတိ၊၏။ ✱ ယဿ၊အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊အန္တရတော၊စိတ်၌၊ကောပါ၊စိတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ရာဂ အစရှိသော ကိလေသာတို့သည်၊န သန္တိ၊မရှိကုန်၊ဣတိ အာဒီသု၊တို့၌၊စိတ္တေ၊စိတ်ဟူသောအနက်၌၊ဒိဿတိ၊၏။ ✱ အန္တရာ၊အစ အဆုံးတို့၏ အလယ်၌၊ဝေါသာနံ၊ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊အာပါဒိ၊ရောက်ပြီ၊ဣတိ အာဒီသု၊တို့၌၊ဝေမဇ္ဈေ၊အလယ်ဟူသောအနက်၌၊ဒိဿတိ၊၏။ ✱ ဘိက္ခဝေ၊တို့၊အပိစ၊ဤသို့ပင် အစအမွန်က ပြည့်စုံခဲ့ပါသော်လည်း၊အယံ တပေါဒါ၊ဤ တပေါဒါမြစ်သည်၊ဒွိန္နံ မဟာနိရယာနံ၊လောဟကုမ္ဘီငရဲကြီး နှစ်လုံးတို့၏၊အန္တရိကာယ၊အကြားဖြင့်၊အာဂစ္ဆတိ၊စီးလာ၏၊ဣတိ အာဒီသု၊တို့၌၊ဝိဝရေ၊အကြားဟူသောအနက်၌၊ဒိဿတိ၊ထင်ရှား၏။

(ဂ)(ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်၊)ဣမေ၊ဤ အန္တရာစ ရာဇဂဟံ အန္တရာစ နာဠန္ဒံဟူသော ပါဠ်၌၊သွာယံ အန္တရသဒ္ဒေါ၊ထိုအန္တရသဒ္ဒါသည်၊ဝိဝရေ၊အကြားဟူသောအနက်၌၊ဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။ (ဃ) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်၊[ထိုသို့ အန္တရာသဒ္ဒါ၏ အကြားအနက်၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊] ရာဇဂဟဿစ၊ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ငင်း၊နာဠန္ဒာယစ၊နာဠန္ဒာမြို့၏ငင်း၊ဝိဝရေ၊အကြားဖြစ်သော အရပ်၌၊ဣတိ ဧဝံ၊ဤသို့၊ဧတ္ထ၊ဤ အန္တရာစ ရာဇဂဟံ အန္တရာစ နာဠန္ဒံ ဟူသော ပါဠ်၌၊အတ္ထော၊အနက်ကို၊ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။

(င)[**ပုစ္ဆာနှင့် ကိဉ္စာပိ ဝါကျထည့်၍ အနက်**] အာစရိယ၊ဆရာ၊ဧတ္ထ၊ဤပါဠ်၌၊ရာဇဂဟဿစ၊ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ငင်း၊နာဠန္ဒာယစ၊နာဠန္ဒာမြို့၏ငင်း၊ဝိဝရေ အကြားဖြစ်သော အရပ်၌၊ဣတိ အတ္ထော၊ဤကဲ့သို့သော ဆဋ္ဌီအနက်ကို၊ယဒိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊အကယ်၍ သိအပ်သည် ဖြစ်ငြားအံ့၊တသ္မာ၊ထိုသို့ သိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊သာမိဝစနံယေဝ၊ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ကိုသာလျှင်၊ကာတဗ္ဗံ၊ပြုအပ်၏၊ဥပယောဂဝစနံ၊ဒုတိယာဝိဘတ်ကို၊န ကာတဗ္ဗံ၊မပြုအပ်၊အထ၊ထိုသို့ ဒုတိယာဝိဘတ် မသက်အပ် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သာ သက်အပ်ပါလျက်၊ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်၊အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန၊သည်၊ဥပယောဂဝစနံ၊ကို၊ကတံ၊ပြုအပ်၏၊သာမိဝစနံ၊ကို၊န ကတံ၊မပြုအပ်၊ဣတိ အယံ၊ဤသည်ကား၊ပုစ္ဆာ၊အမေးတည်း။

ရာဇဂဟဿစ၊ငင်း၊နာဠန္ဒာယစ၊ငင်း၊ဝိဝရေ၌၊ဣတိ အတ္ထော၊ကို၊ဧတ္ထ၊ဤပါဠ်၌၊ကိဉ္စာပိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊အကယ်၍ကား သိအပ်ပါ၏ရှင့်။

(င) ပန၊ထိုသို့ ရာဇဂဟဿစ နာဠန္ဒာယစ-ဟု သမ္ဗန်အနက် ဖြစ်သင့်ပါသော်လည်း၊အန္တရာသဒ္ဒေန၊အန္တရာသဒ္ဒါနှင့်၊ယုတ္တတ္တာ၊ယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ဥပယောဂဝစနံ၊

http://www.dhammadownload.com

ဒုတိယာဝိဘတ်ကို။ကတံပြုအပ်ပြီ။[သာမိဝစနံ၊ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ကို။န ကတံ၊မသက်အပ်။]

➤ ❷။ (က) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ ဇဝံ မေ သုတံ-စသော ပုဒ်ခြောက်ခု အပေါင်း၏ ပုဒ်စဉ်အားဖြင့် အထူးထူး အပြားပြားဖြစ်သော အနက်ဖွင့်ကို ဖွင့်ပြခဲ့ပြီး၍ ယခုအခါ၌ အန္တရာစ ရာဇဂဟံ-စသော ပုဒ်တို့၏ အနက်ဖွင့်ကို ဖွင့်ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (က) ဝါကျကိုမိန့်။

(ခ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် အန္တရာသဒ္ဒါသည် ကာရဏ, ခဏ, စိတ္တ, ဝေမဇ္ဈ, ဝိဝရ အစရှိသော အနက်၌ ထင်၏ဟု အတ္ထုဒ္ဓါရကို ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းအနက်ကို ပြီးစေလိုရကား (ဝါ) ချဲ့ပြလိုသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် -- ထင်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ကာရဏတ္တ စသည်ကို ဟောသော အန္တရာသဒ္ဒါကို အာဂုံ ပါဠိတို့ဖြင့် အကျယ်ချဲ့ကာ မဖွင့်ပြတော့ ပြီလော။ ယင်းအန္တရာသဒ္ဒါ၏ ကာရဏတ္တ စသည်တို့၌ ဖြစ်ပုံ အကျယ်ဝိတ္ထာရကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့်--ထင်၏ဟု ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ အန္တရာသဒ္ဒါ၏ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သောအနက်ကို ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် --ထင်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ဤ **အန္တရာစ** ရာဇဂဟံ-စသော ပါဠ်၌ အန္တရာသဒ္ဒါသည် ကာရဏ, ခဏ, စိတ္တ, ဝေမဇ္ဈ, ဝိဝရ အစရှိသော အနက်တို့၌ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ရမည်လော။ ဤ၌ အန္တရာသဒ္ဒါသည် အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) ဝါကျကိုမိန့်။

ကား-- (ဂ) ဖြင့် ဤ၌ အန္တရာသဒ္ဒါသည် ဝိဝရအနက်၌ ဖြစ်၏ဟု ငါပြဆို၏ဟူလို

(ဃ) သို့/ **အယုတ္တာဒောဂစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ဤ အန္တရာ စ ရာဇဂဟံ-စသောပါဠ်၌ အန္တရာသဒ္ဒါသည် ဝိဝရအနက်၌ ဖြစ်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ထို သို့ဆိုသဖြင့် ဆရာ့အား အဘယ်ဂုဏ်ရှိပါသနည်း။ (ဝါ)အဘယ်အကျိုးရှိပါသနည်း။ ရအပ်သော အကျိုးကို မပြပြီလော။ အကယ်၍ ရအပ်သောအကျိုးကို မပြဆိုချေသော် ဆရာ့အား နိရတ္ထကဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၏ရင်း, နာဠန္ဒမြို့၏ရင်း အကြား၌ဟူသော အနက်ကို သိအပ်သောဟု ဆိုတော်မူ၏။ ဤအန္တရာစ-စသော ပါဠ် ၌ ဒုတိယာဝိဘတ် မဟုတ်လော။ ယင်းသို့ ဒုတိယာဝိဘတ်သာဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၏ရင်း, နာဠန္ဒမြို့၏ရင်း ဟူသော သမ္ဗန္ဓီအနက်ကို ဆိုအပ်ပါသနည်း။ (ဝါ) သမ္ဗန္ဓီအနက်၌ အဘယ့်ကြောင့် ဒုတိယာဝိဘတ်ကို သက်အပ်ပါသနည်း။ (င) မိန့်။

➤ ❸။ [က+ဂ ဝါကျတို့ကိုရှု] (၁) နနု အန္တရာသဒ္ဒေါ ကာရဏ ခဏ စိတ္တ ဝေမဇ္ဈ ဝိဝရာဒိသု ဒိဿတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သွာယ မိဓ ဝိဝရေ ဝတ္တတိ။ (၃) နနု

http://www.dhammadownload.com

တဒညေသံ အသမ္ဘဝေါ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ သွာယ မိဓ ဝိဝရေ ဝတ္တတိ။

[ယ+ဧ ဝါကျဇတ္တိုက်ပုံ] (၁) နနု ရာဇဂဟဿ စ နာဠန္ဒာယ စ ဝိဝရေတိ ဧဝမေတ္ထ တ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ (၂) အထ ကသ္မာ ဥပယောဂဝစနံ ကတံ။ (၃) နနု ရာဇဂဟ - နာဠန္ဒာသဒ္ဒါ အန္တရာသဒ္ဒေန ယုတ္တာ ဟောန္တိ။ (၄) တသ္မာ ဥပယောဂဝစနံ ကတံ။

* (ဧ) ဝါကျ၌ ပန-သဒ္ဒါ ထားမြေခြင်းအကြောင်း ။ ။ ပါဠိတော်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် နှင့် ရှိပါလျက် ရာဇဂဟဿစ နာဠန္ဒာယစ-ဟု ဖွင့်သော သံဝဏ္ဏနာဟူသော အနက်ကို မနှစ်သက်သောကြောင့် "ပန"သဒ္ဒါ ထားရပါသည်။

ပန သဒ္ဒါ၏အနက် /ဓောတကတ္ထ ။ ။ ဝက်ဝုစ်ဖြစ်၍ စပ်ရာယုတ်သောကြောင့် ဂရဟာအနက်ကို ထွန်းပြပါသည်။

➤ ❾ ။ တပ ဥဒကံ အဿာတိ တဓေါ၊/တပ ဥဒကံ ဧတ္ထာတိ တဓေါ၊

(၃) ပူသော ရေ၏ မြစ်နှင့် ဌာနီ ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပူသော ရေရှိရာဖြစ်သော မြစ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တပေါဒက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

နဒတိ သန္ဒတီတိ နဒီ။ (၃) မထင်မရှား အသံပြုခြင်း (ဝါ) စီးဆင်းခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြစ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) နိန္နဂါ, သဝန္တိ, သိန္ဓု-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဂါယန္တိ ဧတ္ထာတိ ဂါမော။ (၃) သီဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရွာဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သံဝသထ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အန္တတိ ဗန္ဓတီတိ အန္တရံ။ (၃) နှောင်ဖွဲ့ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အပေါက်အကြား အရပ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဗ္ဘန္တရ, အန္တရိက, ဝိဝရ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဝိဂတော ဝရော ဝါရဏံ အဿာတိ ဝိဝရံ။ (၃) ကင်းခြင်း ဝိဂတဂုဏ်၏ တားမြစ်ခြင်းနှင့် ဂုဏ် ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အပေါက်အကြားဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဗ္ဘန္တရ, အန္တရိက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများ သည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ပုညတော အယတိ ပဝတ္တတီတိ အဓယော။

အယိတဗ္ဗော ပတ္တဗ္ဗော အနုဘဝနဝသေန ပုညကာရကေနာတိ ဝါ အဓယော။

နတ္ထိ အယာ သုခဿာဒါ ဧတ္ထာတိ နိရယော။ (၃) သာယာအပ်သော သုခ မရှိခြင်း ဂုဏ်နှင့် ငရဲအရပ်ဌာန၏ ဂုဏ်-ဂုဏီ/အဘာဝ-အဘာဝဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ငရဲ အရပ်ဌာနသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) နရက-

http://www.dhammadownload.com

စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* မဟန္တိ ဝုဒ္ဓိံ ပါပုဏန္တီတိ မဟန္တာ၊ မဟန္တာစ တေ နိရယာစာတိ မဟာနိရယာ။ (တေသံ မဟာနိရယာနံ) (၃) မဟန္တ-အရ မဟန္တဘာဝ၏ နိရယ-အရ ငရဲဖြစ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၄) လောဟကုမ္ဘီ ငရဲဖြစ် သည် ဝစနီယ။ (၆) မဟာနရကာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ ယုတ္တတ္တာ-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ရာဇဂဟံ နာဠန္ဒန္တိ ပဒါနံ ဖြစ်ပါသည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

❻ ။ (ဏ) ဖြင့် အန္တရာစ ရာဇဂဟံ စသည်၌ အန္တရာသဒ္ဒါသည် ကာရဏ, ခဏ စိတ္တ, ဝေမဇ္ဈ-စသော အနက်များကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် အန္တရသဒ္ဒါ ကာရဏ-စသော အနက်များ ဟောနိုင်သော်လည်း ဤ အန္တရာစ ရာဇဂဟံ-၌ ဝိဝရအနက်ကိုသာ လိုအပ်၏၊ အခြားသော အနက်များကား မဖြစ်သင့်သော ကြောင့် မလိုအပ်ဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် အန္တရာစ ရာဇဂဟံ အန္တရာစ နာဠန္ဒန္တိ-၌ ဒုတိယာ အံဝိဘတ်သည် သမ္ဗန် အနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဝိဘတျတ္ထ)

(င) ဖြင့် ရာဇဂဟံ နာဠန္ဒံပုဒ်တို့၌ သမ္ဗန်အနက်ရှိသော်လည်း ဆဋ္ဌီဝိဘတ် မသက်အပ်၊ အန္တရာသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဒုတိယာဝိဘတ် သက်အပ်သည့်အဖြစ်ကို သိ စေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❼ ။ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်နှင့် နာဠန္ဒာမြို့တို့၏ အကြား ပမာဏ - တစ်ယူဇနာ။

➤ ❶❶ ။ (ဃ) ဝါကျ ဝေဒိတဗ္ဗော-၌ ဝိဓေယျအရ ။ ။ (၁) ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော နောင်လာ နောက်သား ပညာရှိ စာသင်သားတို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝ မည်၏။ (၂) သမ္ဗန် အနက်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ရာဇဂဟံ နာဠန္ဒံပုဒ်တို့၌ သမ္ဗန်အနက်ကို ကြံစည်မှုဟူသော ရှေးဦးစွာသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စိန္တာမယဉာဏ် စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝမည်၏။ (၄) ရာဇဂဟံ နာဠန္ဒံပုဒ်တို့၌ အံဝိဘတ်သည် သမ္ဗန်အနက်မှာ သက်ထား၏ဟု သိရှိရသဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်မြို့နှင့် နာဠန္ဒမြို့၏ အကြား၌ ဘုရားရှင် ခရီးသွားနေခိုက် ဖြစ်၏ဟု သိရခြင်း၊ ထိုသို့ သိရသဖြင့် ဗုဒ္ဓါသာတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများနိုင်ခြင်း စသော အကျိုး တရားများသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၆၂)

(က) ဤဒိသေသု စ ဌာနေသု အက္ခရစိန္တကာ "အန္တရာ ဂါမဉ္စ နဒိဉ္စ ယာတိ" တိ ဧဝံ ဧကမေဝ အန္တရာသဒ္ဒံ ပယုဉ္ဇန္တိ (ခ) သော ဒုတိယပဒေနပိ ယောဇေတဗ္ဗော ဟောတိ၊ (ဂ) အယောဇိယမာနေ ဥပယောဂဝစနံ န ပါပုဏာတိ၊ (ဃ) ဣဓ ပန ယောဇေတွာ ဧဝံ ဝုတ္တောတိ၊ (၄၊၃၅)

http://www.dhammadownload.com

➤ ❶ ။ (က) စ၊ဆက်ဦးအံ့။ဤဒိသေသု၊ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော။ဌာနေသု၊အရာတို့၌။အက္ခရ စိန္တကာ၊အက္ခရာ ပုဒ်ပါဌ်ကို ကြံစည်တတ်သော သဒ္ဒါဆရာတို့သည်။ အန္တရာ ဂါမဥ္စ နဒိဥ္စ ယာတီတိ၊ အန္တရာ ဂါမဥ္စ နဒိဥ္စ ယာတိဟူ၍။ဝေါ၊ဤသို့။ကေမေဝ၊တစ်ပုဒ်သာလျှင်ဖြစ်သော။အန္တရာသဒ္ဒံ၊အန္တရာသဒ္ဒါကို။ပယုဇ္ဇန္တိ၊ယှဉ်စေကြကုန်၏။

(ခ) သော၊ထိုအန္တရာ သဒ္ဒါသည်။(ဝါ) ကို။ဒုတိယပဒေနပိ၊နဒီဟူသော ဒုတိယပုဒ်နှင့်လည်း။ယောဇေတဗ္ဗော၊ယှဉ်စေထိုက်သည်။ဟောတိ၊၏။

(ဂ) (တသ္မိံ၊ထိုအန္တရာသဒ္ဒါကို။ဒုတိယပဒေန၊နှင့်။) အယောဇိယမာနေ၊မယှဉ်စေအပ်သော်။ဥပယောဂဝစနံ၊ဒုတိယာဝိဘတ်သည်။န ပါပုဏာတိ၊နဒီ- ပုဒ်သို့ မရောက်။

[ဂ-ဝါကျ **ဖော်တာလကာရနည်း**] အယောဇိယမာနေ၊မယှဉ်စပ်အပ်သည်ရှိသော်။အန္တရာသဒ္ဒဿ၊အန္တရာသဒ္ဒါ၏။အယောဇိယမာနတ္တာယေဝ၊မယှဉ်စပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။(ဟိတ်) ဥပယောဂဝစနံ၊ဒုတိယာ အံဝိဘတ်သည်။န ပါပုဏာတိ၊မရောက်နိုင်။(ဝါ) မသက်နိုင်။

(ဃ) ပန၊ချီးမွမ်းဖွယ်ရာ သမ္ဘာဝနာကား။က္လစိ၊ဤ အန္တရာစ ရာဇဂဟံ အန္တရာစ နာဠန္ဒံဟူသော ပါဌ်၌။ယောဇေတွာဝ၊နောက်ပုဒ်၌ တိုက်ရိုက် ယှဉ်စေ၍သာ။ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန၊သည်။) ဝုတ္တော၊လျှောက်အပ်ပြီ။က္လတိ၊ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

➤ ❷ ။ (က) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ အန္တရာစ ရာဇဂဟံ-စသော ဝါကျတို့ဖြင့် အန္တရာသဒ္ဒါ၏ အယှဉ်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် ဖြစ်သင့်ခြင်းကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ သာသနာတော်၌သာ အန္တရာအယှဉ်မှာ ဒုတိယာ ဝိဘတ်ကို ရသင့်သည် မဟုတ်၊ လောက၌လည်း အန္တရာအယှဉ်မှာ ဒုတိယာ ဝိဘတ်ကို ရသင့်၏ဟု ပြလိုသော ဆရာသည် (က) မိန့်။

(က) သို့/ဆရာ၊ ဆရာသည် အန္တရာစ ရာဇဂဟံ-စသော ဝါကျတို့ဖြင့် အန္တရာသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ဒုတိယာ ဝိဘတ် သက်အပ်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ဤကဲ့သို့ ခပ်သိမ်းသော အရာတို့၌ပင် အန္တရာသဒ္ဒါတစ်ပါးနှင့် ယှဉ်သလော။/လောကမဖက်

၁ သနာတော်သက်သက်၌သာ ဤကဲ့သို့ အန္တရာသဒ္ဒါအယှဉ် ဒုတိယာဝိဘတ် ရအပ်သည်ကို ဆိုအပ်ပါသလော။ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်--(က) မိန့်။

(ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဤသို့သော အရာတို့၌ အက္ခရစိန္တက သဒ္ဒဝိဒူ ဆရာတို့သည် "အန္တရာ ဂါမဥ္စ နဒိဥ္စ ယာတိ"ဟူ၍ တစ်ခုသော အန္တရာသဒ္ဒါကို ယှဉ်ကုန်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ထိုအန္တရာသဒ္ဒါကို ဂါမဥ္စ-ဟူသော ပထမပုဒ်နှင့်သာ ယှဉ်အပ်ပါသလော။ အဘယ်ပုဒ်နှင့်လည်း ယှဉ်အပ်ပါသေးသနည်း။ (ခ) ကိုမိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ထိုအန္တရာသဒ္ဒါကို နဒီဟူသော ဒုတိယပုဒ်ဖြင့်လည်း ယှဉ်စပ်ထိုက်၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ မယှဉ်စပ်အပ်သော် အဘယ်အပြစ် ဖြစ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) ကိုမိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) **သို့/ အနုသန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် အန္တရာသဒ္ဒါကို နဒီ-ဟူသော ဒုတိယ ပုဒ်နှင့်လည်း ယှဉ်အပ်၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ထိုအန္တရာသဒ္ဒါကို နဒီ-ဟူသော ဒုတိယပုဒ်နှင့် မယှဉ်အပ်သည်ရှိသော် ရောက်ရှိနိုင်သော အပြစ်ဒေါသကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ဂ) ဝါကျကိုမိန့်။

➤ ❷ ။ [က+ခ+ဂ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ဤဒိသေသု စ ဌာနေသု အက္ခရစိန္တကာ "အန္တရာ ဂါမဉ္စ နဒိဉ္စ ယာတိ"တိ ဧဝံ ဧကမေဝ အန္တရာသဒ္ဒံ ပယုဉ္ဇန္တိ၊ (၂) အထ ကသ္မာ သော ဒုတိယ ပဒေပိ ယောဇေတဗ္ဗော။ (၃) အယောဇိယမာနေ ဥပယောဂဝစနံ န ပါပုဏာတိ။ (၄) တသ္မာ သော ဒုတိယပဒေပိ ယောဇေတဗ္ဗော။

[ဂ-ဝါကျကို၌] (၁) အပိသု မံ အဂ္ဂိဝေဿန တိသော ဥပမာ ပဋိဘံသုတျာဒိသု ဝိယ နနု အန္တရာသဒ္ဒေ အယောဇိယမာနေပိ ဥပယောဂဝစနံ ပါပုဏာတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဥပယောဂဝစနံ န ပါပုဏာတီတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု အန္တရာသဒ္ဒေန အယောဇိယ မာနော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဥပယောဂဝစနံ န ပါပုဏာတီတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❸ ။ အက္ခရံ စိန္တေန္တိ လိင်္ဂဝိဘတ္တိယာဒိဟီတိ **အက္ခရစိန္တကာ**။ (၃) လိင်ဝိဘတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့် အက္ခရာ စသည်ကို ကြံစည်တတ်ကုန်သော သဒ္ဒါဆရာတို့၏ ကြံစည်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည်ဝင်း၊ အက္ခရာ စသည်၏ ကြံစည်ခြင်းကြိယာနှင့် အာရုံ+ အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်ဝင်း ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) သဒ္ဒါဆရာ တို့ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သဒ္ဒဝိဒူ၊ နေရုတ္တိကာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများ သည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ **အယောဇိယမာနေ**-ကို အယောဇိယမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တဿ အန္တရာသဒ္ဒဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် ဤသို့ အန္တရသဒ္ဒါယှဉ်ရာဝယ် သာသနာကျမ်း၌သာ ဒုတိယာ ဝိဘတ် သက်အပ်သည် မဟုတ်၊အက္ခရစိန္တက သဒ္ဒဝိဒူတို့ အယူဝါဒ လောကီသဒ္ဒါကျမ်း များ၌လည်း အန္တရသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ရာဝယ် ဒုတိယာဝိဘတ် သက်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် လောကီကျမ်း၌ အန္တရသဒ္ဒါ တစ်ပုဒ်သာ ယှဉ်သော်လည်း အနက်အားဖြင့် အာဝုတ္တိနည်း အဓိကာရနည်းအားလျော်စွာ ရသင့်၍ နောက်ပုဒ်၌လည်း ယှဉ်၍ လိုက်၍ ပေးရမည့်အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် အန္တရာသဒ္ဒါကို နောက်ဖြစ်သော ဒုတိယာပုဒ်သို့ လိုက်၍ မယှဉ်ခဲ့သော် ယင်းနောက်ပုဒ်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် မသက်နိုင်ခြင်း အပြစ်ရောက်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ် ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် လောကီကျမ်းများ၌ အန္တရာ တစ်ပုဒ်ယှဉ်ရာဝယ် နှစ်ပုဒ် သုံးစွဲပြီး အနက်

http://www.dhammadownload.com

အားဖြင့် လိုက်၍ ပေးရသေး၏၊ ဤ အန္တရာစ ရာဇဂဟံ အန္တရာစ နာဠန္ဒံ-ဟူသော သာသနာပုဒ်၌ကား နှစ်ပုဒ်လုံးယှဉ်ထားသဖြင့် သမ္ဘန်အနက်မှာ ဒုတိယာဝိဘတ် သက်ထားပုံ ပို၍ထင်ရှားပါသည်ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➢ **၀ ။ အက္ခရစိန္တကာ-၌ အက္ခရ-အရ ။** ။ ထိုအက္ခရာလျှင် အခြေခံ အကြောင်းရင်းရှိသောကြောင့် ပုဒ် ပါဌ် ဝါကျ ဂန္ထ စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

(စ) ဝါကျဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။ (ခ) ဝါကျဖြင့် လောကီကျမ်းဝယ် အန္တရာသဒ္ဒါ တစ်ခုတည်းကိုသာ သုံးစွဲထားပါသော်လည်း အာဝုတ္တိနည်း တန္တနည်း အဓိကာရနည်း-စသော နည်းတို့ဖြင့် တစ်ပုဒ်တည်းက အနက်နှစ်ထပ်ရနိုင်သောကြောင့် အန္တရာသဒ္ဒါ တိုက်ရိုက် မပါသော ဒုတိယပုဒ်သို့လည်း ယှဉ်စေအပ်၏ လိုက်စေအပ် ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြပါသည်။

➢ **၁ ၀ ။ အက္ခရစိန္တကာ-၌ စိန္တကတ်အရ ။** ။ သဒ္ဒဝိဒူတို့သန္တာန်၌ လိင်ဝိဘတ် စသည်ဖြင့် အက္ခရာတို့ကို ကြံစည်တတ်သော ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။

(၁) ၎င်းစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရဝရသ မည်၏။ (၂) အက္ခရာပုဒ်တို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သဒ္ဒါ အက္ခရာတို့ကို သင်ယူခဲ့ဖူးခြင်း, သဒ္ဒါအရာ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အန္တရာသဒ္ဒါတစ်ခုအယှဉ်နှစ်နက်ထပ်၍ အနက်ပေးနိုင်ခြင်းစသော သဒ္ဒါအဆုံးအဖြတ်ကို စာသင်သားတို့ သိရခြင်း စသော အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(ဃ) ဝါကျ ပဓာနကြိယာ၏ အန္တတ္ထကို ကိုယ်ပြု၍ ဘာဝါလင်္ကာရ ထုတ်ပုံ

(၁) ဝစဓာတ်၏ အန္တတ္ထအရ အရှင်အာနန္ဒာ၏ သန္တာန်၌ ဆိုသောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဉာဏ် ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသည့် မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မဝီရရသ မည်၏။ (၂) ရာဇဂဟနှင့် နာဠန္ဒသဒ္ဒါ နှစ်ခုသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အန္တရာသဒ္ဒါ နှစ်ခုနှင့် ရာဇဂဟ နာဠန္ဒသဒ္ဒါများ အသီးအသီး ယှဉ်စပ်နေခြင်းနှင့် ဟောစွမ်းနိုင်သော အရှင်အာနန္ဒာထေရ်၏ လွန်ကဲသော လုံ့လစွမ်း ဉာဏ်စွမ်းသတ္တိ စသည်များသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ယင်းသို့ အန္တရာသဒ္ဒါများနှင့် ရာဇဂဟ နာဠန္ဒသဒ္ဒါများကို ယှဉ်စပ်၍ ဆိုလိုက်ခြင်းကြောင့် ရာဇဂဟ နာဠန္ဒသဒ္ဒါများ၌ ဒုတိယာ အံဝိဘတ်သက်လာနိုင်ခြင်းစသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၆၃)

(က) အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ဟောတီတိ အဒ္ဓါနသင်္ခါတံ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော ဟောတိ၊

(ခ) ဒီဃမဂ္ဂန္တိ အတ္ထော၊ (ဂ) အဒ္ဓါနဂမနသမယဿ ဟိ ဝိဘင်္ဂေ အဍ္ဍယောဇနံ ဂစ္ဆိဿာမီတိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အာဒိဝစနတော အဍ္ဍယောဇနမ္ပိ အဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ ဟောတိ၊

(ဃ) ရာဇဂဟတော ပန နာဠန္ဒာ ယောဇနမေဝ၊ (ဋ္ဌ၊၃၆။ ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၂၆)

. http://www.dhammadownload.com

➤ ❶ ။ **အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နား၊အဓွန့်ရှည်သော (ဝါ) အလွန်ရှည်သော ခရီးကို တွေ့ သွားတော်မူသည်။ဟောတိ၏။** (ဝါ) ဖြစ်ပြီ။ (အဖွင့်နှင့်အညီ)

(က) အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ဟောတီတိ၊-ဟောတိ ဟူသည်ကား။အဒ္ဓါနသင်္ခါတံ၊အဓွန့် ဟုဆိုအပ်သော။(ဝါ) ရှည်လျားသည်ဟု ဆိုအပ်သော။မဂ္ဂံ၊ခရီးကို။ပဋိပန္နော၊ကြွတော်မူ သည်။ဟောတိ၏။ (ခ) ဒီဃမဂ္ဂံ၊ရှည်စွာသော ခရီးကို။ (ပဋိပန္နော၊သည်။ဟောတိ၏။) ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။

(ဂ) ဟိ၊မှန်၏။အဒ္ဓါနဂမနသမယဿ၊အဒ္ဓါနဂမနသမယပုဒ်၏။ဝိဘင်္ဂေ၊အကျယ် ဝေဘန်ရာ ပဒဘာဇနီ၌။အဍ္ဎယောဇနံ၊ယူဇနာဝက် ခရီးသို့။ဂစ္ဆိဿာမိ၊သွားအံ့။ဣတိ၊ဤ သို့ အဓိဋ္ဌာန်၍။ဘုဥ္စိတဗ္ဗံ၊ဂဏဘောဇဉ်ကို စားနိုင်၏။ဣတိ အာဒိဝစနတော၊ဤသို့ အစ ရှိသည်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။အဍ္ဎယောဇနမ္ပိ၊ယူဇနာဝက် ခရီးသော်မှလည်း။အဒ္ဓါန မဂ္ဂေါ၊အဒ္ဓါမဂ္ဂမည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်တုံသေး၏။

[ခ+ဂ ဝါကျပရိဝတ္တနနည်း] ဘဂဝါ၊သည်။(ကတ္တား) ဒီဃမဂ္ဂံ၊ကို။(ပဋိပန္နော၊သည်။ ဟောတိ၏။) ဣတိ၊သို့။အတ္ထော၊အဒ္ဓါနမဂ္ဂပုဒ်၏ အနက်ကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

(ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ဘဂဝါ၊သည်။(ပ)ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်သနည်း။)

ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။(ပ) ဟောတိ၊ဖြစ်တုံသေး၏။

(တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဘဂဝါ၊သည်။(ပ) ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်သတည်း။)

(ဃ) ပန၊ချီးမွမ်းဖွယ်ရာ သမ္ဘာဝနာကား။ရာဇဂဟတော၊ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှ။နာဠန္ဒာ၊ နာဠန္ဒာမြို့သည်။ယောဇနမေဝ၊တစ်ယူဇနာပင်တည်း။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊ ၂၂၆)

➤ ❷ ။ (က) သို့/ ဆရာ၊ အရှင်အာနန္ဒာသည် အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ဟောတိ-ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ယင်း အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နောပုဒ်၌ အဒ္ဓါနနှင့် မဂ္ဂပုဒ်ကို အဒ္ဓါနသော မဂ္ဂေါဟူ၍ တပ္ပုရိသ်သမာသ်၊ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နောပုဒ်ကိုလည်း မဂ္ဂေန ပဋိပန္နော မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နောဟူ၍ တတိ ယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ကြရပါမည်လော။ ယင်း အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နောပုဒ်ကို အဘယ် သမာသ် တွဲစပ်ကြရပါမည်နည်း။ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နောပုဒ်၏ အလိုရှိအပ်သော သမာသ် တွဲစပ်ပုံကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ အရှင်အာနန္ဒာအား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (က) ဝါကျကိုမိန့်။

အဇ- (က) ဖြင့် အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နောပုဒ်၏ အဒ္ဓါန သင်္ခါတော မဂ္ဂေါဟူသော ကမ္မ ဓာရဲသမာသ်၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ ပဋိပန္နော-ဟူသော ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ပုံကို ငါ မပြဆိုသည် မဟုတ်၊ ပြဆိုသည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် သင်တင်တိုင်းသော အတိဗျာပိတ ဒေါသ အရှင်အာနန္ဒာအား မသင့်ရောက်ပါဟူလို။

(ခ) သို့/ အနုသစဇ္ဇ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် အဒ္ဓါနမဂ္ဂပုဒ်ကို အဒ္ဓါနသင်္ခါတော မဂ္ဂေါ အဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ-ဟု ကမ္မဓာရဲသမာသ်ပြုရမည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ အဒ္ဓါနသဒ္ဒါ

http://www.dhammadownload.com

၏ ဒီဃသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သည်ကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပန္နောပုဒ်ဝယ် အဒ္ဓါနမဂ္ဂပုဒ်ကို အဒ္ဓါနသင်္ခါတံ မဂ္ဂံ-ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ ဖွင့်ဆိုတော်မူခြင်းသည် မဂ္ဂသဒ္ဒါ၏ ခရီးဟောသည်၏အဖြစ်ကို သိသာထင်ရှားစေလို၍သာ ဖွင့်ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသလော။ ဆရာ ဖွင့်ပုံကို အဘယ်သို့ မှတ်သားကြရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ကား- (ခ) ဖြင့် အဒ္ဓါနမဂ္ဂဟူသည် အလွန်ရှည်သော ခရီးပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ငါပြဆိုပါ၏ဟူလို။

(ဂ) သို့/ အယုတ္တာဘောဂစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် အဒ္ဓါနမဂ္ဂသဒ္ဒါ၏ ရှည်စွာသော ခရီးကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို ပြဆို၏။ အဘယ်မျှလောက် ဝေးသော ခရီးသည် အဒ္ဓါနမဂ္ဂအနက်ဖြစ်သော ဒီဃမဂ္ဂ မည်ပါသနည်း။ တစ်ယူဇနာ၊ တစ်ယူဇနာထက်ဝေးသော ခရီးသည်သာ ဒီဃမဂ္ဂ မည်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ၌ အဍ္ဎယောဇနမ္ပိ အဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ ဟောတိ-ဖြင့် ယူဇနာဝက်ခရီးသည် အဒ္ဓါနမဂ္ဂမည်၏ဟု မိန့်ဆို၏။ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှ နာဠန္ဒာမြို့အထိ ယူဇနာဝက် ခရီးသာ ဝေးပါသလော။ အဘယ်မျှ ဝေးပါသနည်း။ စုဒ်-- (ဃ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [ဂ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု အဍ္ဎယောဇနံ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ အဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ ဟောတိ။ (၃) အဒ္ဓါနဂမနသမယဿ ဝိဘင်္ဂေ အဍ္ဎယောဇနံ ဂစ္ဆိဿာမီတိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အာဒိဝစနတော။ (၄) တသ္မာ အဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ ဟောတိ။

[ဂ+ဃ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု အဒ္ဓါနဂမနသမယဿ ဝိဘင်္ဂေ အဍ္ဎယောဇနံ ဂစ္ဆိဿာမီတိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အာဒိဝစနတော အဍ္ဎယောဇနမ္ပိ အဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ ဟောတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နောတိ ဝဒတိ။ (၃) နနု ရာဇဂဟတော နာဠန္ဒာ ယောဇနမေဝ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နောတိ ဝဒတိ။

[ဃ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု အဍ္ဎယောဇနံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နောတိ ဝဒတိ။ (၃) နနု ရာဇဂဟတော နာဠန္ဒာ ယောဇနမေဝ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နောတိ ဝဒတိ။

➤ ❹ ။ အသတိ ခေပေတိ သမုဒါယန္တိ **အစဓာ**။ (၃) ကုန်စေခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ထက်ဝက်သော လမ်းဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဒ္ဓ, ဥပဒ္ဓ, ခဏ္ဍ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ယုဇ္ဇတီတိ **ယောဇနံ**။/ယုဇ္ဇန္တိ ဧတ္ထာတိ **ယောဇနံ**။ (၃) အားထုတ်ခြင်း ယှဉ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တစ်ယူဇနာအရပ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) စတုဂါဝုတ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ယောဇနဿ အဍ္ဎန္တိ **အဍ္ဎယောဇနံ**။ (၃) ယောဇနာ-အရ တယူဇနာခရီးနှင့် အဍ္ဎ

http://www.dhammadownload.com

အရ ယူဇနာ၀က်ဖြစ်သော နှစ်ဂါဝုတ်ခရီး၏ အပေါင်းအစိတ်အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ၀စနဟေတု မည်၏။ (၅) ယူဇနာ၀က် ခရီးသည် ၀စနီယ မည်၏။ (၆) အဒ္ဓါနမဂ္ဂ, ဒွိ-ဂါဝုတမတ္တံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ၀စနီယတ္ထ မည်၏။

ပထိကေဟိ မဂ္ဂီယတေတိ **မဂ္ဂေါ**။ (၃) ရှာမှီးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ၀စနဟေတု မည်၏။ (၅) ထက်၀က်သော အရာ၀တ္ထု (ဝါ) လမ်းခြင်သည် ၀စနီယ မည်၏။ (၆) ပထ, ဝီထိ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ၀စနီယတ္ထ မည်၏။

➢ ❺ ။ **မဇ္ဈိပန္နော**-ကို ပဋိပန္နတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဘဂဝတော-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) * **အဒ္ဓါနသမီတံ**-ကို အဒ္ဓါနသဓိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် - မဂ္ဂဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်) * **(ဂ) ဝါကျဥ္ဇ ဟိတ်ပါဒ်၏ သမ္ဗန်ကား** ဘဂဝတော ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❻ ။ (က) ၌ အဒ္ဓါနံ သဓိတံ မဂ္ဂံ-ဖြင့် အဒ္ဓါနနှင့် မဂ္ဂကို အဒ္ဓါနဿ မဂ္ဂ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ-ဟု တပ္ပုရိသ်သမာသ် ၀စနတ္ထ မပြုရ၊ အဒ္ဓါနသဓိတံ မဂ္ဂံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ-ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ၀စနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော-ဖြင့် အဒ္ဓါနမဂ္ဂနှင့် ပဋိပန္နော-ကို အဒ္ဓါန မဂ္ဂေန ပဋိပန္နော အဒ္ဓါနမဂ္ဂ ပဋိပန္နော-ဟု ၀စနတ္ထ မပြုရ၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ ပဋိပန္နော အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပန္နော-ဟု ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ၀စနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ပဋိပန္နော-၌ တပစ္စည်း၏ အတိတ်ကာလ ကတ္တုရုပ်၌ သက်သည်၏--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပတိပဇ္ဇိတ္တာတိ ပဋိပန္နော-ဟု ၀စနတ္ထပြုရမည်၏--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ ဒီဃမဂ္ဂံ-ဖြင့် အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ-၌ အဒ္ဓါနသဒ္ဒါသည် ဒီဃသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် အဒ္ဓါနသဒ္ဒါ ရှည်သော ခရီးဟောရာ၌ အာဂမယုတ္တိကိုရင်း (ဘာ၀တ္ထ) အဒ္ဓါန-အရ ယူဇနာ၀က်ခရီးမှစ၍ ထိုထက်ဝေးသော ခရီးများကို ယူရမည့်အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် ယူဇနာ၀က်ခရီးကို အဒ္ဓါနမဂ္ဂ-ဟု ဝိနည်း၌ ဟောသော်လည်း ဤ အဒ္ဓါနမဂ္ဂ ပဋိပန္နော၌ ယူဇနာ၀က်ခရီးကို မယူရ၊ လေးဂါဝုတ် ပမာဏရှိသော တစ်ယူဇနာ ခရီးကိုသာ ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာ၀တ္ထ)

➢ ❼ ။ **ဘုရားရှင် အခွန့်ရှည်သော ခရီးကို ကြွစတော်မူရခြင်း ရည်ရွယ်ချက်**

နာဠန္ဒမြို့၏ ဝေနေယျတို့၏ အစီးအပွားကို လိုလားတော်မူသော ဘုရားရှင်သည် ဤအတ္တုပ္ပတ်ဇာတ်လမ်းဖြင့် သုံးပါးသော သီလတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော အထူးထူးသော ကုဟန, လပန-စသော မိစ္ဆာဇီ၀ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော (၆၂) ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူဝါဒတည်းဟူသော ကွန်ယက်ကို ဖျက်ဆီးဖြေရှင်းတတ်သော တစ်သောင်းသော

http://www.dhammadownload.com

လောကဓာတ်ကို တုန်လှုပ်စေတတ်သော ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ဟောကြားတော်မူအံ့-ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အခွန့်ရှည်သော ခရီးကို ကြွသွားတော်မူပါသည်။

➤ ❶⓪။ **အဓုမယောဇနံ ဂစ္ဆိဿာမီတိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အာဒိဝစနဓောာ-၌ ဝစဓာတ်၏ အနက္ကက္ကကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ဟောကြားခြင်းကြိယာဟုဆိုအပ်သော ဘုရားရှင်သန္တာန်၌ ဖြစ်သည့် ဒေသနာဉာဏ် ဝီရိယ စသည်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မဥဿာဟ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မဝီရရသ မည်၏။ (၂) အဓုမယောဇနံ ဂစ္ဆိဿာမီတိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ-ဟူသော နာမပညတ္တိသဒ္ဒါအစဉ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။

(၃) အဓုမယောဇနံ ဂစ္ဆိဿာမိ-စသော ပဒဘာဇနီ၏ တည်ရာ ဂဏဘောဇနသိက္ခာပုဒ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဂဏဘောဇနသိက္ခာပုဒ် အနုပညတ်၌ အနီးဆုံး ယူဇနာဝက် ခရီးသည်ပင် အဒ္ဓါမဂ္ဂ ခေါ်ဝေါ်နိုင်ခြင်း, ယင်းခရီးကိုသွားမှု ဂဏဘောဇဉ်ကို စားသော်လည်း ပါစိတ်အာပတ် မသင့်ခြင်းစသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၄၄)

(က) မဟတာ ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိံ န္တိ မဟတာတိ ဂုဏမဟတ္တေနပိ မဟတာ၊ သင်္ချာမဟတ္တေနပိ မဟတာ၊ (ခ) သော ဟိ ဘိက္ခုသံဃော ဂုဏေဟိပိ မဟာ အဟောသိ အပ္ပိစ္ဆတာဒိ ဂုဏသမန္နာဂတတ္တာ၊ (ဂ) သင်္ချာယပိ မဟာ ပဉ္စသတသင်္ချတ္တာ၊

(ဃ) ဘိက္ခူနံ သံဃော ဘိက္ခုသံဃော၊ (င) တေန ဘိက္ခုသံဃေန၊

(စ) ဒိဋ္ဌိသီလသာမညသင်္ဃာတသင်္ခါတေန သမဏဂဏေနာတိ အတ္ထော၊

(ဆ) သဒ္ဓိံ န္တိ ဧကတော၊ (ဋ၊၃၆။ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၂၂၇)

➤ ❶ ။ (က+ခ+ဂ နှင့်အညီ) **မဟတာ**၊အလိုနည်းခြင်း အစရှိသော ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဂုဏ်အားဖြင့် မြတ်သော။ * **မဟတာ**၊ငါးရာ အရေအတွက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အရေအတွက်အားဖြင့် များသော။

(စ-နှင့်အညီ) **ဘိက္ခုသံဃေန**၊အယူသီလ တူမျှသောအားဖြင့် ပေါင်းထားအပ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော ရဟန်းတို့၏အပေါင်းနှင့်။ (ဆ) သဒ္ဓိံ-အတူတကွ တပေါင်းတည်း။

(က) မဟတာ ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိန္တိ ဧတ္ထ၊-သဒ္ဓိံဟူသော ဤပါဌ်၌။ မဟတာတိ၊ မဟတာဟူသည်ကား။ဂုဏမဟတ္တေနပိ၊ဂုဏ်တို့ဖြင့် မြတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ မဟတာ၊မြတ်သော။သင်္ချာမဟတ္တေနပိ၊အရေအတွက်အားဖြင့် များသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း။မဟတာ၊များသော။

(ခ) ဟိ၊မှန်၏။(တနည်း) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။သော ဘိက္ခုသံဃော၊ထိုရဟန်းအပေါင်းသည်။ ဂုဏေဟိပိ၊ဂုဏ်တို့ဖြင့်လည်း။မဟာ၊မြတ်သည်။အဟောသိ၊ဖြစ်ပြီ။ (တနည်း) ဟောတိ ဖြစ်၏။ (ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်နည်း။) အပ္ပိစ္ဆတာဒိ ဂုဏသမန္နာဂတတ္တာ၊အပ္ပိစ္ဆတာ အ

http://www.dhammadownload.com

ရှိသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

(ဂ) သဒ္ဓါယပိ၊အရေအတွက်အားဖြင့်လည်း။မဟာ၊များသည်။အဟောသိ၊ဖြစ်ပြီ။ (တနည်း) ဟောတိ၊၏။(ကသ္မာ၊နည်း) ပဉ္စသတသင်္ချာတ္တာ၊ငါးရာအရေအတွက် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ (ဃ) ဘိက္ခုနံ၊ရဟန်းတို့၏။သံယော၊အပေါင်းတည်း။ဘိက္ခုသံဃော၊ ရဟန်းတို့၏ အပေါင်း။ (င) တေန ဘိက္ခုသံဃေန၊ထိုရဟန်းတို့၏ အပေါင်းနှင့်။

(စ) ဒိဋ္ဌိသီလသာမညသင်္ဃာတသင်္ခါတေန၊အယူသီလ၏ တူမျှသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ပေါင်းစပ်အပ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော။သမဏဂဏေန၊ရဟန်းတို့၏ အပေါင်းနှင့်။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။ (ဆ) သဒ္ဓိန္တိ၊သဒ္ဓိံဟူသည်ကား။ဧကတော၊တပေါင်းတည်း။

➤ ❷ ။ (စ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် မဟတာဟူသည် ဂုဏ်တို့ဖြင့် မြတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း မဟတာ မည်၏၊ အရေအတွက်အားဖြင့်လည်း များသည်၏အဖြစ်ကြောင့် မဟတာမည်၏ဟု ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းဆိုအပ်ပြီး သော အနက်ကိုပင် ပြီးစေလိုရကား (ဝါ) ပြီးစေတော်မူလိုသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် --မဟတာမည်သောဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းဂုဏမဟတ္တ သင်္ချာမဟတ္တ နှစ်ပါးတို့တွင် တပါးပါးသော အကြောင်းဖြင့် မဟတာ မည်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော။ မဟတာမည်ပုံကို အဘယ်သို့ မှတ်သားကြရပါမည် နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ဂုဏမဟတ္တေနပိ မဟတာဟူ၍ ဆိုအပ် ပြီးသော အနက်ကို ပြီးစေပြီး၍ (ဝါ) မြဲမြံစွာပြုပြီး၍ (ဝါ) အကျယ်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ သင်္ချာ မဟတ္တေနပိ မဟတာ-ဟူ၍ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကို ပြီးစေခြင်းငှာ (ဝါ) မြဲမြံ စွာ ပြုခြင်းငှာ (ဝါ) အကျယ်ပြခြင်းငှာ (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က) **စသည်ဖြင့်** မဟန္တသဒ္ဒါ၏ ဥတ္တမအနက်, ပစုရအနက်တို့၌ ဖြစ်ခြင်းကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဘိက္ခုသံဃေနပုဒ်၏ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် သမာသ် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြခြင်းငှာ (ဃ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) စသည်ဖြင့်-- ပြတော်မူ၏။ ဘိက္ခုသံဃေန- ကား အဘယ်သမာသ်နည်း၊ ကမ္မဓာရယ်သမာသ်လော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(စ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် ပဒါဝဝိကန္တ ဒန္တရွေဒနနည်းအားဖြင့် ဘိက္ခုသံဃေနပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ပြုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဝါကျာဝဓိကန္တ ဒန္တသောဓနနည်း အားဖြင့် အဖွင့်ကို ပြုခြင်းငှာ (င) မိန့်။

(င) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ဘိက္ခုသံဃောပုဒ်ကို ပထမန္တ အားဖြင့် ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ပါဠိတော်၌ ဆံရာ ဖွင့်ဆိုသကဲ့သို့ ပထမန္တအားဖြင့် ဘုရား ဟောတော်မူပါသလော။ ပါဠိတော်၌ အဘယ်ဝိဘတ္တျန္တအားဖြင့် ဘုရားဟောတော်မူပါ

http://www.dhammadownload.com

သနည်း။ အကယ်၍ ပထမန္တအားဖြင့် ဘုရားမဟောချေသော် ဘိက္ခုနံ သံယော ဘိက္ခု သံယော-ဟု ပထမန္တအားဖြင့်ဖွင့်သော ဆရာ့အား သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ သံဝဏ္ဏနာဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ ရောက်ခဲ့ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(စ) သို့/ အနုသန္ဓ ။ ။ ဤသို့ (ဃ-င) တို့ဖြင့် ဘိက္ခုသံယေနပုဒ်၏ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် သမာသ်၏ အဖြစ်ကို ပဒါဝဓိကန္တ ဒန္တစ္ဆေဒန ဝါကျာဝဓိကန္တ ဒန္တသောဓေန နည်းအားဖြင့် ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ သံယဟူသော နောက်ပုဒ်၏ ဒိဋ္ဌိသီလသာမညေန သံဟတောတိ သံယောဟူသော ဝစနတ္ထကို ပြခြင်းငှာ (စ) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ဘိက္ခုသံယောပုဒ်ကို ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု ပြဆို၏။ ဘိက္ခုသံယော၌ သံယောပုဒ်ကို သမဂ္ဂ ကမ္မံ သမုပဂစ္ဆတီတိ သံယော-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရပါမည်လော၊ မည်သို့ ဝစနတ္ထ ပြုရမည်နည်း။ စုဒ် ကြောင့် (စ) မိန့်။ **ကား--** ဒိဋ္ဌိသီလသာမညေန သံဟတောတိ သံယော-ဟု ကမ္မသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရပါမည်ဟူလို။

(ဆ) သို့/ အနုသန္ဓ ။ ။ ဤသို့ (စ) ဖြင့် ဘိက္ခုသံယေနဟူသော ပုဒ်၏ အဘိ-ဓေယျတ္ထနှင့် တကွ သံယဟူသော နောက်ပုဒ်၏ ဒိဋ္ဌိသီလသာမညေန သံဟတောတိ သံယောဟူသော ဝစနတ္ထကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ သဒ္ဓိဟူသော နောက်ပုဒ်၏ ဧကတော ဟူသော အနက်၌ ဖြစ်ခြင်းကို ပြခြင်းငှာ (ဆ) မိန့်။

➤ ❷ ။ | စ-ဝါကျကို၌ | (၁) နနု မဟိစ္ဆတာဒိဂုဏသမန္နာဂတော ဟောတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ သော ဘိက္ခုသံယော ဂုဏေဟိပိ မဟာ အဟောသိ။

(၃) နနု အပ္ပိစ္ဆတာဒိဂုဏသမန္နာဂတော ဟောတိ၊

(၄) တသ္မာ သော ဘိက္ခုသံယော ဂုဏေဟိပိ မဟာ အဟောသိ။

| ဂ-ဝါကျကို၌ | (၁) နနု ဦနပဥ္စသတသင်္ချော ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သင်္ချာယပိ မဟာ အဟောသိ။ (၃) နနု ပဥ္စသတသင်္ချော ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ သင်္ချာယပိ မဟာ အဟောသိ။

| က+စ+ဂ ဝါကျတို့ကို၌ | (၁) နနု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိယံ "မဟတာ"တိ သာမညေန ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ မဟတာတိ ဂုဏမဟတ္တေနပိ မဟတာ၊ သင်္ချာမဟတ္တေနပိ မဟတာတိ သံဝဏ္ဏနာ တယာ ကတာ။ (၃) သော ဘိက္ခုသံယော ဂုဏေဟိပိ မဟာ အဟောသိ အပ္ပိစ္ဆတာဒိ ဂုဏသမန္နာဂတတ္တာ၊ သင်္ချာယပိ မဟာ ပဥ္စသတသင်္ချတ္တာ။

(၄) မဟတာတိ ဂုဏမဟတ္တေနပိ မဟတာ၊ သင်္ချာမဟတ္တေနပိ မဟတာတိ သံဝဏ္ဏနာ မယာ ကတာ။

| ဃ-ဝါကျ၌ | (၁) နနု ပါဠိယံ ဘိက္ခုသံယေနာတိ ကရဏေန ဝုတ္တံ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဘိက္ခုသံယောတိ ပဌမေန သံဝဏ္ဏိတံ။ (၃) နနု ပဒါဝတ္ထိကန္တ

http://www.dhammadownload.com

ဝစနဝသေန သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပဒဿ ဆေဒနမိဝ ဟောတီတိ တဒပရာမသိတွာ။

(၃) တဿာ ဘိက္ခုသံယောတိ ပဌမေန သံဝဏ္ဏိတံ။ (ဋီသစ်-၁၈၂)

➤ ❸ ။ [စ-ဝါကျနှင့်အညီ] ဒိဋ္ဌိသီလသာမညေန သံဟတောတိ **သံဃော**။(သပဒ) ဒိဋ္ဌိသီလသာမညေန သံဟနိယတေတိ **သံဃော**။ (အသပဒဝိဂ္ဂဟ)

(၃) အယူသီလ တူမျှသောအားဖြင့် ပေါင်းထားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟောတု မည်၏။ (၅) အယူသီလတူမျှသော ရဟန်းအပေါင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သယ်ာတ, ဂဏ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

မဟီယတေ ပူဇီယတေတိ **မဏ**။ (၃) ပူဇော်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟော တု မည်၏။ (၅) အမြတ်ဂုဏ် (တနည်း) ရဟန်းငါးရာ အရေအတွက်သည် ဝစနီယမည် ၏။ (၆) ဥတ္တမ, ဂဏန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သံချာယတိ ကထီယတီတိ **သင်္ချာ**။ (၃) ဆိုခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ရေတွက်အပ်သော အရာဝတ္ထုဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဂဏန, သင်္ခါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သိနောတိ ဗန္ဓတိ စိတ္တံ စေတနာတိ **သီလံ**။ (၃) နှောင်ဖွဲ့ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) သီလစေတနာသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တမ, သံယမ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သမာနဿ ဘာဝေါ **သာမညံ**။ (၃) တူမျှကုန်သော သီလအယူတို့၏ တူမျှခြင်း ဂုဏ်နှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။

(၅) တူမျှသော ရဟန်းအပေါင်းသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သမာန, သဒိသ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❹ ။ **အပ္ပိစ္ဆတာဒိ ဂုဏသမန္နာဂတတ္တာ/ပဉ္စသတသင်္ချတ္တာ**-ဟိတ်တို့၏ သမ္ဗန် ကား- တဿ ဘိက္ခုသံဃဿ ဖြစ်ပါသည်။(၏/သည် စပ်) ပစ္စယတ္ထကား- ကတ္တတ္ထ။

ဒိဋ္ဌိသီလသာမညသံဃာတသင်္ခါတ-ကို ဒိဋ္ဌိသီလသာမညသယ်ာတသင်္ခါတတ္တာ- ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် သမဏဂဏဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/ကို စပ်)

ဂုဏမဟာတ္တေန/သင်္ချာမဟာတ္တေန-ဟိတ်တို့၏ သမ္ဗန်ကား-ဘိက္ခုသံဃဿ- ဖြစ်ပါ သည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❺ ။ (က) ဌ ဂုဏမဟာတ္တေန-ဖြင့် မဟတာ-သဒ္ဒါသည် သမ္ဗတ္တိ, ဣဿရ- စသော အနက်တို့ကို မဟော၊ ဥတ္တမအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) မဟတာ-မြတ်၏ဟူသည် အပ္ပိစ္ဆတာ-စသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် မြတ်သည်၏--ရင်း (ဘာဝတ္ထ) မဟတာပုဒ်သည် ဝိသေသျဖြစ်ပုဒ်မဟုတ်၊ ဝိသေသန ဂုဏ်ပုဒ်၏--ရင်း (ဘာဝတ္ထ) မဟာ တာ-၌ တာ-သဒ္ဒါသည် ဒေဝတာ စသည်တို့၌ကဲ့သို့ သွတ္ထတဒ္ဓိတ်၌သက်သော တာ-

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စည်းမဟုတ်၊ နာဝိဘတ်၏ ကာရိယ တာ-၏--ဂုဏ်း (ဝိဘတ္တိပဒ) သိစေပါသည်။

ဂုဏမဟတ္တေနပိ-၌ အပိသဒ္ဒါဖြင့် အပ္ပိစ္ဆတာ-စသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် မြတ်သည် မဟုတ်သေး၊ အရေအတွက်အားဖြင့်လည်း များသေး၏ဟု သမုစ္စည်း အစိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

သင်္ချာမဟတ္တေနပိ-ဖြင့် မဟတာ၌ မဟန္တသဒ္ဒါသည် သမ္ဘတ္တိ, ဠာဃရ-စသော အနက်တို့ကို မဟော၊ ပစုရအနက် ဟော--ဂုဏ်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) မဟတာ-များ၏ဟူသည် အရေအတွက်အားဖြင့် များသည်၏--ဂုဏ်း (ဘာဝတ္ထ) မဟတာပုဒ်သည် ဝိသေသျဖြစ်ပုဒ်မဟုတ်၊ ဝိသေသန ဂုဏ်ပုဒ်၏--ဂုဏ်း (ဘာဝတ္ထ) မဟတာ-၌ တာ-သဒ္ဒါသည် ဒေဝတာ စသည်တို့၌ကဲ့သို့ သွတ္ထတဒ္ဓိတ်၌သက်သော တာ-ပစ္စည်းမဟုတ်၊ နာဝိဘတ်၏ ကာရိယ တာ-၏--ဂုဏ်း (ဝိဘတ္တိပဒ) သိစေပါသည်။

သင်္ချာမဟတ္တေနပိ-၌ အပိသဒ္ဒါဖြင့် အရေအတွက်အားဖြင့်သာ များသည် မဟုတ်သေး၊ အပ္ပိစ္ဆတာ-စသော ဂုဏ်တို့ဖြင့်လည်း မြတ်သေး၏ဟု သမုစ္စည်း အစိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် ဘိက္ခုသံဃောပုဒ်ကို ဘိက္ခုစ သော သံဃောစာတိ ဘိက္ခုသံဃော-ဟု ကမ္မဓာရဲသမာသ် ဝစနတ္ထ မပြုရ၊ ဘိက္ခူနံ သံဃော ဘိက္ခုသံဃော-ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(င) ဖြင့် ဘိက္ခုသံဃော-ဟု ပထမန္တဖြင့် ငါဖွင့်ဆိုသော်လည်း သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိတော်၌ကား ဘိက္ခုသံဃေန-ဟု တတိယန္တနှင့် ရှိသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(စ) ၌ ဒိဋ္ဌိသီလ သာမည-ဖြင့် သဃာတ-ပေါင်းအပ်၏ဟူသည် အယူသီလတို့၏ တူကုန်သည်တို့၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော သဒိသဘောဂုဏ်ဖြင့် ပေါင်းအပ်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

သဃာတေန-ဖြင့် သံဃေန-၌ (သံ+ဟန+ရ) ရ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၌ မသက် ကမ္မသာဓန၌သက်သည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သံဃပုဒ်ကို ဤအရာ၌ သမဂ္ဂ ကမ္မံ ဥပဂစ္ဆတီတိ သံဃော-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထ မပြုရ၊ ဒိဋ္ဌိသီလသာမညေန သံဟတော (သံဟနိယတေ) တိ သံဃော-ဟု ကမ္မသာဓန ဝစနတ္ထပြု--ဂုဏ်း(အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

သမဏဂဏေန-ဖြင့် ဘိက္ခုသံဃေန-၌ ဘိက္ခုပုဒ်ကို သံသာရေ ဘယံ ဣက္ခတီတိ ဘိက္ခု-ဟု ပြု၍ ဘိက္ခုသဒ္ဒါသည် ပရိသတ်လေးပါးနှင့် ဆက်ဆံသော်လည်း ယင်း ပရိသတ် လေးပါးလုံးကို မယူရ၊ သမဏဂဏ-ရဟန်းအပေါင်းကိုသာ ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဆ) ဖြင့် သဒ္ဓိံပုဒ်သည် ဥပသာရ နာမ်ပုဒ် မဟုတ်၊ နိပါတ်ပုဒ် ဖြစ်သည်ကိုဂုဏ်း (နိ

http://www.dhammadownload.com

ပါတ လိင်္ဂပဒ) ယင်းနိပါတ်ပုဒ်သည် ကေတောအတ္ထ(တပေါင်းတည်းအနက်) ကို ဟော ကြားနေသည်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

၁ ၀။ (စ–ဝါကျကို ရှု၍) (၁) ဘုရားရှင်၏ အခြံအရံဖြစ်သော ရဟန်းအပေါင်း ၏ အမြတ်ဂုဏ်တော်တို့ကို အာရုံပြု၍ ကြည်ညိုကြသူ နတ်လူဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မ ရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂီ်ါရရသ မည်၏။ (၂) မြတ်သော ဘုရားရှင်၏ အခြံအရံဖြစ်သော ရဟန်းတော်အပေါင်းသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ရဟန်းသံဃာတော်များ၏ အလိုနည်းခြင်းဂုဏ် စသည်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ရဟန်း တော်များကို ကြည်ညိုခြင်းကြောင့် ကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားလာခြင်းမှအစပြု၍ နတ် ရွာ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် ရောက်ရှိနိုင်ခြင်းစသော အကျိုးများသည် အနုဘာဝ မည်၏။

*** အပ္ပိစ္ဆတာ–အရ** ။ ။ အလောဘပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏ သမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂီ်ါရရသ မည်၏။ အလိုမရှိအပ်သော ဝတ္တုပစ္စည်းသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ဝတ္တုပစ္စည်း၏ တပ်မက်စရာ ကောင်းသော်လည်း မိမိအလိုကင်းခြင်း သန္တုဋ္ဌိဂုဏ်နှင့် ယောနိသော မနသိကာရသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ အလိုမရှိအပ်သည်ဖြစ်၍ ရအောင် အားထုတ်မှုမရှိခြင်း၊ ရပြီး၍ သိမ်းဆည်းမှု ပရိယေသနဒုက္ခ အစုစု မရှိခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါကျ (၄၅)

(က) ပဠမဇ္ဈေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိတိ ပဠမတ္တာ တေသဠ်ပဠမတ္တာနိ၊

(ခ) မတ္တာတိ ပမာဏံ ဝုစ္စတိ၊ (ဂ) တသ္မာ ယထာ "ဘောဇနေ မတ္တညူ" တိ ဝုတ္တေ "ဘောဇနေ မတ္တံ ဇာနာတိ၊ ပမာဏံ ဇာနာတိ" တိ အတ္ထော ဟောတိ၊ ဧဝမိဓာပိ "တေသံ ဘိက္ခုသတာနံ ပဠမတ္တာ ပဠပမာဏာ" တိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ (ဃ) ဘိက္ခူနံ သတာနိ ဘိက္ခုသတာနိ၊

(င) တေဟိ ပဠမဇ္ဈေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ၊ (ဋ၁၃၆။ ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၂၉။)

➤ ၁ ။ **ပဠမဇ္ဈေဟိ–ငါးခုအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ဘိက္ခုသတေဟိ–ရဟန်းတို့၏** အရာတို့နှင့်။(သဒ္ဒတ္ထ) ပဠမဇ္ဈေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ–ရဟန်းအရာတို့နှင့်။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)

(က) ပဠမဇ္ဈေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိတိ ဧတ္ထ၊ဟိ–ဟူသော ဤပါဌ်၌။(ဝစနတ္ထော၊ကို။ ဧဝံ၊ဤသို့၊ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။) ဧတေသံ၊ဤရဟန်းအရာတို့၏။ပဠ၊ငါးလီကုန်သော။ မတ္တာ၊အတိုင်းအရှည်သည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။က္ကတိ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ ငါးလီအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။] တာနိ ဘိက္ခုသတာနိ၊ထိုရဟန်းအရာတို့သည်။ပဠမတ္တာနိ၊ ပဠမတ္တတို့ မည်၏။ (ခ) ပမာဏံ၊အတိုင်းအရှည်ကို။မတ္တာတိ၊မတ္တာဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(ဂ) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ အတိုင်းအရှည်ကို မတ္တာ-ဟု ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့်။] ဘောဇနေ မတ္တညူတိ၊ဘောဇနေ မတ္တညူဟူ၍။ဝုတ္တော၊ဆိုအပ်သော်။(ဝါ) ဆိုအပ်ရာ၌။ဘောဇနေ၊ဘောဇဉ်၌။မတ္တံ၊အတိုင်းအရှည်ကို။ဇာနာတိ၊သိ၏။ပမာဏံ၊အတိုင်းအရှည်ကို။ဇာနာတိ၊သိ၏။ဣတိ၊ဤသို့။အတ္ထော၊အနက်သည်။ဟောတိ ယထာ၊ဖြစ်သကဲ့သို့။ဧဝံ၊ဤအတူ။ဣဓာပိ၊ဤပဥ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ-ဟူသော ပါဌ်၌လည်း။တေသံ ဘိက္ခုသတာနံ၊ထိုရဟန်းအရာတို့၏။ပဥ္စငါးလီကုန်သော။မတ္တာ၊အတိုင်းအရှည်သည်။ပမာဏံ၊အတိုင်းအရှည်သည်။အတ္ထိ၏။ဣတိ ဧဝံ၊ဤသို့။အတ္ထော၊အနက်ကို။ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊မှတ်အပ်၏။

(ဃ) ဘိက္ခုနံ၊ရဟန်းတို့၏။သတာနိ၊အရာတို့တည်း။ဘိက္ခုသတာနိ၊ရဟန်းတို့၏ အရာတို့။ (င) ပဥ္စမတ္တေဟိ၊ငါးလီအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ၊ထို ရဟန်းအရာတို့နှင့်။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၂၂၉)

➢ ❷ ။ (စ) သို့/ စောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ရှင်အာနန္ဒာသည် ပဥ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ-ဟူသော ပုဒ်အပေါင်းတွင် မတ္တာ-ဟူသောပုဒ်ကို ထည့်၍ ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းမတ္တာသဒ္ဒါသည် ဣဿရိယ, အဝ္ဓာရဏ, အပ္ပက အနက်တို့ကို ဟောကြား နေပါသလော၊ မတ္တာသဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ အဘယ်အနက်ကို ဟောကြားပါသနည်း၊ မတ္တာသဒ္ဒါ၏ ဤ၌အလိုရှိအပ်သော အနက်ကို မပြဆိုပါက ရှင်အာနန္ဒာအား အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ကား- မတ္တာသဒ္ဒါသည် ပမာဏအနက်ကို သာဟော၏ဟု ငါပြဆိုရကား သင်တင်သော အတိဗျာပိတဒေါသ အရှင်အာနန္ဒာအား မသင့်ရောက်ပါဟုလို။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က+ခ) တို့ဖြင့် ပဥ္စမတ္တာပုဒ်ကို ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ပြု လျက် ယင်းဝိဂ္ဂဟ၌ မတ္တာသဒ္ဒါသည် ပမာဏအနက်ကို ဟောကြား၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ပဥ္စမတ္တာပုဒ်ကို ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ပြုခြင်း၊ ယင်း၌ မတ္တာသဒ္ဒါသည် ပမာဏအနက်ကို ဟောကြားနေခြင်း၌ ရရှိနိုင်သော အကျိုးလဒ္ဓဂုဏ်ကို ဆရာ မပြဆိုတော့ပြီလော၊ အကျိုးလဒ္ဓဂုဏ်ကား အဘယ်ပါနည်း၊ ရသင့် ရထိုက်သော အကျိုးလဒ္ဓဂုဏ်ကို မပြဆို ခဲ့ပါက ဆရာ့အား နိရတ္ထကဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(င) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က+ခ+ဂ+ဃ) တို့ဖြင့် ပဥ္စမတ္တ, ဘိက္ခုသတ-ပုဒ်တို့ ကို ပထမန္တဖြင့် ပဒါဝမိကန္တ ဝစနတ္ထပြုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်း ပဥ္စမတ္တ ဘိက္ခုသတပုဒ် တို့ကိုပင် ပါဠိတော်၌ ရှိသည့်အတိုင်း ဝိဘတျန္တ ဝါကျာဝမိကန္တဖြင့် ဖွင့်ပြလိုသော အဋ္ဌကထာ ဆရာသည် (င) မိန့်။

➢ ❸ ။ [စ-ဝါကျကို၍] (၁) နနု မတ္တာသဒ္ဒေါ ပမာဏ ဣဿရိယ အဝ္ဓာရဏ အပ္ပကေသု ပဝတ္တတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ မတ္တာတိ ပမာဏံ ဝုစ္စတိ။ (၃) နနု တဒဩသံ အသမ္ဘဝေါ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ မတ္တာတိ ပမာဏံ ဝုစ္စတိ။

➢ ❹ ။ ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဘောဇနံ။ (သပဒ) ဘုဥ္ဇိယတီတိ ဘောဇနံ။(အသပဒဝိဂ္ဂဟ)

http://www.dhammadownload.com

(၃) စားမျိုခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနပေတုမည်၏။ (၅) စားသောက်ဖွယ် ဘောဇဉ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) အာဟာရော, ယာသော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါ များသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢ ❺ ။ (ဂ) ဝါကျ၌ ပဓာနကြိယာဖြစ်သော ခန္ဓဓမ္မော-ကို ဒဠှဗ္ဗတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် အတ္ထသဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

➢ ❻ ။ (က) ၌ ပဋ္ဌမတ္တာ ဒဝေသံ-ဖြင့် ပဋ္ဌမတ္တာပုဒ်ကို ပဋ္ဌ မတ္တာ ပဋ္ဌမတ္တံ-ဟု ဒိဂုသမာသ် ဝစနတ္ထ မပြုရ၊ ပဋ္ဌမတ္တာ ဧတေသန္တိ ပဋ္ဌမတ္တာ-ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် ပဋ္ဌမတ္တာ-၌ မတ္တာသဒ္ဒါသည် ဣဿရိယ, အက္ခရာဝယဝ, အပ္ပကအနက် တို့ကို မဟော၊ ပမာဏအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(ဂ) ၌ ဥပမာစကားရပ်ဖြင့် မတ္တညူ၌ မတ္တာသဒ္ဒါသည် အတိုင်းအရှည် ပမာဏအနက် ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ) မတ္တညူ၌ ဉာဓာတ်ဖြစ်သည် ကိုရင်း(ဒု-ဓာတုပဒ) ယင်းဉာဓာတ်သည် သိခြင်း-ဇာနနတ္ထကို ဟောသည်၏--ရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ယင်းဉာဓာတ်သည် ဘူဝါဒိဂိုဏ်းဝင်ဓာတ်မဟုတ်၊ ကိယာဒိဂိုဏ်းဝင် ဓာတ်ဖြစ် သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) မတ္တညူ၌ ရူပစ္စည်းသည် ကံ ကရိုဏ်း စသည်၌ မသက်၊ ကတ္တုရ၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) မတ္တံ ဇာနာတီတိ မတ္တညူ-ဟု ကိတန္တ ဒုတိယာတပ္ပုရိသ် သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် ဘိက္ခုနှင့် သတ-ပုဒ်ကို ဘိက္ခူနံ သတာနိ ဘိက္ခုသတာနိ-ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း(သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဘိက္ခုသတေဟိ-၌ သတ-ကား သင်္ချာပဓာန နပုံလိင် ရာသိဘေဒဖြစ်၍ ဗဟုဝုစ်၏--ရင်း (လိင်္ဂပဒ၊ဝိဘတ္တိပဒ) သိ။

(င) ဖြင့် ဘိက္ခုသတာနိ-ဟု ပထမန္တအားဖြင့် ငါဖွင့်ဆိုသော်လည်း သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ပါဠိ၌ တတိယန္တနှင့် ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➢ ❼ ။ (ဂ) ဝါကျ ဥပမာန စတုက္က (၁) ပဋ္ဌမတ္တာနိ-၌ မတ္တာသဒ္ဒါသည် မထင် ရှားသည့်အတွက် ထင်ရှားအောင် အနှိုင်းယှဉ်ခံရသောကြောင့် ဥပမေယျ မည်ပါသည်။ (၂) ဘောဇနေမတ္တညူ၌ မတ္တာသဒ္ဒါသည် ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း ဖြစ် သောကြောင့် ဥပမာန မည်ပါသည်။ (၃) ဥပမေယျ ဥပမာနဖြစ်သော မတ္တာသဒ္ဒါ နှစ်ခုတို့၏ အတိုင်း အရှည်ဟူသော အနက်ကို ဟောကြားပုံခြင်းတူကြသည့် သဒိသဘောဂုဏ်သည် ဥပမာ မည်ပါသည်။ (၄) ယထာသဒ္ဒါ ဧဝံသဒ္ဒါတို့သည် ဥပမာဇောတက မည်ပါသည်။

➢ ❶ ❶ ။ **ဘောဇနေ မတ္တညူ-၌ ဉာဓာတ်၏ အနတ္ထ-အရ** (၁) အတိုင်းအရှည် ပမာဏကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်၍ ဘောဇဉ်ကို သုံးဆောင် စားသောက်သောသူ၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်သော ဝိစာရဏာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသည့် မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်

http://www.dhammadownload.com

စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝရသ မည်၏။ (၂) အတိုင်းအရှည်အားဖြင့် မျှတလောက်သော ဘောဇဉ်ဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) သပ္ပုရိသူပနိဿယ စက်နှင့် ပြည့်စုံမှု၊ ယောနိသောမနသိကာရ စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။

(၄) ဘောဇဉ်၌ အတိုင်းအရှည်ကို သိသည့်အတိုင်း သုံးဆောင် စားသောက်သော ကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားများကို ချမ်းသာစွာ အားထုတ်နိုင်ခြင်း-စသော အကျိုးတရားများသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၄၆)

(က) သုပ္ပိယောပိ ခေါ ပရိဗ္ဗာဇကောတိ သုပ္ပိယောတိ တဿ နာမံ၊

(ခ) ပိ ကာရော မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နသဘာဂတာယ ပုဂ္ဂလသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော၊

(ဂ) ခေါ ကာရော ပဒသန္ဓိကရော ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာဝသေန ဝုတ္တော၊

(ဃ) ပရိဗ္ဗာဇကောတိ သဉ္စယဿ အန္တေဝါသီ ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကော၊

***(င) ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ "ယဒါ ဘဂဝါ တံ အဒ္ဓါနံ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော၊ တဒါ သုပ္ပိယောပိ ပရိဗ္ဗာဇကော ပဋိပန္နော အဟောသိ" တိ၊**

(စ) အတီတကာလတ္ထော ဟေတ္ထ မောဇာတိသဒ္ဒေါ၊ (ဋ၊၃၆။ ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၃၀)

➢ ❶ ။ [အဖွင့်နှင့်အညီ] **သုပ္ပိယော**၊သုပ္ပိယအမည်ရှိသော။ပရိဗ္ဗာဇကောပိ၊သဉ္စယ ဗေလဋ္ဌပုတ္တ၏ အနီးနေတပည့်ဖြစ်၍ အဝတ်ဝတ်သော ပရိဗိုဇ်သည်လည်း။အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ ပဋိပန္နော၊အဓွန့်ရှည်သော ခရီးကို သွားသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်ပြီ။

(က) သုပ္ပိယောပိ ပရိဗ္ဗာဇကောတိ ဧတ္ထ-ကောဟူသော ဤပါဌ်၌။သုပ္ပိယောတိ၊ သုပ္ပိယောဟူသည်ကား။တဿ၊ထိုပရိဗိုဇ်၏။နာမံ၊အမည်တည်း။

(ခ) ပိကာရော၊ပိသဒ္ဒါသည်။မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နသဘာဂတာယ၊ခရီးသွားသူ၏ အဖြစ်ဖြင့် တူသော အဖို့ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ပုဂ္ဂလသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော၊ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပေါင်းခြင်းအနက်ရှိ၏။ [ဖွင့်ဆိုပုံရှင်းပြချက်] ပိကာရော၊သည်။ပုဂ္ဂလသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော၊၏။ကသ္မာ၊အဘယ့် ကြောင့်နည်းဟူမူကား။မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နသဘာဂတာယ၊ကြောင့်တည်း။

(ဂ) ပဒသန္ဓိကရော၊ရှေ့နောက်ပုဒ်တို့၏ ဆက်စပ်မှုကို ပြုတတ်သော။ခေါကာရော၊ ခေါသဒ္ဒါကို။ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာဝသေန၊ရှေ့နောက်သဒ္ဒါတို့၏ ညက်ညောကုန်သည်၏ အစွမ်း ဖြင့်။(အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန၊အရှင်အာနန္ဒာသည်။)ဝုတ္တော၊လျှောက်အပ်ပြီ။

(ဃ) ပရိဗ္ဗာဇကောတိ၊ပရိဗ္ဗာဇကောဟူသည်ကား။သဉ္စယဿ၊သဉ္စည်းဆရာကြီး၏။ အန္တေဝါသီ၊အနီးနေ တပည့်ဖြစ်သော။ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကော၊အဝတ်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ပရိဗိုဇ်တည်း။ [နိယမာနိယမအနက်] သဉ္စယဿ၊၏။အန္တေဝါသီ၊သော။ယော ဆန္န ပရိဗ္ဗာဇကော၊အကြင်အဝတ်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ပရိဗိုဇ်သည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ သော ဆန္န

http://www.dhammadownload.com

ပရိဗ္ဗာဇကော၊ထို--သည်။ပရိဗ္ဗာဇကောတိ ပရိဗ္ဗာဇကော နာမ၊ပရိဗ္ဗာဇက မည်၏။

(င) ဣဒ၊ဤအနက်သည်။(ဝါ) ကို။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်သည်။(ဝါ) ဆိုလိုသည်။ဟောတိ၊၏။ (ကိံ၊အဘယ်အနက်သည်။(ဝါ)ကို။ဝုတ္တံ၊သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်သနည်း) ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ဘဂဝါ၊သည်။တံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ၊ထိုအဓွန့်ရှည်သော ခရီးကို။ပဋိပန္နော၊ကြွတော်မူပြီ။တဒါ၊ထို အခါ၌။သုပ္ပိယော၊သုပ္ပိယမည်သော။ပရိဗ္ဗာဇကောပိ၊ပရိဗိုဇ်သည်လည်း။ (တံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ၊ ကို။) ပဋိပန္နော၊သွားသည်။အဟောသိ၊ဖြစ်ပြီ။ဣတိ၊ဤအနက်သည်။(ဝါ) ကို။ (ဝုတ္တံ၊သည်။ ဟောတိ၊၏။)

(စ) ဟိ၊မှန်၏။ဧတ္ထ၊ဤ အဒ္ဓါမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ဟောတိ-ဟူသော ပါဌ်၌။ဟောတိသဒ္ဒေါ၊ ဟောတိသဒ္ဒါသည်။အတီတကာလတ္ထော၊အတိတ်ကာလ အနက်ရှိ၏။

(ဆ) [ကာရကဝါကျ ကြံ၍ ဝါကျအပြန်အလှန်] ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ဟောတိ သဒ္ဒဿ၊ဟောတိသဒ္ဒါ၏။အဟောသီတိ အတ္ထော၊အဟောသိဟူသော အနက်ကို။တယာ၊ အရှင် အဋ္ဌကထာဆရာသည်။ဝဏ္ဏိတော၊ဖွင့်အပ်ပါသနည်း။ဣတိ၊ဤကား အမေးတည်း။

ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ဧတ္ထ၌။ဟောတိသဒ္ဒေါ၊သည်။အတီတကာလတ္ထော၊၏။ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဟောတိ သဒ္ဒဿ၊ဟောတိသဒ္ဒါ၏။အဟောသီတိ အတ္ထော၊အဟောသိ ဟူသော အနက်ကို။မယာ၊ငါ အဋ္ဌကထာဆရာသည်။ဝဏ္ဏိတော၊ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ။

➢ ❷။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် သုပ္ပိယဟူသည် ထိုပရိဗိုဇ်၏ အမည် ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ ပါဠိတော်၌ သုပ္ပိယောပိ-ဟု ပိသဒ္ဒါနှင့်ရှိ၍ ထိုပိသဒ္ဒါဖြင့် အဘယ်ကို ပြဆိုအပ်ပါသေးသနည်း။ သီလအာစာရဖြင့် တူမျှသည်၏အဖြစ်ကိုလည်း ပြဆိုအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **လိနတ္ထရစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ အရှင်အာနန္ဒာသည် သုပ္ပိယောပိ ခေါ ပရိဗ္ဗာဇကော-ဟူသော ပါဌ်များတွင် ပရိဗ္ဗာဇကပုဒ်ကို ထည့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းပရိဗ္ဗာ ဇကော-ပုဒ်အရဖြစ်သော သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် ပူရဏကဿပ, မက္ခလိဂေါသာလ-စသော တိတ္ထိ ဆရာကြီးတို့၏ တပည့်ဖြစ်၍ အဝတ်မဝတ်သော အစေလက ပရိဗိုဇ်မျိုး ဖြစ်ပါ သလော၊ အဘယ် ပရိဗိုဇ်မျိုး ဖြစ်ပါသနည်း၊ ယင်းသုပ္ပိယ ပရိဗိုဇ်၏ ဆရာနှင့် အမျိုး အစား ကို မပြဆိုချေသော် အရှင်အာနန္ဒာအား အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(တနည်း) ဆရာ၊ အရှင်အာနန္ဒာသည် ပရိဗ္ဗာဇကော-ဟု လျှောက်၏။ ပရိဗ္ဗာဇက အရ အစေလက ပရိဗိုဇ်ကို ယူရမည်လော၊ မည်သည့် ပရိဗိုဇ်ကို ယူရမည်နည်း။ စုဒ် - ကြောင့် (ဃ) မိန့်။ **အား-** ဆန္နပရိဗိုဇ်ကို ယူရမည်ဟူလို။

(င) သို့/ **အနာဒအောဂမ္ဘာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ပိသဒ္ဒါသည် ခရီးသွား ခြင်း သဘောတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပေါင်းခြင်းအနက်ရှိ၏ဟု ဆို၏။ သို့

http://www.dhammadownload.com

ပေါင်းခြင်းအနက်ရှိသောကြောင့် အဘယ်သို့သော အဓိပ္ပါယ်ကို ဆိုလိုပါသနည်း။ (င)

(စ) သို့/ စောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ၌ အဟောသိ-ဟု အတိတ်ကာလ ကြိယာဖြင့် ဆိုတော်မူ၏၊ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိတော်၌ ဟောတိ-ဟု ပစ္စုပ္ပန်ကာလနှင့် ရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အဟောသိ-ဟု အတိတ်ကာလဖြင့်ဆိုသော ဆရာ့ စကားသည် အသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ အသင့်ယုတ္တိကို မပြသော် ဒဠှီယ+ဒဠှီ ကရဏ ဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [က+စ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ပိကာရော အနေကတ္ထော။ (၂) အထ ကသ္မာ ပုဂ္ဂလသမ္မိဿနတ္ထောတိ အာစရိယေန ဝုတ္တော။ (၃) အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နတာယ။

(၄) တသ္မာ ပုဂ္ဂလသမ္မိဿနတ္ထောတိ အာစရိယေန ဝုတ္တော။

[ဂ ဝါကျကို၌] (၁) နနု သရဗျဉ္ဇနာဒိသန္ဓိဘာဝေါ ဝတ္တဗ္ဗော၊ (၂) အထ ကသ္မာ ခေါကာရော ပဒသန္ဓိကရောတိ တယာ ဝုတ္တံ၊ (၃) နနု ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာဝသေန ဝုတ္တော

(၄) တသ္မာ ခေါကာရော ပဒသန္ဓိကရောတိ မယာ ဝုတ္တံ။

[ဃ ဝါကျကို၌] (၁) နနု ပရိဗ္ဗာဇကောတိ သဥ္ဇယဿ အန္တေဝါသီ ပရိဗ္ဗာဇကောတိ သံဝဏ္ဏိတေ အဓိပ္ပေတတ္တော သိဒ္ဓေါ၊ (၂) အထ ကသ္မာ ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကောတိ ဆန္န - သဒ္ဒေန ဝိသေသေတွာ သံဝဏ္ဏနာ ကတာ၊ (၃) သော န အစေလကပရိဗ္ဗာဇကောတိ ဟောတိ၊(၄) တသ္မာ ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကောတိ ဆန္နသဒ္ဒေန ဝိသေသေတွာ သံဝဏ္ဏနာ ကတာ၊

[င+စ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ပါဠိယံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ဟောတီတိ ပစ္စုပ္ပန္နဝစနံ ဝုတ္တံ၊ (၂) အထ ကသ္မာ ပဋိပန္နော အဟောသီတိ အတီတဝစနံ တယာ ဝုတ္တံ၊

(၃) အတီတကာလတ္ထော ဧတ္ထ ဟောတိသဒ္ဒေါ၊

(၄) တသ္မာ ပဋိပန္နော အဟောသီတိ အတီတဝစနံ မယာ ဝုတ္တံ၊

➢ ❹ ။ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နာ မဂ္ဂပဋိပန္နာ၊ သဘာဂါနံ ဘာဝေါ သဘာဂတာ။ (အစိတ်)

မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နာနံ သဘာဂတာတိ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နသဘာဂတာ။ (အပေါင်း)

(၃) ခရီးသို့ သွားကုန်သော ဘုရား, သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်တို့၏ ခရီးသွားချင်းတူသော သဘောရှိကုန်သည်တို့၏ အဖြစ်ဟူသော သဒိသဘောဂုဏ်နှင့် ဂုဏေး ဂုဏ် အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ယင်းသဒိသဘောဂုဏ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နသဒိသတာယ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပုတိသင်္ခါတံ အာဟာရံ ဂလတိ အဒတီတိ ပူတ္တိဓသော။ (၃) ပုပ်သော အာဟာရကို စားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပါဏော, သရီရံ, ဘူတံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သမ္မိဿီယတေ သမ္မိဿနံ၊ ပုဂ္ဂလာနံ သမ္မိဿနံ ပုဂ္ဂလသမ္မိဿနံ။

အရိယတေ ဉာယတေတိ အတ္ထော။ (အစိတ်)

http://www.dhammadownload.com

ပုဂ္ဂလသမ္ဗိတ္တာနံ အင္ဂ္ဂော ယဿာတိ **ပုဂ္ဂလသမ္ဗိတ္တာနင္ဂ္ဂော**။ (အပေါင်း)

(၃) ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပေါင်းဆည်းခြင်းအနက်နှင့် ယင်းအနက်ရှိသော ပိသဒ္ဒါ၏ ဝိသယ+ ဝိသယီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပိသဒ္ဒါသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပိကာရော, ပိသဒ္ဒေါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သိလိဿန္တီတိ **သိလိဋ္ဌာနိ**။ (၃) ငြိကပ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည် ၏။ (၅) ပြေပြစ်ညက်ညောသော သုပ္ပိယသဒ္ဒါစသည်သည် ဝစနီယ မည်၏။

သိလိဋ္ဌာနံ ဘာဝေါ သိလိဋ္ဌတာ၊ ဗျဉ္ဇနာနံ သိလိဋ္ဌတာ **ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ**။

(၃) သဒ္ဒါတို့၏ ပြေပြစ်ညက်ညောခြင်းဂုဏ်နှင့် ဂုဏော+ဂုဏ် အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာဂုဏ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သဒ္ဒသိလိဋ္ဌတာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

(၆) သုခုစ္စာရဏ, သိလေသ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ကလျတေ သင်္ချာယတေ အာယုပ္ပမာဏာဒယော အနေနာတိ **ကာလော**။

(၃) ရေတွက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အချိန်ဟူသော ကာလပညတ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝေလ, သမယ- -- ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပရိစ္စဇိတွာ ဝဇတီတိ **ပရိဗ္ဗာဇကော**။ (၃) စွန့်ခွာခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) ပရိဗိုဇ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တာပသ, ဣသိ-စသော။

ပိက္ကတိ ကရိယတိ ဥစ္စာရိယတီတိ **ပိကာရော**။ * ဝဋ္ဋေန ဆာဒီယတေတိ **ဆန္နော**၊ ဆန္နောစ သော ပရိဗ္ဗာဇကောစာတိ **ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကော**။

➢ ❺ ။ **မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နသဘာဂတာယ**-၏ ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား- သုပ္ပိယပရိဗ္ဗာဇကဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) * **အတီတကာလဗ္ဗောကို** အတီတကာလတ္ထတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဟောတိသဒ္ဒဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံပါ။ (၏/သည် စပ်)

ပုဂ္ဂလသမ္ဗိတ္တာနဗ္ဗော-ကို ပုဂ္ဂလသမ္ဗိတ္တာနတ္ထတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် - ပိကာရဿ- ဟု သမ္ဗန်ခံပါ။ (၏/သည် စပ်) **ပဒသန္ဓိကရော**-ကို ပဒသန္ဓိကရတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ခေါကာရဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံပါ။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❻ ။ (က) ၌ တဿ နာမံ-ဖြင့် သုပ္ပိယောသဒ္ဒါသည် ဂုဏနာမ်မဟုတ်၊ နာမ နာမ်တည်းဟု သိစေပါသည်။(နာမလိင်္ဂပဒ) (တနည်း) တဿ နာမံနှင့် သုပ္ပိယောကား အမည်မျှသာ၊ ဂုဏ်စသည် မဟုတ်ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ခ) ပိ ကာရော ပုဂ္ဂလသမ္ဗိတ္တာနတ္ထော-ဖြင့် သုပ္ပိယောပိ၌ ပိသဒ္ဒါသည် သမ္ဘာဝနာ-စသော အနက်ကိုမဟော၊ သမ္ဗိတ္တာနအနက်ဟောတည်းဟု သိစေ။ (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ)

မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နသဘာဂတာယ-ဖြင့် ခရီးသွားခြင်းသဘောတူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ် ကို ပေါင်းသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ၌ ခေါ ကာရော ပဒသန္ဓိကရော-ဖြင့် ခေါသဒ္ဒါသည် သုပ္ပိယောဟူသော ရှေ့ပုဒ်၊ ပရိဗ္ဗာဇကောဟူသော နောက်ပုဒ်တို့ကို စပ်ခြင်းမျှသာပြု၏၊ သရသန္ဓိ ဗျဉ္ဇနသန္ဓိ၏အဖြစ်ကို မပြုဟု သိစေပါသည်။ (ဘာ၀တ္ထ)

ဗျဥ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ၀သေန-ဖြင့် ခေါသဒ္ဒါကား ပဒပူရဏမတ္တ၌ နိပါတ်ပုဒ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ)

(ဃ) ၌ ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကော-ဖြင့် ပရိဗ္ဗာဇက-အရ အစေလကပရိဗိုဇ်ကို မယူရ၊ အ၀တ်၀တ်သော ဆန္နပရိဗိုဇ်ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

သဥ္စယဿ အန္တေ၀ါသီ-ဖြင့် အန္တေ၀ါသိက တပည့်ဟူသည် ပူရဏကဿပ၏ တပည့်မဟုတ်၊ သဥ္စယ၏ အန္တေ၀ါသိကတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာ၀တ္ထ)

(င) ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ထိုအဓွန့်ရှည်သော ခရီးသို့ သွားတော်မူသောအခါ၌ သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်လည်း အဓွန့်ရှည်သော ခရီးသို့ သွားလေပြီဟု တူမျှသော ကာလ၌သာလျှင် အဓွန့်ရှည်သော ခရီးသို့ သွားကြသည်၏အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာ၀တ္ထ)

အဟောသိ-ဖြင့် အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ဟောတိ-၀ယ် တိ၀ိဘတ်သည် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ မသက်၊ ၀တ္တမာနာပစ္စုပ္ပန္နေသုတ်၌ ၀တ္တမာနာဟူသော ယောဂ၀ိဘာဂဖြင့် အတိတ်ကာလ၌ သက်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဒု-၀ိဘတျတ္ထ)

➢ ❶ ။ **ပိသဒ္ဒါ၏ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထ ဖြစ်ပုံ** ။ ။ မြတ်စွာဘုရားသည်သာ ရဟန်းအပေါင်းနှင့်တကွ အဓွန့်ရှည်သော ခရီးသို့ ကြွသည်မဟုတ်သေး၊ စင်စစ် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည်လည်း ဗြဟ္မဒတ်လုလင်နှင့်တကွ အဓွန့်ရှည်သော ခရီးသို့ သွားသတည်းဟု ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပေါင်းသည်

➢ ❶❶ ။ **အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော-အရ** မြတ်စွာဘုရား၏ စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ၀ီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) ၎င်းစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဌာယီဘာ၀, ၀ီရရသ မည်၏။ (၂) အဓွန့်ရှည်သော ခရီးသည်၎င်း, အတူပါလာသော ရဟန်း ငါးရာသည်၎င်း အာရမ္မဏ၀ိဘာ၀ မည်၏။ (၃) သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်၏ ရတနာသုံးပါး အပြစ်ပြောခြင်း၊ ဗြဟ္မဒတ်လုလင်၏ ရတနာသုံးပါးဂုဏ်ကို ပြောဆိုခြင်း အကြောင်းတို့သည် ဥဒ္ဒီပန၀ိဘာ၀ မည်၏။ (၄) အမျက်မထွက်ခြင်း ပီတိ သောမနဿကို မဖြစ်စေခြင်း အစ ဗြဟ္မဇာလသုတ် ဟောရခြင်း စသည်သည် အနုဘာ၀ မည်၏။

(ဂ) **၀ုတ္တော-ဠ္ဌ စခ-ခတ်အရ** ။ ။ ရှင်အာနန္ဒာ၏ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထိုသည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာ၀, ဓမ္မသိင်္ဂီရရသ မည်၏။ (၂) ခေါ-ဟူသော သဝိညတ္တိကဝစီဘေဒသဒ္ဒါသည် အာရမ္မဏ၀ိဘာ၀ မည်၏။ (၃) ခေါသဒ္ဒါ၏ ဗျဥ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ-စသော ဂုဏ်သည် ဥဒ္ဒီပန၀ိဘာ၀ (၄) သောတုဇနပုဂ္ဂိုလ်တို့ လွယ်ကူစွာ မှတ်သားနိုင်ခြင်း စသည်သည် အနုဘာ၀မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိ (၄၅) [ဋ္ဌ၊၃၆။]

(က) အန္တေဝါသီတိ အန္တေဝါသီ၊

(ခ) သမီပစာရော သန္တိကာဝစရော သိဿောတိ အတ္ထော၊

(ဂ) ဗြဟ္မဒတ္တောတိ တဿ နာမံ၊

(ဃ) မာဏဝေါတိ သတ္တော ပိ စောရော ပိ တရုဏော ပိ ဝုစ္စတိ၊

(င) "စောဒိတာ ဒေဝဒူတေဟိ၊ ယေ ပမဇ္ဇန္တိ မာဏဝါ၊

တေ ဒီဃရတ္တံ သောစန္တိ ဟီနကာယူပဂါ နရာ" တိ အာဒီသု ဟိ သတ္တော "မာဏဝေါ" [illegible] (ခ) "စောရာ ပေ ပိ သမာဂန္တွာ ကတာကမ္မေဟိ ပိ အကတာကမ္မေဟိ ပိ" တိ အာဒီသု [illegible] (ဂ) "[illegible] မာဏဝေါ ဒါနံ ကော မာဏဝေါ" တိ အာဒီသု တရုဏော "မာဏဝေါ" [illegible]

[illegible] ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို ပြုရမ်းသော [illegible] ကျင့်လည်သူ [illegible] လှမ်းပြီး သွားလာနေသော [illegible]

[က-ခနှင့်အညီ သဂုဏ်ဒီပနီဝေဂျအနက်] အန္တေဝါသီ-တပည့်သည်။[ကေဝလဒီပနီဝေဂျ]

(က) [ယော မာဏဝေါ၊အကြင်လုလင်သည်။] အန္တေဆရာ၏ အနီး၌။(ဝတ္တပဋိဝတ္တာဒိကရဏဝသေန၊ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် စသည်ကို ပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။) [ကြိယာဝိသေသန] ဝသတိ၊နေတတ်၏။က္ကတိ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ ဆရာ၏ အနီး၌ နေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။] (သော မာဏဝေါ၊ထိုလုလင်သည်။) အန္တေဝါသီ၊အန္တေဝါသီ မည်၏။

(ခ) သမီပစာရော၊အနီး၌လှည့်လည်တတ်သော။သန္တိကာဝစရော၊အနီး၌ သက်ဝင်၍ဖြစ်သော။သိဿော၊တပည့်တည်း။က္ကတိ အယံ၊ဤသည်ကား။(အန္တေဝသတီတိ ပဒါနံ၊ အန္တေ ဝသတိဟူသောပုဒ်တို့၏။) အတ္ထော၊အနက်တည်း။

(ဂ) ဗြဟ္မဒတ္တောတိ၊ဗြဟ္မဒတ္တောဟူသည်ကား။တဿ၊ထိုလုလင်၏။နာမံ၊အမည်တည်း

(ဃ) သတ္တော ပိ၊သတ္တဝါသာမန်ကိုရင်း။စောရော ပိ၊ခိုးသူကိုရင်း။တရုဏော ပိ၊နုပျိုသူကိုရင်း။(ဝါ) လုလင်ကိုရင်း။မာဏဝေါတိ၊မာဏဝဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(င) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။စောဒိတာ(ပ)နရာတိ အာဒီသု၊စောဒိတာ(ပ) နရာ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။သတ္တော၊သတ္တဝါသာမန်ကို။မာဏဝေါတိ၊မာဏဝဟူ၍။ဝုတ္တော၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ဒေဝဒူတေဟိ၊သူအို, သူနာ, သူသေ, အကျဉ်းသမား, ကလေးအားဖြင့် ငါးပါးကုန်သော နတ်တမန်တို့သည်။စောဒိတာ၊တိုက်တွန်းအပ်ကုန်သည်။(သမာနာ၊ဖြစ်ပါကုန်လျက်) ယေ မာဏဝါ၊အကြင်သတ္တဝါတို့သည်။ပမဇ္ဇန္တိ၊မေ့လျော့ကြကုန်၏။နရာ၊လူဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။တေ မာဏဝါ၊ထိုသတ္တဝါတို့သည်။ဒီဃရတ္တံ၊ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး။ဟီနကာယူပဂါ၊ယုတ်ညံ့သော အပါယ်ကိုယ်သို့ ကပ်ရောက်ရကုန်သည်။(ဟုတ္တာ၊ဖြစ်၍)

http://www.dhammadownload.com

သောစတ္တိ၊ဝမ်းနည်းကြရကုန်၏။

(စ) "မာဏဝေဟိပိ သမာဂစ္ဆ န္တိ ကတာကမ္မေဟိပိ အကတာကမ္မေဟိပိ"တိ အာဒီသု၊ မာဏဝေဟိပိ(ပ)ကမ္မေဟိပိ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။စောရော၊ခိုးသူကို။(မာဏဝေါတိ၊ မာဏဝဟူ၍။ဝုတ္တော၊ပြီ။) | ကတာကမ္မေဟိပိ၊ပြုအပ်ပြီးသော ခိုးမှုရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန် သော။အကတာကမ္မေဟိပိ၊မပြုအပ်သေးသော ခိုးမှုရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။မာဏဝေ ဟိပိ၊ခိုးသူတို့နှင့်လည်း။သမာဂစ္ဆန္တိ၊ပေါင်းဆုံမိကြကုန်၏။]

(ဆ) "အမ္ဗဋ္ဌော မာဏဝေါ အဂ်ကော မာဏဝေါ"တိ အာဒီသု၊တို့၌။တရုဏော၊ နုပျိုသူကို။(ဝါ) လုလင်ကို။ "မာဏဝေါ" တိ၊မာဏဝဟူ၍။ဝုတ္တော၊ပြီ။[အမ္ဗဋ္ဌော၊အမ္ဗဋ္ဌ မည်သော။မာဏဝေါ၊လုလင်၊အဂ်ကော၊အဂ်ကမည်သော။မာဏဝေါ၊လုလင်။]

(ဇ) ဣဓာပိ[illegible] မာဏဝ[illegible]သော ပါဠိရပ်၌လည်း။အယမေဝတ္ထော၊ ဤတရုဏဟူသော အနက်[illegible]သာ၊ဟောတိ၏။

(ဈ) ဓါ၊ထို[illegible]ကြာ၊ဤအနက်သည်။(ဝါ) ကို။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်သည်။ (ဝါ) ဆိုလိုသည်။ဟောတိ၊[illegible]သည်။(ဣ) ကို။ဝုတ္တ၊သည်။ဟောတိ၊နည်း။) ဗြဟ္မ- ဒတ္တေန နာမ၊ဗြဟ္မဒတ္တမည်သော။တရုဏန္တေဝါသိနာ၊လူလင်ပျိုဟူသော အနီးနေတပည့် နှင့်။သဒ္ဓိ၊အတူ။ကြတိ၊ဤအနက်သည်။(ဝုတ္တံ၊သည်။ဟောတိ၏။) (ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၃၂။)

➤ ❷ ။ (စ) သို့/ ဆံရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အန္တေ ဝသတီတိ အန္တေဝါသီ-ဟု ကတ္တုသာဓ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို ပြဆိုတော်မူ၏။ အဆုံးစွန်၌နေသောသူသည် အန္တေ ဝါသီ မည်ပါသလော၊ အဘယ်၌ နေသောသူသည် အန္တေဝါသီ မည်ပါသနည်း။ [အန္တေ ဝါသီပုဒ်၏ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော အနက်ကို မပြဆိုချေသော် ဆရာအား အတိဗျာပိတ ဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။] စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ဏး- အနီး၌ ကျင်လည်ကျက်စား သွားလာတတ်သော တပည့်သည် အန္တေဝါသီ မည်၏[ဟု ငါပြဆိုရကား သင်တင်သော အတိဗျာပိတဒေါသ ငါ့အား မရောက်]ဟူလို။

(င) သို့/ အနုသန္ဓ ။ ။ ဤသို့ (ယ) ဖြင့် မာဏဝသဒ္ဒါသည် သတ္တ စောရ တရုဏ ဟူသော အနက်များကို ဟော၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ မာဏဝသဒ္ဒါ၏ အနက်သုံးပါး၌ ဖြစ်ပုံကို ဥဒါဟရဏ် ပုံစံ အသီးသီးဖြင့် ခိုင်မြဲစေလိုသော (ဝါ) ချဲ့ပြလိုသော ဆရာ သည် (င) မိန့်။

(စ) သို့/ စောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ယ) ဖြင့် --ဟောသောဟု ပြဆို၏၊ မာဏဝသဒ္ဒါ တစ်ခုတည်းသာဖြစ်၍ အနက်တစ်ခုတည်းသာ ဖြစ်သင့်သည် မဟုတ်ပါ လော၊ အနက်သုံးပါးတို့၌ ဖြစ်၏ဟုဆိုသော ဆရာ့စကားသည် အသို့သင့်ပါအံ့နည်း။

(ဝ) ၌ ဓိယရွေး-သို့/ ဆန္ဒါနည်းဗုဒ္ဓ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် သောစတ္တိ-ဟူသော ကြိယာပုဒ်ဖြင့် အစ္စန္တသံယောဂပုဒ်၏ စပ်ရာကြိယာကို ပြဆို၏၊ အစ္စန္တသံယောဂပုဒ်၏

http://www.dhammadownload.com

ကြိယာတို့မည်သည် အစ္စန္တသံယောဂပုဒ်နှင့် ကင်း၍ မဖြစ်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော၊ အစ္စန္တသံယောဂပုဒ်ကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် ဒီဃရတ္တံ-ကို မိန့်။

(ဓ) သို့/ **အနုသာစန္တ** ။ ။ ဤသို့ (ယ) ဖြင့် မာဏဝသဒ္ဒါ၏ ဟောနိုင်သမျှသော အနက်များကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ပြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေနဟူသော ဤပါဠိတော်ဝယ် အလိုရှိအပ်သောအနက်ကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ဓ) မိန့်။

(ဓ) သို့/ [ဓ၀ကို၍] ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) စသော ဝါကျတို့ဖြင့် မာဏဝသဒ္ဒါသည် သတ္တ စောရ တရုဏအနက်တို့၌ ဖြစ်သည်ကို သာဓကပါဠိနှင့်တကွ ဖွင့်ဆို၏၊ ဤ ပြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေနဟူသော ဤပါဠိတော်၌ အဘယ်အနက်ကို အလိုရှိအပ်ပါသနည်း၊ သတ္တ, စောရ အနက်တို့ကိုလည်း အလိုရှိအပ်ပါသလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဓ) မိန့်။

(တနည်း) [မိ-ကို၍] ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဆ) ဖြင့် အမ္ဗဋ္ဌော မာဏဝေါ-စသော ပါဠိရပ်တို့၌ မာဏဝသဒ္ဒါသည် တရုဏအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏၊ ထိုအမ္ဗဋ္ဌော မာဏဝေါ-စသော ပါဠိရပ်တို့၌သာ မာဏဝသဒ္ဒါသည် တရုဏအနက်၌ ဖြစ်ပါသလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဓ) မိန့်။

(ဈ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဓ) ဖြင့် ပြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေန-၌ မာဏဝသဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ လုလင်ပျိုဟူသောအနက်ကို ဟောသောဟု ဆို၏။ မာဏဝသဒ္ဒါ၏ လုလင်ပျိုဟူသောအနက်ကို ဟောရာ၌ ခိုင်လုံသော အကြောင်းယုတ္တိကို ဆရာ မပြဆိုတော့ပြီလော၊ မာဏဝသဒ္ဒါ၏ လုလင်ပျိုအနက်ဟောသည်ကို အဘယ်သို့သော ယုတ္တိဖြင့် သိရပါမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဈ) မိန့်။

➤ ❷ ။ [ယ+ဓ ဝါကျတို့ကို၍] (၁) နနု မာဏဝေါတိ သတ္တောပိ စောရောပိ တရုဏောပိ ဝုစ္စတိ၊ (၂) အထ ကသ္မာ ဣဓာပိ အယမေဝတ္ထော (ဝေဒိတဗ္ဗော)

(၃) နနု တဒညတ္ထာ န သမ္ဘဝန္တိ၊ (၄) တသ္မာ ဣဓာပိ အယမေဝတ္ထော (ဝေဒိတဗ္ဗော)

[ယ ဝါကျကို၍] (၁) နနု မာဏဝသဒ္ဒေါ ဧကသ္မိံယေဝ အတ္ထေ ဝတ္တဗ္ဗော။

(၂) အထ ကသ္မာ မာဏဝေါတိ သတ္တောပိ စောရောပိ တရုဏောပိ ဝုစ္စတိ၊

(၃) သာမညဝသေန သတ္တော မာဏဝေါတိ ဝုတ္တော၊ ဣတရေ ဝိသေသဝသေန။

(၄) တသ္မာ မာဏဝေါတိ သတ္တောပိ စောရောပိ တရုဏောပိ ဝုစ္စတိ၊

[င-ဝါကျကို၍] (၁) နနု စောဒိတာ ဒေဝဒူတေဟိ။ (၂) အထ ကသ္မာ တေ ဒီဃရတ္တံ သောစန္တိ၊ ဟီနကာယူပဂါ နရာ။ (၃) နနု ယေ ပမဇ္ဇန္တိ မာဏဝါ။

(၄) တသ္မာ တေ ဒီဃရတ္တံ သောစန္တိ၊ ဟီနကာယူပဂါ နရာ။

[င-၌ ဂါထာ ပုဗ္ဗဒ္ဓကို၍] (၁) နနု ဒေဝဒူတေဟိ စောဒိတာ ဟောန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ယေ မာဏဝါ ပမဇ္ဇန္တိ။ (၃) နနု အတိက္ကန္တေသု ပဉ္စာရမ္မဏေသု အတိလုဒ္ဓါ ဟောန္တိ။ (၄) တသ္မာ ယေ မာဏဝါ ပမဇ္ဇန္တိ။

http://www.dhammadownload.com

[ဓ+စျဝါကျဖွဲ့ကိုရှု] (၁) နနု မာဏဝေါတိသဒ္ဒေါ သတ္တဓောရအတ္ထေသုပိ ဝတ္တတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ က္လမ အယမေဝတ္ထော ဟောတိ။ (၃) က္လဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ "ဗြဟ္မဒတ္တေန နာမ တရုဏာန္တေဝါသိနာ သဒ္ဓိံ" န္တိ။/တဒဒေသသမသမ္ဘဝတော/တဒဒေသ မဝိသယတ္တာ။ (၄) တသ္မာ က္လမ အယမေဝတ္ထော ဟောတိ။

➤ ❾ ။ သံဂတော အာပေါ ယသ္မိန္တိ **သမိပံ**၊ စရတိ အဝစရတီတိ **စာရော**၊(အစိတ်) သမိပေ စာရော **သမိပစာရော**။ (အပေါင်း) (၃) သမိပ-အရ နီးသော အရပ်ဌာနနှင့် စာရ-အရ ယင်းအရပ်၌ ကျင်လည်ကျက်စား သွားလာနေသော တပည့်ဒြပ်၏ ဌာန-ဌာနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တပည့်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အန္တေဝါသီ, သန္တိကာဝစရ, သိဿ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ သမိပေ စရတိ အဝစရတီတိ **သမိပစာရော**။ (၃) ဆရာ၏အနီး၌ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို ပြုခြင်းစသည်၏ အစွမ်းဖြင့် ကျင်လည်ကျက်စား သွားလာခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတုမည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ဒေဝါ ဝိယ ဒူတာ **ဓခဝဒူတာ**။ (တေဟိ) (၃) ဝိသုဒ္ဓိနတ်၏ တမန်နှင့် သဒိသ-သဒိသီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဝိသုဒ္ဓိနတ်နှင့်တူသော တမန်တို့သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဒေဝသန္ဒေသဟရော--စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများ သည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

(တနည်း) ဒေဝါနံ (ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါနံ) ဒူတာ **ဓခဝဒူတာ**။ (၃) ဝိသုဒ္ဓိနတ်တို့၏ တမန် သည်နှင့် သာမိ+သံ/ဇနက+ဇည အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဝိသုဒ္ဓိနတ်တို့၏ တမန်တို့သည် ဝစနီယ မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ဗာလဘာဝံ အတရီတိ **တရုဏော**။ (၃) လူငယ်၏အဖြစ်ကို လွန်မြောက်ခြင်း ကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လူလင်ပျိုဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) မာဏဝေါ, ယုဝါ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

တရတီတိ **တရုဏော**။ (၃) လွန်မြောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နုပျိုသူဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝယဋ္ဌ, ဒဟရ-စသော--

သိဋ္ဌတိ ဂရုကေသု သိနေဟတီတိ **သိဿော**။ (၃) ချစ်ခြင်းကြိယာ (ဝါ) မေတ္တာဖြင့် သွန်းလောင်းခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တပည့်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သာဝက-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* သုဏာတိ သောတုံ က္လဋ္ဌတီတိ **သိဿော**။

စောရေတီတိ **စောရော**။ (၃) ခိုးခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သူခိုးဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ထေနကော-စသော--

နေန္တိတိ **နရော**။ (၃) ဆောင်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လူ

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မနုဿာ, မဇ္ဈာ, မာနုဿာ-စသော--

➢ ❺ ။ **စောဒိတာ**-ကို စောဒိတတ္တာဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ယေသံ မာဏဝါနံ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့ကို စပ်) ✱ **သမီပစာရော**-ကို သမီပစာရတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သိဿဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

ဟီနကာယူပဂါ-ကို ဟီနကာယူပဂတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တေသံ နရာနံ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တိုသည် စပ်) ✱ **မာဏဝေါ**-ကို မာဏဝတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- အမ္ဗဋ္ဌဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❻ ။ (က) ၌ အန္တေ ဝသတိ-ဖြင့် အန္တေဝါသီပုဒ်၏ အန္တေသဒ္ဒူပပဒ ဝသဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) ဏီပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အန္တေဝါသီပုဒ်ကို အန္တေ ဝသတီတိ အန္တေဝါသီ-ဟု ကတ္တုသာဓနေဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ သမီပစာရော-ဖြင့် အန္တေ ဝသတိ-ဝယ် အန္တသဒ္ဒါသည် အဝသာန-စသော အနက်ကို မဟော၊ သမီပအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဝသဓာတ်သည် နေခါမျှ (ဝသနမတ္တ) ကို မဟော၊ အလုံးစုံသော ကြိယာပုထ်လေးပါး(သဗ္ဗိရိယာပထ) ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။

သန္တိကာဝစရော-ဖြင့် သမီပစာရော-သဒ္ဒါသည် သန္တိကာဝစရသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြု အဘိဓေယျတ္ထ)

သိဿော-ဖြင့် အန္တေဝါသီ-အရ အနီး၌နေသူဟူသမျှ သာမညလူတန်းစားများကို မယူရ၊ ဆရာ အထံ၌ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို ဖြည့်ကျင့်၍နေသော တပည့်ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ၌ တဿ နာမံ-ဖြင့် ဗြဟ္မဒတ္တသဒ္ဒါသည် ဂုဏနာမ်မဟုတ်၊ နာမနာမ်တည်းဟု သိစေပါသည်။(နာမလိင်္ဂပဒ) (တနည်း) တဿ နာမံနှင့် ဗြဟ္မဒတ္တကား အမည်မျှသာ၊ ဂုဏ်စသည် မဟုတ်ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် မာဏဝသဒ္ဒါသည် သတ္တအနက်, စောရအနက်, တရုဏအနက်တို့ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

➢ ❼ ။ **ဓေဝဒ္ဓတ သရုပ်** ။ ။ (၁) ဒဟရကုမာရ-သူငယ်၊ (၂) ဇရာဇိဏ္ဏသတ္တ-သူအို၊ (၃) ဂိလာန-သူနာ၊ (၄) ကမ္ဗကာရဏ-ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု၊ (၅) မတသတ္တ-သူသေ

✱ **ဓေဝဒ္ဓတမည်ခြင်းအကြောင်း** ။ ။ သေမင်း၏ တမန်ဖြစ်သောကြောင့်ရင်း၊ (ဝါ) ဝိသုဒ္ဓိနတ်နှင့်တူသော တမန်ဖြစ်သောကြောင့်ရင်း၊ ဝိသုဒ္ဓိနတ်တို့၏ တမန်ဖြစ်သောကြောင့်ရင်း "ဒေဝဒူတ" မည်ပါသည်။

➢ ❶❶ ။ **ဓေသာ ပရိဗ္ဗာဇကော ရတ္တိဘာဂေ ဓေသစလံ ခြဲလောကေသိ** (၄၊၄၃)

http://www.dhammadownload.com

၌ ဘာဝါလင်္ကာရထုတ်ပုံ ။ (၁) ဩလောကေသိ-၌ အဝပုဗ္ဗ လောကဓာတ်အရ ဣဿာ ပြစာန်းသော ဒေါသမှုစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် (ဝါ) ၎င်း၌ ဒေါသစေတသိက်သည် ကောဓေဒ္ဒာယိ ဘာဝ+ရုဒ္ဒရသ မည်၏။ (၂) မြတ်စွာဘုရားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သုပ္ပိယ ပရိဗိုဇ် ကြည့်ရှုသောအခါ ထက်ဝန်းကျင် ဖရိုဖရဲကြသော ကြယ်တာရာတို့ကဲ့သို့ တင့် တယ် လှပစွာ ဆိမ်းများကို ထွန်းညှိထားခြင်း, အလယ်၌ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် မြတ်စွာ ဘုရား နေတော်မူခြင်း (သက္ကတ ဆရာများအလို) လာဘာသက္ကာရဟာနိ ပက္ခဟာနိ ရတ္တိဘာဂ အမ္ဗလဋ္ဌိကဥယျာဉ် အယောနိသော မနသိကာရတို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည် ၏။ (၄) မျက်လုံးနီခြင်း, ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးမဲ့ကဲ့ရဲ့စကားကို ပြောဆိုခြင်း စသည် သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၄၈)

(က) တတြာတိ တသ္မိံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂေ၊ (ခ) တေသု ဝါ ဒွီသု ဇနေသု၊

(ဂ) သုဒန္တိ နိပါတမတ္တံ၊ (ဃ) အနေကပရိယာယေနာတိ ပရိယာယသဒ္ဒေါ တာဝ ဝါရ ဒေသနာ ကာရဏေသု ဝတ္တတိ၊

(င) ""ကဿ နု ခေါ အာနန္ဒ အဇ္ဇ ပရိယာယော ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတုံ""န္တိ အာဒီသု ဟိ ဝါရေ ပရိယာယသဒ္ဒေါ ဝတ္တတိ၊ ""မဓုပိဏ္ဍိကပရိယာယောတွေဝ နံ ဓာရေဟိ""တိ အာဒီသု ဒေသနာယံ ""အတ္ထိ ခွာယံ ဗြာဟ္မဏ ပရိယာယော ယေန မံ ပရိယာယေန သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ""တိ အာဒီသု ကာရဏေ၊

(စ) ဒွာယမိဓာပိ ကာရဏေ ဝတ္တတိ၊

(ဆ) တသ္မာ အယမေတ္ထ အတ္ထော ""အနေကဝိဓေန ကာရဏေနာ""တိ၊

(ဇ) ဝဏ္ဏ ဟိ ကာရဏေဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (၄၊၃၇၊. ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၃၅)

➢ ❶ ။ (က-နှင့်အညီ) တတြ-ထိုအခွန့်ရှည်သော ခရီး၌။ (ခ-နှင့်အညီ) တတြ-ထိုသုပ္ပိယပရိဗိုဇ် ဗြဟ္မဒတ်လုလင်ဟူသော ဆရာတပည့်နှစ်ယောက်တို့တွင်။

(ဆ+ဇ-နှင့်အညီ) **အနေကပရိယာယေန**-တပါးမက များသော အပြားရှိသော အကြောင်းဖြင့်။(ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ၊ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ)

(က) တတြာတိ၊တတြဟူသည်ကား။တသ္မိံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂေ၊ထိုအခွန့်ရှည်သော ခရီး၌။ (အဝဏ္ဏံ၊ကျေးဇူးမဲ့ကဲ့ရဲ့အပ်သော အပြစ်စကားကို။ဘာသတိ၊ပြောဆို၏။)

(ခ) ဝါ၊တစ်နည်း။ ဒွီသု၊နှစ်ယောက်ကုန်သော။တေသု ဇနေသု၊ထို ဆရာ တပည့်ဖြစ် သူတို့တွင်။(သုပ္ပိယော၊သုပ္ပိယသည်။အဝဏ္ဏံ၊ကို။ဘာသတိ၊ပြောဆို၏။ ဗြဟ္မဒတ္တော၊ဗြဟ္မဒတ် လုလင်သည်။ဝဏ္ဏံ၊ဂုဏ်ကျေးဇူးကို။ဘာသတိ၊၏။)

(ဂ) သုဒန္တိ၊သုဒံဟူသောပုဒ်သည်။နိပါတမတ္တံ၊အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း။

(ဃ) အနေကပရိယာယေနာတိ ဧတ္ထ၊အနေကပရိယာယေနဟူသော ဤပါဌ်၌။

http://www.dhammadownload.com

(အတ္တုဒ္ဒေသတော၊အတ္တုဒ္ဒေသမှ) တာဝ၊ရှေးဦးစွာ။(သံဝဏ္ဏိတော။ဖွင့်ထိုက်သော။) ပရိယာယသဒ္ဒေါ၊ပရိယာယသဒ္ဒါသည်။ဝါရဒေသနာကာရဏသု၊အလှည့် အကြိမ်, ဟောအပ်သော တရား, အကြောင်းဟူသော အနက်တို့၌။ဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

(င) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။ကဿ နုခေါ် (ပ) ဩဝဒိတုံ့ အာဒီသု၊ကဿနုခေါ် (ပ)ဩဝဒိတုံ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ဝါရေ၊အလှည့်အကြိမ်ဟူသော အနက်၌။ပရိယာယသဒ္ဒေါ၊ပရိယာယသဒ္ဒါသည်။ဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။[အာနန္ဒ၊အာနန္ဒာ။ဘိက္ခုနိယော၊ဘိက္ခုနီတို့ကို။ဩဝဒိတုံ၊ဆုံးမခြင်းငှာ။အဇ္ဇ၊ယနေ့။ကဿ၊အဘယ်ရဟန်း၏။ပရိယာယော နုခေါ်၊အလှည့်အကြိမ် နည်း။] * "မဓုပိဏ္ဍိကပရိယာယောတွေဝ နံ ဓာရေဟိ"တိ အာဒီသု၊တို့၌။ဒေသနာယံ၊ ဟောအပ်သော တရားဟူသောအနက်၌။(ပရိယာယသဒ္ဒေါ၊သည်။ဝတ္တတိ၊၏။)

[နံ၊ထိုသုတ္တန်ကို။မဓုပိဏ္ဍိကပရိယာယောတွေဝ၊မဓုပိဏ္ဍိကဒေသနာတော်ဟူ၍သာ။ဓာရေဟိ၊ဆောင်ရွက်မှတ်သားလော။]

"ဣမိနာပိ ခေါ် တေ ရာဇညပရိယာယေန ဧဝံ ဟောတု"တိ အာဒီသု၊တို့၌။ကာရဏေ၊အကြောင်းဟူသောအနက်၌။(ပရိယာယသဒ္ဒေါ၊သည်။ဝတ္တတိ၊၏။) [ရာဇည၊ရာဇည။ဣမိနာပိ ပရိယာယေန၊ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း။တေ၊သင်၏။ဧဝံ၊ဤသို့ ပရလောက ရှိ၏ဟူသော အယူသည်။ဟောတု၊ဖြစ်ပါစေ။]

(ဓ) ဣဓာပိ၊ဤ အနေကပရိယာယေန ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌လည်း။သွာယံ့သော အယံ၊ထိုသို့သော ဤ ပရိယာယသဒ္ဒါသည်။ ကာရဏော၌။ဝတ္တတိ၊၏။ (ဆ) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ ပရိယာယသဒ္ဒါ၏ ကာရဏအနက်၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။]တွေ့ာ၊ဤ အနေကပရိယာယေနဟူသော ပါဌ်၌။အနေကဝိဓေ၊တစ်ပါးမက များသော အပြားရှိသော။ကာရဏေန၊အကြောင်းဖြင့်။(ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ စသည်၌စပ်) ဣတိ၊ဤသို့။အယံ အတ္ထော၊ဤအနက်သည်။ဟောတိ၊၏။

(ဇ) ဗဟူဟိ၊များစွာကုန်သော။ကာရဏေဟိ၊အကြောင်းတို့ဖြင့်။ဣတိ၊ဤဥဒ္ဓကတ္ထသည် (ဝါ)ကို။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်သည်။(ဝါ) ဆိုလိုသည်။ဟောတိ၊၏။

➢ **J** ။ (စ) **သို့/သံဝဏ္ဏနာနုရူပစဓာနနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ရှင်အာနန္ဒာသည် တတြ သုဒံ သုပ္ပိယော ပရိဗ္ဗာဇကော စကားရပ်ဝယ် တတြပုဒ်ကို ထည့်၍ ဆိုတော်မူ၏။ ယင်း တတြပုဒ်၌ တ-သဗ္ဗနာမ်သည် အဒ္ဓါနမဂ္ဂကို စွဲ၍ ဩပစ္စည်းသည် အာဓာရတ္ထ ဧကဝစနန္တ၌ သက်ပါသလော၊ တတြပုဒ်၌ တ-သဗ္ဗနာမ်သည် အဘယ်အနက်ကို စွဲ၍ ဩပစ္စည်း သည် အဘယ်အနက်၌ သက်ပါသနည်း၊ တတြပုဒ်၌ တသဗ္ဗနာမ်အစွဲနှင့် ဩပစ္စည်း၏ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော ဝိဘတ်နက်များကို မပြဆိုချေသော် ရှင်အာနန္ဒာအား အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(င) **သို့/ အနုသစန္ဓ** ။ ။ ဤ (ယ) ဖြင့် ပရိယာယသဒ္ဒါသည် ဝါရ ဒေသနာ

http://www.dhammadownload.com

ကာရဏာအနက် သုံးပါး၌ ဖြစ်၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းပရိယာယသဒ္ဒါ၏ ဝါရ ဒေသနာ ကာရဏာ အနက်တို့၌ ဖြစ်ပုံကို ဥဒါဟရုဏ်ပုံစံ အသီးသီးဖြင့် မြဲစေလို ချဲ့ပြလိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ယ) ဖြင့် -- ဖြစ်၏ဟု အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုတော်မူ၏။ ထိုပရိယာယသဒ္ဒါသည် အဘယ်ပါဠိရပ်တို့၌ ဝါရအနက် ဖြစ်ပါသနည်း၊ အဘယ်ပါဠိရပ်တို့၌ ဒေသနာအနက် ဖြစ်ပါသနည်း၊ အဘယ်ပါဠိရပ်တို့၌ ကာရဏာအနက် ဖြစ်ပါသနည်း၊ ဥဒါဟရုဏ် ပါဠိ အသီးသီးဖြင့် အကျယ်ပြဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဥဒါဟရုဏ်ပါဠိ အသီးသီးဖြင့် အကျယ်မပြသော် သခ်ေပ ဝိတ္ထာရဆန့်သော ဝိရောဓိ ဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ယ+င) တို့ဖြင့် ပရိယာယသဒ္ဒါ ဝါရ ဒေသနာ ကာရဏာ အနက်သုံးပါး၌ ဖြစ်သောဟု ဆို၏။ ဤအနေကပရိယာယေနပါဌ်၌လည်း ပရိယာယသဒ္ဒါသည် အနက်သုံးပါးလုံး၌ ဖြစ်ပါသလော၊ ဤ၌ ပရိယာယသဒ္ဒါ မည်သည့်အနက် ဖြစ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့်အနေကပရိယာယေန၌ ပရိယာယသဒ္ဒါသည် ဤ၌ ကာရဏာအနက် ဖြစ်သောဟု ဆို၏။ ယင်း ကာရဏာအနက်၌ ပရိယာယသဒ္ဒါ ဖြစ်၏ဟု ဆိုသဖြင့် ရရှိလာနိုင်သော အကျိုးလဒ္ဓဂုဏ်ကို ဆရာ မပြဆိုတော့ပြီလော၊ အကျိုးလဒ္ဓဂုဏ်ကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

(ဇ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ဆ) ဖြင့် အနေကပရိယာယေနပါဌ်ဝယ် အနေကသဒ္ဒါ၏ တစ်ခုမက အများဟူသော အဓိပ္ပါယ်ရ၍ ဝိဓ-သဒ္ဒါပါ ထည့်ဖွင့်သည်ကို၎င်း, ပရိယာယသဒ္ဒါ၏ ကာရဏာအနက်ကို၎င်း, နာဝိဘတ်၏ ဇာတျာပေက္ခအားဖြင့် ကေဝုစ်ဆိုထားသည်ကို၎င်း ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကို ဥဇုကဝုတ္တိအားဖြင့် ပြလိုသော ဆရာသည် (ဇ) မိန့်။

(ဇ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဆ) ဖြင့် အနေကပရိယာယေနကို အနေကဝိဓေန ကာရဏေန-ဟု ဖွင့်ပြ၏။ အနေကပရိယာယေန-ဟု ကေဝုစ်ဆိုရ ကား ကေမ္မိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝေဝစနံ-ဟူသည်နှင့်အညီ ကေတ္တကို ယူအံ့လော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သား အပ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဇ) မိန့်။ ကား-- ဇာတ်ကိုငဲ့၍ ကေဝုစ်ဖြင့်ဆို၏၊ အရကား အကြောင်းပေါင်းများစွာကို ယူအပ်၏ဟူလို။

➢ ❸ ။ [ယ+စ–ဓိပ္ပါယ္ပ] (၁) နနု ပရိယာယသဒ္ဒေါ ဝါရ ဒေသနာ ကာရဏ်ဏ်သု ဝတ္တတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သွာယမိဓ ကာရဏေ ဝတ္တတိ။ (၃) နနု တဒဥ္ဈေသံ အသမ္ဘဝေါ ဟောတိ။(၅)/ နနု ကာရဏေသော ဝ က္ကမ သမ္ဘဝေါ ဟောတိ။ (၅)

(၄) တသ္မာ သွာယမိဓ ကာရဏေ ဝတ္တတိ။

http://www.dhammadownload.com

[ယ+စ+ဆ-အိုကို] (၁) (၁) နနု ပရိယာယသဒ္ဒေါ ဝါရ ဒေသနာ ကာရဏေသု ဝတ္တတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ အယမေတ္ထ အတ္တော "အနေကဝိဓေန ကာရဏေနာ"တိ။

(၃) သ္မာယမိဓ ကာရဏေ ဝတ္တတိ။ (၄) တသ္မာ အယမေတ္ထ အတ္ထော "အနေကဝိဓေန ကာရဏေနာ"တိ။

➤ ❾ ။ ပရိယာယတိ ပရိဝတ္တတီတိ **ပရိယာယော**။ (၃) အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်ဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အလှည့်အကြိမ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ **ဝါရော**-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထမည်၏။ (ဝါရအနက်ဟော)

ပရိယာယေတိ ဒေသေတဗ္ဗမတ္ထံ ပဋိပါဒေတီတိ **ပရိယာယော**။ (၃) ဟောအပ်သော အနက်ကို ထင်စေခြင်း, သိစေခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(၅) ဟောအပ်သော ဓမ္မဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) **ဒေသနာ**-စသော---

ပရိယာယတိ အတ္တနော ဖလံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပဝတ္တတီတိ **ပရိယာယော**။

(၃) မိမိအကျိုးကိုယူ၍ ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(၅) အကြောင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) **ကာရဏ**-စသော--

အာဇာနီယိတ္တ အညာသီတိ ဝါ **အညာ**။ (၃) သိခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အရဟတ္တဖိုလ်ဖြစ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) အရဟတ္တံ-စသော--

ဒေသီယတေတိ **ဒေသနာ**။ (၃) ဟောခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ ၉၅) ဒေသနာစကားဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဓမ္မာဘိလာပ, ပညတ္တိ-စသော

မညတေတိ **မနု**။/ မဒတိ ဥန္နတိ ကိလေဒတီတိ **မနု**။ (၃) စိုစွတ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပျားရည်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သာဒု-စသော--။

➤ ❸ ။ (ယ) ၌ ပဓာနကြိယာ **ဝတ္တတိ**-ကို ဝတ္တမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-- ဝရိယာယသဒ္ဒဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

နိပါတမတ္တံ-ကို နိပါတမတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် - သုဒ္ဒ္တိ ဣမဿ ပဒဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) * **တသ္မာ**-ကို တတော ဝတ္တန္တတ္တာ/ဝတ္တနတော-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တဿ ဣမဿ ပရိယာယသဒ္ဒဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။(၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ တသ္မိံ အဝ္ဂါနမဂ္ဂေ-ဖြင့် တတြဝယ် တသဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၏ အစွန့်ရှည်သော ခရီး(အဒ္ဓါနမဂ္ဂ) ကို စွဲသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္တ) ပြပစ္စည်းသည် အတြာဂစ္ဆန္တဲ့သို့ ကမ္မတ္တ၌ မသက်၊ သတ္တမျတ္တ၌ သက်--ရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေသည်။

(စ) ဝါ-ဖြင့် တတြသဒ္ဒါ၏ အနက်တစ်မျိုးကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

တေသု ဗွိသု ဇနေသု-ဖြင့် တတြဝယ် တသဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၏ သုပ္ပိယမရိုဗိ ဗြဟ္မဒတ် လုလင်တို့ကို စွဲသည်၏--ရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္တ) တြပစ္စည်း၏ နိဒ္ဓါရဏတ္ထကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ဖြင့် သုဒ်နိပါတ်ကား အနက် အထူးမရှိသောကြောင့် ပဒပူရဏတ္တကို ဟော သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နိပါတလိင်္ဂတ္တ)

(ဃ) ဖြင့် ပရိယာယသဒ္ဒါသည် သဒ္ဒန္တရိုက်ကို မငဲ့သော် ဝါရ, ဒေသနာ, ကာရဏ အနက်တို့ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္တ)

(စ) ဖြင့် ပရိယာယသဒ္ဒါသည် သဒ္ဒန္တရိုက်ကို ငဲ့ရကား ဤ၌ ကာရဏအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္တ) (တနည်း) (စ) ဖြင့် ပရိယာယသဒ္ဒါသည် ကာရဏအနက်ကို ဟောသတည်းဟု ဤ၌ လိုအပ်သော အနက်ကို သိ။(အဓိပ္ပေတတ္တ)

(ဆ) ၌ အနေကဝိဓေန ကာရဏေန-ဖြင့် အနေကနှင့် ပရိယာယကို အနေကောစ သော ပရိယာယောစာတိ အနေကပရိယာယော-ဟု ကမ္မဓာရဲသမာသ် ဝစနတ္တပြုရမည် ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္တ) အနေကပရိယာယသဒ္ဒါ၏ အနေကဝိဓကာရဏ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္တ) သိစေပါသည်။

(ဇ) ဖြင့် အနေကပရိယာယေန-ဟု ဧကဝုစ်ဖြင့် ဟောရာဝယ် ဇာတျာပေက္ခ၏ အစွမ်းဖြင့် များစွာသော အကြောင်းတို့ဖြင့်ဟူသော ဗဟုတ္တ၌ ဧကဝုစ်တည်းဟု သိစေ ပါသည်။ (ဘာဝတ္တ)

➢ ❶ ။ သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့စကား ဆိုရကြောင်း

သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် လာဘသက္ကာရယုတ်လျော့ခြင်းကြောင့်ရင်း, အသင်းအပင်း ပရိသတ် ယုတ်လျော့ခြင်းကြောင့်ရင်း ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့စကားကိုဆိုသည်။

* ဗြဟ္မဒတ်လုလင်သည် ရတနာသုံးပါးအား မစွပ်စွဲ မကဲ့ရဲ့ခြင်းအကြောင်း

ဗြဟ္မဒတ်လုလင်သည် ပညာရှိသဘောရှိသောကြောင့်-- မကဲ့ရဲ့ပါ။

❶ ❶ ။ **အိကျွန်ိယော ဒြဲဝဓိတုံ-န္တိ** ။ ။ ဆုံးမသော ရဟန်း၏ သန္တာန်၌ ကရုဏာ ပုဗ္ဗင်္ဂမ (ဝါ) မေတ္တာပုဗ္ဗင်္ဂမ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ၎င်းသည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ဘိက္ခုနီတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဘိက္ခုနောဝါဒ သမ္မုတိရခြင်း, ရဟန်းမတို့အား ဆုံးမနိုင်သော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဘိက္ခုနီမတို့အား အသိဉာဏ်တိုးပွားခြင်း, မလွန်ကျူးထိုက်သော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို မလွန်ကျူးဖြစ်ခြင်း, ဓမ္မသံဝေဂသိုလ်ဖြစ်ခြင်း အကျိုးတရားတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၅၉)

(က) တတ္ထ ဝဏ္ဏန္တိ ဝဏ္ဏ သဒ္ဒေါ သဏ္ဌာန ဇာတိ ရူပါယတန ကာရဏ ပမာဏ ဂုဏ ပသံသာဒိသု ဒိဿတိ။ (စ) ဂုဏဝဂ္ဂေကာပိ ပသံသာပိ။

(ဂ) အယံ ကိရ တံ တံ ဘူတမေဝ ကာရဏံ အပဒိသန္တော အနေကပရိယာယေန ရတနတ္တ ယဿ ဂုဏူပသဥ္ဟိတံ ပသံသံ အဘာသိ။ (၌၊၃၈/၃၉။ ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၄၆။)

http://www.dhammadownload.com

➤ ❶ ။ (က) တတ္ထ၊ထို သုပ္ပိယဿ ပန ပရိဗ္ဗာဇကဿ အစရှိသော ပါဠ်၌။ဝဏ္ဏာနိ၊ ဝဏ္ဏံဟူသော။ဝဏ္ဏသဒ္ဒေါ၊ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည်။(ဝါ)ကို။သဏ္ဌာန ဇာတိ ရူပါယတန ကာရဏ ပမာဏ ဂုဏ ပသံသာဒီသု၊အသွင်သဏ္ဌာန်ဟူသောအနက်, အမျိုးဇာတ်ဟူသောအနက်, ရူပါရုံဟူသောအနက်, အကြောင်းဟူသောအနက်, အတိုင်းအရှည် ပမာဏဟူသောအနက်, ဂုဏ်ဟူသောအနက်, ချီးမွမ်းခြင်းဟူသောအနက် အစရှိသော အနက်တို့၌။ဒိဿတိ၊ထင်ရှား၏။(ဝါ) တွေ့မြင်အပ်၏။

(ခ) ဣဓ၊ဤဗုဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌။ဂုဏောပိ၊ဂုဏ်ကိုလည်း။ ပသံသာပိ၊ချီးမွမ်းခြင်းကိုလည်း။(ဝါ) ချီးမွမ်းကြောင်း စကားကိုလည်း။(ဝဏ္ဏောတိ၊ဝဏ္ဏဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။)

(ဂ) ကိရ၊တဆင့်စကား ကြားရဘူးသည်ကား။အယံ၊ဤဗြဟ္မဒတ္တ လုလင်သည်။ ဘူတမေဝ၊ဟုတ်မှန်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။တံ တံ ကာရဏံ၊ထိုထိုအကြောင်းကို။အပဒိသန္တော၊ညွှန်ပြလျက်။အနေကပရိယာယေန၊တစ်ပါးမက များစွာသော အကြောင်းဖြင့်။ (ဝါ) ပရိယာယ်အမျိုးမျိုးဖြင့်။ရတနတ္တယဿ၊ရတနာသုံးပါး၏။ဂုဏူပသဉှိတံ၊ဂုဏ်နှင့်စပ်သော။ပသံသံ၊ချီးမွမ်းခြင်းကို။(ဝါ) ချီးမွမ်းကြောင်းစကားကို၊အဘာသိ၊ပြောဆိုပြီ။

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည် သဏ္ဌာန-စသော အနက်တို့၌ ဖြစ်သောဟု ဖွင့်ဆို၏။ ဤဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌ အဘယ် အနက်တို့၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ ဂုဏ, ပသံသ အနက်တို့တစ်ပါး အခြားသော အနက်တို့၌ ဖြစ်ပါသလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည် ဂုဏ်အနက်၌ရင်း, ချီးမွမ်းခြင်း အနက်၌ရင်း ဖြစ်သောဟု ဆို၏၊ ထိုစကား အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည် တစ်ပုဒ်တည်းဖြစ်၍ ဂုဏ်ဟူ၍ရင်း, ချီးမွမ်းခြင်းဟူ၍ရင်း တစ်နက်နက်ကိုသာ ဟောဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [က–ခ–ဂ တို့ကို၌] (၁) နနု ဝဏ္ဏသဒ္ဒေါ သဏ္ဌာန ဇာတိ ရူပါယတန ကာရဏ ပမာဏ ဂုဏ ပသံသာဒီသု ဒိဿတိ။ (၂)'အထ ကသ္မာ ဣဓ ဂုဏောပိ ပသံသာပိ ဝဏ္ဏောတိ ဝုစ္စတိ၊ (၃) ယသ္မာ အယံ ကိရ တံ တံ ဘူတမေဝ ကာရဏံ အပဒိသန္တော အနေကပရိယာယေန ရတနတ္တယဿ ဂုဏူပသဉှိတံ ပသံသံ အဘာသိ။

(၄) တသ္မာ ဣဓ ဂုဏောပိ ပသံသာပိ ဝဏ္ဏောတိ ဝုစ္စတိ။

➤ ❹ ။ ပမီယတီတိ ပမာဏံ။ (၃) နှိုင်းယှဉ်ခြင်း ကြိယာသက်တ်သည် ဝဓန ဟောတု မည်၏။ (၅) နှိုင်းယှဉ်သော ဝတ္ထုသည် ဝဓနီယ မည်၏။ (၆) မတ္တ, ဝဏ္ဏ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝဓနီယတ္ထ မည်၏။

ဝဏ္ဏီယတိ ပသံသီယတီတိ ဝဏ္ဏော။[ဂုဏအနက်ဟော] (၃) ချီးမွမ်းခြင်း ကြိယာ

http://www.dhammadownload.com

သကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) ချီးမွမ်းအပ်သော အကျင့်စသော ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဂုဏော-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဝဏ္ဏနံ ဂုဏသံကိတ္တနံ ဝဏ္ဏော။ [ပသံသာအနက်ဟော] (၃) ဝဏ္ဏနံ-ဟူသော ကြိယာသည် ကြိယာ သာမညဖြစ်ရကား ဝဏ်ဟူသော ဏ-ဟူသော နံ-ဟူသော အစိတ် အစိတ်သော သဒ္ဒါဟုဆိုအပ်သော သုတိသည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဂုဏ်ကို ချီးမွမ်း ခြင်း ကြိယာ သာမညသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပသံသာ-စသော--

* ဝဏ္ဏီတဗ္ဗော "အယမီဒိသော"တိ ပကာသေတဗ္ဗောတိ ဝဏ္ဏော။ (သဏ္ဌာနံ)

* ဝဏ္ဏီယတိ အသက်ရတော ဝဝတ္တာပိယတီတိ ဝဏ္ဏော။ (ဇာတိ)

* ဝဏ္ဏေတိ ဝိကာရမာပဇ္ဇမာနံ ဟဒယင်္ဂတဘာဝံ ပကာသေတီတိ ဝဏ္ဏော။ (ရူပါယတနံ) * ဝဏ္ဏီယတိ ဖလမေတေန ယထာ သဘာဝတော ဝိဘာဝိယတီတိ ဝဏ္ဏော။ (ကာရဏံ) * ဝဏ္ဏီယတိ အပ္ပမဟန္တာဒိဝသေန ပမီယတီတိ ဝဏ္ဏော။ (ပမာဏံ)

➢ **၅**။ **အပဒိသန္တော**-ကို အပဒိသန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဣမဿ (ပြဟ္မဒတ္တဿ မာဏဝဿ) ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ **၆**။ (က) ဖြင့် ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည် သဒ္ဒန္တရိက်ကို မငဲ့သော် ဇာတိ, ရူပါယတန, ကာရဏ, ပမာဏ, ဂုဏ, ပသံသာ အနက်တို့ကို ဟောသတည်းဟု သိ။(နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ-စသော ဤအရာ၌ ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည် သဒ္ဒန္တရိက်ကို ငဲ့ရကား ဂုဏအနက်, ပသံသာအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေသည်။(နာမလိင်္ဂတ္ထ)

➢ **၁၀**။ (ဂ) ဝါကျ ပဓာနကြိယာ(အဘာသိ) အရ ။ ။ ပြဟ္မဒတ္တလုလင် သန္တာန်၌ ချီးမွမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော သဒ္ဒါ ပညာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ၎င်းသည် ဓမ္မရတိ ဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ါရရသ မည်၏။ (၂) ရတနာ သုံးပါး၏ ဂုဏ်တော်တို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဂုဏ်တော်တို့၏ ဟုတ်မှန် သော အကြောင်းမှန်ဖြစ်ခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ပြည့်စုံစွာ ရနိုင်ခြင်း ပီတိပါမောဇ္ဇဖြစ်ခြင်း အကျိုးစသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၅၀)

(က) ပဟောဏ္ဍေန ပန ဓမ္မကထိကေန ပဠန္နိကာယေ နဝင် သတ္ထုသာသနံ ဝတွာရာသီတိ - မွေက္ခန္ဓသဟဿာနိ ဩဂါဟိတွာ ဗုဒ္ဓါဒီနံ ဝဏ္ဏော ပကာသေတဗ္ဗော။

(ခ) ဣမသ္မိံ ဟိ ဌာနေ ဗုဒ္ဓါဒီနံ ဂုဏေ ပကာသေန္တော အတိတ္ထေန ပက္ခန္ဒော ဓမ္မကထိကောတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ (ဂ) ဤဒိသေသု ဟိ ဌာနေသု ဓမ္မကထိကဿ ထာမော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ဃ) ပြဟ္မဒတ္တော ပန မာဏဝေါ အနုဿဝဝါဒိမတ္တသမ္ဗန္ဓိတေန အတ္တနော ထာမေန - ရတနတ္တယဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။ (၄၊၃၉။ ဘာသာဋီ၊ပ၊ ၂၅၁။)

http://www.dhammadownload.com

➤ ❶ ။ (က) ပန၊ဆက်ဦးအံ့။ပဟောန္တေန၊စွမ်းနိုင်သော။နိကာယ်ငါးမြော, အင်္ဂါကိုး တန်, ဓမ္မက္ခန်ရှစ်သောင်း လေးထောင်သို့ သက်ဝင်၍ ဂုဏ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော။| ဓမ္မကထိကေန၊ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်သည်။| ဗြဟ္မဇာလသုတ်တည်းဟူသော ဓမ္မ - ကထာ၌ ယှဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။| ပဥ္စငါးပါးကုန်သော။နိကာယေ၊နိကာယ်တို့သို့ရင်း။ နဝင်္ဂ၊ကိုးပါးသော အင်္ဂါရှိသော။သတ္ထုသာသနံ၊မြတ်စွာဘုရား၏ ဆုံးမကြောင်း ပရိယတ် သာသနာတော်သို့ရင်း။စတုရာသီတိဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနိ၊ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့သို့ရင်း။ဩဂါဟိတွာ၊ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍။ဗုဒ္ဓါဒီနံ၊ဘုရားအစရှိသော ရတနာ တို့၏။ဝဏ္ဏော၊ဂုဏ်ကို။ပကာသေတဗ္ဗော၊ထင်ရှားပြထိုက်၏။

(စ+ဂ) [illegible]

(စ) [illegible] ဌာနေ၌ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်
တည်း။ကူတိ၊ဤသို့။ဝတ္တုံ၊ဆိုခြင်းငှာ။န သက္ကာ၊မတတ်ကောင်း။

| ကသ္မာ၊အဘယ်ကြောင့်။ဝတ္တုံ၊ဆိုခြင်းငှာ။ န သက္ကာ၊မတတ်ကောင်းသနည်း။|

(ဂ) ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ဤဒိသေသု၊ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော။ဌာနေသု၊ အရာတို့၌။(ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကို ပြောပြရာတို့၌) ဓမ္မကထိကဿ၊၏။ထာမော၊ဉာဏ် စွမ်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။|တသ္မာ။ထို့ကြောင့်။ဝတ္တုံ၊ငှာ။န သက္ကာ၊မတတ်ကောင်း။|

(ဃ) ပန၊ဆက်ဦးအံ့။ (တစ်နည်း) ပန၊ထိုသို့ပင် နိကာယ်ငါးရပ် အစရှိသည်တို့သို့ သက်ဝင်၍ ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကို ပြောပြထိုက်ပါသော်လည်း။ (အာယသ္မာ) ဗြဟ္မဒတ္တော၊ ဗြဟ္မဒတ္တ အမည်ရှိသော။မာဏဝေါ၊လုလင်သည်။အနုဿဝါဒိမတ္တသမ္ဘိတေန၊အဆင့်ဆင့် ကြားရခြင်း အစရှိသည်မျှနှင့်စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသော။အတ္တနောမိမိ၏။ထာမေန၊ဉာဏ် စွမ်းဖြင့်။ရတနတ္တယဿ၊ရတနာသုံးပါး၏။ဝဏ္ဏံ၊ကျေးဇူးကို။ဘာသတိ၊ပြော၏။

❷ ။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် စွမ်းနိုင်သော ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်သည် နိကာယ်ငါးရပ်, ကိုးပါးသော အင်္ဂါရှိသော ဘုရားအဆုံးအမ, ရှစ်သောင်းလေးထောင် သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍ ရတနာသုံးပါးတို့၏ ဂုဏ်တော်ကို ထင်ရှားပြ တတ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုသို့ ဖွင့်ပြအပ်သော် ယင်းသို့သော ဓမ္မကထိကသည် သက်ဝင်ရာ မဟုတ်သော ဆိပ်ကမ်းသို့ ပြေးဝင်သော ဓမ္မကထိကဟူ၍ ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုသို့ဖြစ်လျက် နိကာယ်ငါးရပ် စသည်ဖြင့် ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်၍ ရတနာ သုံးပါး၏ဂုဏ်ကို ဖွင့်ဆိုသော ဆရာ့စကား အသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဤကဲ့သို့သော တရားပွဲ စသည်များ၌ ရတနာ

http://www.dhammadownload.com

သုံးပါး၏ ဂုဏ်တော်ကို ပြဆိုပါက အရာ မဟုတ်သည်၌ သက်ဝင်ပြောသွားနေသော ဓမ္မကထိကဟူ၍ မဆိုကောင်းပါဟု ပြဆိုတော်မူ၏၊ ယင်းသို့ မဆိုကောင်းခြင်း၏ အကြောင်းကား အဘယ်ပါနည်း၊ ယင်းသို့ မဆိုကောင်းခြင်း၏ အကြောင်းကို မပြဆိုခဲ့သော်၊ ပြဆိုခဲ့သော် ကာရဏ-ဖလ ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ ဆရာအား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့်--ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏၊ ဗြဟ္မဒတ္တလုလင်သည် နိကာယ်ငါးရပ် စသည်တို့သို့ သက်ဝင်၍ပင် ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်တော်ကို ဆိုအပ်ပါသလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➤ ●။ [က-ဓါတ္ထု ၅] (၁) နနု ပဉ္စနိကာယေတိ ဝုတ္တံ၊

(၂) အထ ကသ္မာ နစင် သဏ္ဍာ သာသနံ ဓတုရာသီတိ [illegible] [illegible] အနေကာဝယဏ္ဍာ ဆောသံ န ဓတ္တကေန သဏ္ဍာ [illegible] [illegible] ဓာရုံ နုဂါ သဏ္ဍ သာသနံ [illegible]

[ဓ+ဂ ဓါတ္ထုတ္တိကွ] (၁) နနု [illegible] [illegible] ပက္ခန္ဓော ဓမ္မကထိကောတိ သင်္ကာ ဝတ္တုံ။ (တစ်နည်း) နနု သမ္မသာဒနိယ သုတ္တာဒိသု ဝိယ. န ဣဒံ ဗုဒ္ဓဿ ဂုဏာပ္ပကာသနဋ္ဌာနံ ဟောတိ၊

(၂) အထ ကသ္မာ အတိတ္တေန ပက္ခန္ဓော ဓမ္မကထိကောတိ န သင်္ကာ ဝတ္တုံ၊

(၃) နနု ဤဒိသေသု ဌာနေသု ဓမ္မကထိကဿ ထာမော ဝေဒိတဗ္ဗော၊

(၄) တသ္မာ အတိတ္တေန ပက္ခန္ဓော ဓမ္မကထိကောတိ န သင်္ကာ ဝတ္တုံ။

[ဓ+ဂ ဓါတ္ထုတ္တိကွ] (၁) နနု ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဗုဒ္ဓါဒီနံ ဂုဏေ ပကာသေတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ အတိတ္တေန ပက္ခန္ဓော ဓမ္မကထိကောတိ န သင်္ကာ ဝတ္တုံ။

(၃) ဤဒိသေသု ဌာနေသု ဓမ္မကထိကဿ ထာမော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(၄) တသ္မာ အတိတ္တေန ပက္ခန္ဓော ဓမ္မကထိကောတိ န သင်္ကာ ဝတ္တုံ။

➤ ဓာရေတီတိ ဓမ္မော။ ကထိယတေ ကထာ။ ကထနံ ဝါ ကထာ။

ဓမ္မဿ ကထာ ဓမ္မကထာ။ ဓမ္မကထာယံ သာဓုတိ ဓမ္မကထိကော။

(၃) တရားဟောခြင်းကြိယာနှင့် တရားဟောကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်-ဂုဏေ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တရားဟောကောင်းသော ဓမ္မကထိက ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပဟောန္တ, ဓမ္မဒေသက-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

နိဗ္ဗိသေသေန စိနောတိ အဝယဝေတိ နိကာယော။ (၃) စိခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နိကာယ်ငါးရပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သမူဟ-

နဝ အင်္ဂါနိ ယဿာတိ နဝင်္ဂံ။ (၃) ကိုးပါးသော အင်္ဂါ၏ ဖြတ်စွာဘုရား အဆုံးအမနှင့်

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနပဟေတု မည်၏။ (၅) ကိုးပါးသော အင်္ဂါရှိသော မြတ်စွာဘုရားအဆုံးအမသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) နဝင်္ဂသမန္နာဂတ-

တရန္တိ တွော်တိ ဓာတ်။ (၃) ကူးခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။

(၅) ဆိပ်ကမ်းဒြဗ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) တီရ, ဝေလာ-စသော --

ဒဓာတိ ဓာတေနာတိ ဓာတ‌ေမာ။ (၃) သွားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အား အစွမ်းဒြဗ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ဥဿာဟ, သတ္တိ-စသော--။

➤ ❺ ။ မဓဟာရဓန္တေန-ကို ပဟောန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဓမ္မကထိကဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (ဂ) ဖြင့် ဤကဲ့သို့သော ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်တော်များကို ချီးမွမ်း ထောမနာပြုသော နေရာဌာနများ၌ ဓမ္မကထိကတို့မည်သည် စွမ်းအားရှိသမျှဖြင့် ရတနာ သုံးပါး၏ ဂုဏ်တော်များကို ပြဆိုသင့် ပြဆိုထိုက်သည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ဤလို နေရာ ဌာနမျိုးတို့၌ ဓမ္မကထိကတို့၏ စွမ်းအားကို သိရှိကြရမည်၏ အဖြစ်ကို သိ။ (ဘာဝတ္တ)

❶ ⓪ ။ **ပကာသေတဗ္ဗော-န္တိ ဓာတ်အရေ** ။ ။ ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်တော်ကို ထင် ရှားပြတတ်သော ဓမ္မကထိက၏ သန္တာန်၌ သဒ္ဓါ ဝီရိယ ဉာဏ်ပြဌာန်းသော ကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ၎င်းသည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) ရတနာသုံးပါး ၏ ဂုဏ်တော်တို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) နိကာယ်ငါးရပ် စသည်သို့ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်နိုင်ခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို ကြားနာရသဖြင့် ကြည်ညိုရခြင်း, သဒ္ဓါတရားတိုးပွားရခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ။

(ခ) **ဗုဒ္ဓါဒီနံ ဂုဏာ ပကာသေတဗ္ဗာ-၌** (၁) ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို ပြဆိုကာ ဟောကြားတော်မူကြကုန်သော တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော သဒ္ဓါ ဝီရိယ ဉာဏ် စသည်ပြဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဓမ္မဝီရရသ မည်၏။ (၂) ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်တော်များသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဂုဏ်တော်များ၏ တည်ရာ ရတနာသုံးပါးသည်၎င်း၊ တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်၏ ရတနာသုံးပါး ဂုဏ်တော်များကို ချီးမွမ်းဟောကြားရာ၌ လွန်ကဲသော အစွမ်းသတ္တိ စသည်သည်၎င်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တရားနာ သူတို့၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော ကုသိုလ်စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါကျ (၅၁)

(က) ဏ္ဍတိမာ ဓော ဥဓဘာ အာဓရိယဓန္တေဝါသိတိ ဓေ တေ ဒွေ အာစရိယန္တေဝါသိကာ။

(ခ) အညမညသာတိ အညော အညဿ။

(ဂ) ဥစ္စဝိပစ္စနိကဝါဓါတိ ဤသကမ္ပိအပရိဟာရိတွာ ဥဇုမေဝ ဝိဝိဓပစ္စနိကဝါဒါ။

(ဃ) အနေကဝါရံ ဝိရုဒ္ဓဝါဒါဝေ ဟုတွာတိ အဓ္ဓော။

http://www.dhammadownload.com

(င-၁) အာစရိယေန ဟိ ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏော ဘာသိတော အန္တေဝါသီ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ၊

(င-၂) ပုန ဣတရော အဝဏ္ဏံ ဣတရော ဝဏ္ဏန္တိ ဧဝံ အာစရိယော သာရဖလကေ ဝိသရုက္ခ အာဏိ အာကောဋယမာနော ဝိယ ပုနပ္ပုနံ ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ၊

(စ) အန္တေဝါသီပန သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမယာယ အာဏိယာတံ အာဏိံ ပဋိဗာဟယမာနော ဝိယ ပုနပ္ပုနံ ရတနတ္တယဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ၊

(စ) တေန ဝုတ္တံ "ဥဘောပိ ပစ္စနီကဝါဒါ" တိ၊ (ဋ၁၃၉။ ဘာသာဋီ၊ ပ၊ ၂၅၂။)

➢ ❶။ **ဥဘောပိ ပစ္စနီကဝါဒါ**=ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင် အထူးထူး အပြားပြားသော ဆန့်ကျင်သော စကားရှိကုန်သည်။(သဒ္ဒတ္ထ) အကြိမ်များစွာ ဆန့်ကျင်သော စကားရှိကြကုန်သည်။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

ရတနတ္တယဿ=ရတနာတို့၏ သုံးပါးတို့၏ အပေါင်း၏။/ရတနာတို့၏ သုံးပါးသော အစိတ်ရှိသော အပေါင်း၏။/ရတနာတို့၏ သုံးပါးတို့ကို ပေါင်းထားအပ်သော အပေါင်း၏။ (သဒ္ဒတ္ထ) ရတနတ္တယဿ=ရတနာသုံးပါး၏။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

(က) ဣတိဟ တေ ဥဘော အာစရိယန္တေဝါသီတိ၊-သိဟူသည်ကား။ဧဝံ၊ဤသို့။ဒွေ၊နှစ်ယောက်ကုန်သော။တေ အာစရိယန္တေဝါသိကာ၊ထိုဆရာတပည့်တို့သည်။

(ခ) အညမညဿာတိ၊ကား။အညော အညဿ၊အချင်းချင်း၏။ (ဆရာမှတစ်ပါးသော တပည့်, တပည့်မှတစ်ပါးသော ဆရာ၏။)

(ဂ) ဥဘောပိ ပစ္စနီကဝါဒါတိ၊-ဒါဟူသည်ကား။ဤသကမ္ဘိ၊စဉ်းငယ်မျှလည်း။(နည်းနည်းကလေးမျှလည်း) အပရိဟရိတွာ၊မရှောင်လွှဲမူ၍။ဥဘောမေဝ၊ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင်။(တဲ့တဲ့သာလျှင်) ဝိဝိဓပစ္စနီကဝါဒါ၊အထူးထူး အပြားပြားများသော ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကုန်သည်။(ဟုတွာ၊ဖြစ်၍)

(ဃ) အနေကဝါရံ၊အကြိမ်များစွာ။ဝိရုဒ္ဓဝါဒါဝ၊ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကုန်သည်သာ။ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။(အနုဗန္ဓာ၊ ဟောန္တိ) ဣတိ အယံ၊ဤသည်ကား။အတ္ထော၊အနက်။

(င) ဟိ၊မှန်၏။/ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။အာစရိယေ၊ဆရာသည်။ရတနတ္တယဿ၊ရတနာသုံးပါး၏။ (ဝါ)ကို။အဝဏ္ဏော၊ဂုဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် အပြစ်ကို။ (ဝါ) ချီးမွမ်းခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို။ (ဝါ) ကဲ့ရဲ့ကြောင်းစကားကို။ဘာသိတော၊ပြောဆိုအပ်ပြီးသော်။အန္တေဝါသီ၊တပည့်သည်။ဝဏ္ဏံ၊ဂုဏ်ကို။ဘာသတိ၊ပြောဆို၏။ပုန၊တဖန်။ဣတရော၊တပည့်မှတစ်ပါးသော ဆရာသည်။အဝဏ္ဏံ၊ကို။ဘာသတိ၊ပြောဆို၏။ဣတရော၊ဆရာမှ တစ်ပါးသော တပည့်သည်။ဝဏ္ဏံ၊ကျေးဇူးကို။ဘာသတိ၏။ ဧ ဣတိ ဧဝံ၊ဤသို့။အာစရိယော၊ဆရာသည်။သာရဖလကေ၊အနှစ်ဖြစ်သော ပျဉ်ချပ်၌။(ဝါ) ကောင်းမြတ်သော ပျဉ်ချပ်၌။ဝိသရုက္ခအာဏိ၊အဆိပ်ရှိသော သစ်သား မယ်နက်။(အဆိပ်ရှိသော သစ်သားစို့ကို) အာကောဋယမာနော

http://www.dhammadownload.com

ဝိယ၊စိုက်နှက်သကဲ့သို့ငှင်း။ပုနပ္ပုနံ၊အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်။ရတနတ္တယဿ၏။ (ဝါ) ကို။ အဝဏ္ဏံ၊ကို။ဘာသတိ၏။

(ဓ) အန္တေဝါသီ ပန၊တပည့်သည်ကား။သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမယာယ၊ရွှေငွေ ပတ္တမြား တို့ဖြင့် ပြုအပ်သော။အာဏိယာ၊မယ်နဖြင့်။(စို့ဖြင့်) တံ အာဏိ၊ထိုဆရာ စိုက်နှက်အပ်သော ပယ်နကို။ (စို့ကို) ပဋိဟာပယမာနော ဝိယ၊တားမြစ်သကဲ့သို့ငှင်း။ပုနပ္ပုနံ၊အဖန်ဖန် အထပ် ထပ်။ရတနတ္တယဿ၏။(ဝါ)ကို။ဝဏ္ဏံ၊ကို။ဘာသတိ၏။

(ဆ) တေန၊ထို့ကြောင့်။ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါတိ၊-ဒါဟူ၍။အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန၊ သည်။/သံဂီတိကာရေဟိ၊သံဂါယနာတင်မထေရ်တို့သည်။ဝုတ္တံ၊မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

➢ ❷ ။ (ဃ) သို့/ စောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒ- ဟူသည် စဉ်းငယ်မျှ မခတ်မိကြကုန်မူ၍ ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင် အထူးထူး အပြားပြား သော ဆန့်ကျင်သော စကားရှိသူများပင် ဖြစ်သောဟု ဆို၏။ ယင်းစကားရပ်၌ အထူးထူး အပြားပြား ဆန့်ကျင်သော စကားရှိ၏ဟူသည် တစ်ကြိမ် နှစ်ကြိမ်မျှလောက်သာ ဆန့် ကျင်မှုမျိုးကို ဆိုလိုပါသလော၊ အဘယ်မျှလောက်သော ဆန့်ကျင်မှုမျိုးကို ဝိဝိဓပစ္စနီက ဝါဒဟူ၍ ဆိုလိုပါသနည်း၊ ဝိဝိဓပစ္စနီကဝါဒဖြစ်ပုံ အကျယ်ကို မပြဆိုချေသော် ဆရာအား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(ဂ) ဤသကမ္ပိ အပရိဟာရိတ္တာ-သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ ဥဇုမေဝ ဝိဝိဓပစ္စနီက ဝါဒါ-ဖြင့် ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒပုဒ်ကို အဝတရဏ ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ပြုရမည် အဖြစ် ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဥဇုမေဝ-၌ ဧဝ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထကို ပြလိုသော ဆရာသည် ဤသကမ္ပိ အပရိဟာရိတ္တာ-ကိုမိန့်။

(င-၁) သို့/အာစေဘာဂါယုတ္တစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ+ဃ) ဖြင့် အကြိမ် များစွာ ဆန့်ကျင်သော စကားရှိသူတို့သည် ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒ မည်သောဟု ဆို၏၊ အဘယ် သို့ အကြိမ်များစွာဆန့်ကျင်သော စကားရှိကုန်သနည်း၊ အကြိမ်များစွာ ဆန့်ကျင်သော စကားရှိပုံကို အကျယ် မပြဆိုပြီလော၊ စုဒ်ကြောင့် (င-၁) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် အကြိမ်များစွာ ဆန့်ကျင်သော စကားများရှိ သည့် အဖြစ်သည် ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒမည်၏ဟု အကျဉ်းမျှ ပြဆိုတော်မူ၏၊ အဘယ်သို့ အကြိမ်များစွာ ဆန့်ကျင်သောစကား ရှိပါကုန်သနည်း၊ အကြိမ်များစွာ ဆန့်ကျင်ဘက် စကား ရှိသည်၏အဖြစ်၌ အကျဉ်းမျှပြဆိုသည်ရှိသော် မန္ဒဗုဒ္ဓိပုဂ္ဂိုလ်တို့ မသိနိုင်ရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င-၂) ဖြင့် ဆရာဖြစ်သော သုပ္ပိယသည် အနှစ်ရှိသော (ဝါ) မြတ်သောပျဉ်ချပ်၌ အဆိပ်လူးသော သစ်တံကျင်ကို စိုက်နှက်သောယောကျ်ားကဲ့ သို့ ရတနာသုံးပါးအပေါင်း၏ ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆိုသည့်အဖြစ်ကို ပြဆိုတော်မူ၏၊ တပည့်

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်သူ ဗြဟ္မဒတ်လုလင်သည်လည်း ဆရာကဲ့သို့ပင် ကျေးဇူးမဲ့ကဲ့ရဲ့စကားကို ပြောဆိုပါ သလော၊ တပည့်ပြောဆိုပုံကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုစ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

(င+စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ယ) ဖြင့် အကြိမ်များစွာသာလျှင် ဆန့်ကျင်သော စကားရှိကုန်သည်၏အဖြစ်သည် ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒ မည်သောဟု ဆို၏။ ထို၏ အကျယ်ကို မပြဆိုပြီလော၊ အဘယ်သို့ အကြိမ်များစွာ ဆန့်ကျင်သော စကားရှိကုန်သနည်း။ (င)

(ဆ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့-(င+စ) ဖြင့် အကြိမ်များစွာ ဆန့်ကျင်သော စကား ရှိသည်၏အဖြစ်ကို အကျယ်အားဖြင့်ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းအကျယ်ပြအပ်ပြီး သော စကားရပ်ကိုပင် အကျဉ်းချုံး၍ နိဂုံးအုပ်ခြင်းငှာ (ဝါ) နိဂုံးအုပ်တော်မူလိုသော ဆရာသည် (ဆ) မိန့်။

➤ ❸ ။ **[ယ+င-၁ ဝါကျတို့ကို၌]** (၁) နနု အာစရိယေန ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏော ဘာသိတော၊ (၂) အထ ကသ္မာ အန္တေဝါသီ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ၊ (၃) အနေကဝါရံ ဝိရုဒ္ဓ ဝါဒတ္တာ၊ (၄) တသ္မာ အန္တေဝါသီ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။

[င-၁ ဝါကျကို၌] (၁) နနု ဗြဟ္မဒတ္တော မာဏဝေါ သုပ္ပိယဿ တိတ္ထိယပရိဗ္ဗာ ဇကဿ အန္တေဝါသီ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ အန္တေဝါသီ ရတနတ္တယဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။ (၃) နနု အာစရိယော ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။

(၄) တသ္မာ အန္တေဝါသီ ရတနတ္တယဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။

[င-၂ ဝါကျကို၌] (၁) နနု ပုဗ္ဗေ ဧကေဝါရမိဝ အဝဏ္ဏဝဏ္ဏဘာသနံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။

(၂) အထ ကသ္မာ "န ဧကတရော အဝဏ္ဏံ ဧကတရော ဝဏ္ဏ"န္တိ အနေကဝါရမေဝ ဝုတ္တံ။ (၃) ပါဠိယံ "ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါ"တိ ဝုတ္တတ္တာ။

(၄) တသ္မာ "န ဧကတရော အဝဏ္ဏံ ဧကတရော ဝဏ္ဏ"န္တိ အနေကဝါရမေဝ ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ သိဿာနံ ဟိတမာစရတီတိ **အာစရိယော**။ (၃) တပည့်သားတို့၏ အကျိုး စီးပွားကို တိုးပွားအောင်ကျင့်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(၅) တပည့်သားတို့ အစီးအပွားကိုကျင့်သော ဆရာဟူသော အနက်ဖြစ်သည် ဝစ နီယ။ (၆) နိဿယဒါယကော, အာစေရော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

အာဒရေန စရိတဗ္ဗော ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗောတိ ဝါ **အာစရိယော**။(၃) ရိုသေစွာ ဆည်း ကပ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ဝသတီတိ ဝါသီ။ အန္တေ ဝါသီ **အန္တေဝါသီ**။ (၃) အနီးဖြစ်သော အရပ်၏ ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ် ဖြည့်ကျင့်နေသော တပည့်နှင့် ဌာန ဌာနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) အနီး၌ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ဖြည့်ကျင့်နေသော တပည့်ဟူသော အနက် ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အန္တေဝါသိက, သိဿ-စသော--

အာစရိယောစ အန္တေဝါသီစ **အာစရိယန္တေဝါသီ**။ (၃) ဆရာ တပည့်နှစ်ဦးတို့၏

http://www.dhammadownload.com

အစဉ်လိုက်ခြင်း ကြိယာကို အကြောင်းပြုသဖြင့် အချင်းချင်းငဲ့သကဲ့သို့ဖြစ်သော အညမညာပေက္ခသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဆရာ တပည့်ဖြစ်သော အနက်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အာစေရန္တေဝါသီ, နိဿယန္တေဝါသိ-စသော--

နတ္ထိ တေသွာ ဉ်တိ ဥပဒ္ဒဝေါတိ **အနီဃော**၊ အနီတဿ ပဋိပက္ခော ပစ္စနီတော။ ပစ္စနီတော ဧဝ **ပစ္စနီကော**၊ ဝိဝိဓော ပစ္စနီကော **ဝိပစ္စနီကော**။ (၃)ဝိဝိဓဘောဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်စကားနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အထူးထူးသော ဆန့်ကျင်ဘက်စကားသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝိရုဒ္ဓဝါစာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။ * ဝဒတိ ဧတေနာတိ **ဝါဒေါ**။

ဝိပစ္စနီကော ဝါဒေါ ဧတေသန္တိ **ဝိပစ္စနီကဝါဒေါ**။ (၃) အထူးထူး အပြားပြား များစွာသော ဆန့်ကျင်ဘက် စကားတို့၏ + ဆရာ တပည့်တို့နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး /သံ-သာမီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဆရာ တပည့်ဖြစ်ကြသော သုပ္ပိယနှင့် ဗြဟ္မဒတ္တတို့သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ဝိရုဒ္ဓဝါဒါ-စသော--

န ဧကော **အနေကော**။ (၃) ပဋိသေဓဘောဂုဏ်၏ တစ်ခုသချာနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တစ်ခုမက များသော အကြိမ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဗဟု, ပစု-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

ဝိရုဇ္ဈတီတိ **ဝိရုဒ္ဓါ**။ (၃) ဆန့်ကျင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဆန့်ကျင်သော စကားဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပဋိပက္ခ-စသော--

အဏာတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ **အာဏီ**။ (၃) အသံပြုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စို့မယ်နေဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အက္ခဂ္ဂကီလ-စသော--

➤ ❺ ။ **အာသိဓော**-ကို ဘာသိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- အဝဏ္ဏဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်) * ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါ-ကို ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒတ္တာ/ဝိဝိဓပစ္စနီကဝါဒါ-ကို ဝိဝိဓပစ္စနီကဝါဒတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တေသံ ဥဘိန္နံ အာစရိယန္တေဝါသိကာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

အန္တေဝါသီ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ-၌ **အာသတိ**-ကို ဘာသနတော-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- အန္တေဝါသိနော-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ ဓဝံ တေ-ဖြင့် ဣတိဟ၌ ဣတိသဒ္ဒါ၏ နိဒဿနအနက်ဟောသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ)

ဒွေ-ဖြင့် ဥဘသဒ္ဒါသည် ဒွိသချာသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ (ဝါ) ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (သင်္ချာနာမလိင်္ဂတ္ထ (ဝါ) ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

အာစရိယန္တေဝါသိကာ-ဖြင့် အာစရိယန္တေဝါသီပုဒ်သည် အာစရိယန္တေဝါသိကာပုဒ်၏ ပရိယာယ်ဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

(ခ) ဖြင့် အညမညသပုဒ်သည် ကော ကောယပုဒ်ကဲ့သို့ ရုဋ္ဌိနာမ်ပုဒ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂပဒ)

(ဂ) ၌ ဥဇုမေဝ ဝိဝိဝပစ္စနီကဝါဒါ-ဖြင့် ဥဇုပုဒ်နှင့် ဝိပစ္စနီကဝါဒပုဒ်ကို ဥဇုမေဝ ဝိပစ္စနီကဝါဒါ ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါ-ဟု ကမ္မဓာရဲသမာသ် ဝစနတ္တပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္တ) ဝိ-ဥပသာရသည် ဝိသေသ-စသော အနက်ကို မဟော၊ ဝိဝိအေနက်ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္တ) သိစေပါသည်။

ဤသကမ္ပိ အပရိဟရိတွာ-ဖြင့် ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင် ဆန့်ကျင်၏ဟူသည်- စဉ်းငယ်မျှ မခတ်မိ (ဝါ) စဉ်းငယ်မျှ မရှောင်လွှဲဟူသော ဥဇုမေဝ-၌ ဧဝသဒ္ဒါ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္တ)

(ဃ) ဖြင့် အထူးထူး အပြားပြား ဆန့်ကျင်၏ဟူသည် အကြိမ်များစွာ ဆန့်ကျင်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္တ) ပစ္စနီကသဒ္ဒါ၏ ဝိရုဒ္ဓအနက်ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္တ) ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါ-၌ ဧဝသဒ္ဒါ ကျေသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္တ) ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါပုဒ်ကို ဟုတွာ-ဟူသော ပါဌသေသ၌ စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမ္ဗန္ဓ (ဝါ) ဘာဝတ္တ) သိစေပါသည်။

➤ **(၈)။ ရတနာသုံးပါးကို ကဲ့ရဲ့သော ဆရာသုပ္ပိယအပေါ် တပည့် ဗြဟ္မဒတ္တ-၏ ကျေးဇူးဖြစ်ပုံ သံဝေဂဖြစ်ပုံ ။** ။ငါတို့ရဲ့ ဆရာသုပ္ပိယသည် မသုံးသပ်ထိုက်သော အရိယူပဝါဒကံကို သုံးသပ်ဘိ၏၊ မနင်းကျော်ထိုက်သော အရိယူပဝါဒကံကို နင်းကျော်ဘိ၏၊ ထိုကဲ့သို့ အရိယူပဝါဒကံကို ကျူးလွန်သော ဤဆရာသည် မီးကိုမျိုသူ သံလျှက်သွားကို လက်ဖြင့် သုံးသပ်သူ မြင့်မိုရ်တောင်ကို လက်သီးဖြင့် ဖောက်ခွဲလိုသူ ကြမ်းတမ်းသော လွှသွားကို ပုတ်ခတ်၍ ကစားသူ မုန်ယိုခြင်းသုံးပါးရှိသော ဆင်ကြမ်းကို လက်ဖြင့်ကိုင်သူတို့ကဲ့သို့ ချီးမွမ်းထိုက်သော ရတနာသုံးပါးကို ကဲ့ရဲ့ပြောဆိုခြင်းကြောင့် ကြီးပွားမဲ့ ပျက်စီးခြင်းသို့ ဧကန်မုချ ရောက်ရရှာပေလိမ့်မည်။ (၄၊၃၈)

*** မြတ်စွာဘုရားသည် အစွန့်ရှည်သော ခရီးသို့ ကြွတော်မူခြင်းအကြောင်း**

နာဠန္ဒမြို့၌ ဝေနေယျတို့၏ အထူးထူးသော စီးပွားချမ်းသာ၏ ပြီးခြင်းကို တောင့်တတော်မူလျက် သီလသုံးပါးတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ဒိဋ္ဌိအယူကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ပြဟ္မဇာလသုတ်ကို ဟောတော်မူလိုသောကြောင့် -- တည်း။

*** သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် အစဉ်လိုက်ခြင်းအကြောင်း ။** ။ သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ထိုအစွန့်ရှည်သော ခရီးသို့ သွားသည်၏အဖြစ်ကို မသိသောကြောင့် အစဉ်လိုက်ပါသည်။ (သိမ္ဗု မလိုက်ပါ)

(၁)(၀)။ ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ-၌ ဘာသဓာတ်အရ- ရတနာသုံးပါး အပေါင်း၏ ကျေးဇူးမဲ့ကိုပြောဆိုသော ဆရာသုပ္ပိယ၏ သန္တာန်၌ ဣဿာပြဋ္ဌာန်းသော

http://www.dhammadownload.com

ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ၎င်းစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကောဓဒေါသယိဘာဝ, ရုဒ္ဒရသ မည်၏။

(၂) ရတနာသုံးပါးသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ၎င်းရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်တော်တို့သည်၎င်း, သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်၏ လာဘသက္ကာရ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း, အသင်းအပင်း ဆုတ်ယုတ်ခြင်း အကြောင်းတို့သည်၎င်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မျက်လုံးနီခြင်း, ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးမဲ့ပြောဆိုခြင်း, ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆိုသဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်၌ ကာယိက စေတသိက ဒုက္ခ တွေ့ကြုံရခြင်းစသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏေ ဘာသိတေ-၌ ဘာသတေအရလည်း** အတူတူပင်။

* **ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ-၌ ဘာသတေအရ ။ ။** ဗြဟ္မဒတ္တလုလင်၏ သန္တာန်၌ သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ ရတနာသုံးပါးနှင့် ယင်းတို့၏ ဂုဏ်တော်တို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ယင်းဂုဏ်တော်တို့၏ ထင်ရှားခြင်းသည်၎င်း, ဗြဟ္မဒတ္တ၏ ပညာရှိသောသဘော ရှိသူဖြစ်ခြင်းသည်၎င်း ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝမည်၏။ ရတနာသုံးပါးဂုဏ်ကို ချီးမွမ်းပြောဆိုခြင်းကြောင့် ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ နှစ်ဖြာသော အကျိုးစီးပွား တိုးပွားခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၃၂)

(က) ဘဂဝန္တံ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓာ ဟောန္တိ ဘိက္ခုသံဃဉ္စာတိ ဘဂဝန္တဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော ဒဿနံ အဝိဇဟန္တာ ဣရိယာပထာနုဗန္ဓနေန အနုဗန္ဓာ ဟောန္တိ၊

(ခ) သီသာနုလောကိနော ဟုတွာ အနုဂတာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော၊ (၄၄၀။ ဘာဋီ၊၂၅၄)

➤ ❶ ။ (က) ဘဂဝန္တံ (ပ) ဘိက္ခုသံဃဉ္စာတိ၊-ဟူသည်ကား။ဘဂဝန္တဉ္စ၊မြတ်စွာဘုရားသို့၎င်း။ဘိက္ခုသံဃဉ္စ၊ရဟန်းအပေါင်းသို့၎င်း။ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော၊နောက်မှ နောက်မှ။(ဝါ) နောက်က နောက်က။ဒဿနံ၊မြင်ခြင်းကို။အဝိဇဟန္တာ၊မစွန့်ကုန်ဘဲ။ဣရိယာပထာနုဗန္ဓ-နေန၊သွားခြင်းဣရိယာပုထ်တည်းဟူသော အစဉ်လိုက်ခြင်းဖြင့်။အနုဗန္ဓာ၊အစဉ်မပြတ်ဖွဲ့စပ်ကြကုန်သည်။(သဒ္ဒတ္ထ) အစဉ်လိုက်ကုန်သည်။(အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(ခ) သီသာနုလောကိနော၊မိမိ၏ ဦးခေါင်းဖြင့် အစဉ်ကြည့်ရှုလေ့ရှိကုန်သည်။(သဒ္ဒတ္ထ) ဦးခေါင်းကို မော်၍ ခရီးလမ်းစဉ်အတိုင်း ကြည့်ရှုလေ့ရှိကုန်သည်။(အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။အနုဂတာ၊အစဉ်လိုက်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဘုရားရှင်နှင့် သံဃာတော်များ၏ နောက်မှ မြင်နိုင်လောက်သော ဒဿနူပစာ အရပ်ကို မစွန့်ကြကုန်ဘဲ ဣရိယာပုထ် အစဉ်လိုက်မှုဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်နှင့် ဗြဟ္မဒတ်လုလင် ဆရာတပည့် နှစ်ယောက်တို့သည် အစဉ်လိုက်သောဟု ဖွင့်ဆို၏။ သွားလျှင် သွားခြင်း, ရပ်လျှင်ရပ်ခြင်း, ထိုင်လျှင်ထိုင်ခြင်းသို့ အစဉ်လိုက်ခြင်းမျိုးကို ဣရိယာပုထ်သို့ အစဉ်လိုက်သည်ဟု ဆိုလိုပါသလော။ အဘယ်

http://www.dhammadownload.com

သို့သော အစဉ်လိုက်ခြင်းမျိုးကို ဣရိယာပုထ်သို့ အစဉ်လိုက်ခြင်းမျိုးဟု ဆိုပါသနည်း။ ဣရိယာပုထ်လေးပါးလုံးဖြင့် အစဉ်လိုက်ခြင်းမျိုးဟု ဆိုလျှင် ဆရာ့အား အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

➢ ❸ ။ | က-ဝါကျကို့ရှ | (၁) နနု သမ္မာပဋိပတ္တိအနုပဗန္ဓနံ ဟောတိ။ (၂) ကေန အနုပဗန္ဓာ ဟောန္တိ။ (၃) နနု ဣရိယာပထာနုပဗန္ဓနံ ဟောတိ။ (၄) တေန အနုပဗန္ဓာ ဟောန္တိ။

➢ ❹ ။ အနုပဗန္ဓိတိ **အနုဗန္ဓာ**။ (၃) အစဉ်လိုက်သွားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အစဉ်လိုက်သွားနေကြသော သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်နှင့် ဗြဟ္မဒတ်လုလင် ဆရာတပည့်နှစ်ယောက်တို့သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အနုဂတ, သီသာနုလောကီ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢ ❺ ။ **အနုဂတာ**-ကို အနုဂတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် သီသာနုလောကီနံ (ဉာဏ်နှံ အာစရိယန္တေဝါသီနံ) ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➢ ❻ ။ (က) ၌ ဘဂဝန္တဥ္စ ဘိက္ခုသံဃဥ္စ-ဖြင့် ဘိက္ခုသံဃဥ္စပုဒ်နောင် စသဒ္ဒါကို ဘဂဝန္တပုဒ်နောင်၌လည်း ထိုင်၍ အနက်ပေးရမည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ယင်း စသဒ္ဒါသည် သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း(နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) ဘဂဝန္တံ ဘိက္ခုသံဃဥ္စ ပိဋ္ဌိ-တော ပိဋ္ဌိတော-ဟု အနက်ပေးရမည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော-ဖြင့် ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော-၌ ပိဋ္ဌိသဒ္ဒါသည် ပျက်စီးခြင်းအနက်ကို မဟော၊ ပစ္ဆာအနက်ကို ဟောကြားသည်၏အဖြစ်ကို သိ။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

ဒဿနံ အဝိဇဟန္တာ-ဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်နှင့် ဗြဟ္မဒတ်လုလင်တို့သည် ဘုရားရှင်နှင့် သံဃာတော်များနောက်မှ အစဉ်လိုက်၏ဟူသည် တစ်ယူဇနာ နှစ်ယူဇနာ စသည်ဖြင့် အလွန်ကွာဝေးသော အရပ်မှ အစဉ်လိုက်သည်မဟုတ်၊ မျက်စိဖြင့် မြင်နိုင်လောက်သော အရပ်မှ အစဉ်လိုက်ကြသည်၏အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဣရိယာပထာနုပဗန္ဓနေန-ဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်နှင့် ဗြဟ္မဒတ်လုလင်တို့သည် ဘုရားရှင်နှင့် သံဃာတော်များနောက်မှ အစဉ်လိုက်ကြခြင်းမှာ ကောင်းမြတ်သော အကျင့်ပဋိပတ်ဖြင့် အစဉ်လိုက်ခြင်းမျိုး မဟုတ်၊ ဣရိယာပုထ်သို့ အစဉ်လိုက်ခြင်းမျိုးဖြင့် အစဉ်လိုက်ကြသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် အစဉ်လိုက်ကြ၏ဟူသည် ဘုရားရှင်နှင့် သံဃာတော်များ၏ ဦးခေါင်းကို မိမိတို့ ဦးခေါင်းဖြင့် မြော်ကြည့်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ သွားခြင်း ဣရိယာပုထ်ဖြင့် အစဉ်လိုက်နေသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➢ ❶❶ ။ **အနုဗန္ဓာ ဟောန္တိ-၌ ဗန္ဓဓာတ်အရ** ဘုရားရှင်နှင့် သံဃာတော်များနောက်မှ အစဉ်တစိုက် လိုက်နေကြသော သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်နှင့် ဗြဟ္မဒတ်လုလင် ဆရာတပည့် နှစ်ယောက်တို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဌာယီ

http://www.dhammadownload.com

ဘာဝ, ဝိရ ရသ မည်၏။ ဘုရားရှင်နှင့် သံဃာတော်များသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ သုပ္ပိယ ပရိဗိုဇ်နှင့် ဗြဟ္မဒတ်လုလင်တို့၏ ဘုရားရှင်နှင့် သံဃာတော်များကို အာရုံစူးစိုက်၍ ကြည့်ရှု နေမှု စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ မိမိတို့ လိုရာခရီးသို့ ဘေးကင်းရန်ကွာ ရောက်ရှိနိုင်ခြင်း, အခိုက်အတန့်အားဖြင့် ကိုယ်စိတ် ချမ်းသာခြင်း-စသော အကျိုးတရားများသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဌ် (၅၃)

(က) သောပိ တံ ဒိဝသံ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သုလဘဘိက္ခံ ကတွာ.ဘုတ္တပါတရာသော ပရိဗ္ဗာဇကေပရိဗ္ဗာဇကပရိက္ခာရံဂါဟာပေတွာ""နာဠန္ဒံဂမိဿာမိ""ဓေွဝ ဘဂဝတော တံ မဂ္ဂံပဋိပန္နဘာဝံအဇာနန္တောဝ အနုဗန္ဓော၊ (ခ) သစေပန ဇာနေယျ.နာနုဗန္ဓေယျ။

(ဂ) သော အဇာနိတွာဝ ဂစ္ဆန္တော ဂီဝံ ဥက္ခိပိတွာ ဩလောကယမာနော ဘဂဝန္တံ အဒ္ဒသ ဗုဒ္ဓသိရိယာ သောဘမာနံ ရတ္တကမ္ဗလပရိက္ခိတ္တမိဝ ဇင်္ဂမကနကဂိရိသိခရံ။ (ဌ၊၄၀။ ဘာဋီ၊ ၂၅၇။)

➢ ❶ ။ (က) သောပိ၊ထိုရာဇဂြိုဟ်မြို့၌နေသော သုပ္ပိယသည်လည်း။တံ ဒိဝသံ၊ထိုနေ့၌။ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ၊ပရိဗိုဇ်ပရိသတ်၏။သုလဘဘိက္ခံ၊လွယ်ကူစွာ ရအပ်သောထမင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ကတွာ၊ပြုပြီး၍။ဘုတ္တပါတရာသော၊စားအပ်ပြီးသော နံနက်စာရှိသည်၊(ဝါ) နံနက်စာ စားပြီးသည်။(ဟုတွာ၊ဖြစ်၍) ပရိဗ္ဗာဇကေ၊ပရိဗိုဇ်တို့ကို။ပရိဗ္ဗာဇကပရိက္ခာရံ၊ပရိဗိုဇ်တို့၏ ပရိက္ခရာကို။ဂါဟာပေတွာ၊ယူစေပြီး၍။နာဠန္ဒံ၊နာဠန္ဒာမြို့ သို့။ဂမိဿာမိ၊သွားအံ့။ဣတိ၊ဤသို့။ဧွဝ၊ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍ပင်။ဘဂဝတော၊မြတ်စွာဘုရား၏။တံ မဂ္ဂံ၊ထိုနာဠန္ဒာ ခရီးကို။ပဋိပန္နဘာဝံ၊ကြွတော်မူသည်၏အဖြစ်ကို။အဇာနန္တောဝ၊မသိသည်သာလျှင်။(ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။(ဝါ) ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။)အနုဗန္ဓော၊အစဉ်လိုက်ပြီ။

(ခ) ပန၊ဆက်ဦးအံ့။သစေ ဇာနေယျ၊အကယ်၍ သိအံ့။(ဇဝံ သတိ၊ဤသို့ သိလတ်သော်) နာနုဗန္ဓေယျ၊အစဉ်မလိုက်ရာ။

(ဂ) သော၊ထိုသုပ္ပိယသည်။အဇာနိတွာဝ၊မသိမူ၍သာလျှင်။(ဝါ) မသိခြင်းကြောင့်သာလျှင်။ဂစ္ဆန္တော၊သွားလတ်သော်။ဂီဝံ၊လည်ပင်းကို။ဥက္ခိပိတွာ၊မြှောက်ချီ၍။(ဝါ)မော်၍။ ဩလောကယမာနော၊ကြည့်လတ်သော်။ရတ္တကမ္ဗလ ပရိက္ခိတ္တံ၊နီမြန်းသော ကမ္ဗလာဖြင့် ကာရံအပ်သော။ဇင်္ဂမကနကဂိရိသိခရံ ဣဝ၊တရွေ့ရွေ့ သွားနေသော ရွှေတောင်ထွတ်ကဲ့သို့။ဗုဒ္ဓသိရိယာ၊ဘုရားရှင်၏ အသရေတော်ဖြင့်။သောဘမာနံ၊တင့်တယ်တော်မူသော။ဘဂဝန္တံ၊ကို။အဒ္ဒသ၊မြင်ရပြီ။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊ ၂၅၇။)

➢ ❷ ။ (က) သို့/ လိနတ္ထဇောတနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဝါကျတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုနာဠန္ဒာ ခရီးသို့ သွားအပ်သည်ကို အကျယ်အားဖြင့် ဖွင့်ဆို၏။ သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည်လည်း အဘယ်အချိန်၌ အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

အဘယ်သို့ စိတ်ကူး၍ အဘယ့်ကြောင့် ထိုနာဠန္ဒာ ခရီးသို့ အစဉ်လိုက်အပ်ပါသနည်း၊ ထိုအလုံးစုံကို မပြဆိုပြီလော၊ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

(ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ထိုနာဠန္ဒာခရီးကို ကြွတော်မူသည်၏အဖြစ်ကို မသိ၍သာ အစဉ်လိုက်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏၊ အကယ်၍ မြတ်စွာဘုရားသည် နာဠန္ဒ ခရီးသို့ ကြွတော်မူသည်၏အဖြစ်ကို သိလတ်သော် အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ ထိုနာဠန္ဒာခရီးသို့ သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် အစဉ်လိုက်အံ့လော၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် ထိုနာဠန္ဒာခရီးသို့ မြတ်စွာ ဘုရား ကြွတော်မူသည်ကို သိက အစဉ်မလိုက်ရာဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏၊ ထိုသုပ္ပိယပရိဗိုဇ်၏ ရတနာသုံးပါး၏ အပြစ်ကို ပြောဆိုရခြင်း၏ အဖြေကား အဘယ်ပါနည်း။(ဂ)မိန့်

➤ ❸ ။ [က+ခ-ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု သောပိ တံ ဒိဝသံ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သုလဘာဘိက္ခံ ကတွာ ဘုတ္တပါတရာသော ပရိဗ္ဗာဇကေ ပရိဗ္ဗာဇကပရိက္ခာရံ ဂါဟာပေတွာ "နာဠန္ဒံ ဂမိဿာမိ"စ္စေဝ အနုဗန္ဓော။ (၂) အထ ကသ္မာ သစေ ဇာနေယျ, နာနုဗန္ဓေယျာတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ဘဂဝတော တံ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နဘာဝံ အဇာနန္တော ဝ အနုဗန္ဓော။

(၄) တသ္မာ သစေ ဇာနေယျ, နာနုဗန္ဓေယျာတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❻ ။ ဒိပ္ပန္တိ ကီဠန္တိ အသ္မိန္တိ **ဒိဝသော**။ (၃) မြူးတူးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နေ့ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဟ, ဒိန-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အသိတဗ္ဗော ဘက္ခိတဗ္ဗောတိ **အာစသော**။ (၃) စားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စားအပ်သော အစာဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အန္န-စသော

* ပါတော အာသော ပါတရာသော။

ဘုတ္တော ပါတရာသော ယေနာတိ **ဘုတ္တပါတရာသော**။

ဂါယန္တိ ဧတာယာတိ **ဂီဝါ**။ (၃) သီဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လည်ပင်းဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဂလ, ကဏ္ဍ-စသော--

ကနတိ ဒိပ္ပတီတိ **ကနကံ**။ (၃) ထွန်းလင်းတောက်ပခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရွှေဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သုဝဏ္ဏ-စသော--

ဩသဓာဒယော ဂိရတိ နိဂ္ဂတီတိ **ဂိရိ**။ (၃) အန်ထုတ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တောင်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပဗ္ဗတ-စသော--

➤ ❾ ။ **အဇာနန္တော ဝ**-ကို အဇာနန္တတ္တာ ဝ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တဿပိ သုပ္ပိယ ပရိဗ္ဗာဇကဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❶❶ ။ (ဂ) ဝါကျ **ဘဂဝန္တံ အဒ္ဓါန-န္တိ ဓာတ်အရ** ။ ။ ကုသလဝိပါက် စက္ခု

http://www.dhammadownload.com

ဝိညာဉ်ကို ယူ၍ ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝ မည်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ လည်ပင်းကို မော်၍ ကြည့်မိခြင်း, ရွှေတောင်ထွတ်ကဲ့သို့ တင့်တယ်သော အသရေရှိတော်မူခြင်းသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝမည်၏။ ရတနာသုံးပါး၏ အပြစ်ကို ပြောခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဌ် (၃၆)

(က) ဣဒါနိ တေန ဘဂဝတော ဝဏ္ဏော ဝတ္တဗ္ဗော ဘဝေယျ။

(ခ) ယသ္မာ ပနေသ လာဘသက္ကာရပဟာနိယာစေဝ ပက္ခပဟာနိယာစ နိစ္စမ္ပိ ဘဂဝန္တံ ဥဿူယတိ၊

(ဂ-၁) အညတိတ္ထိယာနဉ္ဟိ ယာဝ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ တာဝဒေဝ လာဘသက္ကာရာ နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊ (ဂ-၂) ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒတော ပန ပဋ္ဌာယ ပရိဟီနလာဘသက္ကာရာ ဟောန္တိ၊

(ဂ-၃) သူရိယုဂ္ဂမနေ ခဇ္ဇောပနကာ ဝိယ နိဿိရိကတံ အာပဇ္ဇန္တိ၊

(ဃ) ဥပတိဿ ကောလိတာနဉ္စ သဉ္စယဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတကာလေယေဝ ပရိဗ္ဗာဇကော မဟာ ပရိသာ အဟောသိ၊ တေသု ပန ပက္ကန္တေသု သာပိ တေသံ ပရိသာ ဘိန္နာ၊

(င) ဣတိ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ အယံ ပရိဗ္ဗာဇကော ယသ္မာ နိစ္စမ္ပိ ဘဂဝန္တံ ဥဿူယတိ၊

(စ) တသ္မာ တံ ဥဿူယဝိသုဂ္ဂါရံ ဥဂ္ဂိရန္တော ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏမေဝ ဘာသတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ (ဋ္ဌ၊၄၂။ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊ ၂၆၆။)

➢ ❶ ။ (က) ဣဒါနိ၊မိမိပရိသတ်ကို မြင်ရရာ ဤအခါ၌။ (တနည်း) ထိုသုပ္ပိယ ပရိဗိုဇ်၏ ဖောက်ပြန်ချွတ်ယွင်း၍ ကြည်ညိုဖွယ်မရှိသော မိမိပရိသတ်ကို တွေ့မြင်နေရသော ဤအခါ၌။(အဓိပ္ပါယတ္ထ) တေန၊ထိုပရိဗိုဇ်သည်။ဘဂဝတော၊၏။ဝဏ္ဏော၊ဂုဏ်သည်။ (ဝါ) ကို။ဝတ္တဗ္ဗော၊ပြောဆိုထိုက်သည်။ဘဝေယျ၊ဖြစ်ရာ၏။

(ခ) [ကိဥ္စာပိဝါကျထည့်] [ဣဒါနိ၊၌။(ပ)ကိဥ္စာပိ ဘဝေယျ၊အကယ်၍ကား ဖြစ်၏ ရှင့်။] ပန၊ထိုသို့ပင် ပြောဆိုထိုက်ပါသော်လည်း။ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ဧသ-ဧသော၊ဤ ပရိဗိုဇ်သည်။လာဘသက္ကာရပဟာနိယာစေဝ၊လာဘသက္ကာရ၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကြောင့်ရင်း။ ပက္ခပဟာနိယာစေဝ၊အသင်းအပင်း၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကြောင့်ရင်း။နိစ္စမ္ပိ၊အမြဲလည်း။ဘဂဝန္တံ၊ကို။ဥဿူယတိ၊ငြူစူ၏။

(ဂ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။အညတိတ္ထိယာနံ၊သာသနာတော်အယူမှ တစ်ပါးသော အယူရှိသော တိတ္ထိတို့၏။ယာဝ၊အကြင်မျှလောက်။ဗုဒ္ဓေါ၊သည်။လောကေ၊၌။နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ပွင့်တော်မမူသေး။ တာဝဒေဝ၊ထိုဘုရားပွင့်တော် မမူသေးမီသာလျှင်။လာဘသက္ကာရာ၊လာဘသက္ကာရတို့သည်။ နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ✱ ပန၊ဗျတိရိက်ကား။ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒတော၊ဘုရားပွင့်တော်မူရာ အခါမှ။ ပဋ္ဌာယ၊စ၍။အညတိတ္ထိယာ၊သာသနာတော်အယူမှ တစ်ပါးသော အယူရှိသော တိတ္ထိတို့ သည်။(ပကတိ ကတ္တား) ပရိဟီနလာဘသက္ကာရာ၊ယုတ်လျော့သော လာဘသက္ကာရ

http://www.dhammadownload.com

ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

* သူရိယုဂ္ဂမနေ၊နေထွက်ရာ အခါ၌။ခဇ္ဇောပနကာ ဝိယ၊ပိုးစုန်းကြူးတို့ကဲ့သို့။နိသိရိ ကတံ၊အသရေ မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်သို့။အာပဇ္ဇန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

(ဃ) စ၊သည်သာမကသေး။ဥပတိဿ ကောလိတာနံ၊ဥပတိဿ ကောလိတတို့၏။ သဥ္စယဿ၊သဥ္စည်းဆရာ၏။သန္တိကေ၊အထံ၌။ပဗ္ဗဇိတကာလေယေဝ၊ရသေ့ပြုရာ အခါ၌သာလျှင်။ပရိဗ္ဗာဇကာ၊ပရိဗိုဇ်တို့သည်။မဟာ ပရိသာ၊များသော ပရိသတ်ရှိကုန်သည်။ အဟေသုံ၊ဖြစ်ကုန်ပြီ။ * ပနဗျတိရိက်ကား။တေသု၊ထိုဥပတိဿ ကောလိတတို့သည်။ ပက္ကန္တေသု၊ဖဲသွားကုန်လတ်သော်။တေသံ၊ထိုပရိဗိုဇ်တို့၏။သာပိ ပရိသာ၊ထိုပရိသတ်သည် လည်း။ဘိန္နာ၊ကွဲပြားလေပြီ။

(င) ဣတိ၊ဤသို့လျှင်။ဒွိဟိ၊နှစ်ပါးကုန်သော။ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ၊ဤအကြောင်း တို့ကြောင့်။အယံ ပရိဗ္ဗာဇကော၊ဤပရိဗိုဇ်သည်။ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။နိစ္စမ္ပိ၊အမြဲလည်း။ ဘဂဝန္တံ၊ကို။ဥဿူယတိ၊ငြူစူ၏။(ဝါ) အပြစ်ပြော၏။

(စ) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ လာဘသက္ကာရ၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း, အသင်းအပင်း၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းနှစ်ပါးအတွက် ပရိဗိုဇ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားကို အမြဲ ငြူစူကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။] တံ ဥဿူယဝိသုဂ္ဂါရံ၊ထိုငြူစူခြင်း အဆိပ်တည်းဟူသော အန်ဖတ်ကို။(ဝါ) ထိုငြူစူခြင်းတည်းဟူသော အဆိပ်ကို အန်ခြင်းကို။ဥဂ္ဂိရန္တော၊အန် ထုတ်လျက်။(အန်ထုတ်သည့်အနေအားဖြင့်) ရတနတ္တယဿ၊ရတနာသုံးပါး၏။အဝဏ္ဏ မေဝ၊ကျေးဇူးမဲ့ကိုသာ။ဘာသတိ၊ပြောဆို၏။ဣတိ၊သို့။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။

➢ ❷ ။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ၌ ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏမေဝ - ဘာသတိ-ဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆိုနေသောဟု ဆိုတော်မူ၏။ မိမိ၏ ပရိသတ် ကြည်ညိုဘွယ် မရှိသည်ကို တွေ့မြင်ရသောအခါ၌ သုပ္ပိယ ပရိဗိုဇ်သည် ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်များကို ပြောဆိုသင့် ပြောဆိုထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် ရတနသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို သာ ပြောဆိုနေရပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ကား-- (ခ) ဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း, အသင်း အပင်း ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကြောင့် ဘုရားရှင်ကို အမြဲငြူစူစောင်းမြောင်းနေသည့်အတွက် ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကိုသာ ပြောဆိုနေပါ၏ဟူလို။

(စ) စသည်သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်၏ ထိုသို့သဘောရှိ သော ပရိသတ်ကိုမြင်ရာ ဤအခါ၌ ၎င်းပရိဗိုဇ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြောဆိုသင့်သည်၏အဖြစ်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြောဆိုသင့် ပြောဆိုထိုက်ပါလျက် ရတနာသုံးပါးအပေါင်း၏ ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆိုခြင်း၌

http://www.dhammadownload.com

အကြောင်းကို ပြခြင်းငှာ (ခ) စသည်မိန့်။

(ဂ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကြောင့်ရင်း, အသင်းအပင်း ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကြောင့်ရင်း ဘုရားရှင်ကို အမြဲ ငြူစူ စောင်းမြောင်းနေ၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရ၏ ဆုတ်ယုတ်ပုံကို ချဲ့ပြလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် --စောင်းမြောင်းနေသောဟု ဆို၏။ လာဘသက္ကာရဟာနိယဖြစ်ပုံ အကျယ်ကို လောက ဥပမာနှင့်တကွ အကျယ်ချဲ့၍ မပြဆိုပြီလော၊ လာဘသက္ကာရဟာနိယဖြစ်ပုံ အကျယ်ကား အဘယ်ပါနည်း၊ အကျယ်ချဲ့၍ မပြဆိုချေသော် ဆရာ့အား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် လာဘ် ပူဇော်သက္ကာရ ဆုတ်ယုတ်ပုံကို ချဲ့ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ပက္ခဟာနိဖြစ်ပုံကို ချဲ့ပြလိုသော ဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဂ+ဃ) တို့ဖြင့် လာဘသက္ကာရဟာနိဖြစ်ပုံ ပက္ခဟာနိဖြစ်ပုံ အကျယ်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းစကားရပ်များကို အကျဉ်းချုံး၍ နိဂုံး အုပ်လိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

➤ ❸ ။ [**က+စ ဝါကျတို့ကို၍**] (၁) နနု ကွဒါနိ တေန ဘဂဝတော ဝဏ္ဏော ဝတ္တဗ္ဗော ဘဝေယျ။ (၂) အထ ကသ္မာ ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏမေဝ ဘာသတိ။ (၃) နနု သေ လာဘသက္ကာရဟာနိယာစေဝ ပက္ခဟာနိယာစ နိစ္စမ္ပိ ဘဂဝန္တံ ဥဿူယတိ။

(၄) တသ္မာ ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏမေဝ ဘာသတိ။

(စ) ၌ ပန-သဒ္ဒါ ထားရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ-ဟူသော ပါဠိတော် စကားကို မနှစ်သက်သောကြောင့် ပန-သဒ္ဒါ ထားရပါသည်။

ပန-သဒ္ဒါ၏ အနက် ။ ။ ပနသဒ္ဒါသည် အရုစိသံသူစနတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

ကိဉ္စာပိ သဒ္ဒါထားရစကြောင်း ။ ။ သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်၏ ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆိုခြင်းဟု ဆိုအပ်သော အနက်ကို မနှစ်သက်၍ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌ၏ အစွမ်းဖြင့် ကိဉ္စာပိ သဒ္ဒါကို ထားရပါသည်။

➤ ၄။ ကတပုညောဟိ သေဝိယတီတိ အီရိ။ (၃) မိုဝဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနပေတု မည်၏။ (၅) ကျက်သရေဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) လက္ခီ-စသော--

နတ္ထိ သီရီ ဧတေသန္တိ **နိဿိရိကာ**။

[ဥပမေယျဘက်ကို၍] (၃) အရောင်အဝါ မရှိခြင်းဂုဏ်နှင့် သာသနာပ တိတ္ထိပုဂ္ဂိုလ် များဖြစ်၏ ဂုဏ်-ဂုဏီး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္မန်သည် ဝစနပေတု မည်၏။

(၅) သာသနာမှတစ်ပါးသော တိတ္ထိများသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အညတိတ္ထိယ, ပဟီနလာဘသက္ကာရ, နိဿောဘန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

http://www.dhammadownload.com

[ဥပမာနဘက်ကို၍] (၃) အရောင်အဝါ တင့်တယ်ခြင်း မရှိသော ဂုဏ်နှင့် ပိုးစုန်းကြူးဖြစ်တို့၏ ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(၅) ပိုးစုန်းကြူးဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ခဇ္ဇောပနက, နိဿောဘန-စသော။

နိဿိရိကာနံ ဘာဝေါ **နိဿိရိကတာ**။ (တံ) (၃) ပိုးစုန်းကြူး (ဝါ) အညတိတ္ထိယတို့၏ ကျက်သရေ မရှိခြင်း နိဿိရိကဘာဝနှင့် ဂုဏေး-ဂုဏ်/ဌာန-ဌာနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကျက်သရေတို့၏ မရှိခြင်းဂုဏ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အလက္ခိကတာ, နိဿောဘတာ-စသော--။

လဘိတဗ္ဗောတိ **လာဘော**။ (၃) ရခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပစ္စည်းလေးပါးဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ လဘိတဗ္ဗ, လဒ္ဓ, ဝိန္ဒက-စသော--။

သမ္မာ ကရီယတေတိ **သက္ကာရော**။ (၃) ကောင်းစွာပြုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လာဘ်လာဘဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) မာနိတ, ပူဇိတ-စသော

တရန္တိ ဧတ္ထာတိ တိတ္ထံ။ (၃) ကူးမြောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အယူဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) လဒ္ဓိ, ဒိဋ္ဌိ-စသော။

* တိတ္ထံ ဝိယာတိ **အတိတ္ထံ**။ အညံ တိတ္ထံ အညတိတ္ထံ၊ အညတိတ္ထံ ယေသံ အတ္ထီတိ **အညတိတ္ထိယာ**။ (၃) သာသနာတော်အယူမှ တစ်ပါးသော အယူ၏ တိတ္ထိတို့ဖြစ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး/ဝိသေသန-ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တိတ္ထိတို့ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အညလဒ္ဓိကာ-စသော--။

အန္ဓကာရဝိဓမနေန သတ္တာနံ ဘယံ သရတိ ဟိံသတီတိ **သူရိယော**။

(၃) အမိုက်မှောင်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ ဘေးကို ညှဉ်းဆဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နေဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အာဒိစ္စ, သူရ, ဒိနပ္ပတိ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သရတိ ဂစ္ဆတီတိ **သူရိယော**။ (၃) သွားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။

➤ ❶။ နိဿိရိကတံ-၌ တာသမ္ဗန်ကား ဥပမေယျဘက်၌ အညတိတ္ထိယာနံ၊ ဥပမာနဘက်၌ ခဇ္ဇောပနကာနံ ဖြစ်ပါသည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

(ခ) ၌ **လာဘသက္ကာရဟာနိယာ၊ ပဟာနိယာ**တို့၏ သမ္ဗန်ကား - တေသံ (သုပ္ပိယ ပရိဗ္ဗာဇကဿ) ဖြစ်ပါသည်။ (၏/စပ်)

အမှာ/ ဘောဟောဖြစ်၍ သမ္ဗန် သမ္ဗန္ဓီ တစ်ချက်သာ စပ်၏။ "၏"ဟုသာ အနက်ပေးရသည်။

(ဂ) ၌ **ပရိဟီနလာဘသက္ကာရာ**-ကို ပရိဟီနလာဘသက္ကာရတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် အညတိတ္ထိယာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

ပက္ကစန္ဒေသု-ကို ပက္ကန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တေသံ (ဥပတိဿ ကောလိတာနံ)

http://www.dhammadownload.com

ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

(စ) ဓာတ္ထာကို ဥဒ္ဒူယတ္တာ-ဟု စွဲလျှင် သမ္ဗန်ကား ဣမဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ၆ ။ (ယ)၌ တေသု ပန ပက္ကန္တေသု-ဖြင့် ရှင်သာရိပုတ္တရာ ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့သည် (သိဉ္စည်းပရိဗိုဇ်ကြီးထံမှ ထွက်ခွါကြကုန်၍) ဘုရားရှင်အထံ၌ ရဟန်းပြုကြကုန်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

သာပိ တေသံ ပရိသာ ဘိန္နာ-ဖြင့် ရှင်သာရိပုတ္တရာ ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့ ဘုရားရှင်ထံ ရဟန်းပြုသောအခါ၌ပင်လျှင် ပရိဗိုဇ်ပရိသတ် နှစ်ရာငါးဆယ်တို့သည် ရှင်သာရိပုတ္တရာ ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့နှင့်အတူ ဘုရားရှင်ထံ ရဟန်းပြုကြကုန်၏၊ ထိုမှနောက်၌လည်း အတုလိုက်၍ ဘုရားရှင်ထံ ရဟန်းပြုကြကုန်သော ပရိဗိုဇ်ပရိသတ်တို့သည် အတိုင်းအရှည် မရှိ များပြားကုန်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ၉ ။ (စ) ဝါကျ- ယသ္မာ ပနေသ လာဘဿ၊ သက္ကာရဿစ ဟာနိယာ။

ပကွဿ ဟာနိယာစာပိ၊ ဗုဒ္ဓံ နိစ္စမ္ပိ ဣဿတိ။ (ပထျာဝတ္တဂါထာ)

➤ ၁ ၀ ။ ဥဒ္ဒူယတိ-၌ ဓာတ်အရ/အန္တတ္ထ အရ ။ ။ သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်၏ သန္တာန်၌ ဖြူ စူခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ဣဿာ မစ္ဆရိယ ဒေါသ-စသည် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကောဓဒ္ဒေါယိဘာဝ, ရုဒ္ဓရသ မည်၏။ မြတ်စွာဘုရားဒြပ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ လာဘ သက္ကာရဆုတ်ယုတ်ခြင်း ပရိသတ်အသင်းအပင်း ယုတ်လျော့ခြင်းဟူသော အကြောင်း နှစ်ချက်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ဖြူစူခြင်းတည်းဟူသော အဆိပ်ကို ပျို့အန်သော အားဖြင့် ရတနာသုံးပါး ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့ကြောင်းစကားကို ပြောဆိုခြင်း, ယင်းသို့ ပြောဆိုခြင်းကြောင့် အပါယ်ဒုဂ္ဂတိ၌ ဖြစ်ရခြင်း-စသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဌ် (၅၅)

(က) တတ္ထ အမ္ဗလဋ္ဌိကာတိ ရညော ဉယျာနံ၊

(ခ) တဿ ကိရ ဒွါရသမီပေ တရုဏက အမ္ဗ ရုက္ခော အတ္ထိ၊ တံ အမ္ဗလဋ္ဌိကာတိ ဝဒန္တိ၊

(ဂ) တဿ အဝိဒူရေ ဘဝတ္တာ ဉယျာနမ္ပိ အမ္ဗလဋ္ဌိကာတွေဝ သင်္ချံ ဂတံ၊

(ဃ) တံ ဆာယူဒကသမ္ပန္နံ ပါကာရပရိက္ခိတ္တံ သုယောဇိတဒွါရံ မဉ္ဇူသာ ဝိယ သုဂုတ္တံ၊

(င) တတ္ထ ရညော ကီဠနတ္ထံ ပဋိဘာနစိတ္တဝိစိတ္တံ အဂါရံ အကံသု၊ တံ ""ရာဇာဂါရက""န္တိ ဝုစ္စတိ၊ (ဋ၊၄၂။ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၂၆၈။)

➤ ၁ ။ အမ္ဗလဋ္ဌိကာယံ-ဉယျာဉ်တံခါးအနီး၌ နုပျိုသော သရက်ပင် ပေါက်ရောက်လျက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အမ္ဗလဋ္ဌိကာ အမည်ရှိသော ဉယျာဉ်၌။

http://www.dhammadownload.com

ရာဇာဂါရစကား-မင်းကို ကစားစေခြင်းငှာ မိန်းမရုပ် ယောကျ်ားရုပ် ယှဉ်တွဲလျက် ရေးချယ်ထားခြင်းကြောင့် အထင်အမြင်အားဖြင့် အလွန်ဆန်းကြယ်သော မင်းစံ နန်းတော်၌။

(က) တတ္ထ၊ထို အထခေါ် ဘဂဝါ အစရှိသော ပါဌ်၌။အမ္ဗလဋ္ဌိကာတိ၊ကာ-ဟူသည် ကား။ရညော၊မင်း၏။ဥယျာန်၊ဥယျာဉ်တည်း။

(ခ) ကိရချဲ့ဦးအံ့။တဿ၊ထိုဥယျာဉ်၏။ဒွါရသမီပေ၊တံခါးပေါက်၏ အနီး၌။တရုဏ အမ္ဗရုက္ခော၊နုပျိုသော သရက်ပင်သည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။(မနုဿာ၊လူတို့သည်။) တံ၊ထိုနုပျိုသော သရက်ပင်ကို။အမ္ဗလဋ္ဌိကာတိ၊ကာ-ဟူ၍။ဝဒန္တိ၊ခေါ် ဝေါ်ကြကုန်၏။

(ဂ) [ကေဝလံ၊သက်သက်။တရုဏအမ္ဗရုက္ခော ဝေါ၊နုပျိုသော , သရက်ပင်သည်သာ လျှင်။အမ္ဗလဋ္ဌိကာတွေဝ၊ကာ-ဟူ၍သာ။သင်္ချာ၊သို့။ဂတော၊သည်။နမဟုတ်သေး။အထခေါ၊ စင်စစ်ကား] တဿ၊ထိုနုပျိုသော သရက်ပင်၏။အဝိဒူရေအနီး၌။ဘဝတ္တာ၊ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ဥယျာနမ္ပိ၊ဥယျာဉ်သည်လည်း။အမ္ဗလဋ္ဌိကာတွေဝ၊ကာ-ဟူ၍သာ။သင်္ချံ၊ခေါ် ဝေါ် အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ဂတံ၊ရောက်ပြီ။

(ဃ) [ဥပမာအတွင်းသွင်း] တံ၊ထိုအမ္ဗလဋ္ဌိကာ ဥယျာဉ်သည်။(ဝါ)ကို။ဆာယူဒက သမ္ပန္နံ၊အရိပ်, ရေတို့နှင့် ပြည့်စုံသည်။ပါကာရပရိက္ခိတ္တံ၊တံတိုင်းဖြင့် ကာရံအပ်သည်။ သု ယောဇိတဒွါရံ၊ကောင်းစွာ တပ်အပ်သော တံခါးရှိသည်။မဉ္ဇူသာ၊ပူတာတံတင်းကို (ဝါ) သေတ္တာကို။သုဂုတ္တာ ဝိယ၊ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်အပ်သကဲ့သို့။(ဝါ) ကောင်းစွာ လုံခြုံ စေအပ်သကဲ့သို့။သုဂုတ္တံ၊ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်အပ်ပြီးသည်။ (ဝါ) ကောင်းစွာ လုံခြုံ သည်။ဟောတိ။ဖြစ်၏။

[ဥပမာ အပြင်ထုတ်] တံ ဥယျာန်၊သည်။ဆာယူဒက သမ္ပန္နံ၊အရိပ်, ရေတို့နှင့် ပြည့်စုံ ၏။ပါကာရပရိက္ခိတ္တံ၊တံတိုင်းဖြင့် ကာရံအပ်၏။ သုယောဇိတဒွါရံ၊ကောင်းစွာ တပ်အပ် သော တံခါးရှိ၏။သုဂုတ္တံ၊ကောင်းစွာ လုံခြုံစေအပ်၏။ကာ ဝိယ၊အဘယ်အရာကဲ့သို့ နည်း ဟူမူကား။မဉ္ဇူသာ၊သေတ္တာကို။သုဂုတ္တာ ဝိယ၊ကောင်းစွာ လုံခြုံစေအပ်သကဲ့သို့တည်း။

➤ ❷ ။ **(စ) သို့/ အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် အမ္ဗလဋ္ဌိကဟူသည် မင်း၏ ဥယျာဉ်တည်းဟု ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ မင်းဥယျာဉ်၏ အမ္ဗလဋ္ဌိက ဖြစ်ပုံ ခေါ် ရပုံ အကျယ်ကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ခ) မိန့်၏။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် မင်း၏ ဥယျာဉ်သည် အမ္ဗလဋ္ဌိကာ မည်၏ဟု ပြဆို၏။ ထိုမင်း၏ ဥယျာဉ်သည် အမ္ဗလဋ္ဌိကာ မည်၏ဟူသော စကားရပ်၏ အကျယ် ကို မပြဆိုပြီလော၊ အကျယ်ကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်၏။

(ဂ) သို့/ အယုတ္တာဘောဂစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် -- ပြဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဥယျာဉ်သည် အမ္ဗလဋ္ဌိကာ မည်ပါသနည်း၊ နုပျိုသော သရက်ပင်သည် သာ မုချအားဖြင့် အမ္ဗလဋ္ဌိကာ မည်သည် မဟုတ်ပါလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်၏။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) သို့/ စောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် သရက်ပင်ပျို၏ အနီး၌ ဖြစ်သောကြောင့် သမီပပစာအားဖြင့် မင်း၏ ဥယျာဉ်သည်လည်း အမ္ဗလဋ္ဌိကာဟူ၍ ရေတွက်ခြင်းသို့ ရောက်သောဟု ဆို၏။ ထိုဥယျာဉ်ကား အဘယ်သို့ သဘောရှိသနည်း။ ခြောက်ခြောက်သွေ့သွေ့ ဖြစ်ပြီး မလုံ မခြုံဟု မှတ်ရပါမည်လော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်

ကား-- ဥယျာဉ်သည် ခြောက်ခြောက်သွေ့သွေ့ မဟုတ်၊ အရိပ်ရေနှင့် ပြည့်စုံ၏၊ တံတိုင်းအရံလည်း ရှိ၏၊ တံခါးပေါက်လည်း ရှိ၏ဟူလို။

(ဃ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် အမ္ဗလဋ္ဌိကာသဒ္ဒါသည် မုချအားဖြင့် နုပျိုသော သရက်ပင်ဟူသော အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း၊ သမီပပစာအားဖြင့် ဥယျာဉ်ဟူသော အနက်ကိုဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း၊ ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဥယျာဉ်၏ ဂုဏ်ထူးဝိသေသကို ပြခြင်းငှာ (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ သာမညာနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က-ခ-ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် အမ္ဗလဋ္ဌိကာပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ရာဇာဂါရကေပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ယ) ဝါကျကိုမိန့်။

(င) သို့/ဝိသေသာနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က-ခ-ဂ-ဃ) တို့ဖြင့်အမ္ဗလဋ္ဌိကာသဒ္ဒါသည် မုချအားဖြင့် နုပျိုသော သရက်ပင်ဟူသောအနက် ဟောသည်ကိုရင်း၊ သမီပျူပစာအားဖြင့် ဥယျာဉ်ဟူသော အနက်ဟောသည်ကိုရင်း၊ ဥပစာရတ္တဖြစ်သော ဥယျာဉ်၏ ဂုဏ်ထူးဝိသေသကိုရင်း မြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ရညော အဂါရံ ရာဇာဂါရံ၊ ရာဇာဂါရံ ဧဝ ရာဇာဂါရကံ-ဟူသော ဝစနတ္ထကိုရင်း၊ မင်း၏ စံနန်းတော်၏ ဂုဏ်ထူးကိုရင်း၊ ထိုစံနန်းတော် ဆောက်လုပ်ခြင်း၌ အကျိုးကျေးဇူးကိုရင်း ပြလိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

(င) သို့/ စောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-ခ-ဂ-ဃ) တို့ဖြင့်-- ပြတော်မူ၏။ ရာဇာဂါရကကား အဘယ်သမာသ်နည်း၊ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်လော၊ ကပစ္စည်းသည် အဘယ် အနက်၌ဖြစ်သနည်း၊ ခုဒ္ဒကအနက်၌ ဖြစ်သလော၊ အဘယ်အကျိုးငှာ မင်း၏နန်းတော်ကို ဆောက်လုပ်ကြကုန်သနည်း၊ နေထိုင်ခြင်းမျှအကျိုးငှာ ဆောက်လုပ်ကြကုန်သလော၊ ၎င်း မင်း၏ စံနန်းတော်သည် အဘယ်ဂုဏ်ထူးဝိသေသရှိသနည်း၊ ဂုဏ်ထူးဝိသေသမှကင်းသော မင်း၏ စံနန်းတော်ဖြစ်သလော၊စုဒ်ကြောင်း (င) မိန့်။

အမှာ/ လီနတ္ထရစောဒနာဟူ၍လည်း ခေါ်ကြ၏၊ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗကိုလည်း ဌပနာ ထားနိုင်၏၊ "ရာဇာဂါရကေ"ကို ဌပနာ ထားပါ။

➢ ❷ ။ | စ+ဂ ဝါကျတို့ကို၌ | (၁) နနု တဿ ဒွါရသမီပေ တရုဏာ အမ္ဗရုက္ခော အတ္ထိ၊ တံ အမ္ဗလဋ္ဌိကာတိ ဝဒန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဥယျာနမ္ပိ အမ္ဗလဋ္ဌိကာတွေဝ သင်္ချံ ဂတန္တိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု တဿ အဝိဒူရေ ဘဝတ္တာ။

(၄) တသ္မာ ဥယျာနမ္ပိ အမ္ဗလဋ္ဌိကာတွေဝ သင်္ချံ ဂတန္တိ ဝုတ္တံ။

http://www.dhammadownload.com

➤ ❾။ ဖလကာမေဟိ ဇနေဟိ အမိယတိ ဂမိယတီတိ **အမ္ဗော**။

ရုဟတိ ဇနေတီတိ **ရုက္ခော**။(အစိတ်) အမ္ဗောစ သော ရုက္ခောစာတိ **အမ္ဗရုက္ခော**။ (အပေါင်း) (၃) အမ္ဗ-အရ သရက်၏ ရုက္ခ-အရ သစ်ပင်နှင့် ဝိသေသန-ဝိသေသျ/ဂုဏ်-ဂုဏဳ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သရက်ပင်ဟူသော အနက်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) စူတပါဒပေါ, စူတရုက္ခော-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အမီယတေ ဉာယတေတိ **အမ္ဗော**။ (၃) သိခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သရက်ပင်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) စူတ, သဟ-စသော။

ရုဟတိ ဇနေတီတိ **ရုက္ခော**။ (၃) ဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သစ်ပင်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မဟိရုဟ, ဒုမ-စသော။

လဠတိ တရုဏော ဟုတွာ ပဝတ္တတီတိ **လဋ္ဌိကာ**။ လဋ္ဌိကာ အမ္ဗော **အမ္ဗလဋ္ဌိကာ**၊

အမ္ဗလဋ္ဌိကာယ အဝိဒူရေ ဘဝါ **အမ္ဗလဋ္ဌိကာ**။ (၃) နုပျိုသော သရက်ပင်၏ ဥယျာဉ်နှင့် သမီပီ-သမီပ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဥယျာဉ်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) စူတလဋ္ဌိကာ-စသော--

ဆေတိ ဆိန္ဒတိ သံသယန္တိ **ဆာယာ**။ (၃) ဖြတ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အရိပ်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပတိဗိမ္ဗ-စသော--

မညတိ သဓနတ္တံ ဝေါဟာယာတိ **မဉ္ဇူသာ**။ (၃) သိခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သေတ္တာဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကဋ္ဌပေဠာ-စသော။

သမ္ပန္နဒဿနီယပုပ္ဖဖလာဒိတာယ ဥလ္လောကေန္တာ ယန္တိ ဇနာ ဧတသ္မိန္တိ **ဥယျာနံ**။

(၃) ဥ-အရ ကြည့်ရှုကုန်သော သူတို့၏ ယထာရဟ စိတ္တပ္ပါဒ်၏ ဥယျာဉ်နှင့် အာရမ္မဏိက-အာရုံ အကျိုး-အကြောင်း အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်ရင်း, လူတို့၏ တမော့မော့ ကြည့်ရှုကုန်လျက် သွားခြင်းကြိယာ သကတ်သည်ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မင်းဥယျာဉ်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အရညဝိသေသ, ဝနဝိသေသ-စသော။

ယုဇ္ဇတီတိ ယောဇိတံ၊ သုဋ္ဌု ယောဇိတန္တိ သုယောဇိတံ၊ ဒွေ ဇနာ အရန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဧတ္ထာတိ ဒွါရံ။/ဒွရန္တိ သံဝရန္တိ ဧတေနာတိ ဒွါရံ။(အစိတ်)

သုယောဇိတံ ဒွါရံ ယဿ ဥယျာနဿာတိ **သုယောဇိတဒွါရံ**။ (အပေါင်း)

(၃) ကောင်းစွာ ယှဉ်စပ်အပ်သော တံခါးဒြပ်နှင့် တံခါးရှိသော ဥယျာဉ်၏ ဂုဏ်-ဂုဏဳ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) ဥယျာဉ်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဆာယူဒကသမ္ပန္န, ပါကာရပရိက္ခိတ္တ, သုဂုတ္တ-စသော--

➤ ❿။ **အဝဏ္ဏာ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ဥယျာနဿ ဖြစ်ပါသည်။(၏/သည် စပ်)

ဆာယူဒကသမ္ပန္နံ-ကို ဆာယူဒကသမ္ပန္နတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တသ္မ အမ္ဗလဋ္ဌိက

http://www.dhammadownload.com

ဥယျာနသ-ဟု သမွန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ၆ ။ (က) ၌ ရသော ဥယျာနံ-ဖြင့် အမ္ဗလဋ္ဌိကာဟူသည် မင်း၏ ဥယျာဉ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) (တနည်း) အမ္ဗလဋ္ဌိကာပုဒ်ကို လဋ္ဌိကာ အမ္ဗော အမ္ဗလဋ္ဌိကာ-ဟု ဝိသေသနပဒ ဇစနတ္တပြု၍ နုပျိုသော သရက်ပင်ကို ရသော်လည်းသမီပူပစာရအားဖြင့်ကား သရက်ပင်၏အနီး၌ဖြစ်သော မင်း၏ဥယျာဉ်ကို ရသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် သမီပူပစာရအားဖြင့် မင်းဥယျာဉ်သည် အမ္ဗလဋ္ဌိကာမည်သော်လည်း မုချတ္ထအားဖြင့်ကား မင်းဥယျာဉ်၏ တံခါးအနီး၌ရှိသော နုပျိုသော သရက်ပင်သည်သာ အမ္ဗလဋ္ဌိကာမည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) အမ္ဗလဋ္ဌိကာ၌ လဋ္ဌိကာသဒ္ဒါ၏ တရုဏသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေသည်

(ဂ) ၌ ဥယျာနမ္ပိ-ဖြင့် အမ္ဗလဋ္ဌိကာ-အရ မုချအနက်ဖြစ်သော နုပျိုသော သရက်ပင်ကိုသာ မယူရ၊ သမီပျူပစာအားဖြင့် ဥယျာဉ်ကိုလည်း ယူရမည်ဟု သိ။ (အဘိဓေယျတ္ထ)

တဿ အဝိဒူရေ ဘဝတ္တာ-ဖြင့် အမ္ဗလဋ္ဌိကာယ အဝိဒူရေ ဘဝ၊ အမ္ဗလဋ္ဌိကာ-ဟု ဘဝတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း ဘဝတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) နုပျိုသော သရက်ပင်၏ အနီး၌ ဖြစ်သောကြောင့် ဥယျာဉ်သည်လည်း သမီပူပစာအားဖြင့် အမ္ဗလဋ္ဌိကာ မည်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် အမ္ဗလဋ္ဌိကာ-အရ ဥပစာအားဖြင့် ယူအပ်သော ထိုဥယျာဉ်သည် သာမညဖြစ်သော ဥယျာဉ်မဟုတ်၊ အရိပ် ရေနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏၊ တံတိုင်းတို့ဖြင့်လည်း ကာရံအပ်၏၊ ကောင်းစွာတပ်အပ်သော တံခါးလည်းရှိ၏၊ သေတ္တာကဲ့သို့ ကောင်းစွာလုံခြုံ၏ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(င) ၌ ရသော အဂါရံ-ဖြင့် ရာဇာဂါရံပုဒ်ကို ရသော အဂါရံ ရာဇာဂါရံ-ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ရာဇာဂါရကံ-၌ ကပစ္စည်းသည် သမူဟတဒ္ဓိတ်၌ မသက်၊ သွတ္ထ၌ သက်သည်၏--ရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ရာဇာဂါရံ ဧဝ ရာဇာဂါရကံ-ဟု သွတ္ထတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြု--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

တတ္ထ-ဖြင့် အမ္ဗလဋ္ဌိကာယံ-၌ ယံ-သည် သတ္တမီဝိဘတ်၏ ကာရိယတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဝိဘတ္တိပဒ)

ကီဠနတ္ထံ-ဖြင့် မင်းအိမ်ကို ပြုကုန်၏ဟူသည် ကစားမြူးတူးခြင်းငှာ ပြုကုန်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ပဋိဘာနစိတ္တဝိစိတ္တံ-ဖြင့် မင်းအိမ်ဟူသည် ထင်မြင်ဆန်းကြယ်သော ပန်းချီးဆေးရေး အရုပ်ရှိသော အိမ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

➤ ❶ ။ **အမ္ဗလဋ္ဌိကာ-အရ** ။ ။ [သမာနဝါဒ-အလို] လဋ္ဌိကာသဒ္ဒါသည် တရုဏ ပရိယာယ် ဖြစ်သောကြောင့် မုချတ္ထအားဖြင့် နုပျိုသော သရက်ပင်ကို ယူရပါမည်။

နုပျိုသော သရက်ပင်၏ အနီး၌ဖြစ်သောကြောင့် ဥပစာရတ္ထအားဖြင့် မင်း၏ ဥယျာဉ်ကို ယူရပါမည်။ [ကေစိဝါဒ-အလို] အမ္ဗလဋ္ဌိကာ-အရ - သာမိပိကဝေါဟာရဖြစ်သောကြောင့် တခုသော ရွာကို ယူရပါမည်။

* **ရာဇာဂါရက-အရ** ။ ။ မင်းကို ပျော်ရွှင်စေခြင်းငှာ ယောကျ်ား မိန်းမ နှစ်ဦးသားတို့ ပျော်မြူးယှဉ်တွဲနေပုံစသည် ပန်းချီဆေးရေးရုပ်များဖြင့် အဆန်းအကြယ်ပြုလုပ်ထားသော မင်း၏ စံနန်းတော်ကို ယူရပါမည်။

(ကေစိဝါဒ-အလို) ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီး၏ နတ်ဘုံ နတ်နန်းကို ယူရပါမည်။

➤ ❹ ။ (ဃ) ဝါကျ- တံ ဆာယူဒကသမ္ဗန္ဓံ၊ ပါကာရေန ပရိက္ခိတ္တံ။
ပူရံ ဝါ ယောဇိတဒွါရံ၊ မဉ္ဇူသာ ဝိယ သံဂုတ္တံ။ (ဝတ္တဂါထာ)

➤ ❶❶ ။ (င) **ဋ္ဌိ အကံသု-အရ/ ကရဓာတ်အရ** ။ ။ မင်း၏ စံနန်းတော် ဆောက်လုပ်သော သူတို့၏သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဆန္ဒ, ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။

(၁) ၎င်းစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် (ဝါ) ၎င်းစိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ဝီရိယသည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) မင်း၏ စံနန်းတော်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပန်းချီ ဆေးရေး အရုပ်တို့သည်၎င်း၊ လက်ခ ဥစ္စာ ဆုလာဘ် နာမည် ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ထူးတို့ကို အလိုရှိခြင်းနှင့် အမ္ဗလဋ္ဌိကာ ဥယျာဉ်ဟူသော ဒေသ, ဆောက်လုပ်ရာကာလတို့သည်၎င်း ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) လက်ခ ဥစ္စာ ဆုလာဘ် နာမည် ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ထူး စံနန်းတော်၌ အပန်းဖြေရခြင်း နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း မြူးတူးပျော်ပါး ကစားရခြင်းတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **ကီဠနတ္ထံ-ဋ္ဌိ ကီဠဓာတ်အရ** ။ ။ ဘုရင်မင်းမြတ်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော မြူးတူးပျော်ပါး ကစားခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်ဖြစ်သည့် တဏှာ လောဘပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ မြူးတူးပျော်ပါး ကစားဖွယ်ရာဖြစ်သော ကာမဂုဏ်ငါးပါး အာရုံတရားများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ အမ္ဗလဋ္ဌိကာမည်သော ဥယျာဉ်သည်၎င်း၊ ဥယျာဉ်တွင်း၌ ဆောက်လုပ်ထားသော စံအိမ်တော်သည်၎င်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ နောင်တမလွန်၌ ပြိတ္တာဘုံသို့ ကပ်ရောက်ရခြင်း စသော မကောင်းကျိုး အဆက်ဆက်ဟူသမျှသည် အနုဘာဝ မည်၏။

(စ) **ဝခန္တိ-ဋ္ဌိ ဝဓာတ်အရ** ။ ။ သဝိညတ္တိဝစီဘေဒ စိတ္တဇရုပ်ကို ဖြစ်တတ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဝမ္ဘရတိ ဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝမ္ဘသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ နုပျိုသော သရက်ပင်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ သရက်ပင်၏ နုပျိုသည်၏အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ အနီးဖြစ်သော ဥယျာဉ်ကို အမ္ဗလဋ္ဌိက-ဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲနိုင်ခြင်းသည် အနုဘာဝ။

http://www.dhammadownload.com

ဓါကျ (၅၆)

(က) သုပ္ပိယောပိ ခေါတိ သုပ္ပိယောပိ တသ္မိံ ဌာနေ သူရိယံ ဩလောကေတွာ ""အကာလော ဒါနိ ဂန္တုံ၊ (ခ) ဗဟူ ခုဒ္ဒကမဟလ္လကာ ပရိဗ္ဗာဇကာ၊

(ဂ) ဗဟုပရိဿယော စာယံ မဂ္ဂေါ စောရေဟိပိ ဝါဠယက္ခေဟိပိ ဝါဠမိဂေဟိပိ၊

(ဃ) ပရိဗ္ဗာဇကောပိ ဥယျာနဿ ကေပဒေသေ ပရိဗ္ဗာဇကေပရိက္ခာရေ ဩတာရေတွာ ဝါသံ ဥပဂစ္ဆိ သဒ္ဓိံ အတ္တနော ပရိသာယ၊

(င) ပါဠိယံ မာရုဠ္ဟဝသေနေဝ ပန ""သဒ္ဓိံ အတ္တနော အန္တေဝါသိနာ ဗြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေနာ"" တိ ဝုတ္တံ၊ (ဋ၊၄၂/၄၃။ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၂၆၉။)

➢ ❶ ။ (က) သုပ္ပိယောပိခေါတိ၊သုပ္ပိယောပိ ခေါဟူသည်ကား။သုပ္ပိယောပိ၊သုပ္ပိယ သည်လည်း။တသ္မိံ ဌာနေ၊ထိုဥယျာဉ် တံခါးပေါက် အရပ်၌။သူရိယံ၊နေကို။ဩလောကေ တွာ၊ကြည့်၍။(ဝါ) ကြည့်လတ်သော်။ဒါနိ၊ယခုအခါ၌။ဂန္တုံ၊သွားခြင်းငှာ။အကာလော၊အခါ မဟုတ်တော့။ (ခ) ခုဒ္ဒကမဟလ္လကာ၊ငယ်ကုန် ကြီးကုန်သော။ပရိဗ္ဗာဇကာ၊ပရိဗိုဇ်တို့သည်။ ဗဟူ၊များကုန်၏။ (ဂ) အယံစ မဂ္ဂေါ၊ဤလမ်းသည်လည်း။စောရေဟိပိ၊ခိုးပြတို့ဖြင့်ရင်း။ ဝါဠယက္ခေဟိပိ၊ရဲရင့်သော ဘီလူး သားရဲတို့ဖြင့်ရင်း။ဝါဠမိဂေဟိပိ၊ရဲရင့်သော ခြင်္သေ့ သစ် ကျား-စသော သားကောင်တို့ဖြင့်ရင်း။ဗဟုပရိဿယော၊များစွာသော ဘေးရန်ရှိ၏။

(ဃ) ပရိဗ္ဗာဇကောပိ၊(သုပ္ပိယ) ပရိဗိုဇ်သည်လည်း။ဥယျာနဿ၊(အမ္ဗလဋ္ဌိကာ မည် သော) ဥယျာဉ်၏။ကေပဒေသေ၊တစ်ခုသော နံပါး၌။(တစ်ခုသော ဘေးအရပ်၌) ပရိဗ္ဗာဇကေ ပရိသာယော၊မိမိ၏ ပရိဗိုဇ်ပရိသတ်တို့ကို။(ကာရိုက်ကံ) ပရိဗ္ဗာဇကပရိက္ခာရေ၊ပရိဗိုဇ်တို့ ပရိက္ခရာတို့ကို။(ဓာတ်ကံ) ဩတာရေတွာ၊ချစေ၍။အတ္တနော၊မိမိ၏။ပရိသာယ၊ပရိသတ်နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊အတူ။ဝါသံ၊နေခြင်းသို့။ဥပဂစ္ဆိ၊ကပ်ရောက်ပြီ။

(င) ပန၊ထိုသို့ပင် ပရိသတ်နှင့်အတူ ကပ်ရောက်ပါသော်လည်း။ပါဠိယံ၊ပါဠိတော်၌။ အာရုဠ္ဟဝသေန၊တက်ရောက်သော စကား၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။ "သဒ္ဓိံ အတ္တနော အန္တေ ဝါသိနာ ဗြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေနာ" တိ၊မာဏဝေန-ဟူ၍။ဝုတ္တံ၊သီဟိုဠ်အဋ္ဌကထာ၌ ဆို အပ်ပြီ။

➢ ❷ ။ (ခ)သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည်လည်း ဥယျာဉ် ၌ နေကို ကြည့်လျက် သွားချိန် မသင့်တော့ဟု ကြံစည်သည်ကို ဖွင့်ဆို၏။ အဘယ့် ကြောင့် သွားချိန် မသင့်ဟု ဖွင့်ဆိုပါသနည်း။ သွားလိုက သွားနိုင်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် မိမိ၏ ပရိသတ်၌ ငယ် ကုန် ကြီးကုန်သော ပရိဗိုဇ်တို့ များသောကြောင့် သွားချိန်မသင့်ဟု ဆုံးဖြတ်သောဟု ဆို ၏။ သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် ထိုငယ်ကုန် ကြီးကုန်သော ပရိသတ်တို့ များသောကြောင့်သာ

http://www.dhammadownload.com

သွားချိန်မသင့်ဟု ဆုံးဖြတ်ပါသလော။ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်လည်း သွားချိန်မသင့်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်အပ်ပါသေးသနည်း။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ အကြောင်းတစ်ပါးကို မပြဆိုချေသော် ဆရာအား အဗျာပိတ အပရိပုဏ္ဏဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ+င) သို့/ ဆရာ၊ သီဟိုဠ်အဋ္ဌကထာဆရာသည် "သဗ္ဗံ အတ္တနော အန္တေဝါသိနာ ပြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေန" ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် အမ္ဗလဋ္ဌိကဥယျာဉ်၏ နံပါးတဖက်၌ ပရိဗိုဇ် ပရိက္ခရာတို့ကို ချစေ၍ မိမိပရိသတ်နှင့်တကွ ကပ်ရောက်နေသည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်လျှက် အဘယ့်ကြောင့် "သဗ္ဗံ အတ္တနော အန္တေဝါသိနာ ပြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေန" ဟူ၍ သီဟိုဠ်အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ဆိုပါသနည်း။ (ဃ-င) မိန့်။

(ဇ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် မိမိပရိသတ်နှင့် အတူတကွ ကပ်ရောက်နေသောဟု ဆို၏။ သီဟိုဠ် အဋ္ဌကထာ၌ "သဗ္ဗံ အတ္တနော အန္တေဝါသိနာ ပြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေန"ဟူ၍ ဆိုထားသည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် မိမိပရိသတ်နှင့် အတူတကွ နေ၏ဟု ဆိုရပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

➤ ❷ ။ **[က–စ ဝါကျတို့ကို၍]** (၁) နနု ကာလော ဒါနိ ဂန္တုံ။ (၂) အထ ကသ္မာ အကာလော ဒါနိ ဂန္တုန္တိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ဗဟူ ခုဒ္ဒကမဟလ္လကာ ပရိဗ္ဗာဇကာ။

(၄) တသ္မာ အကာလော ဒါနိ ဂန္တုန္တိ ဝုတ္တံ။

[ဃ–င ဝါကျတို့ကို၍] (၁) နနု ပရိဗ္ဗာဇကောပိ ဥယျာနသ္သ ဧကပဿေ ပရိဗ္ဗာဇက ပရိက္ခာရေ ဩတာရေတွာ ဝါသံ ဥပဂစ္ဆိ သဗ္ဗံ အတ္တနော ပရိသာယ။

(၂) အထ ကသ္မာ "သဗ္ဗံ အတ္တနော အန္တေဝါသိနာ ပြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေနာ" တိ သီဟဠဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ပါဠိယမာရုဠ္ဟဝသေန ဝုတ္တံ။ (၄) တသ္မာ "သဗ္ဗံ အတ္တနော အန္တေဝါသိနာ ပြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေနာ" တိ သီဟဠဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။

*** ပနသဒ္ဒါ ထားရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ပါဠိတော်၌ "သဗ္ဗံ အတ္တနော အန္တေဝါသိနာ ပြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေန" ဟု ဆိုထားပါလျှက် အဋ္ဌကထာတွင် ပရိဗ္ဗာဇကောပိ ဝါသံ ဥပဂစ္ဆိ သဗ္ဗံ အတ္တနော ပရိသာယ-ဟု ပရိသတ်နှင့်တကွဟု ဖွင့်ဆိုသည်ကို မနှစ်သက်သောကြောင့် ပန-သဒ္ဒါကို ထားရပါသည်။

ပနသဒ္ဒါ၏ အနက် ။ ။ ပနသဒ္ဒါ၏ ဇောတကတ္ထကား- စပ်ရာနည်းသောကြောင့် အရုစိသံသူစနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

[စောဒ်-အဖြေ] (၁) နနု ပရိဗ္ဗာဇကောပိ ဥယျာနသ္သ ဧကပဿေ ပရိဗ္ဗာဇက ပရိက္ခာရေ ဩတာရေတွာ ဝါသံ ဥပဂစ္ဆိ သဗ္ဗံ အတ္တနော ပရိသာယ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပါဠိယ မာရုဠ္ဟဝသေနေဝ "သဗ္ဗံ အတ္တနော အန္တေဝါသိနာ ပြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေနာ" တိ သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂ ပါဠိယံ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု (ပြဟ္မဒတ္တတော အဝသေသာ) သုပ္ပိယဿ ပရိသာ ဒေသနာဓိကာဘာဝေန ပယောဇနာ နတ္ထိ။ (၄) တသ္မာ ပါဠိယ (ပ) ပါဠိယံ ဝုတ္တံ။

http://www.dhammadownload.com

➢ ❼ ။ ပရိသမန္တတော သေန္တိ အသယန္တိ ဓရိသာ။ (၃) ထက်ဝန်းကျင်မှ ဖြစ်ခြင်း, မှီဝဲ ဆည်းကပ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ပရိသတ် (သဘင် အစည်းအဝေး) ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သဘာ, သမဇ္ဇာ, သမိတိ, သံသဒေါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

လောကာနံ သူရဘာဝံ ဇနေတီတိ သူရိယော။ (၃) ရဲရင့်သည်၏အဖြစ်နှင့် ရဲရင့်ခြင်း ကို ဖြစ်စေတတ်သော နေတို့နှင့် ကာရဏ-ဖလ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစန ဟောတု မည်၏။ (၅) နေဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အာဒိစ္စ, သူရ-စသော။

ခုဒတိ အသဟာတီတိ ခုဓော။ (၃) မစွမ်းနိုင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ငယ်သူဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဒဟရ, ပရိတ္တက-စသော။

ဝလန္တိ အတ္တာနံ အသွာတိ ဓါဠော။ (၃) စောင့်ရှောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ရဲရင့်သော သားကောင်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) လုဒ္ဒ သူရ-စသော--။ * ခုဒ္ဒေါယေဝ ခုဒ္ဒကာ။

ဝါဠာစ တေ မိဂါစာတိ ဓါဠမိဂါ။ (၃) ရဲရင့်ခြင်းဂုဏ်၏ သားကောင်ဒြဗ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ရဲရင့်သော သားကောင် ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဗျဂ္ဃပသု-စသော--။

မိဂယန္တိ ဂေါစရန္တိ မိဂါ။ (၃) ရှာမှီးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) သားကောင်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပသု-စသော --။

ပရိသမန္တတော သေတိ ပဝတ္တတီတိ ဓရိသာဓယာ။ (၃) ထက်ဝန်းကျင်မှ ဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ဘေးရန်များသည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ဘယ, ဥပဒ္ဒဝ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢ ❺ ။ **ခုဒ္ဒကမဟာလ္လကာ**-ကို ခုဒ္ဒကမဟလ္လကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-ပရိတ္တာဇကာနံ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

ဗဟုပရိဿယော-ကို ဗဟုပရိဿယတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဣမဿ မဂ္ဂဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) * **အာရုဠှ**-ကို အာရုဠှတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-ဖြဟ္မဒတ္တဿ မာဏဝဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

➢ ❻ ။ (က) သုပ္ပိယောပိ-ဖြင့် ခေါနိပါတ်သည် ပဒပူရဏတ္ထ၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေပါသည်။ (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) တသ္မိံ ဌာနေ-စသည်ဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် နေကို မော်ကြည့်၍ သွားချိန်မသင့်ဟု မသွားသင့်ချိန်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ၌ ဗဟုပရိဿယောစာယံ မဂ္ဂေါ -ဖြင့် လမ်းခရီး၌ ဘေးရန်များသောကြောင့်လည်း အမ္ဗလဋ္ဌိကာဥယျာဉ်၌ တစ်ညဉ့ အိပ်နားသည်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

စောရေဟိပိ-စသည်ဖြင့် ဗဟုပရိဿာယ၌ ဘေးရန်-အရ သူခိုးဘေး ရဲရင့်သော

http://www.dhammadownload.com

ဘီလူးဘေး ရဲရင့်သောခြင်္သေ့ သစ်ကျား ဘေးတို့ကို ယူရမည်ဟု သိ။ (အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဧ) ဖြင့် သီဟိုဠ်အဋ္ဌကထာ၌ "သဗ္ဗေ အတ္တနော အန္တေဝါသိနာ ဖြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေန" ဟု ဆိုထားခြင်းသည် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်၌ ဖြဟ္မဒတ်လုလင်တယောက်တည်းသာလျှင် တပည့်အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားရှိ၏၊ ကျန်သော တပည့်ပရိသတ်များ မရှိဟူသော အဓိပ္ပါယ် ဖြင့် ဆိုထားခြင်းမဟုတ်၊ သီလက္ခန်ပါဠိတော်၌ ဖြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေန-ဟု ဆိုထားသော ကြောင့် "သဗ္ဗေ အတ္တနော အန္တေဝါသိနာ ဖြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေန" ဟု ဆိုသည်၏ အဖြစ် ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) [သီဟဠအဋ္ဌကထာ-၌ထည့်ခိုက်]

➤ ⓵ ⓪ ။ **သူ့ရိယံ ဩဝလောကေတွာ–ကို ၅** ။ ။ စက္ခုဝိညာဉ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍

ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ါရရသ မည်၏။ နေ၏ အလင်းရောင်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ အားနည်းသည်၏အဖြစ်, မိုးချုပ်ခါနီးအဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝမည်၏။ သွားသင့်ချိန် မဟုတ်ဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

(ဧ) **ဝုတ္တံ–နှ် ဓမ္မာတ်အရေ** ။ ။ သီဟိုဠ်အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဝီရိယ ဉာဏ်စသည်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဓမ္မဝီရရသ မည်၏။ "သဗ္ဗေ အတ္တနော အန္တေဝါသိနာ ဖြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေန" ဟူသော နာမပညတ္တိသဒ္ဒါသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ သီဟိုဠ် အဋ္ဌကထာဆရာ၏ ဉာဏ်စွမ်း ထက်မြက်မှုနှင့် တည်ကြည်ခြင်း အားထုတ်ခြင်းဟူသော ဥဿာဟ တရားများသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ဖြဟ္မဒတ်လုလင်တစ်ယောက်တည်းကိုသာ ပါဠိတော်၌(ဝါ)သီဟိုဠ် အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုထားခြင်းဖြင့် ဖြဟ္မဒတ်မှကြွင်းသော ပရိသတ်တို့သည် ဒေသနာတော် နှင့် မစပ်သည်ဖြစ်၍ ဤသုတ္တန်၌ အကျိုးမရှိ၊ ဖြဟ္မဒတ်လုလင်သည်သာ ဒေသနာတော် နှင့် စပ်သည်ဖြစ်၍ ဤသုတ္တန်၌ အကျိုးရှိ၏ဟု သိရခြင်းစသော အကျိုးတရား အဆက် ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဋီကာ (၅၇)

(က) တတ္ထ ကေဘိက္ခုသဝိဟတ္ထကုက္ကုစ္စံဝါ ပါဒကုက္ကုစ္စံဝါ ဥတ္တာသိတသဒ္ဒေါဝါ နိဝိတသဒ္ဒေါ ဝါ နတ္ထိ၊ (ခ) သာ ဟိ ပရိသာ အတ္တနော စ သိက္ခိတသိက္ခတာယ. သတ္ထရိ စ ဂါရဝေနာတိ ဒွိဟိ ကာရဏေဟိ နိဝါတေ ပဒီပသိခါ ဝိယ နိစ္စလာ သန္တိသိန္နာဝ အဟောသိ၊

(ဂ) ပရိဗ္ဗာဇကော တံ ဝိဘူတိ ဒိသွာ အတ္တနော ပရိသံ ဩလောကေသိ၊

(ဃ) တတ္ထ ကေစိ ဟတ္ထံ ခိပန္တိ၊ ကေစိ ပါဒံ၊ ကေစိ ဝိပ္ပလပန္တိ၊ ကေစိ နိလ္လာလိတဇိဝှါ ပဂ္ဃရိတခေဠာ ဒန္တေ ခါဒန္တာ ကာကစ္ဆမာနာ ဃရုဃရုပဿာသိနော သယန္တိ၊ (၄၊၄၃၊ ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၇၁။)

➤ ⓿ ။ (က) တတ္ထ၊ထိုရဟန်းအပေါင်းတွင်။ကေဘိက္ခုသဝိ၊တပါးသော ရဟန်း၏ လည်း။ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ ဝါ၊လက်၏ စက်ဆုပ်ဖွယ်ပြုအပ်သော အမူအရာသည်ရင်း။(ဝါ)

http://www.dhammadownload.com

လက်လှုပ်ခြင်းသည်ရင်း။ပါဒကုက္ကုစ္စံ ဝါ။ခြေ၏ စက်ဆုပ်ဖွယ်ပြုအပ်သော အမူအရာသည်ရင်း။(ဝါ)ခြေလှုပ်ခြင်းသည်ရင်း။ဥက္ကာသိတသဒ္ဒေါ ဝါ။ချောင်းဟန့်သံသည်ရင်း။ခိပိတသဒ္ဒေါ ဝါ။ခြေဆပ်သံသည်ရင်း။နတ္ထိ။မရှိ။ (စ) ဟိ။မှန်၏။သာ ပရိသာ၊ထိုရဟန်းတော် ပရိသတ်သည်။အတ္တနော၊မိမိ၏။သိက္ခိတသိက္ခတာယစ၊သင်အပ်ပြီးသော သိက္ခာရှိသည်၏ အဖြစ်သည်ရင်း။သတ္ထုရိ၊မြတ်စွာဘုရား၌။ဂါရဝေနစ၊ရိုသေလေးစားသည်၏ အဖြစ်ရင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဒွိဟိ၊နှစ်ပါးကုန်သော။ကာရဏေဟိ၊အကြောင်းတို့ကြောင့်။နိဝါတေ၊လေမရှိသော အရပ်၌။(ဝါ) လေငြိမ်သော အရပ်၌။ပဒီပသိခါ ဝိယ၊ဆီမီးလျှံကဲ့သို့။နိစ္စလာ၊လှုပ်ရှားခြင်းမရှိသည်။(ဟုတွာ၊ဖြစ်၍)သန္တိသိန္နာဝ၊ကောင်းစွာထိုင်နေသည်သာလျှင်။အဟောသိ၊ဖြစ်ပြီ

(ဂ) ပရိဗ္ဗာဇကောပရိဗိုဇ်သည်။ တံ ဝိဘူတိံ ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား ပရိသတ်၏ တင့်တယ်ပုံကို။ဒိသွာ၊မြင်ရ၍။ (ဝါ) မြင်ရခြင်းကြောင့်။ အတ္တနော၊မိမိ၏။ ပရိသံ၊ပရိသတ်ကို။ဩလောကေသိ၊ကြည့်ပြီ။

(ဃ) တတ္ထ၊ထိုမိမိ၏ ပရိသတ်၌။(ဝါ) တွင်။ကေစိ၊အချို့ပရိဗိုဇ်တို့သည်။ဟတ္ထံ၊လက်ကို။ခိပန္တိ၊ပစ်လွှင့်ကြကုန်၏။ကေစိ၊တို့သည်။ပါဒံ၊ခြေကို။(ခိပန္တိ၊ကုန်၏။)ကေစိ၊တို့သည်။ဝိပ္ပလပန္တိ၊အထူးထူး အပြားပြား ပြောဆိုကြကုန်၏။(ဝါ) ယောင်ရမ်းကြကုန်၏။ကေစိ၊တို့သည်။ နိလ္လာလိတဇိဝှါ၊ထွက်သော လျှာရှိကြကုန်သည်။ပဋ္ဌရိတခေဠာ၊ယိုစီးသော တံတွေးရှိကြကုန်သည်။(ယိုစီးသော သွားရေရှိကြကုန်သည်) ဒန္တေ၊သွားတို့ကို။ခါဒန္တာ၊ခဲကြကုန်သည်။(တနည်း) ဒန္တေခါဒန္တာ၊သွားကြိတ်ကြကုန်သည်။ကာကစ္ဆမာနာ၊ကျီး၏ အသံနှင့် တူသော အသံကို ဆိုကြကုန်သည်။ဃရဃရပဿာသိနော၊ဃရဃရူ-ဟူသော ရှူသက်ရှိကြကုန်သည်။ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။သယန္တိ၊အိပ်ပျော်နေကြကုန်၏။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၇၁)

➤ ❷ ။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ရဟန်းအပေါင်းတို့တွင် တစ်ပါးသော ရဟန်း၏သော်မှလည်း လက်လှုပ်ခြင်းစသည် မရှိသောဟု ဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့် တစ်ပါးသော ရဟန်း၏သော်မှလည်း လက်လှုပ်ခြင်းစသည် မရှိပါသနည်း။ လက်လှုပ်ခြင်းစသည် မရှိခြင်းအကြောင်းတို့ကို ဥပမာနှင့်တကွ ပြဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ (ခ)

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် မြတ်စွာဘုရား ပရိသတ်၏ တင့်တယ်ခြင်းကိုမြင်၍ မိမိ၏ ပရိသတ်ကို ကြည့်သောဟု ဆို၏။ သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်၏ ပရိသတ်သည် မြတ်စွာဘုရား ပရိသတ်ကဲ့သို့ တင့်တယ်ပါသလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ စုဝ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➤ ❸ ။ |ဓာ-စ ဇော်ကို၌| (၁) နနု ဘိက္ခုသံဃော ဘဂဝန္တံ ပရိဝါရေတွာ နိသိန္နော ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ တတ္ထ ဧကဘိက္ခုဿပိ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ ဝါ ပါဒကုက္ကုစ္စံ ဝါ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒေါ ဝါ ခိပိတသဒ္ဒေါ ဝါ နတ္ထိ။ (၃) သာ ပရိသာ အတ္တနော စ သိက္ခိတသိက္ခတာယ, သတ္ထုရိစ ဂါရဝေနာတိ ဒွိဟိ ကာရဏေဟိ နိဝါတေ ပဒီပသိခါ ဝိယ နိစ္စလာ

http://www.dhammadownload.com

သန္နိသိန္နာ၀ အပေါသိ။ (၄) တသ္မာ တတ္ထ ကေဘိက္ခုသပိ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ ဝါ ပါဒကုက္ကုစ္စံ ဝါ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒေါ ဝါ ခိပိတသဒ္ဒေါ ဝါ နတ္ထိ။

➤ ❹ ။ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ကတံ။ ကုစ္ဆိတံ ကတံ ကုကတံ။ ကုကတဿ ဘာဝေါ ကုက္ကုစ္စံ။

(၃) စက်ဆုပ်အပ်သော အမှု၏ ပြုခြင်းကြိယာနှင့် နိဿယ-နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စက်ဆုပ်ဖွယ်အမှုအရာသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကုစ္ဆိတကိရိယာ, အသံယမ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပဒိပ္ပတီတိ **မဓိဓေ၀ါ**။ (၃) ထွန်းလင်းခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဆီမီးဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဒီပ, ပဇ္ဇောတ-စသော--။

စလနံ စလော။ နတ္ထိ စလော ဧတိဿာတိ **နိစ္စလာ**။ (၃) လှုပ်ရှားမှု မရှိခြင်း အဘာဝဘောဂုဏ်၏ ရဟန်းပရိသတ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လှုပ်ရှားခြင်းမရှိသော ရဟန်းပရိသတ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) နိပ္ပန္ဒနာ, နိစ္စပလာ-စသော--။ ✱ နတ္ထိ ဝါတော ယတ္ထာတိ နိဝါတော။

ဇီဝတိ ဧတာယာတိ **ဓိဓ၇ါ**။ (၃) အသက်ကို စောင့်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လျှာဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ရသနာ-စသော--။

ဒါယတိ ဘိက္ခံ အနေနာတိ **ခန္တော**။ (၃) ပိုင်းဖြတ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သွားဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဒွိဇ, လပနဇ-စသော--။

➤ ❺ ။ **သိက္ခိတသိက္ခတာယ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်- တဿာ ပရိသာယ။ (၏/သည် စပ်) ✱ **နိစ္စလာ**-ကို နိစ္စလတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တဿာ ပရိသာယ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) ✱ **နိဿာလိတဓိ၇ါ**-ကို နိလ္လာလိတဇိဝှတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် - ကေသဉ္စိ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

❶ ❶ ။ ဝိဘူတိ ဒိဿတ-ဌ ဒိဿတ-အရ ။ ။ ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဉ်ကို ယူ၍ ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ီရရသ မည်၏။ တင့်တယ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ ပရိသတ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ပရိသတ်၏ တင့်တယ်သည်၏အဖြစ်, လက်လှုပ်ခြင်းစသည် မရှိသည်၏အဖြစ် လှုပ်ရှားခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်တို့သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ မိမိပရိသတ် တင့်တယ်မှု မရှိသည်ကို ကြည့်မိခြင်း၊ မနာလိုဖြစ်ခြင်း ရတနာသုံးပါး၏ အပြစ်ကို ပြောမိခြင်း-စသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ။

(၈) ဝါကျတို့ ၅ ။ ။ ငြိမ်သက်သော ရဟန်းပရိသတ်ကို မြင်ရသူတို့၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်သော သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဝိမှယဋ္ဌာယီဘာဝ, အဗ္ဘုတရသ မည်၏။ ငြိမ်သက်နေသော ရဟန်းပရိသတ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝမည်၏။ ယောနိသောမနသိကာရ-စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာခြင်း တမလွန်၌လည်း နတ်ရွာ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် ရောက်နိုင်ခြင်းစသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ။

http://www.dhammadownload.com

ဓါကျေ (၅၈)

(က) သောရတနတ္တယဿဂုဏာဝဏ္ဏေဝတ္တုမွေဝပိက္ကသာဝသေန ပုန အဝဏ္ဏမေဝ အာရဘိ။

(ခ) ပြဟ္မဒတ္တော ပန ဝုတ္တနယေနေဝ ဝဏ္ဏံ၊ (ဂ) တေန ဝုတ္တံ "တဗြာပိ သုဒံ သုပ္ပိယော ပရိဗ္ဗာဇကော" တိ သဗ္ဗံ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ (ဃ) တတ္ထ တဗြာပိတိ တသ္မိမ္ပိ၊ အမ္ဗလဋ္ဌိကာယံ

(င) ဥယျာနေတိ အတ္တော။ (၅၄၃။ ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၇၂)

➤ ❶ ။ (က) သော၊ထိုသုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည်။ရတနတ္တယဿ၊ရတနာသုံးပါး၏။(သချာပဓာန) သုံးပါးကုန်သော ရတနာတို့၏။(သမ္ဗန္ဓပဓာန) ဂုဏာဝဏ္ဏော၊ဂုဏ်ဟူသော ဝဏ္ဏကို။ဝတ္တုမွေဝပိ၊ဆိုထိုက်ပါသော်လည်း။ဣဿာဝသေန၊ဣဿာ၏ အစွမ်းကြောင့်။ပုန၊တစ်ဖန်။အဝဏ္ဏမေဝ၊ကဲ့ရဲ့ခြင်းကိုသာ။(ဘာသိတုံ၊ပြောဆိုခြင်းငှာ)အာရဘိ၊အားထုတ်ပြီ။

(ခ) ပြဟ္မဒတ္တော ပန၊ပြဟ္မဒတ္တသည်ကား။ဝုတ္တနယေနေဝ၊ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်။[အမှာကံ အာစရိယော အပရာမသိတဗ္ဗံ ပရာမသတိ-အစရှိသော ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်။] ဝဏ္ဏံ၊ချီးမွမ်းခြင်းကို။(အာရဘိ၊အားထုတ်ပြီ) (ဂ) တေန၊ထို့ကြောင့်။တဗြာပိ သုဒံ သုပ္ပိယော ပရိဗ္ဗာဇကောတိ၊ဟူ၍။အာယသ္မတာ **အာနန္ဒတ္ထေရေန၊** သည်။/သံဂီတိကာရေဟိ၊သံဂါယနာတင် မထေရ်တို့သည်။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်ပြီ။ဣတိ၊ဤသို့ အစရှိသော။သဗ္ဗံ၊အလုံးစုံသော စကားကို။ဝတ္တဗ္ဗံ၊ဆိုထိုက်၏။

(ဃ-င) တတ္ထ၊ထိုတဗြာပိ သုဒံ သုပ္ပိယော ပရိဗ္ဗာဇကော အစရှိသော ပါဌ်၌။တဗြာပီတိ၊တဗြာပိဟူသည်ကား။အမ္ဗလဋ္ဌိကာယံ၊အမ္ဗလဋ္ဌိကာမည်သော။တသ္မိမ္ပိ ဥယျာနေ၊ထိုဥယျာဉ်၌လည်း။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကား အနက်။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၂၇၂။)

➤ ❷ ။ (က) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် ရတနသုံးပါး၏ အပြစ်ကိုသာ အားထုတ်ပြီဟု ဆိုတော်မူ၏။ သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဆိုထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် အပြစ်ကိုသာ အားထုတ်ရပါသနည်း စုဒ်ကြောင့် ဣဿာဝသေန-စသည် မိန့်။

(ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကို ချီးမွမ်းထိုက်သော်လည်း ဣဿာ၏အစွမ်းဖြင့် တစ်ဖန် အပြစ်ကိုသာ အားထုတ်ပြီဟု ဖွင့်ဆို၏။ ပြဟ္မဒတ္တ လုလင်ကိုကား အဘယ်ကဲ့သို့ သိထိုက်ပါသနည်း။ ပြဟ္မဒတ္တ လုလင်သည်ကား ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းမှတစ်ပါး အခြားသောနည်းတို့ဖြင့် ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို ချီးမွမ်းအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-ခ) တို့ဖြင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် ဣဿာ၏အစွမ်းဖြင့် ရတနာသုံးပါး၏အပြစ်ကို တစ်ဖန်ပြော၍ ပြဟ္မဒတ္တလုလင်သည်ကား ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ ရတနာသုံးပါးကို ချီးမွမ်း၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ ထိုသို့ ဖွင့်ဆိုသဖြင့် အဘယ်သို့သော အကျိုးကို ရပါသနည်း။ အကျိုးမရ နိရတ္ထကဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသလော။

http://www.dhammadownload.com

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် တတြဒ္ဓ တ-သဗ္ဗနာမ်ဖြင့် အမ္ဗလဋ္ဌိကာကို စွဲရမည်ဟု ဆိုတော်မူ၏။ တ-သဒ္ဒါဖြင့် စွဲထားသော အမ္ဗလဋ္ဌိကာ-အရ နုပျိုသော သရက်ပင်နှင့် တံခါးအနီး၌ သရက်ပင်ရှိသော ဉယျာဉ်ဟူသော မုချတ္ထ သမီပူပစာရတ္ထနှစ်မျိုးလုံးကိုပင် ယူရပါမည်လော၊/အမ္ဗလဋ္ဌိကာ-အရ မုချတ္ထဖြစ်သော နုပျိုသော သရက်ပင်ကို ယူရပါမည်လော၊ အဘယ်ကို အမ္ဗလဋ္ဌိကာ-အရ ယူရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်

(ဃ–င) သို့/ **အနုသန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာထေရ် မိန့်ဆိုအပ်သော တတြာပိ သုဒ်-စသော ပါဠိရပ်ကို သမုဒါယတ္ထအားဖြင့် အကျဉ်းပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ တတြာပိ သုဒ်-စသော ထိုပါဠိရပ်ကိုပင်လျှင် အဝယဝတ္ထအားဖြင့် အကျယ်ချဲ့ပြလိုသော ဆရာသည် (ဃ-င) ဝါကျတို့ကိုမိန့်။

➤ ❷ ။ [က ဝါကျကို၌] (၁) နနု တေန (သုပ္ပိယပရိဗ္ဗာဇကေန) ရတနတ္တယဿ ဂုဏာဝဏ္ဏော ဝတ္တဗ္ဗော။ (၂) အထ ကသ္မာ သော (သုပ္ပိယပရိဗ္ဗာဇကော) ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏမေဝ ဘာသိတုံ အာရဘိ။ (၃) အထခေါ် ဣဿာဝသေန ဥဿူယတိ။ (၄) တသ္မာ သော (သုပ္ပိယပရိဗ္ဗာဇကော) ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏမေဝ ဘာသိတုံ အာရဘိ။

➤ ❹ ။ ဣဿတိ သန္တေသုပိ ဂုဏေသု ဝစသာ မနသာ ဝါ ဒေါသာရောပနံ ကရောတီတိ **ဣဿာ**။ (၃) ငြူစူခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဣဿာဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဥဿူယ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ။

န ဝဏ္ဏော အဝဏ္ဏော။/အဝဏ္ဏဿ ဝိရုဒ္ဓေါ **အဝဏ္ဏော**။ (၃) ဝိရုဒ္ဓဘောဂုဏ်နှင့် ကဲ့ရဲ့ခြင်းတို့၏ ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကဲ့ရဲ့အပ်သော အရာဝတ္ထုသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဂုဏ, ဂရဟ-စသော--။

➤ ❺ ။ ဝဏ္ဏဗ္ဗ-ကို ဝတ္တဗ္ဗတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဂုဏာဝဏ္ဏဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ ❻ ။ (ဃ) ဖြင့် တတြပုဒ်၌ တသဗ္ဗနာမ်အစွဲကို ခရီးသွားမှု အခိုက်အတန့်ကို မစွဲရ။ အမ္ဗလဋ္ဌိကာ-ကို စွဲရမည်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) တြပစ္စည်းသည် တတိယာအနက်စသည်၌ မသက်၊ သတ္တမျတ္ထ၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) တတြပိ-၌ အပိသဒ္ဒါသည် ဥပသာရပုဒ် မဟုတ်၊ နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်သည်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂပဒ) ယင်းနိပါတ်ပုဒ်သည် သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထကို ဟောကြားနေသည်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်တို့ ဆရာတပည့်နှစ်ယောက်သည် ခရီးသွားစဉ် အချိန်အခါ၌သာလျှင် ရတနတ္တယ၏ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏကို ပြောဆိုကြသည် မဟုတ်သေး၊ အမ္ဗလဋ္ဌိကာ ဉယျာဉ်၌ နားနေခိုက်အခါ၌လည်း ရတနတ္တယ၏ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏကို ပြောဆိုကြသေးသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ဖြင့် တသဗ္ဗနာမ်၏ အစွဲဖြစ်သော အမ္ဗလဋ္ဌိကာ-အရ မုချအားဖြင့် နုပျိုသည့် သရက်ပင်ကို မယူရ၊ ဥပစာအားဖြင့် နုပျိုသည့် သရက်ပင်၏ အနီး၌ ဖြစ်နေတည်ရှိသော

http://www.dhammadownload.com

ဥယျာဉ်ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➤ ❶ ⓪။ (က) ဝါကျကို ၅။ ။ (၁) ဣဿာပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကောဓဋ္ဌာယိဘာဝ, ရုဒ္ဓရသ မည်၏။ (၂) ရတနာသုံးပါးသည်ရင်း, ယင်းတို့၏ ဂုဏ်တို့သည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အယောနိသော မနသိကာရသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အကုသိုလ်တရား တိုးပွား၍ အပါယ်လားရခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(စ) ပဓာနကြိယာ-အရ/ ဖြစ်ထိုက်သော ကြိယာ(ဘာသိတုံ အာရုဘိ) အရကား

ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးကို ပြောဆိုခြင်းငှာ အားထုတ်သော ဗြဟ္မဒတ် လုလင်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ရင်းစိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ဝီရိယသည် ဥဿာဟဋ္ဌာယိဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) ရတနာသုံးပါးအပေါင်းဖြစ်သည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများသည်ရင်း၊ ငါ၏ ဆရာ သုပ္ပိယ သည် မဖြစ်မှား မလွန်ကျူးထိုက်သည်ကို ဖြစ်မှားလွန်ကျူး၏ဟု စသည်ဖြင့် ဆရာ့အယူ ဝါဒကို ဖယ်ရှားခြင်း၊ ရတနာသုံးပါး၏ မှန်ကန်သော အကြောင်းအကျိုးများကိုသာ ညွှန် ပြလိုခြင်း ပညာရှိသဘောရှိခြင်းဟူသော ဗြဟ္မဒတ်၏ အရွတ္တိက အကြောင်းများသည် ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝမည်၏။ (၄) ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြောဆိုအားထုတ်ရ သဖြင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာရှိခြင်း ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာခြင်း ယထာဘူတဉာဏ်နှင့် ဥပစာရ သမာဓိရျာန်တိုင်အောင်သော အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၅၉)

(က) သမ္ဗဟုလာနန္တိ ဗဟုကာနံ၊ (ခ-၁) တတ္ထ ဝိနယပရိယာယေန တယော ဇနာ သမ္ဗဟုလာတိ ဝုစ္စန္တိ၊ (ခ-၂) တတော ပရံ သံဃော၊

(ဂ) သုတ္တန္တပရိယာယေန ပန တယော တယော ဝေ၊ တတော ပဋ္ဌာယ သမ္ဗဟုလာ၊

(ဃ) ဣဓ သုတ္တန္တပရိယာယေန သမ္ဗဟုလာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ (ဋ၊၄၃။ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၇၃။)

➤ ❶ ။ (က) သမ္ဗဟုလာနန္တိ၊သမ္ဗဟုလာနံဟူသည်ကား။ဗဟုကာနံ၊များစွာကုန် သော။ [ဘိက္ခူနံ၊တို့အား။(ဝါ)တို့၏။သဒ္ဒိယဓမ္မော၊တကွပြောဆိုအပ်သော စကားသဘော သည်။ဥဒပါဒိ၊ဖြစ်ပေါ် လာပြီ။]

(ခ) တတ္ထ၊ထိုသမ္ဗဟုလာနံဟူသော ပါဠ်၌။ဝိနယပရိယာယေန၊ဝိနည်း ဒေသနာတော် နည်းအားဖြင့်။တယော၊သုံးပါးကုန်သော။ဇနာ၊ရဟန်းတို့ကို။သမ္ဗဟုလာတိ၊သမ္ဗဟုလတို့ ဟူ၍။ဝုစ္စန္တိ၊ဆိုအပ်ကုန်၏။ * တတော၊ထိုသုံးပါးမှ။ပရံ၊နောက်၌။သံဃောတိ၊ သံဃဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(ဂ) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား။သုတ္တန္တပရိယာယေန၊သုတ္တန်ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်။

http://www.dhammadownload.com

တယောါသုံးပါးကုန်သော။(ဇနာ၊ရဟန်းတို့ကို။) တယောတိ၊တယော-ဟူ၍သာ။ဝုစ္စန္တိ၊ဆိုအပ်ကုန်၏။ တတောါထိုသုံးပါးမှ။ပဋ္ဌာယ၊စ၍။သမ္ဗဟုလာတိ၊သမ္ဗဟုလတို့ဟူ၍။ဝုစ္စန္တိ၊ဆိုအပ်ကုန်၏။[မရိယာဒါဝဓျတ္ထ] (တစ်နည်း) တတော၊ထိုလေးပါးမှ။ပဋ္ဌာယ၊စ၍။ သမ္ဗဟုလာတိ၊သမ္ဗဟုလတို့ဟူ၍။ဝုစ္စန္တိ၊ဆိုအပ်ကုန်၏။ [အဘိဝိဓိအဝဓျတ္ထ]

(ဃ) ဣဓဤ သမ္ဗဟုလာနံ ဘိက္ခူနံ-ဟူသော ပါဌ်၌။/ဣဓဤပြဟ္မဇာလသုတ်၌။ သုတ္တန္တပရိယာယေန၊သုတ္တန်ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်။သမ္ဗဟုလာတိ၊သမ္ဗဟုလတို့ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိထိုက်ကုန်၏။

➢ ❷။ (စ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် သမ္ဗဟုလသဒ္ဒါ၏ ဗဟုက အနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းသမ္ဗဟုလ-အရကို ဒေသနာ အားလျော်စွာ အကျယ်ဝေဘန်ပြလိုသော ဆရာသည် (ခ) ကိုမိန့်။

(ခ-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-၁) ဖြင့် ဝိနည်းဒေသနာအားဖြင့် သုံးပါးသော ရဟန်းတို့ကို သမ္ဗဟုလ-ဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်သောဟု ဖွင့်ဆို၏။ သုံးပါးအထက် ရဟန်းတို့ကို အဘယ်သို့ ဆိုအပ်ပါသနည်း။ အများဖြစ်၍ သမ္ဗဟုလဟူ၍ပင် ဆိုအပ်ပါသလော။

(ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ဝိနည်းဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့် နှစ်ပါး သုံးပါးကုန်သော ရဟန်းတို့ကို သမ္ဗဟုလာ-အရ ယူရမည်ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ သုတ္တန် ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့် သမ္ဗဟုလာအရကို ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် သုံးယောက်သော ရဟန်းတို့ကို သမ္ဗဟုလာ၊ ထိုထက်အလွန်ဖြစ်သော ရဟန်းအပေါင်းတို့ကို သံဃာ-ဟု ဆိုအပ်သည်ကို ပြဆိုတော်မူ၏။ သုတ္တန်ဒေသနာအားဖြင့်လည်း ထိုဝိနည်းအတိုင်းပင် မှတ်သားအပ်ပါသလော။ သုတ္တန်ဒေသနာအားဖြင့် အပိုင်းအခြား မှတ်သားချက်ကား အဘယ်ပါနည်း။ (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **ဓါသာရောပနစောဒနာတက်** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-ဂ) တို့ဖြင့် ဝိနည်းဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့် သုံးယောက်သော ရဟန်းတို့ကို သမ္ဗဟုလာ၊ သုတ္တန် ဒေသနာနည်းအားဖြင့် သုံးယောက်ထက်လွန်သော ရဟန်းတို့ကို သမ္ဗဟုလာဟူ၍ ဆိုအပ် ကုန်၏ဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ ဤသမ္ဗဟုလာနံ-ဟူသော ပါဌ်၌ အဘယ်နည်းဖြင့် အဘယ်မျှ လောက်သော ရဟန်းတို့ကို သမ္ဗဟုလာဟူ၍ သိအပ်ပါကုန်သနည်း။ ဤသမ္ဗဟုလာနံ- ဟူသောပါဌ်၌ ဝိနည်းဒေသနာနည်းအားဖြင့် သုံးယောက်ကုန်သော ရဟန်းတို့ကို သမ္ဗ ဟုလာ-ဟူ၍ သိအပ်ပါသလော။ /ဝိနည်း သုတ္တန် ဒေသနာ နှစ်ပါးစလုံးဖြင့်ပင် သမ္ဗ ဟုလာ-ဟူ၍ သိအပ်ပါသလော။ ဤ၌ သိအပ် လိုအပ်သော သမ္ဗဟုလာ-အရကို မပြဆို ချေသော် ဆရာအား အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➢ ❸။ [ခ-ဂ-ဃ ဆိုင်ရာ] (၁) နနု ဝိနယပရိယာယေန တယော ဇနာ သမ္ဗဟုလာတိ ဝုစ္စန္တိ။ တတော ပရံ သံဃော။ သုတ္တန္တပရိယာယေန ပန တယော တယော

http://www.dhammadownload.com

ဝေ၊ တတော ပဋ္ဌာယ သမ္ဗဟုလာ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣဓ သုတ္တန္တပရိယာယေန သမ္ဗဟုလာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (၃) နနု တဒညဿ အသမ္ဘဝေါ ဟောတိ, အဝိသယော ဝါ။

(၄) တသ္မာ ဣဓ သုတ္တန္တပရိယာယေန သမ္ဗဟုလာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

[စ-၂ ကျိန္ဒ] (၁) နနု သမ္ဗဟုလာ သဒ္ဒေါ ဗဟုတ္တေ ဝတ္တတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ တတော ပရံ သံယောတိ ဝုစ္စတိ။ (၃) သဗ္ဗတ္ထိမေန ပရိစ္ဆေဒေန စတုဝဂ္ဂသံဃေနေဝ ဝိနယ ကမ္မဿ ကတတ္တာ။ (၄) တသ္မာ တတော ပရံ သံယောတိ ဝုစ္စတိ။

[ယ-ဝါကျကျိန္ဒ] (၁) နနု ဣဓ ဝိနယပရိယာယေနပိ သမ္ဗဟုလာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဣဓ သုတ္တန္တပရိယာယေန သမ္ဗဟုလာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(၃) နနု တဒညဿ အသမ္ဘဝေါ ဟောတိ, အဝိသယော ဝါ။

(၄) တသ္မာ ဣဓ သုတ္တန္တပရိယာယေန သမ္ဗဟုလာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

➤ ❼ ။ သမ္မာ ပဟောန္တိ တံ တံ ကမ္မန္တိ **သမ္ဗဟုလာ**။ (၃) ထိုထိုသို့သော ဥပုသ်-စသော သံဃကံကို ကောင်းစွာ စွမ်းနိုင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) များစွာကုန်သော ရဟန်းတို့ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဘူရိ, ပဟုတ, ပစုရ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပရိယာယေတိ ဒေသေတဗ္ဗမတ္တံ ပဋိပါဒေတီတိ **ပရိယာယော**။ (၃) ဟောအပ်သော အနက်ကို ထင်စေခြင်း သိစေခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(၅) ဒေသနာဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဒေသနာ-စသော--။

ဝိနေတိ ဧတ္ထ ဧတေနာတိ ဝါ **ဝိနယော**။ ဝိနယောစ သော ပရိယာယောစာတိ **ဝိနယပရိယာယော**။ (၃) ဝိနည်း၏ ဒေသနာတော်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဝိနည်းဒေသနာတော်သည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ (၆) ဝိနယဒေသနာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ကုသလာကုသလံ ဇနေန္တိတိ **ဇနာ**။ (၃) ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကို ဖြစ်စေခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ရဟန်းတို့ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဘိက္ခု, သမဏ--။

➤ ❺ ။ (ခ) ၌ **သမ္ဗဟုလာ**-ကို သမ္ဗဟုလတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တိတ္ထံ ဇနာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

(ဂ) ၌ **သမ္ဗဟုလာ**-ကို သမ္ဗဟုလတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် စတုပဥ္စဇနာဒိကာနံ ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

ဗဟုကာနံ-ကို ဗဟုကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်- ဘိက္ခူနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (တို့၏/တို့သည်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ ဗဟုကာနံ-ဖြင့် သမ္ဗဟုလာ-အရ များစွာသော ရဟန်းတို့ကို ယူရမည်ကိုရင်း (အဘိဓေယျတ္ထ) ယင်းအရကောက်အားလျော်စွာ သမ္မာ ပဟောန္တိ တံ တံ ကမ္မန္တိ သမ္ဗဟုလာ-ဟု ကတ္တုသာဓနေ ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) လ-ပစ္စည်း

http://www.dhammadownload.com

၏ ကတ္တုသာနေအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) ဗဟုကာနံ-ဖြင့် သမ္ဗဟုလာသဒ္ဒါသည် ဗဟုကသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) (တနည်း) ဗဟုကာနံ-ဖြင့် သမ္ဗဟုလာသဒ္ဒါသည် ဗဟုကအနက်ကို ဟော၏ဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(စ) ဖြင့် သမ္ဗဟုလာ-အရ ဝိနည်းဒေသနာတော်နည်းဖြင့် ရဟန်းသုံးပါးတို့ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် သမ္ဗဟုလာ-အရ သုတ္တန်ဒေသနာနည်းဖြင့် သုံးပါးထက်လွန်သော ရဟန်းတို့ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် ဤ သမ္ဗဟုလာနံ-ဟူသော ပါဠ်၌ သုတ္တန်နည်းလာ သုံးပါးထက်ပိုလွန်သော ရဟန်းများစွာတို့ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➤ **❶။ ဝိနည်းဒေသနာ၌ သုံးယောက်သော ရဟန်းတို့ကို သမ္ဗဟုလာ၊ ထို့ထက်မို လွန်သော ရဟန်းတို့ကို သံဃာ--ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း**

အယုတ်ဆုံးအပိုင်းအခြားအားဖြင့် စတုဝဂ္ဂသံဃာသည်သာလျှင် ဝိနည်းကံကို ပြုအပ်ပြုသင့် ပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်--ဆိုရပါသည်။

(ခ) **၌ နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့ကိုလည်း သမ္ဗဟုလာ--ဟူ၍ ဆိုရခြင်းအကြောင်း**

တယော ဇနာ-သည် ဥပလက္ခဏနည်းဖြင့် ဆိုထားခြင်းဖြစ်သောကြောင့်--တည်း။

ဋီကာ (၆၀) (၄၊၄၃)

(က) မဏ္ဍလမာဠေတိ ကတ္ထစိ ဒွေကဏ္ဏိကာ ဂဟေတွာ ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆန္နေန ကတာ ကူဋာဂါရသာလာပိ မဏ္ဍလမာဠောတိ ဝုစ္စတိ၊

(ခ) ကတ္ထစိ ဧကံ ကဏ္ဏိကံ ဂဟေတွာ ထမ္ဘပန္တိံ ပရိက္ခိပိတွာ ကတာ ဥပဋ္ဌာနသာလာပိ မဏ္ဍလမာဠောတိ ဝုစ္စတိ၊ (ဂ) ဣဓ ပန နိသီဒနသာလာ မဏ္ဍလမာဠောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊

(ဃ) သန္နိသိန္နာနန္တိ နိသဇ္ဇနဝသေန၊ (င) သန္နိပတိတာနန္တိ သမောဓာနဝသေန၊

➤ ❶ ။ (က) မဏ္ဍလမာဠေတိ ဧတ္ထ၊မဏ္ဍလမာဠေ-ဟူသော ဤပါဌ်၌။ဝိနိစ္ဆယော၊ အဆုံးအဖြတ်ကို။ဧဝံ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။ ကတ္ထစိ၊အချို့သော ပါဠိရပ်၌။ဒွေ၊ နှစ်ခုကုန်သော၊ကဏ္ဏိကာ၊အထွတ်တို့ကို။ဂဟေတွာ၊ယူ၍။(တပ်၍) ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆန္နေန၊ ဟင်္သာတောင်နှင့်တူသော မိုးခြင်းဖြင့်။ကတာ၊ပြုအပ်သော၊ကူဋာဂါရသာလာပိ၊အထွတ်ရှိသော အိမ်ကိုလည်း။(ဝါ) အထွတ်နှင့်ယှဉ်သော အိမ်ကိုလည်း။မဏ္ဍလမာဠောတိ၊မဏ္ဍလမာဠဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(ခ) ကတ္ထစိ၊၌။ဧကံ၊တစ်ခုသော။ကဏ္ဏိံ၊အထွတ်ကို။ဂဟေတွာ၊ယူ၍။ထမ္ဘပန္တိံ၊တိုင်အစဉ်ကို။ပရိက္ခိပိတွာ၊ထက်ဝန်းကျင် ပစ်ချ၍။(ဝါ) ထက်ဝန်းကျင် စိုက်၍။ကတာ၊ပြုအပ်

http://www.dhammadownload.com

သော။ဥပဋ္ဌာနသာလာပိ၊ကပ်၍တည်ရာ ဇရပ်ကိုလည်း။(သဒ္ဒတ္တ) စည်းဝေးရာ ဆည်းကပ်ရာ ဇရပ်ကိုလည်း။(ဝေါဟာရတ္တ) ညီမူခံရာဇရပ် ညီလာခံရာဇရပ်ကိုလည်း။(ပေါရာဏတ္တ) မဏ္ဍလမာဠောတိ၊ဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(ဂ) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား။ဣဓ၊ဤ ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌။ | ဧကံ၊တခုသော။ကဏ္ဏိကံ၊အထွတ်ကို။ဂဟေတွာ၊ယူ၍။ထမ္ဘပန္တိံ၊တိုင် အစဉ်ကို။ပရိက္ခိပိတွာ၊ထက်ဝန်းကျင် ပစ်ချ၍။(ဝါ) ထက်ဝန်းကျင် စိုက်၍။ကတာ၊ပြုအပ်သော။| နိသီဒနသာလာ၊ထိုင်နေရာ ဇရပ်ကို။ မဏ္ဍလမာဠောတိ၊ဟူ၍။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

(ဃ) သန္နိသိန္နာနန္တိ ဣဒံ၊သန္နိသိန္နာနံဟူသော ဤစကားကို။နိသဇ္ဇာဝသေန၊ထိုင်နေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။(ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်ပြီ။) (တစ်နည်း) သန္နိသိန္နာနန္တိ၊နံ-ဟူသည်ကား။နိသဇ္ဇာဝသေန၊ဖြင့်။(သန္နိသိန္နာနံ၊ကောင်းစွာ ထိုင်နေကြကုန်သော။ (ဝါ) အတူတကွ ထိုင်နေကြကုန်သော။) [ဘိက္ခူနံ-၌စပ်]

(င) သန္နိပတိတာနန္တိ ဣဒံ၊ကို။သမောဓာနဝသေန၊ပေါင်းဆုံခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။(ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်ပြီ။) (တစ်နည်း) သန္နိပတိတာနန္တိ၊နံ-ဟူသည်ကား။သမောဓာနဝသေန၊ဖြင့်။သန္နိပတိတာနံ၊အတူတကွ ကျရောက်ကုန်သော။ (ဝါ) စည်းဝေးကြကုန်သော။

➢ ❷ ။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အချို့နေရာ၌ အထွတ်နှစ်ခု တပ်၍ ဟံသာတောင်သဏ္ဍာန် လည်း၍ မိုးသဖြင့် ဆောက်လုပ်အပ်သော စုလစ်မွန်းချွန်တပ်သော ဇရပ်ကို "မဏ္ဍလမာဠ"ဟူ၍ ဆိုအပ်သောဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ အထွတ်နှစ်ခု တပ်၍ ဟံသာတောင်သဏ္ဍာန် လည်း၍ မိုးသဖြင့် ဆောက်လုပ်အပ်သော စုလစ်မွန်းချွန်တပ်သော ဇရပ်ကိုသာ "မဏ္ဍလမာဠ"ဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသလော။ ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်း ဆောက်လုပ်အပ်သော အဆောက်အဦကိုလည်း "မဏ္ဍလမာဠ"ဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က-ခ) တို့ဖြင့် စုလစ်မွန်းချွန်တပ်သော ဇရပ်ကိုရင်း စည်းဝေးရာ ဆည်းကပ်ရာ ခစားရာ ဇရပ်ကိုရင်း "မဏ္ဍလမာဠ"ဟူ၍ ဆိုအပ်၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်အရာဝယ် လိုအပ်သော "မဏ္ဍလမာဠ" အရကို အထူး ထုတ်ပြလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-ခ) တို့ဖြင့်--ပြဆို၏။ ဤနေရာ၌ ဇရပ်ဆောက်လုပ်ပုံ နည်းနှစ်မျိုးလုံးဖြင့် ဆောက်လုပ်ထားသော ဇရပ်ကို "မဏ္ဍလမာဠ" ဟူ၍ အလိုရှိအပ်ပါသလော။ အဘယ်ကဲ့သို့သော ဆောက်လုပ်ပုံ ဆောက်လုပ်နည်းဖြင့် ဆောက်လုပ်ထားသော ဇရပ်ကို "မဏ္ဍလမာဠ"ဟူ၍ အလိုရှိအပ်ပါသနည်း။ ယင်းကို မဖွင့်ဆိုချေသော် ဆရာအား အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်-- (ဂ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [စ-ဝါကျကိုရှု] (၁) နနု မဏ္ဍလမာဠောတိ အနေကတ္ထပဝတ္တာ သမညာ၊

http://www.dhammadownload.com

(၂) အထ ကသ္မာ ကတ္တစိ ဇော် ကဏ္ဍကော် ဂဟေတွာ ထမ္ဘပန္တိ ပရိက္ခိပိတွာ ကတာ ဥပဋ္ဌာနသာလာပိ မဏ္ဍလ မာဠောတိ ဝုစ္စတိ။ (၃) နနု ဣမ ဤဒိသာယ ဝေါတိ နိယမေန္တော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ကတ္တစိ ဇော် ကဏ္ဍကော် ဂဟေတွာ ထမ္ဘပန္တိ ပရိက္ခိပိတွာ ကတာ ဥပဋ္ဌာနသာလာပိ မဏ္ဍလ မာဠောတိ ဝုစ္စတိ။

[က-ခ-ဂ ဝါကျတို့ကိုး၍] (၁) နနု ကတ္တစိ ဇော် ကဏ္ဍကော် ဂဟေတွာ ထမ္ဘပန္တိ ပရိက္ခိပိတွာ ကတာ ဥပဋ္ဌာနသာလာပိ မဏ္ဍလမာဠောတိ ဝုစ္စတိ။

(တနည်း) နနု မဏ္ဍလမာဠော ဒုဝိဓော။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣမ နိသီဒနသာလာ မဏ္ဍလမာဠောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (၃) နနု တဒညတ္တော န သမ္ဘဝတိ။/တဒညသာ အဝိသယော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဣမ နိသီဒနသာလာ မဏ္ဍလမာဠောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

➤ ❾ ။ မဏ္ဍီယတိ ပရိဗ္ဗောဒကရဏဝသေန ဘူသိယတီတိ **မဏ္ဍလံ**။ မာနိတဗ္ဗောတိ မာဠော။ မီယတိ ပမီယတီတိ ဝါ **မာဠော**။ (အစိတ်)

မဏ္ဍလာကာရေန ပဋိစ္ဆန္နော မာဠောတိ **မဏ္ဍလမာဠော**။ (အပေါင်း)

(၃) ဝန်းဝိုင်းသော အခြင်းအရာ၏ မိုးအပ်သော ဇရပ်နှင့် အာကာရ+အာကာရဝန္တ ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) ဝန်းဝိုင်းသော အခြင်းအရာဖြင့် မိုးအပ်သော ဇရပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကူဋာဂါရသာလာ, ဥပဋ္ဌာန သာလာ, နိသီဒနသာလာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဟန္တိ အဒ္ဓါနန္တိ **ဟံသော**။ (၃) သွားခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏ (၅) ဟသ်ာဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သေတစ္ဆဒ-စသော--။

မာနိတဗ္ဗောတိ မာဠော။ မီယတိ ပမီယတီတိ ဝါ **မာဠော**။ (၃) နှိုင်းယှဉ်ခြင်း ကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပြသာဒ်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပါသာဒ ယူပ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ထမ္ဘတီတိ ထမ္ဘော။ ဓာရေတီတိ **ထမ္ဘော**။ (၃) ပိတ်ဆို့ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တိုင်ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ထူန-စသော--။

ပနီယတိ အဘိတ္ထဝိယတီတိ **မန္တိ**။ (၃) ချီးမွမ်းခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အစဉ်အတန်းသော တိုင်ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) မာလ, ဝီထိ,ပါဠိ-စသော။

➤ ❼ ။ (က) ၌ **ကဏ္ဍာ**-ကို ကတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ကူဋာဂါရသာလာယ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်) (က) ၌ **မဏ္ဍလမာဠော**-ကို မဏ္ဍလမာဠတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-ကူဋာဂါရသာလာယ-ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။ (၏/သည် စပ်)

(ခ) ၌ ဟေတုမန္တဝိသေသနဖြစ်သင့်သော **ကဏ္ဍာ**ပုဒ်ကို ကတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင် လျှင် ဥပဋ္ဌာနသာလာယ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ ❽ ။ (က) ဖြင့် မဏ္ဍလမာဠ-အရ အချို့နေရာ၌ ဥပဋ္ဌာနသာလာကိုသာ

http://www.dhammadownload.com

ကောက်ယူနိုင်သည် မဟုတ်သေး၊ ကူဋာဂါရသာလာကိုလည်း ကောက်ယူနိုင်သေးသည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ) ယင်းသို့ ကောက်ယူခြင်းသည်လည်း အကြောင်းမဲ့ ကောက်ယူခြင်းမဟုတ်၊ အထွတ်နှစ်ခုတပ်၍ ဟသ်ာတောင်သဏ္ဌာန်လည်ကာ မိုးလျက် ဆောက်လုပ်ထားသောကြောင့် မဏ္ဍလမာဠ-အရ ကူဋာဂါရသာလာကို ကောက်ထားသည်ကိုရင်း(ဘာဝတ္ထ) ယင်းသို့ ကောက်ယူခြင်းသည် မုချနည်းအားဖြင့် ကောက်ယူခြင်းမဟုတ်၊ အစိတ် ကူဋာဂါရသာလာ၏ မဏ္ဍလမာဠ အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော ကူဋာဂါရသာလာ ဥပဋ္ဌာန သာလာ-တို့၌ တင်စားခေါ်ဝေါ်သော ဧကဒေသူပစာအားဖြင့် ကောက်ယူထားသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် မဏ္ဍလမာဠ-အရ အချို့နေရာ၌ ကူဋာဂါရသာလာကိုသာ ကောက်ယူနိုင်သည် မဟုတ်သေး၊ ဥပဋ္ဌာနသာလာကိုလည်း ကောက်ယူနိုင်သေးသည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ) ယင်းသို့ ကောက်ယူခြင်းသည်လည်း အကြောင်းမဲ့ ကောက်ယူခြင်းမဟုတ်၊ အထွတ်တစ်ခုတပ်၍ တိုင်စဉ်ဝန်းရံကာ ဆောက်လုပ်ထားသောကြောင့် မဏ္ဍလမာဠ-အရ ဥပဋ္ဌာနသာလာကို ကောက်ယူထားသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ယင်းသို့ ကောက်ယူခြင်းသည် မုချနည်းအားဖြင့် ကောက်ယူခြင်းမဟုတ်၊ အစိတ်ဖြစ်သော ဥပဋ္ဌာနသာလာ၏ မဏ္ဍလမာဠ အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော ဥပဋ္ဌာန သာလာ ကူဋာဂါရသာလာ-တို့၌ တင်စားခေါ်ဝေါ်သော ဧကဒေသူပစာအားဖြင့် ကောက်ယူထားသည်ကို ရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် မဏ္ဍလမာဠ ဆောက်လုပ်ပုံနှစ်မျိုးဖြင့် အရကောက်နှစ်မျိုး ပြားသော်ငြားလည်း ဤ၌ နှစ်မျိုးလုံးကို မကောက်ယူရ၊ နောက်ဖြစ်သော ဥပဋ္ဌာနသာလာ တစ်ခုကိုသာ ကောက်ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား) ယင်းဥပဋ္ဌာနသာလာ-အရ တည၌ နှစ်ည၌ စသည်နေ၍ ရစကောင်းသော နိသီဒနသာလာ ဇရပ်မျိုးကိုသာ ကောက်ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ နိသဇ္ဇနဝသေန-ဖြင့် သန္နိသိန္နာနံ-ဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိတော်ကို အနက်သမွန်သည့်အခါ နိသဇ္ဇနဝသေန သန္နိသိန္နာနံ-ဟု နိသဇ္ဇနဝသေန-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်ကို ထည့်ဆောင်၍ အနက်သမွန်ရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမ္ဗန္ဓ)

(တနည်း) သန္နိသိန္နာနံ-ဟူသောပုဒ်ကို ထိုင်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော နိသီဒနက္ကရိယာပုဒ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပေါတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်၊ (ဘာဝတ္ထ)

(တနည်း) သန္နိသိန္နာနံ-၌ နိသိန္န-အရ နေခြင်း သာမညကို မယူရ၊ ထိုင်ခြင်း နိသီဒနက္ကရိယာပုဒ်ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ)

(င) ၌ သမောဓာနဝသေန-ဖြင့် သန္နိပတိတာနံ-ဟူသောပုဒ်ကို ကာယသာမဂ္ဂီ၏ အစွမ်းဖြင့် ပေါင်းဆုံခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ ပေါတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကို သိ။(ဘာဝတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

(တနည်း) သန္ဒိပတိတာန်-၌ သန္ဒိပတန-အရ ကာယသာမဂ္ဂီ၏ အစွမ်းဖြင့် ပေါင်းဆုံခြင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ)

➢ ⓪။ **ဥပဋ္ဌာနသာလာနှင့် နိသီဒနသာလာ–တို့၏ တူပုံ/ထူးပုံ**

အထွတ်တစ်ခုသာ တပ်၍ တိုင်အစဉ်ကို ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းရံသောအားဖြင့် ဆောက်လုပ်ပုံခြင်း တူကြပါသည်။

ဥပဋ္ဌာနသာလာ-ဟူသည် ဆည်းကပ်ခစား စည်းဝေးရာ ဌာနမျှသာဖြစ်၍ တစ်ညဥ့် နှစ်ညဥ့် စသည် တည်းခိုရ၍ နေထိုင်ရာမဟုတ်သော ဇရပ်ကို ဆိုလိုပါသည်။

နိသီဒနသာလာ-ဟူသည် ဆည်းကပ်ခစား စည်းဝေးရာဌာနလည်းဖြစ်၍ တစ်ညဥ့် နှစ်ညဥ့် စသည် တည်းခိုနေထိုင်ရာလည်းဖြစ်သော ဇရပ်ကို ဆိုလိုပါသည်။ ဤသို့ အသုံးဝင်ပုံ အသုံးပြုပုံခြင်း ထူးပါသည်။

➢ ⓪ ⓪။ **(က) ဝါကျ ကထာ–၌ ဓာတ်ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ဆောက်လုပ်သူတို့၏ ဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟ ဌာယိဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) စုလစ်မွန်းချွန် အထွတ်တပ်သော ဇရပ်သည် အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ မည်၏။ အထွတ်နှစ်ခုတို့ သည်ရင်း၊ ဟင်္သာတောင်ကဲ့သို့ လည်၍ ပြခြင်းသည်ရင်း၊ သစ်ဝါး-စသော ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်းများသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မဏ္ဍလမာဠဟူ၍ ခေါ်ဆိုနိုင်ခြင်း အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

(ဂ) ဝါကျ၌ ပဓာနကြိယာဖြစ်သော ဓဝဒိတဗ္ဗော–၌ အနတ္ထကို ရှု၍

(၁) မဏ္ဍလမာဠကို သိကြကုန်သော သူတို့၏သန္တာန်၌ ဝိစာရဏဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ရရသ။ (၂) မဏ္ဍလမာဠ အမည်ရသည့် နေထိုင်စည်းဝေးရာဇရပ်သည် အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ။ (၃) အထွတ်တစ်ခုသာ တပ်၍ တိုင်အစဉ်ဖြင့် ကာရံကာ ဆောက်လုပ်ထားမှုသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ (၄) ဤနည်း ဤပုံ ဆောက်လုပ်ထားသည့် ဇရပ်ကို "မဏ္ဍလမာဠ"ဟူ၍ သိကြရသဖြင့် မိမိတို့ သက်ဆိုင်ရာ နေရာဌာနမျိုး၌ ဤပုံစံမျိုးကိုမှီ၍ ဆောက်လုပ်နိုင်စွမ်းရှိခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၆၁) [၄၃/၄၄]

(က-၁) အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာနံ ဘိက္ခူနံ ... ကထာ၊ ကထာ ဓဝဒိတဗ္ဗော အတ္ထောဟ၊

(က-၂) ဥဓပါဒိ တိ ဥပ္ပန္နော၊

(ခ) တတ္ထ အနုသာ ပဋိဗာရဝတ်ဝိယ နိတ္ထိ န ဟောတီတိ အနုဝိယံ၊ အထ တာဝ သဒ္ဒနယော၊ (ဂ-၁) အထ ပန အဋ္ဌကထာနယော - - အစ္ဆရာယောဂ္ဂန္တိ အစ္ဆရိယံ။

(ဂ-၂) အစ္ဆရံ ပဟရိတုံ ယုတ္တန္တိ အတ္ထော၊ (ဃ) အဘူတပုဗ္ဗံ ဘူတန္တိ အဗ္ဘုတံ၊

(င) ဥဘယမ္ပေတံ ဝိမှယဿေဝါ ဓိဝစနံ၊ (စ) ယာဝဉ္စိဒန္တိ ယာဝ စ ဣဒံ၊

(ဆ) တေန သုပ္ပဋိဝိဒိတတာယ အပ္ပမေယျတံ ဒဿေတိ၊ (ဋ၊၄၃/၄၄)

၂၆၅-၁

http://www.dhammadownload.com

❶ ။ (က) အယံ သဒ္ဒီယမေ့ာတိ ထွေ၊အယံ သဒ္ဒီယမေ့ာ-ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ကထာ၊စကားကို။သဒ္ဒီယာ၊သဒ္ဒီယာဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ ကထာမေ့ာ၊စကားသဘော သည်။(ဥပါဒိ၌ စပ်) ဣတိ အတ္ထော၊ဤကား အနက်။ ဥဒပါဒီတိ၊ဥဒပါဒိဟူသည်ကား။ ဥပ္ပန္နော၊ဖြစ်ပြီ။ **(ခ) ပမာပမေ ထင်စေလျှက်** ။ ။ တတ္ထ၊ထို အစ္စရိယံ အာဝုသော အစရိ သော စကား၌။(အတ္ထော၊အနက်ကို။ဗေဝံ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။) အန္ဓဿ၊သူကန်း ၏။ပဗ္ဗတာရောဟဏံ၊တောင်ပေါ်သို့ တက်ခြင်းသည်။နိစ္စံ၊အမြဲ။န ဟောတိ ဝိယ၊မဖြစ်သကဲ့ သို့။ (တထာ၊ထို့အတူ။ယံ၊အကြင်အကြောင်းအရာသည်။) နိစ္စံ၊အမြဲ။န ဟောတိ၊မဖြစ်။ ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။(တံ၊ထို အကြောင်းအရာသည်။) အစ္ဆရိယံ၊အစ္ဆရိယ မည်၏။ အယံ၊ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းကား။(အဋ္ဌကထာနယော၊အဋ္ဌကထာနည်းမှ။) တာဝ၊ ရှေးဦးစွာ။(နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ညွှန်ပြအပ်သော။) သဒ္ဒနယော၊သဒ္ဒါကျမ်းသို့ အစဉ်လိုက်သော နည်း တည်း။(ဝါ) သဒ္ဒါကျမ်း၌လာသော နည်းတည်း။

(ဂ) ပန၊ဝါဒန္တရကား။အယံ၊ဤဆိုအပ်လတ့်သော နည်းကား။အဋ္ဌကထာနယော၊အဋ္ဌ ကထာ၌လာသော နည်းတည်း။ (ယံ၊အကြင်အကြောင်းအရာသည်။) အစ္ဆရာယောဂ္ဂံ၊ လက်ဖျစ်တီးခြင်းငှာ လျောက်ပတ်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။(တံ၊ထိုအကြောင်းအရာသည်။) အစ္ဆရိယံ၊အစ္ဆရိယ မည်၏။ အစ္ဆရံ၊လက်ဖျစ်ကို။ပဟရိတုံ၊တီးခြင်းငှာ။ယုတ္တံ၊သင့်လျော် လျောက်ပတ်၏။ဣတိ အယံ၊ဤသည်ကား။(အစ္ဆရာယောဂ္ဂန္တိ ပဒဿ၊အစ္ဆရာယောဂ္ဂံ-ဟူ သောပုဒ်၏။) အတ္ထော၊အနက်တည်း။

(ဃ) အဘူတပုဗ္ဗံ၊ရှေး၌ မဖြစ်ဘူးသည်။(ဟုတွာ၊ဖြစ်၍) ဘူတံ၊ယခုမှ ဖြစ်သည်တည်း။ ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။အဗ္ဘုတံ၊အဗ္ဘုတ မည်၏။

(င) ဧတံ ဥဘယမ္ပိ၊ဤ အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတံ-ဟူသော ပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်းသည်လည်း။ ဝိမှယဿေဝ၊အံ့ဩအပ်သော အကြောင်းအရာကိုသာ။(ဝါ) အံ့ဩဖွယ် အကြောင်းအရာ ကိုသာ။အဓိဝစနံ၊ဟောသော သဒ္ဒါတည်း။

(စ) ယာဝဉ္စိဒန္တိ ပဒဿ၊၏။ယာဝစ ဣဒံ ဣတိ ပဒစ္ဆေဒေါ၊ယာဝစ ဣဒံ-ဟု ပုဒ်ဖြတ် ခြင်းကို။(ကာတဗ္ဗော၊ပြုထိုက်၏။)

(ဆ) ပါဌ်စသသည်ထည့်၍ အနက် ။ ။ ယာဝဉ္စိဒန္တိ၊ယာဝဉ္စိဒံဟူသည်ကား။ဣဒံ အယံ နာနာဓိမုတ္တိကတာ၊ဤအထူးထူးသော အလို နှလုံးသွင်းခြင်းရှိကုန်သည်တို့၏ အဖြစ်ကို။ ယာဝစ ယထ္ထကံ၊အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်သာလျှင်။သုပ္ပဋိဝိဒိတာ၊ကောင်း စွာ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ။တံ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓနံ၊ထိုကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူ တတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည်။ဧတ္တကမေဝ၊ဤမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသည် သာတည်း။ဣတိ၊ဤသို့။အမှေဟိ၊ငါတို့သည်။ပဋိဝိမှိတုဉ္စ၊ဂုဏ်တော်သဘော ချီးမွမ်းပြော ၍ အံ့ဩခြင်းငှာရင်း။အဂ္ဂါတုဥ္စ၊ဆုံးခန်းတိုင်မြောက် အပြီးရောက်အောင် ချီးမြောက်

http://www.dhammadownload.com

ပြောဆိုခြင်းငှာရင်း။န သက္ကာ၊မတတ်ကောင်းချေ။

(ဆ) တေန၊ထိုယာဝဋ္ဌိဒံဟူသော ပါဠ်ဖြင့်။သုပ္ပဋိဝိဒိတတာယ၊ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သည်၏ အဖြစ်၏။အပ္ပမေယျတာ၊မနှိုင်းယှဉ်အပ် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဘိက္ခုသံယော၊ရဟန်းအပေါင်းသည်။(ကတ္တား) ဒဿေတိ၊ပြ၏။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၇၆)

➢ ❷ ။ (ဂ-၁) သို့/ **အဇ္ဈောသိနဓိကာနော** ။ ။ ဆရာ၊ ရှင်အာနန္ဒာသည် အစ္ဆရိယံ ဟု သံဂါယနာတင်သော ကာလ၌ ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းအစ္ဆရိယံပုဒ်ကို အဘယ်သော စရိတဗ္ဗတ္တိ အစ္ဆရိယံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရပါမည်လော။ အစ္ဆရိယံပုဒ်ကို အဘယ်သို့ ဝိဂ္ဂဟ ပြုရပါမည်နည်း။ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော ဝိဂ္ဂဟကို မဖွင့်ပြက အတိဗျာပိတဒေါသ ရှင်အာနန္ဒာအား သင့်ရောက်ခဲ့ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ-၁) ကိုမိန့်။

(ဂ-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ-၁) ဖြင့် အစ္ဆရိယပုဒ်ကို အစ္ဆရာ ယောဂ္ဂန္တိ အစ္ဆရိယံ-ဟု ယောဂ္ဂ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်း ဝစနတ္ထ၌ အစ္ဆရာ ယောဂ္ဂံဟူသော ဝါကျ၏ အနက်ပေးပုံကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် အကျယ်ချဲ့၍ မပြဆိုတော့ပြီလော။ အနက်ပေးပုံ အဓိပ္ပါယ်အကျယ်ကား အဘယ်ပါနည်း။ (ဂ-၂) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **သာဓေဘာဂပ္ပဏ္ဏာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် သူကန်း၏ တောင်တက်ခြင်း အမှုသည် အမြဲမဖြစ်သကဲ့သို့ အမြဲမဖြစ်သော သဘောသည် အစ္ဆရိယမည်၏ဟု အစ္ဆရိယသဒ္ဒါ၏ အနဘိဏှဝုတ္တိကဝါစီ ရုဠ္ဌီသဒ္ဒါ၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်း၏ သဒ္ဒါနည်း၏အဖြစ်ကိုရင်း ပြဆိုတော်မူ၏။ အစ္ဆရိယံပုဒ်၌ အနဘိဏှဝုတ္တိကဝါစီ ရုဠ္ဌီသဒ္ဒါဖြစ်၏ဟူသော သဒ္ဒါနည်းကိုသာ သိအပ်ပါသလော။ အစ္ဆရိယံပုဒ်၌ သဒ္ဒါနည်းမှ တစ်ပါး အခြားဖြစ်သင့်သော နည်းကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား-- (ဂ) ဖြင့် အစ္ဆရာ ယောဂ္ဂံ အစ္ဆရိယံ-ဟု ယောဂ္ဂတဒ္ဓိတ်၏အစွမ်းဖြင့် အစ္ဆရိယမည်၏ဟူသော အဋ္ဌကထာနည်းကိုလည်း ငါပြဆိုပါ၏ဟူလို။

(ဃ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ-ဂ) တို့ဖြင့် အစ္ဆရိယပုဒ်၏အနက်နှင့် ရုပ်ပြီးပုံကို သဒ္ဒါနည်း အဋ္ဌကထာနည်းတို့ဖြင့် ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ အဗ္ဘုတသဒ္ဒါ၏ အနက်နှင့် ဝိဂ္ဂဟကို ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ-ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် အစ္ဆရိယ အဗ္ဘုတ ပုဒ်နှစ်ခု၏ သဒ္ဒတ္ထ အဘိဓာနတ္ထ သံဝဏ္ဏနာကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းပုဒ်နှစ်ခု၏ အရကောက် အဘိပ္ပေတ္ထ သံဝဏ္ဏနာကို ပြလိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

(ဆ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (စ) ဖြင့် ယာဝဋ္ဌိဒံ-ကို ယာဝစ+ဣဒံ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်ကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်း ယာဝဋ္ဌိဒံပါဠ်ဖြင့် ပြအပ်သော ဒဿနတ္ထကို ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (ဆ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့်--ပြဆို၏။ ထိုရဟန်းတို့ ပြောဆိုအပ်သော

http://www.dhammadownload.com

ယာဝဋ္ဌိဒံ-ဟူသောပါဠ်ဖြင့် အဘယ်ကို ပြဆိုအပ်ပါသနည်း။ သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈာသယကို ထိုးထွင်း၍သိမှုနှင့် အတိုင်းအတာ ပမာဏမျှကိုသာ ပြဆိုအပ်ပါသလော။ (ဆ)မိန့်။

ကား-- တိုင်းတာ၍ မရနိုင်လောက်အောင် သိ၏ဟူလို။

➤ ❸ ။ |စ-ဝါကျကို ရှု| (၁) နနု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိယံ ယာဝဋ္ဌိဒန္တိ သာမညေန ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ယာဝစ က္ကာဒန္တိ တယာ သံဝဏ္ဏိတံ။ (၃) နနု သန္ဓိဝသေန နိဂ္ဂဟိတာဂမော။ (၄) တသ္မာ ယာဝစ က္ကာဒန္တိ မယာ သံဝဏ္ဏိတံ။

|ဂ-ခ ရှု| (၁) နနု အစ္ဆရာယောဂ္ဂံ အစ္ဆရိယန္တိ (နိရုတ္တိနယေန, တဒ္ဓိတဝသေန ဝါ) သိဒ္ဓံ။ (၂) အထ ကသ္မာ အယံ ပန အဋ္ဌကထာနယောတိ ဝုတ္တော။

(၃) သော ပေါရာဏဋ္ဌကထာယမေဝ အာဂတတ္တာ။

(၄) တသ္မာ အယံ ပန အဋ္ဌကထာနယောတိ ဝုတ္တော။

➤ ❹ ။ သမ္မာ ဒီယတိ ကထီယတီတိ **သဒ္ဒီယာ**။ (၃) ကောင်းစွာပြောဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စည်းဝေးကုန်သော ရဟန်းတို့၏ ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သုဘာသိတာ, သံကထိတာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပဗ္ဗံ အဿ အတ္ထီတိ **ပဗ္ဗဇော**။ (၃) အဆစ်ဒြပ် (ဝါ) အစပ်ဟုဆိုအပ်သော အဆစ်ဒြပ်၏ တောင်ဒြပ်နှင့် အဘေဒ ဘေဒ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တောင်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဂိရိ, သေလော, နာဂါ-စသော--

နီယတီတိ နယော၊ နီယတိ အတ္တော ဇာတေနာတိ **နယော**။ (၃) ဆောင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အနက်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဉာယော ဥပါယော-စသော--။

နီယတီတိ နယော။ သဒ္ဒသတ္ထံ အနုဂတော နယော **သဒ္ဒနယော**။ (၃) သဒ္ဒါကျမ်း၏+သဒ္ဒါကျမ်းသို့ အစဉ်လိုက်၍ သိအပ်သော အနက်နှင့် ဌာန-ဌာနီ/ ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သဒ္ဒါကျမ်းသို့ အစဉ်လိုက်၍ သိအပ်သော အနက်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သဒ္ဒတ္ထ, သဒ္ဒဉာယ-စသော--။

(တနည်း) သဒ္ဒသတ္ထေ အာဂတော နယောတိ **သဒ္ဒနယော**။ (၃) သဒ္ဒါကျမ်း၏ + လာသောအနက်ကို သိကြောင်းဖြစ်သော နည်းလမ်းနှင့် ဌာန-ဌာနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သဒ္ဒါကျမ်း၌လာသော အနက်ကို သိကြောင်းဖြစ်သော အကြောင်းဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သဒ္ဒဥပါယော-စသော--။

အနတိ ဇီဝတိ ဇာတေနာတိ **အစန္ဓာ**။ (၃) အသက်ရှင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သူကန်းဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကာဏ, အစက္ခုက-

ဝိမှိယတေတိ **ဝိမှယော**။ (၃) အံ့ဩဖွယ်ဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ (၅) အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော အရာဝတ္ထုဟူသော အနက်ဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အစ္ဆရိယ, အဗ္ဘုတ-စသော--။

ပမိတဗ္ဗန္တိ ပမေယျံ၊ နတ္ထိ ပမေယျံ ဧတဿာတိ အပ္ပမေယျံ။ (၃) မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော ဂုဏ်တော်၏ မနှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြိယာနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော ဂုဏ်တော်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အပ္ပမည, အပ္ပမာဏ-စသော။ * အပ္ပမေယျဿ ဘာဝေါ အပ္ပမေယျတာ။

➤ ❺ ။ **အစိဝစနံ**-ကို အဓိဝစနတ္ထာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဧတဿ ဥဘယဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

(ဆ) ၌ **သုမ္ဗန္ဓိဝိစိတ္တအာယ**-၌ တာ-၏ သမ္ဗန်ကား နာနာဝိမုတ္တိကတာယ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/ကို စပ်) * **သဓိယ**-ကို သဓိယတ္ထာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ကထာယ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ သဓိယာ ဝုစ္စတိ ကထာ-ဖြင့် သဓိယာ-၌ သံ-၏ ဓာတွတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဓိဓာတ်၏ ဓိယျနတ္ထ စသည်ကို မဟော၊ ကထနတ္ထဟောသည်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သဓိယ-အရ ရေတွက်အပ်သော အရာဝတ္ထု စသည်ကို မယူရ၊ ပြောဆိုအပ်သော စကားကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သဓိယတိ ကထိယတီတိ သဓိယာ-ဟု ကမ္မသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အပေါင်းဖြစ်သော ရေတွက်အပ်သော အရာဝတ္ထုနှင့် စကားဖြပ်၏ သဓိယ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော စကားဖြပ် တခုတည်း၌ တင်စားသည့် သမုဒါယူပစာနည်းအားဖြင့် စကားဖြပ်တခုတည်းကို ကောက်ယူထားသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ကထာဓမ္မောတိ အတ္ထော-ဖြင့် သဓိယဓမ္မောကို စကားပြောဟောခြင်း သဘာဟူ၍ အနက်ပြန်ဆိုရမည်ကို သိစေပါသည်။ (အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ)

(က-၂) ဖြင့် ဥဒပါဒိ-၌ ဥပ္ပဇ္ဇ ပဒဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဓာတုပဒ) ဒ-အက္ခရာ သန္ဓိအစွမ်းအားဖြင့် အာဂုံလာထားသည်ကိုရင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) ဥ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) အဇ္ဇတ္တနီ ဤဝိဘတ်၏ ကာလသုံးပါး၌ မသက် အတိတ်ကာလ၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ဖြင့် သူကဏ်း၏ တောင်သို့တက်ခြင်းသည် အမြဲ မဖြစ်သကဲ့သို့ အမြဲမဖြစ်သော အမှုသည် အစ္ဆရိယမည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) အစ္ဆရိယ-သဒ္ဒါ၏ အနဘိဏှဝုတ္တိကအနက်၌ ရုဠ္ဌီပုဒ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂပဒ၊ နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်း၏ သဒ္ဒါနည်း၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) (စ) ဖြင့် အစ္ဆရိယံ၌ ဆရိယသဒ္ဒါ၏ နိစ္စအနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကို

http://www.dhammadownload.com

ၛင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) အစ္ဆရိယံပုဒ်ကို န ဆရိယံ အစ္ဆရိယံ-ဟု မိဿကတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝဓနတ္ထပြုရမည်ကိုၛင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ အယံ ပန အဋ္ဌကထာနယော-ဖြင့် အစ္ဆရာယောဂ္ဂံ-ဟူသော နည်းသည် ပေါရာဏအဋ္ဌကထာ၌ လာသောကြောင့် အဋ္ဌကထာနည်း မည်သတည်းဟု သိ။(ဘာဝတ္ထ)

အစ္ဆရာယောဂ္ဂံ-ဖြင့် အစ္ဆရိယံပုဒ်ကို အစ္ဆရာ ယောဂ္ဂံ အစ္ဆရိယံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝဓနတ္ထပြုရမည်ကိုၛင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အစ္ဆရာယောဂ္ဂ ဟူလိုလျက် ယောဂ္ဂသဒ္ဒါကိုချေ၊ အစ္ဆရကို အစ္ဆရိယ ပြု၍ ရုပ်ပြီးသည်ကိုၛင်း(ဘာဝတ္ထ) သိစေသည်။

(တနည်း) အစ္ဆရာယောဂ္ဂံ-ဖြင့် အစ္ဆရိယံပုဒ်ကို အစ္ဆရာ ယောဂ္ဂံ အစ္ဆရိယံ-ဟု ယောဂ္ဂ တဒ္ဓိတ် ဝဓနတ္ထပြုရမည်ကိုၛင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏိယပစ္စည်း၏ ယောဂ္ဂတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်ကိုၛင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

အစ္ဆရာ ပဟာရိတုံ ယုတ္တံ-ဖြင့် အစ္ဆရာပုဒ်နှောင် စတုတ္ထီဝိဘတ် ကျေနေသည်ကိုၛင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) အစ္ဆရ-သဒ္ဒါ၏ အစ္ဆရပဟာရ အနက်ဟောသည်ကိုၛင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ယောဂ္ဂ သဒ္ဒါ၏ ယုတ္တအနက်ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုၛင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် အဗ္ဘုတံ-၌ နပုဒ်+ဘူတပုဒ်၊ ဘူတ-ပုဒ်၌ တ-ပစ္စည်း၏ အတိတ် ကတ္တု-သာဓနအနက်၌ သက်သည်ကိုၛင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အဘိဓိတ္တာတိ ဘူတံ-ဟု အတိတ်ကတ္တု သာဓန ဝဓနတ္ထပြုရမည်ကိုၛင်း (အဘိဓာနတ္ထ) န+ ဘူတံ အဗ္ဘုတံ-ဟု မိဿက တပ္ပုရိသ် ပြုရမည်ကိုၛင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အဘူတ ဟူလိုလျက် ဗ-လာ၊ ဦကို ဥ-ပြု၍ အဗ္ဘုတ ဟု ပြီးနေသည်ကိုၛင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

အဘူတပုဗ္ဗံ ဘူတံ-ဖြင့် အဗ္ဘုတံ-ကို အဘူတံ ဘူတန္တိ အဗ္ဘုတံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပ ကမ္မဓာရဲသမာသ် ဝဓနတ္ထပြုရမည်ကိုၛင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အဘူတဘူတ ဟူလိုလျက် ဘူတ-တပုဒ်ကိုချေ၊ ဗ-လာ၊ ဦကို ဥပြု၍ ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကိုၛင်း(ဘာဝတ္ထ) သိစေ။

(င) ဖြင့် အစ္ဆရိယ အဗ္ဘုတ ပုဒ်တို့ကို ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ဝဓနတ္ထပြု၍ ယင်းတို့ အရ ဝိမ္ဟယ-ကို ကောက်ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(စ) ဖြင့် ယာဝဉ္စိဒံပုဒ်ကို ယာဝ+စ+ဣဒံ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်ကိုၛင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) ဝ အက္ခရာ အထက်၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ ယင်းနိဂ္ဂဟိတ်ကို ဉဝဂ္ဂန္တ ဥ ပြု၍ ယာဝဉ္စိဒံ-ဟု သန္ဓိ ၍ပြီးနေသည်ကိုၛင်း (ဘာဝတ္ထ) ယာဝနိပါတ်၏ ပရိစ္ဆေဒတ္တဝါစက-အဆုံးအပိုင်းအခြား ရှိမှုအနက်ကို ဟောကြားနေသည်ကိုၛင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဆ) ဖြင့် ကောင်းစွာ အကြွင်းမဲ့ သိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အတိုင်းအရှည်အဆုံး အစမရှိဟူသော သတ္တဝါအနန္တ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ယာဝ+စ+ဣဒံပုဒ်ဖြင့် ပြနေသည်ကိုၛင်း (ဘာဝတ္ထ) ယာဝ+စ+ဣဒံ ပုဒ်အပေါင်းကို ယာဝ စ ယတ္တကံ ဣဒံ အယံ နာနာဓိမုတ္တိ ကတာ သုပ္ပဋိဝိဒိတာ၊ တံ ဧတ္တကမေဝါတိ န သက္ကာ အမှေဟိ ပဋိဝိမိတုံ အက္ခာတုဥ္စ-ဟု

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိအကြွင်းအကျန်နှင့်တကွ အနက်ပြန်ဆိုရမည်ကိုရင်း (အတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ) သိစေသည်။

➢ ❶။ **ဒသဗလဉာဏ်နှင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် အထူး** ။ ။ ဒသဗလဉာဏ်သည် မိမိ၏ ကိစ္စကိုသာ သိပါသည်။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည်ကား ဒသဗလဉာဏ်ကိစ္စကိုလည်း သိပါသည်၊ ထိုမှတပါး ကြွင်းသော ကိစ္စကိုလည်း သိပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

(၈) **ဝါကျ ဥပမာစတုက္ကထုတ်ပုံ** ။ ။ (၁) သူကန်းတို့၏ တောင်တက်ခြင်းအမှုသည် နှိုင်းယှဉ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဥပမာန၊ (၂) ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးကို ချီးကျူး ပြောဆိုမှုသည် နှိုင်းယှဉ်အပ်သော စကားဖြစ်သောကြောင့် ဥပမေယျ။ (၃) ထိုဥပမာ ဥပမေယျတို့၏ အမြဲမဖြစ် ရံခါဖြစ်၍ အံ့သြဖွယ်ဖြစ်ပုံ တူကြခြင်း သဒိသဘောဂုဏ်သည် ဥပမာ။ (၄) အံ့သြဖွယ်ဖြစ်ပုံခြင်း တူသည်၏အဖြစ်ကို ထွန်းပြတတ်သောကြောင့် ဝိယ သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက မည်၏။

·➢ ❶❶။ **အစ္ဆရိယံ၊ အဗ္ဘုတံ–တို့၌ အာဝါလက်ာရထုတ်ပုံ** ။ ။ (၁) ဘုရားရှင်ကို လွန်ကဲစွာ ကြည်ညို၍ တအံ့တသြဖြစ်နေကြသော ရဟန်းငါးရာတို့၏ သန္တာန်၌ သဒ္ဓါ ပီတိ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဝိမှယဌာယီဘာဝ, အဗ္ဘုတရသ မည်၏။ (၂) ဘုရား ရှင်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဘုရားရှင်၏ သတ္တဝါတို့၏ နာနာဓိမုတ္တိက ၏အဖြစ်ကို သိမှုသည်ရင်း၊ အရဟံ-စသော ဂုဏ်တော်များသည်ရင်း၊ ရဟန်းတို့၏ ယော နိသော မနသိကာရ စသည်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ အစရှိသော ဒေသနာတော်ကို နာယူရခြင်းစသော အကျိုး အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(၈) **သုပ္ပဋိဝိဒိတတာယ–၌ ဝိဓစာတ်–အရေ** ။ ။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ါရရသ မည်၏။ အမျိုးမျိုး နှလုံးသွင်းနိုင်သော သတ္တဝါတို့သည် အာ ရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ မဟာကရုဏာတော်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ အစ္ဆရိယ, အဗ္ဘုတဖြစ်ခြင်း, တရားနာရခြင်းစသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဌ် (၆၂)

(က) **တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ (ပ) သုပ္ပဋိဝိဒိတာတိ ဧတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော -**

(ခ) ယော သော ဘဂဝါ သမတိံသ ပါရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗကိလေသေ ဘဉ္ဇိတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ (ဂ) တေန ဘဂဝတာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ အာသယာနုသယံ ဇာနတာ၊ ဟတ္ထတလေ ဌပိတံ အာမလကံ ဝိယ သဗ္ဗဉေယျဓမ္မံ ပဿတာ၊ (၄၄၄)

➢ ❶ ။ (က) တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ(ပ) သုပ္ပဋိဝိဒိတာတိ ဧတ္ထ၊တာ-ဟူသော ဤပါဌ်၌။အယံ၊ဤဆိုအပ်လတ့ံသည်ကား။သင်္ခေပတ္ထော၊အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်တည်း။

(ခ) ယော သော ဘဂဝါ၊အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည် သမတိံသ ပါရမိယော၊အတိကျ

http://www.dhammadownload.com

သုံးဆယ်သော ပါရမီတော်တို့ကို။ပူရေတွာ၊ပြည့်စေတော်မူပြီး၍။(ဝါ) ဖြည့်ကျင့်တော်မူပြီး၍။သဗ္ဗကိလေသေ၊အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို။ဘဉ္ဇိတွာ၊ဖျက်ဆီးတော်မူ၍။အနုတ္တရံ၊ အတုမရှိ မြတ်သော။ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ၊မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် သိစွမ်းနိုင်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို။အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ။ (ရတော်မူပြီ။) (၈) တေသံ တေသံ သတ္တာနံ၊ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏။အာသယာနုသယံ၊ အာသယ, အနုသယကို။ဇာနတာ၊အာသယာနုသယဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူသော။ဟတ္ထ - တလေ၊လက်ဝါးပြင်၌။ဌပိတံ၊ထားအပ်သော။အာမလကံ၊သျှစ်သျှားသီးကို။(ဝါ) ဆီးဖြူသီးကို။ပဿတိ ဝိယ၊မြင်သကဲ့သို့။(တထာ၊ထို့အတူ) သဗ္ဗဉေယျဓမ္မံ၊အလုံးစုံသော သိဖွယ် တရားကို။ပဿတာ၊သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့် မြင်တော်မူသော။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၇၉)

➢ ❷ ။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ (ပ) သုပ္ပဋိဝိဒိတာဟူသော ပါဠ်၌ ဆိုအပ်လတ့်သော စကားသည် အကျဉ်းဖြစ်သော အနက် ဟု စကားပျိုးသခ်ေပကို ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ စကားပျိုး သခ်ေပသည် စကားရိုး ဝိတ္ထာရနှင့် မကင်းကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော။ စကားရိုး ဝိတ္ထာရကား အဘယ်ပါနည်း။(ခ)မိန့်

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ပါဠိတော်၌ ရဟန်းတို့သည် တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ- ဟု ချီးမွမ်းတော်မူ၏။ သိခြင်း မြင်ခြင်းတို့သည် ဤ၌ ပညာ၏ ဝေဝစနတို့သာ ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျှက် အဘယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် ဇာနတာ ပဿတာ- ဟု ဆိုအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [ဂ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု ဉာဏဒဿနာနံ ဣဓ ပညာဝေဝစနဘာဝေါ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပါဠိယံ ဇာနတာ ပဿတာတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု တေန ဘဂဝတာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ အာသယာနုသယံ ဇာနတာ။ ဟတ္ထတလေ ဌပိတံ အာမလကံ ဝိယ သဗ္ဗဉေယျဓမ္မံ ပဿတာတိ နေသံ ဝိသယဝိသေသပ္ပဝတ္တိ ဒဿေတိ။

(၄) တသ္မာ ပါဠိယံ ဇာနတာ ပဿတာတိ ဝုတ္တံ။

❹ ။ ပရမာနံ ဣမာ **ပါရမီယော**။ (၃) မြင့်မြတ်သော ဘုရားရှင်၏ ပါရမီကုသိုလ် နှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပါရမီ အလုပ်တို့သည် ဝစနီယ မည်၏။ အဝိကာရ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ။

နတ္ထိ ဥတ္တရံ ယာယာတိ **အနုတ္တရာ**။ (၃) မြတ်သောတရား မရှိခြင်း အဘာဝဘောဂဏ် ၏ သမ္မာသမ္ဗောဓိနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည် ၏။ (၅) အတုမရှိ မြတ်သော သမ္မာသမ္ဗောဓိသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အတုလ, အသဒိသ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

နတ္ထိ မလံ ဧတဿာတိ **အမလံ**၊ အမလံယေဝ **အာမလကံ**။ (၃) သျှစ်သျှားသီး၏ သွတ္တဘောဂဏ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၅) သျှစ်သျှားသီးဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အမတာ-စသော --။

ဉာတဗ္ဗောတိ ဉေယျော၊ ဉေယျော ဓမ္မော ဉေယျဓမ္မော၊ သဗ္ဗော ဉေယျဓမ္မော **သဗ္ဗဉေယျဓမ္မော**။ (၃) သကလဘောဂဏ်၏ ဉေယျဓမ္မနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အလုံးစုံသော ဉေယျဓမ္မသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သကလဗုဒ္ဓိတဓမ္မ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ **၅** ။ **အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ**-ကို အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ယဿ တဿ ဘဂဝတော-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ **၆** ။ (က) ၌ အာသယာနုသယံဖြင့် ဇာနတာ-၌ ဉာဓာတ်သည် သကမ္မကဓာတ် ဖြစ်၍ သိခြင်းဟူသည် အာသယာနုသယကို သိခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) တေသံ တေသံ သတ္တာနံ-ဖြင့် ထိုအာသယာနုသယဟူသည် ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏ အာသယာနုသယပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) သဗ္ဗဉေယျဓမ္မံ-ဖြင့် ပဿတာ-၌ ဒိသဓာတ်သည် သကမ္မကဓာတ်ဖြစ်၍ မြင်ခြင်းဟူသည်လည်း အလုံးစုံသော ဉေယျဓမ္မကို မြင်ခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ **၇** ။ **သမန္တစက္ခု-အရ** ။ ။ အနာဝရဏဉာဏ်ကို ယူရပါမည်။

* **အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို အနုတ္တရသမ္မာသမ္ဗောဓိ-ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း**

မင်း၏ အဘိသိက်ရေစင်သည် အလုံးစုံသော လောက၌ အစိုးရခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်ကို ပေးသကဲ့သို့ ထို့အတူ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည် ဘုရားရှင်တို့အား အလုံးစုံသော ဂုဏ်၏ ပြည့်စုံခြင်းကို ပေးတတ်သောကြောင့်--တည်း။

➤ **၁၀** ။ **ဇာနတာ-၏ ကရိုဏ်းမိခ္ခ်အရ** ။ ။ (မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်၌ ရှိသော) အာသယာနုသယဉာဏ်ကိုယူ၍ ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရဝ/ သမဌာယီဘာဝ, သန္တရသ မည်၏။ သတ္တဝါတို့၏ အာသယာနုသယသည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ အာသယာနုသယဉာဏ် အလိုက် တရား ဟောနိုင်ခြင်း သတ္တဝါတို့ လွယ်ကူစွာ တရားထူးများသိရခြင်း အကျိုး အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အနွိတ္တာ-၌ ဓာတ်အရ ။ ။ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ရ၏။ ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရဝ/သမဌာယီဘာဝ, သန္တရသ မည်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ အညီအမျှသုံးဆယ်သော ပါရမီတော်တို့ကို ဆည်းပူးတော်မူခဲ့ခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ အတုမရှိမြတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

အာဒေါ်သံဝဏ္ဏနာ

(က) အရိန် ဟတတ္တာ ပစ္စယာဒီနန္တ အရဟတ္တာ အရဟတာ၊

(ခ) သမ္မာ သာမဥ္စ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ (၄၄၄)

❹ ။ (က-နှင့်အညီ) အရယော ဟတာ အနေနာတိ **အရဟတာ**။/

အရယော ဟနတီတိ **အရဟတာ**။ (၃) ကိလေသာတည်းဟူသော ရန်သူတို့ကို သတ်တော်မူခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြတ်စွာဘုရားဒြပ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ဘဂဝဘာ, ဒသဗလေန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ။

(ပစ္စယာဒိနံ အရဟတ္တာနှင့်အညီ) ပစ္စယာဒိနံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ပဋိဂ္ဂဟိတုံ ဝါ အရဟတီတိ အရဟတာ။ (၃) ပစ္စည်း အစရှိသည်တို့အား ခံယူခြင်းငှာ ထိုက်တော်မူခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

➤ ❺ ။ **ဟတတ္တာ/ပစ္စယာဒိနံ အရဟတ္တာ/သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာဟိတ်တို့၏** သမ္ဗန်ကား- ဘဂဝတော။ ပစ္စယတ္တကား- ကတ္တုတ္တ။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ အရိန် ဟတတ္တာ-ဖြင့် အရဟတာပုဒ်၏ အရိသဒ္ဒူပပဒ ဟနဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) အရယော ဟတာ အနေနာတိ အရဟတာ-ဟု အဝုတ္တကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ကွိပစ္စည်း၏ အဝုတ္တကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သုတ်ကြီးဖြင့် နာဝိဘတ်ကို တာ ပြုသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) အရိဟတာ-ဟု ဆိုလိုလျက် ရိ-၌ ဣကို အ-ပြုသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) အရိန် ဟတတ္တာဖြင့် အရဟတာပုဒ်၏ အရိသဒ္ဒူပပဒ ဟနဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) အရယော ဟနတီတိ အရဟတာ-ဟု ဝုတ္တကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အန္တပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အရိဟတာ-ဟု ဆိုလိုလျက် ရိ-၌ ဣကို အ-ပြုသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပစ္စယာဒိနံ အရဟတ္တာ-ဖြင့် အရဟတာပုဒ်၏ အရဟဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) ပစ္စယာဒိနံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ပဋိဂ္ဂဟိတုံ ဝါ အရဟတီတိ အရဟတာ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အန္တပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ခံထိုက်၏ (အရဟတာ) ဟူသည် သင်္ကန်း - စသော ပစ္စည်း, ပူဇော်အထူး စသည်တို့ကို ခံထိုက်သတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ သမ္မာ သာမဥ္စ ဗုဒ္ဓတ္တာ-ဖြင့် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနပုဒ်ကို သမ္မာ သာမဥ္စ ဗုဇ္ဈတီတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တ-ပစ္စည်း၏

http://www.dhammadownload.com

ကမ္မသာခနေ၌ မသက်၊ ကတ္တုသာခနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သံ-သဒ္ဒါ၏ သမောဓာန-စသော အနက်ကို မဟော၊ သယမတ္ထကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

သဗ္ဗဓမ္မာနံ-ဖြင့် ဗုဓဓာတ်၏ သကမ္မက, ကမ္မာပေက္ခဖြစ်သောကြောင့် ယင်းသကမ္မက, ကမ္မာပေက္ခဖြစ်သော ဗုဓဓာတ်၏ ကံကို သဗ္ဗဓမ္မေ-ဟု ထည့်ရမည်ဟု သိ။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❶ ။ **ဓေသာရဇ္ဇဉာဏ် ၄-ပါး** ။ ။ အန္တရာယိကဓမ္မဉာဏ်, နိယျာနိကဓမ္မဉာဏ်, အာသဝက္ခယဉာဏ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ❶ ❶ ။ **အရိုနံ ဟာတဇ္ဈာ-၌ ဟနဓာတ်အရ** ။ ။ ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ သမုစ္ဆေဒ ပဟာနသတ္တိရှိသော အရဟတ္တမဂ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ထို--သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိဂိါရရသ မည်၏။ (၂) ကိလေသာတည်းဟူသော ရန်သူတို့သည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) မြတ်စွာဘုရား၏ ပါရမီတော်တို့သည်ငင်း, ကိလေသာတို့၏ ပူပန်နှိပ်စက်ခြင်း သဘောတို့သည်ငင်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ။ (၄) သတ္တဝါတို့၏ အမျိုးမျိုးသော လွန်ကဲသက်ဝင်ခြင်း စိတ်ရှိပုံကို သိတော်မူခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၆၃)

(က) က္ကဒါနိဿ သုပ္ပဋိဝိဒိတဘာဝံ ဒဿေတုံ "အယံ ဟိ" တိ အာဒိမာဟ။

(ခ) ကာဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ - ယာ စ အယံ ဘဂဝတာ "ဓာတုသော ဘိက္ခဝေ သတ္တာ သံသန္ဒန္တိ သမေန္တိ၊ (ပ) သာ ယာဝ သုပ္ပဋိဝိဒိတာ။

(ဂ) ဒွေပိ နာမ သတ္တာ ကေဠာသယာ ဒုလ္လဘာ လောကသ္မိံ၊ ကေသ္မိံ ဂန္တုကာမေ ဧကော ဌာတုကာမော ဟောတိ၊ ကေသ္မိံ ပိဝိတုကာမော ဧကော ဘုဉ္ဇိတုကာမော။

(ဃ) က္ကမေဝသု ဓာဝိ ဒွိသု အာစရိယန္တေဝါသီသု အယံ ဟိ (ပ) ဘိက္ခုသံယုတ္တာတိ။ (၄၄/၅).

❶ ။ (က) က္ကဒါနိ၊ယခုအခါ၌။အဿာ၊ထိုနာနာဓိမုတ္တိကတာ၏။သုပ္ပဋိဝိဒိတဘာဝံ၊ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ဒဿေတုံ၊ပြခြင်းငှာ။ အယံ ဟီတိ အာဒိ၊ အယံ ဟိ အစရှိသော စကားကို။(အာယသ္မာ အာနန္ဒတ္ထေရော၊သည်။ (တနည်း) သံဂီတိကာရော၊သံဂါယနာတင် မထေရ်တို့သည်။) အာဟ၊မိန့်တော်မူပြီ။

(ဂ) ဒွေပိ၊နှစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ကေဠာသယာ၊တူသော အဇ္ဈာသယရှိကုန်သော။သတ္တာနာမ၊သတ္တဝါတို့မည်သည်ကို။လောကသ္မိံ၊လောက၌။ဒုလ္လဘာ၊ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်ကုန်၏။(ဝါ) ရနိုင်ခဲကုန်၏။ကေသ္မိံ၊တစ်ယောက်သည်။(ဝါ)တစ်ယောက်က။ဂန္တုကာမေ၊သွားခြင်းငှာ အလိုရှိလတ်သော်။ဧကော၊သည်။(ဝါ)တစ်ယောက်က။ဌာတုကာမော၊ရပ်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်။ဟောတိ၊၏။ကေသ္မိံ၊တစ်ယောက်သည်။(ဝါ)က။ပိဝိတုကာမေ၊သောက်ခြင်းငှာ အလိုရှိလတ်သော်။ဧကော၊သည်။(ဝါ)က။ဘုဉ္ဇိတုကာမော၊

http://www.dhammadownload.com

စားခြင်း၌ အလိုရှိသည်။ပောတီ။ဖြစ်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၂၈၄)

➢ ❷။ (က) သို့/ ဆရာ၊ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် ပါဠိတော်၌ အယံ ဟိ သုပ္ပိယော-စသည်ကို မိန့်တော်မူ၏။ သတ္တာနံ နာနာဓိမုတ္တိကတာ သုပ္ပဋိဝိဒိတာပါဠ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိပုံကို ပြပြီးသည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် အယံ ဟိ-စသည်ကို မိန့် တော်မူရပါသနည်း။ မိန့်ဆိုတော်မူရခြင်း၏ အကြောင်းကို မပြဆိုချေသော် အရှင် အာ နန္ဒာအား ပုနရုတ္တိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

(ခ) သို့ /အပရာနုသန္ဓေ ။ ။ ယခုအခါ၌ ဓာတုသံယုဂ်ပါဠိတော်ကိုပြလျက် ထိုသံယုဂ် ကိုပင် နှလုံးသွင်း၍ ဆရာတပည့်နှစ်ယောက်တို့၏ အပြစ်ပြောခြင်း, ဂုဏ်ပြောခြင်းနှင့် ဆက်သွယ်၍ မထေရ်တို့၏ သဘိယမ္မဖြစ်ပုံကို ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဓာတုသံယုဂ်ပါဠိတော် ၌ အနက်ကို အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ရဟန်းတို့ပြောဆိုအပ်သော သဘိယမ္မ၏ ထိုဆရာတပည့်နှစ်ယောက်တို့ ပြောဆိုအပ်သော ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏနှင့် ဆက် သွယ်၍ နေကြောင်းကို ထင်ရှားပြလိုသော ဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [က-ကို ၅] (၁) နနု သတ္တာနံ နာနာဓိမုတ္တိကတာ သုပ္ပဋိဝိဒိတာတိ ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ "အယံ ဟိ"တိ အာဒိ မာဟ။ (၃) နနု ဣဒါနိ အသာ သုပ္ပဋိဝိဒိတ ဘာဝံ ဒဿေန္တော။ (၄) တသ္မာ "အယံ ဟိ"တိ အာဒိ မာဟ။

➢ ❹ ။ အဓိမုစ္စတီတိ အဓိမုတ္တိ၊ နာနာ အဓိမုတ္တိ ယေသန္တိ **နာနာဓိမုတ္တိကာ**။

(၃) အမျိုးမျိုးသော လွန်လွန်ကဲကဲ သက်ဝင်ခြင်း၏ သတ္တဝါတို့နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး ဝိသေသန-ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟောတုမည်၏။ (၅) အမျိုးမျိုး သော လွန်လွန်ကဲကဲ သက်ဝင်ခြင်းရှိသော သတ္တဝါတို့ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) နာနာဇ္ဈာသယာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဋီကာ (၆၄)

(က) တတ္ထ ဣတိဟာမေတိ ဣတိဟ ဣမေ၊ ဧဝံ ဣမေတိ အတ္ထော။

(ခ) အထစေခါ ဘဂဝါ စေတသံ ဘိက္ခူနံ ဣမံ သဗ္ဗိယမ္မံ ဝိဒိတွာတိ စတ္တ ဝိဒိတွာတိ သဗ္ဗညုတညာဏေန ဇာနိတွာ။

(ဂ) ဘဂဝါဟိကတ္ထစိ မံသစက္ခုနာဒိသွာ ဇာနာတိ၊ ကတ္ထစိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာဒိသွာ ဇာနာတိ၊ ကတ္ထစိ ပကတိသောတေန သုတွာ ဇာနာတိ၊ ကတ္ထစိ ဒိဗ္ဗသောတေန သုတွာ ဇာနာတိ၊

(ဃ) ဣဓ ပန သဗ္ဗညုတညာဏေန သုတွာ အညာသိ၊ (၄၄၅။ ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၈၇)

➢ ❶ ။ (က) တတ္ထ၊ထို အယံ ဟိ သုပ္ပိယော ပရိဗ္ဗာဇကော အစရှိသော ပါဠ်၌။ ဣတိဟာမေတိ ပဒဿ၊ဣတိဟာမေဟူသောပုဒ်၏။ဣတိဟ ဣမေတိ ပဒစ္ဆေဒေါ၊ဣတိဟ+

http://www.dhammadownload.com

ဣက္ခမေ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းကို။(ကာတဗ္ဗော၊ပြုအပ်၏။) ဇဝံ၊ဤသို့။ဣက္ခမေ၊ဤဆရာတပည့်တို့သည်။(အနုဗန္ဓာ ဟောန္တိ၌စပ်) ဣတိ အဋ္ဌော၊ဤကားအနက်။

(ခ) အထခေါ (ပ) ဝိဒိတွာတိ ဇတ္ထ၊ဟူသော ဤပါဌ်၌။ဝိဒိတွာတိ၊ဝိဒိတွာဟူသည်ကား။ သဗ္ဗညုတဉာဏေန၊သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့်။ဇာနိတွာ၊သိတော်မူ၍။

(ဂ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။ဘဂဝါ၊သည်။ကတ္ထစိ၊အချို့အရာ၌ာန၌။မံသစက္ခုနာ၊မံသစက္ခုဖြင့်။ ဒိသွာ၊မြင်၍။ဇာနာတိ၊သိတော်မူ၏။ကတ္ထစိ၌။ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ၊ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ဖြင့်။ဒိသွာ၊ မြင်၍။ဇာနာတိ၏။ကတ္ထစိ၌။ပကတိသောတေန၊ပကတိ နားတော်ဖြင့်။သုတွာ၊ကြား၍။ ဇာနာတိ၏။ကတ္ထစိ၌။ဒိဗ္ဗသောတေန၊ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ဖြင့်။သုတွာ၍။ဇာနာတိ၏

(ဃ) ပန၊အတ္ထုဒ္ဓါရသာမညမှတစ်ပါး အတ္ထုဒ္ဒေသဝိသေသကို ဆိုဦးအံ့ ။ဣဓ၊ဤ အထခေါ ဘဂဝါ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဣမံ သင်္ခိယဓမ္မံ ဝိဒိတွာဟူသောပါဌ်၌။သဗ္ဗညုတဉာ ဏေန၊ဖြင့်။သုတွာ၊ကြား၍။ဇာနာတိ၊သိတော်မူ၏။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၂၈၇)

➢ ❷ ။ (ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဝိဒိတွာ၌ ဝိဒဓာတ်၏ သိခြင်းအနက် ၌ ဖြစ်သည်ကိုရင်း, သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့် သိသည်ကိုရင်း ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ပါဠိတော်၌ ဝိဒိတွာ-ဟု သိခြင်းကြိယာ သာမညကိုသာ ဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ် လျက် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့် သိ၏ဟု ဝိသေသ သိခြင်းကြိယာဖြင့် ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ ဖွင့်ဆိုရခြင်း၏ အကြောင်းကို မပြဆိုချေသော် ပါဠိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိ ဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) စသော ဝါကျတို့ဖြင့် မံသစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခုတို့ ဖြင့် မြင်၍ရင်း, ပကတိသောတ ဒိဗ္ဗသောတတို့ဖြင့် ကြား၍ရင်း သိ၏-ဟု ဖွင့်ပြတော် မူ၏။ ဤ အထခေါ ဘဂဝါ အစရှိသော ပါဌ်၌ အဘယ်ဖြင့် သိအပ်ပါသနည်း။ မံသစက္ခု ဖြင့် မြင်၍ သိအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [စ+ဃ–ဝါကျတို့ကို၍] (၁) နနု ပါဠိယံ သာမညေန ဝိဒိတွာတိ ဝုတ္တံ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဝိဒိတွာတိ သဗ္ဗညုတဉာဏေန ဇာနိတွာတိ သံဝဏ္ဏိတံ။

(၃) ဣဓ သဗ္ဗညုတဉာဏေန သုတွာ အညာသိ။

(၄) တသ္မာ ဝိဒိတွာတိ သဗ္ဗညုတဉာဏေန ဇာနိတွာတိ သံဝဏ္ဏိတံ။

➢ ❹ ။ သဗ္ဗံ ဇာနာတီတိ သဗ္ဗညူ။ သဗ္ဗညုနော ဘာဝေါ သဗ္ဗညုတာ။

သဗ္ဗညုတာစ သာ ဉာဏဉ္စာတိ သဗ္ဗညုတဉာဏံ။ (၃) အလုံးစုံကို သိတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်၏ ဉာဏ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အနာဝရဏဉာဏ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

မညတေတိ မံသံ။/မိသတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ မံသံ။ (၃) အသံပြုခြင်း ကြိယာ

http://www.dhammadownload.com

သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အသားဖြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အာမိသ, ပိသိတ

သုဏာတိ ဇတေနာတိ **စသောတ်**။ (၃) ကြားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နားဖြပ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ကဏ္ဏ-စသော--။

➤ ❾။ **ဇာနိတွာ**-ကို ဇာနန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဘဂဝတော-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻။ (က) ၌ က္လတိဟ က္လမေ-ဖြင့် က္လတိဟမေ-ကား က္လတိဟ-ဟူသော က္လမေဟူသော ပုဒ်တို့ကို စပ်သောအားဖြင့် ထားသတည်းဟု သိစေသည်။(သန္ဓိလိင်္ဂပဒ)

ဇဝံ က္လမေတိ အတ္တော-ဖြင့် က္လတိ နိပါတ်သည် ဟေတု ပကာရ-စသော အနက်တို့ကို မဟော၊ နိဒဿနအနက်ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္တ) ဟ-သဒ္ဒါ၏ နိပါတ မတ္တ ပဒပူရဏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္တ) (ဝါ) ဟ-အာဂုံ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သန္ဓိ လိင်္ဂပဒ) သန္ဓိ၏ အစွမ်းဖြင့် က္လမေ-၌ က္လကိုချေ၍ (ဝါ) အ-ပြု၍ က္လတိဟမေ-ဟု ရုပ် ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ သဗ္ဗညုတဉာဏေန ဇာနိတွာ-ဖြင့် သိ၏ (ဇာနန) ဟူသည် စက္ခုဝိညာဏ် ဖြင့် သိသည် မဟုတ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့် သိသတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာ ဝတ္ထ) ဝိဒိတွာ၌ ဝိဒဓာတ်သည် ဝေဒိယန (ခံစားခြင်း) ဝိဇ္ဇမာန (ထင်ရှားရှိခြင်း) အနက် ကို မဟော၊ ဉာဏအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သိစေသည်။

➤ ❶❶။ **ဝိဒိတွာ-၌ ဓာတ်အရ** ။ ။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုယူ၍ ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ ဓမ္မသိဂ်ါရရသ။ ရဟန်းတို့ ပြောဆိုအပ်သော စကားဖြပ်တို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ သိဥ္စည်း ပရိဗိုဇ်၏ ရတနာသုံးပါး၏ အပြစ်ပြောခြင်းနှင့် ဗြဟ္မဒတ် လုလင်၏ ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြောဆိုခြင်း အကြောင်းတို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိ ဘာဝ။ အပြစ်ပြောခြင်းကြောင့် အာဃာတ စသည် မပြုရခြင်း၊ ချီးမွမ်းခြင်းကြောင့် ပီတိ သောမနဿ-စသည် မဖြစ်ရခြင်း၊ ထိုကဲ့သို့ ဒေါသ ပီတိ သောမနဿတို့သည် ဈာန်မဂ် ဖိုလ် အန္တရာယ်ကို ပြုခြင်းစသော မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ဒေသနာတော်သည် အနုဘာဝမည်၏။

ဋီကာ (၆၅) (၄၄၇)

(က) ဘဂဝါဧတသ် အဓိပ္ပါယ် သမ္မာဒေဿော ပုရိမယာမံ ဝိတိနာမေတိ၊ ဣဒံ ပုရိမယာမကိစ္စံ၊

(ခ) ပုရိမယာမကိစ္စပရိယောသာနေ ပန ဘိက္ခူသု ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကန္တေသု သကလဒသ သဟဿိလောကဓာတုဒေဝတာယော ဩကာသံ လဘမာနာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ ယထာဘိသင်္ခတံ အန္တမသော စတုရက္ခရမ္ပိ၊

(ဂ) ဘဂဝါ တာသံ ဒေဝတာနံ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော မဇ္ဈိမယာမံ ဝိတိနာမေတိ၊ ဣဒံ မဇ္ဈိမယာမကိစ္စံ၊

➤ ❶ ။ (က) ဘဂဝါ၊သည်။တေသံ၊ထိုရဟန်းတို့၏။အဓိပ္ပါယ်၊အလိုကို။သမ္မာဒေဿော၊

http://www.dhammadownload.com

ပြီးစေတော်မူလျက်။ပုရိမယာမံ၊ပုရိမယာမ်ကို။(ဝါ) ညဉ့်ဦးယာမ်ကို။ဝီတိနာမေတိ၊ လွန်စေတော်မူ၏။ကွဒံ၊ဤသည်ကား။ပုရိမယာမကိစ္စံ၊ပုရိမယာမကိစ္စတော်တည်း။(ဝါ) ညဉ့်ဦးယာမ်၌ ပြုထိုက်သော ကိစ္စတော်တည်း။

(ခ) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား။ပုရိမယာမကိစ္စပရိယောသာနေ၊ပုရိမယာမကိစ္စ၏ အဆုံး၌။ဘိက္ခူသု၊တို့သည်။ဘဂဝန္တံ၊ကို။ဝန္ဒိတွာ၊ရှိခိုး၍။ပက္ကန္တေသု၊ဖဲသွားပြီးကုန်လတ်သော်။ သကလဒသသဟဿလောကဓာတုဒေဝတာယော၊အလုံးစုံသော တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်၌ နေကုန်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်။ဩကာသံ၊အခွင့်ကို။လဘမာနာ၊ရကုန်သည်။(ဟုတွာ၊ဖြစ်၍) ဘဂဝန္တံ၊ကို။(ဝါ)သို့။ဥပသင်္ကမိတွာ၊ချဉ်းကပ်ပြီး၍။ယထာဘိသင်္ခတံ၊ အကြင် အကြင် စီမံအပ်ခဲ့တိုင်းသော။(မြတ်စွာဘုရားထံ မလာမီက မည်သည့်ပြဿနာ မေးမည်ဟု တင်ကြို၍ စီမံအပ်ခဲ့သော) အန္တမသော၊အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်။စတုရက္ခရမ္ပိ၊ လေးလုံးသော အက္ခရာရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ပဉှံ၊ပြဿနာကို။ပုစ္ဆန္တိ၊မေးကုန်၏။

(ဂ) ဘဂဝါ၊သည်။တာသံ ဒေဝတာနံ၊ထိုနတ်တို့၏။ပဉှံ၊ကို။ဝိဿဇ္ဇေန္တော၊ဖြေတော်မူလျက်။မဇ္ဈိမယာမံ၊မဇ္ဈိမယာမ်ကို။(ဝါ)သန်းခေါင်ယာမ်ကို။ဝီတိနာမေတိ၊လွန်စေတော်မူ၏။ ဣဒံ၊ကား။မဇ္ဈိမယာမကိစ္စံ၊မဇ္ဈိမယာမကိစ္စတော်တည်း။(ဝါ) သန်းခေါင်းယာမ်၌ ပြုထိုက်သော ကိစ္စတော်တည်း။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၂၉၈။)

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတော်တို့၏ ပြဿနာမေးခြင်း ဖြေဆိုရခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် အလိုကို ပြည့်စုံစေလျက် ပုရိမယာမ်ကို လွန်စေခြင်းသည် ပုရိမယာမကိစ္စမည်၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ မဇ္ဈိမယာမ်၌လည်း ထိုရဟန်းတော်တို့၏ အလိုကို ပြည့်စုံစေလျက် အချိန်ကို လွန်စေပါသလော။ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [ခ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု ပုရိမယာမကိစ္စပရိယောသာနေ ဘိက္ခူသု ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကမန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သကလဒသ သဟဿိလောကဓာတု ဒေဝတာယော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆ န္တိ ယထာဘိသင်္ခတံ အန္တမသော စတုရက္ခရမ္ပိ။ (၃) ဣဒါနိ မဇ္ဈိမယာမေယေဝ ဩကာသံ လဘန္တိ။

(၄) တသ္မာ သကလ (ပ) စတုရက္ခရမ္ပိ။

➤ ❹ ။ ယာမေတီတိ **ယာစေမာ**။ ရောက်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ညဉ့်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အန္တတမ, ဂတာတမ,ပဟာရ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ **ပဓနော**။ (၃) မေးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မေးအပ်သော ပြဿနာသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပုစ္ဆာ, အနုယောဂ-စသော--။

အဓိပယတိ စိန္တေတီတိ **အဓိပ္ပါယော**။ (၃) ကြံစည်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန

http://www.dhammadownload.com

ဟောတု မည်၏။ (၅) ပြဿနာကိုမေးခြင်း-စသော အလို ဆန္ဒသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဇ္ဈာသယ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္တ မည်၏။

➤ ❺ ။ **သမ္မာဒေ‌ဗ္ဗော**-ကို သမ္မာဒေန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဘဂဝတော-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) * **ပဏ္ဍန္တော့သူ**-ကို ပဏ္ဍန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဘိက္ခုနံ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➤ ❶ ❶ ။ **မခုံ ပုန္တ န္တိ-အရ** ။ ။ သိလိုသော နတ်ပြဟ္မာတို့ သန္တာန်၌ ဆန္ဒပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂီရရသ မည်၏။ (၂) မေးလိုသော ပြဿနာသည်ရင်း, မြတ်စွာဘုရားသည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏ (၃) အခွင့်ရခြင်းသည် ဥဋ္ဌိပန ဝိဘာဝမည်၏။ (၄) ယုံမှားသံသယကင်းခြင်း, ပြဿနာ၏ အဖြေကို သိရှိရခြင်း, ပီတိပါမောဇ္ဇဖြစ်ရခြင်းစသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ

ပါဠိ (၆၆) (၄၄၉)

(က) **ယေနာတိ ယေန ဒိသာဘာဂေန သော ဥပသက်မိတဗ္ဗော၊**

(ခ) **ဘုမ္မတ္ထေ ဝါ တေ ကရဏဝစနံ၊**

(ဂ) **ယသ္မိံ ပဒေသေ သော မဏ္ဍလမာဠော၊ တတ္ထ ဂတောတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော၊**

(ဃ) **ပဉ္စတ္တေ အာသနေ နိသီဒီတိ ဗုဒ္ဓကာလေ ကိရ ယတ္ထ ယတ္ထ ကောပိ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ၊ သဗ္ဗတ္ထ ဗုဒ္ဓါသန် ပညတ္တမေဝ ဟောတိ၊**

➤ ❶ ။ (က) ယေနာတိ၊ယေနဟူသည်ကား။ယေန ဒိသာဘာဂေန၊အကြင် အရပ် အဖို့ဖြင့်။သော မဏ္ဍလမာဠော၊ထိုမဏ္ဍလမာဠသို့။ဥပသက်မိတဗ္ဗော၊ကြွတော်မူထိုက်၏။ (တေန ဒိသာဘာဂေန၊ထိုအရပ်အဖို့ဖြင့်။မဏ္ဍလမာဠံ၊သို့။ဥပသက်မိ၊ကြွတော်မူပြီ။)

(ခ) ဝါ၊တစ်နည်း။တေ၊ဤ ယေန-၌သက်ထားသော နာဝိဘတ်သည်။ဘုမ္မတ္ထေ၊ သတ္တမီအနက်၌။ကရဏဝစနံ၊ကရိုဏ်းအနက်၌ဖြစ်သော နာဝိဘတ်တည်း။

[တစ်နည်း] ဝါ၊တစ်နည်း။တေ၊ဤ ယေန တေနဟူသော ပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်းသည်။ ဘုမ္မတ္ထေ၊သတ္တမီ အနက်၌။ကရဏဝစနံ၊ကရိုဏ်းဝိဘတ်ရှိသော ပုဒ်တည်း။

(ဂ) ယသ္မိံ ပဒေသေ၊အကြင်အရပ်၌။သော မဏ္ဍလမာဠော၊ထိုထိုင်နေရာစရပ်သည်။ (အတ္ထိ၊ရှိ၏။) တတ္ထ၊ထိုအရပ်၌။(ဝါ)သို့။ဂတော၊ကြွတော်မူပြီ။(ဝါ) ကြွတော်မူ၏။ဣတိ အယံ၊ ဤဆိုအပ်သည်ကား။ဧတ္ထ၊ဤ ယေန မဏ္ဍလမာဠော တေနုပသက်မိဟူသော ဝါကျ၌။ အတ္ထော၊အနက်တည်း။ (ဃ) ပဉ္စတ္တေ အာသနေ နိသီဒီတိ ဧတ္ထ၊နိသီဒိ-ဟူသော ဤ ပါဌ်၌။ဂူဠ္ဌတ္တံ၊လျှို့ဝှက်တိမ်မြုပ်နေသော အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို။ကိရ ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ၊ ထုတ်၍ ပြဦးအံ့။ဗုဒ္ဓကာလေ၊မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ထက်တော်အခါ၌။ယတ္ထ ယတ္ထ၊ အကြင် အကြင် အရပ်၌။ကောပိ၊တစ်ပါးသော်လည်းဖြစ်သော။ဘိက္ခု၊သည်။ဝိဟရတိ၊

http://www.dhammadownload.com

နေ၏။သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော။(တတ္ထ တတ္ထ၊ထိုထို အရပ်၌။)ဗုဒ္ဓါသနံ၊ဘုရား၏ နေရာတော်သည်။(ဝါ) ကို။ပညတ္တမေဝ၊ခင်းထားအပ်ပြီးသည်သာ။ဟောတိ၊၏။ (ဘာဋီ၊ပ၊၃၀၂။)

➢ **၂**။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ယေန-၌ နာဝိဘတ်သည် ကရိုဏ်း အနက်၌ သက်၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ ယေန-၌ နာဝိဘတ်သည် ကရိုဏ်းအနက်၌သာ သက်ပါသလော။ အဘယ်အနက်၌ သက်နိုင်ပါသေးသနည်း။ (ကရိုဏ်းအနက်မှတစ်ပါး နာဝိဘတ် သက်နိုင်သည့်အနက်များကို မပြဆိုချေသော် ဆရာ့အား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။) စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ယေန-၌ နာဝိဘတ်သည် ဘုမ္မတ္ထ၌ သက်၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းဘုမ္မတ္ထအားလျော်စွာ အတ္ထယောဇနာနှင့် ပဒပိဏ္ဍတ္ထ အကျယ်ကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **လီနတ္ထဝိဘာဝနာ** ။ ။ ဆရာ၊ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် ပါဠိတော်၌ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ-ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ခရီးအကြား၌ ခင်းအပ်သော နေရာ မရှိနိုင်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ်သူသည် ဤနေရာ၌ ခင်းထားအပ်ပါသနည်း။

➢ **၃**။ | **ခ+ဂ ဝါကျကို၌** | (၁) နနု ပါဠိယံ ယေန တေနာတိ ကရဏဝစနေန ပါဌော ဒိဿတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ယသ္မိံ ပဒေသေ သော မဏ္ဍလမာဠော၊ တတ္ထ ဂတောတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော ဒဿ္ဓ။ (၃) နနု ဘုမ္မတ္ထေ ဧတံ ကရဏဝစနံ။

(၄) တသ္မာ ယသ္မိံ ပဒေသေ သော မဏ္ဍလမာဠော၊ တတ္ထ ဂတောတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော ဒဿ္ဓ။

| **ဃ-ဝါကျကို၌** | (၁) နနု အန္တရာမဂ္ဂေ ပညတ္တံ အာသနံ နာမ နတ္ထိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒီတိ ပါဠိယံ ဝုတ္တံ။ (၃) ဗုဒ္ဓကာလေ ကိရ ယတ္ထ ယတ္ထ ဧကောပိ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ၊ သဗ္ဗတ္ထ ဗုဒ္ဓါသနံ ပညတ္တမေဝ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒီတိ ပါဠိယံ ဝုတ္တံ။

➢ **၄**။ ဒိဿတိ ပညာယတီတိ ဒိဿာ။ (၃) ထင်ရှားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အရပ်မျက်နှာဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဒေသ, ပဒေသ ဝိသယ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပညပီယတေ ဌပီယတေတိ **ပညတ္တံ**။ (၃) ထားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အခင်းဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဌပိတ-စသော--။

အာသတိ ဧတ္ထာတိ **အာသနံ**။ (၃) နေခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နေရာဖြပ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) နိသီဒန-စသော--။

ဘဝန္တိ ဧတ္ထာတိ ဘူမိ။ ဘူမိ ဝိယာတိ ဘုမ္မံ။ ဘုမ္မမေဝ အတ္ထော **ဘုမ္မတ္ထော**။

(၃) ဘုမ္မနှင့်တူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အာဓာရနှင့် အနက်တို့၏ ဂုဏ်-ဂုဏေး

http://www.dhammadownload.com

အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဘုမ္မတ္ထ-ဟူသော အနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဩကာသတ္ထ, အာဓာရတ္ထ, သတ္တမျတ္ထ-စသော--။

➤ **၅** ။ **ကရဏဝစနံ**-ကို ကရဏဝစနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တေသု (ယေန တေနာတိ ပဒဒွယသု) သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

မဇ္ဈေ-ကို ပဉ္စတ္ထတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- အာသနဿ/ဗုဒ္ဓါသနဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို) * (က) ၌ ပဓာနကြိယာဖြစ်သော **ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော**-ကို ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တဿ (မဏ္ဍလမာဠဿ) သမ္ဗန်ခံ။ (၏/ကို စပ်)

➤ **၆** ။ (က) ၌ ဒိသာဘာဂေန-ဖြင့် ယေန-၌ ယသဒ္ဒါသည် ပုဂ္ဂလ စသည်ကို မစွဲ၊ အရပ်မျက်နှာတို့ကို စွဲသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္တ) နာဝိဘတ်၏ ကရိုဏ်းအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

သော-ဖြင့် မဏ္ဍလမာဠဟူသည် တပါးသော မဏ္ဍလမာဠ မဟုတ်၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ရဟ-န်းတို့ စည်းဝေးရာ မဏ္ဍလမာဠပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗောဖြင့် ပါဠိတော်၌ ယေနပုဒ်, မဏ္ဍလမာဠောပုဒ်တို့ကို ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော-ဟူသော ပါဌသေသ၌ စပ်ရမည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ/သမ္ဗန္ဓ) မဏ္ဍလမာဠော-၌ ပထမာဝိဘတ်၏ ဝုတ္တကံအနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ ဝါ-ဖြင့် နယန္တရဇောတက အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။

ဘုမ္မတ္ထေ တေ ကရဏဝစနံ-ဖြင့် ယေန-၌ နာဝိဘတ်သည် ဘုမ္မတ္ထ၌ သက်၏ဟု သိစေပါသည်။ (ဝိဘတျတ္ထ)

(ဂ) ၌ ယသ္မိံ ပဒေသေ သော မဏ္ဍလမာဠော-ဖြင့် ယေန-၌ ယ-သည် ပဒေသကို စွဲယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္တ) နာဝိဘတ်၏ ဘုမ္မတ္ထ၌ သက်သည်--ရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) မဏ္ဍလမာဠဟူသည် ဆိုခဲ့ပြီးသော ရဟန်းတို့ စည်းဝေးရာ မဏ္ဍလမာဠ ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

တတ္ထ ဂတော-ဖြင့် တေနုပသင်္ကမိ-၌ တေန-ဝယ် နာဝိဘတ်၏ ဘုမ္မတ္ထ၌ သက်--ရင်း (ဝါ) ဥပယောဂတ္ထ၌ သက်--ရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) ဥပသင်္ကမိ-၌ ဥပ+သံ ဥပသာရပုဒ်တို့၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္တ) ကမုဓာတ်၏ ပဒဝိက္ခေပန အနက် ဟောသည်၏--ရင်း (ဓာတွတ္ထ) ဥပသင်္ကမန-အရ သွားပြီး၍ ကပ်ရောက်ခြင်း ဥပဂမနကို မယူရ၊ သွားဆဲ ဂမနကို ယူရမည်၏--ရင်း (အဘိဓေယျတ္ထ) ဥပသင်္ကမိ-၌ အဇ္ဇတ္တနီ ဤဝိဘတ်၏ ပစ္စုပ္ပန်ကာလအနက်၌ သက်--ရင်း (ဒု-ဝိဘတျတ္ထ) သိစေ။

➤ **၁၀** ။ **ဥပသင်္ကမိ-၌ ဓာတွတ္ထကို ရှု၍** ။ ။ ဥပရှေ့ သံရှေ့ရှိသော ကမုဓာတ် အရ ဘုရားရှင်၏ ဉာဏ် ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မဉဿာဟဌာယီဘာဝ, ဓမ္မဝီရ ရသ။ ရဟန်းတို့စည်းဝေးရာ မဏ္ဍလမာဠသည်ရင်း, စည်းဝေးနေထိုင်ကြသော

http://www.dhammadownload.com

ရဟန်းပရိသတ်သည်ငှင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ရဟန်းပရိသတ်တို့၏ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်အကြောင်းကို ချီးမွမ်းပြောဆိုနေမှုသည်ငှင်း, ဘုရားရှင်၏ မဟာကရုဏာ ဉာဏ်တော် စသည်သည်ငှင်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ ဘုရားရှင် မဏ္ဍလမာဠသို့ ကြွ ရောက်ပြီး ရဟန်းတို့အား တရားဟောကြားခြင်း ပြဟ္မဇာလသုတ္တန်ဒေသနာတော်ကြီး ပေါ်ပေါက်လာခြင်း-စသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* ဥပသက်မိအဖွင့် **ဂစ္ဆောကြိယာ၌ ဂမုဓာတ်အရလည်း** အတူတူပင်။

* **ပညတ္တေဓေဝ-၌ ဓာတ်အရ** ။ ။ ရဟန်းတို့သန္တာန်၌ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယိဘာဝ, ဝီရိယရသ မည်၏။ ဘုရား၏ နေရာတော်သည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ မြတ်စွာဘုရားဂုဏ်တော်များသည်ငှင်း, ယောနိသော မနသိကာရ- စသည်သည်ငှင်း ဥဒ္ဒိပန ဝိဘာဝ မည်၏။ ဘုရားရှင်ကြွတော်မူကာ ဆုံးမတော်မူခြင်း, ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်စေခြင်း အစ ဈာန်မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **အသုဓကော မယ့ံ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆော သက္ကိဿတိ နုစေါ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နောဝါ-၌ ဝိသေသ-အရ** ။ ။ အထက်ဖြစ်သော ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ကို ယူ၍- ထို-သည် သမဋ္ဌာယိဘာဝ, သန္တရသ မည်၏။ ကသိုဏ်းပညတ်အာရုံသည်ငှင်း, နိဗ္ဗာန်သည်ငှင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ဘုရားရှင်၏ ဒေသနာသည်ငှင်း, တိပိဋကတ် ပဋိသန္ဓေနေခဲ့၍ ပဉ္စာနန္တရိယကံမှ လွတ်ခြင်းသည်ငှင်း, ဥပစာရသမာဓိဓောသည်ငှင်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ ဈာန်သမာပတ်ချမ်းသာကို ခံစားရခြင်း, ပြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်ရ ခြင်း, ဖလသမာပတ်ချမ်းသာကိုရခြင်း, အပါယ်သို့ မရောက်နိုင်ခြင်း အကျိုးတို့သည် အနု ဘာဝ မည်၏။

ဋီကာ (၆၇) [၄၄၉]

(က) တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ""ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ"" တိ၊

(ခ) ဓဝံ နိသိန္နော ပန ဇာနန္တောယေဝ ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိ၊

(ဂ) တေ စဿ သဗ္ဗံ ကထယိံသု၊ (ဃ) တေန ဝုတ္တံ ""နိသဇ္ဇ ခေါ ဘဂဝါ"" တိ အာဒိ၊

(င) တတ္ထ ကာယနုဿာတိ ကတမာယ နု ကထာယ သန္နိသိန္နာ ဘဝထာတိ အတ္ထော၊

(စ) ကာယနေတ္ထာတိပိ ပါဠိ၊ (ဆ) တဿာ ကတမာယ နု ဧတ္ထာတိ အတ္ထော၊

(ဇ) ကာယနောတ္ထာတိပိ ပါဠိ၊ (ဈ) တဿာပိ ပုရိမောယေဝ အတ္ထော၊

➤ ❶ ။ (က) တံ၊ထိုထိုင်နေရာအခင်းကို။သန္ဓာယ၊ရည်ရွယ်၍။ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိတိ၊ဒိ-ဟူ၍။(အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန၊သည်။/သံဂီတိကာရေဟိ၊သံဂါယနာ တင် မထေရ်တို့သည်။) ဝုတ္တံ၊မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(ခ) ပန၊ဆက်ဦးအံ့။ဧဝံ၊ဤသို့။(ဝါ)ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။နိသိန္နေ၊ထိုင်နေတော်မူပြီးသည်။(သမာနေ၊ဖြစ်လတ်သော်) ဇာနန္တောယေဝ၊သိတော်မူလျက်သာလျှင်။ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ၊စကားအထူးကို ကောင်းစွာပေါ်ထွက်စေတော်မူခြင်း အကျိုးငှာ။ဘိက္ခူတို့ကို။ပုစ္ဆိ၊မေးတော်မူပြီ။ (ဂ) တေစ၊ထိုရဟန်းတို့သည်လည်း။အဿ၊ထိုမြတ်စွာဘုရားအား။သဗ္ဗံ၊အလုံးစုံသော အကြောင်းအရာကို။ကထယိံသု၊လျှောက်ကြကုန်ပြီ။

(ဃ) တေန၊ထို့ကြောင့်။နိသဇ္ဇ ခေါ ဘဂဝါတိ အာဒိ၊နိသဇ္ဇ ခေါ ဘဂဝါ အစရှိသော စကားကို။(အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန၊သည်။/သံဂီတိကာရေဟိ၊သံဂါယနာတင် မထေရ်တို့သည်။) ဝုတ္တံ၊မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

(င) တတ္ထ၊ထိုနိသဇ္ဇ ခေါ ဘဂဝါ အစရှိသော စကားရပ်၌။ကာယနုတ္တာတိ ပဒဿ၊ကာယနုတ္တဟူသောပုဒ်၏။ကတမာယ၊အဘယ်မည်သော။ကထာယ၊စကားဖြင့်။သန္နိသိန္နာ၊ကောင်းစွာ ထိုင်နေကြကုန်သည်။ဘဝထ နုဖြစ်ကုန်သနည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ဤကား အနက်။ (စ) ကာယနေတ္ထာတိပိ၊ကာယနေတ္ထဟူ၍လည်း။ပါဠိ၊ပါဠိတော်သည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ (ဆ) တဿာ၊ထိုပါဠိတော်၏။ဧတ္ထ၊ဤနေရာ၌။ကတမာယ၊အဘယ်မည်သော။ကထာယ၊စကားဖြင့်။သန္နိသိန္နာ၊ကောင်းစွာ ထိုင်နေကြကုန်သည်။ဘဝထ နုဖြစ်ကုန် သနည်း။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကား အနက်။ (ဇ) ကာယနောတ္ထာတိပိ၊ဟူ၍လည်း။ပါဠိ၊သည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ (ဈ) တဿာပိ၊ထိုပါဠိတော်၏လည်း။ပုရိမော၊ရှေ့ဖြစ်သော။အတ္ထောယေဝ၊အနက်ပင်တည်း။ [ပုရိမော+ဧဝ–ဟူ ပုဒ်ခြတ်၍အနက်] တဿာပိ၊ထိုကာယနောတ္ထ-ဟူသော ပါဠိတော်ပုဒ်၏လည်း။ပုရိမောယေဝ အတ္ထော၊ရှေ့ဖြစ်သော ကာယနုတ္တပုဒ်၏ အနက်ကိုသာလျှင်။ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊မှတ်အပ်၏။ [ပုရိမော+ဣဝ–ဟူ ပုဒ်ခြတ်၍ အနက်] ပုရိမော၊ရှေ့၌ဖြစ်သော။အတ္ထော ဣဝ၊ ကာယနုတ္တဟူသောပုဒ်၏ အနက်ကဲ့သို့။အတ္ထော၊အနက်ကို။ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊မှတ်အပ်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၃၀၆။)

➢ ❷ ။ (ဂ)သို့/ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ထိုင်နေပြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် သိလျက် စကားကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ ရဟန်းတို့ကို မေးပြီဟု ဖွင့်ဆို၏။ ရဟန်းတော်တို့သည် မြတ်စွာဘုရားအား အဘယ်သို့ ပြန်လျှောက်ကြပါကုန်သနည်း။ မိမိစကားကို တစ်စိတ် တစ်ဒေသကိုသာ ပြန်၍ လျှောက်ထားကြပါကုန်သလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ+ဂ) တို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် သိတော်မူလျက် သာလျှင် စကားကိုဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ ရဟန်းတို့ကို မေးတော်မူ၏၊ ရဟန်းတို့သည်လည်း ဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာ အလုံးစုံကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ကြကုန်ပြီဟု ဆို၏။ ယင်းသို့ အမေး အဖြေပြုသဖြင့် အဘယ်သို့သော အကျိုးဂုဏ်ကို ရအပ်ပါသနည်း။ တစ်စုံတစ်ခု သော အကျိုးကို မရဟု မှတ်ရပါမည်လော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ **သိနန္တရစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ အရှင်အာနန္ဒာသည် ကာယနုတ္တ-ဟု ဆို

http://www.dhammadownload.com

တော်မူ၏။ ယင်းပုဒ်ကို ကာယ+နု+တ္တေ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ကာ အနက်ပြန်ဆိုရပါမည်လော။ ကာယနုတ္တ ပါဠိတော်ပုဒ်၏ ပဒစ္ဆေဒနှင့် အနက်ပြန်ဆိုပုံကား အဘယ်ပါနည်း။ ကာယ+နု+တ္တေ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ကာ အနက်ပြန်ဆိုခဲ့လျှင် ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော အနက်နှင့် ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ အရှင်အာနန္ဒာ သင့်ရောက်ခဲ့ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် ကာယနုတ္တကို ကာယ+နု+အတ္တ-ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုရမည်ကို အတ္ထသံဝဏ္ဏနာနှင့်တကွ ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ကာယနုတ္တဟူ၍သာ ပါဠိရှိပါသလော။ အဘယ်ပါဠိလည်း ရှိနိုင်ပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် ကာယနေတ္တဟူ၍လည်း ပါဠိရှိသေးသည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ထိုကာယနေတ္တဟူသောပါဠိသည် အတ္ထယုတ္တိရှိပါ၏လော။ အကယ်၍ အတ္ထယုတ္တိ မရှိခဲ့သော် ကာယနေတ္တပါဠိလည်း ရှိသေးသည်ကို ဖွင့်ဆိုသော ဆရာ့စကား အသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

(ဇ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဆ) ဖြင့် ကာယနောတ္တဟူ၍လည်း ပါဠိရှိသေးသည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ထိုပါဠိသည် မူရင်းဖြစ်သော ကာယနုတ္တ ပါဠိနှင့် အနက်အားဖြင့် ထူး၏ ဟု မှတ်သားရပါမည်လော။ အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဇ) မိန့်။

➢ ❼။ [စ–ဝါကျကို၌] (၁) နနု နိသိန္နော (ဘဂဝါ) ဇာနန္တောယေဝ ဟောတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိ။ (၃) နနု ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိ။

[စ+ဆ ဝါကျတို့ကို၌] နနု ပါဠိယံ ကာယနုတ္တာတိ အတ္ထိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ကာယနေတ္တာတိပိ ပါဠိ ဝုတ္တာ။ (၃) တဿာ ကတမာယ န တ္တောတိ အတ္ထော ဒဠှဗ္ဗော။

(၄) တသ္မာ ကာယနေတ္တာတိပိ ပါဠိ ဝုတ္တာ။

[စ+ဇ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ပါဠိယံ ကာယနုတ္တာတိပိ ဉ-ကာရဝသေန ပါဠိ အတ္ထိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ကာယနောတ္တာတိပိ ဩ-ကာရဝသေန ပါဠိ ဝုတ္တာ။

(၃) တေသ္မိံ ဌာနေ သန္ဓိဝသေန ဉ-ကာရဿ ဩ-ကာရာဒေသောဝ ဟောတိ။ အထဝါ တဿာပိ ပုရိမောယေဝ အတ္ထော။

(၄) တသ္မာ ကာယနောတ္တာတိပိ ဩ-ကာရဝသေန ပါဠိ ဝုတ္တာ။

➢ ❽။ အာသတိ တ္တောတိ **အာသနံ**။ (၃) နေခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) နေရာဖြစ်သော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် စသည်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မဥ္စ, ပီဌ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ကထိယတေတိ **ကထာ**။ (၃) ပြောဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စကားဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝစန, ဝေါဟာရ, ဝစ-စသော--။

ပါတိ ရက္ခတီတိ ပါဠိ။ (၃) စောင့်ရှောက်ခြင်းကြိယာသာကတ်သည် ဝစနဟေတု

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ (၅) ပါဠိတော်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) တန္တိ-စသော--။

ပုရေ ဘဝေါ ပုရိမော။ (၃) ရှေးကာလနှင့် ဖြစ်သော အနက်တို့၏ ကာလ-ကာလဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမွန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရှေးဖြစ်သော အနက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အာဒိဘူတ, ပုဗ္ဗိက-စသော ။

ပဌမံ အာဒိယတီတိ **အာဒိ**။ (၃) ယူခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အစစွာ ယူအပ်သော ဝတ္ထုဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပုဗ္ဗ, ပဌမ, အဂ္ဂ-စသော-။

➤ ❼ ။ **ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ**-ကို ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ-ဟု ဟိတ်ပြင်- နိသိန္နဿ ဘဂဝတော-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

ဘာဝသမ္ဗန်ကား- ကထာသမုဋ္ဌာပနဿ ဖြစ်ပါသည်။ ✱ လာသမ္ဗန်ကား၊ နိသိန္နဿ ဘဂဝတော ဖြစ်ပါသည်။ ✱ ဘာဝယောဂပုဒ်၏ ဝစ္စတ္ထကား ကတ္တုရူ ဖြစ်ပါသည်။

ဇာနန္တော-ကို ဇာနန္တတ္တာ/**နိသိန္နော**-ကို နိသိန္နတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဘဂဝတော-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

ပုရိမော-ကို ပုရိမတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-အတ္ထဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❽ ။ (င) ၌ ကတမာယ နု-ဖြင့် ကာယ-၌ ကီသဒ္ဒါ၏ ကတမတ္ထကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း(သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) နုသဒ္ဒါ၏ ပုစ္ဆာဇောတက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။ ကထာယ သန္ဓိသိန္နာ-ဖြင့် အစပ်သမ္ဗန္ဓကို သိစေသည်။(ဘာဝတ္ထ)

ဘဝထ-ဖြင့် အတ္ထ၌ အသဓာတ်သည် ဘဂ္ဂန, ဒိတ္တိ, အာဒါန-စသော အနက်တို့ကို မဟော၊ ပဝတ္တနတ္ထ ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) ထ္ထ-သဒ္ဒါ၏ ထဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဝိဘတ္တိပဒ) အတ္ထ-သဒ္ဒါသည် နာမ်ပုဒ်မဟုတ်၊ ကြိယာဝါစက အာချာတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ဖြင့် ကာယနုတ္ထ-ဟုသာ ပါဠ်ရှိသည် မဟုတ်သေး၊ ကာယနေတ္ထဟူ၍လည်း ပါဌန္တရ ရှိသေးသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဆ) ၌ ကတမာယ-ဖြင့် ကာယ၌ ကီသဒ္ဒါ၏ ပုစ္ဆာဝါစက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) နု ဧတ္ထ-ဖြင့် နေတ္ထ-ကို န ဧတ္ထ၊ နေ+ဧတ္ထ စသည် ပဒစ္ဆေဒ မပြုရ၊ နု+ဧတ္ထ ဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) သိစေပါသည်။

(ဇ) ဖြင့် ကာယနုတ္ထ ဟူ၍ရင်း၊ ကာယနေတ္ထ ဟူ၍ရင်း ပါဠ်ရှိသည် မဟုတ်သေး၊ ကာယနောတ္ထ ဟူ၍လည်း ပါဌန္တရ ရှိသေးသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဈ) ဖြင့် သန္ဓိ၏အစွမ်းဖြင့် နု၌ ဥ-ကို ဩပြု၍ ပြီးရကား ကာယနောတ္ထပါဌ်၏ အနက်သည် ကာယနုတ္ထပါဌ်၏အနက်နှင့် အတူတူပင်တည်းဟု သိစေသည်။(ဘာဝတ္ထ)

➤ ❶ ❶ ။ (ယ) ဝါကျ ၃ုတ္တံ-၌ **အန္တရာကထာ**။ ။ အရှင်အာနန္ဒာ၏ ဒေသနာဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ထို--သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၂) နိသဇ္ဇ ခေါ် ဘဂဝါ-စသော မနသာဝဝတ္တာပိတ ဒေသနာတော်သည် အာရမ္ဘဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယင်းဒေသနာတော်၏ သာတ္ထ သဗျဉ္ဇန-စသော ဂုဏ်သည် ဥဒ္ဒိပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ယင်းသို့ ဟောသဖြင့် ပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(စ) ဘိက္ခူ မုန္တိ-အရ ။ ။ ဆန္ဒပြဋ္ဌာန်းသော ဒေသနာဉာဏ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ထိုသည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ါရရသ မည်၏။ (၂) ရဟန်းတော်တို့သည်ရင်း, မနသာဝဝတ္တာပိတ ဒေသနာတော်သည်ရင်း အာရမ္ဘဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယင်းသဒ္ဒိယဓမ္မကို သိရခြင်းအကြောင်းသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ရဟန်းတော်များ မိမိတို့ ပြောဆိုအပ်သော သဒ္ဒိယဓမ္မ အလုံးစုံကို လျှောက်ထားခြင်းသည်ရင်း, အထက်၌ ထူးသော စကားကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း အကျိုးသည်ရင်း အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဌ (၆၈)

(က) အန္တရာကထာတိ ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီနံ အန္တရာ အညာ ကောကထာ

(ခ) ဝိပ္ပကတာတိ မမ အာဂမနပစ္စယာ အပရိနိဋ္ဌိတာ သိခံ အပ္ပတ္တာ။

(ဂ) တေန ကိံ ဒဿေတိ ? (ဃ) နာဟံ တုမှာကံ ကထာဘင်္ဂတ္ထံ အာဂတော၊

(င) အဟံ ပန သဗ္ဗညုတာယ တုမှာကံ ကထံ နိဋ္ဌာပေတွာ မတ္ထကပ္ပတ္တံ ကတွာ ဒဿာမိတိ အာဂတော""တိ၊ (စ) နိသဇ္ဇေဝ သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေတိ၊ (ဋ၊ ၅၀၊ ဘာသာဋီ၊ပ၊၃၀၇)

* ဝိပ္ပကတာ-အပြားအားဖြင့် ပြုခြင်းမှကင်း၏။ (ဝါ) အပြားအားဖြင့် ပြုမှုမှ ကင်းခြင်းရှိ၏။ (သဒ္ဒတ္ထ) အပြီးအဆုံးသို့ မရောက်သေး။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

➤ ❶ ။ (က) အန္တရာကထာတိ၊အန္တရာကထာဟူသည်ကား။ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီနံ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းခြင်း, ပါဠိတော်ကို ရွတ်ပြခြင်း, အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အဖန်ဖန်မေးခြင်း အစရှိသည်တို့မှ။အန္တရာ အညာ၊တစ်ပါး တစ်ခြားသော။(တနည်း) ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီနံ၊တို့၏။အန္တရာ၊အကြားဖြစ်သော။အညာ၊တပါးသော။ကော၊တစ်မျိုးသော။ကထာ၊စကားသည်။(ကာ ပန၊အဘယ်နည်း။)

(ခ) ဝိပ္ပကတာတိ၊ဟူသည်ကား။မမ၊ငါဘုရား၏။အာဂမနပစ္စယာ၊လာခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။အပရိနိဋ္ဌိတာ၊မပြီးသေးသော။သိခံ၊အထွဋ်အထိပ်သို့။အပ္ပတ္တာ၊မရောက်သေးသော။(အန္တရာကထာ၊အကြား၌ဖြစ်သော စကားသည်။ကာပန၊အဘယ်နည်း။)

(ဂ) တေန၊ထို ကာစ ပန အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ-ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ကိံ၊အဘယ် အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို။ဒဿေတိ၊ပြသနည်း။ (ဃ) အဟံ၊ငါဘုရားသည်။တုမှာကံ၊သင်တို့၏။ကထာဘင်္ဂတ္ထံ၊စကားပြောခြင်းကို ဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ။န အာဂတော၊ကြွလာတော်မူသည် မဟုတ်။ (င) ပန၊စင်စစ်ကား။အဟံ၊ငါဘုရားသည်။သဗ္ဗညုတာယ၊သဗ္ဗညု၏

http://www.dhammadownload.com

အဖြစ်ကြောင့်။တုမှာကံ၊သင်တို့၏။ကထံ၊စကားကို။နိဋ္ဌာပေတွာ၊ပြီးတော်မူ၍။မတ္ထကပ္ပတ္တံ၊ အထွတ် အထိပ်သို့ ရောက်သည်ကို။ကတွာ၊ပြု၍။ဒဿာမိ၊ပေးတော်မူအံ့။(တနည်း) ဒေသေမိ၊ဟောတော်မူအံ့။ဣတိ၊ဤသို့ ကြံတော်မူ၍။ အာဂတော၊ကြွလာတော်မူခဲ့ပြီ။ ဣတိ၊ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်ကို။ဒဿေတိ၊ပြ၏။ (စ) ဣတိ၊ဤသို့။နိသဇ္ဇေဝ၊ထိုင်တော်မူ၍သာလျှင်။ (ဝါ) ထိုင်တော်မူပြီးလျှင် ပြီးခြင်းပင်။သဗ္ဗညုပဝါရဏံ၊သဗ္ဗညု ဘုရားရှင်တို့၏ ဖိတ်မန်ခြင်းကို။ပဝါရေတိ၊ဖိတ်မန်တော်မူ၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊ ၃၀၇)

➤ ❶ ။ (က) သို့/ ဗေဟာလကာံရ အဝရာနုသန္ဓေ ။ ။ ယခုအခါ၌ ကာစ ပန ပုဒ်တို့၏ အနက်သည် သဒ္ဒါကျမ်းဖြင့်သာ လွယ်ကူစွာ သိနိုင်သောကြောင့် ထိုမှတစ်ပါး သော အန္တရာကထာပုဒ်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (က)

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က+ခ) တို့ဖြင့် အန္တရာကထာပုဒ် ဝိပ္ပကတာပုဒ်တို့၏ အဘိဓာနတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ထိုနှစ်ပုဒ်တို့ဖြင့် ဖြစ်သင့်သော ပုစ္ဆာ စကား ပျိုး သခေ်ပ မရှိပြီလော။ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ+င) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် ဖြစ်သင့်သော ပုစ္ဆာ စကားပျိုး သခေ်ပကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ထိုပုစ္ဆာနှင့် ဆက်စပ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် အထက်၌ ကထေတု ကမျတာပုစ္ဆာကို ရည်ရွယ်၍ ဝိသဇ္ဇနာ စကားကို ဝိတ္ထာရအားဖြင့် ပြတော်မူ လိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဃ+င) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတော်တို့၏ စကားကို ဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ ကြွလာတော်မူသည် မဟုတ်ဟု ဆို၏။ ယင်းသို့ဆိုသော် အဘယ်အကျိုးငှာ မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူပါသနည်း။ မြတ်စွာဘုရားတို့သည် အကျိုးရှိသော အရာတို့ကိုသာ ပြုမူပြောဆိုသောကြောင့် လာခြင်း၏ အကျိုးကိုလည်း ပြဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

➤ ❷ ။ [စ–ဝါကျတို့၌] (၁) နနု ပါဠိယံ ပုစ္ဆ မဟာရာဇ ယဒါ ကင်္ခသီတိ အာဒိနာ သဗ္ဗညုပဝါရဏံ န ပဝါရေတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ နိသဇ္ဇေဝ သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေတီတိ ဝုတ္တံ။ (၃) အတ္ထတော အာပန္နတ္တာ။/အထဝါ နနု အာဂတကာရဏံယေဝ ဒဿိတံ၊ န ပဝါရဏံ။ (၄) တသ္မာ နိသဇ္ဇေဝ သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေတီတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❸ ။ ဥဒ္ဒိသိယတေ ဥဒ္ဒေသော။ (၃) ရွတ်ဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရွတ်ဆိုအပ်သော ပါဠိသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပါဠိကထန, ဓမ္မဒေ့သ ဥဒ္ဒိရဏ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပရိပုစ္ဆီယတေ ပရိပုစ္ဆာ။ (၃) မေးမြန်းခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည် ၏။ (၅) မေးမြန်းအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပဉှ, အနုယောဂ--။

သယတိ ပရိယောသာနံ ဂစ္ဆတီတိ သီစါ။ (၃) အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်ခြင်း ကြိယာ

http://www.dhammadownload.com

သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်သော စကားဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပရိယောသာန, ပရိနိဋ္ဌိတ-စသော--။

အာမသီယတိ ပေမေနာတိ **မဇ္ဈက်**။ (၃) သုံးသပ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဦးထိပ်ဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သီသ, သိခ-စသော--။

သဗ္ဗံ ဇာနာတီတိ **သဗ္ဗညူ**။ (၃) အလုံးစုံသော အာရုံနှင့် သိခြင်းကြိယာတို့၏ အာရုံ အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြတ်စွာဘုရား ဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဗုဒ္ဓေါ, ဘဂဝါ, ဒသဗလော-စသော--။

သဗ္ဗညုနော ဘာဝေါ **သဗ္ဗညုတာ**။ (၃) အလုံးစုံကိုသိသော မြတ်စွာဘုရား၏ သိခြင်း ကြိယာနှင့် ဌာန-ဌာနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အလုံးစုံ အကုန်သိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော ကြိယာသည် ဝစနီယ။ (၆) ဗုဒ္ဓတာ-စသော။

ပကာရေန ကရဏံ ပကတော။/ကရဏံ ကတော၊ ပကာရေန ကတော ပကတော။

ပကတတော ဝိဂတာတိ ဝိပ္ပကတာ။ (၃) အပြားအားဖြင့် ပြုခြင်း၏ ကင်းသော စကားဖြပ်နှင့် အပါဒါန် အပါဒီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အပြားအားဖြင့် ပြုခြင်းမှ ကင်းသော စကားဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) အပရိနိဋ္ဌိတဝါစာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဝိဂတံ ပကတံ ယဿာတိ ဝိပ္ပကတာ။ (၃) ကင်းသော အပြားအားဖြင့် ပြုခြင်း၏ စကားဖြပ်နှင့် အပါဒါန် အပါဒီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကင်းသော အပြားအားဖြင့် ပြုခြင်းရှိသော စကားဖြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကြွင်းတူ။

➤ ❺ ။ **ဝိပ္ပကတာယ/အပရိနိဋ္ဌိတာယ**-ဟိတ်တို့၏ သမ္ဗန်ကား- အန္တရကထာယ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) * သဗ္ဗညုတာယဟိတ်၏ သမ္ဗန်- မဓ။ (၏/သည် စပ်)

➤ ၆။ (က) ၌ အန္တရာ အညာ ကော ကထာ-ဖြင့် အန္တရသဒ္ဒါသည် ဝတ္ထ, ခဏ, ဩဓိ-စသော အနက်တို့ကို မဟော၊ အညတ္ထကို ဟောကြားနေသည်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ/ အဘိဓေယျတ္ထ) အညာသဒ္ဒါသည် ကော-၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း(ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) အန္တရာစ သာ ကထာစာတိ အန္တရာကထာ-ဟု ကမ္မဓာရဲသမာသ် တွဲစပ်ရ မည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီနံ-ဖြင့် အန္တရာ(တပါး) ဟူသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းခြင်း ပါဠိသင်ခြင်း အဌကထာသင်ခြင်းစသည်တို့မှ တပါးသော စကားပင် တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) [**အန္တရာသဒ္ဒါ အညတ္ထကိုဟောနိုက်အာဇော်**]

[**အန္တရာသဒ္ဒါ ဝေမဇ္ဈကိုဟောနိုက် အာဇော်**] (က)၌ အညာ-ဖြင့် ထိုရဟန်းတို့ ပြော ဆိုသော စကားသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းခြင်း, ပါဠိသင်ခြင်း, အဌကထာသင်ခြင်း စသည်တို့၏ အကြား၌ ဖြစ်သောကြောင့် ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းခြင်း, ပါဠိသင်ခြင်း,

http://www.dhammadownload.com

အဠကထာ သင်ခြင်းမှ တပါးတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဧကော-ဖြင့် တစ်ပါး(အညာ) ဟူသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်း, ပါဠိသင်ခြင်း, အဠကထာ သင်ခြင်း စသည်တို့နှင့် မရောယှက်သောကြောင့် အသီးအခြား တပါးသာလျှင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒိနံ-ဖြင့် အန္တရာသဒ္ဒါ ဝေမဇ္ဈကို ဟောခိုက် သမ္ဗန်ကိုငဲ့ရကား ယင်းအန္တရာသဒ္ဒါ၏ သမ္ဗန်ကို ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒိနံ ဟု ထည့်ရမည်ကို သိစေပါသည်။[ဘာဝတ္ထ] (ဝါ) အန္တရာ(အကြား) ဟူသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းခြင်း ပါဠိသင်ခြင်း အဠကထာသင်ခြင်းစသည်တို့၏ အကြားပင် တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(၈) ၌ မမ အာဂမနပစ္စယာ-ဖြင့် အပရိနိဋ္ဌိတာ (မပြီးဆုံးသေး) ဟူသည် ငါဘုရား ကြွလာခြင်းကြောင့် မပြီးဆုံးသေးဟု အပရိနိဋ္ဌိတ၏ အကြောင်းကို သိစေ။ (ဘာဝတ္ထ)

အပရိနိဋ္ဌိတာ-ဖြင့် ဝိပ္ပကတာပုဒ်ကို ပကာရေန ကရဏံ ပကတော၊ ပကတတော ဝိဂတာ ဝိပ္ပကတာ/ ဝိဂတံ ပကတံ ယဿာတိ ဝိပ္ပကတာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဝိပ္ပကတ-အရ မပြီးဆုံးသေးသော အပရိနိဋ္ဌိတစကားကို ယူရမည်ဟု သိစေ၊ (အဘိဓေယျတ္ထ)

သိခံ အပတ္တာ-ဖြင့် ပြီးဆုံးခြင်း (ပရိနိဋ္ဌ)ဟူသည် အထွတ်အထိပ်ပင် ဖြစ်သတည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) က္တဓာတ်၏ ရောက်ခြင်း-ပါပုဏနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) အပရိနိဋ္ဌိတာပုဒ်ကို န ပရိနိဋ္ဌာ အပရိနိဋ္ဌာ၊ အပရိနိဋ္ဌံ က္တတာ ဂတာ ပတ္တာတိ အပရိနိဋ္ဌိတာ-ဟု အယုတ္တသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ ၁ ၀ ။ သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေတိ-၌ ပဝါရေတိ-ဝယ် ဓာတ်အရ

သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရဝ မည်၏။ (၂) ရဟန်းတော်များသည်ရင်း ရဟန်းတော်တို့ ပြောဆိုအပ်သော သဒ္ဓိယဓမ္မသည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အသာဓာရဏဉာဏ်တော်သည်ရင်း, အာရုံအားလုံး၌ အပိတ်အပင် အတားအဆီးမရှိခြင်းသည်ရင်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ချီးမွမ်းခြင်း ကဲ့ရဲ့ခြင်းနှင့်စပ်၍ မြတ်စွာဘုရားအား ဇာနတာ ပဿတာစသည် ချီးမွမ်းပြောဆိုကြောင်း စကားအလုံးစုံကို ပြန်လည်လျှောက်ထားခြင်း, အပြီးအဆုံးသို့ မရောက်သေးသော မိမိတို့ စကားကို ပြီးဆုံးစေရန် လျှောက်ထားတောင်းပန်ခြင်း အကျိုးသည် အနုဘာဝ။

အဟံ ပန သဗ္ဗညုတာယ-၌ ဉာဓာတ်၏ အနတ္ထကို ကိုယ်ပြု၍ ။ ။ (၁) ဘုရားရှင် သန္တာန်၌ဖြစ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ပြဋ္ဌာန်းသည့် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရဝ မည်၏။ (၂) ဧဥ ယျဓမ်တရားငါးပါး သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဘုရားလောင်းဘဝက ပြုစုဆည်းပူးလာခဲ့သော

http://www.dhammadownload.com

ပါရမီသမ္ဘာရ ကုသိုလ်ကောင်းမှု အစုစုသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သီလသုံးပါးကို ဝေဖန်ကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (၆၂)ပါးကို ခွဲဝေလျက် ဗြဟ္မဇာလသုတ်တော်ကြီးကို ဟောကြားထားခဲ့ခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဌ် (၆၉)

(က) ဣဒါနိ ""မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ"" န္တိအာဒိနာ နယေန ဘဂဝတာ နိက္ခိတ္တဿ သုတ္တဿ ဝဏ္ဏနာယ ဩကာသော အနုပ္ပတ္တော။

(ခ) သာ ပနေသာ သုတ္တဝဏ္ဏနာ ယသ္မာ သုတ္တနိက္ခေပံ ဝိစာရေတွာ ဝုစ္စမာနာ ပါကဋာ ဟောတိ၊ တသ္မာ သုတ္တနိက္ခေပံ တာဝ ဝိစာရယိဿာမ။ (ဂ) စတ္တာရော ဟိ သုတ္တနိက္ခေပါ အတ္တဇ္ဈာသယော ပရဇ္ဈာသယော ပုစ္ဆာဝသိကော အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကောတိ။ (၄၅၀။ ဘာသာဋီ၊ ပ၊ ၃၁၅။)

➤ ❶ ။ (က) ဣဒါနိ၊ အဗ္ဘန္တရနိဒါန်းကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ" န္တိ အာဒိနာ၊ ယျုံ အစရှိသော။ နယေန၊ နည်းဖြင့်။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ နိက္ခိတ္တဿ၊ ဝေနေယျတို့၏ သန္တာန်၌ ဟောထားတော်မူအပ်ပြီးသော။ သုတ္တဿ၊ သုတ်၏။ (ဝါ) သုတ်ကို။ ဝဏ္ဏနာယ၊ ဖွင့်ခြင်း၏။ (ဝါ) ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာ၏။ ဩကာသော၊ အခွင့်သည်။ အနုပ္ပတ္တော၊ အစဉ်ရောက်လာပြီ။

(ခ) ပန၊ ဆက်ဦးအံ့။ သာ ဧသာ သုတ္တဝဏ္ဏနာ၊ ထိုသုတ်အဖွင့်သည်။ (ဝါ) ကို။ ယသ္မာ၊ အကြင့်ကြောင့်။ သုတ္တနိက္ခေပံ၊ သုတ်ကို ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ဟောထားတော်မူပုံကို။ (ဝါ) ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ဟောထားတော်မူအပ်သော သုတ်ကို။ ဝိစာရေတွာ၊ စိစစ်ပြီး၍ ဝုစ္စမာနာ၊ ဖွင့်ဆိုအပ်သော်။ ပါကဋာ၊ ထင်ရှားသည်။ (အနက်အဓိပ္ပါယ် ပေါ်လွင်သည်) ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ [ထိုသို့ သုတ္တနိက္ခေပကို စိစစ်၍ ဖွင့်ဆိုအပ်သော် သုတ္တသံဝဏ္ဏနာ၏ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။] သုတ္တဝဏ္ဏနာယ၊ သုတ်ကို ဖွင့်ရာ ကာလမှ။ (အပါဒါန်) သုတ္တဝဏ္ဏနာယ၊ သုတ်ကိုဖွင့်ရာ ကာလ၏။ (သမ္ပန်) တာဝ၊ ရှေးဦးစွာ။ သုတ္တနိက္ခေပံ၊ ကို။ (ဝါ) ကို။ ဝိစာရယိဿာမ၊ စိစစ်ကုန်အံ့။

(ဂ) ဟိ၊ ချဲ့ဦးအံ့။ သုတ္တနိက္ခေပါ၊ ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ သုတ်ကို ဟောထားခြင်းတို့သည်။ (ဝါ) ဝေနေယျတို့၏သန္တာန်၌ ဟောထားတော်မူအပ်သော သုတ်တို့သည်။ အတ္တဇ္ဈာသယော၊ အတ္တဇ္ဈာသယ သုတ္တနိက္ခေပရင်း။ ပရဇ္ဈာသယော၊ ပရဇ္ဈာသယသုတ္တနိက္ခေပရင်း။ ပုစ္ဆာဝသိကော၊ ပုစ္ဆာဝသိက သုတ္တနိက္ခေပရင်း။ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော၊ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိက သုတ္တနိက္ခေပရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးမျိုးတို့တည်း။ (ဘာသာဋီ၊ ပ၊ ၃၁၅)

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ သာဓောဂါယူတ္တ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ယခုအခါ၌ မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ စသောနည်းဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောကြားအပ်သော သုတ်ကို ဖွင့်ခြင်းငှာ (ဝါ) ဖွင့်ခြင်း၏အခွင့်သည် အစဉ်ရောက်လာပြီဟု

http://www.dhammadownload.com

ဆိုရ၏။ ပါဠိတော်သုတ်ရင်းကိုသာ ဖွင့်သင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် သုတ္တနိက္ခေပကို စိစစ်နေရပါသနည်း။/သုတ္တနိက္ခေပကို ရှေးဦးစွာ စိစစ်ကုန်အံ့ဟု ဆရာ ဆိုပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(စ) သို့/ **လိနတ္ထုရဏာစေနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ၌ သုတ္တနိက္ခေပံ တာဝ ဝိစာရယိဿာမ-ဖြင့် သုတ္တနိက္ခေပကို ရှေးဦးစွာ စိစစ်ဦးမည်ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ဗြဟ္မဇာလ သုတ်ကို ဖွင့်ဘို့ရန် အခွင့်အခါသည် ရောက်နေပြီ မဟုတ်ပါလော။/ဤနေရာဌာနသည် ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ဖွင့်ဘို့ရန် နေရာဌာနဖြစ်သောကြောင့် ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကိုသာ ဖွင့်သင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် သုတ္တနိက္ခေပကို စိစစ်ရပါသနည်း။ သုတ်ကို ဖွင့်ဘို့ရန် အချိန်အခါ ရောက်နေပါလျက် သုတ္တနိက္ခေပကိုသာ စိစစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို မပြဆိုခဲ့သော် ကာရဏ ဖလဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် သုတ်ကို မဖွင့်မီ ရှေးဦးစွာ သုတ္တနိက္ခေပကို စိစစ်ကုန်အံ့ဟု ဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ သုတ္တနိက္ခေပကို သရုပ်ထုတ်၍ ခွဲပြလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

➤ ❷ ။ [က+စ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ဣဒါနိ "မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျု"န္တိ အာဒိနာ နယေန ဘဂဝတာ နိက္ခိတ္တဿ သုတ္တဿ ဝဏ္ဏနာယ ဩကာသော အနုပ္ပတ္တော။/ နနု သုတ္တမေဝ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗံ။ (၂) အထ ကသ္မာ သုတ္တနိက္ခေပံ တာဝ ဝိစာရယိဿာမာတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု သာ ဧသော သုတ္တဝဏ္ဏနာ သုတ္တနိက္ခေပံ ဝိစာရေတွာ ဝုစ္စမာနာ ပါကဋာ ဟောတိ။(၄) တသ္မာ သုတ္တနိက္ခေပံ တာဝ ဝိစာရယိဿာမာတိ ဝုတ္တံ။

[က–ဝါကျကို၌] (၁) နနု အဗ္ဘုဏ္ဏရနိဒါနသံဝဏ္ဏနံ ကရောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣဒါနိ "မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျု"န္တိ အာဒိနာ နယေန ဘဂဝတာ နိက္ခိတ္တဿ သုတ္တဿ ဝဏ္ဏနာယ ဩကာသော အနုပ္ပတ္တောတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ဣဒါနိ ယထာ နိက္ခိတ္တဿ သုတ္တဿ သံဝဏ္ဏနံ ကရောန္တော၊ တဒါ ဝိကရဏာသာဓကံ သံဝဏ္ဏနောကာသဝိစာရဏံ ကာတုကာမော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဣဒါနိ "မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျု"န္တိ အာဒိနာ နယေန ဘဂဝတာ နိက္ခိတ္တဿ သုတ္တဿ ဝဏ္ဏနာယ ဩကာသော အနုပ္ပတ္တောတိ ဝုတ္တံ။

[ဂ–ဝါကျကို ၌] (၁) နနု သံသဂ္ဂဘေဒေါပိ သမ္ဘဝတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ စတ္တာရော သုတ္တနိက္ခေပါတိ ဝုတ္တံ။ (၃) သံသဂ္ဂဘေဒဿ သဗ္ဗတ္ထ အလဗ္ဘမာနတ္တာ။

(၄) တသ္မာ စတ္တာရော သုတ္တနိက္ခေပါတိ ဝုတ္တာ။

➤ ❸ ။ အရိယတေ အဝဂမိယတေတိ **အတ္ထော**။ (၃) သိခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သုတ္တဒေသနာ၏ အကြောင်းဝတ္ထုသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆)

http://www.dhammadownload.com

သုတ္တဒေသနာဝတ္ထု, ကာရဏ်-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

နိက္ခိပီယတေ ဒေသီယတေတိ **နိက္ခိတ္တံ**။ (၃) ချခြင်းကြိယာ/ဟောခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဟောအပ်သော သုတ္တန်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဒေသိတ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အဝကသန္တိ ပတိဋ္ဌန္တိ ဧတ္ထာတိ **ခြကာဓသော**။ (၃) တည်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တည်ရာအရပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အာဓာရ, ဘုမ္မ-။

ဒဿနံ ကဋ္ဌတီတိ ဖါကဋ္ဌာ။ (၃) ပြုခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏ (၅) ဒေသနာဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝိသုတ, ချာတ-စသော--။

နိက္ခိပနံ ကထနံ နိက္ခေပေါ။ သုတ္တဿ နိက္ခေပေါတိ **သုတ္တနိက္ခေပေါ**။ (၃) သုတ်ကို ဟောကြားခြင်းကြိယာနှင့် အာရုံ-အာရမ္မဏိက/ကမ္မ ကမ္မီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သုတ်ကို ဟောကြားထားခြင်းသည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) သုတ္တဒေသနာ, သုတ္တကထနာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

(တစ်နည်း) နိက္ခိပီယတီတိ နိက္ခေပေါ၊ သုတ္တမေဝ နိက္ခေပေါတိ **သုတ္တနိက္ခေပေါ**။

(၃) ဟောကြားအပ်သော ဝိသေသနဂုဏ်၏ အဟောကြားခံရသော သုတ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏီ/ဝိသေသန-ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဟောကြားထာအပ်သော သုတ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တူပြီ။

(တစ်နည်း) နိက္ခိယတိ သုတ္တမေတေနာတိ နိက္ခေပေါ၊ သုတ္တဿ နိက္ခေပေါတိ **သုတ္တနိက္ခေပေါ**။ (၃) အကျိုးဖြစ်သော သုတ်နှင့် ဟောကြားခြင်းအကြောင်း၏ အကျိုး-အကြောင်း အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။(၅) သုတ်ကို ဟောကြောင်းဖြစ်သော အတ္တဇ္ဈာသယ စသည်သည် ဝစနီယ။ (၆) အတ္တဇ္ဈာသယ, ပရဇ္ဈာသယ--။

➤ ❺ ။ **ဝုစ္စမာနာ**-ကို ဝုစ္စမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တာယ တောယ သုတ္တ-ဝဏ္ဏနာယ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

(ခ) ၌ **ဓာဒ္ဓာနေဒင်** ဖြစ်သင့်သော **ဟိတ်ကား**= ပါကဋ္ဌတ္တာ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်း၏ သမ္ဗန်ကား တာယ တောယ သုတ္တဝဏ္ဏနာယ-ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ သုတ္တဿ ဝဏ္ဏနာယ-ဖြင့် ဝဏ္ဏနာ-၌ ယုပစ္စည်းသည် ကရိုဏ်း, သမ္ပဒါန်, အပါဒါန် စသည်တို့၌ မသက်၊ ဘာဝသာဓနတ္ထ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သံဝဏ္ဏိယတေ သံဝဏ္ဏနာ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိ။

➤ ❼ ။ **စတ္တာရော ဟိ သုတ္တနိက္ခေပါ–ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုရခြင်းအကြောင်း** (သုတ်တို့သည် ရာထောင်မက များလှကုန်သော်လည်း) သံကိလေသဘာဂိယ-စသော သာသနပဋ္ဌာနနည်း (၁၆)ပါး အပြားရှိသည်၏အဖြစ်ကို မလွန်နိုင်သကဲ့သို့ ထို့အတူ အတ္တဇ္ဈာသယ-စသော သုတ္တနိက္ခေပ လေးမျိုးကိုလည်း မလွန်နိုင်ကြကုန်၊ (ဝါ) သုတ္တနိက္ခေ

http://www.dhammadownload.com

လေးမျိုး၌ အကျုံးဝင်ကြရကုန်သောကြောင့် စတ္တာရော ဟိ သုတ္တနိက္ခေပါ-ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုရပါသည်။

❶ ⓪ ။ **နိက္ခိတ္တသေ-၌ စာတ်အဓိပ္ပါယ် ။** ။ (၁) ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိဂီရရသ မည်၏။ (၂) မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ အစရှိသော ပါဠိတော်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ယင်းပါဠိတော်၏ သာတ္ထ, သဗျဉ္ဇန-စသော ဂုဏ်သည်ရင်း, မဟာကရုဏာတော်သည်ရင်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ယင်းပါဠိတော်၏ အဖွင့်ကို သိရခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

✱ ဝိစာရယိသောမ-၌ စာတ်အဓိပ္ပါယ် ။ ။ (၁) ဝိစစ်ဝေဘန်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်ဖြစ်သော အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် ဝိစာရဏာဉာဏ် သတိ ဝီရိယစသည် ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိဂီရရသ မည်၏။ (၂) သုတ္တနိက္ခေပ လေးပါးသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ သောတုဇနတို့အား သုတ္တနိက္ခေပ လေးပါးကို သိစေလိုသော ဆန္ဒသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သုတ္တဝဏ္ဏနာထင်ရှားခြင်းအကျိုး၊ သောတုဇနတို့ သုတ္တနိက္ခေပ လေးပါးကို သိရခြင်းအကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဌ် (ရ၈)

(က) ဝေဓမေတေသု စတူသု နိက္ခေပေသု ဣမဿ သုတ္တဿ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော နိက္ခေပေါ၊

(ခ) အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ ဟိ ဣဒံ ဘဂဝတာ နိက္ခိတ္တံ၊

(ဂ) ကတရာယ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ? ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏေ၊

(ဃ) အာစရိယော ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏံ အဘာသိ၊ အန္တေဝါသိ ဝဏ္ဏံ၊

(င) ဣတိ ဣမံ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ဒေသနာကုသလော ဘဂဝါ "မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေအဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ" တိ ဒေသနံ အာရဘိ၊ (ဋီ၊ ၅၁။ ဘာသာဋီကာ၊ ပ၊ ၁၂၂။)

➤ ❶ ။ (က) ဝေ၊ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။စတူသု၊အတ္တဇ္ဈာသယ, ပရဇ္ဈာသယ, ပုစ္ဆာဝသိက, အဋ္ဌုပ္ပတ္တိက အားဖြင့် လေးပါးကုန်သော။ဧတေသု နိက္ခေပေသု၊ထိုနိက္ခေပတို့တွင်။ဣမဿ သုတ္တဿ၊ဤပြဟ္မဇာလသုတ်ကို။အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော၊အကြောင်းဝတ္ထု၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဟူသော။နိက္ခေပေါ၊နိက္ခေပသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(ခ) ဟိ၊မှန်၏။အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ၊အကြောင်းဝတ္ထု၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်။(ဝါ) ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်းဝတ္ထုကြောင့်။ဣဒံ၊ဤပြဟ္မဇာလသုတ်ကို။ဘဂဝတာ၊သည်။နိက္ခိတ္တံ၊ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ဟောထားတော်မူအပ်ပြီ။

(ဂ) ကတရာယ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ၊အဘယ်အကြောင်းဝတ္ထု၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်။

http://www.dhammadownload.com

(ဝါ) အဘယ်ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်းဝတ္ထုကြောင့်။(ဣဒံ၊ကို။နိက္ခိတ္တံ၊အပ်သနည်း) ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏေ၊ချီးမွမ်းခြင်း, ကဲ့ရဲ့ခြင်းဟူသော အကြောင်းဝတ္ထုကြောင့်။(ဣဒံ၊ဤဗြဟ္မဇာလ သုတ်ကို။နိက္ခိတ္တံ၊ဝေနေယျတို့ သန္တာန်၌ ဟောထားတော်မူအပ်ပြီ။)

(ဃ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။အာစရိယော၊ဆရာသည်။ရတနတ္တယဿ၊ရတနာသုံးပါး၏။အဝဏ္ဏံ၊ အပြစ်ကို။အဘာသိ၊ပြောပြီ။အန္တေဝါသီ၊တပည့်သည်။ဝဏ္ဏံ၊ဂုဏ်ကို။(အဘာသိ၊ဆိုပြီ။)

(င) ဣတိ၊ဤသို့။ဣမံ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏံ၊ဤချီးမွမ်းခြင်း, ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို။အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ၊ကို။ကတွာ၊ ပြု၍။ဒေသနာကုသလော၊ဒေသနာတော်၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသော။ဘဂဝါ၊သည်။မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုန္တိ၊ယံ၊ အစရှိသော။ဒေသနံ၊ဒေသနာကို။အာရဘိ၊ အားထုတ်တော်မူပြီ။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊ ၃၂၂။)

➢ ❷။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် လေးပါးသော နိက္ခေပတို့တွင် ဤ ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို အဋ္ဌုပ္ပတ္တိက နိက္ခေပဖြင့် ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်သည် အဋ္ဌုပ္ပတ္တိက နိက္ခေပ ဖြစ်ပါသနည်း။ အတ္တဇ္ဈာသယ-စသော ကြွင်းနိက္ခေပတို့လည်း ဖြစ်သင့်ကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော။ စုံကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် အဋ္ဌုပ္ပတ္တိက နိက္ခေပကြောင့် ဤဗြဟ္မ ဇာလသုတ္တန်ကို မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူအပ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အဘယ် အဋ္ဌုပ္ပ တ္တိက နိက္ခေပကြောင့် ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်တော်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်ပါ သနည်း။ မထေရ်တစ်ပါး၏ အကြောင်းဝတ္ထုကြောင့် ဟောတော်မူအပ်ပါသလော။ (ဂ)

➢ ❸ ။ | က-ဝါကျကို၍ | (၁) နနု စတ္တာရော သုတ္တနိက္ခေပါ ဟောန္တိ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဣမဿ သုတ္တဿ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော နိက္ခေပေါတိ ဝုတ္တော။

(၃) နနု အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ ဣဒံ ဘဂဝတာ နိက္ခိတ္တံ။

(၄) တသ္မာ ဣမဿ သုတ္တဿ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော နိက္ခေပေါတိ ဝုတ္တော။

| **အန္တေဝါသီ ဝဏ္ဏံ-ကို၍** | (၁) နနု ဘိက္ခုသံဃေနပိ ဝဏ္ဏော ဝုတ္တော။

(၂) အထ ကသ္မာ အန္တေဝါသီ ဝဏ္ဏန္တိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုန္တိ ဣမိဿာ ဒေသနာယ ဗြဟ္မဒတ္တေန ဝုတ္တံ ဝဏ္ဏံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ဒေသိ တတ္တာ။ (၄) တသ္မာ အန္တေဝါသီ ဝဏ္ဏန္တိ ဝုတ္တံ။

➢ ❹ ။ ရတိံ ဇနေတီတိ ရတနံ။/ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ ရတနံ။/ရတိံ တံနောတီတိ ရတနံ။-(၁) မွေ့လျော်ခြင်းကို ဖြစ်စေခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(တစ်နည်း) မွေ့လျော်ခြင်းနှင့် ဖြစ်စေတတ်သော ရတနာတို့နှင့် အကြောင်း-အကျိုး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရတနာဒြပ်သည် ဝစနီယမည် ၏။ (၆) ဝသု, မဏိ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဒေသနာနံ ကုသလော **ဒေသနာကုသလော**။ (၃) ဒေသနာတော်၏ ကျွမ်းကျင်သော

http://www.dhammadownload.com

မြတ်စွာဘုရားနှင့် အာရုံ-အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဒေသနာတော်၌ ကျွမ်းကျင်သော မြတ်စွာဘုရားဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ဒေသနာဆေက, ဒေသနပဂုဏ-စသော --။

➤ ❾ ။ **အဇ္ဈုပ္ပတ္တိယာ**- သမ္ဗန်ကား ဤမဿ သုတ္တဿ ဖြစ်သည်။ (၏/သည် စပ်) နိက္ခိတ္တံ-ကို နိက္ခိတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဤမဿ သုတ္တဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရမည်။ (၏/ကို စပ်) *** ဒေသနာကုသလော**-ကို ဒေသနာကုသလတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် - ဘဂဝတော-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (ဃ) ၌ ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏံ-ဖြင့် အဝဏ္ဏ-အရ ရတနာသုံးပါး၏ အပြစ်ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (အဘိဓေယျတ္ထ)

အာစရိယော အဘာသိ-ဖြင့် ယင်းရတနာသုံးပါး၏ အပြစ်ကို သုပ္ပိယဆရာ ပြောဆို၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) ဝဏ္ဏံ-ဖြင့် ဝဏ္ဏောဝဏ္ဏေ-၌ ဝဏ္ဏ-အရ ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (အဘိဓေယျတ္ထ)

အန္တေဝါသီ အဘာသိ-ဖြင့် ယင်းရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဗြဟ္မဒတ္တတပည့် ပြောဆို၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❶❿ ။ (ခ) **ဝါကျ၊ ဘဂဝတော နိက္ခိတ္တံ–၌ ဓာတ်အရ** ။ ။ (၁) ဒေသနာဉာဏ် ပြ ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ စသော ဗြဟ္မဇာလသုတ် ဒေသနာသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ချီးမွမ်းခြင်း ကဲ့ရဲ့ခြင်းဟူသော အဇ္ဈုပ္ပတ္တိသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ရဟန်းတော်များ နာယူ မှတ်သားရခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၅၁)

(က) တတ္ထ မမန္တိ သာမိဝစနံ၊ (ခ) မမာတိ အတ္ထော၊ (ဂ) ဝါ သဒ္ဒေါ ဝိကပ္ပနတ္ထော၊

(ဃ) ပရေတိ ပဋိဝိရုဒ္ဓါ သတ္တာ၊ (င) တတြာတိ ယေ အဝဏ္ဏံ ဝဒန္တိ၊ တေသု၊ (၄၅၂။)

➤ ❶ ။ (က) တတ္ထ၊ထို မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ အစရှိသော ဒေသနာတော်၌။ မမန္တိ၊မမံ-ဟူသော သဒ္ဒါသည်။သာမိဝစနံ၊သာမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါ တည်း။ (ခ) မမ၊ငါဘုရား၏။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။ (ဂ) ဝါသဒ္ဒေါ၊ဝါသဒ္ဒါသည်။ ဝိကပ္ပနတ္ထော၊ဝိကပ်အနက်ရှိ၏။ (ဃ) ပရေတိ၊ပရေဟူသည်ကား။ပဋိဝိရုဒ္ဓါ၊သာသနာ တော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော။သတ္တာ၊သတ္တဝါတို့သည်။(ဘာသေယျုံ၊ပြောကုန်ရာ ၏။) (င) တတြာတိ၊တတြဟူသည်ကား။ယေ၊အကြင်သတ္တဝါတို့သည်။အဝဏ္ဏံ၊ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အပြစ်ကို။(ဝါ) ချီးမွမ်းခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ကဲ့ရဲ့ကြောင်း စကားကို။

http://www.dhammadownload.com

ဘာသန္တိ၊ပြောကြကုန်၏။တေသုံထို အဝဏ္ဏကို ပြောသော သတ္တဝါတို့၌။

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် မမံပုဒ်သည် ဆဋ္ဌီသဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ပုဒ်တည်းဟု ဖွင့်ဆို၏။ ဤနေရာ၌ ဆဋ္ဌီသဝိဘတ်၏ ဖြစ်နိုင်သမျှသော အဝုတ္တ ကတ္တာ၌ ကမ္မ၌ ကရဏ၌များ ပြန်ဆိုရပါမည်လော။ ဤ၌ မမံပုဒ်ကို အဘယ်အနက် ပြန်ဆိုရပါမည်နည်း။ (အတိဗျာပိတဒေါသတင်) စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **အနုသာစန္တ** ။ ။ ဤသို့ (က+ခ) တို့ဖြင့် မမံ-ဟူသောပုဒ်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်တည်း ဂင်းသည်လည်း သမ္ဗန်အနက်၌ဖြစ်၏ဟု ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ဝါ-သဒ္ဒါသည် သမုစ္စည်း ဥပမာ-စသော အနက်၌ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ စင်စစ်သော်ကား ဝိကပ်အနက်၌ ဖြစ်၏ဟု ပြခြင်းငှာ (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **သာဓောဂဓ္ဓာစာခနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က+ခ) တို့ဖြင့် မမံသဒ္ဒါ၏ ဆဋ္ဌီဝိဘတ် အဆုံးရှိသည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယင်းဆဋ္ဌီဝိဘတ်၏ သာမိအနက်ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ စသည်၌ ဝါသဒ္ဒါသည် သမုစ္စည်း ဥပမာန-စသော အနက်တို့ကို ဟောပါသလော။ ဤ၌ ဝါသဒ္ဒါသည် အဘယ်အနက်ကို ဟောပါသနည်း။ မမံပုဒ်၏ အဖွင့်ကိုသာ ပြ၍ ဝါသဒ္ဒါ ဖြစ်သင့်သော အနက်ကို မဖွင့်ပြသော် ဆရာအား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား- ဤ မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ စသော ပါဠိ၌ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝိကပ်အနက်ကို ဟော၏ ဟု ငါပြဆိုရကား သင်တင်သော အဗျာပတဒေါသ ငါ့အားမရောက်ဟူလို။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ဝါသဒ္ဒါသည် ဝိကပ်အနက်၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြတော်မူ၏။ ပရသဒ္ဒါသည် ပစ္စနီက, ဥတ္တမ, အည, ပဋ္ဌာဘာဂ အနက်တို့တွင် အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း၊ ယင်း၏ အဘိဓေယျတ္ထ သရူပတ္ထကား အဘယ်ပါနည်း၊

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ပရသဒ္ဒါသည် ပစ္စနီကအနက်၌ဖြစ်သည်၊ ယင်းပစ္စနီကအနက်၌ဖြစ်သော ပရသဒ္ဒါ၏ အဘိဓေယျတ္ထ သရူပတ္ထကား သတ္တဝါတို့တည်း ဟု ပြဆို၏။ တတြ၌ တ-သဒ္ဒါဖြင့် အဘယ်ကို စွဲအပ် သုံးသပ်အပ်ပါသနည်း၊ အနုဘူတ ဝိသယဖြစ်၍ ဘာသနကြိယာကို စွဲအပ် သုံးသပ်အပ်ပါသလော၊ တြပစ္စည်းသည် (ဝါ) တြဝိဘတ်သည် အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း၊ ဓာဝုစ်အနက်၌ ဖြစ်လေသလော။

➤ ❸ ။ (က) ၌ သာမိဝစန်-ဖြင့် မမံဟူသော ပုဒ်သည် ဆဋ္ဌီဝိဘတျန္တပုဒ်တည်း၊ ဒုတိယာ ဝိဘတျန္တ ပုဒ်မဟုတ်ဟု သိစေပါသည်။ (ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာ)

(တနည်း) သာမိဝစန်-ဖြင့် မမံဟူသောပုဒ်သည် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်နှင့်တကွ အမှသဒ္ဒါ၏ ကာရိယဖြစ်သော ပုဒ်တည်း၊ ဒုတိယာဝိဘတ်နှင့်တကွ အမှသဒ္ဒါ၏ ကာရိယဖြစ်သော ပုဒ်မဟုတ်ဟု သိစေပါသည်။ (ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာ)

(ခ) ဖြင့် မမံ-၌ သဝိဘတ်သည် အဝုတ္တ ကတ္တာ၌ ကမ္မ၌ ကရဏ၌များ၌ မသက်၊

http://www.dhammadownload.com

သမ္ဗန္ဓတ္ထ၌ သက်ထားသည်ကို သိစေပါသည်။ (ဝိဘတျတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် ဝါသဒ္ဒါသည် သမုစ္စည်း ဥပမာ-စသော အနက်များကို မဟော၊ ဝိကပ္ပနတ္ထ -အထူးကြံဆခြင်းအနက်ကို ဟောကြားသည်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် မလာသော ဓမ္မဿ ဝါ သံဃဿဝါ-ဟူသော ပုဒ်များကို သိမ်းကြုံးဆည်းယူအပ်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဤ၌ သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် ရတနာသုံး၏ အဝဏ္ဏကို ပြောဆို၏ဟု ဆိုပါသော်လည်း ရတနာသုံးပါးလုံး၏ အဝဏ္ဏကို ပြောဆိုနိုင်သည်မဟုတ်၊ ဘုရားရှင်၏ အဝဏ္ဏကို ပြောဆိုခိုက် ဓမ္မသံဃာ၏ အဝဏ္ဏကို မပြောဆိုနိုင်ပါသေး စသည်ဖြင့် ပေါ်ထွက်လာနိုင်သော အဓိပ္ပါယ်တစ်ချက်တည်းကို ဝိကပ်အနက်ရှိသော ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ပြနေသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ ပဋိဝိရုဒ္ဓါ-ဖြင့် ပရေ-၌ ပရသဒ္ဒါသည် အညႉ, အဓိက, ပစ္ဆာဘာဂ-စသော အနက်တို့ကို မဟော၊ ပစ္စနီကအနက်ဟောဟု သိစေပါသည်။ (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ)

သတ္တာ-ဖြင့် ပရသဒ္ဒါသည် ပစ္စနီကအနက်ကိုဟောရကား ယင်း ပရ-အရ သာသနာတော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူသတ္တဝါတို့ကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပရေ-၌ ဧ-သည် ပဌမာ ယောဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) သိစေ။

(င) ၌ ယေ အဝဏ္ဏံ ဝဒန္တိ-ဖြင့် တတြ-၌ တ-သဒ္ဒါသည် အဝဏ္ဏဘာသနကြိယာ အထူးရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို စွဲ၏ဟု သိစေပါသည်။ (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ)

တေသု-ဖြင့် တတြ-၌ တြပစ္စည်းသည် သတ္တမီ ဗဟုဝုစ်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဝိဘတျတ္ထ)

၁၀ ။ **ယေ အဝဏ္ဏံ ဝဒန္တိ–၌ ဝဇ္ဇာတ်အရ** ။ ။ ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆိုနေသော သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် ဒေါသ ဣဿာ စသည်ပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကောဓဒွေသယိဘာဝ, ရုဒ္ဓရသ မည်၏။ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့များနှင့် ရတနာသုံးပါးသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ လာဘ်ပူဇော် သက္ကာရ ဆုတ်ယုတ်မှာစိုးမှု စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ ရတနာသုံးပါးအား ပြုစူအမျက်ထွက်ခြင်းကြောင့် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သန္တာန်၌ အကုသိုလ်များ တိုးပွားနေခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ။

ဓါကျ (၇၂)

(က-၁) "န အာယာတော"တိ အာဒိဟိ ကိဥ္စာပိ တေသံ ဘိက္ခူနံ အာယာတောယေဝ နတ္ထိ၊ (က-၂) အထခေါ အာယတိံ ကုလပုတ္တာနံ ဤဒိသေသုပိ ဌာနေသု အကုသလုပ္ပတ္တိံ ပဋိသေဓေန္တော ဓမ္မနေတ္တိံ ဌပေတိ၊ (ခ) တတ္ထ အာဟနတီ စိတ္တန္တိ အာယာတော၊

(ဂ) ကောပဿေတံ အဓိဝစနံ၊

(ဃ) အပ္ပတီတာ ဟောန္တိ တေန အတုဋ္ဌာ အသောမနဿိကာတိ အပ္ပစ္စယော၊

(င) ဒေါမနဿဿေတံ အဓိဝစနံ၊ (ဋ္ဌ၊၅၂။ ဘာသာဋီ၊ပ၊၁၇၂၅။)

http://www.dhammadownload.com

➤ ❶ ။ (က) န အာယာတော တိ အာဒီဟိ၊န အာယာတော အစရှိသော စကားတို့ဖြင့်။တေသံ ဘိက္ခူနံ၊ထိုရဟန်းတို့၏။အာယာတောယေဝ၊အာယာတသည်ပင်။(ရန်ညိုးဖွဲ့တတ်သော ဒေါသသည်ပင်) ကိဉ္စာပိ နတ္ထိ၊အကယ်၍ကား မရှိပါပေ။ ✱ အထခေါ၊ထိုသို့ပင် အာယာတ မရှိပါသော်လည်း။အာယတိ၊နောင်အခါ၌။ကုလပုတ္တာနံ၊အမျိုးကောင်းသားတို့၏။ဤဒိသေသု၊ဤကဲ့သို့ရှုအပ်ကုန်သော။(ဤသို့ ရတနာသုံးပါးနှင့် စပ်ကုန်သော) ဌာနေသုပိ၊အရာတို့၌သော်မှလည်း။အကုသလုပ္ပတ္တိ၊အကုသိုလ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို။ပဋိသေဓေန္တော၊တားမြစ်တော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ဓမ္မနေတ္တိ၊တရားတည်းဟူသော နည်းဥပဒေသကို။(ဝါ) သဒ္ဓမ္မသို့ ဆောင်တတ်သော တရားကို။ဌပေတိ၊ထားတော်မူ၏။

(ခ) တတ္ထ၊ထို န အာယာတော အစရှိသော စကားရပ်၌။(ဝစနတ္တော၊ဝစနတ္ထကို။ ဓဝံ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။) ယော သဘာဝေါ၊အကြင်သဘောတရားသည်။စိတ္တံ၊စိတ်ကို။အာဟနတိ၊ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ စိတ်ကို ညှဉ်းဆဲတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။] (သော သဘာဝေါ၊ထိုသဘောတရားသည်။) အာယာတော၊အာယာတမည်၏။ (ဂ) ဓတံ၊ဤ အာယာတောဟူသော သဒ္ဒါသည်။ကောပဿ၊စိတ်ဆိုးတတ်သော ဒေါသ၏။အဓိဝစနံ၊အထက်၌ဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း။(ဝါ) စပ်သော သဒ္ဒါတည်း။ (ဝါ) အမည်တည်း။ (ဃ) တေန၊ထိုသဘောတရားဖြင့်။(တံ သမင်္ဂီပုဂ္ဂလာ၊ထိုသဘောတရားနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။) အပ္ပတီတာ၊ပီတိသုခတို့ ရှေးရှုမရောက်အပ်ကုန်သည်။အတုဋ္ဌာ၊ပီတိဖြင့် မနှစ်သက်အပ်ကုန်သည်။အသောမနဿိတာ၊သောမနဿဖြင့် လွန်စွာဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်း မရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ [ထိုသို့ ပီတိသုခတို့သည် ရှေးရှုမရောက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။](သော သဘာဝေါ၊ထိုသဘောတရားသည်။) အပ္ပစ္စယော၊အပ္ပစ္စယ မည်၏။

(င) ဓတံ၊ဤ အပ္ပစ္စယောဟူသော သဒ္ဒါသည်။ဒေါမနဿဿ၊ဒေါမနဿ၏။အဓိဝစနံ၊တည်း။(ဝါ) တည်း။

➤ ❷ ။ (က) သို့/ **လိနုန္တရစေခနော** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် န အာယာတော အစရှိသော ပါဠိတော်ကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုစဉ်အခါက ဘုရားရှင် ဟောကြားသည့် တရားကို နာကြားနေကြသည့် ရဟန်းငါးရာတို့အား အမျက်ဒေါသ လုံးဝ မရှိတော့သည်သာ မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ မရှိပါဘဲလျက် န အာယာတော-စသော ပါဠိတော်များကို အဘယ့်ကြောင့် ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူပါသနည်း။ ဟောကြားတော်မူခြင်း၏ အကြောင်းကို မပြဆိုသော် ဝိရောဓိဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏။ (က) မိန့်

(က) သို့/ **ဆနုသနေ့** ။ ။ ဤသို့ (ရှေ့) ဝါကျဖြင့် တတြ၌ တသဒ္ဒါဖြင့် အဝဏ္ဏဘာသနကြိယာဖြင့် အထူးပြုအပ်သော ဆန့်ကျင်ဘက်သတ္တဝါဒြဗ်အနက်ကို စွဲအပ် သုံးသပ်အပ်သည်၏အဖြစ်နှင့် တြ-ဝိဘတ် (ဝါ) တြပစ္စည်း၏ ဗဟုဝုစ်အနက်၌ ဖြစ်ခြင်းကို

http://www.dhammadownload.com

ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ န အာဃာတော အစရှိသော ပုဒ်တို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ဓမ္မနေတ္တိကို ထားတော်မူခြင်း၌ အကြောင်းကို ပြခြင်းငှာ (က) မိန့်။

(က-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-၁) ဖြင့် ထိုရဟန်းတော်တို့အား အာဃာတသည်ပင် မရှိဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုသို့ဆိုသော ပါဠိတော်၌ တတြ တုမှေဟိ န အာဃာတော န အပ္ပစ္စယော စသည်ကို မဟောသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (က-၂) မိန့်။

(ခ) **သို့/ အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် န အာဃာတော စသည်ဖြင့် အာဃာတပုဒ်ကို သမုဒါယတ္ထအားဖြင့် ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အဝယဝတ္ထအားဖြင့် ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(ဂ) **သို့/ အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် အဝယဝဘေဒအားဖြင့် အာဃာတသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ပရိယာယ်အားဖြင့် ပြလိုရကား (ဂ) မိန့်။

(တနည်း) ဤသို့ (ခ) ဖြင့် အာဃာတသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဒေါမနဿ-စသော တရားတို့သည်လည်း စိတ်ကိုညှဉ်းဆဲ နှိပ်စက်တတ်ရကား ဒေါမနဿ စသော တရားတို့သည်လည်း အာဃာတ မည်သလောဟု ယုံမှားပသင်္ဂ ဖြစ်ဘွယ်ရှိ၍ ၎င်းယုံမှားပသင်္ဂဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းငှာ အဘိဓေယျတ္ထ သရူပတ္ထကို ပြလိုရကား (ဂ)ဝါကျကို မိန့်။

(ဂ) **သို့/** ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် အာဃာတပုဒ်ကို အာဟနတီတိ အာဃာတော ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ယင်းအာဃာတပုဒ်အရ ဒေါမနဿ-စသော တရားများကို ကောက်ယူရပါမည်လော။/အာဃာတ-အရ/စိတ်ကို ပျက်စီးအောင် ဖျက်ဆီးတတ်သော အနိဋ္ဌာရုံ-စသော တရားဟူသမျှကို ကောက်ယူရပါမည်လော။ အဘယ်အရာကို အာဃာတ-အရ ကောက်ယူရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [က-ဝါကျကို၌] (၁) နနု တေသံ ဘိက္ခူနံ အာဃာတောယေဝ နတ္ထိ။

(၂) အထ ကသ္မာ "န အာဃာတော"တိ အာဒီဟိ ဓမ္မနေတ္တိံ ဌပေတိ။

(၃) နနု အာယတိံ ကုလပုတ္တာနံ ဤဒိသေသုပိ ဌာနေသု အကုသလုပ္ပတ္တိံ ပဋိသေဓေတိ။ (၄) တသ္မာ "န အာဃာတော"တိ အာဒီဟိ ဓမ္မနေတ္တိံ ဌပေတိ။

*** ကိဉ္စာပိ သဒ္ဒါ ထားခြင်းအကြောင်း** ။ မဏ္ဍလမာဠ၌ စည်းဝေးနေထိုင်ကြကုန်သော ရဟန်းတို့သည် ဂုဏမဟတ္တ ဖြစ်၍ အာဃာတ မရှိပါဘဲလျက် န အာဃာတော စသည်ကို ဟောကြားတော်မူရာ၌ ယင်း အာဃာတော-စသော သဒ္ဒါကို မနှစ်သက်သောကြောင့် ကိဉ္စာပိ-သဒ္ဒါကို ထားရပါသည်။

[ဂ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု ဒေါမနဿာဒယောစ စိတ္တံ အာဟနန္တိ။

(၂) အထ ကသ္မာ ကောပဿေဝတံ အဓိဝစနန္တိ ဝုတ္တံ။ (၃) ကောပေယေဝ အယံ

http://www.dhammadownload.com

အာဃာတသဒ္ဒေါ နိရုဠှော။ (၄) တသ္မာ ကောပဿေတံ အဓိဝစနန္တိ ဝုတ္တံ။ (ဋီ-၂၂၁)

➤ ❹ ။ အာဟနတိ စိတ္တန္တိ **အာဃာတော**။ (၃) စိတ်ကို ပြင်းစွာနှိပ်စက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏၊ (၅) ဒေါသ စေတသိက်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ကောပေါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

နယတီတိ နေတ္တိ။ ဓမ္မောယေဝ နေတ္တိ **ဓမ္မနေတ္တိ**။ (၃) ဓမ္မ၏ အဖြစ်ဟူသော အဝဓာရဏ ဘောဂုဏ်နှင့် ဆောင်တတ်သော သဘောတို့၏ ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) သဒ္ဓမ္မကို ဆောင်တတ်သော ပရိယတ္တိဓမ္မသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဓမ္မပ္ပဒေသ, ဓမ္မနီတိ-စသော--။

ကုပ္ပတီတိ **ကောပေါ**။ (၃) အမျက်ထွက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အမျက်ထွက်တတ်သော ဒေါသသည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ကောဓ, အာဃာတ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သုန္ဒရံ မနော ယဿာတိ သုမနော။ သုမနဿ ဘာဝေါ **သောမနဿံ**။ သဉ္ဇာတံ သောမနဿံ ယေသံ အတ္ထီတိ **သောမနဿိကာ**။ (၃) လွန်စွာဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(၅) သောမနဿဖြင့် လွန်စွာဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တုဋ္ဌာ, အာနန္ဒိနော-စသော--။

* ပတီယန္တေတိ ပတီတာ။ န ပတီတာ **အပ္ပတီတာ**။

➤ ❺ ။ (က) ၌ နတ္ထိ-ကို **နတ္ထိတာယ**-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- အာဃာတဿယေဝ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) * **ပဋိသေဓေန္တော**-ကို ပဋိသေဓေန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ် ပြင်လျှင်- ဘဂဝတော-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

(ဂ) ၌ **အဓိဝစနံ**-ကို အဓိဝစနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-ဧတဿ အာဃာတသဒ္ဒဿ ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (စ) ၌ အာဟနတိ-ဖြင့်အာဃာတော-၌ ဏပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒုပစ္စယတ္ထ) အာပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်ကို ယာတပြု၍ ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) အာဟနတိ စိတ္တန္တိ အာဃာတော-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) စိတ္တံ-ဖြင့် ပြင်းစွာနှိပ်စက်၏(အာဟနတိ) ဟူသည် စိတ်ကို နှိပ်စက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။.

(ဂ) ဖြင့် အာဃာတ-အရ ဧကာပ (ဒေါသ) ကို ယူရမည်ဟု သိစေသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) (တနည်း) အာဃာတသဒ္ဒါသည် ကောပ-၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဃ) ၌ အပ္ပတီတာ ဟောန္တိ တေန-ဖြင့် အပ္ပစ္စယော-၌ ပစ္စယသဒ္ဒါကို ပတိ အယတိ

http://www.dhammadownload.com

မောဒေတိ ဧတေနာတိ ပစ္စယော-ဟု ကရဏသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၌ မသက်၊ ကရဏသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) န ပစ္စယော အပ္ပစ္စယော-ဟု မိဿကတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။ (နိဿယ)

(တနည်း) (ယ) ၌ အပ္ပတီတာ ဟောန္တိ တေန-ဖြင့် အပ္ပစ္စယော-၌ ပစ္စယသဒ္ဒါကို ပစ္စေတိ ဧတေနာတိ ပစ္စယော-ဟု ကရဏသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၌ မသက်၊ ကရဏသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) န ပစ္စယော အပ္ပစ္စယော-ဟု မိဿကတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။ (ဋီကာသစ်)

အတုဋ္ဌာ အသောမနဿိကာ-ဖြင့် အပ္ပတီတ-သဒ္ဒါသည် အတုဋ္ဌ, အသောမနဿိက-သဒ္ဒါတို့၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

(တနည်း) အပ္ပတီတ-သဒ္ဒါသည် မနှစ်သက်ခြင်း-အတုဋ္ဌ၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းတို့၏ မရှိခြင်း-အသောမနဿိက အနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(ဧ) ဖြင့် အပ္ပစ္စယ-အရ ဒေါမနဿ ဝေဒနာကို ယူရမည်ဟု သိစေသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) (ဝါ) အပ္ပစ္စယသဒ္ဒါသည် ဒေါမနဿ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

➤ ❶ ။ **ဓမ္မစေန္တီ-၌** ။ ။ ဆယ်ပါးသော ဓမ္မတို့တွင် ပရိယတ္တိဓမ္မ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ❶❶ ။ **အာယာတော/ကောပ-အရ** ။ ။ ဒေါသ, ဒေါသသမ္ပယုတ္တဓမ္မတို့ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ကောဓဋ္ဌာယီဘာဝ, ရုဒ္ဒရသ မည်၏။ (၂) ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူဖြစ် သည်ရင်း, ထိုထိုအနိဋ္ဌာရုံသည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူ၏ ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်သည်ရင်း, အနိဋ္ဌာကာရသည်ရင်း, အယောနိသောမနသိကာရသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပဋမဈာန်စသည်တို့၏ အန္တရာယ်ဖြစ်ခြင်း, အနိဋ္ဌဖလသည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **ဓမ္မစေန္တီ-၌ အာဝါလင်္ကာရ** ။ ။ န အာယာတော-စသော ဒေသနာတော်ကို ဟောကြားတော်မူသည့် ဘုရားရှင်သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ န အာယာတော န အပ္ပစ္စယော န စေတသော အနဘိရဒ္ဓိ ကရဏီယာ-ဟူသော ဒေသနာတော်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ နောင်အခါမျိုးတို့၌ အကုသိုလ်မဖြစ်စေလိုခြင်းဟူသော ဘုရားရှင်၏ ရည်ရွယ်ချက် အကြောင်းတရားသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ဤဒေသနာတော်အတိုင်း ကျင့်ကြံကျိုးကုတ်၍ ကုသိုလ်တရားပွားများ၍ ဈာန်မဂ်ဖိုလ်တိုင်အောင် ရရှိခြင်း-စသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(က) ဠစပတိ-ဋ္ဌ ဠပဓာတ်အရ ။ ။ (၁) ဒေသနာဉာဏ် သမ္မာဝါယာမ ပြဓာန်းသော မဟာကြိယာ စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် (ဝါ) ၎င်း၌ သမ္မာဝါယာမသည် ဥဿာဟဠာယီဘာဝ + ဓမ္မ ဝီရိယ မည်၏။ (၂) ဓမ္မနေတ္တိသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပါရမီဉာဏ် ဝိပဿနာဉာဏ်, မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်, ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်, မဟာ - ကရုဏာ, ကုလပုတ္တ-ဟုဆိုအပ်သော ဒုက္ခိတသတ္တဝါပညတ်, နောင်အခါ အမျိုးသားတို့အား ဤသို့သဘောရှိသော ရတနာသုံးပါးတို့နှင့်စပ်သော အရာတို့၌သော်လည်း အကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်တော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော သမ္မာဆန္ဒတို့သည် ဥဋ္ဌိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဓမ္မနေတ္တိကို ထားတော်မူခြင်းကြောင့် နောင်အခါ အမျိုးကောင်းသားတို့အား ဤသို့သဘောရှိသော ရတနာသုံးပါးနှင့်စပ်သော အရာတို့၌သော်လည်း ဒေါသ ဒေါမနဿ-စသော အကုသိုလ်တရားတို့ မဖြစ်ပွားခြင်း ကုသိုလ်တရားတို့သာ ဖြစ်ပွားခြင်း, ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ကိုရခြင်း သုဂတိသို့ လားရခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါကျ (ရ၃)

(က) နေဝ အတ္တနော, န ပရေသံ ဟိတံ အဘိရာဓယတီတိ အနဘိရဒ္ဓိ၊

(ခ) ကောပဿေတံ အဓိဝစနံ၊ (ဂ) ဝေမေတ္တ ဒွိဟိ ပဒေဟိ သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊ ဧကေန ဝေဒနာ ကၡန္ဓောတိ ဒွေ ခန္ဓာ ဝုတ္တာ၊

(ဃ) တေသံ ဝသေန သေသာနမ္ပိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ ကာရဏံ ပဋိက္ခိတ္တမေဝ၊ (၄၊၅၂။)

➤ ❶ ။ (က) ယာ ဓမ္မဇာတိ၊အကြင်သဘောတရားသည်။အတ္တနော၊မိမိ၏။ဟိတံ၊ စီးပွားကို။နေဝ အဘိရာဓယတိ၊မပြီးစေနိုင်။ပရေသံ၊သူတစ်ပါးတို့၏။ဟိတံ၊ကို။ န အဘိရာဓယတိ၊မပြီးစေနိုင်။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ မိမိ သူတစ်ပါး နှစ်ဦးသား၏ စီးပွားကို မပြီးစေနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။] သာ ဓမ္မဇာတိ၊ထိုသဘောတရားသည်။အနဘိရဒ္ဓိ၊အနဘိရဒ္ဓိ မည်၏။ (ခ) ဧတံ၊ဤ အနဘိရဒ္ဓိဟူသော သဒ္ဒါသည်။ကောပဿ၊စိတ်ဆိုးတတ်သော ဒေါသ၏။အဓိဝစနံ၊အထက်၌ဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း။(ဝါ) စပ်သော သဒ္ဒါတည်း။ (ဝါ) အမည်တည်း။ (ဂ) ဧဝံ၊ဤသို့။ဧတ္ထ၊ဤသုံးပုဒ်တို့တွင်။ဒွိဟိ၊နှစ်ပါးကုန်သော။ပဒေဟိ၊အာဃာတော အနဘိရဒ္ဓိဟူသော ပုဒ်တို့ဖြင့်။သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို။ဝုတ္တော၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဧကေန၊အပ္ပစ္စယောဟူသော တစ်ပါးသော ပုဒ်ဖြင့်။ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ကို။ဝုတ္တော၊ပြီ။ဣတိ၊ ဤသို့။ဒွေ၊နှစ်ပါးကုန်သော။ခန္ဓာ၊ခန္ဓာတို့ကို။ဝုတ္တာ၊တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

(ဃ) တေသံ၊ထိုခန္ဓာတို့၏။ဝသေန၊အစွမ်းဖြင့်။(ဝါ) စပ်သဖြင့်။သေသာနံ၊ကြွင်းကုန်သော။သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံပိ၊သညာက္ခန္ဓာ ဝိညာဏက္ခန္ဓာဟူသော သမ္ပယုတ်တရားတို့ကိုလည်း။ (တစ်နည်း) သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံပိ၊သညာက္ခန္ဓာ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ, ကြွင်းသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာ တစ်စိတ်ဟူသော သမ္ပယုတ်တရားတို့ကိုလည်း။ကာရဏံ၊ပြုခြင်းကို။ပဋိက္ခိတ္တမေဝ၊ပယ်မြစ်

http://www.dhammadownload.com

တော်မူအပ်ပြီးသည်သာ။ (ဘာသာ့ဋီကာ၊ပ၊၃၂၈။)

➤ ❷ ။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အနဘိရဒ္ဓိကို အဘိရာဓယတီတိ အဘိရဒ္ဓိ၊ န အဘိရဒ္ဓိ အနဘိရဒ္ဓိ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ထိုအနဘိရဒ္ဓိ အရ အဘယ်ကို ကောက်ယူရပါမည်နည်း။ ရှေး အပ္ပစ္စယပုဒ်နည်းတူ ဒေါမနဿကို ကောက်ယူရပါမည်လော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် အာဃာတ အနဘိရဒ္ဓိ နှစ်ပုဒ်တို့ဖြင့် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ အပ္ပစ္စယပုဒ်ဖြင့် ဝေဒနာက္ခန္ဓာတို့ကို ယူရမည်ဟု ဖွင့်ဆို၏။ ထိုသို့ဆိုသော် ကြွင်းခန္ဓာတို့ကို မယူရသောကြောင့် ထိုရဟန်းတို့၌ ကြွင်းသော ဒေါသသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည် ဖြစ်ခွင့်ရှိကြကုန်၏ဟု ခွင့်ပြုရာ ရောက်သည်မဟုတ်ပါလော။ အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

❸ ။ [ဃ-ဝါကျေကို့ရွ] (၁) နနု တီဟိ ပဒေဟိ သင်္ခါရက္ခန္ဓဝေဒနာက္ခန္ဓာဝ ဝုတ္တာ။ (၂) အထ ကသ္မာ တေသံ ဝသေန သေသာနမ္ပိ သမ္ပယုတ္တမ္မောန် ကာရဏံ ပဋိက္ခိတ္တမေဝါတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ယထာရဟံ ဧကုပ္ပါဒနိရောဓာရမ္မဏဝတ္ထုသဘာဝတော။ (၄) တသ္မာ တေသံ ဝသေန သေသာနမ္ပိ သမ္ပယုတ္တမ္မောန် ကာရဏံ ပဋိက္ခိတ္တမေဝါတိ ဝုတ္တံ။

[ဂ+ဃ-ဝါကျေတို့ကို့ရွ] (၁) နနု ဒွိဟိ ပဒေဟိ သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊ ဧကေန ဝေဒနာက္ခန္ဓောတိ ဒွေ ခန္ဓာ ဝုတ္တာ။ (၂) အထ ကသ္မာ တေသံ ဝသေန သေသာနမ္ပိ သမ္ပယုတ္တမ္မောန် ကာရဏံ ပဋိက္ခိတ္တမေဝါတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ယထာရဟံ ဧကုပ္ပါဒ နိရောဓာရမ္မဏ ဝတ္ထုသဘာဝတော။ (၄) တသ္မာ တေသံ ဝသေန သေသာနမ္ပိ သမ္ပယုတ္တမ္မောန် ကာရဏံ ပဋိက္ခိတ္တမေဝါတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ ဟိနောတိ ဝဍ္ဎတီတိ **ဟိတံ**။ (၃) တိုးပွားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) တိုးပွားသော အရာဝတ္ထုသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝဍ္ဍ, ဝုဍ္ဎ, အာယ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သုန္ဒရံ ကရီယတေတိ **သင်္ခါရော**။ (၃) ပြုခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပြုအပ်သော သင်္ခါရဓမ္မသည် ဝစနီယ။ (၆) ကိစ္စ, ကရဏီယ-စသော--။

ခံ သင်္ခါတံ အဝယဝံ ဓာရေတီတိ **ခန္ဓာ**။ (၃) ဆောင်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အပေါင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကာယ, သမူဟ, သမုဒါယ။

ဝေဒယတီတိ **ဝေဒနာ**။ (၃) ခံစားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဝေဒနာ စေတသိက်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝေဒယိတ, အနုဘဝန-စသော--။

➤ ❺ ။ ပဋိက္ခိတ္တံ-ကို ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ကာရဏာသ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်) * (ဂ) ၌ ဝုတ္တာ-ကို ဝုတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဒွိန္နံ ခန္ဓာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့ကို စပ်)

http://www.dhammadownload.com

➤ ❻ ။ (က) ၌ အဘိရာဓယေတိ-ဖြင့် (န+အဘိရဒ္ဓိ) အဘိရဒ္ဓိသဒ္ဒါ၏ ရာဓဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) တိ-ပစ္စည်းသည် ကမ္မသာဓနေ၌ မသက်၊ ဟေတုကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အဘိရဒ္ဓိပုဒ်ကို အဘိရာဓယေတီတိ အဘိရဒ္ဓိ-ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓနေ ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေသည်။

နေဝ အတ္တနော န ပရေသံ ဟိတံ-ဖြင့် မပြီးစေတတ် (အနဘိရဒ္ဓိ) ဟူသည် မိမိအကျိုးစီးပွား, သူတစ်ပါးအကျိုးစီးပွားကို မပြီးစေတတ်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) အနဘိရဒ္ဓိ-၌ အနသဒ္ဒါ၏ န-နိပါတ်၏ ကာရိယအဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂပဒ) အနဘိရဒ္ဓိပုဒ်ကို န အဘိရဒ္ဓိ အနဘိရဒ္ဓိ-ဟု မိဿကတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ ကောပသေတံ အဓိဝစနံ-ဖြင့် အနဘိရဒ္ဓိ-အရ ကောပ (ဒေါသ) ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။(သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) (ဝါ) အနဘိရဒ္ဓိ-သဒ္ဒါသည် ကောပ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

➤ ❶ ❶ ။ **ခွေစန္တာ ဝုဋ္ဌာ–၌ ဝစဓာတ်အရ** ။ ။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) ခန္ဓာနှစ်ပါးသည်ရင်း၊ ကြွင်းသော သမ္ပယုတ်ခန္ဓာတို့သည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) မဟာကရုဏာတော်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သောတုဇနတို့၏ သန္တာန်၌ န အာယာတ-စသော ပုဒ်တို့၏ အရကောက်ကို သိနားလည်ရခြင်း အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၇၆)

(က) ဝံ ပဌမေန နယေန မနောပဒေါသံ နိဝါရေတွာ ဒုတိယေန နယေန တတ္ထ အာဒီနဝံ ဒဿေန္တော အာဟ "တဇြ စေ (ဝ) အန္တရာယော" တိ၊

(ခ) တတ္ထ တဇြ စေ တုမှေ အဿထာတိ တေသု အဝဏ္ဏဘာသကေသု၊

(ဂ) တသ္မိံ ဝါ အဝဏ္ဏေ တုမှေ ဘဝေယျာထ စေး (ဃ) ယဒိ ဘဝေယျာထာတိ အတ္ထော၊

(င) ကုပိတာ ကောပေန, အနတ္တမနာ ဒေါမနဿေန၊

(စ) တုမှံ ယေဝဿ စေတန အန္တရာယောတိ တုမှာကံယေဝ တေန ကောပေန တာယစ အနတ္တမနတာယ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ အန္တရာယော ဘဝေယျ။ (၄၁၅၂။ ဘာသာဋီ၊ပ၊၃၂၉။)

*** သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်များအနက်** ။ ။ တဇြ၊ထိုကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆိုတတ်သော သူတို့၌။(တနည်း) တဇြ၊ထိုကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့စကားကို ပြောဆိုခြင်းကြောင့်။ (ဝါ) ထိုကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့စကားကို။ဘာသိတေ၊ပြောဆိုအပ်သည်ရှိသော်။တုမှေ၊သင်တို့သည်။ကုပိတာဝါ၊ဒေါသဖြင့် အမျက်ထွက်ကုန်သည်ရင်း၊အနတ္တမနာဝါ၊ဒေါမနဿဖြင့် နှလုံးမသာယာကုန်သည်

http://www.dhammadownload.com

ၸင်း။စေ အသဿထ၊အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်ငြားအံ့။ဧဝံ သန္တေသု၊ဤသို့ ဖြစ်ကုန်သည်ရှိသော်။ တုမှံ့ယေဝ၊သင်တို့အားသာလျှင်။(အဿဉ္စပ်) သင်တို့၏သာလျှင်။(တေနဉ္စပ်) တေန၊ထို သို့ အမျက်ထွက်ခြင်း နှလုံးမသာယာခြင်းကြောင့်။အန္တရာယော၊ပဌမဈာန်စသည်ကို ရခြင်း ၏ အန္တရာယ်သည်။အဿ၊ဖြစ်ရာပါ၏။

➢ ❶ ။ (က) ဧဝံ၊ဤသို့လျှင်။ပဌမေန၊ရှေးဦးစွာသော။နယေန၊နည်းဖြင့်။မနောပဒေါသံ၊စိတ်ကို အပြားအားဖြင့် ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒေါသ ဒေါမနဿကို။နိဝါရေတွာ၊ တားမြစ်တော်မူပြီး၍။ဒုတိယေန၊ဒုတိယဖြစ်သော။နယေန၊နည်းဖြင့်။တတ္ထ၊ထိုမနော ပဒေါသ၌။အာဒီနဝံ၊အပြစ်ကို။ဒဿေန္တော၊ပြတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။တတြ (ပ) အန္တရာယောတိ၊ယော-ဟူ၍။အာဟ၊ဟောတော်မူပြီ။

(ခ) [တတ္ထ အဓိပ္ပါယ် ဆရာနည်းကျ] ဒဿနကြိယာယ၊ဒဿေန္တော၌ပါသော ဒဿန ကြိယာ၏။ကရဏဘူတော၊ကရိုဏ်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ဖြူဓာတုယာ၊အာဟ-၌ ဖြူဓာတ်၏။ ကမ္မဘူတော၊ကံဖြစ်၍ဖြစ်သော။

(ဂ) တတ္ထ၊ထို တတြ စေ တုမှေ အဿထ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌။တတြ စေ တုမှေ အဿထာတိ၊ထ-ဟူသည်ကား။တေသု အဝဏ္ဏဘာသကေသု၊ထိုအပြစ်ပြောသော သတ္တဝါ တို့၌။ (ဂ) ဝါ၊တစ်နည်း။တသ္မိံ အဝဏ္ဏေ၊ထိုကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့အပ်သောအပြစ်ကြောင့်။ [နိမိတ်အနက်] (တစ်နည်း) တသ္မိံ အဝဏ္ဏေ၊ထို ထိုကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့အပ်သော အပြစ်ကို။ (ဝါ) ထိုကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို။ဘာသိတေ၊ပြောဆိုအပ်သည်ရှိသော်။[ဘာဝလက္ခဏာအနက်] တုမှေ၊သင်တို့သည်။ကုပိတာဝါ၊ဒေါသဖြင့် အမျက်ထွက်ကုန်သည်ၸင်း။အနတ္တမနာဝါ၊ဒေါ မနဿဖြင့် နှလုံးမသာယာကုန်သည်ၸင်း။စေ ဘဝေယျာထ၊အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်ငြားအံ့။

(ဃ) ယဒိ ဘဝေယျာထ၊အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့။ ဣတိ အတ္ထော၊ဤကား အနက်။

(င) ကောပေန၊ဒေါသဖြင့်။ကုပိတာ၊အမျက်ထွက်ကြကုန်သည်။ဒေါမနဿေန၊ဒေါမနဿ ဖြင့်။အနတ္တမနာ၊မိမိစိတ် မရှိကြကုန်သည်။စေ အဿထ၊အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့။

(စ) တုမှံ့ ယေဝဿ တေန အန္တရာယောတိ၊ယော-ဟူသည်ကား။တုမှာကံယေဝ၊ သင်တို့၏သာ။ (ဝါ) သင်တို့မှာသာ။တေန ကောပေန၊ထိုစိတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒေါသကြောင့်ၸင်း။တာယ အနတ္တမနတာယစ၊ထိုမိမိစိတ် မရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဒေါမနဿကြောင့်ၸင်း။ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ၊ပဌမဈာန် အစရှိသော တရားထူးတို့၏။အန္တရာ- ယော၊အန္တရာယ်သည်။ဘဝေယျ၊ဖြစ်ရာ၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊ ၃၂၉)

➢ ❷ ။ (က) သို့/ စောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် တတြ စေ (ပ) အန္တ ရာယော-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ပဌမနည်းဖြင့် မနောပဒေါသကို တားမြစ်ခဲ့ပြီးသည် မဟုတ် ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် တတြ စေ (ပ) အန္တရာယော-ဟု ဘုရားရှင် ဟောတော်မူ ပြန်ပါသနည်း။ ပဌမနည်းဖြင့် မနောပဒေါသကို တားမြစ်ပြီးဖြစ်ပါလျက် တတြ စေ (ပ)

http://www.dhammadownload.com

အန္တရာယော-ဟု ဟောတော်မူခြင်း၏ အကြောင်းကို မပြဆိုခဲ့သော် အဗျာပိတ ပုနရုတ္တိ နိရတ္ထကဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- (က) ဖြင့် ပဌမနည်းဖြင့် မနောပဒေါသကို တားမြစ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သော်လည်း ဒုတိယနည်းဖြင့် ထိုမနောပဒေါသ၌ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော အပြစ်ကို ပြလိုသောကြောင့် တတြ စေ(ပ) အန္တရာယော-ဟု ဟောတော်မူ၏ဟု ငါပြဆိုရကား သင်တင်သော အဗျာပိတ ပုနရုတ္တိ နိရတ္ထကဒေါသ ဘုရားရှင်အား မရောက်ဟူလို။

(ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် တတြ စေ (ပ) အန္တရာယော-ဟူသော ပါဠိတော်များကို အပေါင်းသဒ်ေပအားဖြင့် ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်း တတြ စေ-စသော ပါဠိတော်များကို တစ်ပုဒ်စီ တစ်ပုဒ်စီ ခွဲဝေလျက် အကျယ် မဖွင့်ပြတော့ပြီလော။ အကျယ်ဖွင့်ဆိုပုံ စကားရပ်ကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် တတြ၌ တြပစ္စည်းသည် အာဓာရအနက်ဖြစ်၍ တ-သဒ္ဒါဖြင့် အဝဏ္ဏဘာသကပုဂ္ဂိုလ်ကို စွဲယူသုံးသပ်အပ်သောဟု ဖွင့်ဆို၏။ တြပစ္စည်းသည် အာဓာရအနက်၌သာဖြစ်၍ တ-သဒ္ဒါသည် အဝဏ္ဏဘာသကပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ စွဲယူသုံးသပ်အပ်ပါသလော။ အဘယ်အနက်နှင့် အဘယ်ကိုလည်း စွဲယူသုံးသပ်အပ်ပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် အဿထ၌ သတ္တမီ ယောဇဝိဘတ်သည် စေ-သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ပရိကပ္ပအနက်၌ ဖြစ်သောဟု ဆို၏။ ပရိကပ္ပအနက်၌ ဖြစ်ပုံကို မပြဆိုတော့ပြီလော။ ပရိကပ္ပအနက်၌ ဖြစ်ပုံကား အဘယ်ပါနည်း။ (ဃ) မိန့်

(င) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ-ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် တတြ စေ တုမှေ အဿထ-ဟူသော ပါဠိတော်၌ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ကုပိတာ အနတ္တမနာ ဟူသော ပါဠိတော်၏ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာကို ပြလိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

➤ ❷ ။ [က–ဝါကျကိုဋ္ဌ] (၁) နနု ဧဝံ ပဌမေန နယေန မနောပဒေါသံ နိဝါရေတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ တတြ စေ တုမှေ အဿထ ကုပိတာ ဝါ အနတ္တမနာ ဝါ၊ တုမှံယေဝဿ တေန အန္တရာယောတိ။ (၃) နနု ဒုတိယေန နယေန တတ္ထ အာဒီနဝံ ဒဿေတိ။ (၄) တသ္မာ တတြ စေ (ပ) အန္တရာယောတိ။

[ခ+ဂ ဝါကျတို့ကိုဋ္ဌ] (၁) နနု တတြာတိပဒေ တေသု အဝဏ္ဏဘာသကေသူတိ သံဝဏ္ဏိတေ အဓိပ္ပေတတ္ထော သိဒ္ဓေါ။ (၂) အထ ကသ္မာ တသ္မိံ ဝါ အဝဏ္ဏေတိ နယန္တရံ ဝုတ္တံ။ (၃) န အဂုဏော နိဒ္ဒါ ဝါ ကောပဒေါမနဿာနံ အာဓာရော သမ္ဘဝတိ။

(၄) တသ္မာ တသ္မိံ ဝါ အဝဏ္ဏေတိနယန္တရံ ဝုတ္တံ။

➤ ❸ ။ အာဘုသော ဒိနံ ဒုက္ခံ ဝါတိ ပဝတ္တေတီတိ **အာဓိနဓေါ**။ (၁) လွန်မင်းစွာ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ဖြစ်စေခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အပြစ်

http://www.dhammadownload.com

ဒေါသဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အန္တရာယ, ဒေါသ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

စုတိပဋိသန္ဓီနံ အန္တရေ အယတီတိ **အန္တရာယော**။ (၃) စုတိပဋိသန္ဓေတို့၏ အကြား၌ ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အန္တရာယ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပစ္စူဟော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

တံ တံ သမ္ပတ္တိယာ ဝိဗန္ဓနဝသေန သတ္တသန္တာနဿ အန္တရေ ဝေမဇ္ဈေ ဧတိ အာဂစ္ဆတီတိ **အန္တရာယော**။ (ဋီသစ်) (၃) သတ္တဝါတို့ သန္တာန်၏အလယ်၌ ရောက်လာခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ဘာသန္တီတိ **ဘာသကာ**။ (၃) ပြောဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပြောဆိုတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝတ္တာ, ဝါစကာ, ကထိကာ။

ပစ္စနီကဓမ္မေ ဈာပေတီတိ **ဈာနံ**။ (၃) ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့ကို လောင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဈာန်တရားသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) စိန္တာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။ ဈာယတိ ဥပနိဇ္ဈာယတီတိ **ဈာနံ**။

(၃) စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ။)

အတ္တနော မနော အတ္တမနော၊ နတ္ထိ အတ္တမနော ဧတေသန္တိ **အနတ္တမနာ**။

(၃) မိမိစိတ်မရှိခြင်းဟူသော အဘာဝဘောဂုဏ်၏ အမျက်ထွက်သူတို့နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ/နိဿိတ-နိဿယ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မိမိစိတ် မရှိသူတို့ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အနတ္တစိတ္တာ, အသကမနာ, အတုဋ္ဌစိတ္တာ--။

ဒုဋ္ဌု မနော ယဿာတိ ဒုမနော။ ဒုမနဿ ဘာဝေါ **ဒေါမနဿံ**။ (၃) မကောင်းသော စိတ်ရှိသူ၏ မကောင်းသော စိတ်နှင့် နိဿိတ-နိဿယ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မကောင်းသော စိတ်ရှိသူဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ဗျာပန္နစိတ္တတာ, ဒုမ္မနတာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢. ❺ ။ **အနတ္တမနတာယ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား- တုမှာကံ။ (တို့၏/တို့သည်) ကုပိတာ-ကို ကုပိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင် လျှင်- တုမှာကံ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (တို့၏/တို့သည်)

➢ ❻ ။ (စ) ဖြင့် တတြ-၌ တ-သဒ္ဒါ၏ အဝဏ္ဏဘာသကပုဂ္ဂိုလ်ကို စွဲယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) ဩပစ္စည်း အာဓာရအနက် (သတ္တမီအနက်) ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ ဝါ-ဖြင့် နယန္တရဇောတက အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

တသ္မိံ အဝဏ္ဏေ-ဖြင့် တတြ-၌ တ-သဒ္ဒါ၏ အဝဏ္ဏကို စွဲယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) ဩပစ္စည်း နိမိတ်အနက် (တနည်း) ဘာဝလက္ခဏာအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဘဝေယျာထ စေ-ဖြင့် စေ-သဒ္ဒါသည် နာမပရာမသန မဟုတ်၊ ကြိယာပရာမသန ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) အဿထ-၌ ဿထ-သည် ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ်မဟုတ်၊ သတ္တမီ ဧယျာထဝိဘတ်ကို ဓာတွန်သနှင့်တကွ ဿထပြုထားသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု ဝိဘတ္တိပဒ) အသဓာတ်၏ ဤ၌ ဖြစ်ခြင်း (ဘုဝိ) အနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် စေ-နိပါတ်၏ ယုံမှားခြင်း သံသယတ္ထကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) အဿထ-၌ သတ္တမီ ဧယျာထဝိဘတ်၏ ပရိကပ္ပအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ၌ ကုပိတာ ကောပေန-ဖြင့် ကုပိတ-အရ ဖျက်ဆီးအပ်၏ဟူသည် အမျက်ဒေါသ သည် ဖျက်ဆီးအပ်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ကုပိတာ-၌ တ-ပစ္စည်း၏ ကမ္မတ္ထ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ကုပိယန္တေ ဒုဿီယန္တေတိ ကုပိတာ-ဟု ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

အနတ္တမနာ ဒေါမနဿေန ဖြင့် အနတ္တမနာ-၌ နှလုံးမသာယာဟူသည် ဒေါမနဿ ဝေဒနာ နှိပ်စက်မှုကြောင့် နှလုံးမသာယာသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။(ဘာဝတ္ထ)

(စ) ၌ တုမှာကံယေဝ-ဖြင့် တုမှံနှင့် တုမှာကံ-သည် အနက်တူပရိယာယ်၏ အဖြစ် ကို သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

(တနည်း) တုမှာကံယေဝ-ဖြင့် တုမှံယေဝ-၌ တုမှံပုဒ်၏ နံ ဝိဘတျန္တပုဒ်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဝိဘတ္တိပဒ)

တေန ကောပေန-ဖြင့် တေန-၌ တ-သဒ္ဒါသည် ကောပ-ကို စွဲယူရမည်ဟု သိစေ ပါသည်။ (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) တာယစ အနတ္တမနတာယ-ဖြင့် တေန-၌ တ-သဒ္ဒါသည် အနတ္တမန-ကို စွဲယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) တေန-ဟူသော ပုံလိင်သဒ္ဒါကို တာယ-ဟု ဣတ္ထိလိင်ပြန်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

တေန ကောပေန တာယ အနတ္တမနတာယ-ဟူသော အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာဖြင့် တေန- ၌ တ-သဒ္ဒါနှစ်ခုကို ဧကသေသနည်း သာမညနိဒ္ဒေသနည်းဖြင့် တ-သဒ္ဒါတစ်ခုကြွင်း ပြု ထားသည်၏အဖြစ် သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ-ဖြင့် အန္တရာယော-၌ အန္တရာယ်ဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ်၏ အန္တရာယ် မဟုတ်၊ ပဌမစျာန် အစရှိကုန်သော သမထဓမ္မ ဝိသေသတို့၏ အန္တရာယ်ပင်တည်းဟု သိစေပါ သည်။ (ဘာဝတ္ထ) ဘဝေယျာထ-ဖြင့် အဿ-ကား နာမ်ပုဒ်မဟုတ်၊ အာချာတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) အသဓာတ်၏ ဖြစ်ခြင်း (ဘုဝိ) အနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ် ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) ဿ-၏ ဓာတွန်သနှင့်တကွ ဧယျဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဝိဘတ္တိပဒ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ ⓿။ **တသ္မိံ ဝါ အဝဏ္ဏေ-၌ အာဓာရဏ္ဍ မဖြစ်သင့်ခြင်းအကြောင်း**

ကောပနှင့် ဒေါမနဿတို့သည် ကျေးဇူးမဲ့ကဲ့ရဲ့စကားကို ပြောဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်သာ စပ်၍ ဖြစ်သည့်အတွက် ကျေးဇူးမဲ့ကဲ့ရဲ့စကားတို့သည် ကောပနှင့် ဒေါမနဿတို့၏ တည်ရာ မဖြစ်သောကြောင့်--တည်း။ (ဘာဝလက္ခဏတ္ထ-သာ ဖြစ်သင့်ပါသည်။)

➢ ❶⓿။ **စေတသ-အစရ**။ ။ ဒေါမနဿ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ကောဓေဿယီဘာဝ, ရုဒ္ဓရသ မည်၏။ (၂) သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည်ရင်း၊ ယင်း ပုဂ္ဂိုလ်ပြောကြားသည့် ရတနာသုံးပါး၏ အပြစ်များသည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပဌမစျာန် စသည်ကို မရနိုင်ခြင်းစသည်သည် အန္တရာယ မည်၏။

ဓါကျ (၅၅)

(က) ဇဝံ ဒုတိယေန နယေန အာဒီနဝံ ဒဿေတွာ တတိယေန နယေန ဝစနတ္ထသလ္လက္ခဏ မတ္တေပိ အသမတ္ထတံ ဒဿေန္တော ""အပိ နု တုမှေ ပရေသ"" န္တိ အာဒိမာဟ။

(ခ) တတ္ထ မရေသန္တိ ယေသံ ကေသဉ္စိ၊

(ဂ) ကုပိတော ဟိ နေဝ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓအရိယသာဝကာနံ န မာတာပိတူနံ. န ပစ္စတ္ထိကာနံ သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနာတိ၊

(ဃ) ယထာဟ- - ""ကုဒ္ဓေါ အတ္ထံ နဇာနာတိ၊ ကုဒ္ဓေါ ဓမ္မံ န ပဿတိ၊

အန္ဓံ တမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံ ကောဓော သဟတေ နရံ၊

အနတ္ထဇနနော ကောဓော၊ ကောဓော စိတ္တပ္ပကောပနော၊

ဘယမန္တရတော ဇာတံ၊ တံ ဇနော နာဝဗုဇ္ဈတီ"" တိ၊ (၄၅၂။)

➢ ❶။ (က) ဇဝံ၊ဤသို့လျှင်။ဒုတိယေန၊နှစ်ခုမြောက်သော။နယေန၊နည်းဖြင့်။ အာဒီနဝံ၊မနောပဒေါသ၌ အပြစ်ကို။ဒဿေတွာ၊ပြပြီး၍။တတိယေ၊သုံးခုမြောက်သော။ နယေန၊ဖြင့်။ဝစနတ္ထသလ္လက္ခဏမတ္တေပိ၊သဒ္ဒါ၏ အနက်ကို မှတ်သားခြင်းမျှ၌သော်မှလည်း။ အသမတ္ထတံ၊မစွမ်းနိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။အပိ နု တုမှေ ပရေသန္တိ အာဒိနာ၊အပိ နု တုမှေ ပရေသံ အစရှိသည်ဖြင့်။(ဒဿေန္တော၏ ကံပုဒ်) ဒဿေန္တော၊ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဝါ) ပြတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍။(ဝါ) ပြတော်မူလိုသော။(ဘဂဝါ၊သည်။) အပိ နု တုမှေ ပရေသန္တိ အာဒိံ၊အပိ နု တုမှေ ပရေသံ အစရှိသော စကားကို။အာဟ၊မိန့်တော်မူပြီ။

(ခ) [ဒဿနကြိယာယ၊ဒဿေန္တော၌ပါသော ဒဿနကြိယာ၏။ကရဏဘူတော၊ ကရိုဏ်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ဗြူဓာတုယာ၊အာဟ-၌ ဗြူဓာတ်၏။ကမ္မဘူတော၊ကံဖြစ်၍ဖြစ်သော]

တတ္ထ၊ထိုအပိ နု တုမှေ ပရေသံ အစရှိသော စကားရပ်၌။ပရေသန္တိ၊ပရေသံ ဟူသည်ကား။ယေသံ ကေသဉ္စိ၊အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။(ပါ၊)တို့သည်။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ဟိ၊မှန်၏။ကုပိတော၊အမျက်ထွက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။(ဝါ) စိတ်ဆိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓအရိယသာဝကာနံ၊ဘုရား, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, အရိယာသာဝကတို့၏။(ဝါ) တို့သည်။သုဘာသိတဿ၊ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကား၏။အတ္ထံ၊အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို။နေ၀အာဇာနာတိ၊ထင်စွာ မသိနိုင်။မာတာပိတူနံ၊အမိ အဖတို့၏။(ဝါ)တို့သည်။ သုဘာသိတဿ၏။အတ္ထံကို။န အာဇာနာတိ၊ထင်စွာ မသိနိုင်။ပစ္စတ္ထိကာနံ၊ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော ရန်တို့၏။ (ဝါ) တို့သည်။ဒုဗ္ဘာသိတဿ၊မကောင်းသော စကား၏။ အတ္ထံ၊အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို။န အာဇာနာတိ၊ထင်စွာ မသိနိုင်။ (ယထာလာဘနည်း အနက်ပေးသည်)

(ဃ) [ဆရာနည်းကျကျ ယထာဟအနက်] မံယာ၊ငါသည်။ဝုတ္တဿ၊ဆိုအပ်ပြီးသော။အတ္ထဿ၊အနက်ကို။သာဓကံ၊ပြီးစေတတ်သော။ယထာ ကိံ ဝစနံ၊အဘယ်စကားကို။ကော၊အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။အာဟ၊မိန့်တော်မူသနည်း။မယာ၊ငါသည်။ဝုတ္တဿ၊သော။အတ္ထဿ၊ကို။သာဓကံ၊သော။ ကုဒ္ဓေါ (ပ) နာ၀ ဗုဇ္ဈတီတိ၊ ကုဒ္ဓေါ (ပ) နာ၀ ဗုဇ္ဈတိ-ဟူသော။ဣဒံ ဝစနံ၊ဤစကားကို။မေဃသေနာပတိတ္ထေရော၊မေဃသေနာပတိထေရ်သည်။အာဟ၊ဟောတော်မူပြီ။ * ကုဒ္ဓေါ၊အမျက်ထွက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။(ဝါ) စိတ်ဆိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။အတ္ထံ၊အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို။န ဇာနာတိ၊မသိနိုင်။ကုဒ္ဓေါ၊သည်။(ဝါ)သည်။ဓမ္မံ၊ပါဠိကို။န ပဿတိ၊မမြင်နိုင်။ယံ-ယဒါ ကာလေ၊အကြင်အခါ၌။ကောဓော၊ကောဓသည်။(ဝါ)ဒေါသသည်။ နရံ၊သတ္တဝါကို။သဟတေ၊လွှမ်းမိုး၏။တဒါ၊ထိုအခါ၌။အန္ဓံ တမံ၊ပညာစက္ခု ကန်းအောင်ပြုတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ကောဓော၊သည်။(ဝါ)သည်။အနတ္ထဇနနော၊အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်၏။ကောဓော၊သည်။(ဝါ)သည်။စိတ္တပ္ပကောပနော၊စိတ်ကို ပျက်စီးစေတတ်၏။(ဝါ) စိတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်၏။အန္တရတော၊အတွင်းမှ။(ဝါ)စိတ်မှ။ဘယံ၊ဘေးသည်။ဇာတံ၊ကောဓ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။တံ၊ထိုသို့ အနတ္ထဇနန-စသော သဘောရှိသော ကောဓကို။(ဝါ) ကောဓ၏ ထို အနတ္ထဇနန-စသော အပြားကို။ဇနော၊လူအပေါင်းသည်။နာ၀ ဗုဇ္ဈတိ၊ထိုးထွင်း၍ မသိနိုင်။

➢ ❷။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ပရေသံ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်း ပရ သဒ္ဒါသည် ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ-စသော ပါဠိတော်များ၌ကဲ့သို့ ပစ္စနီကတ္ထကို ဟော ကြားပါသလော။ ဤ၌ ပရ-သဒ္ဒါသည် အဘယ်အနက်ကို ဟောကြားနေပါသနည်း။ ပရ သဒ္ဒါ၏ ဟောနိုင်သောအနက်ကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ဖြေ-- (ခ) ဖြင့် ပရသဒ္ဒါသည် အညတ္ထကို ဟော၏ ငါပြဆိုရကား သင်တင်သော အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား မသင့်ရောက်ပါဟူလို။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ပရေသံ-အရ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော သတ္တဝါတို့ကို ယူရမည်ဟု ဆိုတော်မူ၏။ မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ၌

http://www.dhammadownload.com

ကဲ့သို့ ပဋိဝိရုဒ္ဓ သတ္တဝါကိုသာ ယူရကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော။ အဘယ်သို့သော သဘောယုတ္တိကိုထောက်၍ ယင်သို့ ဆိုပါသနည်း။ အသင့်ယုတ္တိကို မပြသော် ဒဋ္ဌိယ+ ဒဋ္ဌိကရဏ ဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်- (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် ပရသဒ္ဒါ၏ အညတ္ထပဟာ၏ အဖြစ်ကို ယုတ္တိအားဖြင့် ခိုင်မြဲစေပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းကိုပင် အာဂုံအားဖြင့် မြဲစေရန်အလို့ငှာ (ဃ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ပရေသံ-၌ ပရ-အရ ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးနှင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ် ပြောဆိုအပ်သော စကား၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ထိုးထွင်း၍ မသိခြင်းကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံး ကောက်ယူရပုံကို ယုတ္တိအားဖြင့် ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ဆရာ၏ စကားမျှဖြစ်၍ မယုံကြည်နိုင်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ ဆရာ့စကားကို မြဲစေ ပြီးစေနိုင်သော အာဂမ သာဓက စကားကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➤ ၃။ **[က-ဝါကျကို၌]** (က) နနု ဧဝံ ဒုတိယေန နယေန အာဒိနဝံ ဒဿေတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ အပိ နု တုမှေ ပရေသန္တိ အာဒိမာဟ။ (ဂ) နနု တတိယေန နယေန ဝစနတ္ထသလ္လက္ခဏမတ္တေပိ အသမတ္ထတံ ဒဿေတိ။ (၄) တသ္မာ အပိ နု တုမှေ ပရေသန္တိ အာဒိမာဟ။

[ဃ-၌ ပဥ္စမဂါထာကို၌] (၁) နနု ကုပိတာ အနတ္တမနာ ပုဂ္ဂလာ န အနွယန္တိ။

(၂) အထ ကသ္မာ ကုဒ္ဓေါ အတ္ထံ နဇာနာတိ၊ ကုဒ္ဓေါ ဓမ္မံ န ပဿတိ။

(၃) အန္ဓံ တမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံ ကောဓော သဟတေ နရံ။

(၄) တသ္မာ ကုဒ္ဓေါ အတ္ထံ နဇာနာတိ၊ ကုဒ္ဓေါ ဓမ္မံ န ပဿတိ။

➤ ❹ ။ ပဋိပက္ခ အတ္ထယန္တိ ဣစ္ဆန္တီတိ **ပစ္စတ္ထိကာ**။ (၃) ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူတို့ဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပစ္စနီက, ပစ္စာမိတ္တ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

(တနည်း) (၃) ပတိ-အရ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သူနှင့် အတ္ထိက-အရ အလိုရှိတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အာရုံ+အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္မန် သကတ်သည်ငှင်း၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူကို အလိုရှိခြင်းကြိယာသကတ်သည်ငှင်း ဝစနဟေတု မည်၏။

ပတိယမတ္ထနံ ပစ္စတ္ထော၊ ပစ္စတ္ထော တေဿ အတ္ထီတိ **ပစ္စတ္ထိကော**။ (၃) ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်မှုကို အလိုရှိခြင်းနှင့် အလိုရှိသူ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြပ်၏ ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္မန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

န သမတ္ထာ အသမတ္ထာ၊ အသမတ္ထာနံ ဘာဝေါ အသမတ္ထတာ။ (၃) မစွမ်းနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မစွမ်းနိုင်ခြင်းကြိယာနှင့် နိဿယ+နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္မန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မစွမ်းနိုင်ခြင်းသည် ဝစနီယ။ (၆) အဝိသယတာ, အသဟတာ

http://www.dhammadownload.com

➤ ⑨ ။ **အသမဇ္ဈာစာ-၌** တာ-သမ္ဗန်ကား တုမှာကံ ဖြစ်သည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်) (က) ၌ **ခသောစန္တော-ကို** ဒသောန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဘဂဝတော-ဟု သမ္ဗန်ခံ ရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ⑥ ။ (ခ) ၌ ယေသံ ကေသဉ္စိ-ဖြင့် ပရေသံ-၌ ပရ-သဒ္ဒါသည် ပစ္စတ္တိက, ပစ္စာဘာဂ-စသော အနက်တို့ကိုမဟော၊ အညအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) ယင်း ပရ-အရ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ စသည်တို့၌ ပရ-သဒ္ဒါကဲ့သို့ ပဋိဝိရုဒ္ဓ သတ္တဝါတို့ကိုသာ မယူရ၊ မိမိမှတစ်ပါး ရန်သူမိတ်ဆွေအားလုံးကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတဿ အတ္ထံ-ဖြင့် ပါဠိတော်၌ ကောင်းစွာဆိုအပ်သော စကား မကောင်းသဖြင့်ဆိုအပ်သော စကားကို သိခြင်းဟူသည် ကောင်းစွာဆိုအပ်သော စကား မကောင်းသဖြင့်ဆိုအပ်သော စကား၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ⑦ ။ **မနောပဒေါသ၏ ဒုတိယနည်း တတိယနည်းတို့၏ အန္တရာယ်ပြပုံအထူး**

ဒုတိယနည်းလာ မနောပဒေါသသည် ကာလကြာမြင့်မှ ဖြစ်မည့် ဟိတသုခ၏ အန္တရာယ်ကို ပြတော်ပါသည်။ တတိယနည်းလာ မနောပဒေါသကား ထိုမနောပဒေါသဖြစ်ရာ ခဏာ၌ ဖြစ်ထိုက်သော ဟိတသုခ၏ အန္တရာယ်ကို ပြတော်ပါသည်။

➤ ⑧ ⑨ ။ **ယထာဟ-ဃေ အာဟ-န္တိ ခတ်အရ** ။ ။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယိ ဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရဝသ မည်၏။ (၂) တရားနာပရိသတ်သည်ရင်း, ကုဒ္ဒေါ် အတ္ထံ နဖနာတိ-စသော ဒေသနာသည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) မဟာကရုဏာတော်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ကောဓ၏ ဆိုကျိုးမှ လွတ်မြောက်၍ ကောဓကို ပယ်ဖျောက်လျက် အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိခြင်း, ပါဠိကိုမြင်ခြင်း, ပညာမျက်စိ အလင်းရောင်ရခြင်း အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဋီကာ (ရှ ၆) | ၄၅၃ |

(က) တတ္ထ တေတြ ဘာဝေ့ယတိ တသ္မိံ အဝဏ္ဏေ တုမေ့ဟိ၊

(ခ) အဘူတံ အဘူတတော နိဗ္ဗေဌေတဗ္ဗ န္တိ ယံ အဘူတံ၊ တံ အဘူတဘာဝေနေဝ အပနေတဗ္ဗံ၊ (ဂ) ကထံ? "ဣတိပေတံ အဘူတ" န္တိ အာဒိနာ နယေန၊

(ဃ) တတြာယံ ယောဇနာ- "တုမှာကံ သတ္ထာ န သဗ္ဗညူ၊ ဓမ္မော ဒုရက္ခာတော၊ သံဃော ဒုပ္ပဋိပန္နော" တိ အာဒီနိ သုတွာ န တုဂှေ ဘဝိတဗ္ဗံ၊

(င) ဝဇံ ပန ဝတ္တဗ္ဗံ "ဣတိပေတံ အဘူတံ၊

(စ) ယံ တုမှေဟိ ဝုတ္တံ၊ တံ ဣမိနာပိ ကာရဏေန အဘူတံ, ဣမိနာပိ ကာရဏေန အတစ္ဆံ၊

http://www.dhammadownload.com

➤ ❶။ (က) တတ္တ၊ထို တတြ တုမှေဟိ အဘူတံ အဘူတတော အစရှိသော စကားရပ်၌။တတြ တုမှေဟိ၊တတြ တုမှေဟိ ဟူသည်ကား။တသ္မိံ အဝဏ္ဏေ၊ထိုအပြစ် ပြောခြင်းကြောင့်။တုမှေဟိ၊သင်တို့သည်။ (နိဗ္ဗေဌေတဗ္ဗံ-၌စပ်)

(ခ) အဘူတံ အဘူတတော နိဗ္ဗေဌေတဗ္ဗန္တိ၊ဟူသည်ကား။ယံ၊အကြင်စကားသည်။ အဘူတံ၊မဟုတ်။(ထင်ရှားရှိသော စကား မဟုတ်) တံ၊ထိုစကားကို။အဘူတဘာဝေနေဝ၊ မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်။အပနေတဗ္ဗံ၊ပယ်ရှားထိုက်၏။ (ဝါ)ပယ်ရှားရမည်။

(ဂ) ကထံ၊အဘယ်နည်းဖြင့်။(အပနေတဗ္ဗံ၊ပယ်ရှားရာသနည်း) ဣတိ ပေတံ အဘူ တန္တိ အာဒိနာ၊ဣတိပေတံ အဘူတံ အစရှိသော။နယေန၊နည်းဖြင့်။(အပနေတဗ္ဗံ၊ပယ်ရှား ရာ၏။(ဝါ) ပယ်ရှားရမည်)

(ဃ) တတြ၊ထိုဣတိပေတံ အဘူတံ အစရှိသော စကားရပ်၌။အယံ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ ကား။ယောဇနာ၊အစိပ္ပါယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း။တုမှာကံ၊သင်တို့၏။သတ္ထာ၊ဆရာသည်။ န သဗ္ဗညူ၊သဗ္ဗညူမဟုတ်။(အလုံးစုံကို အကုန်သိနိုင်သူမဟုတ်) ဓမ္မော၊တရားကို။ဒုရက္ခာ တော၊မကောင်းသဖြင့် ဟောအပ်ပြီ။သံဃော၊သံဃာသည်။ဒုပ္ပဋိပန္နော၊မကောင်းသဖြင့် ကျင့်၏။ဣတိ အာဒီနိ၊ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို။သုတွာ၊ကြားရ၍။(ဝါ) ကြားရပါ လျက်။တုမှေ၊သင်တို့၊ဆိတ်ဆိတ်။န ဘဝိတဗ္ဗံ၊မဖြစ်ရာ။

(င) ပန၊အန္တယကား။ဝေါ၊ဤသို့။ဝတ္တဗ္ဗံ၊ပြောဆိုရာ၏။(ဝါ)ပြောဆိုရမည်။(ကိံ၊အဘယ် သို့ ပြောဆိုမည်နည်း။) ဣတိပိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း။ဝေါ၊ဤသင်တို့ ပြောဆိုအပ် သော စကားသည်။အဘူတံ၊မဟုတ်။ (ဓ) ယံ၊အကြင်စကားကို။တုမှေဟိ၊သင်တို့သည်။ ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်ပြီ။တံ၊ထိုစကားသည်။ဣတိပိ ကာရဏေန၊ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း။ အဘူတံ၊မဟုတ်။ဣတိပိ ကာရဏေန၊ကြောင့်လည်း။အတစ္ဆံ၊မမှန်။ (ဘာဋီ၊ပ၊၃၃၄။)

➤ ❷။ (ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် မဟုတ်မမှန်သော စကားကို မဟုတ် မမှန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ ပယ်ရှားထိုက်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အဘယ်နည်း ဖြင့် မဟုတ်မမှန်သော စကားကို ပယ်ရှားထိုက်ပါသနည်း။ ပယ်ရှားထိုက်ပုံ အခြင်းအရာ ကို မညွှန်းဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ဣတိ ပေတံ အဘူတံ-စသော နည်းဖြင့် ဖြေရှင်းထိုက်ပုံကို ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုမဟုတ် မမှန်သော စကားဟူသည် အဘယ်ပါနည်း ထို မဟုတ်မမှန်သော စကားကို ကြားရာ၌ အသို့ ပြုမူထိုက်ပါသနည်း။ မဟုတ် မမှန် သော စကားနှင့် ထိုစကားကြားရာအခါ ပြုမူထိုက်ပုံကို မပြဆိုပြီလော။ (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ **အစုသခန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် မဟုတ်မမှန်သော စကားနှင့် ထိုစကားကို ကြားရာအခါ ဆိတ်ဆိတ်မနေသင့်ပုံ ဖြေရှင်းထိုက်ပုံကို ဗျတိရေကနည်းအားဖြင့် ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ အန္တယနည်းအားဖြင့် ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာ

http://www.dhammadownload.com

သည် (၄) မိန့်။

(စ) ၌/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (၄) ဖြင့် ဣတိပေတံ အဘူတံ-ဟူ၍ ဖြေရှင်းထိုက်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ထို ဣတိပေတံ အဘူတံ-ဟူသည် အဘယ်ပါနည်း။ ဣတိပေတံ အဘူတံ-ဟူ၍ ဆိုအပ်သော ဖြေရှင်းပုံ အကျယ်ကို မသိအပ်ပြီလော။ (စ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [တ-ဓါကျကို၌] (၁) နနု ပုရိမသံဝဏ္ဏနာယံ တတြာတိ ပဒဿ တေသု အဝဏ္ဏဘာသကေသူတိ အတ္ထောပိ ဒဿိတော။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣဓ တတြာတိ ပဒဿ တသ္မိံ အဝဏ္ဏေတိ အတ္ထော ဒဿိတော။(၃)အဝဏ္ဏဘာသကာနမဝိသယတ္တာ။

(၄) တသ္မာ ဣဓ တတြာတိ ပဒဿ တသ္မိံ အဝဏ္ဏေတိ အတ္ထော ဒဿိတော။

➤ ❹ ။ သာသတိ ဝိနာယတိ သတ္တေတိ **သတ္ထာ**။ (၃) ဆုံးမခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြတ်စွာဘုရားဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဗုဒ္ဓေါ, အာစရိယော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သာသတိ အနုသာသတီတိ **သတ္ထာ**။ (ဆရာ)

သဗ္ဗံ ဇာနာတီတိ **သဗ္ဗညူ**။ (၃) အလုံးစုံသော အာရုံနှင့် သိတတ်သော မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ဂုဏ်-ဂုဏောအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြတ်စွာဘုရားဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သယမ္ဘူ-စသော--။

တောဟတီတိ **ဓောဏော**။ (၃) ညှဉ်းဆဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ညှဉ်းဆဲတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မောဟ, အဘာသက-

တထာဿ သာစု **ဓာန္တုံ**။ (၃) ထင်ရှားခြင်း၏ ကောင်းခြင်းနှင့် ဝိသေသန ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကောင်းသော အရာဝတ္ထုသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဝိတထ, သစ္စ-စသော။ ✱ န တစ္ဆံ အတစ္ဆံ။

➤ ● ။ **ဒုဗ္ဗိုဝန္နော**-ကို ဒုပ္ပဋိပန္နတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သံယဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) ✱ **သဗ္ဗညူ**-ကို သဗ္ဗညုတာယ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သတ္တုနော ဟု **သမ္ဗန် ခံ**ရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ● ။ (ဏ) ဖြင့် တတြ၌ တ-သဗ္ဗနာမ်သည် ကျေးဇူးမဲ့ကိုဆိုသော သူတို့၏ အရာဌာန မဟုတ်သောကြောင့် အဝဏ္ဏဘာသက ပုဂ္ဂိုလ်များကို မစွဲရ ကျေးဇူးမဲ့ကို ဆိုခြင်းကြိယာကို စွဲရမည်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္တာ) ယင်းသို့ ကြိယာကို စွဲထားသောကြောင့်ပင် ပဏ္ဏတ္တိ ပသိဒ္ဓ တ-သဒ္ဒါများ မဟုတ်၊ အနုဘူတဝိသယ တ-သဒ္ဒါ ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္တ) တြပစ္စည်းသည် အာဓာရတ္ထ ဗဟုတ္တ၌ မသက်၊ နိမိတ္တတ္ထ ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏတ္ထ၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(●) ၌ အဘူတဘာဝေနေဝ အဘူတတော-ဖြင့် အဘူတ-ပုဒ်ကို အဘူတဿ ဘာဝေါ အဘူတံ-ဟု ဘာဝတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏

http://www.dhammadownload.com

ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) (ဝါ) အဘူတသဒ္ဒါ၏ ဘာဝနောက်ပုဒ် ကျေသော ဥတ္တရပဒလောပ သမာသ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) (ဝါ) အဘူတ ပုဒ်၏ ဘာဝပစ္စတ်န် ဘာဝလောပပုဒ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) အဘူတတော-၌ တော ပစ္စည်းသည် ပဥ္စမျတ္ထ၌ မသက်၊ ကရဏတ္ထ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) အဘူတောသဒ္ဒါသည်ပင်လျှင် အဘူတတော ဓဝ-ဟူသော အဝဓာရဏအနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

အပနေတဗ္ဗံဖြင့် နိဗ္ဗေဌေတဗ္ဗံ-၌ နိ-ဥပသာရသည် ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက ဓာတွတ္ထဝိ သေသက မဟုတ်၊ ဓာတွတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဝေဌဓာတ်သည် ဝေဌန-ရစ်ပတ်ခြင်းအနက်ကို မဟော၊ အပနယန-ပယ်ခြင်းအနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကို ရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ၌ တံ က္ကမိနာ ကာရဏေန-ဖြင့် ဣတိပေတံ-ကို ဣတိပိ+ဧတံ-ဟု ပဒစ္ဆေဒပြု ၍ ဧတ-သဒ္ဒါသည် တ-သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓေယျတ္ထ) တ-သဒ္ဒါ ဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ ပြောဆိုအပ်သော စကားကို စွဲယူ သုံးသပ်အပ်သည်ကိုရင်း(သဗ္ဗ နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဣတိနိပါတ်၏ ကာရဏတ္ထ၌ ဖြစ်သည်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) ယင်းပုဒ် နောင် နာဝိဘတ်ကျေသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပါဠိ (၇၇)

(က) နတ္ထိ စေတံ အမ္ဘေသု န စ ပနေတံ အမ္ဘေသု သံဝိဇ္ဇတိ၊

(ခ) သဗ္ဗညုယေဝ အမှာကံ သတ္ထာ၊ သွာက္ခာတော ဓမ္မော၊ သုပ္ပဋိပန္နော သံဃော။

(ဂ) တတြ ဤဒိဋ္ဌိဒဋ္ဌ ကရဏံ။ (ဃ) ထွေ စ ဒုတိယံ ပဒံ ပဌမဿ. တေတတ္ထဥ တတိယဿ ဝေဝစနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ (င) ဣဒဥ္စ အဝဏ္ဏေယေဝ နိဗ္ဗေဌနံ ကာတဗ္ဗံ၊ န သဗ္ဗတ္ထ၊ (၄၊၅၃။)

➢ ❶ ။ (က) ဧတံ၊ဤအကြောင်းအရာသည်။အမ္ဘေသု၊ငါတို့၌။နတ္ထိစ၊မရှိသည် သာ။ဧတံ၊သည်။အမ္ဘေသု၊တို့၌။နစ သံဝိဇ္ဇတိ၊ထင်ရှား မရှိသည်သာ။

(ခ) (သဗ္ဗညုဘာဝတော၊အလုံးစုံအကုန် သိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။)အမှာကံ၊ငါတို့၏။ သတ္ထာ၊ဆရာသည်။သဗ္ဗညုယေဝ၊သဗ္ဗညုသာတည်း။(အလုံးစုံကို အကုန်သိနိုင်သော ဘုရားသာတည်း) [သွာက္ခာတတ္တာ၊ကောင်းစွာ ဟောအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။]ဓမ္မော၊ တရားတော်ကို။သွာက္ခာတော၊ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။[သုပ္ပဋိပန္နတ္တာ၊ကောင်းမွန် စွာ ကျင့်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။] သံဃော၊အရိယာ သံဃာတော်သည်။သုပ္ပဋိပန္နော၊ ကောင်းစွာ ကျင့်တော်မူတတ်၏။ (ဟေတာလင်္ကာရအနက် ပေးခြင်းဖြစ်သည်။)

(ဂ) တတြ၊ထို သဗ္ဗညု အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်၌။ဣဒဋ္ဌိဒဋ္ဌ၊ဤအကြောင်း ဤ- အကြောင်းသည်ကား။ကာရဏံ၊အကြောင်းတည်း။ဣတိ၊ဤသို့ ပြောဆိုရာ၏။(ဣတိ အယံ၊

http://www.dhammadownload.com

ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ယောဇနာ၊ယောဇနာခြင်းတည်း။) [ဣတိ တစ်လုံး အကျေဉ်း]

(ဃ) စ၊ဆက်ဦးအံ့။တွေ့၊ဤပုဒ်တို့တွင်။ဒုတိယံ၊ဒုတိယဖြစ်သော။ပဒံ၊အတဉ္စ-ဟူသော ပုဒ်သည်။ပဌမဿ၊ပဌမဖြစ်သော။(ပဒဿ၊အဘူတံဟူသော ပုဒ်၏။) ဝေဝစနံ၊ဝေဝစ် ပရိယာယ် စကားလှယ်တည်း။(ဝါ) တစ်ခုတည်းသော အနက်၌ပင် အထူးထူး အပြားပြား ဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း။ (ဝါ) အမျိုးမျိုးသော သဘောမှ ကင်းသော အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ တည်း။စတုတ္ထံ၊စတုတ္ထဖြစ်သော။ပဒံ၊န စ ပနေတံ အမှေသု သံဝိဇ္ဇတိ-ဟူသော ပုဒ်သည် လည်း။တတိယဿ၊တတိယဖြစ်သော။(ပဒဿ၊နတ္ထိ စေတံ အမှေသု-ဟူသော ပုဒ်၏) ဝေဝစနံ၊တည်း။ (င) စ၊ဆက်ဦးအံ့။ဣဒံ နိဗ္ဗေဌနံ၊ဤဖြေရှင်းခြင်းကို။အဝဏ္ဏေယေဝ၊အပြစ် ပြောရာ၌သာ။ကာတဗ္ဗံ၊ပြုထိုက်၏။ သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော အရာတို့၌။န ကာတဗ္ဗံ၊မပြု ထိုက်။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၃၃၅။)

➢ ❷။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အကြောင်းကိုပြလျက် ငြင်းဆိုအပ်သည်ကို ဖွင့်ဆို၏။ ထိုငြင်းဆိုသော အကြောင်းတို့ဟူသည် အဘယ်ပါနည်း။ အကြောင်းသရုပ်ကို မပြဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ရတနာသုံးပါး၏ သဗ္ဗညု စသည် မည်ကြောင်း ကို ဖွင့်ဆို၏။ ထိုအကြောင်းတစ်မျိုးစီသာ ရတနာသုံးပါးသည် သဗ္ဗညုစသည် မည်၏ ဟု ဖြေရှင်း ပြောဆိုအပ်ပါသလော။ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ပါဠိတော်၌ ဣတိပေတံ အဘူတံ စသည် ဖြင့် ဖြေရှင်းချက် လေးပုဒ်ကို မိန့်တော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ ဖြေရှင်းချက် လေး ပုဒ်ကို မိန့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ အမျိုးမျိုးသောပုဒ်ဖြင့် ဖြေရှင်းက လိုအပ်သောအနက် ပြီးရာသည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ လေးပုဒ်ကိုဆိုခြင်းကြောင့် ဘုရားရှင်အား ဂန္ထဂရု ဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-ဂ) တို့ဖြင့် သဗ္ဗညု စသည် ဖြစ်ကြောင်းကို အကြောင်း အမျိုးမျိုးပြလျက် ငြင်းဆိုဖြေရှင်းထိုက်သည်ကို ဖွင့်ဆို၏။ အရာခပ်သိမ်း တို့၌ ဤသို့ အကြောင်းအမျိုးမျိုးပြလျက် ငြင်းဆိုဖြေရှင်းမှုကို ပြုအပ်ပါသလော။ အဘယ် သို့ မှတ်သား အပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

➢ ❸ ။ [ဃ–ဝါကျကို၌] (၁) နနု ဧကေကပဒဝသေနေဝ အဓိပ္ပေတော အတ္ထော သိဒ္ဓေါ။ (၂) အထ ကိမတ္ထံ ဒုတိယံ ပဒံ ပဌမဿ စတုတ္ထဉ္စ တတိယဿ ဝေဝစနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ (၃) ဒေသနာကာလေ အာယတိဉ္စ ကဿစိ ကထဉ္စိ တဒတ္ထပဋိဝေဓနတ္ထံ။ အထဝါ မန္ဒဗုဒ္ဓိနံ ပုနပ္ပုနံ တဒတ္ထလက္ခဏေန အသမ္မောဟနတ္ထံ။

(၄) တသ္မာ ဒုတိယံ ပဒံ ပဌမဿ စတုတ္ထဉ္စ တတိယဿ ဝေဝစနန္တိ ဓဝဒိတဗ္ဗံ။

➢ ❹ ။ ဝိဝိဓမေဝကတ္ထေယေဝ ပဝတ္တံ ဝစနံ ဝိဝစနံ။ ဝိဝစနမေဝ ဝေဝစနံ။

http://www.dhammadownload.com

(၃) ဝိဝိဓဘောဂုဏ်၏ စကားနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) အထူးထူးသော စကားသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပရိယာယဝစန်-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* နာနာသဘာဝတော ဝိဂတံ ဝစနံ ယဿာတိ **ဓဝဓနံ**။

➤ ❺ ။ * **သဗ္ဗညျ**-ကို သဗ္ဗညုတာယ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သတ္တမ္ဗနော ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

* **ဓဝဓနံ**-ကို ဝေဝစနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဒုတိယဿ ပဒဿ စတုတ္ထဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (ဓ) ၌ ဣဒံ အဝဏ္ဏေယေဝ စသည်ဖြင့် မမှန်မကန်သော အကြောင်း အတုကို ပြ၍ရင်း မပြမူ၍ရင်း အပြစ်၌ တည်စေနိုင်လောက်အောင် ကဲ့ရဲ့ရာ အရာ၌သာ ဣတိ ပေတံ အဘူတံ-စသော ဖြေရှင်းမှုကို ပြုထိုက်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိ။ (ဘာဝတ္ထ)

န သဗ္ဗတ္ထ-ဖြင့် ဆဲရေးခြင်း ရှုံ့ချခြင်းစသော အမှုတို့၌ မဖြေရှင်းအပ်ဟု အဝဏ္ဏေ ယေဝ-၌ ဧဝ၏ ဧဝတ္ထဖလကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❽ ။ **မြတ်စွာဘုရားသည် သဗ္ဗညျဖြစ်ခြင်းအကြောင်း** ။ **မဖောက် မပြန်သော** **တရားဒေသနာကို ဟောတော်မူတတ်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် သဗ္ဗညုမည်၏။**

* **တရားတော်သည် သွာက္ခာတ ဖြစ်ခြင်းအကြောင်း** ။ ။ **စင်စစ်** ဝဋ်ဒုက္ခမှ လွတ် မြောက်တတ်သောကြောင့် တရားတော်သည် သွာက္ခာတ ဖြစ်ပါသည်။

* **သံဃာတော်သည် သုပ္ပဋိပန္န ဖြစ်ခြင်းအကြောင်း** ။ ။ သံကိလေသတို့မှ ကင်းသော ကြောင့် သံဃာတော်သည် သုပ္ပဋိပန္န ဖြစ်ပါသည်။

➤ ● ❾ ။ **နိဗ္ဗေဌနံ ကာတဗ္ဗံ-အရ** ။ ။ ဖြေရှင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ် သော ဝစီဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပက စိတ္တုပ္ပါဒ် (ဝါ) သမ္မာဆန္ဒ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မ ရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝရသ မည်၏။ **စွပ်စွဲသော** ပုဂ္ဂိုလ်သည်ရင်း, စွပ်စွဲခြင်း ဖြေရှင်း ခြင်း အကြောင်းတရားသည်ရင်း **အာရမ္မဏဝိဘာဝ** မည်၏။ မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုစွပ်စွဲ ကဲ့ရဲ့ခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ **အခြားသူတို့၏** ယုံမှားသံသယ ကင်းပျောက် ခြင်းစသော အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ **မည်၏။**

သုပ္ပဋိပန္နော-အရ ။ ။ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်း**သော စိတ္တုပ္ပါဒ်**ရ၏။ (၁) ထို-သည် ဥဿာဟ ဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) **အကျင့်မြတ်တရားတို့**သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ **မည်၏။** (၃) တရားတော်တို့၏ ကိလေသာငြိမ်း**ကြောင်း အကျင့်မြတ်၏**အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာ ဝ မည်၏။ (၄) အကျင့်မြတ်တို့ကို **ကျင့်သဖြင့် ကိလေသာကင်းခြင်းစသော အကျိုး**တို့ သည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိကျ (၅၈)

(က) စေ်အဝဏ္ဏာဘူမိယံ တာဒိလက္ခဏံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဝဏ္ဏဘူမိယံ ဒဿေတုံ "မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ" န္တိ အာဒိမာဟ၊

(ခ) တတ္ထ ပရေတိ ယေ ကေစိ ပသန္နာ ဒေဝမနုဿာ၊

(ဂ) အာနန္ဒန္တိ ဧတေနာတိ အာနန္ဒော၊ (ဃ) ပီတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ၊

(င-၁) သုမနဿ ဘာဝေါ သောမနဿံ၊ (င-၂) စေတသိကသုခဿေတံ အဓိဝစနံ၊

(စ) ဥပ္ပိလာဝိနော ဘာဝေါ ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ၊

(ဆ) ကဿ ဥပ္ပိလာဝိတတ္တန္တိ စေတသော တိ၊

(ဇ) ဥဒ္ဓစ္စာဝဟာယ ဥပ္ပိလာပနပီတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ၊

(ဈ) ဣဓာပိ ဒွိပ္ပဟိ ပဒေဟိ သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊ ဧကေန ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဝုတ္တော၊ (၄၅၁၃။)

သံဧဈာအဓမ္မ အနက် ။ ။ တတြ၊ထိုသို့ ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးမွမ်း ပြောကြားလာရာ၌။ တုမှေဟိ၊သင်ချစ်သားတို့သည်။အာနန္ဒော၊နှစ်သက်ရွှင်လန်း ဝမ်း မြောက်ခြင်း ပီတိကို။န ကရဏီယော၊မပြုအပ်။သောမနဿံ၊ကောင်းသောစိတ်၏။ (ဝါ) ကောင်းသော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော စိတ်ချမ်းသာမှု မာနသိက သုခကို။န ကရဏီယံ၊မပြုအပ်။စေတသော၊စိတ်၏။ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ၊ပေါ်လွင်သော ပီတိ သမ္ပယုတ်စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော ပေါ်လွင် ပုံ့လွင့်သော နှစ်သက် မှု ပီတိကို။န ကရဏီယံ၊မပြုအပ်။

➤ ❶ (က) ဧဝံ၊ဤသို့လျှင်။(ဝါ) ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။အဝဏ္ဏာဘူမိယံ၊ အဝဏ္ဏဘုံ၌။ (ဝါ) ကဲ့ရဲ့ခြင်း၏ ဖြစ်ရာအခိုက်အတန့်၌။တာဒိလက္ခဏံ၊တာဒိပုဂ္ဂိုလ်၏ လက္ခဏာကို။ (ဝါ) တာဒိသဘောလက္ခဏာကို။ဒဿေတွာ၊ပြတော်မူပြီး၍။ဣဒါနိ၊ယခု အခါ၌။ဝဏ္ဏဘူမိယံ၊ဝဏ္ဏဘုံ၌။(ဝါ)ချီးမွမ်းခြင်း၏ဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်၌။(တာဒိလက္ခဏံ၊ ကို။) ဒဿေတုံ၊ပြတော်မူခြင်းငှာ။မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုန္တိ အာဒိ၊ယျုံ အစရှိသော စကားရပ်ကို။အာဟ၊မိန့်တော်မူပြီ။

(ခ) [ပြုဓာတုယာ၊အာဟ၌ ပြုဓာတ်၏။ကမ္မဘူတော၊ကံဖြစ်၍ဖြစ်သော။တတ္ထ တသ္မိံ မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုန္တိ အာဒိဝါကျေ၊ထိုမမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျံ-စသော ဝါကျ၌။ (အာဟ-ကံကို တတ္ထစွဲ)

(တနည်း) ဒဿနကြိယာယ၊ဒဿေတုံဟူသော ဒဿနကြိယာ၏။ကရဏဘူတေ၊ **ကရိုဏ်းဖြစ်၍ဖြစ်သော**။တတ္ထ တသ္မိံ မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုန္တိ အာဒိ **ဝါကျေ၊ထို**မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျံ-စသော ဝါကျ၌။]

(ဂ) တတ္ထ၊ထို မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ အစရှိသော စကားရပ်၌။ **ပရေတိ၊ပရေဟူသည်ကား**။ယေ ကေစိ၊အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံကုန်သော။ပသန္နာ

http://www.dhammadownload.com

ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုကုန်သော။ဒေဝမနုဿာ၊နတ်လူတို့သည်။

(ဂ) ဇတေန၊ဤသဘောတရားဖြင့်။(တံ သမဂ္ဂီပုဂ္ဂလာ၊ထိုသဘောတရားနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။) အာနန္ဒန္တိ၊လွန်စွာနှစ်သက်ကြကုန်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ တံ သမဂ္ဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လွန်စွာနှစ်သက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။] သော သဘာဝေါ၊ထိုသဘော တရားသည်။အာနန္ဒော၊အာနန္ဒမည်၏။

(ဃ) ဇတံ၊ဤ အာနန္ဒော-ဟူသော သဒ္ဒါသည်။ပီတိယာ၊ပီတိ၏။အဓိဝစနံ၊အထက်၌ ဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း။(ဝါ) စပ်သောသဒ္ဒါတည်း။(ဝါ) အမည်တည်း။

(င) သုမနဿ၊ကောင်းသောစိတ်၏။ (ဝါ) ကောင်းသောစိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဘာဝေါ၊ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း။သောမနဿံ၊ကောင်းသောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ် ရာ။ (ဝါ) ကောင်းသောစိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ။ * ဇတံ၊ဤသောမန ဿ-ဟူသော သဒ္ဒါသည်။ စေတသိကသုခဿ၊စိတ်၌မှီသော သုခဝေဒနာ၏။**အဓိဝစနံ**၊ အထက်၌ ဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း။(ဝါ) စပ်သောသဒ္ဒါတည်း။(ဝါ) အမည်တည်း။

(စ) ဥပ္ပိလာဝိနော၊ဗူးတောင်းအသွင် ပေါ်လွင်တက်ကြွသော စိတ်၏။ဘာဝေါ၊ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း။ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ၊ပေါ်လွင်တက်ကြွသော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ

(ဆ) ကဿ၊အဘယ်၏။ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ၊ဥပ္ပိလာဝတိတ္တနည်း။ဣတိ၊ဤကား အမေးတည်း။ စေတသော၊စိတ်၏။ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ၊ဥပ္ပိလာဝိတတ္တတည်း။ဣတိ၊ဤကား အဖြေတည်း။ (ဇ) ဇတံ၊ဤ စေတသော ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ-ဟူသော သဒ္ဒါသည်။ဥဒ္ဓစ္စာဝဟာယ၊ဥဒ္ဓစ္စကို ဆောင်တတ်သော။ဥပ္ပိလာပနပီတိယာ၊စိတ်ကို ပေါ်လွင်တက်ကြွစေတတ်သော ပီတိ၏။ အဓိဝစနံ၊တည်း။ (ဈ) ဣဓာပိ၊ဤ၀ဏ္ဏာဘူမိ၌လည်း။ဒွီဟိ၊နှစ်ပါးကုန်သော။ပဒေဟိ၊ အာနန္ဒော, ဥပ္ပိလာဝိတ္တံ-ဟူသော ပုဒ်တို့ဖြင့်။သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို။(ဝုတ္တော၊ဟော တော်မူအပ်ပြီ။) ဇကေန၊တစ်ပါးသော။(ပဒေန၊သောမနဿံဟူသော ပုဒ်ဖြင့်) ဝေဒနာ ကွန္ဓော၊ကို။ဝုတ္တော၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၃၃၉။)

➢ ❷။ (က) သို့/ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ-စသော စကားကို ဟောတော်မူ၏။ ဤသို့ (ဝါ) အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် အဝဏ္ဏဘုံ၌ (ဝါ) ကျေးလူးမဲ့ကို ပြရာ၌ တာဒိလက္ခဏာ ပြပြီးသည် မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ ပြပြီးပါလျက် အဘယ်ကို ပြခြင်းငှာ (ဝါ) ပြလိုသောကြောင့် မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ-စသော စကားကို ဟောတော်မူပြန်ပါသနည်း

အကယ်၍ ဟောတော်မူပြီးလျက် တဖန်ထပ်၍ ဟောချေသော် မြတ်စွာဘုရားအား ပုနရုတ္တိဒေါသ နိရတ္ထကဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

(ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ-စသော ပါဠိတော်၏ အနုသန္ဓေ သမ္ဗန္ဓ သမုဒါယတ္ထကို ဆိုတော်မူ၏။ ယင်း ပါဠိတော်၏

http://www.dhammadownload.com

အနုသန္ဓေ သမ္ဗန္ဓ-သာ ရှိပါသလော။ (ဝါ) ယင်းပါဠိတော်၏ အဝယဝတ္ထကို ဆရာ မပြဆိုတော့ပြီလော။ ယင်းပါဠိတော်၏ အဝယဝတ္ထကား အဘယ်ပါနည်း။ (ခ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် အာနန္ဒောပုဒ်၏ အဘိဓာနတ္ထ သံဝဏ္ဏနာကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်း၏ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာကို ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ စောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် အာနန္ဒပုဒ်ကို ကရဏသာဓနဝစနတ္ထပြု၍ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် အာနန္ဒ မည်သောဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ကြောင်းဖြစ်နိုင်သော ဝတ္ထု အာရုံ ကာမဂုဏ်တရားအပေါင်းသည် ဤနေရာ၌ အာနန္ဒ မည်နိုင်ပါသလော။ အဘယ်သည် ဤအရာ၌ အာနန္ဒ မည်ပါသနည်း။/ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော အာနန္ဒ အရကား အဘယ်ပါနည်း။ အကယ်၍ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော အာနန္ဒ အရကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င-၁) ဖြင့် သောမနဿပုဒ်ကို သုမနဿ ဘာဝေါ သောမနဿံ-ဟု ဘာဝတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ထိုသောမနဿ-အရ ကောင်းသော စိတ်ဖြစ်ကိုရင်း, မာနသိကသုခ ဝေဒနာမှ တစ်ပါးသော သောမနဿဖြစ်ကြောင်း စေတသိက်များကိုရင်း ကောက်ယူရပါမည်လော။ အဘယ်တရားများကို သောမနဿပုဒ်အရ ကောင်းယူရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င-၂) ကိုမိန့်။

(ဆ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (င-၂) ဖြင့် ဥပ္ပိလာဝိနော ဘာဝေါ ဥပ္ပိလာဝိတာ၊ ဥပ္ပိလာဝိတာယေဝ ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ-ဟု အဘိဓာနတ္ထ ဝစနတ္ထကို ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းပုဒ်၏ သမ္ဗန်ကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဆ) ကိုမိန့်။

(ဇ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဇ) ဖြင့် ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံပုဒ်ကို ဥပ္ပိလာဝိနော ဘာဝေါ ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ-ဟု ဘာဝတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ယင်း ဥပ္ပိလာဝိတတ္တ အရ ပေါ်လွင်ပျံ့လွင့်သော ဥဒ္ဓစ္စစေတသိက်ကိုပင် ကောက်ယူရပါမည်လော။ ဥပ္ပိလာဝိတတ္တ-အရ အဘယ်ကို ကောက်ယူရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဇ) မိန့်။

(ဈ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝါကျတို့ဖြင့် အာနန္ဒ-စသောပုဒ်တို့၏ အဘိဓာနတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထတို့ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်း အာနန္ဒ-စသောပုဒ်တို့၏ ခန္ဓာအစွမ်းဖြင့် ဓမ္မထူးသည်၏ အဖြစ်ကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ဈ) မိန့်။

➤ ❸ ။ |က-ဝါကျတို့၌| (၁) နနု စ ဝံ အဝဏ္ဏာဘူမိယံ တာဒိလက္ခဏံ ဒဿေတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုန္တိ အာဒိမာဟ။

(၃) နနု ဝဏ္ဏာဘူမိယံ (တာဒိလက္ခဏံ) ဒဿေတိ။

(၄) တသ္မာ မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုန္တိ အာဒိမာဟ။

http://www.dhammadownload.com

[ဂ+ဃ ဝါကျတို့ကို] (၁) နနု အာနန္ဒန္တိ ဓောနာတိ အာနန္ဒောတိ ဝုတ္တံ။ (တနည်း) နနု အာနန္ဒန္တိ ဓောနာတိ ဝုတ္တတ္တာ ကာမဂုဏာသင်္ခါတာနိ ပဉ္စာရမ္မဏာနိပိ အာနန္ဒောတွေဝ အရဟတိ ဝတ္တုံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပီတိယာ ဧတံ အဓိဝစနန္တိ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု အာနန္ဒသဒ္ဒေါ ရုဠှီသဒ္ဒေါ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ ပီတိယာ ဧတံ အဓိဝစနန္တိ ဝုတ္တံ။

[င-ဝါကျကို] (၁) နနု သုမနဿ ဘာဝေါ သောမနဿန္တိ ဝုတ္တံ။ (တစ်နည်း)

(၁) နနု သုမနဿ ဘာဝေါ သောမနဿန္တိ ဝုတ္တတ္တာ သုခဝေဒနာယ ဝါ တဒည စေတသိကာနံ ဝါ သုန္ဒရမနဿ ဝါ သောမနဿဘာဝေါ အရဟတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ စေတသိကသုခဿေတံ အဓိဝစနန္တိ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု သောမနဿသဒ္ဒေါ ရုဠှီသဒ္ဒေါ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ စေတသိကသုခဿေတံ အဓိဝစနန္တိ ဝုတ္တံ။

[င-၂ ကို] (၁) နနု ပုဂ္ဂလဝါစကာဘာဝေ စိတ္တမေဝ ဘာဝတ္ထော သိယာ၊ န စေတသိကသုခံ။ (၂) အထ ကသ္မာ စေတသိကသုခဿေတံ **အဓိဝစနန္တိ ဝုတ္တံ။**

(၃) ဣဓ တဒနုပေက္ခိတွာ တေန ဒဗ္ဗေန ယုတ္တံ မူလနိမိတ္တဘူတံ **စေတသိကသုခ**မေဝ အပေက္ခိတွာ သုမနသဒ္ဒေါ ပဝတ္တော။

(၄) တသ္မာ စေတသိကသုခဿေတံ အဓိဝစနန္တိ ဝုတ္တံ။

[စ-ဝါကျကို] (၁) နနု ဥပ္ပိလာဝိတတ္တန္တိ သောမနဿေတံ အဓိဝစနံ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဥဒ္ဓစ္စာဝဟာယ ဥပ္ပိလာပနပီတိယာ ဧတံ အဓိဝစနန္တိ ဝုတ္တံ။

(၃) ပီတိယာ ရုဠှီသဒ္ဒတ္တာ။

(၄) တသ္မာ ဥဒ္ဓစ္စာဝဟာယ ဥပ္ပိလာပနပီတိယာ ဧတံ အဓိဝစနန္တိ ဝုတ္တံ။

➤ ❾ ။ သောဘနော မနော **သုမနော။** (၃) သောဘနဂုဏ်၏ စိတ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏ်း အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် **ဝစန**ဟေတု မည်၏။ (၅) ကောင်းသော စိတ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သုစိတ္တ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္တ။

သောဘနံ မနော ယဿာတိ **သုမနော။** (၃) ကောင်းသော စိတ်၏+ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် သံ သာမိ/ဠာနီ ဠာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကောင်းသော စိတ်ရှိသူဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သုစိတ္တော-စသော--။

တမိဝ ဒိဿတီတိ တာဒိ။ လက္ခိယတေ လက္ခဏံ။ (အစိတ်)

တာဒိနော လက္ခဏန္တိ တာဒိလက္ခဏံ။ (အပေါင်း) (၃) သည်းခံခြင်းရှိသော **ရဟန္တာ** ပုဂ္ဂိုလ်၏ သဘောနှင့် သမ္ဗန္ဓိ သမ္ဗန်/သာမိ-သံ အဖြစ်ဖြင့် **စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။** (၅) ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သဘောတရားဖြစ်သည် **ဝစနီယ မည်၏။**

(၆) **တာဒိသဘာဝ, တာဒိသီလ-စသော--။**

http://www.dhammadownload.com

* တမိဝ ဒိဿတေ တာဒီ။ တာဒိ ဧဝ လက္ခဏံ တာဒိလက္ခဏံ။ (၃) တာဒိ-အရ သည်းခံခြင်း ဂုဏ်တရားနှင့် လက္ခဏ-အရ သည်းခံခြင်း သာမည သဘောတရား၏ ဂုဏ်-ဂုဏီ/ဝိသေသန-ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကောင်း မကောင်းကို ထပ်တူ ရှုမြင်နိုင်ခြင်း သဘောတရားဖြစ်သည် ဝစနီယ။

ဥပ္ပိလာပေတိ စိတ္တံ ဥပ္ပိလာဝိတံ ကရောတီတိ ဥပ္ပိလာဝနာ။ (၃) စိတ်ကို ပေါ်လွင် ထင်ရှားခြင်းကို ပြုခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စိတ်ကို ပေါ်လွင် ထင်ရှားခြင်းကို ပြုတတ်သော ပီတိစေတသိက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဥဒ္ဓံ ပလဝတီတိ ဥဗ္ဗိလာဝိတံ။ (၃) အထက်၌ သွားခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သွားသော စိတ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဥဒ္ဓတ-စသော။

(ယ) အဓိကိစ္စ ပဝတ္တံ ဝစနန္တိ အဓိဝစနံ။ (၃) အဓိကိစ္စ-အရ ပီတိကို စွဲခြင်း၏ ဝစန -အရ ဖြစ်သော သဒ္ဒါနှင့် အကြောင်း-အကျိုးအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အာနန္ဒ-ဟူသော သဒ္ဒါဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သညာ, အာချာ, အတ္တာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပသိဒ္ဓံ ဝစနန္တိ အဓိဝစနံ။ (၃) အဓိ-အရ ပသိဒ္ဓသော၏ ဝစန-အရ သဒ္ဒါနှင့် ဂုဏ် ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ပီဏေတိ တပ္ပေတီတိ ပီတိ။ (၃) နှစ်သက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ပီတိ သည် ဝစနီယ။ (၆) ဟာသ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

ပဇ္ဇတိ ဖလ မေတေနာတိ ပဒံ။ (၃) ရောက်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ပုဒ်သည် ဝစနီယ။ (၆) နိမိတ္တ, ကာရဏ-စသော--

➤ ❺ ။ ပဿန္နာ-ကို ပဿန္နတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဒေဝမနုဿာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရ ပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်) * ဥဒ္ဒစ္စဝဟာယ-ကို ဥဒ္ဒစ္စဝဟတာယ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-ဥပ္ပိလာပနပီတိယာ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား- စေတသော။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (စ) ဖြင့် ပရေ-၌ ပရသဒ္ဒါသည် ပဉ္စာဘာဂ, ပစ္စတ္ထိက-စသော အနက်တို့ ကို မဟော၊ အညတ္ထကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) ပရ-အရ ရတနာ သုံးပါး၌ ကြည်ညိုကုန်သော နတ်လူအပေါင်းတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ် ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဆ) ဖြင့် အာနန္ဒော-၌ အာပုဗ္ဗ နန္ဒဓာတ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) အ-ပစ္စည်း ကရဏသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အာနန္ဒန္တိ ဧတေနာတိ အာ နန္ဒော-ဟု ကရဏသာဓနေ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ဖြင့် အာနန္ဒော-အရ ပုဂ္ဂိုလ်ဒြပ်ကို မယူရပါ၊ ရှင်္ဂနည်းအားဖြင့် ပီတိစေတသိက်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(င) ၌ သုမနဿ ဘာဝေါ-ဖြင့် သောမနဿ၌ ဏျပစ္စည်း ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သုမနဿ ဘာဝေါ သောမနဿံ-ဟု ဘာဝတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

စေတသိကသုခဿေတံ အဓိဝစနံ-ဖြင့် သောမနဿံ-အရ တစ်ပါးသော စေတသိက်တို့ကို မယူရ၊ ပက်ဇံကဲ့သို့ ရှင်္ဂသဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့် သုခဝေဒနာကိုသာ ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(စ) ဖြင့် ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ-၌ တ္တပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ဥပ္ပိလာဝိတဿ ဘာဝေါ ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ-ဟု ဘာဝတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဆ) ဖြင့် ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ-၌ တ္တပစ္စည်း၏ သမ္ဗန်ကား စေတသော-ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဥပ္ပိလာဝိတ ဘာဝယောဂပုဒ်အရ စိတ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဇ) ၌ ဥဒ္ဒစ္စဝဟာယ-ဖြင့် ဥပ္ပိလာပနပီတိ-၌ စိတ်၏ ပျံ့လွင့်သည်၏အဖြစ်ကို ဆောင်တတ်သော ဥဒ္ဒစ္စဝဟဂုဏ်ရှိသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဥပ္ပိလာပနပီတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ-ဖြင့် ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ-ဟူသော ဘာဝတဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ တပါးသော စေတသိက်တို့ကို မယူရ၊ သောမနဿံကဲ့သို့ ရှင်္ဂသဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့် စိတ်ကို ပေါ်လွင် ထင်ရှားခြင်းကိုပြုတတ်သော ပီတိကို ယူရမည်ဟု သိ။(အဘိဓေယျတ္ထ)

➢ **၁ ။ တာဒီ လက္ခဏာ-၌ တာဒီ–သရုပ် ။ ။** (၁) ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေတာဒီ (၂) စတ္တာဝိတိ တာဒီ (၃) တိဏ္ဏာဝိတိတာဒီ (၄) မုတ္တာဝိတိတာဒီ (၅) တံ နိဒ္ဒေသာတာဒီ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ * **ဣဓာဓိပ္ပေတတာဒီ**-ကား ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေတာဒီ ဖြစ်ပါသည်။

* **တာဒီ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** လာဘ-စသော ဣဋ္ဌဖြစ်သော လောကဓမ်လေးပါးကိုလည်း အလာဘ-စသော အနိဋ္ဌလောကဓမ်ကိုကဲ့သို့ ရှုတတ်သူ၊ အနိဋ္ဌဖြစ်သော လောကဓမ် လေးပါးကိုလည်း ဣဋ္ဌဖြစ်သော လောကဓမ်ကဲ့သို့ ရှုတတ်သူကို "တာဒီ"ဟု ခေါ်သည်။

(တနည်း) ဣဋ္ဌကို အနိဋ္ဌကဲ့သို့ရှုခြင်း၊ အနိဋ္ဌကို ဣဋ္ဌကဲ့သို့ ရှုခြင်းသဘောကို "တာဒီ" ဟု ခေါ်ပါသည်။

➢ **၁ ၀ ။ ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ–အရ ဩဒဂျပီတိကိုယူ၍** (၁) ထို-သည် ဟာသဋ္ဌာယိ ဘာဝ, ဟာသရသ မည်၏။ (၂) ချီးမွမ်းထိုက်သူတို့၏ ချီးမွမ်းသံသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည် ၏။ (၃) ချီးမွမ်းမှု၌ သာယာသောစိတ်သည် (ဝါ) သာယာမှုသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝမည်၏။ (၄) စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်းသည်ရင်း, ဈာန်မဂ်ဖိုလ် အန္တရာယ်သည်ရင်း အနုဘာဝမည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဓါတ်ချ (၇၉) [၄၁၅၃/၄]

(က) ဇဝံ ပဌမနယေန ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ နိဝါရေတွာ ဒုတိယေန တတ္ထ အာဒီနဝံ ဒဿေန္တော ""တဝြ စေ တုမှေ အဿထာ""တိ အာဒိမာဟ၊

(ခ) ကထာပိ တုမှံ ယေဝဿ တေန အန္တရာယောတိ တေန ဥပ္ပိလာဝိတတ္တေန တုမှာကံ ယေဝ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ အန္တရာယော ဘဝေယျာတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊

(ဂ) ကသ္မာ ပနေတံ ဝုတ္တံ၊ နနု ဘဂဝတာ -

""ဗုဒ္ဓေါ""တိ ကိတ္တယန္တဿ၊ ကာယေ ဘဝတိ ယာ ပီတိ၊

ဝရမေဝ ဟိ သာ ပီတိ၊ ကသိဏေနာပိ ဇမ္ဗုဒီပဿ၊

(ဃ) ""ယေ ဘိက္ခဝေ ဗုဒ္ဓေ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ""တိ ဧဝမာဒီဟိ အနေကသတေဟိ သုတ္တေဟိ ရတနတ္တယေ ပီတိသောမနဿမေဝ ဝဏ္ဏိတန္တိ? သစ္စံ ဝဏ္ဏိတံ၊ တံ ပန နေက္ခမ္မနိဿိတံ၊

(င) ဣဓ ""အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ အမှာကံ ဓမ္မော""တိ အာဒိနာ နယေန အာယသ္မတော ဆန္နဿ ဥပ္ပန္နသဒိသံ ဂေဟဿိတံ ပီတိသောမနဿံ အဓိပ္ပေတံ၊

(စ) ဣဒဉ္စိ ဈာနာဒိပဋိလာဘာယ အန္တရာယကရံ ဟောတိ၊

(ဆ) တေနေဝါယသ္မာ ဆန္နောပိ ယာဝ ဗုဒ္ဓေါ န ပရိနိဗ္ဗာယိ၊ တာဝ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နာသက္ခိ

(ဇ) ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ပညတ္တေန ပန ဗြဟ္မဒဏ္ဍေန တဇ္ဇိတော တံ ပီတိသောမနဿံ ပဟာယ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေသိ၊ (၄၁၅၃/၅၄။ ဘာသာဋီကာ၊ ပ၊ ၃၄၂။)

➤ ❶ ။ (က) ဧဝံ၊ဤသို့လျှင်။(ဝါ)ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ပဌမနယေန၊ပဌမနည်းဖြင့်။ ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ၊ဖူးတောင်းအသွင် ပေါ်လွင်တက်ကြွသော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ပီတိကို။ နိဝါရေတွာ၊တားမြစ်တော်မူပြီး၍။ဒုတိယေန၊ဒုတိယနည်းဖြင့်။တတ္ထ၊ထို ဖူးတောင်း အသွင် ပေါ်လွင်တက်ကြွသောစိတ်၏ အဖြစ်၌။အာဒီနဝံ၊အပြစ်ကို။ဒဿေန္တော၊ပြတော်မူလိုသည်။ (ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။) တဝြ စေ တုမှေ အဿထာတိ အာဒိံ၊တဝြ စေ တုမှေ အဿထ- အစရှိသော စကားရပ်ကို။အာဟ၊မိန့်တော်မူပြီ။

(ခ) ကထာပိ၌ ဝဏ္ဏဘူမိ ဒုတိယဝါရ၌လည်း။တုမှံ ယေဝဿ တေန အန္တရာယောတိ၊ ယော-ဟူသော စကားရပ်၏။တေန ဥပ္ပိလာဝိတတ္တေန၊ထို ဖူးတောင်းအသွင် ပေါ်လွင် တက်ကြွသော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ပီတိကြောင့်။တုမှာကံယေဝ၊သင်တို့၏သာ။(ဝါ) သင်တို့မှာသာ။ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ၊ပဌမဈာန် အစရှိသော တရားထူးတို့၏။အန္တရာယော၊အန္တရာယ် သည်။ဘဝေယျ၊ဖြစ်ရာ၏။ဣတိ အတ္ထော၊ဤအနက်ကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။

(ဂ) ပန၊ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့။ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်၊ ဧတံ၊ဤ အာနန္ဒ-စသည်ကို မပြုထိုက်ဟူသော စကားတော်ကို။(ဘဂဝတာ၊သည်။)ဝုတ္တံ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပါသနည်း။ဘဂဝတာ၊သည်။(ပ) ဧဝမာဒီဟိ၊ဤသို့ အစရှိကုန်သော။အနေ က သတေဟိ၊တစ်ရာမက များစွာကုန်သော။(ဝါ) ရာပေါင်းများစွာကုန်သော။သုတ္တေဟိ

http://www.dhammadownload.com

သုတ်တို့ဖြင့်။ရတနတ္တယေ၊ရတနာသုံးပါးအပေါင်း၌။ပီတိသောမနဿမေဝ၊ပီတိသောမနဿကိုသာလျှင်။ဝဏ္ဏိတံ နနု၊ချီးမွမ်းတော်မူအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ဣတိ၊ဤကား စောဒနာတည်း။ * [ဗုဒ္ဓေါတိ၊ဗုဒ္ဓေါဟူ၍။ (ဝါ) ဘုရား ဘုရားဟူ၍။ကိတ္တယန္တဿ၊မိမိစိတ်တွင်, ဂုဏ်တော်ထင်၍ ကြည်လင်ညွတ်ပြောင်း ရွတ်ဆိုသော သူတော်ကောင်း၏။ကာယေ၊ ကိုယ်၌။ယာ ပီတိ၊အကြင် ပီတိသည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။သာ ပီတိ၊ထိုပီတိသည်။ကသိဏေန၊အလုံးစုံသော။ဇမ္ဗုဒီပဿ၊ဇမ္ဗူဒိပ်ထက်လည်း။(ဝါ)ဇမ္ဗူကျွန်းထက်လည်း။(ဝါ) ဇမ္ဗူကျွန်းအလုံးကို အစိုးရသော စက္ကဝတ်မင်း၏ အဖြစ်ထက်လည်း။[ဤကား သမာနာဓိကရဏကြံသည်။]

ဇမ္ဗုဒီပဿ၊ဇမ္ဗူဒိပ်၏။(ဝါ) သပြေကျွန်း၏။ကသိဏေနပိ၊အလုံးစုံ၏ အဖြစ်ထက်လည်း။ [ဤကား ဘိန္နာဓိကရဏကြံသည်။] ဝရမေဝ၊မြတ်သည်သာ။[ဟိ-အနက်မရှိ]

(ဃ) ဘိက္ခဝေ၊တို့။ယေ၊အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ဗုဒ္ဓေ၊မြတ်စွာဘုရား၌။ပသန္နာ၊ကြည်ညိုကြကုန်၏။ တေ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား၌ ကြည်ညိုကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။အဂ္ဂေ၊အမြတ်ဆုံး၌။ပသန္နာ၊ကြည်ညိုကြကုန်၏။[အနေကသတေဟိ၊တစ်ရာမက များစွာကုန်သော။(ဝါ)ရာပေါင်းများစွာကုန်သော။သုတ္တေဟိ၊သုတ်တို့ဖြင့်။ရတနတ္တယေ၊ရတနာသုံးပါး အပေါင်း၌။ပီတိသောမနဿမေဝ၊ပီတိသောမနဿကိုသာ။]ဝဏ္ဏိတံ၊ချီးမွမ်းတော်မူအပ်သည်ကား။ သစ္စံ၊မှန်ပါပေ၏။ ပန၊ထိုသို့ပင် မှန်ပါသော်လည်း။တံ၊ထို အခြားသုတ်တို့၌ ဟောတော်မူအပ်သော ပီတိ သောမနဿသည်။နေက္ခမ္မနိဿိတံ၊ကာမမှ ထွက်မြောက်သော ကုသိုလ်တရား၌ မှီ၏။

(င) ဣဓ၊ဤသုတ်၌။အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ၊ငါတို့၏ ဘုရား။အမှာကံ ဓမ္မော၊ငါတို့၏ တရား။(အမှာကံ သံဃော၊ငါတို့၏ သံဃာ။) ဣတိ အာဒိနာ၊ဤသို့ အစရှိသော။နယေန၊နည်းဖြင့်။အာယသ္မတော ဆန္နဿ၊အရှင်ဆန္န၏ သန္တာန်၌။ဥပ္ပန္နသဒိသံ၊ဖြစ်သော ပီတိ သောမနဿနှင့်တူသော။ဂေဟဿိတံ၊အိမ်နေသူ လူတို့၏ အလေ့အကျင့်ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်၌ မှီသော။ပီတိသောမနဿံ၊ပီတိ သောမနဿကို။အဓိပ္ပေတံ၊အလိုရှိအပ်၏။

(စ) ဟိ၊မှန်၏။/ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ဣဒံ၊ဤ ဂေဟဿိတ ပီတိ သောမနဿသည်။ဈာနာဒိပဋိလာဘာယ၊ဈာန်အစရှိသော တရားထူးတို့ကို ရခြင်းငှာ။အန္တရာယကရံ၊အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(ဆ) တေနေဝ၊ထို့ကြောင့်ပင်။ [ထိုသို့ ဂေဟဿိတ ပီတိ သောမနဿ၏ ဈာနာဒိ ပဋိလာဘ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်။] အာယသ္မာ ဆန္နောပိ၊အရှင် ဆန္နသည်လည်း။ယာဝ၊အကြင်မျှလောက်။ဗုဒ္ဓေါ၊သည်။န ပရိနိဗ္ဗာယိ၊ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မမူသေး။တာဝ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မမူသေးမီ ကာလပတ်လုံး။ဝိသေသံ၊တရားထူးကို။နိဗ္ဗတ္တေတုံ၊ဖြစ်စေခြင်းငှာ။နာသက္ခိ၊မစွမ်းနိုင်။

(ဇ) ပန၊အနွယကား။ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ၊ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်ခါနီး အခါ၌။(ဝါ) ပရိနိဗ္ဗာန်

http://www.dhammadownload.com

စံတော်မူပြီးရာ အခါ၌။ပညတ္တေန၊ပညတ်တော်မူအပ်သော။ဗြဟ္မဒတ္တေန၊ဗြဟ္မဒတ်ဖြင့်။ တဗ္ဗိတော၊သံယာသာ ခြိမ်းချောက်အပ်သည်။(ဟုတွာ၊ဖြစ်၍) တံ ပီတိသောမနဿံ၊ကို။ ပဟာယ၊ပယ်စွန့်၍။ဝိသေသံ၊တရားထူးကို။နိဗ္ဗတ္တေသိ၊ဖြစ်စေပြီ။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၃၄၂။)

➤ ❷။ (က) သို့/ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် တတြ စေ တုမှေ အဿထ-စသော စကားကို ဟောတော်မူ၏။ ဤသို့လျှင် ပဌမနည်းဖြင့် ဖူးတောင်းအသွင် ပေါ်လွင် တက်ကြွသော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ပီတိကို တားမြစ်တော်မူပြီးသည် မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ တားမြစ်တော်မူပြီးပါလျက် အဘယ်ကို ပြခြင်းငှာ (ဝါ) ပြလိုသောကြောင့် တတြ စေ တုမှေ အဿထ-စသော စကားကို ဟောတော်မူပြန်ပါသနည်း။ အကယ်၍ ဟောတော်မူ ပြီးလျက် တဖန်ထပ်၍ ဟောချေသော် မြတ်စွာဘုရားအား ပုနရုတ္တိဒေါသ နိရတ္ထကဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

(ယ) ဋ္ဌ တံ ပန စသည်သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ သစ္စံ ဝဏ္ဏိတံ-ဖြင့် ထိုအနက်ကို (ဝါ) အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော စောဒနာကို ဝန်ခံပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏ ဝိသဇ္ဇနာ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြေတော်မူခြင်းငှာ (တံ ပန) စသည် မိန့်။

(ယ) ဋ္ဌ တံ ပန စသည်သို့/ **ဗျတိရေကစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် သစ္စံ ဝဏ္ဏိတံ-ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ချီးမွမ်းတော်မူအပ်သည်ကား မှန်ပေ၏ဟု ဆို၏။ အကယ်၍ မြတ်စွာဘုရား ချီးမွမ်းတော်မူအပ်သည်ကား မှန်သည်ဖြစ်ငြားအံ့၊ ယင်းသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော် အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော စောဒနာသည် ရအပ်သော ထောက်ရာ တည်ရာ ရှိသည်သာလျှင် (ဝါ) ရအပ်သော အခွင့်ရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ရာ၏ဟု စောဒနာ ဘွယ်ရှိ၍ (တံ ပန) စသည် မိန့်။

(င) သို့/ **အာသောဂါနုယစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ယ) ဖြင့် အကြင် အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော စောဒနာကို ဝန်ခံတော်မူ၏။ ဘုရားသခင် ချီးမွမ်းအပ်သည်ကား မှန်သည် မဟုတ်ပါလော။ ထို့ကြောင့် အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော စောဒနာသည် ရအပ်သော ထောက်ရာ တည်ရာ ရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ရာ၏ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသော ကြောင့် (င) မိန့်။

(စ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (င) ဖြင့် ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ ဂေဟဿိတ ပီတိ သောမနဿကို အလိုရှိအပ်သည်၏အဖြစ်ကို မြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ၎င်းပီတိသောမနဿကို အလိုရှိအပ်သည်၏အဖြစ်၌ အကြောင်းကို ပြခြင်းငှာ (စ) မိန့်။

(စ) သို့/ **အယုတ္တာအာဂစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့်--ပြဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ ဂေဟဿိတ ပီတိသောမနဿကို အလိုရှိအပ်ပါ သနည်း၊ ပါဠိတော်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သာမညအားဖြင့် "န အာနန္ဒော န သောမနဿံ န စေတသော ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ"ဟူ၍၎င်း, "တတြ စေ တုမှေ အဿထ အာနန္ဒော သုမနာ

http://www.dhammadownload.com

ဥပ္ပိလာဝိတာ"ဟူ၍ရှင်း, ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်တုံလော၊ (ဝါ) ဂေဟသိတ ပီတိသောမနဿသည် နေက္ခမ္မနိဿိတ ပီတိသောမနဿနှင့် အတူတူ မဟုတ်တုံလော။(စ)

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် ဤပြဟ္မဇာလသုတ်၌ အမှာက် ဗုဒ္ဓေါ အမှာက် ဓမ္မော-စသောနည်းဖြင့် အရှင်ဆန္နအားဖြစ်သော ပီတိ သောမနဿနှင့်တူသော ဂေဟသိတ ပီတိသောမနဿကို လိုအပ်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုဂေဟသိတ ပီတိသောမနဿကိုသာ လိုအပ်ပါသနည်း။ ဂေဟသိတဖြစ်သော ပီတိသောမနဿသည် နိက္ခမ္မနိဿိတဖြစ်သော ပီတိသောမနဿနှင့် အတူတူဖြစ်ကောင်းသည် မဟုတ်တုံလော စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (င) ဖြင့် --လိုအပ်၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ အာယသ္မတော ဆန္နဿ ဥပ္ပန္နသဒိသံ-အရှင်ဆန္နအားဖြစ်သော ပီတိသောမနဿနှင့်တူသော-ဟူသော စကားကိုပင် ထင်ရှားပြလိုသော ဆရာသည် (ဆ) မိန့်။

(ဇ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဆ) ဖြင့် အရှင်ဆန္နသည် ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် မစံသေးသမျှကာလပတ်လုံး တရားထူးကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးသော် အရှင်ဆန္န၏ တရားထူးရပုံ မရပုံကို အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။ ဘုရားရှင် သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်ကဲ့သို့ တရားထူးကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ဟူ၍ပင် မှတ်သားရပါမည်လော။ စုဒ်ကြောင့် (ဇ) မိန့်။

(ဆ+ဇ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (စ) ဖြင့် ဤဂေဟသိတပီတိသောမနဿ၏ ဈာန်စသည်ကို ရခြင်းငှာ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကို ထင်ရှားစွာ ပြခြင်းငှာ (ဝါ) ဉာပကအကြောင်းကို ပြခြင်းငှာ (ဆ+ဇ) မိန့်။

(ဆ+ဇ) သို့/ စောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် -- ပြဆို၏။ ဂေဟသိတ ပီတိသောမနဿ၏ ဈာန်စသည်ကို ရခြင်းငှာ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကို အဘယ့်ကြောင့် သိအပ်ပါသနည်း၊ ပစ္စက္ခအားဖြင့် ဆရာ သိကောင်းအံ့လော၊ (ဝါ) သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဖြစ်၍ ဆရာ သိပါသလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဆ+ဇ) မိန့်။

➢ ❷ ။ [ယ–င–စ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု သစ္စံ ဝတ္တိတံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣဓ "အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ၊ အမှာကံ ဓမ္မော"တိ အာဒိနာ နယေန အာယသ္မတော ဆန္နဿ ဥပ္ပန္နသဒိသံ ဂေဟသိတံ ပီတိသောမနဿံ အဓိပ္ပေတံ။

(၃) ယသ္မာ ပန ဣဒံ ဈာနာဒိပဋိလာဘာယ အန္တရာယကရံ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ ဣဓ "အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ၊ အမှာကံ ဓမ္မော"တိ အာဒိနာ နယေန အာယသ္မတော ဆန္နဿ ဥပ္ပန္နသဒိသံ ဂေဟသိတံ ပီတိ သောမနဿံ အဓိပ္ပေတံ။

*** ပန–၏ အနက်** ။ ။ ပန စပ်ရာ ယုတ်သောကြောင့် ပနသဒ္ဒါသည် အရုစိဂရဟာ

http://www.dhammadownload.com

အနက်ကို ထွန်းပြပါသည်။

[၆–၈ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ပါဠိယံ သာမညေန ဝုတ္တတ္တာ နေက္ခမ္မနိဿိတမ္ပိ ပီတိသောမနဿံ အဓိပ္ပေတံ။/ အထ ဝါ နနု အနေကာသတေဟိ သုတ္တေဟိ ရတနတ္တယေ ပီတိသောမနဿမေဝ ဝဏ္ဏိတံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣဓ "အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ၊ အမှာကံ ဓမ္မော"တိ အာဒိနာ နယေန အာယသ္မတော ဆန္ဒဿ ဥပ္ပန္နသဒိသံ ဂေဟဿိတံ ပီတိ သောမနဿံ အဓိပ္ပေတံ။ (၃) ဣဒံ ဈာနာဒိပဋိလာဘာယ အန္တရာယကရံ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ ဣဓ "အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ၊ အမှာကံ ဓမ္မော"တိ အာဒိနာ နယေန အာယသ္မတော ဆန္ဒဿ ဥပ္ပန္နသဒိသံ ဂေဟဿိတံ ပီတိ သောမနဿံ အဓိပ္ပေတံ။

[၈ –ဝါကျကို၌] (၁) နနု အာယသ္မာ ဆန္နော သမ္မုခေပိ ဘဂဝတော ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေယျ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။

(၃) ပညတ္တေန ဗြဟ္မဒဏ္ဍေန တဇ္ဇိတော တံ ပီတိသောမနဿံ ပဇဟတိ။

(၄) တသ္မာ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။

✱ (ဂ)၌ **နနု–သဒ္ဒါ ထားရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ပီတိသောမနဿကို ချီးမွမ်းထိုက်ပါလျက် အန္တရာယ်ဖြစ်သည်ဟု ဟောတော်မူသော "တုမှံယေဝဿ တေန အန္တရာယော"-စသော ပါဠိတော်သဒ္ဒါကို မနှစ်သက်သောကြောင့် နနု-သဒ္ဒါ ထားရပါသည်။

➢ ❾ ။ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ ဈာပေတီတိ ဈာနံ။ ပဌမံ အာဒီယတီတိ အာဒိ။

ဈာနံ အာဒိ ဧတေသန္တိ ဈာနာဒယော၊ ပဋိလာဘနံ ပဋိလာဘော။ (အစိတ်)

ဈာနာဒီနံ ပဋိလာဘော **ဈာနာဒိပဋိလာဘော**။ (တာယ) (အပေါင်း)

(၃) ဈာန်စသည်တို့၏+ရခြင်းနှင့် ကမ္မ-ကမ္မိ/အာရုံ-အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ဈာန်စသည်တို့ကို ရခြင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဈာနာဒိလာဘ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဒဏ္ဍတိ အာဏံ ကရောတီတိ ဧတေနာတိ **ဒဏ္ဍော**။ (၃) အာဏာကို ပြုခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) အမိန့်အာဏာဒဏ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) သာဟသ, ဒမ္မ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဗြဟီယတေ ဝရီယတေ ပတ္ထိယတေတိ ဗြဟ္မာ။ ဒဏ္ဍတိ ဧတေနာတိ ဒဏ္ဍော။(အစိတ်)

ဗြဟ္မာစ သော ဒဏ္ဍောစာတိ **ဗြဟ္မဒဏ္ဍော**။ (၃) မြတ်သော တောင့်တအပ်သော ဂုဏ်၏ ဆုံးမနှိပ်ကွပ်ကြောင်းဒဏ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစန ဟောတု မည်၏။ (၅) ဝရဒဏ္ဍဟူသော အဘိဓေယျဖြစ်အနက်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝရဒဏ္ဍ, သေဋ္ဌဒဏ္ဍ, သေဋ္ဌနိဂ္ဂဟ-စသော--။

သမာနံ ဝိယ နံ ဝိသယတီတိ **သဒိသံ**။ (၃) အတူကဲ့သို့ ရှုခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) တူသော ပီတိသောမနဿသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သမာန

http://www.dhammadownload.com

တုလျ, ပဋိဘာဂ-စသော--။

နိက္ခမတိ ဧတေနာတိ **နိက္ခမံ**။ နိက္ခမံယေဝ နေက္ခမ္မံ။ (အစိတ်)

နေက္ခမ္မေ နိဿိတံ **နေက္ခမ္မနိဿိတံ**။ (အပေါင်း) (၃) ကာမမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ကုသိုလ်၏ ပီတိသောမနဿနှင့် နိဿယ+နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပီတိ သောမနဿသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) နိဿရဏနိဿိတံ, ကုသလနိဿိတံ-စသော-ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ **❺** ။ (ခ) ၌ **ဥပ္ပိလာဝိတစ္ဆေန**-၌ တ္ထသမ္ဗန်ကား- ပီတိသမ္ဗယုတ္တစိတ္တသမင်္ဂီနော ပုဂ္ဂလဿ (တနည်း) စေတသော ဖြစ်ပါသည်။(၏/သည် စပ်)

(ဃ) ၌ **အဓိဓမ္မတံ**-၌ အဓိပ္ပေတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဥပ္ပန္နသဒိသဿ ဂေဟသိတဿ ပီတိသောမနဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

ဂေဟသိတ-ကို ဂေဟသိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ပီတိသောမနဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) ✱ **ပညစ္ဆေန**-ကို ပညတ္တတာယ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-ဗြဟ္မဒတ္တဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်) ✱ **တန္တိစဘော**-ကို တန္တိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- အာယသ္မတော ဆန္နဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ **❻** ။ (စ) ၌ တေန ဥပ္ပိလာဝိတတ္တေန-ဖြင့် တေန-၌ တ-သဒ္ဒါသည် ဥပ္ပိလာဝိတတ္တကို စွဲသည်ဟု သိစေပါသည်။ (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ)

တုမှာကံယေဝ-ဖြင့် တုမှံ-၌ အံ-သည် ဒုတိယာ ဧကဝုစ် အံဝိဘတ်မဟုတ်၊ စတုတ္ထီ နံဝိဘတ်၏ ကာရိယတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဝိဘတ္တိပဒ)

(တနည်း) တုမှံ-သည် တုမှာကံ၏ ပရိယာယ်၏အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။(ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ-ဖြင့် အန္တရာယော-၌ အန္တရာယ်ဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ်၏ အန္တရာယ် မဟုတ်၊ ပဌမဈာန်စသည်တို့၏ အန္တရာယ်ပင်တည်းဟု သိစေ။ (ဘာဝတ္ထ)

ဘဝေယျ-ဖြင့် အဿ-သဒ္ဒါ၏ အာချာတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အာချာတပဒ) အသဓာတ်၏ ဘုဝိ-ဖြစ်ခြင်းအနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) ဿ-၏ ဓာတွန်သနှင့်တကွ ယျေဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဝိဘတ္တိပဒ) သိစေပါသည်။

(ဇ) ၌ ဣဓ ဂေဟသိတံ ပီတိသောမနဿံ အဓိပ္ပေတံ-ဖြင့် ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ အာနန္ဒော-တို့၏ အရဖြစ်သော ပီတိသောမနဿ-အရ ရတနာသုံးပါးကို ကြည်ညို၍ ဖြစ်သော နေက္ခမ္မနိဿိတ ပီတိသောမနဿကို အလိုမရှိအပ်၊ အိမ်နေသူလူတို့၏ အကျင့်ကာမဂုဏ်ကိုမှီသော ဂေဟသိတ ပီတိသောမနဿကို အလိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

အာယသ္မတော ဆန္နဿ ဥပ္ပန္နသဒိသံ-ဖြင့် ထိုဂေဟသိတ ပီတိသောမနဿသည်လည်း အရှင်ဆန္န၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ပီတိသောမနဿနှင့်တူသော ပီတိသောမနဿ

http://www.dhammadownload.com

၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ-စသည်ဖြင့် အရှင်ဆန္ဒသန္တာန်၌ ပီတိသောမနဿဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ **၀ ။ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နာသက္ခိ-ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။** ။ မြတ်စွာဘုရား၌ရင်း, တရားတော်၌ရင်း ဖြစ်သော ဂေဟဿိတပေမကြောင့်-- ဆိုရပါသည်။

*** ဘုရားသခင် ထင်ရှားရှိနိုင် ဆန္ဒ-အား တရားထူး မရခြင်းအကြောင်း**

ဘုရားရှင်အပေါ်၌ရင်း, တရားတော်၌ရင်း ဂေဟဿိတ တဏှာပေမရှိနေသောကြောင့်-- ဖြစ်ပါသည်။ (ဂ) ၌ **နေက္ခမ္မ-အရ ။** ။ ကာမမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ကုသိုလ်တရားကို ယူရပါမည်။ *** ဂေဟဿိတ-၌ ဇေဟ-အရ ။** ။ အိမ်၌နေသူ လူတို့၏ အလေ့ အကျင့်ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်ကို ယူရပါမည်။

➤ **၁ ၀ ။ တန္တိဓတာ-၌ တန္တဓာတ်အရ ။** ။ မေတ္တာ ကရုဏာ ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ီရရသ။ (၂) အရှင်ဆန္ဒသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) တရားထူးရစေလိုသော ဆန္ဒတော်နှင့် အရှင်ဆန္ဒသန္တာန်၌ရှိသော ဂေဟဿိတပေမသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပီတိသောမနဿကို ပယ်၍ တရားထူးကိုဖြစ်စေခြင်း အကျိုးသည် အနုဘာဝ။

ဥပ္ပန္နသဒိသံ၌ ဥပ္ပန္န-အရ ။ ။ (၁) ဂေဟဿိတ ပီတိသောမနဿသည် (ဝါ) ပီတိသောမနဿ ပြဓာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+သိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) ဘုရား, တရားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အရှင်ဆန္ဒ၏ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား ဘုရားလောင်းနှင့် အလွန်ချစ်ကျွမ်းဝင်၍ ခင်မင်ရင်းနှီးခြင်း, တောထွက်တော်မူသောအခါ နောက်တော်ပါဖြစ်ခြင်း, ဥပါဒါန်တရား အားကြီးခြင်း, စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သူတော်ကောင်းတို့ အဆုံးအမကို မနာယူခြင်း, ပြောဆိုဆုံးမရန် ဝန်လေးခြင်း, တရားထူးကို မရနိုင်ခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

*** (ယ) ယေ ဘိက္ခဝေ ဗုဒ္ဓေ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ-၌ အာဝါလတ်ာရ**

(၁) ဘုရားကို ကြည်ညိုကြသူတို့၏ သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) ဘုရားဒြပ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အရဟံ စသော ဂုဏ်တော်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မြတ်သော မရေတွက်နိုင်သော အကျိုးကိုရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

*** (စ) ၌ ဣဓ-အရ ။** ။ ဂေဟဿိတပီတိသောမနဿ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ကာမသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) ရတနာသုံးပါးသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ အမှာကံ ဓမ္မော စသည်ဖြင့် မသင့် မတင့် နှလုံးသွင်းခြင်း အယောနိသော မနသိကာရသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဈာန်စသည်ကို ရခြင်း၏ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်ခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ။

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိ (၁၀)

(က) အယမ္ပိ လောဘသဟဂတာ ပီတိ၊ (ခ) လောဘောစ ကောဓသဲဒိသော၊

(ဂ) ယထာဟ- ""လုဒ္ဓေါ အတ္ထံ န ဇာနာတိ၊ လုဒ္ဓေါ ဓမ္မံ န ပဿတိ၊

အန္ဓံ တမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံ လောဘော သဟတေ နရံ၊

အနတ္ထဇနနော လောဘော၊ လောဘော စိတ္တပ္ပကောပနော၊

ဘယမန္တရတော ဇာတံ၊ တံ ဇနော နာဝ ဗုဇ္ဈတိ"" တိ၊

(ဃ) တတိယဝါရေ ပန ကုမ္ဘိ အနာဂတောပိ အတ္ထတော အာဂတောယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော

(င) ယထေဝ ဟိ ကုဒ္ဓေါ၊ ဧဝံ လုဒ္ဓေါပိ အတ္ထံ န ဇာနာတီတိ၊ (ဋ္ဌ၊၅၄။ဘာသာဋီ၊ပ၊၃၄၇။)

➢ ❶ ။ (က) ဟိ၊မှန်၏။အယံ ပီတိ၊ဤပီတိသည်။လောဘသဟဂတာ၊လောဘနှင့်တကွဖြစ်၏။ (ခ) လောဘောစ၊ရာဂ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သော လောဘသည်လည်း။ ကောဓသဒိသော၊ကောဓနှင့် တူသည်သာ။

(ဂ) ယထာဟ၊အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း။(ပ) အာဟ၊ဟောတော်မူပြီ။

လုဒ္ဓေါ၊လိုချင်မက်မောသူသည်။(ဝါ)လောဘကြီးသူသည်။အတ္ထံ၊အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို။ န ဇာနာတိ၊မသိနိုင်။လုဒ္ဓေါ၊သည်။ဓမ္မံ၊ပါဠိကို။န ပဿတိ၊မမြင်နိုင်။ယံ-ယသ္မိံ ကာလေ၊ အကြင်အခါ၌။လောဘော၊လောဘသည်။နရံ၊သတ္တဝါကို။သဟတေ၊လွှမ်းမိုး၏။တဒါ၊ထို အခါ၌။အန္ဓံ တမံ၊ပညာစက္ခု ကန်းအောင်ပြုတတ်သော အမှောင်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ လောဘော၊သည်။အနတ္ထဇနနော၊အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်၏။လောဘော၊သည်။စိတ္တပ္ပကောပနော၊စိတ်ကို ပျက်စီးစေတတ်၏။(ဝါ) စိတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်၏။အန္တရတော၊အတွင်းမှ။(ဝါ)စိတ်မှ။ဘယံ၊ဘေးသည်။ဇာတံ၊လောဘ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။တံ၊ထိုသို့ အနတ္ထဇနန-စသော သဘောရှိသော လောဘကို။(ဝါ) လောဘ၏ ထို အနတ္ထဇနန-စသော အပြားကို။ဇနော၊လူအပေါင်းသည်။နာဝ ဗုဇ္ဈတိ၊ထိုးထွင်း၍ မသိနိုင်။

(ဃ) ပန၊ဆက်ဦးအံ့။တတိယဝါရေ၊တတိယဝါရကို။(ဝါ)သည်။ကုမ္ဘိ၊ဤ၌ဝဏ္ဏဘူမိ၌။ အနာဂတော၊တိုက်ရိုက် မလာသည်။သမာနောပိ၊ဖြစ်ပါသော်လည်း။အတ္ထတော၊အနက် အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်။အာဂတောယေဝ၊လာသည်သာ။ဣတိ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။

(င) ဟိ၊မှန်၏။ (တနည်း ဝါကျအပြန်အလှန်) ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့် တတိယ ဝါရော၊ကို။(ဝါ)သည်။ကုမ္ဘ၌။အနာဂတော၊သည်။သမာနော၊ဖြစ်ပါလျက်။အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။အာဂတောယေဝ၊လာသည်သာ။ဣတိ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်သနည်း။

ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ကုဒ္ဓေါ၊အမျက်ထွက်သူသည်။(ဝါ) စိတ်ဆိုးသူသည်။ (အတ္ထံ၊သုဘာသိတ ဒုဗ္ဘာသိတ၏ အနက်ကို။) န ဇာနာတိ ယထေဝ၊မသိနိုင်သကဲ့သို့သာ။ ဧဝံ၊ဤအတူ။လုဒ္ဓေါပိ၊လိုချင် မက်မောသူသည်လည်း။(ဝါ) လောဘကြီးသူသည်လည်း။ အတ္ထံ၊ကို။န ဇာနာတိ၊မသိနိုင်။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။တတိယဝါရော၊တတိယဝါရကို။(ဝါ)သည်။

TT/60/97 T0:9T

http://www.dhammadownload.com

ဣ္တခ၊ဤ၀ဏ္ဏာဘူမိ၌။အနာဂတော၊တိုက်ရိုက် မလာသည်။သမာနောပိ၊ဖြစ်ပါသော်လည်း။ အတ္ထတော၊အနက် အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်။အာဂတောယေ၀၊လာသည်သာ။ဣတိ၊ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၃၄၇။)

➤ ❷ ။ (က) သို့/ **အပရာနုသန္ဓေ** ။ ။ ယခုအခါ၌ ပီတိ၏ အန္တရာယ်ပြုနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို။/အကြင်လောဘနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ပီတိသည် အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်၏၊ ထိုလောဘကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ (က) စသည်ကိုမိန့်။

(ခ) သို့/ **အပရာနုသန္ဓေ** ။ ။ ယခုအခါ၌ အဝဏ္ဏကို ပြောရာ၌ ဖြစ်သော ကောဓသည် အန္တရာယ်ပြုတတ်သကဲ့သို့ဟု ဆက်သွယ်၍ ထင်စွာပြလိုရကား (ခ) မိန့်။

(ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ပီတိသည် လောဘနှင့်တကွ ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုသို့ လောဘနှင့်တကွဖြစ်သော် အဘယ်သို့ ပြုအပ်ပါသနည်း။ ပြုပုံကို ထင်စွာ မပြပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် လောဘသည် ကောဓနှင့်တူသည်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုစကား အဘယ်သို့သော ယုတ္တိဖြင့် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ လောဘသည် လိုချင်ခြင်း လက္ခဏာ၊ ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးပြစ်မှားခြင်း လက္ခဏာရှိကြ၍ ပရမတ္ထသဘာ၀ အရ အချင်းချင်း ထူးခြားသည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် တတိယဝါရသည် ဤ၀ဏ္ဏာဘူမိ၌ မလာသော်လည်း အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် လာသည်သာဟူ၍ သိထိုက်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ တိုက်ရိုက်မှု မလာအပ်သည်ကို အနက်အားဖြင့် လာသည်သာဟု အဘယ့်ကြောင့် သိအပ်ပါသနည်း။ မြတ်စွာဘုရားသည် တတိယဝါရကို ၀ဏ္ဏာဘူမိ ပါဠိတော်၌ မဟောသည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [က–ဝါကျကို့၌] (၁) နနု ဣဒဓ္ဓိ ရာဂသဉ္စိတံ ပီတိသောမနဿန္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ (၂) အထ ကသ္မာ အယဉ္စိ လောဘသဟဂတာ ပီတီတိ ဝုတ္တာ။

(၃) နနု ပီတိဂ္ဂဟဏေန သောမနဿမ္ပိ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ အယဉ္စိ လောဘသဟဂတာ ပီတီတိ ဝုတ္တာ။ (ဋီသစ်-၂၂၉)

[ဃ–ဃ ဝါကျတို့ကို့၌] (၁) နနု တတိယဝါရော ဣ္တခ အနာဂတော။

(၂) အထ ကသ္မာ အတ္ထတော အာဂတောယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ (၃) ယထေ၀ ကုဒ္ဓေါ၊ ဓမ် လုဒ္ဓေါပိ အတ္ထံ န ဇာနာတိ။/အထဝါ တဒတ္ထသမ္ဘဝတော။

(၄) တသ္မာ အတ္ထတော အာဂတောယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

➤ ❹ ။ လုဗ္ဘတီတိ လုဒ္ဓေါ။ (၃) လိုချင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အလိုကြီးတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဂိဒ္ဓ, လောဘ, လောလုပ-စသော ပရိယာယသဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဘာယိတဗ္ဗန္တိ **အယံ**။ (၃) ကြောက်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကြောက်ဖွယ် ဘေးဖြစ်ဖွယ် အရာဝတ္ထုသည် ဝစနီယ။ (၆) ဘီမ, ဉတ္တာသ---။

အန္တတိ ဗန္ဓတီတိ **အန္ဒုရံ**။ (၃) နှောင်ဖွဲ့ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) အတွင်းအရပ်သည် (ဝါ) စိတ်ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အဗ္ဘန္တရ-စသော။

နေတီတိ **နစရော**။ (၃) ဆောင်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လူဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မနုဿော, မာနုသော, မစ္စော-စသော--။

➤ ❺ ။ **လောဘသဟဂတာ**-ကို လောဘသဟဂတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-

ဣမိဿာ ပီတိယာ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) ＊ **ကောဓသဒိသော**-ကို ကောဓသဒိသတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- လောဘဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/သည် စပ်)

အနာဂတော-ကို အနာဂတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တတိယဝါရဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။-(၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ **တတိယဝါရသည် ဝဏ္ဏဘူမိ၌ မလာခြင်းအကြောင်း** ။ ။ တရားဟောရာ ထိုအခါ၌ ထိုတတိယဝါရဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိစေထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ် မရှိသောကြောင့် တတိယဝါရသည် ဝဏ္ဏဘူမိ၌ မလာပါ။

➤ ❶❵ ။ **ပီတိ-အရ** ။ ။ လောဘနှင့်တကွဖြစ်သော ပီတိကိုယူ၍ (၁) ထိုသည် ကာမရတိဌာယိဘာဝ, ကာမသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) နှစ်သက်ဖွယ် ဣဋ္ဌာရုံသည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ရာဂနှင့်တကွ ဖြစ်ကြောင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ချာန်မင်ဖိုလိ၏ အန္တရာယ်ကို ပြုခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၈၁)

(က) တွံ ပဌမဿ ဈာနဿ လာဘီ (ပ) အရဟာတိ ပုဋ္ဌေနာပိ သဘာဂါနံ ဘိက္ခူနံယေဝ ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ၊ (ခ) ဧဝဉှိ ပါပိစ္ဆတာ စေဝ ပရိဝဇ္ဇိတာ ဟောတိ၊ သာသနဿ စ အမောဃတာ ဒီပိတာ ဟောတီတိ၊ (ဂ) သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊

(ဃ) အပ္ပမဏ္ဍကာံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေတိ ကော အနုသန္ဓိ ?

(င) ဣဒံ သုတ္တံ ဒွိဟိ ပဒေဟိ အာဗဒ္ဓံ ဝဏ္ဏေန စ အဝဏ္ဏေန စ။ (၄၊ ၅၅။)

➤ ❶ ။ (က) တွံ၊သင်သည်။ပဌမဿ ဈာနဿ၊ပဌမဈာန်ကို။လာဘီ၊ရခြင်းရှိသလော။အရဟာ၊ရဟန္တာသည်။အသိ၊ဖြစ်သလော။ဣတိ၊ဤသို့။ပုဋ္ဌေနာပိ၊မေးအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။သဘာဂါနံ၊သဘောတူကုန်သော။ဘိက္ခူနံယေဝ၊ရဟန်းတို့အားသာ။ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ၊ဝန်ခံရာ၏။(ဝါ) ဝန်ခံရမည်။

(ခ) ဟိ၊မှန်၏။(တနည်း) |ဝါကျအပြန်အလှန်| ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ပုဋ္ဌေနာပိ၊သည်လည်း။သဘာဂါနံ၊ကုန်သော။ဘိက္ခူနံယေဝ၊တို့အားသာ။ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ၊ဝန်ခံရာသနည်း။

http://www.dhammadownload.com

(ဝါ) ဝန်ခံရမည်နည်း။ ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ * ဇဝံ၊ဤသို့ မေးအပ်သည်ဖြစ်၍ သဘောတူသော ရဟန်းတို့အားသာ ဝန်ခံအပ်သည်ရှိသော်။ပါပိစ္ဆတာ၊ယုတ်မာသော အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်သည်။(ဝါ) ကို။ပရိဝဇ္ဇိတာစေဝ၊ရှောင်အပ်သည်ရင်း။သာသနဿ၊ သာသနာတော်၏။အမောဃတာ၊အချီးနှီး မဟုတ်သည်၏အဖြစ်သည်။(ဝါ)ကို။ဒီပိတာစ၊ ပြအပ်သည်ရင်း။ဟောတိ၏။[ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ ပုဗ္ဗေနာပိ၊သည်လည်း။သဘာဂါနံ၊ကုန် သော။ဘိက္ခူနံ့ယေဝ၊တို့အားသာ။ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ၊ဝန်ခံရာ၏။ (ဝါ) ဝန်ခံရမည်။]

(ဂ) သေသံ၊ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို။ဝုတ္တနယေနေဝ၊ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် သာ။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိထိုက်၏။ (ဃ) အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိကော၊ အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်သည်။အနုသန္ဓိ၊အနုသန္ဓေတည်း။

(င) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။ဣဒံ သုတ္တံ၊ဤ ဗြဟ္မဇာလသုတ်သည်။ဝဏ္ဏေနစ၊ဝဏ္ဏပုဒ်နှင့်ရင်း။ အဝဏ္ဏေနစ၊အဝဏ္ဏပုဒ်နှင့်ရင်း။ဒွိဟိ၊နှစ်ပါးကုန်သော။ပဒေဟိ၊ပုဒ်တို့နှင့်။အာဗဒ္ဓံ၊စပ်၏။

(တနည်း) [ပဒ-အရ ကာရဏအနက်/ကောဋ္ဌာသအနက်ကို ယူ၍] ဣဒံ သုတ္တံ၊ သည်။ဝဏ္ဏေနစ၊ချီးမွမ်းခြင်းနှင့်ရင်း။အဝဏ္ဏေနစ၊ကဲ့ရဲ့ခြင်းနှင့်ရင်း။ဒွိဟိ၊နှစ်ပါးကုန်သော။ ပဒေဟိ၊အကြောင်းတို့နှင့်။(ဝါ) အဖို့အစုတို့နှင့်။အာဗဒ္ဓံ၊စပ်၏။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၃၅၀။)

➤ ❷။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဈာန်ရကြောင်း ရဟန္တာဖြစ် ကြောင်း မေးအပ်သော် သဘောတူကုန်သော ရဟန်းတို့အား ဝန်ခံရာ၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့် သဘောတူသော ရဟန်းတို့အားသာ ဝန်ခံရာသနည်း။ ယင်းသို့ ဝန်ခံ သော် ယုံမှားသော အလိုဆိုး မဖြစ်ပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ပါဠိတော်၌ အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေ စသော စကားကို မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ဝဏ္ဏ အဝဏ္ဏနှင့်စပ်သော တရားဒေသနာတော်သည် ပြအပ်ပြီးသော စကားတို့ဖြင့် ပြီးဆုံးပြီ မဟုတ်ပါလော။ အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေ စသော တရားတော်သည် အဘယ် စကားပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➤ ❸။ [က-စ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု အနာပတ္တိ ဥပသမ္ပန္နဿ ဘူတံ အာရောစေတီတိ ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ သဘာဂါနံ ဘိက္ခူနံယေဝ ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ။ (၃) ဧဝံ ယသ္မာ ပါပိစ္ဆတာ စေဝ ပရိဝဇ္ဇိတာ ဟောတိ၊ သာသနဿစ အမောဃတာ ဒီပိတာ ဟောတီတိ။ (၄) တသ္မာ သဘာဂါနံ ဘိက္ခူနံယေဝ ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ။ (ဋီသစ်-၂၃၀)

➤ ❹။ ပါပါ ဣစ္ဆာ ယဿာတိ ပါပိစ္ဆော။ (၃) ယုတ်မာသော အလိုရှိသူ၏ ယုတ်မာသော အလိုနှင့် နိဿယ-နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ယုတ်မာသော အလိုသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဣဿာပကတ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ * ပါပိစ္ဆဿ ဘာဝေါ ပါပိစ္ဆတာ။

န မောဃံ အမောဃံ။ အမောဃဿ ဘာဝေါ **အမောဃတာ**။ (၃) အချီးအနှီး

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့်။ (တံ၊ထိုသီလကို။ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ဤနေရာ၌။အပ္ပမတ္တကန္တိ၊အပ္ပမတ္တကံဟူ၍။ အာဟ၊မိန့်တော်မူပြီ။ဣတိ၊ဤကား အကျဉ်း အဖြေတည်း။) (ဘာသာဋီ၊ပ၊၃၅၂။)

➢ ❶ ။ (စ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် အပ္ပမတ္တကံ ခေါ် ပနေတံ ဘိက္ခဝေ စသော ဒေသနာတော်ကို ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာကို အဦးမူသဖြင့် အပေါင်းအားဖြင့် တည်ထား ညွှန်ပြခဲ့ပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော အပ္ပမတ္တကံ ခေါ် ပနေတံ-စသော ဒေသနာတော်၌ ပါရှိသည့်ပုဒ်များကို အစိတ် အစိတ် အဝယဝတ္ထအားဖြင့် ဖွင့်ပြရန်အလို့ ငှာ (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် အပ္ပမတ္တကံဟူသည် အနည်းငယ်သော ဝတ္ထု၏ အမည်တည်း၊ ဩရမတ္တကံဟူသည် အပ္ပမတ္တကံပုဒ်၏ ဝေဝုစ်တည်းဟု ဆို၏။ ယင်း အပ္ပ မတ္တကံ, ဩရမတ္တကံ ပုဒ်တို့၌ မတ္တ-သဒ္ဒါသည် ဣဿရိယအနက်ကို ဟောပါသလော၊ မည်သည့် အနက်ကို ဟောပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား = ပမာဏအနက်ကို ဟောပါ၏ဟူလို။

(င) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် အပ္ပမတ္တကံ-စသော ပုဒ်တို့၏ ဝစနတ္ထ အဘိဓာနတ္ထတို့ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယောဇနာနှင့်တကွ ပိဏ္ဍတ္ထကို ပြလိုရကား (င)

(စ-၂) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (စ-၁) ဖြင့် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ စောဒနာခြင်း စကားမျိုး သခေ်ပကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းစောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ စောဒနာပုံ စကားရှိုး ဝိတ္ထာရကို ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (စ-၂) မိန့်။

➢ ❷ ။ | စ+ဆ ဝါကျတို့ကို၌ | (၁) နနု ဣဒံ သီလံ နာမ ယောဂိနော အဂ္ဂ ဝိဘူသနံ။ (၂) အထ ကသ္မာ တံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ "အပ္ပမတ္တက"န္တိ အာဟ။ (၈) ဉပရိ ဂုဏေ ဉပနိဓာယ။ (၄) တသ္မာ တံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ "အပ္ပမတ္တက"န္တိ အာဟ။

➢ ❸ ။ အာရဘီယတေတိ **အာရမ္ဘ**။ (၃) မြတ်စွာဘုရား၏ အပ္ပမတ္တကံခေါ်-စသော ဒေသနာတော်ကို အားထုတ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြတ်စွာဘုရားဟောအပ်သော အပ္ပမတ္တကံ ခေါ်-စသော ဒေသနာဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အာရဘိတဗ္ဗာ, ဝါယမိတဗ္ဗာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

အဒီယိတ္တာတိ အတ္ထံ။ ပရိတော သမန္တတော အတ္ထံ မရိဋ္ဌံ။ (၃) ပရိသမန္တဘောဂုဏ် ၏ ပိုင်းဖြတ်အပ်သော အရာဝတ္ထုနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစန ဟေတုမည်၏။ (၅) ထက်ဝန်းကျင်မှ ပိုင်းဖြတ်အပ်သော အရာဝတ္ထု (ဝါ) သေးငယ်သော အရာဝတ္ထုသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အပ္ပမတ္တကံ-စသော --။

သီလယတိ သမာဓိယတီတိ **သီလံ**။ သီလန္တိ သမာဒဟန္တိ စိတ္တံ ဧတေနာတိ **သီလံ**။

(၃) ကာယကံ စသည်ကို ဖရိုဖရဲ မကြဲအောင် ကောင်းစွာထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက် ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် **ဝစနဟေတု** မည်၏။ (၅) ပါဏာတိပါတ အစရှိသည်မှ ကြဉ်

http://www.dhammadownload.com

(ဝါ) ဝန်ခံရမည်နည်း။ ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ * ဇဝံ၊ဤသို့ မေးအပ်သည်ဖြစ်၍ သဘောတူသော ရဟန်းတို့အားသာ ဝန်ခံအပ်သည်ရှိသော်။ပါပိစ္ဆတာ၊ယုတ်မာသော အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်သည်။(ဝါ) ကို။ပရိဝဇ္ဇိတာစေဝ၊ရှောင်အပ်သည်ရင်း။သာသနဿ၊ သာသနာတော်၏။အမောဃတာ၊အချီးနှီး မဟုတ်သည်၏အဖြစ်သည်။(ဝါ)ကို။ဒီပိတာစ၊ ပြအပ်သည်ရင်း။ဟောတိ၏။[ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ ပုဒ္ဒေနာပိ၊သည်လည်း။သဘာဂါနံ၊ကုန် သော။ဘိက္ခူနံယေဝ၊တို့အားသာ။ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ၊ဝန်ခံရာ၏။ (ဝါ) ဝန်ခံရမည်။]

(ဂ) သေသံ၊ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို။ဝုတ္တနယေနေဝ၊ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် သာ။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိထိုက်၏။ (ဃ) အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိကော၊ အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်သည်။အနုသန္ဓိ၊အနုသန္ဓေတည်း။

(င) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။ဣဒံ သုတ္တံ၊ဤ ဗြဟ္မဇာလသုတ်သည်။ဝဏ္ဏေနစ၊ဝဏ္ဏပုဒ်နှင့်ရင်း။ အဝဏ္ဏေနစ၊အဝဏ္ဏပုဒ်နှင့်ရင်း။ဒွိဟိ၊နှစ်ပါးကုန်သော။ပဒေဟိ၊ပုဒ်တို့နှင့်။အာဗဒ္ဓံ၊စပ်၏။

(တနည်း) [ပဒ-အရ ကာရဏအနက်/ကောဋ္ဌာသအနက်ကို ယူ၍] ဣဒံ သုတ္တံ၊ သည်။ဝဏ္ဏေနစ၊ချီးမွမ်းခြင်းနှင့်ရင်း။အဝဏ္ဏေနစ၊ကဲ့ရဲ့ခြင်းနှင့်ရင်း။ဒွိဟိ၊နှစ်ပါးကုန်သော။ ပဒေဟိ၊အကြောင်းတို့နှင့်။(ဝါ) အဖို့အစုတို့နှင့်။အာဗဒ္ဓံ၊စပ်၏။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၃၅၀။)

➤ ❷။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဈာန်ရကြောင်း ရဟန္တာဖြစ် ကြောင်း မေးအပ်သော် သဘောတူကုန်သော ရဟန်းတို့အား ဝန်ခံရာ၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့် သဘောတူသော ရဟန်းတို့အားသာ ဝန်ခံရာသနည်း။ ယင်းသို့ ဝန်ခံ သော် ယုံမှားသော အလိုဆိုး မဖြစ်ပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ပါဠိတော်၌ အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေ စသော စကားကို မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ဝဏ္ဏ အဝဏ္ဏနှင့်စပ်သော တရားဒေသနာတော်သည် ပြအပ်ပြီးသော စကားတို့ဖြင့် ပြီးဆုံးပြီ မဟုတ်ပါလော။ အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေ စသော တရားတော်သည် အဘယ် စကားပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➤ ❸။ [က–စ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု အနာပတ္တိ ဥပသမ္ပန္နဿ ဘူတံ အာရောစေတီတိ ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ သဘာဂါနံ ဘိက္ခူနံယေဝ ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ။ (၃) ဇဝံ ယသ္မာ ပါပိစ္ဆတာ စေဝ ပရိဝဇ္ဇိတာ ဟောတိ၊ သာသနဿစ အမောဃတာ ဒီပိတာ ဟောတီတိ။ (၄) တသ္မာ သဘာဂါနံ ဘိက္ခူနံယေဝ ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ။ (ဋီသစ်-၂၃၀)

➤ ❹။ ပါပါ ဣစ္ဆာ ယဿာတိ ပါပိစ္ဆော။ (၃) ယုတ်မာသော အလိုရှိသူ၏ ယုတ်မာသော အလိုနှင့် နိဿယ-နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ယုတ်မာသော အလိုသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဣဿာပကတ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ * ပါပိစ္ဆဿ ဘာဝေါ ပါပိစ္ဆတာ။

န မောဃံ အမောဃံ။ အမောဃဿ ဘာဝေါ **အမောဃတာ**။ (၃) အချီးအနှီး

http://www.dhammadownload.com

မဟုတ်သော သာသနာတော်၏+အချီး အနှိမ်း မဟုတ်ခြင်း အဘာဝဘောဂုဏ်နှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အချီးအနှိမ်း မဟုတ်သော သာသနာတော်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အတုဋ္ဌတာ-စသော--။

အနု သန္ဓိဟတီတိ **အနုသန္ဓိ**။ (၃) ဆက်စပ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အနုသန္ဓေစကားသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အနုသန္ဓာန-စသော--။

ပူဇာဝိသေသံ အရဟတီတိ **အရဟာ**။ (၃) ပူဇော်ခြင်း အထူးကို ခံယူတော်မူခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရဟန္တာဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ခီဏာသဝ, အရဟန္တ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢ ❺ ။ ပရိဝဇ္ဇိတာ-ကို ပရိဝဇ္ဇိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ပါပိစ္ဆတာယ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်) * **အပ္ပမတ္တကံ**-ကို အပ္ပမတ္တကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-ဧတဿ ဝဏ္ဏဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ * **အာဗဒ္ဓံ**-ကို အာဗဒ္ဓတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဣမဿ သုတ္တဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❶ ❶ ။ (က) **ဩ ပဋိဘာနိတဗ္ဗံ--ဝယ် ဓာတ်အရ** ။ ။ ဝန်ခံသော ရဟန်း၏ အလောဘ ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂိါရရသ မည်၏။ (၂) သဘောတူသော ရဟန်းတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဈာန်ရသည်၏အဖြစ် ရဟန္တာ၏အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အလိုဆိုးမှ ရှောင်ကြဉ်နိုင်ခြင်း, သာသနာတော်အား အချီးအနှိမ်း မဖြစ်ခြင်းကို ပြရာရောက်ခြင်း အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၈၂) (၄၅၅)

(က) ဣမ စ ပန ဗြဟ္မဒတ္တေန ဝုတ္တဝဏ္ဏဿ အနုသန္ဓိဒဿေတုံ "အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေ" တိ ဒေသနာ အာရဒ္ဓါ၊ (ခ) တတ္ထ အပ္ပမတ္တကန္တိ ပရိတ္တဿ နာမံ၊ ဩရမတ္တကန္တိ တဒေဿဝ ဝေဝစနံ၊ (ဂ) မတ္တာတိ ပမာဏတိ ပမာဏံ၊

(ဃ) အပ္ပံ မတ္တာ ဧတဿာတိ အပ္ပမတ္တကံ၊ ဩရံ မတ္တာ ဧတဿာတိ ဩရမတ္တကံ၊ သီလမေဝ သီလမတ္တကံ၊

(င) ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ - အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေ ဩရမတ္တကံ သီလမတ္တကံ နာမ ယေန "တထာဂတဿ ဝဏ္ဏံ ဝဒါမိ" တိ ဥဿာဟံ ကတွာပိ ဝဏ္ဏံ ဝဒမာနော ပုထုဇ္ဇနော ဝဒေယျာတိ

(စ-၁) တတ္ထ သိယာ၊ (စ-၂) နနု ဣဒံ သီလံ နာမ ယောဂိနော အဂ္ဂဝိဘူသနံ၊

(ဆ) တံ ကသ္မာ ဣမံ သန္ဓာယ "အပ္ပမတ္တက" န္တိ အာဟာတိ? ဥပရိ ဂုဏေ ဥပနိဓာယ၊

❶ ။ (က) ဣမ စ ပန၊ဤ၌နေရာ၌ကား။ဗြဟ္မဒတ္တေန၊ဗြဟ္မဒတ္တသည်။ဝုတ္တဝဏ္ဏဿ၊ ပြောဆိုအပ်သော ဝဏ္ဏ၏။အနုသန္ဓိ၊အနုသန္ဓေကို။ဒဿေတုံ၊ပြတော်မူခြင်းငှာ။အပ္ပမတ္တကံ

http://www.dhammadownload.com

ခေါ် ပနေတံ ဘိက္ခဝေတိ၊ဝေ-အစရှိသော၊ဒေသနာ၊ဒေသနာတော်ကို၊အာရဒ္ဓါ၊အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ။ (ခ) ထိုအပ္ပမတ္တကံ ခေါ် ပနေတံ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော ဒေသနာတော်၌၊အပ္ပမတ္တကန္တိ၊အပ္ပမတ္တကံဟူသော အမည်သည်၊ပရိတ္တဿ၊သေးငယ်သော အရာဝတ္ထု၏၊နာမံ၊အမည်တည်း။ ဩရမတ္တကန္တိ၊ဩရမတ္တကံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊တဿေဝ၊ထိုအပ္ပမတ္တကံသဒ္ဒါ၏ပင်လျှင်၊ဝေဝစနံ၊ဝေဝုစ် ပရိယာယ် စကားလှယ်သဒ္ဒါတည်း။(ဝါ)တစ်ခုတည်းသောအနက်၌ပင် အထူးထူး အပြားပြားဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း။(ဝါ) အမျိုးမျိုးသော သဘောမှ ကင်းသောအနက်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း။ (ဂ) ပမာဏံ၊အတိုင်းအရှည်ကို၊မတ္တာတိ၊မတ္တာဟူ၍၊ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ (ဃ) ဧတဿ၊ဤသီလ၏၊အပ္ပါ၊သေးငယ်သော၊(သိမ်ငယ်သော)မတ္တာ၊အတိုင်းအရှည်သည်၊အတ္ထိ၊ရှိ၏၊ဣတိ၊ထို့ကြောင့်၊[ထိုသို့ သေးငယ်သော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။] တံ၊ထိုသီလသည်၊အပ္ပမတ္တကံ၊အပ္ပမတ္တက မည်၏။ ဧတဿ၊ဤသီလ၏၊ဩရာ၊ညံ့သော၊(အညံ့ဖြစ်သော) မတ္တာ၊အတိုင်းအရှည်သည်၊အတ္ထိ၊ရှိ၏၊ဣတိ၊ထို့ကြောင့်၊[ထိုသို့ ညံ့သော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊] တံ၊ထိုသီလသည်၊ဩရမတ္တကံ၊ဩရမတ္တက မည်၏၊သီလမေဝ၊သီလသည်ပင်၊သီလမတ္တကံ၊သီလမတ္တက မည်၏။ (င) ဣဒံ-ပိဋ္ဌာတ္တဇာတံ၊ဤအပေါင်းဖြစ်သော အနက်သည်၊(ဝါ)ကို၊ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်သည်၊(ဝါ)ဆိုလိုသည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏၊(ကိံ ပိဋ္ဌာတ္တဇာတံ၊အဘယ်အပေါင်းဖြစ်သော အနက်သည်၊(ဝါ) ကို၊ဝုတ္တံ၊သည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်သနည်း၊) ဘိက္ခဝေ၊တို့၊တထာဂတဿ၊မြတ်စွာဘုရား၏၊ဝဏ္ဏံ၊ဂုဏ်ကို၊ဝဒါမိ၊ပြောဆိုအံ့၊ဣတိ၊ဤသို့၊ဥဿာဟံ၊အားထုတ်ခြင်းကို၊ကတွာပိ၊ပြု၍လည်း၊ဝဏ္ဏံ၊ဂုဏ်ကို၊ဝဒမာနော၊ပြောဆိုစွမ်းနိုင်လတ်သော်၊(ဝါ) ပြောဆိုစွမ်းနိုင်သော၊ပုထုဇ္ဇနော၊ပုထုဇဉ်သည်၊ယေန၊အကြင်ဂုဏ်ဖြင့်၊(ဝါ) အကြင်သီလဖြင့်၊ဝဒေယျ၊ပြောဆိုရာ၏၊တော်၊ဤဂုဏ်သည်၊(ဤသီလသည်) အပ္ပမတ္တကံ၊သေးငယ်သော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ဩရမတ္တကံ၊ညံ့သော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊သီလမတ္တကံ နာမ၊အာစာရသီလ ကလေးမျှသာ မည်၏၊(ဝါ) အာစာရသီလသာမည မည်၏။

(စ) [ဆရာနည်းကျကျ] တတ္ထ၊ထို အပ္ပမတ္တကံ ခေါ် ပနေတံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ဌတွာ၊ရပ်တန့်၍၊ (ကြိယာဝိသေသန) ကဿစိ၊တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊စောဒကဿ၊စောဒက၏၊(သမ္ဗန်) ဤဒိသီ၊ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊စောဒနာ၊စောဒနာသည်၊(ကတ္တား) သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။ (ကိဒိသီ၊အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊စောဒနာ၊သည်၊သိယာ၊ဖြစ်ရာသနည်း၊) ဣဒံ သီလံ နာမ၊ဤသီလမည်သည်၊ယောဂိနော၊ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊အဂ္ဂဝိဘူသနံ၊မြတ်သော တန်ဆာသည်၊ဟောတိ နနု၊ ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။

(ဆ) တံ၊ထိုသီလကို၊ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်၊ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ဤနေရာ၌၊အပ္ပမတ္တကန္တိ၊အပ္ပမတ္တကံဟူ၍၊အာဟ၊မိန့်တော်မူသနည်း၊ဣတိ၊ဤကား အမေးတည်း။ ဥပရိဂုဏေ၊အထက်ဖြစ်သော သမာဓိ ပညာဂုဏ်တို့ကို၊ဥပနိဓာယ၊ထောက်စာ၍၊(ဝါ)ထောက်စာခြင်း

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့်။ (တံ၊ထိုသီလကို။ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ဤနေရာ၌။အပ္ပမတ္တကန္တိ၊အပ္ပမတ္တကံဟူ၍။ အာဟ၊မိန့်တော်မူပြီ။ဣတိ၊ဤကား အကျဉ်း အဖြေတည်း။) (ဘာသာဋီ၊ပ၊၃၅၂။)

➢ ❷ ။ **(စ) သို့/ အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေ စသော ဒေသနာတော်ကို ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာကို အဦးမူသဖြင့် အပေါင်းအားဖြင့် တည်ထား ညွှန်ပြခဲ့ပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ-စသော ဒေသနာတော်၌ ပါရှိသည့်ပုဒ်များကို အစိတ် အစိတ် အဝယဝတ္ထအားဖြင့် ဖွင့်ပြရန်အလို့ ငှာ (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် အပ္ပမတ္တကံဟူသည် အံနည်းငယ်သော ဝတ္ထု၏ အမည်တည်း၊ ဩရမတ္တကံဟူသည် အပ္ပမတ္တကံပုဒ်၏ ဝေဝုစ်တည်းဟု ဆို၏။ ယင်း အပ္ပမတ္တကံ, ဩရမတ္တကံ ပုဒ်တို့၌ မတ္တ-သဒ္ဒါသည် ဣဿရိယအနက်ကို ဟောပါသလော၊ မည်သည့် အနက်ကို ဟောပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား = ပမာဏအနက်ကို ဟောပါ၏ဟူလို။

(င) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် အပ္ပမတ္တကံ-စသော ပုဒ်တို့၏ ဝစနတ္ထ အဘိဓာနတ္ထတို့ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယောဇနာနှင့်တကွ ပိဏ္ဍတ္ထကို ပြလိုရကား (င)

(စ-၂) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (စ-၁) ဖြင့် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ စောဒနာခြင်း စကားပျိုး သင်္ခေပကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းစောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ စောဒနာပုံ စကားရိုး ဝိတ္ထာရကို ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (စ-၂) မိန့်။

➢ ❸ ။ **[စ+ဆ ဝါကျတို့ကို၍]** (၁) နနု ဣဒံ သီလံ နာမ ယောဂိနော အဂ္ဂဝိဘူသနံ။ (၂) အထ ကသ္မာ တံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ "အပ္ပမတ္တက"န္တိ အာဟ။ (၃) ဥပရိ ဂုဏေ ဥပနိဓာယ။ (၄) တသ္မာ တံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ "အပ္ပမတ္တက"န္တိ အာဟ။

➢ ❹ ။ အာရဘိယတေတိ **အာရမ္ဘ**။ (၁) မြတ်စွာဘုရား၏ အပ္ပမတ္တကံခေါ- စသော ဒေသနာတော်ကို အားထုတ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြတ်စွာဘုရားဟောအပ်သော အပ္ပမတ္တကံ ခေါ-စသော ဒေသနာဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အာရဘိတဗ္ဗာ, ဝါယမိတဗ္ဗာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

အဒီယိတ္တာတိ အတ္တံ။ ပရိတော သမန္တတော အတ္တံ ဗရိတ္တံ။ (၃) ပရိသမန္တဘောဂုဏ် ၏ ပိုင်းဖြတ်အပ်သော အရာဝတ္ထုနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) ထက်ဝန်းကျင်မှ ပိုင်းဖြတ်အပ်သော အရာဝတ္ထု (ဝါ) သေးငယ်သော အရာဝတ္ထုသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အပ္ပမတ္တကံ-စသော --။

သီလယတိ သမာဓိယတီတိ **သီလံ**။ သီလန္တိ သမာဒဟန္တိ စိတ္တံ ဧတေနာတိ **သီလံ**။

(၃) ကာယကံ စသည်ကို ဖရိုဖရဲ မကြဲအောင် ကောင်းစွာထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် **ဝစနဟေတု** မည်၏။ (၅) ပါဏာတိပါတ အစရှိသည်မှ ကြဉ်

http://www.dhammadownload.com

ရှောင်ခြင်း ဝိရတီစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော သီလဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) အပ္ပမတ္တက, ဩရမတ္တက, တပ, သံယမ-စသော--။

(တနည်း) သိနောတိ ဗန္ဓတိ စိတ္တမေတေနာတိ **သီလံ**။ (၃) စိတ်ကို ကောင်းစွာ ဖွဲ့စည်း စောင့်ရှောက်ထားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

အပ္ပေတိ ဤသကမတ္တံ ဂမေတီတိ **အပ္ပံ**။ (၃) ရောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သေးငယ်သော အရာဝတ္ထုသည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ခုဒ္ဒက, ဤသက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဥဒ္ဒံ သဟတိ ခမတီတိ **ဥဿာဝဖော**။ (၃) သည်းခံခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လုံ့လဝီရိယသည် ဝစနီယ။ (၆) အဓိမတ္တ, ဤဟ-စသော--။

ဝိဘူသတိ ဧတေနာတိ ဝိဘူသနံ။ (၃) တန်ဆာဆင်ခြင်း (ဝါ) တင့်တယ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပုတီး နားဒောင်းစသော တန်ဆာသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အာဘရဏ, အလင်္ကာရ-စသော--။

ယုဥ္စတိ သီလေနာတိ **ယောဂ်**။ (၃) အားထုတ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အားထုတ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ယောဂါဝစရ, ယုဥ္စနက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အလံ ကရောတိ ဧတေနာတိ **အလင်္ကာရော**။ (၃) ပြုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) နားဒောင်း-စသော တန်ဆာသည် ဝစနီယ။ (၆) ပိဠန္ဓန, မဏ္ဍန-။

မဏ္ဍယတိ ဧတေနာတိ **မဏ္ဍနံ**။ (၃) တန်ဆာဆင်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နံ့သာမှုန့်-စသော နိမ့်ရာအရပ် ဖြည့်ရာ တန်ဆာတို့သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပသာဓန်-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢ ❺ ။ (က) ၌ ပဓာနကြိယာဖြစ်သော **အာရဗ္ဘ**-ကို အာရဗ္ဘတ္တံ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဒေသနာယ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်) * (င) ၌ **ကရောကို** ကရောန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ပုထုဇ္ဇနဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

* **ဝဒမာနော**-ကို ဝဒမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ပုထုဇ္ဇနဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။ (၏/သည် စပ်) * **အဝ္ဝိဘူသနံ**-ကို အဝ္ဝိဘူသနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် - ဣမဿ သီလဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❻ ။ (စ) ၌ ပရိတ္တဿ နာမံ-ဖြင့် အပ္ပမတ္တကံပုဒ်ကို အပ္ပံ မတ္တာ ဧတဿာတိ အပ္ပမတ္တကံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အပ္ပမတ္တက-အရ ပရိတ္တဖြစ်သော သီလကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(တနည်း) ပရိတ္တဿ နာမံ-ဖြင့် အပ္ပမတ္တက-ဟူသည် သမာဓိကို ထောက်ဆသော အားဖြင့် ပရိတ္တဖြစ်သော သီလတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

တသောဝ ဝေဝစန်-ဖြင့် ဩရမတ္တကံပုဒ်သည် အပ္ပမတ္တကံပုဒ်၏ ဝေဝုစ် ပရိယာယ် တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြု အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် မတ္တာ-သဒ္ဒါသည် ဤ၌ ဣသရိယ, အပ္ပက အနက်တို့ကို မဟော၊ ပမာဏ အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(ဃ) ၌ အပ္ပံ မတ္တာ ဧတဿ-ဖြင့် အပ္ပမတ္တကံပုဒ်ကို အပ္ပံ မတ္တာ ဧတဿာတိ အပ္ပ မတ္တကံ-ဟု စတုတ္ထီ.ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) က-ပစ္စည်း၏ သမာသန္တ က-၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) အပ္ပံ မတ္တာ ဧတဿ-ဖြင့် အပ္ပမတ္တကံပုဒ်ကို အပ္ပါ မတ္တာ အပ္ပမတ္တာ၊ အပ္ပမတ္တာ ဧတဿာတိ အပ္ပမတ္တကံ-ဟု အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို ရင်း (အဘိ ဓာနတ္ထ) က-ပစ္စည်းသည် သမူဟတဒ္ဓိတ်၌ မသက်၊ အဿတ္ထိအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဩရံ မတ္တာ ဧတဿ-ဖြင့် ဩရမတ္တကံပုဒ်ကို ဩရံ မတ္တာ ဩရမတ္တာ-ဟု တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသတ္ထ) ဩရမတ္တာ ဧတဿ အတ္ထီတိ ဩရမတ္တကံ-ဟု အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) က-အက္ခရာသည် တဒ္ဓိတ် က-ပစ္စည်း ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ပစ္စယပဒ) ယင်းတဒ္ဓိတ် က-ပစ္စည်းသည် သဉ္ဇာ သမူဟ-စသော အနက် များ၌ မသက်၊ အဿတ္ထိအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေသည်။

သီလမေဝ-ဖြင့် သီလမတ္တကံ-၌ သီလနှင့် မတ္တကကို သီလံ ဧဝ သီလမတ္တကံ-ဟု တဗ္ဗာဝဝုတ္တိ ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သီလမတ္တကံ-၌ မတ္တကသဒ္ဒါ၏ အနတ္ထက, ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုရင်း(ဘာဝတ္ထ) သိ။

(တနည်း) သီလမေဝ-ဖြင့် သီလမတ္တကံ-၌ သီလမတ္တကို သီလမေဝ သီလမတ္တံ-ဟု တဗ္ဗာဝဝုတ္တိ ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) မတ္တ-သဒ္ဒါ၏ ဝိသေသနိဝတ္တိ အနက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သီလမတ္တကံပုဒ်ကို သီလမတ္တံ ဧဝ သီလမတ္တကံ-ဟု သွတ္ထတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) က ပစ္စည်း သွတ္ထတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေသည်။

➤ **၈ ။ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလတို့တွင် ဗြဟ္မဇာလသုတ္တန်၌ ဟောတော်မူသော သီလ-** ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ, အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလတို့ကို ဟောတော်မူပါသည်။

*** မဟောသော သီလကား** - ပစ္စယသန္နိဿိတသီလ, ဣန္ဒြိယသံဝရသီလတို့ကို ဟောတော်မမူပါ။ အကြောင်းကား- ပစ္စယသန္နိဿိတသီလ, ဣန္ဒြိယသံဝရသီလတို့သည် ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ, အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလတို့ကဲ့သို့ ပုထုဇဉ်အားလုံးတို့၌ ထင်ရှားသော သီလ မဟုတ်သောကြောင့်-- ဖြစ်ပါသည်။

➤ **၁ ၀ ။ သီလ-အရ ။** ။ ဝိရတီစေတနာ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်

http://www.dhammadownload.com

ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ/ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) သီလ၏ အကျိုးဂုဏ်တို့ သည်ရင်း, ယောဂီ၏ အမြတ်ဆုံး တန်ဆာဖြစ်ခြင်း ဂုဏ်တို့သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည် ၏။ (၄) အမြတ်ဆုံး တန်ဆာဆင်သူ၏ အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းဂုဏ်သည် အနုဘာဝ။

ပါဌ် (၈၃)

(က-၁) တဿ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏသရီရတော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ရသ္မိယော ဥဂ္ဂန္တွာ ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ ဂစ္ဆန္တိ၊ (က-၂) သကလဒသသဟဿစက္ကဝါဠဿ အလင်္ကရဏကာလောဝိယ ဟောတိ၊

(က-၃) ဒုတိယာ ဒုတိယာ ရသ္မိယော ပုရိမာယ ပုရိမာယ ယမကယမကာ ဝိယ ဧကက္ခဏေ ဝိယ ပဝတ္တန္တိ၊ (ခ-၁) ဒွိန္နန္နံ စိတ္တာနံ ဧကက္ခဏေ ပဝတ္တိ နာမ နတ္ထိ၊ (ခ-၂) ဗုဒ္ဓါနံ ပန ဘဂဝန္တာနံ ဘဝင်္ဂပရိဝါသဿ လဟုကတာယ ပဉ္စဟာကာရေဟိ အာစိဏ္ဏဝသိတာယ စေတာ ဧကက္ခဏေ ဝိယ ပဝတ္တန္တိ၊ (ဂ) တဿာ တဿာ ပန ရသ္မိယာ အာဝဇ္ဇနပရိကမ္မာဓိဋ္ဌာနာနိ ဝိသုံ ဝိသုံယေဝ၊

(ဃ) နီလရသ္မိအတ္ထာယ ဟိ ဘဂဝါ နီလကသိဏံ သမာပဇ္ဇတိ၊ ပီတရသ္မိအတ္ထာယ ပီတ ကသိဏံ၊ (၃၂၅၇။ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၃၆၅။)

➢ ❶ ။ (က) တဿ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား၏။သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏသရီရတော၊ရွှေအဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိသော ကိုယ်တော်မှ။သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ၊ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်း ရှိကုန်သော။ရသ္မိယော၊ရောင်ခြည်တော်တို့သည်။ဥဂ္ဂန္တွာ၊အထက်သို့ တက်၍။ ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ၊ ဘဝဂ်တိုင်အောင်။ဂစ္ဆန္တိ၊သွားကုန်၏။ **သကလဒသသဟဿစက္ကဝါဠဿ**၊အလုံးစုံ တစ်သောင်းသော စကြာဝဠာကို။အလင်္ကရဏကာလောဝိယ၊တန်ဆာဆင်ရာ အခါကဲ့သို့။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ **ဒုတိယာ ဒုတိယာ**၊နှစ်သွယ်မြောက် နှစ်သွယ်မြောက် ဖြစ်ကုန်သော။ ရသ္မိယော၊ရောင်ခြည်တော်တို့သည်။ပုရိမာယ ပုရိမာယ၊ရှေးရှေးဖြစ်သော ရောင်ခြည် တော်၏။ယမကယမကာ ဝိယ၊အစုံ အစုံတို့ကဲ့သို့။ဧကက္ခဏေ ဝိယ၊တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌ကဲ့သို့၊ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။[ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ဒုတိယာ ဒုတိယာ၊ကုန်သော။ (ပ) ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်သနည်း။]

(ခ) စ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။[စ-ကို ကာရဏတ္ထဇောတကကြံ] (တနည်း) စ၊ထိုသို့ ပင် တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌ကဲ့သို့ ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ဒွိန္နံ၊နှစ်ပါးကုန်သော။စိတ္တာနံ၊ စိတ်တို့၏။ဧကက္ခဏေ၊တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌။ပဝတ္တိ နာမ၊ဖြစ်ခြင်းမည်သည်။နတ္ထိ၊မရှိ။

ပန၊ထိုသို့ပင် နှစ်ပါးသော စိတ်တို့၏ တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌ ဖြစ်ခြင်း မရှိပါသော် လည်း။ဗုဒ္ဓါနံ၊အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးကုန်သော။ဘဂဝန္တာနံ၊ဘုန်းတော်ကြီး ဘုရားတို့၏။ဘဝင်္ဂပရိဝါသဿ၊ဘဝင်၏ အစွမ်းအားဖြင့်ဖြစ်သော ထုံခြင်း၏။(ဝါ) ဘဝင် ဟု ဆိုအပ်သော ထုံခြင်း၏။ (ဝါ)ဘဝင်၌နေခြင်း၏။(သဒ္ဒတ္ထ) ဘဝင်ကျခြင်း၏။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

လဟုကတာယ၊လျှင်မြန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ပဋ္ဌဟိငါးပါးကုန်သော။အာကာရေဟိ၊ အခြင်းအရာတို့ဖြင့်။အာစိဏ္ဏဝသိတာယစ၊လေ့ကျက်အပ်သော ဝသီဘော်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။တာ၊ထိုရောင်ခြည်တော်တို့သည်။ကေကွဏော ဝိယ၊တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ္ဍကဲ့သို့။ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(ဂ) ပန၊ထိုသို့ပင် တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ္ဍကဲ့သို့ ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။တဿာ တဿာ ရသ္မိယာ၊ထိုထိုရောင်ခြည်တော်၏အတွက်။အာဝဇ္ဇနပရိကမ္မာဓိဋ္ဌာနာနိ၊ဆင်ခြင်ခြင်း, ပရိကံပြုခြင်း, အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းတို့သည်။ ဝိသုံ ဝိသုံယေဝ၊သီးခြား သီးခြားသာလျှင်။ ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ (ဃ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။နီလရသ္မိအတ္ထာယ၊ညိုသော ရောင်ခြည်တော်၏ အကျိုးငှာ။ဘဂဝါ၊သည်။နီလကသိဏံ၊နီလကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထဈာန် သမာပတ်သို့။သမာပဇ္ဇတိ၊ကောင်းစွာ ရောက်တော်မူ၏။(ဝါ) ဝင်စားတော်မူ၏။ပီတရသ္မိအတ္ထာယ၊ ရွှေသော ရောင်ခြည်တော်၏အကျိုးငှာ။ပီတ ကသိဏံ၊ပီတကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်သို့။သမာပဇ္ဇတိ၊ကောင်းစွာ ရောက်တော်မူ၏။(ဝါ)ဝင်စားတော်မူ၏။

➤ ❷ ။ (က) သို့/**အနုသစနွ** ။ ။ ဤသို့ ဘဂဝါ ဟိ အဘိသမ္ဗောဓိတော -စသော စကားရပ်တို့ဖြင့် ပါဠိတော်နည်းအားဖြင့် တန်ခိုးဖန်ဆင်းမှု ယမိုက်ပြဋ္ဌိဟာကို ပြတော်မူပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ အဋ္ဌကထာနည်းအားဖြင့် တန်ခိုးဖန်ဆင်းမှု ယမိုက်ပြဋ္ဌိဟာကို ဖွင့်ပြရန်အလို့ငှာ ပစ္စာသတ္တိနည်းအားဖြင့် ဆန္ဒ ဝဏ္ဏာန်ပုဒ်ကို ရှေးဦးစွာ ဖွင့်ပြရန်အတွက် (က) မိန့်။

(က-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-၁) ဖြင့် ဘုရားရှင်၏ ရွှေကိုယ်တော်မှ ရွှေသော ရောင်ခြည်တော်များ ဘဝဂ်တိုင်အောင် ထွက်သွားသည်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်း ရောင်ခြည်တော်များသည် အထက်သို့သာ တက်၍ စကြာဝဠာတစ်သောင်းနှင့် ဆက်စပ်မှု မရှိဘဲ ဘဝဂ်ဘုံ၌ပင် ချုပ်ဆုံးပျောက်ကွယ်ကြပါသလော။ အဘယ်အရပ်သို့တိုင်အောင် ရောင်ခြည်တော်များ ပျံ့နှံ့နေပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (က-၂) မိန့်။

(က-၃) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-၁+၂) တို့ဖြင့် ဘုရားရှင်၏ ကိုယ်တော်မှ ရွှေသော ရောင်ခြည်တော်များ ဘဝဂ်တိုင်အောင် ပျံ့နှံ့တက်ကာ စကြာဝဠာတသောင်းကို တန်ဆာဆင်သော အခါကဲ့သို့ဖြစ်သောဟု ဆို၏။ ထိုရွှေသော ရောင်ခြည်တော်များသည် တစ်ကြိမ်တည်းသာ ထွက်၍ နောက်ထပ် ဆက်ကာဆက်ကာ ထွက်မလာတော့ဘဲ လျှပ်စီးပျက်သကဲ့သို့ ချုပ်ဆုံးပျောက်ကွယ် သွားကြသည်ဟု မှတ်သားကြရပါမည်လော။ ရောင်ခြည်တော်များသည် အဘယ်ကာလတိုင်အောင် အဘယ်အခြင်းအရာအားဖြင့် ထွက်ပေါ်နေကြပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (က-၃) မိန့်။

(ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-၃) ၌ ဧကေကွဏော ဝိယ-ဖြင့် ရွှေသော ရောင်ခြည်တော်များ တစ်ပြိုင်နက်ကဲ့သို့ဖြစ်ကာ ထွက်ပေါ်နေကြသည်ဟု ဆို၏။ တစ်ပြိုင်

http://www.dhammadownload.com

နက်သော ခဏ၌ကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်ရခြင်း ထွက်ပေါ်ရခြင်းအကြောင်းကို မပြဆိုတော့ပြီလော။ [ဝါကျတက်] / စိတ်နှစ်ခု တစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်နိုင်သည့်အတွက်ကြောင့် ရောင်ခြည်တော်များ တစ်ပြိုင်နက်ကဲ့သို့ဖြစ်ကာ ထွက်၏ဟူ၍ ဆိုလိုပါသလော။ [ဗျတိရေကအာဘော်]

ဘုရားရှင်တို့၏ ဘဝင်ကျမှု မလျှင်မြန်ဘဲ နုန့်နှေးခြင်း, အဓိဋ္ဌာန်စသော ဝသီဘော်ငါးပါးတို့ဖြင့် အလေ့အလာပြုမှု နည်းပါးခြင်းဖြစ်နေ၍ ဘုရားရှင်တို့၏ တပါးတခြားသော အနန္တတန်ခိုးတော်များကြောင့် ရောင်ခြည်တော်များ တစ်ပြိုင်နက်ကဲ့သို့ ဖြစ်ကာ ထွက်၏ဟု ဆိုလိုပါသလော။[အန္ဓယ အဓိပ္ပါယ်တက်အာဘော်] အဘယ့်ကြောင့် တစ်ပြိုင်နက်ကဲ့သို့ ဖြစ်ကာ ထွက်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုပြသည့် ဝိယ-သဒ္ဒါကို ထည့်ဆိုရပါသနည်း။ ဝိယ သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရခြင်းအကြောင်းကို မပြဆိုချေသော် အကြောင်း အကျိုးဆန့်သော ဝိရောဓိ ဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(စ-၁) သို့/ အယုတ္တတောခနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-၃) ဖြင့် ဒုတိယ ရောင်ခြည်တော်တို့သည် ရှေ့ရောင်ခြည်တော်၏ အစုံအစုံတို့ကဲ့သို့ တပြိုင်နက်သော ခဏကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏ဟု "ဝိယ"ဟူသော စကားကို ဆိုတော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့် သဒိသာကာရ၏ အစွမ်းဖြင့် ဝိယ-ဟူသော စကားကို ဆိုပါသနည်း။ ဒုတိယရောင်ခြည်တော်တို့သည် ရှေ့ရောင်ခြည်တော်တို့နှင့် အစုံအစုံ တပြိုင်နက်သော ခဏ၌ ဖြစ်ကြကုန်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ-၁) မိန့်။

(စ-၂) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ခ-၁) ဖြင့် ဧကက္ခဏေဝိယ ပဝတ္တန္တိ-၌ ဝိယ-သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရာ၌ ဗျတိရေကအကြောင်းကို ပြဆိုပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ယင်း၏ အန္ဓယအကြောင်းကို ဖွင့်ပြရန်အလို့ငှာ (ခ-၂) မိန့်။

(စ-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-၁) ဖြင့် နှစ်ပါးကုန်သော စိတ်တို့၏ တပြိုင်နက်သော ခဏ၌ ဖြစ်ခြင်းမည်သည် မရှိဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ဖြစ်ခြင်း မရှိပါဘဲလျက် အဘယ့်ကြောင့် တပြိုင်နက်တည်းကဲ့သို့ ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုရပါသနည်း။ ဖွင့်ဆိုရခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း ပြဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ-၂) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-၃၊ ခ-၁+၂) တို့ဖြင့် စိတ်နှစ်ခုပြိုင်၍ ဖြစ်မှု မရှိသောကြောင့်၎င်း, ဘုရားရှင်တို့၏ ဘဝင်ကျမှု လျှင်မြန်ခြင်း ဝသီဘော်ငါးပါးတို့ဖြင့် အလေ့အလာပြုမှု ရှိခြင်းတို့ကြောင့်၎င်း ရောင်ခြည်တော်တို့သည် တပြိုင်နက်သော ခဏ၌ကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်သောဟု ဆို၏။ စိတ်တစ်ခုဖြစ်ခြင်း၌ ရောင်ခြည်တော် နှစ်မျိုး သုံးမျိုးတို့လည်း ဖြစ်သင့်ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါကုန်သနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။ **ကား**-- (ဂ) ဖြင့် ထိုထိုသို့သော ရောင်ခြည်တော်၏ အာဝဇ္ဇန်း ပရိကံ အဓိဋ္ဌာန်တို့သည် အသီးသီးသာ ဖြစ်ကုန်၏၊ စိတ်တစ်ခုဖြစ်ခြင်း၌ ရောင်ခြည် နှစ်မျိုး သုံးမျိုး မဖြစ်သင့်ဟု ငါပြဆိုပါ၏ဟူလို။

http://www.dhammadownload.com

(ယ) သို့/ အဘိယာစေ ကျမ်းတက် ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် --မဖြစ်သင့် ဟု ဆို၏။ ယင်းသို့သာ ဆိုချေသော် ယင်းရောင်ခြည်တော်များ၏ အာဝဇ္ဇန်း ပရိကံ အဓိဋ္ဌာန်များ တစ်ခုစီ တစ်ခုစီ အသီးအခြားဖြစ်ပုံ အကျယ်ကို မသိအပ် မသိနိုင်ပါ။ ယင်းကို ပြတော်မူပါဦးလော-ဟု ရှေးရှု တောင်းပန်ဘွယ်ရှိ၍ (ယ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [စ–ဝါကျကို့ရှ] (၁) နနု ဒွိန္နံ စိတ္တာနံ ဧကက္ခဏေ ပဝတ္တိနာမ နတ္ထိ။

(၂) အထ ကသ္မာ တာ ဧကက္ခဏေ ဝိယ ပဝတ္တန္တိ။ (၃) နနု ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ ဘဝင်္ဂပရိဝါသဿ လဟုကတာယ ပဉ္စဟာကာရေဟိ အာစိဏ္ဏဝသိတာယ စ။

(၄) တာ ဧကက္ခဏေ ဝိယ ပဝတ္တန္တိ။

[ဂ–ဝါကျကို့ရှ] (၁) နနု တာ ဧကက္ခဏေ ဝိယ ပဝတ္တန္တိ။ (တနည်း) နနု ဧကဿာပိ စိတ္တဿ ပဝတ္တိယာ ဒွေတိဿော ရသ္မိယောပိ သမ္ဘဝေယျုံ။

(၂) ဖထ ကသ္မာ တဿာ တဿာ ရသ္မိယာ အာဝဇ္ဇနပရိကမ္မာဓိဋ္ဌာနာနိ ဝိသုံ ဝိသုံယေဝ (ပဝတ္တန္တိ)။ (၃) စိတ္တဝါရနာနတ္တာ ကသိဏနာနတ္တာစ။ (၄) တသ္မာ တဿာ တဿာ ရသ္မိယာ အာဝဇ္ဇနပရိကမ္မာဓိဋ္ဌာနာနိ ဝိသုံ ဝိသုံယေဝ (ပဝတ္တန္တိ)။

➢ ❹ ။ ပရိဝသနံ **ပရိဝါသော**။ ဘဝင်္ဂဝသေန ပရိဝါသော ဘဝင်္ဂပရိဝါသော။

(၃) ဘဝင်၏+ထုံခြင်းနှင့် သာဓေ-သာဓျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဘဝင်၏အစွမ်းဖြင့် ထုံခြင်း (ဝါ) ဘဝင်ကျခြင်း ကြိယာဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဘဝင်္ဂပရိဝစန, ဘဝင်္ဂပတန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

(တစ်နည်း) ဘဝင်္ဂသင်္ခါတော ပရိဝါသော ဘဝင်္ဂပရိဝါသော။ (၃) ဘဝင်၏+ထုံခြင်းနှင့် ဝိသေသန ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(၅) ဘဝင်ဟုဆိုအပ်သော ထုံခြင်း (ဝါ) ဘဝင်ကျခြင်းကြိယာ ဒြပ်သည် ဝစနီယ။

အာစရိတဗ္ဗောတိ အာစိဏ္ဏော။ အာစိဏ္ဏော ဝသော အာစိဏ္ဏဝသော။ (အစိတ်)

အာစိဏ္ဏဝသော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **အာစိဏ္ဏဝသိနော**။ (အပေါင်း)

(၃) အာစိဏ္ဏဝသီ-အရ လေ့ကျက်အပ်ပြီးသော ဝသီဘော်တရားများ၏ ဂုဏေး-ဂုဏ်/ဌာန-ဌာနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လေ့လာအပ်ပြီးသော ဝသီဘော်တရားများသည် ဝစနီယ။ (၆) အာစိဏ္ဏဝသ, အာစိဏ္ဏဝသီဘာဝ-။

ရသန္တိ သတ္တာ ဧတ္တာယာတိ ရသ္မိ။ (၃) သာယာခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရောင်ခြည်တော်ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဇုတိ, ဩဘာသ---။

ယမတီတိ **ယမကံ**။ (၃) ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အစုံ အစုံသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည် ဝစနီယ။ (၆) ယမလ, ယမ-စသော။

လယ်တီတိ **လဗှု**။ (၃) သွားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လျင်မြန်သော ရောင်ခြည်တော်တို့သည် ဝစနီယ။ (၆) သီဃ, အာသု-စသော။

http://www.dhammadownload.com

➤ ၅။ **အာစိဏ္ဏဝသိတာယဟိတ်၏** သမ္ဗန်ကား ◦ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ ဖြစ်သည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်) ပစ္စယတ္တကား ကတ္တတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

လဟုကဘာဝ ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား◦ ဘဝင်္ဂပရိဝါသဿ။ (၏/သည် စပ်)

➤ ၁ ၀ ။ **အာဝဇ္ဇန–အာရ ။ ။** ဘုရားရှင်သန္တာန်၌ဖြစ်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း စိတ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရဝ။ (၂) ကသိုဏ်းအာရုံ တို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပါဒကဈာန် ပရိကမ်တို့သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မီးအလျှံ-စသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါကျ (၈၄)

(က) ဒုဝေ ပုထုဇ္ဇနာ ဝုတ္တာ၊ ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ၊

အန္ဓော ပုထုဇ္ဇနော ဧကော၊ ကလျာဏော ပုထုဇ္ဇနော၊

(ခ) တတ္ထ ယဿ ခန္ဓဓာတုအာယတနာဒီသု ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာသဝနဓာရဏပစ္စဝေက္ခဏာနိ နတ္ထိ အယံ အန္ဓ ပုထုဇ္ဇနော၊ ယဿ တာနိ အတ္ထိ၊ သော ကလျာဏပုထုဇ္ဇနော၊

(ဂ) ဒုဝိဓောပိ ပနေသ – ပုထူနံ ဇနနာဒီဟိ၊ ကာရဏေဟိ ပုထုဇ္ဇနော၊

ပုထုဇ္ဇနန္တောဂဓတ္တာ၊ ပုထုဝါယံ ဇနော ဣတိ၊

(ဃ) သော ဟိ ပုထူနံ နာနပ္ပကာရာနံ ကိလေသာဒီနံ ဇနနာဒီဟိ ကာရဏေဟိ ပုထုဇ္ဇနော၊

(င) ပုထူနံ ဝါ ဂဏနပထမတီတာနံ အရိယဓမ္မပရမ္မုခါနံ နီစဓမ္မသမာစာရာနံ ဇနာနံ အန္တော – ဂဓတ္တာတိ ပုထုဇ္ဇနော၊ ပုထု ဝါ အယံ ဝိသုံယေဝ သင်္ချံ ဂတော. ဝိသံသဋ္ဌော သီလသုတာဒိဂုဏ ယုတ္တေဟိ အရိယေဟိ ဇနောတိ ပုထုဇ္ဇနောတိ၊ (ဋ၊၅၉။ ဘာသာဋီ၊ပ၊၃၇၄။)

ပုထုဇ္ဇနာ◦များစွာသော ကိလေသာတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။ ပုထုဇ္ဇနာ◦များစွာသော ကိလေသာတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သူတို့၏ အတွင်း၌ အကြုံးဝင်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။ ပုထုဇ္ဇနာ◦အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ တသီးတခြားဖြစ်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။

➤ ၁ ။ (က) အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ၊နေမင်း၏ ဆွေတော်မျိုးတော်ဖြစ်တော်မူသော။ဗုဒ္ဓေန၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။အန္ဓော၊ပညာမျက်စိအားဖြင့် ကန်းသော။ဧကော၊တစ်ယောက်သော။ ပုထုဇ္ဇနော၊ပုထုဇဉ်ရင်း။ကလျာဏော၊ပညာမျက်စိ ကောင်းစွာရှိသည်ဖြစ်၍ ကောင်းသော။ ဧကော၊သော။ပုထုဇ္ဇနော၊ဂုဏ်း။(ဣတိ၊ဤသို့) ဒုဝေ၊နှစ်ယောက်ကုန်သော။ပုထုဇ္ဇနာ၊ပုထု ဇဉ်တို့ကို။ဝုတ္တာ၊ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

(ခ) တတ္ထ၊ထိုနှစ်ယောက်သော ပုထုဇဉ်တို့တွင်။ယဿ၊အကြင်ပုထုဇဉ်၏။ခန္ဓဓာတု အာယတနာဒီသု၊ခန္ဓာ, ဓာတ်, အာယတန အစရှိသော တရားတို့၌။ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာသဝန ဓာရဏပစ္စဝေက္ခဏာနိ၊သင်ယူခြင်း, အဖန်ဖန် မေးမြန်းခြင်း, ကြားနာခြင်း, ဆောင်ရွက်မှတ် သားခြင်း, ဆင်ခြင်စဉ်းစားခြင်းတို့သည်။နတ္ထိ၊မရှိကုန်။အယံ၊ဤပုထုဇဉ်သည်။အန္ဓ ပုထုဇ္ဇ

http://www.dhammadownload.com

နော၊အန္ဓပုထုဇဉ်မည်၏။(ဝါ) ပညာမျက်စိအားဖြင့် ကန်းသော ပုထုဇဉ်မည်၏။ယဿ၊ အကြင်ပုထုဇဉ်၏။(ခန္ဓဓာတာယတနာဒီသု၊ခန္ဓာ, ဓာတ်, အာယတန အစရှိသော တရားတို့၌။)တာနိ၊ထိုသင်ယူခြင်း, အဖန်ဖန် မေးမြန်းခြင်း, ကြားနာခြင်း, ဆောင်ရွက်မှတ်သားခြင်း, ဆင်ခြင်စဉ်းစားခြင်းတို့သည်။အတ္ထိ၊ရှိကုန်၏။သော၊ထိုပုထုဇဉ်သည်။ကလျာဏပုထုဇ္ဇနော၊ ကလျာဏပုထုဇဉ် မည်၏။ (ဝါ) ပညာမျက်စိ ကောင်းစွာရှိသည်ဖြစ်၍ ကောင်းသော ပုထုဇဉ် မည်၏။

(ဂ) ပန၊ဆက်ဦးအံ့။(တစ်နည်း) ပန၊ပဘေဒမှတစ်ပါး ဝစနတ္ထကို ဆိုဦးအံ့။ဒုဝိဓောပိ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ဧသ-ဧသော၊ဤပုထုဇဉ်သည်။ပုထူနံ၊များစွာကုန် သော ကိလေသာ အစရှိသည်တို့ကို။ဇနနာဒီဟိ၊ဖြစ်စေခြင်း အစရှိကုန်သော။ကာရဏေဟိ၊ အကြောင်းတို့ကြောင့်။ပုထုဇ္ဇနော၊ပုထုဇဉ်မည်၏။ဝါ၊တစ်နည်း။ပုထုဇနန္တောဂဓတ္တာ၊များစွာ သော လူတို့၏ အတွင်း၌ ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ပုထုဇ္ဇနော၊မည်၏။ဝါ၊တနည်း။ အယံ ဇနော၊ဤလူအပေါင်းသည်။ပုထု၊အရိယာတို့မှ အသီးအခြားသာတည်း။ဣတိ၊ထို့ ကြောင့်။ပုထုဇ္ဇနော၊မည်၏။

(ဃ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။သော၊ထိုပုထုဇဉ်သည်။ပုထူနံ၊များစွာကုန်သော။နာနပ္ပကာရာနံ၊ အမျိုးမျိုးသော အပြားရှိကုန်သော၊ကိလေသာဒီနံ၊ကိလေသာ အစရှိကုန်သော။ဇနနာဒီဟိ၊ ဖြစ်စေခြင်း အစရှိကုန်သော။ကာရဏေဟိ၊အကြောင်းတို့ကြောင့်။ပုထုဇ္ဇနော၊မည်၏။

(င) ဝါ၊တစ်နည်း။ပုထူနံ၊များစွာကုန်သော။ဂဏနပထံ၊ဂဏန်းလမ်းကို။(တစ်နှစ်ကစ၍ အသင်္ချေယျတိုင်အောင်သော ဂဏန်းလမ်းကို။)အတီတာနံ၊လွန်ကုန်သော။အရိယဓမ္မ ပရမ္မုခါနံ၊အရိယာတရားတို့မှ မျက်နှာလွှဲဖြစ်ကုန်သော။နီစဓမ္မသမာစာရာနံ၊နိမ့်ကျသော တရားဟူသော အကျင့်ရှိကုန်သော။ဇနာနံ၊သတ္တဝါတို့၏။အန္တောဂဓတ္တာပိ၊အတွင်း၌ ဝင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ပုထုဇ္ဇနော၊ပုထုဇဉ်မည်၏။ ဝါ၊တစ်နည်း။ အယံ၊ဤလူ အပေါင်းသည်။ပုထု၊အသီးအခြားသာတည်း။သီလသုတာဒိဂုဏယုတ္တေဟိ၊သီလ, သုတ အစရှိသော ဂုဏ်တို့နှင့် ယှဉ်ကုန်သော။အရိယေဟိ၊အရိယာဖြစ်ကုန်သော။ဇနေဟိ၊လူ တို့နှင့်။(ဝါ) လူတို့မှ။ဝိသံယောဂ၊အသီးအခြားသာလျှင်။သင်္ချံ၊ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂတော၊ရောက်ပြီ။ဝိသံသဋ္ဌော၊မရောနှော။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ပုထုဇ္ဇနော၊မည်၏။ဣတိ၊ ပုထုဇ္ဇနောပုဒ် အဖွင့်ပြီး၏။

➤ ၂ ။ **(က) သို့/ အစန္တာလိန စတာနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် (ဝါ) အရှင်အာနန္ဒာသည် ပုထုဇ္ဇနော-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်းပုထုဇ္ဇန-အရ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် အမျိုးအစားသည် သုံးယောက် လေးယောက် စသည် ရှိပါသလော။ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ် အမျိုးအစား အဘယ်မျှလောက် ရှိပါသနည်း။ ဤ၌ အလိုရှိသော ပုထုဇဉ်သရုပ်ကို မပြ ဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ခဲ့ရာ၏။ (က) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ပုထုဇဉ်အပြားကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဝစနတ္ထကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အန္ဓ ကလျာဏဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိကြောင်း ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ပုထုဇဉ်မည်ကြောင်း သကတ်ကိုလည်း ပြဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ ပုထုဇဉ်မည်ခြင်း အကြောင်းသကတ်ကား အဘယ်ပါနည်း။ (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **အပရာနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ ဂါထာဗန္ဓဖြင့် အကျဉ်းပြအပ်သော အနက်ကို ပင် အကျယ်ချဲ့ပြ လိုရကား (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ပုထူနံ ဇနနာဒီဟိ ကာရဏေဟိ ပုထုဇ္ဇနော ဟူသော ဂါထာ ပုဗ္ဗဒ္ဓ၏ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ဂါထာပုဗ္ဗဒ္ဓ၏ အဖွင့် သံဝဏ္ဏနာသာ ရှိပါသလော၊ ဂါထာ အပရဒ္ဓ၏ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

➤ ❸ ။ [အ-ဝါကျကိုရှု] (၁) နနု သုဂတိ ဒုဂ္ဂတိ ဒုဟေတုက တိဟေတုကဝသေန စတ္တာရော ပုထုဇ္ဇနာ သန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဒွေဝ ပုထုဇ္ဇနာ ဝုတ္တာ၊ ပုဒ္ဓေနာဒိစ္စ ဗန္ဓုနာ။ အန္ဓော ပုထုဇ္ဇနော ဧကော၊ ကလျာဏော ပုထုဇ္ဇနောတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု နီရဝသေသ ပုထုဇ္ဇနသင်္ဂဏှနတ္ထံ ဟေတုဘာဝေန ဒွေဝ ပုထုဇ္ဇနာတိ အာဒိ ပုထုဇ္ဇနေသု လက္ခ- မာနဝိဘာဂဒဿနတ္ထမေဝ ဝုတ္တံ။ (၄) တသ္မာ ဒွေဝ (ပ) ပုထုဇ္ဇနောတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ ပုထူနံ ဇနနာတိ **ပုထုဇ္ဇနော**။ (၃) ပုထု-အရ များစွာသော ကိလေသာ တို့နှင့် ဇန-အရ ယင်းကိလေသာများကို ဖြစ်စေတတ်သူတို့၏ ဇည-ဇနက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အနရိယ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပုထူသု ဇနောတိ **ပုထုဇ္ဇနော**။ (၃) ပုထု-အရ အယုတ်တရားများကို များစွာ ကျင့် တတ်သူတို့၏ ဇန-အရ ယင်းတို့အရ၌ ပါဝင်နေသော အတွင်းဝင်ဖြစ်သော ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်ဒြပ်နှင့် အပေါင်း အစိတ်/အာဓေရ-အာဓာရ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ် သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ) * ပုထူနံ အဗ္ဘန္တရေ ဇနောတိ **ပုထုဇ္ဇနော**။

ပုထု ဗဟုကော ဇနောတိ **ပုထုဇ္ဇနော**။ (၃) ပုထု-အရ အများဟူသော ဂုဏ်သကတ် နှင့် ဇန-အရ လူဒြပ်၏ ဂုဏ်-ဂုဏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု

ပုထု ဝိသုံယေဝ ဇနောတိ ပုထုဇ္ဇနော။ (၃) ပုထု-အရ တသီး တခြားဖြစ်မှု ဂုဏ်နှင့် ဇန-အရ ပုထုဇဉ်လူဒြပ်၏ ဂုဏ်-ဂုဏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။

ပုထု ဇနေဟီတိ **ပုထုဇ္ဇနော**။ (၃) ဇန-အရ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ပုထု-အရ တသီး တခြားဖြစ်ကုန်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဝိသံယောဂ-ဝိသံယောဂဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(ယ-နှင့်အညီ) ပုထတိ မဟန္တဘာဝေန ပတ္တရတီတိ **ပုထု**။ ဇနေတီတိ **ဇနော**။

ပုထုနံ ဇနော **ပုထုဇ္ဇနော**။ (၃) များစွာသော ကိလေသာ စသည်တို့၏ ဖြစ်စေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြုပ်နှင့် ဇည+ဇနက/သာဓျ+သာဓက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစန ဟောတု မည်၏။ (၅) များစွာသော ကိလေသာ စသည်တို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြုပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အရိယော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

စက္ခုနာ အမတိ ရုန္ဓတီတိ **အစန္ဓာ**။ (၃) ကျင်နာခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟောတု မည်၏။ (၅) မျက်စိဖြုပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကာဏ-စသော--။

➢ ❺ ။ **ပုထုဇ္ဇနန္တောဂဓတ္တော**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ဣမဿ (ပုထုဇ္ဇနဿ) ဖြစ်သည်။ (၏/သည် စပ်) **မဇ္ဈယတ္ထကား**- ကတ္တုတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ❻ ။ (၈) ၌ ပဌမ ဒုတိယဖြစ်သော ပုဗ္ဗဓုဖြင့် ပုထုဇ္ဇနပုဒ်ကို ပုထု+ဇန-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်ကိုရင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) ပုထုပုဒ်သည် နိပါတ်ပုဒ်မဟုတ်၊ နမ်ပုဒ်ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂပဒ) ပုထုနံ-၌ နံဝိဘတ်သည် သမ္ဗန်အနက် သမ္ပဒါန်အနက်တို့၌ မသက်၊ ကံအနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) ဇနာ-၌ ဇိဓာတ်စသည် မဟုတ်၊ ဇနဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) အ-ပစ္စည်းသည် ကမ္မသာဓနေ၌ မသက်၊ ဟောတု ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဇနေတီတိ ဇနော-ဟု ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ပုထုနှင့် ဇန-ကို ပုထုယောဝ ဇနောတိ ပုထုဇ္ဇနော-ဟု ကမ္မဓာရယသမာသ် မတွဲစပ်ရ၊ ပုထုနံ ဇနောတိ ပုထုဇ္ဇနော-ဟု ကမ္မတ္ထ ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ကိလေသာ များစွာတို့ကို ဖြစ်စေမှုစသော အကြောင်းသကတ်တို့ကြောင့် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဖြစ်စေပါသည်။

ပုထုဇ္ဇနန္တောဂဓတ္တော-ဖြင့် များစွာသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အတွင်း၌ အကျုံးဝင်နေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ပုထုဇဉ်မည်၏ဟူသော ပုထုဇဉ်မည်ကြောင်း သကတ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ပုထုဝါယံ ဇနော ဣတိ- ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနပုဒ်ကို ပုထု+ဇန-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်ကိုရင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) ပုထုပုဒ်သည် နာမ်ပုဒ်မဟုတ်၊ နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်သည်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂပဒ) ပုထုနှင့် ဇန-ကို ပုထုဝ ဇနောတိ ပုထုဇ္ဇနော-ဟု အဝဓာရဏ ကမ္မဓာရယသမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ပုထုဇ္ဇန-အရ အန္ဓ+ကလျာဏ-ဟူသော ပုထုဇဉ် နှစ်ယောက်ကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ တသီးတခြားသာဖြစ်သော ဂုဏ်သကတ်ကြောင့် ပုထုဇဉ်မည်၏ဟူသော ပုထုဇဉ်မည်ကြောင်း သကတ်ကိုရင်း သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ၌ နာနပ္ပကာရာနံ-ဖြင့် ပုထုသဒ္ဒါသည် အသီးအခြား (ဝိသုံ) အနက်ကို မဟော၊

http://www.dhammadownload.com

ဗဟုကအနက် ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုငြင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ကိလေသာဒီနံ-ဖြင့် ကိလေသာ စသည်တို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုငြင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပုထုဇ္ဇနော-၌ ဇန ပုဒ်ကို ဇနေတီတိ ဇနော-ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုငြင်း (အဘိဓာနတ္ထ), အ-ပစ္စည်း၏ ဟေတုကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုငြင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပုထုနှင့် ဇနောကို ပုထူနံ ဇနော ပုထုဇ္ဇနော-ဟု ကမ္မ၌ ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုငြင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဝါကျ အာဘော် (၃၅၂) ကြည့်ပါ။

➢ ❿။ ✱ ပါဠိကို နှုတ်တက်ရအောင် သင်ယူခြင်းသည် "ဥဂ္ဂဟ" မည်၏။

✱ ပါဠိတော်၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို အဖန်ဖန်မေးခြင်းသည် "ပရိပုစ္ဆာ" မည်၏။

✱ အဋ္ဌကထာဖွင့် အနေအားဖြင့် အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သောတဒွါရနှင့် စပ်အောင်ပြု ခြင်း (နာကြားခြင်း) သည် "သဝန" မည်၏။

✱ သဒ္ဒါတို့ကို မှန်ကန်စွာထားခြင်း အနက်တို့ကို မှန်ကန်စွာ သိခြင်းအားဖြင့် ပါဠိ တော်ကို အာဂုမ် နှုတ်တက်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် "ဓာရဏ" မည်၏။

✱ ဤသို့ ကြားနာဆောင်ရွက် လေ့ကျက်အပ်ပြီးသော တရားတို့ကို ကြံစည်ခြင်း, စိတ်ဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် "ပစ္စဝေက္ခဏာ" မည်၏။

➢ ⓫။ (ဃ) **ပုထုဇ္ဇနော-၌ အနက်အရ** အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို- သည် ကာမရတိဒ္ဒါယိဘာဝ, ကာမသိဂ်ိရရသ မည်၏။ (၂) အထူးထူး အပြားပြား သော ကိလေသာ စသည်တို့သည် အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ကိလေသာတို့၏ ပူပန်နှိပ်စက်ခြင်း သဘောသည်ငြင်း, အယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည်ငြင်း ဥဒ္ဒိ ပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မျက်မှောက်ဘဝ၌ ဆင်းရဲဒုက္ခ ခံစားရခြင်း, အပါယ်လားရ ခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာများ

(က) **ပုထု ကိလေသေ ဇနေန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ။**

(ခ) **ပုထု အဝိဟတသက္ကာယဒိဋ္ဌိကာတိ ပုထုဇ္ဇနာ။**

(ဂ) **ပုထု သတ္ထာရာနံ မုခံ ဥလ္လောကိကာတိ ပုထုဇ္ဇနာ။ (ဃ) ပုထု သဗ္ဗဂတိဟိ အဝုဋ္ဌိတာတိ ပုထုဇ္ဇနာ။ (င) ပုထု နာနာဘိသင်္ခါရေ အဘိသင်္ခရောန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ။** (၄၊၅၉။)

(က) ၌ ဇနေန္တိ-ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနာ၌ ဇနာပုဒ်ကို ဇနေန္တီတိ ဇနာ-ဟု ဟေတုကတ္တု သာ ဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုငြင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ဟေတုကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုငြင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ကိလေသေ-ဖြင့် ပုထု-အရ ကိလေသာတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုငြင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပုထု ကိလေသာနံ ဇနာ ပုထုဇ္ဇနာ

http://www.dhammadownload.com

ဟု ကမ္မဒ္ဓ ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏--ၓင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေ။

(တနည်း) ပုထုကိလေသေ ဇနေန္တိ-ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနာပုဒ်ကို ပုထု ကိလေသေ ဇနေန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓန ကိတန္တ ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြု-ၓင်း (အဘိဓာနတ္ထ၊ သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ယင်းသာဓနအနက်၌ သက်--ၓင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပုထု-အရ ကိလေသာတို့ကို ယူရ--ၓင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေ။

(ဓ) ၌ ပုထု အဝိဟတသက္ကာယဒိဋ္ဌိကာ-ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနာပုဒ်ကို ပုထု သက္ကာယဒိဋ္ဌိယော ဇနေန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓန ကိတန္တ ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြု-ၓင်း (အဘိဓာနတ္ထ၊ သမာသလိင်္ဂတ္ထ) (ဝါ) ပုထူဟိ သက္ကာယဒိဋ္ဌီဟိ ဇနိတာတိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု ဟေတုကမ္မသာဓန ကိတန္တ တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြု-ၓင်း (အဘိဓာနတ္ထ၊ သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ယင်းသာဓနအနက်၌ သက်--ၓင်း (ဒု- ပစ္စယတ္ထ) များးစွာကုန်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့ကို ဖြစ်စေကုန်၏ဟူသည် မဂ်ဖြင့် မပယ်သတ်အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုၓင်း (ဘာဝတ္ထ) ပုထု-အရ များစွာသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့ကို ယူရ--ၓင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) ပုထု အဝိဟတသက္ကာယဒိဋ္ဌိကာ-ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနာပုဒ်ကို ပုထုသက္ကာယဒိဋ္ဌိယော ဇနေန္တိ န ဝိဟနန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု သုဒ္ဓကတ္တုသာဓန ကိတန္တ ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြု-ၓင်း (အဘိဓာနတ္ထ၊ သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ယင်းသာဓနအနက်၌ သက်--ၓင်း (ဒု- ပစ္စယတ္ထ) ပုထု-အရ သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုၓင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) ပုထု အဝိဟတသက္ကာယဒိဋ္ဌိကာ-ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနာပုဒ်ကို ဇနာ အဝိဟတာ ပုထု သက္ကာယဒိဋ္ဌိယော ဧတေသန္တိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု အဂျာဟိတော-ကဲ့သို့ ဝိသေသန ပရနိပါတ ဆတုတ္ထိ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြု--ၓင်း(သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဇန-သဒ္ဒါ၏ အဝိဟတ အနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုၓင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ပုထု-အရ သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုၓင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနာပုဒ်ကို ပုထု ဗဟဝေါ ဇနာ သတ္ထာရော ဧတေသန္တိ ပုထုဇ္ဇနာ- ဟု ဆတုတ္ထိ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြု--ၓင်း(သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဇန-သဒ္ဒါ၏ ဆရာ အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုၓင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် ဇနပုဒ်ကို ကမ္မကိလေသေဟိ ဇနေတဗ္ဗာတိ ဇနာ၊ (တနည်း) ဇာယန္တိ သတ္တာ ဧတ္ထာတိ ဇနာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဇန-အရ ဒေဝဂတိ, မနုဿဂတိ-စသော ဂတိတို့ကို ယူ--ၓင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပုထုနှင့် ဇနကို ပုထု သဗ္ဗာဇဝ ဇနာ ဂတိ - ယော ဧတေသန္တိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု ဆတုတ္ထိ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြု--ၓင်း(သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ဖြင့် ဇနာပုဒ်ကို ဇာယန္တိ ဧတေဟိ သတ္တာတိ ဇနာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဇန-အရ ပုညာဘိသင်္ခါရ-စသော သင်္ခါရတို့ကို ယူ--ရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပုထုနှင့် ဇန-ကို ပုထု နာနာဝိဓာ ဇနာ သင်္ခါရာ ဧတေသံ ဝိဇ္ဇန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ၊သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) (ငေ) ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနာပုဒ်ကို ပုထု နာနာဘိသင်္ခါရေ ဇနေန္တိ အဘိသင်္ခရောန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု သုဒ္ဓကတ္တုသာဓန ကိတန္တ ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ် ဝစနတ္ထပြု-ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ၊ သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ယင်းသာဓန အနက်၌ သက်--ရင်း (ဒု- ပစ္စယတ္ထ) ဇနဓာတ်၏ အဘိသင်္ခရဏတ္ထ ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ပုထု-အရ ပုညာဘိသင်္ခါရ စသည်တို့ကို ယူ--ရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိ။

(က) ပုထု နာနာ ဩဃေဟိ ဝုယှန္တိ၊ (ခ) ပုထု နာနာ သန္တာပေဟိ သန္တပ္ပန္တိ၊

(ဂ) ပုထု နာနာ ပရိဠာဟေဟိ ပရိဍယှန္တိ၊ (ဃ) ပုထု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ရတ္တာ. ဂိဒ္ဓါ. ဂထိတာ. မုစ္ဆိတာ. အဇ္ဈောသန္နာ. လဂ္ဂါ. လဂ္ဂိတာ. ပလိဗုဒ္ဓါတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊

(င) ပုထု ပဉ္စဟိ နီဝရဏေဟိ အာဝုဋာ. နိဝုဋာ. ဩဝုဋာ. ပိဟိတာ ပဋိစ္ဆန္နာ ပဋိကုဇ္ဇိတာတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ (၄၁၅၉။)

(က) ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနာ၌ ဇနာပုဒ်ကို ဇနေန္တာ သတ္တာ ဧတေဟီတိ ဇနာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဇန-အရ ကာမောဃ စသည်တို့ကို ယူ--ရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပုထုနှင့် ဇနာကို ပုထု နာနပ္ပကာရာ ဇနာ ကာမောဃာဒယော ဧတေသံ ဝိဇ္ဇန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြု--ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) (က) ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနာပုဒ်ကို ပုထု နာနာ ဩဃေဟိ ဇနီယန္တိ ဝုယှန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု ဟေတုကမ္မသာဓန ကိတန္တ တတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ် ဝစနတ္ထပြု-ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ၊ သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ယင်းသာဓန အနက်၌ သက်--ရင်း (ဒု- ပစ္စယတ္ထ) ဇနဓာတ်၏ ဝုယှနတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ပုထု-အရ နာနာဩဃတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနာ-၌ ဇနာပုဒ်ကို ဇနေန္တိ သတ္တာ ဧတေဟီတိ ဇနာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဇန-အရ ရာဂသန္တာပ စသည်တို့ကို ယူ-ရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပုထုနှင့် ဇနာကို ပုထုနာနပ္ပကာရာ ဇနာ ရာဂသန္တာပါဒယော ဧတေသံ ဝိဇ္ဇန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) (ခ) ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနာပုဒ်ကို ပုထု နာနာ သန္တာပေဟိ ဇနီယန္တိ သန္တပ္ပိယန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု ဟေတုကမ္မသာဓန ကိတန္တ တတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ် ဝစနတ္ထပြု-ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ၊ သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ယင်းသာဓန အနက်၌ သက်--ရင်း (ဒု- ပစ္စယတ္ထ) ဇနဓာတ်၏ သန္တာပတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ပုထု-အရ နာနာသန္တာပ

http://www.dhammadownload.com

တို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနာ၌ ဇနာပုဒ်ကို ဇနေန္တိ သတ္တာ ဧတေဟိတိ ဇနာ-ဟု ၀စနတ္ထပြု၍ ဇန-အရ ရာဂပရိဠာဟ စသည်တို့ကို ယူ-ရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပုထုနှင့် ဇနာပုဒ်ကို ပုထုနာနပ္ပကာရာ ဇနာ ရာဂပရိဠာဟာဒယော ဧတေသံ ဝိဇ္ဇန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ၀စနတ္ထပြု--ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) (ဂ) ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနာပုဒ်ကို ပုထု နာနာ ပရိဠာဟေဟိ ဇနီယန္တိ ပရိဍယှန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု သုဒ္ဓကမ္မသာဓနေ ကိတန္တ တတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ် ၀စနတ္ထပြု-ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ၊ သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ယင်းသာဓနေ အနက်၌ သက်--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဇနဓာတ်၏ ပရိဍယှနတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ပုထု-အရ နာနာပရိဠာဟ-တို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနာ၌ ဇနာပုဒ်ကို ဇာယတီတိ ဇနော-ဟု ၀စနတ္ထပြု၍ ဇန-အရ ရာဂ, ဂေဓ စသည်ကို ယူ--ရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပုထုနှင့် ဇနကို ပုထု နာနာ ဝိဓာ ဇနော ရာဂါဒိကော ဧတေသန္တိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ၀စနတ္ထပြု--ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) (ဃ) ဖြင့် ပုထုနှင့် ဇနာကို ပုထူသု ဇနာ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ် သမာသ် ၀စနတ္ထပြု-ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ပုထု-အရ ပဉ္စကာမဂုဏကို ယူ-ရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ဇနသဒ္ဒါ၏ ရာဂါဒိအတ္ထကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) (ဝါ) ရတ္တ စသည်တို့၏ ဝေဝုစ်စကားလှယ် ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနာ၌ ဇနာပုဒ်ကို ဇာယန္တိ ဧတေဟိတိ ဇနာ-ဟု ၀စနတ္ထပြု၍ ဇန-အရ နီဝရဏတို့ကို ယူ--ရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပုထုနှင့် ဇနကို နာနာဝိဓာ ဇနာ နီဝရဏာ ဧတေသန္တိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ၀စနတ္ထပြု--ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) (င) ဖြင့် ပုထုနှင့် ဇနာကို ပုထူဟိ ဇနာ ပုထုဇ္ဇနာ-ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ် ၀စနတ္ထပြု--ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ပုထု-အရ နီဝရဏတို့ကို ယူ--ရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ဇနသဒ္ဒါ၏ အာဝရဏာဒိအတ္ထကို ဟောသည်၏-ရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) (ဝါ) အာဝုဋာ စသည်တို့၏ ဝေဝုစ်စကားလှယ် ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(က) ပုထူနံ ဝါ ဂဏနပထမတီတာနံ အရိယဓမ္မပရမ္မုခါနံ နီစဓမ္မသမာစာရာနံ ဇနာနံ အန္တော-ဂဓတ္တာတိ ပုထုဇ္ဇနော၊ (ခ) ပုထု ဝါ အယံ ဝိသုံယေဝ သင်္ချံ ဂတော. ဝိသံသဋ္ဌော သီလသုတာဒိဂုဏယုတ္တေဟိ အရိယေဟိ ဇနေဟီတိ ပုထုဇ္ဇနောတိ။ (၃၅၉)

http://www.dhammadownload.com

(က) ၌ ပုထူနံ ဇနာနံ အန္တောဂဓတ္တာ-ဖြင့် ပုထုဇ္ဇနော-၌ ဇန-သဒ္ဒါကို ဇာယတိတိ ဇနော-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြု--ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနနှဲ့ သက်--ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပုထုနှင့် ဇနာ-ကို ပုထူသု နိစ္စမွသမာစာရေသု ဇနော ပုထုဇ္ဇနော-ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ် သမာသ် ဝစနတ္ထပြု--ရင်း (သမာလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) (က) ၌ ပုထူနံ ဇနာနံ အန္တောဂဓတ္တာ-ဖြင့် ပုထုနှင့် ဇနောကို ပုထူနံ အဗ္ဘန္တရေ ဇနော ပုထုဇ္ဇနော-ဟု မဇ္ဈေလောပီ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(တနည်း) (က) ၌ ပုထုနှင့် ဇနကို ပုထူနံ ဇနာနံ-ဟု ဝိဘတ်တူ ဖွင့်ပြသဖြင့် ပုထုနှင့် ဇနော-ကို ပုထု ဗဟုကော ဇနော ပုထုဇ္ဇနော-ဟု ကမ္မဓာရာယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

ဂဏနပထမတီတာနံ အရိယဓမ္မပရမ္မုခါနံ နီစဓမ္မသမာစာရာနံ-ဖြင့် ဇန-ဟူသည် ရေတွက်ခြင်း၏ အကြောင်းကို လွန်ကုန်သော အရိယာတို့၏ တရားမှ မျက်ကွယ်ဖြစ်ကုန်သော ယုတ်သော အကျင့်ရှိကုန်သော သူတို့တည်းဟု သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ခ) ပုထု ဝါ အယံ ဝိသုံယေဝ သင်္ချံ ဂတော, ဝိသံသဋ္ဌော-ဖြင့် ပုထုနှင့် ဇနော-ကို ပုထု သံသဋ္ဌောဇဝ ဇနော ပုထုဇ္ဇနော-ဟု ပါဒိပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရာယ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ပုထုနိပါတ်၏ ဝိသံသဋ္ဌအနက် ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

သီလသုတာဒိဂုဏယုတ္တေဟိ အရိယေဟိ ဇနေဟိ-ဖြင့် ဝိသံသဋ္ဌ-(မရောနှော) ဟူသည် သီလ, သုတ-စသော ဂုဏ်တို့နှင့် ယှဉ်ကုန်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် မရောနှောဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(က) တထာ အာဂတောတိ တထာဂတော၊ (ခ) တထာ ဂတောတိ တထာဂတော၊

(ဂ) တထ လက္ခဏံ အာဂတောတိ တထာဂတော၊ (ဃ) တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ တထာဂတော၊ (င) တထ ဒဿိတာယ တထာဂတော၊

(စ) တထ ဝါဒိတာယ တထာဂတော၊ (ဆ) တထာ ကာရိတာယ တထာဂတော၊

(ဇ) အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတော၊ (၄၅၉။)

(က) ဖြင့် တထာဂတောပုဒ်ကို တထာ+အာဂတော-ဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) တထာဂတောပုဒ်ကို တထာ အာဂတောတိ တထာဂတော-ဟု ပါဒိပုဗ္ဗပဒကမ္မဓာရာယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိ။

(ခ) ဖြင့် တထာဂတောပုဒ်ကို တထာတစ်ပုဒ် ဂတောတစ်ပုဒ်ကြံ၍ တထာ ဂတောတိ တထာဂတော-ဟု ပါဒိပုဗ္ဗပဒကမ္မဓာရာယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ဖြင့် တထာဂတောပုဒ်ကို တထံ+အာဂတော-ဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (သန္ဓိလိဂ်ပဒ) တထ-အရ ထိုထိုတရားတို့၏ မှန်ကန်သော သဘောလက္ခဏာကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) တထနှင့် အာဂတောပုဒ်ကို တထံ အာဂတောတိ တထာဂတော-ဟု ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (သမာသလိဂ်တ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် တထာဂတောပုဒ်ကို တထာ+အာဂတော-ဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (သန္ဓိလိဂ်ပဒ) တထ-အရ မှန်ကန်သော သစ္စာဓမ္မတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) အာဂတော၌ ဂမုဓာတ်သည် ဂမနတ္ထ မဟုတ်၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) တထနှင့် အာဂတောပုဒ်ကို တထေ တထဓမ္မေ အာဂတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ တထာဂတော-ဟု ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (သမာသလိဂ်တ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ဖြင့် တထာဂတောပုဒ်ကို ယထာရူပါရမ္မဏာဒယော ဓမ္မာ, ယံ သဘာဝါ, ယံ ပကာရာစ တထာ တေ ဓမ္မေ တံ သဘာဝေ တံ ပကာရေ ဂမတိ ပဿတိ ဇာနာတီတိ တထာဂတော-ဟု ကတ္တုသာဓန ကိတန္တ ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ် ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ၊ သမာသလိဂ်တ္ထ) တ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဂမုဓာတ်၏ ဒဿနအနက်ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ဖြင့် တထာဂတောပုဒ်ကို တထံ ဂဒတိ ဘာသတီတိ တထာဂတော-ဟု ကတ္တုသာဓန ကိတန္တ ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ၊ သမာသလိဂ်တ္ထ) တ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဂဒဓာတ်၏ ဘာသနအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) တထာဂဒေါ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဒ-ကို တ-ပြုခြင်း ဝဏ္ဏဝိကာရနိရုတ္တိနည်း၊ တထနှင့် ဂဒ အလယ်၌ အာ-အက္ခရာလာခြင်း ဝဏ္ဏာဂမနိရုတ္တိနည်းဖြင့် ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဆ) ဖြင့် တထာဂတောပုဒ်ကို တထာ ဂတံ အဿာတိ တထာဂတော-ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ --ရှင်း (သမာသလိဂ်တ္ထ) ဂတော-၌ ဂမုဓာတ်၏ ပဝတ္တနတ္ထကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဇ) ဖြင့် ဒေသနာဝိလာသ, ပုညုဿယ-တည်းဟူသောအားဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို လွှမ်းမိုးနိုင်ခြင်းကြောင့် တထာဂတ မည်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(တနည်း) (ဇ) ဖြင့် တထာဂတောပုဒ်ကို တထော အဝိပရီတော အဂဒေါ အဿာတိ တထာဂတော-ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ --ရှင်း (သမာသလိဂ်တ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

တထာဂဒေါ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဒ-ကို တ-ပြုခြင်း ဝဏ္ဏဝိကာရနိရုတ္တိနည်းဖြင့် တထာဂတော-ဟု ရုပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပါဠိ (၈၅)

**(က) ကထံ တထဒဿိတာယ တထာဂတော? (ခ) ဘဂဝါ ယံ သဒေဝကဿ လောကဿ ... **

(က) ကထံ တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ တထာဂတော။?

(ခ) တထ ဓမ္မာ နာမ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ၊ (ဂ) ယထာဟ ""စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ တထာနိ အဝိတထာနိ အနညထာနိ၊ ကတမာနိ စတ္တာရိ ? ""ဣဒံ ဒုက္ခ"" န္တိ ဘိက္ခဝေ တထမေတံ အဝိတထမေတံ အနညထမေတ"" န္တိ ဝိတ္ထာရော၊ (ဃ) တာနိ စ ဘဂဝါ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ။

(င) တသ္မာ တထာနံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ၊

(စ) အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္ထော ဟေတ္ထ ဂတသဒ္ဒေါ။ (ဋ္ဌ၊ဋီ၊ဘာသာဋီ၊ပ၊၄၁၁။)

* တထာဂတော=မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော အရိယသစ္စာတရားတို့ကို မဖောက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် ကိုယ်တော်တိုင် ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား။

➤ ❶ ။ (က) ကထံ၊အဘယ်သို့လျှင်။တထဓမ္မေ၊မှန်ကန်သော သဘောရှိသော တရားတို့ကို။ယာထာဝတော၊ဖြစ်တိုင်းသော အခြင်းအရာ၏ အဖြစ်အားဖြင့်။(ဝါ) မှန်ကန်သော အားဖြင့်။အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။တထာဂတော၊ တထာဂတ မည်တော်မူသနည်း။

(ခ) တထဓမ္မာ နာမ၊မှန်ကန်သော တရားတို့မည်သည်။စတ္တာရိ၊လေးပါးကုန်သော။ အရိယသစ္စာနိ၊အရိယသစ္စာတို့တည်း။ (တနည်း)

[နိယမာနိယမ အနက်ပေးပုံ] စတ္တာရိ၊လေးပါးကုန်သော။ယာနိ အရိယသစ္စာနိ၊ အကြင် အရိယသစ္စာတို့သည်။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။စတ္တာရိ၊ကုန်သော။တာနိ အရိယသစ္စာနိ၊ထို အရိယသစ္စာတို့သည်။တထဓမ္မာ နာမ၊တထဓမ္မ-တို့ မည်၏။

(ဂ) ယထာဟ၊အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း။စတ္တာရိ (ပ) အနညထမေတန္တိ၊ ဟူ၍။(အာဟ၊ဟောတော်မူပြီ။) ဣတိ၊ဤသို့ အစရှိသော။ဝိတ္ထာရော၊အကျယ်သည်။ (ဟောတိ၊၏။) [ဘိက္ခဝေ၊တို့။စတ္တာရိ၊လေးပါးကုန်သော။ဣမာနိ၊ဤတရားတို့သည်။ တထာနိ၊မှန်ကန်သော သဘောရှိကုန်၏။အဝိတထာနိ၊မမှန် မကန် မဟုတ်သော သဘော ရှိကုန်၏။(ဝါ) မချွတ်မယွင်းသော သဘောရှိကုန်၏။အနညထာနိ၊တစ်ပါးသော အခြင်း အရာအားဖြင့် မဖြစ်ကုန်။စတ္တာရိ၊လေးပါးတို့ဟူသည်။ကတမာနိ၊အဘယ်တို့နည်း။ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ဣဒံ၊ဤ တဏှာကြဉ်ထား တေဘူမကတရားတို့သည်။ဒုက္ခံ၊ဒုက္ခသစ္စာတည်း။ဣတိ၊ ဤသို့။ဧတံ၊ဤဒုက္ခသည်။တထံ၊မှန်ကန်သော သဘောရှိ၏။ဧတံ၊သည်။အဝိတထံ၊မမှန် မကန် မဟုတ်သော သဘောရှိ၏။ဧတံ၊သည်။အနညထံ၊ဒုက္ခ အခြင်းအရာမှ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) စ၊ဆက်ဦးအံ့။တာနိ၊ထိုမှန်ကန်သော သစ္စာတရားတို့ကို။ဘဂဝါ၊သည်။အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ။ (င) တထာနံ၊မှန်ကန်သော သဘောရှိကုန်သော။ဓမ္မာနံ၊သစ္စာ တရားတို့၏။(ဝါ) တို့ကို။တသ္မာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ၊ထိုသို့ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ဘဂဝါ၊ကို။(ကံ) တထာဂတောတိ၊တထာဂတောဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ (စ) ဟိ၊မှန်၏။ဇတ္တော၊ဤ တထာဂတောဟူသောပါဋ်၌။ဂတသဒ္ဒေါ၊ဂတ-သဒ္ဒါသည်။ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္ထော၊အဘိသမ္ဗုဒ္ဓအနက်ရှိ၏။ (ဝါ) ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ ဟူသော အနက်ရှိ၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၁၁။)

➢ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် တထာဂတပုဒ်ကို တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ တထာဂတော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရာဝယ် တထ-အရ တထဓမ္မများကို ကောက်ယူရမည်ဟု သာမညအားဖြင့် ဆိုတော်မူ၏။ ယင်း တထဓမ္မ-အရ ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်တရားတို့ကို ကောက်ယူရပါမည်လော။ တထဓမ္မ-အရ အဘယ်တရားတို့ကို ကောက်ယူရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ကား- (ခ) ဖြင့် တထဓမ္မ-အရ အရိယသစ္စာတရားတို့ကို ကောက်ယူရမည်ဟူလို။

(ဂ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် အရိယသစ္စာ လေးပါးတို့သည် တထဓမ္မ မည်၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်း (ခ) ဝါကျ စကားရပ်ကို အာဂုမ်ပါဠိတော်ဖြင့် မြဲစေလို ပြီးစေလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် တထဓမ္မဟူသည် လေးပါးကုန်သော အရိယသစ္စာတို့ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ တထဓမ္မ-ဟု သာမန်ဆိုရကား ဝစီသစ္စာ-စသော အခြား မှန်ကန်သော စကားတို့လည်း တထဓမ္မ မည်ကောင်းရာသည် မဟုတ်လော။ ထိုသို့ ဖြစ်လျက် အရိယသစ္စာတရားတို့သာ တထဓမ္မမည်၏ဟု ဆိုသော ဆရာ့စကား အသို့ သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-ခ-ဂ) တို့ဖြင့် မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ ကိုယ်တော်တိုင် သိမြင်တော်မူတတ်သောကြောင့် တထာဂတ မည်သောဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ ဖွင့်ဆိုခဲ့ရာ၌ အရိယာသံဃာများသည်လည်း မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော သစ္စာလေးပါး တရားများကို သိမြင်တတ်သောကြောင့် တထာဂတ-အရ အရိယာသံဃာများကို ကောက်ယူရပါမည်လော။ အဘယ်မည်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို တထာဂတ-အရ ကောက်ယူရပါမည်နည်း။ (ဃ) မိန့်

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် တထာနံ ဓမ္မာနံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ-ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်၌ ဂတ-သဒ္ဒါသာရှိ၍ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓသဒ္ဒါ မရှိသည် မဟုတ်ပါလော။ သို့ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် တထာနံ ဓမ္မာနံ-ဟု မဖွင့်ဘဲ တထာနံ ဓမ္မာနံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ-ဟု ဖွင့်ဆိုပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

ကား- (စ) ဖြင့် ဤတထာဂတောပုဒ်၌ ဂတ-သဒ္ဒါသည် အဘိသမ္ဗုဒ္ဓ အနက်ရှိသောကြောင့် တထာနံ့ ဓမ္မာနံ့ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ-ဟု ငါဖွင့်ဆိုပါ၏ဟူလို။

➤ ❸ [င+စ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပဒေ ဂတသဒ္ဒေါယေဝ အတ္ထိ၊ နတ္ထိ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓသဒ္ဒေါ။ (၂) အထ ကသ္မာ "တထာနံ့ ဓမ္မာနံ့ ဂတတ္တာ"တိ အဝတွာ "တထာနံ့ ဓမ္မာနံ့ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ"တိ အာစရိယေန ဝုတ္တံ။ (၃) နနု အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တော ဓတ္ထ ဂတသဒ္ဒေါ။ (၄) တသ္မာ "တထာနံ့ ဓမ္မာနံ့ ဂတတ္တာ"တိ အဝတွာ "တထာနံ့ ဓမ္မာနံ့ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ"တိ အာစရိယေန ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိတ္ထ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတီတိ ဝါ **အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ**။ (၁) ထိုးထွင်း၍ သိ တော်မူခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြတ်စွာဘုရားဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တထာဂတော, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ကိလေသေဟိ အာရကာတိ **အရိယော**။/ အရတိ အဓိဂစ္ဆတီတိ မဂ္ဂဖလဓမ္မေတိ **အရိယော**။ သန္တေသု သာဓူသု ဘဝံ **သစ္စံ**။/သရတိ အာယတိံ ဒုက္ခံ ဟိံသတီတိ **သစ္စံ**။ (အစိတ်) အရိယာနိ စ တာနိ သစ္စာနိ စာတိ **အရိယသစ္စာနိ**။ (အပေါင်း)

(၁) အရိယာအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော ဂုဏ် မှန်ကန်ခြင်းဂုဏ်တို့၏ သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အရိယသစ္စာလေးပါး တရားဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တထဓမ္မ, အဝိတထ--။

(တနည်း) အရိယာနံ့ သစ္စာနိ **အရိယသစ္စာနိ**။ (၁) အရိယာ-အရ အရိယပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် သစ္စာနိ-အရ သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားတို့၏ ဌာန-ဌာနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

(င-နှင့်အညီ) ယာထာဝတော အာဂစ္ဆတီတိ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတီတိ **အာဂတော**။(အစိတ်) တထေ တထဓမ္မေ အာဂတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ **တထာဂတော**။ (အပေါင်း)

(၁) မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော သစ္စာတရားတို့၏ မြတ်စွာဘုရားနှင့် အာရုံ- အာရမ္မဏိက/ဒေသေတဗ္ဗ-ဒေသက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြတ်စွာဘုရားဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဗုဒ္ဓေါ, ဒသဗလော, သတ္ထာ-စသော။

တထတီတိ **တထော**။ (၁) မှန်ကန်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မှန်ကန်သော သစ္စာတရားသည် ဝစနီယ။ (၆) ဘူတ-စသော--။

နတ္ထိ တထံ သစ္စံ အတြာတိ ဝိတထာနိ။ န ဝိတထာနိ **အဝိတထာနိ**။ (၁) ပဋိသေဓ ဘောဂုဏ်၏ မှန်ကန်သော တရားနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မှန်ကန်သော သဘောရှိသော သစ္စာတရားတို့သည် ဝစနီယ။ (၆) တထာနိ, အညထာနိ-စသော

http://www.dhammadownload.com

ယထာ အဝတိ ဂစ္ဆတီတိ ယထာဝံ။ ယထာဝဿ ဘာဝေါ **ယာထာဝံ**။

(၃) ဖြစ်တိုင်းသော အခြင်းအရာ၏ ဖြစ်တိုင်းအမှန်နှင့် အာကာရ-အာကာရဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မှန်ကန်သော သဘာဝဖြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အဝိတထ, ယထာတထ-စသော--။

➤ ❺ ။ **အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ဘဂဝတော ဖြစ်ပါသည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်) ပစ္စယတ္ထကား- ကတ္တတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

တထာနိ-ကို တထတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဣမေသံ စတုန္နံ သစ္စာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရ ပါမည်။ (၏/သည် စပ်) (စ) ၌ **အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တတ္တာ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား တထာဂတ သဒ္ဒသ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် တထာဂတပုဒ်ကို တထ+အာဂတ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်ကိုရင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) တထ-အရ မှန်ကန်သော လက္ခဏာများကို မယူရ၊ မှန်ကန်သော လက္ခဏာ ရှိသည့် တရားများကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) နောက်ပုဒ်ကို အာဂစ္ဆတိ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတီတိ အာဂတော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) တထေဝ အာဂတောတိ တထာဂတော-ဟု ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သ မာသ လိင်္ဂတ္ထ) ထိုးထွင်း၍ ကိုယ်တော်တိုင်သိ၏ဟူသည်- ဖောက်ပြန်မှားယွင်းစွာ သိ ခြင်း မဟုတ်၊ ဟုန်မှန်သည့်အတိုင်း သိသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) အာပုဗ္ဗ ဂမု-ဓာတ်သည် လာခြင်း-အာဂမနတ္ထကို မဟော၊ ကိုယ်တော်တိုင်ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း-အဘိသမ္ဗု ဇ္ဈနတ္ထကို ဟောကြားသည်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) အာ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဗာဓကမဟုတ် ဓာတွတ္ထဝိသေသက ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) မှန်ကန်သော တရားတို့ကို အမှန်အတိုင်း ထိုးထွင်း၍ ကိုယ်တော်တိုင် သိမြင်တော်မူတတ်သော အကြောင်းသကတ် ကြောင့် တထာဂတမည်၏ဟူသော တထာဂတမည်ကြောင်း သကတ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။ (ခ) ဖြင့် တထဓမ္မ-အရ ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်-စသော တရားများကို မကောက် ယူရ၊ အရိယသစ္စာလေးပါးကို ကောက်ယူရမည်ဟု သိစေ။(သရုပ်ကြား အဘိ ဓေယျတ္ထ) (ဃ) ဖြင့် တထဓမ္မေ-၌ သို့ဝိဘတ် သက်ထားခြင်းမဟုတ်၊ ဒုတိယာ ယော ဝိဘတ်ကို ပြေုထားရကား ယောဝိဘတ် သက်ထားသည်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) တထာ ဂတော-အရ တရားတော်နှင့် သံဃာတော်များကို မကောက်ယူရ၊ ဘုရားရှင်ကို ကောက် ယူမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ၌ တထာနံ ဓမ္မာနံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ-ဖြင့် တဿ္မာ၌ တ-သဒ္ဒါ၏ ပရာမသိတဗ္ဗတ္ထ ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) (တနည်း) တထာဂတော-၌ တထ-အရ မှန်ကန်သော သစ္စာ ဓမ္မတို့ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ဂတော-၌ ဂမုဓာတ်သည်

http://www.dhammadownload.com

ဂမနတ္ထ မဟုတ်၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓအနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) တ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဂစ္ဆတိ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတီတိ ဂတော-ဟု ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တထာဂတ-ဟူသော အပေါင်းပုဒ်ကို တထေ ဓမ္မေ ဂတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ တထာဂတော-ဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသ် သမာသ် ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ၈။ **ပါရမီ+ဥပပါရမီ+ပရမတ္ထပါရမီ အထူး** ။ ။ အင်္ဂါကြီးငယ်ကို စွန့်ခြင်းသည် ပါရမီ မည်၏။ ကိုယ်မှ အပြဖြစ်သော ဘဏ္ဍာကို စွန့်ခြင်းသည် ဥပပါရမီ မည်၏။ အသက်ကို စွန့်ခြင်းသည် ပရမတ္ထပါရမီ မည်၏။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

သစ္စာ ၄-ပါးကို သံကိလိဋ္ဌ+အသံကိလိဋ္ဌ ခွဲပုံ ။ ။ ကိလေသာတို့၏ ဖျက်ဆီးမှုကို ခံနေရသောကြောင့် ဒုက္ခနှင့် သမုဒယ သစ္စာနှစ်ပါးသည် သံကိလိဋ္ဌသစ္စာ မည်ပါသည်။

ကိလေသာတို့၏ ဖျက်ဆီးမှုကို မခံရသောကြောင့် မဂ္ဂနှင့် နိရောဓသစ္စာ နှစ်ပါးသည် အသံကိလိဋ္ဌသစ္စာ မည်ပါသည်။

* **သစ္စာ ၄-ပါးကို ဖလ+ဟေတု ခွဲပုံ** ။ ။ တဏှာဟူသော သမုဒယသစ္စာသည် ဖြစ်စေအပ်သောကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာသည် ဖလသစ္စာ မည်ပါသည်။

မဂ္ဂသစ္စာသည် ရောက်စေအပ်သော အကျိုးတရားဖြစ်သောကြောင့် နိရောဓသစ္စာသည် ဖလသစ္စာ မည်ပါသည်။ ဆင်းရဲဟူသော ဒုက္ခသစ္စာကို ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်တတ်သော အကြောင်းတရားဖြစ်သောကြောင့် သမုဒယသစ္စာသည် ဟေတုသစ္စာ မည်၏။

နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိရောဓသစ္စာသို့ ရောက်စေတတ်သော အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် မဂ္ဂသစ္စာသည် ဟေတုသစ္စာ မည်ပါသည်။

* **သစ္စာ ၄-ပါးသည် တထ, အဝိတထ, အနညထ မည်ခြင်းအကြောင်း**

မိမိတို့၏ သဘောလက္ခဏာများကို စွန့်လွှတ်မှု မရှိကြသောကြောင့် သစ္စာ ၄-ပါးသည် **"တထ"** မည်သည်။ မိမိတို့မှာရှိသော သဘောလက္ခဏာများ၏ အချိန်း အလဟဿ မဟုတ်ကြသောကြောင့် သစ္စာ ၄-ပါးသည် **"အဝိတထ"** မည်ပါသည်။

သစ္စာတပါးသည် တခြားတပါးသော သစ္စာအဖြစ်သို့ ပြောင်းလွဲ၍ ဖြစ်ကြရိုး ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဓမ္မတာ မရှိကြသောကြောင့် သစ္စာ လေးပါးသည် **"အနညထ"** မည်၏။

➤ ၁၀။ ယထာဟ-ဝယ် အာဟ-၌ ဓာတ်အရ ။ ။ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရဝ မည်၏။ (၂) ဒေသေတဗ္ဗ ဓမ္မဖြစ်သော သစ္စာလေးပါးတရားသည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝမည်၏။ (၃) သစ္စာလေးပါးတရားတို့၏ တထဂုဏ် အဝိတထဂုဏ် အနညထဂုဏ်တို့သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဝေနေယျတို့ သစ္စာတရားသိ၍ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ရရှိခြင်း အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိ (၈၆) [၆၅/၆]

(က) ကထံ ဘာသဝါဒီ တထာဂတော ?

(ခ) ယံ ရတ္တိံ ဘဂဝါ ဗောဓိမဏ္ဍေ အပရာဇိတပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော တိဏ္ဏံ မာရာနံ မတ္ထကံ မဒ္ဒိတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ၊ ယဉ္စ ရတ္တိံ ယမကသာလာနမန္တရေ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ၊

(ဂ) ယံ ဧတသ္မိံ အန္တရေ ဘာသတိ လပတိ နိဒ္ဒိသတိ၊ သဗ္ဗံ တံ တထေဝ ဟောတိ၊ နော အညထာ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ။ (ဃ) ဂဒတ္ထော ဟေတ္ထ ဂတသဒ္ဒေါ၊

(င) ဧဝံ တထဝါဒိတာယ တထာဂတော၊ (စ) အပိစ အာဂဒနံ အာဂဒေါ၊

(ဆ) ဝစနန္တိ အတ္ထော၊ (ဇ) တထော အဝိပရီတော အာဂဒေါ အဿာတိ ဒကာရဿ တကာရံ ကတွာ တထာဂတောတိ ဧဝမေတသ္မိံ အတ္ထေ ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ (ဌ၊၆၅/၆၆။)

➤ **၁**။ [င-နှင့်အညီ] **တထာဂတ**=မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော စကားများ ကို ပြောဆိုတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ [စ-ဆ-ဇ-နှင့်အညီ] **တထာဂတ**=မဖောက် မပြန် မှန်ကန်သော ပြောဆိုခြင်းရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

(က) ကထံ၊အဘယ်သို့လျှင်။တထဝါဒိတာယ၊မှန်ကန်သော တရားစကားကို ဟော တော်မူလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။တထာဂတော၊တထာဂတ မည်တော်မူသနည်း။

(ခ) ယံ ရတ္တိံ၊အကြင်ညဉ့်၌။(ဝါ)အကြင်ညဉ့်ပတ်လုံး။ဘဂဝါ၊သည်။ဗောဓိမဏ္ဍေ၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ ကြည်လင်ရာဖြစ်သော။အပရာဇိတပလ္လင်္ကေ၊ အ ပရာဇိတပလ္လင်တော်၌။(ဝါ)သူတစ်ပါးတို့သည် မရှုံးစေအပ် မရှုံးစေနိုင်ရာဖြစ်သော ပလ္လင် တော်၌။နိသိန္နော၊ထိုင်တော်မူလျက်။တိဏ္ဏံ၊သုံးပါးကုန်သော။မာရာနံ၊မာရ်တို့၏။မတ္ထကံ၊ အထွဋ်အထိပ်သို့။မဒ္ဒိတွာ၊နှိမ်နင်းတော်မူ၍။အနုတ္တရံ၊မိမိထက်လွန်မြတ်သော တရား မရှိ သော။(ဝါ) အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော။သမ္မာသမ္ဗောဓိံ၊မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် ကြွင်းမဲ့ ဥဿုံ အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို။အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ၊ထိုး ထွင်း၍ သိတော်မူပြီ။ယဉ္စ ရတ္တိံ၊အကြင်ညဉ့်၌လည်း။ (ဝါ) အကြင်ညဉ့်ပတ်လုံးလည်း။ ယမကသာလာနံ၊အစုံဖြစ်သော အင်ကြင်းပင်ပျိုတို့၏။အန္တရေ၊အလယ်၌။အနုပါဒိ သေ သာယ၊ဥပါဒိမည်သော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ် အကြွင်းမရှိသော။နိဗ္ဗာနဓာတုယာ၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်။ပရိနိဗ္ဗာယိ၊ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီ။

(ဂ) ဧတသ္မိံ အန္တရေ၊ဤနှစ်ညဉ့်တို့၏ အတွင်း၌။ယံ၊အကြင်တရားစကားတော်ကို။ ဘာသတိ၊ဟောတော်မူ၏။လပတိ၊ရွတ်တော်မူ၏။နိဒ္ဒိသတိ၊ညွှန်ပြတော်မူ၏။သဗ္ဗံ၊အလုံး စုံသော။တံ၊ထိုတရား စကားတော်သည်။တထေဝ၊ထိုဟောတော်မူအပ်တိုင်းသော အခြင်း အရာအားဖြင့်သာ။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။အညထာ၊တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။နော ဟောတိ၊မဖြစ်။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။တထာဂတောတိ၊တထာဂတောဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ဟိ၊မှန်၏။ဧတ္တော၊ဤတထာဂတောဟူသောပါဌ်၌။ဂတသဒ္ဒေါ၊ဂတသဒ္ဒါသည်။ ဂဒတ္ထော၊ဆိုခြင်းအနက်ရှိ၏။ (င) ဇဝံ၊ဤသို့လျှင်။တထဝါဒိတာယ၊မှန်ကန်သော တရားစကားကို ဟောတော်မူလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။တထာဂတော၊တထာဂတ မည်တော်မူ၏။ (စ) [အာ-အနက်ရှိ] အပိစ၊တစ်နည်းကား။အာဂဒနံ၊လွန်စွာ မိန့်မြွက်တော်မူခြင်း။အာဂဒေါ၊လွန်စွာ မိန့်မြွက်တော်မူခြင်း။ [အာ-အနက်မရှိ] အာဂဒနံ၊မိန့်မြွက်တော်မူခြင်း။အာဂဒေါ၊မိန့်မြွက်တော်မူခြင်း။

(ဆ) ဝစနံ၊မိန့်မြွက်တော်မူခြင်း။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။

(ဇ) အဿ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား၏။တထော၊မှန်ကန်သော ဂုဏ်ရှိသော။အဝိပရီတော၊ မဖောက်မပြန်သော။အာဂဒေါ၊လွန်စွာ မိန့်မြွက်တော်မူခြင်းသည်။(တနည်း) အာဂဒေါ၊ မိန့်မြွက်တော်မူခြင်းသည်။(အတ္ထိ၊ရှိ၏။) ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ဒကာရဿ၊ဒ-အက္ခရာ၏။ တကာရံ၊တ-အက္ခရာကို။ကတွာ၊ပြု၍။တထာဂတော၊တထာဂတမည်တော်မူ၏။ဣတိ ဇဝံ၊ဤသို့။ဧတသ္မိံ အတ္ထော၊ဤဒုတိယဝိကပ်အနက်၌။ပဒသိဒ္ဓိ၊ပုဒ်၏ ပြီးခြင်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိထိုက်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၁၇။)

၂ ။ (ဃ) သို့/ ဗျတိရေကာစေတာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် တထာဂတ ပုဒ်ကို တထဝါဒိတာယ တထာဂတော-ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အကယ်၍ တထာဂတ၌ ဂတသဒ္ဒါသည် ပြောဆိုခြင်းအနက်ကို မဟောကြားဘဲ ဂတျတ္ထ ဗုဒ္ဓျတ္ထကိုသာ ဟောကြား နေပါမူ တထဝါဒိတာယ-ဟူသော ဆရာ့ သံဝဏ္ဏနာသည် မသင့်သည်သာ မဟုတ်ပါလော။ အဘယ်နည်းအားဖြင့် ယုတ္တိရှိပါအံ့နည်း။ (ဝိရောဓိဒေါသတင်) စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် တထဝါဒိတာယ-ဟူသော ဟိတ် ပါဌ်၏ အကျယ်ပြ စကားရပ်များဖြစ်သော နိဂမနိယကို ပြဆိုတော်မူ၏။ နိဂမနိယစကား ရပ်တို့မည်သည် အကျဉ်းချုံး၍ နိဂုံးအုပ်သော နိဂမန စကားရပ်နှင့် မကင်းကောင်းရာ သည် မဟုတ်ပါလော။ နိဂုံးစကားရပ်ကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(စ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က-ခ-ဂ-ဃ-င) တို့ဖြင့် တထာဂတပုဒ်၏ ကိတန္တ ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်ဖြင့် ရုပ်ပြီးလျက် တထာဂတမည်ပုံကို ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍ ယခု အခါ၌ ဘာဝသာဓနအတွင်းငုပ်သော စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသ်ဖြင့် ရုပ်ပြီးလျက် တထာ ဂတ မည်ပုံကို ဖွင့်ပြခြင်းအကျိုးငှာ (စ) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-ခ-ဂ-ဃ-င) တို့ဖြင့် ကတ္တုရုပ်၌ တ-ပစ္စည်း သက်လျက်ပြီးသော ဂတသဒ္ဒါဖြင့် တထာဂတမည်ပုံ ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်းကတ္တုရုပ်၌ သက်သော တပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသည့် ဂတသဒ္ဒါဖြင့်သာလျှင် တထာဂတ မည်ပါသလော။ (ဝါ) ဘာဝသာဓနဖြင့် ပြီးသော ဂတသဒ္ဒါဖြင့် တထာဂတမည်ပုံကိုလည်း ဖွင့်ပြသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဘာဝသာဓနဖြင့်ပြီးသော ဂတသဒ္ဒါဖြင့် တထာဂတမည်ပုံကား အဘယ်

http://www.dhammadownload.com

ပါနည်း။ (မပြဆိုချေသော် ဆရာ့အား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။) (စ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် တထာဂတော၌ နောက်ပုဒ်ကို အာဂဒန် အာဂဒေါ-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်ကို ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းအာဂဒ သဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ အဆိပ်ဟူသော အနက်ကို ဟောကြားနေပါသလော၊ အာဂဒသဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ အဘယ်အနက်ကို ဟောကြားနေပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

ကား- အာဂဒသဒ္ဒါသည် ပြောဆိုခြင်း ဝစနတ္ထကို ဟော၏ဟူလို။

(ဇ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ-ဆ) တို့ဖြင့် တထာဂတ၌ အာဂတ၏ ဝိဂ္ဂဟနှင့် ဟောနိုင်သည့် အနက်ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ တထာဂတပုဒ်လုံး၏ ဝိဂ္ဂဟများကို ရှေး၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းအတိုင်း ကိတန္တဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အာ-အက္ခရာ လာကာ တထာဂတော-ဟု ပုဒ်ပြီးနေပါသလော၊ အဘယ်နည်း အဘယ်ပုံအားဖြင့် တထာဂတပုဒ်၏ အပေါင်းဝိဂ္ဂဟနှင့် ရုပ်ပြီးပုံကို မှတ်သားကြရပါမည်နည်း။ (ဇ) မိန့်။

➤ ❸ ။ | ယ–ဓါကျကိုး | (၁) နနု တထာဂတောတိ ပဒေ ဝါဒသဒ္ဒေါယေ၀ အတ္ထိ။ (၂) အထ ကသ္မာ တထာဂတတာယ တထာဂတောတိ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗံ။

(၃) နနု ဂဒတ္ထော ဧတ္ထ ဂတသဒ္ဒေါ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ တထာဂတတာယ တထာဂတောတိ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗံ။

➤ ❹ ။ ဂဒန် ဂဒေါ၊ ဂဒီယတေ ဝါ ဂဒေါ။ အရီယတေ ဉာယတေတိ အတ္ထော။ သဒ္ဒါနုရူပ.အသတိ ဘဝတီတိ ဝါ အတ္ထော။ ဂဒေါ အတ္ထော ဧတေသာတိ ဓ၀စတ္ထော။

(၃) သိအပ်သော (ပြောဆိုခြင်း) အနက်ဒြပ်နှင့် ဂတသဒ္ဒါတို့၏ ဝါစ္စ-ဝါစက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဂတသဒ္ဒါသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဂတသဒ္ဒ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ တထဓါဓိတာယ-၌ တာသမ္ဗန်ကား ဘဂဝတော ဖြစ်သည်။(၏/သည်)

➤ ❻ ။ (ဂ) ဖြင့် တထာဂတပုဒ်ကို တထ+ဂဒ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်ကိုရင်း (သန္ဓိ လိင်္ဂပဒ) နောက်ပုဒ်နှင့် တထံ ဂဒတိ ဘာသတီတိ တထာဂတော-ဟု ကိတန္တဒုတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း(သမာသတ္ထ) တ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) တထာဂတော-၌ ဂဒဓာတ်သည် ပြောဆိုခြင်း-ဘာသနတ္ထ လပနတ္ထကို ဟောကြားနေသည်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) တထာဂဒ-ဟူ၍ ပုဒ်မှန်ဆိုလိုလျက် ဝဏ္ဏဝိကာရဖြင့် ဒကို တ-ပြု၊ ဝဏ္ဏာဂမဖြင့် အာ-အက္ခရာတစ်လုံးလာ၍ တထာဂတ- ဟု ပုဒ်ပြီးနေသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဘုရားရှင်သည် ဘုရားဖြစ်သော ညဉ့်မှစ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော ညဉ့်ကာလတိုင်အောင် အကြားဖြစ်သော ကာလများ၌ ဟောကြားခဲ့သမျှသော တရားဟူသမျှသည် အမှားမရှိ အမှန်ချည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် တထာဂတ မည်၏ဟူသော အကြောင်းသကတ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေသည်။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ဖြင့် တထာဂတော၌ ဂတသဒ္ဒါသည် ဂတျတ္ထ စသည်ကို မဟော၊ ပြောဆိုခြင်း ဂဒတ္ထကို ဟောကြားသည်ကို သိစေပါသည်။ (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ)

(စ) ဖြင့် တထာဂတပုဒ်ကို တထ+အာဂဒ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်ကိုရင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) အာဂဒ-ဟူသော နောက်ပုဒ်၌ အာပုဗ္ဗ ဂဒဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) အ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနဲ့ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အာဂဒနံ အာဂဒေါ၊ အာဂဒီ ယတေ အာဂဒေါ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အာရှေးရှိသော ဂဒဓာတ်၏ ပြောဆိုခြင်း-ဂဒတ္ထကို ဟောကြားနေသည်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) အာဂဒနံ-၌ အာ-ဥပသာရသည် ဓာတွတ္ထ ဝိသေသက ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဆ) ဖြင့် အာဂဒသဒ္ဒါသည် အဆိပ်စသည်ကို မဟော၊ ပြောဆိုခြင်း ကြိယာကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဇ) ဖြင့် တထာဂတ-၌ တထ-သဒ္ဒါသည် မဖောက်မပြန်မှန်ကန်သော အဝိပရီတတ္ထကို ဟောကြားနေသည်ကိုရင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ) တထာဂတပုဒ်ကို တထော အာဂဒေါ အဿာတိ တထာဂတော-ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) တထာဂဒဟူ၍ ဆိုလိုလျက် ဝဏ္ဏဝိကာရဖြင့် ဒ-အက္ခရာကို တ- ပြု၍ တထာဂတဟူ၍ ပုဒ်ပြီးနေသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ ● ● ။ (စ) ဦ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ–ဝယ် ဗုဓဓာတ်ကို ကိုယ်ပြု၍ ။ ဘုရားရှင် သန္တာန်၌ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရ ရသ မည်၏။ ဧဥ ယျဓမ်တရားများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ဗောဓိမဏ္ဍိုင် အပရာဇိတပလ္လင်၌ ထိုင်နေခြင်း, မာရ်သုံးပါးတို့၏ အဦးကို ဖျက်ဆီးခြင်း အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ်ဉာဏ် ဆည်းပူးခဲ့သော ပါရမီစာဂ ကုသိုလ်သမ္ဘာရ စသည်များသည် ဥဒ္ဒိပန ဝိဘာဝ မည်၏။ သကလဗုဒ္ဓဂုဏ် ဒေသနာဉာဏ် ဝေနေယျတို့၏ ဟိတသုခ-စသော ကောင်းကျိုးများသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (ဆရ) | ဋ္ဌ၊၆၆ |

(က) တတြေဝံ ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ (ခ) အာဂဒေါ ဝိယ အာဂဒေါ၊

(ဂ) ကောပနေသ ? ဒေသနာဝိလာသမယော စေဝ ပုညုဿယော စ၊

(ဃ) တေနဟေသ မဟာနုဘာဝေါ ဘိသက္ကော ဒိဗ္ဗာဂဒေန သပ္ပေ ဝိယ သဗ္ဗပရပ္ပဝါဒိနော သဒေဝကဿ လောကဿ အဘိဘဝတိ၊

(င) ဣတိ သဗ္ဗလောကာဘိဘဝနေ တထော အဝိပရီတော ဒေသနာဝိလာသမယော စေဝ ပုညုဿယော စ အဂဒေါ အဿာတိ ဒကာရဿ တကာရံ ကတွာ တထာဂတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊

(စ) ဧဝံ အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတော၊ (ဋ္ဌ၊၆၆၊ ဘာသာဋီ၊ပ၊၄၂၃။)

http://www.dhammadownload.com

➤ ❶ ။ **တထာဂတော**-ခပ်သိမ်းသော သတ္တလောကကို လွှမ်းမိုးခြင်း၌ မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော နတ်ဆေးနှင့်တူသည့် ဒေသနာဝိလာသနှင့် ပုညုဿယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

(ဏ) တတြ၊ထိုတထာဂတော-ဟူသောပုဒ်၌။ဇဝံ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်။ ပဒသိဒ္ဓိ၊ပုဒ်၏ ပြီးခြင်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိထိုက်၏။ (စ) အဂဒေါ ဝိယ၊ရောဂါဟူသမျှကို ဖြတ်တတ်သော နတ်ဆေးနှင့်တူ၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။အဂဒေါ၊အဂဒ မည်တော်မူ၏။

(ဂ) ပန၊ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့။သေ-ဇသော၊ဤနတ်ဆေးနှင့်တူသော အရာဟူသည်။ကော၊အဘယ်နည်း။ဒေသနာဝိလာသမယော စေဝ၊ဒေသနာတော်၏ တင့်တယ်စမွယ်ကြောင်းဖြစ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည်ရင်း။ ပုညုဿယောစ၊လွန်ကဲများပြားသော ကောင်းမှုတော်သည်ရင်းတည်း။

(ဃ) | **မဟာဗမေထာင်းလျှောက်** | ဟိ၊မှန်၏။မဟာနုဘာဝေါ၊ကြီးသော အာနုဘော်ရှိသော။ ဘိသက္ကော၊ဆေးဆရာသည်။ ဒိဗ္ဗာဂဒေန၊နတ်ဆေးဖြင့်။ သပ္ပေ၊မြွေတို့ကို။ အဘိဘဝတိ ဝိယ၊လွှမ်းမိုးနိုင်သကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။သေ-ဇသော ဘဂဝါ၊ဤမြတ်စွာဘုရားသည်။ တေန အဂဒေန၊ထိုနတ်ဆေးနှင့်တူသော ဒေသနာဝိလာသ ပုညုဿယဖြင့်။သဗ္ဗပရပ္ပဝါဒိနော စ၊အလုံးစုံသော ဆန့်ကျင်ဘက် အယူရှိသူတို့ကိုရင်း။သဒေဝကံ၊နတ်နှင့်တကွသော။ လောကဉ္စ၊သတ္တလောကကိုရင်း။အဘိဘဝတိ၊လွှမ်းမိုးတော်မူနိုင်၏။

(င) ဣတိ၊ဤသို့လျှင်။အဿ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား၏။သဗ္ဗလောကာဘိဘဝနေ၊အလုံးစုံသော သတ္တလောကကို လွှမ်းမိုးတော်မူခြင်း၌။တထော၊မှန်ကန်သော ဂုဏ်ရှိသော။ အဝိပရီတော၊မဖောက်မပြန်သော။ အဂဒေါ၊နတ်ဆေးနှင့်တူသော။ ဒေသနာဝိလာသမယော စေဝ၊ဒေသနာတော်၏ တင့်တယ်စမွယ်ကြောင်းဖြစ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည်ရင်း။ ပုညုဿယောစ၊လွန်ကဲများပြားသော ကောင်းမှုတော်သည်ရင်း။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ဒကာရဿ၊ဒ-အက္ခရာ၏။တကာရံ၊တ-အက္ခရာကို။ကတွာ၊ပြု၍။တထာဂတော၊တထာဂတမည်တော်မူ၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။

(စ) ဇဝံ၊ဤသို့လျှင်။အဘိဘဝနဋ္ဌေန၊လွှမ်းမိုးတော်မူနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။တထာဂတော၊တထာဂတ မည်တော်မူ၏။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၄၂၃။)

➤ ❷ ။ (က) **သို့/ အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ ကထံ အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတော စသော ဝါကျများဖြင့် သဒ္ဒနယကို မငဲ့သော အဓိပ္ပါယ်သက်သက်အားဖြင့် အဘိဘဝနဋ္ဌ ကြောင့် တထာဂတ မည်ပုံကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတောဟူသော အဓိပ္ပါယ်အားလျော်စွာ တထာဂတပုဒ်၏ ရုပ်ပြီးပုံကို ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (က) စသည်မိန့်။

(ခ) **သို့/ အဓိပ္ပာယ်နေစတားစနာ** ။ ။ ဆရာ၊ အရှင်အာနန္ဒာသည် တထာဂတပုဒ်၌

http://www.dhammadownload.com

အဂဒ-ဟူသော နောက်ပုဒ် ထည့်သွင်း၍ သင်္ဂါယနာ တင်တော်မူ၏။ ယင်းအဂဒပုဒ်ကို အင်္ဂ ရောဂံ ဒါတိ အဝခဏ္ဍတီတိ အဂဒေါ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရကောင်းအံ့လော၊ အဂဒပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟကား အဘယ်ပါနည်း၊ အဂဒပုဒ် ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော ဝိဂ္ဂဟကို မပြဆိုချေသော် အရှင်အာနန္ဒာအား ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ကား- အဂဒေါ ဝိယ အဂဒေါ-ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟပြုရပါမည်ဟူလို။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် တထာဂတ၌ နောက်ဖြစ်သော အဂဒပုဒ်ကို ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု ဆို၏။ ယင်း အဂဒပုဒ်အရ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် စသည်ကို ယူရပါမည်လော၊ ဥပမာတဒ္ဓိတ်အားလျော်စွာ ဖြစ်သင့်သော အဂဒပုဒ်၏ အရကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား- အဂဒ-အရ ဒေသနာဝိလာသနှင့် ပုညုဿယကို ယူရမည်ဟူလို။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-ဂ) တို့ဖြင့် တထာဂတော၌ အဂဒပုဒ်ကို ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြု၍ အဂဒ-အရ နတ်ဆေးနှင့်တူသော ဒေသနာဝိလာသနှင့် ပုညုဿယကို ယူရမည်ဟု ပြဆိုတော်မူ၏၊ ဒေသနာဝိလာသနှင့် ပုညုဿယ၏ နတ်ဆေးနှင့် တူပုံကို ပမာ ပမေ နှိုးနှော၍ ဆရာ မပြဆိုတော့ပြီးလော၊ အဘယ်သို့လျှင် ဒေသနာ ဝိလာသနှင့် ပုညုဿယသည် နတ်ဆေးနှင့် တူပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် တထာဂတပုဒ်ကို တထ+အဂဒ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ အစိတ်အစိတ် ဝိဂ္ဂဟပြုလုပ်ကာ အရကောက်များကို အဓိပ္ပါယ်များနှင့်တကွ အကျယ်ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အကျဉ်းချုံး၍ နိဂုံးအုပ်ကာ ဝိဂ္ဂဟနှင့်တကွ ဆရာ မပြတော့ ပြီလော၊ နိဂုံးဖြစ်သော ဝိဂ္ဂဟနှင့်တကွသော စကားရပ်များကား အဘယ်ပါနည်း။ (င)

➤ ❷ ။ [ခ-ဂ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု အင်္ဂ ရောဂံ ဒါတိ အဝခဏ္ဍတိ နတ္ထိ ဝါ ဂဒေါ ရောဂေါ ဧတေနာတိ ကတွာ ဒိဗ္ဗာဂဒေါယေဝ အဂဒေါ နာမ ဟောတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ အဂဒေါဝိယ အဂဒေါတိ တယာ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု ဒေသနာဝိလာသမယော စေဝ ပုညုဿယောစ အဂဒေါ နာမ ဟောတိ။ (တနည်း) နနု တဿဒိသဒ္ဒေန ဣဓ ဒေသနာဝိလာသဿ ပုညုဿယဿစ အဂဒတာ လဗ္ဘတိ။ [သီဋီသစ်] (၄) တသ္မာ အဂဒေါဝိယ အဂဒေါတိ မယာ ဝုတ္တံ။

➤ ❸ ။ [ဒိဗ္ဗာဂဒေန-၌ အဂဒ] အင်္ဂ ရောဂံ ဒါတိ အဝခဏ္ဍတီတိ **အဂဒေါ**။

(၃) အနာရောဂါကို ပိုင်းဖြတ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည်ရင်း၊ အနာရောဂါ၏ ပိုင်းဖြတ်တတ်သော ဆေးနှင့် ကမ္မ-ကမ္မိ/ခဏ္ဍိတဗ္ဗ-ခဏ္ဍက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဆေးဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဘေသဇ္ဇ, ဩသဓ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

(တနည်း) နတ္ထိ ဂဒေါ ရောဂေါ ဧတေနာတိ **အဂဒေါ**။ (၃) အနာရောဂါ မရှိခြင်း

http://www.dhammadownload.com

၏ ဆေးဖြစ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

တထတီတိ တထော။ (၃) မှန်ကန်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မှန်ကန်သော စကားဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဘူတ, အဝိပရိတ-စသော။

ဘိသဇ္ဇတိ စိကိစ္ဆတီတိ **ဘိသက္ကော**။ (၃) ရောဂါကို ဖယ်ရှားစွန့်ပစ်ခြင်း ကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဆေးဆရာဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝေဇ္ဇ, တိကိစ္ဆက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဝိလာသေတီတိ **ဝိလာသော**။ (၃) တင့်တယ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သောဘန, လလိင္ဂာ-စသော။

သပ္ပတိ သံသပ္ပန္တော ဂစ္ဆတီတိ **သပ္ပေါ**။ (၃) သွားခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) မြွေဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အဟိ, ဥရဂ-စသော။

ဥသဘယ် (ဥသဘန္တိ အတိရေကံ ဝါ ဉာဏာဒိသမ္ဘာရဘူတံ) ပုညံ **ပုညုဿယော**။

(၃) လွန်ကဲများပြားခြင်းဂုဏ်၏ ပုညနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လွန်ကဲများပြားသော ကောင်းမှုတော်ဖြစ်သည် ဝစနီ ယ မည်၏။ (၆) ပုညုဿန္န, ပုညာတိရေက-စသော--။

➢ ❺ ။ (ယ) ၌ ပဓာနကြိယာဖြစ်သော **အဘိဘဝတိ**-ကို အဘိဘဝနတ္တာ/ အဘိဘဝန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် [ဥပမေယျဘက်၌] ဧတဿ ဘဂဝတော [ဥပမာန ဘက်၌] မဟာနုဘာဝဿ ဘိသက္ကဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❻ ။ (စ) ဖြင့် တထာဂတပုဒ်ကို တထ+အဂဒ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်ကိုရင်း (သန္ဓိ လိင်္ဂပဒ) ယင်း၌ အဂဒ-ဟူသော နောက်ပုဒ်ကို အဂံ ရောဂံ ဒါတိ အဝခဏ္ဍတီတိ အဂဒေါ-ဟု ဝစနတ္ထ မပြုရ၊ အဂဒေါ ဝိယာတိ အဂဒေါ-ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရ မည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အ-ပစ္စည်း ဥပမာတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို ရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် တထာဂတော-၌ အဂဒ-အရ ဒေသနာဝိလာသမယနှင့် ပုညုဿယကို ယူ ရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဃ) ၌ တထော အဂဒေါ အဿာတိ-ဖြင့် တထာဂတကို တထ+အဂဒ-ဟု ပုဒ်ဖြတ် ရမည်ကိုရင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) တထော အဂဒေါ အဿာတိ တထာဂတော-ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဒကာရဿ တကာရံ ကတွာ-ဖြင့် တထာဂဒ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဝဏ္ဏဝိကာရနိရုတ္တိ နည်းဖြင့် ဒ-ကို တ-ပြု၍ တထာဂတ-ဟု ပြီးနေသည်၏အဖြစ်ကို သိစေ။ (ဘာဝတ္ထ)

အဝိပရီတော-ဖြင့် တထာဂတ-၌ တထ-သဒ္ဒါသည် မဖောက်မပြန် မှန်ကန်ခြင်း အဝိ ပရိတ အနက်ကို ဟော၏ဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

ဒေသနာဝိလာသမယောစေဝ ပုညုဿယောစ-ဖြင့် တထာဂတ-၌ အဂဒ-ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ ဒေသနာဝိလာသမယနှင့် ပုညုဿယကို ယူရမည်ဟု သိစေသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သဗ္ဗာလောကာဘိဘဝနေ-ဖြင့် ဒေသနာဝိလာသနှင့် ပုညုဿယဟူသော လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ကြောင်း ဆေးဖြင့် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်၏ဟူသည် အလုံးစုံသော သတ္တလောကနှင့် သဗ္ဗပရပ္ပဝါဒီများကို လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်သည်၏အဖြစ်ကိုသိ၊ (ဘာဝတ္ထ)

(စ) ဖြင့် တထာဂတပုဒ်ကို တထ+အဂဒ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်ကိုရင်း (သန္ဓိလိင်ပဒ) အဂဒပုဒ်ကို အဂဒေါ ဝိယ အဂဒေါ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ဥပမာတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) အဂဒ-အရ ဒေသနာဝိလာသနှင့် ပုညုဿယကို ကောက်ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) တထ-သဒ္ဒါသည် အဝိပရိတတ္ထကို ဟောကြားနေသည်ကိုရင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ) တထော အဂဒေါ အဿာတိ တထာဂတော-ဟု တုလျာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဘုရားရှင်၏ တထာဂတမည်ကြောင်း သကတ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိ။

➤ ❶ ။ (ဃ) ဝါကျကို ဥပမာစတုက္ကထုတ်ပုံ ။ ။ ဘုရားရှင်သည် သဗ္ဗပရပ္ပဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် နတ်နှင့်တကွသော သတ္တလောကကို လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ဖိစီးခြင်းသည် နှိုင်းယှဉ်အပ်သောကြောင့် ဥပမေယျ။ ဆေးသမား၏ နတ်ဆေးဖြင့် မြွေဆိပ်တို့ကို ဆေးကု၍ လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ဖိစီးခြင်းသည် မပေါ်လွင် မထင်ရှားသော ဥပမေယျကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် နှိုင်းယှဉ်၍ ပြကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဥပမာန။ ဝိယ-သည် ဥပမာဇောတက။ ဆေးဆရာ၏ မြွေဆိပ်များကို နတ်ဆေးဖြင့် လွှမ်းမိုးဖိစီးခြင်းဟူသော အဘိဘဝနကြိယာနှင့် ဘုရားရှင်၏ ဒေသနာဝိလာသ ပုညုဿယ တရားနှစ်ပါးဖြင့် သဗ္ဗပရပ္ပဝါဒီနှင့် သဒေဝကလောကကို လွှမ်းမိုးဖိစီးခြင်းဟူသော အဘိဘဝနကြိယာတို့၏ အဘိဘဝနကြိယာခြင်း တူသည်၏အဖြစ်သည် ဥပမာ။

❋ **ဒေသနာဝိလာသ–အရ** ။ ။ ဒေသနာတော် တင့်တယ်စမ္မယ်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ယူရပါမည်။

➤ ⬤ ⬤ ။ **ဒေသနာဝိလာသ–အရ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို** ယူ၍ (၁) ထိုသည် မွေရတိ ဌာယီဘာဝ, မွေသိဂ်ါရရသ (၂) ဧ ယျဓမ်တရားတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သီလ သမာဓိ-စသော ပါရမီဉာဏ် ဝိပဿနာဉာဏ် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ် စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ (၄) အလုံးစုံ ဆန့်ကျင်ဘက်အယူရှိသူတို့ကိုရင်း၊ သဒေဝကလောကကိုရင်း လွှမ်းမိုးခြင်းသည် အနုဘာဝ။

အာဓောက်သံဗဏ္ဏနာများ [၃၊၆၆]

(က) အဝိစ တထာယ ဂတောတိပိ တထာဂတော၊

(ခ) တထံ ဂတောတိပိ တထာဂတော၊

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ဂတောတိ အဂဂတော အတီတော ပတ္တော ပဋိပန္နောတိ အတ္ထော။

(ဓ) ၌ အပိစ-ဖြင့် တထာဂတောသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထ တစ်မျိုးကို သိစေသည်။(ဘာဝတ္ထ)

တထာယ ဂတော-ဖြင့် တထာဂတောပုဒ်ကို တထာယ ဂတောတိ တထာဂတောဟု တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(စ) ၌ တထံ ဂတော-ဖြင့် တထာဂတောပုဒ်ကို တထံ ဂတောတိ တထာဂတော-ဟု ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(ဓ) ၌ အဝဂတော အတီတော-ဖြင့် ဂတော၌ ဂမုဓာတ်သည် ဥပသာရကင်းသော အနုပသဂ္ဂဖြစ်သော်လည်း ဥပသာရဖြင့် အထူးပြုအပ်သကဲ့သို့ သိခြင်း-အဝဂတ၊ လွန်ခြင်း-အတီတ အနက်တို့ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဒု-ဓာတွတ္ထ)

ပတ္တော-ဖြင့် ဂတော-၌ ဂမုဓာတ်သည် ဥပသာရကင်းသော အနုပသဂ္ဂဖြစ်သော်လည်း ဥပသာရဖြင့် အထူးပြုအပ်သကဲ့သို့ ပါပုဏန-ရောက်ခြင်း အနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ပဋိပန္နော-ဖြင့် ထို့အတူ ဂမုဓာတ်၏ ပဋိပဇ္ဇန-ကျင့်ခြင်း အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။

ယသ္မာ ပန ဗုဒ္ဓါနံ ကေဝလံ ပိ အာသယ္ပနာ ပရိသယ္ပနာ နတ္ထိ၊ ဗောဓိမဏ္ဍေယေဝ သဗ္ဗာ ကင်္ခါ ဆိန္နာ၊ တသ္မာ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာပိ နတ္ထိယေဝ၊ (၄၆၈)

➤ ❷ ။ (က) နနု ဘဂဝတော ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ အတ္ထိ။ (ခ) အထ ကသ္မာ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာပိ နတ္ထိယေဝါတိ ဝုတ္တံ။ (ဂ) နနု ဗုဒ္ဓါနံ ဧကဓမ္မေပိ အာသပ္ပနာ ပရိသပ္ပနာ နတ္ထိ၊ ဗောဓိမဏ္ဍေယေဝ သဗ္ဗာ ကင်္ခါ ဆိန္နာ ဟောတိ။

(ဃ) တသ္မာ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာပိ နတ္ထိယေဝါတိ ဝုတ္တံ။

ဓါကျ (ဆဆ) | ၄၆၈ |

(က) ဣဒါနိ တံ ကထေတုကမျတာယ ပုစ္ဆာယ ပုစ္ဆိတမတ္ထံ ကထေတုံ ""ပါဏာတိပါတံ ပဟာယာ""တိ အာဒိမာဟ၊ (ခ) တတ္ထ ပါဏဿ အတိပါတောတိ ပါဏာတိပါတော၊

(ဂ) ပါဏဝဓော ပါဏဃာတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊

(ဃ) ပါဏောတိ စေတ္ထ ဝေါဟာရတော သတ္တော ပရမတ္ထတော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊

(င) တသ္မိံ ပန ပါဏေ ပါဏသညိနော ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကဥပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ ကာယဝစီ-ဒွါရာနံ အညတရဒွါရပ္ပဝတ္တာ ဝဓကစေတနာ ပါဏာတိပါတော၊

(စ) သော ဂုဏဝိရဟိတေသု တိရစ္ဆာနဂတာဒီသု ပါဏေသု ခုဒ္ဒကေ ပါဏေ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ မဟာသရီရေ မဟာသာဝဇ္ဇော၊ (ဆ) ကသ္မာ ပယောဂမဟန္တတာယ၊ (၄၆၈။ ဘာဋီ၊ပါ၊၄၃၁။)

* ပါဏာတိပါတာ-သတ္တဝါကို လျင်မြန်စွာ ချခြင်း သတ်ခြင်း။ (အတိသဒ္ဒါ အတိရေကအနက်ဟော) ပါဏာတိပါတာ-သတ္တဝါတို့ကို လွန်ကျူး၍ ဓားလက်နက်

http://www.dhammadownload.com

စသည်တို့ဖြင့် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်၍ ချခြင်း သတ်ခြင်း။ (အတိသဒ္ဒါ အဘိဘဝနအနက်)

➤ ၁။ (က) [ပုစ္ဆာနုသန္ဓေထည့်] ဧဝံ၊ဤသို့။သီလံ၊အပ္ပမတ္တက ဩရမတ္တကဖြစ်သော သီလကို။ကထေတုကမျတာယ၊ဖြေဆိုခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော။ပုစ္ဆာယ၊ပုစ္ဆာဖြင့်။ပုစ္ဆိတွာ၊မေးခဲ့ပြီး၍။ဣဒါနိ၊ယခုအခါ၌။ကထေတုကမျတာယ ပုစ္ဆာယ၊ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာဖြင့်။ပုစ္ဆိတံ၊မေးတော်မူအပ်ပြီးသော။တံ အတ္ထံ၊ထိုအနက်ကို။ကထေတုံ၊ဖြေတော်မူခြင်းငှာ။ "ပါဏာတိပါတံ ပဟာယာ"တိ အာဒိံ၊ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ အစရှိသော စကားရပ်ကို။အာဟ၊မိန့်တော်မူပြီ။

(ခ) တတ္ထ၊ထိုပါဏာတိပါတံ ပဟာယံ အစရှိသော စကားရပ်၌။ပါဏဿ၊သတ္တဝါကို။ အတိပါတော၊လျင်စွာ ကျစေခြင်းသည်။(ဝါ) လျင်စွာ ကျစေကြောင်း စေတနာသည်။ ပါဏာတိပါတော၊ပါဏာတိပါတ မည်၏။ (ဂ) ပါဏဝဓော ပါဏဃာတော၊သတ္တဝါကို သတ်ခြင်း (ဝါ) သတ္တဝါကို သတ်ကြောင်း စေတနာ။ဣတိ၊ဤသို့။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်သည်။(ဝါ) ဆိုလိုသည်။ဟောတိ၊၏။ (ဃ) စ၊ဆက်ဦးအံ့။ဧတ္ထ၊ဤပါဏာတိပါတောဟူသော ပါဒ်၌။ပါဏောတိ၊ပါဏောဟူသည်ကား။ဝေါဟာရတော၊ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း ပညတ်အားဖြင့်။ သတ္တော၊သတ္တဝါတည်း။ပရမတ္ထတော၊ပရမတ္ထအားဖြင့်။ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ရုပ်နာမ် နှစ်ထွေ ဇီဝိတိန္ဒြေတည်း။ (င) ပန၊ဆက်ဦးအံ့။တသ္မိံ ပါဏေ၊ထိုသတ္တဝါ၌။ပါဏသညိနော၊သတ္တဝါဟု အမှတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကဉပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ၊ဇီဝိတိန္ဒြေကို ဖြတ်တတ်သော လုံ့လကိုဖြစ်စေတတ်သော။ကာယဝစီ ဒွါရာနံ၊ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရတို့တွင်။အညတရဒွါရပ္ပဝတ္တာ၊တစ်ပါးပါးသော ဒွါရ၌ဖြစ်သော။(ကိုယ်တိုင်သတ်လျှင် ကာယဒွါရ၌ဖြစ်, သူတစ်ပါးကို သတ်ခိုင်းလျှင် ဝစီဒွါရ၌ဖြစ်သော။) ဝဓကစေတနာ၊သတ်တတ်သူ၏ စေတနာသည်။(ဝါ)သတ်ကြောင်း စေတနာသည်။ပါဏာတိပါတော၊ပါဏာတိပါတမည်၏။

(စ) သော၊ထိုပါဏာတိပါတသည်။ဂုဏဝိရဟိတေသု၊ဂုဏ်အထူးမှ ကင်းကုန်သော။ တိရစ္ဆာနဂတာဒီသု၊တိရစ္ဆာန် အစရှိကုန်သော။ပါဏေသု၊သတ္တဝါတို့တွင်။ခုဒ္ဒကေ၊ငယ်သော။ ပါဏေ၊သတ္တဝါ၌။(ဝါ) သတ္တဝါကို သတ်ရာ၌။အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ငယ်သော သာဝဇ္ဇ ဖြစ်၏။ မဟာသရီရေ၊ကြီးသော ကိုယ်ရှိသော။(ပါဏေ၌။) မဟာသာဝဇ္ဇော၊ကြီးသော သာဝဇ္ဇ ဖြစ်၏။ (ဆ) ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ပယောဂမဟန္တတာယ၊ပယောဂ၏ များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၃၁။)

➤ ❶။ (က) **သို့/ အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ ရှေး၌ဆိုခဲ့ပြီးသော ဝါကျတို့ဖြင့် အပ္ပမတ္တက ဩရမတ္တကဖြစ်သော သီလကို မေးကြောင်းဖြစ်သည့် အမေးပုစ္ဆာ၏ အဖွင့်ကို ပြဆိုခဲ့ပြီး၍ ယခုအခါ၌ အမေးပုစ္ဆာတို့မည်သည် အဖြေဝိသဇ္ဇနာရှိမှသာ့လျှင် သင့်လျော်လျောက်ပတ်သောကြောင့် သမ္ဗန္ဓစကားရပ်ကို ပြဆိုလိုရကား (က) မိန့်။

(ခ) **သို့/ အဓိပ္ပာယ်နိဒါနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ

http://www.dhammadownload.com

ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်းပါဏာတိပါတ-ပုဒ်ကို ပါဏော အတိပါတော ပါဏာတိပါတော ဟု ဝိသေသနပရပဒ ကမ္မဓာရယ်သမာသ်စသည် တွဲရကောင်းအံ့လော၊ ပါဏာတိပါတ ပုဒ်ကို အဘယ်သမာသ် တွဲစပ်ရပါမည်နည်း။ ပါဏာတိပါတပုဒ်၏ ဤသို့ အလိုရှိအပ်သော သမာသ်ဝိဂ္ဂဟကို မပြဆိုသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓိ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ပါဏာတိပါတောပုဒ်ကို ကမ္မတ္ထဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ပဒပိဏ္ဍတ္ထကို ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် သတ္တဝါကို လျင်မြန်စွာ ချခြင်းသည် ပါဏာတိပါတ မည်သောဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ သတ္တဝါကို နေရာမှ လျင်မြန်စွာ ချခြင်းသည် ပါဏာတိပါတ မည်ကောင်းပါသလော။/ချ၏ဟု ဆိုခြင်းသည် ဦးခေါင်းဝယ် ဆင်ယင်ထားသော တန်ဆာများကို ဦးခေါင်းမှ ဖြုတ်ချသကဲ့သို့ ချခြင်းမျိုး **ဖြစ်ပါသလော။**

အဘယ်သို့ သတ္တဝါကို ချခြင်းမျိုးကို ပါဏာတိပါတဟူ၍ ဆိုလိုပါ**သနည်း။ (ဂ)မိန့်**

ကား- (ဂ) ဖြင့် သတ္တဝါကို သတ်ခြင်းသည် ပါဏာတိပါတမည်၏ဟူလို။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ပါဏာတိပါတပုဒ်ကို ပါဏ+**အတိပါတ**-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ကာ ပါဏဿ အတိပါတော ပါဏာတိပါတော-ဟု ကမ္မတ္ထဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ယင်းပုဒ်၌ ပါဏ-အရ ဝင်သက်ပြသက်ကို ကောက်ယူရပါမည်လော။ ပါဏ-အရ အဘယ်ကို ကောက်ယူရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ပါဏဟူသည် ဝေါဟာရအားဖြင့် သတ္တဝါ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ဇီဝိတိန္ဒြေတည်းဟု ဆို၏။ အဘယ်သည်လျှင် ပါဏာတိပါတ မည်ပါသနည်း။ ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်သည် ပါဏာတိပါတ မည်ပါသလော။ (င) မိန့်။

ကား- ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဝဓကစေတနာသည် ပါဏာတိ ပါတ မည်၏ဟူလို။

➢ ❷ ။ [**က-ဝါကျကို၌**] (၁) နနု သီလံ ကထေတုကမျတာယ ပုစ္ဆာယ ပုစ္ဆိတံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပါဏာတိပါတံ ပဟာယာတိ အာဒိမာဟ။ (၃) နနု ဣဒါနိ တံ သီလံ ကထေတုကမျတာယ ပုစ္ဆာယ ပုစ္ဆိတမတ္တံ ကထေတုကာမော ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ ပါဏာတိပါတံ ပဟာယာတိ အာဒိမာဟ။

[**စ-ဃ ဝါကျတို့ကို၌**] နနု နိရဝသေသာနံ ပါဏာနံ အတိပါတတော ဝိရတိ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပါဏဿ အတိပါတောတိ ပါဏောတိ စေတ္ထ ဝေါဟာရ တော သတ္တောတိ စ ဧကဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။ (၃) ပါဏဘာဝသာမညေန စေတ္ထ ဧကဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။ (၄) တသ္မာ ပါဏဿ အတိပါတောတိ ပါဏောတိ စေတ္ထ

http://www.dhammadownload.com

ဝေါဟာရတော သတ္တောတိ စ ကေ၀စနနိဒ္ဒေသော ကတော။ (သီဋီသစ်-၃၂၁)

[**စ-ဆ ဝါကျတို့ကို**] (၁) နနု ခုဒ္ဒကာစေဝ မဟာသရီရာစ ပါဏာ ဂုဏဝိရဟိတ တိရစ္ဆာနဂတဘာဝေန သဒိသာယေဝ ဟောန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ခုဒ္ဒကေ ပါဏေ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ မဟာသရီရေ မဟာသာဝဇ္ဇောတိ တယာ ဝုတ္တံ။

(၃) ပယောဂမဟန္တတာယ။ (၄) တသ္မာ ခုဒ္ဒကေ ပါဏေ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ မဟာသရီရေ မဟာသာဝဇ္ဇောတိ မယာ ဝုတ္တံ။

> **ပယောဂသမတ္တေပိ ဝတ္ထုမဟန္တတာယ၊ (ဋ္ဌ၊၆၈။)**

(၁) နနု ပယောဂသမတ္တံ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ မဟာသရီရေ မဟာသာဝဇ္ဇောတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ဝတ္ထုမဟန္တဘာဝေါ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ မဟာသရီရေ မဟာသာဝဇ္ဇောတိ ဝုတ္တံ။

> **သရီရဂုဏာနံ ပန သမဘာဝေ သတိ ကိလေသာနံ ဥပက္ကမာနဉ္စ မုဒုတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊**

[ဋ္ဌ၊၆၈။] (၁) နနု သရီရဂုဏာနံ သမဘာဝေါ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ အပ္ပ သာဝဇ္ဇော ဟောတိ။ (၃) နနု ကိလေသာနံ ဥပက္ကမာနဉ္စ မုဒု ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ အပ္ပ သာဝဇ္ဇော ဟောတိ။

> **သရီရဂုဏာနံ ပန သမဘာဝေ သတိ ကိလေသာနံ ဥပက္ကမာနဉ္စ၊ တိဗ္ဗတာယ မဟာသာဝဇ္ဇော၊**

[ဋ္ဌ၊၆၉။] (၁) နနု သရီရဂုဏာနံ သမဘာဝေါ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ မဟာ သာဝဇ္ဇော ဟောတိ။ (၃) နနု ကိလေသာနံ ဥပက္ကမာနဉ္စ တိဗ္ဗံ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ မဟာသာဝဇ္ဇော ဟောတိ။

> **❼ ။ [ယ-၌ ဝေါဟာရတော သတ္တော-နှင့်အညီ]**

ပါဏော အဿ အတ္ထီတိ ပါဏော။ (၃) ထွက်သက် ဝင်သက် လေ (ဝါ) ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ သတ္တဝါဖြစ်နှင့် ဌာနီ-ဌာန/အဘေဒ-ဘေဒ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သတ္တဝါဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သရီရီ, ဘူတံ, သတ္တော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

[**ပရမတ္ထတော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ-နှင့်အညီ**] ပဏန္တိ ဇီဝန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ **ပါဏော**။

(၃) အသက်ရှင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဇီဝိတိန္ဒြေ ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဇီဝိတံ, အာယု-စသော--။

ပရံ ပဓာနိကံ မာရေတီတိ ပရမံ။ အရိယတေ ဉာယတေတိ အတ္ထော။ (အစိတ်)

ပရမော အတ္ထောတိ ပရမတ္ထော။ (၃) ပရမ-အရ မဖောက်မပြန်သော ဂုဏ်သကတ် နှင့် အတ္ထ-အရ ပရမတ္ထတရားလေးပါး၏ ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော ပရမတ္ထတရား လေးပါးသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဥတ္တမတ္ထ, အဝိပရီတတ္ထ-စသော--။

http://www.dhammadownload.com

(တနည်း) ပရမသ္ာ အတ္ထော ပရမဋ္ဌော။ (၃) ပရမ-အရ မြတ်သော သဗ္ဗညုတ ညာဏ်တော်၏အတ္ထ-အရ ပရမတ္ထတရားလေးပါးဟူသော အာရုံတရားနှင့် အာရမ္မဏိက အာရုံ-အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြတ်သော သဗ္ဗညုတ ညာဏ်တော်၏ အာရုံဖြစ်သော ပရမတ္ထတရားလေးပါးသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဉတ္တ-မတ္ထ, သဗ္ဗညုတညာဏတ္ထ-စသော--။

ဝေါဟာရီယတေတိ ဧဝါဟာရော။ (၃) ဆိုခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည် ၏။ (၅) ဆိုအပ်သော စကားဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝစနံ, ဝစော-စသော--။

ဣန္ဒတိ ပရမိဿရိယံ ကရောတီတိ ဣန္ဒြိယံ။ (၃) အစိုးရခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဣန္ဒြေတရားဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝိသယီ, အဂ္ဂ။

➤ ❺ ။ **မယောဂမဟာန္တတာယဟိတ်**၏ သမ္ဗန်ကား တဿ (ပါဏာတိပါတဿ) ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) * **ကမ္မဓေတုကမ္ဗျာအဟိတ်** သမ္ဗန်ကား- ဘာဝဝတော ဖြစ် ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) * **အပ္ပသာဝဇ္ဇော**-ကို အပ္ပသာဝဇ္ဇတ္တာ၊ **မဟာသာဝဇ္ဇော**-ကို မဟာသာဝဇ္ဇတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တဿ ပါဏာတိပါတဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။(၏/သည်)

(င) ၌ **ပါဏာတိပါတော**-ကို ပါဏာတိပါတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဝဓကစေတနာယ ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (စ) ၌ ပါဏဿ အတိပါတောဖြင့် ပါဏာတိပါတော-၌ အတိပါတ-ပုဒ် ကို အတိပတန် အတိပါတော-ဟု ဘာဝသာဓနပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အတိပုဗ္ဗ ပတဓာတ် ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) ပါဏဿ အတိပါတော ပါဏာတိပါတော-ဟု ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ ပါဏဝဓော-ဖြင့် ပါဏာတိပါတော၌ သတ္တဝါကို ချ၏ဟူသည် သတ္တဝါကို နေရာမှ ချခြင်းမျိုးမဟုတ်၊ (ဝါ) ဦးခေါင်းဝယ်ဆင်အပ်သော တန်ဆာကို ဦးခေါင်းမှ ချ သကဲ့သို့ ချခြင်းမျိုး မဟုတ်၊ သတ္တဝါကို သတ်ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေသည်။(ဘာဝတ္ထ)

ပါဏဃာတော-ဖြင့် ပါဏဝဓော-ဟူသည် ပါဏဃာတော-၏ ပရိယာယ်၏အဖြစ် ကို သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

(တနည်း) ပါဏဃာတော-ဖြင့် ပါဏဝဓော-၌ ဝဓ-သည် ဟနဓာတ်၏ ကာရိယတည်း ဟု သိစေပါသည်။ (ဒု-ဓာတုပဒ)

(ဃ) ၌ ဝေါဟာရတော သတ္တော-ဖြင့် ပါဏာတိပါတော၌ ပါဏ-အရ ဝေါဟာရ အားဖြင့် သတ္တဝါကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ပရမတ္ထတော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ-ဖြင့် ပါဏ-အရ ပရမတ်အားဖြင့် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ နာမ်ဇီဝိ တိန္ဒြေကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

(ဧ) ဋ္ဌ ဝဓကစေတနာ-ဖြင့် ပါဏာတိပါတ-အရ မုချဖြစ်သော ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်ကို မယူရ၊ ဖလူပစာရအားဖြင့် ဝဓကစေတနာကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ကာယဝစီဒွါရာနံ အညတရဒွါရပ္ပဝတ္တာ-ဖြင့် ဝိတဏ္ဍာဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အယူအဆအတိုင်း ပါဏာတိပါတမြောက်သော ဝဓကစေတနာသည် မနောဒွါရ၌ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ကာယ ဝစီဒွါရနှစ်ပါးတို့တွင် တပါးပါးသောဒွါရ၌ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို သိ။(ဘာဝတ္ထ)

ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကဥပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ-ဖြင့် သတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဝဓကစေတနာသည် အကြောင်းသတ္တိ ဂုဏ်ကင်းသော စေတနာ မဟုတ်၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ထွေ ဇီဝိတိန္ဒြေကို ဖြတ်တောက်စွမ်းနိုင်သော လုံ့လပယောဂကို ဖြစ်စေတတ်သော အစွမ်းသတ္တိဂုဏ်ရှိသော စေတနာ၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

တသ္မိံ ပါဏေ ပါဏသညိနော-ဖြင့် ဝဓကစေတနာသည် ဟူးဟူးဒြားဒြား ရှိရှိသမျှသော သတ္တဝါများ၏ ဝဓကစေတနာ မဟုတ်၊ သတ်မည့်ဆဲဆဲ သတ္တဝါ၌ သတ္တဝါဟူ၍ အမှတ်သညာထားရှိသောသူ၏ ဝဓကစေတနာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုသိစေ။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❶ ။ **ဒွိန္နာဒါယိနှင့် ဒိန္နပါဋိကင်္ခီ အထူး** ။ ။ ဒိန္နာဒါယိပါဌ်ဖြင့် ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂအားဖြင့် စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြပါသည်။

ဒိန္နပါဋိကင်္ခီပါဌ်ဖြင့် အာသယအားဖြင့် စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြပါသည်။

* **ပရမတ္ထတော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ-၌ ဇီဝိတိန္ဒြိယ-အရ** ။ ။ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို ဖျက်ဆီးလျှင် နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေသည်လည်း ထိုရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် စပ်သဖြင့် ပျက်စီးရသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေ နှစ်ပါးလုံးကို ယူရပါမည်။

➤ ❶ ❶ ။ **(ဧ) ဝါကျအရ/ပါဏာတိပါတ-အရ** ။ ။ ဝဓကစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကောဓဒွေသယီဘာဝ, ရုဒ္ဒရသ မည်၏။ (၂) သတ်အပ်သော သတ္တဝါဟုဆိုအပ်သော ဝိတက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) ထိုသတ္တဝါတို့၏ အပြုအမူသည်ရင်း၊ ဝဓကပုဂ္ဂိုလ်၏ အယောနိသောမနသိကာရ စသည် သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝမည်၏။ (၄) မျက်မှောက်ဘဝ၌ အတ္တာနုဝါဒဘေး ပရာနုဝါဒဘေး ဒဏ္ဍဘေး သံသရာ၌ ဒုဂ္ဂတိဘေး စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **ပါဏသညိနော-၌ ဓာတ်အရ အနုဋ္ဌာကို့ရှု၍** ။ ။ သတ္တဝါဟု သိသော သညာ ရ၏။ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) သတ္တဝါဟူသော ရူပါရုံသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သတ္တဝါတို့၏ တစ်ဦးသည် တစ်ဦးနှင့် တူသည်၏အဖြစ်ဟူသော ဇာတ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သတ်ခြင်းစသော အကျိုးတရားများသည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိကျူ (ခ၉) [၄၆၉]

(က) တဿ ပဉ္စ သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ၊ (ခ) ပါဏော, ပါဏသညိတာ, ဝဓကစိတ္တံ, ဥပက္ကမော, တေန မရဏန္တိ၊ (ဂ) ဆ ပယောဂါ- သာဟတ္ထိကော, အာဏတ္တိကော, နိဿဂ္ဂိယော, ထာဝရော, ဝိဇ္ဇာမယော, ဣဒ္ဓိမယောတိ၊ (ဃ) ဣမသ္မိံ ပနေတ္ထ ဝိတ္ထာရိယမာနေ အတိ ဝိယ ပပဉ္စော ဟောတိ၊ တသ္မာ တံ န ဝိတ္ထာရယာမ၊ (င) အညဉ္စ ဧဝရူပံ၊

(စ) အတ္ထိကေဟိ ပန သမန္တပါသာဒိကံ ဝိနယဋ္ဌကထံ ဩလောကေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ၊

* **သာဟတ္ထိကော**=မိမိလက်ဖြင့်ဖြစ်သော သတ်ဖြတ်ခြင်း လုံ့လပယောဂ။(သဒ္ဒတ္ထ)

သာဟတ္ထိကော=ခန္ဓာကိုယ်ဖြင့်ရင်း, ခန္ဓာကိုယ်နှင့် ဆက်စပ်သော တစ်စုံတစ်ခုသော ဝတ္ထုဖြင့်ရင်း ပုတ်ခတ်သတ်ဖြတ်ခြင်း လုံ့လပယောဂ။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

➤ ❶။ (က+ခ) တဿ၊ထိုပါဏာတိပါတ၏။သမ္ဘာရာ၊အကျိုးတရားကို အတူတကွ ဆောင်တတ်သော အကြောင်းအဆောက်အဦးတို့သည်။ပါဏော၊သတ္တဝါရင်း။ပါဏသညိတာ၊သတ္တဝါဟု အမှတ်ရှိသူ၏အဖြစ်ရင်း။ဝဓကစိတ္တံ၊သတ်သူ၏စိတ်ရင်း။(ဝါ)သတ်ကြောင်း စိတ်ရင်း။ဥပက္ကမော၊လုံ့လပြုခြင်းရင်း။တေန၊ထိုလုံ့လကြောင့်။မရဏံ၊သေခြင်းရင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ပဉ္စ၊ငါးပါးတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(ဂ) ပယောဂါ၊ပယောဂတို့သည်။(လုံ့လပြုမှုတို့သည်) သာဟတ္ထိကော၊သာဟတ္ထိက ပယောဂရင်း။(ဝါ) မိမိလက်ဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ပယောဂရင်း။အာဏတ္တိကော၊အာဏတ္တိက ပယောဂရင်း။(ဝါ) စေခိုင်းခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ပယောဂရင်း။နိဿဂ္ဂိယော၊နိဿဂ္ဂိ ပယောဂရင်း။(ဝါ) ပစ်လွှတ်ခြင်းဟူသော ပယောဂရင်း။ထာဝရော၊ထာဝရပယောဂရင်း။(ဝါ) ခိုင်မြဲသော ပယောဂရင်း။ ဝိဇ္ဇာမယော၊ဝိဇ္ဇာမယပယောဂရင်း။(ဝါ)အတတ် ပညာ ဂါထာမန္တာန်ကို စီရင်ခြင်းဟူသော ပယောဂရင်း။ဣဒ္ဓိမယော၊ဣဒ္ဓိမယပယောဂရင်း။ (ဝါ) ကမ္မဇိဒ္ဓိကို အသုံးပြုခြင်းဟူသော ပယောဂရင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဆ၊ခြောက်ပါးတို့သည် ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ (ဃ) ပန၊ဆက်ဦးအံ့။ဣမသ္မိံ အတ္ထေ၊ဤအနက်ကို။ဝိတ္ထာရိယမာနေ၊ ချဲ့အပ်သော်။အတိဝိယ၊အလွန်သာလျှင်။ပပဉ္စော၊ကျယ်သော စကားအစဉ်သည်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။(ဝါ) ဖြစ်လတ့ံ။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ အလွန်ကျယ်သော စကားအစဉ်၏ ဖြစ်လတ့ံ၏ အဖြစ်ကြောင့်။] တံ၊ထိုပယောဂတို့၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို။န ဝိတ္ထာရယာမ၊ မချဲ့ကုန်တော့အံ့။

(င) အညံ၊ပယောဂမှအခြားသော။ဧဝရူပံ စ၊ဤသို့သဘောရှိသော အနက် အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း။န ဝိတ္ထာရယာမ၊မချဲ့ကုန်တော့အံ့။

(**ကိဥ္စာပိ ဝါကျဆည့်၍ စ-ဝါကျအနက်**) ပယောဂဿ၊ခြောက်ပါးသော ပယောဂ၏။တံ အတ္ထာဓိပ္ပါယံ၊ထိုအနက် အဓိပ္ပါယ်များကို။ကိဥ္စာပိ န ဝိတ္ထာရယာမ၊အကယ်၍ကား မချဲ့ပါကုန်အံ့။

http://www.dhammadownload.com

ပန၊ထိုသို့ပင် မချဲ့အပ်ပါသော်လည်း။အတ္ထိကေဟိ၊အကျယ်ကို အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။သမန္တပါသာဒိကာ၊သမန္တပါသာဒိကာမည်သော။ဝိနယဋ္ဌကထာ၊ဝိနည်း အဋ္ဌကထာကို။ဩလောကေတွာ၊ကြည့်၍။ဂဟေတဗ္ဗော၊ယူထိုက်၏။(ဝါ) ယူပါလေ။ (နိသျ-၄၃၃။)

➤ ❷ ။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ပါဏာတိပါတ၌ အင်္ဂါပါးရှိကြောင်းကို ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းပါဏာတိပါတ၏ အင်္ဂါပါးကို တစ်ခုစီ တစ်ခုစီ အကျယ်ချဲ့၍ မပြဆိုတော့ပြီလော။ ပါဏာတိပါတ၏ အင်္ဂါပါး အကျယ်ကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ယ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ပယောဂခြောက်ပါးကို သရုပ် အရေအတွက်နှင့်တကွ အကျဉ်းအားဖြင့် ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ဤ၌ ပယောဂခြောက်ပါး၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို ဖွင့်ဆိုဦးမည်လော။ အသို့လျှင် မှတ်သားကြရပါမည်နည်း။ (ယ) မိန့်။

(စ) သို့/ အဇ္ဈာလိနစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် ဂဟေတဗ္ဗ-ဖြင့် ပယောဂခြောက်ပါး အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို ယူထိုက်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ပယောဂခြောက်ပါး အနက်အဓိပ္ပါယ် အကျယ်များကို ဤသီလက္ခန်အဋ္ဌကထာ၌ အကျယ်အားဖြင့် ရေးသား ဖွင့်ဆိုမှု မပြုသည်သာ မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် ပယောဂခြောက်ပါး၏ အနက်အဓိပ္ပါယ် အကျယ်များကို ယူထိုက်သည်ဟု ဆိုပါသနည်း။ ရှေ့နောက်ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [ယ–ဝါကျကို၌ | (၁) နနု ဆန္ဓ ပယောဂါနံ ဝိတ္ထာရံ သံဝဏ္ဏေတုံ ယုတ္တံ။

(၂) အထ ကသ္မာ တံ န ဝိတ္ထာရယာမာတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ဣမသ္မိံ အတ္ထေ ဝိတ္ထာရိယမာနေ အတိဝိယ ပပဥ္စော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ တံ န ဝိတ္ထာရယာမာတိ ဝုတ္တံ။

[ယ–၌ အနိယမ စကားရပ်များကိုသာ ၍ | (၁) နနု အတိဝိယ သင်္ခေပေါ ဟောတိ

(၂) အထ ကသ္မာ အတိဝိယ ပပဥ္စော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု အယံ အတ္ထော ဝိတ္ထာရိယမာနော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ အတိဝိယ ပပဥ္စော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။

[စ–ဝါကျကို၌ | နနု တံ န ဝိတ္ထာရယာမာတိ ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ တံ အတ္ထဇာတံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ (၃) နနု အတ္ထိကာနံ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဩလောကနံ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ တံ အတ္ထဇာတံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

➤ ❹ ။ သမ္ဘရိယန္တိ သဟရိယန္တိ ဧတေဟီတိ သမ္ဘာရာ။ (၃) တံကွ ဆောင်ကြောင်းဖြစ်သော ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အကြောင်းအင်္ဂါဒြပ်များသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အင်-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

➤ ❺ ။ ပါဏသညီတာ-၌ တာသမ္ပန်ကား ဝကေသ (ငါ) ယာတကာသ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

http://www.dhammadownload.com

ပါဌ် **(၉၀)** | ၄၊၆၉ |

(က) ပဟာယာတိ ဣမံ ပါဏာတိပါတစေတနာသင်္ခါတံ ဒုဿီလျံ ပဇဟိတွာ၊

(ခ) ပဋိဝိရတောတိ ပဟီနကာလတော ပဋ္ဌာယ တတော ဒုဿီလျတော ဩရတော ဝိရတော၊ **(ဂ) နတ္ထိ တဿ "ဝိတိက္ကမိဿာမိ" တိ စက္ခုသောတဝိညေယျာ ဝဇ္ဇာ၊ ပဂေဝ ကာယိကာတိ ဣမိနာဝ နယေန အညေသုပိ ဧဝရူပေသု ပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊**

➢ ❶ ။ (က) ပဟာယာတိ၊ပဟာယဟူသည်ကား။ပါဏာတိပါတ စေတနာသင်္ခါတံ၊ ပါဏာတိပါတ စေတနာဟု ဆိုအပ်သော။ဣမံ ဒုဿီလျံ၊ဤဒုဿီလျစေတနာကို။ (ဝါ) ဤသီလ မရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စေတနာကို။ပဇဟိတွာ၊ပယ်စွန့်တော်မူ၍။

(ခ) ပဋိဝိရတောတိ၊ပဋိဝိရတောဟူသည်ကား။ပဟီနကာလတော၊ပယ်အပ်ပြီးရာ အခါမှ။ပဋ္ဌာယ၊စ၍။တတော ဒုဿီလျတော၊ထိုဒုဿီလျစေတနာမှ။ဩရတော ဝိရတော ဝ၊စင်စစ်ရှောင်တော်မူသည်သာ။ (တနည်း) ဩရတော ဝ၊ရှေးရှုတိုက်ရိုက်အားဖြင့် ရှောင်တော်မူသည်သာ။ဝိရတော ဝ၊ဝါသနာနှင့်တကွ အထူးအားဖြင့် ရှောင်တော်မူသည်သာ။

(ဂ) တဿ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား၏။ဝိတိက္ကမိဿာမိ၊ကြူးလွန်အံ့။ဣတိ၊ဤသို့။(ဥပ္ပန္နကာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။) စက္ခုသောတဝိညေယျာ၊စက္ခုဝိညာဉ်, သောတဝိညာဉ်ဖြင့် သိထိုက်ကုန် သော။ဝဇ္ဇာ၊အကုသိုလ်တရားတို့သည်။နတ္ထိ၊မရှိကုန်တုန်သေး၏။ကာယိကာ၊ကိုယ်ဖြင့် ပြု အပ်သော အကုသိုလ် အကြီးအကျယ်တို့သည်။ပဂေဝ၊အဘယ်မှာ ရှိပါကုန်တော့အံ့နည်း ဣတိ၊ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ဣမိနာဝ နယေန၊ဤနည်းဖြင့်သာ။အညေသုပိ၊အခြားလည်း ဖြစ် ကုန်သော။(ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတောပုဒ်မှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော။) ဧဝရူပေသု၊ဤသို့သဘောရှိကုန်သော။ပဒေသု၊ပုဒ်တို့၌။ (အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော အစရှိသော ပုဒ်တို့၌။) အတ္ထော၊အနက်ကို။ဝေဒိ - တဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၃၄)

➢ ❷ ။ (က) **သို့/လိနတ္ထရစာဓနာ** ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ပဟာယ-၌ ယ-သဒ္ဒါသည် သဝိဘတ်၏ ကာရိယပင် ဖြစ်ပါသလော။ အဘယ်၏ ကာရိယ ဖြစ်ပါသနည်း။ ပဟာယ၌ ပယ်၏ဟူသည် မုချဖြစ် သော ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်ကိုပင် ပယ်ပါသလော။ အဘယ်ကို ပယ်ပါသနည်း။ စုဒ် ကြောင့် (က) မိန့်။ **ကား-** ပဟာယ-၌ ယ-သဒ္ဒါသည် တွာပစ္စည်း၏ ကာရိယ ဖြစ်၏၊ ပဟာယ၌ ပယ်၏ဟူသည် ဒုဿီလျဖြစ်သော ပါဏာတိပါတစေတနာကို ပယ်၏ဟူလို။

(ဂ) **သို့/** ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ပဋိဝိရတောပုဒ်ကို ဩရတော ဝိရတောဝ ဟု ဧဝသဒ္ဒါဖြင့် ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ပါဠိတော်၌ ပဋိဝိရတော-သာရှိ၍ ဧဝ-သဒ္ဒါ မရှိသည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် ဧဝသဒ္ဒါဖြင့် နိဝတ္တေတဗ္ဗအနက်ကို ဖွင့်ဆိုသော ဆရာ့စကား အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ ပါဠိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်

http://www.dhammadownload.com

ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (၈) မိန့်။

➤ ❹။ နတ္ထိ သီလံ ယဿာတိ ဒုဿီလော။ ဒုဿီလဿ ဘာဝေါ ဒုဿီလျံ။

(၃) သီလမရှိသူ၏ သီလမရှိခြင်း အဘာဝဘောဂုဏ်နှင့် နိဿယ-နိဿိတ/ဂုဏ် ဂုဏီအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သီလမရှိခြင်း အဘာဝ ဘောဂုဏ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) နိဿီလျ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ

ကာယေန ကတာ **ကာယိကာ**။ (၃) ကိုယ်၏ပြုအပ်သော အကုသိုလ်နှင့် နိဿယ-နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အားကြီးသော အကုသိုလ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကာယကတာ, ကာယကမ္မ-စသော--။

➤ ❺။ ပဋိဝိရတော-ကို ပဋိဝိရတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် --

သမဏဿ ဂေါတမဿ ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻။ (က) ၌ ပါဏာတိပါတ စေတနာ သင်္ခါတံ-ဖြင့် ဒုဿီလျံပုဒ်ကို နတ္ထိ သီလံ ဧတဿာတိ ဒုဿီလော၊ ဒုဿီလဿ ဘာဝေါ ဒုဿီလျံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဒုဿီလ-အရ ပါဏာတိပါတ စေတနာကို ယူရမည်ဟု သိစေသည်။(သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ဒုဿီလျံ-ဖြင့် ပါဏာတိပါတပဟာယ-ဟူသည် မုချဖြစ်သော ကာယဝိညတ်, ဝစီဝိညတ် ပါဏာတိပါတကိုပယ်သည် မဟုတ်၊ ဒုဿီလျဖြစ်သော ပါဏာတိပါတစေတနာကို ပယ်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ပဇဟိတွာ-ဖြင့် ပဟာယ၌ ယ-သဒ္ဒါသည် သဝိဘတ်၏ ကာရိယ မဟုတ်၊ တွာပစ္စည်း၏ ကာရိယတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဒု-ပစ္စယပဒ)

(စ) ၌ ပဟီနကာလတော ပဋ္ဌာယ-ဖြင့် ပဟာယ၌ တွာပစ္စည်းသည် သမာနကာလ, အပရကာလ၌ မသက်၊ ပုဗ္ဗကာလ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပါဏာတိပါတကို ကြဉ်၏ဟူသည် ဖွားစအခါမှစ၍ ကြဉ်သည် မဟုတ်၊ မဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်ပြီးသော အခါမှစ၍ ကြဉ်သတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

တတော ဒုဿီလျတော-ဖြင့် ပါဏာတိပါတာဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၌ အာ-သဒ္ဒါသည် ပထမာယောဝိဘတ်၏ ကာရိယမဟုတ်၊ ပဉ္စမီဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) ယင်းပါဏာတိပါတပုဒ်ကို ပဋိဝိရတော၌ အပါဒါန် အပါဒီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမ္ဗန္ဓ (ဝါ) ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဩရတော ဝိရတော-ဖြင့် ယင်းသဒ္ဒါ နှစ်ပါးကား ပဋိဝိရတော၏ ဝေဝုစ်စကားလှယ် ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

(တနည်း) ဩရတော-ဖြင့် ပဋိဝိရတော၌ ပဋိသဒ္ဒါ ဝိသဒ္ဒါတို့ကို ရတနှင့် အသီးသီး ယှဉ်စေ၍ ပဋိရတော ဝိရတောဟူ၍ ဖြစ်ရာဝယ် ပဋိသဒ္ဒါ၏ အဘိမုခအနက် ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ပဋိရတ-ရှေးရှုရှောင်ကြဉ်ခြင်းဟူသည် ဖြောင့်စွာရှောင်

http://www.dhammadownload.com

ကြည်ခြင်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝိရတော-ဖြင့် ပဋိဝိရတော၌ ဝိသဒ္ဒါ၏ ဝိသေသအနက် ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဝိရတ-အထူးသဖြင့် ရှောင်ကြည်ခြင်းဟူသည် ဝါသနာနှင့်တကွ ရှောင်ကြည်ခြင်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ❶⓿။ ပဋိဝိရတော/အာရတော/ဝိရတော-၌ ဓာတွတ္ထကိုရှု၍

ပါဏာတိပါတမှ ကြည်ခြင်းတည်းဟူသော ဝိရတိစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသောစိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မ သိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) ယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ (၄) ပစ္စုပ္ပန်၌ အတ္တာနုဝါဒဘေး စသည်မှ လွတ်ခြင်းအစ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော အကျိုးအဆက်ဆက် သည် [ပါဏာတိပါတ အမှုကို လွန်ကျူးအံ့ဟု ကိုယ်နှုတ်စိတ် သုံးပါးလုံးတို့ဖြင့် ကြံစည် စိတ်ကူးမှု မရှိတော့ခြင်း စသည်သည်] အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိတော် (၉၁) [၁၃၆၈-ခုမေး]

(က) သမဏောတိ ဘဂဝါ သမိတပါပတာယ လဒ္ဓဝေါဟာရော၊

(ခ) ဂေါတမောတိ ဂေါတ္တဝသေန၊ (ဂ) န ကေဝလဉ္စ ဘဂဝါယေဝ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော၊ ဘိက္ခုသံဃောပိ ပဋိဝိရတော (ဃ) ဒေသနာ ပန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဇဝံ အာဂတာ၊

(င) အတ္ထံ ပန ဒီပေန္တေန ဘိက္ခုသံဃဝသေနာပိ ဒီပေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ (၃၂၆၉။)

*** သမဏော-မကောင်းမှုတို့ကို ငြိမ်းအေးစေတတ်ပြီးသော။ ဂေါတမော-အနွယ်၏** အစွမ်းအားဖြင့် ဂေါတမမည်တော်မူသော။(ဝါ) ဂေါတမအနွယ်နှင့် ဆက်စပ်၍ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ (ပဋိဝိရတော၌စပ်)

➤ ❶ ။ (က) ဘဂဝါ၊မြတ်စွာဘုရားသည်။သမိတပါပတာယ၊ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။သမဏောတိ၊သမဏောဟူ၍။လဒ္ဓဝေါဟာရော၊ရအပ်သော အခေါ်အဝေါ် ရှိတော်မူ၏။ (ခ) ဂေါတ္တဝသေန၊အနွယ်တော်၏အစွမ်းကြောင့်။ဂေါတမောတိ၊ဂေါတမောဟူ၍။လဒ္ဓဝေါဟာရော၊၏။

(ဂ) စ၊ဆက်ဦးအံ့။ကေဝလံ၊ဘိက္ခုသံဃာ မဖက် သက်သက်။ဘဂဝါယေဝ၊မြတ်စွာဘုရားသည်သာ။ပါဏာတိပါတာ၊ပါဏာတိပါတမှ။ပဋိဝိရတော၊ရှောင်ကြည်တော်မူသည်ကား။ န၊မဟုတ်သေး။ ဘိက္ခုသံဃောပိ၊ရဟန်းတော်အပေါင်းသည်လည်း။ပဋိဝိရတော၊ရှောင်ကြည်သည်သာ။ (ဃ) [ပန-သဒ္ဒါ၏ အရုဏ်တ္ထပေါ် လွင်အောင် ကိဉ္စာပိဝါကျထည့်] ဘိက္ခုသံဃော၊ရဟန်းအပေါင်းသည်။ပါဏာတိပါတာ၊ပါဏာတိပါတမှ။ပဋိဝိရတော၊ရှောင်ကြည်တော်မူသည်။ကိဉ္စာပိ ဟောတိ၊အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏။ပန၊ထိုသို့ပင် ဘိက္ခုသံဃာ ရှောင်ကြည်ပါသော်လည်း။ဒေသနာ၊ဒေသနာတော်သည်။အာဒိတော၊အစမှ။ပဋ္ဌာယ၊စ၍။ဇဝံ၊ဤသို့သာ။အာဂတာ၊လာပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ပန၊ထိုသို့ပင် အစမှစ၍ ဤသို့သာ လာပါသော်လည်း။အတ္ထ၊အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ဒီပေန္တေန၊ပြသော။(အာစရိယေန၊ဆရာသည်။)ဘိက္ခုသံဃဝသေနာပိ၊ဘိက္ခုသံဃာနှင့် စပ်သဖြင့်လည်း။ ဒီပေတုံ၊ပြခြင်းငှာ။ဝဋ္ဋတိ၊သင့်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၃၇။)

➤ ❷ ။ (က) သို့/ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် သမဏော-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ဘုရားရှင်၏ သမဏ-ဟူသော နာမည်သည် ဥတ္တိစတုတ္ထက်စသည်ဖြင့်ဖြစ်သော ရဟန်းဖြစ်သောကြောင့် သမဏမည်ပါသလော။/သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ စသည်တို့၌ကဲ့သို့ ပဗ္ဗဇ္ဇ အဖြစ်သို့ ရောက်ကာမျှ မတ္တဖြင့် သမဏမည်ပါသလော။ အဘယ့်ကြောင့် ဘုရားရှင်ကို သမဏဟူ၍ ခေါ်ဆိုထားပါသနည်း။ ဘုရားရှင်ကို သမဏဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြခြင်း၌ သိသင့် သိထိုက်သော ဗျုပ္ပတ်ဝိဂ္ဂဟကို မပြဆိုချေသော် သဒ္ဒ-အတ္ထဆန်သော ဝိရောဓိဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်- (က) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ-စသော ဝါကျဖြင့် ရဟန်းဂေါတမသည် သူ့အသက်ကို သတ်ဖြတ်ခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်၏ဟု ဟောတော်မူ၏။

ပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ရှောင်သော အဖြစ်သည် ရဟန်းသံဃာအပေါင်းအား မရှိပါသလော၊(ဋီကာသစ်) ဘုရားရှင်သည်သာ ပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ရှောင်တော်မူပါသလော။ [သမုစ္စယ နောက်၌ပြ ဧဝအာဘော်ဆင်] ရဟန်းသံဃာများသည်လည်း ပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ရှောင်တော်မူကြသည် မဟုတ်ပါလော။[ကေဝလံပဒ် န-မြစ်ထုတ် သမုစ္စယ အာဘော်ဆင်] အဘယ်နည်းအားဖြင့် မှတ်သားထားကြရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ဘုရားရှင်သည်သာလျှင် ပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ရှောင်သည် မဟုတ်သေး၊ ရဟန်းသံဃာများသည်လည်း ပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ရှောင်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ဤသို့ ရဟန်းသံဃာများသည်လည်း ပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ရှောင်ခဲ့ပါလျှင် ပါဠိတော်၌ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော သမဏော ဂေါတမော-ဟုသာ မဟောကြားသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။[ဗျတိရေက] ပါဠိတော်၌ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကသံဃော-ဟူ၍လည်း ဟောကြားသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။[အန္ဝယ] အဘယ့်ကြောင့် ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကသံဃော-ဟူ၍ ပါဠိတော်၌ ထည့်သွင်းမဟောကြားခဲ့ပါသနည်း။

(ဓ) သို့/ **အနုသန္ဓိ** ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် သဒ္ဒါအားဖြင့် ဘိက္ခုသံဃာကို မဟောအပ်သည်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဗြဟ္မဒတ်လုလင်၏ ဂုဏ်ပြောမှုနှင့် ဆက်သွယ်၍ လာသော ဂုဏ်ဖြစ်ရကား အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်မူ ဘိက္ခုသံဃာ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း ပြသင့်၏ဟု ဖွင့်ပြဆိုရကား (ဓ) မိန့်။

(စ) သို့/ **လီနတ္ထ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် ဘိက္ခုသံဃောပိ ပဋိဝိရတော စကားရပ်ဖြင့် ရဟန်းသံဃာများသည်လည်း ပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ရှောင်သောဟု ဆို၏။ ပါဠိတော်၌

http://www.dhammadownload.com

အစမှ စကာ သမဏော ဂေါတမောဟူ၍သော လာသည် မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ရဟန်းသံဃာ၏အစွမ်းဖြင့် "ရဟန်းသံဃာများသည်လည်း ပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ရှောင်သော"ဟု ဖွင့်ဆိုပါသနည်း။ ရဟန်းသံဃာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖွင့်ဆိုသင့်ခြင်းအကြောင်းကို မပြဆိုချေသော် ဆရာ့အား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏- ဤသို့ လီနတ္ထရနည်းဖြင့် စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် (င) မိန့်။

➤ ❷ ။ [ဂ+ဃ ဝါကျတို့ကို၍] (၁) နနု န ကေဝလံ ဘဂဝါယေဝ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော၊ ဘိက္ခုသံဃောပိ ပဋိဝိရတော။ (၂) အထ ကသ္မာ ပါဠိယံ "ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော သမဏော ဂေါတမော"တိ ဝုတ္တံ။ (တနည်း) အထ ကသ္မာ ပါဠိယံ ဘဂဝါယေဝ ဒေသိတော၊ ဘိက္ခုသံဃော န ဒေသိတော။ (၃) နနု ဒေသနာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဇဝံ အာဂတာ။ (၄) တသ္မာ ပါဠိယံ "ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော သမဏော ဂေါတမော"တိ ဝုတ္တံ။(တနည်း) တသ္မာ ပါဠိယံ ဘဂဝါယေဝ ဒေသိတော၊ ဘိက္ခုသံဃော န ဒေသိတော။

* (ဂ) ၌ န ကေဝလဥ္စ စသည်ကို ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ထိုပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် ရဟန်းအပေါင်းအား ထင်ရှားမရှိပါလောဟူသော စောဒနာကို ဖယ်ရှားလိုသောကြောင့် န ကေဝလဥ္စ စသည်ကို ဆိုရပါသည်။

(ဃ) ၌ ပန-သဒ္ဒါ ထားရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ရဟန်းများသည်လည်း ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ပါလျက် ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော သမဏော ဂေါတမော-ဟု မြတ်စွာဘုရား အတွက်သာ ပါဠိတော်၌ ဟောထားသည်ကို မနှစ်သက်သောကြောင့် "ပန"သဒ္ဒါကို ထားရပါမည်။

[ဃ-ဝါကျကို၍] (၁) နနု ဘိက္ခုသံဃောပိ ပဋိဝိရတော။

(၂) အထ ကသ္မာ ပါဠိယံ "ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော သမဏော ဂေါတမော"တိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ဒေသနာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဇဝံ အာဂတာ။

(၄) တသ္မာ ပါဠိယံ "ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော သမဏော ဂေါတမော"တိ ဝုတ္တံ။

[င-ဝါကျကို၍] (၁) နနု ပါဠိယံ "သမဏော ဂေါတမော"တိစ္စေဝ ဒေသနာ အာဂတာ

(၂) အထ ကသ္မာ ဘိက္ခုသံဃောပိ ပဋိဝိရတောတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု အတ္တံ ဒီပေန္တေန ဘိက္ခုသံဃဝသေနာပိ ဒီပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ (၄)တသ္မာ ဘိက္ခုသံဃောပိ ပဋိဝိရတောတိ ဝုတ္တံ။

[ဃ+င ဝါကျတို့ကို၍] (၁) နနု ဒေသနာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဇဝံ အာဂတာ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဘိက္ခုသံဃောပိ ပဋိဝိရတောတိ အဋ္ဌကထာစရိယေန ဝုတ္တံ။

(၃) နနု အတ္တံ ဒီပေန္တေန ဘိက္ခုသံဃဝသေနာပိ ဒီပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

(၄) တသ္မာ ဘိက္ခုသံဃောပိ ပဋိဝိရတောတိ အဋ္ဌကထာစရိယေန ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ ဂေါပိယတိတိ စေါဒ္ဒနံ။ (၃) အမျိုးအနွယ်ကို လုံစေခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လုံစေအပ်, စောင့်ရှောက်အပ်သော

http://www.dhammadownload.com

ဂေါတမ အနွယ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကုလံ, ဝံသော, သန္တာနော-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အဗျာမိသောန ကေဝတိ ပဝတ္တတီတိ **ကေဝလံ**။ (၃) မည်သည့်အရာနှင့်မျှ မရောမရှက် သက်သက်ဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မရောမရှက် သက်သက်သော အရာဝတ္ထုဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဗျာမိဿ, အသမ္မိဿ-။

ပါပေ သမေတီတိ **သမဏော**။ (အဖွင့်နှင့်အညီ)

(၃) မကောင်းမှုတို့ကို ငြိမ်းအေးစေ ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရဟန်းကြီး ဂေါတမဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဘဂဝါ, လဒ္ဓဝေါဟာရ, ဂေါတမ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သမိတာနိ ပါပါနိ ဧတေနာတိ **သမိတပါဝါ**။ (၃) ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုတို့၏+ဘုရားရှင်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဘုရားရှင်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဘဂဝါ, ဗုဒ္ဓေါ-စသော--။

ပဋိဝိရမတီတိ **ပဋိဝိရတော**။ (၃) ကင်း၍ ရှေ့လျော်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရှောင်ကြဉ်တတ်သော မြတ်စွာဘုရား၊ ရဟန်းသံဃာဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဩရတော, ဝိရတော-စသော--။

ဒီပေတီတိ **ဒီပေတ္တော**။ (၃) ပြခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပြတတ်သော အဋ္ဌကထာဆရာသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဒဿေန္တ, ပကာသေန္တ။

➤ ❺ ။ **သမိတပါပတာယ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ဘဂဝတော ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) ပစ္စယတ္ထကား ကတ္တုတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) ၌ **ပဋိဝိရတော**-ကို ပဋိဝိရတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဘဂဝတော/ ဘိက္ခု - သံဃဿာပိ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ ဘဂဝါ-ဖြင့် သမဏောပုဒ်အရ သာမည ရဟန်းကို မယူရ၊ အတ္ထပကရဏကို ထောက်ဆ၍ မြတ်စွာဘုရားကို ယူရမည်ဟု သိစေသည်။(သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သမိတပါပတာယ-ဖြင့် သမဏောပုဒ်ကို ပါပေ သမေတီတိ သမဏော ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယု-ပစ္စည်းသည် ဘာဝသာဓနေ၌ မသက်၊ ဟေတုကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေသည်။

(စ) ၌ ဂေါတ္တဝသေန-ဖြင့် ဂေါတမောဟူသည် တစုံတခုသော ဂုဏ်၏အစွမ်းဖြင့် ရအပ်သော အမည်မဟုတ်၊အနွယ်၏အစွမ်းဖြင့် ရအပ်သော အမည်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) (တနည်း) ဂေါတ္တဝသေန-ဖြင့် ဂေါတမောပုဒ်ကို ဂေါတမေန သမ္ဗန္ဓော ဂေါတမော-ဟု သမ္ဗန္ဓတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း၏ သမ္ဗန္ဓတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ ❶ ။ **ဗြဟ္မဒတ်လုလင်သည် တရားတော်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုလည်း မပြောဆိုပါ လျက် တရားတော်၏ ဂုဏ်ကို သီးခြားထုတ် မပြခြင်းအကြောင်း** ။ ။ တရားဟူသမျှ ဘုရားမှ စ၍ ဖြစ်ရသောကြောင့်၄င်း၊ အရိယာသံဃာ၌ တည်ရသောကြောင့်၄င်း၊ တရားတော်၏ ဂုဏ်မှာ ထင်ရှားပြီးဖြစ်သောကြောင့်၄င်း၊ ဘုရားနှင့် သံဃာဂုဏ်ကို ပြ လျှင် တရားတော်၏ ဂုဏ်ကိုလည်း ပြပြီးဖြစ်ရကား သီးခြား ထုတ်မပြပါ။

➤ ❶ ⓿ ။ **ဘိက္ခုသံဃေယာပိ ပဋိဝိရတော-ဝယ် ပဋိဝိရတော-၌ အနက္ကတ္တကို ၅** (၁) ပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ခြင်းတည်းဟူသော ရဟန်းတို့သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဝိရတီ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရရသ မည်၏။ (၂) ဝိရမိတဗ္ဗ ဝတ္ထုသည် အာရမ္မဏာဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယောနိသော မနသိကာရ, သဒ္ဓါ သတိ ဟိရီ ဩတ္တပ္ပ စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝမည်၏။ (၄) ပစ္စုပ္ပန်၌ အတ္တာနုဝါဒဘေး, ဒဏ္ဍ ဘေး, တမလွန်၌ ဒုဂ္ဂတိဘေးမှ လွတ်ကင်းခြင်းအစ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော အကျိုးတို့ သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **အတ္ထံ ဝိဘဝေန္တေန-အရ** ။ ။ ဆန္ဒရှေ့ရှိသော ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရရသ မည်၏။ (၂) ရဟန်းသံဃာသည် ၄င်း၊ ဒေသနာခံ ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းသည်၄င်း အာရမ္မဏာဝိဘာဝမည်၏။ (၃) ပြလိုသော ဆန္ဒတော်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝမည်၏။ (၄) ရဟန်းသံဃာသည်လည်း ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်၏ဟူသော အနက်ကို သိရခြင်း အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါကျေ (၉၂) | ၄၆၉ |

(က) **နိဟိတဒဏ္ဍောနိဟိတသတ္ထောတိ ပရူပဃာတတ္ထာယ ဒဏ္ဍံ ဝါ သတ္ထံ ဝါ အာဒါယ အဝတ္တနတော နိက္ခိတ္တဒဏ္ဍော စေဝ နိက္ခိတ္တသတ္ထော စာတိ အတ္ထော၊**

(ခ) **ဧတ္ထ စ ဌပေတွာ ဒဏ္ဍံ သဗ္ဗမ္ပိ အဝသေသံ ဥပကရဏံ သတ္တာနံ ဝိဟေဌနဘာဝတော သတ္ထန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ (ဂ) ယံ ပန ဘိက္ခူ ကတ္တရဒဏ္ဍံ ဝါ ဒန္တကဋ္ဌဝါသိ ဝါ ပိပ္ဖလိကံ ဝါ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တိ၊ န တံ ပရူပဃာတတ္ထာယ၊ တသ္မာ "နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော" တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ၊**

* **နိဟိတဒဏ္ဍော**-ချထားအပ်ပြီးသော ဒုတ်လက်နက်ရှိသည်။ (သဒ္ဒတ္ထ) ပယ်အပ်ပြီး သော ဒုတ်လက်နက်ရှိသည်။(ဝါ) ဒုတ်လက်နက်ကို ပယ်ပြီးသည်။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)

* **နိဟိတသတ္ထော**-ချထားအပ်ပြီးသော ဓားလက်နက်ရှိသည်။(သဒ္ဒတ္ထ) ပယ်အပ်ပြီး သော ဓားလက်နက်ရှိသည်။(ဝါ) ဓားလက်နက်ကို ပယ်ပြီးသည်။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)

➤ ❶ ။ (က) နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထောတိ၊ဟူသောပါဌ်၏။ပရူပဃာတတ္ထာယ၊ သူတစ်ပါးတို့ကို ညှဉ်းဆဲခြင်းအကျိုးငှာ။ဒဏ္ဍံ ဝါ၊ဒုတ်ကိုသော်၄င်း။သတ္ထံ ဝါ၊ဒုတ်မှ တစ်ပါး သော လက်နက်ကိုသော်၄င်းအာဒါယ၊ယူ၍။အဝတ္တနတော၊မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။(ဝါ)မလှည့်

http://www.dhammadownload.com

လည်ခြင်းကြောင့်။နိက္ခိတ္တဒဏ္ဍော၊ချထားအပ်သော ဒုတ်ရှိသည်။ဟုတ္တာစေ၀၊ဖြစ်၍ငင်း။ နိက္ခိတ္တသတ္ထော၊ချထားအပ်သော ဒုတ်မှ တစ်ပါးသော လက်နက်ရှိသည်။ဟုတ္တာစ၊ဖြစ်၍ ငင်း။ဣတိ အယံ၊ဤသည်ကား။နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထောတိ ပဒဿ၊နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထောဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်၏။(အတ္ထော၏ သမ္ပန်) အတ္ထော၊အနက်တည်း။

(စ) စ၊ဆက်ဦးအံ့။ထ္တော၊နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထောဟူသော ဤပါဠိ၌။ဒဏ္ဍံ၊ဒုတ် ကို။ဌပေတွာ၊ထား၍။သဗ္ဗမ္ပိ၊အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။အဝသေသံ၊ကြွင်းသော။ဥပကရဏံ၊ ဓား-စသော အဆောက်အဦးကို။သတ္ထာနံ၊သတ္တဝါတို့ကို။ဝိဟေဌနဘာဝတော၊ညှဉ်းဆဲ ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်။သတ္ထန္တိ၊သတ္ထ-ဟူ၍။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိထိုက်၏။

(ဂ) ပန၊ဆက်။ဘိက္ခူ၊ရဟန်းတို့သည်။ယံ ကတ္တရဒဏ္ဍံဝါ၊အကြင်တောင်ဝှေးကိုသော် ငင်း။ယံဒန္တကဋ္ဌံဝါ၊အကြင်ဒန်ပူကိုသော်ငင်း။ယံပိပ္ပလိကံဝါ၊အကြင်လက်သည်းလှီး ဓားငယ် ကိုသော်ငင်း။ဂဟေတွာ၊သွားလေရာယူ၍။ဝိစရန္တိ၊လှည့်လည်ကြကုန်၏။တံ၊ထိုတောင်ဝှေး စသည်သည်။ပရူပဃာတတ္တာယ၊သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲခြင်း အကျိုးငှာ။န၊မဟုတ်။တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ "နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော"တွေ၀၊နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထောဟူ၍ သာ။သင်္ချိုဝေါ ဝေါ အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆတိ၊ရောက်၏။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၄၃၈။)

➢ ❷ ။ (စ) သို့/ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော-ဟု ဟောတော်မူ၏။ နိဟိတသတ္ထော-ဝယ် သတ္ထ၌ အသခါတ်သည် အဘယ်အနက်ကို ဟောပါသနည်း၊ ဂတိ, ပါဏန, သုသန အနက်တို့ကို ဟောပါသလော၊ သတ္ထ၌ အဘယ်သို့ ဝစနတ္ထပြုရမည်နည်း၊ ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်လော၊ သတ္ထ-အရ ဓားလက်နက်ကိုသာ ယူရမည်လော၊ အဘယ်ကို ယူရမည်နည်း၊ စုဒ်- (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် သူတစ်ပါးအား ညှဉ်းဆဲခြင်းငှာ ဒုတ် ဓား လက်နက် စသည်တို့ကို ကိုင်ဆောင်၍ မလှည့်လည်သောကြောင့် နိဟိတဒဏ္ဍာ နိဟိတသတ္ထာ မည်သည်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ထိုပရူပဃာတတ္တာယ-စသည်ဖြင့် ကျရောက်သော အနက်ကို ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတ သတ္ထော-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ရဟန်းတော်တို့သည် တောင်ဝှေးကိုငင်း, ဒန်ပူကိုငင်း, လက် သည်းလှီး ဓားငယ်ကိုငင်း ကိုင်ဆောင်၍ လှည့်လည် သွားလာနေကြသည် မဟုတ်တုံလော၊ အဘယ့်ကြောင့် ထိုရဟန်းတော်များကို နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော ဟူ၍ ဟောကြား တော်မူပါသနည်း။ ရဟန်းတော်များသည် တောင်ဝှေးစသည်များကို ကိုင်ဆောင်ထား ပါလျက် နိဟိတဒဏ္ဍာ နိဟိတသတ္ထာ-ဟူ၍ ဆိုချေသော် ဘုရားရှင်အား ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာပါ၏-ဟု လီနတ္ထေရနည်းအားဖြင့် စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် (ဂ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [စ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု န သတ္ထပါဏိဿာတိ အာဒိသု ဝိယ သတ္ထမေဝ

http://www.dhammadownload.com

သတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဇတ္တေ ဠပေတွာ ဒဏ္ဍံ သဗ္ဗမ္ပိ အဝသေသံ ဥပကရဏံ သတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ (၃) သတ္တာနံ ဝိဟေဌနဘာဝတော။ (၄) တသ္မာ ဇတ္တေ ဠပေတွာ ဒဏ္ဍံ သဗ္ဗမ္ပိ အဝသေသံ ဥပကရဏံ သတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[ဂ-ဝါကျကိုျှ] (၁) နနု ဘိက္ခု ကတ္တရဒဏ္ဍံ ဝါ ဒန္တကဋ္ဌံ ဝါ ပိပ္ဖလိကံ ဝါ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ "နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော"တိ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု န တံ ပရူပဃာတတ္ထာယ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တိ။

(၄) တသ္မာ "နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော"တိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ သသတိ ဟိံသတိ အနေနာတိ **သတ္ထံ**။ (၃) ညှဉ်းဆဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လေးတောင်ရှိသော ဒုတ် တောင်ဝှေးမှကြွင်းသော သတ္တဝါတို့ကို ညှဉ်းဆဲကြောင်းဖြစ်သော အလုံးစုံသော လက်နက် အဆောက်အဦဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အာဝုဓံ, ပဟရဏံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

ဒဋတိ အာဏံ ကရောတိ ဒဏ္ဍေနာတိ **ဒဏ္ဍော**။ (၃) အာဏာကို ပြုခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဒုတ်ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကဋ္ဌ, ယဋ္ဌိ---။

ကတ္တရယဋ္ဌိ သိထိလာ ဘဝန္တိတိ **ကတ္တရော**။ (၃) လျော့ရဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သူအိုဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဇိဏ္ဏ, မဟလ္လက-စသော။

ကတ္တရာနံ ဒဏ္ဍောတိ **ကတ္တရဒဏ္ဍော**။ (၃) ကတ္တရ-အရ လူအိုဒြပ်နှင့် ဒဏ္ဍ-အရ တောင်ဝှေးဒြပ်တို့၏ သာမိ-သံ/နိဿိတ နိဿယ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တောင်ဝှေးဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ကတ္တရယဋ္ဌိ, ဇိဏ္ဏဒဏ္ဍ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ **ဝိဟေဌနဘာဝတော**-ကို ဝိဟေဌနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်/**ဝိဟေဌန ဘာဝတော**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား- သဗ္ဗဿာပိ အဝသေသဿ ဥပကရဏဿ-ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

အဝတ္ထနတော-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား - သမဏဿ ဂေါတမဿ။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဌ် နိက္ခိတ္တဒဏ္ဍော နိက္ခိတ္တသတ္ထော-ဖြင့် နိဟိတ-ဌ် ဓာ-ဓာတ်သည် ဆောင်ခြင်း-ဓာရဏ အနက်ကိုမဟော၊ ပစ်ချခြင်း-ခိပန အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို ၎င်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) နိဟိတ-ဌ် နိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထ ဝိသေသက၏ အဖြစ်ကို၎င်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပရူပဃာတတ္ထာယ ဒဏ္ဍံဝါ သတ္ထံဝါ အာဒါယ အဝတ္တနတော-ဖြင့် သူတစ်ပါးတို့ကို သတ်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းငှာ တောင်ဝှေးကိုရင်း, ဓား-စသော လက်နက်ကိုရင်း ကိုင်ဆောင်၍ မလှည့်လည်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် နိဟိတဒဏ္ဍ နိဟိတသတ္ထ မည်သတည်းဟု သိစပေါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

(ဓ) ၌ ဝိဟေဌနဘာဝတော-ဖြင့် သတ္တံ၌ သသုဓာတ်သည် အနုသာသနအနက်ကို မဟော၊ ဟိံသာအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ထ-ပစ္စည်း၏ ကရဏသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သတ္တံပုဒ်ကို သသတိ ဟိံသတိ ဧတေနာတိ သတ္တံ-ဟု ကရဏသာဓနေ ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိ။

သတ္ထာနံ-ဖြင့် ဝိဟေဌနဘာဝတော-ဝယ် ဟေဌဓာတ်သည် သကမ္မက, ကမ္မာပေက္ခ ဖြစ်ရကား ယင်းဓာတ်၏ကံကား သတ္တာနံ-တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဌပေတွာ ဒဏ္ဍံ သဗ္ဗမ္ပိ အဝသေသံ ဥပကရဏံ-ဖြင့် သတ္တံပုဒ်ကို သသတိ ဟိံသတိ ဧတေနာတိ သတ္တံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ သတ္တ-အရ ဓားလက်နက်ကိုသာ မယူရ၊ ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် တောင်ဝှေးမှကြွင်းသော အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို ညှဉ်းဆဲကြောင်း အဆောက်အဦးကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➤ ❶။ ဓဏ္ဍ-အရ ။ ။ မဇ္ဈိမပုရိသ၏ လေးတောင် ပမာဏရှိသော ဒုတ်ကိုယူရပါ မည်။ ✱ **သတ္ထ-အရ** ▪ မဇ္ဈိမပုရိသ၏ လေးတောင်ပမာဏရှိသော ဒုတ်မှကြွင်းသော ဆောက်ပုတ် သန်လျက် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **❶ ❶။ ဝိဟေဌန-၌ ဟေဌဓာတ်အရ/သတ္တံ-၌ သသုဓာတ်အရ**

သတ္တဝါတို့ကို ညှဉ်းဆဲသူ၏ ဒေါသပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကောဓ ဌာယီဘာဝ, ရုဒ္ဒရသ မည်၏။ (၂) ညှဉ်းဆဲသော သတ္တဝါတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဓား-စသော ညှဉ်းဆဲကြောင်း အဆောက်အဦးတို့သည် ၎င်း, အယောနိသော မနသိကာရသည်၎င်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အတ္တာနုဝါဒဘေး ပရာနုဝါဒဘေး ဒဏ္ဍဘေး ဒုဂ္ဂတိဘေး စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၉၃)

(က) လဇ္ဇီတိ ပါပဇိဂုစ္ဆနလက္ခဏာယ လဇ္ဇာယ သမန္နာဂတော၊

(ခ) ဒယာပန္နောတိ ဒယံ မေတ္တစိတ္တတံ အာပန္နော၊

(ဂ) သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီတိ သဗ္ဗေ ပါဏဘူတေ ဟိတေန အနုကမ္ပကော၊

(ဃ) တာယ ဒယာပန္နတာယ သဗ္ဗေသံ ပါဏဘူတာနံ ဟိတစိတ္တကောတိ အတ္ထော၊

(င) ဝိဟာရတီတိ ဣရိယတိ ယာပေတိ ယာပေတိ ပါလေတိ၊

(စ) ဏ္ဏတိ ဝါ ဟိ ဘိက္ခုဝေတိဝေဝါ ဘိက္ခဝေ၊ (ဋ္ဌ၊၆၉။ဘာသာဋီ၊ပ၊၄၃၉။)

✱ **သံဝဏ္ဏနာနှင့်အညီ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်** ။ ။ (က) လဇ္ဇီ-မကောင်းမှုမှ စက်ဆုပ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ရှက်ခြင်း ဟိရိတရား ရှိတော်မူ၏။ (ခ) **ဒယာပန္နော**-မေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၏။ (ဂ) **သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ**-အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို အစီးအပွားဖြင့် အစဉ်သနား စောင့်ရှောက်တော်မူ၏။ (ဝါ)

http://www.dhammadownload.com

စောင့်ရှောက်တတ်သော မေတ္တာစိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူရကား အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားကို အလိုရှိသောစိတ်ရှိတော်မူ၏။

(င) ဝိဟာရတိ-ဣရိယာပုထ်တစ်ခုဖြင့် ကျင်နာနှိပ်စက်ခံရခြင်း ဒုက္ခကို တစ်ပါးသော ဣရိယာပုထ်ဖြင့်ဖြတ်၍ အတ္တဘောကို မလဲကျအောင် ဆောင်တော်မူ၏။ (ဝါ) အတ္တဘောကို မျှတစေတော်မူ၏။ (ဝါ) အတ္တဘောကို စောင့်ရှောက်တော်မူ၏။(သဒ္ဒတ္ထ)

ဝိဟာရတိ-သီတင်းသုံး နေတော်မူ၏။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

(စ) ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့၊ဣတိဝါ၊ဤသို့လည်း၊

➤ ၁ ။ (က) လဇ္ဇီတိ၊လဇ္ဇီဟူသည်ကား၊ပါပဇိဂုစ္ဆနလက္ခဏာယ၊မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော၊လဇ္ဇာယ၊ရှက်ခြင်းနှင့်၊(ဝါ)ရှက်ခြင်း ကြောက်ခြင်းနှင့်၊သမန္နာဂတော၊ပြည့်စုံသည်၊ဟုတွာ၊ဖြစ်၍၊(ဝိဟာရတိ-၌စပ်)

(ခ) ဒယာပန္နောတိ၊ဒယာပန္နောဟူသည်ကား၊ဒယံ၊စောင့်ရှောက်တတ်သော မေတ္တာသို့၊မေတ္တစိတ္တတံ၊မေတ္တာစိတ်ရှိသူ၏အဖြစ်သို့၊(ဝါ) မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရှိသူ၏ အဖြစ်သို့၊အာပန္နော၊ရောက်တော်မူသည်၊ဟုတွာ၊ဖြစ်၍၊(ဝိဟာရတိ-၌စပ်)

(ဂ) သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီတိ၊ပီဟူသည်ကား၊သဗ္ဗေ၊အလုံးစုံကုန်သော၊ပါဏဘူတေ၊ဖြစ်သော အသက်ရှိသော သတ္တဝါတို့ကို၊(ဝါ) ထိုထိုကံကြောင့်ဖြစ်ရသော သက်ရှိ သတ္တဝါတို့ကို၊ဟိတေန၊စီးပွားဖြင့်၊အနုကမ္ပကော၊သနားတတ်သည်၊

(ဃ) တာယ ဒယာပန္နတာယ၊ထိုစောင့်ရှောက်တတ်သော မေတ္တာသို့ ရောက်တော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊သဗ္ဗေသံ၊အလုံးစုံကုန်သော၊ပါဏဘူတာနံ၊ဖြစ်သော အသက်ရှိသော သတ္တဝါတို့၏၊ဟိတစိတ္တကော၊စီးပွား၌ဖြစ်သော စိတ်ရှိတော်မူသည်၊ဟုတွာ၊ဖြစ်၍၊(ဝိဟာရတိ-၌စပ်)ဣတိ အယံ၊ဤသည်ကား၊အတ္ထော၊အနက်တည်း၊

(င) ဝိဟာရတီတိ၊ဝိဟာရတိဟူသည်ကား၊ဣရိယတိ၊ဇီဝိတိန္ဒြေ ဖြစ်တော်မူ၏၊(ဝါ) အသက်ရှည်တော်မူ၏၊ယပေတိ ယာပေတိ၊မျှတတော်မူ၏၊ပါလေတိ၊စောင့်ရှောက်တော်မူ၏။ (စ) ဣတိ ဝါ ဟိ ဘိက္ခဝေတိ၊ဟူသည်ကား၊ဘိက္ခဝေ၊တို့၊ဓဝဝါ၊ဤသို့သော်လည်း၊(ဝါ) ပါဏာတိပါတဝိရတိသီလဖြင့်သော်လည်း၊(ဝဒေယျ၊ပြောဆိုနိုင်ရာ၏။)

➤ ၂ ။ (က) သို့/ လိနတ္ထရစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် လဇ္ဇီ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ဤ လဇ္ဇီပုဒ်သည် သဒ္ဒါတန္တိအရာဝယ် ပဉ္စမီ ဓကာဒသီ ပုဒ်များကဲ့သို့ ဣတ္ထိလိင်နှင့်ဖြစ်၍ ပူရဏတဒ္ဓိတ်၌ ဤ-ပစ္စည်းသက်ကာ ရုပ်ပြီးထားသော ပုဒ်မျိုးဖြစ်ပါသလော၊ လဇ္ဇီပုဒ်သည် အဘာယ်တဒ္ဓိတ်ပုဒ်မျိုး ဖြစ်ပါသနည်း၊

အကယ်၍ မပြဆိုချေသော် အတိဗ္ဗာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ ဤသို့ လိနတ္ထရနည်းအားဖြင့် စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် (က) မိန့်။

(ခ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် လဇ္ဇီပုဒ်သည် ဟိရီအနက်၌ဖြစ်၍ လဇ္ဇာ

http://www.dhammadownload.com

အသေ အတ္တိတိ လဒ္ဓီ-ဟု အသေတ္တိတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္တပြုရမည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍ ယခု အခါ၌ ဒယာပန္နောဝယ် ဒယာသဒ္ဒါသည် မေတ္တာ ကရုဏာနှစ်ပါး၌ ဖြစ်ငြားသော်လည်း ဤ၌ ဒယာသဒ္ဒါ မေတ္တာအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုရင်း, ဒယာပန္နောပုဒ်၏ ဒုတိယာတပ္ပုရိသ် သမာသ်၌ ဖြစ်သည်ကိုရင်း ဖွင့်ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(စ) သို့/ **လီနတ္ထရုစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ဒယာပန္နော-ဟု ဟော တော်မူ၏။ ဒယာပန္နော-ဝယ် ဒယာ၌ ဒယာတတ်သည် အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း၊ ဒါန, ဂတိ, ဟိံသာ အနက်တို့၌ဖြစ်ပါသလော၊ ဒယာ-အရ အဘယ်ကို ယူရပါမည်နည်း၊ ကရုဏာ စေတသိက်ကို ယူရပါမည်လော၊ ဒယာနှင့် အာပန္နောကို အဘယ်သမာသ် တွဲ စပ်ရပါမည်နည်း၊ ဒယေန အာပန္နော ဒယာပန္နော-ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ် ရပါမည်လော၊ ဤသို့ လီနတ္ထရုနည်းအားဖြင့် စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **သာဓောဂမ္ဘုဏ္ဏာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ဘုရားရှင်သည် သတ္တဝါအားလုံးတို့ကို စီးပွားချမ်းသာဖြင့် စောင့်ရှောက် သနားတော်မူတတ်၏ဟု ဖွင့်ဆို တော်မူ၏။ စီးပွားချမ်းသာဖြင့် စောင့်ရှောက် သနားတော်မူ၏ဟူသည် သတ္တဝါတို့အား စီးပွာဥစ္စာရတနာ ရွှေငွေများကို ပေးကမ်း၍ ချီးမြှောက်ကာ စောင့်ရှောက်တော်မူပါသ လော၊ ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်း သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်တော်မူပါသနည်း။ (ဃ) မိန့်

အဓိပ္ပါယ်ကား- (ဃ) ဖြင့် သတ္တဝါတို့အား စီးပွားချမ်းသာဖြင့် သနားစောင့်ရှောက် တော်မူ၏ဟူသည် စောင့်ရှောက်တတ်သော မေတ္တာစိတ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်၏ အဖြစ် ကြောင့် သတ္တဝါအားလုံးတို့၏ အစီးအပွားချမ်းသာကို လိုလားသော စိတ်ရှိတော်မူသည် ဖြစ်၍ နေတော်မူ၏ဟု သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်ပုံကို ငါပြဆို၏ဟူလို။

➤ ❷ ။ [စ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု ဒယာသဒ္ဒေါ ဒယာပန္နောတိအာဒီသု ကရုဏာယပိ ဝတ္တတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဒယံ မေတ္တစိတ္တတံ အာပန္နောတိ တယာ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီတိ ပဒေန ကရုဏာ ဝက္ခတိ။

(၄) တသ္မာ ဒယံ မေတ္တစိတ္တတံ အာပန္နောတိ မယာ ဝုတ္တံ။

➤ ❸ ။ မိဒတိ သိနေဟတီတိ **မေတ္တာ**။ (၃) ချစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) မေတ္တာဒြပ်သည် (ဝါ) အဒေါသစေတသိက်ဒြပ်သည် ဝစနီယမည် ၏။ (၆) မေတ္တိ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

မေတ္တံ စိတ္တံ ဧတဿာတိ **မေတ္တစိတ္တော**။ (၃) မေတ္တာစိတ်၏ မြတ်စွာဘုရားဒြပ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) မေတ္တာစိတ်ရှိ တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သိနေဟစိတ္တော--။

ပါပတော လဇ္ဇတီတိ **လဇ္ဇီ**။ (၃) မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဟိရီစေတသိက်ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပါပဇိဂုစ္ဆနလက္ခဏာ,

http://www.dhammadownload.com

ဟိရီ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဒယတိ အနုရက္ခတီတိ **ဒယာ**။ (၃) စောင့်ရှောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) စောင့်ရှောက်တတ်သော မေတ္တာဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မေတ္တာ, သိနေဟဘာဝါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အနုကမ္ပတီတိ **အနုကမ္ပကော**။ (၃) တုန်လှုပ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တုန်လှုပ်တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်/ကရုဏာသည် ဝစနီယ။ (၆) ကရုဏာ-။

➤ ❺ ။ **မေတ္တစိတ္တတံ-၌** တာသမ္ဗန်= ဒယာပန္နသ္သ သမဏဿ ဂေါတမဿ-ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) * (ယ) ၌ **တာယ ဒယာပန္နတာယ-**ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား= သမဏဿ ဂေါတမဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

အာပန္နော-ကို အာပန္နတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သမဏဿ ဂေါတမဿ။(၏/သည်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ ပါပဇိဂုစ္ဆန လက္ခဏာယ-ဖြင့် လဇ္ဇာပုဒ်ကို ပါပတော လဇ္ဇတီတိ လဇ္ဇာ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) လဇ္ဇာ-အရ အတ္တာဓိနသဘော ရှိသောကြောင့် ဟိရီတရားကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဝါ) မကောင်းမှုမှ စက်ဆုပ်ခြင်း မည်သည် မကောင်းမှုမှ ကြောက်ခြင်းကင်းသည် ရှက်ခြင်းကင်းသည်မည်သည် မရှိသော ကြောင့် လဇ္ဇာ-အရ ဟိရီ, ဩတ္တပ္ပ တရားနှစ်ပါးကိုပင် ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

လဇ္ဇာယ သမန္နာဂတော-ဖြင့် လဇ္ဇီပုဒ်ကို လဇ္ဇာ အဿ အတ္ထီတိ လဇ္ဇီ-ဟု အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဤ-ပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ မေတ္တစိတ္တတံ-ဖြင့် ဒယာပုဒ်ကို ဒယတိ အနုဒ္ဒယတိ အနုရက္ခတိ ဇတောယာတိ ဒယာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဒယာ-အရ အနုရက္ခဏတ္ထကို အတွင်းပြု၍ မေတ္တာ ကရုဏာ နှစ်ပါးပင် ရသော်လည်း သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီဖြင့် ကရုဏာကို ဆိုလတ္တံ့ဖြစ်သော ကြောင့် ဤ၌ မေတ္တာကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ဒယံ အာပန္နော-ဖြင့် အာပန္နောပုဒ်ကို အာပဇ္ဇတီတိ အာပန္နော-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက် သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဒယနှင့် အာပန္နကို ဒယံ အာပန္နော ဒယာပန္နော ဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိ။

(ဂ) ၌ သဗ္ဗေ ပါဏဘူတေ-ဖြင့် သဗ္ဗနှင့် ပါဏဘူတ-ပုဒ်ကို သဗ္ဗေ စ တေ ပါဏ ဘူတာစာတိ သဗ္ဗပါဏဘူတာ-ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဟိတေန အနုကမ္ပကော-ဖြင့် အနုကမ္ပီပုဒ်ကို အနုကမ္ပတီတိ အနု

http://www.dhammadownload.com

ကမ္ပိ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏီ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ဟိတနှင့် အနုကမ္ပိပုဒ်ကို ဟိတေန အနုကမ္ပိ ဟိတာနုကမ္ပီ-ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) တစ်ဝါကျလုံးဖြင့် သဗ္ဗပါဏဘူတနှင့် ဟိတာနုကမ္ပိကို သဗ္ဗပါဏ ဘူတေ ဟိတာနုကမ္ပီ သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ-ဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ တာယ ဒယာပန္နတာယ-ဖြင့် မေတ္တာသည် ကရုဏာ၏ ဝိသေသအကြောင်း ဖြစ်ရကား ယင်းမေတ္တာကြောင့် ကရုဏာဖြစ်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

သဗ္ဗေသံ ပါဏဘူတာနံ ဟိတစိတ္တကောတိ အတ္ထော-ဖြင့် ယင်းမေတ္တာနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ခပ်သိမ်းကုန်သော သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားကို အလိုရှိသော စိတ်ရှိသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(င) ၌ ဣရိယတိ ယပေတိ ယာပေတိ ပါလေတိ-ဖြင့် ဝိဟရတိ-၌ ဝိ-သဒ္ဒါသည် ဝိသေသအနက်ကို မဟော၊ ဝိစ္ဆိန္ဒနအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဟရဓာတ်သည် ပယ်ခြင်း-အပနယန အနက်ကိုမဟော၊ ဆောင်ခြင်း-နယနတ္ထကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) နယန-ဆောင်ခြင်းဟူသည် ဤအရာ၌ ပဝတ္တန-ဖြစ်ခြင်းပင်တည်း၊ ဖြစ်ခြင်းဟူသည် ယာပန-မျှတစေခြင်း၊ မျှတစေခြင်းဟူသည် ပါလန-စောင့်ရှောက်ခြင်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ဖြင့် ဣတိသဒ္ဒါသည် ဟေတု, ပကာရ-စသော အနက်တို့ကို မဟော၊ နိဒဿန အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) ဟိ-နိပါတ်၏ အနတ္ထက, ဝစနသိလိဋ္ဌ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ **၈ ။ ပါဠိတော်၌ လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော–ဟု ရှက်ခြင်း–လဇ္ဇာ–ကိုသာ ဟော၍ ကြောက်လန့်ခြင်း–ဩတ္တပ္ပကို မဟောခြင်းအကြောင်း ။ ။** ဘုရားရှင်တို့၏ တရားတော်ကို အလေးဂရု ပြုတော်မူတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ တရားတော်၏လည်း မိမိနှင့် ဆက်စပ်နေသောကြောင့်ရင်း၊ (လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော-ဟု) အတ္တာဓိပတိဖြစ်သော ရှက်ခြင်း-လဇ္ဇာကိုသာ ဟောတော်မူသည်။ လောကာဓိပတိဖြစ်သော ကြောက်လန့်ခြင်း ဩတ္တပ္ပကို ဟောတော်မမူ။

➢ **၁၀ ။ (က) ၌ လဇ္ဇာ–အရ ။ ။** (၁) ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ ဟိရီ ဩတ္တပ္ပ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ါရရသ။ (၂) မကောင်းမှု အကုသိုလ် တရားများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) မကောင်းမှု အကုသိုလ်တရားတို့၏ စက်ဆုပ်ဘွယ် ကြောက်လန့်ဘွယ် အခြင်းအရာသည်ရင်း၊ ဘုရားရှင်၏ ယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဟိရီ ဩတ္တပ္ပနှင့် ပြည့်စုံသော

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့် ဖူးမြင်ရသူ နတ်လူဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့ ကြည်ညိုသဒ္ဓါ တိုးပွားလာခြင်း-စသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဂါထာ (၉၄)

(က) အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယာတိ ဧတ္ထ အဒိန္နဿ အာဒါနံ အဒိန္နာဒါနံ၊

(ခ) ပရဿ ဟရဏံ ထေယျံ၊ စောရိကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊

(ဂ) တသ္မာ အဒိန္နံ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ၊

(ဃ) ယတ္ထ ပရော ယထာကာမကာရိတံ အာပဇ္ဇန္တော အဒဏ္ဍာရဟော အနုပဝဇ္ဇော စ ဟောတိ၊

(င) တသ္မိံ ပရပရိဂ္ဂဟိတေ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိနော တဒါဒါယကဥပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ ထေယျ စေတနာ အဒိန္နာဒါနံ၊ (စ) တံ ဟီနေ ပရသန္တကေ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ၊ ပဏီတေ မဟာသာဝဇ္ဇံ၊ ကသ္မာ ? ဝတ္ထုပဏီတတာယ၊ (ဋ္ဌ၊၇၀။ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊ ၄၄၅။)

* **အဒိန္နာဒါနံ**=(ပိုင်ရှင်သည် ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့်) မပေးအပ်သော ဥစ္စာကို ယူခြင်း။ (သဒ္ဒတ္ထ) သူတစ်ပါး သိမ်းဆည်းထားသော ဥစ္စာကို ခိုးတတ်သူ၏ အဖြစ်တည်းဟူသော (ဝါ) ခိုးယူခြင်းဟူသော စေတနာ။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) [ပဟာယ-၌စပ်]

➤ ၂ ။ (က) အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယာတိ ဧတ္ထ၊ဟူသော ဤပါဌ်၌။အဒိန္နဿ၊ဥစ္စာ ရှင် သည် မပေးအပ်သော သူ့ဥစ္စာကို။အာဒါနံ၊ယူခြင်းသည်။(ဝါ) ယူကြောင်း စေတနာ သည်။အဒိန္နာဒါနံ၊အဒိန္နာဒါန မည်၏။

(ခ) ပရဿ၊သူတစ်ပါး၏ ဥစ္စာကို။ဟရဏံ၊ဆောင်ခြင်းတည်း။ထေယျံ၊ခိုးသူ၏ ဖြစ် ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း။စောရိကာ၊ခိုးသူ၏ အမှုအရာတည်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဝုတ္တံ၊ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ (ဂ) တသ္မာ၊ထို အဒိန္နာဒါနံ ဟူသော ပါဌ်၌။အဒိန္နန္တိ၊အဒိန္နံ ဟူသည် ကား။ပရပရိဂ္ဂဟိတံ၊သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာတည်း။

(ဃ) [အာဝုတ္တိနည်းပေးပုံ] ယတ္ထ၊အကြင်ဥစ္စာ၌။ပရော၊ခိုးသူမှတစ်ပါးသော ဥစ္စာ ရှင်သည်။ ယထာကာမကာရိတံ၊အလိုရှိတိုင်း ပြုနိုင်သူ၏အဖြစ်သို့။အာပဇ္ဇန္တော၊ရောက် သည်။(ဟုတ္វာ၊ဖြစ်၍။) အဒဏ္ဍာရဟော၊ဒဏ်ကို မထိုက်သည်ရှင်း။အနုပဝဇ္ဇော စ၊မကဲ့ရဲ့ ထိုက်သည်ရှင်း။။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။[တံ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ၊ထိုသူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာသည်။အဒိန္နန္တိ၊အဒိန္န မည်၏။]

[ယတ္ထ၊အကြင်ဥစ္စာ၌။ပရော၊ခိုးသူမှတစ်ပါးသော ဥစ္စာရှင်သည်။ယထာကာမကာရိတံ၊ အလိုရှိတိုင်း ပြုနိုင်သူ၏အဖြစ်သို့။အာပဇ္ဇန္တော၊ရောက်သည်။(ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။) အဒဏ္ဍာ ရဟော၊ဒဏ်ကို မထိုက်သည်ရှင်း။အနုပဝဇ္ဇော စ၊မကဲ့ရဲ့ထိုက်သည်ရှင်း။။ဟောတိ၊]

(င) တသ္မိံ ပရပရိဂ္ဂဟိတေ၊ထိုသူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာ၌။ ပရပရိဂ္ဂ ဟိတသညိနော၊သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာဟု အမှတ်ရှိသူ၏။တဒါဒါယက

http://www.dhammadownload.com

ဥပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ၊ထိုသူတစ်ပါးဥစ္စာကို ယူတတ်သူ၏ လုံ့လကိုဖြစ်စေတတ်သော ထေယျစေတနာသည်။အဒိန္နာဒါန်၊အဒိန္နာဒါနမည်၏။

(ဓ) တံ၊ထိုအဒိန္နာဒါနသည်။ဟီနေ၊ညံ့သော။(အဖိုးမတန်သော)ပရသန္တကေ၊သူတစ်ပါး၏ ဥစ္စာ၌။အပ္ပသာဝဇ္ဇံ၊ယယ်သော သာဝဇ္ဇဖြစ်၏။ပဏီတေ၊မွန်မြတ်သော။(အဖိုးတန်သော) ပရသန္တကေ၊၌မဟာသာဝဇ္ဇံ၊ကြီးသော သာဝဇ္ဇ ဖြစ်၏။ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ ဝတ္ထုပဏီတတာယ၊ခိုးအပ်သော ဝတ္ထု၏ မွန်မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

➢ ❷ ။ (ဓ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ပိုင်ရှင်သည် ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် မပေးသော ဥစ္စာကို ယူခြင်းသည် အဒိန္နဒါန်မည်သောဟု ဆိုတော်မူ၏။ ပိုင်ရှင် မပေးသော ဥစ္စာကို ဝိဿာသဂ္ဂါဟ ယူခြင်းမျိုးဖြင့် ယူခြင်းသည်ရင်း, အခိုက်အတန့် ငှားရမ်းသော အားဖြင့် ယူခြင်းမျိုးသည်ရင်း ဤနေရာ၌ အဒိန္နဒါန် မည်ပါသလော၊ အဘယ်သို့သော ယူခြင်းမျိုးသည် အဒိန္နဒါန် မည်ပါသနည်း၊ အကယ်၍ မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတ ဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် အဒိန္နာဒါနပုဒ်၏ ဝဝနတ္ထ အပေါင်း သမုဒါယတ္ထကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းပုဒ်တွင်ပါဝင်သော အဒိန္နဟူသောပုဒ် တစိတ်၏ အဝယဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **ချဉ်းဝါးပုစ္ဆာ** ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်း၌ အဒိန္နဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ဒန္တပေါဏသိက္ခာပုဒ်၌ကဲ့သို့ အကပ်မခံအပ်သော အတ္တသန္တက ဘဏ္ဍာပင်ဖြစ်ပါသလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- အဒိန္နာဒါန်-၌ အဒိန္နဟူသည် ဒန္တပေါဏသိက္ခာပုဒ်၌ကဲ့သို့ အကပ် မခံအပ်သော အတ္တသန္တက ဘဏ္ဍာ မဟုတ်၊ ပရပရိဂ္ဂဟိတ သသာမိက ဘဏ္ဍာပင် ဖြစ်၏ဟူလို။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် တံ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ တသ္မိံ ပရပရိဂ္ဂဟိတေ ပုဒ်တို့၌ တ-နိယတ်ကို ပါဌသေသ အာဝုတ္တိနည်း အာဟစ္စဝိဓာနနည်းတို့ဖြင့် ဖွင့်ပြဆို၏။ တ-နိယတ်တို့မည်သည် ယ-အနိယတ်နှင့် မကင်းကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော၊ ယ-အနိယတ် ကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် အဒိန္နာဒါနပုဒ်၌ အဒိန္နပုဒ်၏ အရ ကောက်ကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ အဒိန္နာဒါန ဘစ်ပုဒ်လုံး၏ အရကောက်ကို ဆက်လက် ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

➢ ❸ ။ | **ယ-ဝါကျကိုး၍** | (၁) နနု ယတ္ထ ပရော ယထာကာမကာရိတံ အာပဇ္ဇတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ အဒဏ္ဍာရဟော အနုပဝဇ္ဇော စ ဟောတိ။ (၃) နနု သသန္တကံ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ အဒဏ္ဍာရဟော အနုပဝဇ္ဇော စ ဟောတိ။

http://www.dhammadownload.com

[**စ-ဝါကျကို့ရှ**] နနု ပရသန္တကဘာဝေန သဒိသာယေဝ ဟောန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ တံ ဟိနေ ပရသန္တကေ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ ပဏီတေ မဟာသာဝဇ္ဇန္တိ တယာ ဝုတ္တံ။ (၃) [ဟိနေ ပရသန္တကေ ဝတ္ထုဟီနတာယ ပဏီတေ ပရသန္တကေ] ဝတ္ထုပဏီတတာယ။ (၄) တသ္မာ တံ ဟိနေ ပရသန္တကေ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ ပဏီတေ မဟာသာဝဇ္ဇန္တိ မယာ ဝုတ္တံ။

မဟန္တံ ဥဿာဟံ ကတွာ ဝတ္ထုံ ဝတ္ထုကာမေဟိ အပ္ပမတ္တကံ သြရမတ္တကံ အာစာရသီလမတ္တကမေဝ ဝဏ္ဏတိ၊ ဥပရိ အသာဓာရဏဘာဝံ နိဿာယ ဝတ္ထုံ ဝတ္ထုံ န သိက္ခိဿတိ၊ (၅၊၇၀)

(၁) နနု မဟန္တံ ဥဿာဟံ ကတွာ ဝတ္ထုံ ဝတ္ထုကာမော ဘဝတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ အပ္ပမတ္တကံ သြရမတ္တကံ အာစာရသီလမတ္တကမေဝ ဝဏ္ဏတီတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ဥပရိ အသာဓာရဏဘာဝံ နိဿာယ ဝတ္ထုံ ဝတ္ထုံ န သိက္ခိဿတိ။

(၄) တသ္မာ အပ္ပမတ္တကံ သြရမတ္တကံ အာစာရသီလမတ္တကမေဝ ဝဏ္ဏတီတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ ထေနေတီတိ ထေနော။ ထေနဿ ဘာဝေါ **ထေယျံ**။ (၃) ခိုးသူ၏+ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ခိုးမှု (ဝါ) ထေယျ စေတနာနှင့် ဂုဏော-ဂုဏ်/အကျိုး-အကြောင်း အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ခိုးမှု (ဝါ) ထေယျစေတနာသည် ဝစနီယ။ (၆) စောရကမ္မံ, စောရိကာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

ထေနေတီတိ ထေနော၊ ထေနဿ ဘာဝေါ ထေယျံ၊ စေတယတီတိ စေတနာ၊

ထေယျဉ္စ တံ စေတနာစာတိ **ထေယျစေတနာ**။ (၃) ခိုးတတ်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်၏+စေတနာနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ခိုးသူဖြစ်ကြောင်း စေတနာဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) စောရိကစေတနာ--။

စောရဿ ဘော စောရိကာ။ (ထေယျ-နှင့် တူ၏)

စောရဿ ကမ္မံ **စောရိက္ကာ**။ (၃) သူခိုး၏ ခိုးမှုနှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ဒတ္တံ န အရဟတီတိ **အဒတ္တာရဟော**။ (၃) ထိုက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည်ရင်း, ဒတ္တာပုဒ်နှင့် အရဟတိပုဒ်တို့၏ ကမ္မ-ကမ္မီအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် သကတ်သည်ရင်း, န နိပါတ်နှင့် အရဟတိကြိယာပုဒ်တို့၏ ပဋိသေဓ ပဋိသေဓဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် သကတ်သည်ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဥစ္စာပိုင်ရှင်ဖြစ်သော သူတစ်ပါးဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပရ, အနုပဝဇ္ဇ-စသော--

ပရဿ ဣဒံ ပရံ။ (၃) သူတစ်ပါး၏ ဥစ္စာနှင့် သာမိ-သံ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဥစ္စာဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပရသန္တကံ-စသော--။

➤ ❺ ။ **ယထာကာမကာရိတံ/အာပဇ္ဇေန္တောကို** အာပဇ္ဇန္တတ္တာ/**အဒတ္တာရဟော**-ကို အဒတ္တာရဟတ္တာ/**အနုပဝဇ္ဇော**-ကို အနုပဝဇ္ဇတ္တာဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ပရဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) (၀) ၌ **အဒိန္နာဒါနံ**-ကို အဒိန္နာဒါနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-

http://www.dhammadownload.com

ထေယျစေတနာယ-ဟု သမွန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

ဝဇ္ဈပဏီတဘာယ-ဟိတ် သမ္ဗန်ကား တဿ (အဒိန္နာဒါနဿ) (၏/သည်စပ်)

(ဃ) **အာပဇ္ဇနဋ္ဌော**-ကို အာပဇ္ဇနတော-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ပရဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရ မည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ အဒိန္နဿ အာဒါနံ-ဖြင့် အာဒါနံပုဒ်ကို အာဒီယတိ ဧတေနာဂ အာဒါနံ-ဟု ကရဏသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည် ၏ ကရဏသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အဒိန္နနှင့် အာဒါန အဒိန္နဿ အာဒါနံ အဒိန္နာဒါနံ-ဟု ကမ္မဌဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည် အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ ပရဿ-ဖြင့် အဒိန္န-အရ ပရသန္တကကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရု ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ဟရဏံ-ဖြင့် အာဒါနံ-၌ ဒါဓာတ်သည် အာ-ဟူသော ဥပသာ နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ပေးခြင်း-ဒါနအနက်ကို မဟော၊ ဟရဏ-ဆောင်ခြင်း (ဝါ) ဂဟဏ ယူခြင်းအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) အာ-ဥပသာရ၏ ဓာတွ တမကေ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ထေယျ် စောရိကာ-ဖြင့် ပရဿ ဟရဏ-သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ယူခြင်းဟူသည် ပိဏ္ဍ အားဖြင့် ခိုးခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ၌ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ-ဖြင့် အဒိန္န-အရ ဒန္တပေါဏသိက္ခာပုဒ်၌ကဲ့သို့ အကပ်မခံ သေးသော အတ္တသန္တကကို မယူရ၊ ပရပရိဂ္ဂဟိတ, သဿာမိကဘဏ္ဍာကို ယူရမည် သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(င) ၌ ထေယျစေတနာ အဒိန္နာဒါနံ-ဖြင့် အဒိန္နာဒါန-အရ သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို ခိုး တတ်သော ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်များကို မကောက်ယူရ၊ ခိုးသူ၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သေ ခိုးယူကြောင်း စေတနာကို ကောက်ယူရမည်ဟု သိစေ။(သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

တဒါဒါယကဥပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ-ဖြင့် ထေယျစေတနာသည် သူတစ်ပါးဥစ္စာ ယူတတ်သူ၏ လုံ့လကြောင့်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

တသ္မိံ ပရပရိဂ္ဂဟိတေ-ဖြင့် ထိုထေယျစေတနာသည် သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အ သော ဥစ္စာ၌ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❼ ။ **ဝိဇ္ဇာမယပယောဂနှင့် ဣဒ္ဓိမယပယောဂ အထူး** ။ ။ မန္တာန်စုတ်ခြင် ဖြင့် သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ယူဆောင်ခြင်းသည် ဝိဇ္ဇာမယပယောဂ မည်၏။ မန္တာန်မပါ ကာယ ဝစီ ပယောဂတို့ဖြင့် တန်ခိုးကို အသုံးပြု၍ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ယူဆောင်ခြင်းသ ဣဒ္ဓိမယ ပယောဂ မည်၏။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ ❶❶ ။ **အဒိန္နာဒါန-အရကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ ထေယျစေတနာပြဋ္ဌာန်းသေ

http://www.dhammadownload.com

အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဌာယိဘာဝ, ကာမသိဂ်ါရရသ (၂) ပရပရိဂ္ဂဟိတဘဏ္ဍာသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) ပရပရိဂ္ဂဟိတဘဏ္ဍာ၏ နှစ်သက်မြတ်နိုးဘွယ်ကောင်းခြင်းနှင့် ခိုးယူတတ်သူ၏ အယောနိသော မနသိကာရသည် ဥဒ္ဒိပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဒဏ္ဍာဘေး ဒုဂ္ဂတိဘေး ကျရောက်ခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။ * **အဝိန္နာဒါန်-၌ နောက်ပုဒ်အရကို ကိုယ်ပြု၍ဆိုလျှင် အတူတူပင်။**

အနုပဝဇ္ဇော-၌ ဓာတ်အရ ။ ။ ကဲ့ရဲ့တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဒေါသပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ကောဓဌာယိဘာဝ, ရုဒ္ဓရသ မည်၏။ (၂) ခိုးသူသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ခိုးမှုသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အမျက်ထွက်ခြင်း ကြောင့် သူခိုးကို ရိုက်နှက်ခြင်း သတ်ဖြတ်မိခြင်း အချုပ်အနှောင်ကျစေခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၉၅) [၁၊၇၁]

(က) ဒိန္နမေဝ အာဒိယတီတိ ဒိန္နာဒါယီ၊ (ခ) စိတ္တေနပိ ဒိန္နမေဝ ပဋိကင်္ခတီတိ ဒိန္နပါဋိကင်္ခီ၊

(ဂ) ထေနေတီတိ ထေနော၊ (ဃ) န ထေနေန အထေနေန၊

(င) အထေနတ္တာယေဝ သုစိဘူတေန၊ (စ) အတ္တနာတိ အတ္တဘာဝေန၊

(ဆ) အထေနံ သုစိဘူတံ အတ္တာနံ ကတွာ ဝိဟရတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊

(ဇ) သေသံ ပဌမသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ၊

(ဈ) ယထာ စ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ၊ (၁၊ ၇၁။ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၄၇။)

* **[အဖွင့်နှင့် အညီ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်] ဒိန္နာဒါယီ**-ပေးသည်ကို ယူတတ်၏။ **ဒိန္နပါဋိကင်္ခီ**-(စိတ်ဖြင့်လည်း) ပေးသည်ကိုသာ အလိုရှိတတ်၏။

အထေနေန၊မခိုးတတ်သော။သုစိဘူတေန-စင်ကြယ်စွာ ဖြစ်၍ဖြစ်သော။အတ္တနာ-အတ္တဘောဖြင့်။(ဝါ) အတ္တဘောကို။ကတွာ၊ပြု၍။(ဝိဟရတိ-၌ စပ်)

➤ ❶ ။ (က) [ယော သမဏော ဂေါတမော၊အကြင်ရဟန်းဂေါတမသည်။] ဒိန္နမေဝ၊လှူအပ်သော ဥစ္စာကိုသာ။အာဒိယတိ၊ယူတော်မူတတ်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။[သော သမဏော ဂေါတမော၊ထိုရဟန်း ဂေါတမသည်။] ဒိန္နာဒါယီ၊ဒိန္နာဒါယီ မည်တော်မူ၏။

(ခ) စိတ္တေနပိ၊စိတ်အားဖြင့်လည်း။ဒိန္နမေဝ၊ပေးလှူအပ်သော ဥစ္စာကိုသာ။ပဋိကင်္ခတိ၊ အလိုရှိတော်မူ၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ဒိန္နပါဋိကင်္ခီ၊ဒိန္နပါဋိကင်္ခီ မည်တော်မူ၏။

(ဂ) ထေနေတိ၊ခိုးတတ်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ထေနော၊ထေန မည်၏။

(ဃ) န ထေနေန၊ခိုးတတ်သူ မဟုတ်သော။အထေနေန၊ခိုးတတ်သူ မဟုတ်သော။

(င) အထေနတ္တာယေဝ၊မခိုးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။သုစိဘူတေန၊စင်ကြယ်သည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ (စ) အတ္တနာတိ၊အတ္တနာ ဟူသည်ကား။အတ္တဘာဝေန၊အတ္တဘော

http://www.dhammadownload.com

ဖြင့်။(ဝိဟရတိ၌ စပ်) (ဆ) အတ္တာနံ၊အတ္တဘောကို။အထေနံ၊မခိုးတတ်သူကို။သုစိဘူတံ၊ စင်ကြယ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်ကို။ကတွာ၊ပြုတော်မူ၍။ဝိဟရတိ၊သီတင်းသုံးတော်မူ၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ဝုတ္တံ၊ဆိုလိုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ (ဇ) သေသံ၊ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို။ (ပဟာယ ပဋိဝိရတော-စသော ပုဒ်အပေါင်းကို။) ပဌမသိက္ခာပဒေ၊ပဌမသိက္ခာပုဒ်၌။ဝုတ္တ နယေနေဝ၊ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ။ယောဇေတဗ္ဗံ၊ယှဉ်စေထိုက်၏။

(၅) စ၊ဆက်ဦးအံ့။ဣဓ၊ဤသိက္ခာပုဒ်၌။သေသံ၊ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို။ပဌမ သိက္ခာပဒေ၊ပဌမသိက္ခာပုဒ်၌။ဝုတ္တနယေနေဝ၊ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ။ယောဇေတဗ္ဗံ ယထာ၊ယှဉ်စေထိုက်သကဲ့သို့။ဧဝံ၊ဤအတူ။သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌။သေသံ၊ ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို။ပဌမသိက္ခာပဒေ၊ပဌမသိက္ခာပုဒ်၌။ဝုတ္တနယေနေဝ၊ဆိုအပ်ပြီး သော နည်းဖြင့်သာ။ယောဇေတဗ္ဗံ၊ယှဉ်စေထိုက်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၄၇။)

➢ ❷ ။ (ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် အထေနေန-၌ ထေနပုဒ်ကို ထည့်သွင်း ၍ ဟောတော်မူ၏။ ယင်း ထေနပုဒ်၌ သက်ထားသည့် အ-ပစ္စည်းသည် ကံ, ကရိုဏ်း- စသော အနက်များ၌သက်၍ ထေနိတဗ္ဗောတိ ထေနော စသည်ဖြင့် ဝစနတ္ထ ပြုရပါ မည်လော၊ ထေနပုဒ်၏ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော ဝစနတ္ထကား အဘယ်ပါနည်း၊ ထေန ပုဒ်၏ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော ဝစနတ္ထကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရား ရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ထေနပုဒ်ကို ထေနေတီတိ ထေနော-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ပါဠိတော်၌ ထေနပုဒ်ဟူ၍ သက်သက် မရှိ၊ အထေနေန-ဟူ၍သာ ရှိသည်ဖြစ်၍ အထေနေန-ဟူသော အပေါင်းပုဒ်ကိုလည်း ဖွင့်ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အထေနေန-ဟူသော အပေါင်းပုဒ်၏ ပဒ, ပဒတ္ထကား အဘယ်ပါနည်း။ မဖွင့်ဆိုချေသော် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ သံဝဏ္ဏနာဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ-ဃ-င-စ) ဝါကျတို့ဖြင့် အထေနေန သုစိဘူတေန အတ္တနာ-ဟူသော ပုဒ်သုံးခုတို့၏ အဖွင့် သံဝဏ္ဏနာကို ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ တတိယာဝိဘတ် သည် ကရိုဏ်းအနက်၌ သက်ပါသလော၊ အဘယ်အနက်၌ သက်ပါသနည်း၊ (ဆ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏအနက်၌ သက်၏ဟူလို။

(ဇ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဆ) ဖြင့် အထေနေန သုစိဘူတေန အတ္တနာ သုံးပုဒ် တို့၌ ကရိုဏ်းဝိဘတ်သည် ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏအနက်၌ သက်သောဟု ဆိုတော်မူ၏။ ထို ပုဒ်တို့မှကြွင်းသော ပဟာယ ပဋိဝိရတော-စသော ပုဒ်တို့၏အနက်ကို အဘယ်သို့ မှတ် သားအပ်ပါသနည်း၊ ဆိုအပ်လတ့်သော နည်းတို့ဖြင့်လည်း မှတ်သားအပ်ပါသလော၊ စုဒ် ကြောင့် (ဇ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(၈) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (၉) ဖြင့် ကြွင်းသော ပဟာယ ပဋိဝိရတော-စသော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ပထမသိက္ခာပုဒ်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ ယှဉ်စေထိုက်၏ ဟု ဆိုင်ဆို၏။ ဤ ဒုတိယသိက္ခာပုဒ်၌သာ ပဟာယ ပဋိဝိရတော-စသော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ပထမသိက္ခာပုဒ်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် ယှဉ်စေထိုက်ပါသလော၊ အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌ အဘယ်ကဲ့သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (၈) မိန့်။

➢ ❷ ။ [င–ဝါကျကို၌] (၁) နနု သမဏော ဂေါတမော ပါဏာတိပါတာပိ ပဋိဝိရတော။ (၂) အထ ကသ္မာ အထေနတ္တာယေဝ သုစိဘူတေနာတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု အဒိန္နာဒါနာဝိကာရော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ အထေနတ္တာယေဝ သုစိဘူတေနာတိ ဝုတ္တံ။

[ဓ–ဝါကျကို၌] (၁) နနု ဣမ သိက္ခာပဒဝေါဟာရေန န ဝုတ္တာ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပဥ္စမသိက္ခာပဒေတိ ဝုတ္တံ။ (၃) ဣတော အညေသု သုတ္တပဒေသေသု ဝိနယာဘိဓမ္မေသု ၊ ပဝတ္တဝေါဟာရေန ဝိရတိယော, စေတနာစ အဓိသီလသိက္ခာနမဓိဋ္ဌာနဘာဝတော, ;တသမညတရကောဋ္ဌာသဘာဝတောစ သိက္ခာပဒန္တေဝ ဝတ္တဗ္ဗာ။

(၄) တသ္မာ ပဥ္စမသိက္ခာပဒေတိ ဝုတ္တံ။

➢ ❺ ။ သုစတိ ပရိသုဒ္ဓံ ဘဝတီတိ **သုစိ**။ (၃) စင်ကြယ်စွာဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဘုရားရှင်၏ အတ္တဘောဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သုဒ္ဓေါ, ပရိသုဒ္ဓေါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

စိနောတီတိ **စိတ္တံ**။ (လောကီကုသိုလ် အကုသိုလ် မဟာကြိယာစိတ်များ ရ၏။)

စိယတီတိ စိတ္တံ။ (ဝိပါက်စိတ်များ ရ၏။)

အာရမ္မဏံ စိန္တေတီတိ **စိတ္တံ**။ (စိတ်အားလုံးရ၏။)

(၃) အာရုံကို သိခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အားလုံးသော စိတ်များသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မနော, မာနသံ, ဝိညာဏံ-စသော--။

အာဟိတော အဟံမာနော ဧတ္ထာတိ အတ္တာ။ အဒတိ သံသာရဒုက္ခန္တိ အတ္တာ။

(၃) ခံစားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘော သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အတ္တဘာဝ, သရီရ, ဒေဟ-စသော--။

➢ ❼ ။ **အစထေနတ္တာ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား သမဏဿ ဂေါတမဿ ဖြစ်သည်။ ၏/သည်စပ်) ဘာဝသမ္ဗန်၏ ဖြစ်သင့်သော ပစ္စယတ္ထကား ကတ္တတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

အစထေနံကို အထေနတ္တာ၊ **သုစိဘူတံ**-ကို သုစိဘူတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- အတ္တဿ (တနည်း) သမဏဿ ဂေါတမဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❽ ။ (က) ၌ ဒိန္နမေဝ အာဒိယတိ-ဖြင့် အာဒါယိ၌ ဏီပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အာဒါယီပုဒ်ကို အာဒိယတီတိ အာဒါယီ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဒိန္န-သဒ္ဒါ၏ ဒိန္နမေဝ-

http://www.dhammadownload.com

ဟူသော အဝဓာရဏအနက် ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဒိန္နနှင့် အာဒါယီ-ကို ဒိန္နမေဝ အာဒါယီ ဒိန္နာဒါယီ-ဟု ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ ဒိန္နမေဝ ပဋိကင်္ခတိ-ဖြင့် ပါဋိကင်္ခီ၌ ဏီပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပါဋိကင်္ခီပုဒ်ကို ပဋိကင်္ခတီတိ ပါဋိကင်္ခီ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဒိန္န-သဒ္ဒါ၏ ဒိန္နမေဝ- ဟူသော အဝဓာရဏအနက် ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဒိန္နနှင့် ပါဋိကင်္ခီကို ဒိန္နမေဝ ပါဋိကင်္ခီ ဒိန္နပါဋိကင်္ခီ-ဟု ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

စိတ္တေနပိ-ဖြင့် ဒိန္နာဒါယီပုဒ်သည် ပယောဂအားဖြင့် စင်ကြယ်ခြင်း ပယောဂသုဒ္ဓိကို ပြသည်၊ ဒိန္နပါဋိကင်္ခီပုဒ်သည် အလိုအားဖြင့် စင်ကြယ်ခြင်း အာသယသုဒ္ဓိကို ပြသည်ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် ထေနပုဒ်၌ ထိနဓာတ် စသည်မဟုတ်၊ ထေနဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) အ-ပစ္စည်းသည် ကမ္မ၌ မသက်၊ ကတ္တု၌ သက်ထားသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ထေနေတီတိ ထေနော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယင်း ထေနဓာတ်သည် ဘူဝါဒိဂိုဏ်းဝင် ဓာတ်မဟုတ်၊ စုရာဒိဂိုဏ်းဝင် ဓာတ်ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း(ဘာဝတ္ထ) ခိုးတတ်သော ဂုဏ်သကတ်ကြောင့် သူခိုးကို ထေန-ဟု ခေါ်သည်ဟူသော အကြောင်းသကတ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် အထေနေန-၌ အ-သဒ္ဒါသည် န-နိပါတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂပဒ) န ထေနော အထေနော-ဟု ဥဘောတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ၌ အတ္တဘာဝေန- ဖြင့် အတ္တပုဒ်ကို အာဟိတော အဟံမာနော ဧတ္ထာတိ အတ္တာ (တနည်း) အဒတိ သံသာရဒုက္ခံတိ အတ္တာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ သဏ္ဍာနရာဂပုဂ္ဂိုလ်၏ အတ္တဘော ကို ရသော်လည်း ဤ၌ ရုဠှီအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ အတ္တဘောကို ယူရမည်ဟု သိ စေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(တနည်း) အတ္တဘာဝေန-ဖြင့် အတ္တ-သဒ္ဒါသည် စိတ်, သဘာဝ-စသော အနက်တို့ကို မဟော၊ အတ္တဘာဝအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(စ) ဖြင့် အထေနေန သုစိဘူတေန အတ္တနာ-၌ နာဝိဘတ်သည် ကရဏတ္ထ၌ မသက်၊ ကတ္တုဖ္ဖုတလက္ခဏအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။ (ဝိဘတျတ္ထ)

➤ ❶ ။ **မနောပဒေါသိက-ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော နတ်တို့သည် - စတုမဟာရာဇ် နတ်ဘုံ၌ဖြစ်သော နတ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။** ယင်း မနောပဒေါသိကနတ်တို့သည် အချင်းချင်း

http://www.dhammadownload.com

ပြစ်မှားသော စိတ်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ပင်ပန်းသော ကိုယ်၊ ပင်ပန်းသော စိတ်ရှိကြကုန်၏၊ ဤသို့ အမျက်ဒေါသနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ကြောင့်-- ပျက်စီးကြရပါသည်။

➢ ၁၀။ **အာဒါယိ-ဥ္ဆ ဒါတတ်၏အစရ အန္တတ္ထကို၌** ။ ။ (၁) ပေးသည်ကိုသာ ယူတတ်သော ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် သမ္မာဆန္ဒနှင့် ဝိစာရဏာ ဉာဏ်ပညာ ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝ မည်၏။ (၂) ဆွမ်းသင်္ကန်း-စသော လျှုဘွယ်ဝတ္ထုပစ္စည်း အစုစုသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ခန္ဓာကိုယ် အရှည်တည်တန့်၍ ဝေနေယျသတ္တဝါများအား တရားရေအေး တိုက်ကျွေးနိုင်ခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **ပဋ္ဌမသိက္ခာပဒ—အစရ** ။ ။ ဝိရတိစေတနာကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝ မည်၏။ (၂) ပိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုဟူသော သူ့အသက်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဒုစရိုက်မှရှက်ခြင်းသည်ရင်း, မေတ္တာစိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ကဲ့ရဲ့မခံရခြင်း ရောဂါကင်းခြင်း အသက်ရှည်ခြင်း-စသော အကျိုးများသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၉၆) [၄၊၇၁]

(က) အမြဟ္မစရိယန္တိ အသေဋ္ဌစရိယံ၊ (ခ) ဗြဟ္မံ သေဋ္ဌံ အာစာရံ စရတီတိ ဗြဟ္မစာရီ၊

(ဂ) အာရာစာရီတိ အဗြဟ္မစရိယတော ဒူရစာရီ၊

(ဃ) မေထုနာတိ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနဝသေန သဒိသတ္တာ မေထုနကာတိ လဒ္ဓဝေါဟာရေဟိ ပဋိသေဝိတဗ္ဗတော မေထုနာတိ သင်္ချံ ဂတာ အသဒ္ဓမ္မာ၊

(င) ဂါမဓမ္မာတိ ဂါမဝါသီနံ ဓမ္မာ၊ (၄၊၇၁။ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၅၀။)

* **သံဝဏ္ဏနာအညီ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်** ။ ။ **အမြဟ္မစရိယံ**-မမြတ်သော ယုတ်ညံ့သော မေထုန်အကျင့်ကို။(ဝါ) မမြတ်သူ ယုတ်ညံ့သူတို့၏ မေထုန်အကျင့်ကို။ **ဗြဟ္မစာရီ**-မြတ်သော မေထုန်အကျင့်မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းအကျင့်ကို ကျင့်တော်မူတတ်၏။

အာရာစာရီ = မမြတ်သော မေထုန်အကျင့်မှ ဝေးစွာကျင့်ခြင်းရှိသည်။ဟောတိ၏။

မေထုနာ • ရာဂ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တပ်မက်ခြင်းတူသူ နှစ်ယောက်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော အကျင့်မှ။ (သဒ္ဒတ္ထ) မေထုန်အကျင့်မှ။ (ပေါရာဏတ္ထ) ကာမဂုဏ်မြူးတူး ပျော်ပါးခြင်းမှ။(ဝေါဟာရတ္ထ) **ဂါမဓမ္မာ** = ရွာတို့၏ အကျင့်မှ။ (မုချတ္ထ) ရွာသူတို့၏ အကျင့်မှ။ (ဥပစာရတ္ထ) (ဝိရတော၌ စပ်)

➢ ၁။ (က) အဗြဟ္မစရိယန္တိ၊အဗြဟ္မစရိယံ ဟူသည်ကား။အသေဋ္ဌစရိယံ၊မမြတ်သော လူတို့၏ မေထုန်အကျင့်ကို။(ဝါ) မမြတ်သော မေထုန်အကျင့်ကို။(ပဟာယ-စပ်)

http://www.dhammadownload.com

(စ) ဗြဟ္မံ သေဋ္ဌံ၊မြတ်သော၊အာစာရံ၊အကျင့်ကို၊စရတိ၊ကျင့်တော်မူတတ်၏၊ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်၊ဗြဟ္မစာရီ၊ဗြဟ္မစာရီ မည်တော်မူ၏။

(ဂ) အာရာစာရီတိ၊ဟူသည်ကား၊အဗြဟ္မစရိယတော၊မမြတ်သော မေထုန်အကျင့်မှ၊ ဒူရစာရီ၊ဝေးစွာ ကျင့်တော်မူ၏။

(ဃ) မေထုနာတိ၊မေထုနဟူသည်ကား၊ရာဂပရိယုဋ္ဌာနဝသေန၊ရာဂ၏ ထကြွခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊(ဝါ) ရာဂထိုးကျင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊သဒိသတ္တာ၊တူကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မေထုနကာတိ၊မေထုနကဟူ၍၊လဒ္ဓဝေါဟာရေဟိ၊ရအပ်သော အခေါ် အဝေါ် ရှိသော မိန်းမ ယောကျာ်း နှစ်ဦးသားတို့သည်၊ပဋိသေဝိတဗ္ဗတော၊မှီဝဲထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မေထုနာတိ၊မေထုနဟူ၍၊ သချိုးခေါ် ဝေါ် အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတာ၊ရောက်သော၊ အသဒ္ဓမ္မာ၊မသူတော်တို့၏ အကျင့်မှ၊(ဝိရတော၌ စပ်)

(င) ဂါမဓမ္မာတိ၊ဂါမဓမ္မာဟူသည်ကား၊ဂါမဝါသီနံ၊ရွာ၌နေသူ လူတို့၏၊ဓမ္မာ၊အကျင့်မှ၊

➤ ❶။ (က) သို့/ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် အဗြဟ္မစရိယံပုဒ်ဝယ် ဗြဟ္မ-သဒ္ဒါကို ထည့်သွင်း၍ ဟောတော်မူ၏၊ ယင်းဗြဟ္မ-သဒ္ဒါသည် ပိတာမဟ, ဝိနှ, ဗြာဟ္မဏ-စသော အနက်များကို ဟောကြားပါသလော၊ ဗြဟ္မသဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ အဘယ်အနက်ကို ဟောကြားပါသနည်း၊ ဗြဟ္မသဒ္ဒါ၏ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော အနက်ကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- ဗြဟ္မသဒ္ဒါသည် သေဋ္ဌအနက်ကို ဟော၏ဟူလို။

(ငေ) သို့/ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝိရတော မေထုနာ ဂါမဓမ္မာ-ဟု ဟောတော်မူ၏၊ ယင်း ဂါမဓမ္မာ၌ ဂါမ-အရ ဌာနဖြစ်သော ရွာကိုပင် ယူရပါမည်လော၊ အဘယ်ကို ဂါမ-အရ ယူရမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။ အနး- ဂါမဓမ္မာ၌ ဂါမ-အရ အဘေဒဝေါဟာရနည်းဖြင့် ဌာနီရွာနေသူတို့ကို ယူရမည် ဟူလို။

➤ ❷။ [င–ဓါက၅ကို၅] (၁) နနု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဋ္ဌိယံ ဂါမဓမ္မာတိ ဝုတ္တံ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဂါမဓမ္မာတိ ဂါမဝါသီနံ ဓမ္မာတိ တယာ သံဝဏ္ဏိတံ။

(၃) နနု အဘေဒဝေါဟာရေန ဂါမသဒ္ဒေနေဝ ဂါမဝါသိနော ဂဟိတာ။

(၄) တသ္မာ ဂါမဓမ္မာတိ ဂါမဝါသီနံ ဓမ္မာတိ မယာ သံဝဏ္ဏိတံ။

➤ ❸။ ဒူရေန ဒူယတိ ဂမီယတီတိ **ဒူရံ**။ စရဏံ စာရော။ စရိတဗ္ဗောတိ ဝါ **စာရော**။ ဒူရော စ သော စာရော စာတိ **ဒူရစာရော**။(အစိတ်)

ဒူရစာရော ယဿ အတ္ထီတိ **ဒူရစာရီ**။ (အပေါင်း) (၃) မေထုန်အကျင့်မှ ဝေးစွာ ကြဉ်ရှောင်၍ ကျင့်ခြင်းဂုဏ်နှင့် ကြဉ်ရှောင်တတ်သော ဘုရားရှင်ဖြပ်၏ ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဘုရားရှင်ဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အာရာစာရီ, ဗြဟ္မစာရီ, ဗုဒ္ဓေါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ

http://www.dhammadownload.com

(တနည်း) စရတီတိ စာရီ။ ဒူရေဩ ဟုတွာ စာရီတိ **ဒူရစာရီ**။ (၃) အဝေးနှင့် မေထုန် အကျင့်မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း အကျင့်ကိုကျင့်တတ်သော ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ် ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

မိတန္တိ သံဂစ္ဆန္တီတိ **မိထုနာ**။ မိထုနာနံ အယန္တိ **မေထုနော**။ (၃) မိန်းမ ယောကျ်ား နှစ်ဦးသားတို့၏ မသူတော်အကျင့်နှင့် သာမီ-သံ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) မေထုန်အကျင့်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဂါမဓမ္မော, အသဒ္ဓမ္မော, ဗျဝါယော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

(တနည်း) မိထုနေဟိ သေဝိတဗ္ဗောတိ **မေထုနော**။ (သေဝက-သေဝိတဗ္ဗ စပ်)

➢ ❺။ **သဒိသဏ္ဍာ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ဥဘိန္နံ (ကတ္တိပုရိသယုဂဠာနံ) ဖြစ် ပါသည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➢ ❻။ (က) ၌ အသေဋ္ဌစရိယံ-ဖြင့် ပြဟ္မသဒ္ဒါသည် ပိတာမဟ, ဇိန-စသော အနက်တို့ကိုမဟော၊ သေဋ္ဌအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(ခ) ၌ သေဋ္ဌံ-ဖြင့် ပြဟ္မသဒ္ဒါသည် ပိတာမဟ, ဇိန-စသော အနက်တို့ကိုမဟော၊ သေဋ္ဌအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) အာစာရံ-ဖြင့် ပြဟ္မ-အရ သေဋ္ဌဘောဂုဏ်ကို ကျော်လွှန်၍ ဂုဏောဖြစ်သော အာစာရဒြပ်ကို ယူရမည်၏အဖြစ် ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) တစ်ဝါကျလုံးဖြင့် ပြဟ္မစာရီပုဒ်ကို ပြဟ္မံ စရတီတိ ပြဟ္မစာရီ-ဟု ကတ္တုသာဓနေ ကီတန္တ ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ် ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ၊သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဏီပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ် ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ ဒူရစာရီဖြင့် အာရာစာရီ၌ အာရာ နိပါတ်ပုဒ်၏ ဒူရအနက် ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) ပြဟ္မစရိယတောဖြင့် ဒူရစာရီ-ဝေးစွာ ကျင့်၏ဟူသည် မမြတ် သော အကျင့်မှ ဝေးစွာကျင့်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် မိထုနသဒ္ဒါ၏ သဒိသအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) မေထုနပုဒ်ကို မိထုနာနံ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနေန သဒိသာနံ ဥဘိန္နံ အယန္တိ မေထုနော-ဟု ဣဒံ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ဣဒံ တဒ္ဓိတ် အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

ရာဂပရိယုဋ္ဌာနေန-ဖြင့် တူ၏ (သဒိသ) ဟူသည် ရာဂ ထိုးကျင့်ခြင်းဖြင့် တူသတည်း ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

အသဒ္ဓမ္မော-ဖြင့် မေထုနသဒ္ဒါသည် အသဒ္ဓမ္မ သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါ သည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) (တနည်း) အသဒ္ဓမ္မော-ဖြင့် မေထုနပုဒ်ကို မိထုနာနံ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနေန သဒိသာနံ ဥဘိန္နံ အယန္တိ မေထုနော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ မေထုန-အရ

http://www.dhammadownload.com

အသဒ္ဓမ္မကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဇ) ၌ ဂါမဝါသိနံ ဓမ္မာ-ဖြင့် ဂါမဓမ္မ၌ ဂါမ-အရ အဘေဒဝေါဟာရနည်းအားဖြင့် ဂါမဝါသီ(ရွာနေလူ) တို့ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)(ဝါ) ဌာနဖြစ်သော ရွာ၏ ဂါမအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ရွာနေသူတို့၌ တင်စားသော ဌာနူပစာ အားဖြင့် ရွာနေသူတို့ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ဂါမနှင့် ဓမ္မကို ဂါမာနံ ဓမ္မာ ဂါမဓမ္မာ-ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ၁ ။ **မေထုန်ငယ် (၇) ပါး** ။ ။ (၁) မာတုဂါမ၏ ခြေဆုပ်လက်နယ်ပြုမှု ရေချိုး ပေးမှု ချေးပွတ်ပေးမှု။ (၂) မာတုဂါမနှင့် အတူတကွ စကားပြော၍ ရယ်မောနေမှု။ (၃) မျက်နှာချင်းဆိုင်၍ စူးစိုက်စွာကြည့်မှု။ (၄) မာတုဂါမ၏ စကားပြောသံ ရယ်မောသံ သီချင်း ဆိုသံ ငိုသံကို နံရံဟိုဘက် ကွယ်ရာမှ သာယာသောအားဖြင့် နားထောင်မှု။ (၅) မာတုဂါမ နှင့် အတူ ပြောဆိုခဲ့ရ ရယ်မောခဲ့ရဘူးသည်ကို တွေး၍ သာယာမှု။ (၆) ကာမဂုဏ်ငါးပါး နှင့် ပြည့်စုံနေကြသော လူဝတ်ကြောင်များကို အားကျမှု။ (၇) ယခုကျင့်နေရသော ဗြဟ္မ စရိယ အကျင့်ဖြင့် နောင်ဘဝ၌ ထင်ရှားသော နတ်သား တစ်ယောက်ယောက်ဖြစ်ဖို့ရန် တောင့်တမှု-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **ပါဠိတော်၌ "ဝိရတော မေထုနာ"ဟုသာ မဟောဘဲ "ဝိရတော မေထုနာ ဂါမ ဓမ္မာ"ဟု ဟောတော်မူခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဘုရားရှင်သည် မေထုန်မှုသာ ကြဉ်သည် မဟုတ် မေထုနသံယောဂဟူသော မေထုန်ငယ် (၇)ပါးမှုလည်း ကြဉ်၏ဟု ပြလိုသော ကြောင့် "ဝိရတော မေထုနာ ဂါမ ဓမ္မာ"ဟု ဟောတော်မူရပါသည်။

➤ ၉ ။ (ဃ) ရာဂုဋ္ဌာန သမာနတ္တာ၊ မေထုနကာတိ လဒ္ဓေဟိ။
သေဝိတတ္တာ သနာမေဟိ၊ မေထုနာတိ အသဒ္ဓမ္မာ။ (ဝတ္တဂါထာ)

➤ ၂ ၁ ။ **ပဋိသေဝိတဗ္ဗတော-၌ အန္တတ္ထကိုရှု၍** ။ ။ (၁) မေထုန်မှီဝဲသူ မိန်းမ+ယောကျ်ား နှစ်ဦးသားတို့၏ ရာဂပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) မိန်းမအတွက် ယောကျ်ားသည်ရင်း၊ ယောကျ်ားအတွက် မိန်းမသည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယောကျ်ား၏ ယောကျ်ားပီသမှုသည် ရင်း၊ မိန်းမ၏ လှပတင့်တယ်ခြင်းသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) လွန်လွန်ကဲကဲ မှီဝဲသူတို့အတွက် ခွန်အားယုတ်ခြင်း, ဉာဏ်ပညာထိုင်းမှိုင်းခြင်း စသည်သည်ရင်း၊ သတိ ပညာနှင့်ယှဉ်၍ သင့်တင့်ရုံ မှီဝဲသူတို့အတွက် ရောဂါကင်းလျက် သက်တမ်းကျော်အောင် နေရခြင်းစသည်သည်ရင်း အနုဘာဝမည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိ (၉၅) [၄၇၁]

(က) မုသာဝါဒံ ပဟာယာတိ ဧတ္ထ မုသာတိ ဝိသံဝါဒနာဓိပ္ပာယပုရေက္ခာရဿ အတ္ထဘဉ္ဇနကော ဝစီပယောဂေါ ကာယပယောဂေါ ဝါ၊

(ခ) ဝိသံဝါဒနာဓိပ္ပါယေန ပနဿ ပရဝိသံဝါဒကကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ မုသာဝါဒေါ၊ (ဂ) အပရော နယော မုသာတိ အဘူတံ အတစ္ဆံ ဝတ္ထု၊

(ဃ) ဝါဒေါတိ တဿ ဘူတတော တစ္ဆတော ဝိညာပနံ၊

(င) လက္ခဏတော ပန အတထံ ဝတ္ထုံ တထတော ပရံ ဝိညာပေတုကာမဿ တထာ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ မုသာဝါဒေါ၊ (စ) သော ယမတ္ထံ ဘဉ္ဇတိ၊ တဿ အပ္ပတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ မဟန္တတာယ မဟာသာဝဇ္ဇော၊ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၅၁)

* (က+ခ-နှင့်အညီ) **မုသာဝါဒံ**•သူတစ်ပါးကို ချွတ်ယွင်းစေတတ်သော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂဖြင့်။ (ဝါ) သူတစ်ပါးကို ချွတ်ယွင်းစေတတ်သော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေကြောင်း သိစေကြောင်းဖြစ်သော စေတနာကို။(ပဟာယဉ္စစ်)

(ဂ-ဃ-င-နှင့်အညီ) **မုသာဝါဒံ**•မဟုတ်မမှန်သော အရာဝတ္ထုကို အဟုတ်**အမှန်** မှတ်အောင် သိစေကြောင်းဖြစ်သော စေတနာကို။ (ပဟာယဉ္စစ်)

➤ ❶ ။ (က) မုသာဝါဒံ ပဟာယာတိ ဧတ္ထ၊မုသာဝါဒံ ပဟာယ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊မုသာတိ၊မုသာဟူသည်ကား၊ဝိသံဝါဒနာဓိပ္ပာယပုရေက္ခာရဿ၊ချွတ်ယွင်းစေခြင်းကို ရှေ့ရှုပြုခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊အတ္ထဘဉ္ဇနကော၊စီးပွားကို ဖျက်ဆီးတတ်သော၊ဝစီပယောဂေါ ဝါ၊ ဝစီပယောဂသည်သော်ငြင်း၊ကာယပယောဂေါ ဝါ၊ကာယပယောဂသည်သော်ငြင်း၊

(ခ) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား၊ဝိသံဝါဒနာဓိပ္ပါယေန၊ချွတ်ယွင်းစေခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုဖြင့်၊အဿ၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ပရဝိသံဝါဒကကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ၊သူတစ်ပါးကို ချွတ်ယွင်းစေတတ်သော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေတတ်သော၊စေတနာ၊ စေတနာသည်၊မုသာဝါဒေါ၊မုသာဝါဒ မည်၏၊

(ဂ) အပရော နယော၊အခြားတစ်နည်းကား၊မုသာတိ၊ကား၊အဘူတံ၊မဟုတ်သော၊ အတစ္ဆံ၊မမှန်သော၊ဝတ္ထု၊ဝတ္ထုတည်း၊ (ဃ) ဝါဒေါတိ၊ဝါဒေါ ဟူသည်ကား၊တဿ၊ထို မဟုတ် မမှန်သော ဝတ္ထုကို၊ဘူတတော၊ဟုတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊တစ္ဆတော၊မှန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိညာပနံ၊သိစေခြင်းတည်း၊ (င) ပန၊ဆက်ဦးအံ့၊(တနည်း) ပန၊ပဒတ္ထမှတစ်ပါး လက္ခဏတ္ထကို ဆိုဦးအံ့၊လက္ခဏတော၊မှတ်သားအပ်သော သဘောအားဖြင့်၊အတထံ၊မမှန်သော၊ဝတ္ထုံ၊ ဝတ္ထုကို၊တထတော၊မှန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ပရံ၊သူတစ်ပါးကို၊ဝိညာပေတုကာမဿ၊သိစေ ခြင်းငှာ အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊တထာ၊ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ၊ ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော၊စေတနာ၊သည်၊မုသာဝါဒေါ၊မည်၏၊

(စ) သော၊ထိုမုသာဝါဒသည်၊ယံ၊အတ္ထံ၊အကြင်စီးပွားကို၊ဘဉ္ဇတိ၊ဖျက်ဆီး၏၊တဿ၊

http://www.dhammadownload.com

ထိုစီးပွား၏။အပ္ပတာယ၊နည်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊နည်းသော အပြစ်ရှိ၏။မဟန္တတာယ၊ကြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။မဟာသာဝဇ္ဇော၊ကြီးသော အပြစ်ရှိ၏။

➤ ❷ ။ (စ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် မုသာဝါဒပုဒ်၌ မုသာ-ဟူသော အဗျယပုဒ်၏ အရကောက် အဘိဓေယျတ္ထကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ မုသာဝါဒ တစ်ပုဒ်လုံး၏ အရကောက်နှင့်တကွ ဝါဒပုဒ်၏အနက် မုသာဝါဒပုဒ် တွဲစပ်၍ ဝိဂြိုဟ်ဆိုပုံများကို ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် မုသာသဒ္ဒါ၏ မိစ္ဆာပရိယာယ ကြိယာပဓာန တတိယန္တနိပါတ်ပုဒ်၏အဖြစ်ကို ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းကိုသာ ဆရာ ဖွင့်ဆိုမည်လော၊ (ဝါ) မုသာသဒ္ဒါသည် ယင်းတစ်မျိုးတည်းသာ ရှိပါသလော၊ မုသာသဒ္ဒါ၏ ဆိုပြီးသည်မှ တမျိုးတခြားတပါးသော ပုဒ်အဖွင့်ကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

အား- (ဂ) ဖြင့် မုသာသဒ္ဒါ၏ မိစ္ဆာပရိယာယ ဒဗ္ဗပဓာန ဒုတိယန္တ နိပါတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကို ငါပြဆိုပါ၏ဟူလို။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် မဟုတ် မမှန်သော အရာဝတ္ထုကို အဟုတ်အမှန် ထင်မှတ်အောင် ပြောဆိုကြောင်း သိစေကြောင်းဖြစ်သော ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်ကို မုသာဝါဒ-အရ ကောက်ယူရမည်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ လက္ခဏာသဘော သဘာဝအားဖြင့်ကား ထိုသို့ပြောဆိုကြောင်း သိစေကြောင်းဖြစ်သော ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်ကိုပင် မုသာဝါဒ-အရ ကောက်ယူရပါမည်လော၊ ဤနေရာ၌ မုသာဝါဒ-အရ အဘယ်တရားကို ကောက်ယူရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

အား- ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေတတ်သော မုသာဝါဒစေတနာကို ဤနေရာ၌ ဖလူပစာရနည်းအားဖြင့် မုသာဝါဒ-အရ ကောက်ယူရမည်ဟူလို။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုကြောင်း စေတနာသည် မုသာဝါဒ မည်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ကမ္မပထသို့ရောက်သော မုသာဝါဒဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် အပ္ပသာဝဇ္ဇ မဟာသာဝဇ္ဇ အဖြစ်ကို မသိအပ်သေးသည် မဟုတ်ပါလော၊ ကမ္မပထသို့ရောက်သော မုသာဝါဒ၏ အပ္ပသာဝဇ္ဇ မဟာသာဝဇ္ဇ ဖြစ်ပုံကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [ဝါကျအားလုံးကို၌] (၁) နနု မုသာဝါဒံ ပဟာယာတိ အာဒိနာ မုသာဝါဒဿ ဝဏ္ဏနာ ကထိတာ။

(၂) အထ ကသ္မာ အပရော နယောတိ အာဒိနာ ပန ဝုတ္တံ။

(၃) ပဌမနယေ အတထံ ဝတ္ထုန္တိ လက္ခဏာဿ အဘာဝိတတ္တာ မုသာ သဒ္ဒဿ ဝိသံဝါဒိတဗ္ဗတ္ထဝါစကတာ သမ္ဘဝတောစ ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ မုသာဝါဒလက္ခဏံ ဒဿေတုံ။

(၄) ပုန အပရော နယောတိတိအာဒိ ဝုတ္တံ။

http://www.dhammadownload.com

(အပိစ) ဂဟဋ္ဌာနံ အတ္တနော သန္တကံ အဒါတုကာမတာယ နတ္ထိ၊ (၄၊၇၁)

(၁) နနု ဂဟဋ္ဌာနံ အတ္တနော သန္တကံ အတ္ထိယေဝ။ (၂) အထ ကသ္မာ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု အတ္တနော သန္တကံ အဒါတုကာမော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ။

(အပိစ) ဂဟဋ္ဌာနံ အတ္တနော သန္တကံ အဒါတုကာမတာယ နတ္ထီတိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တော အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ (၄၊၇၁)

(၁) နနု မုသာဝါဒသာမညံ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဂဟဋ္ဌာနံ အတ္တနော သန္တကံ အဒါတုကာမတာယ နတ္ထီတိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တော အပ္ပသာဝဇ္ဇောတိ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု တတ္ထ စေတနာ န ဗလဝတီ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဂဟဋ္ဌာနံ အတ္တနော သန္တကံ အဒါတုကာမတာယ နတ္ထီတိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တော အပ္ပသာဝဇ္ဇောတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❼ ။ အယန္တိ ပဝတ္တန္တိ ဧတ္တောတိ အာယော။ ကုစ္ဆိတာနံ အာယောတိ ကာယော။ ပယုဇ္ဇိတဗ္ဗောတိ ပယောဂေါ။ ကာယေန ကတော ပယောဂေါတိ **ကာယပယောဂေါ**။

(၃) ခန္ဓာကိုယ်နှင့် ပြုအပ်သော အမူအရာ ကြိယာ၏ အကြောင်း-အကျိုး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကိုယ်ဖြင့်ပြုအပ်သော အမူအရာကြိယာ ကာယဝိညတ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သရီရပယောဂ, ခန္ဓပယောဂ, ကာယကြိယာ စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ * န တစ္ဆံ **အတစ္ဆံ**။

တထေ သာဓု **တစ္ဆံ**။ (၃) မှန်ကန်သော ဝတ္ထု၏ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မှန်ကန်သော ဝတ္ထု သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဘူတ, သစ္စ-စသော--။

အရန္တိ ဧတေနာတိ **အဓော္ဓာ**။ (၃) သွားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည် ၏။ (၅) စီးပွားဥစ္စာသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဟိတ, ဝိဘဝ-စသော--။

အပ္ပေတိ ဉာသမတ္တံ ဂမေတီတိ **အပ္ပေါ**။ (၃) ရောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အနည်းငယ်သော အကျိုးစီးပွားသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဉာသက, ခုဒ္ဒက-စသော။ * အပ္ပဿ ဘာဝေါ **အပ္ပတာ**။

ဝဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဇ္ဇံ ဝဇ္ဇမေဝ **အဝဇ္ဇံ**။ သဟ အဝဇ္ဇေန ယော ဝတ္တတီတိ **သာဝဇ္ဇော**။

အပ္ပေါ သာဝဇ္ဇော **အပ္ပသာဝဇ္ဇော**။ (၃) နည်းသောဂုဏ်၏ အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော အကျိုးတရားနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(၅) နည်းသော အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော အကျိုးတရားသည် ဝစနီယမည်၏။

(၆) ခုဒ္ဒကသာဝဇ္ဇ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပုရေ ကရဏံ **ပုရေက္ခာရော**။ သံဝါဒီယတေ သံဝါဒနံ။ န သံဝါဒနံ ဝိသံဝါဒနံ။

ဝိသံဝါဒနဿ ပုရေက္ခာရော ယဿာတိ **ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရော**။

(၃) ခွတ်ယွင်းစေမှုကို ရှေ့ရှုပြုခြင်း၏ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ချွတ်ယွင်းစေမှုကို ရှေ့ရှုပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) မိစ္ဆာဝါဒနပုရေက္ခာရ, မုသာဝါဒနပုရေက္ခာရ-စသော--။

➤ ❺။ (၃) နံပါတ်လာ **အဒါတုကာမတာယ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ဂဟဏ္ဍာန် ဖြစ်ပါသည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်) * **အတ္ထဘဉ္ဇနကော**-ကို အတ္ထဘဉ္ဇနကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဝစီပယောဂဿ ကာယပယောဂဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

(စ) ၌ **မဖာန္တတာယ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား တဿ(အတ္တဿ) ဖြစ်ပါသည်။(၏/သည်)

အပ္ပသာဝဇ္ဇော-ကို အပ္ပသာဝဇ္ဇတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တဿ မုသာဝါဒဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻။ (ဓ) ၌ ဝစီပယောဂေါ ကာယပယောဂေါ ဝါ-ဖြင့် မုသာဝါဒေါ၌ မုသာ-အရ ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို ယူရမည်ဟု သိ။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

အတ္ထဘဉ္ဇနကော-ဖြင့် သူတစ်ပါး၏ အကျိုးစီးပွားတို့ကို ဖျက်စီးစေတတ်သော ကာယ ပယောဂ, ဝစီပယောဂသည်သာလျှင် ကမ္မပထပတ္တဖြစ်၏၊ သူတစ်ပါးအကျိုးစီးပွားကို မဖျက်စေတတ်သော် ကမ္မပထပတ္တ မဖြစ်ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဝိသံဝါဒနာဒိပုရေက္ခာရဿ-ဖြင့် ယင်း ဝစီပယောဂ, ကာယပယောဂဟူသည် ချွတ် ယွင်းစေခြင်းကို ရှေ့သွားပြုခြင်းရှိသောသူ၏ ပယောဂတည်းဟု သိစေသည်။(ဘာဝတ္ထ)

တစ်ဝါကျလုံးဖြင့် မုသာပုဒ်ကား ဒုတိယန္တ (ဝါ) တတိယန္တ နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ ယင်း နိပါတ်ကား မိစ္ဆာသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေသည်။(နိပါတလိင်္ဂပဒ၊နိပါတလိင်္ဂတ္ထ)

(ဓ) ၌ ဝိသံဝါဒနာဓိပ္ပါယေန-ဖြင့် မုသားစကား မဆိုမီ ပုဗ္ဗဘာဂခဏ၌ရင်း, ပြောဆို ဆဲ တခဏ၌ရင်း ချွတ်ယွင်းစေလိုသော ဝိသံဝါဒနာဓိပ္ပါယ ရှိသော်သာလျှင် မုသာဝါဒကံ မြောက်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ပရဝိသံဝါဒကကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ-ဖြင့် မုသာဝါဒေါပုဒ်ကို မုသာ သဒ္ဒါတေန ကာယဝစီပယောဂေန ဝဒတိ ဝိညာပေတိ ဧတေနာတိ မုသာဝါဒေါ (တနည်း) မုသာ သဒ္ဒါတံ ကာယဝစီပယောဂံ ဝဒတိ သမုဋ္ဌာပေတီတိ မုသာဝါဒေါ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ မုသာ-အရ ချွတ်ယွင်းစေလိုသဖြင့် သူတစ်ပါးကို ချွတ်ယွင်းစေတတ်သော ကာယ, ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေတတ်သော စေတနာကို ဖလူပစာအားဖြင့် ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ၌ အဘူတံ အတစ္ဆံ ဝတ္ထု-ဖြင့် မုသာနိပါတ်၏ အဘူတ, အတစ္ဆအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) မုသာ-အရ ယင်း အဘူတ, အတစ္ဆ ဝတ္ထုကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် မုသာဝါဒေါ-၌ ဝါဒဟူသည် ယင်းမဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုကို ဟုတ်မှန် သောအားဖြင့် သိစေခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

(ဇ) ဖြင့် မုသာဝါဒအရ ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်ကို မယူရ၊ မုသာဝတ္ထု ဝဒီယတိ ဝုစ္စတိ စေတနာတိ မုသာဝါဒေါ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ မုသာဝါဒ-အရ မမှန်သော ဝတ္ထုကို အမှန်အားဖြင့် သူတစ်ပါးကို သိစေခြင်းငှာ အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စေတနာကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➢ ၁ ၀ ။ (၃) နံပါတ်လာ ပဝတ္တ–အရ ။ ။ (၁) အမှန်တကယ် ပစ္စည်းဥစ္စာရှိနေပါလျက် မရှိဟူ၍ ပြောလိုက်သောသူ၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် မုသာဝါဒ စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ကာမသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) မိမိ၌ရှိနေသော ပစ္စည်းဥစ္စာများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) မုသာဝါဒ၏ အပြစ်များကို မသိ နားမလည်ခြင်းစသည်တို့သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ယင်းသို့ မုသား ပြောဆိုလိုက်ခြင်းကြောင့် ခံတွင်းမှ မကောင်းသော အနံ့များထွက်ခြင်းစသော မကောင်းကျိုး အဆက်ဆက်ဟူသမျှသည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **မုသာဝါဒ–အရ** ။ ။ လောဘမူ ဒေါသမူ၌ရှိသော စေတနာကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ကာမသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) အဘူတဝတ္ထုသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) မှားသော ဝတ္ထုကို မှန်သောအားဖြင့် သိစေလိုခြင်းသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အခြားသူတို့ အကျိုးတရားပျက်ခြင်း, မိမိ၌ စကားမပီ သွားမညီခြင်း-စသော အကျိုးတရားတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါတျ (၉၈) [၄၇၂]

(က) ယသ္မာ ပန ယထာ ကာယ ကာယပဋိဗဒ္ဓဝါစာဟိ ပရံ ဝိသံဝါဒေတိ၊ တထာ ""ဣဒမဿ ဘဏာဟိ""တိ အာဏာပေန္တောပိ ပဏ္ဏံ လိခိတွာ ပုရတော နိဿဇ္ဇန္တောပိ ""အယမတ္ထော ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော""တိ ကုဋ္ဍာဒီသု လိခိတွာ ဌပေန္တောပိ၊

(ခ) တသ္မာ ဧတ္ထ အာဏတ္တိကနိဿဂ္ဂိယ ထာဝရာပိ ပယောဂါ ယုဇ္ဇန္တိ၊

(ဂ) အဋ္ဌကထာသု ပန အနာဂတတ္တာ ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗာ၊ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၄၅၅။)

➢ ၁ ။ (က) ပန၊ဆက်ဦးအံ့။ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ကာယ ကာယပဋိဗဒ္ဓဝါစာဟိ၊ ကိုယ်, ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထု, နှုတ်တို့ဖြင့်။ပရံ၊သူတစ်ပါးကို။ဝိသံဝါဒေတိ ယထာ၊မှားမှား ယွင်းယွင်း ပြောဆိုစေနိုင်သကဲ့သို့။(ဝါ) ချွတ်ယွင်းစေနိုင်သကဲ့သို့။တထာ၊ထိုအတူ။အဿ၊ ထိုသူအား။ဣဒံ၊ဤအကြောင်းအရာကို။ဘဏာဟိ၊လိမ်၍ ပြောလိုက်ပါလော။ဣတိ၊ဤသို့။ အာဏာပေန္တော၊စေခိုင်းသည်။ဟုတ္တာပိ၊ဖြစ်၍ငင်း။(ဝါ) ဖြစ်လျက်ငင်း။ပဏ္ဏံ၊စာလွှာကို။ လိခိတွာ၊ရေး၍။[ပဏ္ဏံ၊စာရွက်၌။လိခိတွာ၊အက္ခရာကို ရေးခြစ်၍။] ပုရတော၊ရှေ့၌။ နိဿဇ္ဇန္တောစွန့်လွှတ်ချထားသည်။ဟုတွာပိ၊ဖြစ်၍ငင်း။အယံအတ္ထော၊ဤ အနက် အဓိပ္ပါယ်

http://www.dhammadownload.com

ကို။ဓေ၀ံ၊ဤသို့။ဒဠှဗ္ဗော၊မှတ်ထိုက်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ကုရုန္ဒီသုနံရဲ့ အစရှိသော အရပ်တို့၌။ လိခိတွာ၊မဟုတ်မမှန် ရေး၍။ဌပေန္တော၊ထားသည်။ဟုတွာပိ၊ဖြစ်၍ငင်း။(ပရုံသူတစ်ပါးကို။ ဝိသံ၀ါဒေတိ၊ချွတ်ယွင်းစေနိုင်၏။)

(စ) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဧတ္ထ၊ဤမူသာဝါဒ၌။အာဏတ္တိကနိဿဂ္ဂိယထာဝရာပိ၊ အာဏတ္တိက နိဿဂ္ဂိယ ထာဝရလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ပယောဂါ၊ပယောဂတို့သည်။ယုဇ္ဇန္တိ၊ သင့်ကုန်၏။ (ဝ) ပန၊ထိုသို့ပင် သင့်ပါကုန်သော်လည်း။အဋ္ဌကထာသု၊ရှေးအဋ္ဌကထာတို့ ၌။တေသံ ပယောဂါနံ၊ထိုပယောဂတို့၏။ (သမ္ဗန္ဓ) အနာဂတတ္တာ၊မလာကုန်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်။တေ ပယောဂါ၊ထိုပယောဂတို့ကို။(ကံ) ဝီမံသိတွာ၊စူးစမ်းနှိုင်းချိန်၍။အာဏတ္တိက နိဿဂ္ဂိယထာဝရာ၊အာဏတ္တိက နိဿဂ္ဂိယ ထာဝရဖြစ်ကုန်သော။ပယောဂါ၊ပယောဂတို့ ကို။ဂဟေတဗ္ဗာ၊ယူထိုက်ကုန်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၅၅။)

➤ ❷ ။ (က) သို့/ အနုသနန္ဒ ။ ။ ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝါကျတို့ဖြင့် မုသာဝါဒ ၏ သာဟတ္ထိကပယောဂဖြစ်ပုံကို ပေါရာဏ အဋ္ဌကထာတို့၌ လာသောနည်းဖြင့် ဆိုပြီး ၍ ယခုအခါ၌ သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာ၏ အတ္တနောမတိကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌ ကထာ ဆရာသည် (က) မိန့်၏။

(ဂ) သို့/ ဗျတိရေကတွေ့ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဤမုသာဝါဒ သိက္ခာပုဒ် အရာ၌ အာဏတ္တိက နိဿဂ္ဂိယ ထာဝရပယောဂတို့သည်လည်း သင့်ကုန်သောဟု ဆို၏။ ယင်းသို့ သင့်ကုန်သည်ရှိသော် ထိုပယောဂ သုံးမျိုးတို့ကို ဤနေရာ၌ မုချအားဖြင့် ယူ ကောင်းအံ့လော၊ အဘယ်သို့ မှတ်ရမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား- (ဂ) ဖြင့် ရှေ့ အဋ္ဌကထာဟောင်းတို့၌ မလာသောကြောင့် ထို ပယောဂ သုံးမျိုးတို့ကို စူးစမ်း၍ ယူအပ်ပါ၏ဟူလို။

➤ ❸ ။ [စ–ဂ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ဧတ္ထ အာဏတ္တိက နိဿဂ္ဂိယ ထာဝရာပိ ပယောဂါ ယုဇ္ဇန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု အဋ္ဌကထာသု အနာဂတာ ဟောန္တိ။ (၄) တသ္မာ ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ ဂယှန္တေတိ ဓဇယာတဗ္ဗာ။ (၃) ယူခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) ယူအပ်သော အာဏတ္တိက နိဿဂ္ဂိယ ထာဝရ ပယောဂတို့သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဂဟိတာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* မဂ္ဂံ ကုရုတိ ဆိန္ဒတိတိ ဏှုန္ဒ။ (၃) လမ်းကို ဖြတ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) နံရံဖြိုသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဘိတ္တိ-စသော--။

* သရတိ အာယတိံ ဒုက္ခံ ဟိံသတီတိ သန္ဓိ။

တထသု သာစု သန္ဓိ။ (၃) မဖောက်ပြန်သော လက္ခဏာ၏ စကားနှင့် နိဿယ- နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန္ဓသည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မှန်သော စကားဖြိုပ်

http://www.dhammadownload.com

သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တဋ္ဌ-စသော--။

ပူရယတီတိ မဏ္ဍံ။ (၃) ပြည့်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အက္ခရာဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝဏ္ဏ, တာလ-စသော--။

ဌာတိ တိဋ္ဌတီတိ **ထာဝရော**။ (၃) တည်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နံရံစသည် ရေးထားအပ်သော စာသည် ဝစနီယ။ (၆) ဌိတိ-စသော--။

➤ **❺**။ **အနာဂတဗ္ဗာ ဟိတ်၏ သမ္ဘန်- အာဏတ္တိက နိဿဂ္ဂိယ ထာဝရာနမ္ပိ** ပယောဂါနံ ဖြစ်ပါသည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

(ခ) ၌ **တသ္မာ-နောင် ဖြစ်သင့်သောဟိတ်ကား-** တသ္မာ ဝိသံဝါဒကတ္တာ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းဟိတ်၏သမ္ဗန်ကား- အာဏာပေန္တဿ နိဿဇ္ဇန္တဿ ဌပေန္တဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ **❶**။ **ဝိမံသိတ္တာ ဂဟေတဗ္ဗာ-ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အတ္တနောမတိ၏ အလုံးစုံသော သုတ္တ သုတ္တာနုလောမ အာစရိယဝါဒတို့အောက် အားနည်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ရှေ့ဆရာတို့ကို လေးစားသောအားဖြင့် မိမိကိုယ်ကို အတ္တုက္ကံသန အပြစ်မရောက်စေလိုသောကြောင့်ရင်း ဝိမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗာ-ဟု ဆိုရပါသည်။

➤ **❶ ❶**။ **ဝိသံဝါဒေတိ-အရ** ။ ။ မုသာဝါဒ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဌာယိဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ကိုယ် ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထုစကားတို့သည်ရင်း၊ အကျိုးမဲ့ကို လိုလားခြင်းသည်ရင်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မိမိ၌ စကားမပီ သွားမညီခြင်း နားထောင်သူ၌ လွဲမှားစွာသိခြင်း အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ။

ဋီကာ (၉၉) |၄၇၂|

(က) သစ္စံ ဝဒတီတိ သစ္စဝါဒီ၊ (ခ) သစ္စေန သစ္စံ သန္ဓဟတိ ဃဋေတီတိ သစ္စသန္ဓော၊

(ဂ) န အန္တရန္တရာ မုသာ ဝဒတီတိ အတ္ထော၊ (ဃ) ယော ဟိ ပုရိသော ကဒါစိ မုသာ ဝဒတိ၊ ကဒါစိ သစ္စံ၊ တဿ မုသာဝါဒေန အန္တရိတတ္တာ သစ္စံ သစ္စေန န ဃဋီယတိ၊

(င) တသ္မာ သော န သစ္စသန္ဓော၊ (စ) အယံ ပန န တာဒိသော၊

(ဆ) ဇီဝိတဟေတုပိ မုသာ အဝတွာ သစ္စေန သစ္စံ သန္ဓဟတိယေဝါတိ သစ္စသန္ဓော၊

*** သစ္စဝါဒီ**-မှန်ကန်သော စကားကို ပြောဆိုတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည် (သဂုဏဒဗ္ဗာပေက္ခ) **သစ္စဝါဒီ**-မြတ်စွာဘုရားသည်။ (ကေဝလဒဗ္ဗာပေက္ခ)

သစ္စသန္ဓော-မှန်ကန်သော ရှေ့ဝစီသစ္စာစကားနှင့် မှန်ကန်သော နောက်ဝစီသစ္စာစကားကို စေ့စပ်တော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်။(သဂုဏဒဗ္ဗာပေက္ခ)

သစ္စသန္ဓော-မြတ်စွာဘုရားသည်။ (ကေဝလဒဗ္ဗာပေက္ခ)

http://www.dhammadownload.com

➤ ❶ ॥ (က) ယော ဘဂဝါ၊အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်॥သစ္စာမှန်သော စကားကို॥ ဝဒတိ၊မိန့်မြွက်တော်မူတတ်၏॥တ္ကတိ၊ထို့ကြောင့်॥သော ဘဂဝါ၊ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်॥ သစ္စဝါဒီ၊သစ္စဝါဒီ မည်တော်မူ၏॥ (စ) သစ္စေန၊မှန်သော ရှေ့စကားဖြင့်॥သစ္စာမှန်သော နောက်စကားကို॥သန္ဒဟတိ ယဋ္ဌေတိ၊ဆက်စပ်တော်မူတတ်၏॥တ္ကတိ၊ထို့ကြောင့်॥သစ္စသန္ဓော၊ သစ္စသန္ဓ မည်တော်မူ၏॥ (ဂ) အန္တရန္တရာ၊အကြား အကြား၌॥မုသာ၊မဟုတ်မမှန်သော စကားကို॥န ဝဒတိ၊မိန့်တော်မမူ॥တ္ကတိ အယံ၊ဤသည်ကား॥အတ္ထော၊အနက်တည်း॥

(ဃ) ဟိ၊မှန်၏॥/ဟိယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်॥ယော ပုရိသော၊အကြင်ယောကျ်ားသည်॥ ကဒါစိ၊တစ်ရံတစ်ခါ၌॥မုသာ၊မဟုတ်မမှန်သော စကားကို॥ဝဒတိ၊ပြောဆို၏॥ကဒါစိ၌॥သစ္စာ၊ မှန်သော စကားကို॥ဝဒတိ၊၏॥တဿ၊ထိုယောကျ်ား၏॥မုသာဝါဒေန၊မုသာဝါဒသည်॥ အန္တရိတတ္တာ၊ခြားကွယ်သမျှ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်॥သစ္စာမှန်သော စကားကို॥သစ္စေန၊ မှန်သော စကားသည်॥န ယဋ္ဌီယတိ၊မဆက်စပ်အပ်॥

(င) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်॥[ထိုသို့ မှန်သော စကားအချင်းချင်း မဆက်စပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်॥] သော၊ထိုယောကျ်ားသည်॥န သစ္စသန္ဓော၊သစ္စသန္ဓ မမည်॥

(စ) ပန၊အန္ဓယကား॥အယံ၊ဤမြတ်စွာဘုရားသည်॥တာဒိသော၊ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်॥(သစ္စသန္ဓ မမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်॥) န॥မဟုတ်॥

(ဆ) ဇီဝိတဟေတုပိ၊အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်သော်မှလည်း॥မုသာ၊မဟုတ် မမှန်သော စကားကို॥အဝတွာ၊မိန့်တော်မမူဘဲ॥သစ္စေန၊မှန်သော ရှေ့စကားဖြင့်॥သစ္စာ၊ မှန်သော နောက်စကားကို॥သန္ဒဟတိယေဝ၊ဆက်စပ်တော်မူသည်သာ॥တ္ကတိ၊ထို့ကြောင့်॥ သစ္စသန္ဓော၊သစ္စသန္ဓ မည်တော်မူ၏॥ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၅၆॥)

➤ ❷ ॥ (ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် မှန်သော ရှေ့စကားနှင့် မှန်သော နောက်စကားကို ဆက်စပ်တတ်သောကြောင့် ဘုရားရှင်သည် သစ္စသန္ဓမည်သောဟု ဆို ၏။ ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ဘုရားရှင်သည် ရံခါ အကြားအကြား၌ မဟုတ်မမှန်ဆိုသေး၏ဟု မှတ်ရမည်လော၊ ယင်း၏ စကားကျ အဓိပ္ပါယ်ကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်

ကား- ဘုရားရှင်သည် အကြားအကြား၌သော်မှ မဟုတ်မမှန် မပြောဆိုဟူလို။

(ဃ) သို့/ စောဒနာ ॥ ॥ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-ဂ) တို့ဖြင့် ရှေးဝစီသစ္စာနှင့် နောက်ဝစီသစ္စာကို အကြားမရှိဘဲ ဆက်စပ်တတ်သောကြောင့် ဘုရားရှင်သည် သစ္စသန္ဓ မည်သောဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ဘုရားရှင်ကို သစ္စသန္ဓ-ဟု ခေါ်ဆိုရပုံကို ပေါ်လွင်ထင်ရှား အောင် ဆန့်ကျင်ဘက် စကားရပ်တို့ဖြင့် အကျယ်အားဖြင့် ဖွင့်ပြသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားကြရပါမည်နည်း၊ အကယ်၍ မပြဆိုချေသော် အဗျာပိတ အပရိပုဏ္ဏ ဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ အနုသန္ဓေ ॥ ॥ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် အကြားအကြား၌

http://www.dhammadownload.com

မုသား စကားကို မဆိုသောကြောင့် သစ္စသန္ဓမည်တော်မူသည်ကို ပြဆိုပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ထိုစကားကို ဗျတိရေက အနွယတို့ဖြင့် ချဲ့ပြလိုသော ဆရာသည် ရှေးဦးစွာ ဗျတိရေက အားဖြင့် ပြလိုရကား (ယ) မိန့်။

(ယ) ကဒါစိ–သို့/ ပဉ္စတ်နည်းပုစ္ဆာထွက် ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် မုသာ ဝဒတိ-ဖြင့် ချွတ်ယွင်းသော စကားကို ဆိုသောဟု ပြဆို၏။ အမြဲ ထာဝရ ဆိုပါသလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်ရမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် ကဒါစိ-ပါဌ်ကို မိန့်။ **အား**- ရံခါ ဆို၏ ဟူလို။

မုသာ–သို့/ သစ္စါနည်း ပုစ္ဆာထွက် ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် ဝဒတိ-ဟူသော ကမ္မီ (ကြိယာ) ကို ဆိုတော်မူ၏။ ယင်း ကမ္မီ (ကြိယာ) ၏ ကံကား အဘယ်ပါနည်း၊ ကမ္မီ (ကြိယာ) သည် ကံနှင့် မကင်းကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော၊ စုဒ်ကြောင့် မုသာ-မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- ဝဒတိ-၏ ကံကား မုသာ ဖြစ်၏ဟူလို။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ယ) ဖြင့် မုသား ကြားညပ်၍ ပြောတတ်သောသူသည် ရှေးသစ္စာနှင့် နောက်သစ္စာ မစပ်ဟူသော ဗျတိရေက အကျယ်ပြ နိဂမနီယ စကားရပ်ကို ဆို၏။ ဗျတိရေက အကျယ်ပြ စကားရပ်ဖြစ်သော နိဂမနီယမည်သည်- အကျဉ်းချုံး၍ နိဂုံးအုပ်ပြသော နိဂမန စကားရပ်နှင့် မကင်းကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော၊ နိဂုံးပြ စကားရပ်ကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ယ-င) တို့ဖြင့် မုသား ကြားညပ်၍ ပြောတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် သစ္စသန္ဓ မမည်ဟူ၍ ဆို၏။ ဘုရားရှင်သည် ထိုကဲ့သို့သော မုသားကြားညပ်၍ ပြောသူကဲ့သို့ မုသားပြောတတ်၍ သစ္စသန္ဓ မမည်သောသူ ဖြစ်ပါလေသလော၊ ဘုရားရှင်ကို အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဟူ၍ မှတ်သားကြရပါမည်နည်း၊ (စ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် ဘုရားရှင်သည် မုသားကြားညပ်၍ မပြောတတ်သောကြောင့် သစ္စသန္ဓပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ ပြဆိုတော်မူ၏။တခါတရံ ခန္ဓာကိုယ်အသက်နှင့် ပတ်သက်ဆက်စပ်လာခဲ့လျှင် အသက်ရှင်ရေးအတွက် မုသားကြားညပ်၍ ပြောတတ်သေးသည်ဟူ၍ မှတ်သားကြရပါမည်လော၊ ဘုရားရှင်၏ သစ္စာစကား ပြောပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ဘယ်နည်းဘယ်ပုံအားဖြင့် မှတ်သားကြရပါမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [ယ–ဝါကျကို္ဗ] (၁) နနု ယော ပုရိသော ကဒါစိ သစ္စံ ဝဒတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ သစ္စေန သစ္စံ န ယဋ္ဌီယတိ၊ အထဝါ သော န သစ္စသန္ဓော။

(၃) တဿ မုသာဝါဒေန အန္တရိတတ္တာ၊ အထဝါ တဿ မုသာဝါဒေန အန္တရိတတ္တာ သစ္စေန သစ္စံ န ယဋ္ဌီယတိ။

(၄) တသ္မာ သစ္စေန သစ္စံ န ယဋ္ဌီယတိ၊ အထဝါ သော န သစ္စသန္ဓော။

➤ ❹ ။ ပုရိဋ္ဌာနေ သေဋ္ဌီတိ ဗုရိဆား။ (၃) အိပ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည်ရင်း၊ အထက်ဖြစ်သော မြင့်မြတ်သော အရပ်နှင့် ယင်းအရပ်၌ အိပ်တတ်သူယောကျ်ားဖြပ်၏

http://www.dhammadownload.com

ဌာန-ဌာနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည်ရင်း ဝစနဟေတု။ (၅) ယောကျ်ား ဖြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပေါသော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

ပုရိသောစ ပုရိသောစာတိ **ပုရိသာ**။ (ဧကသိသ် တဒ္ဓိတ်) (၃) ယောကျ်ားနှစ်ယောက်တို့၏ မုသားကြားညှပ်၍ ပြောပုံခြင်းတူကြသော အချင်းချင်း တယောက်ကို တယောက်ငဲ့နေကြသည့် အညာမညာပေက္ခသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ပူရေန္တိတိ **ပုရိသာ**။ (၃) မိဘနှစ်ဦးတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံး ပြည့်ဝစေခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ဝဒတိ ဝိညာပေတိ ဧတေနာတိ ဝါဒေါ။ မုသာသဒ္ဒါတေန ကာယဝစီပယောဂေန ဝါဒေါ **မုသာဝါဒေါ**။ (၃) ချွတ်ယွင်းသော ကာယ ဝစီပယောဂ၏ သိစေကြောင်း စေတနာ-နှင့် အကျိုးအကြောင်း အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စေတနာဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အသစ္စဝါဒေါ, မိစ္ဆာဝါဒေါ-စသော--။

* မုသာ သဒ္ဒါတံ ကာယဝစီပယောဂံ ဝါဒေါ **မုသာဝါဒေါ**။

သန္တေသု သာဓူသု ဘဝံ **သစ္စံ**။ (၃) သူတော်ကောင်းတို့၏ ဖြစ်သော စကားနှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မှန်သော စကားဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တစ္ဆယထာဝ, အဝိပရိတ-စသော--။

ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဧတေနာတိ **ဓာတု**။ (၃) ဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အကြောင်းတရားသည် ဝစနီယ။ (၆) ဇနက, ကာရဏ

ဇီဝန္တိ အနေနာတိ **ဇီဝိတံ**၊ * ဇီဝိတမေဝ ဟေတု, ဇီဝိတသဒ္ဒါတော ဟေတု **ဇီဝိတဓာတု**။ (၃) ဇီဝိတ၏ ဟေတုနှင့် အဘေဒ, ဘေဒ (ဝါ) ဝိသေသန ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အသက်တည်းဟူသော အကြောင်းဖြပ် အနက်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဇီဝိတကာရဏ, ပါဏဟေတု, ပါဏကာရဏ။

➤ ❺ ။ **အန္တရိတတ္ထ-ဟိတ်**၏ သမ္ဗန်ကား- သစ္စသဿ ဖြစ်သည်။ (၏/သည်၊ ၏/ကို စပ်) * **သစ္စဝါဒီ**-ကို သစ္စဝါဒိတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-- တဿ ဘဂဝတော/ သမဏဿ ဂေါတမဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် သစ္စဝါဒီပုဒ်ကို သစ္စံ ဝဒတီတိ သစ္စဝါဒီ-ဟု ကတ္တုသာဓနေကိတန္တ ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ သစ္စံ သန္ဓဟတိ-ဖြင့် သစ္စံ သန္ဓဟတီတိ သစ္စသန္ဓော-ဟု ကတ္တုသာဓနေ ကိတန္တ ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သစ္စသန္ဓော-၌ ဓာ-ဓာတ်သည် ဓာရဏအနက်ကို မဟော၊ ယဋန (စေ့စပ်ခြင်း) အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို

http://www.dhammadownload.com

ရင်း (ဓာတွတ္ထ) သံ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထ ဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သန္ဓေ-ဖြင့် စေ့စပ်၏ဟူသည် ပုရိမဝစီသစ္စာနှင့် ပစ္ဆိမ ဝစီသစ္စာကို စပ်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် အကြားအကြား၌ မုသားစကားကို မဆိုတတ်၊ ယင်းသို့သော အကြောင်းကြောင့် သစ္စသန္ဓမည်သတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိ။ (ဘာဝတ္ထ)

(စ) ဖြင့် ဘုရားရှင်သည် မုသားကြားညပ်၍ ပြောဆိုခြင်း သဘောရှိသူ မဟုတ်ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဆ) ၌ ဇီဝိတဟေတုပိ မုသာ အဝတွာ-ဖြင့် ဘုရားရှင်သည် အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်သော်မှ မမှန်စကား ပြောကြားတော်မမူ၊ အခြားအကြောင်းကြောင့် ဆိုလျှင် ဆိုဘွယ်ရာမရှိဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

သစ္စံ သန္ဒဟတိ-ဖြင့် သစ္စံ သန္ဒဟတီတိ သစ္စသန္ဓော-ဟု ကတ္တုသာဓန ကိတန္တ ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သန္ဓေ-ဖြင့် စေ့စပ်၏ဟူသည် ပုရိမဝစီသစ္စာနှင့် ပစ္ဆိမ ဝစီသစ္စာကို စပ်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေသည်။

➤ ❶။ **ဇီဝိတဟေတုပိ–၌ ပိ–သဒ္ဒါဖြင့် ပေါင်းအပ်သော သမ္ဘာဝနာဝါကျကား-ပဂေဝ အညဟေတု ဖြစ်ပါသည်။**

➤ ❶❶။ **(က) သစ္စဝါဒီပုဒ်ဝယ် နောက်ပုဒ်၏ ဓာတွတ္ထကို ကိုယ်ပြု၍**

သစ္စာစကားကို ဆိုတတ်သော ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် ဝိရတိစေတနာ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ သစ္စာစကား၏ တည်ရာဖြစ်သော အဟုတ်အမှန်ဖြစ်သော ဝတ္ထုဒြပ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ဘုရားရှင်သည် မိမိနှင့် သတ္တဝါတို့အတွက် စိတ်ထား နှလုံးသွင်း ကောင်းမွန်မြင့်မြတ်ခြင်း-စသော အကြောင်းတရားများသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ဘုရားရှင်သည် သစ္စဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်မည်၏ဟု သတ္တဝါအပေါင်းတို့က ချီးကျူးထောမနာ အပြုခံရခြင်း-စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

သစ္စသန္ဓော–အရ ။ ။ မုသားမခြား ရှေ့နောက် သစ္စာစကားကို စပ်တော်မူတတ်သောဘုရားရှင်၏သန္တာန်၌ သမ္ဗာဝါစာ (သမုစ္ဆေဒ) ဝိရတိပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ ရှေ့နောက် သစ္စာစကားတို့သည်ရင်း၊ သစ္စာစကားကို နာယူကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ အကြားအကြား၌ မုသားခြားသော စကားမျိုး ပြောဆိုမှုမရှိခြင်း, အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်သော်မှ မုသားကို မပြောခြင်းစသော ဂုဏ်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ သစ္စသန္ဓပြုတော်မူသဖြင့် ခိုင်မြဲသော ပုဂ္ဂိုလ်, ယုံကြည်လေးစားထိုက်

http://www.dhammadownload.com

သော ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ရောက်တော်မူ၍ လောက၏ လေးစားယုံကြည် အားကိုးထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ကျော်ကြားခြင်း၊ သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊ အတုယူ ကျင့်သုံးကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ အစီးအပွားများခြင်းစသော အကျိုး အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **မုသာဝါဒ-အရ** မမှန်သည်ကို မှန်သောအားဖြင့် သိစေလိုသူ၏ သန္တာန်၌ ထိုသို့ သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော အကုသိုလ် စေတနာရ၏။

(၁) ထို-သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ, ကာမသိဂ္ဂိရ ရသ မည်၏။ (၂) မမှန်ကန် သော ဝတ္ထုသည် အာရမ္မဏာဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အမှားကို အမှန်ကဲ့သို့ သိစေလိုသော ဆန္ဒသည်ရင်း၊ ချွတ်ယွင်းစေကြောင်းဖြစ်သော စိတ်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အခြားသူ အမှားကို သိခြင်း၊ အကျိုးတရား ပျက်ပြားခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ။

ဂါထာ (၁၀၈) [၄၇၂]

(က) ဆေဓောတိ ထိရော၊ (ခ) ထိရကထောတိ အတ္ထော၊

(ဂ) ကောဟိ ပုဂ္ဂလော ဟလိဒ္ဒိရာဂေါ ဝိယ ထုသရာသိမှိ နိခါတခါဏုဝိယ. အဿပိဋ္ဌေ ဌပိတ ကုမ္ဘဏ္ဍမိဝ စ န ထိရကထော ဟောတိ၊

(ဃ) ကော ပါသာဏလေခါဝိယ. ဣန္ဒခီလော ဝိယစ ထိရကထော ဟောတိ၊

(င-၁) အသီနာ သီသံ ဆိန္ဒန္တေပိ ဒွေ ကထာ န ကထေတိ၊ (င-၂) အယံ ဝုစ္စတိ ဆေဓော၊

* **ဆေဓော**-မြဲမြံတည်တန့်သော စကားရှိတော်မူ၏။

➤ ❶ ။ (က) ဆေဓောတိ၊ဆေဓောဟူသည်ကား။ထိရော၊စကားအရာ လွန်စွာ ခိုင်မြဲတော်မူ၏။ (ခ) ထိရကထော၊ခိုင်မြဲသော စကားရှိတော်မူ၏။ဣတိ အယံ၊ဤသည် ကား။အတ္ထော၊အနက်တည်း။ (ဂ+ဃ) [လိုက်လှမ်း ပြန်ထည့်၊ ပြင်ဆင်ဘိ၊ ငါးရှိအစပ်မျိုး နိယံနှင့်အညီ] ဟိ၊ချဲ့။ဟလိဒ္ဒိရာဂေါ၊နနွင်းဖြင့်ဆိုးအပ်သော အထည်ဝတ္ထုသည်။(ဋ္ဌိတော၊ မြဲမြံတည်တံ့ အရှည်ခံ့သည်။န ဟောတိ ဝိယစ၊မဖြစ်သကဲ့သို့ရင်း။) ထုသရာသိမှိ၊ဖွဲပုံစု ၌။နိက္ခိတ္တခါဏုကောမြှုတ်စိုက်အပ်သော သစ်ငုတ်သည်။(ဋ္ဌိတော၊မြဲမြံတည်တံ့ အရှည်ခံ့ သည်။န ဟောတိ ဝိယစ၊မဖြစ်သကဲ့သို့ရင်း။)အဿပိဋ္ဌေ၊မြင်းကျောက်ကုန်း၌။ဌပိတကုမ္ဘဏ္ဍံ၊ထားအပ်သော ဖရုံသီးသည်။(ဋ္ဌိတော၊မြဲမြံတည်တံ့ အရှည်ခံ့သည်။န ဟောတိ ဝိယစ၊ မဖြစ်သကဲ့သို့ရင်း။) ကော၊အချို့သော။ပုဂ္ဂလော၊ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ဋ္ဌိတကထော၊မြဲမြံတည်တံ့ အရှည်ခံ့သော စကားရှိသည်။န ဟောတိ၊မဖြစ်။

(ဃ) ပါသာဏလေခါ၊ကျောက်၌ ရေးအပ်သော အက္ခရာသည်။(ဋ္ဌိတာ၊ မြဲမြံတည် တံ့ အရှည်ခံ့သည်။ဟောတိ ဝိယစ၊ဖြစ်သကဲ့သို့ရင်း။) ဣန္ဒခီလော၊တံခါးခုံသည်။(ဋ္ဌိတော၊ မြဲမြံတည်တံ့ အရှည်ခံ့သည်။ဟောတိ ဝိယစ၊ဖြစ်သကဲ့သို့ရင်း။တထာ၊ထို့အတူ။) ကော၊

http://www.dhammadownload.com

အချို့သော။ပုဂ္ဂလော။ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ဌိတကထော။မြဲမြံတည်တံ့ အရှည်ခံသော စကားရှိသည်။ ဟောတိ၊ဧ။ (င) အသိနာ၊သန်လျက်ဖြင့်။သီသံ၊ဦးခေါင်းကို။ဆိန္ဒေယျပိ၊ဖြတ်ပါသော်လည်း။ ဒွေကထာ၊နှစ်မျိုးသော စကားတို့ကို။န ကထေတိ၊မပြော။ * အယံ၊ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို။ထေတော၊ ထေတော-ဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၅၇။)

➤ ❷ ။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ထေတသဒ္ဒါသည် ထိရသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ခိုင်မြဲသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ထိရဘာဝကို ကိုယ်၏ အစွမ်းဖြင့် သိအပ်ပါသလော၊ အဘယ်၏ အစွမ်းဖြင့် သိအပ်ပါသနည်း။ (ခ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- သစ္စဝါဒီတာ၏ အရာဖြစ်သောကြောင့် စကား၏အစွမ်းဖြင့် ထိရဘာဝကို သိအပ်ပါ၏ဟူလို။

(ဂ) သို့/ **အနုသစ္စ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ဘုရားသခင်သည် ကထာအစွမ်းဖြင့် မြဲမြံခိုင်ခံ့ တည်တံ့သော စကားရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ထိရကထ မည်သည်၏ အဖြစ်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ထိုစကားကိုပင် ဗျတိရေက အနွယတို့ဖြင့် ချဲ့ပြလိုသော ဆရာသည် ရှေးဦးစွာ ဗျတိရေကအားဖြင့် ချဲ့ပြလိုရကား (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် သစ္စဝါဒိတ အရာဖြစ်သောကြောင့် ထိရဟူသည် ခိုင်မြဲသော စကားရှိခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုခိုင်မြဲသော စကားရှိခြင်းဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ခိုင်မြဲသော စကားရှိပုံ မရှိပုံကို ဥပမာနှင့်တကွ ထင်ရှားစွာ မပြဆိုပြီလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် မြဲမြံတည်တန့်သော စကားမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို လောက ဥပမာများနှင့်တကွ အကျယ်ချဲ့ကာ ပြဆိုတော်မူ၏။ စကားတည်တန့် ခိုင်မြဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း လောက ဥပမာများနှင့်တကွ အကျယ်ချဲ့ကာ ပြဆိုသင့်သေးသည် မဟုတ်ပါလော၊ လောက ဥပမာနှင့်တကွ ထိရကထ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကား အဘယ်ပါနည်း။ ယင်းကို မပြဆိုခဲ့သော် အဗျာပိတ အပရိပုဏ္ဏဒေါသများ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [စ-ဝါကျကိုရှု] (၁) နနု ထိရသဒ္ဒေါ သာမညဘာဝတော ထိရသရိရတ္တေပိ ဝတ္တတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ထိရကထောတိ အတ္ထော ဝုတ္တော။

(၃) သစ္စဝါဒိတာဓိကာရတ္တာ ကထာဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

(၄) တသ္မာ ထိရကထောတိ အတ္ထော ဝုတ္တော။

[**ဃ-င- ဝါကျတို့ကိုရှု**] (၁) နနု အသိနာ သီသံ ဆိန္ဒန္တော ဟောတိ။

(၂) **အထ ကသ္မာ ဒွေကထာ န ကထေတိ။** (၃) နနု ဧကော ပါသာဏလေခါ ဝိယ ဏ္ဍနှိလော ဝိယစ ထိရကထော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဒွေကထာ န ကထေတိ။

[**င-ဝါကျတို့ရှု**] (၁) နနု အသိနာ သီသံ ဆိန္ဒတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဒွေ ကထာ

http://www.dhammadownload.com

န ကထေတိ။ (၃) နနု ထိရကထော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဒွေ ကထာ န ကထေတိ။

➤ ❾ ။ ဣက္ခတိ ပရမိဿရိယံ ကရောတီတိ **ဣက္ခတ္တာ**။/ ဣက္ခတ္တံ အဓိပတိဘာဝံ ကရော်တီတိ ဣက္ခော။ ပဒံ ခိပတိ ဓတ္တာတိ **စိစလော**။ ဣက္ခဿ ဒီလော **ဣက္ခစိလော**။

(၃) သိကြားမင်း၏ ခြေချရာ တံခါးခုံနှင့် ဌာနီ-ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တံခါးခုံဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သေိကထမ္ဘ, ဥမ္မာရော ဒေဟနီ ဧဠကော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပုဂ္ဂလံခါတံ အာဟာရံ လာတိ ဂဏှာတီတိ **ပုဂ္ဂလော**။ (၃) ပုဂ္ဂ-အရ အာဟာရနှင့် အာဟာရကို ယူစားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏ ယူကြောင်းစိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့် အာရုံ အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်ဂင်း၊ ယူခြင်း စားမျိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည်ဂင်း ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) တစုံတယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) သတ္တော, ဒေဟီ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ကုမ္ဘော ဝိယ ဒေ့တီတိ ကုမ္ဘဏ္ဍော။ ကံ ဝါ တံ ဥဘောတီတိ **ကုမ္ဘဏ္ဍော**။

(၃) ပြည့်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဖရုံသီးဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝလ္လိဘ, မဟာဖလ-စသော--။

ပသနတိ ဗျာပေတီတိ ပါသာဏော။ /ပသတိ ဗန္ဓတီတိ **ပါသာဏော**။

(၃) ပျံ့နှံ့ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကျောက်သားဖြစ် သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သေလာ, အသ္မာ, ဥပလ-စသော--။

ဌာတိ တိဋ္ဌတီတိ **ထေဓော**။ (၃) တည်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတုမည် ၏။ (၅) ခိုင်ခံ့သော စကားဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ထိရ, ဋ္ဌိတ-စသော--။

ထိတဿ ဘာဝေါ **ထေဓော**။ (၃) ခိုင်ခံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စကားဖြစ်နှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ထိတဿ ဘာဝေါ ထေဓော။ (အစိတ်) ထေတေန ယုတ္တော **ထေဓော**။(အပေါင်း)

(၃) ထေတ-အရ ထိရဘာဝ၏ ယုတ္တ-အရ ယှဉ်သော မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြတ်စွာဘုရား (ဝါ) ရှင်ဂေါတမဖြစ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ထိရော, ထိရကထော, ဋ္ဌိတကထော-စသော။

* ထေတော အဿ အတ္ထီတိ **ထေဓော**။ (၃) မြဲမြံခိုင်ခံ့တည်တံ့သော စကား၏ မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

ခညတေတိ **ခါဏု**။ (၃) တူးခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သစ်ငုတ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သင်္ကု-စသော--။

ဌာတိ ပဝတ္တတီတိ **ထိရော**။ (၃) တည်တံ့ခိုင်မြဲစွာဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြဲမြံခိုင်ခံ့တည်တံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၆) ထေရ, ထေတ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢ ❺ ။ အဲသိနာ သီသံ ဆိန္ဒန္တေ-၌ လက္ခဏပုဒ်ဖြစ်သော **ဆိန္ဒန္တေ**-ကို ဆိန္ဒန္တတ္တာ ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- အညသ-ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။ (၏/သည် စပ်)

အသိနာ သီသေ **ဆိန္ဒန္တေ**-၌ ဆိဇ္ဇမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သီသဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်) * (က) ၌ **ထိရော**-ကို ထိရတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် သမဏဿ ဂေါတမဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

(ခ) **ထိရကထော**-ကို ထိရကထတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သမဏဿ ဂေါတမဿ (ဝါ) ဘဂဝတော ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❻ ။ (က) ၌ ထိရော-ဖြင့် ထေတောကား ထိရသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

(စ) ၌ ထိရကထော-ဖြင့် ထိရ၏အဖြစ် (ထိရဘာဝ)ကို သစ္စဝါဒီအရာဖြစ်သော ကြောင့် ကထာ၏အစွမ်းဖြင့် သိအပ်၏ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(တနည်း) ထိရကထော-ဖြင့် ထေတောပုဒ်ကို ထေတေန ယုတ္တော ထေတော၊ (ဝါ) ထေတော အဿ အတ္ထိတိ ထေတော-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း၏ ယုတ္တ (ဝါ) အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ ❼ ။ **စေကော ဣန္ဒခီလောပိ ထိရကထော ဟောတိ-၌ ဥပမာစတုက္ကထုတ်ပုံ**

(၁) တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥပမေယျ မည်၏။ (၂) တံခါးတိုင်သည် ဥပမာန မည်၏။ (၃) ဝိယ-သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက မည်၏။ (၄) စကားတည်တန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ မြဲမြံတည်တန့်ပုံနှင့် တံခါးတိုင်၏ မြဲမြံတည်တန့်ပုံခြင်း တူသော သမ္ဗန် သကတ်သည် ဥပမာ၏။

➢ ❷❼ ။ **သီသံ ဆိန္ဒန္တေ-အရ** ဒေါသပြဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍

(၁) ထို-သည် ကောဓဌာယီဘာဝ, ရုဒ္ဒရသ မည်၏။ (၂) ဦးခေါင်းဖြတ်သည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝမည်၏။ (၃) ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖောက်ပြန်သော ကာယကံမှု ဝစီကံမှုစသည် သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မျက်မှောက်ဘဝ၌ အချုပ်အနှောင်ခံရခြင်း၊ သံသရာဝယ် ဒုဂ္ဂတိဘဝ၌ ဖြစ်ရခြင်း စသော အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(ဂ) **၌ ပဓာနကြိယာကား န ထိရကထော ဟောတိ-တည်း။ ရင်းကြိယာ၏ အရ**-

မြဲမြံခိုင်ခံ့တည်တံ့သော စကားမရှိသော အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌တည်သော မိစ္ဆာဝါစာကို ဖြစ်စေတတ်သော စေတနာသမ္ပယုတ္တမေ္မ ရ၏။ (၁) ထို-သည် ကာမရတိ ဌာယီဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) မခိုင်မြဲသော ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ် စကားလုံးများသည်ရင်း၊ ပြောဆိုမည့်စကားကို နားထောင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်သည်ရင်း အာရမ္မဏ -

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပြောဆိုမည့်စကားလုံးများ၏ နန္ဒင်းဖြင့်ဆိုးအပ်သော အရောင်ကဲ့သို့ရင်း၊ ဖွဲပုံ၌ စိုက်ထားအပ်သော ငုတ်တိုင်ကဲ့သို့ရင်း၊ မြင်းကျောက်ကုန်း၌ တင်ထားသော ဖရုံသီးကဲ့သို့ရင်း မခိုင်မြဲသော ဂုဏ်များသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မခိုင်မြဲသော စကားရှိသဖြင့် မယုံကြည်ရခြင်း, ဖြစ်လေရာဘဝတိုင်း၌ ဩဇာတိက္ကမ မရှိခြင်းစသော အကျိုး အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓွေ ကထာ န ကထေတိ–၌ ပရမတ္ထအရ မုသာဝါဒမှ ရှောင်ကြဉ်သူ၏ သန္တာန်၌ ဝိရတိစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ စကားနှစ်မျိုးတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ သန်လျက်ဖြင့် ဦးခေါင်းဖြတ်ခြင်းသည် ရင်း, ယောနိသော မနသိကာရစသည်သည်ရင်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ တည်တန့်ခိုင်မြဲသော စကားရှိခြင်း၊ သီလပြည့်စုံခြင်းအစ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါကျ (၁၈၁) [၄၇၂]

(က-၁) ပစ္စယိကောတိ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော၊ (က-၂) သဒ္ဓါယိတဗ္ဗကောတိ အတ္ထော။

(ခ-၁) ကေစ္စော ဟိ ပုဂ္ဂလော န ပစ္စယိကော ဟောတိ၊ (ခ-၂) "ကဿ ကေန ဝုတ္တံ၊ အသုကေနာ"တိ ဝုတ္တေ "မာ တဿ ဝစနံ သဒ္ဒဟထာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ၊ (ခ-၃) ဧကော ပစ္စယိကော ဟောတိ၊ (ခ-၄) "ကဿ ကေန ဝုတ္တံ၊ အသုကေနာ"တိ ဝုတ္တေ "ယဒိ တေန ဝုတ္တံ၊ ဣဒမေဝ ပမာဏံ၊ ဣဒါနိ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ နတ္ထိ၊ ဧဝမေဝ ဣဒ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ပစ္စယိကော၊

(ဂ) အဝိသံဝါဒကော လောကဿာတိ တာယ သစ္စဝါဒိတာယ လောကံ န ဝိသံဝါဒေတီတိ အတ္ထော၊ (၄၇၂။ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၅၈။)

➢ ❶။ (က) ပစ္စယိကောတိ၊ပစ္စယိကော ဟူသည်ကား။ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော၊ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေထိုက်သော စကားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း။သဒ္ဓါယိတဗ္ဗကော၊ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေထိုက်သော စကားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ဣတိ အယံ၊ဤသည်ကား။[ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကောတိ ပဒဿ၊ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော-ဟူသော ပုဒ်၏။]အတ္ထော၊အနက်တည်း။ (ခ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။ကေစ္စော၊အချို့သော။ပုဂ္ဂလော၊ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ပစ္စယိကော၊ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ရှေးရှုရောက်ထိုက်သည်။(ဝါ) ယုံကြည်ထိုက်သည်။န ဟောတိ၊မဖြစ်။ကဿံ၊ဤစကားကို။ကေန၊အဘယ်သူသည်။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်သနည်း။(ဣတိ၊ဤသို့ မေးအပ်သော်။) အသုကေန၊ထိုမည်သူသည်။(ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်ပြီ) ဣတိ၊ဤသို့။ဝုတ္တေ၊ပြောဆိုအပ်သော်။တဿ၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ဝစနံ၊စကားကို။မာသဒ္ဒဟထ၊မယုံကြည်ကြကုန်လင့်။ဣတိ၊ဤသို့။ဝတ္တဗ္ဗတံ၊ပြောဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်သို့။အာပဇ္ဇတိ၊ရောက်၏။ဧကော၊အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စယိကော၊ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ရှေးရှုရောက်ထိုက်သည်။(ဝါ)ယုံကြည်ထိုက်သည်။ဟောတိ၊ ၏။ကထံ၊ဤစကားကို။ကေန၊အဘယ်သူသည်။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်သနည်း။(ကတိ၊ဤသို့ မေးအပ် သော်။) အသုကေန၊ထိုမည်သူသည်။(ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်ပြီ။)ကတိ၊ဤသို့။ဝုတ္တေ၊ပြောဆိုအပ်သော်။ တေန၊ထိုသူသည်။ယဒိ ဝုတ္တံ၊အကယ်၍ ပြောဆိုအပ်သည်ဖြစ်အံ့။(ဇဝံ သတိ၊ဤသို့ ဖြစ်လတ် သော်။) ကထမေဝ၊ဤစကားသည်သာ။ပမာဏံ၊ပမာဏတည်း။ကထံ၊ဒါနိ၊ယခုအခါ၌။ဉပပရိ ကွိပိတဗ္ဗံ၊စူးစမ်းနှိုင်းချိန်ဖွယ်သည်။နတ္ထိ၊မရှိတော့။ကထံ၊ဤစကားသည်။(ဝါ) ဤအကြောင်း အရာသည်။ဝေမေဝ၊ဤသူပြောအပ်သည့်အတိုင်းသာတည်း။ကတိ၊ဤသို့။ဝတ္တဗ္ဗတံ၊ပြောဆို ထိုက်သည်၏အဖြစ်သို့။အာပဇ္ဇတိ၊ရောက်၏။အယံ၊ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို။ပစ္စယိကော၊ပစ္စယိကဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ (ဂ) အဝိသံဝါဒကော လောကဿာတိ၊ဟူသည်ကား။တာယ သစ္စဝါဒိတာယ၊ထိုမှန်သော စကားကို ဆိုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။လောကံ၊လူ အပေါင်း ကို။န ဝိသံဝါဒေတိ၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် မပြောဆိုစေတတ်။ (ဝါ) မချွတ်ယွင်းစေတတ်။ ကတိ အယံ၊ဤသည်ကား။အတ္ထော၊အနက်တည်း။

➤ ❷ ။ (က-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-၁) ဖြင့် ပစ္စယိကောပုဒ်ကို ပတ္တိ သဒ္ဒါ အယတိ ပဝတ္တတိ တွာတိ ပစ္စယိကော-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု ဖွင့်ပြ တော်မူ၏။ ထိုပစ္စယိကဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ပစ္စယိကမည်ပုံ အနက်အကျယ်ကို မပြ ဆိုပြီလော၊ စုဒ်ကြောင့် (က-၂) မိန့်။

(က-၂) သို့/ လျှဉ်းမါးပုစ္ဆာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-၁) ဖြင့် ပစ္စယိကော-ကို ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော-ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ယင်းပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော-၌ ပတ္တိ-သဒ္ဒါသည် ရောက်ခြင်းအနက်ကို ဟောပါသလော၊ အဘယ်အနက်ကို ဟောပါသနည်း၊ ပတ္တိယာ အယိတဗ္ဗကော ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော-ဟု ဝစနတ္ထ ပြုရပါမည်လော၊ အဘယ်သို့ ဝစနတ္ထ ပြုရပါမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (က-၂) မိန့်။

(ခ) သို့/ အနုသာစနွ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ရောက်အပ် ဖြစ်စေ အပ်သော စကားရှိသူသည် ပစ္စယိကမည်၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းဆိုအပ်ပြီး သော အနက်ကိုပင် ဗျတိရေက အန္ဝယအားဖြင့် ချဲ့ပြလိုသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(ခ-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-၁) ဖြင့် အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ယုံကြည်ထိုက် သော စကား မရှိဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အဘယ်သို့လျှင် မယုံကြည်ထိုက်သော စကားရှိပါ သနည်း။ မယုံကြည်ထိုက်သော စကားရှိပုံကို ထင်ရှားစွာ မပြဆိုပြီလော၊ (ခ-၂) မိန့်။

(ဂ) သို့/ လျှဉ်းမါးပုစ္ဆာ ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အဝိသံဝါဒကော လောက ဿ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ လောကဿ-၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သည် သာမျတ္ထ၌ သက်ပါသလော၊ အဘယ်အနက်၌ သက်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား ကမ္မတ္ထ၌ သက်၏ဟူလို။

http://www.dhammadownload.com

➤ ❸ ။ [စ-၁+၂ ဗျတိရေကဝါကျကို၌] (၁) နနု ကေစ္စော ပုဂ္ဂလော "ဣဒံ တေန ဝုတ္တံ၊ အသုကေနာ"တိ ဝုတ္တော။ (၂) အထ ကသ္မာ "မာ တဿ ဝစနံ သဒ္ဒဟထာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။ (၃) နနု (သော ပုဂ္ဂလော) န ပစ္စယိကော ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ "မာ တဿ ဝစနံ သဒ္ဒဟထာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။

[စ-၃+၄ အန္ဓယဝါကျကို၌] (၁) နနု ဧကော (ပုဂ္ဂလော) "ဣဒံ ကေန ဝုတ္တံ၊ အသုကေနာ"တိ ဝုတ္တော။ (၂) အထ ကသ္မာ "ယဒိ တေန ဝုတ္တံ၊ ဣဒမေဝ ပမာဏံ၊ ဣဒါနိ ဥပပရိက္ခိပိတဗ္ဗံ နတ္ထိ၊ ဧဝမေဝ ဣဒ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။ (၃) နနု (သော ပုဂ္ဂလော) ပစ္စယိကော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ "ယဒိ တေန ဝုတ္တံ၊ ဣဒမေဝ ပမာဏံ၊ ဣဒါနိ ဥပပရိက္ခိပိတဗ္ဗံ နတ္ထိ၊ ဧဝမေဝ ဣဒ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။

[ဧ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု သတိယာပိ သစ္စဝါဒိတာယ။ (၂) အထ ကသ္မာ လောကံ န ဝိသံဝါဒေတိ။ (၃) နနု သော ဘဂဝါ သစ္စဝါဒိဘာဝေါ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ လောကံ န ဝိသံဝါဒေတိ။

➤ ❹ ။ ပတ္တိယာ အယိတဗ္ဗာ ပဝတ္တေတဗ္ဗာတိ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗာ။ (အစိတ်)

ပတ္တိယာယိတဗ္ဗာ ဧတဿ အတ္ထီတိ **ပစ္စယိယာယိတဗ္ဗကော**။ (အပေါင်း)

(၃) ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ရောက်အပ် ဖြစ်စေအပ်သော စကား၏+ဘုရားရှင်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏော/ဇည-ဇနက/သာဓျ-သာဓက/သံ-သာမိ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစန ဟောတု မည်၏။ (၅) ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ရောက်အပ် ဖြစ်စေအပ်သော စကားရှိတော်မူသော ဘုရားရှင်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပစ္စယိကော, သဒ္ဒါယိတဗ္ဗကော, အဝိ-သံဝါဒကော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပတ္တိသဒ္ဒိတာ သဒ္ဓါ အယတိ ပဝတ္တတိ ဧတ္တာတိ **ပစ္စယိကော**။

(၃) ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ပတ္တိ-ဟု ဆိုအပ်သော ယုံကြည်ရာ ဖြစ်ရာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော, သဒ္ဒါယိတဗ္ဗကော။

ပမိယတေတိ ပမာဏံ။ (၃) နှိုင်းယှဉ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) စကားဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မာန, မတ္တာ-စသော--။

➤ ❺ ။ (ဂ) တာယ သစ္စဝါဒိတာယ-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား သမဏာဿ ဂေါတမဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) ပစ္စယတ္တကား- ကတ္တုတ္တတည်း။

ဝုစ္စတေ-ကို ဝုတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဣမဿ ဝစနဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံ (၏/ကို)

ပစ္စယိကော-ကို ပစ္စယိကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ကေဿ ပုဂ္ဂလဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံ ရပါမည်။(၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော-ဖြင့် ပစ္စယိကောကို ပတ္တိသဒ္ဒိတာ သဒ္ဓါ အယတိ ပဝတ္တတိ ဧတ္တာတိ ပစ္စယိကော-ဟု အဓိကရဏသာဓနေ ကိတန္တသမာသ် ဝစနတ္ထ

http://www.dhammadownload.com

ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏျပစ္စည်း၏ အဓိကရဏသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

သဒ္ဒါယိတဗ္ဗကော-ဖြင့် ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော-၌ ပတ္တိသဒ္ဒါသည် ရောက်ခြင်းအနက်ကို မဟော၊ ယုံကြည်ခြင်းအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော-ပုဒ်ကို ပတ္တိယာ အယိတဗ္ဗာ ပဝတ္တေတဗ္ဗာတိ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗာ၊ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗာ ဧတေသ အတ္ထီတိ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော-ဟုဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) က-ပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ န ဝိသံဝါဒေတိ-ဖြင့် ဝိသံဝါဒကောပုဒ်ကို ဝိသံဝါဒေတီတိ ဝိသံဝါဒကော-ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓနေ ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏျပစ္စည်း၏ ဟေတုကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) န-နှင့် ဝိသံဝါဒကောကို န ဝိသံဝါဒကော အဝိသံဝါဒကော-ဟု မိဿက တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အဝိသံဝါဒကော-၌ အ-သဒ္ဒါ၏ န-နိပါတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂပဒ) (ဝါ) အ-သဒ္ဒါ၏ န-နိပါတ်၏ အနက်ဖြစ်သော ပဋိသေဓ အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

လောကဲ-ဖြင့် လောကဿ၌ သဝိဘတ်သည် သာမျတ္ထ၌ မသက်၊ ကမ္မတ္ထ၌ သက်သော ဆဋ္ဌီဝိဘတ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဝိဘတျတ္ထ)

တာယ သစ္စဝါဒိတာယ-ဖြင့် ယင်းသို့ မှန်ကန်သော စကားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လူအပေါင်းကို မချွတ်ယွင်းစေဟု အကြောင်းကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➢ ❶ ❶ ။ **(ဂ) ဝိသံဝါဒေတိ–၌ ဘာဝစသည် ထုတ်ပုံ** ။ ။ (၁) လောကကို ချွတ်ယွင်းစေတတ်သူ (ဝါ) လောကကို အထင်မှားစေတတ်သူတို့၏ မာယာသာဌေယျပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ကာမသိဂါရရသ။ (၂) လောကလူအပေါင်းသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) လှည့်စားတတ်သူတို့၏ အယောနိသောမနသိကာရသည်ရင်း၊ လှည့်စားခံရသူတို့၏ အမှုအယာသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပစ္စုပ္ပန်၌ ပညာရှိတို့ ကဲ့ရဲ့ခံရခြင်း သံသရာ၌ ဒုဂ္ဂတိသို့ရောက်ရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **ဓတ္တာဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ–အရ** ။ ။ အဓိမောက္ခ စေတသိက်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရရသ မည်၏။ (၂) ပြောဆိုအပ်သော စကားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) စကား၏ ပမာဏပြုနိုင်သည်၏အဖြစ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ယုံကြည်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) စူးစမ်းဆင်ခြင်စရာ မလိုခြင်း၊ ယုံကြည်ထိုက်ခြင်း အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျ (၁၈၂) | ၄၇၂ |

(က) ပိသုဏံ ဝါစံ ပဟာယာတိအာဒီသု ယာယ ဝါစာယ ယဿ တံ ဝါစံ ဘာသတိ၊ တဿ ဟဒယေ အတ္တနော ပိယဘာဝံ, ပရဿစ သုညဘာဝံ ကရောတိ၊ သာ ပိသုဏာ ဝါစာ၊

(ခ-၁) ယာယ ပန အတ္တာနမ္ပိ ပရမ္ပိ ဖရုသံ ကရောတိ၊ (ခ-၂) ယာ ဝါစာ သယမ္ပိ ဖရုသာ၊ နေဝ ကဏ္ဏသုခါ န ဟဒယင်္ဂမာ၊ အယံ ဖရုသာ ဝါစာ၊

(ဂ) ယေန သမ္ဖံ ပလပတိ နိရတ္ထကံ၊ သော သမ္ဖပ္ပလာပေါ၊

(ဃ) တေသံ မူလဘူတာ စေတနာပိ ပိသုဏဝါစာဒိနာမမေဝ လဘတိ၊

(င) သာ ဧဝ စ ဣဓာဓိပ္ပေတာတိ၊ (၄၇၂။ ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၆၀။)

* **ပိသုဏံ ဝါစံ**၊ချစ်ခြင်း အချစ်မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းကို ပြုကြောင်းဖြစ်သော စကားကို။ (သဒ္ဒတ္ထ) ချစ်ခင်ကြင်နာမှုကို ကြိတ်ချေ ဖျက်ဆီးတတ်သော စကားကို။(သဒ္ဒတ္ထ)

ပိသုဏံ ဝါစံ-တဘက်လူက မိမိအား ချစ်လာအောင် သူတပါးအား မုန်းသွားအောင် ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော စကားကို။(ဝါ) ညီညွတ်သည့် သတ္တဝါတို့ကို အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာ ကွဲပြားသွားအောင် ပြုလုပ်တတ်သော စကားကို။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)

ပိသုဏံ ဝါစံ- ချောပစ်ကုန်းတိုက်သော စကားကို။ (ပေါရာဏတ္ထ)

ဖရုသာ ဝါစာ- မိမိသူတစ်ပါး နှစ်ပါးစုံကို ကြမ်းကြုတ်မှုကို ပြုကြောင်းဖြစ်သော စကားကို။(သဒ္ဒတ္ထ) ကြမ်းကြုတ်သည်ဖြစ်၍ နား၌လည်း မချမ်းသာ စိတ်နှလုံး၌လည်း မသက်ဝင်သော စကားကို။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

သမ္ဖပ္ပလာပေါ- အကျိုးစီးပွားကို ပျက်စီးစေတတ်သည်ကို ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော (သဒ္ဒတ္ထ) အချီးနှီး အကျိုးမရှိဖြစ်သော။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

➤ ❶ ။ (က) ပိသုဏံ ဝါစံ ပဟာယာတိ အာဒီသု၊ပိသုဏံ ဝါစံ ပဟာယ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ (အတ္ထော၊အနက်ကို။ဇဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။) ယာယ - ဝါစာယ၊အကြင်စကားဖြင့်။(ကရောတိ၌စပ်) ယဿ၊အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား။တံ ဝါစံ၊ထိုကုန်းတိုက် စကားကို။ဘာသတိ၊ပြော၏။တဿ၊ထိုပြောရာပုဂ္ဂိုလ်၏။ဟဒယေ၊စိတ်၌။အတ္တနော၊ မိမိ၏။(မိမိဟူသော ပြောသူ၏။) ပိယဘာဝံ၊ချစ်အပ်သူ၏အဖြစ်ကိုရင်း။ပရဿ၊သူတပါး ၏။သုညဘာဝံ၊အချစ်မှကင်းဆိတ်သူ၏ အဖြစ်ကိုရင်း။ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။သာ ဝါစာ၊ ထိုစကားသည်။ပိသုဏာ ဝါစာ၊ပိသုဏာ ဝါစာ မည်၏။

(ခ) ပန၊အဖွင့်တစ်ပါးကား။ယာယ၊အကြင်စကားဖြင့်။အတ္တာနမ္ပိ၊မိမိကိုရင်း။ပရမ္ပိ၊သူ တစ်ပါးကိုရင်း။ဖရုသံ၊ကြမ်းတန်းသည်ကို။ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။(အယံ၊ဤစကားသည်။ဖရုသ ဝါစာ၊ဖရုသဝါစာ မည်၏။) ယာ ဝါစာ၊အကြင်စကားသည်။သယမ္ပိ၊ကိုယ်တိုင်လည်း။ဖရုသာ၊ ကြမ်းတန်း၏။ * ဖရုသ သဘာဝတော၊(ဆဲဆိုသော စကားလုံး၏) ကြမ်းတမ်းခြင်းသဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။(ဟိတ်) ကဏ္ဏသုခါ၊နားတို့၏ ချမ်းသာကြောင်းသည်။(ဝါ) နားတို့

http://www.dhammadownload.com

ကို ချမ်းသာ စေတတ်သည်။(နားဝင်ချိုသည်) နေဝ ပောတိ၊မဖြစ်။ * အတ္တဝိပန္နတာယ၊ အနက် အဓိပ္ပါယ် အစီးအပွား၏ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဟိတ်) ဟဒယင်္ဂမာ၊စိတ်နှလုံးသို့ ရောက်သည်။ (နှလုံးအသည်း စွဲလောက်သည်) န ပောတိ၊မဖြစ်။ အယံ၊ဤစကားသည်။ဖရုသာ ဝါစာ၊ဖရုသာ ဝါစာ မည်၏။

(ဂ) ယေန၊အကြင်စကားဖြင့်။သမ္ဘိစီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အကြောင်း အရာကို။နိရတ္ထကံ၊အနက်အဓိပ္ပါယ် မရှိသော အကြောင်းအရာကို။ပလပတိ၊(အမျိုးမျိုး အစားစား) အပြားအားဖြင့် ပြောဆိုတတ်၏။သော၊ထိုစကားသည်။သမ္ဖပ္ပလာပေါ၊သမ္ဖပ္ပ လာပ မည်၏။ (ဃ) တေသံ-ပိသုဏဝါစာ ဖရုသဝါစာ သမ္ဖပ္ပလာပါနံ၊ထိုပိသုဏဝါစာ ဖရုသဝါစာ သမ္ဖပ္ပလာပတို့၏။မူလဘူတာ၊အရင်းခံဖြစ်၍ဖြစ်သော။စေတနာပိ၊စေတနာ သည်လည်း။ပိသုဏဝါစာဒိနာမမေဝ၊ပိသုဏဝါစာ အစရှိသော အမည်ကိုပင်။လဘတိ၊ရ ၏။ (င) စ၊ဆက်ဦးအံ့။ဣဓ၊ဤစူဠသီလ၌။သာ ဝ၊ထိုစေတနာကိုသာ။အဓိပ္ပေတာ၊အလို ရှိအပ်၏။ဣတိ၊ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၆၀။)

➤ ❷ ။ (စ–၂) သို့/ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ဖရုသံ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်း ဖရုသပုဒ်သည် အန္တတ္ထ နာမ်ပုဒ်မျိုးဖြစ်၍ ဖရုသံ ကရောတီတိ ဖရုသာ-ဟူ၍ငင်း, ပရေ ဇနေ ဥသာပေတိ ဒါဟေတီတိ ဖရုသာ-ဟူ၍ငင်း ဝိဂ္ဂဟပြုရသော ပုဒ်မျိုးဖြစ်ပါသလော၊ အဘယ်ပုဒ်မျိုး ဖြစ်ပါသနည်း၊ ဖရုသပုဒ်၏ နာမ်ပုဒ်အမျိုးအစားကို မပြဆိုချေသော် အတိ ဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ-၂) ကိုမိန့်။

အား- (ခ-၂) ဖြင့် ဖရုသပုဒ်သည် အနိပ္ဖန္နပါဠိပဒိက ရုဠ္ဟီနာမ်ပုဒ်မျိုး ဖြစ်၏ဟူလို။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-ခ-ဂ) တို့ဖြင့် ပိသုဏဝါစာ-အရ ချောပစ်ကုန်းတိုက် ကြောင်း စကားကို, ဖရုသဝါစာ-အရ ကြမ်းကြုတ်မှုကို ပြုတတ်သော ကြမ်းကြုတ်သော စကားကို, သမ္ဖပ္ပလာပ-အရ အချည်းနှီး အကျိုးမရှိသည်ကို ပြောဆိုကြောင်းစကားကို ယူရမည်ဟု ဆို၏။ ယင်း ပိသုဏဝါစာ ဖရုသဝါစာ သမ္ဖပ္ပလာပတို့အရ ဆိုခဲ့ပြီးသော စကားဒြဗ်တို့ကိုသာ ယူရပါမည်လော၊ အဘယ်အရာဝတ္ထုကို ယူနိုင်ပါသေးသနည်း၊ စုဒ် ကြောင့် (ဃ) မိန့်၊ **အဓိပ္ပါယ်အား**- (ဃ) ဖြင့် ပိသုဏဝါစာ ဖရုသဝါစာ သမ္ဖပ္ပလာပတို့ အရ ထို ပိသုဏဝါစာ ဖရုသဝါစာ သမ္ဖပ္ပလာပတို့၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော စေတနာ ကိုလည်း ယူနိုင်သေး၏ဟု ငါပြဆိုပါ၏ဟူလို။ (စေတနာပိ-၌ ပိ-ကိုရှုသည်)

(င) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-ခ-ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် ပိသုဏဝါစာ စသည်တို့အရ စကားဒြဗ်နှင့် စေတနာ နှစ်မျိုးလုံးကို ယူရမည်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ဤ စူဠသီလပါဠိတော်၌လည်း ပိသုဏဝါစာ စသည်တို့အရ စကားနှင့် စေတနာ နှစ်မျိုးစလုံး ကိုပင် ယူရပါမည်လော၊ ဤ စူဠသီလ ပါဠိတော်၌ အဘယ်ကို ယူရပါမည်နည်း၊ မပြ ဆိုချေသော် ဆရာအား အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

ကား- ဤစူဠသီလပါဠိတော်၌ ဝိသူကဒဿန စသည်တို့အရ စကားနှင့် စေတနာ နှစ်မျိုးလုံးကို မယူရ၊ စေတနာကိုသာ ယူရမည်ဟု ငါပြဆိုရကား သင်တင်သော အဝင် ဗျာပိတဒေါသ ငါ့အား မရောက် ကင်းစင်လွင့်ပျောက်ပါ၏ဟူလို။

➤ **❸** ။ [**ယ–ဧ–ဝါကျတို့ကို၍**] (၁) ဧနနု တေသံ မူလဘူတာ စေတနာပိ ဝိသူက ဝါစာဒိနာမမေဝ လဘတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သာ ဧဝ (စေတနာ) ဣတ္ထာဝိပ္ပေတာ။

(၃) နနု တဿာယေဝ စေတနာယ ပဟာတဗ္ဗတာ ယုတ္တိ ဟောတိ။ (အနွယ) နနု ဝါစာယ အဝိဘာယော ဟောတိ။ (ဗျတိရေက)

(၄) တသ္မာ သာ ဧဝ (စေတနာ) ဣတ္ထာဝိပ္ပေတာ။

[**က–စသော ဝါကျများကို၍**] (၁) နနု ဝိသူကဝါစံ ပဟာယာတိ အာဒီဟိ ဝါစာပိ စေတနာပိ ဝိသူကဝါစာဒိနာမမေဝ လဘတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သာ ဧဝ ဣတ္ထာဝိပ္ပေ တာတိ ဝုတ္တံ။ (၃) ပဟာယာတိ အာဒိဝစနသန္နိဓာနတော, တဿာယေဝစ (စေတနာယ) ပဟာတဗ္ဗတာယုတ္တိတော အဓိပ္ပေတတ္တာ။(၄) တသ္မာ သာ ဧဝ ဣတ္ထာဝိပ္ပေတာတိ ဝုတ္တံ၊

➤ **❹** ။ သံ သုခံ, ဟိတဥ္စ ဖလတိ ပဟရတိ ဝိနာသေတီတိ **သမ္ဖံ**။

(၃) ချမ်းသာ စီးပွားကို ဖျက်ဆီးခြင်းကြိယာသကတ်သည်ရင်း၊ ချမ်းသာစီးပွား၏ ဖျက်ဆီးတတ်သော အကြောင်းအရာနှင့် (ဝါ)စကားဖြစ်နှင့် ပဟာတဗ္ဗ+ပဟာယက အဖြစ် ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် သကတ်သည်ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ချမ်းသာစီးပွားကို ဖျက် ဆီးတတ်သော အကြောင်းအရာသည် (ဝါ) စကားဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) နိရတ္ထက, တုစ္ဆ, မောဃ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏၊

ပိယာယိတဗ္ဗောတိ **ပိယော**၊ သုနတိ တုစ္ဆဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ **သုညံ**၊ ပိယောစ သုညံစ ပိယသုညံ၊ ပိယသုညံ ကရောတီတိ **ပိသုဏာ**။ ပိသတီတိ ဝါ ပိသုဏာ၊ ဝစန္တိ ဧတာယာတိ ဝါစာ။ (အစိတ်) ပိသုဏာယ ဝါစာ **ပိသုဏဝါစာ**။ (အပေါင်း)

(၃) ညီညွတ်စွာ နေသူတို့ကို ကွဲပြားအောင်ပြုခြင်း၏ စေတနာနှင့် ဖလ+ဟေတု အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ညီညွတ်သူတို့ကို ကွဲပြားအောင် ပြုကြောင်း စေတနာဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သူစကဝါစာ, ကဏ္ဏေဇပဝါစာ--

ပရေ ဖနေ ဥဿာပေတီ ဒါပေတီတိ **ဖရုသာ**။ (၃) လောင်မြိုက်ခြင်း ကြိယာသကတ် သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကြမ်းတမ်းသော စကားဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ကက္ကသာ, လူခ, နိဋ္ဌုရဝါစာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

ကဏ္ဏတိ သုဏာတိ ဓောနာတီ **ကဏ္ဏော**။ (၃) ကြားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နားဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သဒ္ဒဂ္ဂဟ, သောတ---။

ဟရတိ အတ္တနော အာဓာရန္တိ **ဟဒယံ**။ (၃) ဆောင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စိတ်နှလုံးသည် ဝစနီယ။ (၆) စေတ, စိတ္တ-စသော--။

http://www.dhammadownload.com

➢ ❺။ မူလဘူတာ-ကို မူလဘူတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- စေတနာယ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) * နိရုတ္တကာ-ကို နိရုတ္တကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သမ္ပသ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည်စပ်) * န ဟာဒယင်္ဂမာကို အဟာဒယင်္ဂမတ္တာ-ဟု ဟိတ် ပြင်လျှင်- ယာယ ဝါစာယ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

(င) ၌ အဓိပ္ပေတာ-ကို အဓိပ္ပေတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တာယ (စေတနာယ) ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

➢ ❻။ (က) ဖြင့် ပိသုဏာ ဝါစ်၌ ပိသုဏပုဒ်ကို ပိယ+သုည+ကရဏ-ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) ပိယနှင့် သုညပုဒ်တို့၏ ဘာဝပ္ပဓာန ဘာဝလောပ ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဘာဝတ္တ) ပိယနှင့် သုညကို ပိယဥ္စ သုညဥ္စ ပိယသုည်-ဟု ဒွန်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ပိယသုည် ကရောတိ တောယာတိ ပိသုဏာ-ဟု ကရဏသာဓနေ ကိတန္တ ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ် ကိုင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ ကရဏသာဓနေအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပိယ သုည ကရဏ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဝဏ္ဏလောပ နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ယ-ည ကရ-တို့ကိုချေ၍ ပိသုဏ-ဟု ရုပ်ပြီးနေသည်ကိုင်း (ဘာဝတ္ထ) ပိသုဏ-၌ ပိယပုဒ်၏ သမ္ဗန်ကို အတ္တနော၊ သုညပုဒ်၏ သမ္ဗန်ကို ပရဿ-ဟု ထည့်ရမည်ကိုင်း (ဘာဝတ္ထ) ဆိုခဲ့ပြီး ဝစနတ္ထအလို ပိသုဏ-အရ စေတနာကို မယူရ၊ ဝါစာကို ယူရမည်ကိုင်း(သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ ယာယ ပန အတ္တာနမ္ပိ ပရမ္ပိ ဖရုသံ ကရောတိ-ဖြင့် ဖရုသပုဒ်ကို ဖရုသံ ကရောတီတိ ဖရုသာ-ဟု ကရောတိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုင်း (အဘိဓာ နတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း၏ ကရောတိ တဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုင်း (ပစ္စယတ္ထ) ကြမ်းတမ်းအောင် လုပ်၏ဟူသည် မိမိ သူတစ်ပါး နှစ်ပါးစုံကို ပြုလုပ်သည်၏အဖြစ်ကိုင်း (ဘာဝတ္ထ) ဖရုသဝါစာ-အရ မိမိ သူတစ်ပါး နှစ်ပါးစုံကို ကြမ်းတမ်းခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်သော ဝါစာ (စကားဒြပ်) ကို ဖလူပစာရအားဖြင့် ယူရမည်ကိုင်း (သရုပ်ကြား အဘိ ဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

ယာ ဝါစာ သယမ္ပိ ဖရုသာ-ဖြင့် ဖရုသပုဒ်သည် ပုဒ်+ဓာတ် ပစ္စည်းတို့ဖြင့် စီရင်ရ သော အန္ဝတ္ထနာမ်ပုဒ်မျိုး မဟုတ်၊ ကက္ကသ (ဖရုသ) ဝါစီ ရုဠှီ အနိပ္ဖန္န ပါဋိပဒိကပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဘာဝတ္ထ) ဖရုသဝါစာ-အရ ဒေါမနဿကြောင့်ဖြစ်သော (အကျိုးဖြစ်သော) ဝါစာ (စကားဒြပ်) ကို ကာရဏူပစာအားဖြင့် ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

နေဝကဏ္ဏသုခါ န ဟာဒယင်္ဂမာ-ဖြင့် ဆဲဆိုသော စကားလုံးက ကြမ်းတမ်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကြားနာရသော နားလည်း မချမ်းသာ, အနက် အဓိပ္ပါယ်က မကောင်းလှ

http://www.dhammadownload.com

သောကြောင့် စိတ်နှလုံးသို့လည်း မသက်ဝင်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ၌ ယေန သမ္ပံ ပလပတိ-ဖြင့် သမ္ပပ္ပလာပပုဒ်ကို သမ္ပံ ပလပတိ ဧတေနာတိ သမ္ပပ္ပလာပေါ-ဟု ကရဏသာဓန ကိတန္တ ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏာပစ္စည်း၏ ကရဏသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) (တစ်နည်း) ပလပတိ ဧတေနာတိ ပလာပေါ၊ သမ္ပသ ပလာပေါ သမ္ပပ္ပလာပေါ-ဟု ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း(သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

နိရုတ္တကံ-ဖြင့် သမ္ပပ္ပလာပ-၌ သမ္ပပုဒ်ကို သံ ဟိတံ သုခဥ္စ ဖလတိ ပဟရတိ ဝိနာသေတီတိ သမ္ပံ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ကွိပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သမ္ပ-အရ မိမိသူတစ်ပါး နှစ်ဦးသားတို့အား ကျေးဇူးမပြုတတ်သော (အကျိုးမရှိသော) အလုံးစုံသော အကြောင်းအရာကို (ဝါ) စကားဒြပ်ကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် ဝိသုဏာဝါစာ-စသော သုံးပုဒ်တို့အရ ဆိုခဲ့ပြီးသော ဝါကျများ အရကောက် အတိုင်း စကားဒြပ်ကိုသာလျှင် မကောက်ယူရ၊ မူလဘူတ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော စေတနာကိုလည်း ကောက်ယူရသေးသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ယင်းသို့ ကောက်ယူထားခြင်းသည်လည်း မုချနည်းအားဖြင့် ကောက်ယူထားခြင်း မဟုတ်၊ အကျိုးဖြစ်သော စကားဒြပ်၏ ဝိသုဏာဝါစာ-စသော အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော စကားဒြပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သည့် မူလဘူတ စေတနာ၌ တင်စား၍ အကြောင်းဖြစ်သော မူလဘူတ စေတနာကိုလည်း ဖလူပစာနည်းအားဖြင့် ကောက်ယူထားသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ ❶ ။ (စ) ဝါကျဥ္စ ဖရုသံ ကဇရာတိ သယမ္ပိ ဖရုသာ-ဟု ဖရုသဝါစာကို ဆိုအားရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဖရုသဝါစာသည် ချစ်မြတ်နိုးမှု သိနေဟ မရှိသောကြောင့် **ဖရုသံ ကဇရာတိ**-ဟု ဆိုရပါသည်။

ဖရုသဝါစာသည် ဒေါမနဿသည် ဖြစ်စေအပ်သောကြောင့် (ဝါ) ဒေါမနဿကြောင့် ဖြစ်လာသောကြောင့် သဘာဝအားဖြင့် ကြမ်းတမ်းသည့်အတွက် **သယမ္ပိ ဖရုသာ**-ဟု ဆိုရပါသည်။ ဖရုသဝါစာသည် ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်ပင် ကြမ်းတမ်းခက်ထန်သော သဘောရှိသောကြောင့် "**နေဝ ကဏ္ဏသုခါ**"ဟု ဆိုပါသည်။

ဖရုသဝါစာသည် အနက်ဖောက်ပြန် ချွတ်ယွင်းပျက်စီးနေသောကြောင့် စိတ်နှလုံးသား၌ မထားအပ်၊ စိတ်နှလုံးသားထဲ မဝင်သောကြောင့် "**န ဟဒယင်္ဂမာ**"ဟု ဆိုသည်။

➢ ❶ ❷ ။ **ဝိသုဏံ ဝါစံ ပဟာယ-န္တိ ပဟာယ-ဝယ် ဓာတွတ္ထကို ထိုးယှဉ်ပြ၍** ဝိသုဏာဝါစာကို ကြဉ်တော်မူသော ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ ဝိရတီစေတနာ ပြဋ္ဌာန်း

http://www.dhammadownload.com

သော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ချောပစ်ကုန်းတိုက်အပ်သော အရာဝတ္ထုဖြစ်သည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဘုရားရှင်၏ ယောနိသောမနသိကာရ စသည်သည်ရှင်း၊ ပိသုဏ ဝါစာ၏ အပြစ်ဒေါသများကို သိနေခြင်းသည်ရှင်း ဥဋ္ဌိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပိသုဏ ဝါစာ-မှ ကြဉ်တော်မူသဖြင့် ဝေနေယျသတ္တဝါတို့က ဘုရားရှင်ဟောသမျှ တရားများကို ယုံကြည် မြတ်နိုးနာယူကြခြင်း၊ ယင်းသို့ နာယူသဖြင့် သစ္စာတရားကို သိမြင်ခြင်းစသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(က) တံ ဝါစံ ဘာသတိ-န္တိ ဘာသမာတ်အရ ။ ။ ပိသုဏဝါစာကို ပြောဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ ဣဿာ စသည်တို့ဖြင့် ညစ်နွမ်းသော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။

(၁) ထို-သည် ကောဓဌာယိဘာဝ, ရုဒ္ဓရသ မည်၏။ (၂) ချစ်စေလိုသော မိမိခန္ဓာ ကိုယ်ဓာတ်၊ မုန်းစေလိုသော သူတစ်ပါးခန္ဓာကိုယ်ဓာတ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ကာယ ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေတတ်သော စေတနာ, အယောနိသော မနသိကာရ တို့ သည် ဥဋ္ဌိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ညီညွတ်သူတို့ ကွဲပြားခြင်း, ပိသုဏဝါစာ ပြောသူ အား အတ္တာနုဝါဒဘေး, ပရာနုဝါဒဘေး, ဒုဂ္ဂတိဘေးတို့နှင့် ကြုံရခြင်း, ဖြစ်လေရာဘဝ တိုင်း၌ လူမုန်းများခြင်းစသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(စ-၁) န္တိ ကရောတီ-ဝယ် ဓာတ်အရ ။ ။ ဖရုသဝါစာကို ဖြစ်စေနိုင်သော ဒေါသမူ‌ဒွေး ၌ ရှိသော ‌စေတနာကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကောဓဌာယိဘာဝ, ရုဒ္ဓရသ မည်၏။ (၂) ဒေါသဖြစ်စရာ အာရုံသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အယောနိသော မနသိကာရ သည် ဥဋ္ဌိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မိမိ သူတစ်ပါး နှစ်ဦးသားတို့ကို ကြမ်းတမ်းစေခြင်း သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အာဒေါသံဝဏ္ဏနာ [၄၇၇]

ဘိန္နာနံ ဝါ သန္ဓာတာတိ ဒွိန္နံ မိတ္တာနံ ဝါ သမာနုပဇ္ဈာယကာဒီနံ ဝါ ကေနစိဒေဝ ကာရဏေန ဘိန္နာနံ ဧကမေကံ ဥပသင်္ကမိတွာ “တုမှာကံ ဤဒိသေ ကုလေ ဇာတာနံ ဧဝံ ဗဟုဿုတာနံ ဣဒံ န ယုတ္တ”န္တိ အာဒီနိ ဝတွာ သန္ဓာနံ ကတ္တာ အနုကတ္တာ။

ဘိန္နာနံ-၌ နံဝိဘတ်၏ သာမျတ္ထ၌ မသက်၊ ကမ္မတ္ထ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သန္ဓာတာပုဒ်ကို သန္ဓာတိ သန္ဓာနံ ကရောတီတိ သန္ဓာတာ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည် ၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အနုကတ္တာ-ဖြင့် ခေ့စပ်ခြင်းကို ပြခြင်းမည်သည် လျောက် ပတ်သည်ကို ပြခြင်း (သမနုကရဏ) ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရှင်း (ဘာဝတ္ထ)သိ စေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျ (၁၈၃) [၄၇၃]

(က) အနုပ္ပဒါတာတိ သန္ဓာနာနုပ္ပဒါတာ၊ (ခ) ဒွေ ဇနေ သမဂ္ဂေ ဒိသွာ ""တုမှာကံ ဧဝရူပေ ကုလေ ဇာတာနံ ဧဝရူပေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတာနံ အနုစ္ဆဝိကမေတံ""န္တိ အာဒီနိ ဝတွာ ဒဠှီကမ္မံ ကတ္တာတိ အတ္ထော၊ (ဂ) သမဂ္ဂေါ အာရာမော အဿာတိ သမဂ္ဂါရာမော၊

(ဃ) ယတ္ထ သမဂ္ဂါ နတ္ထိ၊ တတ္ထ ဝသိတုမ္ပိ န ဣစ္ဆတီတိ အတ္ထော၊

(င-၁) ""သမဂ္ဂရာမော""တိပိ ပါဠိ၊ (င-၂) အယမေဝတ္ထ အတ္ထော၊

(စ) သမဂ္ဂရတောတိ သမဂ္ဂေသု ရတော၊ (ဆ) တေ ပဟာယ အညတ္ထ ဂန္တုမ္ပိ န ဣစ္ဆတီတိ အတ္ထော၊ (၄၇၃။ ဘာသာဋီကာ၊ ပ၊၄၆၅။) | *၁၃၅၉-ခုနှစ်မေး (ဂ)မှ စ၍ဆင်သည်။*]

*** သမဂ္ဂါရာမော-ညီညွတ်သော မွေ့လျော်ရာအရပ် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။** (သဒ္ဒတ္ထ-မုချတ္ထ) **သမဂ္ဂါရာမော**-ညီညွတ်ရာအရပ်၌ မွေ့လျော်သောစိတ် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) သမဂ္ဂါရာမော-ညီညွတ်သော မွေ့လျော်ရာအရပ်၌တည်သော ရဟန်းသံဃာရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ (ဌာနူပစာရတ္ထ)

သမဂ္ဂရတော-ညီညွတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော လူအပေါင်းတို့၌ မွေ့လျော်တော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား။

➤ ❶။ (က) အနုပ္ပဒါတာတိ၊အနုပ္ပဒါတာဟူသည်ကား။သန္ဓာနာနုပ္ပဒါတာ၊စေ့စပ်ခြင်းအားလျော်သော အားကို ပေးတော်မူတတ်သည်။(တနည်း) စေ့စပ်ခြင်းကို အစဉ်လိုက်၍ ယူတော်မူတတ်, စောင့်ရှောက်တော်မူတတ်သည်။(ဟောတိ၊၏။)

(ခ) ဒွေ၊နှစ်ယောက်ကုန်သော။ဇနေ၊လူတို့ကို။သမဂ္ဂေ၊ညီညွတ်နေသည်တို့ကို။ဒိသွာ၊မြင်ရ၍။ဧဝရူပေ၊ဤသို့ သဘောရှိသော။ကုလေ၊အမျိုး၌။ဇာတာနံ၊ဖြစ်ကုန်သော။ဧဝရူပေဟိ၊ဤသို့သဘောရှိကုန်သော။ဂုဏေဟိ၊သီလ-စသော ဂုဏ်တို့နှင့်။သမန္နာဂတာနံ၊ပြည့်စုံကုန်သော။တုမှာကံ၊သင်တို့အား။ဧတံ၊ဤသို့ ညီညွတ်ခြင်းသည်။အနုစ္ဆဝိကံ၊လျောက်ပတ်ပါပေ၏။ဣတိ အာဒီနိ၊ဤသို့ အစရှိသည်တို့ကို။ဝတွာ၊ဆို၍။ဒဠှီကမ္မံ၊ခိုင်မြဲအောင်ပြုမှုကို။ကတ္တာ၊ပြုတော်မူတတ်သည်။(ဟောတိ၊၏။)ဣတိ အယံ၊ဤသည်ကား။အတ္ထော၊အနက်တည်း။

(ဂ) အဿ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား၏။သမဂ္ဂေ၊ညီညွတ်သူဟူသော။အာရာမော၊လွန်စွာမွေ့လျော်ရာသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။(ဝါ) ထိုသို့ ညီညွတ်သူဟူသော လွန်စွာ မွေ့လျော်ရာ ရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (သော၊ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်) သမဂ္ဂါရာမော၊သမဂ္ဂါရာမ မည်တော်မူ၏။ (ဃ) ယတ္ထ၊အကြင်အရပ်၌။သမဂ္ဂါ၊ညီညွတ်သူတို့သည်။နတ္ထိ၊မရှိကုန်။တတ္ထ၊ထိုအရပ်၌။ ဝသိတုမ္ပိ၊နေခြင်းငှာလည်း။ဘဂဝါ၊မြတ်စွာဘုရားသည်။(ကတ္တား) န ဣစ္ဆတိ၊အလိုရှိတော် မမူ။ ဣတိ အယံ၊ဤသည်ကား။သမဂ္ဂါရာမောတိ ပဒဿ၊သမဂ္ဂါရာမောဟူသော ပုဒ်၏။ (သမ္ဗန်) အတ္ထော၊အနက်တည်း။ [ကတ္တား ၂-မှတ်/သမ္ဗန် ၂-မှတ်/ကြွင်း ၆-မှတ်။ (ဂ+ဃ) ဝါကျတို့ကို အနက်မေးသည်။]

http://www.dhammadownload.com

(င-၁) "သမဂ္ဂရာမော"တိပိ၊သမဂ္ဂရာမောဟူ၍လည်း။ပါဠိ၊ပါဠိတော်သည်။(အတ္ထိ၊ ရှိသေး၏။)(တဿာ ပါဠိယာ၊ထိုပါဠိတော်၏။) အယမေဝ အတ္ထော၊ဤဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ပင်တည်း။ (တနည်း) ဧတ္ထ၊ဤသမဂ္ဂရာမ-ဟူသော ပါဌ်၌။အယမေဝ အတ္ထော၊ တည်း။ (စ) သမဂ္ဂရတောတိ၊သမဂ္ဂရတော ဟူသည်ကား။သမဂ္ဂေသု၊ညီညွတ်သူတို့၌။ ရတော၊မွေ့လျော်တော်မူ၏။ (ဆ) တေ၊ထိုညီညွတ်သူတို့ကို။ပဟာယ၊ပယ်စွန့်၍။ အညတ္ထ၊အခြားအရပ်သို့။ဂန္တုံ၊သွားခြင်းငှာလည်း။န ဣစ္ဆတိ၊အလိုရှိတော် မမူ။ ဣတိ အယံ၊ ဤသည်ကား။အတ္ထော၊အနက်တည်း။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၆၅။)

➢ ❷။-(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အနုပ္ပဒါတာ-ဟူသည် ညီညွတ် စေ့စပ်ပြီးသူတို့အား လျောက်ပတ်စွာ အားပေးခြင်းဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုညီညွတ် စေ့စပ်ပြီးသူတို့အား လျောက်ပတ်စွာဟူသည် အဘယ်ပါနည်း၊ အသင်းအပင်းပြုခြင်းကို ဆို လိုပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **သံဝဏ္ဏေနာနုရူပစေတနော** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် သမဂ္ဂါရာမော-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်းပုဒ်ကို သမဂ္ဂေါ စ သော အာရာမောစာတိ သမဂ္ဂါရာမော-ဟု ကမ္မ ဓာရယ်သမာသ်၊ သမဂ္ဂဿ အာရာမောတိ သမဂ္ဂါရာမော-ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရပါမည်လော၊ သမဂ္ဂါရာမောပုဒ်ကို အဘယ်သမာသ် တွဲစပ်ရပါမည်နည်း။ မပြဆို ချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား- စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲစပ်ရပါမည်ဟူလို။

(ဂ) အမှတ်ပြဝါကျကို သံဝဏ္ဏနာရှု ချဉ်းပါးမှုပြု၍ သာဓကာဂပုစ္ဆာတက်

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် (ဝါ) အရှင်အာနန္ဒာသည် သီလက္ခန် ပါဠိ တော်၌ သမဂ္ဂါရာမောဟူသောပုဒ်ကို ထည့်သွင်းဟောကြားတော်မူအပ်ခဲ့ပါ၏။ (ဌပနာ) (၁-မှတ်) ယင်းသမဂ္ဂါရာမောဟူသောပုဒ်ကို သမဂ္ဂေါ စ သော အာရာမောစာတိ သမဂ္ဂါ ရာမော-ဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ် တွဲစပ်ရပါမည်လော၊

(တနည်း) သမဂ္ဂဿ အာရာမော သမဂ္ဂါရာမော-ဟု တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရ ပါမည်လော။ (အာဘော်) (၁-မှတ်) သမဂ္ဂါရာမောပုဒ်ကို အဘယ်သမာသ် တွဲစပ်ရပါ မည်နည်း။ (ပုစ္ဆာ) ဤသို့ မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် (ဂ) ဝါကျကို မိန့်။ (၂-မှတ်)

အဓိပ္ပါယ်ကား- သမဂ္ဂါရာမောပုဒ်ကို ကမ္မဓာရည်း (တနည်း) တပ္ပုရိသ်သမာသ် မတွဲစပ်ရ သမဂ္ဂေါ အာရာမော အဿာတိ သမဂ္ဂါရာမော-ဟု စတုတ္ထီ (တနည်း) ဆဋ္ဌီ တုလျာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲစပ်ရမည်ဟူလို။ (၂-မှတ်)

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ဘုရားရှင်သည် ညီညွတ်ရာအရပ်၌ မွေ့လျော် သော စိတ်ရှိတော်မူ၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ရံခါ ညီညွတ်သူများ မရှိရာအရပ်၌ နေထိုင် လိုစိတ် ရှိတော်မူသေးသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားကြရပါမည်နည်း။ စုဒ်

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့် (ဃ) မိန့်။ **ကား**- (ဃ) ဖြင့် ညီညွတ်သူများ မရှိရာအရပ်၌ ဘုရားရှင်သည် နေလိုစိတ်ပင် ရှိတော် မမူဟူလို။

(င) သို့/ အပရောနုသန္ဓေ ။ ။ ယခုအခါ၌ အာ-အက္ခရာနှင့် ကင်းသော်လည်း ဆို အပ်ပြီးသော အနက်ကို ရအပ်သောကြောင့် ပါဠိတစ်မျိုးနှင့် ယင်းပါဠိ၏ အနက်ကို ပြ လိုရကား (င) မိန့်။

(င-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င-၁) ဖြင့် သမဂ္ဂရာမော-ဟု ပါဠိတစ်မျိုးရှိသေး ကြောင်း ဖွင့်ပြတော်မူ၏၊ သမဂ္ဂါရာမော သမဂ္ဂရာမော-ဟူ၍ ပါဠိနှစ်မျိုးရှိနေခြင်းကြောင့် အဓိပ္ပါယ် ဝိဂ္ဂဟတ္ထ အနေဖြင့်လည်း နှစ်မျိုးပင် ရှိသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ယင်းမူကွဲ ပါဠိ၌ အနက် အဓိပ္ပါယ် ကွဲပြားမှု ရှိ-မရှိကို အသို့လျှင် သိရပါအံ့နည်း၊ (င-၂) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် သမဂ္ဂရတော-ဟူသည် ညီညွတ်ရာတို့၌ မွေ့လျော်ခြင်းပင်တည်းဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ သမဂ္ဂရတော-၌ သမဂ္ဂ-အရ ညီညွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် ရှိရာဌာနကို ကောက်ယူရပါမည်လော၊/ညီညွတ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကို စွန့်ပယ်၍ ရှံခါ အရပ်တစ်ပါးသို့ သွားလိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်သေးသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်သို့ မှတ် သားကြရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

ကား- သမဂ္ဂရတော-၌ သမဂ္ဂ-အရ ညီညွတ်သူများကို ကောက်ယူရပါမည်ဟူလို။

➤ ❷ ။ | ဂ+ဃ ဝါကျတို့ကို၍ | (၁) နနု အယံ သမဂ္ဂရာမောတိ ပါဠိ ဝုတ္တာယ သမဂ္ဂါရာမောတိ ပါဠိယာ ဝိသဒိသာ ဟောတိ။ [စောဒကာဘောဂ] (၃-မှတ်)

(၂) အထ ကသ္မာ အယမေဝတ္ထ အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ။ [စောဒနာ] (၂-မှတ်)

(၃) ယသ္မာ အာကာရေန ဝိနာပိ အယမတ္ထော လဗ္ဘတိ။ [ပရိဟာရာဘောဂ] (၃- မှတ်) (၄) တသ္မာ အယမေဝတ္ထ အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ။ [ပရိဟာရ] (၂-မှတ်)

(တစ်နည်း) နနု "သမဂ္ဂါရာမော"တိ ပါဠိယေဝ ဝတ္တဗ္ဗာ။ [စောဒကာဘောဂ] (၂-မှတ်) အထ ကသ္မာ "သမဂ္ဂါရာမောတိပိ ပါဠိ"တိ ဝုတ္တံ။ [စောဒနာ] (၁-မှတ်)

ယသ္မာ အယမေဝတ္ထ အတ္ထော ဟောတိ (လဗ္ဘတိ) [ပရိဟာရာဘောဂ] (၂-မှတ်)

တသ္မာ "သမဂ္ဂါရာမောတိပိ ပါဠိ"တိ ဝုတ္တံ။ [စောဒနာ] (၁-မှတ်)

မှတ်ချက် ။ ။ နောက်နည်းအဖြေအားလုံးမှန်လျှင် ၆-မှတ်သာ ပေးရန်။

| င-ဝါကျကို၍ | (၁) နနု ပါဠိယံ သမဂ္ဂါရာမောတိ ဘာဂဝတာ ဝုတ္တံ။

(၂) အထ ကသ္မာ သမဂ္ဂရာမောတိပိ ပါဠိတိ တယာ သံဝဏ္ဏိတံ။

(၃) အယမေဝတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(၄) တသ္မာ သမဂ္ဂရာမောတိပိ ပါဠိတိ မယာ သံဝဏ္ဏိတံ။

| င-၂ ဝါကျကို၍ | (၁) နနု ပါဠိယာ ဝိသေသတ္တာ ဝိသေသတ္ထောပိ ဝတ္တဗ္ဗော။

(၂) အထ ကသ္မာ အယမေဝတ္ထ အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ယသ္မာ အာကာရေန

http://www.dhammadownload.com

ဒိနာပိ အယမတ္ထော လဗ္ဘတိ။ (၄) တသ္မာ အယမေဝေတ္ထ အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ။

➤ ၄။ ရမတီတိ **ရတော**။ (၃) မွေ့လျော်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု ည်၏။ (၅) ဘုရားရှင်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သမဂ္ဂရတော, သမဂ္ဂါရာမော, ဝုဒ္ဓေါ သော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သမံ ဂယှတေတိ **သမဇ္ဂါ**။ (၃) အညီအမျှ ယူခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေ ု မည်၏။ (၅) ညီညွတ်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဝစနီယ။ (၆) ဇေကီဘာဝ---။

အာဂန္တွာ ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ **အာရာမော**။ (၃) မွေ့လျော်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မွေ့လျော်ရာအရပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဥယျာန, ဥပဝန-။

အတ္ထံ ပါတိ ရက္ခတီတိ ပါဠိ။ (၃-မှတ်)

ပါဠိဟူသော ပုဒ်ပြီးနိပ္ဖန္နသည် **ဝစန**။ အတ္ထံ ပါတိ ရက္ခတိ-ဟူသော ဝါကျသည် **ဝစနတ္ထ**။ အနက်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် **ဝစနဟေတု**။ (၂-မှတ်) ာတိသဒ္ဒါသည် **ဝစနဟေတုဇောတက**။ ပါဠိဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၂-မှတ်)

တန္တိ၊ ပကဋ၊ ပါဝစန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် **ဝစနီယတ္ထ**။ (၂-မှတ်) ကြွင်း ၁-မှတ်။ ပကဋဒါန် (ဝစနဒါန်) အာဠိ ပါဠိ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုလျှင်လည်း အမှတ်ပေးရန်။

➤ ❺။ **အနုစ္ဆဝိကံ**-ကို အနုစ္ဆဝိကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဧတဿ သမဂ္ဂဿ-ာ သမွန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) * **အနုပ္ပဒါတာ**-ကို အနုပ္ပဒါတတ္တာ/**ကတ္တာ**ကို ာတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် သမဏဿ ဂေါတမဿ-ဟု သမွန်ခံ။ (၏/သည် စပ်)

(ယ) ၌ နတ္ထိ-ကို နတ္ထိတာယ-ဟု ဟိတ်ပြင်သော် (၂-မှတ်)

ယင်းဟိတ်၏ သမွန် (တာသမွန်) ကား သမဂ္ဂါပုဒ်ကို သမဂ္ဂါနံ-ဟု ဆဋ္ဌီပြင်၍ သမွန်ခံရပါမည်။ (၃-မှတ်)

စာစပ် ။ ။ **သမဇ္ဂါနံ**-ကား တို့၏ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် နတ္ထိတာယ-ဝယ် ဘာပစ္စည်း၌ သမွန်, သတ္တိမန္တ။ တာပစ္စည်းကား သမ္ဗန္ဓီ, သတ္တိ။ (၂-မှတ်)

သမဂ္ဂါနံကား တို့သည်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် နတ္ထိတာယ-ဝယ် နတ္ထိ-ဟူ သော ဘာဝယောဂပုဒ်၌ ဝါစ္စ, တုလျတ်။ နတ္ထိ-ဟူသော ဘာဝယောဂပုဒ်ကား ဝါစက, သိဂ်တ်။ (၂-မှတ်)

➤ ❻။ **(က)** ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း အဆင့်ဆင့်သော အားကို ပေး၏ဟူသည် ကွဲ ပြားနေသူ နှစ်ယောက်ကို အမြဲကွဲပြားသွားအောင် အားပေးခြင်းမဟုတ်၊ ညီညွတ်နေသူတို့ ကို အမြဲညီညွတ်သွားအောင် အားပေးသည့်အတွက် ညီညွတ်နေသူ နှစ်ယောက်ကို အမြဲ ညီညွတ်သွားအောင် စေ့စပ်မှုပေးခြင်းဖြင့် အားပေးခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် သမဂ္ဂါရာမောပုဒ်ကို သမဂ္ဂေ အာရာမော အဿာတိ သမဂ္ဂါရာမော-ဟု

http://www.dhammadownload.com

စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် အာရာမောပုဒ်ကို အာရမန္တိ ဧတ္ထ ဌာနေတိ အာရာမော-ဟု အဓိကရဏ သာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ အဓိကရဏ သာ ဓန-၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သမဂ္ဂါရာမ-ဟူသည် ညီညွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မရှိရာ၌ နေလိုတော်မမူဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င–၁) ဖြင့် ပါဠိတော် သမဂ္ဂါရာမပုဒ်၏ နေရာ၌ ရံခါ အာ-အက္ခရာ ပျောက်လျက် သမဂ္ဂရာမ-ဟု ပါဠိမူကွဲတစ်မျိုး ရှိသေးသည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(င–၂) ဖြင့် သမဂ္ဂရာမော-ဟူသောပုဒ်၏ အနက်ကိုလည်း ရှေး၌ ဖွင့်ဆိုခဲ့ပြီးသော သမဂ္ဂါရာမပုဒ်၏ အနက်အတိုင်းပင် ပြန်ဆိုမှတ်သားရမည်၏ အဖြစ်ကို သိ။ (ဘာဝတ္ထ)

(စ) ဖြင့် သမဂ္ဂရတောပုဒ်ကို သမဂ္ဂေသု ရတော သမဂ္ဂရတော-ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ် သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(ဆ) ဖြင့် ညီညွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ပယ်စွန့်၍ တပါးသော အရပ်သို့ သွားတော် မမူလိုဟူသော သမဂ္ဂရတ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➢ ၂ ၀ ။ (ဃ) အမှတ်ပြ၍ မူဗျတ္တကို ယူ၍ ဘာဝ, ဝိဘာဝ, အနုဘာဝထုတ်ပုံ

မညီညွတ်သောသူတို့ရှိရာ အရပ်၌ နေလိုတော် မမူသော ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ သတိ, ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီ ဘာဝ+ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ။ (၃-မှတ်) မညီညွတ်သော အရပ်သည်ရင်း, မညီညွတ်သော သူ များသည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၂-မှတ်) ဘုရားရှင်၏ ရှေးရှေးဘဝက ဖြည့်ဆည်းခဲ့ ဘူးသော ပါရမီသမ္ဘာရကုသိုလ် အဆောက်အဦးမှန်သမျှသည်ရင်း, မညီညွတ်သောသူတို့ ၏ ကိုယ်အမူအရာ, နှုတ်အမူအရာတို့နှင့် ခမနဂုဏ် မပြည့်စုံခြင်း စသည်သည်ရင်း, ဥဒ္ဒီ ပန ဝိဘာဝ။ (၃-မှတ်) ညီညွတ်သူတို့နှင့် အတူတကွ နေထိုင်ရခြင်း, ထိုသို့ နေထိုင်ရ သော ဘုရားရှင်၌ ကာယိကသုခ ရရှိတော်မူ၍ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့အား တရားဓမ္မများ ဟောကြားနိုင်ခြင်း, ထိုသို့ ဟောကြားသဖြင့် ဝေနေယျသတ္တဝါများ ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် လောကီလောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသောအကျိုးကို ရရှိခြင်းစသော ကောင်းကျိုးအဆက်ဆက် ဟူသမျှသည် အနုဘာဝ။ (၂-မှတ်)

သမဂ္ဂါရာမော–ဟယ် နောက်ပုဒ်ဖြစ်သော အာရာမပုဒ်၌ ရမှုစာတ်နက်အရ

(၁) မွေ့လျော်ကြောင်းဟု ဆိုအပ်သော ဘုရားရှင်သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် သမ္မာဆန္ဒ သတိ ဉာဏ်စသည်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီ ဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) သံဃာ အရာမ်ကြီးသည်ရင်း, ယင်းအရာမ်၌ တည် နေကြသော ညီညွတ်သည့် သံဃာတော်များသည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပါရမီကုသိုလ် သမ္ဘာရများသည်ရင်း, ရဟန်းသံဃာတော်တို့၏ ခန္တီ-စသော ဂုဏ်တို့နှင့်

http://www.dhammadownload.com

ပြည့်စုံခြင်းသည်ရင်း, ဥဋ္ဌပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဘုရားရှင်သည် ကာယသုခ စိတ္တသုခ နှစ် ပါးစုံကို ရရှိခြင်း-စသော ကောင်းကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

*** ဓွေ စေနု သမဓေ့ ဒိသ္ဓာ–အရ ॥** ॥ ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဏ်ကို ယူ၍

(၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိ ဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝ မည်၏။ (၂) ညီညွတ်သော နှစ်ယောက်သော လူတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ညီညွတ်သည်၏အဖြစ် အမျိုးဇာတ် ဂုဏ်တို့၏ မြတ်သည်၏အဖြစ်သည် ဥဋ္ဌပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ညီညွတ် ခြင်းသည် လျှောက်ပတ်ကောင်းမြတ်၏ဟု မြဲမြံစွာ ပြုပေးနိုင်ခြင်း အကျိုးသည် အနု ဘာဝ မည်၏။

*** (ဆ) နု ဏ္ဍဆ္ထတိ–အရ ॥** ॥ ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ ဆန္ဒ (ဝါ) ဉာဏ် သတိ ပြဋ္ဌာန်း သော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝ မည်၏။ (၂) မညီညွတ်သူတို့၏ နေရာဌာနသည်ရင်း၊ မညီညွတ်သူများသည်ရင်း အာ- ရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) မညီညွတ်သူတို့၏ ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်သည်ရင်း၊ အနိဋ္ဌာကာရသည်ရင်း ဥဋ္ဌပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ညီညွတ်မှု မရှိကြသဖြင့် ကာယိက ဒုက္ခ စေတသိကဒုက္ခ ဖြစ်ရခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အာဒေါဂ်သံဝဏ္ဏနာ [၄၊၇၃]

(က) သမဂ္ဂေ ဒိသွာပိ သုတွာပိ နန္ဒတိတိ သမဂ္ဂနန္ဒီ။

(ခ) သမဂ္ဂကရဏိံ ဝါစံ ဘာသိတာတိ ယာ ဝါစာ သတ္တေ သမဂ္ဂေယေဝ ကရောတိ၊ တံ သာမဂ္ဂိဂုဏပရိဒီပိကမေဝ ဝါစံ ဘာသတိ၊ န ဣတရန္တိ။

(က) ၌ သမဂ္ဂေ နန္ဒတိ-ဖြင့် သမဂ္ဂနန္ဒီပုဒ်ကို သမဂ္ဂေ နန္ဒတိတိ သမဂ္ဂနန္ဒီ-ဟု ကတ္တု သာဓန ကိတန္တဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏီပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဒိသွာပိ သုတွာပိ-ဖြင့် နှစ်သက်တတ်၏ဟူသည် မြင်၍ရင်း, ကြား၍ရင်း နှစ်သက်၏ ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ခ) ၌ ယာ ဝါစာ သမဂ္ဂေယေဝ ကရောတိ-ဖြင့် သမဂ္ဂကရဏိပုဒ်ကို သမဂ္ဂေ ကရောတိ ဧတာယာတိ သမဂ္ဂကရဏီ-ဟု ကရဏသာဓန ကိတန္တတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစ နတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏီပစ္စည်း၏ ကရဏသာဓန၌ သက် သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝါစံ ဘာသိတာ၌ ဝါစံဟူသည် ကွဲပြားကြောင်းကို ပြုလုပ်တတ်သည့် စကားမျိုး မဟုတ်၊ ညီညွတ်သော ဂုဏ်ကို ပြတတ်သည့် စကားဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကိုသိ။(ဘာဝတ္ထ)

ဘာသတိ-ဖြင့် ဘာသိတာပုဒ်ကို ဘာသတီတိ ဘာသိတာ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တု-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏

http://www.dhammadownload.com

အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

သာမဂ္ဂိဂုဏပရိဒိပိကမေဝ-၌ ဧဝ-ဖြင့် ကွဲပြားကြောင်း စကားများကို တားမြစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ပါဠိ (၁၀၄) [၃၊၇၃/၇၄]

(က) ပရဿ မမ္မစ္ဆေဒကကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ ကေန္တဖရုသစေတနာ ဖရုသာ ဝါစာ၊

(ခ) အာစရိယုပဇ္ဈာယာ စ ကဒါစိ နိသိတကေ ဧဝံ ဝဒန္တိ ""ကိံ ဣမေ အဟိရိကာ အနောတ္တပ္ပိနော စရန္တိ နိဒ္ဓမထ နေ"" တိ၊ (ဂ) အထ စ နေသံ အာဂမာဓိဂမသမ္ပတ္တိံ ဣစ္ဆန္တိ၊

(ဃ) ယထာ စ စိတ္တသဏှတာယ ဖရုသာ ဝါစာ န ဟောတိ၊ ဧဝံ ဝစနသဏှတာယ အဖရုသာ ဝါစာ န ဟောတိ၊ (င) န ဟိ မာရာပေတုကာမဿ ""ဣမံ သုခံ သယာပေထာ"" တိ ဝစနံ အဖရုသာ ဝါစာ ဟောတိ၊ စိတ္တဖရုသတာယ ပနေသာ ဖရုသာ ဝါစာဝ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ပ၊၄၆၈။)

➢ ❶ ။ (က) ပရဿ၊သူတစ်ပါး၏။မမ္မစ္ဆေဒကကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ၊ ပုတ်ခတ်သောအခါ, သေလောက်ရာသည့် အနာအရပ်နှင့်တူသော ဇာတ်အစရှိသော အင်္ဂါသဝတ္ထုကို ထိပါးပုတ်ခတ် ဖြတ်တောက်တတ်သော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂ ကို ဖြစ်စေတတ်သော။ကေန္တဖရုသစေတနာ၊ကေန်ကြမ်းတန်းသော စေတနာသည်။ဖရုသာ ဝါစာ၊ဖရုသဝါစာ မည်၏။

(ခ) အာစရိယုပဇ္ဈာယာ စ၊ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်လည်း။[စ-ဖြင့် မာတာပိတရော ကိုဆည်း] ကဒါစိ၊တရံတခါ၌။နိသိတကေ၊မှီတတ်သော တပည့်တို့ကို။ဧဝံ ၊ဤသို့။ဝဒန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။(ကိံ၊အဘယ်သို့ ဆိုကုန်သနည်း) ကိံ၊အဘယ့်ကြောင့်။ဣမေ၊ဤရဟန်းတို့သည်။ အဟိရိကာ၊ရှက်ခြင်း မရှိကုန်သည်၊အနောတ္တပ္ပိနော၊လန့်ခြင်း မရှိကုန်သည်။(ဟုတ္တွာ၊ဖြစ်၍) စရန္တိ၊လှည့်လည်ကုန်ဘိသနည်း။နေ၊ထိုရဟန်းတို့ကို။နိဒ္ဓမထ၊နှင်ထုတ်ကြကုန်လော့။ဣတိ၊ ဤသို့။ဝဒန္တိ၊ဆိုကုန်၏။ (ဂ) အထ စ၊ထိုသို့ ပြောဆိုကြပါကုန်သော်လည်း။နေသံ၊ထို တပည့် တို့၏။အာဂမာဓိဂမသမ္ပတ္တိံ၊အာဂမ အဓိဂမ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို။ဣစ္ဆန္တိ၊အလိုရှိကုန်၏။

(ဃ) စ၊ဆက်ဦးအံ့။ စိတ္တသဏှတာယ၊စိတ်၏နူးညံ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ဖရုသာ ဝါစာ၊ ဖရုသဝါစာသည်။န ဟောတိ ယထာ၊မဖြစ်သကဲ့သို့။ဧဝံ၊ဤအတူ။ဝစနသဏှတာယ၊ စကားလုံး၏ နူးညံ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။အဖရုသာ ဝါစာ န ဟောတိ၊ဖရုသဝါစာ ဖြစ် ၏။[**ဤကား နှစ်ခုပဋိသေ၊ ခွဲဝေမရှိ-စသော နိယံနှင့်အညီတည်း။**]

(တစ်နည်း) အဖရုသာဝါစာ၊ဖရုသဝါစာ မဟုတ်သည်။န ဟောတိ၊မဖြစ်။ဖရုသဝါစာ၊ ဖရုသဝါစာသည်။ဟောတိယေဝ၊ဖြစ်သည်သာတည်း။ [**ဤကား မပေါင်းရောပဲ၊ ခွဲ၍ တစ်ခါ၊ သမ္ဗန်ပါမူ၊ ကြိယာနောင် ဧဝ ဆောင်မြဲ-နိယံနှင့်အညီတည်း။**]

(င) ဟိ၊မှန်၏။မာရာပေတုကာမဿ၊သေပစေဟု စေခိုင်းသူ၏။(သဒ္ဒတ္ထ) (ဝါ) သတ်စေ

http://www.dhammadownload.com

ခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏။ ဣမံ၊ဤသူ့ကို။သုခံ၊ချမ်းချမ်းသာသာ။သယာပေထ၊အိပ်စေကြကုန်။ ဣတိ၊ဤသို့။ဝစနံ၊ပြောဆိုကြောင်း စကားသည်။အဖရုသာ ဝါစာ၊ဖရုသဝါစာ မဟုတ်သည်။ န ဟောတိ၊မဖြစ်။ ပန၊စင်စစ်ကား။စိတ္တဖရုသတာယ၊စိတ်၏ကြမ်းတန်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ဧသာ၊ဤစကားသည်။ဖရုသာ ဝါစာဝ၊ဖရုသဝါစာသာတည်း။

➢ ❶ ။ (ဃ) သို့/**အနုသနေ္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (က-ခ) တို့ဖြင့် ဗျတိရေကအစွမ်းဖြင့် စေတနာ မကြမ်းတန်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဖရုသဝါစာ မဖြစ်သည်ကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ အနွယနည်းဖြင့် ထိုအနက်ကိုပင် ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (ဃ) ။

(င) သို့/ **အနုသနေ္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် နူးညံ့သော စိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဖရုသဝါစာ မဖြစ်သကဲ့သို့ နူးညံ့သော စကားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဖရုသဝါစာ မဖြစ်သည် မဟုတ် ဖြစ်သည်သာဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းစကားရပ်ကိုပင် ယုတ္တိအားဖြင့် ခိုင်မြဲစေလိုသော ဆရာသည်/ချဲ့ပြလိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

(င) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် (ပ) ပြဆိုတော်မူ၏။ **စကား** နူးညံ့သော် ဖရုသဝါစာ မဖြစ်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဆရာ့စကားသည် အဘယ်သို့ သော သဘောယုတ္တိဖြင့် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

➢ ❷ ။ | **စ-ဂ ဝါကျတို့ကို၌** | (၁) နနု အာစရိယုပဇ္ဈာယာ စ ကဒါစိ နိဿိတကေ ဧဝံ ဝဒန္တိ "ကိံ ဣမေ အဟိရိကာ အနောတ္တပ္ပိနော စရန္တိ၊ နိဒ္ဓမထ နေ"တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဖရုသဝါစာ န ဟောတိ။ (၃) နေသံ အာဂမာဓိဂမသမ္ပတ္တိံ ဣစ္ဆန္တိ၊ အထဝါ စိတ္တ သဏှတာယ။ (၄) တသ္မာ ဖရုသဝါစာ န ဟောတိ။

(ဃ) ဧဝံ ဝစနသဏှတာယ အဖရုသာ ဝါစာ န ဟောတိ-ဟူသော ဥပမေယျ ဝါကျ ကို ဧကျွန်ုပ်တော့်ပုံ ။ ။ (၁) နနု ဝစနသဏှတာ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ အဖရုသာ ဝါစာ န ဟောတိ။ (၃) နနု စိတ္တဖရုသတာ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ အဖရုသာ ဝါစာ န ဟောတိ။

| **င-ဝါကျကို ၌** | (၁) နနု မာရာပေတုကာမဿ "ဣမံ သုခံ သယာပေထာ"တိ ဝစနံ သဏှံ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဧသာ ဖရုသာဝါစာဝ ဟောတိ။

(၃) နနု စိတ္တဖရုသတာ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဧသာ ဖရုသာဝါစာဝ ဟောတိ။

➢ (က) **တံ ဟာတာ နိဝဓတ္တတုံ အသက္ကောန္တော "စဏ္ဍာ တံ မဟိံသီ အနုဗန္ဓတူ"တိ အက္ကောသိ၊**

➢ (ခ) **ဧဝံ မမ္ဗဇ္ဈေဒကောဝိ ပယောဂေါ စိတ္တသဏှတာယ န ဖရုသာဝါစာ ဟောတိ၊** (၄၁၇၄)

| **က-စ ဝါကျတို့ကို၌** | (၁) နနု စဏ္ဍာ တံ မဟိံသီ အနုဗန္ဓတူ"တိ အက္ကောသိ၊ ဧဝံ မမ္မစ္ဆေဒကော ပယောဂေါ။ (၂) အထ ကသ္မာ န ဖရုသာ ဝါစာ ဟောတိ။

(၃) နနု စိတ္တသဏှတာ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ န ဖရုသာ ဝါစာ ဟောတိ။

| **စ-ဝါကျကို၌** | (၁) နနု မမ္မစ္ဆေဒကော ပယောဂေါ ဟောတိ။

http://www.dhammadownload.com

(၂) အထ ကသ္မာ န ဖရုသာဝါစာ ဟောတိ။ (၃) နနု စိတ္တသဏှတာ ဟောတိ။
(၄) တသ္မာ န ဖရုသာဝါစာ ဟောတိ။

➤ ❹ ။ (ဖရုသံ) ဝဒန္တိ ဧတာယာတိ **ဝါစာ**။ (၃) ဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကြမ်းကြုတ်သော စေတနာသည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ကေန္တဖရုသစေတနာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဖရုသံ ဝဒန္တိ ဧတာယာတိ **ဖရုသဝါစာ**။ (၃) ကြမ်းတမ်းသော စကားကို ဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည်ငှင်း, ကြမ်းတမ်းသော စကား၏ ဆိုကြောင်း စေတနာနှင့် အာရုံ+အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်ငှင်း ဝစနဟေတု မည်၏။

(၅) ကြမ်းကြုတ်သော စေတနာသည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ကေန္တဖရုသစေတနာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အာဒရေန စရိတဗ္ဗောတိ **အာစရိယော**။ အာစာရံ သိက္ခာပေတီတိ **အာစရိယော**။

(၃) လေးလေးစားစား လှည့်လည်ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဆရာဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သတ္တ-စသော--။

နိဿယန္တိတိ **နိဿိတာ**။ နိဿိတာယေဝ **နိဿိတကာ**။ (၃) သွတ္တဘောဂဏ်သည် (ဝါ) မှီခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တပည့်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သိဿ, သာဝက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

နတ္ထိ ဟိရီ ယေသန္တိ **အဟိရိကာ**။ (၃) အရှက်မရှိခြင်း အဘာဝဘောဂဏ်၏ တပည့်တို့နှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အရှက်မရှိသော တပည့်ဖြစ်သည် ဝစနီယ၊ (၆) နိလ္လဇ္ဇိတ-စသော--။

သိယတိ တနု ကရီယတိ န ဖရုသဘာဝေန ကက္ကလာ ကရီယတီတိ **သဏှာ**။

(၃) နည်းပါးအောင်ပြုခြင်း, မကြမ်းတန်းခြင်းကို ပြုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သိမ်မွေ့သော စကားဖြစ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) အဖရုသာ, အကက္ကလာ, သုခုမဝစန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ **စိတ္တသဏှတာယ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ဝစိပယောဂဿ ဖြစ်သည်။(၏/သည် စပ်) * (င) **စိတ္တဖရုသတာယ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား မာရာပေတုကာမဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) ဘာဝယောဂပုဒ်၏ ပစ္စယတ္ထကား ကတ္တုတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

အဟိရိကာ-ကို အဟိရိကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် က္လမေသံ နိဿိတကာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် (ဖရုသစေတနာ-ဟုသာ မဆိုဘဲ ကေန္တဖရုသစေတနာဟု ကေန္တသဒ္ဒါကို ထည့်ဆိုခြင်းမှာ) ဝါသနာအလိုက် နှုတ်ထွက်ကြမ်းရုံမျှကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ တကယ်ဒေါသစိတ်ဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော ဖရုသဝါစာကိုသာ လို၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်

http://www.dhammadownload.com

ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ **၈**။ (က) **ဝါကျ၌ မဗ္ဗ-သဒ္ဒါ၏ မူ့ရဲအနက်ကား-အနာပျက် အနာဆွေး** အနာပေါင်း ဖြစ်ပါသည်။ * **ဤ၌လိုအပ်သော ဥပစာအနက်ကား-အက္ကောသဝတ္ထု** ဆယ်ပါး ဖြစ်ပါသည်။

မမ္မစ္ဆေဒကာ၌ ဆေဒက အဓိပ္ပါယ် ။ ။ အလွန်နာကြီးဘွယ်ကောင်းလောက်အောင် အက္ကောသဝတ္ထုဆယ်ပါးဖြင့် သူတစ်ပါးအား ထိပါးပုတ်ခတ်ဆဲရေးခြင်း (ဝါ) ဆဲရေး ကြောင်း ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို "ဆေဒက"ဟု ဆိုပါသည်။

➤ **၁ ၀**။ (စ) **၌ ဝဇ္ဇိ-အရ** ။ ။ မေတ္တာ ကရုဏာ ပြဋ္ဌာန်းသော ဝစီဝိညတ္တိ သမုဋ္ဌာပကစိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) တပည့်တို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) တပည့်တို့၏ အာဂမ အဓိဂမနှင့် ပြည့်စုံ ခြင်းကို လိုလားခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဖရုသာ ဝါစာ မဖြစ်ခြင်း အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

(င) **ဝါကျကို ဘာဝ-စသည်ထုတ်ပုံ/မာရောဓပတုကာမဿ-၌ မရဓာတ်အရ**

(၁) ဒေါသပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကောဓဋ္ဌာယီဘာဝ, ရုဒ္ဒရသ မည်၏။ (၂) အသတ်ခံရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သတ်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၏ အပြုအမူသည်၎င်း၊ ဝဓကပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်ကြမ်းတန်းသည်၏အဖြစ်သည်၎င်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ကာယိကဒုက္ခ စေတသိကဒုက္ခ ရောက်ရခြင်းစသော အကျိုး တရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ။

ဝါကျ (၁၀၅) [၄၊၇၄]

(က) နေလာတိ လေ ဝုစ္စတိ ဒေါသော၊ (ခ) နာဿာ လေန္တိ နေလာ၊

(ဂ) နိဒ္ဒေါသာတိ အတ္ထော၊ (ဃ) နေလဂေါ်ဿေတပဋ္ဋာဒေါတိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနေလံ ဝိယ၊

(င-၁) ကဏ္ဏသုခါတိ ဗျဉ္ဇနမဓုရတာယ ကဏ္ဏာနံ သုခါ၊

(င-၂) သုစိဝိဇ္ဈနံ ဝိယ ကဏ္ဏသူလံ န ဇနေတိ၊

(စ) အတ္ထမဓုရတာယ သကလသရီရေ ကောပံ အဇနေတွာ ပေမံ ဇနေတီတိ ပေမနီယာ၊

* ယာ သာ ဝါစာ၊အကြင်စကားသည်။(ပဓာနကတ္တား) **နေလာ-**အပြစ်မရှိ။ **ကဏ္ဏ သုခါ-**နားတို့အား ချမ်းသာ၏။ (ဝါ) နားတို့၏ ချမ်းသာကြောင်းဖြစ်၏။ **ပေမနီယာ-** ချစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။

➤ **၁**။ (က) နေလာတိ ဧတ္ထ၊နေလာဟူသော ဤပါဠ်၌။ဒေါသော၊အပြစ်ကို။ လေ၊လေဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ (ခ) အဿာ၊ထိုစကား၏။လေ၊အပြစ်သည်။န၊မရှိ။ဣတိ၊ ထိုသို့ အပြစ်မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။(သာ၊ထိုစကားသည်။) နေလာ၊နေလာ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) နိဒ္ဒေါသာ၊အပြစ်မရှိသည်။(ဟောတိ၏။) ဣတိ အယံ၊ဤသည်ကား။အတ္ထော၊ အနက်တည်း။ (ဃ) နေလင်္ဂေါ် သေတပစ္ဆာဒေါတိ ဧတ္ထ၊နေလင်္ဂေါ သေတပစ္ဆာဒေါ အစရှိသော ဤဥဒါန်းဂါထာ၌။ဝုတ္တနေလံ ဝိယ၊ဟောတော်မူအပ်သော နေလသဒ္ဒါကဲ့သို့တည်း။

(င) ကဏ္ဍသုခါတိ၊ကဏ္ဍသုခါ ဟူသည်ကား။ဗျဉ္ဇနမဓုရတာယ၊သဒ္ဒါ၏ ချိုမြိန်သော အရသာနှင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ကဏ္ဍာနံ၊နားတို့၏။သုခါ၊ချမ်းသာကြောင်းသည်။ ဟောတိ၏။သုစိဝိဇ္ဈနံ ဝိယ၊အပ်ဖြင့် ထိုးခြင်းကဲ့သို့။ကဏ္ဍသူလံ၊နားတံကျင်ကို။န ဇနေတိ၊ မဖြစ်စေ။ (စ) အတ္ထမဓုရတာယ၊အနက် အဓိပ္ပါယ်၏ ချိုမြိန်သော အရသာနှင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။သကလသရီရေ၊အလုံးစုံသော ကိုယ်၌။ကောပံ၊အမျက်ကို။အဇနေတွာ၊မဖြစ်စေမူ၍။ပေမံ၊ချစ်အပ်သူ၏အဖြစ်ကို။ (ဝါ) ချစ်ခြင်းကို။ဇနေတိ၊ဖြစ်စေတတ်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ပေမနီယာ၊ပေမနီယာ မည်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၇၁။)

➤ ❷ ။ (က) သို့/ **သံဝဏ္ဏနာနယ၍ပစ္စာခနာ** ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ယာသာ ဝါစာ နေလာ စသည်ဝယ် လေပုဒ်ကို ဟောတော်မူ၏။ ယင်း လေပုဒ်သည် ဖလာပင်, တံတွေးဟူသော အနက်များကို ဟောကြားနေပါသလော၊ အဘယ်အနက်ကို ဤ၌ ဟောကြားနေပါသနည်း၊ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော လောသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

ကား • (က) ဖြင့် နေလာ၌ လော-သဒ္ဒါသည် အပြစ်ဒေါသဟူသော အနက်ကို ဟောကြားနေပါ၏ဟူလို။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် နေလာ၌ လောသဒ္ဒါသည် အပြစ်ဒေါသဟူသော အနက်ကို ဟော၏ ဆိုတော်မူ၏။ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိတော်၌ လောပုဒ်သက်သက် မရှိ နေလာဟူ၍သာ ရှိသည်မဟုတ်ပါလော၊ (ဝါ) နပုဒ်နှင့် လောပုဒ်တို့ တွဲစပ်ပုံကိုလည်း ဖွင့်ပြသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ နေလာပုဒ်ကို အဘယ်ဝိဂ္ဂဟ တွဲစပ်ရပါမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။ **ကား**• (ခ) ဖြင့် နတ္ထိ အဿာ ဧလန္တိ နေလာ-ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် တွဲစပ်ရပါမည်ဟူလို။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် နေလာပုဒ်ကို စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထ တွဲစပ်ရမည်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ နေလာပုဒ်၏ အနက်ကိုကား မသိအပ်သေးသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်သို့ နေလာ၏ အနက်ကို မှတ်သားရပါမည်နည်း။ (ဂ)

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် နေလာသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို နိဒ္ဒေါသအနက် ရှိ၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ တုန်လှုပ်ခြင်းအနက်ဟော လေသဒ္ဒါနှင့် န-သဒ္ဒါ တွဲစပ်ရကား တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိဟူသော အနက်ကို မှတ်သားရပါမည်လော၊ နေလာသဒ္ဒါ၏ နိဒ္ဒေါသ အနက်ဟောပုံ ဥပမာ သာဓကကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င–၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င-၁) ဖြင့် သဒ္ဒါ၏ ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သည်၏

http://www.dhammadownload.com

အဖြစ်ကြောင့် နားတို့ကို ချမ်းသာခြင်းကို ပြု၍ ဆို၏။ နားချမ်းသာအောင် ပြုခြင်းဟူသည် အဘာယ်ပါနည်း၊ နားချမ်းသာအောင် ပြုပုံကို ထင်ရှားစွာ မပြဆိုပြီလော။ (၈-၂)

➤ ❷ ။ [ဂ+ဃ-ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု နိကမ္မနာတိ အတ္ထော ဒဌဗ္ဗော။

(၂) အထ ကသ္မာ နိဒ္ဒေါသာတိ အတ္ထော ဒဌဗ္ဗော။ (၃) နေလင်္ဂေါ သေတပစ္ဆာဒေါတိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနေလ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ (၄) တသ္မာ နိဒ္ဒေါသာတိ အတ္ထော ဒဌဗ္ဗော။

➤ ❸ ။ ဣလတိ ကမ္ပတိ ဧတေနာတိ ဧလံ၊ နာဿ ဧလန္တိ ဧနေလံ။ အင်္ဂီယတေ ဉာယတေ ဧတေန သမုဒါယောတိ အင်္ဂံ။ နေလံ အင်္ဂံ ယဿာတိ ဧနေလဂေါ။ [ဉပမာဘက်၌ ရထား၊ ဉပမေယျဘက်၌ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယထေရ်၏ အတ္တဘော ရ၏။]

(၃) အပြစ်မရှိသော အရဟတ္တဖိုလ်သီလဟူသော အစိတ်အင်္ဂါနှင့် လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယထေရ်၏ အတ္တဘော၏ ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယမထေရ်၏ အတ္တဘောဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) သေတပစ္ဆာဒ, ဧကာရရထ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္တ။

ဣလတိ စိတ္တံ ပုဂ္ဂလော ဝါ ကမ္ပတိ ဧတေနာတိ ဧလံ။ (၃) တုန်လှုပ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အပြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဒေါသ-စသော--။

သေဝီယတေတိ သေတော။ သိနောတိ ဗန္ဓတိ စိတ္တံ ဧတေနာတိ သေတော။

(၃) ဖြူသော အရောင်ကို ပြုခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဖြူစင်သော အရဟတ္တဖိုလ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဩဒါတ-စသော--။

သူလန္တိ ဧတေနာတိ သူလံ။/သရန္တိ ဟိံသန္တိ ဧတေနာတိ သူလံ။ (၃) နာကျင်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) တံကျင်သည် ဝစနီယ။ (၆) သလ္လ, သင်္ကု--။

သုန္ဒရတံ သူစေတီတိ သူစိ။/သူစေတိ ဧတာယာတိ သူစိ။ (၃) ထိုးဆွခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ထိုးဆွကြောင်း အပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သူလ, သင်္ကု။

➤ ❺ ။ (၀-စ) ဝါကျလာ တာပစ္စယန္တပုဒ်များကား ဗျဥ္ဇနမဓုရတာယ၊ အတ္ထမဓုရတာယ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့၏ သမ္ဗန်ကား ယာယ တာယ ဝါစာယ ဖြစ်သည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် ဣလတိ စိတ္တံ ပုဂ္ဂလော ဝါ ကမ္ပတိ ဧတေနာတိ ဧလံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဧလ-အရ ဒေါသကို ကောက်ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ)

(ခ) ဖြင့် နေလာပုဒ်ကို နတ္ထိ ဧလံ အဿာတိ နေလာ-ဟု ဝတုတ္ထိ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် နေလာ၌ န-သဒ္ဒါသည် တဗ္ဘာဝ-စသော အနက်ကိုမဟော၊ ပဋိသေဓ အနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

(ဧ) ၌ ဗျဉ္ဇနမဓုရတာယ-ဖြင့် ကဏ္ဏသုခ-နားချမ်းသာ၏ဟူသည် သဒ္ဒါ၏ ပြေပြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ကဏ္ဏသုခ ဖြစ်သတည်းဟု ကဏ္ဏသုခ၏ အကြောင်းကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) ကဏ္ဏာနံ သုခါ-ဖြင့် ကဏ္ဏနှင့် သုခကို ကဏ္ဏာနံ သုခါ ကဏ္ဏသုခါ-ဟု ကမ္မဌ္ဌဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေသည်။(သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

သုစိဝိရှန် ဝိယ ကဏ္ဏသူလံ န ဇနေတိ-ဖြင့် နားချမ်းသာ၏ဟူသည် ပြောသော စကားကို ကြားရသောအခါ အပ်ဖြင့်ထိုးမှု တံကျင်လျှိုထိုးမှု ဖြစ်သကဲ့သို့ နား၌ အပ်ဖြင့်ထိုးမှု တံကျင်လျှိုထိုးမှုများ မဖြစ်စေခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ကဏ္ဏ-အရ ဌာနဖြစ်သော နားဖြင့် ဌာနီဖြစ်သော သောတဝိညာဏဝီထိ တဒနုဝတ္တိက မနောဝိညာဏဝီထိများကို ယူနိုင်ရကား ယင်းဝီထိစိတ်များ၌ တံကျင်လျှိုထိုးမှု မဖြစ်စေခြင်းကိုပင် ကဏ္ဏသုခ-နားချမ်းသာသည်ဟု ဆိုထားသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း(ဘာဝတ္ထ) သိ။

(စ) ၌ အတ္ထမဓုရတာယ-ဖြင့် ချစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏ဟူသည် အနက်သံ သာယာသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ချစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကို သိ။ (ဘာဝတ္ထ)

သကလသရီရေ-ဖြင့် ကောပကို မဖြစ်စေခြင်းဟူသည် အလုံးစုံသော ကိုယ်၌ မဖြစ်စေခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ကောပံ အဇနေတွာ-ဖြင့် ချစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေခြင်းဟူသည် အမျက်မထွက် စေသောကြောင့် ချစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ပေမံ ဇနေတိ-ဖြင့် ပေမနီယာပုဒ်ကို ပေမန် ဇနေတီတိ ပေမနီယာ-ဟု ဇနေတိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣယပစ္စည်း၏ ဇနေတိတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ⓵⓪ ။ **ပေမံ ဇနေတိ-၌ ဓာတ်အရ** ။ ။ ချစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော မေတ္တာ၊ (ဝါ) ပီတိ သောမနဿကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ (ဝါ) ဟဿ ဌာယီဘာဝ, ဟာသရသ မည်၏။ (၂) အနက်အဓိပ္ပါယ်ပြည့်စုံသော စကားဖြပ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အနက်အဓိပ္ပါယ်၏ ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သည်၏ အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ကောပကို မဖြစ်စေခြင်း, မိမိစကား အောင်မြင်ခြင်း စသော အကျိုးတရားတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(ယ) **ဝါကျကို၌** ။ ။ လကုဏ္ဏကဘဒ္ဒိယမထေရ်ကို ကြည့်ရှုဖူးမျှော်ကြကုန်သော ရဟန်းတော်တို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် သဒ္ဓါ စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဝိမှယဌာယီဘာဝ, အဗ္ဘုတရသ မည်၏။ ရုထားလုံးနှင့်တူသော လကုဏ္ဏကဘဒ္ဒိယမထေရ်၏ သေးကွေးပုညက်လှသော ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘောသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ပုကွသေးညှက်နေသည်ကို အထင်သေးကာ ကစားစရာ နောက်ပြောင်စရာ ထင်

http://www.dhammadownload.com

နေကြသော ပုထုဇဉ်ရဟန်းတော်များ လက္ခဏာကဘဒ္ဒိယ မထေရ်ကို ရှိသေလေးစား ကြည်ညိုလာကြခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဂါထာ (၁၀၆) [၄၇၄]

(က) ဟာဒယံ ဂစ္ဆတိ အပဋိဟညမာနာ သုခေန စိတ္တံ ပဝိသတီတိ ဟာဒယင်္ဂမာ၊

(ခ) ဂုဏပရိပုဏ္ဏတာယ ပုရေ ဘဝါတိ ပေါရီ၊

(ဂ) ပုရေ သံဝဍ္ဎနာရီ ဝိယ သုကုမာရာတိပိ ပေါရီ၊

(ဃ) ပုရဿ ဧသာတိပိ ပေါရီ၊ (င) နဂရဝါသီနံ ကထာတိ အတ္ထော၊

(စ) နဂရဝါသိနော ဟိ ယုတ္တကထာ ဟောန္တိ၊

(ဆ) ပိတိမတ္တံ ပိတာတိ ဝဒန္တိ၊ ဘာတိမတ္တံ ဘာတာတိ ဝဒန္တိ၊ မာတိမတ္တံ မာတာတိ ဝဒန္တိ၊

(ဇ) ဧဝရူပီ ကထာ ဗဟုနော ဇနဿ ကန္တာ ဟောတီတိ ဗဟုဇနကန္တာ၊

(ဈ) ကန္တဘာဝေနေဝ ဗဟုနော ဇနဿ မနာပါ စိတ္တဝုဍ္ဎိကရာတိ ဗဟုဇနမနာပါ၊

* **ဟာဒယင်္ဂမာ**=စိတ်နှလုံးထဲသို့ ရောက်တတ် သက်ဝင်တတ်၏။ (ခ) **ပေါရီ** =ပြည်ကြီး၌ဖြစ်သော စကားတည်း။/ဂုဏ်တို့ဖြင့် ပြည့်ခြင်း၌ဖြစ်သော စကားတည်း။

(ဂ) **ပေါရီ** = ပြည်ကြီး၌ မွေးဖွားကြီးပြင်းလာသော မိန်းမသည် အလွန်နူးညံ့ သိမ်မွေ့သော စကားတည်း။ (ဃ-င) **ပေါရီ** = ပြည်ကြီး၏ စကားတည်း။ (မုချတ္ထ) ပြည်ကြီး၌ နေသောသူတို့၏ စကားပါတည်း။ (ဌာနူပစာရတ္ထ)

➢ ❶ ။ (က) ဟာဒယံ၊စိတ်နှလုံးသို့။ဂစ္ဆတိ၊ရောက်တတ်၏။အပ္ပဋိဟညမာနာ၊ဒေါသသည် မထိခိုက်အပ်သည်။(ဝါ) ဒေါသဖြင့် မထိခိုက်သည်။(ဟုတွာ၊ဖြစ်၍) သုခေန၊ချမ်းသာ သဖြင့်။စိတ္တံ၊စိတ်သို့။ပဝိသတိ၊ဝင်သွားတတ်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ဟာဒယင်္ဂမာ၊ဟာဒယင်္ဂမာ မည်၏။ (ခ) ဂုဏပရိပုဏ္ဏတာယ၊သဒ္ဒါလင်္ကာရ, အတ္ထာလင်္ကာရဂုဏ်တို့ဖြင့် ပြည့်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ပုရေ၊ဂုဏ်တို့ဖြင့် ပြည့်သည်၏အဖြစ်၌။ဘဝါ၊ဖြစ်သော စကားတည်း။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ပေါရီ၊ပေါရီ မည်၏။ (ဂ) ပုရေ၊မြို့၌။သံဝဍ္ဎနာရီ၊ကြီးပွားသော အမျိုးသမီးသည်။သုကုမာရာ ဝိယ၊အလွန်နုနယ်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ထို့အတူ။ယာ ဝါစာ၊ အကြင်စကားသည်။) သုကုမာရာ၊အလွန်နူးညံ့၏။ဣတိပိ၊ထို့ကြောင့်လည်း။(သာ ဝါစာ၊ထို စကားသည်။) ပေါရီ၊ပေါရီ မည်၏။ (ဃ) ဧသာ၊ဤစကားသည်။ပုရဿ၊မြို့၌နေသူ လူ အပေါင်း၏။(သန္တကာ၊ဥစ္စာတည်း) ဣတိပိ၊ထို့ကြောင့်လည်း။ပေါရီ၊ပေါရီ မည်၏။

(င) နဂရဝါသီနံ၊မြို့၌နေသူ လူတို့၏။ကထာ၊စကားတည်း။ဣတိ အယံ၊ဤသည်ကား အတ္ထော၊အနက်တည်း။ (စ) ဟိ၊မှန်၏။/ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။နဂရဝါသိနော၊မြို့၌နေသူ လူတို့ သည်။ယုတ္တကထာ၊သင့်လျော်သော စကားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(ဆ) ပိတိမတ္တံ၊အဘအတိုင်းအရှည် ရှိသူကို။ (ဝါ) အဘလောက်ကြီးသူကို။ပိတာတိ၊

http://www.dhammadownload.com

ပိတာဟူ၍။(ဝါ) အဘဟူ၍။ဝဒန္တိ၊ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြကုန်၏။ဘာတိမတ္တံ၊အစ်ကို အတိုင်းအရှည် ရှိသူကို။ဘာတာတိ၊ဘာတာဟူ၍။(ဝါ) အစ်ကိုဟူ၍။ဝဒန္တိ၊ကုန်၏။မာတိမတ္တံ၊အမိအတိုင်းအရှည်ရှိသူကို။(ဝါ) အမိလောက်ကြီးသူကို။မာတာတိ၊မာတာဟူ၍။(ဝါ) အမိဟူ၍။ဝဒန္တိ၊ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြကုန်၏။

(၈) ဝေရူပီ၊ဤသို့သဘောရှိသော။ကထာ၊စကားသည်။ဗဟုနော၊များစွာသော။ဇနဿ၊လူအပေါင်းသည်။ကန္တာ၊နှစ်သက်အပ်သည်။ဟောတိ၊၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ဗဟုဇနကန္တာ၊ဗဟုဇနကန္တာ မည်၏။ (၅) ကန္တဘာဝေနေဝ၊နှစ်သက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ ဗဟုနော၊များစွာသော။ဇနဿ၊လူအပေါင်း၏။မနာပါ၊စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သည်။ စိတ္တဝုဍ္ဎိ ကရာ၊စိတ်၏ တိုးပွားခြင်းကို ပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ဗဟုဇန မနာပါ၊ဗဟုဇနမနာပ မည်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၇၃။)

➢ ❷ ။ (ဃ) သို့/ **ဓေါသာဇရော ပနဓောခနာ** ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ပုရေ သံဝဗ္ဗာ ပေါရီ၊ ပေါရီ ဝိယာတိ ပေါရီ-ဟု (သံဝဗ္ဗတဒ္ဓိတ် အတွင်းငုတ်နေသော) ဥပမာ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု ဆို၏။ ပေါရီ၌ ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထသာ ဖြစ်သင့်ပါသလော၊ မည်သို့ ဝစနတ္ထ ဖြစ်သင့်ပါသေးသနည်း၊ ဤနေရာ၌ ပေါရီပုဒ်၏ ဖြစ်သင့် ဖြစ်ထိုက် သော ဝိဂ္ဂဟ မပြဆိုချေသော် အဗျာပိတဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။ · အား- ဣဒံ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထလည်း ဖြစ်သင့်ပါသေး၏ဟုလို။

(ဃ) သို့/ **သံဝဏ္ဏနာနုရူပဓောခနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ပေါရီ-ဟု ဟော တော်မူ၏။ ယင်းပေါရီပုဒ်ကို ပုရေ ဘဝါတိ ပေါရီ-ဟူ၍ရင်း, ပေါရီ ဝိယာတိ ပေါရီ-ဟူ၍ရင်း ဝိဂ္ဂဟပြုရပါမည်လော၊ ပေါရီပုဒ်ကို ဤနေရာ၌ အဘယ်ဝိဂ္ဂဟ ပြုရပါမည်နည်း၊ ဤနေရာ၌ အလိုရှိအပ်သော ဝိဂ္ဂဟကို မဖွင့်ဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရား ရှင်အား သင့်ရောက်ခဲ့ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ပေါရီပုဒ်ကို ပုရဿ ဧသာတိ ပေါရီ-ဟု ဣဒံ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်း ဝစနတ္ထ၌ ပုရဿ-အရ မုချတ္ထ ဖြစ်သော ပြည်ကြီးကို ကောက်ယူ၍ ဧသာ-အရ ရွှေငွေ-စသော ပစ္စည်းဥစ္စာ ရတနာများ ကို အရကောက်ယူရပါမည်လော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားကြရပါမည်နည်း။ (င) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် ပုရ-အရ မြို့ကို မကောက်ယူရ၊ မြို့နေသူ လူတို့ကို ကောက်ယူ၍ ယင်းတို့၏ စကားသည် ပေါရီ မည်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ မြို့ သူ မြို့သားတို့၏ စကားဟူသည် အဘယ်ပါနည်း၊ မြို့သူ မြို့သားတို့၏ စကားပြောပုံကို အကျယ်အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော၊ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (စ) ဖြင့် မြို့နေသူ လူတို့၏ ယုတ္တကထာကို ပြဆိုခဲ့ပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယုတ္တကထာဖြစ်ပုံ သင့်လျော် လျောက်ပတ်သော စကားပြော

http://www.dhammadownload.com

ဆို ခေါ်ဝေါ်ပုံများကို အကျယ်ချဲ့၍ ရှင်းလင်းပြခြင်း အကျိုးငှာ (ဆ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် မြို့သူ မြို့သားတို့သည် သင့်လျော်သော စကားရှိကုန်၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ အဘယ်သို့လျှင် မြို့သူ မြို့သားတို့သည် သင့်လျော်သော စကား ရှိကြပါကုန်သနည်း၊ ထိုကဲ့သို့ သင့်လျော်သော စကားကို အခြား ရွာသူ ရွာသားတို့ လည်း ပြောဆိုကြသည် မဟုတ်ပါလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

➤ ❷ ။ [င–ဝါကျကို ရှု] (၁) နနု ပုရသဒ္ဒေါ နဂရဝါစကောယေဝ ဟောတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ နဂရဝါသိနံ ကထာတိ တယာ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု ပုရဿာတိ ဧတ္ထ ပုရသဒ္ဒေါ တန္နိဝါသိဝါစကော သဟာစရဏာဝသေန။

(၄) တသ္မာ နဂရဝါသိနံ ကထာတိ မယာ ဝုတ္တံ။

[ယ–င–စ တို့ကိုရှု] (၁) နနု ပုရဿ ဧသာ ပေါရီတိ ဝစနမတ္တေန အဓိပ္ပါယတ္ထော သိဒ္ဓေါ။ (၂) အထ ကသ္မာ နဂရဝါသိနံ ကထာတိ အတ္ထောတိ တယာ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု နဂရဝါသိနော ယုတ္တကထာ ဟောန္တိ။

(၄) တသ္မာ နဂရဝါသိနံ ကထာတိ အတ္ထောတိ မယာ ဝုတ္တံ။

သောအာသေဝနမန္ဒတာယအပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ (၁) နနု သမ္ဖပ္ပလာပသာမညံ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သမ္ဖပ္ပလာပေါ အပ္ပသာဝဇ္ဇော ဟောတိ။ (၃) နနု အာသဝေနမန္ဒတာ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ သမ္ဖပ္ပလာပေါ အပ္ပသာဝဇ္ဇော ဟောတိ။ (၄၊၇၄)

သောအာသေဝနမဟန္တတာယမဟာသာဝဇ္ဇော၊ (၁) နနု သမ္ဖပ္ပလာပသာမညံ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သမ္ဖပ္ပလာပေါ မဟာသာဝဇ္ဇော ဟောတိ။ (၃) နနု အာသဝေန မဟန္တတာ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ သမ္ဖပ္ပလာပေါ မဟာသာဝဇ္ဇော ဟောတိ။ (၄၊၇၄)

➤ ❹ ။ နံ သံပုဏ္ဏံ ယရံ ဓတ္တောတိ နဂရံ။ (ရိုးရိုးသမာသ်)

(၁) ပြည့်သော အိမ်နှင့် မြို့တည်ရာဌာန၏ ဌာနီ ဌာန/ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြို့ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပုရ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* န ဂလတိ န စဝတီတိ နဂရံ။ (ကိတ်) ဂလတိ စဝတီတိ ဂရံ။ န ဂရံ နဂရံ။ (ဥဘောတပ္ပုရိသ်သမာသ်) (၃) နပုဒ်နှင့် ဂရပုဒ်တို့၏ ပဋိသေဓ ပဋိသေဓဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

* န ဂစ္ဆတီတိ နဂံ။ နဂံ ရာတိ ဂဏှာတီတိ နဂရံ။ (ကိတန္တ သမာသ်)

(၃) ယူခြင်းကြိယာ သကတ်သည်ရင်း, နဂပုဒ်နှင့် ရာဓာတ်တို့၏ ကမ္မ ကမ္မီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည်ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

* နဂါ ပါသာဒါဒယော အဿ သန္တီတိ နဂရံ။ (အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်)

(၃) ပြာသာဒ် တိုက်တာအိမ်ယာများနှင့် မြို့ဒြပ်၏ ဌာနီ ဌာန/ ဂုဏ် ဂုဏော အဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

နဂရန္တိ ပဋ္ဌေန္တိ ဧတ္ထ ဥပဘောဂပရိဘောဂတ္ထိကာ ဇနာတိ နဂရံ။ (ကိတ်)

(၃) တောင့်တခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ပုနာတိ ပူရေတိ ရက္ခတိ ပရစက္ကဒုဂ္ဂတာယာတိ ပူရံ။ (၃) စင်ကြယ်ခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြို့ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) နဂရ, ရာဇဓာနီ-စသော--။

ပါတိ ရက္ခတီတိ ပိတာ။ (၃) စောင့်ရှောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အဘဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တာတ, ဇနက-စသော--။

ပုဗ္ဗေ ဘာသတီတိ ဘာတာ။ (၃) ပြောဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အစ်ကိုဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပုဗ္ဗဇာ, ဇေဋ္ဌ-စသော--။

နရဿ အယံ နာရီ။ (၃) လူ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော အမျိုးသမီးနှင့် သံ သာမိ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မိန်းမဖြစ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ဣတ္ထီ သီမန္တနီ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

နဂရေ ဝသန္တိ သီလေနာတိ နာဂရိကသိနော။ (၃) မြို့ဖြစ်၏ နေသူတို့နှင့် ဌာန-ဌာနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်ရင်း, မြို့၌ အလေ့အားဖြင့် နေခြင်း ကြိယာသကတ် သည်ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြို့၌ နေလေ့ရှိသူတို့သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ပုရဝါသိနော-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ ဂုဏပရိပုဏ္ဏတာယ-၏ (တာ) သမ္ဗန်ကား ယာယ တာယ ဝါစာယ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) * (ဇ) ၌ ကဏ္ဍာကို ကန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဓဝရှုပိယာ ကထာယ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ ဟဒယံ ဂစ္ဆတိ-ဖြင့် ဟဒယင်္ဂမာပုဒ်ကို ဟဒယံ ဂစ္ဆတီတိ ဟဒယင်္ဂမာဟု ကတ္တုသာဓနေ ကိတန္တ အလုတ္တ ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ် ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ် ကိုရင်း (ဒု- ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

အပ္ပဋိဟညမာနာ စိတ္တံ ပဝိသတိ-ဖြင့် နှလုံးသို့ ရောက်၏ဟူသည် မထိခိုက်ဘဲ ချမ်းသာသဖြင့် (ဝါ) ချမ်းသာစွာ စိတ်သို့ ဝင်တတ်သတည်းဟု သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(စ) ၌ ဂုဏပရိပုဏ္ဏတာယ-ဖြင့် ပုရသဒ္ဒါ၏ ဂုဏပရိပုဏ္ဏအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ပုရေ ဘဝါဖြင့် ပေါရိပုဒ်ကို ပုရေ ဘဝါတိ ပေါရီ-ဟု ဘဝ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း၏ ဘဝတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ ပုရေ သံဝဍ္ဎနာရီ ဝိယ သုကုမာရာ-ဖြင့် ပုရေ သံဝဍ္ဎာ ပုရာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု

http://www.dhammadownload.com

၍ ပုရာ-အရ နူးညံ့သိမ်မွေ့သော စကားရှိသော ပြည်ကြီးသူကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို ၎င်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပေါရိပုဒ်ကို ပုရာ ဝိယာတိ ပေါရီ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည် ၏ အဖြစ်ကို၎င်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း၏ ဥပမာတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို ၎င်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ ပုရဿ ဧသာ-ဖြင့် ပေါရိပုဒ်ကို ပုရဿ ဧသာ ပေါရီ-ဟု ဣဒံ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း၏ ဣဒံတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည် ၏ အဖြစ်ကို၎င်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ၌ နဂရဝါသီနံ-ဖြင့် ပုရဿ၌ ပုရသဒ္ဒါ မြို့ (နဂရ) အနက်ဟောသည်၏ အဖြစ် ကို၎င်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ပုရ-အရ ဌာနူပစာအားဖြင့် မြို့နေလူတို့ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို ၎င်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ကထာ-ဖြင့် ပေါရီ-အရ စကားဒြဗ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(စ) ၌ ဗဟုနော ဇနဿ ကန္တာဖြင့် ဗဟုနှင့် ဇနကို ဗဟုစ သော ဇနောစာတိ ဗဟု ဇနော-ဟု ကမ္မဓာရာယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဗဟုဇနနှင့် ကန္တကို ဗဟုဇနဿ ကန္တာ ဗဟုဇနကန္တာ-ဟု ကမ္မတ္ထ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် (ဝါ) ဗဟု ဇနေဟိ ကန္တာ ဗဟုဇနကန္တာ-ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည် ၏ အဖြစ်ကို၎င်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ကန္တာပုဒ်ကို ကာမိယတေတိ ကန္တာ-ဟု ကမ္မသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း (အဘိဓာနတ္ထ)အန္တပစ္စည်း (ဝါ) မာနပစ္စည်း၏ ကမ္မ သာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို၎င်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဓဝရှုပီ ကထာ-ဖြင့် ပုရေ ဘဝါ-စသော အနက်သုံးပါးဖြင့် ပြအပ်သော ပေါရိဝါစာ ကိုသာလျှင် များစွာကုန်သော သူတို့သည် နှစ်သက်အပ်သတည်းဟု သိစေ။(ဘာဝတ္ထ)

(ဈ) ၌ စိတ္တဝုဓိကရာဖြင့် မနာပါ-၌ မနသဒ္ဒါ၏ စိတ်ဟူသော အနက်ကို ဟောသည် ၏အဖြစ်ကို၎င်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) အပဓာတ်သည် ပါပုဏနအနက်ကို မဟော၊ ဝုဓိအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို၎င်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) မနာပါပုဒ်ကို မနံ အာပေတိ ဝဍ္ဍေတီတိ မနာ ပါ-ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း ၏ ဟေတုကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို၎င်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဗဟုနော ဇနဿ မနာပါ-ဖြင့် ဗဟုနှင့် ဇနကို ဗဟုစ သော ဇနောစာတိ ဗဟု ဇနော-ဟု ကမ္မဓာရာယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဗဟုဇနနှင့် မနာပါကို ဗဟုဇနဿ မနာပါ ဗဟုဇနမနာပါ-ဟု ကမ္မတ္ထဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

ကန္တဘာဝေန-ဖြင့် နှစ်သက်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဗဟုဇနမနာပ ဖြစ်သတည်း ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

➢ ⓽ ။ (၈) ဓါတ်ကို ဥပမာစတုက္က ထုတ်ပုံ ။ ။ (၁) မြို့ကြီး၌ မွေးဖွားကြီးပြင်းလာ သော မိန်းမသည် နှိုင်းယှဉ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဥပမာန မည်၏။ (၂) ပြေပြစ်သည့် စကားဒြဗ်သည် ဥပမေယျ မည်၏။ (၃) ဝိယ-သဒ္ဒါသည် ဥပမာနကို ထွန်းပြတတ်သောကြောင့် ဥပမာနဇောတက မည်၏။ (၄) မြို့ကြီး၌ မွေးဖွား ကြီးပြင်းလာသည့် မိန်းမသည် နူးညံ့သိမ်မွေ့သကဲ့သို့ စကားဒြဗ်၏ မကြမ်းတန်းဘဲ နူးညံ့သိမ်မွေ့ရကား နူးညံ့သိမ်မွေ့ပုံခြင်းတူသော အခြင်းအရာသည် ဥပမာ မည်၏။

➢ ⓾ ⓪ ။ **မာတာ၌ မာနစာတ်၏ အန္တတ္တအရ** ။ ။ မြတ်နိုးချစ်ခင်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော မိခင်သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် မေတ္တာ စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ီရရသ မည်၏။

(တနည်း) ဂေဟသိတပေမတဏှာ ပြဋ္ဌာန်းသော မိခင်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် လောဘမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ကာမသိဂ်ီရရသ မည်၏။ သားသမီးတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ သားသမီးများ၏ ချစ်ခင်ဖွယ်ရာ ရှုပါရုံ အမူအရာနှင့် မိခင်၏ ယောနိသော မနသိကာရနှင့် မေတ္တာတရား, မနာပဘာဝ တရားများသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ ချစ်ခြင်း မေတ္တာဖြင့် သားသမီးများ တနေ့တခြား ကြီးပွားတိုးတက်လာအောင် ပြုစုစောင့်ရှောက် ကျွေးမွေးကြခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **ပိတာ-၌ အန္တတ္တ-အရ** ။ ။ (၁) သားသမီးတို့ကို ကျွေးမွေးပြုစု စောင့်ရှောက်သော ဖခင်၏သန္တာန်၌ဖြစ်သော မေတ္တာ, စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (တနည်း) ဂေဟသိတပေမတဏှာ ပြဋ္ဌာန်းသော ဖခင်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် လောဘမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ကာမသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) သားသမီးတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သားသမီးတို့၏ ချစ်ခင်တွယ်တာစရာ အမူအရာများသည်၎င်း၊ ဖခင်၏ ယောနိသော မနသိကာရနှင့် မေတ္တာ တရား, မနာပဘာဝတရားများသည်၎င်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သားသမီးတို့ကို ကြီးပွားတိုးတက်အောင် ကျွေးမွေးပြုစု စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ သားသမီးတို့၏ စောင့်ရှောက်မှုကို တစ်ဖန်ပြန်လည် ခံစားရခြင်းစသော အကျိုးတရားများသည် အနုဘာဝ။

* **ကန္တာ-၌ ဓာတ္တတ္တကို၌** ။ ။ ကန္တာ၌ ကမုဓာတ်အရ ပီတိပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ကာမသိဂ်ီရရသ မည်၏။ ပြည်ကြီးသူတို့၏ စကားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ယင်းစကား၏ နူးညံ့သိမ်မွေ့ခြင်းဂုဏ်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ ကြားနာရသူ များစွာသော လူတို့၏ စိတ်နှလုံးချမ်းသာခြင်းစသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

အာဒေါ် သံဝဏ္ဏနာ [၄၇၅]

(က) ကာလေန ဝဒတီတိ ကာလဝါဒီ၊ (ခ) ဝတ္တဗ္ဗယုတ္တကာလံ သလ္လက္ခေတွာ ဝဒတီတိ အတ္ထော၊ (ဂ) ဘူတံ တထံ တစ္ဆံ သဘာဝမေဝ ဝဒတီတိ ဘူတဝါဒီ၊ (ဃ) ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကတ္ထ သန္နိဿိတမေဝ ကတွာ ဝဒတီတိ အတ္ထဝါဒီ၊ (င) နဝလောကုတ္တရဓမ္မသန္နိဿိတံ ကတွာ ဝဒတီတိ ဓမ္မဝါဒီ၊ (စ) သံဝရဝိနယပဟာနဝိနယသန္နိဿိတံ ကတွာ ဝဒတီတိ ဝိနယဝါဒီ၊

(က) ၌ ကာလေန ဝဒတိ-ဖြင့် ကာလဝါဒီပုဒ်ကို ကာလေန ဝဒတီတိ ကာလဝါဒီ-ဟု ကတ္တုသာဓနေ ကိတန္တ သတ္တမျတ္တ တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏီပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် ကာလဝါဒီ-၌ ကာလ-အရ ပြောဆိုသင့်သော ကာလကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ၌ တထံ-ဖြင့် ဘူတ-သဒ္ဒါသည် မဟာဘုတ် ဘီလူး-စသော အနက်တို့ကို မဟော၊ တစ္ဆအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) တစ္ဆံ-ဖြင့် တထသဒ္ဒါ၏ တစ္ဆ သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) သဘာဝမေဝ-ဖြင့် အမှန်ကိုဆို၏ဟူသည် သဘောယုတ္တိမှန်ကန်သည်ကိုသာ ဆို၏၊ အသဘာဝ စကားကို မဆိုဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) တဝါကျလုံးဖြင့် ဘူတဝါဒီပုဒ်ကို ဘူတံ ဝဒတီတိ ဘူတဝါဒီ-ဟု ကတ္တုသာဓနေ ကိတန္တ ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏီပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် အတ္ထဝါဒီ၌ အတ္ထ-အရ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကတ္ထ သမ္ပရာယိကတ္ထကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) အတ္ထဝါဒီပုဒ်ကို အတ္ထံ ဝဒတီတိ အတ္ထဝါဒီ-ဟု ကတ္တုသာဓနေ ကိတန္တ ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏီပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ဖြင့် ဝဒတီတိ ဝါဒီ၊ ဓမ္မံ ဝါဒီ ဓမ္မဝါဒီ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း(အဘိဓာနတ္ထ) ဏီပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဝါဒီ-၌ ဝဒဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) ဓမ္မဝါဒီ-၌ ဓမ္မ-အရ လောကီတရားများကို မယူရ လောကုတ္တရာ တရားကိုးပါးကို ကောက်ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) တရားကို ဟောကြား၏ဟူသည် လောကုတ္တရာတရားကိုမှီသော လောကုတ္တရာတရားနှင့် ပတ်သက်ဆက်စပ်သော တရားကိုသာလျှင် ဟောကြား၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(စ) ဖြင့် ဝဒတီတိ ဝါဒီ၊ ဝိနယံ ဝါဒီ ဝိနယဝါဒီ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း(အဘိဓာနတ္ထ) ဏီပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနၷ် သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဝါဒီ-၌ ဝဒဓာတ် ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) ဝိနယဝါဒီ-၌ ဝိနယ-အရ သံဝရဝိနည်း, ပဟာနဝိနည်း တို့ကို ကောက်ယူရမည်ကိုရင်း (သံရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပါဠိ (၁၀၇) [၄၊၇၅]

(က) နိဓာနံ ဝုစ္စတိ ဥပနေ္တာကာသော၊ (ခ) နိဓာနမဿာ အတ္ထီတိ နိဓာနဝတီ၊

(ဂ) ဟဒယေ နိဓာတဗ္ဗယုတ္တံ ဝါစံ ဘာသိတာတိ အတ္ထော၊

(ဃ) ကာလေနာတိ ဧဝရူပိံ ဘာသမာနောပိစ "အဟံ နိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိဿာမိ" တိ န အကာလေန ဘာသတိ၊ (င) ယုတ္တကာလံ ပန အပေက္ခိတွာဝ ဘာသတီတိ အတ္ထော၊

(စ) သာပဒေသန္တိ သဥပမံ၊ သကာရဏန္တိ အတ္ထော၊ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၇၉)

* နိဓာနဝတီ-မနေ့ဘွဲ့ရဟုဆိုအပ်သော စိတ်နှလုံး၌ ထားထိုက်သော အရာဌာန ရှိသော။ (ဝါစံ ဘာသိတာ၌စပ်) **ကာလေန**-သင့်တင့်လျောက်ပတ်၍ ပြောသင့်သော အချိန်အခါကာလ၌။ သာပဒေသံ-အကြောင်းဥပမာနှင့်တကွသော။

➤ ❶ ။ (က) ဥပနေ္တာကာသော၊ထားအပ်ရာအရပ်ကို။နိဓာနံ၊နိဓာနဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ (ခ) အဿာ၊ထိုဝါစာ၏။နိဓာနံ၊သိုမှီးသိမ်းဆည်းရာ အရပ်သည်။အတ္ထိ၊ရှိ ၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။(သာ၊ထိုစကားသည်။) နိဓာနဝတီ၊နိဓာနဝတီ မည်၏။

(ဂ) ဟဒယေ၊စိတ်နှလုံး၌။နိဓာတဗ္ဗယုတ္တံ၊သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းအား သင့်လျော်သော။ ဝါစံ၊စကားကို။(ဘဂဝါ၊သည်။) ဘာသိတာ၊ပြောဟောတော်မူတတ်၏။ဣတိ အယံ၊ဤ သည်ကား။အတ္ထော၊အနက်တည်း။ (ဃ) ကာလေနာတိ၊ကာလေနဟူသည်ကား။စ၊ဆက်။ ဧဝရူပိံ၊ဤသို့သဘောရှိသော စကားကို။ဘာသမာနောပိ၊ပြောဟောပါသော်လည်း။အဟံ၊ ငါသည်။နိဓာနဝတိံ၊သိုမှီးသိမ်းဆည်းရာ စိတ်တည်းဟူသော ပူတာ တံတင်းရှိသော။ဝါစံ၊ စကားကို။ဘာသိဿာမိ၊ဟောပြောအံ့။ဣတိ၊ဤသို့ ကြံ၍။အကာလေန၊မသင့်လျော်သော အခါ၌။ (ဘဂဝါ၊သည်။) န ဘာသတိ၊ပြောဟောသည် မဟုတ်။

(င) ပန၊အဟုတ်ကား။ယုတ္တကာလံ၊သင့်လျော်သော အခါကို။အပေက္ခိတွာဝ၊ရှုငဲ့၍ သာ။ (ဘဂဝါ၊သည်)ဘာသတိ၊ဟောပြော၏။ဣတိ အယံ၊ဤသည်ကား။အတ္ထော၊တည်း။

(စ) သာပဒေသန္တိ၊သာပဒေသံဟူသည်ကား။သဥပမံ၊ဥပမာနှင့်တကွဖြစ်သော။သ- ကာရဏံ၊အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။

➤ ❷ ။ (ခ) ဆို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ထားသင့်ထားထိုက်ရာ အရပ် ဌာနကို နိဓာနဟူ၍ ဆိုအပ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ပါဠိတော်၌ နိဓာနပုဒ်ဟူ၍ မရှိ နိဓာနဝတီ ဟူ၍သာ လာရှိရကား နိဓာနဝတီပုဒ်ကိုသာ ဖွင့်ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊

http://www.dhammadownload.com

နိဓာနဝတီ ပုဒ်အဖွင့်ကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် သိုမှီးသိမ်းဆည်းရာအရပ်ကို နိဓာနဟူ၍ ဆိုအပ်သောဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ယင်းသိမ်းဆည်းရာ အရပ်ဟူသည် အဘယ်ပါနည်း၊ ပူတာ တံတင်း ဖြစ်ကောင်းအံ့လော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **သံဝဏ္ဏေနာနုရူပသာဓောဂဟေ့ဘ** ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် (နိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိတာ) ကာလေန-ဟု ဟောတော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် စိတ်နှလုံး၌ ထားအပ်သော သဘောရှိသော စကားကို ဟောတော်မူသည် မဟုတ်ပါလော။ [ဓေရူပိ ဘာသမာနောပိ-၌ အပိ-ကို၍] ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ကာလေန-ဟု ဟော တော်မူပါသနည်း။(အန္ဒယ) အဘယ့်ကြောင့် အခါမဟုတ်ရာ၌ မဆို (န အကာလေန ဘာသတိ) ဟု ဟောတော်မူပါသနည်း။ (ဗျတိရေက) စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား– ဘုရားရှင်သည် စိတ်နှလုံး၌ထားအပ်သော သဘောရှိသော စကား ကို ပြောဆိုပါသော်လည်း သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော ကာလနှင့်ယှဉ်သော စကားသည် သာလျှင် အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်နိုင်သောကြောင့် ကာလေန-ဟု (ဝါ) န အကာလေန ဘာသတိ-ဟု ဟောတော်မူပါ၏ဟူလို။

(င) သို့/ **အနုသဓန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် ကာလေနပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ဗျတိရေက အားဖြင့် ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းကာလေနပုဒ်ကိုပင် အန္ဒယအားဖြင့် ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

➤ ❸ ။ [ယာ–ဝါကျကို၍] (၁) နနု ဓေရူပိ ဝါစံ ဘာသမာနော ဟောတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ ကာလေနာတိ (ပဒံ ပက္ခိပိတွာ) ဝုတ္တံ။ (တနည်း) အထ ကသ္မာ န အကာလေန ဘာသတီတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု နိဓာနဝတီပိ ဝါစာ ကာလယုတ္တာဝ အတ္တာ ဝဟာ။ (၄) တသ္မာ ကာလေနာတိ (ပဒံ ပက္ခိပိတွာ) ဝုတ္တံ။ (တနည်း) တသ္မာ န အကာလေန ဘာသတီတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ နိဓေတိ သန္နိဓာနံ ကရောတိ ဓတ္တာတိ **နိဓာနံ**။ (၃) သိုမှီးသိမ်းဆည်း ထား ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သိုမှီးသိမ်းဆည်းထားရာ အရပ်ဌာန သည် ဝစနီယ။ (၆) ဥပနောကာသ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

ဣစ္ဆိတတ္ထနိပ္ဖတ္တနတ္ထံ အပဒိသိတဗ္ဗောတိ **အပဒေသော**။/အပဒိသီယတိ ဝါ ဣစ္ဆိ တတ္ထော အနေနာတိ **အပဒေသော**။ သဟ အပဒေသေန ယာ ဝတ္တတီတိ **သာပဒေသော**။

(၃) အလိုရှိအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြီးစီးစေခြင်းငှာ ညွှန်ပြအပ်သော (ဝါ) ညွှန်ပြကြောင်း ဥပမာနှင့်တကွ ဖြစ်ခြင်းသဟဝတ္တနဘောဂုဏ်၏ စကားဒြပ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အကြောင်း ဥပမာနှင့် တကွဖြစ်သော စကားဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သဥပမာ, သကာရဏာ-စသော။

http://www.dhammadownload.com

ဥပမီယတေတိ ဥပမာ။ (၃) နှိုင်းယှဉ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နှိုင်းယှဉ်အပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အပဒေသ, ဥဒါဟန။

➤ . ❺ ။ (ယ) ၌ လက္ခဏပုဒ်ကား ဘာသမာနော ဖြစ်ပါသည်။ **ဘာသမာနော**-ကို ဘာသမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် သမဏာဿ ဂေါတမဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။(၏/သည်)

သဥပမံ-ကို သဥပမတာယ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဝါစာယ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/သည်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် နိဓာနဝတီ၌ နိဓာန-အရ ဥပနေဘာကာသကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ယင်းအရကောက်အားလျော်စွာ နိဓာန ပုဒ်ကို နိဓေတိ သန္နိဓာနံ ကရောတိ ဧတ္ထာတိ သန္နိဓာနံ-ဟု အဓိကရဏသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) နိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် နိဓာနဝတီ၌ ဝန္တုပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) နိဓာနံ အဿာ အတ္ထီတိ နိဓာနဝတီ-ဟု အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် နိဓာနဝတီ၌ နိဓာန-အရ (ဝါ) ဥပနေဘာကာသ-အရ ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရ တို့ကို မယူရ၊ မနောဒွါရဟုဆိုအပ်သော စိတ်နှလုံး (ဟဒယ) ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) နိဓာနဝတီ-အရ စိတ်နှလုံး၌ သိုမှီးသိမ်းဆည်းထားအပ်သည်၏ အဖြစ်နှင့်ယှဉ်သော စကားဖြစ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) (ခ) ဝါကျ၌ ပဒါဝဓိကန္တဝိဂ္ဂဟဖြင့် နိပ္ဖန္န ချခဲ့သော နိဓာနဝတီပုဒ်သည် ပင်ရင်းပါဠိတော်၌ နိဓာနဝတီ (ဝါစံ) ဟု ဒုတိယန္တနှင့်ရှိသောကြောင့် ဝါကျာဝဓိကန္တ အနေဖြင့် တံ နိဓာနဝတိ-ဟူ၍ ဝိဘတျန္တ ခံရမည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ယင်းနိဓာနဝတီပုဒ်ကို ဝါစံ-ဟူသော ပုဒ်၌ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန-ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စာစပ်ရမည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့်နိဓာနဝတီ ဝါစာပင်ဖြစ်သော်လည်း သင့်လျော်လျောက်ပတ်သောအခါနှင့် ယှဉ်မှသာလျှင် အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်နိုင်သောကြောင့် ပါဠိတော်ဝယ် ကာလေနပုဒ်၏ နိဓာနဝတီ ဝါစံ ဘာသိတာ-ကိုငဲ့သော ပုဒ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဘာသိတာ၌ တုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနအနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဘာသတီတိ ဘာသိတာ ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ဖြင့် သာပဒေသံ-၌ အပဒေသပုဒ်ကို ဣစ္ဆိတတ္ထ နိဗ္ဗတ္တနတ္ထံ အပဒိသိတဗ္ဗောတိ အပဒေသော၊ (တနည်း) အပဒိသီယတိ ဝါ ဣစ္ဆိတတ္ထော အနေနာတိ အပဒေသော-ဟု ကမ္မသာဓန (တနည်း) ကရဏသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန (တနည်း) ကရဏသာဓနအနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း(ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အပ

http://www.dhammadownload.com

ဒေသ-အရ ဥပမာကို (တနည်း) ဟိတ် ဥဒါဟရဏ်စသော အကြောင်းကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) အပေါင်းပုဒ်ကို သဟ အပဒေသေန ယာ (ဝါစာ) ဝတ္တတိတိ သာပဒေသာ (တံ) ဟု သဟပုဗ္ဗပဒ ပထမာဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သဟာပဒေသ-ဟု ဆိုလိုလျက် သဟကို သပြု၍ သာပဒေသ-ဟု ရုပ်ပြီးနေသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ❶ ။ **သံဝရဝိနယ သချုပ်** ။ ။ (၁) ပါတိမောက္ခသံဝရ၊ (၂) သတိသံဝရ၊ (၃) ဉာဏသံဝရ၊ (၄) ခန္တီသံဝရ၊ (၅) ဝီရိယသံဝရ တို့ဖြစ်ပါသည်။

* **ပဟာနဝိနယ သချုပ်** ။ ။ (၁) တဒင်္ဂပ္ပဟာန၊ (၂) ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာန၊ (၃) သမုစ္ဆေဒ ပ္ပဟာန၊ (၄) ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပ္ပဟာန၊ (၅) နိဿရဏပ္ပဟာန-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ❶❶ ။ **(ဃ) အာသမာစနာပိ–၌ အာသဓာတ်အရ** ။ ။ ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီ ဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝရသ မည်၏။ နိဗ္ဗာနဝတီ ဝါစာသည် အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ မည်၏။ ယင်းစကား၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် စပ်ခြင်း စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ဝေနေယျတို့ တရားနာရခြင်း, ကျင့်ကြံအားထုတ်ခြင်း အစ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(င) **၌ အာသတိ–ကို့ရှု၍** ။ ။ (၁) နိဗ္ဗာနဝတီ စကားကို ဟောကြားတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ သန္တာန်၌ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီ ဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝရသ မည်၏။ (၂) မဟောဓိ ကြံစည်ထားသော မနသာဝဝတ္ထုပိတသဒ္ဒ ဝါစာသည် အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဟောရန် သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော အချိန်ကာလသည်ရင်း၊ ဟောစွမ်းနိုင်သော ဒေသနာဉာဏ် စွမ်းရည်သတ္တိသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သတ္တဝါတို့အား ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ရရှိခြင်း, သစ္စာလေးပါးကို သိရခြင်းစသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဋီကာ (၁၀၈) [၄၊၇၅]

(က) ပရိယတ္တဓတိဣ်ပရိစ္ဆေဒံဒဿေတွာ ယထာဿာ ပရိစ္ဆေဒေါ ပညာယတိ၊ ဧဝံ ဘာသတိတိ အတ္ထော၊ (ခ) အတ္ထသံဟိတန္တိ အနေကေဟိပိ နယေဟိ ဝိဘဇန္တေန ပရိယာဒါတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ အတ္ထသမ္ပန္နံ ဘာသတိ၊

(ဂ) ယံ ဝါ သော အတ္ထုပါဒိ အတ္ထံ တေန အတ္ထေန သဟိတတ္တာ အတ္ထသံဟိတံ ဝါစံ ဘာသတိ၊

(ဃ) န အညံ နိက္ခိပိတွာ အညံ ဘာသတိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊

(င) မီဂဝါမဘူတဂါမသမာရမ္ဘာတိ မူလဗီဇံ ခန္ဓဗီဇံ ဖဠုဗီဇံ အဂ္ဂဗီဇံ ဗီဇဗီဇန္တိ ပဉ္စဝိဓဿ ဗီဇဂါမဿ စေဝ ယဿ ကဿစိ နီလတိဏရုက္ခာဒိကဿ ဘူတဂါမဿ စ သမာရမ္ဘာ၊

(စ) ဆေဒနဘေဒနပစနာဒိဘာဝေန ဝိကောပနာ ပဋိဝိရတောတိ အတ္ထော၊

http://www.dhammadownload.com

* ပရိယန္တဝတီ-အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသော။ (ဝါစံ ဘာသိတာ-၌ စပ်)

[ခ-နှင့်အညီ] **အတ္ထသံဟိတံ** = အဓိပ္ပါယ်ကျ ပကတျတ္ထ ပစ္စယတ္ထ-စသော အတ္ထနယများနှင့် ပြည့်စုံသော။ [ဂ-နှင့်အညီ] အတ္ထသံဟိတံ = ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် နှစ်တန်သော အကျိုးစီးပွားများနှင့် တကွဖြစ်သော။

ဗီဇဂါမဘူတဂါမသမာရမ္ဘာ = မျိုးစေ့အပေါင်း ကြီးပွားပြီး ကြီးပွားဆဲဖြစ်သော သစ်ပင် အပေါင်းကို။ (ဝါ) ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်ကို ဖြတ်ခြင်း ခွဲခြင်း ကျိုချက်ခြင်းစသော အဖြစ်ဖြင့် ဖျက်ဆီးခြင်းမှ။ (ပဋိဝိရတော၌ စပ်)

➤ ❷ ။ (က) [ယထာ တထာ၊ဥပမာ မဟုတ်-စသော နိယံနှင့်အညီ] ပရိယန္တဝတိန္တိ၊ ပရိယန္တဝတိ ဟူသည်ကား။ပရိစ္ဆေဒံ၊အဆုံးအပိုင်းအခြားကို။ဒဿေတွာ၊ပြ၍။ယထာ၊အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဘာသိယမာနသ၊ပြောဆိုအပ်သည်ရှိသော်။အဿ၊ထိုတရား စကား၏။ပရိစ္ဆေဒေါ၊အဆုံးအပိုင်းအခြားသည်။ပညာယတိ၊ထင်ရှား၏။ဧဝံ တထာ၊ဤသို့ အဆုံးအပိုင်းအခြား ထင်ရှားလောက်အောင် အခြင်းအရာအားဖြင့်။ဘာသတိ၊ဟောပြော တတ်၏။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။

(ခ) အတ္ထသံဟိတန္တိ၊အတ္ထသံဟိတံ ဟူသည်ကား။အနေကေဟိ၊တစ်ပါးမက များစွာ ကုန်သော။နယေဟိပိ၊နည်းတို့ဖြင့်လည်း။ဝိဘဇန္တေန၊အကျယ်ဝေဖန်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပရိယာဒါတုံ၊ကုန်အောင် ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်းငှာ။အသက္ကုဏေယျတာယ၊မတတ်ကောင်း သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။အတ္ထသမ္ပန္နံ၊အနက်အဓိပ္ပါယ်နှင့် ပြည့်စုံသော စကားကို။ဘာသတိ၊ ဟောပြောတတ်၏။

(ဂ) ဝါ၊တစ်နည်း။သော အတ္ထဝါဒီ၊ထိုပစ္စုပ္ပန် တမလွန် နှစ်တန်သော စီးပွားကို ဟောပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ယံ အတ္ထံ၊အကြင် အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို။ဒေတိ အတ္ထေန၊ ထိုအနက် အဓိပ္ပါယ်နှင့်။သဟိတတ္တာ၊တကွဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။အတ္ထသံဟိတံ၊ဆိုလို ရင်း အနက် အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွဖြစ်သော။ဝါစံ၊စကားကို။ဘာသတိ၊ဟောပြောတတ်၏။

(ဃ) အညံ၊အခြားသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။နိက္ခိပိတွာ၊ချထား၍။အညံ၊အခြားသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။နဘာသတိ၊ပြောဟောသည် မဟုတ်။ဣတိ၊ဤသို့။ဝုတ္တံ၊ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(င) ဗီဇဂါမဘူတဂါမသမာရမ္ဘာတိ၊ဟူသည်ကား။မူလဗီဇံ၊အမြစ်မျိုးရင်း။ခန္ဓဗီဇံ၊ပင်စည် မျိုးရင်း။ဖဠုဗီဇံ၊အဆစ်မျိုးရင်း။အဂ္ဂဗီဇံ၊အညွန့်မျိုးရင်း။ဗီဇဗီဇံ၊အစေ့မျိုးရင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ ပဉ္စဝိဓဿ၊ငါးပါးအပြားရှိသော။ဗီဇဂါမဿ ဝေဝ၊မျိုးတို့၏ အပေါင်းကိုရင်း။ယဿ ကဿစိ၊ အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော။နီလတိဏရုက္ခာဒိကဿ၊စိမ်းညိုသော မြက်သစ်ပင် အစရှိ သော။ဘူတဂါမဿစ၊သစ်ပင်တို့၏ အပေါင်းကိုရင်း။(ဝါ) သစ်ပင်အပေါင်းကိုရင်း။သမာ ရမ္ဘာ၊ဖျက်ဆီးခြင်းမှ။ (စ) ဆေဒနဘေဒနပစနာဒိဘာဝေန၊ဖြတ်ခြင်း ခွဲခြင်း မီးတိုက်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ဝိကောပနာ၊ဖျက်ဆီးခြင်းမှု။ပဋိဝိရတော၊ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၈၀။)

➤ ❷။ (ဂ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် အတ္ထသံဟိတ-၌ အတ္ထသဒ္ဒါသည် ဘာသိတတ္ထ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု အတ္ထသာမညအားဖြင့် ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အလိုရှိအပ်သော အနက် ဝိသေသအားဖြင့် ဖွင့်ပြခြင်းငှာ (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် အတ္ထသံဟိတ၌ အတ္ထသဒ္ဒါသည် သဒ္ဒါဘိ-ဓေယျဟူသော အနက်ကို၊ သံဟိတ-သဒ္ဒါသည် ပြည့်စုံခြင်း သမ္ပန္နတ္တကို ဟော၏ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ အတ္ထသဒ္ဒါသည် သဒ္ဒါဘိဓေယျဟူသော အနက်ကိုသာ သံဟိတ-သဒ္ဒါသည် ပြည့်စုံခြင်း သမ္ပန္နတ္တကိုသာ ဟောကြားပါသလော၊ အတ္ထသဒ္ဒါနှင့် သံဟိတသဒ္ဒါများသည် ဆိုခဲ့ပြီးသော အနက်မှ ဟောကြားနိုင်သည့် အနက်များကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ အဓန္တာလီနစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ဒိဋ္ဌဓမ္မိကအကျိုး သမ္ပရာယိကအကျိုးနှင့်စပ်ယှဉ်သော စကားကို ဆိုတော်မူသောဟု ဆို၏။ ခပ်သိမ်းသော သူတို့၏ စကားသည်လည်း ကိုယ်တိုင်အလိုရှိအပ်သော အကျိုးစီးပွားနှင့် စပ်သည်သာ မဟုတ်ပါလော၊ ဤအရာ၌ အဘယ်သို့သော ပြောဆိုဘွယ်ရှိပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- တစ်ပါးသော အကျိုးကိုထား၍ တစ်ပါးသောအကျိုးကို အနုသန္ဓေမစပ်ဘဲ ဟောတော်မမူဟု ဆိုဘွယ်တစ်ပါးကို ငါပြဆိုပါ၏ ဟူလို။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်တို့၏ သရုပ်အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ သမာရမ္ဘာပုဒ်နှင့် သမာသ်တွဲစပ်ပုံကို ဖွင့်ပြ ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသမာရမ္ဘာပုဒ်၌ သံပုဗ္ဗအာပုဗ္ဗ ရဘာဓာတ်သည် အားထုတ်ခြင်း ဝါယာမအနက်ကို ဟောပါသလော၊ အဘယ်အနက် ဟောပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

ကား- ညှဉ်းဆဲဖျက်ဆီးခြင်း ဟိံသာအနက်ကို ဟော၏ဟူလို။

➤ ❸။ |**စ+ဂ ဝါကျဓာတ်ကိုရ်း**| (၁) နနု အနေကေဟိတိ အာဒိနာ အတ္ထ-သာမညတော သံဝဏ္ဏိတာ။ (၂) အထ ကသ္မာ ယံ ဝါ သောတိ အာဒိနာ ပုန သံဝဏ္ဏိတာ။

(၃) အတ္ထသံဟိတန္တိ ပဒေ ဣစ္ဆိတတ္ထ ဝိသေသတောပိ သံဝဏ္ဏေတုံ။

(၄) တသ္မာ ယံ ဝါ သောတိ အာဒိနာ ပုန သံဝဏ္ဏိတာ။

| **ဂ+ဃ ဝါကျဓာတ်ကိုရ်း** | (၁) နနု သဗ္ဗေသမ္ပိ ဝစနံ အတ္တနာ ဣစ္ဆိတတ္ထသံဟိတံယေဝ။

(၂) အထ ကသ္မာ အတ္ထသံဟိတံ ဝါစံ ဘာသတီတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု န အညံ နိက္ခိပိတွာ အညံ ဘာသတိ။ (၄) တသ္မာ အတ္ထသံဟိတံ ဝါစံ ဘာသတီတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹။ အတ္ထေန ဘာသိတတ္ထေန သံဟိတာ သမ္ပန္နာတိ **အတ္ထသံဟိတာ**။

http://www.dhammadownload.com

(၃) သဒ္ဒါသို့ အစဉ်လျောက်၍ သိအပ်သော အလုံးစုံသော ပကတျတ္ထ ပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ-စသော ဟောအပ်သောအနက်၏ ပြည့်စုံသော သဒ္ဒါနှင့် အကျိုးအကြောင်း အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ယင်းအနက်နှင့်ပြည့်စုံသော သဒ္ဒါ (ဝါ) စကားဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အတ္ထသမ္ပန္နာ-စသော--။

[ဂ-နှင့်အညီ] အတ္ထေန သံဟိတာ **အတ္ထသံဟိတာ**။ (၃) ဒိဋ္ဌဓမ္မိက သမ္ပရာယိက အကျိုး၏ တက္ကဖြစ်ခြင်းနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စကားဖြပ်သည် ဝစနီယ။

ပရိယန္တော အဿာ အတ္ထိတိ **ပရိယန္တဝတီ**။ (၃) အဆုံးအပိုင်းအခြား၏ စကားဖြစ်နှင့် ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အဆုံးအပိုင်း အခြားရှိသော စကားတော်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပရိစ္ဆေဒဝတီ-စသော--။

ဝိဇာယန္တိ ဝိရူဟန္တိ ဧတေဟီတိ ဗီဇာနိ။ ဗီဇာနံ ဂါမော **ဗီဇဂါမော**။ (၃) အနှစ်အဆံ ရှိသော အသီး-စသော အစိတ်အစိတ်သော မျိုးစေ့တို့၏ အပေါင်းနှင့် အဝယဝ-အဝယဝီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မျိုးစေ့အပေါင်းဟူသော ဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဗီဇသမူဟော, ဗီဇဂဏော-စသော--။

[ခ-နှင့်အညီ] အရီယတေ ဉာယတေတိ **အတ္ထော**။/အသတိဉာဝတိ ဧတေနာတိ **အတ္ထော**။ (၃) သိခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဘာသိတတ္ထသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သဒ္ဒါဘိဓေယျ, ပါဠိဝစနတ္ထ-စသော--။

[ဂ-နှင့်အညီ] ကာရဏေန အရီယတိ ပဝတ္တီယတီတိ **အတ္ထော**။ (၃) အကြောင်း သည် ဖြစ်စေခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဟိတ ပယောဇန-ဟူ သော အကျိုးစီးပွားဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဟိတ, ပယောဇန-စသော--။

ပရိစ္ဆိယတေတိ **ပရိစ္ဆေဒေါ**။ (၃) ပိုင်းဖြတ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပိုင်းဖြတ်အပ်သော စကားဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပရိယန္တ, မရိယာဒ-။

➤ ❺ ။ (ခ) ၌ **အသဏ္ဌာဏေယျတာယ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန် = အတ္ထသာ ဖြစ်ပါသည်။ (တနည်း) သမဏ္ဏာသ ဂေါတမဿ (ဝါ) ဘဂဝတော ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

* (ဂ) **သဟိတတ္ထော**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ဝါစာယ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) ဘာဝယောဂပုဒ်၏ ပစ္စယတ္ထကား ကတ္တတ္ထ။

➤ ❻ ။ (က) ပရိယန္တပုဒ်သည် သမီပတ္ထ-စသော အနက်များကို မဟော၊ အဆုံးအပိုင်း အခြား မရိယာဒါဝသာနတ္ထကို ဟောကြားနေသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိ-ဓေယျတ္ထ) ဝန္တုပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်ထားသည်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ပရိယန္တော အဿ အတ္ထိတိ ပရိယန္တဝတီ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ပရိ ဥပသာရသည် ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တကဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ယ-အက္ခရာသည်

http://www.dhammadownload.com

သန္ဓိ၏အစွမ်းအားဖြင့် လာထားသော အာဂုမ်အက္ခရာမျှသာ ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ၌ အတ္ထသမ္ပန္နံ-ဖြင့် အတ္ထသဒ္ဒါ၏ ဘာသိတတ္ထကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သမ္ပန္န-သဒ္ဒါ၏ သမဂ္ဂီသမ္ပန္န အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) အတ္ထသမ္ပန္နဖြစ်ရကား များစွာသော နည်းတို့ဖြင့် ဝေဖန်သော်လည်း ကုန်ခန်းစေရန် မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ ယံ သော အတ္ထဝါဒီ အတ္ထံ ဝဒတိ တေန-ဖြင့် အတ္ထသံဟိတံ-၌ အတ္ထ-အရ အတ္ထဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ဆိုလိုသော အတ္ထဝိသေသကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) အတ္တေန သဟိတတ္တာဖြင့် သံဟိတံပုဒ်ကို သဟ ဟိနောတိ ပဝတ္တတီတိ သံဟိတာ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သံဟိတ-၌ သံသဒ္ဒါသည် သမ္မာ စသော အနက်ကို မဟော၊ သဗ္ဗိအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) အတ္ထသံဟိတံပုဒ်ကို အတ္တေန သံဟိတာ အတ္ထသံဟိတာ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် တပါးသောအနက်ကို ရှေးဦးစွာ ပယ်ချထားပြီး၍ အနုသန္ဓေ မဆက်စပ်ဘဲ နောက်အနက်တစ်မျိုးကို မပြောဆိုတတ်၊(ဗျတိရေက) ရှေးဦးစွာ သတ်မှတ်ထားခဲ့ပြီးသော အနုသန္ဓေ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင် ပြီးဆုံးစေပြီး၍ ဘုရားရှင် စကားပြော တရားဟော တတ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(င) ၌ ဝိဇဂါမဿစေဝ ဘူတဂါမဿစ သမာရမ္ဘာ-ဖြင့် ဗီဇဂါမနှင့် ဘူတဂါမကို ဗီဇဂါမောစ ဘူတဂါမောစာတိ ဗီဇဂါမဘူတဂါမာ-ဟု ဒွန်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဗီဇဂါမဘူတဂါမနှင့် သမာရမ္ဘပုဒ်ကို ဗီဇဂါမဘူတဂါမာန် သမာရမ္ဘော ဗီဇဂါမဘူတဂါမသမာရမ္ဘော-ဟု ကမ္မဒ္ဓဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝိကောပနာ-ဖြင့် သမာရမ္ဘသဒ္ဒါသည် ဝီရိယ-စသော အနက်တို့ကိုမဟော၊ ဖျက်ဆီးခြင်း ဝိကောပနအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(တနည်း) ဝိကောပနာ-ဖြင့် သမာရမ္ဘာ၌ သံရှေး အာရှေးရှိသော ရဘဓာတ်သည် ဤ၌ အားထုတ်ခြင်း ရာဘသအနက်ကို မဟော၊ အာရှေးရှိရကား ဖျက်ဆီးခြင်း ဝိကောပန အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သမာရမ္ဘပုဒ်ကို သမာရဘိယတေ သမာရမ္ဘော-ဟု ဘာဝသာဓနေ ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အာ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထ ဝိသေသက, သံဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေ

http://www.dhammadownload.com

ပါသည်။ မူလဗီဇံ ခန္ဓဗီဇံ ဖဠုဗီဇံ အဂ္ဂဗီဇံ ဗီဇဗီဇဉ္စ ပဉ္စမံ-ဖြင့် ဗီဇဂါမပုဒ်ကို ဝိရူဟန္တိ ဝိဇာယန္တိ ဧတေဟီတိ ဗီဇာနိ, ဗီဇာနံ ဂါမော သမူဟောတိ ဗီဇဂါမော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ယင်းဗီဇဂါမ်ငါးမျိုးကို ဗီဇဂါမ-အရ ယူရမည်ဟု သိစေ။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ယဿ ကဿစိ နီလတိဏရုက္ခာဒိကဿ-ဖြင့် ဘူတဂါမောပုဒ်ကို ဘဝန္တိ အာဟုဝုန္တိ ဘူတာ, ဘူတာနံ ဂါမော သမူဟောတိ ဘူတဂါမော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဘူတဂါမ-အရ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော စိမ်းညိုသော မြက်သစ်ပင် စသည်ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(စ) ဖြင့် ဖျက်ဆီး၏ဟူသည် ဖြတ်ခြင်း ခွဲခြင်း ချက်ခြင်းစသည်ဖြင့် ဖျက်ဆီးသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➢ ၈။ **အတ္ထဝါဒိ–၌ အတ္ထ–အရ** ။ ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိက သမ္ပရာယိကတ္ထကို ယူရပါမည်။

* **ဓမ္မဝါဒိ–၌ ဓမ္မ–အရ** ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာဓမ္မကို ယူရပါမည်။

* **ဝိနယဝါဒိ–၌ ဝိနယ–အရ** ။ ။ သံဝရဝိနည်း ပဟာနဝိနည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

* **ဗီဇဂါမ် အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ မြေ, ရေ, လေ-စသော အခြားအကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းမိသော အခါ မိမိနှင့်တူသော အသီးကိုဖြစ်ခြင်းဖြင့် ထူးသောအကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့် ပေါက်ရောက်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ကုန်သော အနှစ်အဆံရှိသော အသီးစသည်တို့၏ အပေါင်းသည် "ဗီဇဂါမ်" မည်ပါသည်။

ဘူတဂါမ် အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ကြီးပွားဆဲ ကြီးပွားပြီးဖြစ်သော စိမ်းညိုသော မြက်သစ်ပင်ချုံစသည်တို့၏ အပေါင်းသည် "ဘူတဂါမ်" မည်ပါသည်။

ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်တို့မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းအကြောင်း ။ ။ ရှောင်ကြဉ်မှုသည် ရဟန်းတို့အား လျောက်ပတ်သော သမဏသာရုပ္ပ အကျင့်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ ထိုသစ်ပင်၌ မှီနေသော နတ်စသည့်သတ္တဝါတို့ကို သနားသောကြောင့်၎င်း ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်တို့မှ ရှောင်ကြဉ်ရပါသည်။

➢ ၁၀။ (က) **၌ ဘာသတိ ကြိယာပုဒ်အရ** ။ ။ ပြောဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝစီဝိညတ္တိ သမုဋ္ဌာပက မဟာကုသိုလ်၌ရှိသော စေတနာကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) အပိုင်းအခြားရှိသော စကားသည် အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) စကားပြောရာ၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) နားထောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား နားဝင်ချိုခြင်း, စိတ်နှလုံးတိုးပွားခြင်းစသော အကျိုးတရားတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(စ) **ဘာသတိ–၌ ဘာသဓာတ်၏ ကတ္တုရှုကြိယာအရ** ။ ။ အတ္ထသံဟိတ စကားကို ပြောဆိုတော်မူသော ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ ကရုဏာ, ပညာ, ဝီရိယ, စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) ၎င်းစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီ

http://www.dhammadownload.com

ဘာ၀, ဓမ္မသိဂီရရသ မည်၏။ (၂) မနသာ၀၀တ္တပိတ အနက်အဓိပ္ပါယ်တို့သည်ရင်း၊ ၀ေနေယျသတ္တ၀ါအပေါင်းတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာ၀ မည်၏။ (၃) များစွာသော နည်းတို့ဖြင့် ဝေဖန်မကုန်နိုင်ခြင်း, အနက်အဓိပ္ပါယ်တို့၏ များပြားခြင်းဂုဏ်တို့သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာ၀ မည်၏။ (၄) အတ္ထသံဟိတ စကားကို ပြောဆိုတော်မူသဖြင့် ဝေနေယျသတ္တ၀ါ များ ချမ်းသာသုခ ရရှိခြင်း, သုဂတိလားရခြင်း အကျိုးသည် အနုဘာ၀ မည်၏။

(ဂ) **ဘာသတိ-ဋ္ဌ အန္တတ္ထကို႐ှု၍** ။ ။ ဘုရားရှင်၏ ဒေသနာဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာ၀, ဓမ္မသိဂီရရသ မည်၏။ မဟောမိ ကြံစည်ထားသော မနသာ၀၀တ္တပိတသဒ္ဒ၀ါစာသည် အာရမ္မဏဝိဘာ၀ မည်၏။ ယင်းသဒ္ဒ၀ါစာ၏ ဒိဋ္ဌဓမ္မိက သမ္ပရာယိက အကျိုးစီးပွားနှင့် စပ်ယှဉ်ခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာ၀ မည်၏။ သတ္တ၀ါတို့ ဒိဋ္ဌ ဓမ္မိက သမ္ပရာယိက အကျိုးတရားများ ရရှိခြင်း စသည်သည် အနုဘာ၀။

ဓါကျ (၁၀၉) [၄၇၅]

(က) ဧကဘတ္တိကောတိ ပါတရာသဘတ္တံ့ သာယမာသဘတ္တန္တိ ဒွေ ဘတ္တာနိ၊

(ခ) တေသု ပါတရာသဘတ္တံ အန္တောမဇ္ဈန္ဟိကေန ပရိစ္ဆိန္နံ၊ ဣတရံ မဇ္ဈန္ဟိကတော ဥဒ္ဓံ အန္တော အရုဏေန၊ (ဂ) တသ္မာ အန္တောမဇ္ဈန္ဟိကေ ဒသက္ခတ္တုံ ဘုဥ္ဇမာနောပိ ဧကဘတ္တိကောဝ ဟောတိ၊

(ဃ) **တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "ဧကဘတ္တိကော" တိ၊** (၁၃၅-ခုမေး)

* **ဧကဘတ္တိကော**-(နံနက်အရုဏ်တက်မှ မွန်းတည့်တိုင်အောင်သော) နံနက် တစ်ချိန်တည်းသာဖြစ်သော စားခြင်းရှိသည်။(ဝါ) နံနက် တစ်ချိန်တည်းသာဖြစ်သော စားအပ်သော ဆွမ်းရှိသည်။(သဒ္ဒတ္ထ) နံနက် တစ်ချိန်တည်းသာ စားသည်။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

➤ ❶ ။ (က) ဧကဘတ္တိကောတိ ဧတ္ထ၊ဧကဘတ္တိကောဟူသော ဤပါဌ်၌။(လက္ခ-မာနာနိ၊ရထိုက်ကုန်သော) ဘတ္တာနိ၊ဘတ်တို့သည်။(ဝါ) ဆွမ်းတို့သည်။ပါတရာသဘတ္တံ၊ ပါတရာသဘတ်ရင်း။ (ဝေါဟာရတ္ထ) နံနက်အခါ၌ စားထိုက်သော ဆွမ်းရင်း။ (သဒ္ဒတ္ထ) နံနက်စာရင်း။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)သာယမာသဘတ္တံ၊သာယမာသဘတ်ရင်း။(ဝေါဟာရတ္ထ) ညချမ်းအခါ၌ စားထိုက်သော ဆွမ်းရင်း။(သဒ္ဒတ္ထ) ညစာရင်း။(အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဣတိ၊ဤသို့။ဒွေ၊ နှစ်မျိုးတို့တည်း။ (ခ) တေသု၊ထိုနှစ်မျိုးသော ဘတ်တို့တွင်။ပါတရာသဘတ္တံ၊ပါတရာသ ဘတ်ကို။ အန္တောမဇ္ဈန္ဟိကေန၊မွန်းတည့်၏ အတွင်းကာလဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္နံ၊ပိုင်းခြတ်အပ်ပြီ။ ဣတရံ၊ပါတရာသဘတ်မှ တစ်ပါးသော သာယမာသဘတ်ကို။မဇ္ဈန္ဟိကတော၊မွန်းတည့် အခါမှ။(နေ့၏ အလယ်အဖို့ဖြစ်သော အခါမှ) ဥဒ္ဓံ၊အထက်ဖြစ်သော နောက်၌။အန္တော အရုဏေန၊အရုဏ်၏အတွင်းဖြင့်။ပရိစ္ဆိန္နံ၊ပိုင်းခြတ်အပ်ပြီ။

(ဂ) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။အန္တောမဇ္ဈန္ဟိကေ၊မွန်းတည့်၏ အတွင်းကာလ၌။ဒသက္ခတ္တုံ၊ ဆယ်ကြိမ်။(သတက္ခတ္တုံ၊အကြိမ်များစွာ)ဘုဥ္ဇမာနောပိ၊စားပါသော်လည်း။ဧကဘတ္တိကောဝ

http://www.dhammadownload.com

တစ်ထပ်တည်းသော ဆွမ်းရှိသည်သာ။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(ဃ) တံ၊ထိုတစ်ထပ်တည်းသော ဆွမ်းကို။သန္ဓာယ၊ရည်ရွယ်၍။ဘဂဝတာ၊သည်။ 'ဧကဘတ္တိကော'တိ၊ဧကဘတ္တိကော ဟူ၍။ဝုတ္တံ၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၄၈၄)

➤ ❷ ။ (စ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် ဘတ်သည် ပါတရာသဘတ် သာယမာသဘတ်ဟု နှစ်မျိုးရှိသည်၏အဖြစ်ကို ဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းဘတ်နှစ်မျိုးတို့၏ စားရာအချိန်ကာလကို ပိုင်းခြားပြလိုသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဘတ်သည် ပါတရာသဘတ် သာယမာသဘတ်ဟု နှစ်မျိုးရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ပါတရာသဘတ် သာယမာသဘတ်တို့၏ စားသောက်သုံးဆောင်ရာအချိန်အခါကာလ အပိုင်းအခြားကို ဆရာ မဖွင့်ပြတော့ပြီလော၊ ပါတရာသဘတ် သာယမာသဘတ်တို့၏ အချိန်အခါ ကာလအပိုင်းအခြားကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ပါတရာသဘတ်ကို မွန်းတည့်အချိန်အတွင်းဖြင့် ပိုင်းခြား၍ သာယမာသဘတ်ကို မွန်းတည့်ပြီးနောက် အရုဏ်တက်ချိန်အတွင်းဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏ဟု ဆို၏။ ဧကဘတ္တိကော၌ ဧကသဒ္ဒါသည် ဝါရပရိစ္ဆေဒ ဖြစ်ကောင်းအံ့လော၊ အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်သင့်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- (ဂ) ဖြင့် မွန်းတည့်အတွင်း၌ ဆယ်ကြိမ်ပင် စားသော်လည်း ဧကဘတ္တိက မည်သည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ဧကသဒ္ဒါသည် အကြိမ်ကိုပိုင်းခြားပြသော ဝါရပရိစ္ဆေဒ မဟုတ်၊ အချိန်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပြသော ကာလပရိစ္ဆေဒဖြစ်၏ဟူလို။

(တနည်း) [ဥပနာတူ] ဧကဘတ္တိက-အရ ဧကသနိကဓုတင်ကဲ့သို့ ယူရအံ့လော၊ အဘယ်သို့ ယူရမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား- (ဂ) ဖြင့် ဧကဘတ္တိက-အရ ဧကသနိကဓုတင်ကဲ့သို့ မယူရ၊ မွန်းတည့်ချိန်၌ ဆယ်ကြိမ်စားသော်လည်း ဧကဘတ္တိကသာဟု ယူရမည်ဟူလို။

(ဂ) **အဋ္ဌောမဗ္ဗှနိ့ဓေကပုဒ်သို့/ ပရမတ်နည်း ပုစ္ဆာထွက်ပုံ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် ဘုဉ္ဇမာနောဟူသော ပကတူပပစ္စယုပုဒ်တရားကို ဆို၏။ ယင်း၏ ပစ္စည်းတရားကား အဘယ်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် အဋ္ဌောမဗ္ဗှနိ့ကေပါဌ်ကို မိန့်။

(ဃ) သို့/ **ဓေါ်သာရောမနလိနဏ္ဍရစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် မွန်းတည့်အတွင်း၌ ဆယ်ကြိမ်ပင်စားသော်လည်း ဧကဘတ္တိကသာ ဖြစ်သောဟု ဆို၏။ မည်သည့်ဘတ်ကိုရည်၍ ဧကဘတ္တိကော-ဟု ဟောတော်မူပါသနည်း၊ သာယမာသဘတ်ကို ပင် ရည်၍ ဧကဘတ္တိကော-ဟု ဟောတော်မူပါသလော၊ ရည်ရွယ်ချက် သန္ဓာယ ဘာသိတကို မပြသော် ဆရာအား အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ (ဃ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- ပါတရာသဘတ်ကို ရည်ရွယ်၍ ဧကဘတ္တိကောဟု ဟောတော်မူ

http://www.dhammadownload.com

သည်ဟု သန္ဓာယဘာသိတကို ငါပြဆိုသည်ဖြစ်သောကြောင့် သင်တင်တိုင်းသော အတိဗျာပိတ ဒေါသ ငါ့အား မရောက်ပါဟူလို။

➤ ❷ ။ [စ+ဂ ဝါကျဓာတ်ကို၌] (၁) နနု အန္တောမဇ္ဈန္တိကေ ဒသကဒ္ဓတ္တံ ဘုဥ္စမာနော။ (၂) အထ ကသ္မာ ကောဘတ္တိကော ဟောတိ။ (၃) နနု ပါတရာသဘတ္တံ အန္တောမဇ္ဈန္တိကေ ပရိစ္ဆိန္နံ။ (တနည်း) နနု ဧကာသနေ့ါစေတ္တ မဇ္ဈန္တိကကာလပရိစ္ဆေဒဘာဝေန ပယုတ္တော၊ န တဒန္တောဂဓဝါရဘာဝေန။ (၄) တသ္မာ ဧကဘတ္တိကော ဟောတိ။

* **ဘုဥ္စမာနောပိ-၌ ပိသဒ္ဒါ ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဆယ်ကြိမ်စားပါသော်လည်း ဧကဘတ္တိက ဖြစ်နိုင်သေး၏၊ တစ်ကြိမ်စားခြင်းသည် ဧကဘတ္တိက ဖြစ်နိုင်ခြင်းကား ဆိုဖွယ်ရာမရှိ-ဟု သမ္ဘာဝနာအနက်ကို ထွန်းပြလိုသောကြောင့် ပိသဒ္ဒါကို ဆိုရပါသည်။

(တနည်း) ဧကဘတ္တိကော-ဟူသော ပါဠိတော်ကို (ဝါ) ဧကဘတ္တိကော၌ ဧကသဒ္ဒါကို မနှစ်သက်သောကြောင့် ပိ-သဒ္ဒါကို ဆိုပါသည်။

➤ ❹ ။ အသဟာယဘာဝေန ဧတိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ ဧကံ၊ ဘုဥ္ဇနံ ဘတ္တံ။ ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဝါ ဘတ္တံ။ ဧကံ ဘတ္တံ ဧကဘတ္တံ။ ဧကဘတ္တံ အဿ အတ္ထီတိ **ဧကဘတ္တိကော**။

(၃) တစ်ထပ်တည်းသာ စားသော ထမင်း၏+ဘုရားရှင်နှင့် အာရုံ-အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဘုရားရှင်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဧကဘတ္တိကော, ဧကဘတ္တဝါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ

ပါတော အသိတဗ္ဗန္တိ **ပါတရာသော**။ ပါတရာသံ ဘတ္တံ **ပါတရာသဘတ္တံ**။ (၃) နံနက်အခါ၌ စားအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်နှင့် ဆွမ်းတို့၏ ဂုဏ်-ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နံနက်စာသည် ဝစနီယ။ (၆) ပုရေဘတ္တ။

သာယတိ ဒိနံ အဝသာယတီတိ **သာယော**။ (၃) ပြီးဆုံးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ညနေဟူသော ကာလပညတ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဝသာန, ဒိနစ္ဆယ-စသော။ * သာယံ အသိတဗ္ဗံ ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗန္တိ **သာယမာသံ**။

အရတိ ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆတီတိ **အရုဏော**။ (၃) သွားခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အရုဏ်ဟူသော ကာလပညတ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပုဗ္ဗဒိသာရုံ--။

အာ သမန္တတော အာလောကံ ကရောန္တော ဥဏတိ ဥဂ္ဂစ္ဆတီတိ **အရုဏော**။

(၃) ထက်ဝန်းကျင်မှ အလင်းရောင်ကို ပြုလျက် တက်ရောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နေရောင်ခြည်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပုဗ္ဗဒိသာရုံ--။

➤ ❺ ။ (ဂ) **တသ္မာ**၏ အစွဲကား ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်း၏ သမ္ဗန်ကား-ပါတရာသဘတ္တဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/ကို စပ်) * **ဧကဘတ္တိကော**-ကို ဧကဘတ္တိကတ္တာ ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သမဏဿ ဂေါတမဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/သည် စပ်)

ဘုဥ္စမာနောပိ-ကို ဘုဥ္စမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သမဏဿ ဂေါတမဿ-ဟု

http://www.dhammadownload.com

သမ္ပန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻။ (က) ဖြင့် ဧကဘတ္တိကော၌ ဘတ္တသရုပ်ကို သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် ထိုနှစ်မျိုးသော ဘတ်တို့တွင် ပါတရာသဘတ်ကို မွန်းတည့်ကာလအတွင်းဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏၊ သာယမာသဘတ်ကို မွန်းတည့်ရာကာလမှ နောက်အရုဏ်၏အတွင်းဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် ဧကဘတ္တိကော၌ ဧကသဒ္ဒါသည် အရုဏ်တက်မှ နေမွန်းတည့်အတွင်း ပိုင်းခြားထားသော အချိန်အခါကာလ အပိုင်းအခြားဖြစ်သည်၊ ထိုအပိုင်းအခြားကာလအတွင်း၌ စားသောက်သုံးဆောင်သော အကြိမ်အရေအတွက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် မဖြစ်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဧကံ ဘတ္တံ ဧကဘတ္တံ၊ ဧကဘတ္တံ အဿ အတ္ထိတိ ဧကဘတ္တိကော-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) က္ကကပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် ဧကဘတ္တိကော-အရ အရုဏ်တက်မှ နေမွန်းတည့်အတွင်းဖြင့် ပိုင်းခြားထားသော ပါတရာသဘတ်ကို စားသောက်သုံးဆောင်ခြင်းမျိုးကို အရကောက်ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➤ ❼။ **ဤကမ္ဘာပေါ်ဝယ် မိစ္ဆာအယူအဆ ဝါဒအမျိုးမျိုးတို့ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း၏ အကြောင်းရင်း (၈) ပါး** ။ ။ (၁) ခန္ဓာ (၂) အဝိဇ္ဇာ (၃) ဖဿ (၄) သညာ (၅) ဝိတက္က (၆) အယောနိသောမနသိကာရ (၇) ပါပမိတ္တ (၈) ပရတောဃောသ [ဋ၊၉၉]

➤ ၉။ (ဂ+ဃ) အန္တောမဇ္ဈန္ဟိကေ တသ္မာ၊ ဘုဥ္ဇန္တောပိ ဒသက္ခတ္တုံ။
သော ဧကဘတ္တိကော ဟောတိ၊ တံ သန္ဓာယ တထာ ဝုတ္တံ။

➤ ❶❶ ။ (ဂ) **ဝါကျသော ဘုဥ္ဇမာနော၌ ဓာတ်၏အရကို ကိုယ်ပြု၍ ဘာဝ- စသည်ထုတ်ပုံ** ။ ။ (၁) ဘုဥ္ဇမာနော-၌ ဘုဇဓာတ်အရ ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ရဟန်းကြီး ဝေါနမ၏သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂီရရသ မည်၏။ (၂) ဆွမ်းပေါ်၌တည်နေသော အာဟာရေပဋိကူလသညာကမ္မဋ္ဌာန်းသည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ တည်ရာဖြစ်သော ဆွမ်းဒြပ်သည်ရင်း, ဘုရားရှင်၏ နိရာနုသယသန္တာန်သည်ရင်း, ရှေးဘဝါဘဝက ဆည်းပူးခဲ့သော ပါရမီစာဂ ပုဗ္ဗစရိယ စသည်များသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝမည်၏။ (၄) ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရခြင်းကြောင့် ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘောကြီး ကြာရှည်လေးမြင့်စွာ တည်တန့်နိုင်ခြင်း၊ တည်တန့်သဖြင့် ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့အား တရား ရေအေး အမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေးနိုင်ခြင်း-စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဋီကာ (၁၁၈) [ဋ၊၇၅]

(က-၁) ရတ္တိယာ ဘောဇနံ ရတ္တိ၊ (က-၂) တတော ဥပရတောတိ ရတ္တူပရတော၊

(ခ) အတိက္ကန္တေ မဇ္ဈန္ဟိကေ ယာဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမနာ ဘောဇနံ ဝိကာလဘောဇနံ နာမ၊

(ဂ) တတော ဝိရတတ္တာ ဝိရတော ဝိကာလဘောဇနာ၊

(ဃ) ကဒါ ဝိရတော၊ အနောမာနဒီတီရေ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ၊

➤ ❶ ။ ရတ္တူပရတော-နေဝင်သည်မှ နောက်နေ့အရုဏ်တက်တိုင်အောင်ဖြစ်သော ညဥ့်အခါကာလ၌ စားသောက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူတတ်၏။

ဝိကာလဘောဇနာ-နေမွန်းတည့်ပြီးသည်မှ နေဝင်တိုင်အောင်ဖြစ်သော ဝိကာလ အခါ၌ စားသောက်ခြင်းမှ၊ဝိရတော၊ရှောင်ကြဉ်တော်မူတတ်၏။(အဋ္ဌကထာနည်း)

ဝိကာလဘောဇနာ-နေမွန်းတည့်ပြီးသည်မှ နေဝင်သည့်တိုင်အောင်ဖြစ်သော ဝိကာလ အခါ၌ ယာဂုဆွမ်း အစရှိသော ယာဝကာလိကဘောဇဉ် အလုံးစုံကို စားမျိုခြင်းမှ ရှောင် ကြဉ်တော်မူတတ်၏။ (ဋီကာနည်း)

(က) ရတ္တိယာ၊ညဥ့်အခါ၌၊ဘောဇနံ၊စားခြင်းတည်း၊ရတ္တိ၊ညဥ့်အခါ၌ စားခြင်း၊တတော၊ ထိုညဥ့်အခါ၌ စားခြင်းမှ၊ဥပရတော၊ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏၊ဣတိ၊ထို့ကြောင့်၊ရတ္တူပရတော၊ ရတ္တူပရတ မည်တော်မူ၏။ **(ခ)** မဇ္ဈန္ဟိကေ၊မွန်းတည့်အချိန်သည်၊အတိက္ကန္တေ၊လွန်လတ် သော်၊ယာဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမာ၊နေဝင်သည့်တိုင်အောင်၊ဘောဇနံ၊စားခြင်းသည်၊ဝိကာလ - ဘောဇနံ နာမ၊ဝိကာလဘောဇန မည်၏။

(ဂ) တတော၊ထိုနေ့လွဲအခါ၌ စားခြင်းမှ၊ဝိရတတ္တာ၊ရှောင်ကြဉ်တော်မူသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ဝိရတော ဝိကာလဘောဇနာ၊ဝိရတော ဝိကာလဘောဇနာ မည်တော်မူ၏။

(ဃ) ကဒါ၊ဘယ်အခါ၌၊ဝိရတော၊ရှောင်ကြဉ်တော်မူသနည်း။(ဣတိ၊ဤကား အမေး တည်း) အနောမာနဒီတီရေ၊အနောမာမြစ်ကမ်း၌၊ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော၊ရဟန်းပြုတော်မူရာ နေ့မှ၊ပဋ္ဌာယ၊စ၍၊(ဝိရတော၊ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏၊ဣတိ၊ဤကား အဖြေတည်း။)

➤ ❷ ။ **(က-၁) သို့/ အစန္တာလီန** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ရတ္တူပရတော ပုဒ်ဝယ် ရတ္တိ-ဟူသော ပုဒ်တစိတ်ကို ထည့်သွင်း ဟောကြားတော်မူ၏။ ယင်းရတ္တိပုဒ် သည် ရန္ဓာတ်+တိပစ္စည်းဖြင့် ပုဒ်ပြီးထား၍ ရန္တတ္ထိ ဇတိယန္တိ ရတ္တိ-ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြုရပါ မည်လော၊ ရတ္တိပုဒ်သည် ဤနေရာ၌ ညဥ့်သာမန်ကို ဟောကြားနေပါသလော၊ ရတ္တိပုဒ် ၏ ဝိဂ္ဂဟနှင့် အနက်ကား အဘယ်ပါနည်း၊ မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရား ရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (က-၁) မိန့်။

ကား- ရတ္တိယာ ဘောဇနံ ရတ္တိ-ဟု ဘောဇနဟူသော နောက်ပုဒ်ကျေသည့် ဥတ္တရပဒ လောပသမာသ်ပြုလုပ်ပြီး ညဥ့်၌စားခြင်းဟူသော အနက်ကို ဤနေရာ၌ဟော၏ဟူလို။

(ခ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ ရတ္တူပရတောပုဒ်၏ ပဌမိတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝိဂ္ဂဟ

http://www.dhammadownload.com

အဖွင့် သံဝဏ္ဏနာကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဝိကာလဘောဇနပုဒ်ဝယ် ဝိကာလအရ ကာလ အပိုင်းအခြား အရကောက်နှင့်တကွသော ဘောဇနပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟကိုပါ ဖွင့်ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ဘုရားရှင်သည် ဝိကာလအခါ ဘောဇဉ်ကို စားသောက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူသောဟု ဆိုတော်မူ၏။ ဘုရားရှင်သည် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကို ရပြီး၍ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးသော အခါမှသာ ဝိကာလအခါ ဘောဇဉ်ကို စားသောက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူပါသလော၊ အဘယ်အခါမှစ၍ ရှောင်ကြဉ်တော်မူခဲ့ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

အား- အနော်မာမြစ်ကမ်းနား၌ ရဟန်းပြုတော်မူသော နေ့မှစ၍ ဝိကာလအခါ ဘောဇဉ်ကို စားသောက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်မူ၏ဟူလို။

➤ ❷ ။ [**စ–ဝါကျကို၌**] (၁) နနု ဝိရတော ဝိကာလဘောဇနာတိ ဧတ္တ အတိက္ကန္တေ မဇ္ဈန္ဟိကေ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ ဝိကာလော နာမ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ အတိက္ကန္တေ မဇ္ဈန္ဟိကေ ယာဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမနာ ဝိကာလောတိ တယာ သံဝဏ္ဏိတော။

(၃) နနု ရတ္တူပရတောတိ ပဒေန ရတ္တိဘောဇနသ္သ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ပါရိသေသနယေန အပရဏှောဝ ဣဓ ဝိကာလော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ အတိက္ကန္တေ မဇ္ဈန္ဟိကေ ယာဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမနာ ဝိကာလောတိ မယာ သံဝဏ္ဏိတော။

➤ ❹ ။ ဘုဉ္ဇိယတေ **ဓဒသာဇနံ**။ (၃) သာမည စားမျိုခြင်းဂုဏ်သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) စားမျိုခြင်း ဝိသေသကြိယာဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဘက္ကနံ, ဘုဉ္ဇနံ အသနံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ (အဋ္ဌကထာနည်း)

ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ **ဓဒသာဇနံ**။ (၃) စားမျိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ယာဂုဆွမ်း အစရှိသော အလုံးစုံသော ယာဝကာလိကဝတ္ထု စားသောက်ဖွယ်ရာ ဘောဇဉ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဘတ္တ, ဝိဏ္ဍပါတ-စသော--(ဋီကာနည်း)

ရတ္တိတော ဥပရတောတိ **ရတ္တူပရဓတာ**။ (၃) ညစာစားခြင်း၏ ရှောင်ကြဉ်တော်မူသော ဘုရားရှင်နှင့် ပဟာတဗ္ဗ ပဟာယက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန္ဓသည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဘုရားရှင်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ရတ္တိဘောဇနူပရတော--။

ရဉ္ဇန္တိ ဧတ္တာတိ **ရတ္တိ**။ (၃) တပ်မက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) ညဉ့်ဟူသော ကာလပညတ်သည် ဝစနီယ။ (၆) နိသာ, ရဇနီ, တိယာမာ, သံဝရီ။

➤ ❺ ။ ဝိရတဓတ္တာ-၌ တ္တသမ္ဗန္ဓကား သမဏာသ ဂေါတမဿ။ (၏/သည် စပ်)

ရတ္တူပရဓတာ-ကို ရတ္တူပရတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-သမဏာသ ဂေါတမဿ ဟု သမ္ဗန္ဓခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ ရတ္တိယာ ဘောဇနံ-ဖြင့် ရတ္တူပရတော၌ ရတ္တိပုဒ်ကို ရတ္တိယာ

http://www.dhammadownload.com

ဘောဇနံ ရတ္တိ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) (ဝါ) ဘောဇနတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ယင်းဘောဇနတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေသည်။

တတော ဥပရတော-ဖြင့် ရတ္တူပရတောပုဒ်ကို ရတ္တိတော ဥပရတော ရတ္တူပရတော-ဟု ပဉ္စမီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေသည်။(သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(ခ) ၌ အတိက္ကန္တေ မဇ္ဈန္ဟိကေ ဘောဇနံ-ဖြင့် ဝိကာလနှင့် ဘောဇနံ-ကို ဝိကာလေ ဘောဇနံ ဝိကာလဘောဇနံ-ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ယာဝသူရိယတ္ထင်္ဂမနာ ဘောဇနံ-ဖြင့် ဘောဇနံပုဒ်ကို ဘုဉ္ဇိယတေ ဘောဇနံ-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဘောဇနသဒ္ဒါ၏ အဇ္ဈောဟရဏအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) အတိက္ကန္တေ မဇ္ဈန္ဟိကေ ယာဝသူရိယတ္ထင်္ဂမနာ-ဖြင့် ရတ္တူပရတောဖြင့် ညဉ့်စားခြင်းကို ယူပြီးဖြစ်သဖြင့် ပါရိသေသနည်းဖြင့် ဝိကာလ-အရ မွန်းတည့်လွန်သည်မှ နေဝင်သည်တိုင်အောင်သော အပရဏှကာလကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် ဝိကာလဘောဇနာ-၌ အာ-အက္ခရာသည် ပထမာ သိ-ယော စသော ဝိဘတ်များ၏ ကာရိယ မဟုတ်၊ ပဉ္စမီ သ္မာ-ဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) ယင်းသ္မာဝိဘတ်သည် ကမ္မဌ စသည်၌ မသက်၊ အပါဒါနတ္ထ၌ သက်ထားသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) ဝိကာလဘောဇနာပုဒ်ကို ဝိရတော-၌ အပါဒါန်-အပါဒီအဖြစ်ဖြင့် စပ်ရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမ္ဗန္ဓ) ဘုရားရှင်ကို ဝိကာလအခါ ဘောဇဉ်ကို စားသောက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူတတ်သောကြောင့် ဝိရတ-ဟု ခေါ်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိ။

➢ ❶❶။ **ဘောဇနံ-၌ ဘုဇာတ်အရ** ။ ။ ညအခါ စားသောက်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော ညစားစားသူ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် တဏှာ လောဘပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယိဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ စားသောက်ဖွယ်ရာ ဘောဇဉ်ဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ဘောဇဉ်၏ အနံ့အရသာ ကောင်းမွန်ခြင်း မွှေးကြိုင်ခြင်းစသော အခြံအရံ အကြောင်းတရားများသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ချိုမြိန်ဘွယ်ရာ ဘောဇဉ်များကို စားသောက်ရခြင်းကြောင့် ယင်းဘောဇဉ်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော တဏှာ လောဘ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း-စသော အကျိုးတရားများသည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **(က) ဥပရတော-၌ မုဒ္ဒြာစသွေ့ကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ ဝိရတိစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ရှောင်ကြဉ်အပ်သော ညဉ့်စာသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယောနိသောမနသိကာရ

http://www.dhammadownload.com

စသည်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ကိလေသာ မထကြွခြင်းစသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။ ✻ ရတ္တာ္ဗုပရတာ–အရ ဝိရတိ သဒ္ဓါ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍-- (နည်းတူထုတ်)

ပါဠိ (၁၁၁) [၅၊၇၁/၇၆]

(က) သာသနဿ အနနုလောမတ္တာ ဝိသူကံ ပဋ္ဌာဏီဘူတံ ဒဿနန္တိ ဝိသူကဒဿနံ၊

(ခ) အတ္တနာ နစ္စန နစ္စာပနာဒိဝသေန နစ္စာစ ဂီတာစ ဝါဒိတာစ အန္တမသော မယူရနစ္စာဒိဝသေနပိ ပဝတ္တာနံ နစ္စာဒီနံ ဝိသူကဘူတာ ဒဿနာစာတိ နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနာ၊

(ဂ) နစ္စာဒီနိ ဟိ အတ္တနာ ပယောဇေတုံ ဝါ ပရေဟိ ပယောဇာပေတုံ ဝါ ပယုတ္တာနိ ပဿိတုံ ဝါ နေဝ ဘိက္ခူနံ န ဘိက္ခုနီနံ ဝဋ္ဋန္တိ၊ (ဃ) မာလာဒီသု မာလာတိ ယံကိဉ္စိ ပုပ္ဖံ၊

(င) ဂန္ဓန္တိ ယံကိဉ္စိ ဂန္ဓဇာတံ၊ (စ) ဝိလေပနန္တိ ဆဝိရာဂကရဏံ၊ (ဘာသာဋီ၊ ပ၊၄၈၆။)

➤ ❶ ။ (က) သာသနဿ၊ ဘုရား အဆုံးအမတော်အား။ အနနုလောမတ္တာ၊ မလျော်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိသူကံ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော။ (ဝါ) ဆန့်ကျင်ဘက် စို့သဖွယ်ဖြစ်သော။ ပဋ္ဌာဏီဘူတံ၊ ဆန့်ကျင်ဘက် စို့သဖွယ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဒဿနံ၊ ကြည့်ရှုခြင်း တည်း။ (ဝါ) ကြည့်ရှု နားထောင်ခြင်းတည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိသူကဒဿနံ၊ န-မည်၏။

(ခ) အတ္တနာ၊ ကိုယ်တိုင်။ နစ္စန နစ္စာပနာဒိဝသေန၊ ကခြင်း, ကစေခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ နစ္စာစ၊ ကခြင်းရင်း။ ဂီတာစ၊ သီဆိုခြင်းရင်း။ ဝါဒိတာစ၊ အသံကိုမြည်စေခြင်းရင်း။ (ဝါ) တီးမှုတ်ခြင်းရင်း။ အန္တမသော၊ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်။ မယူရနစ္စာဒိဝသေနပိ၊ ဥဒေါင်းတို့၏ ကခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း။ ပဝတ္တာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ နစ္စာဒီနံ၊ ကခြင်း အစရှိသည်တို့ကို။ ဝိသူကဘူတာ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ (ဝါ) ဆန့်ကျင်ဘက် စို့သဖွယ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဒဿနာစ၊ ကြည့်ရှုခြင်းရင်း။ (ဝါ) ကြည့်ရှု နားထောင်ခြင်းရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ **နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနာ**၊ ကိုယ်တိုင်ကခြင်း, သူတစ်ပါးကို ကစေခြင်း, ကိုယ်တိုင်သီဆိုခြင်း, သူတစ်ပါးကို သီဆိုစေခြင်း, ကိုယ်တိုင်တီးမှုတ်ခြင်း သူတစ်ပါးကို တီးမှုတ်စေခြင်း, ဘုရားအဆုံးအမတော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် စို့ပမာ ဖီလာဖြစ်သော ကြည့်ရှု နားထောင်ခြင်းမှ။ (ပဋိဝိရတော-၌စပ်)

(ဂ) ဟိ၊ မှန်၏။ နစ္စာဒီနိ၊ ကခြင်း အစရှိသည်တို့ကို။ အတ္တနာ၊ ကိုယ်တိုင်။ ပယောဇေတုံ ဝါ၊ ယှဉ်စေခြင်းငှာရင်း။ (ဝါ) ပြုလုပ်ခြင်းငှာရင်း။ ပရေဟိ၊ သူတစ်ပါးတို့သည်။ (ဝါ) တို့ကို။ ပယောဇာပေတုံဝါ၊ ယှဉ်ပစေဟု စေခိုင်းခြင်းငှာရင်း။ (ဝါ) ပြုလုပ်စေခြင်းငှာရင်း။ ပယုတ္တာနိ၊ ယှဉ်စပ်ပြုလုပ်အပ်သော ကခြင်း အစရှိသည်တို့ကို။ ပဿိတုံ ဝါ၊ ကြည့်ရှုခြင်းငှာရင်း။ (ဝါ) ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်းငှာရင်း။ ဘိက္ခူနံ၊ ရဟန်းတို့အား။ နေဝ ဝဋ္ဋန္တိ၊ မအပ်ကုန်။ ဘိက္ခုနီနဉ္စ၊ ဘိက္ခုနီမတို့အားလည်း။ န ဝဋ္ဋန္တိ၊ မအပ်ကုန်။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) မာလာဒီသုံမာလာ အစရှိသည်တို့တွင်။မာလာတိ၊မာလာဟူသည်ကား။ယံကိဉ္စိ၊ ကြွင်းမဲ့ ဥဿုံ အလုံးစုံသော။ပုပ္ဖံ၊ပန်းတည်း။

(င) ဂန္ဓန္တိ၊ဂန္ဓဟူသည်ကား။ယံကိဉ္စိ၊သော။ဂန္ဓဇာတံ၊ဖြစ်ဖြစ်သမျှ နံ့သာတည်း။(ဝါ) နံ့သာမျိုးတည်း။ (စ) ဝိလေပနန္တိ၊ဝိလေပနံ ဟူသည်ကား။ဆဝိရာဂကရဏံ၊အရေအဆင်း၏ တပ်စွဲဖွယ်ကို ပြုတတ်သော နံ့သာပျောင်း အလှရည် စသည်တည်း။

➤ ❷။ (ခ) သို့/ ဆရာ-သည် သာသနာတော်၏ ချောင့်တံကျင်သဖွယ်ဖြစ်သော ကြည့်ရှုခြင်းသည် ဝိသူကဒဿန မည်သောဟု ဆို၏။ မူရင်းပါဠိတော်၌ ဝိသူကဒဿနာ-ဟူ၍ ပုဒ်သီးခြားသက်သက် မရှိ၊ နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနာ-ဟူ၍သာ ရှိနေသည် မဟုတ်ပါလော၊ ယင်းပုဒ်၏ အပေါင်းဖြစ်သော သမာသ်ဝိဂ္ဂဟ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် နစ္စ နစ္စာပန စသည်သည် နစ္စဂီတ ဝါဒိတ ဝိသူက ဒဿနမည်သောဟု ဆိုတော်မူ၏။ နစ္စပုဒ် စသည်ကို နစ္စာပန စသည်ဖွင့်ဆိုခဲ့ခြင်း၌ ယုံကြည်နိုင်လောက်သော အကြောင်းယုတ္တိသာဓကကို ဆရာ မဖွင့်ပြတော့ပြီလော၊ နစ္စ နစ္စာပန စသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖွင့်ဆိုခဲ့ခြင်းသည် အဘယ်သို့လျှင် သင့်မြတ်နိုင်ပါမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **ဿိနန္တရစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် မာလာဂန္ဓဝိလေပနဓာရဏ စသော ပါဠိတော်ဝယ် ဂန္ဓ-ပုဒ်ကို ထည့်သွင်းဟောကြားတော်မူ၏။ ယင်း ဂန္ဓပုဒ်-အရ အရေကို တပ်စွန်း စွန်းထင်းအောင် ပြုလုပ်ကြောင်းဖြစ်သော နံ့သာမှုန့် နံ့သာပျောင်းကို ကောက်ယူရပါမည်လော၊ အဘယ်နံ့သာမျိုးကို ဂန္ဓ-အရ ကောက်ယူရပါမည်နည်း၊ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော ဂန္ဓ-အရကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

➤ ❸။ | **ယ-ဝါကျကို့ရှ** | (၁) နနု မာလာသဒ္ဒေါ လောကေ ပုပ္ဖဒါမဝါစကော။ (တနည်း) နနု မာလာသဒ္ဒေါ လောကေ ဗဒ္ဓပုပ္ဖဝါစကော။ (ဋီသစ်)

(၂) အထ ကသ္မာ မာလာတိ ယံကိဉ္စိ ပုပ္ဖန္တိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု မာလာသဒ္ဒေါ သာသနေ ရုဠှီယာ အဗဒ္ဓပုပ္ဖေသုပိ ဝတ္တတိ။ (၄) တသ္မာ မာလာတိ ယံကိဉ္စိ ပုပ္ဖန္တိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹။ မိယတိ ပရိမိယတီတိ **မာလာ**။ (၃) နှိုင်းယှဉ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၄) ပန်းဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပုပ္ဖ, ကုသုမ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္တ မည်၏။

မလတိ ဓာရေတီတိ **မာလာ**။ (၃) ဆောင်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။

မယ ဘမရာ လသန္တိ ကီဠန္တိ ဧတ္ထာတိ မာလာ။ (၃) တင့်တယ်စမ္မယ် ပျော်ပါးခြင်း ကြိယာသကတ်သည်ရင်း, ဝတ်ရည်စားသုံး ပျားပိတုန်းတို့၏ စမ္မယ်ပျော်ပါး ကစားရာ

http://www.dhammadownload.com

ပန်းဒြပ်နှင့် ဥာနီ-ဥာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။

ဝိသုစတိ သာသနံ ဝိဇ္ဈတိ အနနုလောမိကဘာဝေနာတိ **ဝိသူကံ**။ (၃) ထိုးဖောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကခြင်း သီဆိုခြင်း တီးမှုတ်ခြင်း စသည်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပဋိဝိရုဒ္ဓ, ပဋ္ဌာဏီဘူတ-စသော--။

အာဏီဝိယာတိ အာဏီ။ ပဋိဝိရုဒ္ဓါ အာဏီ **ပဋ္ဌာဏီ**။ (၃) ဆန့်ကျင်ဘက်ဂုဏ်၏ စို့နှင့် ဂုဏ် ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စို့ မယ်နနှင့်တူသော ကခြင်း သီဆိုခြင်းသည် ဝစနီယ။ (၆) ဝိသူက, ပဋိဝိရုဒ္ဓ-စသော--။

အဏာတိ ဗန္ဓတီတိ **အာဏီ**။ (၃) ဖွဲ့ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စို့ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အက္ခဂ္ဂကီလ-စသော--။

အဏာတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ **အာဏီ**။ (၃) အသံပြုခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

မဟိယံ ရဝတီတိ **မယူရော**။ (၃) အသံပြုခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဥဒေါင်းဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) မောရ, ဝရဟီ-စသော--။

မယတိ ဂစ္ဆတီတိ **မယူရော**။ (၃) သွားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။

ပုပ္ဖတီတိ ပုပ္ဖံ။ (၃) ပွင့်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပန်းဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) မာလာ, ကုသုမ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

➢ ❺ ။ (က) **အနနုလောမတ္တာ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ဝိသူကဒဿနဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❻ ။ (က) ဌ ဝိသူကံ ဒဿနံ-ဖြင့် ဝိသူကနှင့် ဒဿနံကို ဝိသူကဥ္စ တံ ဒဿနဥ္စာတိ ဝိသူကဒဿနံ-ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ပဋ္ဌာဏီဘူတံ-ဖြင့် ဝိသုစတိ သာသနံ ဝိဇ္ဈတိ အနနုလောမိကဘာဝေနာတိ ဝိသူကံဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကခြင်းစသည်တို့သည် သာသနာတော်ကို ထိုးကျင့်၏၊ ယင်းသို့ ထိုးကျင့်၏ဟူသည် ပြောင့်တံကျင် ထိုးကျင့်သကဲ့သို့ ထိုးကျင့်သတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဝဒန္တိ ဆရာတို့အလို ပဋ္ဌာဏီဘူတံ-ဖြင့် ဝိသူကသဒ္ဒါ၏ ပဋ္ဌာဏီဘူတအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

သာသနဿ အနနုလောမိကတ္တာဖြင့် ကခြင်း သီခြင်း စသည်ကို ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်းသည် ပြောင့်တံကျင်ကဲ့သို့ ဖြစ်၏ဟူသည် ယင်းကြည့်ရှု နားထောင်ခြင်း၏ သာသနာတော်အား မလျော်သောကြောင့် ပြောင့်တံကျင်ကဲ့သို့ ဖြစ်သတည်းဟု သိ။(ဘာဝတ္ထ)

(စ) ဌ အတ္တနာ နစ္စန နစ္စာပနာဒိဝသေန-ဖြင့် နစ္စ-သဒ္ဒါသည် သာမညနိဒ္ဒေသနည်း (ဝါ) ဧကသေသနည်းဖြင့် နစ္စ-မိမိ ကခြင်း၊ နစ္စာပန-သူတစ်ပါးကို ကစေခြင်းအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဂီတ-ဖြင့် ဂါယန, ဂါယာပန၊ ဝါဒိတ-ဖြင့် ဝါဒန

http://www.dhammadownload.com

ဝါဒါပနအနက်ကို ယခင်းနည်းတို့ဖြင့် ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဝိသူက နှင့် ဒဿနံကို ဝိသူကဘူတံ ဒဿနံ ဝိသူကဒဿနံ-ဟု သမ္ဘာဝနာ ကမ္မဓာရာယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနပုဒ်ကို နစ္စဥ္စ ဂီတဥ္စ ဝါဒိတဥ္စ ဝိသူကဒဿနဥ္စာတိ နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနံ-ဟု သမာဟာရ ဒွန် သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် မာလာ-အရ လောက၌ကဲ့သို့ သီကုံးအပ်သော ဗဒ္ဓပုပ္ဖကိုသာ မယူရ၊ သာသနာတော်၌ကား အထင်ရှင်္ဂအားဖြင့် မာလာ-အရ သီကုံးအပ်သော ဗဒ္ဓပုပ္ဖ, မသီကုံး အပ်သေးသော အဗဒ္ဓပုပ္ဖ အလုံးစုံကို ယူရမည်ဟု သိစေ။(သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(င) ဖြင့် ဂန္ဓ-အရ နံ့သာပျောင်းကို မယူရ နံ့သာပျောင်းမှုန့်ကြွင်းသော နံ့သာမှုန့်မျိုး ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(စ) ဖြင့် ဝိလေပန-အရ အရေကိုတပ်ခြင်းကို ပြုတတ်သော နံ့သာပျောင်းကို ယူရ မည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➢ ❶ ⓪ ။ **ပဿိတုံ-၌ ဝိသဓာတ်အရ** ။ ။ ယှဉ်အပ်ကုန်ပြီး အလိုအလျောက် ကပြ သီဆိုနေကြသော ကချေသည် သီချင်းသည်တို့၏ ကခြင်း, သီဆိုခြင်း စသည်ကို ကြည့် ရှုနားထောင်နေကုန်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် တဏှာ လောဘ ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ, ကာမသင်္ဂီရရသ မည်၏။ ကခြင်းစသည်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ဇာတ်ပွဲစသည်၏ ကြည့်ရှုဖွယ်ကောင်း သည်၏အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ဆန္ဒရာဂ တိုးပွားခြင်းစသော အကျိုးတို့ သည် အနုဘာဝ မည်၏။ *** ဒဿနံ–အရ** မေးလည်း အတူတူပင်။

ဓါတ် (၁၁၂) [၄၇၆]

(က-၁) တတ္ထ ပိဋ္ဌန္တေ္တာ ဓာရေတိ နာမ၊ (က-၂) ဉီနဋ္ဌာနံ ပူရေန္တော မဏ္ဍေတိ နာမ၊

(က-၃) ဂန္ဓဝသေန ဆဝိရာဂဝသေန စ သာဒိယန္တော ဝိဘူသေတိ နာမ၊

(ခ) ဌာနံ ဝုစ္စတိ ကာရဏံ၊

(ဂ) တသ္မာ ယာယ ဒုဿီလျစေတနာယ တာနိ မာလာဒီနိ ဓာရေတိ ... ကာရေတိ၊

(ဃ) တတော ပဋိဝိရတောတိ အတ္ထော၊ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၉၀။)

❶ ။ (က) တတ္ထ၊ထို မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဓာရဏ မဏ္ဍန ဝိဘူသနဋ္ဌာနာဟူသော ပါဋ္ဌ၌။ပိဋ္ဌန္တော၊ပန်းကို ပန်ဆင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ဓာရေတိ နာမ၊ဓာရေတိမည်၏။ဉီနဋ္ဌာနံ၊ ယုတ်လျော့ နိမ့်ခွက်နေသော အရပ်ကို။ပူရေန္တော၊ပြည့်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။မဏ္ဍေတိ နာမ၊မဏ္ဍေတိ မည်၏။ဂန္ဓဝသေန၊အနံ့၏ အစွမ်းဖြင့်ရင်း။ဆဝိရာဂ ဝသေန စ၊အရေအဆင်း ၏ တပ်စွဲဖွယ်၏ အစွမ်းဖြင့်ရင်း။သာဒိယန္တော၊သာယာသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ဝိဘူသေတိ နာမ၊

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘူသေတိ မည်၏။ (ခ) ကာရဏံ၊အကြောင်းကို။ဌာနံ၊ဌာနဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(ဂ) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ယာယ ဒုဿီလျစေတနာယ၊အကြင် သီလမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စေတနာဖြင့်။တာနိ မာလာဓာရဏာဒီနိ၊ထိုပန်းပန်ခြင်း အစရှိသော အမှုတို့ကို။မဟာဇနော၊များစွာသော လူအပေါင်းသည်။ကရောတိ၊ပြု၏။

(ဃ) တတော(ဒုဿီလျစေတနာတော) ထိုဒုဿီလျ စေတနာမှ။ပဋိဝိရတော၊ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကား အနက်။

➢ ❷ ။ (က) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ဓာရဏမဏ္ဍနဝိဘူသန (ဌာနာ) ဟူသော ကြိယာသုံးပုဒ်ကို ဟောတော်မူ၏။ ယင်းကြိယာသုံးပုဒ်ကို အနက်ထူး အဓိပ္ပါယ်ထူး မရှိပါဘဲလျက်ပင် ဟောကြားထားခဲ့ပါသလော၊ ယင်းကြိယာ သုံးပုဒ်တို့၏ ထူးခြားပုံ ထူးခြားဟန်ကား အဘယ်ပါနည်း၊ ကြိယာသုံးပုဒ်တို့၏ ထူးခြားပုံကို မပြဆိုချေသော် ပုနရုတ္တိဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

(ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဓာရဏမဏ္ဍနဝိဘူသန-စသော ကြိယာသုံးပုဒ်တို့၏ အနက်ထူး အဓိပ္ပါယ်ထူးများကို ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ဓာရဏမဏ္ဍနဝိဘူသနဌာနာ-၌ ဌာနသဒ္ဒါသည် ဣဿရိယ, ဩကာသ-စသော အနက်များကို ဤနေရာ၌ ဟောကြားနေပါသလော၊ ဣဓာဓိပ္ပေတတ္ထဖြစ်သော ဌာနသဒ္ဒါ၏ အနက်ကား အဘယ်ပါနည်း စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဝိဘူသနဌာနာ-စသော ပါဠိ၌ ဌာနသဒ္ဒါသည် အကြောင်းဟူသော အနက်ကို ဟော၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ယင်းဌာနသဒ္ဒါဟောသော အကြောင်းအရ သုဿီလျစေတနာကို အရကောက်ရပါမည်လော၊ ဌာနသဒ္ဒါ ဟောသော အကြောင်း၏ အရကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား- ဒုဿီလျ စေတနာကို အရကောက်ယူရပါမည်ဟူလို။

➢ ❸ ။ [စ-ဝါကျကိုရှု] (၁) နနု ဌာနသဒ္ဒေါ ဣဿရိယောကာသဟေတူသု ဝတ္တတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဌာနံ ဝုစ္စတိ ကာရဏန္တိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု တဒေဿသံ အသမ္ဘဝေါ ဟောတိ။ (၄) နနု ဣဓ ကာရဏဿေဝ သမ္ဘဝေါ ဟောတိ။ (အန္ဝယ)

(၄) တသ္မာ ဌာနံ ဝုစ္စတိ ကာရဏန္တိ ဝုတ္တံ။

➢ ❹ ။ ဂန္ဓေတိ အတ္တနော ဝတ္ထုံ သူစေတိ ပကာသေတီတိ **ဂန္ဓော**။

(၃) မိမိဟူသော အနံ့၏တည်ရာဝတ္ထုကို ထင်ရှားပြခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟောတု မည်၏။ (၅) အနံ့ဟူသော ဂန္ဓာရုံဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဂန္ဓဇာတ, ဂန္ဓာရမ္မဏ, ဂန္ဓာယတန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဂန္ဓယတိ ဆိန္ဒတိ မနာပဂန္ဓော သုဂန္ဓဘာဝေန ဒုဂ္ဂန္ဓံ အမနာပဂန္ဓော ဒုဂ္ဂန္ဓဘာဝေန သုဂန္ဓန္တိ **ဂန္ဓော**။ (၃) နှစ်သက်ဘွယ်အနံ့သည် စက်ဆုပ်ဘွယ်အနံ့ကို မနှစ်သက်ဘွယ်

http://www.dhammadownload.com

အနံ့သည် ကောင်းမွန်မွှေးကြိုင်သောအနံ့ကို ဖြတ်တောက်ဖျက်ဆီးခြင်း ကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ဝါယုနာ နီယမာနော ဂစ္ဆတီတိ ဂစန္တော။ (၃) လေဖြင့် ဆောင်ယူအပ်သည့်အတွက် ထိုအရပ်သို့ ရောက်သွားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ဂစ္ဆန္တော ဓာရိယတီတိ ဂန္ဓော။ (၃) ခရီးသွားသောသူ၏ ဆောင်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

➢ ၅။ (ဂ) တသ္မာ-အစွဲကို တသ္မာ ဝုတ္တမာနတ္တာ-ဟု စွဲလျှင်- ကာရဏာဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်) ＊ **ဒုဿီလျစေတနာယ**-ဝယ် ဒုဿီလျ-၌ ဏျပစ္စည်း ၏ သမ္ဗန်ကား မဟာဇနဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❻။ (က–၁) ဖြင့် ဓာရဏ-ဆောင်၏ဟူသည် ပုဂ္ဂလဝိဒ္ဓာန်ဒေသနာအား ဖြင့် ပန်းပန်သော သူပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(က–၂) ဖြင့် မဏ္ဍနဟူသည် နိမ့်သောအရပ်ကို ပြည့်စေခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) (က–၃) ဖြင့် ဝိဘူသနဟူသည် နံ့သာ၏အစွမ်းအားဖြင့်ရင်း, အရေကို တပ်စွန်းစေခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်ရင်း သာယာခြင်းပင်တည်းဟု သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် ဌာနသဒ္ဒါသည် က္ကဿရိယ, ဩကာသ, ဋ္ဌိတ-စသော အနက်တို့ကို မဟော၊ ဟေတုအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် ကာရဏ-အရ ဒုဿီလျစေတနာကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဓာရဏ မဏ္ဍန ဝိဘူသနနှင့် ဌာန်ပုဒ်ကို မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဓာရဏ မဏ္ဍန ဝိဘူသနာနံ ဌာနံ-ဟု ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ်၊ (ဝါ) မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဓာရဏ မဏ္ဍန ဝိဘူသနာနိယေဝ ဌာနံ-ဟု အဝဓာရဏ ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဓာရဏ မဏ္ဍန ဝိဘူသနဌာနပုဒ်ကို ပဋိဝိရတော၌ အပါဒါန် အပါဒီအဖြစ်ဖြင့် စပ်ရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမ္ဗန္ဓ) မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဓာရဏ မဏ္ဍန ဝိဘူသနဌာနာ-၌ အာ-သဒ္ဒါသည် ပထမာ ယောဝိဘတ်၏ ကာရိယမဟုတ်၊ ပဉ္စမီ သ္မာဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) သိစေပါသည်။

➢ ❶❶။ **မစ္ဆေရတိ–ဠ် မဒိဘတ်အရ**။ ။ တန်ဆာဆင်တတ်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် လောဘပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယိဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ ဦးနဋ္ဌာန၏တည်ရာ ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘောကြီးသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ အယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ခန္ဓာကိုယ်ကို တန်ဆာဆင်ခြင်းကြောင့် ကြည့်ရှုမက်မော သာယာဘွယ်ရာ ဖြစ်လာခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဂါထာ (၁၁၃) [၄၇၆]

(က) ဥစ္စာသယနံ ဝုစ္စတိ ပမာဏာတိက္ကန္တံ၊ (ခ) မဟာသယနန္တိ အကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏံ၊

(ဂ) တတော ပဋိဝိရတောတိ အတ္ထော၊ (ဃ) ဇာတရူပန္တိ သုဝဏ္ဏံ၊

(င) ရဇတန္တိ ကဟာပဏော၊ (စ) လောဟမာသကော ဇတုမာသကော ဒါရုမာသကောတိ ယေ ဝေါဟာရံ ဂစ္ဆန္တိ၊ (ဆ) တဿ ဥဘယဿာပိ ပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော၊

(ဇ) နေဝ နံ ဥဂ္ဂဏှာတိ န ဥဂ္ဂဏှာပေတိ န ဥပနိက္ခိတ္တံ သာဒိယတီတိ အတ္ထော၊

➤ ❶ ॥ (က) ပမာဏာတိက္ကန္တံ၊လက်ရှစ်သစ်ပမာဏထက်လွန်သော အခြေရှိ အိပ်ရာ နေရာကို။ဥစ္စာသယနံ၊ဥစ္စာသယနဟူ၍။(ဝါ) မြင့်သော နေရာဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(ခ) အကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏံ၊ရဟန်းတို့အား မအပ်သော အခင်းကို။မဟာသယနန္တိ၊မဟာသယနဟူ၍။(ဝါ) ကြီးကျယ်သော နေရာ မွန်မြတ်သော နေရာဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(ဂ) တတော၊ထိုမြင့်သော နေရာ ကြီးကျယ်ခမ်းနား ဆန်းပြားသော နေရာမှ။ (ဝါ) ထိုမြင့်သော နေရာ ကြီးကျယ်ခမ်းနား ဆန်းပြားသောနေရာ၌ ထိုင်ခြင်း အိပ်ခြင်းမှ။ ပဋိဝိရတော၊ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။

(ဃ) သုဝဏ္ဏံ၊ရွှေသည်။ဇာတရူပန္တိ၊ဇာတရူပ မည်၏။

(င+စ) ကဟာပဏော၊အသပြာဒင်း။လောဟမာသကော၊ကြေးဖြင့်ပြုအပ်သော ပဲပိုက်ဆံဒင်း။ဇတုမာသကော၊ချိပ်ဖြင့်ပြုအပ်သော ပဲပိုက်ဆံဒင်း။ဒါရုမာသကော၊သစ်သားဖြင့် ပြုအပ်သော ပဲပိုက်ဆံဒင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ယေ၊အကြင် ငွေ ပဲပိုက်ဆံတို့သည်။ဝေါဟာရံ၊ကုန်သန်းရောင်းဝယ်ကြောင်း၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။(တေ၊ထို ငွေ ပဲပိုက်ဆံတို့သည်) ရဇတန္တိ၊ရဇတမည်၏။

(ဆ) ဥဘယဿာပိ၊နှစ်ပါးစုံလည်းဖြစ်သော။တဿ၊ထိုရွှေငွေကို။ပဋိဂ္ဂဟဏာ၊ခံယူခြင်းမှ။ပဋိဝိရတော၊ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။

(ဇ) နံ၊ထိုရွှေငွေကို။နေဝ ဥဂ္ဂဏှာတိ ၊ကိုယ်တိုင်လည်း မခံယူ။န ဥဂ္ဂဏှာပေတိ၊သူတစ်ပါးကိုလည်း မခံယူစေ။ဥပနိက္ခိတ္တံ၊အနီး၌ ချထားအပ် အပ်နှံထားအပ်သော ရွှေ ငွေကို။ န သာဒိယတိ၊မသာယာ။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၉၁)

➤ ❷ ॥ (က) **သို့/အဓိပ္ပာယ်နှင့်တကွ** ॥ ॥ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ဥစ္စာသယနံ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်းဥစ္စာသယန-အရ တမိုက် တထွာ တတောင်မြင့်သော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်စသည်များကို ဤနေရာ၌ ကောက်ယူရပါမည်လော၊ အဘယ်မျှလောက်မြင့်သော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်စသည်များသည် ဥစ္စာသယန မည်ပါသနည်း၊ ဤနေရာ၌ အလိုရှိအပ်သော ဥစ္စာသယနကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

အား- (က) ဖြင့် ဥစ္စာသယန-အရ တတောင့်ထွာ တတောင့်ထွာထက်မြင့်သော

http://www.dhammadownload.com

ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်စသည့်နေရာများကို ဤနေရာ၌ ကောက်ယူရပါမည်ဟူလို။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-ခ) တို့ဖြင့် ဉစ္စာသယန မဟာသယန-အရ တစ်တောင့်ထွာထက် မြင့်သောနေရာ အလွန်မွန်မြတ်သော မအပ်သည့်အခင်းများကို ကောက်ယူရမည်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ဘုရားရှင်သည် ဆိုခဲ့ပြီး ဉစ္စာသယန မဟာသယန များအပေါ်၌ ထိုင် အိပ် နေထိုင်သောအားဖြင့် သုံးဆောင်တော်မူပါသေးသလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားထားကြရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(စ) သို့/ **အနုသစန္ဒ** ။ ။ ဤသို့ (င) ဖြင့် ရဇတပုဒ်ကို ကဟာပဏော-ငွေ အသပြာ ပင်တည်းဟု ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ကဟာပဏ-ငွေ အသပြာ၏ သရုပ်အရေ အတွက်များကို အကျယ်ရှင်းပြခြင်းငှာ (စ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ယ-င-စ) တို့ဖြင့် ဇာတရူပရဇတပုဒ်များ၏ အရ ကောက် အဘိဓေယျတ္ထ အဖွင့်များနှင့် ရဇတပုဒ်၏ သရုပ်အကျယ် အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ဆို တော်မူ၏။ ယင်း ဇာတရူပ ရဇတများတွင် ရွှေတစ်ခုတည်းကိုသာလျှင် (သို့မဟုတ်) ငွေ တစ်ခုတည်းကိုသာလျှင် လာရောက်လှူဒါန်းခဲ့ပါက ဘုရားရှင်သည် ရှောင်ကြဉ်မှု မပြုဘဲ အလှူခံသေးသည်ဟူ၍ မှတ်သားကြရပါမည်လော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားကြရပါမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

(ဇ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဆ) ဖြင့် ရွှေငွေ နှစ်ပါးစုံကို ခံယူခြင်းမှ ဘုရားရှင်သည် ရှောင်ကြဉ်တော်မူသောဟု ဆိုတော်မူ၏။ ဘုရားရှင်သည် ကိုယ်တိုင် ခံယူခြင်းမျိုးကိုသာ ရှောင်ကြဉ်တော်မူပါသလော၊ အဘယ်သို့သော ခံယူခြင်းမျိုးများမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူပါ သနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဇ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [ဇ-ဝါကျကိုရှု] နနု ပါဠိယံ ဇာတရူပပဋိဂ္ဂဟဏာတိစ္စေဝ ဧကောယေဝ ပဋိဂ္ဂဟဏသဒ္ဒေါ အတ္ထိ။ (၂) အထ ကသ္မာ နေဝ နံ ဥဂ္ဂဏှာတိ န ဥဂ္ဂဏှာပေတိ န ဥပနိက္ခိတ္တံ သာဒိယတီတိ သံဝဏ္ဏိတော။ (၃) နနု အညေဟိ ဂါဟာပနေ ဥပနိက္ခိတ္တ သာဒိယနေ စ ပဋိဂ္ဂဟဏတ္တော လဗ္ဘတိ။ အထ ဝါ နနု တိဝိဓမ္ပေတံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ သာမညနိဒ္ဒေသေန ဧကသေသနယေန ဝါ ဂဟေတွာ ပဋိဂ္ဂဟဏန္တိ ဝုတ္တံ။ (၄) တသ္မာ နေဝ နံ ဥဂ္ဂဏှာတိ န ဥဂ္ဂဏှာပေတိ န ဥပနိက္ခိတ္တံ သာဒိယတီတိ သံဝဏ္ဏိတော။

➢ ❹ ။ ဇာတမေဝ ရူပမဿ န ဝိပ္ပကာရန္တိ **ဇာတရူပံ**။ (သမာသ်)

(၃) ထင်ရှားဖြစ်သော ဖောက်ပြန်မှု မရှိသည့် သဘောတရားနှင့် ရွှေဒြပ်၏ ဂုဏ်-ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရွှေဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သုဝဏ္ဏ, သတ္ထုဝဏ္ဏ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

(တနည်း) ဇနန် ဇာတံ။ ပကဋ္ဌံ ဇာတံ ဇာတရူပံ။ ဇာတရူပံ အဿ အတ္ထီတိ **ဇာတ**

http://www.dhammadownload.com

ချုပ်။ (ပကဋ္ဌတဒ္ဓိတ်အပေါ်၌ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် ထပ်ဆင့်သော တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟ)

(၃) မြတ်သော ဖြစ်ခြင်းနှင့် ရွှေဒြပ်၏ ဂုဏ်-ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနပေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

➢ ❼ ။ ပဋိဝိရစဆော-ကို ပဋိဝိရတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်း သမဏာဿ ဂေါတမဿ ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❽ ။ (က) ၌ ပမာဏာတိက္ကန္တ-ဖြင့် ဥစ္စာသဒ္ဒါ၏ အကာရန္တ ဥစ္စ-သဒ္ဒါနှင့်အနက် တူသော အနက်ရှိသော အစ္စုဂ္ဂတဝါစက အာကာရန္တသဒ္ဒါထူး၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမ လိင်္ဂတ္တ) ဥစ္စာသယန-အရ ပမာဏာတိက္ကန္တ အိပ်ရာနေရာကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် မဟာသယန-အရ အကပ္ပိယ အခင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေသည်။(သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ)

(ဂ) ဖြင့် ဥစ္စာသယနမဟာသယနာ၌ အာ-အက္ခရာသည် ပထမာ သိ,ယော-စသော ဝိဘတ်များ၏ ကာရိယ အာ-အက္ခရာမဟုတ်၊ ပဉ္စမီ သ္မာဝိဘတ်၏ ကာရိယ အာ-အက္ခ ရာ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) ယင်းသ္မာဝိဘတ်သည် ကမ္မတ္တ စသည်၌ မသက်၊ နိဿက္ကတ္တ-အပါဒါန်အနက်၌ သက်ထားသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္တ) ယင်းဥစ္စာ သယန မဟာသယနာပုဒ်ကို ပဋိဝိရတော၌ အပါဒါန် အပါဒီ အဖြစ်ဖြင့် စာစပ်ရသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမ္ဗန္ဓ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ သုဝဏ္ဏ-ဖြင့် ဇာတရူပ်ပုဒ်ကို ဇာတံ ရူပံ အဿာတိ ဇာတရူပ်-ဟု ဝစနတ္ထ ပြု၍ ဇာတရူပ-အရ ရွှေငွေကို ယူရမည်ဟု သိစေသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ)

(င) ၌ ကဟာပဏောဖြင့် ရဇတံပုဒ်ကို ရဉ္ဇိယတီတိ ရဇတံ၊ (တနည်း) ရဉ္ဇန္တိ သတ္တာ ဧတ္ထာတိ ရဇတံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ရဇတ-အရ အသပြာကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ)

(ဆ) ၌ တဿ ဥဘယဿာပိ ပဋိဂ္ဂဟဏာ-ဖြင့် ဇာတရူပနှင့် ရဇတပုဒ်ကို ဇာတ ရူပဉ္စ ရဇတဉ္စ ဇာတရူပရဇတံ-ဟု ဒွန်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာ သ လိင်္ဂတ္တ) ပဋိဂ္ဂဟဏပုဒ်ကို ပဋိဂ္ဂဏှိယတေ ပဋိဂ္ဂဟဏံ (တသ္မာ) ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၌ သက်သည် ၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္တ) ဇာတရူပရဇတနှင့် ပဋိဂ္ဂဟဏာကို ဇာတရူပရဇတဿ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏံ (တသ္မာ) ဟု ကမ္မဒ္ဒွဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသ လိင်္ဂတ္တ) သိစေပါသည်။

(ဇ) ဖြင့် ပဋိဂ္ဂဟဏ-သဒ္ဒါသည် မိမိခံယူခြင်း-ဥဂ္ဂဟန၊ သူတစ်ပါးတို့ကို ခံယူစေခြင်း- ဥဂ္ဂဟာပန၊ အနီး၌ထားသည်ကို သာယာခြင်း-ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယန အနက်ကို ဟောသ

http://www.dhammadownload.com

တည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

➢ **၁ ၀**။ **ရဇတ-၌ ရူပိယဥ္စ တတ်အရ**။ ။ ငွေကို မက်မောစွဲလမ်းသူများ၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် တဏှာ လောဘပြဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိ ဌာယီဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရရသ။ မက်မောတွယ်တာစရာ ငွေအသပြာသည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ။ ငွေအသပြာ၏ အရာဌာနတိုင်း၌ ဖောက်ကားရောင်းဝယ် ကုန်သွယ်၍ဖြစ်နေခြင်း-စသော အခြံအရံ အကြောင်းတရားများသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ ငွေရှိမှုကြောင့် သူခိုးဓားပြစသော ဘေးရန်များကို ကြောင့်ကြစိုက်နေရခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ။

ပါဠိ (၁၁၄) [ဌ၊၇၆]

(က) **အာမကဓညပဋိဂ္ဂဟဏာတိ သာလိ ယဝ ဂေါဓူမ ကင်္ဂု ဝရက ကုဒြူသကသင်္ခါတဿ သတ္တဝိဓဿာပိ အာမကဓညဿ ပဋိဂ္ဂဟဏာ၊**

(ခ) **န ကေဝလဉ္စ ဧတေသံ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ၊ အာမသနမ္ပိ ဘိက္ခူနံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ၊**

(ဂ-၁) **အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏာတိ ဧတ္ထ အညတြ ဥဒ္ဒိဿ အနုညာတာ အာမကမံသ မစ္ဆာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဘိက္ခူနံ န ဝဋ္ဋတိ၊ (ဂ-၂) နော အာမသနံ၊** (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၉၄။)

✻ (က-ခ-နှင့်အညီ) **အာမကဓညပဋိဂ္ဂဟဏာ**-သလေး အစရှိသော ခုနစ်ပါးအပြားရှိသော စပါးစိမ်းများကို ခံယူခြင်း သုံးသပ်ခြင်းမှ။ (ဂ-နှင့်အညီ) **အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏာ**-အစိမ်းဖြစ်သော သားနှင့် ငါးတို့ကို အလှူခံခြင်းမှ။(ဥပစာရတ္ထ) ရည်ညွှန်းချက်ဖြင့် ဘုရားရှင်ခွင့်ပြုထားခဲ့သော သားစိမ်း ငါးစိမ်းများကို ချန်လှပ်၍ အစိမ်းဖြစ်သော သား ငါးတို့ကို အလှူခံခြင်းမှ။

➢ **၁** ■ (က) အာမကဓညပဋိဂ္ဂဟဏာတိ၊ဟူသည်ကား။သာလိ ယဝ ဂေါဓူမ ကင်္ဂု ဝရက ကုဒြူသကသင်္ခါတဿ၊သလေး, ကောက်, မုယော, နတ်ကောက်, (တနည်း) ဂျုံ, ဆပ်, ပြောင်း, လူး-ဟု ဆိုအပ်သော။သတ္တဝိဓဿာပိ၊ခုနစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။အာမကဓညဿ၊အစိမ်းဖြစ်သော စပါးကို။ (မချက်အပ်သေးသော စပါးကို) ပဋိဂ္ဂ ဟဏာ၊ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် ခံယူခြင်းမှ။ (ပဋိဝိရတော-၌ စပ်)

(ခ) စ၊ဆက်ဦးအံ့။ကေဝလံ၊အာမသန မဖက် သက်သက်။ဧတေသံ၊ဤ ခုနစ်မျိုးသော စပါးတို့ကို။ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ၊ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် ခံယူခြင်းသည်သာ။(န ဝဋ္ဋတိ၊မအပ်သည်ကား။) နမဟုတ်သေး။အာမသနမ္ပိ၊သုံးသပ်ခြင်းသည်လည်း။ဘိက္ခူနံ၊ရဟန်းတို့အား။ န ဝဋ္ဋတိယေဝ၊မအပ်သည်သာ။

(ဂ) အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏာတိ ဧတ္ထ၊ဏာ-ဟူသော ဤပါဠိ၌။ဥဒ္ဒိဿ၊သီးခြားရည်စူး၍။အနုညာတာ၊ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော ခံယူခြင်းကို။အညတြ၊ကြဉ်၍။အာမကမံသ - မစ္ဆာနံ၊အစိမ်းဖြစ်သော သားငါးတို့ကို။ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ၊ကိုယ်နှုတ်စိတ်တို့ဖြင့် ခံယူခြင်း

http://www.dhammadownload.com

သည်သာ။ဘိက္ခုနံ့တို့အား။န ဝဋ္ဋတိ၊မအပ်။အာမသနံ၊သုံးသပ်ခြင်းသည်။နော ဝဋ္ဋတိ၊ မအပ်သည် မဟုတ် အပ်သည်သာ။ (တနည်း) အာမသနံ၊သည်။န ဝဋ္ဋတိ၊မအပ်သည်ကား။ န၊မဟုတ်။ဝဋ္ဋတိ ဧဝ၊အပ်သည်သာ။

➢ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က)ဖြင့် သလေး-စသော စပါးစိမ်း ခုနစ်ပါးကို အလှူခံခြင်းမှ ဘုရားရှင် ရှောင်ကြဉ်တော်မူသောဟု ဆို၏။ စပါးခုနစ်ပါးကို အလှူခံခြင်းမှသာ ရှောင်ကြဉ်တော်မူပါသလော၊ အဘယ်အရာမှလည်း ရှောင်ကြဉ်တော်မူပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ကား- သုံးသပ်ကိုင်တွယ်ခြင်းမှလည်း ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏ဟူလို။

(ဂ) သို့/ **အနုသဓန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (က-ခ) တို့ဖြင့် အာမကဓညေ ပဋိဂ္ဂဟဏာပုဒ်၏ သမာသ်ဝိဂ္ဂဟနှင့် အာမကဓည၏ သဍ္ဍပတ္ထ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏာပုဒ်များ၏ အဓိပ္ပါယတ္ထများကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အာမကမံသ ပဋိဂ္ဂဏာပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွသော သမာသ်ဝိဂ္ဂဟကို ဖွင့်ပြခြင်းအကျိုးငှာ (ဂ) မိန့်။

(ဂ–၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ-၁) ဖြင့် သားစိမ်း ငါးစိမ်းတို့ကို အလှူခံယူခြင်းသည် ရဟန်းတော်တို့အား မအပ်ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ သားစိမ်း ငါးစိမ်းများကို ရဟန်းတော်များ သုံးသပ်ကိုင်တွယ်ခြင်းသည်လည်း မအပ်ဟူ၍ပင် မှတ်သားကြရပါမည်လော၊ သားစိမ်း ငါးစိမ်းများကို ကိုင်တွယ်သုံးသပ်ရာ၌ အပ် မအပ်ကို အဘယ်နည်းအားဖြင့် မှတ်သားထားကြရပါမည်နည်း၊ မပြဆိုချေသော် ဆရာ့အား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ-၂) ကိုမိန့်။

➢ ❸ ။ [ခ–ဝါကျကို၌] (၁) နနု ပါဠိယံ အာမကဓညပဋိဂ္ဂဟဏာတွေဝ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဧတေသံ ပဋိဂ္ဂဏာဠ အာမသနဠ ဘိက္ခုနံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု သမ္ပဋိစ္ဆနဠ ပရာမသနဠ ဣ္ဓ ပဋိဂ္ဂဟဏာသဒ္ဒေန ဝုတ္တံ။

(၄) တသ္မာ ဧတေသံ ပဋိဂ္ဂဏာဠ အာမသနဠ ဘိက္ခုနံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ။

➢ ❹ ။ သာလိယတေ သိလာဃတေတိ **သာလိ**။ (ကိတ်)

(၃) ချီးမွမ်းခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သလေးစပါးဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သဠိဒိနပရိပါက, သုခဥပဝိသေသ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သေ ခေတ္တေ လီယတိ အလ္လီယတီတိ **သာလိ**။ (ကိတန္တသမာသ်)

(၃) လယ်၌ ငြိကပ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည်ရင်း၊ သ-အရ လယ်မြေဖြစ်နှင့် လီ-အရ သလေးစပါးဖြစ်၏ ဌာန-ဌာနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည်ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

➢ ❻ ။ (ဏ) ၌ အာမကဓညသ ပဋိဂ္ဂဟဏာ-ဖြင့် ပဋိဂ္ဂဟဏာပုဒ်ကို ပဋိဂ္ဂဏ်ကို

ပ-၇၄-၂

http://www.dhammadownload.com

ယတေ ပဋိဂ္ဂဟဏံ (တသ္မာ) ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယု-ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အာမကဓညနှင့် ပဋိဂ္ဂဟဏကို အာမကဓညဿ ပဋိဂ္ဂဟဏံ အာမကဓညပဋိဂ္ဂဟဏံ (တသ္မာ) ဟု ကမ္မ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိ။

(ခ) ဖြင့် အာမကဓညပဋိဂ္ဂဟဏာ၌ ပဋိဂ္ဂဟဏ သဒ္ဒါသည် ခံယူခြင်းအနက် သုံးသပ်ကိုင်တွယ်ခြင်းအနက် နှစ်ပါးလုံးကို ဟောကြားနိုင်သည့်အတွက် ဘုရားရှင်သည် စပါးစိမ်းခုနစ်ပါးလုံးကို အလှူခံခြင်းမှရင်း, သုံးသပ်ကိုင်တွယ်ခြင်းမှရင်း ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ယင်းအဓိပ္ပါယ်ကိုထောက်ဆ၍ ပဋိဂ္ဂဟဏာဓ္ဓ ပဋိဂ္ဂဟဏဓ္ဓ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-ဟု ဧကသိသ်ဝိဂ္ဂဟ ပြုလုပ်ရမည်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂပဒ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် ရည်ညွှန်း၍ ခွင့်ပြုထားသော ဆေးငါးမျိုးအဖြစ်ဖြင့် သားစိမ်း ငါးစိမ်းများကို ရဟန်းတော်များ အလှူခံနိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) အာမကမံသဉ် မံသပုဒ်ကို မံသောစ မစ္ဆောစ မံသာ-ဟု ဝိရူပေကသေသ ဝိဂ္ဂဟကြံဆရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ-နာမလိင်္ဂပဒ) မံသ-သဒ္ဒါ တစ်ပုဒ်တည်းက အမဲ ငါး နှစ်ပါးစုံကို ဟောကြားနေသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ) အပေါင်းပုဒ်ကို အာမကမံသာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏာ အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏာ-ဟု ကမ္မ ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ပဋိဂ္ဂဟဏာ၌ ယုပစ္စည်းသည် ကံ ကရိုဏ်းစသည်၌ မသက်၊ ဘောအနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပဋိဂ္ဂယှတေ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ၁ ၀ ။ **အာမသနံ-၌ ဓာတ္ထတ္ထ-အရ** ။ ။ စပါးကို လိုချင်မှု တဏှာလောဘဖြင့် သုံးသပ်သော ရဟန်း၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော လောဘပဓာန လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမ ရတိဌာယီဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ စပါးမျိုး ခုနစ်ပါးသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ စပါးမျိုး ခုနစ်ပါး၏ စားသောက်ဘွယ်ရာ ကောင်းမြတ်မှု ဂုဏ်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ စပါးကို သုံးသပ်ကိုင်တွယ်ခြင်းကြောင့် အနာမာသဒုက္ကဋ်သင့်ခြင်း, ယင်းအာပတ်ကြောင့် ဝိပ္ပဋိသာရဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ် ဆက်ကာဖြစ်၍ စိတ်မတည်ငြိမ်ခြင်း သည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါတ္ထ (၁၁၅) [၄၇၆]

[၁] ကပဋိဂ္ဂဟဏာတိ ဧတ္ထ ဂ္ဂဏှတ္ထိတိ ပုရိသန္တရကတာ၊ ဂ္ဂဏ္ဍာတရာ ကုမာရိကာ
ယသနမ္ပိ အကပ္ပိယမေဝ။
ဇတိ ဧတ္ထ ဒါသိဒါသဝသေနေဝ တေသံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝဋ္ဋတိ၊
အာရာမိကံ ဒမ္မိတိ ဧဝံ ဝုတ္တေ ပန ဝဋ္ဋတိ၊ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၄၉၆)

http://www.dhammadownload.com

* ဣတ္ထိကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာ-ယောက်ျားတစ်ပါး သွားလာအပ်ဘူးပြီးသော မိန်းမနှင့် မသွားလာအပ်ဘူးသော မိန်းမများကို အလှူခံခြင်း သုံးသပ်ကိုင်တွယ်ခြင်းမှ။

ဒါသီဒါသပဋိဂ္ဂဟဏာ-ကျွန်မိန်းမ ကျွန်ယောက်ျားဟူသော ဝေါဟာရ အသုံးအနှုန်းဖြင့် သုံးနှုန်း၍ လှူလာသော ဒါသီ ဒါသများကို အလှူခံခြင်းမှ။

➢ ❶ ။ (က) ဣတ္ထိကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာတိ ဧတ္ထ၊ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠ်၌။ပုရိသန္တရဂတာ၊ယောက်ျားတစ်ပါး သွားအပ်ဖူးသော မိန်းမသည်။ဣတ္ထီတိ၊ဣတ္ထိ မည်၏။ဣတရာ၊ယောက်ျားတစ်ပါး သွားအပ်ဖူးသော မိန်းမမှတစ်ပါး မသွားအပ်ဖူးသော အပျိုသည်။ကုမာရိကာ နာမ၊ကုမာရိကာ မည်၏။ (ခ) တာသံ၊ထိုဣတ္ထိ ကုမာရိကတို့ကို။ပဋိဂ္ဂဟဏမ္ပိ၊ကိုယ်နှုတ်စိတ်တို့ဖြင့် ခံယူခြင်းသည်ငှင်း။အာမသနမ္ပိ၊သုံးသပ်ခြင်းသည်ငှင်း။အကပ္ပိယမေဝ၊မအပ်သည်သာ။ (ဂ) ဒါသိဒါသပဋိဂ္ဂဟဏာတိ ဧတ္ထာ၊ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠ်၌။(ဝိနိစ္ဆယော၊အဆုံးအဖြတ်ကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။)ဒါသိဒါသဝသေနေဝ၊ကျွန်မိန်းမ ကျွန်ယောက်ျားတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ။တေသံ၊ထိုကျွန်မိန်းမ ကျွန်ယောက်ျားတို့ကို။ပဋိဂ္ဂဟဏံ၊ခံယူခြင်းသည်။န ဝဋ္ဋတိ၊မအပ်။

(ဃ) ပန၊အန္ဒယကား။ကပ္ပိယကာရကံ၊ကပ္ပိယကာရကကို။(ဝါ) အပ်အောင်ပြုတတ်သော ဒါယကာကို။ဒမ္မိ၊လှူပါ၏။အာရာမိကံ၊အရာမ်စောင့်ကို။ဒမ္မိ၊ လှူပါ၏။ဣတိ ဧဝံ၊ဤသို့။ဝုတ္တေ၊လျှောက်အပ်သော်။(ပဋိဂ္ဂဟဏံ၊ခံယူခြင်းသည်။)ဝဋ္ဋတိ၊အပ်၏။

➢ ❷ ။ (က) **သို့/လီနတ္ထပ္ပကာသနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ဣတ္ထိကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ဣတ္ထိ ကုမာရိကပုဒ်တို့၏ အရကောက်ထူးခြားပုံကို မဖွင့်ပြတော့ပြီလော၊ ဣတ္ထိ ကုမာရိကာတို့၏ အရကောက်ထူးခြားပုံကား အဘယ်ပါနည်း၊ အရကောက်ထူးခြားပုံကို မပြဆိုချေသော် သက်ရဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

(ခ) **သို့/** ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဣတ္ထိကုမာရိက ပဋိဂ္ဂဟဏာ-ဟူသော ပါဠိတော်၌ ဣတ္ထိ ကုမာရိကာပုဒ်တို့၏ အရကောက်အထူးကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ဣတ္ထိ ကုမာရိကာ-တို့ကို အလှူခံရုံ သက်သက်မျှကိုသာလျှင် ဣတ္ထိကုမာရိက ပဋိဂ္ဂဟဏာဟူ၍ ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပါသလော၊ အဘယ်သို့ပြုမူ ဆောင်ရွက်သည်ကို ဣတ္ထိကုမာရိက ပဋိဂ္ဂဟဏာဟူ၍ ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ) **သို့/ စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ကျွန်မိန်းမ ကျွန်ယောက်ျားတို့ကို ဒါသီဒါသဟူသော ဝေါဟာရ အသုံးအနှုန်းဖြင့် လာရောက်လှူလာခဲ့လျှင် အလှူခံခြင်းငှာ မအပ်ဟု ဆို၏။ ထိုကျွန်မိန်းမ ကျွန်ယောက်ျားတို့ကို လာရောက်၍ လှူရာ၌ အပ်သော အလှူခံကောင်းသောနည်းကို ဆရာ မဖွင့်ပြတော့ပြီလော၊ အလှူခံကောင်းသော အပ်သော နည်းကား အဘယ်ပါနည်း၊ အလှူခံကောင်းသော အပ်သောနည်းကို မပြဆိုချေ

http://www.dhammadownload.com

သော် အပရိပုဏ္ဏဒေါသ ဆရာအား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ယ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [က–ဝါကျကိုး၌] (၁) နနု လောကိယာ "အဋ္ဌဝဿာ ဘဝေ ဂေါရီ၊ ဒသဝဿာ တု ကညကာ။ သမ္ပတ္တေ ဒွါဒသဝဿေ၊ ကုမာရီတိ ဘိဓီယတေ"တိ ဝဒန္တိ။

(၂) အထ ကသ္မာ ကုတ္တိတိ ပုရိသန္တရဂတာ၊ ကုတရာ ကုမာရိကာ နာမာတိ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု ကုစ ပုရိသန္တရဂတာဂတဝသေန ကုတ္တိကုမာရိကာဘေဒေါ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ ကုတ္တိတိ ပုရိသန္တရဂတာ၊ ကုတရာ ကုမာရိကာ နာမာတိ ဝုတ္တံ။

➢ ❹ ။ ကုမာရယတီတိ **ကုမာရိကာ**။ (၃) မြူးတူးပျော်ပါး ကစားခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သတို့သမီးဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကုဟာရီ, ကညာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢ ❺ ။ ပုရိသန္တရဂတာ-၌ ဂတ-ကို ဂတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ကုတ္တိယာ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❻ ။ (က) ၌ ပုရိသန္တရဂတာ-ဖြင့် ကုတ္တိအရ ယောကျ်ားတစ်ပါး သွားလာဖူးသော မိန်းမကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ကုတရာ ကုမာရိကာ-ဖြင့် ကုမာရီ-အရ တဆယ့်နှစ်နှစ်သို့ ရောက်သော အမျိုးသမီးငယ်ကို ဤ၌ မယူရ၊ ယောကျ်ားတစ်ပါး မသွားလာဘူးသေးသော မိန်းမကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် ပဋိဂ္ဂဟဏာပုဒ်ကို ပဋိဂ္ဂယှတေ ပဋိဂ္ဂဟဏံဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယု-ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အလှူခံခြင်းအနက်ဟော ပဋိဂ္ဂဟဏသဒ္ဒါတစ်ခု သုံးသပ်ကိုင်တွယ်ခြင်း အနက်ဟော ပဋိဂ္ဂဟဏသဒ္ဒါတစ်ခုဟူသော ပဋိဂ္ဂဟဏသဒ္ဒါနှစ်ခုကို ပဋိဂ္ဂဟဏဉ္စ ပဋိဂ္ဂဟဏဉ္စ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-ဟု ဧကသိသ်ဝိဂ္ဂဟ ပြုလုပ်ရမည်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂပဒ) ပဋိဂ္ဂဟဏ သဒ္ဒါတစ်ခုတည်းက အလှူခံခြင်း, သုံးသပ်ကိုင်တွယ်ခြင်း နှစ်နှစ်လုံးကို ဟောကြားနေသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ) အပေါင်းပုဒ်ကို ကုတ္တိကုမာရိကာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏာ ကုတ္တိကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာ-ဟု ကမ္မဋ္ဌ ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် ကျွန်မိန်းမ ကျွန်ယောကျ်ားများကို လာရောက်လှူဒါန်းရာ၌ ဒါသိဒါသ ဟူသော ဝေါဟာရအသုံးအနှုန်းဖြင့် လှူလာခဲ့လျှင် အလှူမခံကောင်းပါဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း(ဘာဝတ္ထ) ဒါသိဒါသပုဒ်နောင် ဧဝ-သဒ္ဒါ ကျေနေသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) အပေါင်းပုဒ်ကို ဒါသိဒါသာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဒါသိဒါသပဋိဂ္ဂဟဏံ-ဟု ကမ္မဋ္ဌ ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ် သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ယုပစ္စည်း ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပဋိဂ္ဂယှတေ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

သိစေပါသည်။

➤ ၁၀။ ပုရိသေဟိ ဣန္ဒ္ရိယတိတ္တ ဣတ္ထိ-၌ ကြိယာ၏ အန္တတ္တကို ကိုယ်ပြု၍ ယောက်ျား၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော မိန်းမကို အလိုရှိခြင်း နှစ်သက်ခြင်းဟူသော တဏှာ လောဘပြဋ္ဌာန်းသည့် လောဘမူစိတ်ပျူပါဒ်သည် ကာမ ရတိဒွာယိဘာဝ, ကာမသိဂ်ါရရသ မည်၏။ အလိုရှိအပ် နှစ်သက်အပ်သော မိန်းမဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ မိန်း မ ဝတ်စားထားသော အဝတ်တန်ဆာ ဒွါဒရာများနှင့် လက်ကောက်လက်ကြပ် ပန်းနံ့သာ စသည်များသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ အလွန်အမင်း နှစ်သက်မြတ်နိုးခြင်းကြောင့် မရ မနေ ပိုးပန်းခြင်း ရခြင်း၊ ရသဖြင့် တဏှာလောဘ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဖြစ်ပွားလာသော ကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ပင် စိုးရိမ်ပူပန်ရခြင်းစသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဂါထာ (၁၁၆) [၄၊၇၆/၇၇]

(က) တတ္ထ စေတ္တံ နာမ ယသ္မိံ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ ရုဟတိ၊ (ခ) ဝတ္ထု နာမ ယသ္မိံ အပရဏ္ဏံ ရုဟတိ၊

(ဂ) ယတ္ထ ဝါ ဥဘယမ္ပိ ရုဟတိ၊ တံ စေတ္တံ၊ (ဃ) တဒတ္ထာယ အကတဘူမိဘာဂေါ ဝတ္ထု၊

(င) စေတ္တဝတ္ထုသီသေန စေတ္တ ဝါပိတဠာကာဒီနိပိ သင်္ဂဟိတာနေဝ၊ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၄၉၇)

* [က-ခ-နှင့်အညီ] **စေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏာ**-ကောက်စပါးပင်များ ပေါက်ရောက်ရာ လယ်မြေနှင့် ပဲပင်များ ပေါက်ရောက်ရာ ယာမြေတို့ကို အလှူခံခြင်းမှ။ ပဋိဝိရတော၊ ရှောင် ကြဉ်တော်မူ၏။ [ဂ-ဃ-နှင့်အညီ] **စေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏာ**-ကောက် ပဲ နှစ်ပါးစုံတို့၏ ပေါက်ရောက်ရာ လယ် ယာ မြေနှင့် ထိုလယ် ယာ မြေအကျိုးငှာ မပြုမပြင် မစီရင်ရသေး သော မြေရိုင်းများကို အလှူခံခြင်းမှ။ ပဋိဝိရတော၏။

[င-နှင့်အညီ] **စေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏာ**-လယ်ယာ ရေအိုင် တဘက်ဆည်ကန် အစ ရှိသည်တို့ကို အလှူခံခြင်းမှ။ပဋိဝိရတော၏။

➤ ၁။ (က) တတ္ထ၊ထိုစေတ္တဝတ္ထု အစရှိသည်တို့တွင်။ယသ္မိံ၊အကြင်အရပ်၌။ပုဗ္ဗဏ္ဏံ၊ စပါးမျိုးသည်။ရုဟတိ၊ပေါက်၏။(တံ၊ထိုအရပ်သည်။) ခေတ္တံ နာမ၊ခေတ္တ မည်၏။ (ဝါ) လယ် မည်၏။ (ခ) ယသ္မိံ၊အကြင်အရပ်၌။အပရဏ္ဏံ၊ပဲမျိုးသည်။ရုဟတိ၊ပေါက်၏။ (တံ၊ထိုအရပ်သည်။) ဝတ္ထု နာမ၊ဝတ္ထုမည်၏။ (ဝါ) ယာ မည်၏။

(ဂ) ဝါ၊တစ်နည်း။ယတ္ထ၊အကြင်အရပ်၌။ဥဘယမ္ပိ၊နှစ်ပါးစုံသော စပါးမျိုး ပဲမျိုးသည် လည်း။ရုဟတိ၊ပေါက်၏။တံ၊ထိုအရပ်သည်။ခေတ္တံ၊ခေတ္တ မည်၏။ (ဝါ) လယ်, ယာ မည်၏။ (ဃ) တဒတ္ထာယ၊ထို လယ်, ယာ အကျိုးငှာ။အကတဘူမိဘာဂေါ၊မပြုပြင်အပ်သေးသော မြေအဖို့သည်။ဝတ္ထု၊ဝတ္ထုမည်၏။ (ဝါ) လယ်, ယာ တည်ဖို့ရန် အရပ် မည်၏။

(င) စ၊ဆက်ဦးအံ့။တွေ၊ဤ ခေတ္တဝတ္ထု ပဋိဂ္ဂဟဏာဟူသော သိက္ခာပုဒ်၌။ခေတ္တဝတ္ထု သီသေန၊လယ်ယာကို အဦးပြုသဖြင့်။ဝါပိတဠာကာဒီနိပိ၊အလျားရှည် ရေကန်, တဖက်ဆည်

http://www.dhammadownload.com

ကန် အစရှိသည်တို့ကိုလည်း။သင်္ဂဟိတာနေ၀၊သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်သာ။

➤ ❷ ။ (စ) သို့/သံဝဏ္ဏနာနုရူပစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ခေတ္တဝတ္ထု ပဋိဂ္ဂဟဏာပုဒ်ဝယ် ဝတ္ထု-သဒ္ဒါကို ထည့်သွင်း၍ ဟောတော်မူ၏။ ဤ၌ ဝတ္ထုသဒ္ဒါသည် လယ်ယာမြေပြုလုပ်ရန် အကျိုးငှာ မပြုပြင် မစီရင်ရသေးသော မြေရိုင်းများနှင့် ကာရဏ ဒဗ္ဗ ရတနတ္တယ အနက်များကို ဟောကြားနေပါသလော၊ ဝတ္ထုသဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ အဘယ်အနက်ကို ဟောကြားနေပါသနည်း၊ ဤနေရာ၌ အလိုရှိအပ်သောအနက်ကို မပြ ဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်- (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ အနုသာသန္ဒ ။ ။ ဤသို့ (က-ခ) တို့ဖြင့် အဋ္ဌကထာနည်းအားလျော်စွာ ခေတ္တသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ "ခေတ္တံ နာမ ယတ္ထ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ ဝါ အပရဏ္ဏံ ဝါ ဇာတိ"ဟူ၍ ဟောကြားအပ်သော ဝိနည်းပါဠိတော်အားလျော်သော ခေတ္တသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြလိုသော် ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-ခ) တို့ဖြင့်ခေတ္တ-အရ စပါးပေါက်ရာ လယ်ကို ၎င်း၊ ဝတ္ထု-အရ ပဲပေါက်ရာ ယာကို၎င်း ကောက်ယူရမည်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထို အဋ္ဌကထာ နည်းမှတစ်ပါး ခေတ္တဝတ္ထုတို့အရ တစ်ပါးသော နည်းကို မပြဆိုပြီလော၊ ခေတ္တ ဝတ္ထုတို့အရ တစ်ပါးသောနည်းကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ခေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော-ဟု ဟော တော်မူ၏။ ယင်း၌ ခေတ္တဝတ္ထု-အရ မိမိတို့ ပုံမှန်ဟောနေကြဖြစ်သော လယ်ယာမြေ (တစ်နည်း) လယ် ယာ မြေနှင့် မြေရိုင်းများကိုသာ ယူရပါမည်လော၊ အဘယ်အရာ တို့ကိုလည်း ခေတ္တဝတ္ထုအရ ယူနိုင်ပါသေးသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

ကား- ဤ၌ ခေတ္တဝတ္ထုသဒ္ဒါသည် နိဒဿနမျှသာဖြစ်၍ ခေတ္တဝတ္ထုအရ လယ်ယာ မြေကို အဦးမူသဖြင့် ရေအိုင် တဘက်ဆည်ကန် စသည်တို့ကိုလည်း ယူနိုင်သေး၏ဟု ငါပြဆိုပါ၏ဟူလို။

➤ ❸ ။ [ဂ–ဝါကျကို၌] (၁) နနု ဇဝံ အဋ္ဌကထာနယာနုရူပံ အတ္ထံ ဒဿေတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ "ယတ္ထ ဝါ"တိ အာဒိမာဟ။ (၃) နနု ဣဒါနိ ယတ္ထ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ ဝါ အပရဏ္ဏံ ဝါ ဇာယတီတိ ဝုတ္တဝိနယပါဠိနယာနုရူပမ္ပိ အတ္ထံ ဒဿေတိ။

(၄) တသ္မာ "ယတ္ထ ဝါ"တိ အာဒိမာဟ။

[င–ဝါကျကို၌] (၁) နနု ပါဠိယံ ခေတ္တဝတ္ထုပဒမတ္တမေဝ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဧတ္ထ ဝါပိတဠာကာဒီနိပိ သင်္ဂဟိတာနေဝါတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ခေတ္တဝတ္ထုသီသေန ခေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏပဒံ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ၊ အထဝါ နနု ခေတ္တဝတ္ထု သဒ္ဒေါ ဧကဒေသူပစာရော ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ ဧတ္ထ ဝါပိတဠာကာဒီနိပိ သင်္ဂဟိတာနေဝါတိ ဝုတ္တံ။

http://www.dhammadownload.com

➤ ❹ ။ ဗီဇံ ခိပန္တိ ဧတ္ထာတိ **ခေတ္တံ**။ (၃) စိုက်ပျိုးကြဲချခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လယ်ယာမြေဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကေဒါရ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ခိတ္တံ တာယတီတိ **ခေတ္တံ**။ (၃) စိုက်ပျိုးကြဲချထားသော မျိုးစေ့များကို မပျောက်ပျက်အောင် စောင့်ခြင်းကြိယာသကတ်သည်ရင်း၊ ခိတ္တ-အရ စိုက်ပျိုးကြဲချထားသော မျိုးစေ့ဖြစ်နှင့် တာ-အရ လယ်ယာမြေဖြစ်၏ ဌာနီ ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ဝသန္တိ အပရဏ္ဏာနိ ဧတ္ထာတိ **ဝတ္ထုံ**။ (၃) တည်နေခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ယာဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဘူမိ-စသော--။

ဝပန္တိ ယာယာတိ **ဝါပီ**။ (၃) စိုက်ပျိုးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ အလျားရှည် ရေကန်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သရသီ, ပေါက္ခရဏီ-စသော--။

တလန္တိ ပတိဋ္ဌဟန္တိ ဧတ္ထာတိ **တဠာကော**။ (၃) တည်နေခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တစ်ဖက်ဆည်ကန်သည် ဝစနီယ။ (၆) သရ, ဝါပီ-စသော--။

➤ ❺ ။ (က) ရူဟတိ-ကို ရူဟန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ပုဗ္ဗဏ္ဏာသ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) * အကတဘူမိဘာဂေါ-ကို အကတဘူမိဘာဂတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဝတ္ထုနော-ဟု သမ္ဗန်ခံ ရပါမည်။ (၏/သည်စပ်)

(င) **သင်္ဂဟိတာစနေဝ**-ကို သင်္ဂဟိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဝါပိတဠာကာဒီနံ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့ကို စပ်)

❻ ။ (က) ၌ ယသ္မိံ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ ရူဟတိ-ဖြင့် ခေတ္တံပုဒ်ကို ဗီဇံ ခိပန္တိ ဧတ္ထာတိ ခေတ္တံ-ဟု အဓိကရဏသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တ-ပစ္စည်း၏ အဓိကရဏသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ခေတ္တ-အရ ကောက်ပင်ပေါက်ရာ လယ်မြေကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေ။

(ခ) ၌ ယသ္မိံ အပရဏ္ဏံ ရူဟတိ-ဖြင့် ဝတ္ထုကို ဝသန္တိ ပတိဋ္ဌဟန္တိ အပရဏ္ဏာနိ ဧတ္ထာတိ ဝတ္ထု-ဟု အဓိကရဏသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ရတ္ထု-ပစ္စည်း၏ အဓိကရဏသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဝတ္ထု-အရ ပဲပင်တို့၏ ပေါက်ရာ ယာမြေကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် အဋ္ဌကထာနုရူပအတ္ထမှတစ်ပါး ဝိနယပါဠိနယာနုရူပအတ္ထ-ဟူသော အတ္ထန္တရကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ယတ္ထ ဥဘယမ္ပိ ရူဟတိ၊ တံ ခေတ္တံ-ဖြင့် ခေတ္တအရ ကောက်, ပဲပေါက်ရောက်ရာ မြေအရပ်ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ဖြင့် ဝတ္ထု-အရ လယ်အကျိုးငှာ မပြုပြင် မစီရင်အပ်သော မြေရိုင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(င) ဖြင့် ခေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏာ၌ ခေတ္တဝတ္ထုသဒ္ဒါသည် ဧကဒေသူ နိဒသသနမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် ခေတ္တဝတ္ထုအရ လယ်ယာမြေကို အဦးမူသဖြင့် ရေကန် တဘက်ဆည်ကန် စသည်တို့ကိုလည်း ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➢ **၈ ။ ကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာ၊ ဒါသိဒါသပဋိဂ္ဂဟဏာ-ဟု အသီးသီး ၈၀ အန် ခွဲခြား၍ ဟောကြားထားရခြင်းအကြောင်း ။** ။ ကုတ္တိကုမာရိကာ-စသော ပုဒ်တို့သည် လူဇာတ်အားဖြင့် အလှူမခံကောင်းကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် တူညီကြသော်လည်း ရဟန်းတို့သည် အလှူမခံအပ်သော ဝတ္ထုအနေဖြင့် ထူးသော အဖြစ်ကို ထင်စွာ ပြခြင်းအကျိုးငှာ (ဝါ) ထင်စွာပြလိုသောကြောင့်-- တည်း။

(င) **ဝါမိတဥ္စာကာဒိနိပိ-ဥ္ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့်** လေးထောင့်ကန် ရေတွင်းစသည်တို့ကိုယူ။

➢ **၁ ၀ ။ ခေတ္တံ-ဥ္ ဘာဝတ္ထုကို ရှု၍ ။** ။ (၁) ခေတ္တံ၌ ခိပဓာတ်အရ စိုက်ပျိုးကြချသော လယ်သမား၏ သန္တာန်၌ ပီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဉဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ ဝီရရသ မည်၏။ (၂) စိုက်ပျိုးကြချအပ်သော မျိုးစေ့ဒြပ်သည် အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) လယ်ဒြပ်သည်ရင်း၊ လယ်သမား၏ ပေါင်းသင်ရှင်းလင်းခြင်းစသော လုံ့လပယောဂ သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အပင်ပေါက်၍ အသီးအနှံဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၊ သား မယားတို့အား ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်နိုင်ခြင်းစသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက် သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၁၁၇) [၄၊၇၇]

(က) ဒူတေယျ ပဟိဏဂမနာနုယောဂါ (ခ) ဂိဟီနံ ပဟိတံ ပဏ္ဏံ ဝါ သာသနံ ဝါ ဂဟေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဂမနံ၊ (ဂ) ပဟိဏဂမနံ ဝုစ္စတိ ဃရာ ဃရံ ပေသိတဿ ခုဒ္ဒကဂမနံ၊

(ဃ) အနုယောဂေါ နာမ တဒုဘယကရဏံ၊

(င) တသ္မာ ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနံ အနုယောဂါတိ ဝေမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

➢ **၁** ။ (က) ဒူတကမ္မ၊တမန်သည်တို့၏ အလုပ်ကို။ဒူတေယျံ၊ဒူတေယျဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ (ခ) ဂိဟီနံ၊လူတို့၏။(ဝါ) လူတို့သည်။ပဟိတံ၊ပေးပို့အပ်သော။ပဏ္ဏံ၊စာကို သော်ငြင်း။သာသနံဝါ၊နှုတ်မှာစကားကိုသော်ငြင်း။ဂဟေတွာ၊ယူ၍။တတ္ထ တတ္ထ၊ထိုထို မြို့ ရွာသို့။ဂမနံ၊သွားခြင်းတည်း။ [တတ္ထ တတ္ထ၊သို့။ယံ ဂမနံ၊အကြင်သွားခြင်းသည်။အတ္ထိ၊၏။ တံဂမနံ၊ထိုသွားခြင်းကို။ဒူတေယျန္တိ၊ဒူတေယျဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။]

(ဂ) ဃရာ၊အိမ်တစ်အိမ်မှ။ဃရံ၊အိမ်တစ်အိမ်သို့။ပေသိတဿ၊စေလွှတ်အပ်သော ရဟန်း၏။ခုဒ္ဒကဂမနံ၊ငယ်သော သွားခြင်းကို။(ဝါ) ခရီးတို သွားခြင်းကို။ပဟိဏဂမနံ၊ပဟိဏ

http://www.dhammadownload.com

ဂမနဟူ၍။(ဝုတ္တတိ၊ဆိုအပ်၏။)

(ဃ) အနုယောဂေါ် နာမ၊အနုယောဂမည်သည်။တဒုဘယကရဏံ၊ထိုနှစ်ပါးစုံသော ဒူတေယျ ပဟိဏဂမနကို ပြုလုပ်ခြင်းတည်း။ (င) ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနံ၊တမန်သည် တို့၏ အလုပ်ဖြစ်သော သဏ်ဌာလွှာ နှုတ်မှာစကားကို ဆောင်ယူ၍ တစ်ရွာမှ တစ်ရွာ သို့ ခရီးရှည်သွားခြင်း, စေခိုင်းအပ်သည်ဖြစ်၍ တစ်အိမ်မှ တစ်အိမ်သို့ ခရီးတိုသွားခြင်း တို့ ကို။တသ္မာ-အနုယောဂါ၊ထိုအားထုတ်ခြင်းမှ။(ပဋိဝိရတော၌စပ်) က္ကတိ ဇဝံ၊ဤသို့။ဧတ္ထ၊ ဤ ဒူတေယျပဟိဏဂမနာ နုယောဂေါဟူသော ပါဌ်၌။ အတ္ထော၊အနက်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိ ထိုက်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၄၉၈။)

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ စဓာခနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် တမန်သည်တို့ လုပ် ကိုင်ဆောင်ရွက်အပ်သော အမှုကိစ္စဟူသမျှသည် ဒူတေယျမည်သောဟု ဆို၏။ တမန် သည်တို့ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်အပ်သော အမှုကိစ္စအားလုံးသည်ပင်လျှင် ဤနေရာ၌ ဒူတေယျ မည်ပါသလော၊ အဘယ်အမှုကိစ္စသည် ဤနေရာ၌ ဒူတေယျမည်ပါသေးသနည်း၊ ဤ နေရာ၌ အလိုရှိအပ်သော ဒူတေယျ-အရကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က-ခ) တို့ဖြင့် ဒူတေယျပုဒ်၏ က္ကဒ်တဒ္ဓိတ်အဖွင့်နှင့် ဤနေရာ၌ အလိုရှိအပ်သော တမန်တို့၏ ခရီးရှည် တမန်သွားခြင်းအမှုသည် ဒူတေယျ မည်၏ဟု ဒူတေယျပုဒ်၏ သဒ္ဒတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထများကို ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ပဟိဏဂမနပုဒ်၏ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်ဝိဂ္ဂဟနှင့်တကွသော တမန်သည်တို့၏ ခရီးတို သွားမှုသည် ပဟိဏဂမနမည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယတ္ထကို ဆက်လက်ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာ သည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ သင်္ဂါယနာတင်မထေရ်တို့သည် ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနုယောဂါ- ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ဒူတေယျ-ဟု ဆိုက လူတို့စေခိုင်းအပ်သော အလုပ်ကို ဆောင်ရွက် ခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ်ကိုပြလို၍ ပဟိဏ ဂမနသဒ္ဒါကို ထည့်ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-ခ-ဂ) ဝါကျတို့ဖြင့် ခရီးရှည် တမန်သွားမှုသည် ဒူတေယျ၊ တရွာတည်း၌ ခရီးတို တမန်သွားမှုသည် ပဟိဏဂမနမည်၏ဟု ဆိုတော်မူ ၏။ ခရီးရှည်တမန်သွားမှု တစ်ခုတည်းကိုသာလျှင် ပြုလုပ်အားထုတ်မှုသည် (ဝါ) တရွာ တည်း၌ ခရီးတိုတမန်သွားမှု ပဟိဏဂမနတစ်ခုတည်းကိုသာလျှင် ပြုလုပ်အားထုတ်မှုသည် အနုယောဂမည်၏ဟူ၍ ဆိုလိုပါသလော၊ အဘယ်သို့သော တမန်သွားမှုမျိုးကို ပြုလုပ် အားထုတ်မှုသည် အနုယောဂ မည်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [ဝ–ဝါကျကို၌] (၁) နနု ပါဠိယံ ပဟိဏဂမနန္တိ သာမညတော ဘဂဝတာ

http://www.dhammadownload.com

ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပဟိဏဂမနံ ဝုစ္စတိ ယရာယရံ ပေသိတဿ ခုဒ္ဒကဂမနံ။

(၃) ဥပရိ ဒူတေယျန္တိ ဝုတ္တတ္တာ။ အထ ဝါ ဒူတေယျဂမနတော အပ္ပတရဂမနံ ပဟိဏဂမနန္တိ ဝုစ္စတိ။ (၄) တသ္မာ ပဟိဏဂမနံ ဝုစ္စတိ ယရာယရံ ပေသိတဿ ခုဒ္ဒကဂမနံ။

➤ ❹ ။ ဂဟာမေတဿ အတ္ထီတိ ဂိဟီ။ (၃) ဂဟ-အရ အိမ်ဒြပ်နှင့် ဤပစ္စည်းအရ အိမ်ရှိသူ လူဒြပ်၏ သံ သာမီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အိမ်ပိုင်ရှိသူ လူဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဂဟဋ္ဌ, ဇန, မနုဿ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပဏ်ယတိ ဝေါဟရီယတီတိ ပဏ္ဏံ။ ခေါ်ဝေါ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရေးသားအပ်သော အမည်သညာသည် ဝစနီယ။ (၆) လေခ, ဝဏ္ဏ---။

သာသတိ ဧတေနာတိ သာသနံ။ (၃) ပြောဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပြောဆိုကြောင်း နှုတ်မှာစကားသည် ဝစနီယ။ (၆) ပဝတ္တိ, ဝစန---။

ယရတိ သိဥ္စတိ ကိလေသဝသံ ဧတ္ထာတိ ယရံ။ (၃) သွန်းလောင်းခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) အိမ်ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဂေဟ, အာဝထ-။

➤ ❺ ။ (ခ) ပဟိဏံ-ကို ပဟိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ပဏ္ဏဿဝါ သာသနဿ ဝါ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်) * ပေသိတဿ-ကို ပေသိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင် လျှင်- ပဟိဏဿ ကဿစိ ဘိက္ခုဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ ဒူတကမ္မံဖြင့် ဒူတေယျံပုဒ်ကို ဒူတဿ ကမ္မံ ဒူတေယျံ-ဟု ကမ္မံတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏေယျပစ္စည်း၏ ကမ္မံတဒ္ဓိတ် ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် ဒူတကမ္မ-အရ လူတို့သည် စေလွှတ်အပ်သော အဘွာရာရေး သတင်းကိုရင်း, နှုတ်သတင်းကိုရင်း ယူ၍ ထိုထိုအရပ်သို့ သွားခြင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။(သရုပ် ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ၌ ပေသိတဿ ခုဒ္ဒကဂမနံဖြင့် ပဟိဏသဒ္ဒါ၏ စေအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်(ပေသိတ) အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ပဟိဏနှင့် ဂမနံကို ပဟိဏဿ ဂမနံ ပဟိဏဂမနံ-ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသ လိင်္ဂတ္ထ) ပဟိဏဂမန-အရ ဒူတေယျပုဒ်ကိုထောက်၍ ရဿဂမန-ခရီးတိုသွားခြင်းကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

ယရာယရံ-ဖြင့် စေခြင်းဟူသည် တပါးသော အိမ်မှ တပါးသောအိမ်သို့ စေခြင်း တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ၌ တဒုဘယကရဏံဖြင့် အနုယောဂပုဒ်ကို အနုယုဥ္ဇနံ အနုယောဂေါ-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန

http://www.dhammadownload.com

၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ဖြင့် ဒူတေယျပဟိဏဂမနနှင့် အနုယောဂပုဒ်ကို ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနံ အနုယောဂေါ ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနုယောဂါ (တသ္မာ)ဟု ကမ္မဋ္ဌ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

➤ ၁၀ ။ (စ) ဝါကျကို၌ ။ ။ ထိုထိုအရပ်သို့ သွားသော ရဟန်း၏ မိစ္ဆာဇီဝ-ဟု ဆိုအပ်သော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရ ရသ။/သွားခြင်းကိုဖြစ်စေနိုင်သော ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပက အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) ထို-သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) သွားလိုသော အရပ်တို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သဝဏ်စာလွှာ နှုတ်မှာစကားတို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ကုလဒူသန အနေသန ဖြစ်ခြင်းအကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(င) စဝိတာစဗ္ဗာဥ္ဓ အန္တတ္ထကို၌ ။ ။ ဝေဒိတဗ္ဗော၌ ဝိဒဓာတ်အရ ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနုယောဂပုဒ်၏ အနက်ကို ကြံစည်စဉ်းစားသော စာသင်သားတို့၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်သည့် ဝိစာရဏာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ ဒူတေယျပဟိဏ ဂမနာနုယောဂပုဒ်၏ အနက်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ယင်းပုဒ်၏အနက်ကို သိနိုင်ရန်အတွက် ဆရာကောင်းများထံ နည်းခံခြင်း စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ယင်းပုဒ်၏အနက်မှန်ကို သိကြရသဖြင့် ဘုရားရှင်သည် ဒူတေယျအလုပ် ပဟိဏဂမနအလုပ်များကို ပြုလုပ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်သည်ဟု သိရခြင်းစသော ကောင်းကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ။

အာဓောဂ်သံဗဏ္ဏနာ [၄၊၇၇]

(က) ကယဝိက္ကယာတိ ကယာစ ဝိက္ကာစ၊ (ခ) ကူဋန္တိ ဝဉ္စနံ၊

(ဂ) ကံသော ဝုစ္စတိ သုဝဏ္ဏပါတိ၊ တာယ ဝဉ္စနံ ကံသကူဋံ၊

(ဃ) ဥစ္စေဘာဒူနန္တိ အဿာဝိကေ သာဝိကေ ကာတုံ လဉ္ဇဂ္ဂဟဏံ၊

(က) ဖြင့် ကယနှင့် ဝိက္ကယကို ကယောစ ဝိက္ကယောစ ကယဝိက္ကယော (တသ္မာ ကယဝိက္ကယာ) ဟု ဒွန်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် ကူဋံပုဒ်ကို ကူဋိယတေ ကူဋံ-ဟု ဘာဝသာဓနေ ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ကူဋဓာတ်သည် ဒါဟ, အပ္ပသာဒ, မဏ္ဍနအနက်တို့ကို မဟော၊ ဝဉ္စ-လှည့်ပတ်ကောက်ကွေ့ခြင်းအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် ကံသ-သဒ္ဒါသည် လောဟဘေဒ-ခွက်သာမန် စသည်တို့ကို မဟော၊ ရွှေရေသောက်ခွက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ) အပေါင်းဖြစ်သော ခွက်သာမန်အားလုံး၏ ကံသ-ဟူသောအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ရွှေရေသောက်

http://www.dhammadownload.com

ခွက် တစ်ခုတည်း၌တင်စားခေါ်ဝေါ်သည့် ဧကဒေသျူပစာ ရှဋ္ဌီနည်းအားဖြင့် ဟောကြား နေသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ကံသပုဒ်ကို ကနတိ ဒိဗ္ဗတီတိ ကံသော-ဟု ကတ္တု သာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက် သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ကနသ ဟူလိုလျက် ဝဏ္ဏဝိကာရနိရုတ္တိနည်းဖြင့် န အက္ခရာကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု၍ ကံသ-ဟု ပုဒ်ပြီးနေသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ကံသကူဋ ပုဒ်ကို ကံသေန ကူဋံ ကံသကူဋံ-ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် ဥက္ကောဋနသဒ္ဒါသည် ရဟန်းများ တဖန်ကံဖြစ်စေခြင်းငှာ လှုပ်ချောက်ချား မှုမျိုးကဲ့သို့သော လှုပ်ချောက်ချားခြင်းအနက်ကို မဟော၊ ဤနေရာ၌ တံစိုးလက်ဆောင် ယူခြင်းအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ) ကတ္တဗ္ဗကမ္မ တော ဥဒ္ဓံ ကောဋနံ ပဋိဟနနံ ဥက္ကောဋနံ-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကို ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဥ-ဥပသာရသည် ဥဒ္ဓံ အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) တံစိုး လက်ဆောင်ယူခြင်းသည် အကြောင်းမဲ့ ယူခြင်း မဟုတ်၊ ပစ္စည်းပိုင်ရှင် မဟုတ်သူကို ပစ္စည်းပိုင်ရှင်ပြုလုပ်ရန်အတွက် တံစိုးလက်ဆောင် ယူခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ် ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပါဠိ (၁၁၈) [၄၊၇၈]

(က) နိကတီတိ ယောဂဝသေန ဝါ မာယာဝသေန ဝါ အပါမင်္ဂံ ပါမင်္ဂန္တိ, အမဏိံ မဏိန္တိ, အသုဝဏ္ဏံ သုဝဏ္ဏန္တိ ကတွာ ပတိရူပကေန ဝဉ္စနံ၊

(ခ) သာစိယောဂေါတိ ကုဋိလယောဂေါ၊ (ဂ) ဧတေသံယေဝ ဥက္ကောဋနာဒီနမေတံ နာမံ၊

(ဃ) တသ္မာ ဥက္ကောဋနသာစိယောဂေါ ဝဉ္စနသာစိယောဂေါ နိကတိသာစိယောဂေါတိ ဧဝ မေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ (င) ကေစိ အညံ ဒဿေတွာ အညဿ ပရိဝတ္တနံ သာစိယောဂေါတိ ဝဒန္တိ

(စ) တံ ပန ဝဉ္စနေနေဝ သင်္ဂဟိတံ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ပ၊ ၅၀၄)

➢ ❶ ။ (က) နိကတီတိ၊နိကတိ ဟူသည်ကား။ယောဂဝသေန ဝါ၊ဂါထာမန္တာန် ကို စုပ်ခြင်းအစရှိသော ပယောဂ၏ အစွမ်းဖြင့်သော်ရင်း။မာယာဝသေန ဝါ၊မျက်လှည့် အတတ်၏ အစွမ်းဖြင့်သော်ရင်း။ အပါမင်္ဂံ၊စလွယ် မဟုတ်သည်ကို။ပါမင်္ဂန္တိ၊စလွယ်ဟူ၍ ရင်း။ အမဏိံ၊ပတ္တမြား မဟုတ်သော ကျောက်ခဲစသည်ကို။မဏိန္တိ၊ပတ္တမြားဟူ၍ရင်း။ အသုဝဏ္ဏံ၊ရွှေမဟုတ်သော ရွှံ့ခဲစသည်ကို။သုဝဏ္ဏန္တိ၊ရွှေဟူ၍ရင်း။ကတွာ၊ပြု၍။ ပတိ ရူပကေန၊အတုဖြင့်။ဝဉ္စနံ၊လှည့်ပတ်ခြင်းတည်း။

(ခ) သာစိယောဂေါတိ၊ဟူသည်ကား။ကုဋိလယောဂေါ၊ကောက်ကျစ်သည်၏အဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

ဟူသော လိမ်လည်ခြင်းတည်း။ (ဂ) ဇတ်ဤသာစိယောဂဟူသော အမည်သည်။ ဧတေသံယေဝ ဥက္ကောဋနာဒီနံ၊ဤ ဥက္ကောဋန အစရှိသည်တို့၏ပင်။နာမံ၊အမည်တည်း။

(ဃ) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ သာစိယောဂ အမည်၏ ဥက္ကောဋန အစရှိသည် တို့၏ အမည်၏အဖြစ်ကြောင့်။] ဥက္ကောဋနသာစိယောဂေါ၊တံစိုးလက်ဆောင် ယူခြင်း ဟူသော ကောက်ကျစ်လိမ်လည်ခြင်းကောင်း။ဝဉ္စနသာစိယောဂေါ၊အတု အယောင် အကြောင်းတို့ဖြင့် လှည့်ပတ်ခြင်းဟူသော ကောက်ကျစ်လိမ်လည်ခြင်းငှင်း။ နိကတိသာစိ ယောဂေါ၊အတုဖြစ်သော ဝတ္ထုဖြင့် လှည့်ပတ်ခြင်းဟူသော ကောက်ကျစ်လိမ်လည်ခြင်း ငှင်း။ဣတိ ဇဝံဤသို့။ဧတ္ထ၊ဤဥက္ကောဋန ဝဉ္စန နိကတိသာစိယောဂေါဟူသော ပါဌ်၌။ အတ္ထော၊အနက်ကို။ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊မှတ်ထိုက်၏။

(င) ကေစိ၊အချို့သော သာရသမာသကျမ်းဆရာ ဥတ္တရဝိဟာရဝါသီဆရာတို့သည်။ အညံ၊အခြားသော ဝတ္ထုကို။ဒဿေတွာ၊ပြ၍။အညဿ၊အခြားသော ဝတ္ထုကို။ပရိဝတ္တနံ၊ လဲလှယ်ခြင်းသည်။သာစိယောဂေါ၊သာစိယောဂ မည်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဝဒန္တိ၊ဆိုကုန်၏။

(စ) ပန၊ထိုသို့ပင် ဆိုကြပါသော်လည်း။တံ၊ထိုလဲလှယ်ခြင်းကို။ဝဉ္စနေနေဝ၊ဝဉ္စနဖြင့်ပင်။ သင်္ဂဟိတံ၊သိမ်းယူအပ်ပြီ။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၅၀၄)

➢ ❷ ။ (ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော ယှဉ်ခြင်း သည် သာစိယောဂမည်သောဟု ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသာစိယောဂပုဒ်ကို ဥက္ကောဋန ဝဉ္စန နိကတိ-ဟူသော ရှေ့ပုဒ်တို့နှင့် ဘိန္နာဓိကရဏသမာသ် တွဲစပ်ရပါမည်လော၊ ယင်းသာစိ ယောဂပုဒ်ကို ရှေ့ပုဒ်တို့နှင့် အဘယ်သမာသ် တွဲစပ်ရပါမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်

ဘား- တုလျာဓိကရဏသမာသ် တွဲစပ်ရမည်ဟု ငါပြဆိုပါ၏ဟူလိုသော်။

(ဃ) သို့/ အနုသန္ဓ ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် သာစိယောဂဟူသည် ကောက်ကျစ်မှု၌ ယှဉ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းသို့ ဖွင့်ဆိုသဖြင့် ရရှိအပ်သော အကျိုးကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ စောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် သာစိယောဂဟူသော အမည် သည် ဥက္ကောဋန စသည်တို့၏ အမည်တည်းဟု ဆိုတော်မူ၏။ ထိုသို့ အရတူ ဆိုသဖြင့် အဘယ်သို့သော အကျိုးကို ရအပ်ပါသနည်း၊ အကျိုးမရှိ နိရတ္ထက ဖြစ်ကောင်းအံ့လော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ အနုသန္ဓ ။ ။ ဤသို့ (ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် သာစိယောဂပုဒ်နှင့် ဥက္ကောဋန- စသော ရှေ့ပုဒ်တို့သည် အရတူဖြစ်၍ အသီး အသီး တုလျာဓိကရဏသမာသ် တွဲစပ်ရ မည်ဟု သမာနဝါဒကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ သာစိယောဂပုဒ်ချင့် ဥက္ကောဋန-စသော ရှေ့ပုဒ်တို့သည် အရမတူ ကွဲပြားကြ၍ ဘိန္နာဓိကရဏသမာသ် တွဲစပ်ရမည်ဟူသော ကေစိ ဝါဒကို ပြလိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် (ပ) ပြဆိုတော်မူ၏။ အခြားသော ဆရာတို့သည်လည်း ဆရာကဲ့သို့ပင် ထိုလေးပုဒ်တို့၏ တုလျာဓိကရဏအဖြစ်ကို ဆိုကြကုန်သလော၊ အဘယ်သို့ ဆိုကြကုန်သနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် သာစိယောဂဟူသည် တစ်ပါးသောဝတ္ထုကိုပြ၍ တစ်ပါးသော ဝတ္ထုကို ဖလှယ်ခြင်းပင်တည်းဟု ကေစိဆရာတို့၏ ဝါဒကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်းကေစိဝါဒကို မှန်ကန်သင့်မြတ်သော ဝါဒဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

ကား- ကေစိဆရာတို့ ကြံဆထားသည့် တပါးသောဝတ္ထုကိုပြ၍ တပါးသောဝတ္ထုကို ဖလှယ်ခြင်းကို ဝဉ္စနပုဒ်ဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်ရေတွက်အပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ယင်းကေစိဝါဒကို မမှန် မသင့်မြတ်ဟု မှတ်သားရပါမည်ဟူလို။

➤ ❷ ။ [စ-ဝါကျဥ္ဆ် ပန-ကို့၍] (၁) နနု ကေစိ အညံ ဒဿေတွာ အညဿ ပရိဝတ္တနံ သာစိယောဂေါတိ ဝဒန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဥက္ကောဋနသာစိယောဂေါ ဝဉ္စနသာစိယောဂေါ နိကတိသာစိယောဂေါတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ (၃) နနု တံ (အညဿ ပရိဝတ္တနံ) ဝဉ္စနေနေဝ သင်္ဂဟိတံ။ (၄) တသ္မာ ဥက္ကောဋန သာစိယောဂေါ ဝဉ္စနသာစိယောဂေါ နိကတိသာစိယောဂေါတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

* (စ) ဝါကျဥ္ဆ် ပန-သဒ္ဒါ ထားရခြင်းအကြောင်း ။ ။ (င) ဝါကျလာ ကေစိဝါဒကို မနှစ်သက်သောကြောင့် ပန-သဒ္ဒါကို ထားရပါသည်။

[စ-ဂ-ဃ ဝါကျတို့ကို့၍] (၁) နနု သာစိယောဂေါတိ ပဒဿ အတ္ထော ကုဋိလယောဂေါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ (၂) အထ ကသ္မာ ဥက္ကောဋနသာစိယောဂေါ ဝဉ္စနသာစိယောဂေါ နိကတိသာစိယောဂေါတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ (၃) နနု ဧတေသံယေဝ ဥက္ကောဋနာဒီနမေတံ နာမံ။ (၄) တသ္မာ ဥက္ကောဋနသာစိယောဂေါ ဝဉ္စနသာစိယောဂေါ နိကတိသာစိယောဂေါတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

[င-စ ဝါကျတို့ကို့၍] (၁) နနု ကေစိ အညံ ဒဿေတွာ အညဿ ပရိဝတ္တနံ သာစိယောဂေါတိ ဝဒန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဧတေသံယေဝ ဥက္ကောဋနာဒီနမေတံ နာမန္တိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု တံ ဝဉ္စနေနေဝ သင်္ဂဟိတံ။

(၄) တသ္မာ ဧတေသံယေဝ ဥက္ကောဋနာဒီနမေတံ နာမန္တိ ဝုတ္တံ။

➤ ❸ ။ မယဿ အယန္တိ မာယာ။ (တဒ္ဓိတ်) (၃) မယမည်သော အသူရာကြီး နှင့် ယင်းအသူရာကြီး၏ ဥစ္စာဖြစ်သော လှည့်ပတ်ခြင်းမာယာဉာဏ်၏ သာမိ သံ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) လှည့်ပတ်ခြင်း မာယာဉာဏ်ဖြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သမ္ဗန္ဓီ, ဝဉ္စန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

မေတိ ပရိမေတိ အညေန ဥတ္တမေန ဂုဏေန အတ္တနော အဂုဏန္တိ မာယာ။(ကိတ်)

http://www.dhammadownload.com

(၃) မြင့်မြတ်သော တပါးသောဂုဏ်နှင့် မိမိ၏ မရှိသောဂုဏ်ကို နှိုင်းယှဉ်ပြခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

သဝနံ သထနံ သာဝိ။ သဝနံ သဌနံ **သာဝိ**။ (၃) စဉ်းလဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု။ (၅) စဉ်းလဲခြင်း မဖြောင့်မတ်ခြင်းသည် ဝစနီယ။ (၆) ကုဋိလ, အဇိမတာ။

ဝဋ္ဋီယတေ ဝိပ္ပလပတေ **ဝဋ္ဋနံ**။ (၃) လှည့်ပတ်ပြောဆိုခြင်းသည် ဝစနဟောတု။ (၅) ရောက်ခြင်းကြိယာသည် ဝစနီယ။ (၆) သဌ, အနုဇု-စသော--။

သာဝိသင်္ခါတော ယောဂေါ **သာဝိယောဂေါ**။ (၃) ကောက်ကျစ်ခြင်းဟူသော ဘောဂုဏ်၏ စဉ်းလဲခြင်း လိမ်လည်ခြင်းနှင့် ဂုဏ် ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ကောက်ကျစ်ခြင်းဟူသော စဉ်းလဲခြင်း လိမ်လည်ခြင်းအမှုသည် ဝစနီယ။ (၆) ကုဋိလယောဂေါ, ဇိမှယောဂေါ-စသော--။

ဥက္ကံ ကောဋနံ ပဋိဟနနံ **ဥစ္စက္ကောဋနံ**။ (၃) အထက်၌ ထိပါးခြင်း ကောက်ကျစ်ခြင်း ကြိယာ သာမညသည် ဝစနဟောတု။ (၅) အထက်၌ ထိပါးခြင်း ကောက်ကျစ်ခြင်း ကြိယာ ဝိသေသသည် ဝစနီယ။ (၆) လဥ္စဂ္ဂဟဏ, ဥက္ကောစ-စသော--။

➤ ❺ ။ **သင်္ဂဟိတံ**-ကို သင်္ဂဟိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တဿ (အညဿ ပရိဝတ္တနဿ) ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်) (ယ) တသ္မာ-ကို တတော နာမတ္တာ-ဟု စွဲလျှင်- တေဿ သာဝိယောဂဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ ပတိရူပကေန ဝဋ္ဋနံ-ဖြင့် နိကတိပုဒ်ကို ကရဏံ ကတိ၊ နိန္ဒိတာ ကတိ နိကတိ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ နိကတိ-အရ အတုပြုသောအားဖြင့် လှည့်ပတ်ခြင်းကို ယူရမည်ကိုင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) နိ-ဥပသာရ၏ နိန္ဒန-ကဲ့ရဲ့ခြင်းအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ကရဓာတ်၏ လှည့်ပတ်ခြင်းအနက်ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ကရဏံ ကတိ-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တိ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

ယောဂဝသေနဝါ (ပ) သုဝဏ္ဏန္တိ ကတွာ-ဖြင့် အတုပြု၍ လှည့်ပတ်ရာ၌ အပါမင်္ဂကို ပါမင်္ဂ ထင်မှတ်အောင် အမဏိကို မဏိထင်မှတ်အောင် အသုဝဏ္ဏကို သုဝဏ္ဏ ထင်မှတ်အောင် အတုပြုလုပ် လှည့်ပတ်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။ (ဘာဝတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် သာဝိယောဂေါ-၌ သာဝိပုဒ်ကို သဝနံ သဌနံ သာဝိ-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သာဝိ-အရ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်း (အနုဇုကတာ) ကို ယူရမည်ကိုင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သာဝိ-၌ သုဓာတ်၏ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်းအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုင်း(ဒု-ဓာတွတ္ထ) သိစေ။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ဖြင့် ဥက္ကောဒ္ဓနဝဋ္ဋနိကတိပုဒ်နှင့် သာစိယောဂပုဒ်၏ အရတူ တုလျာဓိကရဏ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဥက္ကောဋနဝဋ္ဋနိကတိစ သာ သာစိယောဂါစာတိ ဥက္ကောဋနဝဋ္ဋနိကတိသာစိယောဂေါ-ဟု ကမ္မဓာရာယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် ကေစိဆရာတို့အလို သာစိယောဂဟူသည် တပါးသောဝတ္ထုကိုပြ၍ တပါးသော ဝတ္ထုကို ဖလှယ်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ယင်းကေစိဆရာတို့အလို ဥက္ကောဋန-စသော ရှေ့သုံးပုဒ်နှင့် သာစိယောဂပုဒ်သည် (အရကွဲပြားနေသည့်အတွက်) ဥက္ကောဋနဋ္ဌ ဝဋ္ဋနဋ္ဌ နိကတိစ သာစိယောဂါစာတိ ဥက္ကောဋနဝဋ္ဋနိကတိ သာစိယောဂေါ-ဟု ဒွန်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေ။

➤ **၀။ ဟိမဝိပရာစမောသနှင့် ဂုမ္ဗဝိပရာစမောသ အထူး ။** ။ ဆီနှင်းဖြင့် ဖုံးလွှမ်းလျက် ခရီးသွားလူအပေါင်းကို အထူးအားဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြင်းစွာလုယက်ဖျက်ဆီးခြင်းသည် ဟိမဝိပရာမောသ မည်၏။ ချုံဖြင့် ဖုံးလွှမ်းလျက် ခရီးသွား လူအပေါင်းကို အထူးအားဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြင်းစွာလုယက် ဖျက်ဆီးခြင်းသည် ဂုမ္ဗဝိပရာမောသ မည်၏။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

*** (က) ဝါကျ၌ ယောဂ မာယာတို့ဖြင့် လှည့်စားပုံခြားနားချက်**

မန္တာန်စုတ်ခြင်းစသော ပယောဂ၏အစွမ်းဖြင့် လှည့်စားမှုကို ပယောဂဖြင့် လှည့်စားခြင်းဟု ဆိုပါသည်။ မန္တာန်စုတ်မှုကို ကြည့်၍ မဟုတ်သည်ကို ဟုတ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် သိစေသော မျက်စိကိုတွေဝေစေတတ်သော မာယာ၏အစွမ်းဖြင့် လှည့်စားမှုကို မယာဖြင့် လှည့်စားခြင်းဟု ဆိုပါသည်။

➤ **၁၀။ နိကတိ သာစိယောဂ-အရ ။** ။ (မာယာ သာထေယျ) လောဘတဏှာပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရရသ။ (၂) သူတစ်ပါးတို့ပိုင်ဆိုင်သည့် ရွှေ ငွေ ရတနာ-စသော ပစ္စည်း များသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) ထိုရွှေငွေ ရတနာ ပစ္စည်းဥစ္စာတို့၏ လိုချင်ဘွယ် ကောင်းခြင်းသည်ရင်း၊ လိမ်လည်လှည့်ဖျား ခိုးယူတတ်သူ၏ ယောဂ မာယာ စသည်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ (၄) လိမ်လည်လှည့်ဖျား ခိုးယူခြင်းကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်၌ အချုပ် အနှောင်ခံရခြင်း၊ သံသရာ၌ ဒုဂ္ဂတိဘဝသို့ ရောက်ရခြင်း-စသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ။ **(ဥက္ကောဋနသာစိယောဂ-အရ ဆိုလျှင်လည်း အတူတူ)**

အာဒေါသံဝဏ္ဏနာ [၄၂၇၈]

(က) ဝဓောတိ မာရဏံ၊ ဗန္ဓောတိ ရဇ္ဇုဗန္ဓနာဒီဟိ ဗန္ဓနံ၊

(ခ) ဝိပရာစမာသောတိ ဟိမဝိပရာမောသော,ဂုမ္ဗဝိပရာမောသောတိ ဒုဝိဓော၊

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) အာလောစပါ ဝုစ္စတိဂါမနိဂမာဒီနံ ဝိလောပကရဏံ၊

(ဃ) သဟသာကာရောတိ သာဟသိကကိရိယာ၊

(က) ၌ မာရဏံ-ဖြင့် ဝဓသဒ္ဒါသည် ဤ၌ ပါဏာတိပါတ အနက်ကို မဟော၊ အတ္တာနံ ဝဓိတ္ဝာ ဝဓိတ္ဝာ ရောဒေယျ၌ကဲ့သို့ ဝိဟေဌနအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

ဗန္ဓနံ-ဖြင့် ဗန္ဓောပုဒ်ကို ဗန္ဓနံ ဗန္ဓော-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း(အဘိဓာနတ္ထ)ဏပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ရဇ္ဇုဗန္ဓနာဒီဟိ-ဖြင့် နှောင်ဖွဲ့၏ဟူသည် ကြိုးစသည်တို့ဖြင့် နှောင်ဖွဲ့ခြင်းပင်တည်းသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် ဝိပရာမောသောပုဒ်ကို မောသာပနံ ထေနနံ ဝါ မောသော၊ ဘုသံမောသော အာမောသော၊ သမန္တတော အာမောသော ပရာမောသော၊ ဝိသေသေန ပရာမောသော ဝိပရာမောသော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဝိပရာမောသ-အရ ဆီးနှင်းဖြင့် ဖုံးကွယ်၍ လုယက်ခြင်း ဟိမဝိပရာမောသ, ချုံဖြင့်ဖုံးကွယ်၍ လုယက်ခြင်း-ဂုမ္ဗဝိပရာမောသ နှစ်ပါးကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ၌ ဝိလောပကရဏံ-ဖြင့် အာလောပေါပုဒ်ကို အာလောပနံ ဝိလုမ္ပနံ အာလောပေါ ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း(အဘိဓာနတ္ထ)ဏပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဂါမနိဂမာဒီနံ-ဖြင့် ဖျက်ဆီးခြင်းကို ပြု၏ဟူသည် ရွာ နိဂုံးစသည်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းကို ပြုသတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိ။

(ဃ) ဖြင့် သဟသာ သဒ္ဒါ၏ သာဟသိက (ဝါ) ဗလက္ကာရနိုင်ထက်မူခြင်းအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သဟသာကာရောပုဒ်ကို သဟသာ ကရဏံ သဟသာကာရော-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း(အဘိဓာနတ္ထ)ဏပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

*** ၁၀။ အာလောစပေါ-၌ လုပစာတ်အရ ။** ။ ဖျက်ဆီးလုယက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော သူခိုးဓားပြတို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် လိုချင်မှု လောဘ တဏှာပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဒ္ဓာယီဘာဝ, ကာမ သိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ရွာနိဂုံး စသည်များနှင့် ရွာနိဂုံး၌ နေသူလူများ ပိုင်ဆိုင်သည့် ရွှေငွေစသော ပစ္စည်းဥစ္စာများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဓားပြတိုက်ကာ လုယက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် လက်ရှိဘဝ၌ပင် ကြိမ်ဒဏ် ထောင်ဒဏ် ငွေဒဏ်စသည်တို့ဖြင့် စီရင်ခံရခြင်း, နောင်တမလွန်၌လည်း အပါယ်လေးပါး ကျရောက်ရခြင်း-စသော မကောင်းကျိုး အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိ (၁၁၉) [၄၇၉။]

(က) ဣဒါနိ မဇ္ဈိမသီလံ ဝိတ္ထာရေန္တော "ယထာ ဝါ ပနေကေ ဘောန္တော" တိ အာဒိ မာဟ၊ (ခ) တတ္ထာယံ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ၊

(ဂ) သဒ္ဓါဒေယျာနီတိ ကမ္မဉ္စ ဖလဉ္စ ဣဓလောကဉ္စ ပရလောကဉ္စ သဒ္ဒဟိတွာ ဒိန္နာနိ၊

(ဃ) "အယံ မေ ဉာတိ" တိ ဝါ "မိတ္တော" တိ ဝါ "ဣဒံ ပဋိကရိဿတိ၊ ဣဒံ ဝါ တေန ကတပုဗ္ဗ" န္တိ ဝါ ဧဝံ န ဒိန္နာနီတိ အတ္ထော၊ (င) ဧဝံ ဒိန္နာနိ ဟိ န သဒ္ဓါဒေယျာနိ နာမ ဟောန္တိ၊

(စ) ဘောဇနာနီတိ ဒေသနာသီသမတ္တမေတံ၊

(ဆ) အတ္ထတော ပန သဒ္ဓါဒေယျာနိ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိတွာ စီဝရာနိ ပါရုပိတွာ သေနာသနာနိ သေဝမာနာ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇံ ပရိဘုဉ္ဇမာနာတိ သဗ္ဗမေတံ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ၊

* **သဒ္ဓါဒေယျာနိ**-ကံ ကံ၏အကျိုး ပစ္စုပ္ပန်လောက တမလွန်လောကတို့ကို ယုံကြည်၍ ပေးလှူအပ်ကုန်သော။ **ဘောဇနာနိ**-ဘောဇဉ်တို့ကို။(မုချတ္ထ) ဘောဇဉ် သင်္ကန်း ကျောင်း သူနာ၏ အထောက်အပံ့ဖြစ်သော ဆေးတို့ကို။ (ဥပစာရတ္ထ)

➢ **၁** ။ (က) ဒါနိ၊ဤသို့၊စူဠသီလံ၊စူဠသီလကို။ဝိတ္ထာရေတွာ၊ချဲ့တော်မူပြီး၍။[ပုဗ္ဗာနုသန္ဓေထည့်] ဣဒါနိ၊စူဠသီလကို ပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌။မဇ္ဈိမသီလံ၊မဇ္ဈိမသီလကို။ ဝိတ္ထာရေန္တော၊ချဲ့တော်မူလိုသော။(ဘဂဝါ၊သည်။) "ယထာ ဝါ ပနေကေ ဘောန္တော"တိ အာဒိံ၊ယထာ ဝါ ပနေကေ ဘောန္တော အစရှိသော စကားတော်ကို။အာဟ၊မိန့်တော်မူပြီ။

(ခ) [ဝိတ္ထာရကထာကြီးယာ၊ဝိတ္ထာရကထာကြီးယာ၏။ကရဏဘူတော၊ကရိယာ်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ပြုဓာတုယာ၊အာဟ-၌ ပြုဓာတ်၏။ကမ္မဘူတော၊ကံဖြစ်၍ဖြစ်သော။] တတြ၊ထို ယထာ ဝါ ပနေကေ ဘောန္တော အစရှိသော စကားရပ်၌။အယံ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ၊မပေါ်လွင်သော ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်တည်း။(ဝါ) မပေါ်လွင်သော ပုဒ်တို့၏ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာတည်း။

(ဂ) သဒ္ဓါဒေယျာနီတိ၊သဒ္ဓါဒေယျာနိ ဟူသည်ကား။ကမ္မဉ္စ၊ကံကိုရင်း။ဖလဉ္စ၊ကံ၏ အကျိုးကိုရင်း။ဣဓလောကဉ္စ၊ဤပစ္စုပ္ပန်လောကကိုရင်း။ပရလောကဉ္စ၊ဤလောကမှ တပါးသော လောကကိုရင်း။(ဝါ) တမလွန်လောကကိုရင်း။သဒ္ဒဟိတွာ၊ယုံကြည်၍။ဒိန္နာနိ၊ပေးလှူအပ်ပြီးကုန်သော။(ဘောဇနာနိ-၌စပ်)

(ဃ) အယံ၊ဤသူသည်။မေ၊ငါ၏။ဉာတိ၊ဆွေမျိုးတည်း။ဣတိဝါ၊ဤသို့သော်ရင်း။ (အယံ၊သည်။မေ၊၏) မိတ္တော၊မိတ်ဆွေတည်း။ဣတိဝါ၊ရင်း။ဣဒံ၊ဤအမှုသည်။ပဋိကရိဿတိ၊ တစ်ဖန်ပြန်၍ ပြုလတ္တံ့။(ဝါ) ကျေးဇူးဆပ်လတ္တံ့။ဣတိဝါ၊ရင်း။ဝါ၊တစ်နည်း။ ဣဒံ၊ဤအမှုကို။ တေန၊ထိုသူသည်။ကတပုဗ္ဗံ၊ရှေး၌ ပြုအပ်ပြီ။(ဝါ) ပြုအပ်ဖူးပြီ။ဣတိဝါ၊ရင်း။ ဧဝံ၊ဤသို့။ (ဝါ) ဤသို့ကြံ၍။န ဒိန္နာနိ၊ပေးလှူအပ်သည် မဟုတ်ကုန်သော။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကား အနက်။ (င) ဟိ၊မှန်၏။ဧဝံ၊ဤသို့။(ဝါ) ဤသို့ကြံ၍။ဒိန္နာနိ၊ပေးလှူအပ်သော ဘောဇဉ်

http://www.dhammadownload.com

တို့သည်။သဒ္ဓါဒေယျာနိ နာမ၊သဒ္ဓါဒေယျတို့မည်သည်။(ဝါ) ကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်၍ ပေးလှူအပ်သော ဘောဇဉ်တို့မည်သည်။နှ ဟောန္တိ၊မဖြစ်ကုန်။

(ဓ) ဘောဇနာနီတိ ဧတံ၊ဘောဇနာနိဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်။ဒေသနာသီသမတ္တံ၊ ဒေသနာတော်၏ ဦးခေါင်းမျှတည်း။

(ဆ) ပန၊စင်စစ်ကား။အတ္ထတော၊ဆိုလိုရင်းအနက်အားဖြင့်။သဒ္ဓါဒေယျာနိ၊ကံ ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်၍ ပေးလှူအပ်ကုန်သော။ဘောဇနာနိ၊ဘောဇဉ်တို့ကို။ဘုဉ္ဇိတွာ၊စားပြီး၍ငင်း။စီဝရာနိ၊သင်္ကန်းတို့ကို။ပါရုပိတွာ၊ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်သို့ တက်ရောက်စေ၍ငင်း။(သဒ္ဓတ္ထ) ခြုံ၍ငင်း။(ဝါ) ရုံ၍ငင်း။သေနာသနာနိ၊ကျောင်း အိပ်ရာ နေရာတို့ကို။သေဝမာနာ၊မှီဝဲကုန်လျက်ငင်း။ဂိလာနဘေသဇ္ဇံ၊ဂိလာနဖို့ ဆေးကို။ပရိဘုဥ္ဇမာနာ၊သုံးဆောင်ကုန်လျက်ငင်း။ဣတိ၊ ဤသို့။ဧတံ သဗ္ဗံ၊ဤအလုံးစုံသည်။(ဝါ) ကို။ဝုတ္တမေဝ၊ဟောတော်မူအပ်သည်သာ။ဟောတိ၊ ၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၅၀၈။)

➢ ❷။ (က) သို့/ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ယထာဝါ ပနေကေ ဘောန္တော-စသည်ကို ဟောတော်မူ၏။ စူဠသီလကို အကျယ်ဝိတ္ထာရအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူပြီးပြီ မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် ယထာ ဝါ ပနေကေ ဘောန္တော စသည်ကို ထပ်မံ ဟောကြားတော်မူပါသနည်း၊ ဟောတော်မူပြီးလျက် တစ်ဖန်ထပ်၍ ဟောတော်မူချေသော် ဘုရားရှင်အား ပုနရုတ္တိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

ဖြေ- မဇ္ဈိမသီလကို အကျယ်ချဲ့ကာ ဟောကြားတော်မူလိုသောကြောင့် ဟူလို။

(ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် မဇ္ဈိမသီလကို အကျယ်ချဲ့ကာ ဟောကြားတော်မူလိုသောကြောင့် ယထာဝါ ပနေကေ ဘောန္တော စသည်ကို ဘုရားရှင် ထပ်မံ၍ ဟောတော်မူ၏ဟု ယထာဝါ-စသောပါဌ်၏ သမုဒါယတ္ထကို ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းပါဌ်၏ အဝယဝတ္ထကို ဖွင့်ဆိုချေသော် အနုပဒဝဏ္ဏနာနည်းဖြင့် ဖွင့်ဆိုမည်လော၊ အဘယ်ပုဒ်တို့ကို ဖွင့်ဆိုပါမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ဖြေ- အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာနည်းဖြင့် ငါဖွင့်ပြပါမည်ဟူလို။

(ဂ) **သို့/ သံဝဏ္ဏနာနုရူပ/လျှဉ်းပါးမှုဏ္ဏာ** ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် မဇ္ဈိမသီလ အခဏ်း၌ သဒ္ဓါဒေယျာနိပုဒ်ကို ဟောတော်မူ၏။ ယင်း၌ သဒ္ဓါ-အရ ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုမှု သဒ္ဓါတရားပင်ဖြစ်ပါသလော၊ အဘယ်အရာ၌ ယုံကြည်မှုမျိုးကို သဒ္ဓါဟူ၍ ဆိုလိုပါသနည်း၊ (မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏) စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ဖြေ- သဒ္ဓါဒေယျာနိ-၌ သဒ္ဓါ-အရ ရတနာသုံးပါး၌ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားကို မယူရ၊ ကံ ကံ၏အကျိုး၊ ပစ္စုပ္ပန်လောက တမလွန်လောက ဤလေးမျိုးတို့၌ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားကို ယူရမည်--ဟူလို။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) သို့/ အနုသာသန ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် သဒ္ဒါဒေယျာနိကို သဒ္ဒဟိတွာ ဒိန္နာနိ-ဟု ဖွင့်ပြပြီး၍ (ဝါ) ကံ ကံ၏အကျိုး ပစ္စုပ္ပန်လောကတမလွန်လောကကို ယုံကြည်၍ ပေးလှူမှုမျိုးသည် သဒ္ဓါဒေယျမည်၏ဟု အနွယအားဖြင့် ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းအနက်ကိုပင် ဗျတိရိက်အားဖြင့် သိစေလိုသော ဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် သဒ္ဓါဒေယျာနိ-ကို သဒ္ဒဟိတွာ ဒိန္နာနိ-ဟု ဖွင့်ဆို၏။ ဤသူကား ငါ၏ ဆွေမျိုးတည်း စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်း၍ ပေးလှူခြင်းကိုပင် သဒ္ဓါဒေယျ (ဝါ) သဒ္ဒဟိတွာ ဒိန္န ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ရပါမည်လော၊ အဘယ်သို့ မှတ်ရမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ အနုသာသန ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် ဤသူသည် ငါ၏ဆွေမျိုးတည်း စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်း၍ မပေးလှူအပ်ဟု ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းစကားရပ်ကို မြဲစေလို ပြီးစေလိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် (လ) ပြဆိုတော်မူ၏။ ဆရာ့စကားသည် အဘယ်သို့ သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ ထိုသို့ နှလုံးသွင်းသော်လည်း သဒ္ဓါဒေယျ-ဟုပင် ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် ဘောဇနာနိသဒ္ဒါသည် ဒေသနာတော်ကို အဦးမူကာမျှသာဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်းဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုလိုရင်းအနက်အားဖြင့် ဘောဇဉ်တစ်ပါးတည်းကိုသာ ဟောတော်မူလိုပါသလော၊ ယင်းသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုလိုရင်းအနက်အားဖြင့် အဘယ်ကို ဟောတော်မူလိုပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်

➤ ❸ ။ **[က–ဝါကျကို၌]** (၁) နနု "အပ္ပမတ္တကံ ခေါ"တိအာဒိနာ စူဠသီလံ ဝိတ္ထာရေန္တော ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ "ယထာဝါ ပနေကေ ဘောန္တော"တိ အာဒိ မာဟ။ (၃) နနု ဣဒါနိ မဇ္ဈိမံ သီလံ ဝိတ္ထာရေန္တော ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ "ယထာဝါ ပနေကေ ဘောန္တော"တိ အာဒိ မာဟ။

[စ+ဆ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု အတ္ထတော ဘောဇနမေဝ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထဝါ နနု ဘောဇနာနီတိ ဧဝံ ပါဠိယံ ဝုတ္တံ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဘောဇနာနီတိ ဒေသနာသီသမတ္တမေတံ။ (၃) နနု အတ္ထတော သဒ္ဓါဒေယျာနိ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိတွာ စီဝရာနိ ပါရုပိတွာ သေနာသနာနိ သေဝမာနာ ဂိလာနဘေသဇ္ဇံ ပရိဘုဉ္ဇမာနာတိ သဗ္ဗမေတံ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ ဘောဇနာနီတိ ဒေသနာသီသမတ္တမေတံ။

➤ ❹ ။ မိဒ္ဓတိ သိနေဟတီတိ မိတ္တော။ (၃) ချစ်ခြင်းကြိယာတည်းဟူသော သကတ်သည် ဝစနတေဟု မည်၏။ (၅) မိတ်ဆွေဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သဟာယ, သုဟဒ, သခ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဓဟန္တိ တောယာတိ သဒ္ဓါ။ ဒါတဗ္ဗာနိတိ **ဒေယျာနိ**။ (အစိတ်)

သဒ္ဓါယ ဒေယျာနိ **သဒ္ဓါဒေယျာနိ**။ (၃) ယုံကြည်ခြင်းသဒ္ဓါ၏+ပေးလှူအပ်ကုန်ပြီးသော ဘောဇဉ်တို့နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္မန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ယုံကြည်၍ လှူအပ်သော ဘောဇဉ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သဒ္ဓဟနဒိန္နာနိ။

ဖလတိ နိပ္ပဇ္ဇတိ **တေနာတိ ဖလံ**။ (၃) ပြီးစီးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အကျိုးတရားဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝိပါက, အာနိသံသ--။

ဘိသက္ကဿ ကမ္မံ **ဘေသဇ္ဇံ**။ (၃) ဆေးဆရာ၏ ဆေးနှင့် ဌာနီ ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္မန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅)ဆေးဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဩသဓ, အဂဒ--။

ဂိလယတီတိ **ဂိလာနော**။ (၃) နာကျင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) လူနာဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဗျာဓိတ, အာတုရ--။

စီယတေတိ **စီဝရံ**။ (၃) စီခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သင်္ကန်းဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကသာဝ, အရဟဒ္ဓဇ--။

အယံ အဗျတ္တိကောတိ ဉာယတီတိ **ဉာတိ**။ (၃) သိခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဆွေမျိုးဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဗန္ဓဝ, ဗန္ဓု, သဇန, ဉာတက။

သယန္တိ တွေ ဥိကာဒယောတိ **သီသံ**။ (၃) အိပ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဦးခေါင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သိရ။ * သီသံ ဝိယာတိ သီသံ။

➢ ❺။ ဒိန္နာနိကို ဒိန္နတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဘောဇနာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။ (တို့၏/တို့ကို စပ်)

* **ဝိဋ္ဌာရေစနဋ္ဌာ**ကို ဝိဋ္ဌာရေနဋ္ဌတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဘဂဝတော (သို့မဟုတ်) အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/သည် စပ်)

ဒေသနာသီသမတ္တံ-ကို ဒေသနာသီသမတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဘောဇနာနိတိ တေသ သဒ္ဓဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❻။ (က)၌ သဒ္ဓဟိတွာ ဒိန္နာနိ-ဖြင့် သဒ္ဓါဒေယျာနိ၌ ဒေယျာနိကို ဒါတဗ္ဗာနိတိ ဒေယျာနိ-ဟု ကမ္မသာဓနပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဒါ-ဓာတ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) ဏျပစ္စည်း ကံအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သဒ္ဓါနှင့် ဒေယျာနိပုဒ်ကို သဒ္ဓါယ ဒေယျာနိ သဒ္ဓါဒေယျာနိ-ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သဒ္ဓါ-သဒ္ဓါနောင် တွာပစ္စည်း၏ ကာရိယ ယ-ကျေနေသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) (တနည်း) သဒ္ဓါ-သဒ္ဓါနောင်ကျေသော နာဝိဘတ်၏ ဝိသေသနအနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

ကမ္မဉ္စ ဖလဉ္စ ဣဓလောကဉ္စ ပရလောကဉ္စ-ဖြင့် သဒ္ဓါဟူသည် ကံ ကံ၏အကျိုး ပစ္စုပ္ပန်လောက တမလွန်လောက ဤလေးဌာနတို့၌ ယုံကြည်ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါ

http://www.dhammadownload.com

သည်။ (ဘာဝတ္ထ) (ဝါ) သဒ္ဓါဒေယျာနိ-၌ သဒ္ဓါ-အရ ကံ ကံ၏အကျိုး ပစ္စုပ္ပန်လောက တမလွန်လောက ဤလေးဌာနတို့၌ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါစေတသိက်ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဓ) ၌ ဒေသနာသီသမတ္တမေဝ-ဖြင့် ဘောဇနာနိဟူသော (ပါဠိတော်) ပုဒ်သည် ဒေသနာသီသမတ္တ ပဓာန နိဒဿန ဥပလက္ခဏမျှသာတည်းဟု သိစေသည်။(ဘာဝတ္ထ)

(ဆ) ဖြင့် ဘောဇနာနိ-အရ ဘောဇဉ်ကိုသာ မယူရ၊ ဒေသနာသီသ ပဓာနအား ဖြင့် ဆွမ်း သင်္ကန်း ကျောင်း ဆေး ပစ္စည်းလေးပါးလုံးကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➤ ⓪ ။ (ဓ+ဆ) ဝါကျတို့၌ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ် ။ ။ သဒ္ဓါဒေယျာနိ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိတွာဟူသော ပါဠိတော်၌ ဘောဇနာနိဟူသည် ပဓာန နိဒဿန ဥပလက္ခဏနည်း အားဖြင့် ဒေသနာကို ဦးခေါင်းတပ်၍ ဟောခြင်းမျှသာဖြစ်သောကြောင့် ဘောဇနာနိ-အရ ပစ္စည်းလေးပါးကို အရကောက်ရမည်ဟု သိစေပါသည်။

➤ ① ⓪ ။ ဒိန္နာနိ-၌ ဓါ-တတ်အရ ။ ။ သဒ္ဓါ ဒါနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂီါရရသ မည်၏။ (၂) လှူဘွယ် ဝတ္ထုတို့သည်ရင်း၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) လှူဘွယ် ဝတ္ထု၏ မွန်မြတ်ခြင်း အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ ဒက္ခိဏေယျဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းစသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဘဝသမ္ပတ္တိ ဘောဂသမ္ပတ္တိ စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **သဒ္ဓါဒေယျာနိ-၌ နောက်ပုဒ် ဓာတွတ္ထအရ**-ဟု မေးလျှင်လည်း အတူတူပင်။

အာဒေသာဝဏ္ဏနာ [၄၊၇၉]

စေယျထိဒန္တိနိပါတော၊

တဿတ္ထော ကတမော သော ဗီဇဂါမဘူတဂါမော၊ ယဿ သမာရမ္ဘံ အနုယုတ္တော ဝိဟရန္တိ၊

နိပါတော-ဖြင့် သေယျထိဒံကား နိပါတ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (နိပါတလိင်္ဂပဒ)

ကတမော သော ဗီဇဂါမဘူတဂါမော၊ ယဿ သမာရမ္ဘံ အနုယုတ္တော ဝိဟရန္တိ-ဖြင့် သေယျထိဒံ-ကား နိပါတော-ဟု ဆိုသော်လည်း နိပါတမတ္တ ပဒပူရဏ မဟုတ်၊ကတမော သော-ဟူသော ပုစ္ဆာအနက်၌ တစ်ခုသော နိပါတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) (တနည်း) သေယျထာပုဒ် က္လာဒံပုဒ်ဟု နိပါတသမုဒါယယူ၍ သေယျထာ၏ ပုစ္ဆနတ္ထ, က္လာဒံ သဒ္ဒါ၏ နိယမ တ-သဒ္ဒတ္ထအနက်၌ နိပါတ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) ယင်း က္လာဒံ သဒ္ဒါသည် ပဓာနဖြစ်သော သမာရမ္ဘ ကြိယာကို မစွဲ, အပဓာနဖြစ်သော ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်ကို စွဲသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိ (၁၂၈) [၅၊၇၉။]

(က) သန္နိဓိကာရပရိဘောဂန္တိ သန္နိဓိကတဿ ပရိဘောဂံ၊

(ခ) တတ္ထ ဒုဝိဓာ ကထာ ဝိနယဝသေန စ သလ္လေခဝသေန စ၊

(ဂ) ဝိနယဝသေန တာဝ ယံကိဉ္စိ အန္နံ အဇ္ဇ ပဋိဂ္ဂဟိတံ အပရဇ္ဇု သန္နိဓိကာရကံ ဟောတိ၊ တဿ ပရိဘောဂေ ပါစိတ္တိယံ၊ (ဃ) အတ္တနာ လဒ္ဓံ ပန သာမဏေရာနံ ဒတွာ တေဟိ လဒ္ဓံ ဌပါပေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ (င) သလ္လေခေ ပန န ဟောတိ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ပ၊၅၁၃။)

* **သန္နိဓိကာရပရိဘောဂံ**=ပြုအပ်ပြီးသော သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းရှိသော အန္နပါနစသည်ကို သုံးဆောင်ခြင်းကို။(ကေပဒ/သမာသ်ကြဲ) သန္နိဓိကာရံ=သိုမှီးသိမ်းဆည်းမှုကို ပြု၍။ ပရိဘောဂံ၊သုံးဆောင်ခြင်းကို။(ဒွိပဒ/ဝါကျကြဲ)

➢ ❶ ။ (က) သန္နိဓိကာရပရိဘောဂန္တိ၊ဟူသည်ကား။သန္နိဓိကတဿ၊ပြုအပ်ပြီးသော သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းရှိသော အန္နပါန စသည်ကို။ပရိဘောဂံ၊သုံးဆောင်ခြင်းကို။(အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ၌စပ်)

(ခ) တတ္ထ၊ထိုသန္နိဓိကာရကို သုံးဆောင်ခြင်း၌။ကထာ၊ပြောဆိုကြောင်း စကားသည်။ ဝိနယဝသေန စ၊ဝိနည်း၌လာသော အကျင့်နှင့်စပ်သဖြင့်ငင်း။(ဝါ) ကိုယ်နှုတ်နှစ်ပါးကို ဆုံးမခြင်းဟူသော အကျင့်နှင့်စပ်သဖြင့်ငင်း။သလ္လေခဝသေန စ၊သလ္လေခအကျင့်နှင့် စပ်သဖြင့် ငင်း။ဒုဝိဓာ၊နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။

(ဂ) တာဝ၊သလ္လေခနှင့်စပ်သော ကထာမှ ရှေးဦးစွာ။ဝိနယဝသေန၊ဝိနည်း၌လာသော အကျင့်နှင့်စပ်သဖြင့်။(ကထာ၊ပြောဆိုကြောင်း စကားကို။ဝေ၊ဤဆိုအပ်လတ့်သော နည်းဖြင့်။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။) ယံကိဉ္စိ၊အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော။အန္နံ၊အစာသည်။အဇ္ဇ၊ယနေ့။[ကာယေနဝါ၊ကိုယ်ဖြင့်ငင်း။ကာယပဋိဗဒ္ဓေနဝါ၊ကိုယ်နှင့်စပ်သော အရာဖြင့်ငင်း။] (ကရိုဏ်းထည့်) ပဋိဂ္ဂဟိတံ၊အကပ်ခံအပ်သည်။(သမာနံ၊ဖြစ်လတ်သော်) အပရဇ္ဇု၊နောက်တစ်နေ့၌။(ဝါ)ဒုတိယနေ့၌။(ဝါ)နက်ဖန်၌။သန္နိဓိကာရကံ၊ပြုအပ်ပြီးသော သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းရှိသည်။ဟောတိ၊၏။ တဿ၊ထိုသန္နိဓိကာရက အစာကို။ပရိဘောဂေ၊သုံးဆောင်ခြင်းကြောင့်။ပါစိတ္တိယံ၊ပါစိတ် အာပတ်သင့်သည်။(ဟောတိ၊ဖြစ်၏။) (ဃ) ပန၊အဖို့တပါးကား။ အတ္တနာ၊မိမိသည်။လဒ္ဓံ၊ရအပ်သော အစာကို။သာမဏေရာနံ၊သာမဏေတို့အား။ဒတွာ၊ ပေးပြီး၍။တေဟိ၊ထိုသာမဏေတို့သည်။လဒ္ဓံ၊ရအပ်သော အစာကို။ဌပါပေတွာ၊သိမ်းထားစေ၍။ဒုတိယ ဒိဝသေ၊ဒုတိယနေ့၌။ဘုဉ္ဇိတုံ၊စားခြင်းငှာ။ဝဋ္ဋတိ၊အပ်၏။

(င) ပန၊ထိုသို့ပင် အပ်ပါသော်လည်း။သလ္လေခေ၊ကိလေသာကို နည်းပါးအောင် ကောင်းစွာခြစ်တတ်သော သလ္လေခအကျင့်သည်။န ဟောတိ၊မဖြစ်။

➢ ❷ ။ (ခ) ဒီ/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် သန္နိဓိကာရပရိဘောဂံ-၌ ကာရ-ဝယ် ဏပစ္စည်းသည် ကံအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုငင်း၊ ယင်းပုဒ်ကို ကမ္မတ္ထဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်

http://www.dhammadownload.com

သမာသ် ဝစနတ္တ ပြုရမည်ကိုရင်း ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ (တစ်နည်း) သန္နိဓိကာရပရိဘောဂ ဟူသည် ပြုအပ်ပြီးသော သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းရှိသော အန္နပါန စသည်ကို သုံးဆောင်ခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထို သန္နိဓိကာရပရိဘောဂဟူသည် အကျင့်နှင့်စပ်၍ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ ဝိနည်း၌လာသော အကျင့်နှင့်စပ်သဖြင့်သာ မှတ်သား အပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ခ) **သို့/ အနုသစ္စေ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် ပြုအပ်ပြီးသော သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းရှိသော အန္နပါနကို သုံးဆောင်ခြင်းသည် သန္နိဓိကာရကမည်၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ထိုသန္နိဓိကာရကဘ ကထာ သရုပ်ကို ထုတ်ပြလိုရကား (ခ) မိန့်။

(ဂ) **သို့**/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဝိနယ သလ္လေခတို့နှင့် စပ်သဖြင့် သန္နိဓိကာရကို ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုတွင် ဝိနည်းနှင့်စပ်သော သန္နိဓိကာရဟူသည် အဘယ်ပါနည်း၊ သန္နိဓိကာရဖြစ်ပုံနှင့် ထိုကို သုံးဆောင်သော ရဟန်းအား အာပတ်သင့်ရောက်ပုံတို့ကို အကျယ် အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော၊ အလုံးစုံ သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းသည် သန္နိဓိကာရဖြစ်၍ ထိုကို သုံးဆောင်သော ရဟန်းအား အာပတ်သင့်ရောက်ပုံတို့ကား အဘယ်ပါနည်း။ (ဂ) မိန့်။

(ဃ) **သို့**/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် မိမိသည် ရအပ်သော အစာကို သာမဏေ တို့အား ပေးပြီး၍ သာမဏေတို့ ရအပ်သောအစာကို သိမ်းထားစေလျက် ဒုတိယနေ့၌ စားခြင်းငှာ သင့်၏၊ သန္နိဓိကာရ မဖြစ်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုသို့ဆိုသော် ထိုရဟန်းအား သလ္လေခအကျင့်လည်း မပျက်ဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ် ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➤ ❷ ။ [ဃ–ဃ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု အတ္တနာ လဒ္ဓံ သာမဏေရာနံ ဒတွာ တေဟိ လဒ္ဓံ ဌပါပေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သလ္လေခေါ န ဟောတိ။ (၃) သုတ္တန္တနယဝသေန (သလ္လေခေါ ဧဝ န ဟောတိ)

(၄) တသ္မာ သလ္လေခေါ န ဟောတိ။

➤ ❸ ။ သမ္မာ ကိလေသေ လိခတီတိ **သလ္လေခေါ**။ (၃) ကောင်းစွာ ကိလေသာ တို့ကို ခြစ်ပစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သုတ္တန်နည်း ပဋိပတ် သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဓုတ, စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္တမည်၏။

အဒီယတေ ဘက္ခီယတေတိ **အန္နံ**။ (၃) စားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု၊ (၅) အစာဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အာဟာရ, ဘောဇန-စသော--။

ဣမသ္မိံ ကာလေ **အဇ္ဇ**။ (၃) ဣမ-အရ အာသန္နပစ္စက္ခအနက်နှင့် ကာလပညတ်တို့ ၏ ကာလ ကာလဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နေ့ဒြဗ် သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဒိဝသ, အဟ-စသော--။

အပရသ္မိံ ဒိဝသေ **အပရဇ္ဇု**။ (သုဝေ, သွေ, ဒုတိယဒိဝသေ)

http://www.dhammadownload.com

ကထိယတိ ဧတာယာတိ **ကထာ**။ (၃) ပြောဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စကားဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝါစာ, ဂိရာ, ဝါဏီ--။

➢ **၅** ။ **မဋ္ဋိတ္တမ်ိတံ**-ကို ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ယဿ ကဿစိ အနွယ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်) ✱ **သန္နိဓိကာရကံ**ကို သန္နိဓိကာရကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- အနွယ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ **၆** ။ (က) ၌ သန္နိဓိကတဿ ပရိဘောဂံ-ဖြင့် သန္နိဓိကာရော-၌ ကာရောပုဒ်ကို ကရီယတေတိ ကာရော-ဟု ကမ္မသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒုပစ္စယတ္ထ) သန္နိဓိနှင့် ကာရောကို သန္နိဓိယာ ကာရော သန္နိဓိကာရော-ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ပရိဘောဂပုဒ်ကို ပရိဘုဉ္ဇနံ ပရိဘောဂေါ-(တံ)ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒုပစ္စယတ္ထ) သန္နိဓိကာရဿ ပရိဘောဂေါ သန္နိဓိကာရပရိဘောဂေါ-ဟု ကမ္မဋ္ဌ ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသ လိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ **၁** ။ **သစ္စေတ္ထ-အရ** ။ ။ ဝိနည်း၌လာသော အကျင့်ကို သီးခြားယူအပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် သုတ္တန်နည်း ပဋိပတ်ကို ယူရပါမည်။

ဝိနယ-အရ ။ ။ သုတ္တန်နည်း ပဋိပတ်ကို သီးခြားယူအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဝိနည်းပါဠိတော်၌လာသော ကျင့်ထုံးကို ဌာနျူပစာအားဖြင့် ယူရပါမည်။

ဒတ္တာနှင့် ဌပါပေတ္တာ အထူး ။ ။ လဲလှယ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် ပေးခြင်းသည် ဒတွာ။ မိမိ၏ ဥစ္စာကို ပြုခြင်းဖြင့် ထားစေခြင်းသည် ဌပါပေတွာ။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➢ **၁၀** ။ **သစ္စေတ္ထ-အရ** ။ ။ ဝိရိယပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) ထို-သည် ဥဿာဟ ဌာယီဘာဝ, ဝိရိယသ။ (၂) သက်ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်ပဋိပတ်သည်ရင်း၊ ကိလေသာသည်ရင်း အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ။ (၃) ကိလေသာခေါင်းပါးစေ လိုသော ဆန္ဒသည်ရင်း, သည်းခံမှုသည်ရင်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ။ (၄) ကိလေသာ နည်းပါးခြင်းအစ ထိုထိုကျင့်ဝတ် ပဋိပတ်ဖြင့်ရအပ်သော အကျိုးတရားတို့သည် အနုဘာဝမည်၏။

ပါဌ် (၁၂၁) [၄၊၈၀။]

(က) ယာနသန္နိဓိမှိ ယာန် နာမ ဝယှံ ရထော သကဋ် သန္ဒမာနိကာ သိဝိကာ ပါဋင်္ကီတိ၊

(ခ) နေတံ ပဗ္ဗဇိတဿ ယာန်၊ (ဂ) ဥပါဟနာ ပန ပဗ္ဗဇိတဿ ယာန်မေဝ၊

(ဃ) ကောဘိက္ခုဿ ဟိဧကောအရညတ္တာယဧကောဓောတပါဒကတ္ထာယာတိ ဥက္ကံသတော ဒွေ ဥပါဟနသယာနာ ဝဋ္ဋန္တိ၊ (င) တတိယံ လဘိတွာ အညဿ ဒါတဗ္ဗာ၊

http://www.dhammadownload.com

(စ) "ကမသ္မိံ ဗိဏ္ဍေ အညံ ကုတော လဘိဿာမိ" တိ ဟိ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊

(ဆ) သန္နိဓိစ ဟောတိ၊ သလ္လေခစ္စ ကောပေတိ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၅၁၆။)

➤ ❶ ။ (က) ယာနသန္နိဓိမှိ၊ယာနသန္နိဓိ၌။ယာနံ နာမ၊ယာနမည်သည်။ဝယှံ၊လှည်း ပေါင်းချပ်ငရ်း။ရထော၊ရထားငရ်း။သကဋံ၊လှည်းငရ်း။သန္ဒမာနိကာ၊ဂဠုန်တောင်အလား နှစ်ဖက်ထား၍ မိုးအပ်သော သံလျင်းငရ်း။သိဝိကာ၊ထမ်းစင်ငရ်း။ပါဋင်္ကီ၊အဝတ်သံလျင်း ငရ်း။ဣတိ၊ဤသည်တည်း။ (ခ) ဧတံ၊ဤယာဉ်သည်။ပဗ္ဗဇိတဿ၊ရဟန်း၏။န ယာနံ၊ ယာဉ် မဟုတ်။ (ဂ) ပန၊အနွယကား။ဥပါဟနာ၊ဖိနပ်တို့သည်။ပဗ္ဗဇိတဿ၊ရဟန်း၏။ ယာနံယေဝ၊ယာဉ်ပင်တည်း။ (ဃ) ဟိ၊မှန်၏။ဧကဘိက္ခုဿ၊တစ်ပါးသော ရဟန်းအား။ (ဝါ) ၏။အရညတ္တာယ၊တော၌ စီးခြင်းအကျိုးငှာ။ဧကော၊ဖိနပ်တစ်ရံငရ်း။ ဓောတ ပါဒကတ္တာယ၊ဆေးအပ်ပြီးသော ခြေကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ။(ဖုံ မလူးအောင် စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ) ဧကော၊ဖိနပ်တစ်ရံငရ်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဥက္ကံသတော၊အလွန်အား ဖြင့်။ဒွေ၊နှစ်ရံကုန်သော။ဥပါဟနသင်္ဃာဋာ၊ပေါင်းစပ်အပ်သော ဖိနပ်တို့သည်။ဝဋ္ဋန္တိ၊အပ်ကုန် ၏။ (င) တတိယံ၊သုံးရံမြောက်ကို။လဘိတွာ၊ရ၍။(ဝါ) ရလတ်သော်။အညဿ၊သူတစ်ပါး အား။ဒါတဗ္ဗော၊ပေးထိုက်၏။ (စ) ဟိ၊မှန်၏။ဣမသ္မိံ၊ဤဖိနပ်အစုံသည်။ဇိဏ္ဏေ၊ဆွေးမြေ့ လတ်သော်။အညံ၊အခြားသော ဖိနပ်အစုံကို။ကုတော၊အဘယ်မှ။လဘိဿာမိ၊ရအံ့နည်း။ ဣတိ၊ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ဌပေတုံ၊ထားခြင်းငှာ။န ဝဋ္ဋတိ၊မအပ်။

(ဆ) သန္နိဓိစ၊သိုးမှီးသိမ်းဆည်းအပ်သည်လည်း။ဟောတိ၏။သလ္လေခစ္စ၊သလ္လေခ အကျင့်ကိုလည်း။ကောပေတိ၊ပျက်စေနိုင်၏။

➤ ❷ ။ (ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဝယှံ-စသော ယာဉ်တို့သည် ရဟန်း၏ ယာဉ် မဟုတ်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဝယှံ-စသည်သည် ရဟန်း တော် များအတွက် ယာဉ်မဟုတ်ရပါသနည်း၊ ယာနံ နာမ ဝယှံ စသည်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုအပ်ရ ကား ငရ်းဝယှံ စသည်တို့လည်း ယာဉ်များပင် ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်-(ဂ) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် ရဟန်းတော်တို့သည် ဖိနပ်နှစ်ရံသာ အပ်စပ်၏၊ သုံးရံမြောက် ဖိနပ်ကို ရလတ်သော် အခြားသူအား ပေးထိုက်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့် အခြားသူအား ပေးပစ်ရပါသနည်း၊ ပြတ်ခြင်း ဟောင်းနွမ်းခြင်းတို့ ဖြစ်ပါက အသင့် သုံးစွဲနိုင်ရန် သိမ်းဆည်းထားသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [ခ-ဂ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ဝယှာဒီနိ ယာနာနိ နာမ ဟောန္တိ။

(၂) အထ ကသ္မာ နေတံ ပဗ္ဗဇိတဿ ယာနံ။ (၃) ဥပါဟနာ ပဗ္ဗဇိတဿ ယာနံ ယေဝ။ (၄) တသ္မာ နေတံ ပဗ္ဗဇိတဿ ယာနံ။

[ဃ-င ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု တတိယံ လဘတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ အညဿ ဒါတဗ္ဗော။ (၃) နနု ဧကဘိက္ခုဿ ဥက္ကံသတော ဒွေ ဥပါဟနသင်္ဃာဋာ ဝဋ္ဋန္တိ။ အထဝါ

http://www.dhammadownload.com

ဣမသ္မိံ ဇိဃစ္ဆော အညံ ကုတော လဘိဿာမီတိ ဋ္ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။
(၄) တသ္မာ အညဿ ဒါတဗ္ဗော။
| ဆ-ဝါကျကို့ရ | (၁) နနု အယံ ဥပါဟနသယ်ာဌော ဇိဃစ္ဆော။
(၂) အထ ကသ္မာ ဋ္ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။
(၃) နနု သန္နိဓိစ ဟောတိ၊ သလ္လေခဥ္စ ကောပေတိ။ (၄) တသ္မာ ဋ္ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။
➤ ❹ ။ ရမန္တိ ဧတေနာတိ ရထော။ (၃) မွေ့လျော်ပျော်မြူးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရထားဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သန္ဒန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။
သက္ကောတိ ဘာရံ ဝဟိတုန္တိ **သကဋော**။ (၃) စွမ်းနိုင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) လှည်းဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အန-စသော--။
သန္ဒတိ ဧတာယာတိ **သန္ဒမာနာ**။ (၃) စီးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သံလျင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သဥ္စရ, သံဒမာနီ, ပါကတ-စသော--။
* သာဃေဝ **သန္ဒမာနိကာ**။
သုခတ္ထိကေဟိ သေဝိယတေတိ **သိဝိကာ**။ (၃) မှီဝဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ထမ်းစင်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ယာန-စသော--။
ဥပနယှတေ ဗန္ဓိယတေတိ **ဥပါဟနာ**။ (၃) နှောင်ဖွဲ့ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဖိနပ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပါဒု, ပါဒုကာ--။
➤ ❺ ။ (ဂ) **ယာနံဃေဝ**-ကို ယာနတ္တာဃေဝ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဥပါဟနာဃ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) * **ဇိဃစ္ဆော**-ကို ဇိဃစ္ဆတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဣမဿ ဥပါဟနသယ်ာဋ္ဌဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)
➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် ယာနသန္နိဓိ၌ ယာနဟူသည် လှည်းပေါင်းချုပ်-စသော အားဖြင့် ခြောက်မျိုးရှိသည်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)
(ခ) ဖြင့် ယာနသန္နိဓိ၌ ယာန-အရ ဖိနပ်ကို ကောက်ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပဗ္ဗဇိတဿ-ဖြင့် ဖိနပ်ကို ကောက်ယူခြင်းသည် အရာအား လျော်စွာ ရဟန်းတော်အတွက် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)
➤ ❼ ။ **သန္ဒမာနိကာ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ဘေးနှစ်ဖက်တို့၌ ရွှေ သို့မဟုတ် ငွေတို့ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော အခြင်ရနယ်တို့ကို ပေး၍ ဂဠုံတောင်ကဲ့သို့ ဘေးနှစ်ဖက်၌ မိုးအပ်သော ယာဉ်မျိုးကို သန္ဒမာနိကာ-ဟု ခေါ်ပါသည်။
ဝယှ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ အထက်၌ မဏ္ဍပ်များမိုးသလို ပျဉ်ချပ်အမိုးရှိသော ယာဉ်သည်၎င်း၊ ထက်ဝန်းကျင်ရစ်ပတ်၍ မိုးကာအပ်သော ယာဉ်သည်၎င်း ဝယှ မည်ပါသည်။
➤ ❶❶ ။ **အညဿ ဒါတဗ္ဗော-၌ ဒါတဗ္ဗ-အရ** ။ ။ ဒါနစေတနာကို ယူ၍

http://www.dhammadownload.com

(၁) ထို သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရဝ မည်၏။ (၂) အခြားရဟန်းသည်ရင်း၊ သုံးရုံ မြောက် ဖိနပ်သည်ရင်း အာရမ္မဏာဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အဆုံးအစွန်အားဖြင့် ရဟန်း တို့အား ဖိနပ်နှစ်ရံသော ထားခြင်းငှာ သင့်ခြင်း, သုံးရုံမြောက် ထားခွင့် မရှိခြင်းသည် ဥဒ္ဒိ ပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သလ္လေခ မပျက်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါကျ (၁၂၂) [၄၊၈၀]

(က) သယနသန္နိဓိမှိ သယနန္တိ မဉ္စော၊ (ခ) ကေသာ ဘိက္ခုနော ကော ဂဏ္ဌေ ကော ဒိဝါဋ္ဌာနေတိ ဥက္ကံ့သတော ဒွေ မဥ္စာ ဝဋ္ဋန္တိ၊ (ဂ) တတော ဥတ္တရိ လဘိတွာ အညဿ ဘိက္ခုနော ဝါ ဂဏဿ ဝါ ဒါတဗ္ဗော၊ အဒါတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ (ဃ) သန္နိဓိစ ဟောတိ၊ သလ္လေခဥ္စ ကောပေတိ၊

➢ ❶ ။ (က) သယနသန္နိဓိမှိ၊သယနသန္နိဓိ၌။(ဝိနိစ္ဆယော၊အဆုံးအဖြတ်ကို။ဓဝံ၊ ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။) သယနန္တိ၊သယနံဟူသည်ကား။မဉ္စော၊ညောင်စောင်း တည်း။[ယောမဉ္စော၊အကြင်ညောင်စောင်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။သော မဉ္စော၊ထိုညောင်စောင်း သည်၊သယနန္တိ သယနံ နာမ၊သယန မည်၏။] (ခ) ကေသာ၊တစ်ပါးသော။ဘိက္ခုနော၊ ရဟန်းအား။(ဝါ)၏။ဂဏ္ဌေ၊အခန်း၌။ကော၊ညောင်စောင်းတစ်ချပ်ရင်း။(ခုတင်တစ်လုံးရင်း) ဒိဝါဋ္ဌာနေ၊နေ့နေရာ၌။ကော၊ရင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဥက္ကံ့သတော၊အလွန်အားဖြင့်။ဒွေ၊နှစ်ခု ကုန်သော။မဥ္စာ၊ညောင်စောင်းတို့သည်။ဝဋ္ဋန္တိ၊အပ်ကုန်၏။

(ဂ) တတော၊ထိုညောင်စောင်း နှစ်ချပ်ထက်။ဥတ္တရိ၊အလွန်။လဘိတွာ၊ရ၍။(ဝါ) ရလတ် သော်။အညဿ၊အခြားသော။ဘိက္ခုနော၊ဝါ၊ရဟန်းအားသော်ရင်း။ဂဏဿ ဝါ ၊ဂိုဏ်းအား သော်ရင်း။ဒါတဗ္ဗော၊ပေးထိုက်၏။အဒါတုံ၊မပေးခြင်းငှာ။န ဝဋ္ဋတိ၊မအပ်။

(ဃ) သန္နိဓိစ၊သိုးမှီးသိမ်းဆည်းအပ်သည်လည်း။ဟောတိ၊၏။သလ္လေခဥ္စ၊သလ္လေခ အကျင့်ကိုလည်း။ကောပေတိ၊ပျက်စေနိုင်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၅၁၇။)

➢ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် သယန-အရ ညောင်စောင်းကို ယူရမည်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ တစ်ပါးသော ရဟန်းအား အဘယ်မျှလောက်သော ညောင် စောင်းတို့သည် အပ်ပါသနည်း၊ အပ်သော ညောင်စောင်း အရေအတွက်နှင့် အသုံးပြုရာ နေရာဋ္ဌာနကို မပြဆိုပြီလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် တစ်ပါးသော ရဟန်းအား အလွန်အားဖြင့် နှစ်ခုသော ညောင်စောင်းတို့သည် အပ်ကုန်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ နှစ်ခုထက်အလွန်ရ သော် မည်ကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ရပါမည်နည်း၊ ဆောင်ရွက်သင့်ပုံကို မပြဆိုပြီလော။/သိမ်း ဆည်းထားခြင်းငှာ သင့်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [က-ဝါကျကို၌] (၁) နနု နိသီဒနသယနယောဂ္ဂါ သဗ္ဗေပိ ပီဌဘိသိ- အာဒယော ဂဟေတဗ္ဗာ။ (၂) အထ ကသ္မာ သယနန္တိ မဉ္စောတိ ဝုတ္တော။

http://www.dhammadownload.com

(၃) နနု မင္ဂောတိ နိဒဿနမတ္တံ။ (၄) တသ္မာ သယနန္တိ မင္ဂောတိ ဝုတ္တော။

[ဂ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု တတော ဥတ္တရိ လဘာတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ အညဿ ဘိက္ခုနောဝါ ဂဏဿဝါ ဒါတဗ္ဗော။ (၃) နနု အဒါတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

(၄) တသ္မာ အညဿ ဘိက္ခုနောဝါ ဂဏဿဝါ ဒါတဗ္ဗော။

➤ ❹ ။ မဥ္စတိ ဓာရေတိ ဥစ္စေဝါ ဘဝတီတိ **မဥ္စော**။ (၃) ဆောင်ခြင်း ကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ညောင်စောင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပလ္လက်, မဥ္စက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဂသတိ ဂစ္ဆတိ ဇတ္တာတိ **ဂစ္ဆော**။ (၃) သွားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တိုက်ခန်းဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဩဝရက-စသော--။

ဒိဗ္ဗန္တိ ဇတ္တာတိ **ဓိဝါ**။ (၃) ကစားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နေ့ဟူသော ကာလပညတ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဒိဝသ, အဟ, ဒိန-စသော--။

➤ ❺ ။ (က) ၌ **သယနံ**-ကို သယနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် မဥ္စသ္မ။ (၏/သည်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ မဥ္စော-ဖြင့် သယနအရ သယနန္တိ ဇတ္တာတိ သယနံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အိပ်ရာ ညောင်စောင်းကို နိဒဿနနည်းဖြင့် ကောက်ယူရမည်ဟု သိစေသည်။(သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➤ ❼ ။ **သယန-အရ** ။ ။ ညောင်စောင်းကိုသာ မယူရ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော ထိုင်ခြင်း အိပ်ခြင်းငှာ လျောက်ပတ်သော အင်းပျဉ် ဘုံလျှို ခေါင်းအုံး စသည်တို့ကိုလည်း ယူရပါမည်။ [ထိုအင်းပျဉ် ဘုံလျှို ခေါင်းအုံး စသည်တို့၌လည်း ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် ကျင့်ထိုက်သောကြောင့်-တည်း။]

➤ ❶❶ ။ **ဒါတဗ္ဗော-၌ ဒါ-ဓာတ်အရ** ။ ။ ဒါနစေတနာကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝသ မည်၏။ (၂) အခြားရဟန်းသည်ငှး၊ အခြားသော ဂိုဏ်းသည်ငှး အာရမ္ဘဏာဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) နှစ်ခုထက် အပိုအလွန်ဖြစ်သော ညောင်စောင်းသည်ငှး၊ မပေးခြင်းငှာ မသင့်ခြင်းသည်ငှး ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သလ္လေခ မပျက်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဌ် (၁၂၃) [၄၊၈၀။]

(က) ဂန္ဓသန္နိဓိမှိ ဘိက္ခုနော ကဏ္ဍုကစ္ဆုဆဝိဒေါသာဒိအာဗာဓေ သတိ ဂန္ဓာ ဝဋ္ဋန္တိ၊

(ခ) တေ ဂန္ဓေ အာဟရာပေတွာ တသ္မိံ ရောဂေ ဝူပသန္တေ အညေသံဝါ အာဗာဓိကာနံ ဒါတဗ္ဗာ

(ဂ) ဒွါရေ ပဉ္စင်္ဂုလိယရဆုပနာဒီသုဝါ ဥပနေတဗ္ဗာ၊ (ဃ) ""ပုန ရောဂေ သတိ ဘဝိဿန္တီ""တိ ပန ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ (င) သန္နိဓိ ဟောတိ၊ သလ္လေခွ ကောပေတိ၊ (ဘာ-သာဋီ၊ပ၊၅၁၇။)

➤ ❶ ။ (က) ဂန္ဓသန္နိဓိမှိ၊ဂန္ဓသန္နိဓိ၌။(ဝိနိစ္ဆယော၊အဆုံးအဖြတ်ကို။ဝေါ၊ဤသို့။

http://www.dhammadownload.com

ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။) ဘိက္ခုနော၊ရဟန်းအား။(ဝါ) ၏။ ကဏ္ဍုကစ္ဆုဆဝိဒေါသာဒိ အာဗာဓေ၊ယားနာ, ဝဲနာ, အရေရောဂါ အစရှိသော အနာသည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။ဂန္ဓာ၊ နံ့သာတို့သည်။ဝဋ္ဋန္တိ၊အပ်ကုန်၏။

(ခ) တေ ဂန္ဓေ၊ထိုနံ့သာတို့ကို။ဉာတိပဝါရိတဋ္ဌာနတော၊ဆွေမျိုး ဖိတ်မံသူတို့ထံမှ။(အပါဒါန်) ဘိက္ခာစာရဝတ္တေနဝါ၊ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်း ဝတ်ဖြင့်သော်၎င်း။ယေနဝါ အာကာရေန၊တစ်စုံ တစ်ခုသော အခြင်းအရာအားဖြင့်သော်၎င်း။(ကရိုဏ်း) အာဟရာပေတွာ၊ဆောင်ယူစေ၍။ တသ္မိံ ရောဂေ၊ထိုအနာသည်။ဝူပသန္တေ၊ငြိမ်းအေးလတ်သော်။(ပျောက်ကင်းလတ်သော်) အညေသံ၊အခြားကုန်သော။ အာဗာဓိကာနံဝါ၊အနာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားသော်လည်း။ ဒါတဗ္ဗာ၊ပေးထိုက်ကုန်၏။

(ဂ) ဒွါရေ၊တံခါး၌။ပဥ္စင်္ဂုလိဃရဓူပနာဒိသုဝါ၊လက်ငါးချောင်းရာ ထင်အောင်ပြုခြင်း, ကျောင်းဆောင်တို့၌ အခိုးထုံစေခြင်း အစရှိသော အမှုတို့၌သော်လည်း။ဥပနေတဗ္ဗာ၊ကပ် ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။ (ဃ) ပန၊ဗျတိရိက်ကား။ပုန၊တစ်ဖန်။ရောဂေ၊အနာသည်။သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ဘဝိဿန္တိ၊ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ဣတိ၊ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ဌပေတုံ၊ထားခြင်းငှာ။န ဝဋ္ဋတိ၊မအပ်။ (င) သန္ဓိဓိစ၊သိုးမှီးသိမ်းဆည်းအပ်သည်လည်း။ဟောတိ၏။သလ္လေခဋ္ဌ၊ သလ္လေခ အကျင့်ကိုလည်း။ကောပေတိ၊ပျက်စေနိုင်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၅၁၇။)

➢ ❶ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ရဟန်းအား ယားနာ-စသော အနာ ရှိလတ်သော် နံ့သာတို့သည် အပ်ကုန်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယားနာ-စသော အနာတို့ ပျောက်ကင်းကုန်လတ်သော် အသို့ ဆောင်ရွက်အံ့နည်း၊ မိမိကိုယ်တိုင် ကိုယ်ပိုင်အဖြစ် သိမ်းထားအံ့လော၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်၏။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ရောဂါငြိမ်းလတ်သော် အခြားသော အနာရှိကုန် သော ရဟန်းတို့အား ပေးထိုက်၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ အခြားသော အနာရှိကုန်သော ရဟန်း တို့ မရှိခဲ့သော် မည်ကဲ့သို့ အသုံးပြုပါသနည်း၊ အလျဉ်းခပ်သိမ်း စွန့်ပစ်အပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်၏။

➢ ❷ ။ [ဃ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု ပုန ရောဂေ အတ္ထိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ (၃) နနု သန္ဓိဓိစ ဟောတိ၊ သလ္လေခဋ္ဌ ကောပေတိ။

(၄) တသ္မာ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

➢ ❸ ။ ကဏ္ဍုတိ ဘေဒနံ ကရောတီတိ ကဏ္ဍု။ (၃) ဖြတ်ခြင်း ခွဲခြင်း ကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ယားနာဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ခရှု-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ကစတိ ဗန္ဓတီတိ ကစ္ဆု။ (၃) နှောင်ဖွဲ့ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတုမည် ၏။ (၅) ဝဲနာဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝိတစ္ဆိကာ-စသော--။

http://www.dhammadownload.com

ဆာဒေတီတိ ဆဝ်ီ။ (၃) ဖုံးလွှမ်းခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အရေခြေဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အာဗာဓ, အာတက်, ဗျာဓိ-စသော--။

ရုဇတီတိ ရောဇေါ။ (၃) ကျင်နာခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) အနာဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အာဗာဓ, အာတက်, ဗျာဓိ-စသော--။

အင်္ဂတိ ဂစ္ဆတီတိ အင်္ဂုလိ။ (၃) သွားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လက်ချောင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကရသာခါ-စသော--။

➤ ❺ ။ ဝူပသဒ္ဒေကို ဝူပသန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ရောဂဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ **အာမိသန္တိဝုတ္တာဝသေသံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ**-[ဋ၊၈၀] ဖြင့် အာမိသံပုဒ်ကို အာမသိတဗ္ဗန္တိ အာမိသံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အာမိသ-အရ အလုံးစုံသော သုံးဆောင်ထိုက်သော ဝတ္ထုကို ရသော်လည်း ပါဠိသေသနည်းအားဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အန္န, ပါန, ဝတ္ထ, ယာန, ဂန္ဓ-မှ ကြွင်းသော နှမ်း, ဆန် စသည်ကို အာမိသ-အရ ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➤ ❶ ❶ ။ **ဥပစနေတဗ္ဗာ–န္တိ ဓာတ်အရ** ။ ။ ကပ်ဆောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ ဝိရရသ။ (၂) နှံသာသည်ရင်း၊ တံခါးသည်ရင်း၊ ကျောင်း စေတီ အိမ်သည်ရင်း အာရမ္ဘဏ ဝိဘာဝ။ (၃) အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဂန္ဓံ-စသော ဝိနည်းခွင့်ပြုချက် ဒေသနာသည် ဥဒ္ဒိပန ဝိဘာဝ။ (၄) တံခါး၌ နံ့သာရည် လက်ငါးချောင်းရာ ထင်ခြင်း, ကျောင်းဆောင် စေတီ ကျောင်းဆောင်တို့၌ နံ့သာစွဲ၍ မွှေးကြိုင်ခြင်းစသည်တို့သည် အနုဘာဝ။

ပါဠိ (၁၂၆) [ဋ၊၈၁။]

(က) ဘိက္ခုနော ပန ဝသနဋ္ဌာနေ ကောဲ တဏ္ဍုလနာဠိ. ကောဲ ဂုဠပိဏ္ဍော. စတုဘာဂမတ္တံ သပ္ပိတိ ဧတ္တကံ နိဓေတုံ ဝဋ္ဋတိ အကာလေ သမ္ပတ္တာနောရနံ အတ္ထာယ၊

(ခ-၁) တေဟိ ဧတ္တကမ္ပိ အာမိသပဋိသန္ထာရံ အလဘန္တာ ဗိဝိတာပိ ဓေါရေပေယျုံ။

(ခ-၂) တသ္မာ သဓေ ဧတ္တကံ နတ္ထိ၊ အာဟရာပေတွာပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊

(ခ-၃) အဖာသုကကာလေစ ယဒေတ္တကမ္ပိယံ၊ တံ အတ္တနာပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊

(ဂ) ကပ္ပိယကုဋိယံ ပန ဗဟုံ ဌပေန္တဿာပိ သန္နိဓိ နာမ နတ္ထိ၊

(ဃ) တထာဂတဿ ပန တဏ္ဍုလနာဠိအာဒီသု ဝါ ယံ ကိဉ္စိ စတုရတနမတ္တံ ဝါ ပိလောတိကခဏ္ဍံ "ဣဒံ မေ အဇ္ဇ ဝါ သွေ ဝါ ဘဝိဿတီ" တိ ဌပိတံ နာမ နတ္ထိ၊ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၅၂၀။)

➤ ❶ ။ (က) ပန၊ဆက်။ဘိက္ခုနော၊ရဟန်း၏။ဝသနဋ္ဌာနေ၊နေရာအရပ်၌။ကောဲ၊တစ်ခုသော။ တဏ္ဍုလနာဠိ၊ဆန်ကွမ်းစားရင်း။(ဝါ) ဆန်တစ်စလယ်ရင်း။ဧကော၊ တစ်ခု

http://www.dhammadownload.com

သော။ဂုလပိဏ္ဍော၊တင်လဲခဲရင်း။စတုဘာဂမတ္တံ၊ဆန်၏ လေးခုမြောက်အဖို့ အတိုင်းအရှည် ရှိသော။သပ္ပိဖာဏံ၊ထောပတ်ရင်း။က္လတိ၊ဤသို့။ဗွက္ကကံ၊ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော အာမိသကို။ အကာလေ၊အချိန်မဲ့အခါ၌။သမ္ပတ္တာ၊စောရာနံ၊ရောက်လာသော ဓားပြတို့၏။ (ဝါ) ရောက်လာသော သူပုန်တို့၏။အတ္ထာယ၊အကျိုးငှာ။နိဓေတုံ၊သိုမှီး သိမ်းထားခြင်းငှာ။ဝဋ္ဋတိ၊အပ်၏။

(ခ) ဟိ၊မှန်၏။(တစ်နည်း) ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ဗွက္ကကံ၊ကို။နိဓေတုံ၊ငှာ။ဝဋ္ဋတိ၊ အပ်သနည်း။ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။တေ၊ထိုဓားပြတို့သည်။(ဝါ) ထိုသူပုန်တို့သည်။ ဗွက္ကမ္ပိ၊ဤမျှလောက်လည်းဖြစ်သော။အာမိသပဋိသန္ထာရံ၊အာမိသပဋိသန္ထာရကို။(ဝါ) စေ့စပ်ကြောင်းဖြစ်သော အာမိသကို။အလဘန္တာ၊မရကုန်လသော်။ဇီဝိတာပိ၊ဇီဝိန္ဒြေသော် မှလည်း။ဝေါရောပေယျုံ၊ခွင်းကုန်ရာ၏။|တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဗွက္ကကံ၊ကို။နိဓေတုံ၊ငှာ။ ဝဋ္ဋတိ၊အပ်၏။| တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ (ဝါ) ထိုသို့ ဤမျှလောက်သော အာမိသကို သိုမှီး သိမ်းထားခြင်းငှာ အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။| ဗွက္ကကံ၊ဤမျှလောက်သော အာမိသသည်။ သစေ နတ္ထိ၊အကယ်၍ မရှိအံ့။(ဇဝံ သတိ၊ဤသို့ ဖြစ်လသော်) အာဟရာပေတွာပိ၊ ဆောင်စေ၍လည်း။ဌပေတုံ၊ထားခြင်းငှာ။ဝဋ္ဋတိ၊အပ်၏။စ၊သည်သာမကသေး။ အဖာသုက ကာလေ၊မကျန်းမာသူ၏ အခါ၌။(ဝါ) မကျန်းမာရာ အခါ၌။ဗွတ္ထ၊ဤအာမိသ၌။(ဝါ) ဤ အာမိသတွင်။ယံ၊အကြင်ဝတ္ထုသည်။ကပ္ပိယံ၊အပ်၏။တံ၊ထိုဝတ္ထုကို။အတ္တနာပိ၊ကိုယ်တိုင် လည်း။ပရိဘုဉ္ဇိတုံ၊သုံးဆောင်ခြင်းငှာ။ဝဋ္ဋတိ၊အပ်၏။

(ဂ) ပန၊ဆက်။ကပ္ပိယကုဋိယံ၊ကပ္ပိယကုဋိ၌။ဗဟုံ၊များစွာ။ဌပေန္တဿာပိ၊ထားသော ရဟန်း၏။သန္နိဓိ နာမ၊သန္နိဓိ မည်သည်။နတ္ထိ၊မရှိ။

(ဃ) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား။တထာဂတဿ၊မြတ်စွာဘုရား၏။တဏ္ဍုလနာဠိအာဒိသု၊ တစ်ကွမ်းစားဆန် အစရှိသည်တို့တွင်။ယံ ကိဉ္စိ၊အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော အာမိသ သည်ရင်း။စတုရတနမတ္တံ၊လေးတောင်အတိုင်းအရှည်ရှိသော။(ဝါ) လေးတောင်မျှလောက် သော။ပိလောတိက ခဏ္ဍံဝါ၊အဝတ်ပိုင်းသည်ရင်း။က္လဒံ၊ဤအာမိသသည်။မေငါ့ဖို့။အဇ္ဇ၊ ယနေ့။ဘဝိဿတိ၊ဖြစ်လတ့်။က္လတိဝါ၊ဤသို့ နှလုံးတော်သွင်း၍ရင်း။သွေ့၊နက်ဖန်၌။ ဘဝိဿတိ၊ဖြစ်လတ့်။က္လတိဝါ၊ရင်း။ဌပိတံ နာမ၊ထားအပ်သည်မည်သည်။နတ္ထိ၊ရှိတော်မမူ။

➤ ❶ ။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အချိန်မဲ့ အခါမဲ့ ရောက်လာသော ခိုးသူတို့ အကျိုးငှာ ရဟန်း၏ နေရာဌာန၌ တကွမ်းစားမျှလောက်သော ဆန်, တစ်ခု သော တင်လဲခဲ, ဆန်၏လေးဘို့တစ်ဘို့မျှလောက်သော ထောပတ်၊ ဤမျှလောက်သော အာမိသကို သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းငှာ အပ်သောဟု ဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့် ယင်းသို့ ဆို ပါသနည်း၊ (ဝါ) အဘယ့်ကြောင့် ဤမျှလောက်သော အာမိသကို သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းငှာ အပ်ပါသနည်း၊ သန္နိဓိကာရ သိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်ရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ (ခ) မိန့်။

(စ-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် (ပ) အပ်သောဟု ဆို၏။ အကယ်၍

http://www.dhammadownload.com

ရဟန်းအား ဆန်တစ်ကွမ်းစား ထန်းလျက်တစ်ခဲ လေးဘို့တစ်ဘို့သော ထောပတ်၊ ဤမျှ လောက် မရှိခဲ့သော် အသို့ပြုလုပ်အံ့နည်း၊ ဆန်စသည်ကို အလျဉ်းမထားမူ၍ နေရအံ့ လော၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ-၂) မိန့်။

(ခ-၃) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-၂) ဖြင့် ရဟန်းအား ဆန်-စသည် မရှိသော် ဆောင်စေ၍လည်း ထားခြင်းငှာ အပ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ဆန်-စသော အာမိသကို ထားခြင်းငှာသာ အပ်စပ်ပါသလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ (ခ-၃) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ကပ္ပိယကုဋိ၌ အာမိသကို များစွာထားသော ရဟန်းအားလည်း သန္နိဓိမည်သည် မရှိဟု ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့သော် ဘုရားရှင်အား တစ်ကွမ်းစားဆန် စသည်တို့တွင် အာမိသတစ်စုံတစ်ခုကိုငင်း, လေးတောင်မျှသော အဝတ် ပိုင်းကိုငင်း, ယနေ့ နက်ဖန်အတွက်ဟု နှလုံးသွင်း၍ ထားတော်မူခြင်းရှိသည်ဟု မှတ်ရ မည်လော၊ အဘယ်သို့ မှတ်ရမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➤ ❷ ။ [**က-ဝါကျကို၌**] (၁) နနု ဘိက္ခူနံ အာမိသသန္နိဓိ နာမ န ဝဋ္ဋတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဘိက္ခုနော ပန ဝသနဋ္ဌာနေ ကော တဏ္ဍုလနာဠိ, ဧကော ဂုဠ ပိဏ္ဍော, စတုဘာဂမတ္တံ သပ္ပိတိ တွေက္ကံ နိဓေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ (၃) နနု အကာလေ သမ္ပတ္တ စောရာနံ အတ္တာယ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဘိက္ခုနော ပန ဝသနဋ္ဌာနေ ကော တဏ္ဍုလ နာဠိ, ဧကော ဂုဠ ပိဏ္ဍော, စတုဘာဂမတ္တံ သပ္ပိတိ တွေက္ကံ နိဓေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

[**ခ-ဝါကျကို၌**] (၁) နနု (ဘိက္ခုနော ဝသနဋ္ဌာနေ) တွေက္ကံ နတ္ထိ။ (၂) အထ ကသ္မာ အာဟရာပေတွာပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ (၃) နနု တေ တွေက္ကမ္ပိ အာမိသပဋိသန္ထာရံ အလဘန္တာ ဇီဝိတာပိ ဝေါရောပေယျုံ၊ (၄) တသ္မာ အာဟရာပေတွာပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

* **(၈) ၌ သစေ-သဒ္ဒါ ထားရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ပရိကပ္ပကို ပြလိုသောကြောင့် သစေ-သဒ္ဒါ ထားရပါသည်။

* **ဇီဝိတာပိ-၌ ပိ-ကား** ။ သမ္ဘာဝနာ ဖြစ်ပါသည်။ ဇီဝိတိန္ဒြေကိုသော်မှ ချကုန်ရာ သေး၏၊ ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ် ညှဉ်းဆဲမှုကိုကား ဆိုဘွယ်ရာ မရှိဟု ဂရဟာပြုပါသည်။

* **အာဟာရာပေတွာပိ-၌ ပိ-ကား** ဂရဟာဇောတက ဖြစ်ပါသည်။ အလိုအလျောက် ရလျှင် ဆိုဘွယ်ရာမရှိဟု သမ္ဘာဝနာ ပြုပါသည်။

[**ဂ-ဝါကျကို၌**] (၁) နနု ကပ္ပိယကုဋိယံ ဗဟုံ (အာမိသံ) ဌပေန္တော (ဟောတိ)။

(၂) အထ ကသ္မာ သန္နိဓိ နာမ နတ္ထိ။ (၃) တတ္ထ အန္တောဝုတ္ထအန္တောပက္ကာဿ အနုညာတတ္တာ။ (၄) တသ္မာ သန္နိဓိ နာမ နတ္ထိ။

➤ ❼ ။ တမိယတိ ဝိကာရဘာဝံ အာပဇ္ဇတီတိ **တဏ္ဍုလော**။ (၃) ဖောက်ပြန် ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဆန်ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝိဟိသာရ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

နလတိ ဂန္ထေတီတိ နာဠိ။ (၃) သီကုံးဖွဲ့စပ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) တစ်ကွမ်းစားသော ဆန်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပတ္ထ-စသော--။

ဂဝတိ ပဝတ္တတိ ဓတေနာတိ ဂုဓဉ္စာ။ (၃) ဖြစ်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟောတု။ (၅) ထန်းလျှက်ခဲသည် ဝစနီယ။ (၆) ဥစ္ဆုဝိကာရ, ဝိသကဏ္ဍက-စသော--။

သပ္ပတိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ သပ္ပိ။ (၃) ဖြစ်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟောတု။ (၅) ထောပတ်ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ယတ-စသော--။

ကိလေသေဟိ အာမသိတဗ္ဗန္တိ အာမိသံ။ (၃) ကိလေသာတို့ဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟောတု။ (၅) အာမိသဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အာမိသဝတ္ထု---။

ပဋိသန္ထရတိ ဓတေနာတိ မဋိသန္ထာစရော။ (၃) စေ့စပ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု။ (၅) အာမိသဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆)

➤ ❺ ။ (ခ-၂) တသ္မာကို တသ္မာ ဝဋ္ဋန္တတ္တာ-ဟု စွဲလျှင် ဖောယ တဏ္ဍုလနာဠိယာ (ကေဿ ဂုဠပိဏ္ဍေဿ)ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

အလာဘန္တာကို အလာဘန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တေသံ စောရာနံ။ (တို့၏/တို့သည်)

➤ ❻ ။ (ခ-၃) ဖြင့် သုဒ္ဓစိတ်ဖြင့် သိုမှီးထားသော ရဟန်း၏ သုံးဆောင်ခြင်းသည် သလ္လေခကို မပျက်စီးစေနိုင်ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် ကပ္ပိယကုဋိ၌ အာမိသကို များစွာထားသော ရဟန်းအား အန္တောဝုတ္ထ, အန္တောပက္ကကို ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သောကြောင့် သန္နိဓိ မဖြစ်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❼ ။ **ကပ္ပိယကုဋိ၌ များစွာထားပါလျက် သန္နိဓိ မဖြစ်ခြင်းအကြောင်း**

ကပ္ပိယကုဋိ၌ အန္တောဝုတ္ထ, အန္တောပက္ကကို ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သောကြောင့် (များစွာထားပါသော်လည်း) သန္နိဓိ မဖြစ်ပါ။

ကပ္ပိယကုဋိ-မှသည် ။ ။ သမ္မုတိကုဋိ-စသော ကျောင်းလေးမျိုးနှင့် နေစရာမဟုတ်သော ဆွမ်းစားကျောင်း ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်စသည်ကို ဝိနည်းအလိုအားဖြင့် "ကပ္ပိယကုဋိ"ဟု ဆိုပါသည်။

➤ ❶❶ ။ **ဒ္ဓမပတုံ-ဌ် အန္တတ္တာကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ ထားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂီရရသ မည်၏။ (၂) ဆန်-စသော အာမိသသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) ခိုးသူဘေးမှ ကာကွယ်ရခြင်း စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ (၄) ခိုးသူနှိပ်စက် မခံရခြင်း, အဖာသုက ကာလ၌ ကိုယ်တိုင်သုံးဆောင်ရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

စဝါရောစပယျ-အရ ။ ။ ဝဓကစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကောဓဋ္ဌာယီဘာဝ, ရုဒ္ဒရသ မည်၏။ (၂) ရဟန်းသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ (၃) အာမိသပဋိသန္ထာရကို မရခြင်းသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝမည်၏။ (၄) ခိုးသားဓားပြတို့အား အချုပ်အနှောင်ခံရခြင်း, အသေစား သေရခြင်း, အပါယ်ငရဲ ရောက်ရခြင်း အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အာဆော်သံဝဏ္ဏနာများ [၄၁၀/၈၂]

(က) ပေက္ခန္တိ နဋသမဇ္ဇံ၊ (ခ) အက္ခာနန္တိ ဘာရတယုဇ္ဈနာဒိကံ၊

(ဂ) ပါဏိဿရန္တိ ကံသတာဠံ၊ ပါဏိတာဠန္တိပိ ဝဒန္တိ၊ (ဃ) ဝေတာဠန္တိ ဃနတာဠံ၊ "မန္တေန မတသရီရုဋ္ဌာပန"န္တိပိ ဧကေ၊ (င) ကုမ္ဘထူဏန္တိ စတုရဿအမ္ဗဏကတာဠံ၊ "ကုမ္ဘသဒ္ဒ"န္တိပိ ဧကေ

(စ) သောဘနကန္တိ နဋာနံ အဗ္ဘောက္ကိရဏံ၊ သောဘနကရံ ဝါ၊ ပဋိဘာနစိတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊

(က) ၌ နဋသမဇ္ဇံ-ဖြင့် ပေက္ခံပုဒ်ကို ကုတူဟလဝသေန ပေက္ခိတဗ္ဗန္တိ ပေက္ခံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပေက္ခ-အရ ကချေသဘင်ကို ယူရမည်ဟု သိ။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ခ) ၌ ဘာရတယုဇ္ဈနာဒိကံ-ဖြင့် အက္ခာနံပုဒ်ကို အက္ခာတဗ္ဗံ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ အက္ခာနံ ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အက္ခာန-အရ ဘာတရမင်းတို့၏ စစ်ထိုးခြင်း စသည်ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ၌ ကံသတာဠံ-ဖြင့် ပါဏိဿရံပုဒ်ကို ပါဏိနာ တာဠိတဗ္ဗံ သရံ ပါဏိဿရံ-ဟု မဇ္ဈေလောပီ တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ပါဏိဿရ-အရ ကြေးခွက်သံ (ဝါ) ခွက်ခွင်းသံကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပါဏိတာဠန္တိပိ ဝဒန္တိ-ဖြင့် ပါဏိဿရံပုဒ်ကို ပါဏီနံ တာဠနသရံ ပါဏိဿရံ-ဟု ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ပါဏိဿရ-အရ လက်ခုပ်တီးသံကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေ။

(ဃ) ၌ ဃနတာဠံ-ဖြင့် ဝေတာဠံပုဒ်ကို ဝိသေသာနံ ဃနတူရိယာနံ တာဠံ တာဠနံ ဝေတာဠံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဝေတာဠ-အရ မောင်း, ကြေးနင်း-စသော ဃနတူရိယာတို့ကို တီးခြင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

မန္တေန-စသည်ဖြင့် ဝေတာဠံဟူသည် ဘုတ်သွင်းမန္တာန်ဖြင့် သူသေကိုထစေခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(င) ၌ စတုရဿ အမ္ဗဏကတာဠံ-ဖြင့် ကုမ္ဘထူဏံပုဒ်ကို ကုမ္ဘဿ ထူနံ တာဠနံ ကုမ္ဘထူဏံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ကုမ္ဘထူဏ-အရ လေးထောင့်ရှိသော တူရိယာကို တီးခြင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ကုမ္ဘသဒ္ဒန္တိပိ ဧကေ-ဖြင့် ဧကေ ဆရာတို့အလို ကုမ္ဘထူဏ-အရ ကုမ္ဘသဒ္ဒ-အိုးစည်သံကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

(စ) ၌ နဋ္ဌာန် အဗ္ဘောက္ခိရဏံ-ဖြင့် သောဘနကံ-အရ ကချေသည်တို့၏ ပွဲကရာ၌ နတ်ပွဲတင်ခြင်း (ဝါ) ဗလိနတ်စာပေးခြင်း (ဝါ) နတ်ပွဲမြှောက်ခြင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အံဘိဓေယျတ္ထ)

သောဘနကရံ ဝါ ပဋိဘာနစိတ္တံ-ဖြင့် သောဘနကံပုဒ်ကို သောဘနံ ကရောတီတိ သောဘနကံ-ဟု ကရောတိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ကဏ်ပစ္စည်း၏ ကရောတိ တဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ပစ္စယတ္ထ) သောဘနက-အရ ဆန်းကြယ်စွာသော မိန်းမရုပ် ယောကျ်ားရုပ် စသည် ပြုခြင်းအမှုကို ယူရမည်ဟု ဓကေဆရာတို့အလို သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(က) စဏ္ဍာလန္တိ အယောဂုဠကီဠာ၊ ""စဏ္ဍာလာန် သာဏဓောဝနကီဠာ"" တိပိ ဝဒန္တိ၊

(ခ) ဝံသန္တိ ဝေဠုံဥဿာပေတွာကီဠနံ၊ (ဂ) ဓောဝနန္တိ အဋ္ဌိဓောဝနံ၊

(ဃ) နိဗ္ဗုဒ္ဓန္တိ မလ္လယုဒ္ဓံ၊ (င) ဥယျောဓိကန္တိ ယတ္ထ သမ္ပဟာရော ဒိဿတိ၊ (၄၊၈၂)

(က) ၌ အယောဂုဠကီဠာ-ဖြင့် စဏ္ဍာလံ ပုဒ်ကို စဏ္ဍာယ အလံ စဏ္ဍာလံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ စဏ္ဍာလ-အရ သံထွေပစ်၍ ကစားခြင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

စဏ္ဍာလာနံ စသည်ဖြင့် စဏ္ဍာလံပုဒ်ကို စဏ္ဍာလာနံ ဣဒံ စဏ္ဍာလံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ စဏ္ဍာလ-အရ ပိုက်ဆံလျှော်ဆေး၍ ကစားခြင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် ဝံသ-သဒ္ဒါ၏ ဝေဠုအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဝံသံပုဒ်ကို ဝံသေန ကတံ ကီဠနံ ဝံသံ-ဟု ကတတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ကတ တဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။ (ဂ) ဖြင့် ဓောဝန-အရ အရိုးဆေးကစားခြင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် နိဗ္ဗုဒ္ဓ-အရ လက်ဝှေ့ကိုထိုးခြင်း၊ လက်ဝှေ့သတ်ခြင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(င) ဖြင့် ဥယျောဓိကံပုဒ်ကို ဥဂ္ဂန္တွာ ဥဂ္ဂန္တွာ ဗုတ္ထ ယုဇ္ဈန္တိတိ ဥယျောဓိကံ-ဟု အဓိကရဏသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏျပစ္စည်း၏ အဓိကရဏ သာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဥယျောဓိကံ၌ ယုဓာတ်၏ သမ္ပဟာရ အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ဥယျောဓိက-အရ သမ္ပဟာရဌာန စစ်ထိုးရာအရပ်ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေသည်။

(က) ဗလဂ္ဂန္တိ ဗလဂဏနဋ္ဌာနံ၊ (ခ) သေနာဗျူဟန္တိ သေနာနိဝေသော၊

(ဂ) သကဋဗျူဟာဒိဝသေန သေနာယ နိဝေသနံ၊

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) **အနိကဒသနန္တိ တယော ဟတ္ထိ ပတ္တိမံ ဟတ္ထာနီကန္တိ အာဒိနာ နယေန ဝုတ္တဿ အနီကဿ ဒဿနံ၊ (င) ပမာဒေါတ္တေ တိဋ္ဌတိတိ ပမာဒဋ္ဌာနံ၊**

(စ) ဇူတဉ္စ တံ ပမာဒဋ္ဌာနဉ္စာတိ ဇူတပ္ပမာဒဋ္ဌာနံ၊ (၄၈၂)

(က) ဖြင့် ဗလဂ္ဂပုဒ်ကို ဗလဿ သေနာယ, အဂ္ဂံ ဂဏနံ ကောဋ္ဌာသံ ကရောန္တိ ဧတ္ထာတိ ဗလဂ္ဂ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဗလဂ္ဂ-အရ စစ်သည်ကို ရေတွက်ရာ ဌာနကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် သေနာဗျူဟံပုဒ်ကို သေနံ ဝိယူဟန္တိ ဝိဘဇိတွာ ထပေန္တိ ဧတ္ထာတိ သေနာဗျူဟော (တနည်း) သေနာယ ဗျူဟနံ ဝိန္ယာသော ဧတ္ထာတိ သေနာဗျူဟော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ သေနာဗျူဟ-အရ စစ်သည်စုဝေးရာ စစ်ဆင်ရာကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) (ဂ) ဖြင့် သေနာနိဝေသ-စစ်သည်စုဝေးရာဟူသည် သကဋဗျူဟ စသည်၏အစွမ်းဖြင့် (ဝါ) လှည်းသဏ္ဌာန် စစ်ဆင်ခြင်း စသည်၏အစွမ်းဖြင့် စစ်သည်စုဝေးရာတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် အနီကအရ ဟတ္ထာနီက, အဿာနီက, ရထာနီက, ပတ္တာနီကကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) အနီကနှင့် ဒဿနံကို အနီကဿ ဒဿနံ အနီကဒဿနံ-ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသ လိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ဖြင့် ဌာနံပုဒ်ကို တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ ဌာနံ-ဟု အဓိကရဏသာဓနေ ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ အဓိကရဏသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပမာဒနှင့် ဌာနံကို ပမာဒဿ ဌာနံ ပမာဒဋ္ဌာနံ-ဟု ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသ လိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ဖြင့် ဇူတနှင့် ပမာဒဋ္ဌာနကို ဇူတဉ္စ တံ ပမာဒဋ္ဌာနဉ္စာတိ ဇူတပ္ပမာဒဋ္ဌာနံ-ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသ လိင်္ဂတ္ထ)

(က) **ဧကေကာယ ပန္တိယာ အဋ္ဌ အဋ္ဌ ပဒါနိ အဿာတိ အဋ္ဌပဒံ၊**

(ခ) **အာကာသေ ဧဝ အဋ္ဌပဒ ဒဿပဒေသုဝိယ အာကာသေယေဝ ကီဠနံ၊**

(ဂ) **ပရိဟာရပထန္တိ ဘူမိယံ နာနာပထမဏ္ဍလံ ကတွာ တတ္ထ တတ္ထ ပရိဟရိတဗ္ဗံ ပထံ ပရိဟာရပထံ ကီဠနံ၊ (ဃ) သန္တိကန္တိ သန္တိကကီဠနံ၊ (င) ခလိကန္တိ ဇူတဖလကေ ပါသကကီဠနံ၊**

(စ) ဃဋိကာ ဝုစ္စတိ ဒီဃဒဏ္ဍကေန ရဿဒဏ္ဍကံ ပဟရဏ ကီဠနံ၊ (၄၈၂)

(က) ဖြင့် အဋ္ဌပဒံပုဒ်ကို အဋ္ဌပဒါနိ အဿ ဖလကဿာတိ အဋ္ဌပဒံ-ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ရှစ်ကွက်ရှိ၏ဟူသည် တခု တခုသော အစဉ်၌ ရှစ်ကွက် ရှစ်ကွက်စီ ရှိသတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝ - တ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(ခ) ဖြင့် အာကာသံပုဒ်ကို အာကာသေယေ၀ ကီဠနံ အာကာသံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပ သမာသ် (ဝါ) ကီဠန တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ကီဠန တဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) အဋ္ဌပဒ, ဒသပဒဖျဉ်ချပ်တို့၌ ကစားခြင်းကဲ့သို့ ကောင်းကင်၌ အန်ကစားခြင်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ ပရိဟာရိတဗ္ဗံ ပထံ-ဖြင့် ပရိဟာရောပုဒ်ကို ပရိဟာရိတဗ္ဗောတိ ပရိဟာရော-ဟု ကမ္မသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပရိဟာရနှင့် ပထောကို ပရိဟာရောစ သော ပထောစာတိ ပရိဟာရပထော-ဟု ကမ္မဓာရယသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ကွင်းပါဌ်တို့ဖြင့် ပရိဟာရပထ-အရ မြေ၌ အထူးထူးသော ခရီးဝန်းကို (ဝါ) အထူးထူးသော အကြောင်းဝန်းကိုပြု၍ ထိုထိုအရပ်၌ ရှောင်လွှဲသင့်သော ခရီး (ဝါ) အကြောင်းကို ရှောင်လွှဲကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကစားခြင်း (ဝါ) ကျဉ်ပရွက်ကြောင်းလိုက်၍ ကစားခြင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် သန္တိက-အရ သန္တိကကီဠန-ဇယ်စက်၍ ကစားခြင်း (ဝါ) ဇယ်တောက်၍ ကစားခြင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(င) ဖြင့် ခလိကံပုဒ်ကို ခလိကေ ကီဠနံ ခလိကံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပ သမာသ် (ဝါ) ကီဠန တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ကီဠန တဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ခလိကသဒ္ဒါ၏ ဇူတဖလက-အန်ချရာ ပျဉ်ချပ်အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ၌ ပဟရဏကီဠနံ-ဖြင့် ဃဋိကာ၌ ဃဋသဒ္ဒါကို ဃဋနံ ပဟရဏံ ဃဋော-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဃဋဓာတ်သည် စေ့ဆော်ခြင်းအနက်ကို မဟော၊ ပဟရဏ-ပုတ်ခတ်ခြင်းအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ဃဋိကာပုဒ်ကို ဃဋေန ကီဠာ ဃဋိကာ-ဟု ကီဠာတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣကပစ္စည်း၏ ကီဠတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။ ဒီဃဒဏ္ဍကေန ရဿဒဏ္ဍကံ-ဖြင့် ဃဋိက-ကစားခြင်းဟူသည် ရှည်သော တုတ်နှင့် တိုသော တုတ်ကို ပုတ်ခတ်ကစားခြင်း (ဝါ) ကျီးသားရိုက် ကစားခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(က) အက္ခန္တိဝဋ္ဋကီဠာ၊ (ခ) မင်္ဂီရဲ ဝုစ္စတိ ပဏ္ဏနာဋိကာ၊ တံ မေဏ္ဍာကီဠန္တိ၊
(ဂ) စက်ကန္တိ ဂါမဒါရကာနံ ကီဠနက် ဓုဒ္ဓကနင်္ဂလ်၊ (ဃ) မောက္ခစိကာ ဝုစ္စတိ သမ္ပရိဝတ္တနကီဠာ၊

http://www.dhammadownload.com

(က) ဖြင့် အက္ခ-သဒ္ဒါ၏ ဂုဠ်လုံး (ဝါ) ဂုံညင်း (ဝါ) အန်စာလုံးအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) အက္ခေန ကီဠနံ အက္ခံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အက္ခ-အရ ဂုဠ်လုံး (ဝါ) ဂုံညင်း (ဝါ) အန်စာလုံးကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ ပဏ္ဍနာဠိကာဖြင့် ပင်္စီရသဒ္ဒါ၏ ထန်းရွက်ဖြင့် ပြုအပ်သော ကျည်တောက် (ပဏ္ဍနာဠိက) အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ပင်္စီရပုဒ်ကို ပင်္စီရေန ကီဠနံ ပင်္စီရံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပင်္စီရ-အရ ထန်းရွက်ကျည် (ဝါ) ထန်းရွက် တံပိုးမှုတ်၍ ကစားခြင်းကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိ ။

(ဂ) ၌ ခုဒ္ဒကနင်္ဂလ်ဖြင့် ဝင်္ကသဒ္ဒါ၏ နင်္ဂလ (ထွန်တုံး) အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ် ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဝင်္ကပုဒ်ကို ခုဒ္ဒကော ဝင်္ကော ဝင်္ကကော-ဟု ခုဒ္ဒကတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) က-ပစ္စည်း၏ ခုဒ္ဒကအနက်၌ သက်သည် ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဂါမဒါရကာနံ ကီဠနကံ-ဖြင့် ယင်းထွန်တုံးငယ်သည် ရွာသူသားငယ်တို့၏ ကစား ဖွယ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဝင်္ကေန ကီဠနံ ဝင်္ကကံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဝင်္ကက-အရ ထွန်တုံးငယ်နှင့် စကားခြင်းကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ သမ္မရိဝတ္တနကီဠာ-ဖြင့် မောက္ခစိကာ၌ မောက္ခသဒ္ဒါုပပဒ စိ-ဓာတ်၏ သမ္မရိ ဝတ္တန အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) မောက္ခစိကာပုဒ်ကို ဟတ္ထပါဒါနံ မောက္ခေန မောစနေန စယတိ ပရိဝတ္တတီတိ မောက္ခစိကာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ၇ွမ်းဘား ကစားခြင်းကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(က) ပဏ္ဏာဠကံ ဝုစ္စတိ ပဏ္ဍနာဠိကာ၊ (ခ) တာယ ဝါလုကာဒိနိ မိနန္တာ ကီဠန္တိ၊

(ဂ) ရထကန္တိ ခုဒ္ဒကရထံ၊ (ဃ) အက္ခရိကာ ဝုစ္စတိ အာကာသေဝါ ပိဋ္ဌိယံ ဝါ အက္ခရဇာနန ကီဠာ၊ (င) မေနသိကာ နာမ မနသာ စိန္တိတဇာနနကီဠာ၊

(စ) ယထာဝဇ္ဇံ နာမ ကာဏကုဏိခုဇ္ဇာဒီနံ ယံယံ ဝဇ္ဇံ၊ တံတံ ပယောဇေတွာ ဒဿနကီဠာ၊

(က) ပဏ္ဍနာဠိကာ-ဖြင့် ပတ္တ-သဒ္ဒါ၏ ပဏ္ဍအနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) အာဠကသဒ္ဒါ၏ ကျည် (ဝါ) ခွက်ငယ်အနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် ပတ္တာဠကပုဒ်ကို ပတ္တာဠကေန ကတာ ကီဠာ ပတ္တာဠကာ (တံ) ဟု ဥတ္တရ ပဒလောပ သမာသ် (ဝါ) ကီဠာ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ကီဠာ တဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် ရထကံပုဒ်ကို ခုဒ္ဒကော ရထော ရထကော-ဟု ခုဒ္ဒက တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရ

http://www.dhammadownload.com

မည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏာပစ္စည်း၏ ခုဒ္ဒကတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ အက္ခရဇာနနကီဠာဖြင့် အက္ခရိကာပုဒ်ကို အက္ခရ ဇာနနေန ကီဠာ အက္ခရိကာ-ဟု ကီဠာ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣကပစ္စည်း၏ ကီဠာ တဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) အာကာသေဝါ ပိဋ္ဌိယံဝါဖြင့် ကောင်းကင်၌ရင်း ကျောက်ကုန်း၌ရင်း အက္ခရာကိုသိသော ကစားခြင်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ဖြင့် မနသာ ဣသိတပ္ပော စိန္တိတပ္ပောတိ မနေသော၊ မနေသံ ဇာနနကီဠာ မနေသိကာ-ဟု ဇာနနကီဠာ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣကပစ္စည်း (ဝါ) ဏိကပစ္စည်း၏ ဇာနနကီဠာ တဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) မနေသိက-အရ စိတ်ဖြင့်ကြံအပ်သော အကြံကိုသိသော ကစားခြင်းကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ဖြင့် ဝဇ္ဇ-သဒ္ဒါ၏ အပရာဓ (အပြစ်) အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ယထာဝဇ္ဇံ-၌ ယထာနိပါတ်၏ ဝိစ္ဆတ္ထဇောတက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) ယထာဝဇ္ဇံပုဒ်ကို ယံ ယံ ဝဇ္ဇံ ယထာဝဇ္ဇံ-ဟု အဗျယီဘောသမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ယထာဝဇ္ဇံ ဒဿနကီဠာ ယထာဝဇ္ဇံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပ (ဝါ) ဒဿနကီဠာ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏာပစ္စည်း၏ ယင်းတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဓါတ်ကျ (၁၂၅) [၄၊၈၃။]

(က) **အာသန္ဒိတိ ပမာဏာတိက္ကန္တာသနံ၊**

(ခ) **""အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တီ""တိ ဣဒံ အပေက္ခိတွာ ပန သဗ္ဗပဒေသု ဥပယောဂဝစနံ ကတံ၊**

(ဂ) **ပလ္လင်္ကောတိ ပါဒေသု ဝါဠရူပါနိ ဌပေတွာ ကတော၊**

(ဃ) **ဂေါနကောတိ ဒီဃလောမကော မဟာကောဇဝေါ၊**

(င) **စတုရင်္ဂုလာဓိကာနိ ကိရ တဿ လောမာနိ၊**

(စ) **စိတ္တကန္တိ ဝါနစိတြတ္တံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ၊** (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၅၃၄။)

✱ **ပလ္လင်္က**-ထက်ဝန်းကျင်မှ ပိုင်းခြားမှု၏ အစွမ်းအားဖြင့် မှတ်သားအပ်သော ညောင်စောင်း ခုတင်။(သဒ္ဒတ္ထ) ခြေတို့၌ သားရဲရုပ်များတပ်ထား၍ ပြုလုပ်အပ်သော ညောင်စောင်း ခုတင်။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

➤ ❶ ။ (က) အာသန္ဒိတိ၊အာသန္ဒီဟူသည်ကား။ပမာဏာတိက္ကန္တာသနံ၊မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ရှစ်သစ် ပမာဏထက်လွန်သော အခြေရှိသော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်

http://www.dhammadownload.com

ဟူသော နေရာတည်း။ (ခ) ပန၊ဆက်။အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိတိ ဣဒံ၊အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ ဟူသော ဤပုဒ်ကို။အပေက္ခိတ္វာ၊ငဲ့၍။သဗ္ဗပဒေသု၊အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌။ဥပယောဂဝစနံ၊ ဒုတိယာ ဝိဘတ်ကို။ (ဘဂဝတာ၊မြတ်စွာဘုရားသည်။) ကတံ၊ပြုတော်မူအပ်ပြီ။

(ဂ) ပလ္လင်္ကောတိ၊ဟူသည်ကား။ပါဒေသု၊ခြေတို့၌။ဝါဠရူပါနိ၊ခြင်္သေ့, သစ်, ကျား-စသော သားရဲရုပ်တို့ကို။ဌပေတွာ၊ထား၍။(ဝါ) တပ်၍။ကတော၊ပြုအပ်သော ညောင်စောင်းငယ်တည်း။ (ဃ) ဂေါနကောတိ၊ဟူသည်ကား။ဒီဃလောမကော၊ရှည်သော အမွေးရှိသော။ မဟာကောဇဝေါ၊ကော်ဇောနက်ကြီးတည်း။

(င) တဿ၊ထိုကော်ဇောကြီး၏။လောမာနိ၊အမွေးတို့သည်။စတုရင်္ဂုလာဓိကာနိ၊လက်လေးသစ်ထက်လွန်သော ပမာဏရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ ကိရ၊ဖြစ်ကုန်သတတ်။

(စ) စိတ္တကန္တိ၊ဟူသည်ကား။ဝါနစိတ္တံ၊ရက်ခြင်းအားဖြင့် ဆန်းကြယ်သော။ဥဏ္ဏာ မယတ္ထရဏံ၊သားမွေးဖြင့် ပြုအပ်သော အခင်းတည်း။

➤ ❷။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် သေယျထိဒံ အာသန္ဒိံ ပလ္လင်္ကံ ဂေါနကံ-စသော အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌ ဒုတိယာဝိဘတ္တျန္တဖြင့် ဟောတော်မူ၏။ နေရာ များစွာတို့၌ သရုပ်အရေအတွက်ကို ထုတ်ပြရာဝယ် ပဌမန္တဖြင့်သာ ထုတ်ပြသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း အာသန္ဒီ ပလ္လင်္ကော ဂေါနကော စသည်ဖြင့် ပဌမာဝိဘတျန္တနှင့်သာ ဟော တော်မူသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် ပုဒ်အားလုံးတို့၌ အာသန္ဒိံ ပလ္လင်္ကံ ဂေါနကံ-စသည်ဖြင့် ဒုတိယာဝိဘတျန္တနှင့် ဟောတော်မူပါသနည်း၊ (ခ) မိန့်။

ကား- အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ ဟူသော ပုဒ်ကိုငဲ့သောကြောင့် အာသန္ဒိံ ပလ္လင်္ကံ ဂေါနကံ-စသည်ဖြင့် ဒုတိယာဝိဘတျန္တနှင့် ဟောတော်မူပါ၏ဟူလို။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ရှည်စွာသော အမွေးရှိသော ကော်ဇော ကြီးသည် ဂေါနကမည်သောဟု ဖွင့်ဆို၏၊ ယင်းကော်ဇော်ကြီး၏ ရှည်စွာသော အမွေး ရှိ၏ဟူသည် လက်နှစ်သစ် သုံးသစ်ခန့်မျှ ရှည်သည်ကိုပင် ဆိုလိုပါသလော၊ အဘယ်မျှ လောက်ရှည်သည်ကို ရှည်သောအမွေးရှိ၏ဟု ဆိုပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- ဂေါနကမည်သော ကောဇောကြီး၏ အမွေးအရှည်သည် လက်လေး သစ်ထက် ပိုလွန်၏ဟူလို။

➤ ❸။ [ခ–ဝါကျကို့] (၁) နနု သရူပဿ ဥဒ္ဒါရဏေ အာသန္ဒီ ပလ္လင်္ကော ဂေါနကောတိ ပထမာဝိဘတ္တျန္တဝသေန ဝတ္တဗ္ဗော။ (၂) အထ ကသ္မာ (ပါဠိယံ) သဗ္ဗပဒေသု ဥပယောဂဝစနံ ကတံ။ (၃) နနု "အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ"တိ ဣမဿ ပဒဿ အပေက္ခနံ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ (ပါဠိယံ) သဗ္ဗပဒေသု ဥပယောဂဝစနံ ကတံ။

➤ ❹။ ကုယံ ဇဝတိ (သောဘနဝိတ္ထာရဝသေန) တိ **ကောဇဝေါ**။

ဇဝတီတိ ဇဝေါ။ ကုယံ ဇဝေါတိ **ကောဇဝေါ**။

http://www.dhammadownload.com

(၃) မြေကြီး၌တင့်တင့်တယ်တယ် ဖြန့်ခင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည်ရင်း၊ မြေကြီးဒြပ်၏ ကော်ဇောဒြပ်နှင့် ဌာန ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမွန်သကတ်သည်ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကော်ဇောဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဂေါနက ဒီယလောမက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ (ခ) ၌ **အနုယုတ္တာ**-ကို အနုယုတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဧတေသံ သမဏ ဗြာဟ္မဏာနံ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➤ ၆။ (ဂ) ဖြင့် ပလ္လင်္က-အရ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေခြင်းကြိယာကို ဤနေရာ၌ မယူရ၊ အခြေ၌ သားရဲရုပ် တပ်ဆင်ထားသော ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်ကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ယင်းအရကောက်နှင့်ညီအောင် ပရိသမန္တတော အင်္ဂီယတေ လက္ခီယတေ ပရိစ္ဆေဒဝသေနာတိ ပလ္လင်္ကော-ဟု ကမ္မသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ပရိအင်္က-ဟု ဆိုလိုလျက် ရ-၏ မှီရာ င်္ဂကိုချေ၊ ရကို လပြု၊ လ တစ်လုံး လာ၍ ပလ္လင်္က-ဟု ရုပ်ပြီးနေသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် ဂေါနက-အရ ရှည်စွာသော အမွေးရှိသော ကော်ဇောကြီးကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ယင်းအရကောက်နှင့်ညီအောင် ဂုဏာတိတိ ဂေါနကော (တနည်း) ဂဝတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ ဂေါနကော-ဟု ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ဖြင့် စိတ္တကံ၌ စိတ္တ-သဒ္ဒါ၏ ဝိစိတ္တ=ဆန်းကြယ်ခြင်းအနက်ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) စိတ္တက-အရ နံရံပြောက်သဏ္ဍာန် အစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ချုပ်စပ်ခြင်းဖြင့် ဆန်းကြယ်သော အမွေးဖြင့်ပြီးသော အခင်းကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ယင်းအခင်းကို အရကောက်နိုင်အောင် စိတ္တံ အဿ အတ္ထီတိ စိတ္တကံ-ဟု အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ❼ ။ **တူလိကာ-ဝယ် တူလ သရုပ်** ။ ။ (၁) ရုက္ခတူလ=လက်ပံပင် စသည်မှ ဖြစ်သော သစ်ပင်လဲ။ (၂) လတာတူလ=နွယ်ပင်မှဖြစ်သော နွယ်လဲ။ (၃) ပေါဋကီတူလ= ဖောင်းခါးမြက် ရှင်မွေးလွှန်းမြက်မှဖြစ်သော လဲ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ ❶❶ ။ **(စ) ဝါကျ၌ ပဓာနကြိယာ (ကတ်) ၏ အနက္ခတ္ထကို ရှု၍** ။ ။ အာသန္ဒိ-စသည်ဖြင့် ဒုတိယာဝိဘတ်တွဲ၍ဖြင့် ဟောတော်မူသော ဘုရားရှင်၏ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရဝ မည်၏။ အာသန္ဒိ ပလ္လင်္က စသည်တို့၌ပါသော ဒုတိယာ အံဝိဘတ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ယင်းဝိဘတ်၏ သက်ရာ အာသန္ဒိ ပလ္လင်္က-စသော ပုဒ်တို့သည်ရင်း၊ အာသန္ဒိ ပလ္လင်္က-စသော ပုဒ်တို့၏ အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိဟူသော ကမ္မာပေက္ခပုဒ်ကို ငဲ့နေခြင်း အကြောင်းသကတ်သည်ရင်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ အာသန္ဒိ ပလ္လင်္က စသည်ဖြင့် ဒုတိယာဝိဘတ်နှင့် ဟောလိုက်

http://www.dhammadownload.com

ခြင်းကြောင့် ဝိဘတျတ္ထ အနက်မှန်ကို သိရခြင်း-စသော အကျိုးတရားအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အာဒေသာဂါသံဝဏ္ဏနာများ [၄၂၈၃။]

(က) တူလိကာတိ တိဏ္ဏံ တူလာနံ အညတရပုဏ္ဏာ တူလိကာ၊

(ခ) ဥဒ္ဒလောမီတိ ဥဘယတော ဒသံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ၊

(ဂ) ဧကန္တလောမီတိ ဧကတော ဒသံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ၊

(ဃ) ကဋ္ဋိဿန္တိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ ကောသေယျကဋ္ဋိဿမယပစ္စတ္ထရဏံ၊

(က) ဖြင့် တူလိကာ၌ တူလ-အရ ရုက္ခတူလ, လတာတူလ, ပေါဋကီတူလ သုံးမျိုးတို့တွင် တမျိုးမျိုးကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) တူလိကာပုဒ်ကို တူလံ အဿ အတ္ထီတိ တူလိကာ-ဟု အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣကပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) တူလိကာ-အရ လဲသွတ်အခင်းကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် ဥဒ္ဒလောမီပုဒ်ကို ဥဒိတံ ဒွိသု လောမံ ဒသာ ယဿာတိ ဥဒ္ဒလောမီ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဥဒ္ဒလောမီ-အရ နှစ်ဖက်သော အစွန်းမှတက်သော ပန်းပွင့်ပန်းပြောက်အဆာရှိသော သားမွေးဖြင့်ပြီးသော အခင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် ဧကန္တလောမီပုဒ်ကို ဧကသ္မိံ အန္တေ လောမံ ဒသာ ယဿာတိ ဧကန္တလောမီ ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ယင်းအရ တဖက်စွန်း၌ ပန်းပွင့်ပြောက်အဆာရှိသော သားမွေးဖြင့်ပြီးသော အခင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် ကောသေယျဥ္စ ကဋ္ဋိဿဥ္စ ကဋ္ဋိဿာနိ-ဟု ဝိရူပေကသေသ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ကဋ္ဋိဿေဟိ ပကတံ ကဋ္ဋိဿံ-ဟု ပကတ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ပကတတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ကဋ္ဋိဿံ-အရ ရတနာရွှေချည်တို့ဖြင့် ချုပ်စပ်အပ်သော ပိုးချည်တို့ အကြားအကြား၌ ရွှေချည်သွင်း၍ ယက်အပ်သော အခင်းကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(က) ကောသေယျန္တိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတမေဝ ကောသိယသုတ္တမယပစ္စတ္ထရဏံ၊

(ခ) ကုတ္တကန္တိ သောဠသန္နံ နာဋကိတ္ထီနံ ဌတွာ နစ္စနယောဂ္ဂံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ၊

(ဂ) ဟတ္ထတ္ထရံ အဿတ္ထရန္တိ ဟတ္ထိအဿပိဋ္ဌေသု အတ္ထရဏအတ္ထရကာယေဝ၊

(ဃ) ရထတ္ထရေပိ ဧသေဝနယော၊

(င) အဇိနပ္ပဝေဏီတိ အဇိနစမ္မေဟိ မဥ္စပ္ပမာဏေန သိဗ္ဗိတွာ ကတာ ပဝေဏီ၊

http://www.dhammadownload.com

(က) ဖြင့် ကောသေယျံပုဒ်ကို ကောသိယေန ပကတံ ကောသေယျံ-ဟု ပကတတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ပကတတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ကောသေယျံ-အရ ရတနာရွှေချည်တို့ဖြင့် ချုပ်အပ်သော ပိုးချည်ဖြင့်ပြီးသော အခင်းကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် ကုတ္တကံပုဒ်ကို ကရောန္တိ ဇတ္ထ နစ္စန္တိ ကုတ္တကံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ တစ်ဆယ့်ခြောက်ယောက်သော ကချေသည်တို့ရပ်၍ ကလောက်သော သားမွေးဖြင့်ပြီးသော အခင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် ဟတ္ထတ္ထရံပုဒ်ကို ဟတ္ထိနော ပိဋ္ဌိယံ အတ္ထရံ ဟတ္ထတ္ထရံ-ဟုရင်း၊အဿတ္ထရံပုဒ်ကို အဿဿ ပိဋ္ဌိယံ အတ္ထရံ အဿတ္ထရံ-ဟုရင်း အသီးသီး မဇ္ဈေလောပီ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဟတ္ထတ္ထရ အဿတ္ထရ-အရ ဆင်ကျောက်ကုန်း မြင်းကျောက်ကုန်းတို့၌ ခင်းအပ်သော အခင်းကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် ဟတ္ထတ္ထရံ အဿတ္ထရံတို့ကဲ့သို့ ရထတ္ထရံပုဒ်ကား ရထဿ ဉပရိ အတ္ထရံ ရထတ္ထရံ-ဟု ဝစနတ္ထပြုသင့်သော မဇ္ဈေလောပီ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ပုဒ်ပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(င) ၌ အဇိနစမ္မေဟိ ကတာ ပဝေဏီ-ဖြင့် အဇိနပ္ပဝေဏီပုဒ်ကို အဇိနေဟိ ကတာ ပဝေဏီ အဇိနပ္ပဝေဏီ-ဟု မဇ္ဈေလောပီ တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အဇိန-အရ သစ်နက်ရေ (အဇိနစမ္မ) ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

မဉ္စပ္ပမာဏေန သိဗ္ဗိတွာ-ဖြင့် ညောင်စောင်းပမာဏချုပ်၍ အခင်းကို ပြုသည်ဟု အခင်းချုပ်ပုံကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဋီကာ (၁၂၆) [၄၁၈၄။]

(က) ကာဠလိမိဂပဝရပစ္စတ္ထရဏန္တိ ကဒလိမိဂစမ္မံ နာမ အတ္ထိ၊ တေန ကတံ ပဝရပစ္စတ္ထရဏံ၊

(ခ) ဥတ္တမပစ္စတ္ထရဏန္တိ အတ္ထော၊

(ဂ) တံ ကိရ သေတဝတ္ထဿ ဥပရိ ကဒလိမိဂစမ္မံ ပတ္ထရိတွာ သိဗ္ဗိတွာ ကရောန္တိ၊

(ဃ) သဥတ္တရစ္ဆဒန္တိ သဟ ဥတ္တရစ္ဆဒေန၊ (င) ဥပရိဗဒ္ဓေန ရတ္တဝိတာနေန သဒ္ဓိန္တိ အတ္ထော၊

(စ) သေတဝိတာနမ္ပိ ဟေဋ္ဌာ အကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏေ သတိ န ဝဋ္ဋတိ၊

(ဆ) အသတိ ပန ဝဋ္ဋတိ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၅၃၈။)

➤ ❶ ။ (က) ကဒလိမိဂပဝရပစ္စတ္ထရဏန္တိ၊ဏံဟူသည်ကား။ကဒလိမိဂစမ္မံ နာမ၊

http://www.dhammadownload.com

ဝံပိုင်၏ အရေမည်သည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။တေန၊ထိုအရေဖြင့်။ကတံ၊ပြုအပ်သော။ပဝရပစ္စတ္ထရဏံ၊ မြတ်သော အပေါ်လွှမ်း အခင်းတည်း။ (ခ) ဥတ္တမပစ္စတ္ထရဏံ၊ကောင်းမြတ်သော အပေါ် လွှမ်း အခင်းတည်း။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။

(ဂ) တံ၊ထိုအခင်းကို။သေတဝတ္ထဿ၊ဖြူသော အဝတ်၏။ဥပရိ၊အပေါ်၌။ကဒလိမိဂ စမ္မံ၊ကဒလီမည်သော သားကောင်၏ အရေကို။ပတ္ထရိတွာ၊ဖြန့်၍။သိဗ္ဗိတွာ၊ချုပ်၍။ကရောန္တိ ကိရ၊ပြုကြကုန်သတတ်။ (ဃ) သဥတ္တရစ္ဆဒန္တိ၊ဒံ-ဟူသည်ကား။(ယံ၊အကြင်အခင်းသည်။) ဥတ္တရစ္ဆဒေန၊အထက်၌ နီ၏သော ဇိတာန်မျက်နှာကြက်နှင့်။သဟ၊တကွ။(ဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။ တံ၊ထိုအခင်းသည်။သဥတ္တရစ္ဆဒံ၊သဥတ္တရစ္ဆဒ မည်၏။)

(င) ဥပရိအပေါ်၌။ဗဒ္ဓေန၊ဖွဲ့ကြက်အပ်သော။ရတ္တဝိတာနေန၊နီသော ဇိတာန် မျက်နှာ ကြက်နှင့်။သဒ္ဓိံ၊တကွ။(ဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။) ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။

(စ) သေတဝိတာနမ္ပိ၊အဖြူရောင် ဇိတာန် မျက်နှာကြက်သည်လည်း။ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်၌။အကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏေ၊မအပ်သော အပေါ်လွှမ်းအခင်းသည်။သတိ၊ရှိလသော်။ န ဝဋ္ဋတိ၊မအပ်။ (ဆ) (ဟေဋ္ဌာ၊အောက်၌။အကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏေ၊မအပ်သော အပေါ်လွှမ်း အခင်းသည်။) အသတိ ပန၊မရှိသော်ကား။ဝဋ္ဋတိ၊အပ်၏။

➢ ❷။ (ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-ခ) တို့ဖြင့် ဝံပိုင်ရေဖြင့်ပြုအပ်သော မြတ်သောအခင်းသည် ကဒလိမိဂပစ္စတ္ထရဏ မည်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုအခင်းကို အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုလုပ်ကြပါသနည်း။ ပြုပုံ အခြင်းအရာကို မပြ ဆိုပြီလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် သဟ ဥတ္တရစ္ဆဒေန ယံ ဝတ္တတီတိ သဥတ္တရ စ္ဆဒံ-ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ထိုဥတ္တရစ္ဆဒဇိတာန်ဟူသည် အဘယ်ပါနည်း၊ ဇိတာန်သာမန်ဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော၊ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် သဥတ္တရစ္ဆဒ-အရ ဇိတာန်နီကိုသာ အလိုရှိ အပ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ဇိတာန်ဖြူဖြစ်က အချင်းခပ်သိမ်း အပ်၏ဟု မှတ်သားအပ် ပါသလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

ကား- အပေါ်လွှမ်းအခင်း၏သာ ပမာနဖြစ်သောကြောင့် ထိုနှင့်ဖွဲ့စပ်သော ဖြူသော ဇိတာန်သည်လည်း မအပ်တော့ဟူလို။

➢ ❸။ [စ-ဝါကျကိုရှု] (၁) နနု ရတ္တဝိတာနော တမ္ပိ လောဟိတမေဝ ဣစာ ဓိပ္ပေတံ။ (၂) အထ ကသ္မာ သေတဝိတာနမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ (၃) ဟေဋ္ဌာ အကပ္ပိယ ပစ္စတ္ထရဏံ အတ္ထိ။ (၄) တသ္မာ သေတဝိတာနမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။

[င-စ ဝါကျတို့ကိုရှု] (၁) နနု ဥပရိဗဒ္ဓေန ရတ္တဝိတာနေန သဒ္ဓိန္တိ အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ အထဝါ နနု ရတ္တဝိတာနေနာတိ ဣမိနာ တမ္ပိ လောဟိတမေဝ ဣစာဓိပ္ပေတံ။

http://www.dhammadownload.com

(၂) အထ ကသ္မာ သေတဝိတာနမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ (၃) ဟေဋ္ဌာ အကပ္ပိယ ပစ္စတ္ထရဏံ အတ္ထိ။ (၄) တသ္မာ သေတဝိတာနမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။

➤ ❹ ။ ကန္ဒတိ အဂ္ဂါယတီတိ **ကဒလီ**။ (၃) မြည်တမ်းခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဝံပိုင်သားကောင်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မဒ္ဒာကာရ, မိဂ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

မရိတဗ္ဗောတိ **မိဂေါ**။/မီယတိ ဟိံသီယတီတိ **မိဂေါ**။ (၃) အသက်စွန့်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သားကောင်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပသု-စသော--။

စရီယတေ တတ္ထိ **စမ္မံ**။/စမီယတေတိ **စမ္မံ**။ (၃) စားခြင်း (ဝါ) လှည့်လည်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သားရေဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အဇိန--။

ပတိ အတ္ထရိတဗ္ဗန္တိ **ပစ္စတ္ထရဏံ**။ (၃) ခင်းကြိယာ ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု (၅) အခင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပါဝါရ, ကောဇဝ-စသော--။

သေဝီယတေတိ **သေတော**။/သေတီတိ **သေတော**။ (၃) မှီဝဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) အဖြူရောင် အဆင်းသည် ဝစနီယ။ (၆) သုက္က, ဂေါရ, ဩဒါတ။

ဝသီယတိ အစ္ဆာဒီယတီတိ **ဝတ္ထံ**။ (၃) ဖုံးလွှမ်းခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု (၅) အဝတ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) စောဠ, အစ္ဆာဒန, သာဋက, ဒုဿ-စသော--။

ရဉ္ဇန္တိ ဧတေနာတိ **ရတ္တံ**။ (၃) ဆိုးခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အနီရောင်အဆင်းသည် ဝစနီယ။ (၆) သောဏ, လောဟိတ-စသော--။

စန္ဒာတပေ ဝိတန္ယတေတိ **ဝိတာနံ**။ (၃) ချဲ့ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု (၅) ဝိတာမျက်နှာကြက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဥလ္လောစ-စသော--။

ဥတ္တရိ ဥပရိဘာဂံ ဆာဒေတီတိ **ဥတ္တရစ္ဆဒေါ**။ သဟ ဥတ္တရစ္ဆဒေန ယံ ဝတ္တတီတိ **သဥတ္တရစ္ဆဒံ**။ (၃) အထက်၌ကြက်အပ်သော ဝိတာန်၏ အောက်အခင်းနှင့် ဂုဏ် ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) အထက်၌ကြက်အပ်သော ဝိတာန်နီနှင့် တကွဖြစ်သော အခင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သဥပရိဆဒ, သဥတ္တရစ္ဆာဒန-စသော--။

➤ ❺ ။ (ခ) **အစ္ဆော** သမ္ဗန်ကား- ပဝရပစ္စတ္ထရဏာဿ။ (ယ) **သဥတ္တရစ္ဆဒံ**-ကို သဥတ္တရစ္ဆဒတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ပစ္စတ္ထရဏာဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/သည် စပ်)

(ဆ) **အသတိ**-ကို အသန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်- အကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏာဿ။ (၏/သည်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ ကဒလိမိဂစမ္မံ နာမ-ဖြင့် ကဒလိမိဂဿ စမ္မံ ကဒလိမိဂံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) တေန ကတံ ပစ္စတ္ထရဏံ-ဖြင့် ပဝရံ ပစ္စတ္ထရဏံ ပဝရပစ္စတ္ထရဏံ-ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရ မည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ကဒလိမိဂေန ကတံ ပဝရပစ္စတ္ထရဏံ ကဒလိ မိဂ ပဝရပစ္စတ္ထရဏံ-ဟု မဇ္ဈေလောပီ တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏

http://www.dhammadownload.com

အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် ပဝရသဒ္ဒါသည် ဥတ္တမအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် သဥတ္တရစ္ဆဒံပုဒ်ကို ဥတ္တရစ္ဆဒေန သဟ ယံ ဝတ္တတီတိ သဥတ္တရစ္ဆဒံ-ဟု သဟပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သ-သဒ္ဒါသည် သမာနသဒ္ဒါ၏ ကာရိယမဟုတ်၊ သဟ-သဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂပဒ) သိစေပါသည်။

(င) ဖြင့် ဥတ္တရသဒ္ဒါ၏ ဥပရိအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဥတ္တရံ ဥပရိဘာဂံ ဆာဒေတီတိ ဥတ္တရစ္ဆဒေါ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဥတ္တရစ္ဆဒ-အရ ဗိတာန်နီကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သဟ-သဒ္ဒါ၏ သဒ္ဓိအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ ❶ ⓿ ။ (ဝ) **အစ္ဆေရန္တိ ကြီယာ-အရ** ။ ။ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရိယသ မည်၏။ (၂) ဝံပိုင်ရေသည်ရင်း၊ အဝတ်ဖြူသည်ရင်း အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ချုပ်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ခြင်းသည် ဥဒ္ဒိပန ဝိဘာဝမည်၏။ (၄) ဝံပိုင်ရေဖြင့်ပြုအပ်သော မြတ်သောအခင်းကို လူတို့ခင်း၍ အသုံးပြုနိုင်ခြင်း၊ ရဟန်းတော်များနှင့် ဘုရားရှင်တို့ ဥစ္စာသယန မဟာသယနဖြစ်၍ ရှောင်ကြဉ်ရခြင်း အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၁၂ရ) | ၅၊၈၄။ |

(က) **ဥဘတောလောဟိတကူပဓာနန္တိ သီသူပဓာနဉ္စ ပါဒူပဓာနဉ္စာတိ မဥ္စဿ ဥဘတော လောဟိတကံ ဥပဓာနံ၊ ဝေါ် န ကပ္ပတိ၊**

(ခ) **ယံ ပန ဧကမေဝ ဥပဓာနံ ဥဘောသု ပဿေသု ရတ္တံ ဝါ ဟောတိ ပဒုမဝဏ္ဏံ ဝါ ဝိစိတြံ ဝါ၊ သစေ ပမာဏယုတ္တံ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ (ဂ) မဟာဥပဓာနံ ပန ပဋိက္ခိတ္တံ၊**

(ဃ) **အလောဟိတကာနိ ဒွေပိ ဝဋ္ဋန္တိယေဝ၊** (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၅၃၉။)

➢ ❶ ။ (က) ဥဘတောလောဟိတကူပဓာနန္တိ၊နံ-ဟူသည်ကား။သီသူပဓာနဉ္စ၊ ခေါင်းအုံးရင်း။ပါဒူပဓာနဉ္စ၊ခြေအုံးရင်း။ဣတိ၊ဤသို့။မဥ္စဿ၊ညောင်စောင်း၏။ဥဘတော၊ ခြေရင်း ခေါင်းရင်း နှစ်ဖက်၌။လောဟိတကံ၊နီသော အဆင်းရှိသော။ဥပဓာနံ၊အုံးတည်း။ ဝေါ်၊ဤ နှစ်ဖက်၌ နီသောအဆင်းရှိသော အုံးသည်။န ကပ္ပတိ၊မအပ်။

(ခ) ပန၊အနွယကား။ဧကမေဝ၊တစ်လုံးသာလျှင်ဖြစ်သော။ယံ ဥပဓာနံ၊အကြင်အုံးသည်။ဥဘောသု၊နှစ်ဖက်ကုန်သော။ပဿေသု၊နံပါးတို့၌။ရတ္တံ ဝါ၊နီသည်သော်ရင်း။ပဒုမဝဏ္ဏံ ဝါ၊ပဒုမ္မာကြာ အဆင်းရှိသည်သော်ရင်း။ ဝိစိတြံ ဝါ၊ရက်ခြင်း ချုပ်ခြင်းတို့ဖြင့် ဆန်း

http://www.dhammadownload.com

ကြယ်သည်သော်ရင်း။ဟောတိ၊၏။ (တံ ဥပဓာနံ၊ထိုအုံးသည်။) ပမာဏယုတ္တံ၊ခေါင်းအုံး ပမာဏနှင့်ယှဉ်သည်။သစေ ဟောတိ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။(ဖဝံ သတိ၊ဤသို့ဖြစ်လသော်။) ဝဋ္ဋတိ၊အပ်၏။ (ဂ) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား။မဟာဥပဓာနံ၊ကြီးစွာသော ခေါင်းအုံးကို။ပဋိက္ခိတ္တံ၊ ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ။ (ဃ) အလောဟိတကာနိ၊နီသောအဆင်း မရှိသော ပမာဏယုတ္တ အုံးတို့သည်။ဒွေပိ၊နှစ်လုံးတို့သည်လည်း။ဝဋ္ဋန္တိယေဝ၊အပ်ကုန်သည်သာ။

➤ ❶ ။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ညောင်စောင်း၏ ခေါင်းရင်း ခြေရင်း နှစ်ဖက်တို့၌ နီသောအဆင်းရှိသော ခေါင်းအုံးသည် မအပ်-ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ နံပါးနှစ်ဖက်တို့၌ ထားပါကလည်း နီသောအဆင်းရှိသော ခေါင်းအုံးသည် ထိုကဲ့သို့ပင် မအပ်ဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် နီသည်သော်ရင်း, ပဒုမ္မာကြာအဆင်း ရှိသည် သော်ရင်း, ရက်ခြင်း ချုပ်ခြင်းတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သည်သော်ရင်း ပမာဏနှင့်ယှဉ်သော ခေါင်းအုံးသည် အပ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ အပ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ ပါသနည်း၊ အရောင်သွေးတို့ဖြင့်ရင်း, ချုပ်ခြင်း ရက်ခြင်းတို့ဖြင့်ရင်း ဆန်းကြယ်စွာ ပြု လုပ် ထားအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) စသော ဝါကျတို့ဖြင့် နီသော အဆင်းရှိသော ခေါင်းအုံး, ပမာဏကိုလွန်သော ခေါင်းအုံးတို့သည် မအပ်ဟု ဖွင့်ပြဆိုတော်မူ၏။ နီသော အဆင်းမရှိသော ခေါင်းအုံး, ပမာဏနှင့်ယှဉ်သော ခေါင်းအုံးတို့ကိုကား အဘယ်သို့ပါ နည်း။ တစ်လုံးတည်းကိုသာလျှင် ခွင့်ပြုအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➤ ❷ ။ [ဂ–ဝါကျကို၌] (၁) နနု ပါဠိယံ ဥဘတောလောဟိတကူပဓာနန္တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပမာဏယုတ္တံ ဝဋ္ဋတိ။

(၃) မဟာဥပဓာနံ ပဋိက္ခိတ္တံ။ (၄) တသ္မာ ပမာဏယုတ္တံ ဝဋ္ဋတိ။

➤ ❸ ။ ဥပဓဟန္တိ သီသံ ဧတ္ထာတိ **ဥပဓာနံ**။ (၃) ဦးခေါင်းကို ကပ်၍ထားခြင်း ကြိယာသကဘ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ခေါင်းအုံးဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဗိဗ္ဗောဟန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပဋ္ဌတိ-ဂစ္ဆတီတိ **ပဒုမော**။ (၃) သွားခြင်းကြိယာသည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပဒုမ္မာကြာဒြဗ်သည် ဝစနီယ၊ (၆) ပင်္ကရုဟ, ပေါက္ခရ-စသော--။

➤ ❹ ။ (ခ) ၌ **ပမာဏယုတ္တံ**-ကို ပမာဏယုတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တဿ ဥပဓာနဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❺ ။ (က) ဖြင့် ဥဘတော-ဝယ် ဥဘ-အရ ညောင်စောင်း၏ သီသဘာဂ(ခေါင်း ရင်း) ပါဒဘာဂ (ခြေရင်း) ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ဥဘတောလောဟိတကဋ္ဌ တံ ဥပဓာနဉ္စာတိ ဥဘတောလောဟိတကူပဓာနံ-ဟု ကမ္မ -

http://www.dhammadownload.com

ဓာရာယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေသည်။

အာဓေယျသံဗန္ဓနာ [၄။၈၄။]

(က) **နှာပနန္တိတေသံယေဝ ဒါရကာနံ ဂန္ဓာဒီဟိ နှာပနံ ဝိယ နှာပနံ၊**

(ခ) **သမ္ဗာဟနန္တိ မဟာမလ္လာနံ ဝိယ ဟတ္ထပါဒေ မုဂ္ဂရာဒီဟိ ပဟရိတွာ ဗာဟုဝဍ္ဎနံ၊**

(ဂ) **အဉ္ဇနန္တိ အလင်္ကာရဉ္ဇနမေဝ၊ (ဃ) မာလာတိ ဗဒ္ဓမာလာဝါ အဗဒ္ဓမာလာ ဝါ၊**

(က) ၌ နှာပနံ ဝိယ နှာပနံ-ဖြင့် နှာပနံကို နှာပနံ ဝိယ နှာပနံ-ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း ဥပမာတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ကြွင်းပါဌ်တို့ဖြင့် ဘုန်းရှိကုန်သော သူငယ်တို့ ရေချိုးစေခြင်းကဲ့သို့ ရေချိုးစေခြင်းသည် နှာပနမည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ ဗာဟုဝဍ္ဎနံ-ဖြင့် သမ္ဗာဟနံ၌ ဗဟဓာတ်၏ ဝဍ္ဎနတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒ္ဓာတွတ္ထ) သံ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ကြွင်းပါဌ်တို့ဖြင့် လက်ပန်းသည်ကြီးတို့၏ လက်ခြေတို့ကို ဆောက်ပုတ် စသည်တို့ဖြင့် ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်၍ လက်ရုံးကို တိုးပွားစေကဲ့သို့ လက်ရုံးကို တိုးပွားစေခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် အဉ္ဇန-အရ မဏ္ဍနာနုယောဂကို အလိုရှိအပ်သောကြောင့် ဆေးမျက်စဉ်းကို မယူရ၊ တန်ဆာဆင်ခြင်းငှာ မျက်ရေးကွက်ခြင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဃ) ၌ဗဒ္ဓမာလာဝါ-ဖြင့် မာလာ-အရ ဖွဲ့အပ်သော ပန်းကုံးကိုရင်း, အဗဒ္ဓမာလာဝါ-ဖြင့် မာလာသဒ္ဒါသည် လောက၌ ဖွဲ့အပ်သော ပန်းကုံး၌ ထင်သော်လည်း သာသနာ၌ကား မာလာ-အရ မကုံးဖွဲ့အပ်သေးသော ပန်းသက်သက်ပိုင်းကိုရင်း ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ပါဠိ (၁၂၈) [၄။၈၄။]

(က) **မုခစုဏ္ဏံ မုခလေပနန္တိ မုခေ ကာဠပိဠကာဒီနံ ဟရဏတ္ထာယ မတ္တိကကက္ကံ ဒေန္တိ၊**

(ခ) **တေန လောဟိတေ စလိတေ သာသပကက္ကံ ဒေန္တိ၊ တေန ဒေါသေ ခါဒိတေ တိလကက္ကံ ဒေန္တိ၊ တေန လောဟိတေ သန္နိသိန္နေ ဟလိဒ္ဒိကက္ကံ ဒေန္တိ၊ တေန ဆဝိဝဏ္ဏေ အာရုဠှေ မုခစုဏ္ဏကေန မုခံ စုဏ္ဏေန္တိ၊ (ဂ) တံ သဗ္ဗံ န ဝဋ္ဋတိ၊** (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၅၄၃။)

➤ ❶ ။ (က) မုခစုဏ္ဏံ မုခလေပနန္တိ။နံ-ဟူသည်ကား။မုခေ၊မျက်နှာ၌။ကာဠပိဠကာဒီနံ၊မည်းနက်သော အဖု အစရှိသည်တို့ကို။(ဝါ) မှဲ့ အစရှိသည်တို့ကို။ဟရဏတ္ထာယ၊ ပယ်ရှားခြင်း အကျိုးငှာ။မတ္တိကကက္ကံ၊ဆေးဖြင့် ပြုစီရင်အပ်သော မြေညက်မှုန့်ကို။ဒေန္တိ၊ ပေးကြကုန်၏။ (သုတ်လိမ်းကြကုန်၏။)

http://www.dhammadownload.com

(ခ) တေန-မတ္တိကကဏ္ဍေန၊ထိုဆေးဖြင့် ပြုစီရင်အပ်သော မြေညက်မှုန့်ကြောင့်။ လောဟိတေ၊မကောင်းသော သွေးသည်။စလိတေ၊လှုပ်ရှားလတ်သော်။သာသပကက္ကံ၊မုံညင်းမှုန့်ကို။ဒေန္တိ၊ပေးကုန်၏။တေန-သာသပကဏ္ဍေန၊ထိုမုံညင်းမှုန့်ကြောင့်။ဒေါသေ၊သွေးတည်းဟူသော အပြစ်ကို။ခါဒိတေ၊ခဲစားအပ်ပြီးသော်။တိလကက္ကံ၊နှမ်းမှုန့်ညက်ကို။ဒေန္တိ၊ပေးကုန်၏။တေန-တိလကဏ္ဍေန၊ထိုနှမ်းမှုန့်ညက်ကြောင့်။လောဟိတေ၊သွေးသည်။သန္တိသိန္နေ၊ငြိမ်သက်စွာ တည်နေလတ်သော်။ဟလိဒ္ဒိကက္ကံ၊နနွင်းမှုန့်ကို။ဒေန္တိ၊ပေးကုန်၏။တေန ဟလိဒ္ဒကဏ္ဍေန၊ထိုနနွင်းမှုန့်ကြောင့်။ဆဝိဝဏ္ဏေ၊အရေအဆင်းသည်။အာရုဠ္ဌေ၊တက်လတ်သော်။(အရေအဆင်း ကောင်းလတ်သော်) မုခစုဏ္ဏကေန၊မျက်နှာချေမှုန့်ဖြင့်။မုခံ၊မျက်နှာကို။စုဏ္ဏေန္တိ၊ပွတ်ချေကြကုန်၏။(ဝါ) လိမ်းကျံကြကုန်၏။

(ဂ) တံ သဗ္ဗံ၊ထိုအလုံးစုံသည်။ (ဆေးမြေညက်မှုန့်ကို လိမ်းကျံခြင်း, မုံညင်းမှုန့်ကို လိမ်းကျံခြင်း, နှမ်းမှုန့်ကို လိမ်းကျံခြင်း, နနွင်းမှုန့်ကို လိမ်းကျံခြင်း, မျက်နှာချေမှုန့်ဖြင့် ပွတ်ချေခြင်းသည်။) န ဝဋ္ဋတိ၊မအပ်။

➤ ❷။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် မျက်နှာ၌ရှိသော မှဲ့, အဖု အပိမ့် အစရှိသည်တို့ကို ဖယ်ရှားခြင်းအကျိုးငှာ ဆေးဖြင့် စီရင်အပ်ကုန်သော မြေညက်မှုန့်ကို ပေးကုန်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုမြေညက်မှုန့် လိမ်းခြင်းဖြင့် အဘယ်သို့သော အကျိုး အဆက်ဆက်ကို ရရှိနိုင်ပါသနည်း။ ရရှိအပ်သော အကျိုးအဆက်ဆက်ကို မပြဆိုပြီလော စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဆေးဖြင့် စီရင်အပ်သော မြေညက်မှုန့်ကို မျက်နှာလိမ်းခြင်းဖြင့် ရအပ်သော အကျိုးကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ထိုသို့ အကျိုးရသဖြင့် မြေညက်မှုန့်လိမ်းကျံခြင်းစသော ထိုအလုံးစုံကို အပ်၏ဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

➤ ❸ ။ မုနာတိ ဗန္ဓတီတိ **မုစံ**။ (၃) ဖွဲ့ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မျက်နှာဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) လပန, ဝဒန-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ကလျတေတိ ကာလော။ ကာလောယေဝ **ကာဠော**။ (၃) ရေတွက်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) မည်းနက်သော မှဲ့ဒြပ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ကဏှ, အသိတ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သာသတိ အနုသာသတီတိ **သာသပေါ**။ (၃) ဆုံးမခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု။ (၅) မုန်ညင်းစေ့ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သိဒ္ဓတ္ထ-စသော--။

ဆာဒေတီတိ **ဆဝီ**။ (၃) ဖုံးလွှမ်းခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) အရေ ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) စမ္မ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

➢ ⑦ ။ စလိတေ-ကို စလိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်။ လောဟိတသာ။ (၏/သည်)
ဓါဒိတေ-ကို ခါဒိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်- ဒေါသသာ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/ကို)
သန္ဓိသိန္ဓေ-ကို သန္ဓိသိန္ဓတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်။ လောဟိတသာ။ (၏/သည်)
အာဉ္ဆေ-ကို အာရုဉ္ဆတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်။ ဆဝိဝဏ္ဏသာ၊ (၏/သည်စပ်)

➢ ⑧ ။ (က) ၌ မတ္တိကကဏ္ဍ ဒေန္တိဖြင့် မျက်နှာကို လိမ်းကျံခြင်းဟူသည် တစုံဝေခု ဖြင့် လိမ်းကျံခြင်းမဟုတ်၊ ဆေးဖြင့်စီရင်အပ်သော မြေညက်မှုန့်ကို ပေးခြင်းဖြင့် လိမ်းကျံခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ကာဠပိဋ္ဌကာဒီနံ ဟရဏတ္တာယ-ဖြင့် ထိုသို့ လိမ်းကျံခြင်းဟူသည် မှဲ့ အစရှိသည်တို့ကို ဖယ်ရှားခြင်းအကျိုးငှာ လျှမ်းကျံခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) မုခေ-ဖြင့် မုခစုဏ္ဏကံကို မုခေ စုဏ္ဏံ မုခစုဏ္ဏံ-ဟု သတ္တမီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

ဟတ္ထဗန္ဓာဒိသု ဟတ္ထေ ဝိစိတြသင်္ခပါလာဒီနိ ဗန္ဓိတွာ ဝိစရန္တိ၊ (၄၊၈၅)

ဟတ္ထေ-စသော ပါဌ်ဖြင့် ဟတ္ထဗန္ဓံပုဒ်ကို ဟတ္ထေ ဗန္ဓိတဗ္ဗန္တိ ဟတ္ထဗန္ဓံ-ဟု ဝစနတ္ထ ပြု၍ ဟတ္ထဗန္ဓ-အရ ဆန်းကြယ်သော ခရုသင်းကွဲ-စသော တန်ဆာကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➢ ⑨ ။ **မတ္တိက ကက္က-မှုသည်** ။ ။ ဆေးတို့ဖြင့် ပြုစီမံအပ်သော ဆေးတို့ဖြင့် ဖော်စပ်အပ်သော မြေညက်မှုန့်ကို ဆိုလိုပါသည်။

➢ ⑩ ⓪ ။ **မုခံ စုဏ္ဏေန္တိ-အရ** ။ ။ လိမ်းကျံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ မျက်နှာကို တင့်တယ်စေလိုသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမ ရတိဌာယိဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) မျက်နှာသည် အာရမ္မဏာဒိဘာဝ မည်၏။ (၃) နန္ဒင်းကြောင့် အရေအဆင်းတက်ခြင်း အကြောင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဆဝိဝဏ္ဏရာဂကို အကြောင်းပြု၍ မိမိ၏ သီလပျက်ခြင်းစသော အကျိုး အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါဂါ (၁၂၉) [၄၊၈၅။]

(က) အနိယျာနိကတ္တာ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂါနံ တိရစ္ဆာနဘူတာ ကထာတိ တိရစ္ဆာနကထာ၊

(ခ) တတ္ထရာဇာနံ အာရဗ္ဘ "မဟာသမ္မတော. မန္ဓာတာ. ဓမ္မာသောကော ဧဝံမဟာနုဘာဝေါ" တိ အာဒိနာ နယေန ပဝတ္တာ ကထာ ရာဇကထာ၊ (ဂ) ဧသ နယော စောရကထာဒီသု၊

(ဃ) တေသု "အသုကော ရာဇာ အဘိရူပေါ ဒဿနီယော" တိ အာဒိနာ နယေန ဂေဟဿိတ ကထာဝ တိရစ္ဆာနကထာ ဟောတိ၊ (င) "သောပိ နာမ ဧဝံ မဟာနုဘာဝေါ ခယံ ဂတော" တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ပန ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝေ တိဋ္ဌတိ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ပ၊၅၄၅။)

http://www.dhammadownload.com

❶ ။ (က) တိရစ္ဆာနကထာယ၊မဂ်ဖိုလ်မှ ဖီလာဖြစ်၍ဖြစ်သော စကား၏။(သမ္ဗန္ဓ) အနိယျာနိကတ္တာ၊ဒုဂ္ဂတိဘုံနှင့် သံသရာမှ ထွက်မြောက်ခြင်းငှာ မထိုက်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်။(ဝါ) ဒုဂ္ဂတိနှင့် သံသရာမှ ထွက်မြောက်ခြင်း၌ မယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ဝါ) ဒုဂ္ဂတိ သံသရာမှ ထွက်မြောက်ခြင်းငှာ မဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ဝါ) ဒုဂ္ဂတိ သံသရာမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဟု ဆိုအပ်သော အကျိုးမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ဝါ) ဝဋ်ဒုစရိုက် သံကိလေသမှ မထွက်မြောက်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။(ကိတ်) သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂါနံ၊ လူ့ပြည် နတ်ပြည်လမ်း နိဗ္ဗာန်လမ်းတို့၏။တိရစ္ဆာနဘူတာ၊ဖီလာကန့်လန့် ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ကထာ၊စကားတည်း။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။တိရစ္ဆာနကထာ၊မည်၏။

(ခ) တတ္ထ၊ထိုတိရစ္ဆာနကထာတို့တွင်။ရာဇာနံ၊မင်းကို။အာရဗ္ဘ၊အကြောင်းပြု၍။မဟာ သမ္မတော၊မဟာသမ္မတမင်းသည်။ဧဝံ မဟာနုဘာဝေါ၊ဤသို့ ကြီးသော တန်ခိုးရှိ၏။မန္ဓာတာ၊ မန္ဓတ်စကြာမင်းသည်။ဧဝံ မဟာနုဘာဝေါ၊၏။မွေ့သောကော၊မွေ့သောကမင်းသည်။ ဧဝံမဟာနုဘာဝေါ၊၏။ဣတိ အာဒိနာ၊ဤသို့ အစရှိသော။နယေန၊နည်းဖြင့်။ပဝတ္တာ၊ဖြစ် သော။ကထာ၊စကားသည်။ရာဇကထာ၊မည်၏။

(ဂ) စောရကထာဒီသုပိ၊စောရကထာ အစရှိသည်တို့၌။သေ-ဇသော၊ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်။နယော၊သိကြောင်း အစီအရင်တည်း။

(ဃ) တေသု၊ထိုရာဇကထာ အစရှိသည်တို့တွင်။အသုကော၊ဤမည်သော။ရာဇာ၊မင်း သည်။အဘိရူပေါ၊လွန်ကဲသော အဆင်းရှိ၏။(ဝါ) အလွန်အဆင်းလှ၏။ဒဿနီယော၊ ကြည့်ရှုသင့် ကြည့်ရှုထိုက်၏။ဣတိ အာဒိနာ၊ဤသို့ အစရှိသော။နယေန၊နည်းဖြင့်။ ဂေဟဿိတ ကထာ၀၊အိမ်၌တည်သူ လူတို့ကိုမှီသော စကားသည်သာ။တိရစ္ဆာနကထာ၊ တိရစ္ဆာနကထာသည်။(ဝါ) သဂ္ဂမဂ္ဂ မောက္ခမဂ္ဂတို့၏ ဖီလာကန့်လန့်ဖြစ်သော စကားသည်။ ဟောတိ၊၏။ (င) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား။ဧဝံ မဟာနုဘာဝေါ၊ဤသို့ ကြီးသော တန်ခိုးရှိ သော။သောပိ၊ထိုမင်းသော်မှလည်း။ခယံ၊ကုန်ခန်းပျက်စီးခြင်းသို့။ဂတော နာမ၊ရောက်ရ သည်မည်သေး၏။ဣတိ ဧဝံ၊ဤသို့။ပဝတ္တာ၊ဖြစ်သော ကထာသည်။ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝေ၊စတု သစ္စ ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အဖြစ်၌။တိဋ္ဌတိ၊တည်၏။

➢ ❷ ။ (က) ဒို့/ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် (ဝါ) ရှင်အာနန္ဒာသည် တိရစ္ဆာနကထာ ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်းတိရစ္ဆာနကထာပါဌ်ကို တိရစ္ဆာနာနံ ကထာ တိရစ္ဆာနကထာ ဟု ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်သင့်ပါသလော၊ ဤနေရာ၌ အဘယ်သမာသ်ဝိဂ္ဂဟ တွဲစပ်ရပါမည်နည်း၊ တွဲစပ်သင့်သော သမာသ်ကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

ဖြေ- သမ္ဘာဝနာကမ္မဓာရယ်သမာသ် တွဲစပ်ရပါမည်ဟူလို။

(ဂ) ဒို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ရာဇကထာပါဌ်ကို ရာဇာနံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တာ

http://www.dhammadownload.com

ကထာ ရာဇကထာ-ဟု မဓ္ဓေလောပီ ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ရာဇကထာပါဌ်၏ ဝစနတ္ထကိုသာ ဆရာဖွင့်ပြမည်လော၊ (ဝါ) စောရကထာ စသော ပါဌ်များကို စောရာနံ ကထာ စောရကထာ စသည်ဖြင့် သမာသ်ဝိဂ္ဂဟ တွဲစပ်သင့်ပါသလော၊ စောရကထာ-စသော ပါဌ်များကို အဘယ်သမာသ် တွဲစပ်ရပါမည်နည်း စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာ (ခ) ဖြင့် မင်းကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော စကားသည် ရာဇကထာမည်သောဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ မင်းကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော စကားမှန်သမျှသည် တိရစ္ဆာနကထာ မည်ပါသလော၊ အဘယ်ရာဇကထာ စကားမျိုးသည် တိရစ္ဆာနကထာ မည်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

ကား- (ဃ) ဖြင့် ဂေဟသိတကထာဖြစ်သော ရာဇကထာသည်သာလျှင် တိရစ္ဆာန ကထာ မည်၏ဟူလို။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ရာဇကထာ များစွာတို့တွင် ဂေဟသိတ ကထာဖြစ်သော ရာဇကထာသည် တိရစ္ဆာနကထာမည်သောဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်း တိရစ္ဆာနကထာ မမည်သော ရာဇကထာကိုလည်း ဆရာ ပြဆိုသင့်သေးသည် မဟုတ်ပါလော၊ တိရစ္ဆာနကထာ မမည်သော ရာဇကထာကား အဘယ်ပါနည်း။ (င) မိန့်။

➢ ❸ ။ [င–ဝါကျကို၌] (၁) နနု သော ရာဇာ ဝံ မဟာနုဘာဝေါ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ခယံ ဂတောတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု အနိစ္စတာပဋိသံယုတ္တော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ခယံ ဂတောတိ ဝုတ္တံ။

➢ ❹ ။ ရူပ္ပတီတိ ရူပံ။ အဘိဝိသိဋ္ဌံ ရူပံ ယဿာတိ **အဘိရူပေါ**။

(၃) အဘိရူပ-အရ အလွန်အဆင်းလှခြင်း ဂုဏ်၏ အဆင်းလှသော မင်းဖြစ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မင်းဖြစ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ဒဿနီယ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

➢ ❺ ။ **အနိယျာနိကတ္တာ**-၌ တ္တသမ္ဗန်ကား- တိရစ္ဆာနကထာယ (၄) သမ္ပပ္ပလာပဿ (ဋ္ဌိ) ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) ပစ္စယတ္ထကား ကတ္တုတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ❻ ။ (က) ၌ တိရစ္ဆာနဘူတာ ကထာ-ဖြင့် တိရစ္ဆာနဘူတာ ကထာ တိရစ္ဆာန ကထာ-ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ကြွင်း ပါဌ်တို့ဖြင့် သံသရာမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း မဟုတ်သောကြောင့် နတ်ရွာခရီး နိဗ္ဗာန် ခရီးတို့၏ ဖီလာတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် ရာဇကထာကို ရာဇာနံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တာ ကထာ ရာဇကထာ-ဟု မဓ္ဓေလောပီ ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။(သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

➢ ❶❶ ။ (င) ဝါကျ **အာကာရစကားရပ်ကို၌** ။ ။ တန်ခိုးအာနုဘော် ကြီးမား

http://www.dhammadownload.com

လှစွာသော မင်းတို့သော်မှလည်း တနေ့ သေဆုံးရသည့်အတွက် သင်္ခါရမှန်သမျှ အနိစ္စ ပါတကား-ဟု ပြောဆိုပွားများသူ၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ မင်းခြင်းသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ ယောနိသောမနသိကာရ-စသော တရားများသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ။ ဝိပဿနာဉာဏ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့် သုဂတိဘုံတို့၌ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ကျင်လည်၍ ပါရမီပြည့်သည့်အခါ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် ရရှိနိုင်ခြင်း အကျိုးတရားများသည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **တိရစ္ဆာနကထာ-အရ** ။ ။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်၏ ဖီလာကန့်လန့်ဖြစ်သော သမ္ဖပ္ပလာပ (အကုသိုလ်စေတနာ)ကို ယူ၍ ထို-သည် ကာမရတိဋ္ဌာယိဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ စကားတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝမည်၏။ နတ်ရွာလမ်း နိဗ္ဗာန်လမ်းတို့မှ မထွက်မြောက်နိုင်ခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ဒုဂ္ဂတိမှရှင်း, သံသရာမှရှင်း မလွတ်မြောက်နိုင်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

အာဒေသာဂီသံဝဏ္ဏနာများ [၄၊၈၆။]

(က) ဂါမကထာပိ သုနိဝိဋ္ဌဒုန္နိဝိဋ္ဌသုဘိက္ခဒုဗ္ဘိက္ခာဒိဝသေန ဝါ ""အသုကဂါမဝါသိနော သူရာ သမတ္ထာ"" တိ ဝါ ဧဝံ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ၊

(ခ) သူရကထာပိ နန္ဒိမိတ္တော ယောဓော သူရောအဟောသီတိ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ၊

(ဂ) ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထာတိ ဥဒကဋ္ဌာနကထာ၊ ဥဒကတိတ္ထကထာတိပိ ဝုစ္စတိ၊ ကုမ္ဘဒါသိကထာ ဝါ၊ (ဃ) ပုဗ္ဗပေတကထာတိ အတီတဉာတိကထာ၊ (င) နာနတ္တကထာတိ ပုရိမပစ္ဆိမ ကထာဟိ ဝိမုတ္တာ အဝသေသာ နာနာသဘာဝါ နိရတ္ထက ကထာ၊

(က) ဖြင့် ဂါမသဒ္ဒါသည် ရွာဟူသောအနက်ကို မဟော၊ ရွာနေလူ-ဟူသော အနက်ကို ဟောကြားနေသည်ကိုရှင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ) ဂါမေ ဝသန္တီတိ ဂါမာ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပသမာသ် (ဝါ) ဝသန္တိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရှင်း (သမာသတ္ထ/ အဘိဓာနတ္ထ) ဏာပစ္စည်း ဝသန္တိတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်ကိုရှင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေသည်။

(ခ) ၌ သူရော အဟောသိ-ဖြင့် သူရ-သဒ္ဒါ ဝီရဝါစကတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(ဂ) ၌ ဥဒကဋ္ဌာနဖြင့် ဒေသဝေါဟာရအားဖြင့် ကုမ္ဘဋ္ဌာနဟု ဆိုသော်လည်း ရေ၏ တည်ရာကို ကုမ္ဘဋ္ဌာနခေါ်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဥဒကတိတ္ထကထာတိပိ ဝုစ္စတိ-ဖြင့် ကုမ္ဘဋ္ဌာနဟူသည် တနည်းအားဖြင့် ရေဆိပ်ပင် တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) ကုမ္ဘဒါသိကထာ ဝါ-ဖြင့် နည်းတစ်ပါးအားဖြင့် အိုး လုပ်ရာဌာန၏ ကုမ္ဘဋ္ဌာန အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ကုမ္ဘဒါသီ၌ တင်စား၍ ဌာနူပစာ -

http://www.dhammadownload.com

အားဖြင့် ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထာ မည်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် ပုဗ္ဗသဒ္ဒါ ပုဗ္ဗဒိသာအနက်ကို မဟော၊ အတီတကာလအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ပေတ-အရ ကွယ်လွန်ပြီးသော ဆွေမျိုးတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ၌ နာနာသဘာဝါ-ဖြင့် နာနတ္တ-ဝယ် အတ္တ သဒ္ဒါ၏ သဘာဝပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) (ဝါ) အတ္တ-သဒ္ဒါသည် စိတ္တ, ကာယ-စသော အနက်ကို မဟော၊ သဘာဝအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ကြွင်းပါဌ်တို့ဖြင့် ရှေ့စကား နောက်စကားတို့မှလွတ်သော ကြွင်းသော အထူးထူးသော သဘော ရှိသော အကျိုးမရှိသော စကားသည် နာနတ္တကထာ မည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပါဠိ (၁၃၈) [၄၊၈၆။]

(က) သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ နာမ ကသ္မာ သမုဒ္ဒေါ သာဂရော (ခ) သာဂရဒေဝေန ခတော၊

(ဂ) တသ္မာ သာဂရော၊ (ဃ) "ခတော မေ" တိ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ သယံ နိဝေဒိတတ္တာ သမုဒ္ဒေါတိ ဧဝမာဒိကာ နိရတ္ထကာ သမုဒ္ဒက္ခာယနကထာ၊

(င) ဘဝေါတိ ဝုဒ္ဓိ၊ အဘာဝေါတိ ဟာနိ၊ ဣတိ ဘဝေါ ဣတိ အဘဝေါတိ ယံဝါ တံဝါ နိရတ္ထက ကာရဏံ ဝတွာ ပဝတ္တိတကထာ ဣတိဘဝါဘဝကထာ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ပ၊၅၅၂။)

➢ ❶။ (က) သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ နာမ၊ကာ-မည်သည်။ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ သမုဒ္ဒေါ၊သမုဒ္ဒရာသည်။သာဂရော၊သာဂရမည်သနည်း။ (ခ) သာဂရဒေဝေန၊သာဂရ မည်သော နတ်သည်။(ဝါ) သာဂရမင်းသည်။ခတော၊တူးအပ်ပြီ။

(ဂ) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။သာဂရော၊သာဂရ မည်၏။ (ဃ) မေ၊ငါသည်။ခတော၊ တူးအပ်ပြီ။ဣတိ၊ဤသို့။ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ၊လက်ချောင်းတို့ကို တွန့်စေခြင်းဖြင့်။(ဝါ) လက်ချောင်း ချိုးခြင်းဖြင့်။သယံ၊ကိုယ်တိုင်။နိဝေဒိတတ္တာ၊သိစေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။သမုဒ္ဒေါ၊ သမုဒ္ဒရာ မည်၏။ ဣတိ ဧဝမာဒိကာ၊ဤသို့ အစရှိသော။နိရတ္ထကာ၊အစီးအပွားမရှိသော။ သမုဒ္ဒက္ခာယနကထာ၊သမုဒ္ဒရာကို ပြောဆိုကြောင်း စကားတည်း။

➢ ❷။ (က) **စသည်သို့/ ဒီနက္ခရစာဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ အာနန္ဒာမထေရ်သည် သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်းသမုဒ္ဒက္ခာယိကာပုဒ်ကို သမုဒ္ဒံ အက္ခာယတီတိ သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ-ဟု ကတ္တုသာဓနေ ကိတန္တ ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြု၍ သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ-အရ သမုဒ္ဒရာကို ပြောကြားတတ်သူ ပုဂ္ဂိုလ်ဒြပ်ကိုပင် ယူရပါမည်လော၊ အဘယ်သို့ ဝစနတ္ထပြု၍ အဘယ်ကို ယူရမည်နည်း၊ သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ-၌ ဖြစ်သင့်သော ဝစနတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထတို့ကို မပြသော် ဒေသကပုဂ္ဂိုလ်အား သဒ္ဒအတ္ထဆန့်သော ဝိရောဓိ ဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (က) စသည်မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

ကား- သမုဒ္ဒံ အက္ခာယတိ ဧတာယာတိ သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ (ဝါ) အက္ခာယတိ ဧတာယာတိ အက္ခာယိကာ၊ သမုဒ္ဒဿ အက္ခာယိကာ သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ-အရ သမုဒ္ဒရာကို ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော စကားကိုသာ ယူရမည်ဟု ငါပြသောကြောင့် သင်တင်သော ဝိရောဓိဒေါသ ဒေသကပုဂ္ဂိုလ်အား မရောက်ဟူလို။

(ခ-ဂ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် သမုဒ္ဒက္ခာယိကာပုဒ်၌ သမုဒ္ဒနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်သင့်သော အမေးပုစ္ဆာကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အဖြေဝိသဇ္ဇနာကို ပြလိုရကား (ခ-ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က-ခ-ဂ) တို့ဖြင့် သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ-၌ သမုဒ္ဒဟူသော အစိတ်ပုဒ်၏ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ-ဟူသော အပေါင်းပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ပြခြင်းငှာ (ဃ) မိန့်။

➤ **❸** ။ |**က-ခ-ဂ ဝါကျတို့ကို ရှု**| (၁) နနု သမုဒ္ဒေါ သမုဒ္ဒေါယေဝ။ (၂) အထ ကသ္မာ သမုဒ္ဒေါ သာဂရောတိ တယာ ဝုတ္တော။ (၃) နနု သာဂရဒေဝေန ခတော။

(၄) တသ္မာ သမုဒ္ဒေါ သာဂရောတိ မယာ ဝုတ္တော။

➤ ၄။ ဝိဇ္ဇတိ ပဝေဒနဟေတုဘူတာ မုဒ္ဒါ ယဿာတိ **သမုဒ္ဒေါ**။

(၃) ကြားခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော အဦးအထိပ်ရှိခြင်း၏ သမုဒ္ဒရာဒြပ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) သမုဒ္ဒရာဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သာဂရော, သိန္ဓု-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

သဟ မုဒ္ဒါယ ယော ဝတ္တတီတိ **သမုဒ္ဒေါ**။ (၃) လက်ချောင်းချိုးမှုရှိခြင်း၏ (ဝါ) လက်ချောင်းချိုးမှုနှင့် တကွဖြစ်ခြင်း၏ သမုဒ္ဒရာနှင့် ဂုဏ် ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် သကတ်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (ကြွင်းတူ)

သာဂရေန ခတော **သာဂရော**။ (၃) သာဂရမည်သော နတ်၏ (ဝါ) သာဂရမင်း၏ တူးအပ်သော သမုဒ္ဒရာနှင့် ဂုဏ် ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) သမုဒ္ဒရာဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သမုဒ္ဒေါ, သိန္ဓု-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

➤ **❺** ။ (ဃ) **နိဒေဝိတဗ္ဗာ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား သမုဒ္ဒဿ ဖြစ်ပါသည်။(၏/ကို)

➤ **❻** ။ (ဃ) ၌ သမုဒ္ဒက္ခာယနကထာ-ဖြင့် သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ-၌ အက္ခာယိကာဝယ် အာရှေ့ရှိသော ခါတ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) ဏွုပစ္စည်း၏ ကရဏသာဓန အနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အက္ခာယတိ ဧတာယာတိ အက္ခာယိကာ-ဟု ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အပေါင်းပုဒ်ကို သမုဒ္ဒဿ အက္ခာယိကာ သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ ဟု ကမ္မတ္ထ ဆဋ္ဌီပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ-အရ သမုဒ္ဒရာကို

http://www.dhammadownload.com

ပြောဆိုကြောင်း စကားကို အရကောက်ရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိ။

ခတော မေတိ (ပ) နိရတ္ထကာ-ဖြင့် သမုဒ္ဒရာကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော စကားဟူသည် ဤသမုဒ္ဒရာကို ငါတူးခဲ့၏ စသည်ဖြင့် အကျိုးမရှိသော စကားပင်တည်းဟု သိစေပါသည် (ဘာဝတ္ထ)

(၈) ဌ ဝုဓိ-ဖြင့် ဘဝ-သဒ္ဒါသည် ကြီးပွားခြင်း-ဝုဓိအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ) (တနည်း) ဘဝေါ-၌ ဘူဓာတ်၏ ဝုဓိအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဘဝေါပုဒ်ကို ဘဝတိ ဝဍ္ဎတိတိ ဘဝေါ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဟာနိ-ဖြင့် အဘဝ-သဒ္ဒါသည် ဆုတ်ယုတ်ခြင်း-ဟာနိအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ) (တနည်း) အဘဝေါ-၌ န-သဒ္ဒါ၏ ဝိရဟအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) န ဘဝေါ အဘဝေါ-ဟု မိဿက တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြု၍ အဘဝ-သဒ္ဒါ၏ ဟာနိအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း(နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဣတိ ဘဝေါ ဣတိ အဘဝေါ-ဖြင့် ဘဝါဘဝေါ-ပုဒ်ကို ဘဝေါစ အဘဝေါစ ဘဝါဘဝေါ-ဟု ဒွန်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဒွန်ပုဒ်မှ ရှေ့၌ကြားအပ်သော ဣတိသဒ္ဒါကို ဘဝ, အဘဝတိုင်း၌ ယှဉ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ယံဝါ တံဝါ နိရတ္ထကကာရဏံ-ဖြင့် ဤသို့ပွား၏ ဤသို့ယုတ်၏ဟု ပြောဆိုခြင်းသည် ဟူးဟူးဒြားဒြား အကျိုးမရှိသော အကြောင်းကို ပြောဆိုခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) တဝါကျလုံးဖြင့် ဣတိ ဘဝါဘဝေါတိ ပဝတ္တိတာ ကထာ ဣတိဘဝါဘဝကထာ-ဟု သမ္ဘာဝနာ ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ ⓿ ။ ဥစ္စာသယန-အရ ◦ ပမာဏထက်လွန်သော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ကို ယူရပါမည်။ ✱ မဟာသယန အရ◦ မအပ်သော အခင်းကို ယူရပါမည်။

အာဘောဂ်သံဝဏ္ဏနာများ [၄၁၈၆။]

ဝိဂ္ဂါဟိက ကထာတိ ဝိဂ္ဂဟကထာ သာရမ္ဘကထာ၊

(၈) တတ္ထ သဟိတံ ဓမေတိ မယှံ ဝစနံ သဟိတံ သိလိဋ္ဌံ၊ အတ္ထယုတ္တံ ကာရဏယုတ္တံ၊ အတ္ထော၊ (၇) အဓိစိဏ္ဏံ တေ ဝိပရာဝတ္တန္တိ ယံ တုယှံ ဒီဃရတ္တာစိဏ္ဏဝသေန သုပ္ပဂုဏံ၊ တံ မမ ဧကဝစနေနေဝ ဝိပရာဝတ္တံ ပရိဝတ္တိတွာ ဋ္ဌိတံ၊

http://www.dhammadownload.com

(က) ဖြင့် ဝိဂ္ဂါဟိကကထာပုဒ်ကို ဝိရုဒ္ဓသ ဂဟဏံ ဝိဂ္ဂဟော၊ ဝိဂ္ဂဟော ယေသံ အတ္ထီတိ ဝိဂ္ဂါဟိကာ၊ ဝိဂ္ဂါဟိကာနံ ကထာ ဝိဂ္ဂါဟိကကထာ။ (တနည်း) ဝိရုဒ္ဓံ ဂဏှာတိ တောယာတိ ဝိဂ္ဂါဟိကာ၊ ဝိဂ္ဂါဟိကာ ဧဝ ကထာ ဝိဂ္ဂါဟိကကထာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု ရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဝိဂ္ဂါဟိကကထာ-အရ ထိပါးချုပ်ချယ်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော စကားကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ဝိဂ္ဂဟကထာနှင့် သာရမ္ဘကထာ ပုဒ်သည် သဒ္ဒါကွဲ အနက်တူပရိယာယ်ပုဒ် ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပရိယာယ်ပြု အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ မယံ-ဖြင့် မေ-သဒ္ဒါသည် နာဝိဘတ်နှင့်တကွ ပြီးသည်မဟုတ်၊ သဝိဘတ်နှင့်တကွ ပြီးသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) ဝစနံ-ဖြင့် ယင်း သဝိဘတ်သည် သမ္ပဒါနတ္ထ၌ မသက်၊ သာမျတ္ထ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) မေ-သဒ္ဒါကို ဝစနံ-ဟူသော သမ္ဗန္ဓီ ပါဌသေသ၌ စပ်ရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

သိလိဋ္ဌံ-ဖြင့် သဟိတံ-ဟူသည် ရှေ့နောက် မဆန့်ကျင်သောကြောင့် ပြေပြစ်ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

အတ္ထယုတ္တံ ကာရဏယုတ္တန္တိ အတ္ထော-ဖြင့် ပြေပြစ်၏ဟူသည် အကျိုးအကြောင်းနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ပြေပြစ်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ၌ ယံ တုယ့် ဒီဃရတ္တာစိဏ္ဏဝသေန သုပ္ပဂုဏံ-ဖြင့် အဓိစိဏ္ဏံ တေ-ဟူသော ဝါကျသည် ယံသဒ္ဒါဖြင့် မှတ်၍ပြသော အနိယတ်ဝါကျ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) တေ-၌ သဝိဘတ်သည် သမ္ပဒါန်အနက်၌ မသက်၊ သမ္ဗန်အနက်၌ သက်ထားသည်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) အဓိ-ဥပသာရသည် လွန်ကဲခြင်း-အဓိကတ္ထကို ဟောကြားနေသည်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) စိဏ္ဏ-သဒ္ဒါသည် သုပ္ပဂုဏ-ကောင်းစွာလေ့ကျက်ခြင်း အနက်ကို ဟောကြားသည်ကိုရင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ) အဓိစိဏ္ဏံ တေ-ဟု ပါဠိတော် အစဉ်ရှိပါသော်လည်း တေ အဓိစိဏ္ဏံ-ဟု အနက်စဉ်ပြု၍ ယောဇနာရမည်ကိုရင်း (သမ္ဗန္ဓ-ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

တံ မယ့် ဧကဝစနေနေဝ ဝိပရာဝတ္တံ ပရိဝတ္တိတွာ ဋ္ဌိတံ-ဖြင့် တနိယတ်ပုဒ်ထည့်၍ အနက်ယောဇနာရမည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) မယ့် ဧကဝစနေနေဝ-ဟု ပါဌသေသ ထည့်စွက်၍ အနက်ယောဇနာရမည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဝိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဝတုဓာတ်၏ ဝတ္တနတ္ထကို မဟော၊ တည်ခြင်း-ဌိတတ္ထကို ဟောကြားသည်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ဝိပရိဝတ္တိတွာ အာဝတ္တံ ဝိပရာဝတ္တံ-ဟု ကမ္မဓာရယ် သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(က) အာရောပိတော တေ ဝါဒေါတိ မယာ တဝ ဝါဒေ ဒေါသော အာရောပိတော၊

(ခ) စရ ဝါဒပ္ပမောက္ခာယာတိ ဒေါသမောစနတ္ထဉ္စ စရ ဝိစရ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ သိက္ခာတိ

http://www.dhammadownload.com

အတ္ထော၊

(ဂ) နိစ္စဒ္ဓေဟိ ဓါ သစေ ပဟောသိတိအထ သယံ ပဟောသိ၊ ဣဒါနိမေဝ နိစ္စဒ္ဓေဟိ၊

(ဃ) ဒုတေယျကထာယံ ဣမ္ဗ ဂစ္ဆာတိ ဣတော အသုကံ နာမ ဌာနံ ဂစ္ဆ၊

(င) အမုတြ ဂစ္ဆာတိ တတော အသုကံ နာမဌာနံ အာဂစ္ဆ၊ (၄၊၈၇။)

(ဏ) ၌ မယာ-ဖြင့် အာရောပိတော ကြိယာ၏ ကတ္တားကား မယာ-တည်းဟု ပါဌ သေသကိုင်း (ဘာဝတ္ထ) ယင်းမယာ-ဟူသော အဝုတ္တကတ္တားကို ထောက်၍ အာရော ပိတော-ကို အာရောပိယတေတိ အာရောပိတော-ဟု ကမ္မသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တ-ပစ္စည်း ကမ္မသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

တဝ ဝါဒေ ဒေါသော-ဖြင့် တေ-သဒ္ဒါသည် နာဝိဘတ်နှင့်တကွ ပြီးသည်မဟုတ်၊ သဝိဘတ်နှင့်တကွ ပြီးသည်၏အဖြစ်ကိုင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) ဝါဒ-သဒ္ဒါ၏ ဒေါသ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုင်း (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ၌ ဒေါသမောစနတ္ထာယ-ဖြင့် ဝါဒ-သဒ္ဒါ၏ ဒေါသ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုင်း (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) ပမောက္ခ၌ ပ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) မောက္ခဓာတ်၏ မောစနတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) မောက္ခာယ၌ အာယသဒ္ဒါသည် နာဝိဘတ်၏ ကာရိယမဟုတ်၊ သဝိဘတ်၏ ကာရိယအဖြစ်ကိုင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) ယင်း သဝိဘတ်သည် တုမတ္ထ စသည်၌ မသက်၊ တဒတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

စရ ဝိစရ-ဖြင့် စရ-သဒ္ဒါသည် ဝိစရ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ သိက္ခာတိ အတ္ထော-ဖြင့် စရဓာတ်သည် ဂတိ-သွားခြင်းအနက်ကိုမဟော၊ သိက္ခ (အာစာရ) ကျင့်ခြင်းအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ထိုထို ဆရာ့အိမ်သို့ သွား၍ ကျင်လေဦး-ဟူသော အဓိပ္ပါယ် ကိုင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ အထ-ဖြင့် သစေ နိပါတ်၏ ပရိကပ္ပအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သယံ-ဖြင့် ပဟောသိ ကြိယာ၏ ကတ္တားကိုင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေသည်။

(ဃ) ၌ အသုကံ နာမ ဌာနံ-ဖြင့် ဣဓ၌ ဣမသဒ္ဒါ၏ ဌာနကို စွဲသည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) ဓ-ပစ္စည်းသည် သတ္တမျတ္ထ၌ မသက်၊ ကမ္မတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဝိဘတျတ္ထ) ဣတော-ဖြင့် အပါဒါန်ကိုင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ၌ အသုကံ နာမ ဌာနံ-ဖြင့် အမုတြ၌ အမုသဒ္ဒါ၏ ဌာနကို စွဲသည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) တြ-ပစ္စည်းသည် သတ္တမျတ္ထ၌ မသက်၊ ကမ္မတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဝိဘတျတ္ထ) တတော-ဖြင့် အပါဒါန်ကိုင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(က) တိပိဓေန ကုဟနဝတ္ထုနာလောကံ ကုဟယန္တိ ဝိမှာပယန္တီတိ ကုဟကာ၊

(ခ) လာဘသက္ကာရတ္ထိကာ ဟုတွာ လပန္တီတိ လပကာ၊ (ဂ) နိမိတ္တံ သီလမေတေသန္တိ နေမိတ္တိကာ၊ (ဃ) နိပ္ပေသော သီလမေတေသန္တိ နိပ္ပေသိကာ၊ (င) လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသန္တိ မဂ္ဂန္တိ ပရိယေသန္တီတိ လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသိတာရော၊ (၄၊၈၇။)

(က) ၌ ကုဟယန္တိ ဝိမှာပယန္တိ-ဖြင့် ကုဟဓာတ်၏ ဝိမှာပယအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ကုဟကာပုဒ်ကို ကုဟယန္တီတိ ကုဟကာ-ဟု ကတ္တုသာဓနဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏွုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) တိပိဓေန ကုဟနဝတ္ထုနာလောကံ-ဖြင့် ကုဟကဟူသည် သုံးပါးအပြားရှိသော ကုဟနဝတ္ထုဖြင့် လူအပေါင်းကို အံ့သြစေခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ လပန္တိ-ဖြင့် လပကာပုဒ်ကို လပန္တီတိ လပကာ-ဟု ကတ္တုသာဓနဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏွုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) လာဘသက္ကာရတ္ထိကာ ဟုတွာ-ဖြင့် လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကို အလိုရှိကုန်၍ ပြောဆိုမှု လပကာမည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေသည်။

(ဂ) ဖြင့် နေမိတ္တိကာပုဒ်ကို နိမိတ္တံ သီလံ ဧတေသန္တိ နေမိတ္တိကာ-ဟု တဿီလတဒ္ဓိတ်ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏိကပစ္စည်း၏ တဿီလတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် နိပ္ပေသိကာပုဒ်ကို နိပ္ပေသော သီလံ ဧတေသန္တိ နိပ္ပေသိကာ-ဟု တဿီလတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏိကပစ္စည်း၏ တဿီလတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ၌ နိဇိဂီသန္တိ-ဖြင့် နိဇိဂီသိတာရောကို နိဇိဂီသန္တီတိ နိဇိဂီသိတာရော-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တု-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

မဂ္ဂန္တိ ပရိယေသန္တိ-ဖြင့် နိဇိဂီသန္တိ ကြိယာ၏ မဂ္ဂန္တိ ပရိယေသန္တိ ကြိယာတို့၏ ပရိယာယ်ပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

(တနည်း) မဂ္ဂန္တိ-ဖြင့် နိဇိဂီသန္တိ၌ ဟရဓာတ်၏ ရှာမှီးခြင်း(မဂ္ဂန) အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) နိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပရိယေသန္တိ-ဖြင့် မဂ္ဂန္တိ၌ မဂ္ဂဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကို မဟော၊ အန္ဝေသန-ရှာမှီးခြင်း အနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဓာတွတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

(က) အင်္ဂန္တိ ဟတ္ထပါဒါဒီသု (လ) နယပ္ပဝတ္တံ အင်္ဂသတ္ထံ၊ (ခ) နိမိတ္တန္တိ နိမိတ္တသတ္ထံ၊

(ဂ) ဉပ္ပါတန္တိ အသနိပါတာဒီနံ မဟန္တာနံ ဥပ္ပါတိတံ၊ (၄၊၇၈/၈၈။)

(က) ၌ အင်္ဂသတ္ထံ-ဖြင့် အင်္ဂပုဒ်ကို အင်္ဂေန သဟ စရိတံ သတ္ထံ အင်္ဂ-ဟု သဟစရိတ သတ္ထ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) (ဝါ) ဥတ္တရပဒလောပ သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဏာပစ္စည်း၏ ယင်းတဒ္ဓိတ် အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) အင်္ဂ-အရ အင်္ဂကျမ်းကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် နိမိတ္တံ-ပုဒ်ကို နိမိတ္တေန သဟ စရိတံ သတ္ထံ နိမိတ္တံ-ဟု သဟစရိတ သတ္ထ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) (ဝါ) ဥတ္တရပဒလောပ သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဏာပစ္စည်း၏ ယင်းတဒ္ဓိတ် အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) နိမိတ္တ-အရ နိမိတ်ကျမ်းကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ ဉပ္ပါတိတံ-ဖြင့် ဥပ္ပါတ-ပုဒ်ကို သုဘာသုဘ ဖလံ ပကာသေန္တော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဥပ္ပါတော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဥပ္ပါတ-အရ မိုးကြိုးကျခြင်း စသည်နှင့်တကွဖြစ်သော ကျမ်းကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) အသနိပါတာဒီနံ မဟန္တာနံ ဖြင့် သေးငယ်သော နိမိတ်သည် နိမိတ္တမည်၍ ကြီးကျယ်သော နိမိတ်သည် ဥပ္ပါတမည်၏ ဟူသော နိမိတ်နှင့် ဥပ္ပါတ် အထူးကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဓါတ်ကျ (၁၃၁) | ၄၊၈၈။|

(က) မူသိကစ္ဆိန္နန္တိ ဥန္ဒူရခါယိတံ၊ (ခ) တေနာပိ ဟိ အဟတေ ဝါ ဝတ္ထေ. အနဟတေ ဝါ ဝတ္ထေ ကုတော ပဋ္ဌာယ ဝေ ဆိန္နေ ဣဒံ နာမ ဟောတီတိ အာဒိသန္တိ၊

(ဂ) အဓိဝဟာမန္တိ ဝေရူပေန ဒါရကာ ဝေ ဟုတော ဣဒံ နာမ ဟောတီတိ အဂ္ဂိဟုနာနံ၊

(ဃ) ဒဗ္ဗိဟောမာဒီနိပိ အဂ္ဂိဟောမာနေဝ၊

(င) ဝေရူပိယ ဒဗ္ဗိယာ ဣဒိသေဟိ ကဏာဒိဟိ ဟုတေ ဣဒံ နာမ ဟောတီတိ ဝေ ပဝတ္တိ - ဝသေန ပန ဝိသုံ ဝုတ္တာနိ၊ (စ) တတ္ထ ကဏောတိ ကုဏ္ဍကော၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ပ၊၅၆၁။)

➢ ❶ ။ (က) မူသိကစ္ဆိန္နန္တိ၊ဟူသည်ကား။ဉန္ဒူရခါယိတံ၊ကြွက်ခဲစားအပ်သော အဝတ်၏ အကျိုးအပြစ်ကို ပြသောကျမ်းတည်း။ (ခ) ဟိ၊ချဲ့ဦးအံ့။တေနာပိ၊ထိုကြွက်သည်လည်း။ အဟတေ၊မထုရိုက် မဖွပ်လျှော်အပ်သေးသော။(ဝါ) အစာ မချေအပ်သေးသော။ဝတ္ထေဝါ၊ အဝတ်ကိုသော်ရင်း။အနဟတေ၊မထုရိုက် မဖွပ်လျှော်အပ်သေး မဟုတ်သော။(ဝါ) အစာ ချေအပ်ပြီးသော။ဝတ္ထေဝါ၊ရင်း။ကုတော၊ဤအရပ်မှ။ပဋ္ဌာယ၊စ၍။ဝေ၊ဤသို့။(ဝါ) သည်ပုံ သည်နည်း။ဆိန္နေ၊ကိုက်ဖြတ်အပ်သော်။ဣဒံ နာမ၊ဤမည်သော အကျိုးအပြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ဟောတိ၊၏။က္ကတိ၊ဤသို့။အာဒိသဒ္ဒါ၊ညွှန်ပြကြကုန်၏။

(ဂ) အဂ္ဂိဟောမန္တိမ်ဟူသည်ကား။ဓေရူပေနဧ၊ဤသို့သဘောရှိသော။ ဒါရုနာ၊ထင်းဖြင့်။ ဓေ၀်၊ဤသို့။(ဝါ)သည်ပုံသည်နည်း။ဟုတောပူဇော်အပ်သော်။က္ကဒံ နာမ၊ဤမည်သော အကျိုး သည်။ဟောတိ၊၏။က္ကတိ၊ဤသို့။အဂ္ဂိဇုဟာန်၊မီးပူဇော်ပုံကို ပြသောကျမ်းတည်း။

(ဃ) ဒဗ္ဗိဟောမာဒီနိပိ၊ဒဗ္ဗိဟောမ အစရှိသော ကျမ်းတို့သည်လည်း။အဂ္ဂိဟောမာနေဝ၊ မီးပူဇော်ပုံကို ပြသော ကျမ်းတို့ပင်တည်း။

(င) ပန၊ထိုသို့ပင် ဒဗ္ဗိဟောမ အစရှိသည်တို့၏ အဂ္ဂိဟောမ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ဓေ ရူပါယ၊ဤသို့သဘောရှိသော။ဒဗ္ဗိယာ၊ယောင်းမဖြင့်။(ဟုတောပူဇော်အပ်သော်) ဤဒိသေ ဟိ၊ဤကဲ့သို့ရှုအပ်ကုန်သော။ကဏာဒီဟိ၊ဆန်ကွဲ အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ဟုတောပူဇော်အပ် သော်။က္ကဒံ နာမ၊ဤမည်သော အကျိုးသည်။ဟောတိ၊၏။က္ကတိ ဓေ၀်၊ဤသို့။ပဝတ္တိဝသေန၊ ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။(တောနိ၊ထို ဒဗ္ဗိဟောမ-စသော ပုဒ်တို့ကို။) ဝိသုံ၊သီးခြား။(ဘဂဝတာ၊ သည်။) ဝုတ္တာနိ၊ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

(ဃ+င) ဓောဒနာ ပရိဟာရ ထင်ရှားစေလျက် ။ ။ ဒဗ္ဗိဟောမာဒီနိပိ၊တို့သည်လည်း။ အဂ္ဂိဟောမာနေဝ၊မီးပူဇော်ပုံကိုပြသော ကျမ်းတို့သည်သာလျှင်။ယဒိ ဟောန္တိ၊အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့။တသ္မာ၊ထိုသို့ ဒဗ္ဗိဟောမ အစရှိသည်တို့၏ အဂ္ဂိဟောမမျိုး ဖြစ်ကုန်သည် ၏အဖြစ်ကြောင့်။အဂ္ဂိဟောမံ ဓေဝ၊မီးပူဇော်ပုံကိုပြသော ကျမ်းကိုသာလျှင်။ဝတ္တဗ္ဗံ၊ဟော သင့်၏။ဒဗ္ဗိဟောမာဒီနိ၊ဒဗ္ဗိဟောမ အစရှိသည်တို့ကို။န ဝုတ္တာနိ၊မဟောသင့်ကုန်။အထ၊ အဂ္ဂိဟောမကိုသာ ဟောသင့်၍ ဒဗ္ဗိဟောမ စသည်တို့ကို မဟောသင့်ပါဘဲလျက်။ကေန ကာရဏေန၊အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။အဂ္ဂိဟောမံဓေဝ၊ကိုသာ။အဝတ္တွာ၊မဆိုမူ၍။ဒဗ္ဗိ- ဟောမာဒီနိ၊တို့ကိုလည်း။ဝိသုံ၊အသီးအခြား။(ဘဂဝတာ၊သည်။) ဝုတ္တာနိ၊ဟောတော်မူအပ် ကုန်သနည်း။က္ကတိ အယံ၊ဤသည်ကား။ဓောဒနာ၊ဓောဒနာတည်း။

ပန၊သော်လည်း။(လ) ပဝတ္တိဝသေန၊ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်။အဂ္ဂိဟောမံ ဧဝ၊ကိုသာ လျှင်။အဝတ္တွာ၊၍။ဒဗ္ဗိဟောမာဒီနိ၊တို့ကိုလည်း။ဝိသုံ၊အသီးအခြား။(ဘဂဝတာ၊သည်) ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။က္ကတိ အယံ၊ဤသည်ကား။သောဓနာ၊သောဓနာတည်း။

➢ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ကြွက်ခဲအပ်သော အဝတ်ပုဆိုး ၏ အကျိုးအပြစ်ကို ဆိုလိုရာဖြစ်သော ကျမ်းသည် မူသိကစ္ဆိန္နကျမ်းမည်၏ဟု ဖွင့်ပြ တော်မူ၏။ အကျိုးအပြစ် ညွှန်ပြပုံကို အကျယ်အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော။ အဘယ်နည်း ဖြင့် အကျိုးအပြစ်ကို သိနိုင်ပါအံ့နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ခ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် မူသိကနှင့် ဥန္ဒူရ, ဆိန္နနှင့် ခါယိတ-သဒ္ဒါ တို့ ပရိယာယ်ဖြစ်သည်ကိုရင်း၊ ကြွက်ကိုက်ခြင်း အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းကိုရင်း ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ထိုကြွက်ကိုက်ခြင်း၏ အကျိုးအပြစ်ကို အကျယ်အားဖြင့် ပြလိုသော ဆရာ

http://www.dhammadownload.com

သည် (ခ) မိန့်။

(ဂ) နွံ ဟုဆောပုဒ်သို့/ သန္ဓမညက္ခံပွန္တာထွက် ။ ။ (ဂ) ၌ လိုရင်းကား ဣဒံ နာမ ဟောတိ-တည်း။ အဓိပ္ပါယ်ကား- ဤမည်သော အကျိုးသည် ဖြစ်၏ဟူလို။

ဆရာ၊ ဆရာသည် ဣဒံ နာမ ဟောတိ-ဖြင့် ဤမည်သော အကျိုးသည် ဖြစ်သော ဟု ဆို၏။ မည်သို့ ပြုလုပ်သော် ဖြစ်ပါသနည်း၊ တစ်စုံတစ်ခု မပြုလုပ်ဘဲလျှင် ဖြစ်ပါသလော၊ (ဝါ) မပူဇော်ကြဘဲပင် ဖြစ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် **ဟုစဆ-မိန့်**။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် အဂ္ဂိဟောမဟူသည် မီးပူဇော်ပုံကို ပြသော ကျမ်းတည်းဟု ဆိုတော်မူ၏။ အဂ္ဂိဟောမသည်သာ မီးပူဇော်ပုံကိုပြသော ကျမ်းဖြစ်ပါ သလော၊ အဘယ်ကျမ်းတို့သည်လည်း မီးပူဇော်ပုံကိုပြသော ကျမ်းဖြစ်ပါကုန်အံ့နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ ဗျတိရေကပွန္တာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ဒဗ္ဗိဟောမ စသည်တို့ သည်လည်း အဂ္ဂိဟောမ အမျိုးအစားတို့ပင်တည်းဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ အကယ်၍ ဒဗ္ဗိ ဟောမ စသည်တို့သည်လည်း အဂ္ဂိဟောမ အမျိုးအစားတို့ပင် ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ယင်းသို့ ဖြစ် လျှင် အဂ္ဂိဟောမကိုသာလျှင် ဟောသင့် ဟောထိုက်၍ ဒဗ္ဗိဟောမ စသည်တို့ကို အဂ္ဂိ- ဟောမ-မှ သီးခြားမဟောအပ်၊ မဟောထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ဒဗ္ဗိဟောမ စသည်တို့ကိုလည်း သီးခြား ဘုရားဟောတော်မူအပ်ပါသ နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။ (ပုနရုတ္တိဒေါသတင်)

ကား-(င) ဖြင့် ဤသို့သဘောရှိသော ယောင်းမဖြင့် ဤသို့သဘောရှိကုန်သော ဆန်ကွဲ အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပူဇော်သော် ဤမည်သော အကျိုးဖြစ်၏ဟု အကျိုးထူးကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် အသီးအခြား ဘုရားဟောတော်မူ၏ဟူလို။

(ဃ+င) သို့/ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ပါဠိတော်၌ ဒဗ္ဗိဟောမံ ကဏဟောမံ-စသော ပုဒ်များကို ဟောကြားတော်မူ၏။ ထိုဒဗ္ဗိဟောမ-စသော ပုဒ်များသည် အဂ္ဂိဟောမပုဒ် နှင့်တူသော မီးပူဇော်ခြင်းဟူသောအနက် တနက်တည်းကိုသာ ဟောကြားသည် မဟုတ် ပါလော၊ ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ဒဗ္ဗိဟောမ-စသော ပုဒ်များကို ဟောကြားနေရ ပါသနည်း။ အနက် အဓိပ္ပါယ်တူ၍ မဟောကြားသင့်ဘဲ ဟောကြားချေသော် ပုနရုတ္တိ ဂန္ထဂရုဒေါသများ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ+င) မိန့်။

ကား- (ဃ+င) တို့ဖြင့် မီးပူဇော်ပုံအထူးနှင့် ပူဇော်ခြင်းအကျိုးတရားများ ထူးခြား နေသည့်အတွက် ဒဗ္ဗိဟောမ-စသော ပုဒ်များကို ဘုရားရှင်ထပ်၍ ဟောပြန်၏ဟူလို။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ကဏဟောမံပါဠ်ဝယ် ကဏပုဒ်ကို ထည့်သွင်း ဟောကြားတော်မူ၏။ ယင်းကဏ-သဒ္ဒါသည် အနည်းငယ်ဟူသော သုခုမတ္ထကို ဟော ကြားပါသလော၊ ကဏသဒ္ဒါသည် ဤ၌ အဘယ်အနက်ကို ဟောကြားပါသနည်း၊ ကဏ

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒါ၏ အနက်ကို မဖွင့်ဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။ ကား- (စ) ဖြင့် ကုဏ္ဍကတ္တကို ဟော၏ဟူလို-

➢ ❷ ။ | ယ–ဧ ဝါကျတို့ကို၌ | (၁) နနု ဒဗ္ဗိဟောမာဒီနိပိ အဂ္ဂိဟောမာနေဝ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဝိသုံ ဝုတ္တာနိ။ (၃) နနု ဇဝရှုပါယ ဒဗ္ဗိယာ ဤဒိသေဟိ ကဏာဒီဟိ ဟုတေ ဣဒံ နာမ ဟောတီတိ ဒဝံ ပဝတ္တိဝသော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဝိသုံ ဝုတ္တာနိ။

* ပန–သဒ္ဒါ ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဒဗ္ဗိဟောမအစရှိသည်တို့၏ အဂ္ဂိဟောမ အဖြစ်သည် ဖြစ်ငြားပါ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒဗ္ဗိဟောမ စသည်ကို သီးခြား မဟောသင့် မဟောထိုက်၊ သို့ပါလျက် ဒဗ္ဗိဟောမ စသည်ကို ဘုရားရှင်သီးခြား ဟောထား၏၊ ထိုသို့ သီးခြားဟောသည်ကို မနှစ်သက်သောကြောင့် ပန-သဒ္ဒါကို ဆိုရပါသည်။

➢ ❹ ။ ဒရီယတီတိ ဒါရု။ (၃) ဖောက်ခွဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ထင်း သစ်သားဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကဋ္ဌ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဩဒနာဒီနိ ဒါရေန္တိ ဓတာယာတိ ဓဗ္ဗိ။ (၃) ထမင်းစသည်တို့ကို ခွဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ယောက်မဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကဋ္ဌစ္ဆု-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

မုသတိ ထေနေတီတိ မုသိကော။ (၃) ခိုးခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနတေဟု မည်၏။ (၅) ကြွက်ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဥန္ဒူရ, အာခု-စသော--။

ဥန္ဒတိ ကိလေဒတီတိ ဥန္ဒူရော။ (၃) စွပ်စိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနတေဟု မည်၏။ (၅) ကြွက်ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) မူသိက, အာခု-စသော--။

အာဟညိတ္တာတိ အာဟတံ။ (၃) ထုရိုက်ညှဉ်းဆဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) အဝတ်ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပုရာဏ-စသော--။

ဘိန္နတဏ္ဍုလဘာဝေန ကဏတိ ဂစ္ဆတီတိ ကဏော။ (၃) ဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ် သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဆန်ကွဲဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကုဏ္ဍက-စသော--။

➢ ❺ ။ (ခ) ဆိစ္စနေ-ကို ဆိန္နတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဝတ္ထုသ (၏/ကို စပ်)

(ဂ) ဟုဓော-ကို ဟုတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်- အဂ္ဂိနော-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/ကို စပ်)

➢ ❻ ။ (က) ဖြင့် မူသိကသဒ္ဒါ၏ ကြွက်ဟော ဥန္ဒူရသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏အဖြစ် ကိုရင်း (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) ဆိန္န-၌ ဣန္ဒသဒ္ဒါ၏ တပစ္စည်း၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယပဒ) ဖြတ်ခြင်း (ဆိန္န) ဟူသည် ခဲခြင်း (ခါယိတ) ကိုပင် ဆို သတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ အဂ္ဂိဇုဟာနံ-ဖြင့် အဂ္ဂိဟောမံ၌ ဟောမံပုဒ်ကို ဟဝိယတေ ဟောမံ-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) မန်ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၌

http://www.dhammadownload.com

သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အဂ္ဂိနှင့် ဟောမ်ကို အဂ္ဂိနော ဟောမ အဂ္ဂိဟောမ-ဟု ကမ္မဌ ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အင်္ဂ-အရ အင်္ဂသတ္တကို ယူရသကဲ့သို့ ဤ၌ အဂ္ဂိဟောမ -အရ မီးပူဇော်ခြင်း ကြိယာသာမညကို မယူဘဲ မီးပူဇော်ခြင်းကို ဆိုသော ကျမ်းကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း(သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

. ဧဝရူပေန ဒါရုနာ ဇဝံ ဟုတေ က္လဒံ နာမဟောတီတိ-ဖြင့် မီးပူဇော်၏ဟူသည် ဤသို့ သဘောရှိသော ထင်းဖြင့် မီးကို ပူဇော်အပ်သော် ဤမည်သော အကျိုးသည်ဖြစ်၏ဟု နှလုံးသွင်း၍ ပူဇော်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(စ) ဖြင့် ကဏသဒ္ဒါသည် ကုဏ္ဍကသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း(ဝါ) ကဏသဒ္ဒါသည် ဆန်ကွဲဆန်ကျိုးအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ (ဝါ) နာမလိင်္ဂတ္ထ)

➢ ❶ ။ **အင်္ဂကျမ်းဟူသည်** ။ ။ လက်ခြေ စသည်တို့တွင် ဤသို့သဘောရှိသော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသူသည် အသက်ရှည်၏၊ အခြံအရံများ၏ စသည်ဖြင့် ပြဆိုသော ကျမ်းကို အင်္ဂကျမ်းဟု ခေါ်ပါသည်။

အင်္ဂဝိဇ္ဇာကျမ်းဟူသည် ။ ။ လက်ချောင်းရိုး (ဝါ) လက်ချောင်း၌ ပေါက်တတ်သော အရိုးကိုကြည့်၍ မန္တာန်စုတ်ပြီးလျှင် ဤသူကား အမျိုးကောင်းသာဖြစ်မည်၊ ဤသူကား အမျိုးကောင်းသား မဟုတ်၊ ဤသူကား ဘုန်းကျက်သရေနှင့် ပြည့်စုံမည်၊ ဤသူကား ဘုန်းကျက်သရေနှင့် မပြည့်စုံ စသည်ဖြင့် ပြောကြားပြဆိုသော ကျမ်းကို အင်္ဂဝိဇ္ဇာကျမ်းဟု ခေါ်ပါသည်။

အင်္ဂကျမ်းနှင့် လက္ခဏာကျမ်းအထူး ။ ။ အင်္ဂါပြည့်စုံမှု အင်္ဂါချို့ယွင်းမှု ပြဆိုကာမျှ ဖြစ်သော ကျမ်းသည် အင်္ဂကျမ်းမည်၏။ တန်ခိုးအာနုဘော် ကြီးမားသည်၏အဖြစ် စသည်ကို ပြီးစေတတ်သော လက္ခဏာအထူးကို ပြဆိုသော ကျမ်းသည် လက္ခဏာကျမ်း မည်၏။

➢ ❷ ။ (င) ဝါကျ ။ ။ ဤဒိသေဟိ ကဏာဒီဟိ၊ ဧဝရူပါယ ဒဗ္ဗိယာ။
ဟုတေ ဟောတီတိဒံ နာမ။ ဝိသုံ ဝုတ္တာနိ ဝတ္တိယာ။ (ပဏ္ဍာဝတ္တဂါထာ)

➢ ❶❶ ။ (င) ဝါကျ **စုဏ္ဏာနိ-ဋ္ဌ အနုဋ္ဌအရ** ။ ။ ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထိုသည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝ မည်၏။ (၂) တရားနာ ပရိသတ်သည်ရင်း, ဒဗ္ဗဟောမ-စသော မနသာဝတ္တာပိတသဒ္ဒါသည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝမည်၏။(၃) မဟာကရုဏာဉာဏ်သည်ရင်း, သတ္တဝါတို့၏ သံသရာ၌ နစ်မွန်းမျောပါးရခြင်းသည်ရင်း ဥဋ္ဌိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်းအစ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

*** အာဒိသဒ္ဒ-၌ ဓာတ်အရ ။** ။ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမ ရတိဋ္ဌာယိဘာဝ, ကာမသိဂ်ါရရသ မည်၏။ (၂) ကြွက်ကိုက်အပ်သော အဝတ်ဟောင်း အဝတ်သစ်သည် အာရမ္ဘဏာဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ကိုက်အပ်သော အဝတ်၏ နတ်, ရက္ခိုသ်, လူ စောင့်ကြပ်ရာအရပ်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ကိုက်ဖြတ်အပ်သော အရပ်အပိုင်းအခြားအားလျော်စွာ အကျိုးအပြစ်ဖြစ်မည်ဟု လွဲမှားစွာ ယုံကြည်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။ *** ဆိန္နေ-၌ ဓာတ်အရ ။** ။ ကိုက်ဖြတ်သော ကြွက်၏ သန္တာန်၌ ရသတဏှာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ။

အာဇေဘာဂိသံဗဏ္ဏနာ [၄၊၈၈။]

(က) စတေလန္တိ တိလတေလာဒိကံ၊

(ခ) သာသပါဒိနံ ပန မုခေန ဂဟေတွာ အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိပနံ၊ ဝိဇ္ဇွံ ပရိဇပ္ပိတွာ ဇုဟာနံ ဝါ မုခဟောမံ၊

(ဂ) ဒက္ခိဏက္ခကဏ္ဍာ လောဟိတာဒီဟိ ဇုဟာနံ လောဟိတဟောမံ၊

(က) ဖြင့် တေလံပုဒ်ကို တိလဿ ဣဒံ တေလံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ တေလသဒ္ဒါသည် ိလဿ ဣဒံ-ဟူသော ဝါကျအနိုက် နှမ်းဆီကိုဟောသော်လည်း တေလံ-ဟု တဒ္ဓိတ် းလတ်သော် ဆီ-သာမညကို ဟောရကား ဤ၌ တိလတေလ (နှမ်းဆီ) စသော ဆီ-လုံးစုံကို တေလ-အရ ယူရမည်ဟု သိစေသည်။(သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ခ) ၌ ဝိဇ္ဇံ ပရိဇပ္ပိတွာ ဇုဟာနံ-ဖြင့် ဟောမံပုဒ်ကို ဇုဟာနံ ဟောမံ-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) မန်ပစ္စည်း ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည် ၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) မုခနှင့် ဟောမံကို မုခေန ပက္ခိပိတွာ ဟောမံ မုခ ဟောမံ-ဟု မဇ္ဈေလောပီ တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ကြွင်းပါဌ်တို့ဖြင့် ခံတွင်းဖြင့် မုံညင်းစေ့များကိုယူ၍ မီး၌ထည့်၍ ပူဇော်ခြင်းသည် မုခ ဟောမ မည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် ဟောမံပုဒ်ကို ဇုဟာနံ ဟောမံ-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) မန်ပစ္စည်း ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) လောဟိတနှင့် ဟောမံကို လောဟိတေဟိ ဟောမံ လောဟိတဟောမံ-ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) လောဟိတ-အရ လက်ျာညာပ်ရှိသွေး, လက်ျာပုဆစ်ဒူးဝန်းသွေး စသည်တို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိ (၁၃၂) [၄၊၈၅]

(က) အင်္ဂဝိဇ္ဇာတိ ပုဗ္ဗ အင်္ဂမေဝ ဒိသွာ ဗျာကရဏဝသေန အင်္ဂ ဝုတ္တံ၊

(ခ) ဣမေ အင်္ဂလဋ္ဌိ ဒိသွာ ဝိဇ္ဇံ ပရိဇပ္ပိတွာ ""အယံ ကုလပုတ္တော ဝါ နောဝါ၊ သိရိသမ္ပန္နော ဝါ နောဝါ"" တိ အာဒိ ဗျာကရဏဝသေန အင်္ဂဝိဇ္ဇာ ဝုတ္တာ၊

(ဂ) ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာတိ ဃရဝတ္ထုအာရာမဝတ္ထာဒီနံ ဂုဏဒေါသသလ္လက္ခဏဝိဇ္ဇာ၊

(ဃ) မတ္တိကာဒိဝိသေသံ ဒိသွာပိ ဟိ ဝိဇ္ဇံ ပရိဇပ္ပိတွာ ဟေဋ္ဌာ ပထဝိယံ တိံသ ရတနမတ္တေ အာကာသေ စ အသီတိရတနမတ္တေ ပဒေသေ ဂုဏဒေါသံ ပဿန္တိ။ (ဘာသာဋီ၊ ပ၊ ၅၆၃။)

➤ ❶ ။ (က) အင်္ဂဝိဇ္ဇာတိ၊ ဟူသည်ကား။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ အင်္ဂမေဝ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်ကိုသာ။ ဒိသွာ၊ ကြည့်၍။ ဗျာကရဏဝသေန၊ ပြောဟောခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ အင်္ဂံ၊ အင်္ဂကျမ်းကို။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ (ခ) ဣဓ၊ ဤနေရာ၌။ အင်္ဂလဋ္ဌိ၊ လက်ချောင်းဖြစ်သော အရိုးကို။ (တနည်း) အင်္ဂလဋ္ဌိ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ဖြစ်ရာ တစ်ကိုယ်လုံးကို။ ဒိသွာ၊ ကြည့်၍။ ဝိဇ္ဇံ၊ ဂါထာမန္တာန်အတတ်ကို။ ပရိဇပ္ပိတွာ၊ စုတ်၍။ (ဝါ) မန်းမှုတ်၍။ အယံ၊ ဤသူကား။ ကုလပုတ္တော၊ အမျိုးကောင်းသားတည်း။ ဣတိဝါ၊ ဤသို့သော်၎င်း။ အယံ၊ ကား။ နော၊ ကုလပုတ္တော၊ အမျိုးကောင်းသား မဟုတ်။ ဣတိဝါ၊ ၎င်း။ အယံ၊ ကား။ သိရိသမ္ပန္နော၊ အသရေနှင့် ပြည့်စုံသူတည်း။ ဣတိဝါ၊ ၎င်း။ အယံ၊ ကား။ နော သိရိသမ္ပန္နော၊ အသရေနှင့် ပြည့်စုံသူ မဟုတ်။ ဣတိဝါ၊ ၎င်း။ ဣတိ အာဒိ ဗျာကရဏဝသေန၊ ဤသို့ အစရှိသော ပြောဟောခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ အင်္ဂဝိဇ္ဇာ၊ အင်္ဂဝိဇ္ဇာကျမ်းကို။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

(ဂ) ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဃရဝတ္ထုအာရာမဝတ္ထာဒီနံ၊ အိမ်၏တည်ရာ မြေ, သစ်သီးအာရာမ် ပန်းအာရာမ်တို့၏ တည်ရာမြေ အစရှိသည်တို့၏။ ဂုဏဒေါသသလ္လက္ခဏဝိဇ္ဇာ၊ ဂုဏ်အပြစ်ကို မှတ်သားကြောင်းအတတ်တည်း။ (ဝါ) အကျိုးအပြစ်ကို မှတ်သားကြောင်းအတတ်တည်း။ [**နိယမာနိယမအနက်**] ဃရဝတ္ထုအာရာမဝတ္ထာဒီနံ၊ တို့၏။ ယာ ဂုဏဒေါသသလ္လက္ခဏဝိဇ္ဇာ၊ အကြင် ဂုဏ်အပြစ်ကို မှတ်သားကြောင်းအတတ်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ သာ၊ ထိုဂုဏ်အပြစ်ကို မှတ်သားကြောင်းအတတ်သည်။ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာတိ-ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာ နာမ၊ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာ မည်၏။ (ဃ) ဟိ၊ ချဲ့ဦးအံ့။ မတ္တိကာဒိဝိသေသံ၊ မြေညက်အစရှိသော အထူးကို။ ဒိသွာပိ၊ ကြည့်ပြီး၍လည်း။ (ဝါ) ကြည့်ပြီးသော်မှလည်း။ ဝိဇ္ဇံ၊ ဂါထာမန္တာန်အတတ်ကို။ ပရိဇပ္ပိတွာ၊ စုတ်၍။ (ဝါ) မန်းမှုတ်၍။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်၌။ ပထဝိယံ၊ မြေထဲ၌။ တိံသရတနမတ္တေ၊ အတောင်သုံးဆယ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ (ပဒေသေ၊ အရပ်၌၎င်း) အာကာသေ၊ ကောင်းကင်၌။ အသီတိရတနမတ္တေ၊ အတောင်ရှစ်ဆယ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ပဒေသေ စ၊ အရပ်၌၎င်း။ ဂုဏဒေါသံ၊ ဂုဏ်အပြစ်ကို။ (ဝါ) အကျိုး အပြစ်ကို။ ပဿန္တိ၊ မြင်နိုင်ကြကုန်၏။

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ရှေး၌ အင်္ဂါကြီးငယ်ကိုသာ ကြည့်၍ ဟောပြောခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် အင်္ဂကျမ်းကို ဟောတော်မူအပ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်

http://www.dhammadownload.com

မူ၏။ အင်ကျမ်းသည်လည်း အင်္ဂါကိုကြည့်၍ သိကြောင်းအတတ်ပင် မဟုတ်ပါလော၊ အင်-ဟု ပြုပြီးဖြစ်လျက် အင်္ဂဝိဇ္ဇာကို အဘယ့်ကြောင့် ဆိုအပ်ပြန်ပါသနည်း။ (ခ) မိန့်။

(ဃ) ၁၃/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ယရဝတ္ထု အာရာမဝတ္ထု စသည်တို့၏ ဂုဏ်အပြစ်ကို မှတ်သားကြောင်း အတတ်သည် ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာမည်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ယင်းအတတ်ဖြင့် ဂုဏ်အပြစ်ကို အမှန်သိသည် ဟုတ်ပါ၏လော၊ အကယ်၍ ဂုဏ်အပြစ်ကို အမှန် မသိက (ဂ) ဝါကျဖြင့်ဆိုသော ဆရာ့စကား အသို့သင့်အံ့နည်း၊ (ဃ) မိန့်။

➢ ❷ ။ [က-ခ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ပုဗ္ဗေ အင်္ဂသတ္တံ ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣဓ အင်္ဂဝိဇ္ဇာတိ ပုန ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ပုဗ္ဗေ အင်္ဂမေဝ ဒိသွာ ဗျာကရဏဝသေန အင်္ဂ ဝုတ္တံ။ ဣဓ အင်္ဂလဋ္ဌိ ဒိသွာ ဝိဇ္ဇံ ပရိဇပ္ပိတွာ "အယံ ကုလပုတ္တောဝါ နောဝါ၊ သိရိသမ္ပန္နော ဝါ နောဝါ"တိ အာဒိ ဗျာကရဏဝသေန အင်္ဂဝိဇ္ဇာ ဝုတ္တာ။

(၄) တသ္မာ ဣဓ အင်္ဂဝိဇ္ဇာတိ ပုန ဝုတ္တံ။

[ဃ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု မတ္တိကာဒိဝိသေသံ ပဿတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဟေဋ္ဌာ ပထဝိယံ တိံသရတနမတ္တေ အာကာသေစ အသီတိရတနမတ္တေ ပဒေသေ ဂုဏဒေါသံ ပဿန္တိ။ (၃) နနု ဝိဇ္ဇံ ပရိဇပ္ပေတိ။ (၄) တသ္မာ ဟေဋ္ဌာ ပထဝိယံ တိံသရတနမတ္တေ အာကာသေစ အသီတိရတနမတ္တေ ပဒေသေ ဂုဏဒေါသံ ပဿန္တိ။

➢ ❹ ။ ဝိဒတိ ဧတာယာတိ **ဝိဇ္ဇာ**။ (၃) သိခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အတတ်ပညာ(မန္တာန်) သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပညာ, မန္တာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ * အင်္ဂိယတိ ဉာယတီတိ အင်္ဂ။

ဝိသေသေန အာကရီယန္တေ အနေန သဒ္ဒါတိ **ဗျာကရဏံ**။ (၃) ပြုခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သဒ္ဒါကျမ်းသည် ဝစနီယ။ (၆) သဒ္ဒသတ္ထ, ကပ္ပ။

ကတပုညေဟိ သေဝိယတေတိ **သိရီ**။ (၃) မှီဝဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ကျက်သရေရှိသူသည် ဝစနီယ။ (၆) လက္ခီ-စသော--။

ဝသတိ ဧတ္ထာတိ **ဝတ္ထု**။ (၃) တည်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြေဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဌာန, အာကာသ-စသော--။

မသီယတေ အာမသီယတေတိ **မတ္တိကာ**။ မတ္တေန ပမာဏေန ယုတ္တာ **မတ္တိကာ**။

(၃) ပမာဏ အတိုင်းအရှည်၏ ယှဉ်သော မြေညက်နှင့် ပမာဏ ပမာဏဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) မြေညက်သည် ဝစနီယ။ (၆) ခါရာ, ဦသ။

ပထဝတိ ဧတ္ထာတိ **ပထဝီ**။ (၃) သွားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြေဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဘူမိ-စသော--။

➢ ❺ ။ (ဂ) ပရိဇပ္ပိတွာ-ကို ပရိဇပ္ပေန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဧတေသံ ဘဝန္တာနံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

http://www.dhammadownload.com

(ယ) **မဿန္တိ**-ကို ပဿန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဓတေသံ ဘာဝန္တာန် သမဏ-ဗြဟ္မဏာန်-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (ဂ) ၌ ယရဝတ္ထုအာရာမဝတ္ထာဒီနံ-ဖြင့် ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာ၌ ဝတ္ထု-အရ အိမ်၏ တည်ရာမြေ, သစ်သီးအာရာမ် ပန်းအာရာမ်တို့၏ တည်ရာမြေ အစရှိသည်တို့ကို ကောက်ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ဂုဏဒေါသသလ္လက္ခဏဝိဇ္ဇာ-ဖြင့် ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာ၌ ဝိဇ္ဇာ-အရ ဂုဏ်အပြစ်ကို မှတ်သား ကြောင်း အတတ်ကို ကောက်ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား ဒ.ဘိဓေယျတ္ထ)

အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာဖြင့် ဝတ္ထုနံ ဝိဇ္ဇာ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာ-ဟု ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

➤ ❶❶ ။ **ဝိဇ္ဇံ မရိဇ္ဈိတွာ-အရ** ။ ။ ဂါထာမန္တာန်အတတ်ကို မန်းမှုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် ၏ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) ဂါထာမန္တာန်သည် အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ ဖြစ် ရာ တစ်ကိုယ်လုံးကို မြင်ခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ အမျိုးကောင်းသား ဖြစ်မည်, မဖြစ်မည်ကိုရင်း၊ အသရေနှင့် ပြည့်စုံသူ ဖြစ်မည်, မဖြစ်မည်ကိုရင်း ဟောပြောနိုင်ခြင်း သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အာဓေယ်ာသံဃဏ္ဏနာ [၄၊၈၈။]

(က) **သိဝဝိဇ္ဇာတိ သုသာနေ ပဝိသိတွာ သန္တိကရဏဝိဇ္ဇာ၊ (ခ) သိဂါလရုတဝိဇ္ဇာတိပိ ဝဒန္တိ၊**

(ဂ) **ဘူရိဝိဇ္ဇာတိ ဘူရိဃရေဝသန္တေန ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗမန္တော၊**

(ဃ) **အဟိဝိဇ္ဇာတိ သပ္ပဒဋ္ဌတိကိစ္ဆနဝိဇ္ဇာဝေဝ သပ္ပါဝှါယနဝိဇ္ဇာစ၊**

(င) **ဝိသဝိဇ္ဇာတိ ယာယ ပုရာဏဝိသံ ဝါ ရက္ခန္တိ နဝဝိသံ ဝါ ကရောန္တိ ဝိသဝန္တမေဝ ဝါ၊**

(က) ၌ သန္တိကရဏဝိဇ္ဇာ-ဖြင့် သိဝ-သဒ္ဒါ၏ သန္တိ-ငြိမ်းအေးခြင်း အနက်ကို ဟောသည် ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိဝဝိဇ္ဇာပုဒ်ကို သိဝဿ ကရဏဝိဇ္ဇာ သိဝဝိဇ္ဇာ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သုသာနေ ပဝိသိတွာ-ဖြင့် ယင်း အတတ်ကို သုသာန်သို့ဝင်၍ ပြုရသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် သိဝါ-သဒ္ဒါ၏ မြေခွေးအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိဝါဝိဇ္ဇာ ဟူလိုလျက် အာကို အ-ရဿပြု၍ သိဝဝိဇ္ဇာ-ဟု ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိဝဝိဇ္ဇာ-အရ မြေခွေးတို့၏ အသံကို သိကြောင်းဖြစ်သော အတတ်ကို ယူရ မည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ ဘူရိဃရေ-ဖြင့် ဘူရိယံ အန္တော ပထဝိယံ ကတဃရံ ဘူရိ-ဟု ဥတ္တရပဒ လောပသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) တဝါကျလုံးဖြင့် ဘူရိယံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ ဝိဇ္ဇာ ဘူရိဝိဇ္ဇာ-ဟု မဇ္ဈေလောပီ သတ္တမီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရ

http://www.dhammadownload.com

မည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဝိဇ္ဇာ-သဒ္ဒါ၏ ဝေဒအနက်ကို မဟော၊ မန္တန်အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် အဟိ-သဒ္ဒါ၏ သပ္ပ (မြွေ) အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) အဟိဝိဇ္ဇာ-အရ မြွေကိုက်အပ်သော အနာကို ဆေးကုကြောင်းအတတ်, မြွေကို ခေါ်ယူကြောင်းအတတ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိ။

(င) ၌ ယာယ ပုရာဏဝိသံဝါ ရက္ခန္တိ-ဖြင့် ဝိသဝိဇ္ဇာပုဒ်ကို ဝိသဿ ရက္ခဏဝိဇ္ဇာ ဝိသဝိဇ္ဇာ-ဟု ဝဓနတ္တပြု၍ အဆိပ်ဟောင်းကို စောင့်ရှောက်ကြောင်းအတတ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) နဝ ဝိသံဝါ ကရောန္တိ-ဖြင့် ဝိသဝိဇ္ဇာပုဒ်ကို ဝိသဿ ကရဏဝိဇ္ဇာ ဝိသဝိဇ္ဇာ-ဟု ဝဓနတ္တပြု၍ အဆိပ်သစ်ကို ပြုကြောင်းအတတ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ဝိသန္တမေဝ ဝါ-ဖြင့် ဝိသဝိဇ္ဇာပုဒ်ကို ဝိသဿ ဝန္တကရဏဝိဇ္ဇာ-ဟု ဝဓနတ္တပြု၍ အဆိပ်ကို ပျို့အန်ခြင်းကို ပြုကြောင်းအတတ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဋီကာ (၁၃၃) [၄၊၈၉။]

(က) သကုဏဝိဇ္ဇာတိ သပက္ခကအပက္ခကဒ္ဓိပဒစတုပ္ပဒါနံ ရုတဂတာဒိဝသေန သကုဏ ဉာဏံ၊ (ခ) ဝါယသဝိဇ္ဇာတိ ကာကရုတဉာဏံ၊ (ဂ) တံ ဝိသုံယေဝ သတ္ထံ၊ တသ္မာ ဝိသုံ ဝုတ္တံ၊

(ဃ) ပက္ကဇ္ဈာနန္တိ ပရိပါကဂတစိန္တာ၊ (င) ဣဒါနိ ""အယံ ဒွေကံ ဇီဝိဿတိ၊ အယံ ဒွေက"" န္တိ ဧဝံ ပဝတ္တံ အာဒိသဉာဏန္တိ အတ္ထော၊ (စ-၁) သရပရိတ္တာဏန္တိ သရရက္ခဏံ၊

(စ-၂) ယထာ အတ္တာနော ဥပရိ န အာဂစ္ဆတိ၊ ဧဝံ ကရဏဝိဇ္ဇာ၊

(ဆ) မိဂစက္ကန္တိ ဣဒံ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကံ သဗ္ဗသကုဏစတုပ္ပဒါနံ ရုတဉာဏဝသေန ဝုတ္တံ၊

* **သကုဏဝိဇ္ဇာ-ငှက်၏အစွမ်းအားဖြင့်** ကောင်း, မကောင်းကို သိကြောင်းအတတ် (မုချတ္ထ) သားငှက်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကောင်း, မကောင်းကို သိကြောင်းအတတ်။ (ဥပစာရတ္ထ) * **ပက္ကဇ္ဈာနံ-ရင့်ကျက်သည်၏အဖြစ်သို့** ရောက်မှုကို သိခြင်း (ဥဇုကတ္ထ) အသက်တိုရှည် နေရလတ့်သည်ကို သိခြင်း။ (ဝင်္ကတ္ထ)

* **သရပရိတ္တာဏံ-မြားကို** စောင့်ရှောက်ကြောင်း အတတ်။ (ဥဇုကတ္ထ) မိမိအပေါ်သို့ မြားကျရောက် မလာနိုင်အောင် ကာကွယ်ကြောင်းဖြစ်သော အတတ်။ (ဝင်္ကတ္ထ)

မိဂစက္ကံ-သားမြည်သံကို သိသောအတတ်။ (မုချတ္ထ) သားငှက်တို့၏ မြည်သံကို သိသော အတတ်။ (ဥပစာရတ္ထ)

➤ **၁** ။ (က) သကုဏဝိဇ္ဇာတိ၊ဟူသည်ကား။သပက္ခကအပက္ခကဒ္ဓိပဒစတုပ္ပဒါနံ၊ အတောင်ရှိသော သတ္တဝါ, အတောင်မရှိသော သတ္တဝါ, အခြေနှစ်ချောင်းရှိသော သတ္တဝါ, အခြေလေးချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့၏။ရုတဂတာဒိဝသေန၊မြည်တွန်ပုံ သွားပုံ အစရှိ

http://www.dhammadownload.com

သည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။သကုဏာဉာဏ်၊ငှက်တို့ကို သိကြောင်းအတတ်တည်း။

(ခ) ဝါယသဝိဇ္ဇာတိ၊ဟူသည်ကား။ကာကရုတဉာဏ်၊ကျီးမြည်သံကို သိကြောင်းအတတ်တည်း။ (ဂ) တံ၊ထိုကျမ်းသည်။ဝိသုဥ္စေဝ၊သကုဏဝိဇ္ဇာမှ သီးခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။သတ္ထံ၊ကျမ်းတည်း။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဝိသုံ၊သီးခြား။(ဘဂဝတာ၊သည်) ဝုတ္တံ၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ (ဃ) ပက္ကဇ္ဈာနန္တိ၊နံ-ဟူသည်ကား။ပရိပါကဂတစိန္တာ၊ရင့်ကျက်ပြီးသော အတတ်ကို သိကြောင်း အတတ်တည်း။

(င) ဣဒါနိ၊ယခုအခါ၌။အယံ၊ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်။ဇွေကာ၊ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ကာလပတ်လုံး။(ဝါ) ဤမျှလောက်။ဇီဝိဿတိ၊အသက်ရှည်လတ့်။အယံ၊သည်။ဇွေကာ၊လုံး။ ဇီဝိဿတိ၊အသက်ရှည်လတ့်။ဣတိ ဧဝံ၊ဤသို့။ပဝတ္တံ၊ဖြစ်သော။အာဒိဿဉာဏ်၊ညွှန်ပြကြောင်း ဉာဏ်တည်း။ဣတိ အဓ္ဓော၊ဤကား အနက်။

(စ) သရပရိတ္တာဏန္တိ၊ဟူသည်ကား။သရရက္ခဏ်၊မြားကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ကြောင်း အတတ်တည်း။ [**ယထာ တထာ-စသည်နှင့်အညီ**] ယထာ၊အကြင်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ကရိယမာနေပြုအပ်သော်။အတ္တနော၊မိမိ၏။ဥပရိ၊အထက်သို့။သရော၊ မြားသည်။န အာဂစ္ဆတိ၊မလာနိုင်။ဧဝံ-တထာ၊ဤသို့ မြားမလာနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ကရဏဝိဇ္ဇာ၊ပြုကြောင်းဖြစ်သော အတတ်သည်။သရပရိတ္တာဏန္တိ၊ သရပရိတ္တာဏ မည်၏။

(ဆ) မိဂစက္ကန္တိ ဣဒံ၊ပဒံ၊မိဂစက္ကံဟူသော ဤပုဒ်သည်။သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကံ၊အလုံးစုံသော သားမျိုးကို ကျုံးသော ပုဒ်တည်း။(တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။) ဣဒံ၊ဤမိဂစက္ကံဟူသော ပုဒ်ကို။ သဗ္ဗသကုဏစတုပ္ပဒါနံ၊အလုံးစုံသော ငှက်, အခြေလေးချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့၏။ ရုတဉာဏဝသေန၊မြည်သံကို သိသည်၏အစွမ်းအားဖြင့်။ဝုတ္တံ၊၏။ (ဘာသာဋီ၊ပ၊၅၆၇။)

➢ ❷ ။ (ဂ) သို့/ **ဝိသုဥ္စေဝေဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝါယသဝိဇ္ဇာ ဟု ဟောတော်မူ၏။ သကုဏဝိဇ္ဇာ၌သာလျှင် ဝါယသဝိဇ္ဇာသည် အကျုံးဝင်သည် မဟုတ်ပါ လော၊ (ဋီ) ကျီးလည်း ငှက်ပင်ဖြစ်ရကား သကုဏဝိဇ္ဇာဖြင့် ပြီးကောင်းသည် မဟုတ်ပါ လော။ (ဂဏ္ဌိ) ယင်းသို့ အကျုံးဝင်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ဝါယသဝိဇ္ဇာကို သီးခြား ဟောပြန်ပါသနည်း။ အကယ်၍ ပြီးပြီးလျက် တဖန်ထပ်၍ ဟောတော်မူချေသော် မြတ်စွာ ဘုရားအား ပုနရုတ္တိ, နိရတ္ထက ဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ (ဂ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- (ဂ) ဖြင့် ထိုကျီးမြည်သံကို သိကြောင်းဖြစ်သော အတတ်သည် အသီး အခြား ကျမ်းဖြစ်သောကြောင့် ဝါယသဝိဇ္ဇာကို ဘုရားတဖန်ထပ်၍ ဟောတော်မူ၏ဟု ငါပြဆိုသည်ဖြစ်ရကား သင်တင်တိုင်းသော--မြတ်စွာဘုရားအား မရောက်ဟူလို။

(င) သို့/ **အနုသစ္စ** ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် ပက္ကဇ္ဈာနဟူသည် အသက်တိုရှည် နေရ လတ့်သည်ကို ကြံစည်၍ သိမြင်သော အတတ်တည်းဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်း

http://www.dhammadownload.com

ကြံစည် သိမြင်ပုံကို ဖြေပြလိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ပက္ကမ္ဗာနဟူသည် ရင့်ကျက်မှုသို့ ရောက်ခြင်းကို သိကြောင်း ပညာဖြစ်သည်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ရင့်ကျက်မှုသို့ ရောက်သော အဖြစ်ကို အိုင်းအမာ အနာရောဂါ စသည်တို့၏ ရင့်ကျက်မှုသို့ ရောက်ခြင်းဟူ၍ မှတ်သားရပါမည်လော၊ ပရိပါကဂမနဟူသည် အဘယ်အရာ၏ ပရိပါကဂမန ဖြစ်ပါသနည်း။ (င) မိန့်။

(စ-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ-၁) ဖြင့် သရပရိတ္တာဏဟူသည် မြားကို စောင့်ရှောက်ကြောင်းဖြစ်သော အတတ်ပညာဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ မြားလက်နက်များကို ခိုးသူ မခိုးယူနိုင်ရန် စောင့်ရှောက်မှုဖြစ်သော မြားစောင့်ရှောက်မှုအတတ်ကို သရရက္ခဏ အတတ်ဟု ဆိုလိုပါသလော၊ အဘယ်သို့သော မြားစောင့်အတတ်ကို သရရက္ခဏ အတတ်ဟု ဆိုလိုပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (စ-၂) မိန့်။

➤ ❸ ။ [ဂ-ဓါတ်ကျကိုး] (၁) နနု သကုဏဝိဇ္ဇာယဝေ ဝါယသဝိဇ္ဇာ ပဝိဋ္ဌာ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဝိသုံ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု တံ ဝိသုညေဝ သတ္တံ။ (၄) တသ္မာ ဝိသုံ ဝုတ္တံ။

[ဆ-ဓါတ်ကျကိုး] (၁) နနု အဘိဓာနဂန္ထေ မိဂေါ ပသုကုရင်္ဂေသု ဧဝ ဝတ္တတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ သဗ္ဗသကုဏစတုပ္ပဒါနံ ရုတဉာဏံဝသေန ဝုတ္တံ။

(၃) နနု မိဂစက္ကန္တိ ဣဒံ ပဒံ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကံ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ သဗ္ဗသကုဏစတုပ္ပဒါနံ ရုတဉာဏံဝသေန ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ ကာယတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ **ကာကော**။ (၃) အသံပြုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကျီးဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝါယသ, အရိဋ္ဌ, ဓင်္က-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဝယတိ ဂစ္ဆတီတိ **ဝါယသော**။ (၃) သွားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကျီးကန်းဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကာကော, အရိဋ္ဌော, ဓင်္ကော--။

[**ဝါယသဝိဇ္ဇာ-၌ ဝိဇ္ဇာ**] ဝိဒိယတေ **ဝိဇ္ဇာ**။/ဝိဒတိ ဇာနာတီတိ **ဝိဇ္ဇာ**။/ဝိဒန္တိ တောယာတိ **ဝိဇ္ဇာ**။ (၃) သိကြောင်းဂုဏ်သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ကျီးကန်းဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကာက, အရိဋ္ဌ, ဓင်္က--။

ရဝနံ ရုတံ။ ရဝီယတေတိ **ရုတံ**။ (၃) အသံပြုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သဒ္ဒရုပ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သဒ္ဒ, သရ-စသော--။

သာသတိ အာစိက္ခတိ အတ္ထေ ဓာတေနာတိ **သဒ္ဒံ**။ (၃) ပြောကြားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ကျမ်းဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဂန္ထ-စသော--။

သရန္တိ ဟိံသန္တိ အနေနာတိ **သရော**။ (၃) ညှဉ်းဆဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) မြားဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဥသု, ခုရပ္ပ, အသန-စသော--။

သက္ကောတီတိ **သကုဏော**။ (၃) စွမ်းနိုင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ (၅) သကုဏ-အရဖြစ်သော ငှက်သတ္တဝါ, သားကောင် သတ္တဝါဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝိဟင်, ဝိဟဂ, ပက္ခိ-စသော--။

➤ ❺ ။ (ဂ) ဓာသွာနောက်ဖြစ်သင့်သော ဟိတ်ပုဒ်၏ သမ္ဗန်ကား-

ဓာသွာ-ကို တသ္မာ ဝိသုံဘာဝတော-ဟု ဟိတ်ပြင်၍ တဿာ ဝါယသဝိဇ္ဇာယ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) /တသ္မာ ဝိသုံ ပဒတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဝါယသ ဝိဇ္ဇာတိ ပဒဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရမည်။ ✱ ဝုဏ္ဏံ-ကို ဝုတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-သတ္တဿ ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

✱ သဏ္ဍံ-ကို သတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တဿ ကာကရုတဉာဏဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ သကုဏဉာဏံ-ဖြင့် သကုဏဝိဇ္ဇာသည် သကုဏဉာဏ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

(တစ်နည်း) သကုဏဝိဇ္ဇာ-၌ ဝိဒဓာတ်၏ ဉာဏအနက်ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ဏျပစ္စည်း ဘာဝသာဓနေ/ကရဏသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဝိဒိယတေ ဝိဇ္ဇာ၊/ဝိဒတိ ဧတာယာတိ ဝိဇ္ဇာ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အပေါင်းပုဒ်ကို သကုဏာနံ ဝိဇ္ဇာ သကုဏဝိဇ္ဇာ-ဟု ကမ္မတ္ထ ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

သပက္ခကအပက္ခကဒွိပဒစတုပ္ပဒါနံ-ဖြင့် သကုဏပုဒ်ကို သကုဏောစ မိဂေါစ သကုဏာ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပ ဒွန်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သကုဏ-အရ သပက္ခက အပက္ခက ဒွိပဒ စတုပ္ပဒ သတ္တဝါတို့ကို ယူရမည်ကိုရင်း (တနည်း) သကုဏ-အရ နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ယင်းသတ္တဝါတို့ကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဓ) ဖြင့် ဝါယသဝိဇ္ဇာ၌ ဝါယသ-သဒ္ဒါသည် ကျီးဟော ကာက-၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) ဝိဒဓာတ်၏ ဉာဏအနက်ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ဏျပစ္စည်း ဘာဝသာဓနေ/ကရဏသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု- ပစ္စယတ္ထ) ဝိဒိယတေ ဝိဇ္ဇာ၊/ဝိဒတိ ဧတာယာတိ ဝိဇ္ဇာ-ဟု ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အပေါင်းပုဒ်ကို ဝါယသာနံ ဝိဇ္ဇာ ဝါယသဝိဇ္ဇာ-ဟု ကမ္မတ္ထ ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဿ) ဖြင့် ပက္ကဇ္ဈာန်၌ ပက္ကကို ပစ္စိတ္ထာတိ ပက္ကံ-ဟု အတိတ် ကတ္တုသာဓန ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တ-ပစ္စည်း၏ အတိတ်ကတ္တုသာဓနအနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပစဓာတ်၏ ပရိပါက အနက်ဟောသည်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ဈာန်-၌ ဈေ

http://www.dhammadownload.com

ဓာတ်၏ စိန္တာအနက် ဟောသည်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ယု-ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန/ကရဏ သာဓန၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဈာယတေ ဈာန်/ ဈာယတိ ဧတေနာတိ ဈာန်-ဟု ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ပက္ကသ ဈာန် ပက္ကဇ္ဈာန်-ဟု ပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ပက္ကဇ္ဈာန်-အရ သက်ကြည့်ပေဒင် အတတ်ကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ၌ သရရက္ခဏံ-ဖြင့် သရပရိတ္တာဏံ-၌ ပရိတ္တာဏံ-ဝယ် ပရိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) တာ-ဓာတ်၏ ရက္ခဏအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဆ) ၌ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကံဖြင့် မိဂ-အရ အလုံးစုံသော ငှက်, အခြေလေးချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

သဗ္ဗသကုဏ-စသောပါဌ်တို့ဖြင့် အလုံးစုံသော ငှက်, အခြေလေးချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့၏ မြည်သံကိုသိသော ကျမ်းသည် မိဂစက္ကမည်သတည်းဟု သိ။ (ဘာဝတ္ထ)

➢ ၁၀။ (ဂ) မဇ္ဈန္တ(ဇုတ္တံ) ကြိယာ၏ ဓာတွတ္ထကို ရှ ။ ။ ဝုတ္တံ၌ ဝစဓာတ် အရ ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ ဒေသနာဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ဝါယသ ဝိဇ္ဇာဟူသော မနသာဝဝတ္တပိတဒေသနာတော်ဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) လောကီကျမ်းများ၌ ဝါယသဝိဇ္ဇာကျမ်းဟူ၍ တသီးတခြား ရှိနေခြင်းသည်ရင်း၊ ရှိသည့် အတိုင်း သိမြင်နိုင်သော ဘုရားရှင်၏ ဉာဏ်တော် ပါရမီတော် အစွမ်းတို့သည်ရင်း ဥဒ္ဒိပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဝါယသဝိဇ္ဇာကျမ်းဟူ၍ တသီးတခြားရှိ၏ဟု သောတုဇနများ သိရှိရခြင်းစသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

*** ဓာဒိဋ္ဌဉာဏံ–ဋ္ဌ် ဉာဏ–အရ ။ ။** အနုမာနဉာဏ် (တနည်း) ဝိတက် ဝိစာရ စေတသိက်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ဇီဝိတိန္ဒြေသည်ရင်း၊ အတ္တဘောသည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝမည်၏။ (၃) ဇီဝိတကာလ အတ္တဘာဝ တို့၏ ရင့်ကျက်သည်၏အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သက် ကြည့်ပေဒင် အတတ်ဖြင့် လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရသည်ရင်း၊ ပေဒင်မေးသူ၏ မိမိအသက် အပိုင်းအခြား ကို သိရှိရခြင်းသည်ရင်း အနုဘာဝ မည်၏။

အာဒေဘင်္ဂသံဝဏ္ဏနာ [၄၊၈၉/၉၀။]

(က) တဏ္ဍိကာလက္ခဏံ ပိဋ္ဌန္တကဏ္ဏိကာယပိ ဂေဟကဏ္ဏိကာယပိ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ၊

(ခ) ရည်း နိယျာန် ဘဝိဿတီတိ ရညော နိဂ္ဂမနံ ဘဝိဿတီတိ ဝေ ရာဇူနံ ပဝါသဂမနံ ဗျာကရောတိ၊ (ဂ) ဥဏ္ဏာပါဓောတိ အာကာသတော ဥက္ကာနံ ပတနံ၊

(ဃ) ဒိသာဍာဟောတိ ဒိသာကာလုသိယံ အဂ္ဂိသိခဓူမသိခါဒီဟိ အာကုလဘာဝေါ ဝိယ၊

http://www.dhammadownload.com

(က) ဖြင့် ကဏ္ဍိကာ-အရ တန်ဆာ၏အထွတ်နှင့် ကျောင်းအိမ်တို့၏ အထွတ်နှစ်ပါး စုံကို ကောက်ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ကဏ္ဍိကာစ ကဏ္ဍိကာစ ကဏ္ဍိကာ-ဟု ဝိစ္ဆာပေကသေသ ပြုရမည်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ ရာဇူနံ-ဖြင့် ရည်သဒ္ဒါ၏ နံဝိဘတ်နှင့်တကွသော ရာဇသဒ္ဒါ၏ ကံရှိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂပဒ, ဝိဘတ္တိပဒ) နိဂ္ဂမနံ-ဖြင့် ယာဓာတ်၏ ဂတိအနက်ကို ဟော သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) နိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သင်္ဂါမဂမနံ-ဖြင့် ထွက်၏ဟူသည် စစ်မြေသို့ ထွက်သတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ကြွင်းအာကာရပါဌ်တို့ဖြင့် ဗျာကရဏာကာရကိုရင်း (ဘာ ဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ ဥက္ကာနံ ပတနံ-ဖြင့် ပါတောပုဒ်ကို ပတနံ ပါတော-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြု ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ် ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဥက္ကာနှင့် ပါတော-ကို ဥက္ကာနံ ပါတော ဥက္ကာပါတော-ဟု ကမ္မဒ္ဓ ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဥက္ကာကျ၏ ဟူသည် ကောင်းကင်မှ ကျခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေ။

➤ **ဥက္ကာကျခြင်းဟူသည်** ။ ။ လေထုတို့အဟုန်ဖြင့် အချင်းချင်း ထိခိုက်ရာ မီးရောင် ကဲ့သို့ အရောင်ဖြစ်ပေါ်၍ ကောင်းကင်မှ ကျခြင်းကို ဥက္ကာကျသည်ဟု ခေါ်ပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် ဒါဟော-၌ ဏပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု- ပစ္စယတ္ထ) ဒါဟောပုဒ်ကို ဒဟနံ ဒါဟော-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ)ဒိသာနံ ဒါဟော ဒိသာဒါဟော-ဟု ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဒိသာဍာဟ-အရပ်မျက်နှာတို့၏ ပူပန်ခြင်း ဟူသည် အရပ်မျက်နှာတို့ ချောက်ချားခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(က) ဓေဝစူဠဒြဘိတိ သုက္ခဝလာဟကဂ္ဂန်း၊ (ခ) ဥဂ္ဂမနန္တိ ဥဒယနံ၊

(ဂ) ဩတ္တမနန္တိ အတ္ထင်္ဂမနံ၊ (ဃ) သံကိလေသန္တိ အဝိသုဒ္ဓတာ၊ (င) ဝေါဒါနန္တိ ဝိသုဒ္ဓတာ၊

(က) ဖြင့် ဒေဝ-သဒ္ဒါသည် ဝိသုဒ္ဓိ-စသော အနက်, သေမင်း-စသော အနက်တို့ကို မဟော၊ မိုးတိမ်အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဒုဗြဘိ-သဒ္ဒါသည် စည်(ဘေရီ) အနက်ကို မဟော၊ ထစ်ချုန်းခြင်းအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် ဥပုဗ္ဗ ကမုဓာတ်၏ တက်ခြင်း-ဥဒယအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ဥ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိ။

(ဂ) ဖြင့် အဝပုဗ္ဗ ကမုဓာတ်၏ သက်ခြင်းအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း

http://www.dhammadownload.com

(ဒု-ဓာတွတ္ထ) အဝ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထ ဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဩက္ကမန-ဟူသည် ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် သံကိလေသောပုဒ်ကို သံကိလိသန် သံကိလေသော-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို ရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနဌ် သက်သည်၏အဖြစ် ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ကိလိသဓာတ်၏ မလိနအံနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သံ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ဖြင့် ဝေါဒါန-ကို ဝေါဒီယတေ ဝေါဒါန်-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနဌ် သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဒါ-ဓာတ်၏ ဝိသုဒ္ဓ အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) အဝ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထ ဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဝိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(က) ဓဝံ ဝိပါကောတိ လောကာယ ဓဝံ ဝိဝိဓသုခဒုက္ခာဝဟော။

(ခ) သုဝုဋ္ဌိကာတိ ဒေဝဿ သမ္မာဓာရာနုပ္ပဝေစ္ဆနံ။ (ဂ) ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိကာတိ အဝဂ္ဂဟော။

(ဃ) ဝဿဝိဗန္ဓောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(င) မုဒ္ဒါတိ ဟတ္ထမုဒ္ဒါ။ ဂဏနာ ဝုစ္စတိ အစ္ဆိဒ္ဒကဂဏနာ။

(စ) သင်္ခါနန္တိ သင်္ကလနသင်္ဂုဏ္ဍနာဒိဝသေန ပိဏ္ဍဂဏနာ။

(ဆ) ကာဝေယျန္တိ ကဝိနံ ကမ္မကရဏံ။ (၄၅၊၉၀။)

(က) ဖြင့် ဝိပါက-အရ ချမ်းသာခြင်းအကျိုး တစ်ခုတည်းကိုသာရင်း, ဆင်းရဲခြင်းအကျိုး တစ်ခုတည်းကိုသာရင်း မကောက်ယူရ၊ အထူးထူးအပြားပြား များပြားစွာသော ချမ်းသာ ဆင်းရဲ နှစ်ပါးစုံကို ကောက်ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) အထူးထူး အပြားပြားသော ချမ်းသာဆင်းရဲ၏ဟူသည် လူအပေါင်းအတွက် အထူးထူး အပြား ပြားသော ချမ်းသာဆင်းရဲများ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် သုဝုဋ္ဌိကာဌ် သု-ဥပသာရ၏ သမ္မာအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သမ္မာ ဝဿနံ သုဝုဋ္ဌိ-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တိပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနဌ် သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သုဝုဋ္ဌိ ဧဝ သုဝုဋ္ဌိကာ-ဟု သွတ္ထတဒ္ဓိတ် ဆင့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ကပစ္စည်း၏ သွတ္ထတဒ္ဓိတ်ဌ် သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သုဝုဋ္ဌိကာဟူသည် မိုး၏ ကောင်းစွာ မိုးရေအယဉ်ကို အစဉ်မပြတ် သွန်းလောင်းခြင်း (ဝါ) မိုးကောင်းစွာ ရွာ

http://www.dhammadownload.com

ခြင်းသည် သုဝဏ္ဍိကာမည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် ဒုဗ္ဘဏ္ဍိကာဟူသည် မိုးကို မကောင်းသဖြင့် ယူခြင်း, မိုးခေါင်ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် အဝဂ္ဂါဟောပုဒ်ကို ဓာရာယ အဝဂဟဏံ ဒုဂ္ဂဟဏံ အဝဂ္ဂါဟော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အဝဂ္ဂါဟဟူသည် မိုး၏ အန္တရာယ် (ဝါ) မိုးပြတ်ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(င) ၌ ဟတ္ထမုဒ္ဒါဖြင့် မုဒ္ဒါဟူသည် လက်ဆစ်ချိုး ရေတွက်ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) အစ္ဆိဒ္ဒကဂဏနာ-ဖြင့် ဂဏနာဟူသည် တစ်-အစ ကိုး-အဆုံးရှိသော မပြတ်မလတ် ရေတွက်ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(စ) ၌ ပိဏ္ဍဂဏနာဖြင့် သံပုဇ္ဇ ခါဓာတ်၏ ဂဏနအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သင်္ခါနဟူသည် အပေါင်း ရေတွက်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သင်္ကလနသမ္ပိဏ္ဍနဒိဝသေန-ဖြင့် ပိဏ္ဍဂဏနာဟူသည် အပေါင်းကို ရေတွက်ခြင်း, ကောင်းစွာဖြစ်စေခြင်း (ဝါ) အသီးအခြားဖြစ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ရေတွက်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဆ) ၌ ကဝီနံ ကဗျကရဏံ-ဖြင့် ကာဝေယျံပုဒ်ကို ကဝီနံ ကမ္မံ ကာဝေယျံ-ဟု ကမ္မံတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏေယျပစ္စည်း၏ ကမ္မံတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ကာဝေယျဟူသည် ကဗျာလင်္ကာဖွဲ့ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။ (ကြွင်း ကဝိသရုပ်နှင့် ဘာဝတ္ထကို ပြသည်ဟု ဖော်ပါလေ။)

(က) အာဝါဟာနံ့ နာမ ဣမဿ ဒါရကဿ အသုကကုလတော အသုကနက္ခတ္တေန ဒါရိကံ အာနေထာတိ အာဝါဟကရဏံ၊ (ခ) သံဝရဏန္တိ သံဝရဏံ နာမ အဗ္ဗ နက္ခတ္တံ သုန္ဒရံ၊ အဇ္ဇေဝ သမင်္ဂါ ဟောထ၊ ဣတိ ဝေါ ဝိယောဂေါ န ဘဝိဿတီတိ ဧဝံ သမဂ္ဂကရဏံ၊

(ဂ) ဝိဝရဏံ နာမ ဝိသံယောဂကရဏံ၊ (ဃ) သံကိရဏန္တိ ဥဋ္ဌာနံ ဝါ ဣဏံ ဝါ ဒိန္နံ ဓနံ အဇ္ဇ သင်္ဂဏှထ၊ အဇ္ဇ သင်္ဂဏှိတုံ န ဝဋ္ဋတိ ဧဝံ နေပိဏ္ဍာပနံ၊ (၄၁၉၀။)

(က) ၌ အာဝါဟကရဏံ-ဖြင့် အာဝါဟနံပုဒ်ကို အာဝါဟနဿ ကရဏံ အာဝါ-ဟနံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း(သမာသလိင်္ဂတ္ထ) (ဝါ) အာဝါဟာပီယတေ အာဝါဟနံ-ဟု ဟိတ်အတွင်းဝင်သော ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။ ကြွင်းပါဌ်တို့ဖြင့် အာဝါဟာကာရ သတို့သမီးကို ဆောင်ပုံအခြင်းအရာကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ခ) ၌ သမဂ္ဂကရဏံ-ဖြင့် သံဝရဏံပုဒ်ကို သံဝရဏဿ ကရဏံ သံဝရဏံ-ဟု

http://www.dhammadownload.com

ဥတ္တရပဒလောပသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) (ဝါ) သံဝရာပီယတေ သံဝရဏံ-ဟု ဟိတ်အတွင်းဝင်သော ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဝရဓာတ်၏ သမင်္ဂအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သံ-ဥသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ကြွင်းပါဌ်တို့ဖြင့် သံဝရဏာကာရ-စေ့စပ်ပုံ အခြင်းအရာကို သိစေသည်။(ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် ဝိဝရဏာသ ကရဏံ ဝိဝရဏံ (ဝါ) ဝိဝရာပီယတေ ဝိဝရဏံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ၊ အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဝိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသကဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဝရဓာတ်သည် ဝိသံယောဂတ္ထ-ကွေကွင်းခွဲခွါခြင်းအနက်ကို ဟောသည်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ ဓနပိဏ္ဍာပန်-ဖြင့် သံကိရဏံပုဒ်ကို သံကိရာပီယတေ သံကိရဏံ-ဟု ဟိတ်အတွင်းဝင်သော ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ကိရဓာတ်၏ သမူဟအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သံ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသကဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။ ကြွင်းပါဌ်တို့ဖြင့် ပေါင်းရုံးစေ၏ဟူသည် လူအများကို ပေါင်းရုံးစေခြင်း မဟုတ်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာများကို ပေါင်းရုံးစေခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဓါကျ (၁၃၄) [၄၊၉၁။]

(က) သုဘဂကရဏေန္တိ ပိယမနာပကရဏံ ဝါ သသိရီကကရဏံ ဝါ။

(ခ) ဒုဗ္ဘဂကရဏေန္တိ တဗ္ဗိပရီတံ၊ (ဂ) ဝိရုဒ္ဓဂဗ္ဘကရဏေန္တိ ဝိရုဒ္ဓဿ ဝိလီနဿ အဋ္ဌိတဿ ဝိနဿမာနဿ ဂဗ္ဘဿ ကရဏံ၊ (ဃ) ပုန အဝိနာသာယ ဘေသဇ္ဇဒါနန္တိ အတ္ထော။

(င) ဂဗ္ဘော ဟိ ဝါတေန ပါဏကေဟိ ကမ္မုနာစာတိ တီဟိ ကာရဏေဟိ ဝိနဿတိ၊

(စ-၁) တတ္ထ ဝါတေန ဝိနဿန္တေ နိဗ္ဗာပနီယံ သီတလံ ဘေသဇ္ဇံ ဒေတိ၊ (စ-၂) ပါဏကေဟိ ဝိနဿန္တေ ပါဏကာနံ ပဋိကမ္မံ ကရောတိ၊ (စ-၃) ကမ္မုနာ ဝိနဿန္တေ ပန ဗုဒ္ဓါပိ ပဋိဗာဟိတုံ န သက္ကောန္တိ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ပ) ၅၇၉။)

*** သုဘဂကရဏံ**-တင့်တယ်မှုကို ဖြစ်စေအောင် ပြုလုပ်ခြင်း။ (သဒ္ဒတ္ထ) ချစ်ဖွယ်နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း (ဝါ) ဘုန်းကျက်သရေရှိအောင် ပြုလုပ်ခြင်း။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) **ဒုဗ္ဘဂကရဏံ**-မတင့် မတယ်မှုကို ဖြစ်စေအောင် ပြုလုပ်ခြင်း။ (သဒ္ဒတ္ထ) မုန်းစရာဖြစ်အောင် ဘုန်းကျက်သရေနည်းပါးအောင် ပြုလုပ်ခြင်း။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

ဝိရုဒ္ဓဂတ္တကရဏ်ား-ပျက်စီးသွားပြီးသော ကိုယ်ဝန်သတ္တဝါကို တည်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း (သဒ္ဒတ္ထ) နောက်တစ်ကြိမ်ရောက်လာသည့် သားသန္ဓေကို မပျက်စီးအောင် ဆေးပေးခြင်း။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

➤ ❶ ။ (က) သုဘဂကရဏန္တိ၊ဟူသည်ကား။ပိယမနာပကရဏံ ဝါ၊ချစ်ဖွယ် မြတ်နိုးဖွယ်ကို ပြုခြင်းသည်သော်ရင်း။(ဝါ) ချစ်ဖွယ် မြတ်နိုးဖွယ်ကို ပြုကြောင်းနည်းပေးခြင်းသည်သော်ရင်း။သဿိရိကကရဏံ ဝါ၊အသရေရှိအောင် ပြုခြင်းသည်သော်ရင်း။ (ဝါ) အသရေရှိအောင် ပြုကြောင်း နည်းပေးခြင်းသည်သော်ရင်း။

(ခ) ဒုဗ္ဘဂကရဏန္တိ၊ဟူသည်ကား။တဗ္ဗိပရီတံ၊ထိုနှစ်မျိုး၏ ပြောင်းပြန်တည်း။

(ဂ) ဝိရုဒ္ဓဂတ္တကရဏန္တိ၊ဟူသည်ကား။ဝိရုဒ္ဓဿ၊တည်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ထသော။ ဝိလီနဿ၊ကျေမွထသော။ အဋ္ဌိတဿ၊မတည်ထသော။ ဝိနဿမာနဿ၊ပျက်စီးသော။ ဂဗ္ဘဿ၊ကိုယ်ဝန်ကို။ကရဏံ၊တည်အောင်ပြုခြင်းတည်း။(ဝါ) တည်အောင်ပြုကြောင်း ဆေးပေးခြင်းတည်း။ (ဃ) ပုန၊တစ်ဖန်။အဝိနာသာယ၊မပျက်စီးစေခြင်းငှာ။ဘေသဇ္ဇဒါနံ၊ ဆေးပေးခြင်းတည်း။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။

(င) ဟိ၊ချဲ့။ဂဗ္ဘော၊ကိုယ်ဝန်သည်။ဝါတေန၊လေရင်း။ပါဏကေဟိ၊ပိုးငယ်တို့ရင်း။ ကမ္မုနာစ၊ကံရင်း။ဣတိ၊ဤသို့။တီဟိ၊သုံးပါးကုန်သော။ကာရဏေဟိ၊အကြောင်းတို့ကြောင့်။ ဝိနဿတိ၊ပျက်စီးတတ်၏။

(စ) တတ္ထ၊ထိုသုံးပါးသော အကြောင်းတို့တွင်။ဝါတေန၊လေကြောင့်။(ဂဗ္ဘေ၊ကိုယ်ဝန်သည်) ဝိနဿန္တေ၊ပျက်စီးလသော်။နိဗ္ဗာပနီယံ၊လေကို ငြိမ်းအေးစေနိုင်သော။သီတလံ၊အေးသော။ဘေသဇ္ဇံ၊ဆေးကို။ဒေတိ၊ပေးရ၏။ပါဏကေဟိ၊ပိုးငယ်တို့ကြောင့်။(ဂဗ္ဘေ၊သည်။) ဝိနဿန္တေ၊သော်။ပါဏကာနံ၊ပိုးငယ်တို့ကို။ပဋိကမ္မံ၊ကုစားမှုကို။ကရောတိ၊ပြုရ၏။ပန၊အဖို့ တစ်ပါးကား။ကမ္မုနာ၊ကံသက်သက်ကြောင့်။(ဂဗ္ဘေ၊သည်) ဝိနဿန္တေ၊သော်။ဗုဒ္ဓါပိ၊ဘုရားရှင်တို့သော်မှလည်း။ပဋိဗာဟိတုံ၊တားမြစ်ခြင်းငှာ။န သက္ကောန္တိ၊စွမ်းနိုင်တော် မမူကြကုန်။

➤ ❷ ။ (ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ပါဠိတော်၌ ဝိရုဒ္ဓဂတ္တကရဏံ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်းဝိရုဒ္ဓဂတ္တကရဏံ-ပုဒ်ကို ဝိရုဒ္ဓဂတ္တဿ ကရဏံ ယဿာတိ ဝိရုဒ္ဓဂတ္တကရဏော-ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် တွဲစပ်ရပါမည်လော၊ ယင်းပုဒ်ကို အဘယ်သမာသ် တွဲစပ်ရပါမည်နည်း။ ယင်းပုဒ်၏ ဤနေရာ၌ ပြုလုပ်ရမည့် ဝိဂ္ဂဟကို မပြဆိုချေသော အတိဗ္ဗာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ပျက်စီးသွားပြီးသော ကိုယ်ဝန်ကို တည်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းသည် ဝိရုဒ္ဓဂတ္တကရဏံ-မည်သောဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ပျက်စီးသေဆုံးသွားပြီးသော ကိုယ်ဝန်သတ္တဝါကို အသက်ရှင်အောင် မည်သူမျှ ပြုလုပ်ခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသည်သာ မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်သို့ ပြုလုပ်ခြင်းသည် ပျက်စီးသွားပြီးသော ကိုယ်ဝန်

http://www.dhammadownload.com

သတ္တဝါကို တည်အောင်ပြုလုပ်ခြင်း မည်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) ဒွီ/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် ပျက်စီးသွားလေပြီးသော ကိုယ်ဝန်သူငယ်ကို တဖန် မပျက်စီးအောင် ဆေးကိုပေးခြင်းသည် ဝိရုဒ္ဓဂဗ္ဘကရဏ-မည်သောဟု ဆို၏။ ယင်းစကားရပ်၌ ဝိရုဒ္ဓဂဗ္ဘ-ပျက်စီးသွားလေပြီးသော ကိုယ်ဝန်ဟု ဆိုထားရာ ကိုယ်ဝန်ပျက်ကြောင်းတရားသည် တစ်ပါး နှစ်ပါးတည်းသာရှိ၏ဟု မှတ်သားရပါမည်လော၊ (ဦနစောဒနာ) ကိုယ်ဝန်ပျက်ကြောင်း တရားသည် လေးပါး ငါးပါးစသည်ရှိ၏ဟူ၍ မှတ်သားရပါမည်လော၊ (အဓိကစောဒနာ) ကိုယ်ဝန်ပျက်ကြောင်း တရားသည် စိတ် ဥတု အာဟာရ တည်းဟူသော အကြောင်းသုံးပါးပင် ဖြစ်ပါသလော၊ (အညစောဒနာ) ကိုယ်ဝန်သူငယ်သည် အဘယ်မျှလောက်သော အကြောင်းတရားတို့ကြောင့် ပျက်စီးနိုင်ပါသနည်း။ (င)

(စ) ဒွီ/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် ကိုယ်ဝန်သူငယ်သည် လေ ပိုး ကံ အကြောင်းဝရားသုံးပါးတို့ကြောင့် (ဝါ) သုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အကြောင်းကြောင့် ပျက်စီးနိုင်သောဟု ဆို၏။ ယင်းကိုယ်ဝန်သူငယ် ပျက်စီးကြောင်းတရားသုံးပါးသည် ကုစားမှုပြုရာ၌ ထူးခြားမှုမရှိ၊ အတူတူချည်းသာဖြစ်၏ဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော၊ ယင်းအကြောင်း တရား သုံးပါးသည် ကုစားမှုပြုရာ၌ မည်သို့ ထူးခြားကြပါသနည်း။ (စ) မိန့်။

ကား- လေ ပိုးတို့ကြောင့် ကိုယ်ဝန်သူငယ်ပျက်စီးခဲ့သော် ကုစား၍ ရနိုင်ကောင်းသေး၏၊ ကံကြောင့် ပျက်စီးခဲ့လျှင်ကား ဘုရားရှင်တို့သော်မှ ကုစား၍ မရနိုင်ဟု အကြောင်းသုံးပါး ထူးခြားပုံကို ငါပြဆိုပါ၏ဟူလို။

(စ-၃) ဒွီ/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ-၁+၂) တို့ဖြင့် လေကြောင့်ရင်း,-ပိုးငယ်တို့ကြောင့်ရင်း, ပျက်စီးသော ကိုယ်ဝန်ကို ဆေးပေးလျှက် ကုစားခြင်းငှာ တတ်ကောင်း၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ကံကြောင့်ပျက်သော ကိုယ်ဝန်ကိုကား အသို့မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ ရှေ့ ကိုယ်ဝန်ပျက်ကြောင်းများနည်းတူ ဆေးပေးလျှက် ကုစားခြင်းငှာ တတ်ကောင်းအံ့လော။ စုဒ်ကြောင့် (စ-၃) မိန့်။

➤ ❸ ။ [စ-၃ ဝါကျတို့၌] (၁) နနု ဗုဒ္ဓါ အနန္တဂုဏာ ဟောန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဗုဒ္ဓါပိ ပဋိဗာဟိတုံ န သက္ကောန္တိ။ (၃) နနု ဂဗ္ဘော ကမ္မုနာ ဝိနဿတိ။

(၄) တသ္မာ ဗုဒ္ဓါပိ ပဋိဗာဟိတုံ န သက္ကောန္တိ။

➤ ❹ ။ ကတပုညေဟိ သေဝိယတေ, တေ ဝါ သေဝတီတိ သိဒ္ဓိ။

(၃) မှိဝဲဆည်းကပ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဘုန်းကျက်သရေ ဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) လက္ခီ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

ဂစ္ဆတိ အတ္တဘာဝေန ပဝတ္တတီတိ ဂစ္ဆ္ဇာ။ (၃) ဖြစ်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ကိုယ်ဝန်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပဋိသန္ဓိ-စသော--။

ဝါယတိ ဂစ္ဆတီတိ ဝါတော။ (၃) သွားခြင်းကြိယာ (တနည်း) တိုက်ခတ်ခြင်းကြိယာ

http://www.dhammadownload.com

သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) လေဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝါယ-စသော--။

ပဏာန္တိ ဇီဝန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ **ပါဏော**။ ခုဒ္ဒေါ ပါဏော **ပါဏကော**။

(၃) ငယ်သောဂုဏ်၏ သတ္တဝါနှင့် ဂုဏ် ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ငယ်သော သတ္တဝါသည် ဝစနီယ။ (၆) ခုဒ္ဒပါဏ-စသော--။

ဘိသက္ကဿ ကမ္မံ **ဘေသဇ္ဇံ**။ (၃) ဆေးဆရာ၏ အလုပ်နှင့် ဌာနီ ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဆေးဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဒြဗ္ဗ-စသော-။

သီတံ ဂုဏံ လာတီတိ **သီတလော**။ (ဓာန်ဋီ-၅၆)

➤ ❺ ။ (စ) ၌ **ဝိနယဿဇ္ဇ**-ကို ဝိနယဿဇ္ဇတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဂတ္တဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

* **နိဗ္ဗာပနီယံ**-ကို နိဗ္ဗာပနီယတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင် လျှင် သီတလဿ ဘေသဇ္ဇဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် သုဘဿ ဂမနံ ပဝတ္တနံ သုဘဂေါ၊ (တနည်း) သုဘေန ဂမနံ ပဝတ္တံ သုဘဂေါ၊ သုဘဂဿ ကရဏံ သုဘဂကရဏံ၊ သုဘဂကရဏာဋ္ဌ သုဘဂကရဏာဋ္ဌ သုဘဂကရဏံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ သုဘဂကရဏ-အရ ချစ်ဖွယ် နှစ်လိုဖွယ်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ဘုန်းကျက်သရေ တိုးပွားအောင် ပြုလုပ်ခြင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ၌ ဝိလီနဿ-ဖြင့် ဝိရုဒ္ဓဂဗ္ဘကရဏံ-၌ ဝိရုဒ္ဓ-သဒ္ဒါသည် ဝိလီန အနက်ကို ဟော၏ဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ) အဋ္ဌိတဿ-ဖြင့် ဝိလီန-သဒ္ဒါသည် အဋ္ဌိတအနက်ကို ဟော၏ဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဝိနဿ မာနဿ-ဖြင့် အဋ္ဌိတသဒ္ဒါသည် ဝိနဿမာန အနက်ကို ဟော၏ဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(တနည်း) ဝိရုဒ္ဓဿ (ပ) ဝိနဿ မာနဿ-ဖြင့် ဝိရုဒ္ဓ ဝိလီန အဋ္ဌိတ ဝိနဿမာန ပုဒ်လေးခုတို့သည် အနက်တူ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

ဝိရုဒ္ဓဿ ဂဗ္ဘဿ ကရဏံ-ဖြင့် ဝိရုဒ္ဓဂဗ္ဘကရဏံ-၌ ဝိရုဒ္ဓနှင့် ဂဗ္ဘပုဒ်ကို ဝိရုဒ္ဓေါစ သော ဂဗ္ဘောစာတိ ဝိရုဒ္ဓဂဗ္ဘော-ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို ၎င်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ကရဏံ-၌ ယုပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို၎င်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ကရီယတေ ကရဏံ-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း (အဘိဓာနတ္ထ) အပေါင်းပုဒ်ကို ဝိရုဒ္ဓဂဗ္ဘဿ ကရဏံ ဝိရုဒ္ဓဂဗ္ဘကရဏံ-ဟု ကမ္မတ္ထ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် ဝိရုဒ္ဓဂဗ္ဘကရဏံ-ဟူသည် တဖန်ကိုယ်ဝန် မပျက်စီးခြင်းငှာ ကိုယ်ဝန်တည်ကြောင်း ဆေးကိုပေးခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

➤ ❶ ။ **ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌ ကိုယ်ဝန်ပျက်စီးကြောင်းသည် နှစ်ပါးသာ လာရှိပါလျက် ဤအဋ္ဌကထာ၌ ကိုယ်ဝန်ပျက်စီးကြောင်း ၃-ပါးဆိုထားရခြင်းအကြောင်း**

ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌ ကိုယ်ဝန်ပျက်စီးခြင်း အကြောင်းနှစ်ပါး ဆိုထားခြင်းမှာ- လေကြောင့် ကိုယ်ဝန်ပျက်စီးရာ၌လည်း အတိတ် အကုသိုလ်ကံ အကြောင်းတရားသည် ကေန်မုချ ပါဝင်လျက်ရှိ၏၊ ပိုးကြောင့် ကိုယ်ဝန်ပျက်စီးရာ၌လည်း အတိတ်အကုသိုလ်ကံ အကြောင်းတရားသည် ကေန်မုချ ပါမြဲဖြစ်၏၊ အတိတ်အကုသိုလ်ကံနှင့်ကား ကင်း၍ မပျက်စီးနိုင်၊ ဤသို့သော အဓိပ္ပါယ်ဖြင့် ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌ လေ ပိုးဟူသော အကြောင်းနှစ်ပါးကိုသာ ကိုယ်ဝန်ပျက်စီးကြောင်းဟူ၍ ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤအဋ္ဌကထာ၌ကား- လေကြောင့်ပျက်စီးမှု ပိုးကြောင့်ပျက်စီးမှု နှစ်ပါးစုံတို့၌ အတိတ်အကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့် မရနိုင်၊ အတိတ်အကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးသည့် အခါ၌လည်း လေနှင့် ပိုးတို့ကို လုံးဝငဲ့ကွက်မှု မရှိ၊ ထို့ကြောင့် အတိတ်အကုသိုလ်ကံကို သီးခြားအကြောင်း တစ်ခုအနေဖြင့်ယူ၍ လေ ပိုး ကံ-ဟု ကိုယ်ဝန်ပျက်စီးကြောင်း သုံးပါး ဆိုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

➤ ❷ ။ (င) ဝါကျ ▫ ဂဗ္ဘော သတ္တော ဟိ ဝါတေန၊ ပါဏကေဟိစ ကမ္မုနာ။
ဣမေဟိ တီဟိ ဌာနေဟိ၊ ဝိနဿတီတိ ဉာယတေ။ (ပဏ္ဍာဝတ္ထုဂါထာ)

➤ ❶ ❶ ။ **ခေါသဇ္ဇနံ ခေတီ-အရ** ။ ။ မိစ္ဆာဇီဝ-ဟု ဆိုအပ်သော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရရသ (တနည်း) ဇိဂုစ္ဆဌာယီဘာဝ ဗီဘစ္ဆရသ မည်၏။ (၂) ဆေးသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ကိုယ်ဝန်ပျက်ခြင်း၊ ဆေးပေးသော ရဟန်း၌ ကုလဒူသက အနေသနဖြစ်ခြင်း, ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

(စ-၃) **ဝါကျကို ရှု** ။ ။ ဝိပဿနာယောဂီ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ယထာဘူတဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသည့် မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ ကံစီမံသည့်အတိုင်း သုခဒုက္ခကို ခံစားနေကြသည့် သတ္တဝါများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ယထာဘူတဉာဏ်ဖြင့် ရနိုင်သော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တရားများသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝိနဿန္တေ-ကို ရှု ။ ။ သားသန္တေ ပျက်စီးမှုကို ဉာဏ်ဖြင့်ရှုနေသော ဝိပဿနာယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် ဘင်ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ။ ကိုယ်ဝန်ဒြဗ်သည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ။ ဘုရားအစရှိသည်တို့ တားမြစ်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ ဘုရားရှင်သန္တာန်၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ် ကေန်ရှိ၏ဟု သိရခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ။

http://www.dhammadownload.com

အာဒေါ်သံဝဏ္ဏနာများ [၄၅၊၉၁။]

(က) ဇိဝှါနိဗန္ဓနန္တိ မန္တေန ဇိဝှါယ ဗန္ဓကရဏံ၊

(ခ) ဟနုသံဟနနန္တိ မန္တေန ယထာ ဟနုကံ စလေတုံ န သက္ကောန္တိ၊ ဧဝံ ဗန္ဓကရဏံ၊

(ဂ) ဟတ္ထာဘိဇပ္ပနန္တိ ဟတ္ထာနံ ပရိဝတ္တနတ္ထံ မန္တဇပ္ပနံ၊

(ဃ) ကဏ္ဏဇပ္ပနန္တိ ကဏ္ဏေဟိ သဒ္ဒံ အသုဏနတ္ထာယ ဝိဇ္ဇာယ ဇပ္ပနံ၊

(င) အာဒါသ ပဉှန္တိ အာဒါသေ ဒေဝတံ ဩတာရေတွာ ပဉှာပုစ္ဆနံ၊

(က) ဖြင့် ဗန္ဓနံပုဒ်ကို ဗန္ဓနသ္သ ကရဏံ ဗန္ဓနံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပသမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) (ဝါ) ဗန္ဓပီယတေ ပန္ဓနံ-ဟု ဟိတ်းဇတွင်းဝင်သော ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနနှင့် သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဇိဝှါနှင့် ဗန္ဓနံကို ဇိဝှါယ ဗန္ဓနံ ဇိဝှါဗန္ဓနံ-ဟု ကမ္မဌ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) နှောင်ဖွဲ့ခြင်းကို ပြု၏ဟူသည် မန္တာန်ဖြင့် ပြုသတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရှင်း (ဘာဝတ္ထ) သိ။

(ခ) ၌ ဗန္ဓကရဏံ-ဖြင့် သံပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်၏ ဗန္ဓနအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သံ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သံဟနီယတေ သံဟနနံ၊ သံဟနနသ္သ ကရဏံ သံဟနနံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) မုခဗန္ဓမန္တေန-ဖြင့် အနှောင်အဖွဲ့ကို ပြု၏ဟူသည် မုခဗန္ဓမန္တာန်ဖြင့် ပြု၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရှင်း (ဘာဝတ္ထ) ယထာ ဟနုကံ (ပ) ဧဝံ-ဖြင့် ဟနုသဒ္ဒါ၏ ဟနုက၏ ပရိယာယ်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) မေးမလှုပ်နိုင်အောင် ပြုခြင်းသည် ဟနုသံဟနန မည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရှင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် အဘိဇပ္ပနံ-၌ အဘိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဟတ္ထာနံ ပရိဝတ္တနတ္ထံ အဘိဇပ္ပနံ ဟတ္ထာဘိဇပ္ပနံ-ဟု မဇ္ဈေလောပီ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)မန္တ-ဖြင့် အဘိဇပ္ပန၏ ကံကိုရှင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ ကဏ္ဏေဟိ အသုဏနတ္ထာယ ဇပ္ပနံ-ဖြင့် ကဏ္ဏဇပ္ပနံပုဒ်ကို ကဏ္ဏေဟိ အသုဏနတ္ထာယ ဇပ္ပနံ ကဏ္ဏဇပ္ပနံ-ဟု မဇ္ဈေလောပီ တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သဒ္ဒံ-ဖြင့် အသုဏန၏ ကံကိုရှင်း (ဘာဝတ္ထ) ဝိဇ္ဇာယ-ဖြင့် ဇပ္ပန၏ ကံကိုရှင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ၌ အာဒါသေ ပဉှာ ပုစ္ဆနံ-ဖြင့် ပဉှဓာတ်၏ ပုစ္ဆနအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ပဉှပုဒ်ကို ပဉှီယတေ ပဉှံ-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနနှင့် သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း

http://www.dhammadownload.com

(ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အာဒါသေ ပဉှံ အာဒါသပဉှံ-ဟု သတ္တမီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဒေဝတံ ဩတာရေတွာ-ဖြင့် မှန်၌မေး၏ ဟူသည် မန္တာန်ရွတ်ခြင်းဖြင့် နတ်ကိုချ၍ မေးခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(က) အာဒိစ္စုပဋ္ဌာနန္တိ ဇီဝိကတ္ထာယ အာဒိစ္စပါရိစရိယာ၊

(ခ) အဗ္ဘုဋ္ဌာလနန္တိ မန္တေန မုခတော အဂ္ဂိဇာလ နီဟရဏံ၊

(ဂ) သိရိ ဝှာယနန္တိ ""ဧဟိ သိရိ မယှံ သရီရေ ပတိဋ္ဌာဟိ"" တိ ဧဝံ သိရေန သိရိယာ အဝှာယနံ

(ဃ) တသ္မိံ ပန သမိဒ္ဓေ တဿ ကရဏံ ပဏီဓိကမ္မံ နာမ၊

(င) ဘူရိကမ္မန္တိ ဘူရိဃရေ ဝသိတွာ ဂဟိတမန္တဿ ပယောဂကရဏံ၊

(စ) ဝဿ ကမ္မံ ဝေါဿ ကမ္မန္တိ ဧတ္ထ ဝဿောတိ ပုရိသော၊ ဝေါဿောတိ ပဏ္ဍကော၊ ဣတိ ဝေါဿဿ ဝဿကရဏံ ဝဿကမ္မံ၊ ဝဿဿ ဝေါဿကရဏံ ဝေါဿကမ္မံ၊ (၄၂၉၁။)

(က) ၌ အာဒိစ္စပါရိစရိယာ-ဖြင့် ဥပဋ္ဌာနသဒ္ဒါ၏ လုပ်ကျွေးခြင်း ပါရိစရိယာအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဇီဝိကတ္ထာယ-ဖြင့် အသက်မွေးခြင်းငှာ နေကို လုပ်ကျွေးခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ အဂ္ဂိဇာလ နီဟရဏံ-ဖြင့် အဗ္ဘုဇ္ဇာလနသဒ္ဒါ၏ မီးလျှံ-အဂ္ဂိဇာလအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) အဗ္ဘုဇ္ဇလနဿ နီဟရဏံ အဗ္ဘုဇ္ဇာလနံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) မန္တေန မုခတော-ဖြင့် မီးလျှံကို ထုတ်ခြင်းဟူသည် မန္တန်ဖြင့် ခံတွင်းမှ ထုတ်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ သိရိယာ အဝှာယနံ-ဖြင့် အဝှါယတေ အဝှယနံ-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိရိယာ အဝှါယနံ သိရိဝှါယနံ-ဟု ကမ္မဋ္ဌ ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိရိ-၌ ဤသရနောင် အသရကျေသော သရလောပသန္ဓိ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) သိစေပါသည်။

သိရေန-ဖြင့် ဌာန၏အစွမ်းဖြင့် ခေါ်ပုံအခြင်းအရာကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ကြွင်းပါဌ်တို့ဖြင့် အဝှါယနာကာရကိုပြသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် ကမ္မံကို ကရဏံ ကမ္မံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ရမ္မပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပဏီဓိ-သဒ္ဒါသည် သမိဒ္ဓိ-ပြည့်စုံခြင်း အနက်ကို ဟောသည်ကိုရင်း (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ) ပဏီဓာယ ကမ္မံ ပဏီဓိကမ္မံ ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ကိစ္စပြည့်စုံသည့်အခါ၌ လုပ်ကျွေးခြင်းဟူသည် နတ်အား ဝန်ခံကတိ ပေးထားခဲ့သည့်အတိုင်း

http://www.dhammadownload.com

လုပ်ကျွေးပူဇော်မှု ပြုခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေသည်။

(င) ဖြင့် ဘူရိ-အရ မြေကြီးကို မကောက်ယူရ မြေအိမ်ကို ကောက်ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ဘူရိယာ ပကတံ ဘူရိ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ပကတတဒ္ဓိတ်၌ သက်ထားသည်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ကရဏံ ကမ္မံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ရမ္မပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဘူရိယာ ဝသိတွာ ကမ္မံ ဘူရိကမ္မံ-ဟု မဇ္ဈေလောပီ သတ္တမီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) မြေအိမ်၌နေ၍ ပြုခြင်းဟူသည် သင်ယူခဲ့ပြီးသော မန္တန်အတတ်ကို မေ့ပျောက်မသွားစေရန် အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် လှံ့လပယောဂ ပြုလုပ်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေသည်။

(စ) ၌ ပုရိသော-ဖြင့် ဝဿ-သဒ္ဒါ၏ ယောက်ျားဟူသော အနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) (ဝါ) ဝဿောပုဒ်ကို ပဏ္ဍကတော ဝိသေသေန အသတိ ဘဝတီတိ ဝဿော-ဟူ၍ရင်း, ဝိသေသော ရာဂဿဝေါ ယဿာတိ ဝဿောဟူ၍ရင်း ဝစနတ္ထပြု၍ ဝဿ-အရ ယောက်ျားကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပဏ္ဍကော-ဖြင့် ဝေါဿ-သဒ္ဒါ၏ ပဏ္ဍုက်ဟူသော အနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) (ဝါ) ဝေါဿောပုဒ်ကို ပုရိသလိင်္ဂတော ဝိရဟေန အဝ အသတိ ဟိဋ္ဌိတော ဟုတွာ ဘဝတီတိ ဝေါဿော-ဟူ၍ရင်း, ဝိဂတော ရာဂဿဝေါ ယဿာတိ ဝေါဿော-ဟူ၍ရင်း ဝစနတ္ထပြု၍ ဝေါဿ-အရ ပဏ္ဍုက်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝေါဿဿ ဝဿကရဏံ-ဖြင့် ကမ္မံပုဒ်ကို ကရီယတေ ကမ္မံ-ဟု ဘာဝသာဓနေ ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ရမ္မပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဝဿနှင့် ကမ္မံကို ဝဿဿ ကမ္မံ ဝဿကမ္မံ-ဟု ကမ္မဋ္ဌ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဝဿကမ္မဟူသည် ပဏ္ဍုက်ကို ယောက်ျားဖြစ်အောင် ပြုခြင်းတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း(ဘာဝတ္ထ)သိ။

ဝဿဿ ဝေါဿကရဏံ-ဖြင့် ကမ္မံပုဒ်ကို ကရီယတေ ကမ္မံ-ဟု ဘာဝသာဓနေ ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ရမ္မပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဝေါဿနှင့် ကမ္မံကို ဝေါဿဿ ကမ္မံ ဝေါဿကမ္မံ-ဟု ကမ္မဋ္ဌ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဝေါဿကမ္မဟူသည် ယောက်ျားကို နပုံးဖြစ်အောင် ပြုခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(က) ဝတ္ထုကမ္မန္တိ အကတဝတ္ထုသ္မိံ ဂေဟပတိဋ္ဌာပနံ၊

(ခ) ဝတ္ထုပရိကမ္မန္တိ ဝတ္ထုဗလိကမ္မကရဏံ၊ (ဂ) အာစမနန္တိ ဥဒကေန မုခသုဒ္ဓိကရဏံ၊

(ဃ) ဥဒ္ဓံ ဝိရေစနန္တိ ဥဒ္ဓံ ဒေါသာနံ နီဟရဏံ၊ (င) ကဏ္ဏတေလန္တိ ကဏ္ဏာနံ ဗန္ဓနတ္ထံ ဝါ ဝဏဟရဏတ္ထံ ဝါ ဩသဓတေလပစနံ၊ (စ) နတ္ထုကမ္မန္တိ တေလေန ယောဇေတွာ နတ္ထုကရဏံ၊

(က) ဖြင့် ဝတ္ထုသဒ္ဒါသည် ကာရဏ, ဒဗ္ဗ-စသော အနက်များကိုမဟော၊ အိမ် မဆောက်လုပ်ရသေးသည့် မြေနေရာဟူသော ဘူဘေဒ-မြေအထူးကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ကမ္မ-ဟူသည် ယင်းမြေအထူး၌ အိမ်ကိုတည်စေခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဝတ္ထုသ္မိံ ကမ္မံ ဝတ္ထုကမ္မံ-ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် ကမ္မ-အရ နတ်ပူဇော်မှုအလုပ်ကို ကောက်ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ကမ္မဿ ကရဏံ ကမ္မံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပသမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကို ရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ပရိ-ဥပသာရသည် ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂ လိင်္ဂတ္ထ) ဝတ္ထုသ္မိံ ပရိကမ္မံ ဝတ္ထုပရိကမ္မံ-ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာလိင်္ဂတ္ထ) နတ်ပူဇော်မှု ပြုလုပ်ခြင်းသည် အကြွင်းမဲ့မဟုတ်၊ ဥပဒ္ဒဝပဋိဃာတနတ္ထ ဝဓုနတ္ထ အကျိုးငှာ ပြုသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် အာ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) စမုဓာတ်သည် စင်ကြယ်စေခြင်း, ဆေးကြောခြင်းအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) အာစမာပီယတေ အာစမနံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယု ပစ္စည်း ဟေတုဂဗ္ဘ ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အာစမဿ ကရဏံ အာစမနံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ် ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) စင်ကြယ်စေ၏ဟူသည် ရေဖြင့် ခံတွင်းကို စင်ကြယ်စေခြင်း ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် ဝိ-ဥပသာရသည် ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ရိစဓာတ်၏ လျှောကျ ထုတ်ဆောင်ခြင်းအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာ တွတ္ထ) ထုတ်ဆောင်ဟူသည် စမြင်းဒေါသတို့ကို ထုတ်ဆောင်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဥဒ္ဓံ ဝိရေစနံ ဥဒ္ဓံဝိရေစနံ-ဟု တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသ လိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ဖြင့် တေလ-အရ ရိုးရိုးဆီကို မကောက်ယူရ ဆေးဖြစ်သော ဆီကို ကောက် ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) တေလပုဒ်ကို တေလဿ ပစနံ တေလံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသ လိင်္ဂတ္ထ) ကဏ္ဏာနဗန္ဓနဝဏဟရဏတ္ထံ တေလံ ကဏ္ဏတေလံ-ဟု အလယ်ပုဒ်ကျေသည်

http://www.dhammadownload.com

ကမ္မဋ္ဌဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္တပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (သမာသလိင်္ဂတ္တ) သိစေ။

(စ) ဖြင့် နှာနှပ်မှုပြု၏ဟူသည် ဆိနှင့်ယှဉ်စပ်၍ နှာနှပ်မှုပြုသတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ် ကိုရှင်း (ဘာဝတ္တ) ကရဏံ ကမ္မံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္တ) ရမ္မပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်ကိုရှင်း (ဒု-ပစ္စယတ္တ) နတ္တု ကမ္မံ နတ္တုကမ္မံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည် ကိုရှင်း (သမာသလိင်္ဂတ္တ) သိစေပါသည်။

(က) (သစ္စဥ္စန) ပစ္စဥ္စနန္တိ နိဗ္ဗာပနိယံ သီတလဘေသဇ္ဇဥ္စနံ၊

(ခ) သာလာကိယန္တိ သလာကဝေဇ္ဇကမ္မံ၊ (ဂ) သလ္လကတ္တိယန္တိ သလ္လကတ္တဝေဇ္ဇကမ္မံ၊

(ဃ) ဒါရကတိကိစ္ဆာ ဝုစ္စတိ ကောမာရဘစ္စဝေဇ္ဇကမ္မံ၊

(င) ဩသဓီနံ ပဋိမောက္ခောတိ ခါရာဒီနိ ဒတွာ တဒနုရူပေ ဝဏေ ဂတေ တေသံ အပနယနံ၊

(က) ဖြင့် ချက်စေ့ကို ငြိမ်းအေးစေတတ်သောကြောင့် အေးမြလှစွာသော ဆေး မျက်စဉ်းကို အသုံးပြုသည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရှင်း (ဘာဝတ္တ) သစ္စ+အဥ္စန-ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုရမည်ကိုရှင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) သစ္စပုဒ်သည် မှန်ကန်ခြင်းအနက်ကို မဟော၊ အေးမြခြင်း အနက်ကို ဟောသည်ကိုရှင်း (နာမလိင်္ဂတ္တ) သီတမေဝ သစ္စံ-ဟု သွတ္တတဒ္ဓိတ် ပြုရမည် ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္တ) ဏျပစ္စည်း သွတ္တတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်ကိုရှင်း (ပစ္စယတ္တ) သီတျ ဟူလိုလျက် တျကို စပြု၍ စ-ဒွေဘော်ဆောင်ကာ သီ-၌ ဤကို အ-ပြုလျက် သစ္စံ-ဟု ပုဒ်ပြီးသည်ကိုရှင်း (ဘာဝတ္တ) အဥ္စန-အရ ရိုးရိုးမျက်စဉ်းကို မယူရ၊ ဆေးမျက်စဉ်းကို ယူ ရမည်ကိုရှင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် သလာကာသ ဝေဇ္ဇကမ္မံ သာလာကိယံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရှင်း (အဘိဓာ နတ္တ) ဏိကပစ္စည်း၏ ဝေဇ္ဇကမ္မတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်ကိုရှင်း (ပစ္စယတ္တ) သိစေ။

(ဂ) ဖြင့် သလ္လကတ္တာယ ဝေဇ္ဇကမ္မံ သလ္လကတ္တိယံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရှင်း (အဘိဓာ နတ္တ) ဏိကပစ္စည်း၏ ဝေဇ္ဇကမ္မတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်ကိုရှင်း (ပစ္စယတ္တ) သိစေ။

(ဃ) ဖြင့် ဒါရက-အရ မင်းသားမွေးမြူထားသည့် သူငယ်များကိုသာ ကောက်ယူရ မည်ကိုရှင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ) တိကိစ္ဆာ-သဒ္ဒါသည် ဆေးကုခြင်းအနက်ကို ဟောသည်ကိုရှင်း (နာမလိင်္ဂတ္တ) သိစေပါသည်။

(င) ဖြင့် ဩသဓီနံ-အရ ဆေးဖြစ်သော ဆပ်ပြာတို့ကို ကောက်ယူရမည်ကိုရှင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ) ဆေးဆပ်ပြာတို့ကို ပယ်ခွါပြစ်ခြင်းသည် ထိုဆပ်ပြာတို့အား ပယ်ခွါရန် သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော အနာရောဂါ ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် ပယ် ခွါ ပြစ်သတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရှင်း (ဘာဝတ္တ) ပဋိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသက ၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္တ) ပဋိမုစ္စနံ ပဋိမောက္ခော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္တ) မုစဓာတ်သည် ပယ်ခွါခြင်းအနက်ကို ဟောသည်ကိုရှင်း (ဒု-ဓာတွတ္တ) ဏ-ပစ္စည်း ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်ကိုရှင်း (ဒု-ပစ္စယတ္တ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဋီကာ (၁၃၅) [၄၉၂/၉၃]

(က) ဓဝံ ပြဟ္မဒတ္တေန ဝုတ္တဝဏ္ဏဿ အနုသန္ဓိဝသေန တိဝိဓံ သီလံ ဝိတ္ထာရေတွာ ဣဒါနိ ဘိက္ခုသံဃေန ဝုတ္တဝဏ္ဏဿ အနုသန္ဓိဝသေန ""အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ ဂမ္ဘီရာ ဒုဒ္ဒသာ"" တိ အာဒိနာ နယေန သုညတာ ပကာသနံ အာရဘိ၊

(ခ) တတ္ထ ဓမ္မာတိ ဂုဏေ ဒေသနာယံ ပရိယတ္တိယံ နိဿတ္တေတိ ဧဝမာဒီသု ဓမ္မသဒ္ဒေါ ဝတ္တတိ၊

(ဂ) ""န ဟိ ဓမ္မော အဓမ္မော စ၊ ဥဘော သမဝိပါကိနော၊

အဓမ္မော နိရယံ နေတိ၊ ဓမ္မော ပါပေတိ သုဂ္ဂတိ""န္တိ အာဒီသု ဟိ ဂုဏေ ဓမ္မသဒ္ဒေါ၊

(ဃ) ""ဓမ္မံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိ အာဒိကလျာဏ""န္တိ အာဒီသု ဒေသနာယံ၊

(င) ""ဣဓ ဘိက္ခု ဓမ္မံ ပရိယာပုဏာတိ သုတ္တံ ဂေယျ""န္တိ အာဒီသု ပရိယတ္တိယံ၊

(စ) ""တသ္မိံ ခေါ ပန သမယေ ဓမ္မာ ဟောန္တိ ခန္ဓာ ဟောန္တီ""တိ အာဒီသု နိဿတ္တေ၊

(ဆ) ဣဓ ပန ဂုဏေ ဝတ္တတိ၊ (ဇ) တသ္မာ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ တထာဂတဿ ဂုဏာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ (ဈ) ဂမ္ဘီရာတိ မဟာသမုဒ္ဒေါ ဝိယ မကသတုဏ္ဍသူစိယာ အညတြ တထာဂတာ အညေသံ ဉာဏေန အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊ ၁။)

➤ ❶ ။ (က) ဓဝံ၊ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ပြဟ္မဒတ္တေန၊ပြဟ္မဒတ္တလုလင်သည်။ ဝုတ္တဝဏ္ဏဿ၊ပြောဆိုအပ်သော ဂုဏ်နှင့်တကွ။အနုသန္ဓိဝသေန၊ဆက်စပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ (တနည်း) ဝုတ္တဝဏ္ဏဿ၏။အနုသန္ဓိဝသေန၊ဆက်စပ်အပ်သော ဒေသနာ၏ အစွမ်းဖြင့်။တိဝိဓံ၊သုံးပါးအပြားရှိသော။သီလံ၊သီလကို။ဝိတ္ထာရေတွာ၊ချဲ့တော်မူပြီး၍။ဣဒါနိ၊ယခုအခါ၌။ဘိက္ခုသံဃေန၊ရဟန်းအပေါင်းသည်။ဝုတ္တဝဏ္ဏဿ၊ဗ၂ကွ။ အနုသန္ဓိဝသေန၊ဖြင့်။ (တနည်း) ဝုတ္တဝဏ္ဏဿ၏။အနုသန္ဓိဝသေန၊ဆက်စပ်အပ်သော ဒေသနာ၏ အစွမ်းဖြင့်။ "အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ ဂမ္ဘီရာ ဒုဒ္ဒသာ" တိ အာဒိနာ၊သာ-အစရှိသော။နယေန၊နည်းဖြင့်။သုညတာ ပကာသနံ၊သုညတာကို ထင်ရှားပြခြင်းကို။(ဝါ) သုညတာကို ထင်ရှားပြကြောင်း ဒေသနာကို။အာရဘိ၊အားထုတ်တော်မူပြီ။

(ခ) တတ္ထ၊ထို အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌။ဓမ္မာတိ ဧတ္ထ၊ဓမ္မာ ဟူသော ဤပုဒ်၌။(အန္တောဘူတော၊အတွင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော) ဓမ္မသဒ္ဒေါ၊ဓမ္မသဒ္ဒါသည်။ဂုဏေ၊ ဂုဏ်ဟူသော အနက်၌၎င်း။ဒေသနာယံ၊ဒေသနာဟူသော အနက်၌၎င်း။ပရိယတ္တိယံ၊သင်ယူအပ်သော ပါဠိဟူသော အနက်၌၎င်း။နိဿတ္တေ၊သတ္တ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်၌၎င်း။ဣတိ ဧဝမာဒီသု၊ဤသို့ အစရှိသော အနက်တို့၌။ဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

(ဂ) ဟိ၊ချဲ့။န ဟိ ဓမ္မော (ပ) သုဂ္ဂတိ"န္တိ အာဒီသု၊တိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ ဂုဏေ၊ဂုဏ်ဟူသောအနက်၌။ဓမ္မသဒ္ဒေါသည်။ဝတ္တတိ၏။[ဟိ၊မှန်၏။ဓမ္မော စ၊ဂုဏ်တရားသည်၎င်း။(ဝါ) ကုသိုလ်တရားသည်၎င်း။အဓမ္မော စ၊ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် တရားသည်၎င်း။(ဝါ) အကုသိုလ်တရားသည်၎င်း။ဥဘော၊ဓမ္မ အဓမ္မ နှစ်မျိုးတို့သည်။သမဝိပါကိနော၊

http://www.dhammadownload.com

တူမျှသော အကျိုးရှိကုန်သည်။န ဟောန္တိ၊မဖြစ်ကုန်။အဓမ္မောဟုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားသည်။(ဝါ) အကုသိုလ်တရားသည်။နိရယံ၊ငရဲသို့။နေတိ၊ဆောင်တတ်၏။ဓမ္မောဟုဏ်တရားသည်။(ဝါ)ကုသိုလ်တရားသည်။သုဂ္ဂတိံ၊ကောင်းသော ဂတိသို့။ပါပေတိ၊ရောက်စေနိုင်၏။

(ဃ) ဘိက္ခဝေ၊တို့။ဝေါ၊သင်တို့အား။အာဒိကလျာဏံ၊အစ၌လည်းကောင်းသော။ဓမ္မံ၊တရားကို။ဒေသေဿာမိ၊ဟောတော်မူအံ့။ဣတိ အာဒီသုဏ်သို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ဒေသနာယံ၊ဒေသနာဟူသောအနက်၌။(ဓမ္မသဒ္ဒေါ၊ဓမ္မသဒ္ဒါသည်။ဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။)

(င) ဣဓဉ္ဇသာသနာတော်၌။ဘိက္ခု၊ရဟန်းသည်။ဓမ္မံ၊သင်ယူအပ်သော ပါဠိတရားကို။ပရိယာပုဏာတိ၊သင်ယူ၏။သုတ္တံ၊သုတ်ကို။ပရိယာပုဏာတိ၏။ဂေယျံ၊ဂေယျကို။ပရိယာပုဏာတိ၏။ဣတိ အာဒီသုဏ်သို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ပရိယတ္တိယံ၊သင်ယူအပ်သော ပါဠိဟူသောအနက်၌။(ဓမ္မသဒ္ဒေါ၊ဓမ္မသဒ္ဒါသည်။ဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။)

(စ) တသ္မိံ ခေါ ပန သမယေ၊ထိုအခါ၌။ဓမ္မာ၊သတ္တလည်းမဟုတ်, ဇီဝလည်းမဟုတ်သော သဘောတရားတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ခန္ဓာ၊ခန္ဓာတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ဣတိ အာဒီသုဏ်သို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။နိဿတ္တေ၊သတ္တ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်၌။(ဓမ္မသဒ္ဒေါ၊ဓမ္မသဒ္ဒါသည်။ဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။)

(ဆ) ပန၊အတ္တုဒ္ဒါရ သာမညမှတစ်ပါး အတ္တုဒ္ဒေသ ဝိသေသကား။ဣဓဉ္ဇ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌။ဂုဏေ၊ဂုဏ်၌။(ဓမ္မသဒ္ဒေါ၊ဓမ္မသဒ္ဒါသည်။) ဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။ (ဇ) တသ္မာ၊ထိုသို့ ဂုဏ်ဟူသော အနက်၌ ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ဘိက္ခဝေ၊တို့။အညေ၊ဆိုအပ်ပြီးသော သီလတို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။တထာဂတဿ၊မြတ်စွာဘုရား၏။ဂုဏာ၊ဂုဏ်တို့သည်။အတ္ထိ၊ရှိကုန်သေး၏။ဣတိ ဧဝံ၊ဤသို့။ဧတ္ထ၊ဤ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌။အတ္ထော၊အနက်ကို။ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊မှတ်ထိုက်၏။

(၅) ဂမ္ဘီရာတိ၊ဟူသည်ကား။မဟာသမုဒ္ဒေါ၊မဟာသမုဒ္ဒရာသည်။မကသတုဏ္ဍသူစိယာ၊ခြင်၏ နှုတ်သီးတည်းဟူသော အပ်ဖြင့်။ (ဝါ) အပ်နှင့်တူသော ခြင်၏ နှုတ်သီးဖြင့်။အလဘနေယျပတိဋ္ဌော ဝိယ၊မရအပ်သော ထောက်တည်ရာ ရှိသကဲ့သို့။ (ဝါ) ထောက်တည်ရာကို မရနိုင်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ထို့အတူ)တထာဂတာ၊မြတ်စွာဘုရားကို။အညတြ၊ကြဉ်ထား၍။အညေသံ၊မြတ်စွာဘုရားမှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ဉာဏေန၊ဉာဏ်ဖြင့်။အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာ၊မရအပ်သော ထောက်တည်ရာရှိကုန်သော။ (ဝါ) ရအပ်သော ထောက်တည်ရာ မရှိကုန်သော။(ဝါ) ထောက်တည်ရာကို မရနိုင်ကုန်သော။ (ဝါ) ရခြင်းကို ထိုက်သော တည်ရာမရှိကုန်သော။

➢ ❷ (က) သို့/သာဓေဘာဂမ္ဘဏ္ဍာ ။ ။ ခါရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ ဂမ္ဘီရာ ဒုဒ္ဒသာ အစရှိသောနည်းဖြင့် သုညတကို ပြတတ်သော ဒေသနာ

http://www.dhammadownload.com

ကို အားထုတ်တော်မူ၏။ ဤသို့ ဗြဟ္မဒတ်လုလင်သည် ပြောဆိုအပ်ပြီးသော ဂုဏ်ကျေးဇူး၏ အနုသန္ဓေ၏ အစွမ်းဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိသော စူဠ မဇ္ဈိမ မဟာသီလတို့ကို အကျယ်ချဲ့၍ ဖွင့်ဆိုခဲ့ပြီးသည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ ဂမ္ဘီရာ ဒုဒ္ဒသာ အစရှိသော နည်းဖြင့် သုညတကို ပြတတ်သော ဒေသနာကို တဖန် အားထုတ်တော်မူပြန်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။ (ပုနရုတ္တိဒေါသ တင်)

အဓိပ္ပါယ်ကား- ယခုအခါ၌ ရဟန်းအပေါင်းသည် ပြောဆိုချီးမွမ်းအပ်သော ဂုဏ်ကျေးဇူး၏ အနုသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့် အကျယ်ချဲ့၍ ဟောကြားဖွင့်ပြတော်မူလိုသောကြောင့် - အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ ဂမ္ဘီရာ ဒုဒ္ဒသာ အစရှိသော နည်းဖြင့် သုညတကို ပြတတ်သော ဒေသနာကို တဖန် အားထုတ်တော်မူပြန်ပါ၏ဟူလို။

(ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ ဂမ္ဘီရာ ဒုဒ္ဒသာ အစရှိသော ပါဠိတော်၏ အပေါင်းသမုဒါယတ္ထ အကျဉ်းသဒ္ဒေပကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ယင်းပါဠိတော်ပုဒ်တို့၏ အစိတ် အဝယဝတ္ထ အကျယ် ဝိတ္ထာရကို ဆရာ မဖွင့်ပြတော့ပြီလော၊ ယင်းပါဠိတော်ပုဒ်တို့၏ အစိတ် အဝယဝတ္ထ အကျယ် ဝိတ္ထာရကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။ (အဗျာပိတဒေါသတင်)

(ဂ) စသည်သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ဓမ္မ-သဒ္ဒါသည် ဂုဏ, ဒေသနာ, ပရိယတ္တိ, နိဿတ္တ-စသော အနက်တို့၌ ဖြစ်၏ဟု ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ ယင်းအနက်တို့၌ ဖြစ်ပုံကို ဥဒါဟရုဏ် ပုံစံ အသီးသီးဖြင့် ခိုင်မြဲစေလိုသော /ချဲ့ပြလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဓမ္မ-သဒ္ဒါသည် ဂုဏ, ဒေသနာ, ပရိယတ္တိ, နိဿတ္တ-စသော အနက်တို့၌ ဖြစ်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ထိုစကား အသင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ ဓမ္မသဒ္ဒါသည် တစ်ပုဒ်တည်းဖြစ်၍ တစ်နက်တည်းသာ ဟောဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဓမ္မ-သဒ္ဒါသည် ဂုဏ, ဒေသနာ, ပရိယတ္တိ, နိဿတ္တ-စသော အနက်တို့၌ ဖြစ်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ဤ အညေဝဓမ္မာ-ဟူသောပုဒ်၌ ဓမ္မသဒ္ဒါသည် အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း၊ ဒေသနာအနက်၌ ဖြစ်ပါသလော။

(ဇ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဆ) ဖြင့် အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝဓမ္မာ-ဟူသော ဤပါဠိ၌ ဓမ္မ-သဒ္ဒါသည် ဂုဏ်-ဟူသော အနက်၌ဖြစ်၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းသို့ ဆိုသဖြင့် ရအပ်သော အကျိုးဂုဏ်ကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ဇ) မိန့်။

(ဇ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဆ) ဖြင့် (ပ) ပြဆိုတော်မူ၏။ ထိုသို့ ပြဆိုသဖြင့် အဘယ်သို့လျှင် ဂုဏ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ အကျိုးမရ နိရတ္ထကဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဇ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

➢ ❸ ။ [က-ဝါကျကိုရှု] (၁) နနု ဧဝံ ပြဟ္မဒတ္တေန ဝုတ္တဝဏ္ဏဿ အနုသန္ဓိဝသေန တိပိဓံ သီလံ ဝိတ္ထာရေတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ "အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ ဂမ္ဘီရာ ဒုဒ္ဒသာ" တိ အာဒိနာ နယေန သုညတာ ပကာသနံ အာရဘိ။ (၃) နနု ဣဒါနိ ဘိက္ခု သံဃေန ဝုတ္တဝဏ္ဏဿ အနုသန္ဓိဝသေန ဝိတ္ထာရေန္တော ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ "အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ ဂမ္ဘီရာ ဒုဒ္ဒသာ" တိ အာဒိနာ နယေန သုညတာ ပကာသနံ အာရဘိ။

[ခ+ဆ ဝါကျတို့ကိုရှု] (၁) နနု ဂုဏော ဒေသနာယံ ပရိယတ္တိယံ နိဿတ္တေတိ ဝေမာဒီသု ဓမ္မသဒ္ဒေါ ဝတ္တတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣဓ ဂုဏေ ဝတ္တတိ။

(၃) နနု တဒညတ္ထာ န သမ္ဘဝန္တိ။ (တနည်း) နနု တဒညေသံ ဒေသနာဒီနံ အဝိသယော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဣဓ ဂုဏေ ဝတ္တတိ။

[ဆ+ဇ ဝါကျတို့ကိုရှု] (၁) နနု ပါဠိယံ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာတိ ဓမ္မ သဒ္ဒေန ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ တထာဂတဿ ဂုဏာတိ ဝေမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ (၃) ဣဓ ဂုဏေ ဝတ္တတိ။ (၄) တသ္မာ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ တထာဂတဿ ဂုဏာတိ ဝေမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

➢ ၄။ သမေတီတိ **သမော**။ ဝိပစ္စနံ **ဝိပါကော**။ သမော ဝိပါကော ယေ သန္တေတိ **သမဝိပါကိနော**။ (၃) တူမျှသော အကျိုးတရား၏ ဓမ္မ အဓမ္မ တရားနှင့် အကျိုး အကြောင်း အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဓမ္မ အဓမ္မ တရားဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သမပါကိနော, သမာနဝိပါကိနော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဒေသီယတေတိ **ဒေသနာ**။ (၃) ဟောဆိုခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စိတ်ဖြင့် သတ်မှတ်အပ်သော အသံသည် ဝစနီယ။ (၆) ကထန---။

ပရိယာပုဏိတဗ္ဗာတိ **ပရိယတ္တိ**။ (၃) သင်ယူခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု (၅) ပိဋကတ်တော်သည် ဝစနီယ။ (၆) တန္တိ-စသော--။

န သတ္တော **နိဿတ္တော**။ (၃) ပဋိသေဓဘောဂုဏ်၏ သတ္တနှင့် ဂုဏ် ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သတ္တမှ ကင်းဆိတ်သော ဓမ္မသည် ဝစနီယ။ (၆) နိဇ္ဇီဝ-စသော--။

နိဂ္ဂတော အယော ယသ္မာတိ **နိရယော**။/နတ္ထိ အယော ဧတ္ထာတိ **နိရယော**။

(၃) ချမ်းသာမရှိခြင်း အဘာဝဘောဂုဏ်၏ ငရဲနှင့် ဂုဏ် ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ငရဲဘုံသည် ဝစနီယ။ (၆) နရက--။

သုန္ဒရာ ဂတိ **သုဂတိ**။ (၃) ကောင်းခြင်းဂုဏ်၏ ဂတိနှင့် ဂုဏ် ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လူ့ဘုံ နတ်ဘုံဖြစ်သည် ဝစနီယ

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ (၆) ဒေဝဂတိ, မနုဿဂတိ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါ များသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢ ၅။ **သမဓိပါကိစနော**-ကို သမဓိပါကိတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဥဘိန္န ဓမ္မာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်) (ဇ) ၌ **တသ္မာ**ကို တသ္မာ ဂုဏတ္တာ-ဟု ဖွဲ့လျှင်- ဓမ္မသဒ္ဒဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

ဂမ္ဘီရာ-ကို ဂမ္ဘီရတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်- တေသံ ဓမ္မာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (တို့၏/တို့သည်)

➢ ၆။ **(က) ဂမ္ဘီရတ္တာယေဝ ဒုဒ္ဒသာ၊**

(ခ) ဥတ္တမညာဏဝိသယတ္တာ န တက္ကေန အဝစရိတဗ္ဗာတိ အတက္ကာဝစရာ၊

(ဂ) ဗာလာနံ အဝိသယတ္တာ ပဏ္ဍိတေဟိယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ပဏ္ဍိတဝေဒနိယာ၊ ။

ဂမ္ဘီရတ္တာ-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား တေသံ ဓမ္မာနံ ဖြစ်ပါသည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

အဝိသယတ္တာ–ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား- အညေသံယေဝ ဓမ္မာနံ။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

(က) ဖြင့် ထောက်ရာတည်ရာ မရအောင် နက်နဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည် ဒုဒ္ဒသမည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဂမ္ဘီရာ ဒုဒ္ဒသာ-စသော ပါဠိတော်၌ ဂမ္ဘီရာ-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်သည် ရိုးရိုး ဝိသေသနပုဒ် မဟုတ်၊ ဒုဒ္ဒသာ-ဟူသော နောက်ပါဠိတော်ပုဒ်ကို မြှော်ရှုခိုက် ဟေတုမန္တ ဝိသေသန ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ ဥတ္တမညာဏဝိသယတ္တာ-ဖြင့် ကြံဆသဖြင့် မသိအပ်ကုန်ဟူသည် မြတ်သော ဉာဏ်၏ အရာတို့၏အဖြစ်ကြောင့် ကြံဆ၍ မသိအပ်ကုန်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

န တက္ကေန အဝစရိတဗ္ဗာ-ဖြင့် အဝစရာပုဒ်ကို အဝစရိတဗ္ဗာတိ အဝစရာ-ဟု ကမ္မသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) တက္ကနှင့် အဝစရာပုဒ်ကို တက္ကေန အဝစရာ တက္ကာဝစရာ-ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသ လိင်္ဂတ္ထ) န တက္ကာဝစရာ အတက္ကာဝစရာ-ဟု အယုတ္တသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အ-သဒ္ဒါသည် န-သဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂပဒ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ ဗာလာနံ အဝိသယတ္တာ-ဖြင့် ပညာရှိတို့သည်သာ သိအပ်ကုန်၏ဟူသည် ဗာလတို့၏ အရာမဟုတ်ကုန်သောကြောင့်ပင်တည်းဟု ပဏ္ဍိတေဟိယေဝ၌ ဧဝ-သဒ္ဒါ၏ ဧဝတ္ထဖလ (ဝါ) နိဝတ္တေတဗ္ဗကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ပဏ္ဍိတေဟိယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ဖြင့် ဝေဒနိယပုဒ်ကို ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ဝေဒနိယာ-ဟု ကမ္မသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အနီယ-ပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပဏ္ဍိတနှင့် ဝေဒနိယကို ပဏ္ဍိတေဟိယေဝ

http://www.dhammadownload.com

ဝေဒနီယာ ပဏ္ဍိတဝေဒနီယာ-ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ပဏ္ဍိတဝေဒနီယာ-ဝယ် ပဏ္ဍိတသဒ္ဒါနောင် ဧဝ ကျေသည်၏ အဖြစ် (ဝါ) အညတ္ထာပေါဟနနည်းအားဖြင့် ဧဝ-သဒ္ဒါကို သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ⓵⓪။ (ဈ) ၆ွိ အတ္တိ ဘိက္ခဝေ အညေ၀ တထာဂတဿ ဂုဏာ-ကို႐ှ

(၁) ငါဘုရားအား သုံးပါးအပြားရှိသော သီလမှ တပါးသော ဂုဏ်တို့ရှိကုန်၏ဟု ပြောဆိုကြွေးကျော်သော မြတ်စွာဘုရား၏ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) သဗ္ဗညုတဉာဏ်တည်းဟူသော ဂုဏ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ရှေးရှေးသော ပါရမီဉာဏ် ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မွေ့သဝန ကုသိုလ် ဖြစ်ရခြင်း, သဒ္ဓါ ပညာ တိုးပွားခြင်း, ကျင့်ကြံအားထုတ်ခြင်းအစ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၁၃၆) [၄၂၉၃။]

(က) အေ တထာဂတော သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတီတိ ယေ ဓမ္မေ တထာဂတောအနညနေယျောဟုတွာသယမေဝအဘိဝိသိဋ္ဌေနဉာဏေနပစ္စက္ခံကတွာပဝေဒေတိ ဒီပေတိ ကထေတိ ပကာသေတီတိ အတ္ထော။ (ခ) ယေဟီတိ ယေဟိ ဂုဏဓမ္မေဟိ။

(ဂ) ယထာဘူစ္စန္တိ ယထာဘူတံ။

(ဃ-၁) ဝဏ္ဏံ သမ္မာ ဝဒမာနာ ဝဒေယျုန္တိ တထာဂတဿ ဝဏ္ဏံ ဝတ္တုကာမာ သမ္မာ ဝဒေယျုံ (ဃ-၂) အဟာပေတွာ ဝတ္တုံ သက္ကုဏေယျုန္တိ အတ္ထော။

(င) ကတမေ စ ပန တေ ဓမ္မာ ဘဂဝတာ ဝေ ထောမိတာတိ? သဗ္ဗညုတဉာဏံ။

(စ) ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ ? ပုထုစိတ္တသမာယောဂတော စေဝ ပုထုအာရမ္မဏတော စ။ (ဆ-၁) တဉှိ စတူသု ဉာဏသမ္ပယုတ္တမဟာကြိယာစိတ္တေသု လဗ္ဘတိ။

(ဆ-၂) န စဿ ကောစိ ဓမ္မော အာရမ္မဏံ နာမ န ဟောတိ။

(ဇ) ယထာဟ ""အတီတံ သဗ္ဗံ ဇာနာတီတိ သဗ္ဗညုတဉာဏံ၊ တတ္ထ အာဝရဏံ နတ္ထီတိ အနာဝရဏဉာဏ""န္တိ အာဒိ။ (ဈ) ဣတိ ပုထုစိတ္တသမာယောဂတော, ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပတ္တိဝသေန ပုထုအာရမ္မဏတော စ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ။ (၁၃၃၂-ခုမေး)

[သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်] တထာဂတော၊သည်။ယေ၊အကြင်သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်တရားတို့ကို။သယံ၊မိမိအလိုလို ကိုယ်တိုင်သာလျှင်။အဘိညာ-အဘိညာယ၊ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍။သစ္ဆိကတွာ၊မျက်မှောက်ပြုတော်မူ၍။(တနည်း) အဘိညာ-အဘိညာယ၊တပါးသော ဉာဏ်တို့ထက် ထူးသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တော်ကြောင့်။(ဝါ) တပါးသော ဉာဏ်

http://www.dhammadownload.com

တို့ထက် ထူးသော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တော်ဖြင့်။သစ္ဆိကတွာ၊မျက်မှောက်ပြု၍။ပဝေ-ဒေတိ၊ဟောကြားတော်မူ၏။ ယေဟိ၊အကြင် ဂုဏ်ကျေးဇူးတရားတို့ဖြင့်။တထာဂတဿ၊၏။ယထာဘုစ္စံ၊မဖောက်မပြန်။ဝဏ္ဏံ၊ဂုဏ်ကျေးဇူးကို။သမ္မာ၊အကြွင်းမဲ့။ဝဒမာနာ၊ချီးမွမ်းလိုကုန်သော သူတို့သည်။ (ဝါ) ချီးမွမ်းနိုင်စွမ်းသတ္တိရှိကုန်သော သူတို့သည်။(ဝါ) ချီးမွမ်းခြင်းငှာ အားထုတ်လိုကုန်သော သူတို့သည်။ဝဒေယျုံ၊ချီးမွမ်း ပြောဆိုနိုင်ကုန်ရာ၏။

| **သဒ္ဒါအနက်, သမ္ဗန္ဓအနက်ဓပါ လွှင်** | ဝဒမာနာ-ဆိုနိုင်ကုန်သည်ရှိသော်။(ဝါ) ဆိုခြင်းငှာ အားထုတ်လိုကုန်သည်ရှိသော်။ဝဒေယျုံ-ပြောဆိုနိုင်ကုန်ရာ၏။

➤ ❶ ။ (က) ယေ တထာဂတော သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတီတိ၊ဟူသည်ကား။ယေ ဓမ္မေ၊အကြင်ဂုဏ်တော်တရားတို့ကို။တထာဂတော၊မြတ်စွာဘုရားသည်။အနညနေယျော၊သူတစ်ပါးတို့ မသိစေအပ်သည်။ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။သယမေဝ၊ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင်။အဘိဝိသိဋ္ဌေန၊ထူးကဲသော။ဉာဏေန၊အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကြောင့်။ပစ္စက္ခံ၊မျက်မှောက်ကို။ကတွာ၊ပြု၍။ပဝေဒေတိ၊အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူ၏။ဒီပေတိ၊ပြတော်မူ၏။ကထေတိ၊ဟောတော်မူ၏။ ပကာသေတိ၊ထင်ရှားစေတော်မူ၏။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကား အနက်။ (ခ) ယေဟီတိ၊ယေဟိ ဟူသည်ကား။ယေဟိ ဂုဏဓမ္မေဟိ၊အကြင်ဂုဏ်တော်ဟူသော တရားတို့ဖြင့်။

(ဂ) ယထာဘုစ္စန္တိ၊ဟူသည်ကား။ယထာဘူတံ၊အကြင် အကြင် ထင်ရှားရှိသည့်အတိုင်း။

(ဃ) ဝဏ္ဏံ သမ္မာ ဝဒမာနာ ဝဒေယျုန္တိ၊ဟူသည်ကား။တထာဂတဿ၊၏။ဝဏ္ဏံ၊ဂုဏ်ကို။ဝတ္တုကာမာ၊ပြောဆိုခြင်းငှာ အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။သမ္မာ၊ကောင်းစွာ။ဝဒေယျုံ၊ပြောဆိုနိုင်ကုန်ရာ၏။အဟာပေတွာ၊မယုတ်လျော့စေမူ၍။ဝတ္တုံ၊ပြောဆိုခြင်းငှာ။သက္ကုဏေယျုံ၊စွမ်းနိုင်ကုန်ရာ၏။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။

(င) စ ပန၊ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့။ဘဂဝတာ၊သည်။ဓဝံ၊ဤသို့။ထောမိတာ၊ချီးမွမ်းတော်မူအပ်ကုန်သော။တေ ဓမ္မာ၊ထိုတရားတို့ဟူသည်။ကတမေ၊အဘယ်တို့နည်း။ဣတိ၊ဤကား အမေးတည်း။ (ဘဂဝတာ၊သည်။ဧဝံ၊သို့။ထောမိတာ၊ကုန်သော။တေ ဓမ္မာ၊တို့သည်။) သဗ္ဗညုတဉာဏံ၊သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်တည်း။(ဣတိ၊ဤကား အဖြေတည်း။)

(စ) [ဘဂဝတာ၊သည်။ဧဝံ၊သို့။ထောမိတာ၊ကုန်သော။တေ ဓမ္မာ၊တို့သည်။သဗ္ဗညုတဉာဏံ၊သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည်။] ယဒိ ဟောန္တိ၊အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့။ဧဝံ သန္တေသု၊ဤသို့ ဖြစ်ကုန်လတ်သော်။ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော၊ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို။(ဘဂဝတာ၊သည်)ကတော၊ပြုတော်မူအပ်ပါသနည်း။ဣတိ၊ဤကား အမေးတည်း။ (သဗ္ဗညုတဉာဏဿ၊၏။) ပုထုစိတ္တသမာယောဂတော စေဝ၊များစွာသော စိတ်တို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ပုထုအာရမ္မဏတော စ၊များစွာသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။(ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော၊ကို။ကတော၊ပြီ။ဣတိ၊ဤကား အဖြေတည်း။)

http://www.dhammadownload.com

(ဆ) ဟိ၊ချဲ့။တံ၊ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို။စတုသု၊လေးပါးကုန်သော။ ဉာဏ-သမ္ပယုတ္တမဟာကြိယာစိတ္တေသု၊ဉာဏသမ္ပယုတ် မဟာကြိယာစိတ်တို့၌။လဗ္ဘတိ၊ရအပ်၏။ စ၊သည်သာ မကသေး။အဿ၊ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏။ကောစိ ဓမ္မော၊တစ်စုံတစ်ခုသော တရားသည်။အာရမ္မဏံ နာမ၊အာရုံမည်သည်။န နဟောတိ၊ဖြစ်သည်သာတည်း။

(တနည်း) အဿ၏။ကောစိဓမ္မော၊သည်။အာရမ္မဏံ နာမ၊သည်။န ဟောတိ၊မဖြစ်သည်ကား။န၊မဟုတ်။ (ဟောတိ ဧဝ၊ဖြစ်သည်သာ။)

(ဇ) ယထာ-ကို ဝစန်၊အဘယ်စကားကို။(ကော၊အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်) အာဟ၊ဟော တော်မူသနည်း။အတီတံ (ပ) အနာဝရဏဉာဏန္တိ အာဒိကံ-အစရှိသော။(ယံ ဝစနံ၊အကြောင်း စကားသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။တံ ဝစနံ၊ထိုစကားကို။ဓမ္မသေနာပတိ၊တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်။အာဟ၊ဟောတော်မူပြီ။) [ယံ ဉာဏံ၊အကြောင် ဉာဏ်သည်။အတီတံ၊အတိတ်ဖြစ်သော။သဗ္ဗံ၊အလုံးစုံသော ဉေယျတရားကို။ဇာနာတိ၊သိနိုင်၏။ ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။တံ ဉာဏံ၊ထိုဉာဏ်သည်။သဗ္ဗညုတညာဏံ၊သဗ္ဗညုတာဉာဏ် မည်၏။ တတ္ထ၊ထိုအတိတ်ဖြစ်သော တရား၌။အာဝရဏံ၊ပိတ်ပင်တားဆီးကြောင်း တရားသည်။နတ္ထိ၊ မရှိ။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။တံ ဉာဏံ၊ထိုဉာဏ်သည်။အနာဝရဏဉာဏံ၊အနာဝရဏဉာဏ် မည် ၏။ (၅) ဣတိ (တသ္မာ) ပုထုစိတ္တသမာယောဂတော၊ဤသို့ များစွာသော စိတ်တို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်ရင်း။ပုနပ္ပုနံ၊ထပ်ကာထပ်ကာ။ဥပ္ပတ္တိဝသေန၊ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ဣတိ (တသ္မာ) ပုထု အာရမ္မဏတော၊ဤသို့ များစွာသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော၊ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို။(ဘဂဝတာ၊သည်) ကတော၊ပြုတော်မူအပ် ပြီ။ဣတိ၊ဤကား အကျယ် အဖြေတည်း။ (ဘာသာဋီကာ၊ဒု၊၇)

➢ ❷ ။ (စ) ၌/ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ယေ တထာဂတဿ ဓမ္မာ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတိ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့ မိန့်တော် မူအပ်ပါသနည်း။ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ ဂမ္ဘီရာ ဒုဒ္ဒသာ စသည်ဖြင့် ဓမ္မ၏ ဂမ္ဘီရဖြစ်ပုံကို ပြဆိုအပ်ပြီးသည် မဟုတ်ပါလော။

(ဂ) ၌/ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် (ဝါ) အရှင်အာနန္ဒာသည် ယထာဘုစ္စံ- ဟု ဟော တော်မူ၏။ ယင်းပုဒ်၌ သက်ထားသည့် ဏျပစ္စည်းသည် ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ သက်၍ ယထာ ဘူတဿ ဘာဝေါ ယထာဘုစ္စံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရပါမည်လော။ ဏျပစ္စည်းသည် အဘယ် တဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်၍ ယထာဘုစ္စံပါဌ်ကို အဘယ် ဝိဂ္ဂဟပြုရပါမည်နည်း၊ ယင်းပစ္စယတ္တ အဘိဓာနတ္တတို့ကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား (ဝါ) အရှင် အာနန္ဒာအား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ-၂) ၌/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ-၁) ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်ကို ပြောဆိုလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကောင်းစွာ ပြောဆိုနိုင်ကုန်ရာ၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ အပြည့်

http://www.dhammadownload.com

အစုံ မပြောနိုင်ခြင်းကို ကောင်းစွာပြောဆိုခြင်းဟု ဆိုနိုင်ပါသလော၊ အဘယ်သို့ ပြောဆိုခြင်းကို ကောင်းစွာပြောဆိုခြင်း သမ္မာဝဒနဟု ဆိုနိုင်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ယ-၂) မိန့်

(စ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (င) ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ချီးမွမ်းအပ်သော တရားတို့သည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်တည်းဟု ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ-စသော ပါဠိတော်နှင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်-ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားရပ်၏ ဝိရောဓိ ဖြစ်ပုံကို စောဒနာလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (စ) မိန့်။

(စ) သို့/ **ဗျတိရေကစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ချီးမွမ်းတော်မူအပ်ကုန်သော တရားတို့ကား သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်တည်းဟု ဆို၏။ ယင်းသို့ ဘုရားရှင် ချီးမွမ်းအပ်သော တရားတို့သည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြစ်သည်ရှိသော် သဗ္ဗ-ညုတဉာဏ် တစ်ခုတည်းဖြစ်၍ ပါဠိတော်၌ ဧကဝုစ်ဖြင့်သာ ညွှန်ပြခြင်းကို ပြုအပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို မပြုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ယင်းသို့ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို မပြုသင့်ပါဘဲလျက် အဘယ်ကြောင့် အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ စသည်ဖြင့် ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို ပြုအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (စ) ဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ များစွာသော စိတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့်ရင်း၊ များစွာသော အာရုံတို့ရှိသောကြောင့်ရင်း အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ စသည်ဖြင့် ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို ပြုအပ်၏ဟု ပြဆိုတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းဟိတ်နှစ်သွယ်ကို အကျယ်ချဲ့၍ ပြခြင်းငှာ (ဝါ) ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (ဆ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တစ်ပါးတည်းဖြစ်သော်လည်း များစွာသော စိတ်တို့နှင့်ယှဉ်ခြင်း၊ များစွာသော အာရုံ အထူးထူးသော အာရုံရှိခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို ပြုအပ်၏ဟု အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ပြသော် အသိဉာဏ်နဲ့သော မန္ဒဗုဒ္ဓိတို့ မသိနိုင်ရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ များစွာသော စိတ်တို့နှင့်ယှဉ်ပုံ အထူးထူးသော အာရုံရှိပုံ အကျယ်ကို အဘယ်သို့ သိရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

(ဆ-၂) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ဆ-၁) ဖြင့် ပုထုစိတ္တသမာယောဂတော-ဟူသော ဟိတ်ပုဒ်ကို ချဲ့ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ပုထုအာရမ္မဏတောဟူသော ဟိတ်ပုဒ်ကို ချဲ့လိုသော ဆရာသည် (ဆ-၂) ကိုမိန့်။

(တနည်း) ဤသို့ (ဆ-၁) ဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ များစွာသော စိတ်တို့နှင့် ယှဉ်ပုံကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ များစွာသော အာရုံရှိပုံကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ဆ-၂) ကိုမိန့်။

➤ ❷ ။ [က–ဝါကျေတို့၌] (၁) နနု သဗ္ဗညုတဉာဏံ ဖလနိဗ္ဗာနာနိ ဝိယ သင်္ခါကာ-တဗ္ဗဓမ္မသဘာဝံ န ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ အဘိဝိသိဋ္ဌေန ဉာဏေန ပစ္စက္ခံ

http://www.dhammadownload.com

ကတ္ဘာတိ အာဟ။ (၃) အာသဝက္ခယဉာဏေ အဓိဂတေ အဓိဂတမေဝ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ အဘိဝိသိဋ္ဌေန ဉာဏေန ပစ္စက္ခံ ကတ္ဘာတိ အာဟ။

[ဂ–ဝါကျကို့ရှ] (၁) နနု ကစ္စာယနေ ဏျပစ္စယော ဘာဝတဒ္ဓိတေ ဝုတ္တော။ (၂) အထ ကသ္မာ ယထာဘုစ္စန္တိ ယထာဘူတန္တိ သံဝဏ္ဏိတံ။ (၃) နနု ဣမ ဏျပစ္စယော သကတ္ထေ ပဝတ္တတိ။ (၄) တသ္မာ ယထာဘုစ္စန္တိ ယထာဘူတန္တိ သံဝဏ္ဏိတံ။

[င+စ ဝါကျတို့ကို့ရှ] (၁) နနု ဘဂဝတာ ထောမိတာ တေ မွှော သဗ္ဗညုတဉာဏံ ဟောန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။

(၃) နနု ပုထုစိတ္တသမာယောဂဋ္ဌေဝ ပုထုအာရမ္မဏဋ္ဌ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။

➤ ❾ ။ ပုထုန္တိ မဟန္တဘာဝေန ပတ္ထရန္တီတိ ပုထူနိ။ အာဂန္တွာ စိတ္တစေတသိကာ ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ **အာရမ္မဏာနိ**။ ပုထူနိ အာရမ္မဏာနိ ဧတဿာတိ **ပုထုအာရမ္မဏံ**။

(၃) များစွာသော အာရုံတို့၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့် အာရုံ အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဗဟုဂေါစရံ, မဟန္တာရမ္မဏံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပုထု အာရမ္မဏံ အာရမ္မဏာ ဧတဿာတိ **ပုထုအာရမ္မဏံ**။ (၃) များစွာသော အာရုံဟု ဆိုအပ်သော အာရုံ၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့် အာရုံ အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ထောမီယန္တေတိ **ထောမိတာ**။ (၃) ချီးမွမ်းခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝဏ္ဏိတာ, ပသဋ္ဌာ-စသော--။

ပုထုန္တိ မဟန္တဘာဝေန ပတ္ထရန္တီတိ **ပုထူနိ**။ (၃) ပြန့်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) များသော စိတ်တို့ဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) မဟန္တာ, ဗဟူ-စသော--။

ဝဏ္ဏေန် ဂုဏာသ်ကိတ္တနံ **ဝဏ္ဏော**။ **(ပသံသာအနက်ဟော)**

(၃) ဝိဂ္ဂဟဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော သာမညဖြစ်သော ချီးမွမ်းခြင်း ကြိယာသကတ် သည် (ဝါ) ဝဏ်ဟူသော ဏောဟူသော အစိတ် အစိတ်သော ပရမတ္ထသဒ္ဒါသည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နိပ္ဖန္နပုဒ်ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော ဝိသေသဖြစ်သော ချီးမွမ်းခြင်း ကြိယာဒြဗ် သည် ဝစနီယ။ (၆) ပသံသာ-စသော--

ဝဏ္ဏီယတိ ပသံသီယတီတိ **ဝဏ္ဏော**။ **(ဂုဏအနက်ဟော)**

(၃) ချီးမွမ်းအပ်သော ဂုဏ်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဂုဏ်ကျေးဇူး ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဂုဏ-စသော--။

အဿာသပဿာသမတ္တေန ဗလန္တိ ဇီဝန္တီတိ **ဗာလာ**။ (၃) အသက်ရှင်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လူမိုက်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ ဒတ္တု, ဇဠ--။

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏေတိ ပကာသေတီတိ ဂုဏော။ ဂုဏာ သဒ္ဒိတာ ဓမ္မာ **ဂုဏဓမ္မာ**။

ဂုဏ်ဟုဆိုအပ်သော သမ္ဘာဝနာဘောဂုဏ်၏ ဓမ္မနှင့် ဂုဏ် ဂုဏေား အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝိသိဋ္ဌဓမ္မ, ဝိသေသသဘာဝ-စသော--

နယာပီယတေတိ **နေဓယျာ**။ (၃) သိစေခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သိအပ်သော တရားသည် ဝစနီယ။ (၆) ဥေ ယျဓမ္မ-စသော--။

* အညေဟိ နေယျော အညနေယျော။ န အညနေယျော **အနညနေယျော**။

➤ ❺ ။ **အနညနေယျာ**-ကို အနညနေယျတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်•တထာဂတဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်) * **ပုထုစိတ္တသမာယောဂတော/ပုထုအာရမ္မဏတော** ဟိတ်တို့၏ သမ္ဗန်ကား• သဗ္ဗညုတညာဏဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

ပုထု အာရမ္မဏ၏ ဓစ္စတ္ထကား- ကတ္တုတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

ထောမိတာ-ကို ထောမိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တေသံ ဓမ္မာနံ။ (တို့၏/တို့ကို)

➤ ❻ ။ (က) ၌ ယေ ဓမ္မေ-ဖြင့် ယေ-၌ ယ-သဒ္ဒါ၏ ဓမ္မကို ဖွဲ့သည်၏အဖြစ်ကို ၎င်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္တ) ဓ-သဒ္ဒါ၏ ဒုတိယာဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဒု-ဝိဘတ္တိပဒ) သိစေပါသည်။

အနညနေယျော ဟုတ္တာ-ဖြင့် ကိုယ်တိုင်သာလျှင် သိ၏ဟူသည် သူတစ်ပါးတို့သည် မသိစေအပ်ဟူသော သယံသဒ္ဒါဖြင့် (ဝါ) ထုတ်ဆောင်အပ်သော အဝဓာရဏတ္ထ ဓဝ-သဒ္ဒါဖြင့် နစ်စေအပ်သော နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္တကိုင်း (ဘာဝတ္ထ) သယံနိပါတ်နောင်၌ ပထမာ သိဝိဘတ် ကျေသည်၏အဖြစ်ကိုင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) ယင်းသိဝိဘတ်၏ ကြိယာဝိသေသန အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

အဘိဝိသိဋ္ဌေန ဉာဏေန-ဖြင့် အဘိညာ၌ အညာဏာတာ အာပဇ္ဇတိ စသည်တို့၌ ကဲ့သို့ ယ-သဒ္ဒါ ကျေသည်၏အဖြစ်ကိုင်း (ဘာဝတ္ထ) ယင်းကျေသော ယ-သဒ္ဒါ၏လည်း နာဝိဘတ်၏ ကာရိယ အာယာဒေသ ယ-သဒ္ဒါ၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) အဘိ-သဒ္ဒါ၏ အဘိဝိသိဋ္ဌအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေ။

| ဋီကာ ဒုတိယနည်းအလို] အနညနေယျောဖြင့် သယံသဒ္ဒါနောင် ပထမာဝိဘတ် ကျေသည်၏အဖြစ်ကိုင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) ကိုယ်တိုင်သိ၏ဟူသည် သူတစ်ပါးတို့ မသိစေအပ်ဟူသော ဇှုတိရေကတ္တကိုင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဟုတ္တာ-ဖြင့် အဘိညာ၌ တွာပစ္စည်း၏ ကာရိယ ယ-သဒ္ဒါ ကျေသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဒုတိယပစ္စယပဒ)

သယမေဝ အဘိဝိသိဋ္ဌေန ဉာဏေန-ဖြင့် သယံသဒ္ဒါကို သတ္တိကတ္တာ၌လည်း စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (သမ္ဗန္ဓ (ဝါ) ဘာဝတ္ထ) သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တို့ကဲ့

http://www.dhammadownload.com

သို့ သတ္တိကာတဗ္ဗ သဘောမရှိသော်လည်း အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကြောင့် (ဝါ) ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် သစ္ဆိကာတဗ္ဗ သဘောရှိသတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိ။

ပစ္စက္ခံ ကတွာဖြင့် သစ္ဆိကတွာ၌ သစ္ဆိနိပါတ်၏ ပစ္စက္ခအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သစ္ဆိနိပါတ်ပုဒ်နောက်၌ ဒုတိယာ ဧကဝုစ်ဝိဘတ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) သိစေပါသည်။

ဒီပေတိ-ဖြင့် အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်း (ပဝေဒန) ဟူသည် ပြခြင်း (ဒီပန) ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ကထေတိ-ဖြင့် ပြခြင်း (ဒီပန) ဟူသည် ဟောခြင်း (ကထန) ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ပကာသေတိ-ဖြင့် ဟောခြင်း (ကထန) ဟူသည် ထင်ရှားပြခြင်း (ပကာသန) ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ဖြင့် ယေဟိ-၌ ယ-သဒ္ဒါသည် ဂုဏမ္မေကို စွဲသတည်းဟု သိစေပါသည်။(သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ)

(ဂ) ၌ ယထာဘူတံ-ဖြင့် ယထာဘူတံပုဒ်ကို ယထာဘူတမေဝ ယထာဘူတံ-ဟု သွတ္တတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္တပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏျပစ္စည်း၏ သွတ္တတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ ဝတ္တုကာမာ-ဖြင့် ဝဒမာနာ၌ မာနပစ္စည်းသည် သတ္တိအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဒု-ပစ္စယတ္ထ)

အဟာပေတွာ-ဖြင့် သမ္မာသဒ္ဒါ အနဝသေသ အနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) ဝတ္တုံ သက္ကုဏေယျုံ-ဖြင့် ဝဒေယျုံပုဒ်၏ သမတ္ထနအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဆ-၁) ဖြင့် ပုထုစိတ္တသမာယောဂတော ဟိတ်ပါဌ်၌ ပုထုနိပါတ်ပုဒ်သည် အသီးအခြားဟူသော ဝိသုံအနက်ကို မဟော၊ များစွာသော ဗဟုတ္တကို ဟောသည်ကိုရင်း (နိပါတ လိင်္ဂတ္ထ) ပုထုစိတ္တသမာယောဂတော ဟိတ်ပါဌ်အရ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို အရကောက်ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပုထုစိတ္တ-အရကိုလည်း စိတ်များစွာကို မကောက်ယူရ၊ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်လေးပါးကိုသာ ကောက်ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည် များစွာသော စိတ်တို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းရှိ၏ဟူသည် များစွာသော စိတ်တို့၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရသင့်ရထိုက်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဆ-၂) ဖြင့် ပုထုအာရမ္မဏတော၌ ပုထုသဒ္ဒါသည် အသီး အသီးဟူသော ပစ္စေကတ္ထကို မဟော၊ များစွာဟူသော ဗဟုတ္တကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) ပုထုအာရမ္မဏ-အရ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြစ်ကို ကောက်ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓေယျတ္ထ) ပုထူနိ အာရမ္မဏာနိ ဧတဿာတိ ပုထုအာရမ္မဏံ/ပုထု အာရမ္မဏံ အာရမ္မဏမေတဿာတိ ပုထုအာရမ္မဏံ-ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) နောက်ဝိဂ္ဂဟအခိုက် ဩဠာရိကဒေါ် စသောပုဒ်တို့ကဲ့သို့ အာရမ္မဏတပုဒ် ကို ချေထားသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည် အာရုံအလုံးစုံကို အာရုံ ပြုနိုင်၏ဟု ဆိုရာ၌ ဧကန်မုချအားဖြင့်ဖြစ်၏၊ သံသယအားဖြင့် ဖြစ်သည် မဟုတ်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(၈) ၌ အတီတံ သဗ္ဗံ ဇာနာတီတိ သဗ္ဗညုတဉာဏံ-ဖြင့် သဗ္ဗ-အရ အတိတ်-စသော အလုံးစုံသော တရားတို့ကို ဥပလက္ခဏနည်း ဧကဒေသူပစာအားဖြင့် ကောက်ယူရမည် ကို ရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သဗ္ဗညုတ၌ ရှုပစ္စည်းသည် ဘော ကံ-စသော အနက်တို့၌ မသက်၊ ကတ္တုရှ၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သဗ္ဗံ ဇာနာတီတိ သဗ္ဗညူ ဟု ကိတန္တဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သဗ္ဗညုနော ဘာဝေါ သဗ္ဗညုတံ၊ သဗ္ဗညုတဉ္စ တံ ဉာဏဉ္စာတိ သဗ္ဗညုတညာဏံ-ဟု ကမ္မဓာရယသမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာ သ လိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

တတ္ထ အာဝရဏံ နတ္ထီတိအနာဝရဏဉာဏံ-ဖြင့် န-နိပါတ်ပုဒ်သည် မရှိခြင်း အဘာဝတ္ထကို ဟောသည်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) ပိတ်ပင်တားဆီးမှု မရှိဟူသည် ကာလသုံးပါးတို့၌ ပိတ်ပင်တားဆီးမှု မရှိခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာ ဝတ္ထ) နတ္ထိ အာဝရဏံ အဿာတိ အနာဝရဏံ၊ အနာဝရဏဉ္စ တံ ဉာဏဉ္စာတိ အနာဝရဏ ဉာဏံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(၅) ၌ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပတ္တိဝသေန-ဖြင့် တစ်ကြိမ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် များသော အာရုံ ရှိသည်၏အဖြစ်ကို တားမြစ်၍ အကြိမ်များစွာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အစဉ်ဖြစ်ခြင်းအား ဖြင့် များသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❽ ။ **ကိုယ်ဝန်ပျက်စကြောင်းတရားများကား - လေ, ပိုး, ကံ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။**

*** ပျက်ခဲ့သော် မပျက်စေအောင် ပြုပုံများ ။ ။** ထိုသုံးမျိုးတို့တွင် “လေ”ကြောင့် ကိုယ်ဝန်ပျက်ခဲ့သော် တစ်ဖန် မပျက်အောင် လေကို ငြိမ်းစေတတ်သော ဆေးအေးကို ပေးရပါမည်။ “ပိုး”ကြောင့် ကိုယ်ဝန်ပျက်ခဲ့သော် ပိုးတို့ကို ကုစားမှု ပြုလုပ်ရပါမည်။

“ကံ”ကြောင့် ကိုယ်ဝန်ပျက်လျှင်ကား ဘုရားရှင်တို့သော်မှလည်း မတားမြစ်နိုင်ပါ။

➤ ❶❿ ။ **(ယ) ဝါကျ ဝဓမာနာ-၏ အရကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ (၁) ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးမွမ်းပြောဆိုသူ၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော သဒ္ဓါ ဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂီါရရသ/ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) ဘုရားရှင်ဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဘုရားရှင်၏-ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်များ သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် နှစ်တန်ကောင်းကျိုး အမျိုးမျိုးသည်

http://www.dhammadownload.com

အနုဘာဝ မည်၏။

ပဓဝဓေတီ–အရ ။ ။ သိစေတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာဉာဏ်တော်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂီရရသ မည်၏။ (၂) သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် တရားတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ကိုယ်တော်တိုင် သိအပ်သော အရဟတ္တ မဂ်ဉာဏ်တော်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ။ (၄) သကလဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်တို့သည် အနုဘာဝ။

(၅) ၌ ဓဓာနကြိယာ ဓာတွဋ္ဌကို/ ပူဇာအာရမ္မဏ–အရကို ကိုယ်ပြု၍

ဓမ္မာ-ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူသော ဘုရားရှင်သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် ဒေသနာ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂီရ ရသ မည်၏။ ဓမ္မ-သဒ္ဒါသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ စိတ် များစွာနှင့် ယှဉ်ခြင်း, အာရုံများစွာကို အာရုံပြုနိုင်ခြင်း အကြောင်းတရားများသည် ဥဒ္ဒိ ပန ဝိဘာဝ မည်၏။ ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ဓကန်ရှိ၏ဟု သိရခြင်း ယင်းဉာဏ်၏ စိတ်များစွာနှင့် အာရုံပြုနိုင်မှုကို သိရခြင်းစသည်သည် အနုဘာဝမည်၏။

ဓါဏ္ဏ (၁၃၅) [၄၊၉၃။]

(က-၁) ""အညေဝါ""တိ ဣဒံ ပနေတ္ထ ဝဝတ္ထာပနဝစနံ၊ ""အညေ၀၊ (က-၂) န ပါဏာ တိပါတာ ဝေရမဏိအာဒယော၊ (ခ) ဂမ္ဘီရာ၀၊ န ဥတ္တာနာ"" တိ ဓဝံ သဗ္ဗပဒေဟိ ယောဇေတဗ္ဗံ၊

(ဂ) သာဝကပါရမီဉာဏဉ္စိ ဂမ္ဘီရံ၊ (ဃ) ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ ပန တတော ဂမ္ဘီရတရန္တိ တတ္ထ ဝဝတ္ထာနံ နတ္ထိ၊ (င) သဗ္ဗညုတဉာဏဉ္စ တတောပိ ဂမ္ဘီရတရန္တိ တတ္ထာပိ ဝဝတ္ထာနံ နတ္ထိ၊

(စ) ဣတော ပနည ဂမ္ဘီရတရံ နတ္ထိ၊ (ဆ) တသ္မာ ဂမ္ဘီရာဝါတိ ဝဝတ္ထာနံ လဗ္ဘတိ၊

➤ ❶ ။ (က) ပန၊ဆက်။ အညေ၀ါ တိ ဓတ္တ၊အညေ၀ဟူသော ဤပါဠိ၌။ဣဒံ ဝဝတ္ထာပနဝစနံ၊ဤ အသီးအသီး ပိုင်းခြား၍ တည်စေတတ်သော ဓဝသဒ္ဒါကို။အညေ၀၊ ဆိုအပ်ပြီးသော သီလတို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ န ပါဏာတိပါတာ ဝေရ မဏိအာဒယော၊ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ အစရှိသည် မဟုတ်ကုန်သော။

(ခ) ဂမ္ဘီရာ၀၊နက်နဲသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။န ဥတ္တာနာ၊ပေါ်လွင်သည် မဟုတ် ကုန်သော။ဣတိ ဓဝံ၊ဤသို့။သဗ္ဗပဒေဟိ၊အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့နှင့်။ယောဇေတဗ္ဗံ၊ယှဉ်စေ ထိုက်၏။ (ဂ) ဟိ၊ချဲ့။(တနည်း) ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။သာဝကပါရမီဉာဏံ၊သာဝက ပါရမီဉာဏ်သည်။ဂမ္ဘီရံ၊နက်နဲ၏။

(ဃ) ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ ပန၊ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်သည်ကား။တတော၊ထိုသာဝက ပါရမီဉာဏ်ထက်။ဂမ္ဘီရတရံ၊သာ၍ နက်နဲ၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။တတ္ထ၊ထိုသာဝကပါရမီ ဉာဏ်၌။ဝဝတ္ထာနံ၊ဓဝသဒ္ဒါဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်။နတ္ထိ၊မရှိ။

(င) သဗ္ဗညုတဉာဏဉ္စ၊သဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်တော်သည်လည်း။တတောပိ၊ထိုပစ္စေက

http://www.dhammadownload.com

ဇောဓိဉာဏ်ထက်လည်း။ဂမ္ဘီရတရံ့သာ၍ နက်နဲ၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။တတ္ထာပိ၊ထိုပစ္စေကဇောဓိဉာဏ်၌လည်း။ဝဝတ္ထာနံ၊သည်။နတ္ထိ၊မရှိ။

(စ) ပန၊အဖွင့်တပါးကား။ဣတော၊ဤသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ထက်။(ဝါ) မှ။ အညံ၊အခြားသော။ဂမ္ဘီရတရံ့သာ၍ နက်နဲသော ဉာဏ်သည်။နတ္ထိ၊မရှိတော့။

(ဆ) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဂမ္ဘီရာဝါတိ၊ဂမ္ဘီရာဝဟူ၍။ဝဝတ္ထာနံ၊ကို။လဗ္ဘတိ၊ရအပ်၏။

➢ ❷။ (က) သို့/ ချောင်းပါး၍ ပုစ္ဆာ ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အညေဝ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်း၌ ဧဝ-သဒ္ဒါသည် မည်သည့်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း၊ သန္နိဋ္ဌာပနာဝဓာရဏအနက်၌ပင် ဖြစ်ပါသလော၊ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

အားး- ဧဝ-သဒ္ဒါသည် နိဝတ္တာပနာဝဓာရဏအနက်၌ ဖြစ်၏ဟူလို။

(က-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-၁) ဖြင့် အညေဝ၌ ဧဝသဒ္ဒါသည် အဝဓာရဏအနက်ဟု ဆို၏။ ယင်း ဧဝ-သဒ္ဒါ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗ (ဝါ) အဝဓာရဏဖလ (ဝါ) ဧဝတ္ထဖလကား အဘယ်ပါနည်း၊ ဧဝ-သဒ္ဒါ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗ (ဝါ) အဝဓာရဏဖလ (ဝါ) ဧဝတ္ထဖလကို ဆရာ မပြဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (က-၂) မိန့်။

(ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အညေဝ-၌ ဧဝသဒ္ဒါသည် အဝဓာရဏအနက်၌ ဖြစ်၏၊ ယင်းဧဝ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗ (ဝါ) အဝဓာရဏဖလ (ဝါ) ဧဝတ္ထဖလကား န ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ အာဒယော-တည်းဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်း ဧဝသဒ္ဒါကို အညေဝ-ဟုပင် ပင်ရင်းပုဒ်နောင်သာ ထိုင်၍ အနက်ပေးရမည်လော၊ အဘယ်သို့ အနက်ပေးရမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

အားး- ဧဝသဒ္ဒါကို ပင်ရင်းပုဒ်နောင်သာ ထိုင်၍ အနက်ပေးရသည် မဟုတ်၊ ဂမ္ဘီရာဒုဒ္ဒသာ (ပ) ပဏ္ဍိတဝေဒနီယာ ပုဒ်တို့နှင့်လည်း ယှဉ်စပ်၍ အနက်ပေးရမည်ဟူလို။

(ဂ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က-ခ) တို့ဖြင့် အညေဝ ဂမ္ဘီရာဝ စသည်ဖြင့် ဧဝ-သဒ္ဒါကို ပုဒ်တိုင်း၌ ယှဉ်စပ်၍ အနက်ပေးရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယင်း ဧဝသဒ္ဒါ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗကို "န ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ အာဒယော န ဥတ္တာနာ"စသည်ဖြင့် ထုတ်ဆောင်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း ပြဆိုတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဧဝ-သဒ္ဒါ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗကိုပင် ယုတ္တိအားဖြင့် ခိုင်မြဲစေလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် သာဝကပါရမီဉာဏ်သည် နက်နဲသောဟု ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် သာဝကပါရမီဉာဏ်၌ ဂမ္ဘီရာဝ-ဟု ဧဝ-သဒ္ဒါဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်သင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် ယင်း သာဝကပါရမီဉာဏ်၌ ဂမ္ဘီရာဝ-ဟု ဧဝ-သဒ္ဒါဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်မှု မရှိပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်သည် သာဝကပါရမီဉာဏ်ထက် ပို၍ နက်နဲ၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်၌ ဧဝ-

http://www.dhammadownload.com

ဖြင့်ပိုင်းခြား မှတ်သားသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ သို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ပဗ္ဗေက ဗောဓိဉာဏ်၌ ဓဝ-ဖြင့် မှတ်သားခြင်း မပြုပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

အား- သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည် ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ထက် ပို၍နက်နဲ၏၊ ထို့ကြောင့် ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်၌ ဓဝ-ဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်းကို မပြုဟူလို။

(တနည်း) ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်သည် သာဝကပါရမီ ဉာဏ်ထက် နက်နဲသောကြောင့် သာဝကပါရမီဉာဏ်၌သာလျှင် ဓဝ-ဖြင့် ပိုင်းခြားမှုကို မပြုအပ်ဟု ဆို၏။ သာဝကပါရမီဉာဏ်၌သာလျှင် ဓဝ-ဖြင့် ပိုင်းခြားမှုကို မပြုအပ်ဟု မှတ်ရပါမည်လော၊ (တတ္ထာပိ-၌ အပိကို၍) အဘယ်ဉာဏ်၌လည်း ဓဝ-ဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သားမှုကို မပြုအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(**စ**) သို့/ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ထက် နက်နဲသော ဉာဏ်ရှိပါသလော။ စုဒ်- (စ) မိန့်။

(**ဆ**) သို့/ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ထက် နက်နဲသော ဉာဏ်မရှိဟု ဆိုသဖြင့် ရအပ်သော အကျိုးဂုဏ်ကို ပြလို၍ (ဆ) မိန့်။

➤ **၃** ။ [**ဓ+ဆ ဝါကျတို့ကို၍**] (၁) နနု သာဝကပါရမီဉာဏံ ဂမ္ဘီရံ။ (တစ်နည်း) နနု သာဝကပါရမီဉာဏံ ပောဋ္ဌမံ ပောဋ္ဌမံ သေက္ခဉာဏံ, ပုထုဇ္ဇနဉာဏဉ္စ ဥပါဒါယ ဂမ္ဘီရံ။ (၂) အထ ကသ္မာ တတ္ထ ဝဝတ္ထာနံ နတ္ထိ။ (၃) နနု ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ တတော ဂမ္ဘီရတရံ။ (၄) တသ္မာ တတ္ထ ဝဝတ္ထာနံ နတ္ထိ။

[**င–ဝါကျကို၍**] (၁) နနု ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ တတော ဂမ္ဘီရတရံ။

(၂) အထ ကသ္မာ တတ္ထာပိ ဝဝတ္ထာနံ နတ္ထိ။ (၃) နနု သဗ္ဗညုတညာဏံ တတောပိ ဂမ္ဘီရတရံ။ (တနည်း) နနု သဗ္ဗညုတညာဏံ ဥပါဒါယ န ဓဝံ ဂမ္ဘီရံ။(ဋီသစ်)

(၄) တသ္မာ တတ္ထာပိ ဝဝတ္ထာနံ နတ္ထိ။

* (င) ဝါကျ **တတောပိ–၌ အပိသဒ္ဒါ** (ဓါ) ပိသဒ္ဒါဖြင့် သာဝကပါရမီဉာဏ်ထက် ကား ဆိုဖွယ်ရာမရှိ နက်နဲတော့သည်သာဟု သမ္ဘာဝနာမှုသည်။

[**စ+ဆ ဝါကျတို့ကို၍**] (၁) နနု သာဝကပါရမီဉာဏာဒိသု ဝိယသဗ္ဗညုတညာဏေပိ ဝဝတ္ထာနံ နတ္ထိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဂမ္ဘီရာဝါတိ ဝဝတ္ထာနံ လဗ္ဘတိ။ (၃) နနု ဣတော အညံ ဂမ္ဘီရတရံ နတ္ထိ။ (၄) တသ္မာ ဂမ္ဘီရာဝါတိ ဝဝတ္ထာနံ လဗ္ဘတိ။

➤ **၄** ။ [**ဃ–ဝါကျကို၍**] ပထဝိ ဘိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ **ဂမ္ဘီရော**။

(၃) ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နက်နဲသော ဂုဏ် တော်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဂဘီရ, နိန္န-စသော--။

ဂမ္ဘီရေသု ဝိသေသာ **ဂမ္ဘီရာ**။ ဂမ္ဘီရာနံ ဝါ ဝိသေသေန ဂမ္ဘီရာ။ အယဉ္စ ဂမ္ဘီရော အယဉ္စ ဂမ္ဘီရော ဣမေ ဣမေသံ ဝိသေသေန ဂမ္ဘီရာတိ **ဂမ္ဘီရတရာ**။

(၃) နက်နဲသော သာဝကပါရမီဉာဏ်၏+ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်နှင့် အပါဒါန် အပါဒါနီ

http://www.dhammadownload.com

အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမွန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အထူးသဖြင့် နက်နဲသော ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အနုတ္တာနတရံ, ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

[၄+၈ ဝါကျတို့ကို၌] (၃) ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့် အပါဒါန် အပါဒါနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမွန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြစ် သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အနုတ္တာနတရံ, သဗ္ဗညုတဉာဏံ-စသော--။

ဝိသုံ ဝိသုံ အဝစ္ဆိန္ဒိတွာ ထပေတီတိ **ဝဝတ္ထာပနံ**။ (၃) အသီး အသီး ပိုင်းခြား၍ ထားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) အဒ္ဓေဝ-ဟူသော သဒ္ဒါသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သန္နိဋ္ဌာပန-စသော--။

ဝိရမတိ ဧတာယာတိ ဝေရမဏီ။/ဝေရံ မဏာတိ ဝိနာသေတီတိ **ဝေရမဏီ**။

(၃) ရှောင်ကြဉ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဝိရတိ စေတနာဖြစ် သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝိရတိ, အာရတိ-စသော--။

➤ ❺ ။ (ဆ) **တသ္မာ**-ကို တသ္မာ အဘာဝတ္တာ/တသ္မာ ဂမ္ဘီရတရတ္တာ-ဟု ခွဲလျှင် သဗ္ဗညုတဉာဏာဿ-ဟု သမွန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

(င) ၌ **ဂမ္ဘီရတရံ**ကို ဂမ္ဘီရတရတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်- သဗ္ဗညုတဉာဏာဿ။(၏/သည်)

ဝဝတ္ထာပနဝစနံ-ကို ဝဝတ္ထာပနဝစနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် အဒ္ဓေဝါတိ ဣမဿ ပဒဿ-ဟု သမွန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) * **ယောဇေတဗ္ဗံ**-ကို ယောဇေတဗ္ဗတ္တာ- ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဝေဏ္ဏိ ပဒဿ-ဟု သမွန်ခံရမည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ ဝဝတ္ထာပနဝစနံ-ဖြင့် အဒ္ဓေဝ-၌ ဧဝ-သဒ္ဒါသည် နိဝတ္တာပန အဝဓာရဏ အနက်ဟောဟု သိစေပါသည်။ (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ)

(တနည်း) ဝဝတ္ထာပနဝစနံ-ဖြင့် အဒ္ဓေဝ-၌ ဧဝသဒ္ဒါသည် သန္နိဋ္ဌာပနာဝဓာရဏ အနက်ဟော သိစေပါသည်။ (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ)

န ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ အာဒယော-ဖြင့် အဒ္ဓေဝ-၌ ဧဝ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗ (ဝါ) အဝဓာရဏတ္ထ (ဝါ) ဝေတ္ထဖလ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(စ)၌ ဂမ္ဘီရာဝ န ဥတ္တာနာ-ဖြင့် အဒ္ဓေဝ-၌ ဧဝသဒ္ဒါကို ဂမ္ဘီရာပုဒ်နှင့်လည်း ယှဉ်စပ် ၍ အနက်ပေးရမည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဂမ္ဘီရာပုဒ်နှင့် ယှဉ်ခိုက် ယင်း ဧဝ-၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗ ကား န ဥတ္တာနာ-ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဣတိ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေဟိ ယောဇေတဗ္ဗံ-ဖြင့် ဂမ္ဘီရာ၌ ဧဝသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်၍ န ဥတ္တာနာ ဟု နိဝတ္တေတဗ္ဗ ထုတ်သကဲ့သို့ ဒုဒ္ဒသာဝ န သုဒသာ, ဒုရနုဗောဓာ န သုရနုဗောဓာ, သန္တာဝ န ဒရထာ, ပဏီတာဝ န ဟီနာ, အတက္ကာဝစရာဝ န တက္ကာဝစရာ, နိပုဏာဝ န လူခါ, ပဏ္ဍိတဝေဒနီယာဝ န ဗာလဝေဒနီယာ-ဟု အသီး အသီး ပုဒ်တို့နှင့် ဧဝ-သဒ္ဒါကို

http://www.dhammadownload.com

ယှဉ်၍ နိဝတ္တေတဗ္ဗကို ထုတ်ရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❶ ။ **သာဝကပါရမီဉာဏ်-၌ ပါရမီ သချင်း** ။ ။ ဒါန, သီလ, နေက္ခမ္မ, ပညာ, ဝီရိယ, ခန္တီ, သစ္စာ, အဓိဋ္ဌာန်, မေတ္တာ, ဥပေက္ခာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

✱ **သာဝကပါရမီဉာဏ်-အရ** • သာဝကတို့၏ ပါရမီဆယ်ပါးကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဝိဇ္ဇာ သုံးပါး အဘိညာဉ် ၆-ပါး ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ၄-ပါးတို့ကိုယူ။

➤ ❶ ❶ ။ **ဂမ္ဘီရဓာရဲ-၌ ဓာဟုဗ္ဗတ္ထအရ** ။ ။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝရသ မည်၏။ (၂) ဥ ယျာဓမ်တရားငါးပါးသည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော ပါရမီဉာဏ် ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) နောက်နောက်၌ဖြစ်သော အာသယာနုသယဉာဏ် ဒေသနာဉာဏ် စသည်သည်ရင်း, ဝေနေယျတို့၏ ဟိတသုခ စသည်သည်ရင်း, အနုဘာဝ မည်၏။

သဗ္ဗညုတဉာဏ-အရ ။ ။ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ပါး၌ရှိသော ဉာဏ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝရသ မည်၏။ (၂) ကာလသုံးပါး၌ အလုံးစုံ သိစရာ အာရုံတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ထိုထို အာရုံတို့၌ အပိတ်အပင် အတားအဆီး မရှိခြင်း, သာဝကဉာဏ် ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်တို့ထက် အလွန်နက်နဲခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဂမ္ဘီရာဝ-ဟု ပိုင်းခြား သီးသန့် ခြားနား၍ တည်စေခြင်းကို ရနိုင်ခြင်းအကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

✱ **ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ-အရ** • ပစ္စေကသမ္ဗောဓိဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်ကိုယူ၍ ထို-သည် သမဌာယီဘာဝ, သန္တဘာဝ မည်၏။

✱ **ပါဏာတိပါတ-၌ အတိ-ရှေးရှိသော ပတ-ဓာတ်အရ** ။ ။ သူ့အသက်ကို သတ်သူတို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဒေါသပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကောဓဌာယီဘာဝ ရုဒ္ဒရသ မည်၏။ အသတ်ခံရမည့် သတ္တဝါဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ အယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ပါဏာတိပါတကြောင့် နောက်နောင်ဘဝ အဆက်ဆက်၌ ငရဲဝယ် နှိပ်စက်ခံရခြင်းစသည်သည် အနုဘာဝ။

ပါဠိ (၁၃၈) [၄၃၉။]

(က) တေ ဣဒံ နိဿာယ ဣဒံ ဂဏှန္တီတိ ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ ဘိန္ဒိတွာ နိဇ္ဇဋံ နိဂ္ဂုမ္ဗံ ကတွာ ကထေတုံ အသမတ္ထာ ထာမော ဝါ ဗလံ ဝါ နတ္ထိ၊

(ခ) အဝိသယော သော အညေသံ၊ တထာဂတဿေဝ ဝိသယော၊

(ဂ) ဣတိ သမယန္တရံ ပတွာ ဗုဒ္ဓါနံ ဂဇ္ဇိတံ မဟန္တံ ဟောတိ ဉာဏံ အနုပဝိသတိ ဗုဒ္ဓဉာဏဿ မဟန္တတာ ပညာယတိ၊ ဒေသနာ ဂမ္ဘီရာ ဟောတိ တိလက္ခဏာဟတာ သုညတာပဋိသံယုတ္တာတိ၊

http://www.dhammadownload.com

(ယ) ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ သမယန္တရံ လဒ္ဓတိ၊ တသ္မာ သဗ္ဗညုတညာဏဿ မဟန္တဘာဝ - ဒဿနတ္ထံ, ဒေသနာယစ သုညတာပကာသနဝိဘာဝနတ္ထံ သမယန္တရံ အနုပဝိသန္တော ဓမ္မရာဇာ ""သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ""တိ ဝေံ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနံ အာရဘိ၊

❶ ။ (က) တေ၊ထိုသတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည်။ဣဒံ၊ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို မှန်ကန်စွာ မယူနိုင်ခြင်းကို။နိဿာယ၊မှီ၍။ဣဒံ၊ဤမိစ္ဆာ အယူကို။ဂဏှန္တိ၊ယူကြကုန်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ၊၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့ကို။ဘိန္ဒိတွာ၊ခွဲခြင်း ဝေဘန်၍။(ဝါ)ချေဖျက် ၍။နိဋ္ဌင်္ငံ၊ဝါးရုံ အရှုပ်ကဲ့သို့ ရှုပ်ထွေးခြင်းမရှိသည်ကို။နိဂ္ဂုမ္ဗံ၊ချုံပိတ်ပေါင်းကဲ့သို့ ပိတ်ဖုံးခြင်း မရှိသည်ကို။ကတွာ၊ပြု၍။ကထေတုံ၊ဆိုခြင်းငှာ။အညေသံ၊မြတ်စွာဘုရားမှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ထာမော ဝါ၊ဉာဏ်စွမ်းသည်ရင်း။ဗလံဝါ၊ကိုယ်စွမ်းသည်ရင်း။နတ္ထိ၊မရှိ။

(ခ) သော၊ဤမိစ္ဆာ အယူတို့ကို ခွဲခြား ဝေဘန်၍ ဟောခြင်းဟူသော အရာသည်။ အညေသံ၊တို့၏။အဝိသယော၊အရာ မဟုတ်။တထာဂတဿေဝ၊မြတ်စွာဘုရား၏သာ။ ဝိသယော၊အရာတည်း။ (ဂ) ဣတိ၊ဤသို့လျှင်။သမယန္တရံ၊မိစ္ဆာ အယူအထူးသို့။ပတွာ၊ ရောက်၍။(ဝါ)ရောက်လတ်သော်။ဗုဒ္ဓါနံ၊ဘုရားရှင်တို့၏။ဂဇ္ဇိတံ၊ဒေသနာတော်တည်းဟူသော ကြုံးဝါးသံသည်။မဟန္တံ၊ကြီးကျယ်သည်။ဟောတိ၊၏။ဉာဏံ၊ဒေသနာဉာဏ်တော်သည်။ အနုပဝိသတိ၊ဒေသေတဗ္ဗဓမ္မတို့သို့ အစဉ်အတိုင်း သက်ဝင်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ဗုဒ္ဓဉာဏဿ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာဉာဏ် ပဋိဝေဓဉာဏ်တော်၏။မဟန္တတာ၊ကြီးကျယ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ပညာယတိ၊ထင်ရှား၏။ဒေသနာ၊ဒေသနာတော်သည်။ဂမ္ဘီရာ၊နက်နဲသည်။ တိလက္ခဏာဟတာ၊လက္ခဏာသုံးရပ် အမှတ်တံဆိပ်တို့ဖြင့် ခပ်နှိပ်အပ်သည်။ သုညတာ ပဋိသံယုတ္တာ၊အတ္တ အတ္တနိယမှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်နှင့် စပ်ယှဉ်သည်။ဟောတိ၊၏။ ဣတိ၊သမယန္တရနှင့်စပ်၍ အကျယ်အပြီးတည်း။

(ဃ) ပန၊ဆက်။ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ဤသဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်တော်ကို ပြတော်မူရာဌာန၌။ သမယန္တရံ၊မိစ္ဆာအယူ အထူးကို။(ဝါ) ဗုဒ္ဓ အယူမှ တစ်ပါးသော မိစ္ဆာအယူကို။လဒ္ဓတိ၊ ရအပ်၏။တသ္မာ၊ထိုသို့ ဤနေရာ၌ သမယန္တရ၏ ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဗ္ဗညုတညာဏဿ၊သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်၏။မဟန္တဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ကြီးကျယ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှာရင်း။ဒေသနာယ၊ဒေသနာတော်၏။သုညတာ ပကာသန ဝိဘာဝနတ္ထံစ၊သုညတာပကာသနကို ထင်စွာပြခြင်းအကျိုးငှာရင်း။သမယန္တရံ၊မိစ္ဆာအယူ အထူးသို့။အနုပဝိသန္တော၊ဉာဏ်ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း သက်ဝင်တော်မူလိုသော။ဓမ္မရာဇာ၊ တရားမင်း ဘုရားသည်။ "သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ"တိ၊ဏာ-ဟူ၍။ဧဝံ၊ ဤသို့။ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနံ၊ပုစ္ဆာကို ဖြေဆိုကြောင်း စကားရပ်ကို။အာရဘိ၊အားထုတ်တော်မူပြီ။

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ-သည် (က) ဖြင့် ၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့ကို ခွဲခြားဝေဘန်၍ ရှုတ်ထွေးခြင်း ပိတ်ဖုံးခြင်း မရှိသည်ကိုပြု၍ ဟောခြင်းငှာ အခြားသော

http://www.dhammadownload.com

ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ထာမ, ဗလ မရှိနိုင်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ ဖွင့်ပြအပ်ပါသနည်း။ မိမိသို့ ဉာဏ်အားလျော်စွာ ဟောပြောခြင်းငှာ ထာမ, ဗလ ရှိနိုင်ကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ပါဠိတော်၌ သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဓေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေ စသည်ဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ ဂုဏ်တော်ကို နှိုးမွမ်းမိန့်ဆိုပြီးသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဓေကေ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ-ဟူ၍ တဖန်ထပ်လျှက် အားထုတ်အပ်ပါသနည်း။ (င) မိန့်။

➤ ❸ ။ [ဃ-ဓါကျကို၌] (၁) နနု ဣမသ္မိံ ဌာနေ သမယန္တရံ လဗ္ဘတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ "သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဓေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ"တိ ဓဝံ ပုဗ္ဗဝိဿဇ္ဇနံ အာရဘိ။ (၃) နနု သဗ္ဗညုတညာဏဿ မဟန္တဘာဝဒဿနတ္ထံ, ဒေသနာယစ သုညတာပကာသနဝိဘာဝနတ္ထံ သမယန္တရံ အနုပဝိသန္တော ဓမ္မရာဇာ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ "သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဓေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ"တိ ဓဝံ ပုဗ္ဗဝိဿဇ္ဇနံ အာရဘိ။

➤ ❹ ။ နတ္ထိ ဂုမ္ဗော ယဿာတိ နိဂ္ဂုမ္ဗံ။ (၃) ပိတ်ဖုံးခြင်း မရှိခြင်းဟူသော အဘာဝဘောဂုဏ်၏ ပြုခြင်းနှင့် ဂုဏ် ဂုဏီး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပြုစွမ်းနိုင်ခြင်းဂုဏ် (ဒေသနာဉာဏ်) သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အနောနဒ္ဓ, အနာဝဋ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဌာတိ တိဋ္ဌတီတိ **ထာမော**။ (၃) တည်ခြင်းကြီးယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဉာဏ်အားသည် ဝစနီယ။ (၆) သာမတ္ထိ, သတ္တိ-စသော--။

ဗလတီတိ **ဗလံ**။ (၃) ဆန့်ကျင်ဘက်ကို လွှမ်းမိုးနိုင်ခြင်း မတုန်လှုပ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဝီရိယသည် ဝစနီယ။ (၆) ထာမ, ဝီရ-စသော--။

ဝိသေသေန သိနောတိ ဗန္ဓတီတိ **ဝိသယော**။ (၃) နှောင်ဖွဲ့ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဉာဏ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဌာန-။ * န ဝိသယော အဝိသယော။

သမယဿ အန္တရံ **သမယန္တရံ**။ (၃) မိစ္ဆာအယူ၏ ထူးသောဉာဏ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏီး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတုမည်၏။ (၅) မိစ္ဆာ အယူသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဒိဋ္ဌိဝိသေသ-စသော--။ * ဓမ္မေ ဣဿရော ရာဇာ **ဓမ္မရာဇာ**။

➤ ၅။ **နိဿာယ**-ကို နိဿယန္တတ္တာ/နိဿိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တေသံ သတ္တာနံ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➤ ၁ ၀ ။ **အိန္ဒိတ္တာ-အရ** ။ ။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကိုယူ၍ ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ီရရသ။ (၂) ၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) ဉာဏ်တော်၏ အပိတ်အပင် အတားအဆီး မရှိသည်၏အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ။ (၄) ရှုတ်ထွေးခြင်းကင်းခြင်း, ပိတ်ဖုံးခြင်း မရှိခြင်းကို ပြု၍ ဟောဆိုနိုင်ခြင်းသည် အနုဘာဝ

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိ (၁၃၉) [၄၊၉၅။]

(က-၁) တတ္ထ သန္တိတိ အတ္ထိ သံဝိဇ္ဇန္တိ ဥပလဗ္ဘန္တိ။ (က-၂) ဘိက္ခဝေတိ အာလပနဝစနံ။ (က-၃) ဧကေတိ ဧကစ္စေ။ (ခ) သမဏဗြာဟ္မဏာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတဘာဝေန သမဏာ၊ ဇာတိယာ ဗြာဟ္မဏာ၊ (ဂ) လောကေန ဝါ ''သမဏာ'' တိစ ''ဗြာဟ္မဏာ'' တိစ ဧဝံ သမ္မတာ၊

(ဃ) ပုဗ္ဗန္တံ ကပ္ပေတွာ ဝိကပ္ပေတွာ ဂဏှန္တီတိ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ၊

(င) ပုဗ္ဗန္တကပ္ပေါ ဝါ ဧတေသံ အတ္ထီတိ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊ ၂၅။)

[**သံဝဏ္ဏနာနှင့်အညီ သံဝဏ္ဏနာတဗ္ဗအနက်**] ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ဧကေ၊အချို့ကုန်သော။ * [ဃ-နှင့်အညီ] ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ-ရှေးအတိတ်အဖို့ အစုကို တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏ အစွမ်းဖြင့် ကြံဆ အထူးကြံဆ၍ ယူတတ်ကုန်သော။ [င-နှင့်အညီ] ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ-ရှေးအတိတ်အဖို့အစုကို တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ကြံဆခြင်းရှိကုန်သော။ * [ခ-နှင့်အညီ] **သမဏဗြာဟ္မဏာ**-ရဟန်း၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် သမဏမည်သော ပုဂ္ဂိုလ် ပုဏ္ဏားဇာတ်အားဖြင့် ဗြာဟ္မဏမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ [ဂ-နှင့်အညီ] **သမဏဗြာဟ္မဏာ**-လူအပေါင်းတို့က သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့ဟူ၍ ကောင်းစွာသိအပ် သမုတ်အပ်ကုန်သော ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့သည်။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။

➤ ❶။ (က) တတ္ထ၊ထို သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ အစရှိသော ပုဒ်ဌာ ဝိသဇ္ဇနာ၌။သန္တီတိ၊သန္တိ ဟူသည်ကား။အတ္ထိ၊ရှိကုန်၏။သံဝိဇ္ဇန္တိ၊ထင်ရှားရှိကုန်၏။ ဥပလဗ္ဘန္တိ၊ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်၍ ရအပ်ကုန်၏။(ဝါ) သိအပ်ကုန်၏။ ဘိက္ခဝေတိ၊ဘိက္ခဝေ-ဟူသောသဒ္ဒါသည်။အာလပနဝစနံ၊ဘုရားရှင်တို့၏ ခေါ်တော်မူကြောင်း စကားတည်း။ ဧကေတိ၊ဧကေ-ဟူသည်ကား။ဧကစ္စေ၊အချို့ကုန်သော။

(ခ) သမဏဗြာဟ္မဏာတိ၊ဟူသည်ကား။ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတဘာဝေန၊ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။သမဏာ၊သမဏ မည်သူတို့သည်။ဇာတိယာ၊ဇာတ်အားဖြင့်။ဗြာဟ္မဏာ၊ဗြာဟ္မဏမည်သူတို့သည်။

(ဂ) ဝါ၊တစ်နည်း။လောကေန၊လူအပေါင်းသည်။သမဏာတိစ၊သမဏတို့ဟူ၍၎င်း။ ဗြာဟ္မဏာတိစ၊ဗြာဟ္မဏတို့ဟူ၍၎င်း။ဧဝံ၊ဤသို့။သမ္မတာ၊သမုတ်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်

(ဃ) (ဃ၊အကြင်ရသေ့ ပုဏ္ဏားတို့သည်။) ပုဗ္ဗန္တံ၊အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ အဖို့ကို။ ကပ္ပေတွာ၊ရှေးရှေး တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ကြံဆ၍။ဝိကပ္ပေတွာ၊အထုံရသည့်အတွက် တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် အထူးတလည် ဆန်းကြယ်စွာ ကြံဆ၍။ဂဏှန္တိ၊နောက်နောက် တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် စွဲစွဲလမ်းလမ်း ယူကြကုန်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။(တေ၊ထိုရသေ့ ပုဏ္ဏားတို့သည်။) ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ၊က-တို့ မည်၏။

(င) ဝါ၊တစ်နည်း။ဧတေသံ၊ဤရသေ့ ပုဏ္ဏားတို့၏။ပုဗ္ဗန္တကပ္ပေါ၊အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖို့ကို တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ကြံဆခြင်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။(တေ၊ထိုရသေ့

http://www.dhammadownload.com

ပုဏ္ဏားတို့သည်။) ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ၊တ-တို့ မည်၏။

➤ ❷ ။ (က–၂) သို့/ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဧကေ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ-ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။ သန္တိ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ စသည်ဖြင့်ဆိုလျှင် ပြီးကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဘိက္ခဝေ-ဟု အဘယ့်ကြောင့် ဆိုပါသနည်း။ (က-၂) မိန့်။

(ခ) သို့/ **သံဝဏ္ဏနာနယဒွပစာဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်း၌ သမဏဗြာဟ္မဏာ-ဝယ် သမဏ အရ သမိတပါပ သမဏကို ယူရပါမည်လော၊ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ယူရပါမည်နည်း၊ ဗြာဟ္မဏ-အရ ဗာဟိတပါပ ဝိသုဒ္ဓိဗြာဟ္မဏကို ယူရပါမည်လော၊ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ယူရပါမည်နည်း၊ သမဏဗြာဟ္မဏတို့အရ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မပြသော် ဘုရားရှင်အား အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ဖြေ- (ခ) သမဏ-အရ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကာမျှဖြစ်သောပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတ သမဏကို ယူရမည်၊ ဗြာဟ္မဏ-အရ ဇာတိဗြာဟ္မဏကို ယူရမည်ဟု ငါပြဆိုရကား သင် တင်တိုင်းသော အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား မရောက် ဟူလို။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် သမဏဗြာဟ္မဏတို့အရ ဝိသုဒ္ဓိ သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့ကို မယူရ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတသမဏ ဇာတိဗြာဟ္မဏတို့ကို ယူရမည်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကေန်ရောက်မှုသာ သမဏလော၊ ဇာတ်အားဖြင့် ပုဏ္ဏားမျိုးဖြစ်မှုသာ ဗြာဟ္မဏလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ဖြေ- ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်မှု၊ ပုဏ္ဏားမျိုးဖြစ်မှု သမဏဗြာဟ္မဏ မည်သည် မဟုတ်၊ လူတို့က သမဏ ဗြာဟ္မဏ-ဟု သမုတ်ခေါ်ဝေါ်အပ်ကုန်သော သူတို့သည် သမဏ ဗြာဟ္မဏ မည်ကုန်၏ဟူလို။

(ဃ) သို့/ **သံဝဏ္ဏနာနယဒွပစာဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ပါဠိတော်၌ ပုဗ္ဗန္တ ကပ္ပိကာ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်းပုဒ်၌ ကပ္ပပစ္စည်းသည် ဝဏ္ဏန္တိ တဒ္ဓိတ်အနက် စသည် များ၌ သက်၍ ဂဏန္တိတဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟ-စသည် ပြုရပါမည်လော၊ ပုဗ္ဗန္တ ကပ္ပိကာ၌ ကပ္ပပစ္စည်း သည် အဘယ်တဒ္ဓိတ်၌ သက်၍ အဘယ်ဝိဂ္ဂဟပြုရပါမည်နည်း၊ ကပ္ပပစ္စည်း၏ အနက် နှင့် ဝိဂ္ဂဟကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [က–၃ ဝါကျကိုး] (၁) နနု ကေသဒွေါ သချ်ာယပိ ဝတ္တတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဧကေတိ ဧကစ္စေတိ တယာ သံဝဏ္ဏိတံ။ (၃) နနု သချ်ာဝါစကော ကေသဒွေါ နိယတေကဝစနော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဧကေတိ ဧကစ္စေတိ မယာ သံဝဏ္ဏိတံ။

(တနည်း) (၁) နနု ဧကသဒ္ဒေါ သေဋ္ဌာသဟာယသချ်ာညတုလျေသု ဝတ္တတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဧကေတိ ဧကစ္စေတိ တယာ သံဝဏ္ဏိတံ။ (၃) နနု တဒညေသံ

http://www.dhammadownload.com

အဝိသယော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဧကေတိ ဧကစ္စေတိ မယာ သံဝဏ္ဏိတံ။

[စ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု သမိတဗာဟိတပါပတာယ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဟောန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သမဏဗြာဟ္မဏာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတဘာဝေန သမဏာ၊ ဇာတိယာ ဗြာဟ္မဏာတိ တယာ သံဝဏ္ဏိတံ။ (၃) နနု မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကသမဏဗြာဟ္မဏာ ဣဓာဓိပ္ပေတာ။ (၄) တသ္မာ သမဏဗြာဟ္မဏာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတဘာဝေန သမဏာ၊ ဇာတိယာ ဗြာဟ္မဏာတိ မယာ သံဝဏ္ဏိတံ။

[ဂ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု သမိတဗာဟိတပါပတာယ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဟောန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သမဏဗြာဟ္မဏာတိ လောကေန "သမဏာ"တိစ "ဗြာဟ္မဏာ"တိစ ဧဝံ သမ္မတာ။ (၃) နနု မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကသမဏဗြာဟ္မဏာ ဣဓာဓိပ္ပေတာ။ (၄) တသ္မာ သမဏ ဗြာဟ္မဏာတိ လောကေန "သမဏာ"တိစ "ဗြာဟ္မဏာ"တိစ ဧဝံ သမ္မတာ။

➤ ❹။ အာလပတိ ဝေါဟရတိ **အာလပန်**။ (၃) ရှေးရှုခေါ်ဝေါ်ခြင်း ကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရှေးရှုခေါ်ဝေါ်ကြောင်းဖြစ်သော ဘိက္ခဝေ-ဟူသော သဒ္ဒါသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သမ္ဗောဓနံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ကပ္ပေန္တီတိ ကပ္ပိကာ။ ပုဗ္ဗန္တံ ကပ္ပိကာ **ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ**။ (၃) ပုဗ္ဗန္တ-အရ အတိတ်ဖြစ်၍ လွန်ခဲ့သော ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သည့် ခန္ဓာ အဖို့အစု တရားများ၏ ယင်းရှေးအဖို့ကို ကြံဆ၍ စွဲမြဲစွာ ယူကြသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော တဏှာဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသည့် လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ် အာရမ္မဏိက တရားနှင့် အာရုံ+အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ရှေးအဖို့အစုကို ကြံဆ၍ ယူတတ်ကုန်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက သမဏ ဗြာဟ္မဏဖြစ်တို့သည် ဝစနီယ။ (၆) သမဏဗြာဟ္မဏ, ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိ။

(င) ပုဗ္ဗန္တကပ္ပေါ ဧတေသံ အတ္ထီတိ **ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ**။ (၃) ပုဗ္ဗန္တကပ္ပ-အရ ရှေးအဖို့ကို ကြံဆ၍ ယူခြင်းဟူသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူဝါဒနှင့် ယင်းအယူဝါဒကို စွဲမြဲစွာ ယူထားသူ မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သံ-သာမိ/ဌာနီ ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သကတ် သည် ဝစနဟေတု။ (ကြွင်းတူ)

ပဗ္ဗဇိတဿ ဘာဝေါ **ပဗ္ဗဇ္ဇံ**။ (၃) ရဟန်းနှင့် ရဟန်းအဖြစ်၏ နိဿယ-နိဿိတ အဖြစ် ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ရဟန်းအဖြစ်ဟူသော ဇာတ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သာမည-စသော--။

ကောဃေဝ **ဓောန္တာ**။ (၃) သွတ္တဘောဂုဏ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) အချို့သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ဝစနီယ။ (၆) ဧက, အညဲ-စသော--။

သမ္မာ မညတိတ္ထာတိ သမ္မတာ။/သမ္မာ မညန္တေတိ **သမ္မတာ**။ (၃) အသိအမှတ်ပြု ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သမဏဗြာဟ္မဏ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ

http://www.dhammadownload.com

(၆) သမနုညာ, အနုညာတ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

လုဠတိ ပလုဠတီတိ **လောဇော**။ (၃) ပျက်စီးခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဝေဟတု မည်၏။ (၅) သတ္တဝါသည် ဝစနီယ။ (၆) ပုဂ္ဂလ, ဇန, သတ္တ-စသော--။

➤ ❺ ။ ပုဗ္ဗန္တာပွိကာ-ကို ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သမဏဗြာဟ္မဏာန်-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်) * သံဝိဇ္ဇန္တိ-ကို သံဝိဇ္ဇမာနတ္တာ/ဥပလဗ္ဘန္တိ-ကို ဥပလဗ္ဘမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဧကေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာန်-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ အတ္ထိ-ဖြင့် သန္တိ-သဒ္ဒါ၏ အတ္ထိနှင့်အနက်တူသော ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) သံဝိဇ္ဇန္တိ-ဖြင့် အတ္ထိ နိပါတ်ပုဒ်၏ သံဝိဇ္ဇန္တိနှင့် အနက်တူ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) ဥပလဗ္ဘန္တိဖြင့် ထင်ရှားရှိခြင်း (သံဝိဇ္ဇမာန) ဟူသည် ဉာဏ်ဖြင့်ရခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရှင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

အာလပနဝစနံ-ဖြင့် ဘိက္ခဝေ-ကား ဒုတိယာဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ပုဒ်မဟုတ်၊ အာလုပ် ပထမာဝိဘတ်အဆုံးရှိသော ပုဒ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ကာရကလိင်္ဂပဒ)

ဧကစ္စေ-ဖြင့် ဧက-သဒ္ဒါသည် သေဋ္ဌ, တုလျ-စသော အနက်တို့ကို မဟော၊ အချို့ဟူသော ဧကစ္စအနက် (ဝါ) အညအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိ။ (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ)

(ခ) ၌ ပဗ္ဗဇ္ဇုပဂတဘာဝေန သမဏာ-ဖြင့် သမဏ-အရ သမိတပါပ သမဏကို မယူရ၊ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သော ပဗ္ဗဇ္ဇုပဂတ ရဟန်းဟူသမျှကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ဇာတိယာ ဗြာဟ္မဏာ-ဖြင့် ဗြာဟ္မဏ-အရ ဗာဟိတပါပ ဝိသုဒ္ဓိဗြာဟ္မဏကို မယူရ၊ ဇာတိဗြာဟ္မဏကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် သမိတပါပသမဏ, ဗာဟိတပါပဗြာဟ္မဏ ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ ဤ၌ သမဏ, ဗြာဟ္မဏတို့အရ လူအပေါင်းက ရဟန်းဟု သမုတ်သောသူ, ပုဏ္ဏားဟု သမုတ်သောသူတို့ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာပုဒ်ကို ပုဗ္ဗန္တံ ကပ္ပေန္တီတိ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ-ဟု ကတ္တုသာဓနကိတန္တ ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ၊ သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဏျုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ကပ္ပဓာတ်၏ ဝိကပ္ပနအနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာဟူသည် ရှေးအဘို့အစုကို ကြံဆကာမတ္တမဟုတ်၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏ အစွမ်းဖြင့် ကြံဆအထူးကြံဆ၍ မိစ္ဆာအယူကို ယူထားသူများပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရှင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေသည်။

http://www.dhammadownload.com

(ဇ)ဖြင့် ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာပုဒ်ကို ပုဗ္ဗန္တကပ္ပေ ဓတေသံ အတ္ထီတိ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ-ဟု အသဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣကပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ ❶ ။ **သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဓေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဓသည်၌ သံဝိဇ္ဇမာနပရိဒီပန သန္တိ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုသော အဓိပ္ပါယ် ။** ။ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုပြတတ်သော သန္တိ-သဒ္ဒါဖြင့် မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ အဆက်မပြတ် ထင်ရှားရှိနေသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ထိုမိစ္ဆာ အယူရှိသူတို့၏ ထိုမိစ္ဆာ အယူမှ လျော့သွားနိုင်ခြင်း၊ (တစ်ချို့မှာ) မိစ္ဆာအယူမှ လုံးဝ ကင်းရှင်းခြင်းတို့ဖြင့် မိမိဒေသနာတော်၏ ပြုအပ်သော ကိစ္စကို ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဒေသနာတော်၏ (ဒဏ္ဍာရီ မဟုတ်ဘဲ) မချွတ်ကေန် အမှန်၏ အဖြစ်ကိုရင်း ပြသည်။

➢ ❶ ❶ ။ **(က) အာလပနဝစနံ-၌ အာလပနဝယ် ဓာတ္တတ္ထကို့ရ ။** ။ အာလပန-၌ လပဓာတ်အရ ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ မေတ္တာ ကရုဏာပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏ သမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရဝရသ မည်၏။ (၂) ဒေသနာတော်ကို နာယူကြမည့် ရဟန်းတော်များသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏ (၃) ရဟန်းတော်များ၏ ဘုရားရှင်ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်များကို ချီးမွမ်းနေမှုသည်ရင်း ဘုရားရှင်၏ ဗြဟ္မဇာလသုတ် ဒေသနာတော်ကို ဟောကြားလိုမှုနှင့် ဖြည့်ဆည်းပူးခဲ့သော ပါရမီသမ္ဘာရ အဆောက်အဦများသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (၆၂) ပါးကို ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည့် ဗြဟ္မဇာလသုတ်ဒေသနာတော် ပေါ်ပေါက်လာရခြင်း, ရဟန်းတော်များက သာဓု အနုမောဒနာ ပြုကြခြင်းအစ မိစ္ဆာအယူမှ ရှောင်ကြဉ်၍ သမ္မာ အယူကို ယူကြခြင်း, လူနတ်နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ကောင်းကျိုးတရားများကို ရရှိကြခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(ယ) ဂဏှန္တိ-၌ ဂဟဓာတ်အရ ။ ။ တဏှာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ, ကာမသိဂါရဝရသ/ဇိဂုစ္ဆဋ္ဌာယီဘာဝ ဗီဘစ္ဆရသ မည်၏။ (၂) အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ အဖို့အစုသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အာသေဝနပစ္စည်း အားကောင်းခြင်း အထူးထူး အပြားပြား ကြံစည်ခြင်းနှင့် ရှေးဖြစ်သော တဏှာ ဥပါဒါန်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့ တိုးပွားခြင်း ဝဋ်ဆင်းရဲမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ။

ဋီကာ (၁၅၈) [၄၊၉၆။]

(က) **တတ္ထ အဓေ့ာတိ အယံသဒ္ဒေါ အန္တအဗ္ဗန္တရမရိယာဒလာမကပရဘာဂကောဋ္ဌာသေသု ဒိဿတိ၊ (ခ) "အန္တပူရော ဥဒရပူရော" တိ အာဒီသု ဟိ အဓေ့ အန္တသဒ္ဒေါ၊ "စရန္တိ လောကေ ပရိဝါရဆန္နာ၊ အန္တော အသုဒ္ဓါ ဗဟိ သောဘမာနာ" တိ အာဒီသု အဗ္ဗန္တရေ၊**

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ""ကာယဗန္ဓနသသ အစ္စော ဇီရတိ၊ သာ ဟရိတန္တံ ဝါ ပန္ထန္တံ ဝါ သေလန္တံ ဝါ ဥဒကန္တံ ဝါ""တိ အာဒီသု မရိယာဒါယံ၊

(ဃ) ""အန္တမိဒံ ဘိက္ခဝေ ဇီဝိကာနံ ယဒိဒံ ပိဏ္ဍောလျ""န္တိ အာဒီသု လာမကေ၊

(င) ""ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿာ""တိ အာဒီသု ပရဘာဂေ၊

(စ) သဗ္ဗပစ္စယသင်္ခယော ဟိ ဒုက္ခဿ ပရဘာဂေါ ကောဋီတိ ဝုစ္စတိ၊

(ဆ) ""သက္ကာယော ခေါ အာဝုသော ဧကော အန္တော""တိ အာဒီသု ကောဋ္ဌာသေ၊

(ဇ) သွာယံ ဣဓာပိ ကောဋ္ဌာသေ ဝတ္တတိ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊ ၂၆။)

❶ ။ (ဈ) တတ္ထ၊ ထိုပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာဟူသောပါဠ်၌။ (နိဝိဌ္ဌော၊ သက်ဝင်တည်နေသော။) အန္တောတိ အယံသဒ္ဒေါ၊ အန္တောဟူသော ဤသဒ္ဒါကို။ (ဝါ)သည်။ အန္တအဗ္ဘန္တရမရိယာဒ လာမက ပရဘာဂကောဋ္ဌာသေသု၊ အဆုံးဟူသောအနက်, အတွင်းဟူသောအနက်, အပိုင်းအခြားဟူသော အနက်, ယုတ်ညံ့ဟူသောအနက်, ထိုမှာဘက် အဖို့ဟူသော အနက်, အဖို့ အစုဟူသောအနက်တို့၌။ ဒိဿတိ၊ တွေ့မြင်အပ်၏။ (ဝါ) ထင်ရှား၏။

(ဉ) ဟိ၊ ချဲ့။ ကာယော၊ ခန္ဓာကိုယ်သည်။ အန္တပူရော၊ အူဖြင့်ပြည့်၏။ ဥဒရပူရော၊ ဝမ်း၌ တည်သော အစာသစ်ဖြင့် ပြည့်၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ အန္တေ၊ အူဟူသော အနက်၌။ အန္တသဒ္ဒေါ၊ အန္တသဒ္ဒါကို။ (ဝါ)သည်။ ဒိဿတိ၊ ၏။ * လောကေ၊ လောက၌။ ပရိဝါရဆန္နာ၊ အခြံအရံဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်ကုန်သည်။ အန္တော၊ အတွင်း၌။ အသုဒ္ဓါ၊ မစင်ကြယ်ကုန်သည်။ ဗဟိ၊ အပ၌။ သောဘမာနာ၊ တင့်တယ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍) စရန္တိ၊ လှည့်လည်ကြကုန်၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ အဗ္ဘန္တရေ၊ အတွင်းဟူသော အနက်၌။ အန္တသဒ္ဒေါ၊ အန္တသဒ္ဒါကို။ (ဝါ)သည်။ ဒိဿတိ၊ ၏။

(ဋ) ကာယဗန္ဓနဿ၊ ခါးပန်းကြိုး၏။ အန္တော၊ အဆုံးအပိုင်းအခြားသည်။ ဇီရတိ၊ ဆွေးမြေ့၏။ သာ၊ ထိုတေဇောဓာတ်သည်။ ဟရိတန္တံဝါ၊ စိမ်းစိုသော မြက်သစ်ပင် အပိုင်းအခြားသို့သော်ရင်း။ ပန္ထန္တံဝါ၊ လမ်း အပိုင်းအခြားသို့သော်ရင်း။ သေလန္တံဝါ၊ ကျောက်တောင် အပိုင်းအခြား သို့သော်ရင်း။ ဥဒကန္တံဝါ၊ ရေ အပိုင်းအခြားသို့သော်ရင်း။ (အာဂမ္မ၊ ရောက်၍။ (ဝါ) ရောက်လသော်။ အနာဟာရာ၊ လောင်စာ မရှိသည်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။ နိဗ္ဗာယတိ၊ ငြိမ်းရတော့၏။) ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ မရိယာဒါယံ၊ အပိုင်းအခြားဟူသော အနက်၌။ အန္တသဒ္ဒေါ၊ သည်။ ဒိဿတိ။

(ဌ) ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ယဒိဒံ ပိဏ္ဍောလျံ၊ အကြင်ဆွမ်းကို ရှာမှီးရသူ၏ အဖြစ်သည်။ (ဝါ) ဆွမ်းခံ၍ စားရခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣဒံ၊ ဤဆွမ်းခံ၍ စားရခြင်းသည်။ ဇီဝိကာနံ၊ အသက်မွေးခြင်းတို့တွင်။ အန္တံ၊ အညံ့ဆုံးတည်း။ (ဝါ) အောက်တန်းအကျဆုံးတည်း။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ လာမကေ၊ အယုတ်အညံ့ဟူသော အနက်၌။ အန္တသဒ္ဒေါ၊ သည်။ ဒိဿတိ၊ ၏။

(ဍ) ဧသေဝ -ဧသော ဧဝ၊ ဤအလုံးစုံသော အကြောင်းတို့၏ ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်သည်ပင်။ ဒုက္ခဿ၊ ဒုက္ခ၏။ အန္တော၊ ထိုမှာဘက် အဖို့တည်း။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပရဘာဂေ၊ ထိုမှာ

http://www.dhammadownload.com

ဘက် အဖို့ဟူသော အနက်၌။အန္တသဒ္ဒေါ၊သည်။ဒိဿတိ၊၏။

(စ) ဟိ၊မှန်၏။သဗ္ဗပစ္စယသင်္ခယော၊အလုံးစုံသော အကြောင်းတရားတို့၏ ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို။ဒုက္ခဿ၊၏။ပရဘောဂေါ၊ထိုမှာဘက် အဖို့ဖြစ်သော။ ကောဋိ၊အစွန်တည်း။ ဣတိ၊ဤသို့။ဝုစ္စတိ၊၏။

(ဆ) အာဝုသော၊ငါ့ရှင်တို့။သက္ကာယော၊သက္ကာယကို ယူခြင်းသည်။ဧကော၊တစ်ခု သော။အန္တော၊အဖို့အစုတည်း။ဣတိ အာဒိသု၊တို့၌။ကောဋ္ဌာသေ၊အဖို့အစုဟူသော အနက် ၌။အန္တသဒ္ဒေါ၊သည်။ဒိဿတိ၊၏။

(ဇ) ဣဓာပိ၊ဤ၌ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာဟူသော ပါဋ်၌လည်း။သွာယံ၊ထိုအန္တသဒ္ဒါသည်။ ကောဋ္ဌာသေ၊အဖို့အစုဟူသော အနက်၌။ဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

➤ ❷။ (စ) သို့/ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် နိဗ္ဗာန်သည်သာလျှင် တေဘူမကဝဋ်၏ ထိုမှာဘက်အဘို့ဖြစ်သော အဆုံးပေတည်းဟု အန္တသဒ္ဒါ၏ ပရဘာဂအနက်၌ဖြစ်ပုံ အကိုးသာဓက အာဂမဝစနကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်းစကားရပ်၌ နိဗ္ဗာန်နှင့် ဒုက္ခသဘော တူပါမှ (ဝါ) အစဉ်အတိုင်းဆိုအပ်သော တရားတွင် အပါအဝင်ဖြစ်မှ နိဗ္ဗာန်ကို ဒုက္ခ၏ အန္တဟူ၍ ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် အဘယ်နည်းဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဒုက္ခ၏ အန္တဟူ၍ ဆိုပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

ကား- အလုံးစုံသော အကြောင်းတရားတို့၏ ကုန်ရာ ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော နိဗ္ဗာန် ကိုသာလျှင် တေဘူမကဝဋ်၏ ထိုမှာဘက်အဘို့ဟူ၍ အစွန်းဟူ၍ ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဒုက္ခ၏ အန္တဟူ၍ ဆိုအပ်ပါ၏ဟူလို။

(ဇ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဆ) ဖြင့် သက္ကာယော ခေါ် အာဝုသော ဧကော အန္တော အစရှိသော ပါဠိပုံစံတို့၌ အန္တသဒ္ဒါသည် ကောဋ္ဌာသအနက်ကို ဟောသောဟု ဆို၏။ ယင်း သက္ကာယော ခေါ် အာဝုသော ဧကော အန္တော-စသော ပါဠိပုံစံတို့၌သာ အန္တသဒ္ဒါသည် ကောဋ္ဌာသအနက်ကို ဟောပါသလော။ အဘယ်ပါဠိပုံစံတို့၌လည်း အန္တ သဒ္ဒါသည် ကောဋ္ဌာသအနက်ကို ဟောပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဇ) မိန့်။

➤ ❸။ [က+ဇ ဝါကျဇော်တို့၌] (၁) နနု အန္တောတိ အယံသဒ္ဒေါ အန္တအဗ္ဘန္တရ မရိယာဒ လာမကပရဘာဂကောဋ္ဌာသေသု ဒိဿတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သွာယံ ဣဓာပိ ကောဋ္ဌာသေ ဝတ္တတိ။ (၃) နနု တဒညေသံ အဝိသယော ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ သွာယံ ဣဓာပိ ကောဋ္ဌာသေ ဝတ္တတိ။

➤ ❹။ ပိဏ္ဍံ ဥလတိ ဂဝေသတီတိ **ပိဏ္ဍောလော**။ (၃) ဆွမ်းကို ရှာမှီးခြင်း ကြိယာသကတ်သည်ရင်း၊ ဆွမ်းဒြပ်၏ ရှာမှီးတတ်သော ရဟန်းဒြပ်နှင့် ကမ္မ+ကမ္မီ/အာရုံ အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည်ရင်း ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ဆွမ်း ကို ရှာမှီးတတ်သော ရဟန်းဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပိဏ္ဍာစာရိကော-စသော

http://www.dhammadownload.com

ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပရိတ္တိနိတ္တာ အာဒိယတေတိ ပရိယာဒါ၊ (၃) ပိုင်းခြား၍ ယူအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အပိုင်းအခြားသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အန္တသီမာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ **❺** ။ **မိဋ္ဌေအာလျှံ-၌** ဖြစ်သင့်သော ဇာ့ပစ္စည်း၏ သမ္ဗန်ကား- ပိဋ္ဌာစာရိကသ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) * **ပရိဝါရဆန္နာ**-ကို ပရိဝါရဆန္နတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-ဧကေသံ ပုဂ္ဂလာနံ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့ကို စပ်)

အသုဒ္ဓါ-ကို အသုဒ္ဓတ္တာ/**သောဘာမာနာ**-ကို သောဘာမာနတ္တာ- ဟိတ်ပြင်လျှင်-ဧကေသံ ပုဂ္ဂလာနံ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➤ **❻** ။ **(စ)** ဖြင့် အလုံးစုံသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားများ ကုန်ဆုံးပြီးဖြစ်၍ အသခ်တဓာတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည် သခ်တဖြစ်သော ဝဋ်ဆင်းရဲအပေါင်း၏ တစ်ပါးသော အဘို့အစုဟူသော ကုန်ဆုံးရာဌာနဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဤ "ဧသေဝ အန္တော ဒုက္ခဿ"ဟူသော ပါဠိတော်၌ အန္တ-သဒ္ဒါသည် တစ်ပါးသော အဘို့အစုဟူသော ပရဘာဂ အနက်သာလျှင် သင့်မြတ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဓ) ဖြင့် ဤ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ၌ အန္တသဒ္ဒါသည် ကောဋ္ဌာသအနက်ကို ဟော၏ဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ) (တစ်နည်း) ဤ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ၌ အန္တ-အရ ကောဋ္ဌာသအနက်ကိုသာ လိုအပ်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (အဓိပ္ပေတတ္ထ)

➤ **❶❶** ။ **မိဋ္ဌေအာလျှံ-၌** အန္တတ်ပုဒ်၏ ဓာတွတ္ထကိုရှု၍ ။ ။ ပိဏ္ဍာသဒ္ဒူပပဒ ဥလ-ဓာတ်အရ လက်ဖြင့် ဆွမ်းကိုရှာမှီးကြကုန်သော အာဇီဝကတက္ကဒွန်းတို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော လောဘမူဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဌာယိ ဘာဝ, ကာမသင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ရှာမှီးအပ်သော ဆွမ်းဘောဇဉ်ဒြဗ်သည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝမည်၏။ (၃) ဆွမ်းခံရာဌာနဖြစ်သော မြို့ ရွာ နိဂုံးများသည်၎င်း၊ အာဇီဝတက္ကဒွန်း တို့၏ အယောနိသောမနသိကာရ စသည်သည်၎င်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ခွက်လက်စွဲကာ တောင်းစားသူများဟူ၍ လူတို့ကဲ့ရဲ့ပြောဆိုမှု ခံရခြင်း-စသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါတု (၁၄၁) [၄၊၉၆။]

(က) ကပ္ပသဒ္ဒေါပိ ""တိဋ္ဌတု ဘန္တေ ဘဂဝါ ကပ္ပံ၊ အတ္ထိ ကပ္ပေါ၊ နိပဇ္ဇိတုံ၊ ကပ္ပကတေန အကပ္ပကတံ သံသိဗ္ဗိတံ ဟောတီတိ ဧဝံ အာယုကပ္ပလေသကပ္ပဝိနယကပ္ပါဒီသု သမ္ဗဟုလေသု အတ္ထေသု ဝတ္တတိ၊ (ခ) ဣဓ တဏှာဒိဋ္ဌီသု ဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊

(ဂ) ဝုတ္တမ္ပိစေတံ ""ကပ္ပါတိ ဒွေ ကပ္ပါ တဏှာကပ္ပေါ စ ဒိဋ္ဌိကပ္ပေါ စာတိ၊

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) တသ္မာ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန အတီတံ ခန္ဓကောဋ္ဌာသံ ကပ္ပေတွာ ပကပ္ပေတွာ ဌိတာတိ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ အထွော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(င) တေသံ ဧဝံ ပုဗ္ဗန္တံ ကပ္ပေတွာ ဌိတာနံ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနဝသေန ပုဗ္ဗန္တမေဝ အနုဂတာ ဒိဋ္ဌိတိ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနော။ (ဘာသာဋီကာ၊ ၃၊ ၂၈။)

* ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ=လွန်လေခဲ့ပြီးသော ခန္ဓာငါးပါးဟူသော ရှေ့အဘို့အစုတရားများကို တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကြံဆတတ်ကုန် စွဲမြဲစွာယူ၍ တည်ကြကုန်သော။

ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနော=အရှေ့အဘို့အစုသို့သာလျှင် အစဉ်လိုက်သော မိစ္ဆာအယူရှိကြကုန်သော။ (သဒ္ဒတ္ထ) မိစ္ဆာအယူကို ယူကြကုန်သော။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

❶ ။ (က) ကပ္ပသဒ္ဒေါပိ၊ ကပ္ပသဒ္ဒါသည်လည်း။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာ ဘုရားသည်။ ကပ္ပံ၊ အာယုကပ်လုံး။ တိဋ္ဌတု၊ တည်တော်မူပါ။ နိပ္ပဋ္ဌိတုံ၊ အိပ်ခြင်းငှာ။ ကပ္ပေါ၊ အမြွက်သည်။ (ဝါ) အနည်းငယ်သော အကြောင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ကပ္ပကတေန၊ ပြုအပ်ပြီးသော ကပ္ပဗိန္ဒုရှိသော အဝတ်ဖြင့်။ အကပ္ပကတံ၊ ပြုအပ်ပြီးသော ကပ္ပဗိန္ဒုမရှိသော အဝတ် သည်။ (ဝါ) ကို။ သံသိဗ္ဗိတံ၊ ရောစပ်၍ ချုပ်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤသို့။ အာယုကပ္ပလေသကပ္ပဝိနယကပ္ပါဒီသု၊ အာယုကပ်, အမြွက်ဟူသောကပ်, ဝိနည်း၌လာသော ကပ္ပဗိန္ဒု အစရှိကုန်သော။ သမ္ဗဟုလေသု၊ များစွာကုန်သော။ အတ္ထေသု၊ အနက်တို့၌။ ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ (ခ) ဣဓ၊ ဤ၌။ ပုဗ္ဗကပ္ပိကာဟူသောပါဋ်၌။ တဏှာဒိဋ္ဌီသု၊ တဏှာကပ္ပ ဒိဋ္ဌိကပ္ပတို့၌။ ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။ (ဂ) ဟိ၊ သာဓကကား။ ကပ္ပါတိ ဒွေ ကပ္ပါ တဏှာကပ္ပေါစ ဒိဋ္ဌိကပ္ပေါစာတိ၊ စ-ဟူသော။ ဧတံ သုတ္တံ၊ ဤပါဋ်ကို။ ဓမ္မသေနာပတိနာပိ၊ တရားစစ်သူကြီးဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်လည်း။ (ကတ္တား) မဟာ - နိဒ္ဒေသေ၊ မဟာနိဒ္ဒေသ၌။ (အာခါရ) ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ * ကပ္ပေါတိ ဧတ္ထ၊ ကပ္ပေါ ဟူသော ဤပါဋ်၌။ (လဗ္ဘမာနာ၊ ရထိုက်ကုန်သော။) ကပ္ပါ၊ ကပ္ပတို့သည်။ တဏှာကပ္ပေါစ၊ ကြံဆတတ်သော တဏှာရင်း။ ဒိဋ္ဌိကပ္ပေါစ၊ ကြံဆတတ်သော ဒိဋ္ဌိရင်း။ (ဣတိ၊ ဤသို့) ဒွေ၊ နှစ်ပါးတို့တည်း။ (ဃ) တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ (ဝါ) ထိုသို့ ကပ္ပသဒ္ဒါ၏ တဏှာကပ္ပ ဒိဋ္ဌိကပ္ပ အနက်တို့၌ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ အတီတံ၊ အတိတ်ဖြစ်သော။ ခန္ဓကောဋ္ဌာသံ၊ ခန္ဓာအဖို့ကို။ ကပ္ပေတွာ၊ ကြံဆပြီး၍။ (ဝိကပ္ပေတွာ၊ အထူးသဖြင့် ကြံဆပြီး၍။) ဌိတာ၊ တည်နေကုန်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ၊ က-တို့ မည်၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာဟူသော ပါဋ်၌။ အတ္ထော၊ အနက်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။ (င) ဧဝံ၊ ဤသို့။ ပုဗ္ဗန္တံ၊ အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖို့ကို။ ကပ္ပေတွာ၊ ကြံဆပြီး၍။ ဌိတာနံ၊ တည်နေကုန်သော။ တေသံ၊ ထိုရသေ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ပုနပ္ပုနံ၊ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်။ ဥပ္ပဇ္ဇနဝသေန၊ ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပုဗ္ဗန္တမေဝ၊ အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖို့သို့သာ။ အနုဂတာ၊ အစဉ်လိုက်သော။ ဒိဋ္ဌိ၊ ဒိဋ္ဌိသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနော၊

http://www.dhammadownload.com

ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိ-တို့ မည်၏။

➢ ❷ ။ (စ) သို့/ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ကပ္ပ-သဒ္ဒါသည် အာယုကပ္ပ လေသ ကပ္ပ ဝိနယကပ္ပ-စသော အနက်များစွာတို့၌ ဖြစ်သောဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုသို့ ဖွင့် အပ်သော် ဤ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာဟူသော ပါဌ်၌လည်း ထို အာယုကပ္ပ-စသော အနက်တို့ကို ပင် အလိုရှိအပ်ပါသလော၊ ဤ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ၌ ကပ္ပ-အရ အဘယ်ကို အလိုရှိအပ်ပါ သနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ-၌ ကပ္ပသဒ္ဒါသည် တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့၌ ဖြစ်၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ကပ္ပ-သဒ္ဒါ၏ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၌ ဖြစ်ပုံကို မဟာ နိဒ္ဒေသပါဠိတော်ဖြင့် ပြီးစေလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဤ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာဟူသောပါဌ်၌ ကပ္ပ-အရ တဏှာကပ္ပ ဒိဋ္ဌိကပ္ပတို့၌ ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အဘယ်သာဓကကို ထောက်ဆ၍ ထိုသို့ ဖွင့်ပြတော်မူပါသနည်း၊ ကပ္ပသဒ္ဒါသည် တဏှာကပ္ပ ဒိဋ္ဌိကပ္ပတို့မှတစ်ပါး အခြား များစွာသောအနက်တို့၌ ဖြစ်သည်မဟုတ်ပါလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **ဓါတ်သာရောပနစောဒနာတက်** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ပုဗ္ဗန္တ ကပ္ပိကာ၌ ကပ္ပ-သဒ္ဒါသည် တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့၌ ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ ဖွင့်ဆို သဖြင့် အဘယ်သို့သော အကျိုးဂုဏ်ကို ရရှိအပ်ပါသနည်း၊ ရရှိအပ်သော အကျိုးဂုဏ် ကို ဆရာ ပြဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အကယ်၍ ရရှိအပ်သော အကျိုးဂုဏ်ကို မပြ ဆိုခဲ့သော် ဆရာ့အား နိရတ္ထကဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [က+စ ဝါကျတို့ကို၌]. (၁) နနု ကပ္ပသဒ္ဒေါပိ အာယုကပ္ပလေသကပ္ပ ဝိနယကပ္ပါဒီသု သမ္ဗဟုလေသု အတ္ထေသု ဝတ္တတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣဓ တဏှာဒိဋ္ဌီသု ဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ (၃) နနု တဒညေသံ အဝိသယော ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ ဣဓ တဏှာဒိဋ္ဌီသု ဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

➢ ❹ ။ ဇောဒ္ဒေ သေတီတိ **ဇောဗ္ဗာစသော**။ (၃) ကိုယ်၌ဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ် သည်ရင်း၊ ကိုယ်ဖြစ်၏ ဖြစ်သော အဘို့အစုများနှင့် ဌာန ဌာနီ/အပေါင်း အစိတ် အဖြစ် ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သကတ်သည်ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကိုယ်ဖြစ်၌ဖြစ်သော အဘို့အစု ဖြစ်များသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပဋိဝိသော, အန္တော-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ကပ္ပိယတိ ကောဒိဝသေန ပရိစ္ဆိဇ္ဇတီတိ **ကမ္ဗေါ**။ (၃) ဖြတ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ အာယုကပ်သက်တမ်းသည် ဝစနီယ။ (၆) ယုဂ-စသော--။

သံသိဗ္ဗိယတေတိ **သံသိဗ္ဗိတံ**။ (၃) ချုပ်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ချုပ်စပ်အပ်သော အဝတ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အဂ္ဃဋ-စသော--။

http://www.dhammadownload.com

အယတိ အဒ္ဓါနံ ဂစ္ဆတီတိ **အာယုး**။ (၃) ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု (၅) အသက်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဇီဝိတ-စသော--။

လိဿတိ သိလိဿတီတိ **လေဿာ**။ (၃) ကြွင်းကျန်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) အနည်းငယ်သော အကြောင်းသည် ဝစနီယ။ (၆) အပ္ပ, ဤသက-။

➤ **❺**။ **အနုဂတာ**-ကို အနုဂတတ္ထာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဒိဋ္ဌိယာ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) * (ဃ) ၌ **တဿာ**ကို တဿာ တတော ဝတ္တန္တတ္ထာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-ကပ္ပသဒ္ဒဿပိ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/သည် စပ်) **အတီတံ**-ကို အတီတတ္ထာ-ဟု ဟိတ်ပြင် ခန္ဓကောဋ္ဌာသဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/သည် စပ်) * **ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ**-ကို ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကတ္ထာ ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဧကေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➤ **❻**။ (ဃ) ၌ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန-ဖြင့် ကပ္ပေတွာ ပကပ္ပေတွာ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာပုဒ် တို့၌ ကပ္ပဓာတ်အရ ဝိတက်ကို မယူရ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ကို ယူရမည်ဟု သိစေသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

အတီတံ ခန္ဓကောဋ္ဌာသံ-ဖြင့် ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ၌ ပုဗ္ဗသဒ္ဒါသည် မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ စသည်တို့၌ကဲ့သို့ ပြဓာန်းခြင်း ပဓာနအနက်ကို မဟော၊ ရှေးလွန်လေပြီးသော အတိတ် ကာလကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) အန္တသဒ္ဒါသည် အဗ္ဘန္တရ-စသော အနက်တို့ကို မဟော၊ ကောဋ္ဌာသအနက် ဟောသည်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိစေသည်။

ကပ္ပေတွာ ပကပ္ပေတွာ ဌိတာ-ဖြင့် ကပ္ပိကာ၌ ကပ္ပဓာတ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) ယင်းကပ္ပဓာတ်၏ စီရင်ခြင်းအနက်ကို မဟော၊ ကြံဆခြင်း ပကပ္ပနတ္ထ (တက္ကနတ္ထ) ကို ဟောသည်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ဏျပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနအနက်၌ သက်သည်ကို ရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ကပ္ပေန္တီတိ ကပ္ပိကာ-ဟု ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေသည်။

အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာပါဌ်ဖြင့် ပုဗ္ဗန္တံ ကပ္ပိကာ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ-ဟု ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ယင်းသမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့၏ အစွမ်းဖြင့် အတိတ်ခန္ဓာအဘို့အစုကို ကြံဆ၍ ယူတတ်သော အကြောင်းသကတ် ကြောင့် ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ မည်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော-ဖြင့် ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာပုဒ်ကို ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ-လွန်လေ ပြီးသော ခန္ဓာငါးပါး ရှေ့အဘို့အစု တရားများကို တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကြံ ဆတတ်ကုန် ခွဲခြမ်း၍ ယူ၍ တည်ကြကုန်သော-ဟု အနက်ပြန်ဆိုရမည်ဟု သိ။(ဘာဝတ္ထ)

(င) ၌ တေသံ ပုဗ္ဗန္တမေဝ အနုဂတာ ဒိဋ္ဌိ-ဖြင့် ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိ၌ အနုဒိဋ္ဌိပုဒ်ကို အနု-ဂတာ ဒိဋ္ဌိ အနုဒိဋ္ဌိ-ဟု ပါဒိပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (သမာ သ လိင်္ဂတ္ထ) အပေါင်းပုဒ်ကို ပုဗ္ဗန္တမေဝ အနုဒိဋ္ဌိ ဧတေသန္တိ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနော-ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသ လိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

တေသံ ဝေဝံ ပုဗ္ဗန္တံ ကပ္ပေတွာ ဌိတာနံ-ဖြင့် ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိ-အရ တခြားတပါးသော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါများကို မကောက်ယူရ၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက-အရဖြစ်သော သမဏဗြာဟ္မဏများကိုပင် အရကောက်ယူရမည်ကို သိစေသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနဝသေန-ဖြင့် အနုဂတာ-အစဉ်လိုက်၏ဟူသည် အဖန်တလဲလဲ ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် အစဉ်လိုက်သတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❶ ။ **ကပ္ပသဒ္ဒေါပိ-၌ ပိ-သဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ သမုစ္စည်းအနက် ရှိပါသည်။

ယင်း ပိ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ယင်းပိ-သဒ္ဒါဖြင့် အန္တသဒ္ဒါသည်သာလျှင် အန္တ, အဗ္ဘန္တရ-စသော အနက်များစွာကို ဟောကြားသည် မဟုတ်သေး၊ ကပ္ပသဒ္ဒါသည်လည်း အာယုကပ် လေသကပ် ဝိနယကပ် အစရှိသော အနက်များစွာကို ဟောကြားသေး၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြပါသည်။

ဝိနယကပ္ပါဒိသု-၌ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် ပြအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် ကပ္ပသဒ္ဒါသည် မဟာကပ္ပ သမန္တဘာဝ ကိလေသကာမ ဝိတက္က ကာလ ပညတ္တိ သဒိသဘာဝ-စသော အနက်တို့၌လည်း ဖြစ်သေး၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြပါသည်။

➤ ❶❶ ။ **ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ၌ ကပ္ပ ဓာတွတ္ထရှုဖွဲ့** ။ ။ အတိတ်ခန္ဓာငါးပါး အဘို့အစု တရားများကို ကြံဆ၍ ပြောဆိုကြကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ သန္တာန်၌ တဏှာဒိဋ္ဌိ ပြ ဌာန်းသော လောဘမူဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ ကာမ သိဂ်ီရရသ မည်၏။ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်အဘို့အစု တရားများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ယင်းပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ အယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည်ရင်း၊ မိမိအယူကို စွဲမြဲစွာယူထားမှု ဒိဋ္ဌုပါဒါန်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက သမဏဗြာဟ္မဏတို့အား ရှေးအဘို့သို့ အစဉ်လိုက်သော ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိဝါဒီ ဖြစ်သွားခြင်း, ယင်းမိစ္ဆာအယူဝါဒကြောင့် အပါယ်ငရဲ၌ ဖြစ်ရခြင်း-စသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

✱ **ကပ္ပေတွာ-၌ ကပ္ပဓာတ်အရလည်း** အတူတူပင်။

အာဒေါသံပဏ္ဏနာ [၄၉၆။]

(က) **အနေကဝိဟိတာနီတိ အနေကဝိဓာနိ၊** (ခ) **အဓိမုတ္တိပဒါနီတိ အဓိဝစနပဒါနိ၊**

(ဂ) **အထ ဝါ ဘူတံ အတ္ထံ အဘိဘဝိတွာ ယထာသဘာဝတော အဂ္ဂဟေတွာ ပဝတ္တနတော အဓိမုတ္တိယောတိ ဒိဋ္ဌိယော ဝုစ္စန္တိ၊**

(ဃ) **အဓိဝုတ္တိနံ ပဒါနိ အဓိမုတ္တိပဒါနိ၊ ဒိဋ္ဌိဒီပကာနိ ဝစနာနီတိ အတ္ထော၊**

(င) **အဋ္ဌာရသ ဝတ္ထူဟီတိ အဋ္ဌာရသဟိ ကာရဏေဟိ၊**

(က) ဖြင့် အနေကဝိဟိတာနိ၌ ဝိဟိတ-သဒ္ဒါသည် ဝိဓာန-စီရင်ခြင်း အနက်ကို မဟော၊ ဝိဓ-အပြားဟူသော အနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

(ဓ) ဖြင့် အမိမုတ္တိပုဒ်ကို အမိမုစ္စနံ အမိမုတ္တိ၊ (ဝါ) ဥစ္စနံ ဥတ္တိ၊ အမိ ဥပရိ ဥတ္တိ အမိမုတ္တိ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အမိမုတ္တိ-အရ နာမပညတ် (အမိဝစန) ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် အမိမုတ္တိပုဒ်ကို ဘူတ သဘာဝတော အတိရေကံ မုစ္စန္တီတိ အမိမုတ္တိယော-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တိ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အမိ-ဥပသာရ၏ အတိရေကအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တစ်နည်း) အမိမုတ္တိပုဒ်ကို ဘူတံ အတ္ထံ အတိဓာဝိတွာ မုစ္စန္တီတိ အမိမုတ္တိယော-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တိ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အမိ-ဥပသာရ၏ အတိဓာဝန (ဝါ) အဘိဘဝနအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

[အမိဝုတ္တိ-ဟုရှိသောပါဌ်အလို] ဘူတံ အတ္ထံ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တနတော-ဖြင့် အမိဝုတ္တိယော-၌ အမိသည် အဘိဘဝန အနက်ဟောသည်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဝုတ္တိသည် ပဝတ္တနအနက် ဟောသည်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဝုတ္တိ၌ တိ-ပစ္စည်း ကတ္တားအနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဘူတံ အတ္ထံ အဘိဘဝိတွာ ဝတ္တန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ အမိဝုတ္တိယော-ဟု ကတ္တုသာဓနေ ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဒိဋ္ဌိယော ဝုစ္စန္တိ-ဖြင့် အမိမုတ္တိပုဒ်ကို ရှေးဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းအတိုင်း ဝစနတ္ထပြု၍ အမိမုတ္တိအရ ဒိဋ္ဌိတို့ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ယထာသဘာဝတော အဂ္ဂဟေတွာ-ဖြင့် အဘိဘဝိတွာ၌ လွှမ်းမိုး၏ဟူသည် ဟုတ်မှန်သော သဘောအားဖြင့် မယူခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဃ) ၌ အမိမုတ္တိနံ ပဒါနိ-ဖြင့် အမိမုတ္တိပဒါနိပုဒ်ကို အမိမုတ္တိနံ ပဒါနိ အမိမုတ္တိပဒါနိ ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

ဒိဋ္ဌိဒီပကာနိ ဝစနာနိ-ဖြင့် အမိမုတ္တိပဒါနိ-အရ မိစ္ဆာအယူကို ပြတတ်သော စကားတို့ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(င) ၌ ကာရကဇောဟိ-ဖြင့် ဝတ္တုသဒ္ဒါသည် ဒဗ္ဗ, ဘူဘေဒ, ရတနတ္တယ အနက်တို့ကို မဟော၊ ကာရကအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

ဋီကာ (၁၅၂) [၄၉၇။]

(က) ဣဒါနိ ယေဟိ အဋ္ဌာရသဟိ ဝတ္ထူဟိ အဘိဝဒန္တိ တေသံ ကထေတုကမျတာယ ပုစ္ဆာယ "တေစ ဘောန္တော" တိအာဒိနာ နယေန ပုစ္ဆိတွာ တာနိ ဝတ္ထူနိ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေတုံ "သန္တိ ဘိက္ခဝေ" တိ အာဒိမာဟ၊ (ခ) တတ္ထ ဝဒန္တိ ဧတေနာတိ ဝါဒေါ၊

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ဒိဋ္ဌိဂတသောတံ အဓိပ္ပါယ်။ (ဃ) သဿတော ဝါဒေါ တေသန္တိ သဿတဝါဒါ။

(င) သဿတဒိဋ္ဌိနောတိ အတ္ထော။

(စ) တေနေဝ နယေန ဣတော ပရေသုပိ ဝေဠုပါနိ ပဒါနိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

*** သဿတဝါဒါ-** မြဲ၏ဟု ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော အယူဝါဒ ရှိကြကုန်သော။ (သဒ္ဒတ္ထ) မြဲ၏ဟူသော အယူဝါဒကို စွဲမြဲစွာ ယူကြကုန်သော။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

➤ ❶ ။ (က) ဓမ်၊ဤသို့။(ဝါ) ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။အဋ္ဌာရသ၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော။ဝတ္ထူနိ၊အကြောင်းဝတ္ထုတို့ကို။သခ်ေပတော၊အကျဉ်းအားဖြင့်။ဒဿေတွာ၊ပြတော်မူပြီး၍။(ပုစ္ဆာနုသန္ဓေထည့်) ကတမာနိ၊အဘယ်ခုအခါ၌။အဋ္ဌာရသဟိ၊ကုန်သော။ယေဟိ ဝတ္ထူဟိ၊အကြင်အကြောင်းတို့ဖြင့်။အဘိဝဒန္တိ၊စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်း၍ ငြင်းကြ ခုံကြ ပြောဟောကြကုန်၏။တေသံ၊ထိုတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အကြောင်းတို့ကို။ကထေတုကမျတာယ၊ဖြေခြင်းငှာ အလိုရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တေစ ဘောန္တောတိ အာဒိနာ၊ဣတော အစရှိသော။နယေန၊နည်းဖြင့်။ပုစ္ဆိတွာ၊မေးတော်မူပြီး၍။တာနိ ဝတ္ထူနိ၊ထိုအကြောင်းတို့ကို။ဝိဘဇိတွာ၊အကျယ်ဝေဘန်၍။ဒဿေတုံ၊ပြတော်မူခြင်းငှာ။သန္တိ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိ၊သန္တိ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်ကို။အာဟ၊မိန့်တော်မူပြီ။

(ခ) [ဒဿနကြိယာယ၊ဒဿနကြိယာ၏။ကရဏဘူတေ၊ကရိုဏ်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဖြူဓာတုယာ၊အာဟ၌ ဖြူဓာတ်၏။ကမ္မဘူတေ၊ကံဖြစ်၍ဖြစ်သော။]

တတ္ထ၊ထိုသန္တိ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်၌။(ဝစနတ္ထော၊ဝစနတ္ထကို။ဓမ်၊ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။) တေနေ၊ဤအယူဖြင့်။ဝဒန္တိ၊ပြောဆိုကြကုန်၏။ဣတိ၊ထိုသို့ ပြောဆိုကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်။(သော၊ထိုအယူသည်။) ဝါဒေါ၊ဝါဒ မည်၏။

(ဂ) ဓတံ၊ဤဝါဒေါ-ဟူသော အမည်သည်။ဒိဋ္ဌိဂတဿ၊မိစ္ဆာအယူ၏။(ဝါ) မိစ္ဆာအယူ ဖြစ်ခြင်း၏။(ဝါ) မိစ္ဆာအယူ အပြား၏။အဓိဝစနံ၊အမည်တည်း။

(ဃ) တေသံ၊ဤ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏။သဿတော၊မြဲသော။(ဝါ) မြဲ၏ဟူ၍။ဝါဒေါ၊ ပြောဆိုကြောင်း အယူသည်။(အတ္ထိ၊ရှိ၏။) ဣတိ၊ထိုသို့မြဲသော အယူရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။(ဝါ) ထိုသို့ မြဲ၏ဟု ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တေ၊ထို သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်။သဿတဝါဒါ၊သဿတဝါဒတို့ မည်၏။

(င) သဿတဒိဋ္ဌိနော၊သဿတ အယူရှိသူတို့တည်း။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကား အနက်။

(စ) တေနေဝ နယေန၊ဤနည်းဖြင့်သာလျှင်။ဣတော၊ဤ သဿတဝါဒါ-ဟူသော ပုဒ်မှ။ပရေသံ၊နောက်ဖြစ်ကုန်သော။ဝေဠုပါနံ၊ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော။ပဒါနံပိ၊ပုဒ်တို့၏လည်း။(ဧကစ္စသဿတဝါဒါ-စသော ပုဒ်တို့၏လည်း) အတ္ထော၊အနက်ကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ဒု၊၃၃။)

➤ ❷ ။ (ဂ) ခို/ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် သဿတဝါဒါ-၌ ဝါဒပုဒ်၏ အဘိ

http://www.dhammadownload.com

ဇာနတ္တ သံဝဏ္ဏနာကို ပြဆိုတော်မူ၏။ အဘိဇာနတ္တ သံဝဏ္ဏနာသာ ရှိပါသလော၊ အဘိဓေယျတ္တ သံဝဏ္ဏနာက.. အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(တစ်နည်း) ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် သဿတဝါဒါ-၌ ဝါဒပုဒ်ကို ကရဏသာဓနေ ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်း ဝါဒ-အရ မုသာဝါဒ-စသည်၌ပါသော ဝါဒ ကဲ့သို့ စေတနာကိုပင် အရကောက်ရပါမည်လော၊ ဤ သဿတဝါဒ၌ ဝါဒ-အရ အဘယ် တရားကို အရကောက်ရပါမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ-င) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ-ဂ) တို့ဖြင့် သဿတဝါဒါ-၌ ဝါဒ-ဟူသော အစိတ်ပုဒ်၏ အဘိဇာနတ္တ အဘိဓေယျတ္တ သံဝဏ္ဏနာကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ သဿတ ဝါဒ-ဟူသော အပေါင်းပုဒ်၏ အဘိဇာနတ္တ အဘိဓေယျတ္တ သံဝဏ္ဏနာကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ဃ-င) ကိုမိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် သဿတဝါဒပါဌ်ကို စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ သဿတဝါဒ-အရ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို သမ္ပယုတ္တ သဟဇာတပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်လေးခုဟူသော တရားအပေါင်း ကို ကောက်ယူရပါမည်လော၊ သဿတဝါဒ-အရ ကောက်ယူရမည့် အရာကား အဘယ် ပါနည်း၊ ဤအရာ၌ သဿတဝါဒ-အရ ကောက်ယူရမည့်အရာကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

အား- ဤ၌ သဿတဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်များကိုသာ ကောက်ယူရပါမည်ဟူလို။

(စ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ-ဂ-ဃ-င) တို့ဖြင့် သဿတဝါဒ၌ ဝါဒပုဒ်ကို ကရဏသာဓနေ ဝစနတ္ထပြု၍ ဝါဒ-အရ မိစ္ဆာအယူကို ယူရမည်၊ သဿတဝါဒါ-ဟူသော အပေါင်းပုဒ်ကို စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု ပစ္စက္ခအားဖြင့် ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဧကစ္စသဿတိကာ အန္တာနန္တိကာ အစရှိသော နောက်နောက်ပုဒ်တို့၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း ဤ သဿတဝါဒါပုဒ်၏ အဖွင့်နှင့်တူစွာ သိအပ်၏ဟု အတိဒေသ အားဖြင့် ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (စ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [ဇာ-ဝါကျတို့၌] (၁) နနု အဋ္ဌာရသဝတ္ထူနိ သန္ဓေပတော ဒဿေတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ သန္တိ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိမာဟ။ (၃) ဣဒါနိ ယေဟိ အဋ္ဌာရသဟိ ဝတ္ထူဟိ အဘိဝဒန္တိ၊ တေသံ ကထေတုကမျတာယ ပုစ္ဆာယ "တေစ ဘောန္တော"တိ အာဒိနာ နယေန ပုစ္ဆိတွာ တာနိ ဝတ္ထူနိ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေတုကာမော ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ သန္တိ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိမာဟ။

➢ ❹ ။ သဗ္ဗဒါ သရတိ ပဝတ္တတီတိ **သဿတော**။/ သဿတီတိ **သဿတော**။ /သဒါ သရတိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ ဝါ **သဿတော**။ မိစ္ဆာ ပဿတီတိ ဒိဋ္ဌိ။ (အစိတ်)

ဒိဋ္ဌိ ဝေဒေသန္တိ **သဿတဒိဋ္ဌိနော**။ (၃) သဿတအယူ၏ အညပုဒ်အရ သမဏ

http://www.dhammadownload.com

ဗြာဟ္မဏတို့နှင့် ဌာနီ-ဌာန/သံ သာမိ/ဝိသေသန ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သဿတ အယူရှိကြကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သဿတဝါဒါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ **၅** ။ (က) ၌ **ကစထေတုကမျတာယ-ဟိတ်၏** သမ္ဗန်ကား- တထာဂတဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ **၆** ။ (ခ) ဖြင့် သဿတဝါဒါ၌ ဝါဒ-ဝယ် ဝဒဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) ဏပစ္စည်း၏ ကရဏသာဓနေအနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဝဒန္တိ ဧတေနာတိ ဝါဒေါ-ဟု ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် သဿတဝါဒါ-၌ ဝါဒ-အရ (မုသာဝါဒ စသည်၌ ဝါဒ-အရ စေတနာကိုကောက်ယူသကဲ့သို့ ဤ၌ စေတနာကို မယူရ) မိစ္ဆာ အယူဝါဒကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဃ) ဖြင့် သဿတဝါဒါပုဒ်ကို သဿတော ဝါဒေါ ဧတေသန္တိ သဿတဝါဒါ-ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(င) ဖြင့် သဿတဝါဒ-အရ မြဲ၏ဟူ၍ စွဲမြဲစွာ ယူထားကြကုန်သော သဿတဝါဒီ သမဏဗြာဟ္မဏတို့ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➤ **၈** ။ (ယ) **ဝါဒျန္တ ဝါဒ–ကို သဿတ–ဟူ၍ ဆိုထားချေင်းအကြောင်း**

(ယ) သဿတော ဝါဒေါ ဧတေသန္တိ၌ သဿတော ဝါဒေါ-အယူဝါဒကို မြဲ၏ဟူ၍ ဆိုထားခြင်းမှာ- မုချအားဖြင့် ဆိုထားခြင်းမဟုတ်၊ သဿတနှင့် သဟစရိတဖြစ်သောကြောင့် ကုန္တာ ပစရန္တိ စသည်၌ကဲ့သို့ သဟစရဏနည်း ဌာနျူပစာအားဖြင့် ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **၁ ၀** ။ **သဿတဝါဒါ–၌ နောက်ပုဒ်အရကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ သဿတဝါဒါ-၌ ဝါဒ-ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ မြဲ၏ဟု မိစ္ဆာအယူကို ယူကြကုန်သော သဿတဝါဒီ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ သန္တာန်၌ တဏှာဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) အတ္တသည်ရင်း၊ လောကသည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သဿတဝါဒီ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ အယောနိသော မနသိကာရသည်ရင်း၊ မိမိ အယူကို စွဲမြဲစွာ ယူထားမှု ဒိဋ္ဌုပါဒါန်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ယင်းမိစ္ဆာအယူဝါဒကို မပယ်စွန့်ခြင်းကြောင့် အပါယ်ငရဲ၌ဖြစ်ရခြင်းစသော အကျိုးတရားအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ။

* **အတ္တ–ဝယ် အတ္တ–ဓာတွတ္ထကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ အရိယာနွယ် သူတော်စင်တို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် ဉာဏ် သဒ္ဓါ သတိ စသည်ပြဋ္ဌာန်းသော မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်

http://www.dhammadownload.com

များသည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ ဓမ္မသိဂ်ီရရသ မည်၏။ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်တရားသည် အာ-ရမ္မဏာဝိဘာဝ မည်၏။ ရှေးရှေးဘဝက ဆည်းပူးခဲ့သော ပါရမီ အဆောက်အဦ စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝမည်၏။ (၄) အောက်အောက် မဂ္ဂဋ္ဌာန်များသည် အထက် အထက်ဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်တို့ကို ရရှိနိုင်ခြင်း၊ သန္တိသုခကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ဆက်၍ ခံစားနိုင်ခြင်းစသော အကျိုးတရားများသည် အနုဘာဝ မည်၏။

* အယ–သစ္စူပမ၈ ဣက္ခ–မာတ္တတ္ထကို ကိုယ်ဖြ၍ ။ ။ ဝိပဿနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ ဓမ္မသိဂ်ီရရသ မည်၏။ ဝိပဿနာဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားသည် အာရမ္မဏာဝိဘာဝ မည်၏။ ယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် တရားများ ရနိုင်ခြင်းစသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၁၄၃) [၄၊၉၇။]

(က) အာတပ္ပမန္ဝာယာတိ အာဒီသု ဝီရိယံ ကိလေသာနံ အာတာပနဘာဝေန အာတပ္ပန္တိ ဝုတ္တံ၊

(ခ) တဒေဝ ပဒဟနဝသေန ပဓာနံ၊ (ဂ) ပုနပ္ပုနံ ယုတ္တဝသေန အနုယောဂေါတိ ဧဝံ တိပ္ပဘေဒံ ဝီရိယံ အနွာယ အာဂမ္မ ပဋိစ္စာတိ အတ္ထော။ (ဃ) အပ္ပမာဒေါ ဝုစ္စတိ သတိယာ အဝိပ္ပဝါသော၊

(င) သမ္မာ မနသိကာရောတိ ဥပါယမနသိကာရော ပထမနသိကာရော၊

(စ) အတ္ထတော ဉာဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊

(ဆ) ယသ္မိံ ဟိ မနသိကာရေ ဌိတဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏံ ဣဇ္ဈတိ၊ အယံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ "မနသိကာရော" တိ အဓိပ္ပေတော၊

(ဇ) တသ္မာ ဝီရိယဉ္စ သတိဉ္စ ဉာဏဉ္စ အာဂမ္မာတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော၊

➢ ❶ ။ (က) အာတပ္ပမန္ဝာယာတိ အာဒီသု၊ယ-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ဝီရိယံ၊ ဝီရိယကို။ဝီရိယဿ၊ဝီရိယ၏။ (ဟိတ်၏သမ္ဗန်ထည့်) ကိလေသာနံ၊ကိလေသာတို့ကို။ အာတာပနဘာဝေန၊နှိပ်စက်သောအား, ပယ်ရှားတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။အာတပ္ပန္တိ၊ အာတပ္ပဟူ၍။ဝုတ္တံ၊မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

(ခ) တဒေဝ၊ထိုဝီရိယသည်ပင်။ပဒဟနဝသေန၊အားထုတ်ခြင်းအစွမ်းကြောင့်။ပဓာနံ၊ ပဓာန မည်၏။ (ဂ) [တဒေဝ၊ထိုဝီရိယသည်ပင်။] ပုနပ္ပုနံ၊အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်။ယုတ္တဝသေန၊အားထုတ်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်။အနုယောဂေါ၊အနုယောဂ မည်၏။ဣတိ ဧဝံ၊ ဤသို့။တိပ္ပဘေဒံ၊သုံးပါး အပြားရှိသော။ဝီရိယံ၊ဝီရိယကို။အနွာယ၊အစဉ်လိုက်၍။အာဂမ္မ၊ ရောက်၍။ပဋိစ္စ၊စွဲ၍။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကား အနက်။

(ဃ) သတိယာ၊သတိနှင့်။အဝိပ္ပဝါသော၊ကင်း၍ မနေခြင်းကို။အပ္ပမာဒေါ၊အပ္ပမာဒ ဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

(င) သမ္မာ မနသိကာရောတိ၊ရော-ဟူသည်ကား။ဥပါယမနသိကာရော၊သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းကြောင်းဖြစ်သော တရားတည်း။ပဋမနသိကာရော၊လမ်းမှန်အားဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းကြောင်းဖြစ်သော တရားတည်း။

(စ) အတ္ထတော၊အနက်အားဖြင့်။(ဝါ) တရားကိုယ်အားဖြင့်။ဉာဏံ၊ဉာဏ်တည်း။ဣတိ၊ ဤသို့။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်သည်။(ဝါ) ဆိုလိုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(ဆ) ဟိ၊မှန်၏။ (တစ်နည်း) ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ယသ္မိံ မနသိကာရေ၊အကြင် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းကြောင်းဖြစ်သော ဉာဏ်၌။ဌိတဿ၊တည်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏံ၊ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်သည်။ဣဇ္ဈတိ၊ပြီးစီး၏။ အယံ၊ဤ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းကြောင်းဖြစ်သော ဉာဏ်ကို။ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ဤ သမ္မာ မနသိကာရ ဟူသော ပါဠ်အရာ၌။မနသိကာရောတိ၊ရ-ဟူ၍။အဓိပ္ပေတော၊အလိုရှိအပ်၏။

(ဇ) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဝါ၊ထိုသို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းကြောင်း ဉာဏ်၏ မနသိကာရဟု အလိုရှိအပ်သည်၏၊အဖြစ်ကြောင့်။ဝီရိယဥ္စ၊သုံးမျိုးသော ဝီရိယကိုရင်း။သတိဥ္စ၊သတိကိုရင်း။ ဉာဏဥ္စ၊ဉာဏ်ကိုရင်း။အာဂမ္မ၊ရှေးရှုရောက်၍။(ဝါ) စွဲ၍။ဣတိ အယံ၊ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဧတ္ထ၊ဤ၊အာတပ္ပမန္ဒာယ အစရှိသောပါဌ်၌။သင်္ခေပတ္ထော၊အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်တည်း။

➤ ❷ ။ (ဂ) သို့/အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က-ခ) တို့ဖြင့် အာတပ္ပမန္ဒာယ-စသော ပါဌ်တို့၌ အာတပ္ပပုဒ်နှင့် ပဓာနပုဒ်တို့၏ ဝစနတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထကို ဖွင့်ပြီး၍ ယခုအခါ ၌ အနုယောဂပုဒ်၏ ဝစနတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထနှင့် အနွယဟူသော ပုဒ်၏ သဒ္ဒတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထကို ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် သမ္မာ မနသိကာရောကို ဥပါယ မနသိကာရော, ပဋမနသိကာရေ-ဟု ဖွင့်ဆို၏။ (ဝါ) အသင့်အားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းသည် သမ္မာမနသိ ကာရမည်သောဟု ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသမ္မာမနသိကာရ-အရ အာရမ္ဘဏ ပဋိပါဒက, ဝီထိပဋိပါဒက, ဇဝနပဋိပါဒက-ဟူသော မနသိကာရသုံးမျိုးကို ယူရပါမည်လော၊ မည်သည့် တရားကို ယူရမည်နည်း၊ ဤ၌ သမ္မာမနသိကာရ-အရကို မပြသော် ဆရာအား အတိ ဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

ကား- (စ) ဖြင့် သမ္မာမနသိကာရ-အရ ဉာဏ်ကို ယူရမည်ဟု ငါပြဆိုသည်ဖြစ် သောကြောင့် သင်တင်တိုင်းသော အဗျာပိတဒေါသ ငါ့အား မရောက်ဟူလို။

(ဆ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (စ) ဖြင့် သမ္မာမနသိကာရ-အရ ဉာဏ်ကို ယူရမည် ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင် မြဲစေလို ပြီးစေလိုသော ဆရာသည် (ဆ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် သမ္မာမနသိကာရ-အရ ဉာဏ်ကို ယူရမည် ဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ အာရမ္မဏပဋိပါဒက-စသော မနသိကာရသာ ဖြစ်ကောင်းသည်

http://www.dhammadownload.com

မဟုတ်လော၊ ဉာဏ်သည် မနသိကာရ အသို့ဖြစ်ကောင်းအံ့နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

(ဈ) ဒို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-ခ-ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် အာတပ္ပ ပဓာန အနုယောဂ ပုဒ်တို့အရ ဝီရိယ စေတသိက်ကို, အပ္ပမာဒ-အရ သတိအဝိပ္ပဝါသကို, (င-စ-ဆ) တို့ဖြင့် သမ္မာမနသိကာရ-အရ ပညာစေတသိက်ကို အရကောက်ယူရမည်ဟု အသီး အသီး ဖွင့်ပြတော်မူ၏၊ ယင်းသို့ အသီး အသီး အရကောက်ခြင်း၌ ရရှိလာနိုင်သော အကျိုးလဒ္ဓ ဂုဏ်ကို မဖွင့်ပြတော့ပြီလော၊ အကျိုးလဒ္ဓဂုဏ်ကား အဘယ်ပါနည်း။ (ဈ) မိန့်။

➤ ❷ ။ [က–ဝါကျကို၌] (၁) နနု အာတပ္ပသဒ္ဒေါ ဥဏှသင်္ခါတံ တာပတ္တံ ဝဒတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဝီရိယံ အာတပ္ပန္တိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ကိလေသာနံ အာတာပန ဘာဝေါ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဝီရိယံ အာတပ္ပန္တိ ဝုတ္တံ။

[စ–ဆ ဝါကျတို့ကို ၌] (၁) နနု သမ္မာ မနသိကာရောတိ သာမညေန ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ အတ္ထတော ဉာဏန္တိ ဝိသေသေန ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ယသ္မိံ မနသိကာရေ ဌိတဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏံ ဣဇ္ဈတိ။ အယံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ "မနသိကာရော"တိ အဓိပ္ပေတော။ (၄) တသ္မာ အတ္ထတော ဉာဏန္တိ ဝိသေသေန ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ ကရောတိ ဧတေနာတိ ကာရော၊ မနသိ ကာရော မနသိကာရော။ (အစိတ်) သမ္မာ ဥပါယေန မနသိကာရောတိ ကမ္မဋ္ဌာနမေတေနာတိ **သမ္မာမနသိကာရော**။

(၃) သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းခြင်း ကြိယာသကတ် သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်း ကြောင်းဖြစ်သော ဉာဏ်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဥပါယမနသိကာရော ပဋ္ဌမနသိ ကာရော, ကာရဏမနသိကာရော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

ဥပဂန္တွာ အယတိ ဧကေနာတိ **ဥပါယော**။ (၃) ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) စီးပွားချမ်းသာကို ရကြောင်းတရားဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပထ, ကာရဏ-စသော--။ * ပထတိ ယာတိ ဧတ္တ ဧတေနာတိ ဝါ **ပထော**။

ဝီရာနံ ကမ္မံ ဝီရိယံ။ ဝိဓိနာ ဤရယိတဗ္ဗံ ပဝတ္တေတဗ္ဗန္တိ ဝီရိယံ။

(၃) ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဝီရိယဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဥဿာဟ, အာတပ္ပ, ပဂ္ဂဟ-စသော--။

➤ ❺ ။ **အာတာပနအာဓနေ**-ကို အာတာပနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဝီရိယဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) * (ဆ) ၌ **အဓိပ္ပေတော**-ကို အဓိပ္ပေတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဣမဿ ဉာဏဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

(ဈ) ၌ **တသ္မာ**-ကို တတော အဓိပ္ပေတတ္တာ-ဟု စွဲလျှင် ဣမဿ မနသိကာရဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ ဝီရိယံ-ဖြင့် အာတပ္ပ-အရ ဥဏှဥတုကို မယူရ၊ ဝီရိယကို ယူရ

http://www.dhammadownload.com

မည်၏. အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) အာတာပနဘာဝေန-ဖြင့် အာတပ္ပပုဒ်ကို ကိလေသေ အာတာပေတီတိ အာတပေါ-ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ)ဏပစ္စည်း၏ ဟေတုကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ် ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အာတာပေါယေဝ အာတပ္ပံ-ဟု သွတ္ထတဒ္ဓိတ် ဆင့်ရမည်၏ အဖြစ် ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏျပစ္စည်း၏ သွတ္ထတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ၌ တဒေဝ-ဖြင့် ပဓာန-အရ အာတပ္ပ-အရ၌ ပြဆိုအပ်ပြီးသော ဝီရိယကိုပင် ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပဓာန်ပုဒ်ကို ပဒဟတီတိ - ပဓာနံ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ ပုနပ္ပုနံ ယုတ္တဝသေန-ဖြင့် အနုယောဂေါ-၌ အနုသဒ္ဒါသည် ပစ္ဆာ-စသော အနက်ကိုမဟော၊ အဘိဏှ (ပုနပ္ပုန) အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ယောဂေါပုဒ်ကို ယုဥ္ဇတီတိ ယောဂေါ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အနုယောဂေါပုဒ်ကို ပုနပ္ပုနံ ယောဂေါ အနုယောဂေါ-ဟု ပါဒိပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေသည်။

ဧဝံ တိပ္ပဘေဒံ ဝီရိယံ-ဖြင့် အာတပ္ပ, ပဓာန, အနုယောဂ-ဟု သဒ္ဒါထူးသော်လည်း အရကား ဝီရိယသာတည်းဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

အာဂမ္မ-ဖြင့် အန္ဒာယ-၌ ဣဓာတ်၏ အာဂမနတ္ထကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) အနု-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ယ-သဒ္ဒါ၏ တွာပစ္စည်း၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယပဒ) သိစေပါသည်။

ပဋိစ္စ-ဖြင့် အာဂမ္မ၌ ဂမုဓာတ်၏ ပဋိအာယနတ္ထကိုဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) အာ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) မ္မ-သဒ္ဒါ၏ တွာပစ္စည်း၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယပဒ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ သတိယာ အဝိပ္ပဝါသော-ဖြင့် အပ္ပမာဒေါပုဒ်ကို ပမဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ ပမာဒေါ န ပမာဒေါ အပ္ပမာဒေါ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အပ္ပမာဒ-အရ သတိ၏ မကင်းခြင်းကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(င) ၌ ဥပါယမနသိကာရောဖြင့် သမ္မာ-သဒ္ဒါသည် သမောဓာန-စသော အနက်ကို မဟော၊ အကြောင်း-ဥပါယအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေသည်။(နိပါတလိင်္ဂတ္ထ)

ပဌမနသိကာရော-ဖြင့် ဥပါယသဒ္ဒါသည် ပထအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေသည်။(နာမလိင်္ဂတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

(စ) ဖြင့် သမ္မာမနသိကာရ-အရ အာရမ္ဘဏပဋိပါဒက, ဝိထိပဋိပါဒက, ဇဝနပဋိ-ပါဒက မနသိကာရတို့ကို မယူရ၊ သမ္မာ ဉပါယေန မနသိကရောတိ ကမ္မဋ္ဌာနမေတေနာတိ သမ္မာမနသိကာရော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဉာဏ် (ယောနိသော မနသိကာရ) ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဆ) ၌ ဣမဿ္မိံ ဌာနေ-ဖြင့် သဒ္ဒါတစ်ပါးနှင့်ယှဉ်၍ (ဝါ) သဒ္ဒန္တရိက်ကိုထောက်၍ အနက်ထူးကို ယူရသလို အရာဌာနကိုထောက်၍လည်း အနက်ထူးကို ယူရသည်ဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❶ ။ **မနသိကာရအပြားနှင့် တရားကိုယ်** ။ ။ (၁) အာရမ္ဘဏပဋိပါဒက-မနသိကာရ စေတသိက်၊ (၂) ဝိထိပဋိပါဒက-ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ (၃) ဇဝနပဋိပါဒက-မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ (၄) ယောနိသောမနသိကာရ-ဉာဏ်။ ✱ **ဣဓာဓိပ္ပေတ မနသိကာရကား**-ယောနိသော မနသိကာရ-ဟု ဆိုအပ်သော ဉာဏ်ဖြစ်ပါသည်။

➤ ❶❶ ။ **ယသ္မိံ မနသိကာရေ (ပ) ဏ္ဍတိ-ဟူသော (ဆ) ဝါကျသော အနိယတ် စကား၌ ဘာဝ-စသည်ထုတ်ပုံ** ။ ။ ယသ္မိံ မနသိကာရေ-၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းကြောင်းဖြစ်သော ဉာဏ်ဟုဆိုအပ်သော ယောနိသောမနသိကာရသည် ဓမ္မရတိဌာယီ ဘာဝ+ဓမ္မသိဂါရရသ မည်၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသည် အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ မည်၏။ အာတပ္ပ ပဓာန, အနုယောဂ-ဟူသော ဝီရိယသုံးပါးနှင့် သတိနှင့်ကင်း၍ မနေခြင်းဟု ဆိုအပ်သော အပ္ပမာဒသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ စေတောသမာဓိကို ရရှိခြင်း, ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းစသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ် ဏ္ဍတိ-အရ ။ ။ ရူပါဝစရကုသိုလ် ပဉ္စမဈာန်၌ရှိသော အဘိညာဏ်ကိုစွဲတပ်သော ဉာဏ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိဂါရရသ/သမဌာယီဘာဝ+သန္တရသ မည်၏။ ရှေးဘဝ၌နေခဲ့ဖူးသော အတိတ်ခန္ဓာအစဉ်သည် အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ မည်၏။ သတိ ဝီရိယ ဉာဏ်သည် (ဝါ) မနသိကာရသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ တစ်ပါးမကများစွာသော ပုဗ္ဗေနိဝါသ ခန္ဓာအစဉ်ကို အမှတ်ရနိုင်ခြင်း, သဿတော အတ္တာစ စသည်ဖြင့် ပြောဆိုခြင်း အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(က) ဝါကျ ပဓာနကြိယာ (ဓုဝံ) ၏ အန္တတ္ထ ကိုယ်ပြု၍ ။ ။ (၁) ဝစဓာတ်အရ ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိဂါရရသ မည်၏။ (၂) အာတပ္ပနာ အမည်ဖြင့် ဟောကြားထားသော ဝီရိယသည် အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဝီရိယ၏ ကိလေသာတို့ကို ပူပန်စေတတ်သော အစွမ်းသတ္တိသည်ရင်း, ဒေသနာဉာဏ်ကို ရကြောင်းဖြစ်သော ဘုရားရှင်၏ ပါရမီသမ္ဘာရ အဆောက်အဦးဖြစ်သော ကုသိုလ်တရားများသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဝီရိယကို အာတပ္ပဟူ၍ ဟောကြားလိုက်ခြင်းကြောင့် ဝီရိယ

http://www.dhammadownload.com

အာဂမ္မ-ဟူ၍ အနက်ပေးရခြင်းအကျိုးကို သိရခြင်းနှင့် ယင်းသို့ အနက်ပေးလိုက်ရခြင်း ကြောင့် စိတ်တည်ကြည်မှုကို ရခြင်းစသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အာဘောဂ်သံဝဏ္ဏနာ [၄၉၇။]

(က) တထာရူပန္တိ တထာဇာတိကံ၊ (ခ) စေတော သမာဓိန္တိ စိတ္တသမာဓိံ၊

(ဂ) ဖုသတီတိ ဝိန္ဒတိ ပဋိလဘတိ၊

(ဃ) ယထာ သမာဟိတေ စိတ္တေတိ ယေန သမာဓိနာ သမ္မာ အာဟိတေ သုဋ္ဌု ဌပိတေ စိတ္တမှိ၊

(က) ဖြင့် တထာရူပဉ် ရူပသဒ္ဒါသည် ရူပက္ခန္ဓာ-စသော အနက်ကို မဟော၊ သဘာဝ အနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) တထာရူပ်-ပုဒ်ကို တထာရူပ် သဘာဝေါ တေသံ စေတော သမာဓိဿာတိ တထာရူပေါ-(တံ တထာရူပံ) ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် စေတော-သဒ္ဒါ စိတ္တအနက်ကို ဟော၏ဟု သိ။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ) (ဝါ) စေတော-ကား စိတ္တ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိ။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) (ဝါ) စေတေတီတိ စေတော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ စေတော-အရ စိတ်ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ် ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ၌ ဝိန္ဒတိ-ဖြင့် တွေ့ထိခြင်း(ဖုသန) ဟူသည် ရခြင်း-ဝိန္ဒနပင်တည်းဟူသော သမ္ဘုသနအနက်ကို ဆောင်၍ သိစေပါသည်။ (နေယျတ္ထ, ဘာဝတ္ထ၊ (ဝါ) ဓာတွတ္ထ)

ပဋိလဘတိ-ဖြင့် ဝိန္ဒတိ-၌ ဝိဒဓာတ်သည် ဉာဏအနက်ကို မဟော၊ ရခြင်း-လာဘ အနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဓာတွတ္ထ)

(ဃ) ၌ ယေန သမာဓိနာ-ဖြင့် ယထာနိပါတ်၏ ယေနအနက်၌ နိပါတ်၏ အဖြစ် ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သမာဓိကို စွဲသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) ယထာ-နောင် နာဝိဘတ် ကျေသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) သိစေပါသည်။

သမ္မာ အာဟိတေ-ဖြင့် သမာဟိတေ-၏ သံပုဒ် အာဟိတေပုဒ်ကို စပ်၍ ထားသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) သံ-သဒ္ဒါ၏ သမ္မာအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

သုဋ္ဌု ဌပိတေ-ဖြင့် သမ္မာ အာဟိတေ-၌ သမ္မာသဒ္ဒါ၏ သုဋ္ဌုအနက်ကို ဟောသည် ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) အာပုဗ္ဗ ဓာ-ဓာတ်၏ ဌပနအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒှ-ဓာတွတ္ထ) အာ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပ သဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

စိတ္တမှိ-ဖြင့် စိတ္တေ-၌ ဧ-သဒ္ဒါသည် ဒုတိယာ ယောဝိဘတ်၏ ကာရိယ မဟုတ်၊ သတ္တမီ သ္မိံဝိဘတ်၏ ကာရိယတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဝိဘတ္တိပဒ)

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိ (၁၄၅) [၄၉၇။]

(က) **စသော ဧဝ မာဟာတိ သော ဇရံ ရာနာနုဘာဝသမ္ပန္နော ဟုတွာ ဒိဋ္ဌိဂတိကော စရံ ဝဒတိ၊** (ခ) **ဝဏ္ဏောတိ ဝဏ္ဏုပသုဝဏ္ဏတာလာဒယောဝိယ အဖလော ကဿစိ အဇနကောတိ၊**

(ဂ) **စေတေန "အတ္တာ" တိစ "လောကော" တိစ ဂဟိတာနံ ရာနာဒီနံ ရူပါဒိဇနကဘာဝံ ပဋိက္ခိပတိ၊** (ဃ) **ပဗ္ဗတကူဋံ ဝိယ ဌိတောတိ ကူဋဋ္ဌော၊**

(င) **ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတောတိ ဧသိကဋ္ဌာယီ ဝိယ ဟုတွာ ဌိတောတိ ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော၊**

(စ) **ယထာ သုနိခါတော ဧသိကတ္ထမ္ဘော နိစ္စလော တိဋ္ဌတိ၊ ဧဝံ ဌိတောတိ အတ္ထော၊**

(ဆ) **ဥဘယေနပိ လောကဿ ဝိနာသာဘာဝံ ဒီပေတိ၊** (ဘာသာဋီကာ၊၃၊၄၀။)

* (က) **သော=ဈာန်၏** အာနုဘော်နှင့်ပြည့်စုံသော ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဂတိက ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝေ၊ဤသို့။အာဟ၊ဆို၏။ (ခ) **ဝဉ္ဈော=သား**မြုံ ထန်းမြုံများနှင့်တူ၏။ (ဝါ) မြုံ၏။ (ဝါ) တစ်စုံတစ်ခုသော အကျိုးကို မဖြစ်စေတတ်။ (ဃ) **ကူဋဋ္ဌော=** တောင်ထွဋ်ကဲ့သို့ ဖြစ်၍ တည်၏။ (င) **ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော=**ကောင်းစွာ စိုက်၍ မြှုပ်ထားအပ်သော မတုန်မလှုပ် တည်သော ကျောက်စာတိုင်ကဲ့သို့ ဖြစ်၍တည်၏။

➤ ❶ ။ (က) သော ဧဝ မာဟာတိ၊ဟူသည်ကား။သော၊ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ဧဝံ၊ဤသို့ ပါဠိတော်၌ မိန့်တော်မူအပ်သည့်အတိုင်း။ဈာနာနု ဘာဝသမ္ပန္နော၊ဈာန်၏ အာနုဘော်ဖြစ်သော လောကီအဘိညာဉ်နှင့် ပြည့်စုံသည်။ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။(ဝါ) ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ဒိဋ္ဌိဂတိကော၊မိစ္ဆာအယူရှိသည်။(ဟုတွာ၊၍။) ဝေ၊ဤသို့ (ပါဠိ တော်၌ လာသည့်အတိုင်း) ဝဒတိ၊ပြောဆို၏။

(ခ) ဝဉ္ဈောတိ၊ဟူသည်ကား။ဝဉ္ဈပသုဝဉ္ဈတာလာဒယောဝိယ၊မြုံသော သားကောင်, မြုံသော ထန်းပင် အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့။အဖလော၊အကျိုးမရှိ။ကဿစိ၊တစ်စုံတစ်ခု သော အကျိုးကို။အဇနကော၊မဖြစ်စေတတ်။က္တတိ၊ဤကား အနက်တည်း။

(ဂ) ဧတေန၊ဤ ဝဉ္ဈောဟူသော ပါဠ်ဖြင့်။အတ္တာတိစ၊အတ္တဟူ၍၎င်း။ လောကောတိ စ၊လောကဟူ၍၎င်း။ဂဟိတာနံ၊ယူအပ်ကုန်သော။ဈာနာဒီနံ၊ဈာနန် အစရှိသည်တို့၏။ရူပါဒိ ဇနကဘာဝံ၊ရုပ်အစရှိသည်တို့ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော၊မိစ္ဆာ အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။(ကတ္တား) ပဋိက္ခိပတိ၊ပယ်မြစ်၏။

(ဃ) (ယော၊အကြင်အတ္တသည်။(ဝါ) အကြင် လောကသည်) ပဗ္ဗတကူဋံ ဝိယ၊ တောင်ထွဋ်ကဲ့သို့။ဌိတော၊တည်၏။က္တတိ၊ထို့ကြောင့်။(သော၊ထို အတ္တသည်။(ဝါ) ထိုလောက သည်။) ကူဋဋ္ဌော၊ကူဋဋ္ဌ မည်၏။

(င) ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတောတိ၊ဟူသည်ကား။(ယော၊အကြင်အတ္တသည်။(ဝါ) အကြင် လောကသည်) ဧသိကဋ္ဌာယီ ဝိယ၊မယိမ်း မယိုင် မြဲနိုင်စွာတည်သော တံခါးတိုင်ကဲ့သို့။ ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။ဌိတော၊တည်၏။က္တတိ၊ထို့ကြောင့်။(သော၊ထို အတ္တသည်။(ဝါ) ထိုလောက

http://www.dhammadownload.com

သည်။) ဓေါိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော၊တ-မည်၏။

(စ) သုနိခါတော၊ကောင်းစွာ စိုက်အပ်သော။ဧသိကတ္ထမ္ဘော၊တံခါးတိုင်သည်။နိစ္စလော၊ မတုန်မလှုပ်သည်။(ဟုတွာ၊ဖြစ်၍) တိဋ္ဌတိ ယထာ၊တည်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ဤအတူ။ဌိတော၊ တည်၏။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကား အနက်။ (ဆ) ဥဘယေနပိ၊နှစ်ပါးစုံသော ကူဋ္ဋဌော ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတောပုဒ်ဖြင့်လည်း။လောကဿ၊အတ္တဟူသော လောက၏။ဝိနာသာဘာဝံ၊ ပျက်စီးခြင်း မရှိခြင်းကို။ဒီပေတိ၊ပြ၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ဒု၊၄၀။)

❷ ။ (စ) သို့/ **သံဝဏ္ဏနာနုရူပမေဝစာနော** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ပါဠိတော်၌ ဝဥ္ဈာပါဠ်ကို ဟောကြားတော်မူ၏။ ယင်းပါဠိကို ဝဥ္ဈ ကရောတီတိ ဝဥ္ဈော-ဟု ကရောတိ တဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟပြုရပါမည်လော။ (ဝါ) ဝဥ္ဈပုဒ်သည် မုချတ္ထဟော သဒ္ဒါ မဟုတ်၊ သဒိသူပစာ -ရတ္ထဟော သဒ္ဒါဖြစ်လေသလော၊ အဘယ်သဒ္ဒါမျိုးဖြစ်၍ အဘယ်ဝိဂ္ဂဟပြုရပါမည်နည်း ဝဥ္ဈာပုဒ်၏ သဒ္ဒါ အမျိုးအစားနှင့် ဝိဂ္ဂဟကို မပြဆိုချေသော် ဘုရားရှင်အား အတိ - ဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ကား- (ခ) ဖြင့် ဝဥ္ဈာ ဝိယာတိ ဝဥ္ဈော-ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟပြု၍ မုချတ္ထဟော သဒ္ဒါ အမျိုးအစား ဖြစ်သည်ဟု ငါပြဆိုရကား--ဟူလို။

(ဂ) သို့/ **လိနတ္ထရုစေဝါနော** ။ ။ ဆရာ၊ မိစ္ဆာအယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝဥ္ဈော-ဟု ဆို၏။ (တစ်နည်း) (ခ) ဖြင့် ဝဥ္ဈောပုဒ်ကို ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြု၍ ဝဥ္ဈော-အရ တစုံ တခုသော အကျိုးကို မဖြစ်စေတတ်သော အတ္တလောကကို ယူရမည်ဟု ဆို၏၊ ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော ပုဒ်အနက်ရှိသော ဝဥ္ဈောဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့် အဘယ်သို့သဘောရှိသော သာမတ္ထိယတ္ထကို ပြပါသနည်း၊ တစုံတခုပြအပ်သော သာမတ္ထိယတ္ထ မရှိပြီလော၊ ဝဥ္ဈော ဟူသော ပုဒ်ဖြင့် ပြအပ်သော သာမတ္ထိယတ္ထကို မပြသော် ဆရာအား သဒ္ဒ အတ္ထ ဆန့် သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား-- (ဂ) ဖြင့် ဝဥ္ဈောဟူသောပုဒ်ဖြင့် အတ္တလောကဟု၍ ယူအပ်ပြီးကုန်သော ဈာန်စသည်တို့၏ ရုပ်စသည်ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပယ်၏ဟူသော သာမတ္ထိယတ္ထကို ငါပြဆိုသည်ဖြစ်သောကြောင့်--ဟူလို။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတပုဒ်ကို ဤလောကကြီးသည် ကျောက်စာတိုင်တည်သကဲ့သို့ တည်နေ၏ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ယင်းအဖွင့်ကို ဆိုခဲ့ ပြီးသည်ထက် ပိုထင်ရှားလာအောင် ကျောက်စာတိုင်တည်ပုံ အခြင်းအရာနှင့် လောက ကြီး တည်ပုံအခြင်းအရာကို အကျယ်ချဲ့ကာ မပြဆိုတော့ပြီလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သား ကြရပါမည်နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် အတ္တလောက၏ တံခါးတိုင်ကဲ့သို့ ခိုင်မြဲစွာ တည်ပုံကို ဥပမာနှင့်တကွ ထင်ရှားစွာ ပြဆိုတော်မူ၏။ ထိုပုဒ်တို့ဖြင့် အဘယ်ကို ပြဆို

http://www.dhammadownload.com

အပ်ပါသေးသနည်း၊ အတ္တလောက၏ ခိုင်မြဲခြင်းသဘောကိုသာ ပြဆိုအပ်ပါသလော၊ စုဝ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [က–ဝါကျကိုရှု] (၁) နနု ဇဝံ ဈာနာနုဘာဝသမ္ပန္နော ဟောတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ သဿတော အတ္တာစ လောကောစ ဝဥ္ဈော ကူဋဋ္ဌော ဧသိကဋ္ဌာ ယိဋ္ဌိတောတိ ဇဝံ ဝဒတိ။ (၃) နနု သော ဒိဋ္ဌိဂတိကော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ သဿတော အတ္တာစ လောကောစ ဝဥ္ဈော ကူဋဋ္ဌော ဧသိကဋ္ဌာ ယိဋ္ဌိတောတိ ဇဝံ ဝဒတိ။

(တစ်နည်း) ဋီကာသစ်ကိုရှုချိတ်ဆက်ပုံ ။ ။ (၁) နနု ကစ္စာယနေ ပြုဘူနမာဟာဘူဝါ ပရောက္ခာယန္တိ ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ သော ဧဝမာဟာတိ သော ဇဝံ ဝဒတီတိ ဝတ္တမာနဝစနံ ကတံ။ (၃) နနု တထာဝဒနဿ အဝိစ္ဆေဒဘာဝေန သမ္ပကာလကတာ ဒဿနတ္ထံ။ (၄) တသ္မာ သော ဧဝမာဟာတိ သော ဇဝံ ဝဒတီတိ ဝတ္တမာနဝစနံ ကတံ။

[စ–ဝါကျကိုရှု] (၁) နနု ဥဘယေနပိ ပဒေန လောကဿ ဌိတဘာဝံ ဒီပေတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဥဘယေနပိ လောကဿ ဝိနာသာဘာဝံ ဒီပေတိ။

(၃) ကူဋဋ္ဌောတိ ဣမိနာ အနိစ္စတာဘာဝမာဟ၊ ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတောတိ ဣမိနာ ဝိကာရာဘာဝံ။ (၄) တသ္မာ ဥဘယေနပိ လောကဿ ဝိနာသာဘာဝံ ဒီပေတိ။

➤ ❹ ။ ဝနတိ ယာစတိ ပုတ္တန္တိ ဝဥ္ဈာ၊ ဝဓတိ ပုတ္တံ, ဖလံ ဝါ ဟနတီတိပိ ဝဥ္ဈာ။

(၃) သတ်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြုံသော မိန်းမသည် ဝစနီယ။ (၅) အပုတ္တကာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္တ မည်၏။

ဝဥ္ဈာ ဝိယာတိ ဝဥ္ဈော။ (၃) မြုံသော သားကောင် မြုံသော ထန်းပင် စသည်တို့၏ အတ္တလောကနှင့် သဒိသ+သဒိသီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အတ္တသည်ရင်း, လောကသည်ရင်း ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဖလော, အဇနကော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္တ မည်၏။

ပသိယတိ ဗာဓိယတိ သာမိကေဟီတိ ပသုး (၃) ညှဉ်းဆဲခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သားကောင်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) မိဂ-စသော--။

တလတိ ပတိဋ္ဌာတိ ဇတ္တောတိ တာလော။ (၃) တည်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ထန်းပင်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝိဘေဒိကာ-စသော--။

ဣသိယတေတိ ဧသိကာ။ (၃) အလိုရှိခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တံခါးတိုင်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဣန္ဒခီလ-စသော--။

ထမ္ဘတိ ပတိဗန္ဓတိ ဇတ္တောတိ ထမ္ဘော။ (၃) နှောင်ဖွဲ့ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တိုင်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ထူဏာ-စသော--။

ပဗ္ဗံ အဿ အတ္ထီတိ ပဗ္ဗတော။ [တဒ္ဓိတ်] (၃) ပဗ္ဗ-အရ အဖုအဆစ်ဖြစ်များနှင့် တ-ပစ္စည်းအရ တောင်ဖြစ်၏ အစိတ် အပေါင်း/ဌာနီ ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်

http://www.dhammadownload.com

ဝစနပေဟတု မည်၏။ (၅) တောင်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဂိရိ, သေလ,-စသော--။

ပဗ္ဗတီတိ ဗဗ္ဗတော။ [ကိတ်] (၃) အဖုအထစ်တို့ဖြင့် ပြည့်သည်ဟူသော ဂုဏ်သကတ်သည် ဝစနပေဟတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

➢ ❺ ။ (ယ) ၌ ဋ္ဌိတော-ကို ဋ္ဌိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ယဿ လောကဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) ✱ ဒိဋ္ဌိဂတိကော-ကို ဒိဋ္ဌိဂတိကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် သော ဝေမာဟဍ္ဍ သော-ကို တဿ (ဧကစ္စဿ သမဏဿဝါ ဗြာဟ္မဏဿဝါ) ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) ပစ္စယတ္တကား- ကတ္တတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

ဓဇ္ဇော-ကို ဝဇ္ဇတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်- အတ္တဿစ လောကဿစ။ (၏/သည်စပ်)

သုနိစ္ဆေဒော-ကို သုနိခါတတ္တာ-ဟိတ်ပြင်- ဧသိကထမ္ဘဿ။ (၏/ကို စပ်)

နိစ္စလော-ကို နိစ္စလတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်- ဧသိကထမ္ဘဿ။ (၏/သည် စပ်)

➢ ❻ ။ (က) ၌ ဓဝံ ဝဒတိဖြင့် ဓဝမာဟကို ဓဝံ+အာဟ-ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုရမည်ကိုရင်း (သန္ဓိလိဂ်ပဒ) အာဟ-၌ ပြုခဲ့ တ်၏ ဝိယတ္တိယဝိစာအနက်ဟောသည်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) အာဟ-၌ ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဝိဘတ္တိပဒ) ကွစ်ဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် ပြု-ကို အာဟပြု၊ တိ-ဝိဘတ်ကို အ-ပြု၍ အာဟ-ဟု ရုပ်ပြီးနေသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္တ) သိစေပါသည်။

သော ဓဝံ ဈာနာနုဘာဝသမ္ဘန္ဓော ဟုတွာ ဒိဋ္ဌိဂတိကော-ဖြင့် သော ဓဝမာဟဍ္ဍ သော-ဝယ် တ-သဒ္ဒါ၏ ဈာန်၏ အာနုဘော်နှင့်ပြည့်စုံသော မိစ္ဆာအယူရှိသူကို စွဲယူသုံးသပ်ရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္တ)

(ခ) ဖြင့် ဝဇ္ဈပုဒ်ကို ဝနတိ ယာစတိ ပုတ္တန္တိ ဝဉ္ဈာ၊ ဝဒတိ ပုတ္တံ, ဖလံဝါ ဟနတီတိ ဝဉ္ဈာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဝဉ္ဈာ-အရ မုချအားဖြင့် မြုံသော သားကောင်၊ မြုံသော ထန်းပင်စသည်ကို ယူရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္တ၊ အဘိဓေယျတ္တ) ဝဇ္ဈောပုဒ်ကို ဝဉ္ဈာ ဝိယာတိ ဝဇ္ဈော-ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္တ) ဏပစ္စည်း ဥပမာတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္တ) ဝဇ္ဈော-အရ တစုံတခုသော အကျိုးကို မဖြစ်စေတတ်သော အတ္တလောကကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် ကူဋဟူသည် တောင်၏အထွဋ်ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္တ) ကူဋ္ဌပုဒ်ကို ကူဋံ ဝိယ ကူဋ္ဌ-ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္တ) ဏပစ္စည်း ဥပမာတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္တ) ဌောပုဒ်ကို တိဋ္ဌတီတိ ဌော-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္တ) အ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္တ) ကူဋနှင့် ဌောကို ကူဋံ ဌော ကူဋဌော-ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္တ) သိစေ။

(င) ၌ ဧသိကဋ္ဌာယီ ဝိယ ဟုတွာ ဋ္ဌိတော-ဖြင့် ဧသိကဋ္ဌာယီ ဝိယ ဧသိကဋ္ဌာယီ-ဟု

http://www.dhammadownload.com

ဥပမာတဒ္ဓိတ် ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဤ ပစ္စည်း ဥပမာတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ဧသိကဠာယိငွိတောကို ဧသိကဠာယိ ဟုတ္ဝာ ငွိတော ဧသိကဠာယိငွိတော-ဟု သမ္ဘာဝနာ ကမ္မဓာရာယ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ဖြင့် ဌာယိပုဒ်ကို တိဋ္ဌတီတိ ဌာယီ-ဟု ကတ္တုသာဓနေ ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏီ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒုပစ္စယတ္ထ) ဧသိကာနှင့် ဌာယီကို ဧသိကာစ သာ ဌာယီစာတိ ဧသိကဠာယီ-ဟု ဝိသေသန ပရနိပါတ ကမ္မဓာရာယ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဧသိကဠာယိငွိတော-ဟူသည် ကောင်းစွာ စိုက်မြှုပ်အပ်သော တံခါးတိုင်သည် မတုန်မလှုပ် တည်သကဲ့သို့ မတုန်မလှုပ် တည်တတ်သော လောကသည် ဧသိကဠာယိငွိတော မည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ❶ ။ (က) ၌ ဝဇ္ဈာဟကို ဝံ ဝဒတိ-ဟု ဖွင့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း

ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဆိုခြင်းကြိယာ၏ (လောက၌) အဆက်မပြတ် အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိနေသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ "ဇံ ဝဒတိ"ဟု ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုရပါသည်။

➤ ❽ ။ (စ) ဓါကျ- သုနိခါတော ယထာ ထမ္ဘော၊ ဧသိကာ ဌာတိ နိစ္စလော။
ဇံ ငွိတော အယံ လောကော၊ တျထ္တော ဉာတော သုံမီ မတာ။ (ပဏ္ဍာဝတ္တဂါထာ)

➤ ❶ ⓿ ။ (က) ၌ အာဟ-ဝယ် ခေတ်အရ ။ ။ (၁) သဿတဝါဒီ ဒိဋ္ဌိဂတိက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ ဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိ ဌာယီဘာဝ+ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) သဿတော အတ္တာစ လောကောစ ဝဠ္ဍော အစရှိသော မနသာဝစတ္တပိတသဒ္ဒါများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အတိတ်ဘဝကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်း-စသော ဈာန်၏ အာနုဘော်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊ မိစ္ဆာ အယူရှိခြင်း၊ အယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ (၄) ယင်းသဿတ မိစ္ဆာ အယူကြောင့် အပါယ်ဒုဂ္ဂတိ၌ ဖြစ်ရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* ဝဒတိ-၌ ဝခေတ်အရ ဆိုလျှင်လည်း အတူတူပင်။

* ဂဟိတာန်-၌ ဂဟခေတ်အရ ။ ။ တဏှာဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) ထို-သည် ကာမရတိ ဌာယီဘာဝ+ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) အတ္တသည်ရင်း လောကသည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အယောနိသော မနသိကာရသည်ရင်း၊ ပရလောကသည်ရင်း၊ ပါပမိတ္တသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဈာန်အစရှိသည်တို့၏ ရုပ်အစရှိသည်တို့ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပယ်မြစ်ခြင်းသည်ရင်း၊ တောင်ထွဋ်ကဲ့သို့ တည်ခြင်းသည်ရင်း အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဓါတ္ခ (၁၄၅) [၄၂၉၈။]

(က)သံသရန္တိတိ အပရာပရံ သဥ္စရန္တိ၊ စဝန္တီတိ ဝေံ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ၊ တထာ ဥပပဇ္ဇန္တီတိ၊

(ခ) အဌကထာယံ ပန ပုဗ္ဗေ ""သဿတော အတ္တာစ လောကောစာ""တိ ဝတွာ ဣဒါနိ ""တေစ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တိ""တိ အာဒိနာ ဝစနေန အယံ ဒိဋ္ဌိဂတိကော အတ္တနာဝယေဝ အတ္တနော ဝါဒံ ဘိန္ဒတိ၊ (ဂ) ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ဒဿနံ နာမ န နိဗဒ္ဓံ၊

(ဃ-၁) ထုသရာသိမှိ နိခါတခါဏုဝိယ စဥ္စလံ၊ (ဃ-၂) ဥမ္မတ္တကပစ္ဆိယံ ပူဝခဏ္ဍဂူထ ဂေါမယာဒိနိ ဝိယ စေတ္ထ သုန္ဒရမ္ပိ အသုန္ဒရမ္ပိ ဟောတိယေဝါတိ ဝုတ္တံ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊၄၄။)

➢ ❶ ။ (က) သံသရန္တိတိ၊ဟူသည်ကား။အပရာ၊တစ်ပါးသော ဘဝမှ။အပရံ၊တစ်ပါးသော ဘဝသို့။ (တစ်နည်း) အပရာပရံ၊တစ်ပါးသော ဘဝ, တစ်ပါးသောဘဝသို့။ (ဝါ) တပြောင်းပြန်ပြန်။(ဝါ) ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန်။သဥ္စရန္တိ၊လှည့်လည်ကြရကုန်၏။ စဝန္တီတိ၊ဟူသည်ကား။ဝေံ၊ဤသို့ ရွေ့လျောကုန်၏ဟူ၍။သင်္ချံ၊ခေါ် ဝေါ် အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကြရကုန်၏။ တထာ၊ထို့အတူ။ဥပပဇ္ဇန္တီတိ၊ဟူသည်ကား။(ဝေံ၊ဤသို့ ပဋိသန္ဓေနေကုန်၏ဟူ၍။သင်္ချံ၊သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ဤဆိုအပ်ပြီးကား။အဓိပ္ပါယော၊ကေစိ ဆရာတို့၏ အလိုတည်း။) [ဣတိသဒ္ဒါ တစ်လုံး အကြေကြံ]

(ခ) ပန၊ဝါဒန္တရကား။အဌကထာယံ၊ရှေးအဌကထာ၌။ပုဗ္ဗေ၊ရှေ့၌။သဿတော အတ္တာ စ လောကောစာ"တိ၊စ-ဟူ၍။ဝတွာ၊ဆိုပြီး၍။ဣဒါနိ၊ယခုအခါ၌။တေစ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တိ"တိ အာဒိနာ၊တေစ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တိ အစရှိသော။ဝစနေန၊စကားဖြင့်။အယံ ဒိဋ္ဌိဂတိကော၊ ဤမိစ္ဆာ အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။အတ္တနာဝယေဝ၊မိမိကိုယ်တိုင်ပင်။အတ္တနော၊မိမိ၏။ဝါဒံ၊ ဝါဒကို။ဘိန္ဒတိ၊ဖျက်၏။

(ဂ) ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ၊မိစ္ဆာအယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ဒဿနံ နာမ၊မြင်ခြင်းမည်သည်။ န နိဗဒ္ဓံ၊အမြဲ မပြတ် ဖွဲ့မထားအပ်။(ဝါ) မခိုင်မြဲ။

(ဃ) ထုသရာသိမှိ၊ဖွဲပုံ အစု၌။နိခါတခါဏုဝိယ၊စိုက်ထားအပ်သော သစ်ငုတ်သည် ကဲ့သို့။စဥ္စလံ၊တုန်လှုပ်၏။ စ၊ဆက်။ဥမ္မတ္တကပစ္ဆိယံ၊အရူး၏ တောင်း၌။ပူဝခဏ္ဍဂူထ ဂေါမယာ ဒိနိ ဝိယ၊မုံ့ပိုင်း မစင် နွားချေး အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့။ဧတ္ထ၊ဤမိစ္ဆာ အယူ၌။သုန္ဒရမ္ပိ၊ကောင်း သော အရာသည်ရင်း။အသုန္ဒရမ္ပိ၊မကောင်းသော အရာသည်ရင်း။ဟောတိယေဝ၊ရှိသည် သာ။(ဝါ) ပါဝင်သည်သာ။ဣတိ၊ဤသို့။အဌကထာစရိယေဟိ၊အဌကထာဆရာတို့သည်။ (ဝုတ္တား) ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်ပြီ။ (ဘာသာဋီကာ၊ဒု၊၄၄။)

➢ ❷ ။ (ဂ) ဆို/ ဆရာ-သည် (ခ) ဖြင့် သဿတဝါဒီဒိဋ္ဌိဂတိကပုဂ္ဂိုလ်သည် "သဿတော အတ္တာစ လောကောစ"ဟု ရှေ့၌ ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်ပါလျက် ဤ၌ "တေစ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တိ" အစရှိသည်ဖြင့် တဖန်ဆိုခြင်းသည် မိမိအယူဝါဒကို မိမိကိုယ်တိုင် ဖျက်ဆီး ရာ ရောက်၏ဟု ဆို၏။ ယင်းသို့ ဖျက်ဆီးရာရောက်၏ဟု ဆိုရာ၌ အကြောင်းကို ဆရာ

http://www.dhammadownload.com

မပြဆိုတော့ပြီလော၊ (ဝါ) ယင်း--ကို မြဲစေတတ်သော စကားရပ်ကို ဆရာ မပြဆိုတော့ပြီလော။ (ဝါ) သဿတဝါဒီဒိဋ္ဌိဂတိကပုဂ္ဂိုလ်၏ အယူဝါဒသည် မြဲမြံခိုင်ခန့်တည်တန့်သည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် -- မိမိ အယူဝါဒကို မိမိကိုယ်တိုင် ဖျက်ဆီးရာရောက်၏ဟူ၍ ဆိုပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ဘား-- (ဂ) ဖြင့် သဿတဝါဒီဒိဋ္ဌိဂတိကပုဂ္ဂိုလ်၏ အယူဝါဒမည်သည် မြဲမြံခိုင်ခန့် တည်တန့်မှု မရှိသောကြောင့် မိမိအယူဝါဒကို မိမိကိုယ်တိုင် ဖျက်ဆီးရာရောက်၏ဟု ငါ ပြဆိုပါ၏ဟူလို။

(ဃ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ခ-ဂ) တို့ဖြင့် သဿတဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏ အယူဝါဒ သည် မြဲမြံခိုင်ခန့် တည်တန့်မှုမရှိသောကြောင့် "သဿတော အတ္တာစ လောကောစ"ဟူ ၍ ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်လျက် "တေစ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တိ" စသည်ဖြင့် ဆိုခြင်းသည် မိမိအယူဝါဒကို မိမိကိုယ်တိုင် ဖျက်ဆီးရာရောက်၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းစကားရပ်တို့ကို လောကူ ပမာဖြင့် ထင်ရှားပြလိုသော ဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

(ဃ--၁) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏ အမြင်မည်သည် မမြဲဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ဥပမာနှင့်တကွ ထင်ထင်ရှားရှား မသိအပ်သေးသည် မဟုတ်ပါလော၊ အသို့လျှင် မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏အမြင်သည် မမြဲပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ-၁) မိန့်။

(ဃ--၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ-၁) ဖြင့် မိစ္ဆာ အယူရှိသူ၏ အမြင်သည် ဖွဲပုံ ပေါ်၌ စိုက်ထားအပ်သော ငုတ်ကဲ့သို့ တုန်လှုပ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ယင်းသို့ တုန်လှုပ်သော် မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏ အမြင်သည် အလျှင်းခပ်သိမ်း မကောင်းဟူ၍ မှတ်သား အပ်ပါသလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ-၂) မိန့်။

➢ ❸ ။ **[စ--ဂ ဝါကျဇော့ကိုး]** (၁) နနု ပုဗ္ဗေ သဿတော အတ္တာစ လောကောစာတိ ဝုစ္စတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣဒါနိ "တေစ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တိ"တိ အာဒိနာ ဝစနေန အယံ ဒိဋ္ဌိဂတိကော အတ္တနာယေဝ အတ္တနော ဝါဒံ ဘိန္ဒတိ။ (၃) နနု ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ဒဿနံ နာမ န နိစ္စံ။ (တစ်နည်း) နနု သန္ဓာဝနာဒိဝစနသိဒ္ဓိယာ အနိစ္စတာယ ပုဗ္ဗေ အတ္တနာ ပဋိညာတဿ သဿတဝါဒဿ ဝိရုဒ္ဓဘာဝေါ ဟောတိ။ (သီဋီသစ်)

(၄) တသ္မာ ဣဒါနိ "တေစ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တိ"တိ အာဒိနာ ဝစနေန အယံ ဒိဋ္ဌိဂတိကော အတ္တနာယေဝ အတ္တနော ဝါဒံ ဘိန္ဒတိ။

➢ ❹ ။ ဥဂ္ဂတေဟိ ဝါတာဒိဒေါသေဟိ မဒ္ဒတီတိ ဥမ္မတ္တော။ (၃) တက်ကုန်သော လေ-စသော အပြစ်တို့ကြောင့် ယစ်မူးခြင်း ရူးသွပ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေ တု မည်၏။ (၅) အရူးဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဥမ္မာဒဝတီ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။ * ဥမ္မတ္တောယေဝ ဥမ္မတ္တကော။

ဥမ္မတ္တော အဿ အတ္ထီတိ ဥမ္မတ္တကော။ (၃) ယစ်မူးသော (ရူးသော) ရောဂါ၏

http://www.dhammadownload.com

ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနပေါတု။ (၅) ရှူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဥပ္မာဒဝတီ-စသော--။

ပသိယတိ ဇာဓိယတိ ဇတ္တောတိ ပဋ္ဋိ။ (၃) ညှဉ်းဆဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနပေါတု။ (၅) တောင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဘာဇနပဝိသေသ, ပိဋ္ဌက-စသော--။

ဂေါပိယတေတိ ဂုမ္ဗော။ (၃) လုံခြုံခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနပေါတု မည်၏။ (၅) ကျင်ကြီးဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝစ္စ, ကရီသ-စသော--။

ထုသိယတေ ထုမ္ဗော။ (၃) ချိုးမွမ်းခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနပေါတု။ (၅) ဖွဲ ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဓညတ္တစ-စသော--။

ရသိယတိ အဿာဒနဘာဝေန သမောသရိယတီတိ ရာသိ။ (၃) သာယာခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနပေါတု မည်၏။ (၅) ဖွဲတို့၏ အစုသည် ဝစနီယ။ (၆) သမူဟ, နိကာယ-စသော--။

ခညတေတိ ခါရော။ (၃) တူးခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနပေါတု မည်၏။ (၅) သစ်ငုတ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သင်္ကု-စသော--။

➤ ❺။ (က) ၌ စဝန္တိကို စဝန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တေသံ သတ္တာနံ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်) ✱ (ခ) ၌ အိန္ဒတိကို ဘိန္ဒန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင် လျှင်- ဣမဿ ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

သဿတော-ကို သဿတတာယ-ဟု ဟိတ်ပြင်- အတ္တဿစ လောကဿစ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/သည် စပ်) ✱ ခန္ဓလံ-ကို ခန္ဓလတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်- ဒဿနဿ နာမ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/သည် စပ်) ✱ သုန္ဒရမ္ဗိ-ကို သုန္ဒရတ္တာပိ-ဟု ဟိတ်ပြင်- ဒဿနဿ နာမ ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။(၏/သည် စပ်)

➤ ❻။ (က) ၌ အပရာပရံ သဉ္စရန္တိ-ဖြင့် သံသရန္တိ-၌ သံ-သဒ္ဒါသည် သမော ဓာန-စသော အနက်တို့ကိုမဟော၊ အပရာပရ (ပုနပ္ပုန) အနက်ဟောသည်၏ အဖြစ် ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္တ) သရဓာတ်သည် ဤ၌ စိန္တာအနက်ကို မဟော၊ ဂတိအနက် ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝေ သဉ္စ ဂစ္ဆန္တိ-ဖြင့် စဝန္တိ-၌ စုတေကုန်၏ဟူသည် ဤသို့ စုတေကြရကုန်၏ဟူ သော အရေအတွက်သို့ ရောက်ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(တနည်း) ဂစ္ဆန္တိ-ဖြင့် စဝန္တိ၌ စုဓာတ်သည် သဟာနအနက်ကို မဟော၊ စဝန, ဂတိ- အနက်ကို ဟော၏ဟု သိစေပါသည်။ (ဓာတွတ္ထ)

တထာ ဥပပဇ္ဇန္တိ-ဖြင့် ဥပပဇ္ဇန္တိ-၌ ပဋိသန္ဓေနေကုန်၏ဟူသည် ဤသို့ ပဋိသန္ဓေနေ ကြရကုန်၏ဟူသော အရေအတွက်သို့ ရောက်ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(တနည်း) တထာ ဥပပဇ္ဇန္တိ-ဖြင့် ဥပပဇ္ဇန္တိ-၌ ဥပ-ဥပသာရသည် ဥပလဗ္ဘတိ စသည်

http://www.dhammadownload.com

၌ကဲ့သို့ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဉပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ) ပဒ-ဓာတ်၏ ဂတိအနက် ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ **၈။ မိမိအယူဝါဒကို မိမိကိုယ်တိုင်ပင် ဖျက်ဆီး၏ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း**

သဿတဝါဒီ မိစ္ဆာအယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ မိစ္ဆာအယူသည် မြဲမြံခိုင်ခန့် တည်တန့် မှု မရှိသောကြောင့်--တည်း။ (တနည်း) ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် ထပ်ခါထပ်ခါ ကျင်လည်ပြေး သွား၏ အစရှိသော စကားကို ပြီးစေတတ်သော မမြဲသော အနိစ္စသဘောတရားနှင့် ရှေး၌ မိမိကိုယ်တိုင် ဝန်ခံပြောဆိုခဲ့သော သဿတအယူဝါဒ၏ ဖြောင့်ဖြောင့်ပင် ဆန့် ကျင်နေသောကြောင့်-- တည်း။ (သီဋီသစ်)

* ဤ သဿတဝါဒ၌- တေစ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တိ သံသရန္တိ စဝန္တိ ဉပပဇ္ဇန္တိဟူသော စကားရပ်သည် "**ဆုန္ဒရ**" ဖြစ်ပါသည်။

သဿတော အတ္တာစ လောကောစ-စသော စကားရပ်သည် "**အဆုန္ဒရ**" ဖြစ်သည်။

* **(ယ--၁) ဝါကျကို ဉပမာစတုက္ကဆုတ်ပုံ** ။ ။ (၁) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကပုဂ္ဂိုလ်၏ အယူဝါဒ သည် တည်တန့်မှုမရှိ တုန်လှုပ်သည့်နည်းတူ ဖွဲ့ပုံ၍ စိုက်ထားသော သစ်ငုတ်၏ တုန် လှုပ်ခြင်းဟူသော တုန်လှုပ်ပုံခြင်းတူသော သဒိသဘောဂုဏ်သည် ဉပမာ မည်၏။ (၂) ဖွဲ့ပုံ၍ စိုက်ထားသော သစ်ငုတ်သည် ဉပမာန မည်၏။ (၃) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကပုဂ္ဂိုလ်၏ မိစ္ဆာအယူဝါဒသည် ဉပမေယျ မည်၏။ (၄) ဝိယ-သဒ္ဒါသည် ဉပမာဇောတက မည်၏။

➤ **၁၀။ ပဋ္ဌိပုဒ်၏ ဓာတွတ္ထကို ကိုယ်ဖြည့်** ။ ။ ပဋ္ဌိ ၌ ပဒဓာတ်အရ တောင်း ၌ ထည့်၍ သတ္တဝါတို့ကို နှိပ်စက်သတ်ဖြတ်ကြသူ တံငါ မုဆိုးတို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဒေါသပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကောဓဋ္ဌာယီဘာဝ+ရုဒ္ဒ ရသမည်၏။ (၂) နှိပ်စက်သတ်ဖြတ်ခံရသော သတ္တဝါတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အယောနိသော မနသိကာရ, အသပ္ပုရိသူပနိဿယ စသည်သည်ရင်း၊ သတ္တဝါတို့ ကို ထည့်၍ သတ်ဖြတ်နှိပ်စက်ရာဖြစ်သော ခြင်းတောင်းခြုပ်သည်ရင်း ဉဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သတ်ဖြတ်နှိပ်စက်မှု အကုသိုလ်ကြောင့် ယခုပစ္စက္ခဘဝ၌ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့၏ ကဲ့ရဲ့ခံရခြင်း, နောင်တမလွန်ဘဝ၌ ဒုဂ္ဂတိ၌ ဖြစ်ရခြင်း-စသော မကောင်းကျိုး အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* **(စ) ဝါကျကို၌** ။ ။ သဿတော အတ္တာစ လောကောစ-ဟူ၍ရင်း၊ တေစ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တိဟူ၍ရင်း ပြောဆိုသော မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ တဏှာဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) အတ္တလောကသည်ရင်း သတ္တဝါတို့သည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အယော နိသော မနသိကာရသည် ဉဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မိမိအယူဝါဒကို မိမိကိုယ်တိုင် ရှေ့နောက် မညီညွတ်အောင် ဖျက်ဆီးခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိ (၁၃၆) [ဋ္ဌ၊၉၈၊]

(က) အတ္ထိစေ့ဝ သဿတိသမဏ္ဍိ စေတ္တ သဿတီတိ နိစ္စံ ဝိဇ္ဇမာနတာယ မဟာပထဝီဝံ မညတိ၊ တထာ သိနေရုပဗ္ဗတစန္ဒိမသူရိယေ၊

(ခ) တတော တေဟိ သမံ အတ္တာနံ မညမာနာ အတ္ထိစေ့ဝ သဿတိသမန္တိ ဝဒန္တိ၊

(ဂ) ဣဒါနိ ""သဿတော အတ္တာစ လောကောစာ"" တိ အာဒိကာယ ပဋိညာယ သာနေတ္တုံ ဟေတုံ ဒဿေန္တော ""တံ ကိဿ ဟေတု? အဟံ ဟိ အာတပ္ပမန္ဝာယာတိ အာဒိမာဟ၊

➤ ❶။ (က) အတ္ထိတွေ့ဝ သဿတိသမန္တိ စေတ္တ၊အတ္ထိတွေ့ဝ သဿတိသမံ-ဟူသော ဤပါဌ်၌။သဿတီတိ၊သဿတိဟူသည်ကား။နိစ္စံ၊အမြဲ။ဝိဇ္ဇမာနတာယ၊(အတ္တ၏) ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။မဟာပထဝီ၊မြေကြီးကိုကဲ့သို့။မညတိ၊မှတ်ထင်၏။တထာ၊ ထို့အတူ။သိနေရုပဗ္ဗတစန္ဒိမသူရိယေ ဝိယ၊မြင့်မိုရ်တောင်, လ, နေတို့ကိုကဲ့သို့။မညတိ၊၏။

(ခ) တတော၊ထိုသို့ မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့်။တေဟိ၊ထိုမြေကြီး, မြင့်မိုရ်တောင်, လ, နေတို့နှင့်။သမံ၊တူစွာ။အတ္တာနံ၊အတ္တကို။မညမာနာ၊မှတ်ထင်ကုန်သည်။(ဟုတွာ၊ဖြစ်၍) အတ္ထိတွေ့ဝ သဿတိသမန္တိ၊မံ-ဟူ၍။ဝဒန္တိ၊ပြောဆိုကြကုန်၏။

(ဂ) [ပုဗ္ဗာနုသန္ဓေထည့်] ဇဝံ၊ဤသို့။(ဝါ) ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။အတ္တနောစ၊ အတ္တ၏ရင်း။လောကဿစ၊လောက၏ရင်း။သဿတဘာဝံ၊မြဲသည်၏အဖြစ်ကို။ဒဿေတွာ၊ ပြပြီး၍။ဣဒါနိ၊ယခုအခါ၌။ "သဿတော အတ္တာစ လောကောစာ"တိ အာဒိကာယ၊ စ-အစရှိသော။ပဋိညာယ၊ရှေးဦးစွာ သိစေအပ်သော စကား၏။(ဝါ) ကို။သာနေတ္တုံ၊ပြီးစေခြင်း အကျိုးငှာ။ဟေတုံ၊အကြောင်းကို။ဒဿေန္တော၊ပြလိုသည်။(ဟုတွာ၊ဖြစ်၍) "တံ ကိဿ ဟေတု အဟံ ဟိ အာတပ္ပမန္ဝာယာတိ အာဒိံ၊ယ-အစရှိသော စကားကို။ဒိဋ္ဌိဂတိကော၊မိစ္ဆာ အယူ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။(ကတ္တား) အာဟ၊ပြောဆိုပြီ။(ဝါ) ပြောဆို၏။ (ဘာသာဋီ၊ဒု၊၄၆။)

➤ ❷။ (ခ) သို့/ ဆရာ-သည် (က) ဖြင့် သဿတိသမံပုဒ်၌ သဿတိ-သဒ္ဒါ ဟောနိုင်သော အနက်များကို အကြောင်းပြနှင့်တကွ ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ သဿတိသမ-ပုဒ်ကို သဿတိ ဇဝ သမံ သဿတိသမံ-ဟု အဝဓာရဏကမ္မဓာရာယ်သမာသ် တွဲစပ် ရပါမည်လော၊ သဿတိသမပုဒ်၏ သမာသ်ဝိဂ္ဂဟကား အဘယ်ပါနည်း၊ (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **ဓါါသာရောပနစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် မိစ္ဆာအယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ် သည် တံ ကိဿ ဟေတု အဟံ ဟိ အာတပ္ပမန္ဝာယ စသည်ကို ဆိုသောဟု ပြဆိုတော် မူ၏။ သဿတော အတ္တာစ လောကောစ အတ္ထိတွေ့ဝ သဿတိသမံဟူသော စကား ရပ်ဖြင့် အတ္တ၏ရင်း လောက၏ရင်း မြဲသည်၏အဖြစ်ကို ပြပြီးသည် မဟုတ်ပါလော၊ ထို သို့ ပြပြီးဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် တံ ကိဿ ဟေတု စသည်ကို ဆိုပြန်ပါသနည်း၊ တံ ကိဿ ဟေတု စသည်ကို ဆိုရခြင်း၏ အကြောင်းကို မပြသော် ဆရာ့အား ပုနရုတ္တိ နိရတ္ထကဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ ဤသို့ စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် (ဂ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

အစိပ္ပါယ်ကား- သဿတော အတ္တာစ လောကောစ အစရှိသော ရှေးဦးစွာ သိစေအပ်သော စကားကို ပြီးစေခြင်းအကျိုးငှာ အကြောင်းကို ပြလိုကြောင့် တံ ကိဿ ဟေတု စသည်ကို ဆိုရကား သင်တင်သော ပုနရုတ္တိ နိရတ္ထကဒေါသ ငါ့အား မရောက်ဟူလို။

➢ ❷ ။ [ဂ–ဝါကျကို္ဓ] (၁) နနု ဧဝံ အတ္တနောစ လောကဿစ သဿတဝါဒေါ ဒဿိတော။ (၂) အထ ကသ္မာ တံ ကိဿ ဟေတု အဟံ ဟိ အာတပ္ပမန္ဓာယာတိ အာဒိမာဟ။ (၃) နနု သဿတော အတ္တာစ လောကောစာ"တိ အာဒိကာယ ပဋိညာယ သာဓေတ္တံ ဟေတုံ ဒဿေန္တော ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ တံ ကိဿ ဟေတု အဟံ ဟိ အာတပ္ပမန္ဓာယာတိ အာဒိမာဟ။

➢ ❹ ။ သိနာတိ သုစိ ကရောတီတိ **သိနေရု**။ (၃) စင်ကြယ်အောင်ပြုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြင့်မိုရ်တောင်ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မေရု, နေရု, ပဗ္ဗတရာဇာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သဗ္ဗဒါ သရန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ **သဿတိယော**။ (၃) အခါခပ်သိမ်း ဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြေကြီး မြင့်မိုရ်တောင် နေ လ စသည်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သဿတာ, ထာဝရာ, နိစ္စကာလာ-စသော--။

အာဘုသော တာပေတီတိ **အာတပ္ပါ**။ (၃) ကိလေသာတို့ကို ပြင်းထန်စွာ ပူပန်စေတတ်သော အကြောင်းဂုဏ်သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဝီရိယ စေတသိက်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပဓာန, ဥဿာဟ, အနုယောဂ-စသော--။

ကိလေသေ အာတပ္ပတီတိ **အာတပ္ပံ**။ (၃) ကိလေသာတို့ကို နှိပ်စက်သောအားဖြင့် ပယ်ရှားတတ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

➢ ❺ ။ **ဝိဇ္ဇမာနတာယ မဟာပထဝိံ**-ဝယ် က္လဝ-သဒ္ဒါကို အနက်မဲ့ကြံလျှင်- မဟာ ပထဝိယာ-ဟု သမ္ဗန် ခံရမည်။ ဘာဝသမ္ဗန်၏ ပစ္စယတ္ထကား ကတ္တုတ္ထ ဖြစ်သည်။

က္လဝ-သဒ္ဒါကို အနက်ရှိကြံလျှင်- အတ္တနော ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

* တထာ သိနေရု ပဗ္ဗတစန္ဒိမသူရိယေ ဝါကျသို့လိုက်သော **ဝိဇ္ဇမာနတာယ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား သိနေရုပဗ္ဗတစန္ဒိမသူရိယာနံ ဖြစ်ပါသည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

(ဂ) ၌ **ဓသောဓန္တော**ကို ဒဿေန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်- ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ။ (၏/သည်)

➢ ❻ ။ (က) ၌ နိစ္စံဖြင့် သဿတိသဒ္ဒါ နိစ္စအနက်ဟော၏ဟု သိ။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

မဟာပထဝိံ သိနေရုပဗ္ဗတစန္ဒိမသူရိယေ-ဖြင့် သဗ္ဗဒါ သရန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ သဿတိယော ဟု ဝစနတ္ထပြ၍ သဿတိ-အရ မြေကြီး မြင့်မိုရ်တောင် လ နေတို့ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

တစ်ဝါကျလုံးဖြင့် မြေကြီး၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် မြေကြီးကဲ့သို့ မှတ်ထင်၏၊ မြင့်မိုရ် နေ လ-တို့၏ ထင်ရှားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မြင့်မိုရ် နေ လ-တို့ကဲ့သို့

http://www.dhammadownload.com

မှတ်ထင်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(စ) ၌ တေဟိ သမံ-ဖြင့် သဿတီဟိ သမံ သဿတိသမံ-ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) တစ်ဝါကျလုံးဖြင့် ထိုသို့ အောက်မေ့မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့် မိမိကိုယ်ကို မြေကြီး မြင့်မိုရ်တောင် နေ လ-တို့နှင့် တူ၏ဟု မှတ်ထင်ကြကုန်၍ "အတ္တဲ့တွေ့ဝ သဿတိသမံ-ဟု ဆိုကြကုန်သတည်း"ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေသည်။

➤ ❶ ။ **ဗုဒ္ဓါနုဒ္ဒိ စတ္တာရိဗြာနာနိ ပဏ္ဏာ ဂန္ဓိတံ မဟာဋီ ဖောတိ ဉာဏံ အနုပဝိသတိ-** (၉၄) ၌ **စတ္တာရိ သရှမ်** ။ ။ (၁) ဝိနယပညတ္တိ၊ (၂) ဘူမန္တရ၊ (၃) ပစ္စယာကာရ၊ (၄) သမယန္တရ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** စတုဗ္ဗိဓော တက္ကီဟူသော အဋ္ဌကထာစကား၌ တက္ကီ ၄-ပါး သရှမ်**

(၁) အကယ်၍ဝေဿန္တရာမင်းသည်ပင် မြတ်စွာဘုရား ဖြစ်ပြီးအံ့၊ အတ္တသည် မြဲ၏ဟု ကြံဆလျက် မိစ္ဆာအယူကို ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် "**အနုဿုတိကတက္ကီ**" ပုဂ္ဂိုလ် မည်ပါသည်။ (၂) နှစ်ဘဝ သုံးဘဝတို့ကို အောက်မေ့နိုင်၍ ငါသည်ပင် ရှေး၌ ထိုမည်သော ဘဝဝယ် ဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် အတ္တသည် မြဲ၏ဟု ကြံဆသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် "**ဇာတိဿရတက္ကိက**" ပုဂ္ဂိုလ် မည်ပါသည်။ (၃) ရူပ သဒ္ဒ-စသည် အာရုံကိုရသောကြောင့် ယခုဘဝ၌ ငါ၏ အတ္တသည် ချမ်းသာခြင်းရှိသကဲ့သို့ ထို့အတူ အတိတ်ဘဝ၌လည်း ငါ၏ အတ္တသည် ချမ်းသာခြင်းရှိခဲ့ပြီ၊ အနာဂတ်ဘဝ၌လည်း ငါ၏ အတ္တသည် ချမ်းသာခြင်း ဖြစ်လတံ့ဟု ကြံဆ၍ မိစ္ဆာအယူကို ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် "**လာဘီတက္ကိက**" ပုဂ္ဂိုလ် မည်ပါသည်။ (၄) ဤသို့ နိစ္စ ဖြစ်လတ်သော် ဤအကျိုးသည်ဖြစ်၏ဟု ကြံဆခြင်းမျှကြောင့်သာ မိစ္ဆာအယူကို ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် "**သုဒ္ဓတက္ကိက**" ပုဂ္ဂိုလ် မည်ပါသည်။ (ဋ၊၉၉)

(၁) တစ်ဆင့်စကား ကြားခြင်းရှိသော **အနုဿုတိကတက္ကိပုဂ္ဂိုလ်**။ (၂) ဘဝဟောင်းကို အောက်မေ့နိုင်သည်ဖြစ်၍ ကြံဆခြင်းရှိသော **ဇာတိဿရတက္ကိကပုဂ္ဂိုလ်**။ (၃) ရူပ သဒ္ဒ စသည့် အာရုံကို ရခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ကြံဆခြင်းရှိသော **လာဘီတက္ကိကပုဂ္ဂိုလ်**။

(၄) အနုဿုတိ စသည်မဖက် သက်သက်ကြံဆခြင်းရှိသော **သုဒ္ဓတက္ကိကပုဂ္ဂိုလ်**။

➤ ❶ ❶ ။ (က) ၌ **မညတိ ကြိယာကို၌** ။ ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပုဂ္ဂိုလ်၏ ဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ကာမသိဂ်ီရရုံသ မည်၏။ (၂) မြေကြီး မြင့်မိုရ်တောင် နေ လ စသည်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) မြေကြီး မြင့်မိုရ်တောင် နေ လ စသည်တို့၏ အမြဲထင်ရှားရှိခြင်းသည်ရင်း၊ အယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မိမိကိုယ်ကို မြေကြီး မြင့်မိုရ်တောင်၊ နေ လ-တို့နှင့်တူ၏ဟု မှတ်ထင်သည်ဖြစ်၍ အတ္တဲ့တွေ့ဝ သဿတိသမံ-ဟု ဆိုခြင်း၊ မိစ္ဆာအယူတိုးပွားခြင်း၊ ဒုဂ္ဂတိသို့ ရောက်ရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျ (၁၄၈) [၄၊၉၈။]

(က) တတ္ထ ဣမိနာမဟံ ဝေံ ဇာနာမီတိ ဣမိနာ ဝိသေသာဓိဂမေန အဟံ ဝေံ ပစ္စက္ခတော ဇာနာမိ၊ (ခ) န ကေဝလံ သဒ္ဓါမတ္တကေနေဝ ဝဒါမီတိ ဒဿေတိ၊

(ဂ) မ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရဏတ္ထံ ဝုတ္တော၊

(ဃ) ဣဓ ဘိက္ခဝေ ပဌမံ ဌာနန္တိ ဧတ္ထ ဟိ ဝတ္ထုဟိတိ ဝတ္ထုသဒ္ဒေန ဝုတ္တသု ဧတ္ထ သု ဌာနေသု ဣဒံ ပဌမံ ဌာနံ၊ (င) ဣဒံ ဇာတိသတသဟဿမတ္တာနုဿရဏံ ပဌမံ ကာရဏန္တိ အတ္ထော၊

*** သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗနှင့်အညီ သံဝဏ္ဏနာအနက်** ။ ။ (က) အဟံ၊ငါသည်။ဣမိနာ၊ဤပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဏ်ထူးကို ရခြင်းကြောင့်။ဧဝံ၊ဤအတ္တဘောနှင့် လောကကြီး၏ မြဲသော အဖြစ်ကို။ဇာနာမိ၊မျက်မှောက်သိ၏။

(ဃ) ဘိက္ခဝေ၊တို့။ဣဒံ၊ဤဘဝတစ်သိန်းမျှကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်းတည်းဟူသော အကြောင်းတရားသည်။ပဌမံ၊ရှေးဦးစွာသော။ဌာနံ၊အကြောင်းတရားတည်း။

➤ ❶ ။ (က) တတ္ထ၊ထို တံ ကိဿ ဟေတု, အဟံ ဟိ အာတပ္ပမန္ဝာယ အစရှိသော စကားရပ်၌။ဣမိနာမဟံ ဧဝံ ဇာနာမီတိ၊မိ-ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ဣမိနာ ဝိသေသာဓိဂမေန၊ ဤပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ် အဘိညာဉ်တည်းဟူသော တရားထူးကိုရခြင်းကြောင့်။အဟံ၊ ငါသည်။ဧဝံ၊ဤအတ္တလောက၏ မြဲသည်၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာကို။ပစ္စက္ခတော၊ မျက်မှောက်အားဖြင့်။(ဝါ) တိုက်ရိုက်အားဖြင့်။ဇာနာမိ၊သိ၏။

(ခ) ကေဝလံ၊ဝိသေသာဓိဂမ မဖက် သက်သက်။သဒ္ဓါမတ္တကေနေဝ၊ယုံကြည်ခြင်းမျှကြောင့်သာ။ န ဝဒါမိ၊ပြောသည် မဟုတ်။ဣတိ၊ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်ကို။ဒဿေတိ၊ပြ၏။ (ဂ) ပန၊ဆက်။ဧတ္ထ၊ဣမိနာ မဟံ-ဟူသော ဤပါဌ်၌။မ-ကာရော၊မ-အက္ခရာကို။ ပဒသန္ဓိကရဏတ္ထံ၊ရှေ့နောက်ပုဒ်တို့၏ စေ့စပ်ခြင်းကို ပြုခြင်းငှာ။ (စေ့စပ် ညက်ညော ချောမောအောင်) ဒိဋ္ဌိဂတိကေနမိစ္ဆာ အယူရှိသူသည်။(ကတ္တား) ဝုတ္တော၊ဆိုအပ်ပြီ။

(ဃ) ဣဓ ဘိက္ခဝေ ပဌမံ ဌာနန္တိ၊နံ-ဟူသည်ကား။ဧတ္ထ ဟိ ဝတ္ထူဟီတိ၊ဟိ-ဟူ၍။ ဝတ္ထုသဒ္ဒေန၊ဝတ္ထုသဒ္ဒါဖြင့်။ဝုတ္တေသု၊ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။ဧတေသု၊လေးပါးကုန်သော။ ဌာနေသု၊အကြောင်းတို့တွင်။ဣဒံ၊ဤအကြောင်းသည်။(တနည်း) ဣဒံ၊ဤဘဝအသိန်းကို အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့နိုင်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်သည်။ပဌမံ၊ရှေးဦးစွာ သော။ဌာနံ၊အကြောင်းတည်း။ (င) ဣဒံ ဇာတိသတသဟဿမတ္တာနုဿရဏံ၊ဤဘဝ အသိန်းမျှကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်းသည်။ပဌမံ၊ရှေးဦးစွာသော။ကာရဏံ၊အကြောင်းတည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ဤကား အနက်။ (ဘာသာဋီကာ၊ဒု၊၄၇။)

➤ ❷ ။ (ခ) **သဒ္ဓါမတ္တကေနေဝ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဒိဋ္ဌိဂတိက ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဏ်အထူးကို ရထားခြင်းကြောင့် အတ္တ - လောက၏ မြဲသည်၏အဖြစ်ကို မျက်မှောက်ထင်ထင် ငါသိမြင်သောဟု ဖွင့်ဆို၏။ ယင်း

http://www.dhammadownload.com

စကားရပ်၌ အတ္တာပန္နနည်းအားဖြင့် ယူရမည်ဖြစ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို ဆရာ ဖွင့်ပြသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အတ္တာပန္နနည်းအားဖြင့် ယူရမည့်အနက်အဓိပ္ပါယ်များ ကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- ဣမိနာမဟံ-စသော ပါဠိတော် စကားရပ်၌ အတ္တာပန္နနည်းအားဖြင့် ယူရမည့် (ဇှတိရေက) အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို ငါပြဆိုပါ၏ဟူလို။

(တနည်း) ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့်-- ငါသိမြင်၏ဟု ဆိုတော်မူခဲ့၏။ သက်သက် ယုံကြည်ကာမျှဖြင့်လည်းသိ၍ ပြောဆိုနေသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သား အပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။ **ကား**- သက်သက်ယုံကြည်ကာမျှဖြင့် ငါမပြော ဆို ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ငါပြဆိုပါ၏ဟူလို။

(ဂ) **သို့/ စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ပါဠိတော်၌ ဣမိနာမဟံ-စသော သဿတဝါဒ၏ ပြောစကားများဝယ် မ-အက္ခရာကို ထည့်သွင်းဟောကြားတော်မူခဲ့၏။ ယင်း မ-အက္ခရာသည် ဤအရာ၌ မဗျည်း မ-ဝိဘတ် မ-ပစ္စည်း-စသော အနက်များကို ဟောကြားပါသလော၊ အဘယ်အနက်ကို ဟောကြားပါသနည်း၊ အကယ်၍ ဣမိနာဟံ ဝယ် မ-အက္ခရာ၏ အနက် မဖွင့်ဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့် ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား- ဣမိနာမဟံ-စသော ပါဠိတော်၌ မ-အက္ခရာသည် ပဒပူရဏအနက်ကို ဟော ၏ဟု ပြဆိုသည်သာဖြစ်သောကြောင့် သင်တင်တိုင်းသော အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရား ရှင်အား မသင့်ရောက်ပါဟူလို။

(ဃ) **သို့/ အနုသန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် ဣဒံ ဘိက္ခဝေ ပဌမံ ဌာနံ-ဟူသော ပါဠိတော်ကို စတူဟိ ဝတ္ထူဟိ (ပ) ဣဒံ ပဌမံ ဌာနံ-ဟု အဓိပ္ပါယသံဝဏ္ဏနာကို အဦးမူ လျက် ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ပါဠိတော်ဝယ် ဣမသဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၏ အစွဲအရကောက်များ နှင့် ဌာနသဒ္ဒါ၏ ဣဓာဓိပ္ပေတတ္ထကို တိကျသေချာစွာ ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (င)

➤ ❸ ။ [ဂ–ဝါကျကိုး] (၁) နနု ဣမိနာမဟံ ဇတေ ဇာနာမီတိ ပါဌေ ဣမိနာ အဟံ ဇတေ ဇာနာမီတိ ဝုတ္တေပိ ဣစ္ဆိတတ္တော သိဒ္ဓေါ။ (၂) အထ ကသ္မာ မကာရော ဇတ္တ ဝုတ္တော။ (၃) နနု ပဒသန္ဓိကရဏတ္တော ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ မကာရော ဇတ္တ ဝုတ္တော။

* **မနသဒ္ဒါ ထားရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဣမိနာမဟံ-ဟူသော ပါဠိတော်သဒ္ဒါကို မနှစ်သက်သောကြောင့် ပန-သဒ္ဒါကို ထားပါသည်။

➤ ❹ ။ တိဌတိ ဇတ္ထာတိ ဌာနံ။ (၃) တည်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟောတုမည်၏။ (၅) ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ဖြစ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ကာရဏ- စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

* ဝသတိ တံ ဉာဏမေတ္တ တိဋ္ဌတီတိ ဝတ္ထုံ။ (ဌာနနှင့် အတူထုတ်)

➢ ❾ ။ (ဂ) ၌ ခုစဏ္ဍာ-ကို ဝုတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် မကာရဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံ ရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

➢ ❻ ။ (က) ဖြင့် ဣမိနာ-၌ ဣမသဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၏ ဝိသေသာဓိဂမ (ပုဗ္ဗေနိဝါသာနု ဿတိဉာဏ် အထူးကိုရခြင်း) ကို စွဲယူသုံးသပ်ရမည်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) မ-အက္ခ ရာသည် အာဂုမ်မျှသာဖြစ်၍ ဣမိနာမဟံကို ဣမိနာ+အဟံ-ဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်ကိုရင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) ဇတံ ဇာနာမိ၌ သိ၏ဟူသည် သူများပြောသံကြား၍ ယုံကြည်ကာမျှဖြင့် သိနေသည်မဟုတ်၊ မိမိကိုယ်တိုင် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအဘိညာဉ်ဖြင့် မျက်မှောက်ထင် ထင် သိမြင်နေခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် အတ္တလောကသည် မြဲ၏ဟူ၍ ငါသိမြင်သည့်အတိုင်း ယူထားခြင်းသည် သူမျိုးပြောသံကိုကြား၍ ယုံကြည်ကာမျှဖြင့် ပြောဆိုနေခြင်းမဟုတ်ဟု ဗျတိရေကနည်း အတ္တာပန္ဓနည်းဖြင့် သိရ ယူရမည့် အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် ဣမိနာမဟံ-၌ မ-၏ အာဂုမ်မျှသာဖြစ်၍ ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သန္ဓိ လိင်္ဂပဒ) ပဒသန္ဓိကရဏအကျိုးငှာ အာဂုမ်လာထားသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိ။

(ဃ) ဖြင့် ဣဒံ ဘိက္ခဝေ-၌ ဣမသဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၏ ဘဝတစ်သိန်းကို အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့နိုင်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ကို စွဲယူရမည်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) ယင်းပရာမသိတဗ္ဗကိုထောက်၍ ဣမသဗ္ဗနာမ်ပုဒ်အရ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ကို ယူ ရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပဌမံ ဌာနံ-၌ ဌာန-သဒ္ဒါ၏ ဟေတု ကာရဏ အနက်ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ယင်းကာရဏတ္ထကို ဟောနိုင်အောင် တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ ဌာနံ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ အဓိကရဏသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ ❼ ။ **ဣဒံ ဘိက္ခဝေ ပဌမံ ဌာနံ-၌ ဌာနသဒ္ဒါ၏ ဒေသ-ကား**

(၁) သမ္ပာပကအကြောင်း၊ (၂) နိဗ္ဗတ္တကအကြောင်း၊ (၃) ဉာပကအကြောင်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ * ရောက်စေတတ်သော အကြောင်းသည် **သမ္ပာပကအကြောင်း** မည်၏။ * ဖြစ်စေတတ်သောအကြောင်းသည် **နိဗ္ဗတ္တကအကြောင်း** မည်၏။ * သိစေတတ်သော အကြောင်းသည် **ဉာပကအကြောင်း** မည်၏။

* **ဣဒံဓိမေပ္ပတတ္ထကား**- ဤနေရာ၌ ဉာပကအကြောင်းကို ယူရပါမည်။

➢ ❶❶ ။ **(က) ဇာနာမိ-၌ ဇာဝွတ္ထ ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ (၁) အတ္တဘောနှင့် လောကကြီးကို မြဲ၏ဟု ယူထားသော သဿတဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ မိစ္ဆာဉာဏ်ခေါ် ဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ+ ကာမ သိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) မြဲသောအဖြစ်အားဖြင့် မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်နေ

http://www.dhammadownload.com

ရသော အတ္တလောကသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဘဝတစ်သိန်းမျှလောက်ကိုသာ အောက်မေ့နိုင်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအဘိညာဉ်အထူးကို ရထားခြင်းသည်ရင်း၊ ဘဝါဘဝက မိစ္ဆာအယူကို စွဲမြဲစွာ ယူခဲ့သည့် အာသေဝနပစ္စည်း အထုံပါလာခဲ့ခြင်း-စသော အကြောင်းတရားများသည်ရင်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ။ (၄) ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ မိစ္ဆာဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဟူ၍ ကဲ့ရဲ့ခံရခြင်း, ထိုသဿတ မိစ္ဆာအယူကို မစွန့်ခြင်းကြောင့် နောင်ဘဝအဆက်ဆက်၌ ငရဲ၌ဖြစ်ရခြင်း-စသော မကောင်းကျိုး အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ။

ပါဠိ (၁၄၅) | ၄၊၉၈ |

(က) ဥပရိ ဝိရဒ္ဓယေပိ ဓေသော နယော၊

(ခ) ကေဝလဉှိ အယံ ဝိရော အနေကဇာတိသတသဟဿာနုဿရဏာဝသေန ဝုတ္တော၊ ဣတရေ ဒသစတ္တာလီသသံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပါနုဿရဏာဝသေန၊

(ဂ) မန္ဒပညော ဟိ တိတ္ထိယော အနေကဇာတိသတသဟဿမတ္တံ အနုဿရတိ၊ မဇ္ဈိမပညော ဒသသံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပါနိ၊ တိက္ခပညော စတ္တာလီသံ၊ န တတော ဥဒ္ဓံ၊

(ဃ-၁) စတုတ္ထဝါရေ တက္ကယတီတိ တက္ကီ၊ (ဃ-၂) တက္ကော ဝါ အဿ အတ္ထီတိ တက္ကီ၊

(င) တက္ကေတွာ ဝိတက္ကေတွာ ဒိဋ္ဌိဂါဟိနော ဧတံ အဓိဝစနံ၊

(စ) ဝီမံသာယ သမန္နာဂတောတိ ဝီမံသီ၊ (ဆ) ဝီမံသာနာမ တုလနာ ရုစ္စနာ ခမနာ၊

(ဇ) ယထာ ဟိ ပုရိသော ယဋ္ဌိယာ ဥဒကံ ဝီမံသိတွာ ဩတရတိ၊ ဧဝမေဝ ယော တုလယိတွာ ရုစိတွာ ခမာပေတွာ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိ၊ သော "ဝီမံသီ" တိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ (ဘာသာဋီ၊ ဒု၊ ၄၈။)

*** သံဝဏ္ဏနာနှင့်အညီ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်** ။ ။ တက္ကီ-ကြံဆတတ်သည်။ ကြံခြင်းရှိသည်။ ဝီမံသီ - စူးစမ်းဆင်ခြင်တတ်သည် စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းရှိသည်။(သဒ္ဒတ္ထ) စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသည်။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

➤ ❶ ။ (က) ဥပရိ ဝိရဒ္ဓယေပိ၊အထက်ဝါရ နှစ်ပါးအပေါင်း၌လည်း။ဧသော နယော၊ဤနည်းပင်တည်း။ (ခ) ဟိ၊စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား။ကေဝလံ၊အောက်မေ့ရာကာလနှင့် မရောမယှက်သက်သက်။အယံ ဝါရော၊ဤပဌမဝါရကို။ အနေကဇာတိသတသဟဿာနုဿရဏာဝသေန၊တစ်ပါးမက များစွာသော ဘဝအသိန်းတို့ကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ဘဂဝတာ၊သည်။(ကတ္တား) ဝုတ္တော၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတရေ၊ပဌမဝါရမှ အခြားသော ဒုတိယဝါရ တတိယဝါရတို့ကို။ဒသစတ္တာလီသသံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပါနုဿရဏာဝသေန၊ဆယ်ပါးသော သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ်, လေးဆယ်သော သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ်တို့ကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။(ဝုတ္တာ၊ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ)

(ဂ) ဟိ၊မှန်၏။မန္ဒပညော၊နုံ့သော ပညာရှိသော။တိတ္ထိယော၊တိတ္ထိသည်။အနေကဇာတိသတသဟဿမတ္တံ၊တစ်ပါးမက များစွာသော ဘဝအသိန်းမျှကို။အနုဿရတိ၊

http://www.dhammadownload.com

အောက်မေ့နိုင်၏။မဇ္ဈိမပညော၊အလယ်အလတ်၌ဖြစ်သော ပညာရှိသော။(တိတ္ထိယော၊ တိတ္ထိသည်) ဒသသံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပါနိ၊ဆယ်ပါးသော သံဝဋ္ဋ ဝိဝဋ္ဋကပ်တို့ကို။(အနုဿရတိ၊ ၏။) တိက္ခပညော၊ထက်မြက်သော ပညာရှိသော။(တိတ္ထိယော၊သည်) စတ္တာလီသံ (သံဝဋ္ဋ ဝိဝဋ္ဋကပ္ပါနိ) လေးဆယ်သော သံဝဋ္ဋ ဝိဝဋ္ဋကပ်တို့ကို။(အနုဿရတိ၊၏။) တတောပရံ ထို ဆိုအပ်ပြီးသော အပိုင်းအခြားထက်။ဥဒ္ဓံ၊အလွန်။(ဝါ) အထက်၌။န-အနုဿတိ၊မအောက်မေ့ နိုင်။ (ဃ) စတုတ္ထဝါရေ၊စတုတ္ထဝါရ၌။(အတ္ထော၊အနက်ကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။) ယော၊အကြင်သမဏသည်။(ဝါ) အကြင် ဗြာဟ္မဏသည်။တက္ကယတိ၊ကြံဆ တတ်၏။တက္ကီ၊ထို့ကြောင့်။သော၊ထိုသမဏသည်။(ဝါ) ထိုဗြာဟ္မဏသည်။တက္ကီ၊တက္ကီ မည် ၏။ ဝါ၊တစ်နည်း။အဿ၊ထိုသမဏ၏။(ဝါ) ထိုဗြာဟ္မဏ၏။တက္ကော၊ကြံဆခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ရှိ၏။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။သော၊ထိုသမဏသည်။(ဝါ) ထိုဗြာဟ္မဏသည်။တက္ကီ၊တက္ကီ မည် ၏။ (င) တေ၊ကျ၊တက္ကီဟူသော အမည်သည်။တက္ကေတွာ၊ကြံဆ၍။ဝိတက္ကေတွာ၊အထူး သဖြင့် ကြံဆ၍။ဒိဋ္ဌိဂါဟိနော၊မိစ္ဆာအယူကို ယူလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။အဓိဝစနံ၊အမည် တည်း။ (စ) ဝီမံသာယ၊စူးစမ်းတတ်သော ဉာဏ်အတုနှင့်။သမန္နာဂတော၊ပြည့်စုံ၏။တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ဝီမံသီ၊ဝီမံသီ မည်၏။ (ဆ) ဝီမံသာနာမ၊ဝီမံသာ မည်သည်။တုလနာ၊နှိုင်းချိန် ခြင်းတည်း။ရုစ္စနာ၊ကြိုက်ခြင်းတည်း။ခမနာ၊နှစ်သက်ခြင်းတည်း။

(ဇ) ဟိ၊ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့။ပုရိသော၊သည်။ယဋ္ဌိယာ၊တာဝါးဖြင့်။ဥဒကံ၊ ရေကို။ဝီမံသိတွာ၊စူးစမ်းနှိုင်းချိန်ပြီး၍။ဩတရတိ ယထာ၊သက်ဆင်းသကဲ့သို့။ဝေမေဝ၊ဤ အတူသာလျှင်။ယော၊အကြင်သမဏသည်။(ဝါ) အကြင်ဗြာဟ္မဏသည်။တုလယိတွာ၊နှိုင်း ချိန်၍။ရုစ္စိတွာ၊ကြိုက်၍။(ဝါ) သဘောကျ၍။ခမာပေတွာ၊နှစ်သက်မှုကိုပြု၍။ဒိဋ္ဌိ၊မိစ္ဆာအယူ ကို။ဂဏှာတိ၊ယူ၏။သော၊ထိုသမဏကို။ (ဝါ) ထိုဗြာဟ္မဏကို။ ဝီမံသီတိ၊စူးစမ်းနှိုင်းချိန် ခြင်းရှိသူဟူ၍။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။

➢ ❷။ (စ) သို့/ ဆရာ-သည် (က) ဖြင့် အထက်ဖြစ်သော ဒုတိယ တတိယ ဝါရနှစ်ပါးအပေါင်း၌လည်း ဤနည်းကိုသာ သိအပ်၏ဟု ဆို၏။ ထိုသို့ ဆိုသည်ရှိသော် အထက်ဝါရ နှစ်ပါးအပေါင်း၌ အထူးမရှိ အလုံးစုံပင်တူ၏ဟု မှတ်ရပါမည်လော၊ အထက် ဝါရနှစ်ပါး အပေါင်း၌ စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကား အဘယ်ပါနည်း။ (ခ)မိန့်

(ဂ) သို့/ **အယုတ္တတာစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဤပဌမဝါရကို များ စွာသော ဘဝတစ်သိန်းကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ရင်း၊ ဒုတိယဝါရ တတိယ ဝါရတို့ကို ဆယ်ပါးသော သံဝဋ္ဋကပ် ဝိဝဋ္ဋကပ်, လေးဆယ်သော သံဝဋ္ဋကပ် ဝိဝဋ္ဋကပ် တို့ကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ရင်း ဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်သောဟု ဆို၏။ ယင်းသို့ ဆိုသည်ရှိသော် အဘယ့်ကြောင့် သဿတဝါဒကို လေးပါးအားဖြင့် ဟောတော်မူ ပါသနည်း၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကဝါဒကဲ့သို့ နှစ်ပါးအပြားဖြင့်သာ ဟောကောင်းသည် မဟုတ်

http://www.dhammadownload.com

တုံလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ–၁) သို့/ **အစန္တာလိနစောဓနာ** ॥ ॥ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် တက္ကီ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်းတက္ကီပုဒ်ကို တက္ကယတိ ဧတေနာတိ တက္က စသည်ဖြင့် ကရဏသာဓနဝိဂ္ဂဟပြုရပါမည်လော၊ တက္ကီပုဒ်ကို အဘယ်ဝိဂ္ဂဟ ပြုရပါမည်နည်း၊ အကယ်၍ ဤနေရာ၌သာ လိုအပ်သော တက္ကီ ပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏ စုဒ်ကြောင့် (ဃ-၁) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-၂) ဖြင့် ကြံစည်ခြင်းရှိသူသည် တက္ကီမည်၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ တက္ကရှိသောသူ ဟူသမျှပင် တက္ကီမည်ပါသလော၊ အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် တက္ကီအမည်ရပါသနည်း စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် ဝီမံသီပုဒ်ကို ဝီမံသာယ သမန္နာဂတော-ဟု ဖွင့်ဆို၏။ ယင်း၌ ဝီမံသာပုဒ်အရ ပညာအစစ်အမှန်ကိုပင် ယူရပါမည်လော၊ ဝီမံသာ-အရ အဘယ်တရားကို ယူရပါမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

ဟား- ဝီမံသာ-အရ ပညာပတိရူပက (ပညာအတု) ကို ယူရမည်ဟု ငါပြဆိုပါဟူလို။

(ဇ) သို့/ **အနုသာစန္ဒ** ॥ ॥ ဤသို့ (ဆ) ဖြင့် ဝီမံသီ၌ ဝီမံသာ-အရ ပညာအတုကို ယူရမည်ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းစကားရပ်ကို လောကူပမာဖြင့် ထင်ရှားပြလိုသော ဆရာသည် (ဇ) မိန့်။

(တနည်း) ဤသို့ (ဆ) ဖြင့် ဝီမံသီ၌ ဝီမံသာ-ဟူသော အစိတ်ပုဒ်၏ အရကောက်အဘိဓေယျတ္ထကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဝီမံသီဟူသော အပေါင်းပုဒ်၏ အရကောက်အဘိဓေယျတ္ထကို လောကူပမာနှင့်တကွ ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (ဇ) မိန့်။

➤ ❷ ॥ [ဂ–ဓါတ်ကျကိုးရ] (၁) နနု တိဓာ ကာလဘေဒ မကတွာ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိက ဝါဒေါ ဝိယ ဒုဝိဓေနေဝ ဝိဘဇိတဗ္ဗော သိယာ။ (၂) အထ ကသ္မာ သဿတဝါဒေါ စတုဓာ ဝိဘတ္တော။ (၃) နနု မန္ဒပညော တိတ္ထိယော အနေကဇာတိသတသဟဿမတ္တံ အနုဿရတိ၊ မဇ္ဈိမပညော ဒသသံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပါနိ၊ တိက္ခပညော စတ္တာလီသံ၊ န တတော ဥဒ္ဓံ။ (၄) တသ္မာ သဿတဝါဒေါ စတုဓာ ဝိဘတ္တော။

[ဃ+င ဓါတ်ကျကိုးရ] (၁) တက္ကယတီတိ တက္ကီ၊ တက္ကော ဝါ အဿ အတ္ထီတိ တက္ကီတိ ဝစနတ္ထေန သဗ္ဗောပိ ဝိတက္ကသမ္ပန္နော "တက္ကီ"တိ ဝုတ္တော။

(၂) အထ ကသ္မာ တက္ကေတွာ ဝိတက္ကေတွာ ဒိဋ္ဌိဂါဟိနော ဧဝ အဓိပ္ပေတာတိ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု သဿတဝါဒဿ ဒဿနဋ္ဌာနံ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ တက္ကေတွာ ဝိတက္ကေတွာ ဒိဋ္ဌိဂါဟိနော ဧဝ အဓိပ္ပေတာတိ ဝုတ္တံ။

[င+စ ဓါတ်ကျကိုးရ] (၁) နနု ဝီမံသာ နာမ ပညာ ဘဝတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ ဝီမံသာနာမ တုလနာ ရုစ္စနာ ခမနာတိ ဝုတ္တံ။

http://www.dhammadownload.com

(၃) နနု ယထာ ဟိ ပုရိသော ယဋ္ဌိယာ ဥဒကံ ဝိမံသိတွာ ဩတရတိ၊ ဧဝမေဝ ယော တုလယိတွာ ရုစ္စိတွာ ခမာပေတွာ ဒိဋ္ဌိ ဂဏှာတိ၊ သော "ဝိမံသီ"တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

(၄) တသ္မာ ဝိမံသာနာမ တုလနာ ရုစ္စနာ ခမနာတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❼ ။ ဝိမံသတီတိ **ဝီမံသာ**။ (၃) စုံစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) ပညာ အတုသည် (ဝါ) မိစ္ဆာဉာဏ်ခေါ် ဒိဋ္ဌိစေတသိက်သည် ဝစ နီယ မည်၏။ (၆) တုလနာ, ရုစ္စနာ, ခမနာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ

သံဝဋ္ဋတေ ဝိနဿတေ ဇာတိ အသ္မိန္တိ **သံဝဋ္ဋော**။ (၃) ပျက်စီးခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပျက်စီးသော ကပ်သည် ဝစနီယမည်၏။ (၆) ကပ္ပက္ခယ, ယုဂန္တပလယ-စသော--။

ဝိဝဋ္ဋတိ ပဝတ္တတိ ဝဍ္ဎတီတိ ဝါ **ဝိဝဋ္ဋော**။ (၃) ဖြစ်ခြင်း ကြီးပွားခြင်း ကြိယာသကတ် သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဖြစ်ဆဲကပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝဍ္ဎကပ္ပ-စသော--။

မန္ဒတိ အတိနိဂ္ဂဏှာဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ **မန္ဒော**။ (၃) နုံနဲ့ခြင်း မထက်ခြင်းကြိယာသကတ် သည် ဝစနဟေတု။ (၅) နုံနဲ့သော ပညာသည် ဝစနီယ။ (၆) မူဠှ, မောမူဟ-စသော။

တေဇေတိ တောယာတီ **တိက္ခော**။ (၃) ထက်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ထက်သော ပညာသည် ဝစနီယ။ (၆) တိခိဏ-စသော--။

ဣဋ္ဌတေတိ ယဋ္ဌိ။/ယဇတေ သက်စ္စတေတိ **ယဋ္ဌိ**။ (၃) ပေါင်းဆုံခြင်း သွားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တောင်ဝှေးဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကဋ္ဌရဒဏ္ဍ, ဝေဠု-စသော--။

ဥန္ဒတိ ဒြဝံ ကရောတီတိ **ဥဒကံ**။ (၃) ယိုစီးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရေဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အာပ, ဇလ-စသော--။

➤ ❽ ။ **တိက္ခပစ္စသောကို** တိက္ခပညတ္တာ/**မန္ဒပစ္စသောကို** မန္ဒပညတ္တာ/**မန္တိမပစ္စသော**-ကို မန္တိပညတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တိတ္တိယဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❾ ။ (ယ) ၌ တက္ကယတိ-ဖြင့် တက္ကီ၌ တက္ကဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) ဏီပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာနေအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) တက္ကယတီတိ တက္ကီ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေသည်။

တက္ကော ဝါ အဿ အတ္ထီတိဖြင့် တက္ကီ၌ ဤပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) တက္ကော အဿ အတ္ထီတိ တက္ကီ-ဟု ဝစနတ္ထပြု ရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဧ) ဖြင့် တက္ကီ-အရ သမ္မာအယူရှိသူတို့ကို မယူရ (ကေဒေသျူပစာအားဖြင့်) ကြံဆ အထူးသဖြင့် ကြံဆ၍ မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့ကို ယူရမည်ဟု သိ။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ

(စ) ဖြင့် မိစ္ဆာဉာဏ် အဆင်ခြင်နှင့် ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့် စတုတ္ထမြောက်

http://www.dhammadownload.com

သဿတဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝိမံသီ-ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဝိမံသီ-ပုဒ်၌ ဏီ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဝိမံသတီတိ ဝိမံသီ-ဟု ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) (တနည်း) ဝိမံသီ-၌ ဤပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ဝိမံသာ အဿ အတ္ထီတိ ဝိမံသီ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(**ဆ**) ဖြင့် ဝိမံသီ၌ ဝိမံသာ-အရ ပညာစစ်ကို မယူရ၊ ပညာပတိရူပိကာ ပညာအတုကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

တုလနာ-ဖြင့် ဝိမံသာ-အရ ပညာအတုဟူသည် တရားကိုယ်အားဖြင့် နှိုင်းယှဉ်စုံစမ်းကြောင်းဖြစ်သော လောဘသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ပင်တည်းဟု သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ရုစ္စနာ-ဖြင့် ဝိမံသာ-အရ ပညာအတုဟူသည် တရားကိုယ်အားဖြင့် ကြိုက်နှစ်သက်ကြောင်းဖြစ်သော မိစ္ဆာဘိနိဝေသ-ဟုဆိုအပ်သော အယောနိသောမနသိကာရပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ခမနာ-ဖြင့် ဝိမံသာ-အရ ပညာအတုဟူသည် တရားကိုယ်အားဖြင့် မြိန်ယှက်သက်ဝင်ကြောင်းဖြစ်သော ရှေးအဘို့၌ဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူတည်းဟူသော တုန်လှုပ်ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❶ ။ (ဇ) **ဥပမာစတုက္က** ။ ။ (၁) ယောက်ျားဖြစ်သည် ဥပမာန မည်၏။ (၂) သဿတဝါဒီမိစ္ဆာအယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည် ဥပမေယျမည်၏။ (၃) ယထာ ဧဝမေဝ နိပါတ်များသည် ဥပမာဇောတက မည်၏။ (၄) ယောက်ျားသည် ရေအတိမ်အနက်ကို တုတ် တောင်ဝှေးဖြင့် စုံစမ်းပြီးမှ သက်ဆင်းသကဲ့သို့ ဤစတုတ္ထမြောက် သဿတဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း စုံးစမ်းနှစ်သက် သည်းခံစေပြီးမှ သဿတမိစ္ဆာအယူကို ယူ၏ဟူသော ဥပမာန ဥပမေယျ နှစ်ပါးတို့၏ တူသောအခြင်းအရာ အာကာရသည် ဥပမာ မည်၏။

ဝိမံသာယ သမန္နာဂတောတိ ဝိမံသီ၌ ဝိမံသ-သရုပ် ။ ။ (၁) တုလနာ-စုံစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း။ (၂) ရုစ္စနာ-နှစ်သက်ခြင်း၊ (၃) ခမနာ-သူတစ်ပါးတို့ကို နှစ်သက်စေခြင်း။

(ဆ) ဝါကျ သံဝဏ္ဏနာနှင့်အညီ ဝိမံသာ-အရ ယူရမည့်တရားကိုယ်များ

(၁) **တုလနာ**-နှိုင်းယှဉ်စုံစမ်းကြောင်းဖြစ်သော လောဘသဟဂုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။ (၂) **ရုစ္စနာ**-ကြိုက်နှစ်သက်ကြောင်းဖြစ်သော မိစ္ဆာဘိနိဝေသ-ဟုဆိုအပ်သော အယောနိသောမနသိကာရ။ (၃) **ခမနာ**- မြိန်ယှက်သက်ဝင်ကြောင်းဖြစ်သော ရှေးအဘို့၌ဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူတည်းဟူသော တုန်လှုပ်ခြင်း-တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ ❶❶ ။ **ပုဒ်ရှိသော-၌ ပူရဓာတ်အရ သုဒ္ဓကတ္တုရုတရားကို ကိုယ်ပြု၍**

ပူရဓာတ်အရကား- မိဘနှစ်ပါးတို့၏ သန္တာန်၌ ပီတိ သောမနဿ ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူသောမနဿသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+

http://www.dhammadownload.com

ကာမသိဂ်ါရရသ မည်၏။ (၂) သားယောက်ျားဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သားယောက်ျား ဖွားမြင်ရန် ကုသိုလ်ပြုကာ ဆုတောင်းခဲ့ခြင်း စသည်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မိဘနှစ်ပါးတို့၏ အလိုဆန္ဒ ပြည့်ဝခြင်း, နှလုံးစိတ်ဝမ်းငြိမ်ချမ်းခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* (ဃ) ဝါကျဥ္ဒိ အနုဿရတိ-အရ ။ ။ ရူပါဝစရကုသိုလ် ပဉ္စမဈာန်၌ရှိသော အဘိညာဉ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည့် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ+ဓမ္မသိဂ်ါရရသ/သမဌာယိဘာဝ သန္တရသ မည်၏။ (၂) လွန်ခဲ့သော ဘဝအသိန်း၌ နေခဲ့ဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) နူးညံ့သော ပညာသည်/ဝီရိယ သတိ ပညာ သုံးပါးသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အတ္တလောကသည် မြဲ၏ဟု အယူရှိခြင်းသည် အနုဘာဝ။

ဝိမံသိတွာ ဩတရတိ-အရ ။ ။ ရေသို့ သက်ဆင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သညာစရဏ-ကိုယူ၍ (တနည်း) ကာယဝိညတ္တိ သမုဋ္ဌာပကဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍

(၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ+ဓမ္မသိဂ်ါရရသ/ဥဿာဟဌာယိဘာဝ+ဝီရရသ မည်၏။ (၂) ရေသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) တိုင်းတာကြောင်း ဝါးသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ရေအတိမ်အနက်ကို သိရခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

အာဒေသနာဝိဓာနာ [၄၉၉။]

(က) တက္ကပရိယာဟတန္တိ တက္ကေန ပရိယာဟတံ၊ (ခ) တေန တေန ပရိယာယေန တက္ကေတွာတိ အတ္ထော၊ (ဂ) ဝီမံသာနုစရိတန္တိ တာယ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ ဝီမံသာယ အနုစရိတံ၊

(ဃ) သယံ ပဋိဘာနန္တိ အတ္တနော ပဋိဘာနမတ္တသဉ္ဇာတံ၊

(င) ဧဝမ္ပိ ဟောတိ ဿယတိဒိဋ္ဌိဂဟောတွာ ဝဒတိ ဗဒတိ၊

(စ) ဧဝမ္ပိ တေ မနော ဣတ္ထမ္ပိ တေ မနော ဣတိ ပိ တေ မနောတိ ဧဝံ ဝါ ... ဒိဋ္ဌီ ပိ ဝါ ... (ဆ) နတ္ထိ ဣဓ တဏှာ ... ဧကဿ ... ကာရကာနံ ... ဿယတိပဉ္ဉတ္တိယာ နတ္ထီတိ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သီဟနာဒံ နဒတိ၊

(ဇ) ဒိဋ္ဌိယောဝ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာ နာမ၊ (ဈ) အပိစ ဒိဋ္ဌီနံ ကာရဏမ္ပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနမေဝ၊

(က) ဖြင့် တက္ကနှင့် ပရိယာဟတံ-ကို တက္ကေန ပရိယာဟတံ တက္ကပရိယာဟတံ-ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် ပရိယာဟတံပုဒ်ကို သမန္တတော ပုနပ္ပုနံ ဝါ အာဟနနံ ပရိယာဟတံ-ဟု ဘာဝသာဓနေ ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ပရိ-ဥပသာရ၏ သမန္တအနက် (ဝါ) ပုနပ္ပုန အနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ပရိယာဟတံ-၌ အံဝိဘတ်၏ ကြိယာဝိသေသနၠ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ တာယ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ-ဖြင့် ဝီမံသာ-အံရ ဆိုအပ်ပြီးသော တုလနာ, ရုစ္စနာ

http://www.dhammadownload.com

ခမနာ သုံးပါးကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ဝိမံသာယ အနု စရိတံ ဝိမံသာနုစရိတံ-ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် သယံ နိပါတ်၏ သာမံ (ကိုယ်တိုင်) အနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကို ရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သယံပုဒ်နောင် ဆဋ္ဌီ သဝိဘတ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိ-ဘတ္တိပဒ) သယံ ပဋိဘာနမတ္တေန သဒ္ဓာတံ သယံပဋိဘာနံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) မတ္တ-သဒ္ဒါဖြင့် ဈာန်စသော ဝိသေသာ ဓိဂမကို နှစ်စေသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ဖြင့် ဤသို့ဆို၏ဟူသည် သဿတဝိဓ္ဓာအယူကို ယူ၍ ဆိုသတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဝေမာဟ-ကို ဧဝ+အာဟ-ဟု ပုဒ်မဖြတ်ရ၊ ဧဝံ+အာဟ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်ကိုရင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) အာဟ-၌ ဗြူဓာတ်သည် ပြောဆိုခြင်း-ဝစနတ္ထကို ဟောသည်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) ကွစိဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် ဗြူဓာတ်ကို အာဟပြု ပစ္စုပ္ပန် ကာလတ္ထ၌သက်သော တိဝိဘတ်ကို အ-ပြု၍ အာဟ-ဟု ရုပ်ပြီးနေသည်ကိုရင်း (ဘာ ဝတ္ထ) အာဟ-၌ ပရောက္ခာဝိဘတ် မဟုတ်၊ ဝတ္တမာန်တိဝိဘတ် ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဒုဝိဘတ္တိပဒ) သိစေပါသည်။

(စ) ဖြင့် ဧတေသံပုဒ်နောင် အဝဓာရဏတ္ထ ဧဝ-သဒ္ဒါ ကျေနေသည်ကိုရင်း (ဘာ ဝတ္ထ) ယင်းဧဝ-ဖြင့် နတ္ထိ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ-ဟူသော ပါဠိတော်လာ စကားရပ်ကို နိဝတ္တေတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ယူရမည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဧတသဗ္ဗနာမ်ပုဒ်ကို ဆိုခဲ့ပြီးသော သဿတ အယူကို ယူခြင်း၏ အကြောင်းလေးမျိုးကို စွဲယူရမည်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) အညတရ သဒ္ဒါသည် ဧကတ္ထကို ဟောသည်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဝါသဒ္ဒါသည် အဋ္ဌာနပယုဂ် ဝါ-သဒ္ဒါ ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ယင်းဝါသဒ္ဒါသည် အနိယမတ္ထကို ဟောသည်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဆ) ဖြင့်နတ္ထိ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါဟူ၍ ဘုရားဟောပါဠိ အစဉ်ရှိပါသော်လည်း အနက် ပေးသည့်အခါ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ နတ္ထိဟူ၍ ပါဠိအစဉ်ပြောင်းကာ အနက်ပေးရမည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဣမသဗ္ဗနာမ်ပုဒ်သည် သဿတအယူကို ယူကြောင်းလေးပါးကို စွဲရမည်ကို ရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) ဣတော၌ တောပစ္စည်းသည် ပဉ္စမီ ဗဟုဝုစ်အနက်၌ သက်သည် ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) ဗဟိဒ္ဓါနိပါတ်၏ ဗာဟျတ္ထဝါစက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) ယင်းဗဟိဒ္ဓပုဒ်နောင် သိဝိဘတ် သက်ထားသည်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) ဤမှ အပဖြစ်သော အကြောင်းမရှိဟူသည် သဿတအယူဝါဒကို ထားခြင်း၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော အကြောင်းလေးပါး မှ တစ်ပါးသော အကြောင်းမရှိသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) နတ္ထိ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ စကား သည် သူတပါးတို့ မဖြစ်စေနိုင်သော သီဟနာဒ စကား ဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိ။

http://www.dhammadownload.com

(၈) ဖြင့် ဒိဋ္ဌဓာနာပုဒ်ကို ဒိဋ္ဌိယောဇဝေ ဌာနာ ဒိဋ္ဌိဌာနာ-ဟု အဝဓာရဏ ကမ္မဓာရဲ့ သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(၉) ဖြင့်ဒိဋ္ဌိနှင့် ဌာနကို ဒိဋ္ဌိနံ့ ဌာနာ ဒိဋ္ဌိဌာနာ-ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဌာန-သဒ္ဒါ၏ ကာရဏအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဓါတ်ဂျ (၁၅၉) | ၄၁၀၀။ |

(က) ဧဝံ ပရာမဋ္ဌာတိ နိရာသင်္ကစိတ္တတာယ ပုနပ္ပုနံ အာမဋ္ဌာ ပရာမဋ္ဌာ၊

(ခ) ""ဣဒမေဝ သစ္စံ၊ မောဃမညံ""န္တိ ပရိနိဋ္ဌာပိတာ၊

(ဂ) ကာရဏသဒ္ဒါတာ ပန ဒိဋ္ဌိဌာနာ ယထာ ဂဟိတာ ဒိဋ္ဌိယော သမုဋ္ဌာပေန္တိ၊ ဧဝံ အာရမ္မဏ ဝသေန ပစ္စယဘာဝသေန အာသေဝနဝသေန ဂဟိတာ၊

(ဃ) အနာဒီနဝဒဿိတာယ ပုနပ္ပုနံ ဂဟဏဝသေန ပရာမဋ္ဌာ၊

(င) ဧဝံ ဂတိကာတိ ဧဝံ နိရယတိရစ္ဆာနပေတ္တိဝိသယဂတိကာနံ အညတရဂတိကာ၊

(စ) ""ဧဝံ အဘိသမ္ပရာယာ""တိ ဣဒံ ပုရိမပဒဿေဝ ဝေဝစနံ၊

(ဆ) ဧဝံဝိဓပရလောကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ဘာသာဋီကာ၊၃၊၅၈။)

➤ ❶ ။ (က) ဧဝံ ပရာမဋ္ဌာတိ၊ဟူသည်ကား။နိရာသင်္ကစိတ္တတာယ၊ကင်းသော ရွံ့ရှားခြင်းရှိသော စိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ပုနပ္ပုနံ၊အဖန်ဖန်။(အထပ်ထပ်)အာမဋ္ဌာ၊ သုံးသပ်အပ်ကုန်သည်။ပရာမဋ္ဌာ၊အဖန်ဖန် သုံးသပ်အပ်ကုန်သည်။

(ခ) ဣဒမေဝ၊ဤ အယူသည်သာ။သစ္စံ၊အမှန်တည်း။အညံ၊အခြားအယူသည်။ မောဃံ၊အချည်းနှီးတည်း။ဣတိ၊သို့။ပရိနိဋ္ဌာပိတာ၊ထက်ဝန်းကျင် ပြီးဆုံးစေအပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ဖြစ်ကုန်လတ်သော်)

(ဂ) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား။ကာရဏသဒ္ဒါတာ၊အကြောင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ဒိဋ္ဌိဌာနာ၊ ဒိဋ္ဌိဌာနတို့သည်။ (ဝါ) တို့ကို။ ယထာ၊အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်။ဂဟိတာ၊ယူအပ် ကုန်လတ်သော်။ဒိဋ္ဌိယော၊ဒိဋ္ဌိတို့ကို။သမုဋ္ဌာပေန္တိ၊ဖြစ်စေနိုင်ကုန်၏။ဧဝံ၊ဤ ဒိဋ္ဌိတို့ကို ဖြစ်စေ နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။အာရမ္မဏဝသေန၊အာရုံ၏ အစွမ်း ဖြင့်ရင်း။ပစ္စယဘာဝသေန၊မိမိသန္တာန်ဝယ် ဖြစ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ရင်း။အာသေဝန ဝသေန၊အဖန်တလဲလဲ မှီဝဲခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ရင်း။ဂဟိတာ၊ယူအပ်ကုန်သည်။

(ဃ) အနာဒီနဝဒဿိတာယ၊အပြစ်ကို မမြင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ပုနပ္ပုနံ၊ အဖန်ဖန်။ဂဟဏဝသေန၊ယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ပရာမဋ္ဌာ၊အဖန်ဖန် သုံးသပ်အပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ဖြစ်ကုန်လတ်သော်)

(င) ဧဝံ ဂတိကာတိ၊ဟူသည်ကား။ဧဝံ နိရယတိရစ္ဆာနပေတ္တိဝိသယဂတိကာနံ၊၏

http://www.dhammadownload.com

သို့သော နိရယဂတိ, တိရစ္ဆာနဂတိ, ပေတ္တိဝိသယဂတိ ရှိသူတို့တွင်။အညတရဂတိကာ၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ဂတိရှိကုန်သည်။(ဘဝန္တိဒွိစပ်)

(**စ**) "ဇဝံ အဘိသမ္ပရာယာ"တိ က္ကဒံ၊ဇဝံ အဘိသမ္ပရာယာ-ဟူသော ဤပုဒ်သည်။ ပုရိမပဒသောဝ၊ဇဝံ ဂတိကာဟူသော ရှေ့ပုဒ်၏ပင်။ဝေဝစနံ၊ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ် တည်း။ (**ဆ**) ဇဝံဝိဓပေရလောကာ၊ဤသို့သော နိရယ တိရစ္ဆာန ပေတ္တိဝိသယအားဖြင့် ပြားသော တမလွန်လောက ရှိကုန်သည်။က္ကတိ၊သို့။ဝုတ္တံ၊ဆိုလိုသည်။ဟောတိ၊၏။

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် နိရာသက်စိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ထပ်တလဲလဲ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဇဝံ ပရာမဠ မည်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ထိုနိရာသက် စိတ်ဖြင့် ထပ်တလဲလဲ သုံးသပ်ခြင်းဟူသည် အဘယ်နည်း၊ နိရာသက်စိတ်ဖြင့် ထပ်တလဲ လဲ သုံးသပ်ပုံ အခြင်းအရာကို မပြဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(**ဆ**) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် ဇဝံ အဘိသမ္ပရာယာဟူသော ပုဒ်သည် ဇဝံ ဂတိကာဟူသော ရှေ့ပုဒ်၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်ဖြစ်၏ဟု ဆို၏။ ယင်းသို့ ဝေဝုစ် ပရိယာယ် စကားလှယ်ဖြစ်သော ဇဝံ အဘိသမ္ပရာယာပုဒ်ကို မဆိုသင့်သည် မဟုတ် ပါလော၊ အဘယ်ကို ပြလို၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ မဆိုသင့်ဘဲလျက် ဆိုချေသော် ဆရာအား ပုနရုတ္တိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [**စ+ဆ ဝါကျတို့ကို၍**] (၁) နနု ဇဝံ အဘိသမ္ပရာယာတိ က္ကဒံ ပုရိမ ပဒသောဝ ဝေဝစနံ သိယာ။ (၂) အထ ကိမတ္ထံ ဇဝံဝိဓပေရလောကာတိ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု သရူပတ္ထဝသေန ဝေဝစနံ၊ သင်္ကေတတ္ထဝသေန ဇဝံ ဝတ္တဗ္ဗောတိ ဒသေတုံ။

(၄) တသ္မာ ဇဝံဝိဓပေရလောကာတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ အာသက်တီတိ အာသင်္ကော။ ဝိဂတော အာသင်္ကော ယသ္မာတိ နိရာသင်္ကော

နိရာသင်္ကော စိတ္တံ ယဿာတိ **နိရာသင်္ကစိတ္တော**။ နိရာသက်စိတ္တဿ ဘာဝေါ **နိရာသင်္က စိတ္တတာ**။ (၃) ကင်းသော ယုံမှားခြင်းရှိသော စိတ်ရှိသူ၏ ကင်းသော ယုံမှားခြင်းနှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကင်းသော ယုံမှားခြင်းရှိသော စိတ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝေသာရဇ္ဇစိတ္တတာ-စသော--။

သန္တေသု ဘဝံ **သန္တံ**။ (၃) သူတော်ကောင်းတို့၏ ဖြစ်သော အမှန်တရားနှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏၊ (၅) မှန်သော တရားသည် ဝစနီယ။ (၆) တစ္ဆ, အဝိတထ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

မုယှန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ **မောဟော**။ (၃) တွေဝေခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) တွေဝေကြောင်း မောဟသည် ဝစနီယ။ (၆) တူဠ-စသော--။

အာဘုသော ဒီနံ ဝါယတိ ဂမယတီတိ **အာဒီနဝေါ**။ (၃) လွန်ကဲသော ဆင်းရဲသည် ၏ အဖြစ်နှင့် ဂမနကြိယာတို့၏ ကမ္မ ကမ္မီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ (၅) အပြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဒေါသ-စသော--။

ကမ္မဝသေန အဘိမုခေါ် သမ္ပရေတိ ဇတ္တာတိ **အဘိသမ္ပရာယော**။ (၃) သွားခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) တမလွန်လောကသည် ဝစနီယ။ (၆) ဂတိ-။

➤ ❾။ **နိရာသင်္ကိစိတ္တတာယ-ဟိတ်၏** သမ္ဗန်ကား သမဏာနံဝါ ဗြာဟ္မဏာနံ ဝါ သဿတဝါဒါနံ ဖြစ်ပါသည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

အနာဒီနဝဒဿိတာယ-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ။ သဿတဝါဒါနံ တေသံ သမဏ-ဗြာဟ္မဏာနံ ဖြစ်ပါသည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

* ဧဝံ ပရာမဋ္ဌာ-ကို ဇဝံ ပရာမဋ္ဌတ္တာ ဟု ဟိတ်ပြင်- တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည်)

➤ ❿။ (က) ၌ ပုနပ္ပုနံ အာမဋ္ဌာ-ဖြင့် ပရာမဋ္ဌာ၌ ပရာသဒ္ဒါ၏ အဘိဏှတ္တ (ပုနပ္ပုနတ္တ)ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္တ) ပရာမဋ္ဌာကို ပုနပ္ပုနံ အာမဋ္ဌာ ပရာမဋ္ဌာ-ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္တ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္တ) နိရာသင်္ကိစိတ္တတာ-ဖြင့် အဖန်ဖန် သုံးသပ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုရင်း (ဘာဝတ္တ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ ပုနပ္ပုနံ ဂဟဏဝသေနဖြင့် ပရာမဋ္ဌာ၌ ပရံပုဒ် အာမဋ္ဌပုဒ်၊ ပရနိပါတ်၏ အဘိဏှအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္တ) အာမသိယန္တေ အာမဋ္ဌာ-ဟု ဘာဝ သာဓန ဝစနတ္တပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္တ) တ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္တ) သုံးသပ်ခြင်းဟူသည် ယူခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္တ) သိစေပါသည်။

အနာဒီနဝဒဿိတာယဖြင့် ဧဝံနိပါတ်၏ နိဒဿနအနက်၌ဖြစ်၍ အပြစ်ကိုမမြင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကို စွဲယူသုံးသပ်အပ်သည်ကို သိစေပါသည်။(နိပါတလိင်္ဂတ္တ)

(ဃ) ဖြင့် ဧဝံ ဂတိ ယေသန္တိ ဧဝံ ဂတိကာ-ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် ဝစနတ္တ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္တ) ဂတိ-အရ နိရယ တိရစ္ဆာန ပေတဂတိတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ဂတိကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ) သိစေပါသည်။

➤ ❶❶ ။ (က) ၌ ပရာမဋ္ဌာ—အရ ။ ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိုယူ၍ (၁) ထိုသည် ဇိဂုစ္ဆနာယိဘာဝ+ဗီဘစ္ဆရသမည်၏။ (၂) အတ္တသည်ရင်း လောကသည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) နိရာသင်္ကစိတ်ရှိသူ၏အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ငါ့အယူသည် မှန်၏ အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အယူသည် အချည်းနှီးဟူ၍ မှားယွင်းစွာ အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်စေခြင်း, ဒုတိယဘဝ၌ အပါယ်လေးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ဘုံသို့ ရောက်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိ (၁၅၈) [၄၊၁၀၀။]

(က) တဉ္စ ပဇာနံ န ပရာမသတိ၊ ဝေဝိဝံ အနုတ္တရံ ဝိသေသံ ပဇာနန္တောပိ "အဟံ ပဇာနာမိ"တိ တဏှာဒိဋ္ဌိမာနပရာမာသဝသေန တဉ္စ န ပရာမသတိ၊

(ခ) အပရာမသတော စဿ ပစ္စတ္တညေဝ နိဗ္ဗုတိ ဝိဒိတာတိ ဇဝံ အပရာမသတော စဿ အပရာမာသပစ္စယာ သယမေဝ အတ္တနာယေဝ တေသံ ပရာမာသကိလေသာနံ နိဗ္ဗုတိ ဝိဒိတာ၊

(ဂ) ပါကဋံ ဘိက္ခဝေ တထာဂတဿ နိဗ္ဗာနန္တိ ဒဿေတိ၊ (ဘာသာဋီ၊ ၃၊၆၂။)

➤ ❶ ။ (က) တဉ္စ ပဇာနံ န ပရာမသတိတိ၊ဟူသည်ကား။ဇဝံဝိဓံ၊ဤသို့ သီလ သမာဓိ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်ဟူသော အပြားရှိသော။အနုတ္တရံ၊အတူမရှိ မြတ်သော။တဉ္စ-ဝိသေသံ၊ထိုတရားထူးကိုလည်း။ပဇာနန္တောပိ၊အပြားအားဖြင့် သိတော်မူပါသော်လည်း။ အဟံ၊ငါဘုရားသည်။ပဇာနာမိ၊အပြားအားဖြင့် သိတော်မူ၏။ဣတိ၊ဤသို့။ တဏှာဒိဋ္ဌိမာန ပရာမာသဝသေန၊တဏှာပရာမာသ ဒိဋ္ဌိပရာမာသ မာနပရာမာသတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။န ပရာမသတိ၊သုံးသပ်တော်မမူ။

(ခ) အပရာမသတော စဿ ပစ္စတ္တညေဝ နိဗ္ဗုတိ ဝိဒိတာတိ၊ဟူသည်ကား။ဇဝံ၊ ဤသို့ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။အပရာမသတော စ၊မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တော် မမူသည်လည်းဖြစ်သော။အဿ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား၏။(ဝါ) သည်။အပရာမာသပစ္စယာ၊ မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တော်မမူခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။သယမေဝ အတ္တနာ ယေဝ၊ကိုယ်တော်တိုင်သာ။တေသံ ပရာမာသကိလေသာနံ၊ထိုမှားသောအားဖြင့် သုံးသပ် တတ်သော တဏှာမာနဒိဋ္ဌိ ကိလေသာတို့၏။နိဗ္ဗုတိ၊ငြိမ်းအေးခြင်းကို။ဝိဒိတာ၊သိတော်မူ အပ်ပြီ။ (ဂ) ဣမိနာ၊အပရာမသတော စဿ ပစ္စတ္တညေဝ နိဗ္ဗုတိ ဝိဒိတာဟူသော ဤ ပါဌ်ဖြင့်။(ဒဿေတိ၏ ကရိုဏ်း) ဘိက္ခဝေ၊တို့။တထာဂတဿ၊မြတ်စွာဘုရား၏။နိဗ္ဗာနံ၊ ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းသည်။(ဝါ) ကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာန်သည်။ပါကဋံ၊ထင်ရှား၏။ ဣတိ၊ဤအနက်ကို။ဒဿေတိ၊ပြတော်မူ၏။

➤ ❷ ။ (ဂ) ဆို့/ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တိုင် တဏှာမာနဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မှားယွင်းစွာ မသုံးသပ်ခြင်းကြောင့် ပရာမာသကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးရာ နိဗ္ဗာန်ကို သိအပ်၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ ထိုသို့ ဖွင့်ဆိုသဖြင့် အဘယ်ကို ပြအပ်ပါ သနည်း၊ ငြိမ်းအေးရာ နိဗ္ဗာန်ကို သိအပ်သည်ကိုသာ ပြအပ်ပါသလော။ (ဂ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [က–ဝါကျကို့ရှ] (၁) နနု တဉ္စ ဇဝံဝိဓံ အနုတ္တရံ ဝိသေသံ ပဇာနာတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ "အဟံ ပဇာနာမိ"တိ တဏှာဒိဋ္ဌိမာနပရာမာသဝသေန တဉ္စ န ပရာမသတီတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ဘဂဝတာ တဏှာဒိဋ္ဌိမာနပရာမာသမ္ဗော ပဟီနာ။

(၄) တသ္မာ "အဟံ ပဇာနာမိ"တိ တဏှာဒိဋ္ဌိမာနပရာမာသဝသေန တဉ္စ န ပရာ မသတီတိ ဝုတ္တံ။

http://www.dhammadownload.com

➢ ၄။ ဝိသေသီယတေတိ **ဝိစသေသာ**။ (၃) အထူးပြုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သီလ သမာဓိ သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝိသိဋ္ဌ, ဥတ္တရ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

နိဝုဏောတိ **ဓေတ္တာတိ နိဗ္ဗုတိ**။ (၃) ငြိမ်းအေးခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အသခ်တဓာတ်သည် ဝစနီယ။ (၆) နိဗ္ဗာန-စသော--။

➢ **၅** ။ **အနုတ္တရံ**-ကို အနုတ္တရတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဝိသေသဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ **ပဏာနဓမ္မာ**ကို ပဏာနန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်- တထာဂတဿ။ (၏/သည် စပ်)

ဝိဒိတာကို ဝိဒိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်- နိဗ္ဗုတိယာ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/ကို စပ်)

➢ **၆** ။ (က) ၌ ဓဝံ ဝိဓံ အနုတ္တရံ ဝိသေသံဖြင့် တဒ္ဓ-၌ တ-သဒ္ဒါသည် လွန်ကဲမြင့်မြတ်သော သီလ သမာဓိ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်တို့ကို စွဲယူသုံးသပ်အပ်သည်ကို သိစေပါသည်။ (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) ပဏာနန္တောပိ-ဖြင့် တဒ္ဓ၌ စ-သဒ္ဒါ၏ သမ္ပာဝနတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) ပဏာန်၌ အံ-သည် သိ+အန္တတို့၏ ကာရိယဖြစ်သည်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) သိစေပါသည်။ တဏှာဒိဋ္ဌိမာနပရာမာသဝသေန-ဖြင့် တဏှာဒိဋ္ဌိမာနပရာမာသတို့၏ အစွမ်းဖြင့် မသုံးသပ်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➢ **၁ ၀** ။ **အယံ ပဏာနာမိ-အရ** ။ ။ တဏှာ ဒိဋ္ဌိ မာနကိုယူ၍ (၁) ထိုသည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ+ကာမသိဂ်ါရရသ မည်၏။ (၂) သီလ သမာဓိ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တို့သည် (တနည်း) မိမိကိုယ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အယောနိသော မနသိကာရ-စသော ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းတို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာဘုံ ဘဝတစ်မျိုးမျိုးသို့ ရောက်ရခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

အာဓဓောဂ်ါသံပဏ္ဏနာ [၄၊၁၀၁]

(က) ဓေကစ္စသဿတိကာတိ ကေစ္စသဿတဝါဒိ။ (ခ) ယန္တိ နိပါတမတ္တံ။

(ဂ) ကဓါစိတိ ကိသ္မိဉ္စိ ကာလေ။ (ဃ) ဒီဃဿ အဒ္ဓုနောတိ ဒီဃဿ ကာလဿ။

(က) ဖြင့် ဧကစ္စ သဿတိကာ၌ ဧကစ္စသဿတပုဒ်ကို သတ္တေသု သင်္ခါရေသုစ ဧကစ္စံ သဿတံ ဧတေသံတိ ဧကစ္စသဿတာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဧကစ္စသဿတ-အရ သတ္တဝါ, သင်္ခါရတို့တွင် အချို့သော သတ္တဝါ သင်္ခါရကား မြဲခြင်းရှိ၏ဟူသော အယူဝါဒကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ဧကစ္စသဿတိကာပုဒ်ကို ဧကစ္စသဿတော ဓေသံ အတ္ထီတိ ဧကစ္စသဿတိကာ-ဟု အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣကပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိ အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် ယံသဒ္ဒါ၏ နိပါတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂပဒ) ပဒပူရဏတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ဖြင့် က-သဒ္ဒါ၏ ကိ-သဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂပဒ) ဒါ ပစ္စည်း၏ ကာလသတ္တမီအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္တ) ကိံ-သဒ္ဒါ ကာလကို စွဲသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္တ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ ကာလသဿ-ဖြင့် အဒ္ဓါသဒ္ဒါသည် ကာလပရိယာယ်တည်းဟု-သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္တ)

ပါဠိတော် (၁၅၁) | ၄၊၁၀၀။ |

(က-၁) အစ္စယေနာတိ အတိက္ကမေန၊ (က-၂) သံဝဋ္ဋတီတိ ဝိနဿတိ၊

(ခ) ယေဘုယျေနာတိ ယေ ဥပရိဗြဟ္မလောကေသု ဝါ အရူပေသု ဝါ နိဗ္ဗတ္တန္တိ တဒဝသေသေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊

(ဂ-၁) ဈာနမနေန နိဗ္ဗတ္တတ္တာ မနောမယာ၊ (ဂ-၂) ပီတိ တေသံ ဘက္ခော အာဟာရောတိ ပီတိဘက္ခာ၊ (ဂ-၃) အတ္တနောဝ တေသံ ပဘာတိ သယံပဘာ၊

(ဃ) အန္တလိက္ခေ စရန္တီတိ အန္တလိက္ခစရာ၊

(င-၁) သုဘောသု ဥယျာနဝိမာနကပ္ပရုက္ခာဒိသု တိဋ္ဌန္တီတိ သုဘဋ္ဌာယိနော၊ (င-၂) သုဘာ ဝါ မနောရမ္မဝတ္ထာဘရဏာ ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တီတိ သုဘဋ္ဌာယိနော၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊၇၄။)

သံဝဋ္ဋတိ-ကုန်ခန်းသောအားဖြင့် ဖြစ်တတ်၏။ (သဒ္ဒတ္ထ) ပျက်စီး၏။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) **ပီတိဘက္ခာ**-ပီတိဟူသော အစာအာဟာရရှိကုန်သော ရူပဗြဟ္မာတို့သည်။(သဂုဏဒဗ္ဗာပေက္ခ) ရူပဗြဟ္မာတို့သည်။ (ကေဝလဒဗ္ဗပေက္ခ)

သုဘဋ္ဌာယိနော- ကောင်းမြတ်တင့်တယ်ကုန်သော ဥယျာဉ် ဗိမာန် ပဒေသာပင် စသည်တို့၌ တည်တတ်ကုန်သော ဗြဟ္မာတို့သည်။ (ဝါ) ကောင်းမြတ် တင့်တယ်ကုန်သော စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးစေနိုင်သည့် အဝတ်တန်ဆာရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ရပ်တည် နေကြကုန်သော ဗြဟ္မာတို့သည်။

➤ ❶ ။ (က-၁) အစ္စယေနာတိ၊ဟူသည်ကား။အတိက္ကမေန၊လွန်ခြင်းကြောင့်။ (ဝါ) လွန်ရာအခါ၌။ (က-၂) သံဝဋ္ဋတီတိ၊ဟူသည်ကား။ဝိနဿတိ၊ပျက်၏။

(ခ) ယေဘုယျေနာတိ ဣဒံ၊ယေဘုယျေနဟူသော ဤစကားကို။ယေ၊အကြင် သတ္တဝါ တို့သည်။ဥပရိဗြဟ္မလောကေသု ဝါ၊အထက်ဗြဟ္မာလောကတို့၌သော်ရင်း။အရူပေသု ဝါ၊ အရူပဘုံတို့၌သော်ရင်း။နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကြကုန်၏။တဒဝသေသေ၊ထိုသတ္တဝါတို့မှကြွင်းသော သတ္တဝါတို့ကို။သန္ဓာယ၊ရည်ရွယ်တော်မူ၍။ဘဂဝတာ၊သည်။ (ကတ္တား) ဝုတ္တံ၊မိန့်တော်မူ အပ်ပြီ။ (ဂ-၁) ဈာနမနေန၊ဈာန်စိတ်ကြောင့်။နိဗ္ဗတ္တတ္တာ၊ဖြစ်ရကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ မနောမယာ၊မနောမယတို့မည်၏။ (ဂ-၂) တေသံ၊ထိုသတ္တဝါတို့၏။ပီတိ၊ပီတိဟူသော။ ဘက္ခော၊အစာသည်။အာဟာရော၊အာဟာရသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဣတိ၊ထိုသို့ ပီတိဟူသော

http://www.dhammadownload.com

အစာအာဟာရ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။(တေ၊ထိုသတ္တဝါတို့သည်။)ပီတိဘက္ခာ၊ပီတိဘက္ခတို့ မည်၏။ (ဂ-၃) တေသံ၊ထိုသတ္တဝါတို့၏။အတ္တနောဝ၊မိမိ၏သာလျှင်။ပဘာ၊အရောင်သည်။အတ္ထိ၊၏။ဣတိ၊ထိုသို့ မိမိအရောင်ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။(တေ၊ထိုသတ္တဝါတို့သည်။) သယံပဘာ၊သယံပဘာတို့ မည်၏။

(ဃ) (ယေ၊အကြင်သတ္တဝါတို့သည်။) အန္တလိက္ခေ၊ကောင်းကင်၌။စရန္တိ၊လှည့်လည်နိုင်ကုန်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။(တေ၊ထိုသတ္တဝါတို့သည်။)အန္တလိက္ခစရာ၊အန္တလိက္ခစရတို့ မည်၏။ (င) (ယေ၊တို့သည်) သုဘေသု၊တင့်တယ်ကုန်သော။ဥယျာနဝိမာနကပ္ပရုက္ခာဒီသု၊ဥယျာဉ် ဗိမာန် ပဒေသာပင် အစရှိသည်တို့၌။တိဋ္ဌန္တိ၊တည်ကြကုန်၏။ဣတိ၊ထိုသို့ တင့်တယ်သော ဥယျာဉ် ဗိမာန် ပဒေသာပင် အစရှိသည်တို့၌ တည်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။(တေ၊ထိုသတ္တဝါတို့သည်။) သုဘဋ္ဌာယိနော၊သုဘဋ္ဌာယီတို့ မည်၏။ ဝါ၊တစ်နည်း။ယေ၊အကြင် သတ္တဝါတို့သည်။သုဘာ၊တင့်တယ်ကုန်သည်။မနောရမ္မဝတ္ထာဘရဏာ၊စိတ်၏မွေ့လျော်ရာဖြစ်သော အဝတ်တန်ဆာရှိကုန်သည်။ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။တိဋ္ဌန္တိ၊တည်ကုန်၏။ ဣတိ၊ထိုသို့ တင့်တယ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ တည်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။(တေ၊ထိုသတ္တဝါတို့သည်။) သုဘဋ္ဌာယိနော၊သုဘဋ္ဌာယီတို့ မည်၏။

➤ ❶ ။ (စ) **သို့/အယုတ္တစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ယေဘုယျေန သတ္တာ အာဘဿရသံဝတ္တနိကာ ဟောန္တိ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ အဘယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ယေဘုယျေန-စသော စကားရပ်ကို ဘုရားရှင်ဟောတော်မူပါသနည်း၊ ဩကာသလောက ပျက်သောအခါ အာဘဿရဘုံမှ အထက်ဖြစ်သော ဗြဟ္မာဘုံ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါ၊ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့ကိုပင် ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူပါသလော၊ စုဒ်- (ခ) မိန့်။

ကား- (ခ) ဖြင့် အာဘဿရဘုံမှ အထက်ဖြစ်သော ဗြဟ္မာဘုံ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါ၊ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့မှကြွင်းသော သတ္တဝါတို့ကို ရည်ရွယ်၍ ယေဘုယျေန-ဟူသော စကားကို ဘုရားရှင်ဟောတော်မူအပ်ပါ၏ဟူလို။

သန္ဓာယပုစ်သို့/ သစ္စါနုသစ်နွှထွက်ပုံ ။ ။ ဤသို့ ဝုတ္တံဟူသော ပါဌ်ဖြင့် ကြိယာဝိသေသျကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်း၏ကြိယာ ဝိသေသနကို ပြလိုသော ဆရာသည် သန္ဓာယ-မိန့်။ *** တဒဝသေသေ-သို့/ ထွက်ပုံ** ။ ။ ဤသို့ သန္ဓာယဖြင့် ဝိသေသ အဝုတ္တကမ္မကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်း၏ ဝိသေသ အဝုတ္တကံကို ပြလိုသော ဆရာသည် တဒဝသေသေ ပါဌ်ကို မိန့်။

(ဂ-၁) **သို့/ သံဝဏ္ဏနာနုရူပစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် မနောမယာ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်းပါဌ်၌ မန-အရ ကာမကုသိုလ်စိတ်များကို ကောက်ယူ၍ မယပစ္စည်းသည် ပကတျတ္ထ သကတ္ထ စသည်၌ သက်ထားပါသလော၊ မန-အရနှင့် မယပစ္စည်းအနက်ကား အဘယ်ပါနည်း၊ အကယ်၍ မန-အရနှင့် မယပစ္စည်းအနက်တို့ကို မပြဆိုချေသော်

http://www.dhammadownload.com

အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ-၁) မိန့်။

ကား။ (ဂ-၁) ဖြင့် မနောမယာ၌ မန-အရ ဈာန်စိတ်ကိုယူ၍ မယပစ္စည်းကို နိဗ္ဗတ္တနအနက်၌ သက်ရမည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ငါပြဆိုရကား သင်တင်တိုင်းသော အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား မရောက်ဟူလို။

(ဧ-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ-၁) ဖြင့် သုဘဋ္ဌာယိနောပုဒ်ကို သတ္တမီတပ္ပုရိသ် သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ဤသမာသ်ဝိဂ္ဂဟသာ ဖွင့်ပြမည်လော၊ အခြား တစ်ပါးသော သုဘဋ္ဌာယိနောပုဒ်ကို ပြုနိုင်ကောင်းသည့် သမာသ်ဝိဂ္ဂဟကား အဘယ် ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဇ-၂) မိန့်။

➤ ❷ ။ [ခ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု သံဝဋ္ဋမာနေ လောကေ ယေ ဥပရိ ဗြဟ္မ - လောကေသု ဝါ အရူပေသု ဝါ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သံဝဋ္ဋမာနေ လောကေ ယေဘုယျေန သတ္တာ အာဘဿရသံဝတ္တနိကာ ဟောန္တီတိ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

(၃) နနု ယေဘုယျေနာတိ (ဣဒံ ဝစနံ) တဒဝသေသေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

(၄) တသ္မာ သံဝဋ္ဋမာနေ လောကေ ယေဘုယျေန သတ္တာ အာဘဿရသံဝတ္တနိကာ ဟောန္တီတိ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ နိဗ္ဗတ္တန္တီတိ နိဗ္ဗတ္တာ။ (၃) ဖြစ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဈာန်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့ဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပဝတ္တာ, နိဗ္ဗတ္တသတ္တာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဘက္ခိတဗ္ဗောတိ **အစက္ခော**။ (၃) စားသောက်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အာဟာရဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အာဟာရော-စသော--။

ရူပါဒီသု သဇ္ဇန္တီတိ **သဇ္ဇာ**။ (၃) ငြိကပ်ခြင်း, တပ်မက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သတ္တဝါတို့ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပါဏာ, ပုဂ္ဂလာ, ပဇာ-စသော။

➤ ❺ ။ (ဂ) နိဗ္ဗတ္တသတ္တာ-ဟိတ်၏ သမ္ဗန္ဓကား တေသံ သတ္တာနံ။ (တို့၏/တို့သည်)

➤ ❻ ။ (ဏ-၁) ဖြင့် အစ္စယော-ကို အတိ+အယော-ဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်ကိုရင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) အတိဥပသာရ၏ အတိက္ကမနတ္ထကို ဟောသည်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) အတိက္ကမှ အယနံ ပဝတ္တနံ အစ္စယော-ဟု ပထမာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဏ-၂) ၌ ဝိနဿတိ-ဖြင့် သံဝဋ္ဋတိ၌ သံ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသက၏ အဖြစ် ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဝဋ္ဋဓာတ်၏ ဝိနာသအနက်ဟောသည်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) သိ။

(တနည်း) ဝိနဿတိဖြင့် သံဝဋ္ဋတိ၌ သံ-ဥပသာရ၏ သဒ်ယတ္ထဇောတက၏ အဖြစ် ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဝတုဓာတ်၏ ဝိနာသအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) သံဝတတိ ဟူလိုလျက် တ-ကို ဋပြု၊ ဋ-ဒွေဘော်လာ၍ သံဝဋ္ဋတိ-ဟု ရုပ်ပြီး

http://www.dhammadownload.com

နေသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် ဩကာသလောကပျက်သောအခါ သတ္တဝါတို့သည် အာဘဿရဘုံ၌သာ ဖြစ်ကြကုန်သည်မဟုတ်သေး၊ အာဘဿရဘုံမှ အထက်ဖြစ်သော ဗြဟ္မာဘုံတို့၌ရင်း၊ အရူပဘုံတို့၌ရင်း ဖြစ်ကြကုန်သေး၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ယင်းအထက် ဗြဟ္မာဘုံ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့မှ ကြွင်းသော သတ္တဝါတို့ကို ရည်ရွယ်၍ ယေဘုယျေန-စသော စကားတော်ကို ဘုရားရှင်မိန့်တော်မူအပ်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ ဈာနမနေန နိဗ္ဗတ္တတ္တာဖြင့် မနောမယာ-၌ မန-အရ အဘိညာဉ်စိတ်ကို မယူရ၊ ဈာန်စိတ်ကို ယူရမည်ကိုရင်း(သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)မယပစ္စည်း၏ နိဗ္ဗတ္တတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) မနေန နိဗ္ဗတ္တာ မနောမယာ-ဟု ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ ပုည, အပုည အဘိသင်္ခါရစိတ်ဖြင့်ဖြစ်သော်လည်း အပဖြစ်သော အကြောင်းတို့နှင့်ကင်း၍ စိတ်ဖြင့်သာ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ရူပါဝစရသတ္တဝါတို့ကိုသာ မနောမယ-ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏၊ အပဖြစ်သော အကြောင်းတို့နှင့် စပ်ကုန်သော ထိုရူပါဝစရသတ္တဝါတို့မှ တပါးသော သတ္တဝါတို့ကို မနောမယ-ဟု မဆိုအပ်ကုန်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပီတိ တေသံ ဘက္ခော အာဟာရောတိ ပီတိဘက္ခာ-ဖြင့် ဘက္ခာ-အရ အာဟာရကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပီတိဘက္ခောကို စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

အတ္တနော၀ တေသံ ပဘာတိ သယံပဘာ-ဖြင့် သယံပဘာ၌ သယံနိပါတ်၏ သာမံအနက် ဟောသည်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သယံပဘာပုဒ်ကို စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် စရန္တီတိ စရာ-ဟု ကတ္တုသာဓန ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) စရဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) အ-ပစ္စည်း ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အန္တလိက္ခေ စရာ အန္တလိက္ခစရာ-ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င-ခ) ဖြင့် သုဘဋ္ဌာယိနော၌ သုဘ-အရ ဉယျာဉ် ဗိမာန် ပဒေသာပင် စသည်များကို ကောက်ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ရူပဗြဟ္မာဘုံများ၌ ဉယျာဉ် ဗိမာန် ပဒေသာပင် စသည်များရှိသလော မရှိသလောဟူ၍ သံသယဖြစ်စရာ မလို၊ ဧကန်မုချ ရှိ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) တိဋ္ဌန္တီတိ ဌာယိနော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏီပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သုဘေသု ဌာယိနော သုဘဋ္ဌာယိနော-ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသ

http://www.dhammadownload.com

လိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င–၂) ဖြင့် သုဘ-အရ မနောရမ္မဖြစ်သော အဝတ်တန်းဆာများကို ကောက်ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) တိဋ္ဌန္တိတိ ဌာယိနော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏီပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သုဘာ ဟုတွာ ဌာယိနော သုဘဋ္ဌာယိနော-ဟု သမ္ဘာဝနာ ကမ္မဓာရယ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ ❶ ။ (စ) ဝါကျ အစ္ဆပေသုဝါ–၌ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် သိစေအပ်သော အဓိပ္ပါယ်

အစ္ဆပေသုံဝါ-၌ ဝါသဒ္ဒါကား ဝိကပ်အနက်ရှိပါသည်။ ယင်းဝါ-ဖြင့် ပျက်ဆဲသော လောကဓာတ်တို့မှ တစ်ပါးသော လောကဓာတ်တို့၌ သတ္တဝါတို့ဖြစ်ကြသေးသည်ဟု အထူးကြံသည်။

➢ ❶ ❶ ။ (စ) ဝုတ္တံ–၌ ဓာတ်အရ ။ ။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိဂ်ါရရသ မည်၏။ (၂) ယေဘုယျေန-ဟူသော မနသာဝဝတ္တပိတဒေသနာတော်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော ပါရမီဉာဏ် ဝိပဿနာဉာဏ် စသည်သည်ရင်း၊ ဒေသနာတော်၏ သာတ္ထ သဗျဉ္ဇန စသည်သည်ရင်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သတ္တဝါများ ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၊ မိစ္ဆာအယူများ ပပျောက်ခြင်း သုဂတိဘဝသို့ ရောက်ရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၁၅၂) | ၄၁၀၂ |

(က) ဝိဝဋ္ဋတိတိ သဏ္ဌာတိ၊ (ခ) သုညံ ဗြဟ္မဝိမာနန္တိ ပကတိယာ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ နတ္ထိတာယ သုညံ၊ ဗြဟ္မကာယိကဘူမိ နိဗ္ဗတ္တတီတိ အတ္ထော။ (ဂ) တဿ ကတ္တာဝါ ကာရေတာဝါ နတ္ထိ၊

(ဃ) ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တနယေန ပန ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနာ ရတနဘူမိ နိဗ္ဗတ္တတိ၊

(င) ပကတိနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ သုယေဝ စေတ္ထ ဥယျာနကပ္ပရုက္ခာဒယော နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊

(စ) အထ သတ္တာနံ ပကတိယာ ဝသိတဋ္ဌာနေ နိကန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တေ ပဌမဇ္ဈာနံ ဘာဝေတွာ တတော ဩတရန္တိ၊ တသ္မာ "အထ ခေါ အညတရော သတ္တော" တိ အာဒိမာဟ။

➢ ❶ ။ (က) ဝိဝဋ္ဋတိတိ၊ဟူသည်ကား။သဏ္ဌာတိ၊ကောင်းစွာတည်၏။

(ခ) သုညံ ဗြဟ္မဝိမာနန္တိ၊ဟူသည်ကား။ပကတိယာ၊ပင်ကိုယ်အားဖြင့်။နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ၊ ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့၏။နတ္ထိတာယ၊မရှိကုန်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။သုညံ၊ကင်းဆိတ်သော။ (ဗြဟ္မဝိမာနံ၊ဗြဟ္မဝိမာန်သည်) [ပါတုဘဝတိ၌စပ်] ဗြဟ္မကာယိကဘူမိ၊ပဌမဈာန် ဗြဟ္မာအပေါင်း၌ဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့၏ ပဌမဈာန်ဘုံသည်။(သဒ္ဒတ္ထ) ပဌမဈာန် ဗြဟ္မာဘုံသည်။(အဓိပ္ပါယတ္ထ) နိဗ္ဗတ္တတိ၊ဖြစ်၏။ဣတိ၊ဤသည်ကား။ဗြဟ္မဝိမာနန္တိ ပဒဿ၊ဗြဟ္မဝိမာန်

http://www.dhammadownload.com

ဟူသော ပုဒ်၏။(အတ္ထော သမ္ဘန်) အတ္ထော၊အနက်တည်း။

(ဂ) တဿ၊ထိုဗြဟ္မာ့ဗိမာန်ကို။ကတ္တာဝါ၊ကိုယ်တိုင်ပြုတတ်, ဖန်ဆင်းတတ်သူသည်ငှင်း။ ကာရေတာဝါ၊သူတစ်ပါးကို ပြုစေတတ်, ဖန်ဆင်းစေတတ်သူသည်ငှင်း။နတ္ထိ၊မရှိ။

(ဃ) ပန၊အန္ဓယကား။ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌။(မယာ၊ငါသည်)ဝုတ္တနယေန၊ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ကမ္မပစ္စယာ၊ကံဟူသော ဥပနိဿယ အကြောင်းရှိသော။ဥတုသမုဋ္ဌာနာ၊ ဥတုဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ရတနဘူမိ၊ရတနာမြေသည်။နိဗ္ဗတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

(င) စ၊ဆက်။ဓတ္ထေ၊ဤဗြဟ္မာ့ဘုံ၌။ပကတိနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေသုယေဝ၊ပင်ကိုယ်ဖြစ်ရာ ဌာနတို့၌သာလျှင်။ဥယျာနကပ္ပရုက္ခာဒယော၊ဥယျာဉ် ပဒေသာပင် အစရှိသော အဆောက်အဦး တို့သည်။နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(စ) အထ၊ကမ္ဘာသစ်တည်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။သတ္တာနံ၊သတ္တဝါတို့၏။ပကတိယာ၊ ပင်ကိုယ်အားဖြင့်။ဝသိတဋ္ဌာနေ၊နေအပ်ဖူးရာအရပ်၌။နိကန္တိ၊နှစ်သက်တွယ်တာခြင်းသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။တေ၊ထိုဗြဟ္မာတို့သည်။ပဌမဇ္ဈာနံ၊ပဌမစျာန်ကို။ဘာဝေတွာ၊မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေ၍။(ဝါ) ပွားစေ၍။တတော၊ထိုဒုတိယစျာန်ဘုံမှ။ဩတရန္တိ၊သက်ဆင်းလာကြကုန်၏။ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ "အထ ခေါ အညတရော သတ္တော"တိ အာဒိ၊အထ ခေါ အညတရော သတ္တော အစရှိသော စကားရပ်ကို။အာဟ၊မိန့်တော်မူပြီ။ (ဘာသာဋီ၊၃၊၇၆။)

➢ ❶။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် သုည ဗြဟ္မဝိမာန်-ဟု ဟောတော်မူ၏၊ သတ္တဝါတို့ရှိနေပြီးမှ စုတေပြောင်းရွှေ့သောကြောင့် ဆိတ်သော အရာဖြစ်သလော၊ အဘယ့်ကြောင့် ဆိတ်သောအရာ ဖြစ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် သတ္တဝါမှကင်းဆိတ်သော ဗြဟ္မာ့ဘုံကြီးသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းဗြဟ္မာ့ဘုံကြီးသည် တစုံတယောက်သော လက်သမား ပန်းရံ ပန်းပုဆရာများက ဆောက်လုပ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်ပါသလော၊ ဘယ်နည်း ဘယ်ပုံအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား- ယင်းဗြဟ္မာ့ဘုံကြီးသည် အလိုအလျောက် ဖြစ်ပေါ်လာ၏ ဟူလို။

(ဃ) သို့/ **စောဒနာဇာတ်** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-ဂ) တို့ဖြင့် ပြုပြင်စီမံ ဖန်ဆင်းသူ မရှိဘဲ ပဌမစျာန် ဗြဟ္မာ့ဘုံကြီးသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏ဟု ဆို၏။ ယင်းပဌမစျာန် ဗြဟ္မာ့ဘုံကြီး ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းအကြောင်းကို ဆရာ မပြဆိုပြီလော၊ (ဝါကျတက်)/ယင်း ပဌမစျာန် ဗြဟ္မာ့ဘုံကြီးသည် ကံစိတ်ဥတုတို့တွင် ကံသက်သက်ကြောင့် (ဝါ) စိတ်သက်သက်ကြောင့် (ဝါ) ဥတုသက်သက်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာပါသလော၊ (အဓိပ္ပါယ်တက်) အဘယ် အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာပါသနည်း၊ ယင်းပဌမစျာန်ဗြဟ္မာ့ဘုံကြီး ဖြစ်ပေါ်လာရ ခြင်း အကြောင်းကို မပြသော် ဖလ+ကာရဏာဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ ဆရာ့အား သင့် ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ကမ္မပစ္စယဥတုဇဖြစ်သော ရတနာတို့ဖြင့်ပြီးသော ပဒ္မမဏ္ဍာန်ပြဟ္မာဘုံကြီး ဖြစ်ပေါ်လာ၏ဟု ဆို၏။ ယင်းပဒ္မမဏ္ဍာန်ပြဟ္မာ့ဘုံသည် အခြံအရံဖြစ်သော ဥယျာဉ် ပဒေသာပင် စသည်မဘက် ပဒ္မမဏ္ဍာန်ဘုံကြီးသက်သက်သာ ဖြစ်ပေါ်လာပါသလော၊ အဘယ် အခြံအရံ ဝတ္ထုများ ဖြစ်ပေါ်လာပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။ **ကား-** အခြံအရံဖြစ်သော ပဒေသာပင် စသည်တို့လည်း ဖြစ်ပေါ်လာပါသေး၏ဟု ဟူလို။

(တနည်း) ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် ရတနာတို့ဖြင့် ပြီးသော ပဒ္မမဏ္ဍာန်ပြဟ္မာ့ဘုံသည် ပြုပြင်စီမံ ဖန်ဆင်းသူမရှိဘဲ အလိုအလျောက် ပေါ်ပေါက်လာ၏ဟု ဆို၏။ ယင်း ပဒ္မမဏ္ဍာန်ဘုံနှင့်အတူ ပေါ်ပေါက်လာသော ဥယျာဉ် ပဒေသာပင် စသည်တို့ကား ပြုပြင်စီရင်သူရှိသည် ဖြစ်ကုန်သလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ (င) မိန့်။

ကား- ပဒ္မမဏ္ဍာန်ဘုံနှင့်အတူ ပေါ်ပေါက်လာသော ဥယျာဉ် ပဒေသာပင် စသည်တို့သည်လည်း ပြုပြင်စီမံသူ မရှိ၊ အလိုအလျောက် ပေါ်ပေါက်လာကြပါ၏ဟူလို။

(စ) သို့/ သံဝဋ္ဋမာနူဠ္ဌာစေဒါဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အထခေါ အညတရော သတ္တော အစရှိသည်ဖြင့် (ဒုတိယဈာန် ပြဟ္မာကြီးများ ပဒ္မမဏ္ဍာန်ဘုံ၌ ပြန်၍ဖြစ်ပုံကို) ဟောကြားတော်မူ၏။ မြတ်သော ဒုတိယဈာန်ဘုံ၌နေသော ပြဟ္မာတို့သည် ယုတ်ညံ့သော ပဒ္မမဏ္ဍာန်ဘုံ၌ဖြစ်ခြင်းငှာ မသင့်လျော်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်သို့လျှင် မြတ်သော ဒုတိယဈာန်ဘုံမှ ပြဟ္မာတို့သည် ယုတ်ညံ့သော ပဒ္မမဏ္ဍာန်ဘုံ၌ ဖြစ်ကြပါသနည်း၊ (ဝါ) အဘယ်ကြောင့် အထခေါ အညတရော သတ္တော စသည်ဖြင့် ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူပါသနည်း၊ ယင်းသို့ဖြစ်ခြင်း၌ အကြောင်းကို မပြသော် အဗျာပိတ, အပရိပုဏ္ဏဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

➢ ❷ ။ [စ-ဝါကျ ဧရှုမိုင်းကိုး] (၁) နနု အညေသံ တဿ ပုရိမတရံ သမာနကာလေ ဝါ နိဗ္ဗတ္တိ အတ္ထိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပကတိယာ သုညန္တိ အာဟ။

(၃) နနု နိဗ္ဗတ္တကသတ္တာနံ နတ္ထိဘာဝေါ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ ပကတိယာ သုညန္တိ အာဟ။ **(ပကတိယာ-ပုဒ် သုညံ၌ စပ်နိုက်)**

(တနည်း) (၁) နနု အညေသံ တဿ ပုရိမတရံ သမာနကာလေ ဝါ နိဗ္ဗတ္တိ အတ္ထိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သုညန္တိ အာဟ။ (၃) နနု ပကတိယာ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ နတ္ထိဘာဝေါ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ သုညန္တိ အာဟ။ **[ပကတိယာကို နိဗ္ဗတ္တပုဒ်တစိတ်၌ စပ်နိုက်]**

[စ-ဝါကျကိုး] (၁) နနု ပဏီတာယ ဒုတိယဇ္ဈာနဘူမိယာ ဌိတာနံ ဟီနာယ ပဒ္မမဇ္ဈာနဘူမိယာ ဥပပတ္တိ န ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ "အထခေါ အညတရော သတ္တော"တိ အာဒိမာဟ။ (၃) နနု သတ္တာနံ ပကတိယာ ဝသိတဋ္ဌာနေ နိကန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တေ ပဒ္မမဇ္ဈာနံ ဘာဝေတွာ တတော ဩတရန္တိ။

http://www.dhammadownload.com

(၄) တသ္မာ "အထခေါ အညတရော သတ္တော"တိ အာဒိမာဟ။

➤ ❼ ။ ဝသိယိတ္တ ဗုတ္တာတိ ဝသိတံ။ (၃) ရှေးဘဝတုန်းက နေအပ်ခဲ့ဘူးခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နေအပ်ဘူးသော ပဌမစျာန်ဘုံဌာနသည် ဝစနီယ။ (၆) နိဝသိတ, ဝုတ္ထ, နိဝုတ္ထ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

ပုနပ္ပုနံ ဧတီတိ ဥတု။ (၃) လာခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဆောင်းဥတု စသည်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကာလ, သမယ-စသော--။

ဘဝန္တိ ဧတ္ထာတိ ဘူမိ။ (၃) ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) မြေဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပထဝီ, ဘူရိ, ဝိမာန-စသော--။

ကပ္ပိယတေ ပရိစ္ဆိန္ဒီယတေတိ ကပ္ပေါ။ (၃) ပျက်စီးခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) အပျက်ကမ္ဘာဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သံဝဋ္ဋ-စသော--။

ဝိဂတံ မာနံ ဥပမာနံ အဿာတိ ဝိမာနံ။ (၃) ကင်းသော နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၏ ဗိမာန်နှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ပြဟ္မာဗိမာန်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဗျမှ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဗြဟတိ ဝုဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတီတိ ဗြဟ္မာ၊ ဗြဟ္မာနံ ကာယော ဗြဟ္မကာယော၊ ဗြဟ္မကာယေ နိဗ္ဗတ္တာ ဗြဟ္မကာယိကာ။ ဗြဟ္မကာယိကာနံ ဘူမိ **ဗြဟ္မကာယိကဘူမိ**။

(၃) ပထမစျာန်ပြဟ္မာအပေါင်း၌ဖြစ်သော ပြဟ္မာတို့၏ ဘုံဌာနနှင့် ဌာနီ ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ပထမစျာန်ပြဟ္မာ့ဘုံဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပဌမဈာနဘူမိ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❽ ။ (ခ) နတ္ထိတာယ-၏ သမ္ဗန်ကား နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

(စ) ၌ တသ္မာကို တသ္မာ ဩတရန္တတ္တာ-ဟု စွဲလျှင် တေသံ သတ္တာနံ။

➤ ❾ ။ (က) ၌ သဏ္ဌာတိဖြင့် ဝိဝဋ္ဋတိ၌ ဝိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဗာဓကအဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဝဋ္ဋဓာတ်၏ သဏ္ဌာဟနအနက် ဟောသည်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။ (တနည်း) သဏ္ဌာတိဖြင့် ဝိဝဋ္ဋတိ၌ ဝဋ္ဋဓာတ်၏ နိဗ္ဗတ္တနအနက် (ဝါ) ဝဍ္ဎနအနက် ဟောသည်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) ဝိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ၌ ပကတိယာ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ နတ္ထိတာယ သုည-ဖြင့် သုည ပြဟ္မဝိမာန်၌ သုည-ကင်းဆိတ်၏ဟူသည် ဖြစ်ဆဲသတ္တဝါတို့ မရှိခြင်းကြောင့် ပကတိသဘောအားဖြင့် ကင်းဆိတ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(တနည်း) ပကတိယာဖြင့် နိဗ္ဗတ္တ-ဖြစ်၏ဟူသည် မိမိကံကို ရှေးဦးစွာ ပြုခဲ့ခြင်းကြောင့် ဤဘုံ၌ ရှေးဦးစွာဖြစ်၏၊ တပါးသော သတ္တဝါတို့၏ မိမိထက် ရှေးဦးစွာ (သို့မဟုတ်) မိမိနှင့် ပြိုင်တူဖြစ်ခြင်းမရှိသေးဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ နတ္ထိတာယ-ဖြင့် သုည်-ကင်းဆိတ်၏ဟူသည် မိမိထက်ရှေးဦးစွာ ဖြစ်နှင့်သော သတ္တဝါ၊ မိမိနှင့်ပြိုင်တူဖြစ်ဆဲသော သတ္တဝါတို့ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ကင်းဆိတ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

ဗြဟ္မကာယိကဘူမိ နိဗ္ဗတ္တတိ-ဖြင့် ဗြဟ္မဝိမာနံ၌ ဗြဟ္မဗိမာန်ဟူသည် ဗြဟ္မာတို့၏ ပဌမဈာန်ဘုံပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❶ ။ (စ) ဝါကျ ဗြဟ္မကာယိကဘူမိဋ္ဌ ဗြဟ္မကာယိက–အရ ။ ။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ, ဗြဟ္မပုရောဟိတာ, မဟာဗြဟ္မာတို့နှင့် ထိုဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဌာနဖြစ်သော ပဌမဈာန် သုံးဘုံကို ယူရပါမည်။

➤ ❶ ❶ ။ (စ) ဝါကျ နိကန္တိ–အရကို့ ၅ ။ ။ အာဘဿရဗြဟ္မာတို့၏ သန္တာန်၌ ပဌမ ဈာန်ဘုံသို့ သွားလိုသော တဏှာ ဆန္ဒပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမ ရတိ ဌာယီဘာဝ+ကာမသိင်္ဂါရရသ။ ပဌမဈာန်ဘုံတည်းဟူသော ဝသိတဌာနသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ ပဌမဈာန်ဘုံ၌ ကမ္ဘာ မပျက်မီ ရှေးအခါက နေအပ်ဖူးခြင်းသည်ရင်း၊ ပဌမဈာန်ဘုံ၌ရှိသော ဥယျာဉ် ဗိမာန် ပဒေသာပင် စသည်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ။ ပဌမဈာန်ဘုံ၌ ပြန်လည်ဖြစ်ရခြင်း၊ တဏှာ ဆန္ဒ မကုန်သေးသမျှ ဘဝ သံသရာ၌ ကြိမ်ဖန် များစွာ ကျင်လည်ရခြင်းစသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓာတော ဩဓာရစ္ဆိ–အရ ။ ။ ပဌမဈာန်ဝိပါက်စိတ္တ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ပဌမဈာန်ဘုံ အာရုံသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယင်းဘုံ၌ နိကန္တိတဏှာ ဖြစ်ခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပဌမ ဈာန် ချမ်းသာကို ခံစားခြင်းစသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၁၅၃) [၄၊၁၀၂]

(က-၁) အာယုက္ခယာဝါ ပုညက္ခယာဝါတိ ယေ ဥဠာရံ ပုညကမ္မံ ကတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အပ္ပါယုကေ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊ (က-၂) တေ အတ္တနော ပုညဗလေန ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ၊

(ခ) တဿ ပန ဒေဝလောကဿ အာယုပ္ပမာဏေနေဝ စဝန္တိ အာယုက္ခယာ စဝန္တိ ဝုစ္စန္တိ

(ဂ) ယေ ပန ပရိတ္တံ ပုညကမ္မံ ကတွာ ဒီဃာယုကဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊

(ဃ) တေ ယာဝတာယုကံ ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ အန္တရာဝ စဝန္တိ ပုညက္ခယာ စဝန္တိ ဝုစ္စန္တိ၊

(င) ဒီဃမဒ္ဓါနံ တိဋ္ဌတီတိ ကပ္ပံ ဝါ ဥပဍ္ဎကပ္ပံ ဝါ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊၇၈။)

➤ ❶ ။ (က) အာယုက္ခယာဝါ ပုညက္ခယာဝါတိ၊ဟူသည်ကား။ယေ၊အကြင် သတ္တဝါတို့သည်။ ဥဠာရံ၊မွန်မြတ်သော။ ပုညကမ္မံ၊ကောင်းမှုကံကို။ကတွာ၊ပြု၍။ယတ္ထ ကတ္ထစိ၊အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော။အပ္ပါယုကေ၊နည်းသော အသက်ရှိသော။ဒေဝ လောကေ၊နတ်ပြည်၌။(ဝါ) ဗြဟ္မာ့ပြည်၌။နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကြကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

(က-၂) တေ၊ထိုသတ္တဝါတို့ကို။(ဝါ) တို့သည်။အတ္တနော၊မိမိ၏။ပုညဖလေန၊ကောင်းမှု၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ဌာတုံ၊တည်ခြင်းငှာ။န သက္ကောန္တိ၊မစွမ်းနိုင်ကုန်။

(ခ) ပန၊အနွယကား။တဿ ဒေဝလောကဿ၊ထိုနတ်ပြည်၏။အာယုပ္ပမာဏေနေဝ၊ အလွန်ဆုံးအသက်တမ်း ပမာဏဖြင့်သာလျှင်။စဝန္တိ၊စုတေကြရကုန်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ အာယုက္ခယာ စဝန္တီတိ၊အာယုက္ခယာ စဝန္တိဟူ၍။ဝုစ္စန္တိ၊ဆိုအပ်ကုန်၏။

(ဂ) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား။ယေ၊အကြင်သတ္တဝါတို့သည်။ပရိတ္တံ၊နည်းသော။ပုညကမ္မံ၊ ကောင်းမှုကံကို။ကတွာ၊ပြု၍။ဒီဃာယုကဒေဝလောကေ၊ရှည်သော အသက်ရှိသော နတ် ပြည်၌။(ဝါ) ဗြဟ္မာ့ပြည်၌။နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(ဃ) တေ၊ထိုသတ္တဝါတို့ကို။(ဝါ) တို့သည်။ယာဝတာယုကံ၊အသက်ရှည်သမျှ ကာလ ပတ်လုံး။ဌာတုံ၊တည်ခြင်းငှာ။န သက္ကောန္တိ၊မတတ်နိုင်ကုန်။အန္တရာဝ၊အသက်တမ်း မပြည့်မီ အကြား၌သာလျှင်။စဝန္တိ၊စုတေကုန်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ပုညက္ခယာ စဝန္တီတိ၊ပုညက္ခယာ စဝန္တိဟူ၍။ဝုစ္စန္တိ၊ဆိုအပ်ကုန်၏။

(င) ဒီဃမဒ္ဓါနံ တိဋ္ဌတီတိ၊ဟူသည်ကား။ကပ္ပံ ဝါ၊အသင်္ချေယျကပ်ပတ်လုံးသော်ငြင်း။ ဥပဍ္ဎကပ္ပံ ဝါ၊အသင်္ချေယျကပ် ထက်ဝက်ပတ်လုံးသော်ငြင်း။(တိဋ္ဌတိ၌စပ်)

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ **သာဓကေစရာနှာ** ။ ။ အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် အာဘဿရာဘုံမှ စုတေကြသော ဗြဟ္မာတို့ကို အယုက္ခယာဝါ ပုညက္ခယာဝါ စသည်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူ၏။ ထိုအာဘဿရာဘုံမှ စုတေကြသော ဗြဟ္မာတို့သည် ဥဠာရ ပုည ကမ္မကို ပြုခဲ့ကြသောကြောင့် မိမိကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ အစွမ်းဖြင့် တည်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင် ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် အာယုက္ခယာ စဝန္တိဟူ၍ ဟောတော်မူ အပ်ပါသနည်း၊ အကယ်၍ ထိုဗြဟ္မာသတ္တဝါတို့သည် မွန်မြတ်သော ကောင်းမှုကံကို ပြုကြကုန်ပြီးသောကြောင့် မိမိ၏ ကောင်းမှုကံ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တည်ခြင်းငှာ တတ်စွမ်း နိုင်ကုန်လျက် အာယုက္ခယာ စဝန္တိ-ဟု ဟောတော်မူချေသော် ဘုရားရှင်အား ဝိရောဓိ ဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် အကြင်ဗြဟ္မာတို့သည် အနည်းငယ်သော ကောင်းမှုကိုပြုလျက် သက်တမ်းရှည်သော ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုဗြဟ္မာတို့အား အသက်ရှည်သော ဗြဟ္မာ့ပြည်အားလျော်စွာ သက်တမ်းရှည်ကြကုန်၏ ဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ (ဃ) မိန့်။

➤ ❸ ။ | က-ဝါကျကိုး၍ | (၁) နနု ယေ ဥဠာရံ ပုညကမ္မံ ကရောန္တိ။

(၂) အထ ကသ္မာ တေ အတ္တနော ပုညဖလေန ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။

(၃) နနု ယတ္ထ ကတ္တစိ အပ္ပါ ယုကေ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။

(၄) တသ္မာ တေ အတ္တနော ပုညဖလေန ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။

http://www.dhammadownload.com

[က-စ ဝါကျတို့ကို၍] (၁) နနု ယေ ဥဇ္ဇာရံ ပုညကမ္မံ ကတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အပ္ပါယုကေ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ တဿ ပန ဒေဝလောကဿ အာယုပ္ပမာဏေနေဝ စဝန္တိ။ (၃) နနု တေ အတ္တနော ပုညဗလေန ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။

(၄) တသ္မာ တဿ ပန ဒေဝလောကဿ အာယုပ္ပမာဏေနေဝ စဝန္တိ။

[ဝ-ဃ ဝါကျတို့ကို၍] (၁) နနု ဒီဃာယုကဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ တေ ယာဝတာယုကံ ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။ (၃) နနု ယေ ပန ပရိတ္တံ ပုညကမ္မံ ကရောန္တိ။ (၄) တသ္မာ တေ ယာဝတာယုကံ ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။

➤ ❻ ။ အယတိ အဒ္ဓါနံ ဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ **အာယု**။ (၃) ရောက်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အသက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဇီဝိတ ပါဏ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပုနာတီတိ **ပုညံ**။ (၃) စင်ကြယ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅)ကုသိုလ် ကောင်းမှုဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကုသလ, သုကတ, သုက္က-စသော-။

အတ္တနော ကာရကံ, သန္တာနံ ဝါ ပုနာတိ သောဓေတီတိ **ပုညံ**။ (၃) မိမိဟု ဆိုအပ် သော ကုသိုလ်ကိုပြုတတ်သော သူကို (ဝါ) သန္တာန်အစဉ်ကို စင်ကြယ်စေခြင်း ကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (ကြွင်းတူ) ✱ ပုညံစ တံ ကမ္မဉ္စာတိ **ပုညကမ္မံ**။

အပ္ပံ အာယု ဧတ္ထာတိ **အပ္ပါယုကော**။ (၃) တိုသော အသက်၏ ပြဟ္မာပြည်နှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သက်တမ်းတိုသော ပြဟ္မာပြည်သည် ဝစနီယ။ (၆) ရဿာယုက, အပ္ပဇီဝိတ-စသော--။

အာယုဿ ယတ္တကော ပရိစ္ဆေဒေါ **ယာဝတာယုကံ**။ (၃) အသက်၏ သတ်မှတ်အပ် သော အပိုင်းအခြားနှင့် ဂုဏ် ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ကာလသည် ဝစနီယ။ (၆) ယာဝဇီဝိက-စသော--။

သတ္တာနံ ဇီဝိတံ အသတိ ခေပေတီတိ **အဒ္ဓါ**။ (၃) ကုန်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ကာလပညတ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သမယ-စသော--။

ပရိသမန္တတော ဒီယတေ အဝခဏ္ဍီယတေတိ **ပရိတ္တံ**။ (၃) ထက်ဝန်းကျင်မှ ပိုင်းခြား ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) နည်းပါးသော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံဖြစ် သည် ဝစနီယ။ (၆) အပ္ပ, ခုဒ္ဒ, ထောက-စသော--။

➤ ❺ ။ **အပ္ပါယုကေ**-ကို အပ္ပါယုကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဒေဝလောကဿ- ဟု သမ္ဗန်ခံရမည်။ (၏/သည် စပ်) ✱ **နိဗ္ဗတ္တန္တိ**-ကို နိဗ္ဗတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်- ယေသံ သတ္တာနံ။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➤ ❶ ။ **ဘုမ္မဇာလ အတတ်ဟူသည်** ။ ။ အထက်ဝယ် အတောင်ရှစ်ဆယ်ရှိသော အရပ်၌ဖြင်း၊ အောက်ဝယ် အတောင်ရှစ်ဆယ်ရှိသော မြေအတွင်း၌ဖြင်း ဂုဏ်အပြစ်ကို

http://www.dhammadownload.com

သိနားလည်သော အတတ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ (၄၊၂၁)

➤ ၁၀။ **မုညကမ္မံ ကတွာ-အစရ** ။ ။ ရှုပါဝစရဒုတိယဈာန် ကုသိုလ်ကံကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် သမဋ္ဌာယီဘာဝ+သန္တရသ မည်၏။ (၂) ကသိုဏ်းပညတ်အာရုံတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေခဲ့ရခြင်းစသည်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝမည်၏။ (၄) ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ဖြစ်ရခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ကတွာ-၌ အန္တတ္တကို ကိုယ်ပြု၍ ။ ။ (က) ကတွာ၌ အန္တတ္တဖြစ်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုလုပ်အားထုတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ။ (တစ်နည်း) ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုလုပ်ကြောင်းဖြစ်သော သဒ္ဓါ၊ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ အလောဘ၊ အမောဟ စသည်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ။ အာရုံဖြစ်သော ဒါနဝတ္ထု၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထု၊ ကသိုဏ်းပညတ် တေဘူမကသင်္ခါရ အာရုံစသည်တို့ကား အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။

ကုသိုလ်ပြုသူ၏ ယောနိသောမနသိကာရ ကုသိုလ်တရား၏ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါက လက္ခဏာဘောဂဏ် စသည်တို့ကား ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ ကုသိုလ်ပြုခြင်း အစွမ်းအားဖြင့်ဖြစ်သော ကုသိုလ်ပြုသူ၏ ကာယပယောဂ၊ ဝစီပယောဂသည်ရင်း၊ ကုသိုလ် အမျိုးမျိုး၏ ဣဋ္ဌဖလ အမျိုးမျိုးသည်ရင်း အနုဘာဝ မည်၏။

နိဗ္ဗတ္တန္တိ-အစရ ။ ။ ပဋိသန္ဓေကိစ္စတပ်သော ရူပါဝစရဝိပါက်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ် အာရုံတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) မွန်မြတ်သော ရူပကုသိုလ်ကံသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သမာပတ်ချမ်းသာကို ခံစားရခြင်း၊ ဘုံအလိုက်သတ်မှတ်အပ်သော သက်တမ်းနှင့်အညီ အသက်ရှည်ရခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၁၅၆) [၄၊၁၀၂။]

(က) **အနုဘိရတီတိ အပရသ္သာပိ သတ္တဿ အာဂမနပတ္ထနာ၊**

(ခ) **ယာ ပန ပဋိဃသမ္ပယုတ္တာ ဥက္ကဏ္ဌိတာ၊ သာ ဗြဟ္မလောကေ နတ္ထိ၊**

(ဂ) **ဝရိတဿ နာတိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌနာ ဓမ္မနာ၊**

(ဃ) **သာ ပနေသာ တာသတသ္သနာ တဏှာတသ္သနာ ဒိဋ္ဌိတသ္သနာ ဉာဏတသ္သနာတိ စတုဗ္ဗိဓာ ဟောတိ၊ (င) တတ္ထ ""ဇာတိ ပဋိစ္စ ဘယံ ဘယာနကံ ဆမ္ဘိတတ္တံ လောမဟံသော စေတသော ဥတြာသော၊ ဖရံ ဗျာဓိ မရဏံ ပဋိစ္စ (ပ) ဥတြာသော"" တိ အယံ တာသတသ္သနာ နာမ၊ (စ) ဣဒံ ပန တဏှာတသ္သနာပိ ဒိဋ္ဌိတသ္သနာပိ ဝဋ္ဋတိ၊**

(ဆ) **ဗြဟ္မဝိမာနန္တိ ဣဒံ ပန ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တဿ အတ္တဘာဝဿ သုညံ နိ ဝုတ္တံ၊**

* **အနုဘိရတိ**-မမွေ့လျော်ခြင်းသည်။ (သဒ္ဒတ္ထ) မိမိမှတပါးသော သတ္တဝါတယောက်

http://www.dhammadownload.com

ယောက်၏ လာမှုကို တောင့်တခြင်းသည်။(အဓိပ္ပါယတ္ထ) မရိတာသာနာ-ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်ခြင်းသည်။(ဝါ) တဏှာနှင့် ဒိဋ္ဌိကြောင့်ဖြစ်သော တုန်လှုပ်ခြင်းသည်။

➤ ❶ ။ (က) အနဘိရတီတိ၊ဟူသည်ကား။အပရဿာပိ၊အခြားလည်းဖြစ်သော။သတ္တဿ၊သတ္တဝါ၏။အာဂမနပတ္ထနာ၊လာခြင်းကို တောင့်တခြင်းသည်။(ဥပ္ပဇ္ဇတိ)

(ခ) ပန၊ဆက်။ပဋိယသမ္ပယုတ္တာ၊ဒေါသနှင့်ယှဉ်သော။ယာ ဥက္ကဏ္ဌိတာ၊အကြင်အထက်၌တည်သော လည်ရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ (ဝါ) အကြင် ဆင်းရဲ ငြီးငြင်သောအသက်မွေးခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်သည်။(သဒ္ဒတ္ထ) အကြင်ပျင်းရိခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်သည်။(အတ္ထ၏။) သာ ဥက္ကဏ္ဌိတာ၊ထိုပဋိယသမ္ပယုတ် ဥက္ကဏ္ဌိတာသည်။ဗြဟ္မလောကေ၊ဗြဟ္မာ့ပြည်၌။နတ္ထိ၊မရှိ။

(ဂ) ပရိတဿနာတိ၊ဟူသည်ကား။ဥဗ္ဗိဇ္ဇနာ၊စိတ်ချောက်ချားခြင်းသည်။ဖန္ဒနာ၊စိတ်လှုပ်ရှားခြင်းသည်။(ဥပ္ပဇ္ဇတိ) (ဃ) ပန၊ဆက်။သာ ဧသာ-ပရိတဿနာ၊ထိုပရိတဿနာသည်။တာသတဿနာ၊ထိတ်လန့်ခြင်းဟူသော တဿနာရင်း။တဏှာတဿနာ၊တောင်းတခြင်းဟူသော တဿနာရင်း။ဒိဋ္ဌိတဿနာ၊မိစ္ဆာအယူဟူသော တဿနာရင်း။ဉာဏတဿနာ၊ဉာဏ်ဟူသော တဿနာရင်း။ဣတိ၊ဤသို့။စတုဗ္ဗိဓာ၊လေးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၏။

(င) တတ္ထ၊ထိုလေးပါးသော တဿနာတို့တွင်။ဇာတိ၊ဇာတိကို။ပဋိစ္စ၊ရှေးရှုရောက်၍။(ဝါ) စွဲမှီ၍။ဘယံ၊ကြောက်ခြင်းသည်။ဘယာနကံ၊အားကြီးသော ကြောက်ခြင်းသည်။ဆမ္ဘိတတ္တံ၊ကိုယ်၏ တောင့်တင်းသည်၏အဖြစ်သည်။(ဝါ) ကိုယ်တုန်လှုပ်သည်၏ အဖြစ်သည်။လောမဟံသော၊အမွေးတို့၏ ရွှင်ခြင်းသည်။(ဝါ) ကြက်သီးမွေးညှင်းထခြင်းသည်။စေတသော၊စိတ်၏။ဥတြာသော၊ထိတ်လန့်ခြင်းသည်။(ဟောတိ) ဇရံဇရာကို။ ဗျာဓိံ၊ဗျာဓိကို။မရဏံ၊မရဏကို။ပဋိစ္စ၊၍။ဥတြာသော၊သည်။(ဟောတိ)ဣတိ ဧတ္ထ၊ဤပါဋ္ဌိရပ်၌။အယံ၊ဤတဿနာသည်။တာသတဿနာ နာမ၊တာသတဿနာ မည်၏။(ဝါ) ထိတ်လန့်ခြင်းဟူသော တဿနာ မည်၏။

(စ) ဣဓ ပန၊အနဘိရတိ ပရိတဿနာဟူသော ဤပါဌ်၌ကား။တဏှာတဿနာပိ၊တောင့်တတတ်သော တဏှာသည်ရင်း။ဒိဋ္ဌိတဿနာပိ၊တောင့်တတတ်သော ဒိဋ္ဌိသည်ရင်း။ဝဋ္ဋတိ၊သင့်၏။ (ဆ) ဗြဟ္မဝိမာနန္တိ ၊ဟူသည်ကား။ဣဓ ပန၊ဤအရာ၌ကား။ပဌမာဘိ - နိဗ္ဗတ္တဿ၊ရှေးဦးစွာဖြစ်နှင့်သော သတ္တဝါ၏။ အတ္ထိတာယ၊ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။သုညန္တိ၊သုညဟူ၍။န ဝုတ္တံ၊မိန့်တော်မမူအပ်။ (ဘာသာဋီကာ၊ဒု၊စ၁။)

➤ ❷ ။ (စ) **သို့/ အာဘဿရါယုဗ္ဗာစေဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် တပါးသော သတ္တဝါတို့၏ လာခြင်းကို တောင့်တခြင်းသည် အနဘိရတိမည်သောဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ ဥက္ကဏ္ဌိတသည်လည်း အနဘိရတိပင် ဖြစ်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။/ပိယဝတ္ထုနှင့် ကင်းကွာခြင်း ပိယဝတ္ထုကို မရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဝိဃ္ဃါတဟု ဆိုအပ်သော

http://www.dhammadownload.com

ဥက္ကဏ္ဍိတာ အနဘိရတိ ဖြစ်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အဘယ် ကြောင့် တပါးသော သတ္တဝါတို့၏ လာခြင်းသည် တောင့်တခြင်းသည် အနဘိရတိမည် ၏ဟု ဆိုပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် ပရိတဿနာကို ဥဗ္ဗိဠနာ ဖန္ဒနာ-ဟု ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ တူသောသဒ္ဒါသည် ဟောအပ်ကုန်သော အနက်တို့ကို ထုတ်ဆောင်၍ ဤ၌လိုအပ်သော အနက်တို့ကို ထင်ရှားပြခြင်းငှာ (ဃ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ပရိတဿနာဟူသည် ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်ခြင်း ပင်တည်းဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းတဿနာသည် နှစ်ပါး သုံးပါးသော အပြားရှိပါသ လော၊ တဿနာသည် အဘယ်မျှ အပြားရှိပါသနည်း။ အကယ်၍ တဿနာ အပြားကို ပြည့်စုံအောင် မပြဆိုချေသော် ဆရာ့အား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ (ဃ)

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် တဿနာ အပြားသည် လေးပါးအပြားရှိ သောဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းလေးပါးလုံးကိုပင် ဤ၌ ယူသင့်ပါမည်လော၊ ဤ၌ ယူရ မည့် တဿနာအရကား အဘယ်ပါနည်း၊ ဤ၌ ယူရမည့် တဿနာကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [က–စ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု အနဘိရတီတိ ဥက္ကဏ္ဌိတာပိ သိယာ။/

နနု ပိယဝတ္ထုဝိရဟေန ပိယဝတ္ထုအလာဘေန ဝါ စိတ္တဝိဂ္ဂါတော ဥက္ကဏ္ဌိတာ (အန ဘိရတိ ဟောတိ)။ (၂) အထ ကသ္မာ အနဘိရတီတိ အပရဿာပိ သတ္တဿ အာဂမန ပတ္ထနာတိ တယာ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ယာ ပဋိယသမ္ဗယုတ္တာ ဥက္ကဏ္ဌိတာ၊ သာ ဗြဟ္မလောကေ နတ္ထိ။ (၄) တသ္မာ အနဘိရတီတိ အပရဿာပိ သတ္တဿ အာဂမန ပတ္ထနာတိ မယာ ဝုတ္တံ။

[ဃ–စ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု သာ ဧသော တာသတဿနာ တဏှာတဿနာ ဒိဋ္ဌိတဿနာ ဉာဏတဿနာတိ စတုဗ္ဗိဓာ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣဓ တဏှာ တဿနာပိ ဒိဋ္ဌိတဿနာပိ ဝဋ္ဋတိ။ (၃) နနု တဒုဘယော အသမ္ဘဝတိ။

(၄) တသ္မာ ဣဓ တဏှာတဿနာပိ ဒိဋ္ဌိတဿနာပိ ဝဋ္ဋတိ။

[ဆ ဝါကျကို၌] (၁) နနု သုညတ္တိပဒံ ပကိုပိတွာ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ သုညတ္တိ န ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ဣဓ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တော အတ္တိ။ (၄) တသ္မာ သုညတ္တိ န ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ စတ္တာရော ဝိဓာ ဧတိဿာတိ **စတုဗ္ဗိဓာ**။ (၃) တာသ တဏှာ ဒိဋ္ဌိ ဉာဏ ဟူသော လေးပါးသော အပြား၏ ပရိတဿနာနှင့် သမ္ဗာ+သမ္ဗေယျ/ ဝိသေသန+ ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လေးပါးအပြားရှိ သော ပရိတဿနာဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။(၆) စတုဗ္ဗိဓာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါ သည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဩဒနာဒိနိ ကာမေတီတိ **ကာမဏ္ဍော**။ (၃) အလိုရှိခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟောတု။ (၅) လည်ပင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဂလ, ဂီဝါ-စသော--။

ဗျာနာဒိဂုဏေဟိ ဗြူဟတီတိ **ဗြဟ္မာ**။ (၃) ဈာန်အစရှိသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် တိုးပွားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု။ (၅) ပြဟ္မာဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပိတာမဟ, ပဇာပတိ-စသော--။

အာရမ္မဏေ ပဋိဟညတီတိ **ပဋိဃော**။ (၃) အာရုံ၌ ထိခိုက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု။ (၅) ဒေါသဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကောဓ, ဥပနာဟ-စသော--။

တသတိ ပါတုမိစ္ဆတိ ဧတာယာတိ တဏှာ။ (၃) သုံးဆောင်ခံစားလိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု။ (၅) တဏှာဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) တသိဏာ, နိကန္တိ--။

➤ ❺ ။ **ပဋိဃသမ္ပယုတ္တာ**–ကို ပဋိယသမ္ပယုတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ယာယ ဥက္ကဏ္ဌိတာယ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

စတုဗ္ဗိဓာ-ကို စတုဗ္ဗိဓတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တာယ တောယ ပရိတဿနာယ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

* **အဇ္ဈတ္တာယ**-၌ တာသမ္ဗန်ကား- ပဋ္ဌမာ နိဗ္ဗတ္တသ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် အနဘိရတိ-အရ တပါးသော သတ္တဝါ၏ လာခြင်းကို တောင့်တခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ပတ္ထနာကို ယူရမည်ဟု သိစေ။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ၌ ဥဗ္ဗိဇ္ဇနာ-ဖြင့် ပရိတဿနာ၌ ပရိရှေ့ရှိသော တသဓာတ်၏ ဥဗ္ဗိဇ္ဇနအနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဒု-ဓာတွတ္ထ)

ဖန္ဒနာ-ဖြင့် ဥဗ္ဗိဇ္ဇနာ၌ ဝိဇီဓာတ်၏ ဖန္ဒနအနက်ဟောသည်ကိုဂုဏ်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ဥ ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဆ) ဖြင့် ဤပဋ္ဌမဈာန်ဘုံ၌ မိမိ၏ ရှေးဦးစွာ ရောက်နေနှင့်သော ပြဟ္မာတယောက်ထင်ရှားရှိနေသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သုည ပြဟ္မဝိမာန်-ဟု သုညသဒ္ဒါထည့်၍ မဟောဘဲ ပြဟ္မဝိမာန်-ဟု တစ်ပုဒ်တည်းသာ ဟောကြားထားသည်၏အဖြစ်ကို သိ။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ❼ ။ **ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ဥက္ကဏ္ဌိတ မရှိခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဈာန်၏ အာနုဘော်ဖြင့် ပယ်အပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်- ပြဟ္မာ့ပြည်၌ ဥက္ကဏ္ဌိတ မရှိပါ။

* **တဿနာ သရုပ်** ။ ။ တာသတဿနာ, တဏှာတဿနာ, ဒိဋ္ဌိတဿနာ, ဉာဏ တဿနာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ပရိတဿနာ–၌ တဏှာတဿနာ, ဒိဋ္ဌိတဿနာ-တို့ကို ယူရမည်။

➤ ❶❶ ။ **တာသ တဿနာ–အရ** ။ ။ ဒေါသဟုဆိုအပ်သော စိတ်၏ ထိတ်လန့်ခြင်းကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ကောဓဉောယိဘာဝ+ရှုဒ္ဓရသမည်၏။ (၂) ဇာတိ ဇရာ ဗျာဓိ မရဏတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အယောနိသောမနသိကာရ

http://www.dhammadownload.com

စသည်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ကြောက်ခြင်း, လန့်ခြင်း, ကိုယ်ခက်တရော်ဖြစ်ခြင်း, ကြက်သီး မွေးညှင်းထခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဥက္ကဏ္ဍိတ-အရ ။ ။ စိတ္တဝိယာတ-ဟု ဆိုအပ်သော ဒေါမနဿသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ကောဓ္ဒောယိဘာဝ+ရုဒ္ဓရသ မည်၏။ (၂) ပိယဝတ္ထုသည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပိယဝတ္ထုကို မရခြင်းသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အဟောဝတ အညေပိ သတ္တာ ဣတ္ထတ္တံ အာဂစ္ဆေယျုံ စသည်ဖြင့် တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် တောင့်တမှု ဖြစ်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

အာဒေသာဂါဟဿုဏ္ဏာနာ [၄၊၁၀၃။]

(က) ဥပပဇ္ဇန္တီတိ ဥပပတ္တိဝသေန ဥပဂစ္ဆန္တိ၊ (ခ) သဟဗျတန္တိ သဟဘာဝံ၊

(က) ဖြင့် ဥပပဇ္ဇန္တိဝယ် ပဒဓာတ်၏ ဥပဂမနအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) ဥပ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထ ဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ကပ်ရောက်ကုန်၏ဟူသည် ပဝတ္တိ၏အစွမ်းဖြင့် ကပ်ရောက်ကုန်သည် မဟုတ်၊ ပဋိသန္ဓေ၏ အစွမ်းဖြင့် ကပ်ရောက်ကုန်သတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေသည်။

(ခ) ဖြင့် သဟဗျတံဟူသည် သဟာယဘာဝဟူသော တကွဖြစ်သော အပေါင်းအဖော်၏ အဖြစ်ပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) [သဟ ဗျာယတိ ပဝတ္တတိ ဒေါသံ ဝါ ပဋိစ္စာဒေတီတိ **သဟာဗျော**။ သဟဗျဿ ဘာဝေါ **သဟဗျတာ**။]

(တနည်း) သဟဘာဝံ-ဖြင့် သဟဗျော၌ သဟသဒ္ဒါသည် သမဝါယတ္ထမျှသာ မဟော အဓိကိစ္စ၌ အဓိသဒ္ဒါကဲ့သို့ သာဓနနှင့်တကွသော သမဝါယတ္ထ (ဝါ) ဒြဗ်နှင့်တကွသော သမဝါယတ္ထကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သဟဗျောပုဒ်ကို ဒါသဿ ဘာဝေါ ဒါသဗျံကဲ့သို့ သဟ ဧကတော ဝတ္တမာနဿ ဘာဝေါ သဟဗျံ-ဟု ဘာဝတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဗျပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သဟဗျတံပုဒ်ကို သဟဗျံ ဧဝ သဟဗျတာ-ဟု သွတ္ထတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း(အဘိဓာနတ္ထ) တာပစ္စည်း၏ သွတ္ထတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) သဟဘာဝံ-ဖြင့် သဟဗျတံ၌ သဟဝပုဒ်ကို သဟ ဝါတိ ပဝတ္တတီတိ သဟဝေါ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သဟဗျပုဒ်ကို သဟဝဿ ဘာဝေါ သဟဗျံ-ဟု ဘာဝတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏျပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သဟဗျတံပုဒ်ကို သဟဗျံ ဧဝ သဟဗျတာ-ဟု သွတ္ထတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း(အဘိဓာနတ္ထ) တာပစ္စည်း၏ သွတ္ထတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဓါ၊ဂျ (၁၅၅) | ၄၁၀၃။ |

(က) အဘိဘူတိ အဘိဘဝိတွာ ဌိတော၊ (ခ) ""ဇေဋ္ဌကောမသ္မိ"" တိ၊

(ဂ-၁) အနဘိဘူတောတိ အညေဟိ အနဘိဘူတော၊(ဂ-၂) အညဒတ္ထုဒသောတိ ဧကံသဝေနေ နိပါတော၊ (ဃ) ဒသာနဝသေန ဒသော၊ (င) သဗ္ဗံ ပဿာမီတိ အတ္ထော၊

(စ) ဝသဝတ္တီတိ သဗ္ဗံ ဇနံ ဝသေ ဝတ္တေမိ၊ (ဆ) ဣဿရော ကတ္တာ နိမ္မာတာတိ အဟံ လောကေ ဣဿရော၊ အဟံ လောကဿ ကတ္တာစ နိမ္မာတာစ၊

(ဇ) ပထဝီဟိမဝန္တသိနေရုစက္ကဝါဠမဟာသမုဒ္ဒစန္ဒိမသူရိယာ မယာ နိမ္မိတာတိ၊

(ဈ) သေဋ္ဌော သဇိတာတိ အဟံ လောကဿ ဥတ္တမောစ သဇိတာစ၊ (ဘာဋီ၊ ဒု၊၈၅)

*** အဘိဘူး-လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်၍ ဖြစ်၏။ (သဒ္ဒတ္ထ) အစိုးရ၏။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)**

➤ ❶။ (က) အဘိဘူတိ။ဟူသည်ကား။(ဣမေ သတ္တေ၊ဤ သတ္တဝါတို့ကို။) အဘိဘဝိတွာ၊လွှမ်းမိုး၍။ဌိတော၊တည်နိုင်သည်။(အသို့၊ဖြစ်၏။) (ခ) အဟံ၊ငါသည်။ ဇေဋ္ဌကော၊အချီးမွမ်းအပ်ဆုံးသည်။(ဝါ) အကြီးမြတ်ဆုံးသည်။အသ္မိ၊ဖြစ်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ (မညတိ၊မှတ်ထင်၏။) (ဂ) အနဘိဘူတောတိ၊ဟူသည်ကား။အညေဟိ၊အခြားသတ္တဝါတို့သည်။အနဘိဘူတော၊မလွှမ်းမိုးအပ် မလွှမ်းမိုးနိုင်သည်။(အသို့၊ဖြစ်၏။) အညဒတ္ထုတိ၊ အညဒတ္ထုဟူသော သဒ္ဒါသည်။ဧကံသဝေနေ၊တစ်ခုသော အဘိ့ကို ဟောခြင်း၌။(ပဝတ္တော၊ ဖြစ်သော) နိပါတော၊နိပါတ်သည်။ (ဃ) ဒသာနဝသေန၊မြင်နိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ဒသော၊ ဒသ မည်၏။ (င) သဗ္ဗံ၊အလုံးစုံကို။ပဿာမိ၊မြင်နိုင်၏။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကား အနက်။

(စ) ဝသဝတ္တီတိ၊ဟူသည်ကား။သဗ္ဗံ၊အလုံးစုံသော။ဇနံ၊သတ္တဝါ အပေါင်းကို။ဝသေ၊မိမိ အလို၌။ဝတ္တေမိ၊ဖြစ်စေနိုင်၏။(ဝါ) လိုက်စေနိုင်၏။

(ဆ) ဣဿရော ကတ္တာ နိမ္မာတာတိ၊ဟူသည်ကား။အဟံ၊ငါသည်။လောကေ၊လောက ၌။ဣဿရော၊အစိုးရ၏။အဟံ၊သည်။လောကဿ၊သတ္တလောက သြကာသလောကကို။ ကတ္တာစ၊ပြုလည်း ပြုတတ်၏။နိမ္မာတာစ၊ဖန်ဆင်းလည်း ဖန်ဆင်းတတ်၏။

(ဇ) ပထဝီဟိမဝန္တသိနေရုစက္ကဝါဠမဟာသမုဒ္ဒစန္ဒိမသူရိယာ၊မြေကြီး ဟိမဝန္တာတောင် မြင့်မိုရ်တောင် စကြဝဠာ မဟာသမုဒ္ဒရာ လ နေ-တို့ကို။မယာ၊ငါသည်။နိမ္မိတာ၊ဖန်ဆင်း အပ်ကုန်ပြီ။ဣတိ၊ဤကား အနက်။

(ဈ) သေဋ္ဌော သဇိတာတိ၊ဟူသည်ကား။အဟံ၊သည်။လောကဿ၊သတ္တလောက ထက်။ဥတ္တမောစ၊မြတ်လည်း မြတ်၏။(လောကဿ၊ကို။)သဇိတာစ၊စီမံလည်း စီမံတတ်၏။

➤ ❷။ (စ) ဒို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်၍ တည်သူသည် အဘိဘူ မည်သောဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း နှိပ်စက်လျက် တည်သည်ကို အဘိဘဝိတွာ ဌိတော-ဟု ဆိုလိုပါသလော၊ အဘယ်သို့ တည်သည်ကို အဘိဘဝိတွာ ဌိတော-ဟု ဆိုလိုပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

အဓိပ္ပါယ်ကား- (ခ) ဖြင့် ဗြဟ္မာအပေါင်းတွင် အကြီးအမှူး ဦးစီးနာယကအဖြစ်ဖြင့် တည်သည်ကိုပင် အဘိဘဝိတ္တာ ဌိတောဟူ၍ ဆိုလိုပါ၏ဟူလို။

(ဃ) သို့/ လိနတ္ထရစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ဒသော-ဟု ဟောကြားတော်မူ၏။ ယင်း ဒသောပါဌ်၌ ဒသဓာတ် ဒသီဓာတ်ကြဲကာ အပစ္စည်းကိုလည်း ဘာဝတ္ထ ကရဏတ္ထ စသည်ကြံဆကာ အဓိပ္ပါယ်ယူဆရပါမည်လော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။ ဤနေရာ၌ ဒသောပုဒ်တွင် ကြံဆရမည့် ဓာတ်နှင့် ပစ္စယတ္ထကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် မြင်တတ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့် မဟာဗြဟ္မာကြီးသည် ဒသော-မည်သောဟု ဆို၏။ မြင်တတ်၏ ဆိုရာဝယ် တစိတ်တဒေသလောက်သာ မြင်တတ်မှုသည် ဒသမည်၏ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပါသလော၊ အဘယ်မျှလောက် မြင်တတ်မှုကို ဒသနဝသေန ဒသော-ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။ (အဗျာပိတ အပရိပုဏ္ဏဒေါသတင်)

(ဈ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဆ) ဖြင့် နိမ္မာတာ-ကို အဟံ လောကဿ နိမ္မာတာ-ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ လောကကြီးကို ဖန်ဆင်း၏ဟူသည် သင်္ခါရလောကနှင့် သတ္တလောကကို ဖန်ဆင်းထားသည်ဟူ၍ ဆိုလိုပါသလော၊ အဘယ်လောကကို ဖန်ဆင်းထားပါသနည်း။ (အတိဗျာပိတဒေါသတင်) စုဒ်ကြောင့် (ဈ) မိန့်။

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် အဘိ-ဥပသာရ၏ အဘိဘဝနအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) အဘိဘူပုဒ်ကို အဘိဘဝတီတိ အဘိဘူ-ဟု ကတ္တုသာဓနေ ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ကွိပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် ဒုတ် လက်နက်တို့ဖြင့် ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ် ကြမ်းကြမ်းထမ်းထမ်း ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုတို့ဖြင့် တည်နေသည်ကို အဘိဘဝိတွာ ဌိတော-ဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊ နောက်ဖြစ်လာသော ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့၏ အကြီးမှူး ဦးစီးနာယကအဖြစ်ဖြင့် မိမိ စိတ်အထင်မျှဖြင့်သာ တည်သည်ကို အဘိဘဝိတွာ ဌိတော-ဟု ဆိုလိုသည်၏အဖြစ်ကို သိ။(ဘာဝတ္ထ

(ဂ-၁) ဖြင့် အဘိဘူတောပုဒ်ကို အဘိဘုယျတေတိ အဘိဘူတော-ဟု ကမ္မသာဓနေ ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) မနှိပ်စက်အပ်ဟူသည် တပါးကုန်သော သူတို့သည် မနှိပ်စက်အပ်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ-၂) ဖြင့် အညဒတ္ထုပုဒ်၏ စင်စစ်ဟူသော ဧကံသတ္ထ၌ နိပါတ်ပုဒ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (နိပါတလိင်္ဂပဒ, နိပါတလိင်္ဂတ္ထ)

(ဃ) ဒဿနဝသေန-ဖြင့် ဒသောပုဒ်ကို ဒသတိ ပဿတီတိ ဒသော-ဟု ကတ္တုသာဓနေ

http://www.dhammadownload.com

ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဧ) ဖြင့် အညဒတ္ထုဒသော၌ ဒဿနေယျဝိသေသကို မဆိုသဖြင့် (ဝါ) ဒဿနေယျဝိသေသဟူသော အစိတ်ကို မယူသဖြင့် အလုံးစုံကိုမြင်၏ဟူသော အနာဝရဏဒဿာဝီ အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(စ) ဝသေ ဝတ္တေမိ-ဖြင့် ဝတ္တိပုဒ်ကို ဝတ္တေမီတိ ဝတ္တီ-ဟု ကတ္တုသာဓနေ ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏီပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဝသနှင့် ဝတ္တီကို ဝသေ ဝတ္တီ ဝသဝတ္တီ-ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သဗ္ဗံ ဇနံ-ဖြင့် အလို၌ လိုက်စေ၏ (ဝါ) အလိုသို့ လိုက်စေ၏ဟူသည် အလုံးစုံသော လူကို လိုက်စေသတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပါဠိကျ (၁၅၆) [၄၁၁၀၃] ၁၃၄၆-ခု မေး

(က) ဝသီပိတာဘူတဘဗျာနန္တိ အဟမသ္မိ စိဏ္ဏဝသိတာယ ဝသီ၊

(ခ) အဟံ ပိတာ ဘူတာနဥ္စ ဘဗျာနဥ္စာတိ မညတိ၊

(ဂ) ဣမိနာ မယန္တိ အတ္တနော ကမ္မဝသေန စုတာပိ ဥပပန္နာပိ စ ကေဝလံ မညနာမတ္တေနေဝ "ဣမိနာ မယံ နိမ္မိတာ" တိ မညမာနာ ဝက်စ္ဆိဒ္ဒေ ဝက် အာဏီဝိယ ဩနမိတွာ တထေဝ ပါဒမူလံ ဂစ္ဆန္တိ၊ (ဃ) မဇ္ဈေဟသကမ္မဓာရေတိ ဣဿရိယပရိဝါရဝသေန မဟာယသတာရော၊

၁။ **အထက်ပါဝါကျတို့၌ (ဂ) ဝါကျကို ကေဝလံ, မညနာမတ္တေနတို့၌ ဆိုလိုရင်းအနက်ပေါ်လွင်လျက် သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏ အစွဲမလွဲအောင် အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ။**

(ဂ) ဣမိနာ မယန္တိ၊ဣမိနာ မယံဟူသည်ကား။အတ္တနော၊မိမိ၏။ကမ္မဝသေန၊ကံ၏ အစွမ်းကြောင့်။စုတာပိ၊စုတေကုန်သည်ရင်း။ဥပပန္နာပိစ၊ဖြစ်ကုန်သည်ရင်း။သမာနာပိ၊ဖြစ်ကုန်လျက်။ကေဝလံ၊ကမ္မဿကတာဉာဏ်နှင့် မရောမယှက်သက်သက်။မညနာမတ္တေနေဝ၊ မှားယွင်းစွာ အောက်မေ့ခြင်းမျှသာလျှင်။ဣမိနာ ဗြဟ္မုနာ၊ဤဗြဟ္မာကြီးသည်။မယံ၊ငါ တို့ကို။နိမ္မိတာ၊ဖန် ဆင်းအပ်ကုန် ၏။ဣတိ၊ဤသို့။မညမာနာ၊အောက် မေ့ကုန် သည်ဖြစ်၍။ ဝက်စ္ဆိဒ္ဒေ၊ကောက်သောအပေါက်၌။ဝက်၊ အာဏီဝိယ၊ကောက်သော မယ်နကဲ့သို့။ ဩနမိတွာ၊ညွတ်၍။တထေဝ ဗြဟ္မုနော၊ထိုဗြဟ္မာကြီး၏သာလျှင်။ပါဒမူလံ၊ခြေရင်းသို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။ (ကေဝလံ ၂-မှတ်၊ ဣမိနာ ၂-မှတ်၊ တထေဝ ၂-မှတ်၊ မညနာမတ္တေနေဝ ၂-မှတ်၊ အကြွင်း ၂-မှတ်)

(က) ဝသီပိတာဘူတဘဗျာနန္တိ၊နံ-ဟူသည်ကား။အဟံ၊ငါသည်။စိဏ္ဏဝသိတာယ၊ဝသီ ဘော်ငါးပါးဖြင့် လေ့ကျင့်အပ်ပြီးသော အစွမ်းသတ္တိရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ဝသီ၊အစွမ်း

http://www.dhammadownload.com

သတ္တိရှိသူသည်။အသို့ဖြစ်၏။

(စ) အဟံ၊ငါသည်။ဘူတာနဥ္ဇ၊ဖြစ်ပြီးသတ္တဝါတို့၏ရင်း။ဘဗျာနဥ္ဇ၊ဖြစ်ဆဲသတ္တဝါတို့၏ ရင်း။(တနည်း) ဘဗျာနဥ္ဇ၊ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်လတံ့ သတ္တဝါတို့၏ရင်း။ပိတာ၊ဘခမည်းတော်သည်။ အသို့ဖြစ်၏။က္လတိ၊ဤသို့။မညတိ၊မှတ်ထင်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ဒု၊၈၇။)

၂။ **"အဖြေမြင်, အထင်သိ, မိ၏ ကျမ်းရိုးအနေတည်း"ဟူသည်နှင့်အညီ ဥပနာ, အာဘောဂ, ပုစ္ဆာတို့ဖြင့် အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အာဘော်ကျအောင် (ခ) ဝါကျကို ကျမ်းတက်ခဲ့ပါ။**

(ခ) သို့/ အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ၊ ဆရာသည် ဝသီ ပိတာ ဘူတဘဗျာန်-ဟူသော စကားရပ်တို့တွင် (က) ဝါကျဖြင့် ဝသီဟူသော ပုဒ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော မဟာပြဟ္မာကြီး ၏ ထင်မြင်ယူဆပုံကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ (ဥပနာ) [၃-မှတ်]

ပိတာ ဘူတဘဗျာန်ဟူသော ဝါကျဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော မဟာပြဟ္မာကြီး၏ ထင် မြင်ယူဆ ပုံကိုလည်း ရှင်းလင်းစွာ ဖွင့်ပြတော်မူထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော။(အာဘောဂ) [၄-မှတ်] အဘယ်သို့ မှားယွင်းစွာ မှတ်ထင်ယူဆပါသနည်း။ (ပုစ္ဆာ) [၂-မှတ်]

ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိ၍ "အဟံ ပိတာ" အစရှိသော (ခ) ဝါကျကိုမိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား "အဟံ ပိတာ"စသော စကားရပ်ဖြင့် မဟာပြဟ္မာကြီးသည် "ငါသည် ဘူတဗျသတ္တဝါအားလုံးတို့၏ ဖန်ဆင်းရှင်သခင်ကြီးဖြစ်သည်" ဟု မှားယွင်းစွာ ထင်မြင် ယူဆပါသည်ဟူလို။ (၁-မှတ်)

၃။ **(ဂ) ဝါကျကို ဖြစ်သင့်သလို ပိုင်းခြား၍ စောဒနာဘောဂါဒိ လေးဝါကျ ထုတ်ပြပါ။**

နနု ဘဒြမုခ တေ ဒေဝါ အတ္တနော ကမ္မဝသေန စုတာ ဥပပန္နာ ဟောန္တိ။
(စောဒကာဘောဂ) ၃-မှတ်။

အထ ကသ္မာ ဝက်ဗ္ဗိဒ္ဒေ ဝက်အာဏိဝိယ ဩနမိတ္ဂာ တသောဝ ပါဒမူလံ ဂစ္ဆန္တိ။
(စောဒနာ) ၂-မှတ်။

နနု ဘဒြမုခ တေ ဒေဝါ ကေဝလံ မညနာမတ္တေနေဝ "ဣမိနာ မယံ နိမ္မိတာ"တိ မညမာနာ ဟောန္တိ။ (ပရိဟာရဘောဂ) [၃-မှတ်] တသ္မာ ဝက်ဗ္ဗိဒ္ဒေ ဝက်အာဏိဝိယ ဩနမိတ္ဂာ တသောဝ ပါဒမူလံ ဂစ္ဆန္တိ။ (ပရိဟာရ) [၂-မှတ်]

၄။ **(ဃ) ဝါကျပါ မဟေသက္ခတရော-ဝယ် မဟေသပုဒ်ကို အစိတ် အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟ ပြ၍ အပေါင်းတွင်သာ ဝစနာဒိဆက္က ထုတ်ပြပါ။**

မဟေသော-ကား မဟန္တပုဒ်+ဤသပုဒ်၊ မဟန္တ-ကို မဟာတိ ဝဒ္ဓတီတိ **မဟာန္တော**။ (ကတ္တု) မဟာဓာတ်+အန္တပစ္စည်း။ (၂-မှတ်) ဤသ-ကို ဤသတိ အဘိဘဝတီတိ **ဤိသော**။ (ကတ္တု) ဤသဓာတ်+အ-ပစ္စည်း။ (၃-မှတ်) မဟန္တနှင့် ဤသ-ကို မဟာန္တော ဤသော **မဟေသော**-ဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ် တွဲ။ (၂-မှတ်)

http://www.dhammadownload.com

(၁) မဟေသော-ကား ဝစန။ (၂) မဟန္တော ဤသော-ကား ဝစနတ္ထ။ (၃) များမြတ်သော ဂုဏ်၏ တန်ခိုးရှင် မဟာဗြဟ္မာကြီးနှင့် ဂုဏ်ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းအနက်သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၄) ဣတိကား ဝစနဟေတုဇောတက။ (၅) မဟာဗြဟ္မာကြီးဖြစ်သည့် ဝစနီယ။ (၆) မဟာနုဘာဝ, မဟိဒ္ဓိက-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ။ (၃-မှတ်)

၅။ **(က) ဝါကျပါ ဟိတ်ပါဠိ ဟေတုသမ္ဗန်ပုဒ်ကို သမ္ဗန်အနက်ပြ၍လည်းကောင်း၊ ကတ္တား ကံနှစ်မျိုးတို့တွင် ဖြစ်သင့်ရာ အနက်ပြန်၍ ရင်းဟိတ်ပါဠိ၌ အသီးသီး စာစပ်ပြခဲ့ပါ။**

မယုံ၊ငါ၏။ (သမ္ဗန်) စိဏ္ဏဝသိတာယ၊ကောင်းစွာလေ့လာအပ်ပြီးသော ဝသီဘော်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (အနက်) (၄-မှတ်)

စာစပ် ။ ။ မယှံကား ၏-ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် စိဏ္ဏဝသိတာယ-ဝယ် တာပစ္စည်း၌ သမ္ဗန်၊ တာပစ္စည်းကား သမ္ဗန္ဓီ။ (၃-မှတ်)

(တနည်း) မယှံ၊ငါသည်။ (ကတ္တားအနက်) မယှံ-ကား သည်-ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် စိဏ္ဏဝသိတာယ-ဝယ် စိဏ္ဏဝသီ-ဟူသော ဘာဝယောဂသမ္ဗန်ပုဒ်၌ ကတ္တား၊ စိဏ္ဏဝသီ-ကား ကတ္တိ။

၆။ **(က) ဝါကျဖြင့် သိစေအပ်သော အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အာဘောဂနှင့် သံဝဏ္ဏနာ အမည်များကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြခဲ့ပါ။**

(က) စိဏ္ဏဝသိတာယ-ဟူသော သံဝဏ္ဏနာဖြင့် "ဝသီ"ဟူသော ပုဒ်ကို ဝသတိ သီလေနာတိ ဝသီ-ဟု တဿီလကတ္တုသာဓနေ ဝစနတ္ထပြု၍ "ဏီ" ပစ္စည်း၏ ကတ္တား အနက်ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း သိစေ၏။ (အဘိဓာနတ္ထ၊ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ) (၄-မှတ်)

လေ့လာ၏ဟူသည်မှာ ငါးပါးသော ဝသီဘော်တို့ကို လေ့လာ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်းကောင်း သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ) (၃-မှတ်)

အဟံ-ဟူသော သံဝဏ္ဏနာဖြင့် "ဝသီ"အရ ဝသီဘော်တို့ကို လေ့လာသူမှာ ငါ မဟာဗြဟ္မာကြီးပင် ဖြစ်သည်ဟု သိစေပါသည်။ (အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ) (၃-မှတ်)

(စ) ၌ ဘူတာနဉ္စ ဘဗျာနဉ္စ-ဖြင့် ဘူတနှင့် ဘဗျကို ဘူတာစ ဘဗျာစ ဘူတဘဗျာ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

၈။ **ဤဗြဟ္မဇာလသုတ် ဒေသနာတော်ကို "ဓမ္မဇာလ"ဟူ၍လည်းကောင်း၊ "အနုတ္တရ သင်္ဂါမဝိဇယ"ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုရပုံကို အဋ္ဌကထာအလိုကျ ရှင်းပြခဲ့ပါ။**

ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ များစွာသော ပါဠိဓမ္မတို့ကို ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့် "ဓမ္မဇာလ"ဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ကြားနာရ၍ ဒေဝပုတ္တမာရ်, ခန္ဓမာရ်, မစ္စုမာရ်, ကိလေသမာရ် တို့ကို နှိမ်နင်းခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သောကြောင့် "အနုတ္တရသင်္ဂါမ ဝိဇယ"ဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသည်။
(၄၊၁၁၈) (၅+၅။ ၁၀-မှတ်)

၉။ **(ဂ) ဝါကျပါ စုဏ္ဏိယစကားရပ်ကို ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ် မပျက်စေမူ၍ ဝတ္တမျိုးဂါထာ စီကုံးရေးသားပြီးလျှင် ၎င်းကို အကျဉ်းချုပ် စိစစ်လျက် ဂါထာအမည် ဆန်းအမည် ပေးခဲ့ပါ။**

စုတူပပန္နကမ္မုနာ၊ မညမာနေန ကေဝလံ။
ဣမိနာ မယံ နိမ္မိတာ၊ ဂစ္ဆန္တိ တသ္သ သန္တိကံ။
တတိယပါဒ "နိမ္မိတာတိ"၌ ဣတိကျေ။ (၆-မှတ်)

ဤဂါထာ၌ လေးပါဒလုံး၌သတ္တမအက္ခရာလဟုဖြင့် ဖွဲ့သောကြောင့် "သေတဝ" ဂါထာ မည်၏။ (၈)လုံးဖွဲ့ဖြစ်သောကြောင့် "အနုဋ္ဌုဘ"ဆန်း မည်၏။ (၂+၂။ ၄-မှတ်)

➢ ❶ ⓿ ။ (စ) ဋ္ဌ မညတိ-အရ ။ ။ မဟာဗြဟ္မာကြီးသန္တာန်၌ ဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ+ကာမသင်္ဂါရရသ မည်၏။ ဘူတ ဘဗျ သတ္တဝါ တို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) လေ့ကျက်အပ်ပြီးသော ဝသီဘော်ရှိခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မိမိကိုယ်ကို အထင်ကြီးလျက် တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိပွားစီးခြင်း, သံသရာ၌ကျင်လည်ရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါကျ (၁၅၇) [၄၊၁၀၃။]

(က) ဣဒါနိ တာရဏာတော သာဓေတုကာမော ""မယာ ဣမေ သတ္တာ နိမ္မိတာ""တိ ပဋိညံ ကတွာ ""တံ ကိဿ ဟေတု""တိ အာဒိမာဟ။

(ခ) ဣတ္ထတ္တန္တိ ဣတ္ထဘာဝံ၊ ဗြဟ္မဘာဝန္တိ အတ္ထော။

(ဂ) ဣမိနာ မယန္တိ အတ္တနော ကမ္မဝသေန စုတာပိ ဥပပန္နာပိ စ ကေဝလံ မညနာမတ္တေနေဝ ""ဣမိနာ မယံ နိမ္မိတာ""တိ မညမာနာ ဝဏ်ဋ္ဌိဒ္ဒေ ဝဏ် အာဂန္တိဝိယ ဩနမိတွာ တဿေဝ ပါဒမူလံ ဂစ္ဆန္တိ၊ (ဝါကျ-၁၅၆) ၌ အနက်ပေးပြီး။

➢ ❶ ။ (က) ဣဒါနိ၊ယခုအခါ၌။ကာရဏာတော၊အကြောင်းအားဖြင့်။သာဓေတု ကာမော၊ပြီးစေခြင်းငှာ အလိုရှိသည်။(ဟုတ္တာ၊ဖြစ်၍) "မယာ ဣမေ သတ္တာ နိမ္မိတာ"တိ၊ မယာ ဣမေ သတ္တာ နိမ္မိတာဟူ၍။ပဋိညံ၊ရှေးဦးစွာ သိစေအပ်သော စကားကို။(သဒ္ဒတ္တ) ပဋိညာဉ်ကို။(ဝေါဟာရတ္တ) ကတွာ၊ပြု၍။ "တံ ကိဿ ဟေတု"တိ အာဒိံ၊တံ ကိဿ ဟေတု အစရှိသော စကားရပ်ကို။အာဟ၊ဆိုပြီ။(ဝါ) ဆို၏။ (ခ) ဣတ္ထတ္တန္တိ၊ဟူသည်ကား။ ဣတ္ထဘာဝံ၊ဤသို့ပြားသော ဗြဟ္မာ၏အဖြစ်သို့။ ဗြဟ္မဘာဝံ၊ဗြဟ္မာ၏ အဖြစ်သို့။(အာဂစ္ဆေယျုံ၊လာပါကုန်မူကား) ဣတိ အတ္ထော၊ဤကား အနက်။ (ဘာသာဋီ၊၁၊၈၈။)

http://www.dhammadownload.com

➤ ❷ ။ (က) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် တံ ကိဿ ဟေတု စသည်ကို ဟောတော်မူ၏။ မယာ က္ကမေ သတ္တာ နိမ္မိတာ-ဟု ပဋိညာဉ်ကို ပြုခဲ့ပြီးသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် တံ ကိဿ ဟေတု စသည်ကို ဟောတော်မူရပါသနည်း စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

➤ ❸ ။ [ဘာ-ဓါတ္ထဇ္ဇ္ဈိုက္ခ] (၁) နနု မယာ က္ကမေ သတ္တာ နိမ္မိတာတိ ပဋိည အကာသိ။ (၂) အထ ကသ္မာ တံ ကိဿ ဟေတူတိ အာဒိမာဟ။

(၃) က္လဒါနိ ကာရဏာတော သာဓေတုကာမော ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ တံ ကိဿ ဟေတူတိ အာဒိမာဟ။

➤ ❹ ။ စရိယိတ္တာတိ **စိဏ္ဏာ**၊ ဝသနံ သမတ္တနံ ဝသော၊ ဝသော ယဿ မယှန္တိ **ဝသိ**။ ဝသိနော ဘာဝေါ **ဝသိတာ**။ စိဏ္ဏာ ဝသိတာ **စိဏ္ဏဝသိတာ**။

(၃) ဝသီဘော်ငါးပါးဖြင့် လေ့ကျက်ခြင်း၏ အစွမ်းသတ္တိနှင့် ဂုဏ် ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမွန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လေ့ကျက်အပ်ပြီးသော အစွမ်းသတ္တိဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သမာစိဏ္ဏဝသိတာ, စိဏ္ဏသမတ္ထတာ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❻ ။ (စ) ၌ ဣတ္ထဘာဝံဖြင့် ဣတ္ထံ ဘာဝေါ ဣတ္ထတ္တံ-ဟု ဘာဝတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္တပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ထ္ထ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ သက် သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ပြဟ္မဘာဝတ္တိ အတ္တော-ဖြင့် ဣတ္ထဘာဝ-အရ ပြဟ္မ ဘာဝကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝါကျ (၁၅၈) [၄၊၁၀၃။]

(က) **ဝဏ္ဏဝန္တတရောစာတိ** ဝဏ္ဏဝန္တတရော၊ (ခ) **အဘိရူပေါ** ပါသာဒိကောတိ အတ္တော၊

(ဂ) **မဟေသက္ခတရောတိ** ဣဿရိယပရိဝါရဝသေန မဟာယသတရော၊

(ဃ) ဥာနံ **ခေါ** ပနေတန္တိကာရဏံ ခေါ ပနေတံ၊

(င) **သော တတော စဝိတွာ** အညတြ နဂစ္ဆတိ၊ ဣမေဝ အာဂစ္ဆတိ၊ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ၊

(စ) **အဂါရသ္မာတိ** ဂေဟာ၊ **အနဂါရိယန္တိ** ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊

(ဆ) ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဟိ ယသ္မာ အဂါရဿ ဟိတံ ကသိဂေါရက္ခာဒိကမ္မံ တတ္ထ နတ္ထိ၊ တသ္မာ အနဂါရိယန္တိ ဝုစ္စတိ၊ (ဇ) **ပဗ္ဗဇတီ**တိ ဥပဂစ္ဆတိ၊ (ဈ) **တတော** ပရံ **နာနုဿရတီ**တိ တတော ပုဗ္ဗေနိဝါသာ ပရံ န သရတိ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊၉၀။)

* **ဝဏ္ဏဝန္တတရော**စ-လှနက်ကဲသော အဆင်းရှိသော တစ်ပါးသောသူတို့ထက် အထူး အားဖြင့် လှနက်ကဲသော အဆင်းရှိ၏။ (သဒ္ဒတ္ထ) အလှနအကဲအားဖြင့် အဆင်းလှ၏။ ကြည်ညိုဘွယ် ရှုချင်စဘွယ်ရှိ၏။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

မဇာဟာသက္ကတရောစ-မြတ်သော အစိုးရသောသူဟူ၍ ဆိုအပ်သောသူတို့ထက် အထူးအားဖြင့်မြတ်သော အစိုးရသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ ဆိုအပ်သည်။(သဒ္ဒတ္ထ) အထူးအားဖြင့် ကြီးသောတန်ခိုး များသော အခြံအရံရှိ၏။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

➤ ❶ ။ (က) ဝဏ္ဏဝန္တတရောစတိ၊ဟူသည်ကား။ဝဏ္ဏဝန္တတရော၊သာ၍ လှပသော အဆင်းရှိသည်။ (ခ) အဘိရူပေါ၊လွန်ကဲသော အဆင်းရှိသည်။ ပါသာဒိကော၊စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်။(ဟောတိ၊၏။) က္တတိ အတ္တောက္ခုံကား အနက်။

(ဂ) မဟေသက္ခတရောတိ၊ဟူသည်ကား။ဣဿရိယပရိဝါရဝသေန၊အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရာထူးဌာနန္တရ အခြံအရံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။မဟာယသတရော၊အထူးသဖြင့် များသော ကိတ္တိယ သပရိဝါရယသ ရှိသည်ရင်း။ (ဟောတိ၊၏။)

(ဃ) ဌာနံ ခေါ ပနေတံ္တိ၊ဟူသည်ကား။တေ ကာရဏံ၊ဤအကြောင်းသည်။(ဝိဇ္ဇတိ ခေါပန၊ရှိသည်သာ။) (င) သော၊ထိုပဌမစျာန်ဘုံသို့ နောက်မှ ရောက်လာသော ဗြဟ္မာတို့၌ အကျုံးဝင်သော တစ်ယောက်ယောက်သော ဗြဟ္မာသည်။တတော၊ထိုပဌမစျာန် ဗြဟ္မာ့ဘုံမှ။စဝိတွာ၊ စုတေ၍။အညတြ၊လူ့ပြည်မှ အခြားဘုံသို့။န ဂစ္ဆတိ၊မသွား။ဣဓေဝ၊ဤ လူ့ဘုံသို့သာ။အာဂစ္ဆတိ၊ရောက်လာ၏။တံ၊ထိုပဌမစျာန်ဘုံမှ စုတေခဲ့၍ တစ်ပါးသော ဘုံသို့ မသွားဘဲ လူ့ပြည်သို့သာ လာသော ဗြဟ္မာကို။သန္ဓာယ၊ရည်ရွယ်တော်မူ၍။တော်၊ဌာနံ ခေါ ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ အစရှိသော ဤစကားကို။ (ဘဂဝတာ၊သည်) ဝုတ္တံ၊မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

(စ) အဂါရသ္မာတိ၊ဟူသည်ကား။ဂေဟာ၊အိမ်မှ။ အနဂါရိယန္တိ၊ဟူသည်ကား။ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ရဟန်းအဖြစ်သို့။(ပဗ္ဗဇတိ၊ကပ်ရောက်၏။)

(ဆ) ဟိ၊မှန်၏။(တနည်း) ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ရဟန်းအဖြစ်ကို။ အဂါရဿ၊အိမ်၏။(ဝါ) အိမ်၌နေခြင်း၏။ဟိတံ၊စီးပွားဟူသည်။ကသိဂေါရက္ခာဒိကမ္မံ၊ လယ်လုပ်ခြင်း, နွားကျောင်းခြင်း အစရှိသော အလုပ်တည်း။တံ၊ထိုအိမ်၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှု အစရှိသော အလုပ်သည်။တတ္ထ၊ထိုရဟန်းအဖြစ်၌။ နတ္ထိ၊မရှိ။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။[အိမ်၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှု မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။] အနဂါရိယန္တိ၊အနဂါရိယံ ဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

➤ ❷ ။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ပဌမစျာန်ဘုံသို့ ရှေးဦးစွာ ရောက်နေနှင့်သော ဗြဟ္မာကြီးကို အထူးသဖြင့် အဆင်းရူပါရုံရှိသောဟု ဆို၏။ ရှေးဦးစွာ ရောက်နှင့်နေပြီးသော ဗြဟ္မာကြီး၏ ရူပါရုံနှင့် နောက်ရောက်လာသော ဗြဟ္မာတို့၏ ရူပါရုံများသည် အတူတူချည်းသာလျှင် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်သို့ ရှေးဦးစွာ ရောက်နေနှင့်သော ဗြဟ္မာကြီး၏ ရူပါရုံသည် ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့်(ခ) မိန့်။

(င) သို့/ **သာဓောဂပုစ္ဆာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ဌာနံ ခေါ ပနေတံ-ဟူသော ပါဠိတော်၌ ဌာနသဒ္ဒါသည် ကာရဏအနက်ဟော၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။

http://www.dhammadownload.com

ပဌမစျာန်ဘုံမှ စုတေသော ဗြဟ္မာများသည် အထက် ရူပ အရူပဘုံ၊ အောက် ကာမာ ဝစရ နတ်ပြည် ခြောက်ဘုံတို့၌ ဖြစ်နိုင်ခြင်းတည်းဟူသော အကြောင်းကို ရည်ရွယ်၍ ဌာနသဒ္ဒါ ကာရဏအနက်ဟော၏ဟု ဖွင့်ဆိုပါသလော၊ အဘယ်အကြောင်းကို ရည်ရွယ် ၍ ဌာနသဒ္ဒါ ကာရဏအနက်ဟော၏ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်- (င) မိန့်။

(ဆ) သို့/ အနာဒဘောဂပုစ္ဆာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် အနဂါရိယန္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်ကို အနဂါရိယဟူ၍ ဆိုအပ်ကြောင်း ဖွင့်ဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့် ရဟန်း အဖြစ်ကို အနဂါရိယဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း။[အိုးအိမ်မရှိသောကြောင့်လော] (ဆ) မိန့်။

➤ ❷ ။ [**ဆ-ဝါကျကို၍**] (၁) နနု ဒါနသီလာဒိသင်္ခါတံ အဂါရဿ ဟိတံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အတ္ထိယေဝ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အနဂါရိယန္တိ ဝုစ္စတိ။ (၃) နနု အဂါရဿ ဟိတံ ကသိဂေါရက္ခာဒိကမ္မံ တတ္ထ နတ္ထိ။ (၄) တသ္မာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အနဂါရိယန္တိ ဝုစ္စတိ။

➤ ❺ ။ ဝဏ္ဏေတိ ဝိကာရ မာပဇ္ဇမာနံ ဟဒယင်္ဂတဘာဝံ ပကာသေတီတိ **ဝဏ္ဏော**။

(၃) ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်သည်ရှိသော် နှလုံး၌တည်သည်၏ အဖြစ်ကို ထင်ရှား ပြခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရူပါရုံဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ရူပံ, ရူပါယတနံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

န ဂစ္ဆတီတိ **အဂါရံ**။ (၃) န ပဒိသေခ၏ သွားခြင်းကြိယာနှင့် ဂုဏ် ဂုဏော အဖြစ် ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) အိမ်ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဂေဟ, ဝသထ။

ပရိစ္စဇိတွာ ဝဇတီတိ **ပဗ္ဗဇ္ဇာ**။ (၃) ချဉ်းကပ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု၊ (၅) ရဟန်းဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဣသိ, အနဂါရိယ-စသော--။

အဂါရဿ ဟိတန္တိ **အဂါရိယံ**။ (အစိတ်) နတ္ထိ အဂါရိယံ ဧတ္ထာတိ **အနဂါရိယံ**။

နိပ္ဖန္နပုဒ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော အနဂါရိယ-အရ အဂါရိယ အဘာဝ ဘောဂုဏ်၏ အညပုဒ်အရ ပဗ္ဗဇ္ဇနှင့် ဂုဏ် ဂုဏော/ဌာနီ ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေ တု။ (၅) ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ဟူသော အဘိဓေယျဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပဗ္ဗဇ္ဇာ, သမဏဘာဝေါ, ဘိက္ခုဘာဝေါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါတို့သည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* ဤသတိ အဘိဘဝတီတိ **ဤသော**။ မဟန္တော ဤသော **မဟေသော**။

မဟေသော က္ခတိ အက္ခာယတီတိ **မဟေသက္ခော**။ (မဟေသ-အာ+ခါ+အ)

မဟေသက္ခာနံ အတိသယေန မဟေသက္ခောတိ **မဟေသက္ခတရော**။

➤ ❸ ။ (ဆ) ဝါကျ၌ **တသ္မာ**-နောင် ဖြစ်သင့်သော ဟိတ်ကား- နတ္ထိတာယ-ဖြစ် ပါသည်။ ယင်း၏ သမ္ဗန်ကား- ဟိတဿ ကသိဂေါရက္ခာဒိကမ္မဿ။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ **(စ)** ဖြင့် အထူးသဖြင့် လွန်ကဲသော အဆင်းရှိ၏ဟူသည် သူတစ်ပါးတို့ ထက် ပိုလွန်၍ အလွန်အဆင်းလှခြင်း, ကြည်ညိုဘွယ် ရှုချင်စဖွယ်ရှိခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဝဏ္ဏဝန္တတရော၌ ဝန္တုပစ္စည်းသည် ပဟုတ ပသံသာ-စသော

http://www.dhammadownload.com

အသဃတ္တ အနက်တို့တွင် (ဤနေရာ၌) အတိသယအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္တ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် မဟောသကတရ၏ အဖြစ်ကို အစိုးရသည်၏အဖြစ်, အခြံအရံ-စသော အကြောင်းဖြင့် သိအပ်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္တ)

(ဃ) ဖြင့် ဌာနံ ခေါ ပနေတံ၌ ဌာနသဒ္ဒါ ကာရဏအနက်ဟော၏ဟု သိစေပါသည် (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(စ) ၌ ဂေဟာ-ဖြင့် အဂါရသ္မာ၌ အဂါရသဒ္ဒါသည် ဂေဟသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) (တနည်း) အဂါရသဒ္ဒါ၏ ဂေဟအနက်ဟောသည်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) (ဝါ) အဂါရ-အရ အိမ်ကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ယင်းအနက်အားလျော်စွာ ဂစ္ဆတီတိ ဂါရံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အရ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) န ဂါရံ အဂါရံ-ဟု တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပဗ္ဗဇ္ဇံ-ဖြင့် အနဂါရိယံပုဒ်ကို နတ္ထိ အဂါရိယံ ဧတ္ထာတိ အနဂါရိယာ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အနဂါရိယ-အရ ပဗ္ဗဇ္ဇာကို ယူရမည်ဟု သိစေသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဆ) ၌ အဂါရဿ ဟိတံ-ဖြင့် အဂါရိယံကို အဂါရဿ ဟိတံ အဂါရိယံ-ဟု ဟိတ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏျပစ္စည်း၏ ဟိတတဒ္ဓိတ် အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

ကသိဂေါရက္ခာဒိကမ္မံဖြင့်ဟိတတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထနှင့်အညီ အဂါရိယ-အရ လယ်လုပ်ခြင်း နွားကျောင်းခြင်း-စသော အမှုကို ယူရမည်ဟု သိစေသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

တတ္ထ နတ္ထိ-ဖြင့် အနဂါရိယံပုဒ်ကို နတ္ထိ အဂါရိယံ ဧတ္ထာတိ အနဂါရိယာ-ဟု သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ဖြင့် အနဂါရိယ-အရ ရဟန်းအဖြစ်ကို ယူရမည်ဟု သိစေသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဇ) ဖြင့် ပ-ဥပသာရဖြင့် အထူးပြုအပ်သော ဝဇဓာတ်၏ ဥပသက်မနအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) ပ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဈ) ၌ ပုဗ္ဗေနိဝါသာ-ဖြင့် တတော၌ တသဗ္ဗနာမ်ပုဒ်ဖြင့် ရှေး၌ နေအပ်ဖူးသော တစ်ဘဝကို ရွဲယူသုံးသပ်အပ်သည်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) တောပစ္စည်း အပါဒါန်အနက် ၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

န သရတိ-ဖြင့် နာနုဿရတိ၌ အနု-ဥပသာရ၏ အနက်မဲ့၏ အဖြစ်ကိုသိ။(ဘာဝတ္ထ)

➤ ၁၀။ စေါရိကွန်၌ ဓာတွတ္ထကို ကိုယ်ပြု၍ ။ ။ ဝေါရိကွ၌ ရက္ခဓာတ်အရ နွား

http://www.dhammadownload.com

ကျောင်းသူတို့၏ သန္တာန်၌ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဥဿာဟ ဌာယီဘာဝ+ဝီရရသ မည်၏။ (၂) နွားတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) နွားတို့၏ လယ်ယာလုပ်ငန်းစသည်၌ အကျိုးကျေးဇူးများခြင်း စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝမည်၏။ (၄) စပါး ကောက်ပဲသီးနှံတို့ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း-စသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(၈) ဝါကျကို၍ ။ ။ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ရဟန်းအဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သာသနာတော်ကို ကြည်ညိုခြင်း အကြောင်းသည်ရင်း၊ လူ့ဘဝကို ရောက်လာရခြင်းသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) စေတောသမာဓိကို ထိတွေ့ခြင်း၊ တစ်ဘဝမျှသော ပုဗ္ဗေနိဝါသကို အမှတ်ရနိုင်ခြင်း၊ ထို၌ တည်လျက် မိစ္ဆာအယူ ယူခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၁၅၉) [၄၊၁၀၄။]

(က) ဒုတိယဝါရေ စိဿာယ ပဒုဿန္တိ ဝိနဿန္တိတိ ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာ၊

(ခ) ""ပဒူသိကာ"" တိပိ ပါဠိံ လိခန္တိ သာ အဋ္ဌကထာယံ နတ္ထိ၊

(ဂ) အတိဝေလန္တိ အတိကာလံ၊ အတိစိရန္တိ အတ္ထော၊

(ဃ) ဟဿခိဍ္ဍာရတိဓမ္မသမာပန္နာတိ ဟဿရတိဓမ္မဉ္စေဝ ခိဍ္ဍာရတိဓမ္မဉ္စ သမာပန္နာ အနုယုတ္တာ၊ (င) ကေဠိဟဿသုခဉ္စေဝ ကာယိကဝါစသိကကီဠာသုခဉ္စ အနုယုတ္တာ၊

(စ) ဝိဟရန္တိတိ အတ္ထော၊ (ဘာသာဋီ၊ ဒု၊ ၉၃။) (ဝုတ္တပ္ပကာရရတိဓမ္မသမင်္ဂိနော ဟုတွာ ဝိဟရန္တီတိ အတ္ထော၊ (ဘာသာဋီ၊ဒု၊၉၃။)

❶ ။ (က) ဒုတိယဝါရေ၊ဒုတိယဝါရ၌။(အတ္ထော၊အနက်ကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။) ယေ ဒေဝါ၊အကြင်နတ်တို့သည်။ခိဍ္ဍာယ၊အလွန်အကြူး ပျော်မြူးခြင်းကြောင့်။ ပဒုဿန္တိ ဝိနဿန္တိ၊ပျက်စီးကြရကုန်၏။ဣတိ၊ထိုသို့ အလွန်အကြူး ပျော်မြူးသည့်အတွက် ပျက်စီးရကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။တေ၊ထိုနတ်တို့သည်။ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာ၊က-တို့မည်၏။

(ခ) "ပဒူသိကာ"တိပိ၊ပဒူသိကာဟူ၍လည်း။ပါဠိံ၊ပါဠိတော်ကို။လိခန္တိ၊ရေးကြကုန်၏။ သာ၊ထိုပါဠိသည်။အဋ္ဌကထာယံ၊ရှေးအဋ္ဌကထာ၌။နတ္ထိ၊မရှိ။

(ဂ) အတိဝေလန္တိ၊ဟူသည်ကား။အတိကာလံ၊အချိန်လွန်အောင်။ အတိစိရံ၊အလွန်ကြာမြင့်စွာ။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။

(ဃ) ဟဿခိဍ္ဍာရတိဓမ္မသမာပန္နာတိ၊ဟူသည်ကား။ဟဿရတိဓမ္မဉ္စေဝ၊မေထုနဓမ္မဖြင့် ရွှင်ပျခြင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်းသဘောသို့ရင်း။ခိဍ္ဍာရတိဓမ္မဉ္စ၊ကိုယ်နှုတ် နှစ်ဖော် မြူးပျော်ခြင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်းသဘောသို့ရင်း။သမာပန္နာ၊ကောင်းစွာ ရောက်ကုန်သည်။အနုယုတ္တာ၊အဖန်ဖန် အားထုတ်ကုန်သည်။(ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။ဝိဟရန္တိ၊နေကုန်၏။)

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ကေဋ္ဌိဟာသာသုခဇ္ဇေဝါမေထုန်ခံစား ပျော်ပါးခြင်းရှိသူတို့၏ ရွှင်ပျခြင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော သုခကိုရင်း။ကာယိကဝါစသိကကိဋ္ဌာသုခဥ္စကိုယ်၌ဖြစ်သော ပျော်မြူးခြင်း, နှုတ်၌ ဖြစ်သော ပျော်မြူးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော သုခကိုရင်း။အနုယုတ္တာ၊ကုန်သည်။(ဟုတ္တာ)

(စ) ဝုတ္တပ္ပကာရရတိမေ့သမင်္ဂိနော၊ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော မေ့လျော်ခြင်း သဘောနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်။ဟုတ္တာ၊ဖြစ်၍။ဝိဟရန္တိ၊နေကြကုန်၏။ဣတိ အတ္ထော၊ဤ ကား အနက်။ (ဘာသာဋီကာ၊ဒု၊၉၃။)

➢ ❷ ။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာဟူ၍ပင် ပါဌ်ရှိနိုင်ပါသလော၊ အဘယ်ပါဌ်လည်း ရှိ နိုင်ပါသေးသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဟဿခိဍ္ဍာပုဒ်တို့သည် ဒွန်သမာသ်ပုဒ်ဖြစ်၍ ယင်းပုဒ်တို့နောင် ရတိမေ့သဒ္ဒါ ယှဉ်စပ်၍ အနက်သမွန်ရမည်ကိုရင်း၊ ဒွန်အတွင်းငုတ် သော ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ဟဿရတိ မေ့ အရကိုသော်ရင်း၊ ခိဍ္ဍရတိမေ့ အရကိုသော်ရင်း မသိအပ်သေးသည် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုပုဒ်တို့အရ အဘယ်တို့ကို ကောက်ယူအပ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ဟဿခိဍ္ဍာရတိမေ့သမာပန္နဟူသည် ကိုယ် နှုတ်နှစ်ပါး မြူးပျော်ခြင်း၌ မေ့လျော်ခြင်းသဘောသို့ ကောင်းစွာရောက်လျက် အဖန်ဖန် အားထုတ်ခြင်းဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ထိုသို့ မေ့လျော်ခြင်း သဘောသို့ ရောက်လျက် အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းဟူသည် အဘယ်နည်း၊ အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းရှိပုံကို ထင်ရှားစွာ မပြဆိုပြီလော၊ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [စ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု ပဒူသိကာတိပိ ပါဠိ လိခန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သာ အဋ္ဌကထာယံ နတ္ထိ။ (၃) ပဒတ္ထသောနောယ အဋ္ဌကထာယ သောဓိတနိယာမေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ (၄) တသ္မာ သာ အဋ္ဌကထာယံ နတ္ထိ။

➢ ❹ ။ ဝိနာသံ လာတီတိ ဝေလော။ ဝေလံ အတိက္ကန္တံ **အတိဝေလံ**။

(၃) အချိန်၏ ကျော်လွန်ခြင်းနှင့် ကာလ ကာလဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမွန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကျော်လွန်သော အချိန်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အတိစိရ, အတိကာလ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပါတိ ရက္ခတီတိ ပါဠိ။ (၃) စောင့်ရှောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ပဒူသိကာဟူသော ပါဠိဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) တန္တိ-စသော--။

သုဋ္ဌု အာပန္နန္တိတိ **သမာပန္နာ**။ (၃) ကောင်းစွာ ရောက်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ပျော်မြူးသော နတ်တို့သည် ဝစနီယ။ (၆) အနုယုတ္တာ, ဂတာ---။

➢ ❺ ။ **ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာ**-ကို ခိဍ္ဍာပဒေါသိကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဒေဝါနံ-

http://www.dhammadownload.com

ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်) ✱ **သမာဝန္နာ**-ကို သမာပန္နတ္တာ-ဟု ဟိတ် ပြင်လျှင်- ဒိဋ္ဌာပဒေါသိကာနံ ဒေဝါနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➤ ❻။ (က) ၌ ခိဍ္ဍာယ ပဒုဿန္တိ-ဖြင့် ခိဍ္ဍာယ ပဒုဿန္တီတိ ခိဍ္ဍာပဒေါသိနော-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ္ဍ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ခိဍ္ဍာ ပဒေါသိနော ဧဝ ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာ-ဟု သွတ္တတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏိကပစ္စည်း၏ သွတ္တတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) ခိဍ္ဍာယ ပဒုဿန္တိ-ဖြင့် ပဒေါသောပုဒ်ကို ပဒုဿနံ ပဒေါသော-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ)ခိဍ္ဍာနှင့် ပဒေါသောကို ခိဍ္ဍာယ ပဒေါသော ခိဍ္ဍာပဒေါသော-ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ခိဍ္ဍာ ပဒေါသော ဧတေသံ အတ္ထီတိ ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာ-ဟု အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣကပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝိနဿန္တိ-ဖြင့် ပဒုဿန္တိ၌ ဒုသဓာတ်သည် ဝိနဿအနက်ကို ဟော၏ဟု သိစေပါသည်။ (ဓာတွတ္ထ)

(ဂ) ၌ အတိကာလံ-ဖြင့် အတိဝေလံ၌ ဝေလာ-သဒ္ဒါ၏ ကာလအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) အတိစိရန္တိ အတ္ထော-ဖြင့် ဒုတိယာ အံဝိဘတ်၏ ကြိယာဝိသေသန၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ ဟဿရတိဓမ္မဇ္ဇေ ခိဍ္ဍာရတိဓမ္မဥ္စ-ဖြင့် ရတိဓမ္မသဒ္ဒါကို ဟဿ-သဒ္ဒါ ခိဍ္ဍာ သဒ္ဒါတို့နှင့် အသီးသီး ယှဉ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ဟဿနှင့် ခိဍ္ဍာကို ဟသောစ ခိဍ္ဍာစ ဟဿခိဍ္ဍာ-ဟု ဒွန်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ဟဿခိဍ္ဍပုဒ်နှင့် ရတိဓမ္မာပုဒ်ကို ဟဿခိဍ္ဍာရတိဓမ္မော-ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသ လိင်္ဂတ္ထ) အနုယုတ္တာ-ဖြင့် ကောင်းစွာရောက်ကုန်၏ဟူသည် အဖန်တလဲလဲ အားထုတ်ကုန်ခြင်းပင်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ❶❶။ **စေဋ္ဌိဟာဿသုခ-အရ** ။ ။ လောဘမူစိတ်၌ရှိသော သောမနဿဝေဒနာ ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဟဿဌာယီဘာဝ+ဟာသရသ/ကာမရတိဌာယီဘာဝ+ကာမ သိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) မေထုန်ခံစားဘက်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပျော်ပါးခြင်း ရွှင်မြူးလိုလားခြင်း အကြောင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အချိန်ကြာမြင့်သဖြင့် အာဟာရပြတ်လျက် နတ်ဘဝမှ စုတေရခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိ (၁၆၈) [၄၁၀၄။]

(က) သတိသမ္မုဿတိတိ ခါဒနီယဘောဇနီယေသု သတိ သမ္မုဿတိ၊

(ခ) တေ ကိရ ပုညဝိသေသာဓိဂတေန မဟန္တေ အတ္တဘာဝေ သိရိဝိဘဝေန နက္ခတ္တံ ကီဠန္တာ တာယ သမ္ပတ္တိမဟန္တတာယ ""အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိမှ န ပရိဘုဉ္ဇိမှာ"" တိပိ န ဇာနန္တိ၊

(ဂ) အထ ဧကာဟာရာတိက္ကမနတော ပဋ္ဌာယ နိရန္တရံ ခါဒန္တာပိ ပိဝန္တာပိ စဝန္တိယေဝ၊ န တိဋ္ဌန္တိ၊

(ဃ) ကသ္မာ ? ကမ္မဇတေဇဿ ဗလဝတာယ, ကရဇကာယဿ မန္ဒတာယ၊

(င) မနုဿာနဉ္ဟိ ကမ္မဇတေဇော မန္ဒော၊ ကရဇကာယော ဗလဝါ၊ တေသံ ကမ္မဇတေဇဿ မန္ဒတာယ ကရဇကာယဿ ဗလဝတာယ သတ္တာဟမ္ပိ အတိက္ကမိတွာ ဥဏှောဒကအစ္ဆယာဂုအာဒီဟိ သက္ကာ ဝတ္ထုံ ဉပတ္ထမ္ဘေတုံ၊

(စ) ဒေဝါနံ ပန တေဇော ဗလဝါ ဟောတိ၊ ကရဇံ မန္ဒံ၊ တေ ဧကံ အာဟာရဝေလံ အတိက္ကမိတွာဝ သဏ္ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊ ၉၆။)

➢ ❶ ။ (က) သတိသမ္မုဿတိတိ၊ဟူသည်ကား။ခါဒနီယဘောဇနီယေသု၊ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်တို့၌။သတိ၊စားသောက်ဖို့ရန် သတိသည်။သမ္မုဿတိ၊ပျောက်ပျက်၏။ (ဝါ) မေ့လျော့၏။ (ခ) ကိရ၊ချဲ့။တေ၊ထိုနတ်တို့သည်။ပုညဝိသေသာဓိဂတေန၊ကောင်းမှုအထူးကြောင့် ရအပ်သော။မဟန္တေ၊ကြီးကျယ်သော။အတ္တဘာဝေ၊မိမိ၏။သိရိဝိဘဝေန၊အသရေစည်းစိမ်ဖြင့်။နက္ခတ္တံ၊နက္ခတ်သဘင်ကို။ကီဠန္တာ၊ကစားကုန်လတ်သော်။(ဝါ) ပျော်မြူးကုန်လတ်သော်။တာယ သမ္ပတ္တိမဟန္တတာယ၊ထိုစည်းစိမ်၏ ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။အာဟာရံ၊နတ်သုဓာဟူသော အာဟာရကို။ပရိဘုဉ္ဇိမှ၊စားပြီးကုန်ပြီ။န ပရိဘုဉ္ဇိမှ၊မစားကြရကုန်သေး။ဣတိပိ၊ဤသို့လည်း။န ဇာနန္တိ၊မသိကြတော့ကုန်။

(ဂ) အထ-တသ္မိံ ကာလေ၊စားရမှန်း မစားရမှန်း မသိကြရာ ထိုအခါ၌။(ဝါ) ပျော်မြူးကြရာ ထိုအခါ၌။ ဧကာဟာရာတိက္ကမနတော၊တစ်ကြိမ် အာဟာရကို လွန်ရာအခါမှ။ပဋ္ဌာယ၊စ၍။နိရန္တရံ၊မပြတ်။ခါဒန္တာပိ၊ခဲစားပါကုန်သော်ငြား။ပိဝန္တာပိ၊သောက်ကြပါကုန်သော်ငြား။တေ ဒေဝါ၊ထိုနတ်တို့သည်။(ကတ္တား) စဝန္တိယေဝ၊စုတေကြရကုန်တော့သည်သာ။ တေ ဒေဝါ၊ထိုနတ်တို့သည်။(ကတ္တား) န တိဋ္ဌန္တိ၊မတည်နိုင်တော့ကုန်။

(ဃ) ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ကမ္မဇတေဇဿ၊ကမ္မဇတေဇော၏။ဗလဝတာယ၊အားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ကရဇကာယဿ၊ကိုယ်၌ဖြစ်သော သုက်သွေးကြောင့် ဖြစ်သော ကိုယ်၏။ (သဒ္ဒတ္ထ) ကရဇကာယ၏။(ဝေါဟာရတ္ထ) ခန္ဓာကိုယ်၏။မန္ဒတာယ၊နုံ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်းတည်း။(ဝါ) ညံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်းတည်း။

(င) ဟိ၊ချဲ့။မနုဿာနံ၊လူတို့၏။ကမ္မဇတေဇော၊ကံကြောင့်ဖြစ်သော ဝမ်းမီးသည်။မန္ဒော၊နုံ့၏။(ဝါ) ညံ့၏။ကရဇကာယော၊ကရဇကာယသည်။ဗလဝါ၊အားရှိ၏။တေသံ၊ထိုလူတို့၏။ကမ္မဇတေဇဿ၊ကမ္မဇတေဇော၏။မန္ဒတာယ၊နုံ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။(ဝါ)

http://www.dhammadownload.com

ညှံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရှင်း။ကရဇကာယဿ၊ကရဇကာယ၏။ ဗလဝတာယ၊အားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရှင်း။သတ္တာဟမ္ပိ၊ခုနှစ်ရက်ကိုသော်မှလည်း။အတိက္ကမိတွာ၊လွန်၍။ ဥဇ္ဈောဒကအစ္ဆယာဂုအာဒီဟိ၊ပူသော ရေနွေး, ကြည်သော ယာဂု အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ဝတ္ထုံ၊ကရဇကာယဟူသော ဝတ္ထုကို။ဥပတ္ထမ္ဘေတုံ၊ထောက်ပံ့ခြင်းငှာ။သက္ကာ၊စွမ်းနိုင်၏။

(စ) ပန၊အဖို့တစ်ပါးကား။ဒေဝါနံ၊နတ်တို့၏။တေဇောကမ္မဇတေဇောသည်။ဗလဝါ၊ အားရှိသည်။ဟောတိ၊၏။ကရဇံကရဇဝတ္ထုသည်။မန္ဒံ၊နွံ့သည်။(ဝါ) ညှံ့သည်။ဟောတိ၊၏။ တေ၊ထိုနတ်တို့သည်။ဧကံ၊တစ်ခုသော။အာဟာရဝေလံ၊အစာစားချိန်ကို။အတိက္ကမိတွာဝ၊ လွန်၍သာလျှင်။(ဝါ) လွန်လျှင်လွန်ခြင်းပင်။သဏ္ဌာတုံ၊ကောင်းစွာတည်ခြင်းငှာ။န သက္ကောန္တိ မစွမ်းနိုင်တော့ကုန်။

➤ ❶ ။ (စ) သို့/ ဓေါ်သာရေးပနစကားနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် သတိ သမ္မုဿတိဟူသည် ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်တို့၌ (ဝါ) ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်တို့ကို စားခြင်းတို့၌ သတိ လွတ်ကင်း မေ့လျော့ခြင်းပင်တည်းဟု ဖွင့်ဆို၏။ အဘယ်ကြောင့် အဘယ်သို့လျှင် ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်တို့၌ သတိလွတ်ကင်း မေ့လျော့ခြင်းဖြစ်ပါသနည်း၊ ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်တို့၌ သတိ လွတ်ကင်း မေ့ခြင်းအကြောင်းနှင့် မေ့လျော့ပုံအခြင်းအရာကို အကျယ်ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အကယ်၍ ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်တို့၌ သတိ လွတ်ကင်း မေ့ခြင်းအကြောင်းနှင့် မေ့လျော့ပုံအခြင်းအရာကို အကျယ် မပြဆိုချေသော် ဆရာအား သင်္ခေပ ဝိတ္ထာရ ဆန့် သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် စည်းစိမ်ကြီးကျယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာဟာရကို စားသောက်ပြီး မစားရသေးသည်ကို မသိကြကုန်ဟု ဖွင့်ဆို၏။ ထိုသို့ မသိ ခြင်းကြောင့် ထိုနတ်တို့အား အဘယ်သို့ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း၊ အသက်ရှည်ကြာ တည်လျက် ရှိနိုင်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် နတ်တို့သည် တစ်ကြိမ်သော အစာစားချိန် ကို လွန်လာသည်မှစ၍ မပြတ် စားပါ သောက်ပါသော်လည်း သေကြကုန်သည်သာ အသက်ရှင်၍ မတည်ကြကုန်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ စားဖွယ်သောက်ဖွယ် ဘောဇဉ် အာ ဟာရတို့သည် အသက်ရှည်စေနိုင် ကြာမြင့်စွာ တည်နေနိုင်မှုကို ဖြစ်စေနိုင်ကြသည် မဟုတ် ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် သေကြကုန် အသက်ရှင်၍ မတည်နိုင်ကြပါကုန်သနည်း။

(ဂ+ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် စဝန္တိယေဝ န တိဋ္ဌန္တိဖြင့် ခိဍ္ဍာပဒေါသိက နတ်တို့ သည် စုတေကြကုန်သည်သာ၊ အသက်ရှင်၍ မတည်နိုင်ကြကုန်ဟု ဆို၏။ ယင်းနတ်တို့ သည် အစာစားချိန် တစ်ကြိမ်ကို လွန်ပြီးသည်မှစ၍ အမြဲမပြတ် အာဟာရကို စားကြ သောက်ကြကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်ကြောင့် စုတေကြကုန်သည်သာဖြစ်၍ အသက်ရှင်၍ မတည်နိုင်ကြကုန်သနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ+ဃ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ယ) ဖြင့် နတ်တို့၏ ကမ္မဇတေဇောသည် အား ကောင်း၏၊ ကရဇကာယသည် အားနည်း၏ဟု ဆို၏။ နတ်တို့၏ ကမ္မဇတေဇော အား ကြီးသည်၏အဖြစ်, ကရဇကာယ အားနည်း နူးညံ့သိမ်မွေ့သည်၏အဖြစ်ကို ဆရာ ကိုယ် တိုင် ပစ္စက္ခ သယမ္ဘုဉာဏ်ဖြင့် သိပါသလော၊ အဘယ်သို့သော သဘော (ယုတ္တိ) ကို ထောက်၍ ယင်းသို့ ဆိုပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

➤ ❸ ။ [ဂ+ဃ ဝါကျတို့ကို၍] (၁) နနု ကောဟာရာတိက္ကမနတော ပဋ္ဌာယ နိရန္တရံ ခါဒန္တိ ပိဝန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ စဝန္တိယေဝ၊ န တိဋ္ဌန္တိ။ (၃) နနု ကမ္မဇတေဇော ဗလဝါ, ကရဇကာယော မန္ဒော။ (၄) တသ္မာ စဝန္တိယေဝ၊ န တိဋ္ဌန္တိ။

➤ ❹ ။ ကေ သရီရေ ပဝတ္တော ရဇော **ကရဇော**။ ကုစ္ဆိတာနံ ကေသာဒီနံ အာယော ပဝတ္တိဋ္ဌာနန္တိ **ကာဇယာ**။ ကရဇေန သမ္ဘူတော ကာယော **ကရဇကာယော**။

(၃) သုက်သွေး၏ ခန္ဓာကိုယ်နှင့် အကြောင်း အကျိုး/ဇနက ဇည အဖြစ်ဖြင့် စပ် ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ခန္ဓာကိုယ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) သရီရံ, ဝပု-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဗလ် တေသ အတ္ထီတိ **ဗလဝါ**။ (၃) အားအစွမ်း၏ ကမ္မဇတေဇောနှင့် ဂုဏ် ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကမ္မဇတေဇောသည် ဝစနီယ။ (၆) ထာမဝါ-စသော--။

ပုနပ္ပုနံ ဥဒယတ္တာ န ဒီယတေတိ **နက္ခတ္တံ**။ (၃) မကုန်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) နက္ခတ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဇောတိ, ဘံ, တာရ, ဆဏ-စသော--။

နက္ခတ္တေန နိယုတ္တံ **နက္ခတ္တံ**။ နက္ခတ်၏ ယင်းနက္ခတ်နှင့်ယှဉ်သော ပွဲလမ်းသဘင် နှင့် ဂုဏ် ဂုဏော အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကြတ္တိကာ နက္ခတ် ပွဲသဘင်သည် ဝစနီယ။ (၆) နက္ခတ္တယုတ္တ, ဆဏယုတ္တ-စသော--။

ကတပုညေဟိ သေဝီယတေတိ သိရီ။ (၃) မှီဝဲခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု။ (၅) ကျက်သရေသည် ဝစနီယ။ (၆) လက္ခီ-စသော--။

အာဟရတိ ဗလာယူနီတိ **အာဟာရော**။ (၃) ဆောင်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သုဓာဟာရသည် ဝစနီယ။ (၆) ဘောဇန, ယာသ-စသော--။

* ဩဇဋ္ဌမကရူပံ အာဟရတီတိ ဝါ **အာဟာရော**။ ဝိဘဝန္တိ ပဘဝန္တိ အနေနာတိ **ဝိဘဝေါ**။ * ဗလတိ ပရေ အဘိမဒ္ဒတီတိ **ဗလံ**။

➤ ❺ ။ **ဗလဝတာယ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား တိုက်ရိုက်ပါရှိသော ကမ္မဇတေဇသာ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) * **မန္ဒတာယ**-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား တိုက်ရိုက်ပါရှိသော ကရဇကာယဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) * **တာယ သမ္ပတ္တိမဟာနုဘာဝတာယ**-၌ တာ သမ္ဗန်ကား- တာယ သမ္ပတ္တိယာ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

http://www.dhammadownload.com

➤ **၆ ။ တတိယဝါရေ မနေန ပဒုဿန္တိဝိနဿန္တိတိ မနောပဒေါသိကာ၊ တေ စာတုမဟာရာဇိကာ၊**

မနေန ပဒုဿန္တိ-ဖြင့် မနေန ပဒုဿန္တိတိ မနောပဒေါသိနော-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ္ဍ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) မနော ပဒေါသိနောဧဝ မနောပဒေါသိကာ-ဟု သွတ္ထတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏိကပစ္စည်း၏ သွတ္ထတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) မနေန ပဒုဿန္တိ-ဖြင့် ပဒေါသောပုဒ်ကို ပဒုဿနံ ပဒေါသော-ဟု ဘာဝ သာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ)မနောနှင့် ပဒေါသောကို မနေန ပဒေါသော မနောပဒေါသော-ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) မနော ပဒေါသော ဧတေသံ အတ္ထိတိ မနောပဒေါသိကာ-ဟု အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရှင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣကပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရှင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝိနဿန္တိ-ဖြင့် ပဒုဿန္တိ၌ ဒုသဓာတ်သည် ဝိနဿအနက်ကို ဟော၏ဟု သိစေပါ သည်။ (ဓာတွတ္ထ) တေ စာတုမဟာရာဇိကာ-ဖြင့် မနောပဒေါသိက-အရ စာတုမဟာ ရာဇ် နတ်တို့ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➤ **၇ ။ ပွဲသဘင်ဟူသမျှကို "နက္ခတ္တ"ဟု ဆိုသင့်ခြင်းအကြောင်း ။** ။ များသော အားဖြင့် (ပွဲသဘင်ဟူသမျှကို) နက္ခတ်နှင့်ယှဉ်၍ ပြုကြသောကြောင့် နက္ခတ်နှင့် ယှဉ် သည်ဖြစ်စေ, မယှဉ်သည်ဖြစ်စေ ပွဲသဘင်ဟူသမျှကို "နက္ခတ္တ"ဟု ဆိုသင့်ပါသည်။

နတ်တို့ စုတေရခြင်းအကြောင်း ၄–ပါး ။ ။ (၁) အာယုက္ခယ၊ (၂) ပုညက္ခယ၊ (၃) အာဟာရက္ခယ၊ (၄) ကောပ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

နတ်တို့၏ အာဟာရဟူသည်- "သုဓာ" ပင် ဖြစ်ပါသည်။

နတ်သုဓာ၏ဂုဏ် ။ ။ (၁) သဉ္ဇပမာ-ခရုသင်းကဲ့သို့ ဖွေးဖွေးဖြူ၏။ (၂) အတုလျ ဒဿနာ- အတုမရှိအောင် ကြည့်စရာကောင်း၏။ (၃) သုစိ-စင်ကြယ်၏။ (၄) သုဂန္ဓာ- ကောင်းသော အနံ့ရှိ၏။ (၅) ပိယရူပါ-ချစ်စရာအဆင်းရှိ၏။

နတ်သုဓာ စားရခြင်းအကျိုး ။ ။ (၁) ခုဒ္ဒံ-ထမင်းဆာခြင်း၊ (၂) ပိပါသံ-ရေငတ်ခြင်း၊ (၃) အရတိ-မမွေ့လျော်ခြင်း၊ (၄) ဒရထံ-ကိုယ်ပူခြင်း၊ (၅) ခိဒံ-ပင်ပန်းခြင်း၊ (၆) ကောဓ - အမျက်ထွက်ခြင်း၊ (၇) ဥပနာဟ-ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း၊ (၈) ဝိဝါဒ-ငြင်းခုံခြင်း၊ (၉) ပေသုန- ချောပစ်ကုန်းတိုက်ခြင်း၊ (၁၀) သီတ-ချမ်းအေးခြင်း၊ (၁၁) ဥဏှ-ပူအိုက်ခြင်း၊ (၁၂) တန္ဒိ-ပျင်းရိခြင်း၊ ဤ (၁၂) ပါးကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ပါသည်။(**နတ်သုဓာ စားရကျိုး**)

http://www.dhammadownload.com

သုဓာ၏ ပမာဏ ▪ ထိုသုဓာသည် သဖန်းသီးပမာဏရှိ၏။ လက်တဆုတ်စာလောက် ကြီး၏။ ထိုသုဓာကို နတ်တို့ အရေအတွက်အားဖြင့် တရက် တခါ စားကြရ၏။အောက် အောက် နတ်များထက် အထက်အထက် နတ်များ၏ အာဟာရသည် အဆင့်ဆင့် သာ လွန်၏၊ လျှာပေါ်ထင်လိုက်လျှင်ပင် ဆံဖျား, လက်သည်း, ခြေသည်းဖျားတိုင်အောင် တစ်ကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့၍ သွားပါသည်။

➤ ❶ ⓪ ။ (ဂ) ဓါဝန္တာပိ-ဋ္ဌ ဓာတွဋ္ဌကို ၅ ။ ။အာဟာရကို ခဲစားကြကုန်သော• နတ်တို့၏ သန္တာန်၌ ရသ တဏှာပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိ ဌာ ယီဘာဝ+ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ အစာအာဟာရဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည် ၏။ ယင်းအစာအာဟာရ၏ (၁၂) မျိုးသော ဘေးရန်တို့ကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ယင်းအစာအာဟာရကို စားရခြင်းကြောင့် ရေငတ်ပြေခြင်းစသော အကျိုး(၁၂) မျိုးကို ရရှိခြင်းစသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ကိစ္စန္တာ-အရ ။ ။ ပျော်မြူးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ် သည် ကာမရတိ ဌာယီဘာဝ+ကာမသိင်္ဂါရရသမည်၏။ နက္ခတ်ပွဲသဘင်သည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ မိမိ၏ ကောင်းမှုအထူးရှိသည်၏ အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ အစားအစာ အာဟာရကို စားပြီးမှု မစားရသေးမှုကို မေ့ပျောက်ခြင်း, စုတေရခြင်းတို့ သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၁၆၁) [၄၊၁၀၅။]

(က) ကတမေ ပန တေ ဒေဝါတိ "ကူမေ ဒေဝါ" တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝိစာရဏာ နတ္ထိ။

(ခ) ""ဒေဝါနံ ကမ္မဇတေဇော ဗလဝါ ဟောတိ ကရဇံ မန္ဒံ" န္တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ ပန ယေ ကေစိ ကဗဠီကာရာဟာရူပဇီဝိနော ဒေဝါ ဧဝံ ကရောန္တိ တေ ဧဝ တေ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊

(ဂ) ကေစိ ပနာဟု "နိမ္မာနရတိ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနော တေ ဒေဝါ" တိ။

(ဃ) ခိဍ္ဍာပဒုဿနမတ္တေနေဝ ဟေတေ "ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာ" တိ ဝုတ္တာ။

➤ ❶ ။ (က) ပန၊ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့။တေ ဒေဝါ၊ ထိုနတ်တို့သည်။ကတမေ၊အဘယ်နတ်တို့နည်း။က္ကတိ၊ဤကား အမေးတည်း။(တေ ဒေဝါ၊ ထိုနတ်တို့သည်။) ဣမေ ဒေဝါ၊ဤနတ်တို့တည်း။(ဝါ) မည်သည့် နတ်တို့တည်း။ဣတိ၊ဤ သို့။အဋ္ဌကထာယံ၊ရှေးအဋ္ဌကထာ၌။ဝိစာရဏာ၊စိစစ်ခြင်းသည်။နတ္ထိ၊မရှိ။

(ခ) ပန၊ထိုသို့ပင် ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ စိစစ်ခြင်းမရှိပါသော်လည်း။ဒေဝါနံ ကမ္မဇတေဇော ဗလဝါ ဟောတိ ကရဇံ မန္ဒံ"န္တိ၊မန္ဒံ-ဟူ၍။အဝိသေသေန၊အထူး မမ, သာမညအားဖြင့်။ ဝုတ္တတ္တာ၊ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ယေ ကေစိ၊အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံ ကုန်သော။ကဗဠီကာရာဟာရူပဇီဝိနော၊နတ်သုဓာဟူသော ကဗဠီကာရ အာဟာရကို မှီ၍

http://www.dhammadownload.com

အသက်မွေးကြကုန်သော။ဒေဝါ၊နတ်တို့သည်။ဇဝံ၊ဤသို့ (မြူးပျော်မှုကို) ကရောန္တိ၊ပြုကြကုန်၏။တေယေဝ၊ထိုနတ်အားလုံးတို့သည်ပင်။စဝန္တိ၊စုတေကြရကုန်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိထိုက်ကုန်၏။

(ဂ) ပန၊ဝါဒန္တရကား။ကေစိ၊အချို့ဆရာတို့သည်။အာဟု၊ဆိုကြကုန်ပြီ။(ကိံ၊အဘယ်သို့ဆိုကြကုန်သနည်း။) တေ ဒေဝါ၊ထိုခိဍ္ဍာပဒေါသိကာနတ်တို့သည်။နိမ္မာနရတိ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနော၊နိမ္မာနရတိနတ်, ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်တို့တည်း။ဣတိ၊ဤသို့။အာဟု၊ဆိုကုန်ပြီ။ (ဃ) ဟိ၊မှန်၏။တေ၊ဤနတ်တို့ကို။ခိဍ္ဍာပဒုဿနမတ္တေနေဝ၊အပျော်ကြူးသည့်အတွက် ပျက်စီးခြင်းမျှကြောင့်သာလျှင်။ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာတိ၊က-တို့ဟူ၍။ဝုတ္တာ၊မိန့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ (ဘာသာဋီကာ၊ဒု၊၉၈။)

➢ ❷ ။ (စ) သို့/ စောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ခိဍ္ဍာပဒေါသိက နတ်အရ ရှေးမဟာအဋ္ဌကထာဝယ် ဤမည်သော နတ်များကို အရကောက်ဟူ၍ စိစစ်မှု မရှိကြောင်း ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ရှေးအဋ္ဌကထာများ၌ ဤမည်သော နတ်များသည် ခိဍ္ဍာပဒေါသိက နတ်များဟူ၍ မစိစစ်ခဲ့သည့်နည်းတူ သင်ဗုဒ္ဓယောသ ဆရာသည်လည်း မေ့လျော့ဟန်ပြုကာ မစိစစ်တော့ဘဲ ထားခဲ့ပါမည်လော၊ အဘယ်နတ်များသည် ခိဍ္ဍာ ပဒေါသိက နတ်မည်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် အလုံးစုံသော ကဗဠီကာရာဟာရူပဇီဝိတ နတ်တို့သည် ခိဍ္ဍာပဒေါသိကမည်သောဟု ဆို၏။ ဆရာ ကောက်ယူထားသည့်အတိုင်း တခြားတပါးသော ဆရာတို့သည်လည်း ခိဍ္ဍာပဒေါသိက နတ်အရကို ကောက်ယူကြပါသလော၊ တခြားတပါးသော ဆရာတို့သည် ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာ နတ်အရ အဘယ်နတ်များကို ကောက်ယူကြပါသနည်း၊ အကယ်၍ ကျန်ရှိနေသေးသော ဝါဒန္တရ အရကောက်ကို မပြဆိုချေသော် ဆရာ့အား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ကဗဠီကာရာဟာရကို မှီ၍ အသက်မွေးကြကုန်သော နတ်ဟူသမျှတို့သည် ခိဍ္ဍာပဒေါသိကနတ် မည်သောဟု ဆို၏။ ယင်းနတ်များကို ခိဍ္ဍာပဒေါသိကနတ်ဟူ၍ ခေါ်ခြင်း၌ ဗျုပ္ပတ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်သော အကြောင်းယုတ္တိကို ခိုင်လုံစွာ မပြဆိုတော့ပြီလော၊ ဗျုပ္ပတ်နှင့် ညီညွတ်သော အကြောင်းယုတ္တိကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [က-စ-ဝါကျကိုး၌] (၁) နနု ဣမေ ဒေဝါတိ အဋ္ဌကထာယံ ဝိစာရဏာ နတ္ထိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ယေ ကေစိ ကဗဠီကာရာဟာရူပဇီဝိနော ဒေဝါ ဇဝံ ကရောန္တိ၊ တေယေဝ စဝန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (၃) နနု ဒေဝါနံ ကမ္မဇတေဇော ဗလဝါ ဟောတိ ကရဇံ မန္ဒံ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ။ (၄) တသ္မာ ယေ ကေစိ ကဗဠီကာရာဟာရူပဇီဝိနော ဒေဝါ ဇဝံ ကရောန္တိ၊ တေယေဝ စဝန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

http://www.dhammadownload.com

➤ ❾ ။ ဒိဗ္ဗန္တိ ပဉ္စကာမဂုဏာဒီဟိ ကီဠန္တီတိ **ဓေဝါ**။ (၃) ငါးပါးကုန်သော ကာမဂုဏ်တို့ဖြင့် ကစားမြူးတူးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကာမာဝစရ နတ်တို့ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တိဒသာ, အမရာ, ဝိဗုဓာ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ကဗဠီကာရာဟာရံ ဥပဇီဝန္တီတိ **ကဗဠီကာရာဟာရူပဇီဝိနော**။

(၃) ကဗဠီကာရာဟာရဟူသော နတ်သုဓာသုတ်နှင့် ယင်းနတ်သုဓာကို စားသောက်ကြသည့် မှီ၍ အသက်မွေးကြသည့် နတ်တို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော လောဘ ပဓာနစိတ္တုပ္ပါဒ်၏ အာရုံ-အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်ငှင်း၊ ကဗဠီကာရာဟာရ-ဟူသော နတ်သုဓာကိုမှီ၍ အသက်မွေးခြင်းကြိယာသကတ်သည်ငှင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ခိဍ္ဍာပဒေါသိကဒေဝ-စသော--။

➤ ❺ ။ ဝုတ္တတ္ထာ-၌ ဗ္ဗ-သမ္ဗန်ကား ▪ ဒေဝါနံ ကမ္မဇတေဇော ဗလဝါ ဟောတိ၊ ကရဇံ မန္ဒန္တိ ဝစနသ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/ကို စပ်) ပစ္စယတ္ထ-ကား ကမ္မတ္ထ-တည်း။

➤ ❻ ။ **ကေစိ-အရ** ။ ။ အဘယဂိရိဝါသိဂိုဏ်း ဆရာတို့ကို ယူရပါမည်။

ခိဍ္ဍာပဒေါသိက-အရ ။ ။ နိမ္မာနရတိနတ်, ပရိနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်တို့ကို ယူ။

➤ ❶ ❶ ။ **ဝုတ္တတ္ထာ-၌ အာဝယုဂ်ပုဒ်၏ ဓာတွတ္ထကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ ဝစတ်အရ ရှေးမဟာအဋ္ဌကထာဆရာတို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဝီရိယ ဉာဏ်စသည်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသံဂီရိရသ မည်၏။ ဒေဝါနံ ကမ္မဇတေဇော ဗလဝါ ဟောတိ၊ ကရဇံ မန္ဒံ-ဟူသော ရှေးမဟာအဋ္ဌကထာ စကားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ယင်းမဟာအဋ္ဌကထာ၌ နတ်သားမည်ကြောင်း သာမညဖြစ်နေခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ကဗဠီကာရာဟာရူပဇီဝိတနတ်ဟူသမျှသည် ခိဍ္ဍာပဒေါသိကနတ်မည်၏ဟူ၍ သိရခြင်းစသော အကျိုးတရားသည် အနုဘာဝ။

ပါဠိ (၁၆၂) [၅၊၁၀၅။]

(က) တက္ကီပါရေ အယံ စက္ခာဒီနံ ဘေဒံ ပဿတိ၊

(ခ) စိတ္တံ ပန ယသ္မာ ပုရိမံ ပုရိမံ ပစ္ဆိမဿ ပစ္ဆိမဿ ပစ္စယ် ဒတွာဝ နိရုဇ္ဈတိ၊ တသ္မာ စက္ခာဒီနံ ဘေဒတော ဗလဝတရမ္ပိ စိတ္တဿ ဘေဒံ န ပဿတိ၊

(ဂ) သော တံ အပဿန္တော ယထာနာမ သကုဏော ဧကံ ရုက္ခံ ဟိတွာ အညသ္မိံ နိလီယတိ၊ ဝေမေဝ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဘိန္နေ စိတ္တံ အညတြ ဂစ္ဆတီတိ ဂဟေတွာ ဝေမာဟ၊

➤ ❶ ။ (က) တက္ကီပါရေ၊တက္ကီဝါရ၌။(အတ္တော၊အနက်ကိုး၊ဝေံ၊ဤသို့၊ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။) အယံ၊ဤတက္ကီပုဂ္ဂိုလ်သည်။စက္ခာဒီနံ၊စက္ခု အစရှိသော ရုပ်တို့၏။ဘေဒံ၊ ပျက်ခြင်းကို။ပဿတိ၊မြင်၏။

http://www.dhammadownload.com

(စ) စိတ္တံ ပန၊စိတ်သည်ကား။ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ပုရိမံ ပုရိမံ၊ရှေးရှေးစိတ်သည်။ ပစ္ဆိမဿ ပစ္ဆိမဿ၊နောက်နောက်စိတ်အား။ပစ္စယ၊အနန္တရာဒိသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းကို။ ဒတွာဝ၊ပေးပြီး၍သာ။နိရုဇ္ဈတိ၊ချုပ်၏။ တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ [ရှေးရှေးစိတ်၏ နောက်နောက် စိတ်အား အနန္တရာဒိသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၍ ချုပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။] စက္ခာဒိနံ၊စက္ခု အစရှိသော ရုပ်တို့အား။ဘေဒတော၊ပျက်စီးခြင်းထက်။ဗလဝတရမ္ပိ၊သာ၍ အားရှိသည် လည်းဖြစ်သော။စိတ္တဿ၊စိတ်၏။ဘေဒံ၊ပျက်ခြင်းကို။န ပဿတိ၊မမြင်နိုင်။

(ဂ) သော၊ထိုတက္ကီပုဂ္ဂိုလ်သည်။တံ၊ထိုစိတ်၏ ပျက်ခြင်းကို။အပဿန္တော၊မမြင်နိုင် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။(ဝါ) မမြင်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ယထာနာမ၊ဥပမာမည်သည်ကား။ သကုဏော၊ငှက်သည်။ဧကံ၊တစ်ပင်သော။ရုက္ခံ၊သစ်ပင်ကို။ဇဟိတွာ၊စွန့်၍။အညသ္မိံ၊အခြား သစ်ပင်၌။နိလီယတိ ယထာ၊နားသကဲ့သို့။ဧဝမေဝ၊ဤအတူပင်။ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ၊ဤ အတ္တဘောသည်။ဘိန္နေ၊ပျက်လတ်သော်။စိတ္တံ၊စိတ်သည်။အညတြ၊အခြား အတ္တဘောသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ပြောင်းသွား၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဂဟေတွာ၊ယူ၍။ဝေ၊ဤ အယံ ခေါ် ဣဒံ ဝုစ္စတိ စက္ခုံ ဣတိပိ အစရှိသည်ဟူ၍။အာဟ၊ပြောဆို၏။

➤ ❷ ။ (စ) သို့/သာဓအာဂမှုဏ္ဏာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် တက္ကီပုဂ္ဂိုလ် သည် စက္ခု စသည်တို့၏ ပျက်ခြင်းကို မြင်သောဟု ဆို၏။ စိတ်၏ပျက်ခြင်း ချုပ်ခြင်းသည် စက္ခု စသည်တို့၏ ပျက်ခြင်း ချုပ်ခြင်းထက် သာ၍ အားရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ (ဝိ-ကိုရ္ဘ) ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ်ကြောင့် စိတ်၏ပျက်ခြင်းကို တက္ကီပုဂ္ဂိုလ်သည် မမြင်ပါ သနည်း၊ စုစ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

အဓ- (ခ) ဖြင့် စိတ်၏ ပျက်ခြင်းသည် စက္ခု စသည်တို့၏ ပျက်ခြင်းထက် သာ၍ အားရှိသော်လည်း ရှေ့စိတ်သည် နောက်စိတ်အား အနန္တရာဒိပစ္စည်းကို ပေး၍ ချုပ်သော ကြောင့် တက္ကီပုဂ္ဂိုလ်သည် စိတ်၏ပျက်ခြင်းကို မမြင်ဟူလို။

(ဂ) **သို့/ အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ရှေ့ရှေ့စိတ်သည် နောက်နောက်စိတ်အား အနန္တရာဒိပစ္စည်းကို ပေး၍ ချုပ်သောကြောင့် တက္ကီပုဂ္ဂိုလ်သည် စိတ်၏ပျက်ခြင်းကို မမြင် နိုင်ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင် ဥပမာနှင့်တကွ ထင် စွာ ပြလိုသောကြောင့် (ဂ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [စ–ဝါကျကို့ရှ] (၁) နနု စက္ခာဒိနံ ဘေဒတော ဗလဝတရံ စိတ္တဿ ဘေဒံ။ (၂) အထ ကသ္မာ စိတ္တဿ ဘေဒံ န ပဿတိ။ (၃) နနု စိတ္တံ ပုရိမံ ပုရိမံ ပစ္ဆိမဿ ပစ္ဆိမဿ ပစ္စယ ဒတွာဝ နိရုဇ္ဈတိ၊ (၄) တသ္မာ စိတ္တဿ ဘေဒံ န ပဿတိ။

➤ ❹ ။ သင်္ကေတ ဥဒ္ဒံ ဂန္တိ **သကုဏော**။ (၃) ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝဓနဟေတု မည်၏။ (၅) ငှက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝိဟင်္ဂေါ, ဝိဟင်္ဂါ, ပက္ခီ, ဒွိဇော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

http://www.dhammadownload.com

ဖလတ္ထိကေဟိ ရုက္ခံယတိတိ ရုက္ခော။ (၃) သစ်သီးကို အလိုရှိသူတို့က တားမြစ်ပိတ်ပင် စောင့်ရှောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သစ်ပင်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) မဟီရုက္ခော, ဝိဋပီ, ပါဒပေါ-စသော--။

အတ္တာတိ အဘိဓာနံ ဗုဒ္ဓိစ ဘဝတ္တိ ဧတသ္မာတိ **အတ္တဘာဝေါ**။ (၃) အတ္တ၏ ဘာဝနှင့် အာရုံ အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်ငှင်း, အတ္တဟူ၍ သဒ္ဒါနှင့် အသိဉာဏ်တို့ဖြစ်ခြင်း ကြိယာသည်ငှင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကိုယ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သရီရ, ဝပု, ဂတ္တ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢ **၅** ။ **အပဿဇန္တော**ကို အပဿန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- တဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရ ပါမည်။ (၏/သည် စပ်) ✱ **ဘိဇ္ဇန္တ**-ကို ဘိန္နတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဣမဿ အတ္တဘာဝဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➢ ၆။ **အန္တာနန္တိကာတိ အန္တာနန္တဝါဒါ။ အန္တဝါ အနန္တဝါ အန္တာနန္တဝါ နေဝန္တာနာနန္တဝါ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တဝါဒါတိ အတ္ထော။**

အန္တာနန္တဝါဒါ-ဖြင့် အန္တာနန္တ-အရ ဌာန္ဗူပစာအားဖြင့် အန္တာနန္တသဟစရိတဖြစ်သော ဝါဒကို (ဝါ) ဌာနူပစာအားဖြင့် အန္တာနန္တကိုမှီသော ဝါဒကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) အန္တာနန္တိကာပုဒ်ကို အန္တာနန္တော ဧတေသံ အတ္ထီတိ အန္တာနန္တိကာ-ဟု အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣက-ပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုငှင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

အန္တဝါ အနန္တဝါ အန္တာနန္တဝါ နေဝန္တာနာနန္တဝါ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တဝါဒါတိ အတ္ထော ဖြင့် အန္တောစ အနန္တောစ အန္တာနန္တောစ နေဝန္တာနာနန္တောစ-ဟု ဆိုလိုလျက် သာမညနိဒ္ဒေသနည်းဖြင့် (ဝါ) ဧကသေသ တဒ္ဓိတ်အားဖြင့် အန္တာနန္တ-ဟု ဆိုသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ (ဝါ) တဒ္ဓိတ်လိင်ပဒ)

➢ **၈** ။ **တက္ကီပုဂ္ဂိုလ်သည် စက္ခု စသည်တို့၏ ပျက်ခြင်း ချုပ်ခြင်းကို မြင်နိုင်ခြင်း အကြောင်း** ။ ။ ရုပ်တရား ပျက်စီးခြင်း၏ ရှုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် - တက္ကီပုဂ္ဂိုလ်သည် စက္ခု စသည်တို့၏ ပျက်ခြင်း ချုပ်ခြင်းကို မြင်ပါသည်။

➢ **၁ ၀** ။ (ဂ) **ဝါကျ ပဓာနကြိယာ (အာပ) ၏ အန္တတ္ထကို ကိုယ်ပြု၍**

မိမိမျက်စိဖြင့် မြင်နိုင်သလောက်ကိုသာ ကြံဆ၍ မိစ္ဆာအယူကိုယူသော ဧကစ္စ - သဿတိက တက္ကီပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော မိစ္ဆာဉာဏ်ခေါ် ဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော လောဘသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ+ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ ယဥ္စ ခေါ် ဣဒံ ဝုစ္စတိ စက္ခု ဣတိပိ-စသော တက္ကီပုဂ္ဂိုလ်၏ စကားများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ နာမ်တရားဖြစ်သော စိတ်၏ပျက်ခြင်းကို မမြင်လိုက်ရခြင်း, ရုပ်တရားဖြစ်သော အတ္တဘော ပျက်စီးသွားခြင်းကို မြင်လိုက်ရ၍ မိစ္ဆာအယူကို စွဲမြဲစွာ

http://www.dhammadownload.com

ယူခြင်း အကြောင်းသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ နှစ်ဖြာတို့၌ မကောင်းကျိုးကိုသာ ခံစားရခြင်း, ယင်းမိစ္ဆာအယူကို မစွန့်သမျှ ငရဲမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ခြင်း-စသော မကောင်းကျိုးများသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါကျ (၁၆၂) [၄၁၀၆။]

(က) န မရတီတိ အမရာ။ (ခ) ကာ သာ "ဧဝမ္ပိ မေ နော"တိ အာဒိနာ နယေန ပရိယန္တရဟိတာ ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ဒိဋ္ဌိစေဝ ဝါစာ စ၊ (ဂ) ဝိဝိဓော ခေပေါတိ ဝိက္ခေပေါ၊

(ဃ) အမရာယ ဒိဋ္ဌိယာ ဝါစာယ စ ဝိက္ခေပေါတိ အမရာဝိက္ခေပေါ၊

(င) သော ဧတေသံ အတ္ထီတိ အမရာဝိက္ခေပိကာ၊

(စ) အပရော နယော၊ အမရာ နာမ ကာစိ မစ္ဆဇာတိ၊

(ဆ-၁) သာ ဥမ္မုဇ္ဇန နိမုဇ္ဇနာဒိဝသေန ဥဒကေ သန္ဒာဝမာနာ ဂဟေတုံ န သက္ကာတိ ဧဝမေဝ အယမ္ပိ ဝါဒေါ ဣတောစိတောစ သန္ဒာဝတိ၊ (ဆ-၂) ဂါဟံ န ဥပဂစ္ဆတီတိ အမရာဝိက္ခေပေါတိ ဝုစ္စတိ၊ (ဇ) သော ဧတေသံ အတ္ထီတိ အမရာဝိက္ခေပိကာ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ဒု၊၁၀၆)

သံဝဏ္ဏနာနှင့်အညီ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက် ။ ။ **အမရာဝိက္ခေပိကာ**-အပိုင်းအခြားမရှိသော အယူစကားဖြင့် အထူးထူး အပြားပြားသော မိမိဝါဒဖြင့် တပါးသောသူ၏ ဝါဒကို ပစ်ချခြင်းရှိကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်။ (ဤကား က-ခ-ဂ-ဃ-င-နှင့်အညီ)

အမရာဝိက္ခေပိကာ-အထူးထူး အပြားပြား ပစ်ချတတ်သော (အမရာမည်သော) ငါးစေင်းကဲ့သို့ အထူးထူး အပြားပြား ပစ်ချခြင်းရှိကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်။

➤ ❶ ။ (က) ယာ မစ္ဆဇာတိ၊အကြင်သဘောတရားသည်။န မရတိ၊မပြီး မပြတ်နိုင်။ ဣတိ၊ထိုသို့ မပြီး မပြတ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။သာ မစ္ဆဇာတိ၊ထိုတရားသဘောသည်။ အမရာ၊အမရာ မည်၏။ (ခ) သာ၊ထိုအမရာဟူသည်။ကာ၊အဘယ်နည်း။ "ဧဝမ္ပိ မေ နော"တိ အာဒိနာ၊ဧဝမ္ပိ မေ နော အစရှိသော။နယေန၊နည်းဖြင့်။ပရိယန္တရဟိတာ၊ အဆုံးမှ ကင်းသော။(မပြီးပြတ်နိုင်သော) ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ၊မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏။ဒိဋ္ဌိစေဝ၊မိစ္ဆာ အယူသည်၎င်း။ဝါစာစ၊စကားသည်၎င်းတည်း။

(ဂ) ဝိဝိဓော၊အထူးထူး အပြားပြားသော။ခေပေါ၊ပယ်ရှားခြင်းတည်း။(ဝါ) ပယ်ရှားကြောင်း အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ဝိက္ခေပေါ၊ဝိက္ခေပ မည်၏။

(ဃ) အမရာယ၊မပြီး မပြတ်နိုင်သော။ဒိဋ္ဌိယာ၊မိစ္ဆာအယူဖြင့်၎င်း။ဝါစာယစ၊စကားဖြင့်၎င်း။ဝိက္ခေပေါ၊အထူးထူး အပြားပြားပယ်ရှားခြင်းတည်း။(ဝါ) အထူးထူး အပြားပြား ပယ်ရှားကြောင်း အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။အမရာဝိက္ခေပေါ၊အမရာ ဝိက္ခေပ မည်၏။ (င) ဧတေသံ၊ဤ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏။သော၊ထို မပြီးပြတ်နိုင်သော အယူစကားဖြင့် အထူးထူး အပြားပြား ပယ်ရှားခြင်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဣတိ၊ထိုကြောင့်။

http://www.dhammadownload.com

(တေ၊ထိုသမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်) အမရာဝိက္ခေပိကာ၊အမရာဝိက္ခေပိကတို့ မည်၏။

(စ) အပရော နယော၊အခြားတစ်နည်းကား။အမရာနာမ၊အမရာမည်သော။ကော၊ တစ်မျိုးသော။မစ္ဆဇာတိ၊ငါးအမျိုးသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။

(ဆ) သာ၊ထိုငါးမျိုးသည်။ဥမ္မုဇ္ဇန နိမုဇ္ဇနာဒိဝသေန၊ဖော်ခြင်း ငုတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ဥဒကေ၊ရေ၌။သန္ဓာဝမာနာ၊ပြေးသွားလသော်။ဂဟေတုံ၊ဖမ်းယူခြင်းငှာ။န သက္ကာ၊မတတ်ကောင်း။ ဧဝမေဝ၊ဤအတူသာလျှင်။အယမ္ပိ ဝါဒေါ၊ဤဝါဒကိုလည်း။ ကွတောစ၊ဤမှလည်း။ကွတောစ၊ဤမှလည်း။သန္ဓာဝတိ၊ပြေးသွား၏။ ဂါဟံ၊ဖမ်းယူအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။န ဥပဂစ္ဆတိ၊မကပ်ရောက်။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။အမရာဝိက္ခေပေါတိ၊ပ-ဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ (ဇ) တေသံ၊ဤသမဏဗြာဟ္မဏတို့၏။သော၊ထို အမရာမည်သောငါး၏ အထူးထူး အပြားပြား ပယ်ရှားခြင်းနှင့်တူသော ပယ်ရှားခြင်းသည်။အတ္ထိ၊၏။ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။(တေ၊ထိုသမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်) အမရာဝိက္ခေပိကာ၊က-တို့ မည်၏။

➢ ❷။ (ခ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် အမရာပုဒ်၏ အဘိဓာနတ္ထ ကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ အမရာပုဒ်၏ အရကောက် အဘိဓာနတ္ထကို ပြလိုသော ဆရာ သည် (ခ) မိန့်။

(စ) သို့/ **သံဝဏ္ဏနာနုရူပစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အမရာဝိက္ခေ ပိကာ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်း၌ အမရာ-သဒ္ဒါသည် နတ်များကိုပင် ဟောပါသလော၊ အမရာ-သဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ အဘယ်အနက်များကို ဟောပါသနည်း၊ အမရာသဒ္ဒါ ဟောကြားသည့် ဣစ္ဆာမိပ္ပေတတ္ထကို မပြဆိုခဲ့သော် မြတ်စွာဘုရားအား အတိဗျာပိတဒေါသ သင့် ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

ကား- ဤ အမရာဝိက္ခေပိကာ၌ အမရာသဒ္ဒါသည် ငစင်းငါးဟူသော အနက်ကို ဟော၏ဟု ဣစ္ဆာမိပ္ပေတတ္ထကို ငါပြဆိုရကား သင်တင်တိုင်းသော အတိဗျာပိတဒေါသ မြတ်စွာဘုရားအား မရောက်ပါဟူလို။

(ဆ–၁) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် ဤဝါဒသည်လည်း အမရာမည်သော ငါးတစ်မျိုးဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ ထိုအမရာငါးမျိုးကို ဤ အမရာဝိက္ခေပဝါဒ၌ အလိုမရှိ အပ်၊ ဝါဒကိုသာ အလိုရှိအပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊/အမရာဝိက္ခေပဝါဒ၌ ထိုငါးမျိုးကိုသာ အလိုရှိအပ်ပါသလော၊ အဘယ်ကိုလည်း အလိုရှိအပ်ပါသေးသနည်း။ (ဆ-၁) မိန့်။

(ဆ–၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဆ-၁) ဖြင့် ဤဝါဒသည်လည်း အမရာငါးမျိုး နည်းတူ ထိုထိုဤဤ အရပ်သို့ ပြေးသွား၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ နာမ်တရားဖြစ်သော ဝါဒသည် ထိုထိုဤဤ အရပ်သို့ ငါးအလား ပြေးသွားခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော ဝါဒ၏ ပြေးသွားခြင်းဟူသည် အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ-၂) မိန့်။

➢ ❸။ |စ–ဝါကျကို၌| (၁) နနု အမရာ နာမ မစ္ဆဇာတိ ဝတ္တဗ္ဗာ။ (၂) အထ

http://www.dhammadownload.com

ကသ္မာ ကောတိ သဝိသေသနံ ဝဒတိ။ (၃) မစ္ဆရာတိဝိသေသော ဧသောတိ ဒသေတိ။

(၄) တသ္မာ ကောတိ သဝိသေသနံ ဝဒတိ။

(ဆ) ဝါကျလာ ဥပမာန စကားရပ်ကို၌ ။ ။ (၁) နနု သာ ဂဟိယမာနာ လဘတိတို သက္ကာယေဝ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဂဟေတုံ န သက္ကာတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု သာ ဥမ္မုဋ္ဌန နိမုဋ္ဌနာဒိဝသေန ဥဒကေ သန္တာဝတိ။ (၄) တသ္မာ ဂဟေတုံ န သက္ကာတိ ဝုတ္တံ။

➤ **၅** ။ မသတိ ဇလန္တိ **မစ္ဆော**။ (၃) ရေကို သုံးသပ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ငါးဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မီနော, ဇလစရော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဥန္ဒတိ ဖြဝံ ကရောတီတိ **ဥဒကံ**။ (၃) ယိုစီးခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ရေဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဇလ, အာပ-စသော--။

➤ **၅** ။ **သန္တာဝမာနာ**-ကို သန္တာဝမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် တသ္မာ မစ္ဆဇာတိယာ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

သန္တာဝတေိ-ကို သန္တာဝမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်- ကမသ ဝါဒသ။ (၏/သည်)

(ခ) ၌ **ပရိယန္တရဟိတာ**-ကို ပရိယန္တရဟိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဒိဋ္ဌိယာစေဝ ဝါစာယစ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။(၏/သည် စပ်)

➤ **၆** ။ (က) ဖြင့် အမရာ၌ မရဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) အ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) မရတီတိ မရာ-ဟု ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အမရာကို န မရာ အမရာ-ဟု မိဿကတပ္ပုရိသ် သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အ-သဒ္ဒါ၏ န-သဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂပဒ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် အမရာ-အရ ဝေဗ္ဗိ မေ နော-စသော နည်းဖြင့် အပိုင်းအခြားကင်းသော မိစ္ဆာ အယူရှိသူ၏ ဒိဋ္ဌိနှင့် ဝါစာကို ယူရမည်ဟု သိစေသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် ဝိက္ခေပေါ-၌ ဝိ-ဥပသာရ၏ ဝိဝိဓအနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပ သဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဝိဝိဓော ခေပေါ ဝိက္ခေပေါ-ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ဖြင့် အမရာဝိက္ခေပပုဒ်ကို အမရာယ ဝိက္ခေပေါ အမရာဝိက္ခေပေါ-ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) အမရာ-အရ ဒိဋ္ဌိနှင့် ဝါစာကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ဖြင့် အမရာဝိက္ခေပိကာပုဒ်ကို အမရာဝိက္ခေပေါ ဧတေသံ အတ္ထီတိ အမရာ-ဝိက္ခေပိကာ-ဟု အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣက ပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေသည်။

http://www.dhammadownload.com

(စ) ဖြင့် အမရာ-သဒ္ဒါ၏ ငါးမျိုးဇာတ်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္တ) ယင်းငါးမျိုးဇာတ်ဟူသည်လည်း ငါးဖယ် ငါးရံ့ စသည်တို့တွင် ငါးစေင်းဟူသော ငါးမျိုး အထူး တစ်ခုပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္တ) သိစေပါသည်။

(ဆ) ဖြင့် အမရာဝိက္ခေပ-အရ အမရာမည်သော ငါးသည် ရေထဲ၌ ငုတ်ချီ ပေါ်ချီ ပြေးသွားခဲ့သည်ရှိသော် ဖမ်းယူရန် မတတ်နိုင်သကဲ့သို့ ဤဘက်မှမေးလိုက်လျှင် ထိုမှာ ဘက်သို့, ထိုဘက်မှ မေးခဲ့ပြန်လျှင်လည်း ဤမှာဘက်သို့ ပြောင်းရွှေ့လူးလှုပ်ရှား ပြေးသွားနေ သော အယူဝါဒကို ယူရမည်ကိုရင်း(သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ) ဤအရကောက်အား လျော်စွာ အမရာယ ဝိက္ခေပေါ အမရာဝိက္ခေပေါ၊ အမရာဝိက္ခေပေါ ဝိယာတိ အမရာဝိက္ခေ ပေါ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္တ) အ-ပစ္စည်း ဉပမာတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္တ) သိစေသည်။

ကေစိဆရာတို့အလို- (ဆ) ဖြင့် အမရာယ ဝိက္ခေပေါ အမရာဝိက္ခေပေါ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (အဘိဓာနတ္တ)

(ဇ) ဖြင့် အမရာဝိက္ခေပိကာပုဒ်ကို အမရာဝိက္ခေပေါ ဧတေသံ အတ္ထိတိ အမရာ - ဝိက္ခေပိကာ-ဟု အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္တ) ဣက ပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္တ) သိစေသည်။

➤ ❶ ။ **(စ) ဝါကျ၌ အမရာ နာမ မစ္ဆဇာတိ-ဟူသော မဆိုဘဲ ဧကာ မစ္ဆဇာတိ-ဟု ဧကာ-သဒ္ဒါထည့်၍ ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ငစေင်းဟူသော ငါးမျိုးသည် ငါးမျိုးအပေါင်း တွင် အထူးဖြစ်သော ငါးမျိုးတည်းဟု သိစေလိုသောကြောင့်-- တည်း။

(ဆ) ဝါကျ ဣတောစိတောစ သန္ဓာဝတိ-၌ ဤဝါဒသည် ထိုမှ ဤမှ ပြေးသွားတတ် ၏ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ တစ်ခုတည်းသော သဘောတရား၌ စွဲမြဲစွာ တည်နေမှု စွဲမြဲစွာ ယူထားမှု မရှိသောကြောင့်-- တည်း။

➤ ❶ ⓪ ။ **(ဆ) ဝါကျ ဝါစဝါ-ဝယ် ဓာတွတ္ထကို ရှု၍** ။ ။ ဧဝမ္ပိ မေ နော အစရှိသော စကားကို ပြောဆို၍ အမရာဝိက္ခေပ အယူကိုယူထားကြသည့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ မိစ္ဆာဉာဏ်ခေါ် ဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိ ဌာယီဘာဝ+ ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ ဧဝမ္ပိ မေ နော အစရှိသော မနသာဝဝတ္တပိတ စကားလုံးများသည် အာရမ္ဘဏဝိဘာဝ မည်၏။ ထိုမှ ဤမှ ပြေးသွားလှုပ်ရှားနေခြင်း, အယူတခုတည်း၌ စွဲလမ်းကပ်ရောက်မှု မရှိခြင်း စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ အမရာ ဝိက္ခေပ အယူကို ယူထားခြင်းကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်၌ ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့၏ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ကဲ့ရဲ့ခံရခြင်း, တမလွန်သံသရာ၌ ထိုမိစ္ဆာအယူကို မစွန့်သမျှ အပါယ် ငရဲမှ မလွတ်နိုင်ခြင်းစသော အကျိုးတရားအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိ (၁၆၃) [ဋ၁၀၇။]

(က) တံ မမဿ ဥပါဒါနံ၊ သော မမဿ ဝိဃာတောတိ တံ ဆန္ဒရာဂဒွယံ မမ ဥပါဒါနံ အဿ၊ ဒေါသပဋိဃဒွယံ ဝိဃာတော။

(ခ) ဥဘယမ္ပိ ဝါ ဒဠှဂ္ဂဟဏဝသေန ဥပါဒါနံ၊ ဝိဟနနဝသေန ဝိဃာတော။

(ဂ-၁) ရာဂေါ ဟိ အမုဉ္စိတုကာမတာယ အာရမ္မဏံ ဂဏှာတိ ဇလူကာ ဝိယ၊ (ဂ-၂) ဒေါသော ဝိနာသေတုကာမတာယ အာသီဝိသော ဝိယ။

(ဃ) ဥဘောပိ စေတေ သန္တာပကဋ္ဌေန ဝိဟနန္တိယေဝါတိ ""ဥပါဒါနံ"" န္တိ စ ""ဝိဃာတော"" တိ စ ဝုတ္တာ။ (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊ ၁၁၄။)

➢ ❶။ (က) တံ မမဿ ဥပါဒါနံ၊ သော မမဿ ဝိဃာတောတိ၊ ဟူသည်ကား။ တံ ဆန္ဒရာဂဒွယံ၊ ထိုဆန္ဒရာဂ နှစ်ပါးအပေါင်းသည်။ မမ၊ ငါ၏။ ဥပါဒါနံ၊ ဥပါဒါန်သည်။ (ဝါ) စွဲ လမ်းခြင်းသည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ တံ ဒေါသပဋိဃဒွယံ၊ ထိုဒေါသ ပဋိဃ နှစ်ပါးအပေါင်း သည်။ (မမ၊ ငါ၏) ဝိဃာတော၊ ပင်ပန်းခြင်းသည်။ (ဝါ) ပင်ပန်းကြောင်းသည်။ အဿ၊ ၏။

(ခ) ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဥဘယမ္ပိ၊ လောဘ ဒေါသ နှစ်ပါးစုံသည်လည်း။ ဒဠှဂ္ဂဟဏဝသေန၊ မြဲမြံစွာ ယူခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်။ ဥပါဒါနံ၊ ဥပါဒါန မည်၏။ ဝိဟနနဝသေန၊ ညှဉ်းဆဲ နှိပ် စက်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်။ ဝိဃာတော၊ ဝိဃာတ မည်၏။

(ဂ) [**ဥပမာအန္တောကရဏ-ဥပမာအတွင်းသွင်း**] ဟိ၊ မှန်၏။ ဇလူကာ၊ မြော့သည်။ အမုဉ္စိတုကာမတာယ၊ လွှတ်ခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အာရမ္မဏံ၊ အာရုံကို။ ဂဏှာတိ ဝိယ၊ ယူတတ်သကဲ့သို့။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ရာဂေါ၊ ရာဂသည်။ အမုဉ္စိတုကာမတာယ၊ ကြောင့်။ အာရမ္မဏံ၊ ကို။ ဂဏှာတိ၊ ယူတတ်၏။

အာသီဝိသော၊ လျှင်သော အဆိပ်ရှိသော မြွေသည်။ ဝိနာသေတုကာမတာယ၊ ဖျက် ဆီးခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အာရမ္မဏံ၊ အာရုံကို။ ဂဏှာတိ ဝိယ၊ ယူတတ် သကဲ့သို့။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ဒေါသော၊ ဒေါသသည်။ ဝိနာသေတုကာမတာယ၊ ကြောင့်။ အာ ရမ္မဏံ၊ ကို။ ဂဏှာတိ၊ ယူတတ်၏။

(ဂ) [**ဥပမာ ဗဟိကရဏ-ဥပမာ အပြင်ထုတ်**] ဟိ၊ မှန်၏။ ရာဂေါ၊ သည်။ အမုဉ္စိတု ကာမတာယ၊ ကြောင့်။ အာရမ္မဏံ၊ ကို။ ဂဏှာတိ၊ ယူတတ်၏။ ကာ၊ အဘယ်သတ္တဝါသည်။ ဂဏှာတိ ဝိယ၊ ယူသကဲ့သို့နည်း။ ဇလူကာ၊ မြော့သည်။ အမုဉ္စိတုကာမတာယ၊ ကြောင့်။ အာ ရမ္မဏံ၊ ကို။ ဂဏှာတိ ဝိယ၊ ယူတတ်သကဲ့သို့တည်း။ **ဒေါသော**၊ သည်။ ဝိနာသေတုကာမတာ ယ၊ ကြောင့်။ အာရမ္မဏံ၊ ကို။ ဂဏှာတိ၊ ယူတတ်၏။ ကာ၊ အဘယ်သတ္တဝါသည်။ ဂဏှာတိ ဝိယ၊ ယူသကဲ့သို့နည်း။ အာသီဝိသော၊ လျှင်သော အဆိပ်ရှိသော မြွေသည်။ ဝိနာသေတုကာမတာ ယ၊ ကြောင့်။ အာရမ္မဏံ၊ ကို။ ဂဏှာတိ ဝိယ၊ ယူတတ်သကဲ့သို့တည်း။

(ဃ) စ၊ ဆက်။ ဥဘောပိ၊ နှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဧတေ၊ ဤ လောဘ ဒေါသတို့ကို။

http://www.dhammadownload.com

(ဝါ) တို့သည်။သန္တာပကဌေနပြင်းစွာ လောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ဝိဟာနန္တိယေဝ၊ ဖျက်ဆီးတတ်ကုန်သည်သာ။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ဥပါဒါနန္တိစ၊ဥပါဒါနဟူ၍ငှင်း။ဝိယာတောတိ စ၊ဝိယာတဟူ၍ငှင်း။ဝုတ္တာ၊ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

➤ ❷ ။ (စ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် တံ မမဿ ဥပါဒါနံ သော မမဿ ဝိယာတော-ဟူသော ပါဠိတော်ကို အဘိဓမ္မာနည်းဖြင့် ဖြစ်သင့်သည့်အားလျော်စွာ ယထာလာဘယောဇနာရမည်ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ သုတ္တန်နည်းဖြင့် သာမည ယောဇနာပုံကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် တံ မမဿ ဥပါဒါနံ သော မမဿ ဝိယာတော-ဟူသော ပါဠိတော်ကို အဘိဓမ္မာနည်းဖြင့် ဖြစ်သင့်သည့်အားလျော်စွာ ယထာလာဘ ယောဇနာရမည်ဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ သုတ္တန်နည်းဖြင့် ယောဇနာပုံကား အဘယ်ပါနည်း၊ ယင်းပါဠိတော်စကား၌ အဘိဓမ္မာနည်းဖြင့် ယောဇနာပုံကို သိအပ်ပါသလော၊ (တနည်း) တံ မမဿ ဥပါဒါနံ သော မမဿ ဝိယာတော-ဟူသော ပါဠိတော်ကို သုတ္တန်နည်းဖြင့် မည်သို့ ယောဇနာရမည်နည်း၊ အဘိဓမ္မာနည်းကဲ့သို့ ဖြစ်သင့်သည် အားလျော်စွာ ယထာ လာဘနည်းဖြင့်ပင် ယောဇနာရမည်လော၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ကား- သုတ္တန်နည်းဖြင့် တံ မမဿ ဥပါဒါနံ သော မမဿ ဝိယာတော-ဟူသော ပါဠိတော်ကို ဖြစ်သည့်သည်အားလျော်စွာ ယထာလာဘနည်းဖြင့် မယောဇနာအပ်၊ အဝိသေသ (သာမည) ယောဇနာရမည်ဟူလို။

(ဂ-၁) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ခ) ဖြင့် ရာဂ ဒေါသနှစ်ပါးတို့၏ ဥပါဒါန်လည်း မည်၊ ဝိယာတလည်း မည်သည်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ရာဂ ဒေါသ နှစ်ပါးတို့၏ ဥပါဒါန်, ဝိယာတ မည်ပုံကို အကျယ်ပြလိုသော ဆရာသည် ရှေးဦးစွာ ရာဂ ၏ ဥပါဒါန်မည်ခြင်းကို အကျယ်ပြလိုရကား (ဂ-၁) ကိုမိန့်။

(ဂ-၂) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ရာဂ၏ ဥပါဒါန်မည်ပုံကို အကျယ်အား ဖြင့် ပြဆိုတော်မူ၏။ ဒေါသ၏ ဥပါဒါန်မည်ပုံ အကျယ်စကားရပ်ကား အဘယ်ပါနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ-၂) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ရာဂ ဒေါသ နှစ်ပါးစုံသည် မြဲမြံစွာ ယူခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့် ဥပါဒါန်လည်း မည်၏၊ ပြင်းစွာ နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဝိယာတလည်းမည်၏ဟု ဆို၏။ အဘယ်သို့လျှင် ရာဂ ဒေါသ နှစ်ပါးစုံသည် အာရုံကို မြဲစွာ စွဲလမ်းကုန်သနည်း၊ အဘယ်သို့လျှင် ပင်ပန်းစေကုန်သနည်း၊ ရာဂ ဒေါသ တို့၏ အာရုံကို မြဲစွာစွဲလမ်းခြင်း, ပင်ပန်းစေခြင်း သဘောကို အကျယ်မပြဆိုပြီလော၊ အကျယ်ကို မပြဆိုခဲ့သော် ဆရာအား သခ်ေပ+ဝိတ္ထာရ ဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့် ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(ယ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် ရာဂ ဒေါသ နှစ်ပါးတို့၏ ဒဋ္ဌဂ္ဂဟဏ သဘောရှိပုံ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းရာဂ ဒေါသ နှစ်ပါးတို့၏ ဝိဟာနန သဘောရှိပုံ အကျယ်ကို ပြလိုသော ဆရာသည် (ယ) မိန့်။

➤ ❷ ။ [**ယ–ဝါကျကို့ရှု**] (၁) နနု ဥဘောပိ ဧတေ ဥပါဒါနန္တိ ဝါ ဝိယာတောတိ ဝါ ဧကေကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဥဘောပိ ဧတေ "ဥပါဒါန"န္တိ စ "ဝိယာတော"တိ စ ဝုတ္တာ။ (၃) သန္တာပကဋ္ဌေန ဝိဟာနန္တိယေဝါတိ။ (၄) တသ္မာ ဥဘောပိ ဧတေ "ဥပါဒါန"န္တိ စ "ဝိယာတော"တိ စ ဝုတ္တာ။

[**စ–ဝါကျကို့ရှု/ဥပါဒါနမှတ်အတွက်**] (၁) နနု အဘိဇ္ဈေ့ တဏှာဒိဋ္ဌိယောဝ ဥပါဒါနန္တိ ဝုတ္တာ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဥဘယမ္ပိ (ရာဂဒေါသဒွယံ) ဥပါဒါနန္တိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ဒဋ္ဌဂ္ဂဟဏ သဘာဝေါ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဥဘယမ္ပိ (ရာဂဒေါသဒွယံ) ဥပါဒါနန္တိ ဝုတ္တံ။

[**ဝိယာတ–မှတ်အတွက်**] (၁) နနု ဝိယာတတ္တော ဒေါသသောဝ ပါကဋဘာဝေန ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဥဘယမ္ပိ ဝိယာတောတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ဝိဟာနနသဘာဝေါ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဥဘယမ္ပိ ဝိယာတောတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ အာရမ္မဏေ ပဋိဟညတီတိ **ပဋိဃော**။ (ပဋိ+ဟန+ရ) (၃) အာရုံ၌ ထိခိုက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) အားကြီးသော ကောဓရေး သည် ဝစနီယ။ (၆) ဗလဝကောဓော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

ဇလတိ သန္တတီတိ **ဇလံ**။ (အစိတ်) ဇလသ္သ ဦကာ **ဇလူကာ**။ ဇလ ဩကံ ဂေဟမဿာတိ ဝါ **ဇလူကာ**။ (အပေါင်း) (၃) ရေဟူသော ဌာန၏ မြှော့ဟူသော ပိုး ကောင်နှင့် ဌာန ဌာနီ/နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) မြှော့သတ္တဝါဟူသော ဒြပ်အနက်သည် ဝစနီယ။ (၆) ရတ္တပါ-စသော--။

ဇလတိ ဒိပ္ပတီတိ **ဇလူကာ**။ (၃) ထွန်းပခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မြှော့ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ရတ္တပါ-စသော--။

အာသု သီယံ ဝိသံ ဧတဿာတိ **အာသီဝိသော**။ (၃) လျင်သော အဆိပ်၏ မြွေ နှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) မြွေဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကဏှသပ္ပ-စသော--။

သောဏိတပထဂတံ ဝိသတိ ဒေဟမိတိ **ဝိသံ**။ (၃) ဝင်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) အဆိပ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဂရဠ-စသော--။

* ဝိဟာနနံ ဝိဟိံသနံ ဝိဗာဓနံ **ဝိဃာတော**။

➤ ❺ ။ **ဝိနာသေတုကာမတာယ**-၏ သမ္ဗန်ကား [ဥပမာနပက္ခ၌] အာသီဝိသဿ ဖြစ်ပါသည်။ [ဥပမေယျပက္ခ၌] ဒေါသဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည်)

အမုဉ္စိတုကာမတာယ-၏ သမ္ဗန်ကား ရာဂဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

http://www.dhammadownload.com

(ယ) ဝိဟာနန္တိယေဝါတိ-၌ ဏှာတိ ဓာသွာ ဂဟဏာဝိဟာနနတော-ဟု ခွဲလျှင် ဥဘိန္နံ ဓတေသံ ရာဂဒေါသာနံ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➢ ❻ ။ (က) ၌ တံ ဆန္ဒရာဂဒွယံ-ဖြင့် တံ မမဿ ဥပါဒါနံ-၌ တ-သဒ္ဒါ၏ အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့် ဆန္ဒရာဂ နှစ်ပါးကို စွဲယူသုံးသပ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) မမ ဥပါဒါနံ အဿ-ဖြင့် မမဿကို မမ+အဿ-ဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်ကိုင်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) ဥပါဒါနံ-ကို အဿ၌ စာစပ်ရမည်ကိုင်း (သမ္ဗန္ဓ+ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။ ဒေါသပဋိဃဒွယံ-ဖြင့် သော မမဿ၌ တ-သဒ္ဒါ၏ အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့် ဒေါသ ပဋိဃ နှစ်ပါးကို စွဲယူသုံးသပ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ)

(တနည်း) (က) ဖြင့် တံ မမဿ ဥပါဒါနံ၊ သော မမဿ ဝိဃာတော-၌ အဘိဓမ္မာနည်းဖြင့် ဥပါဒါနံ-အရ ဆန္ဒရာဂ နှစ်ပါးကိုယူ၊ ဝိဃာတ-အရ ဒေါသ ပဋိဃ နှစ်ပါးကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ခ) ၌ ဥဘယမ္ပိဖြင့် တံ မမဿ ဥပါဒါနံ၊ သော မမဿ ဝိဃာတော-၌ တ-သဒ္ဒါ နှစ်ခုလုံး၏ သုတ္တန်နည်းအားဖြင့် ရာဂ ဒေါသ နှစ်ပါးစုံကို စွဲယူသုံးသပ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ)

ဒဠှဂ္ဂဟဏဝသေန-ဖြင့် ဥပါဒါနံ၌ ဥပသဒ္ဒါ ဒဠှတ္ထ (ဝါ) ဘုသတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) အာ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဒါ ဓာတ်၏ ဂဟဏတ္ထ ဟောည်၏အဖြစ်ကိုင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဥပါဒီယတေ ဒဠှံ ဂဏှိယတေ ဥပါဒါနံ-ဟု ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဝိဟာနနဝသေန-ဖြင့် ဝိဃာတော၌ ဝိပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်၏အဖြစ်ကိုင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) (ဝါ) ဃာတ-သဒ္ဒါသည် ဟနဓာတ်၏ ကာရိယအဖြစ်ကိုင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) ဝိ-၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဝိဟနနံ ဝိဃာတော-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) (ခ) ဖြင့် သုတ္တန်နည်းဖြင့် ဥပါဒါနံနှင့် ဝိဃာတော နှစ်ပုဒ်အရ မထူး၊ ရာဂ ဒေါသ နှစ်ပါးကို (ဝါ) ဆန္ဒ ရာဂ+ဒေါသ ပဋိဃ လေးပါးလုံးကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

➢ ❼ ။ **ဗြဟ္မဇာလသုတ် အမည်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ မြတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ဝေဘန်ရာဖြစ်သောကြောင့် "ဗြဟ္မဇာလ" မည်ပါသည်။

ဗြဟ္မဇာလ-၏ အမည်တွေများ ။ ။ အတ္ထဇာလ, ဓမ္မဇာလ, ဒိဋ္ဌိဇာလ, အနုတ္တရသင်္ဂါမဝိဇယ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(စ) ဋ္ဌ ရာဂ၏ ဝိယာတမည်ခြင်းအကြောင်း ။ ။တဏှာရာဂသည် ထက်ဝန်းကျင်မှ ပူလောင်သည့် အစွမ်းအားဖြင့် ပူပန်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်၍ လောဘ၏ မှီရာပုဂ္ဂိုလ်ကို(ဝါ) တဏှာရာဂ ဖြစ်နေသည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်တတ်သောကြောင့် ရာဂ-သည် ဝိယာတ မည်ပါသည်။

ဒေါသ၏ ဥပါဒါန်မည်ခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဒေါသသည်လည်း အာရုံကို ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်တတ်သည်၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်လျက်ရှိရကား မိမိယူထားရာ ယင်းအာရုံကို (ဖားကို မြွေဟောက်က စွဲမြဲစွာ ဖမ်းထားသကဲ့သို့) စွဲမြဲစွာ ယူထားတတ်သောကြောင့် ဒေါသသည် ဥပါဒါန် မည်ပါသည်။

(စ) ဝါကျ ဥဘယမ္ပိဝါ–ဋ္ဌ ဥဘယံ–အရ ။ ။ ရာဂနှင့် ဆန္ဒ၊ ဒေါသနှင့် ပဋိဃတို့သည် သဒ္ဒါသာ ကွဲသော်လည်း အရမကွဲသောကြောင့် ရာဂနှင့် ဒေါသ နှစ်ပါးကိုယူရမည်။

(ဂ–၁) ဝါကျကို့ရှု၍ ဥပမာစတုက္ကထုတ်ပုံ ။ ။ (၁) မြွေဟောက်သတ္တဝါ၏ အာရုံကို မလွှတ်တန်း စွဲစွဲမြဲမြဲယူခြင်းကား နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း စကားဖြစ်သောကြောင့် ဥပမာန မည်၏။ (၂) ရာဂတရား၏ အာရုံကို မလွှတ်တန်း စွဲစွဲမြဲမြဲ ယူခြင်းကား နှိုင်းယှဉ်အပ် သော စကားဖြစ်သောကြောင့် ဥပမေယျ မည်၏။ (၃) ထိုဥပမာန, ဥပမေယျနှစ်ပါးတို့ ၏ အာရုံကို မလွှတ်တန်း စွဲစွဲမြဲမြဲယူကြပုံ တူကြခြင်း သဒိသဘောဂုဏ်သည် ဥပမာ မည်၏။ (၄) အာရုံကို မလွှတ်တန်း စွဲမြဲစွာယူပုံခြင်း တူသည်ကို ထွန်းပြတတ်သော ကြောင့် ဝိယ-သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက မည်၏။

➤ ၁ ၀ ။ (က) ဝါကျ သံဝဏ္ဏနာအလို ဝိယာတ–အရကို ကိုယ်မြွ၍

အမရာဝိက္ခေပဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဒေါသပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကောဓဋ္ဌာယီဘာဝ+ရုဒ္ဒရရသ မည်၏။ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကို ကွဲပြားခြားနားစွာ သိနိုင်သည့် ဉာဏ်ပညာမရှိသော မိမိခန္ဓာကိုယ်ပဉ္စကဖြစ်ဖြစ်သည့် အနိဋ္ဌာရုံတရားသည် အာရမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကို ကွဲပြားခြားနားစွာ သိနိုင်အောင် လေ့ ကျင့် ဆည်းပူးမှု မပြုခဲ့ခြင်း, ပညာရှိတို့ကို မမှီဝဲခြင်း-စသော အခြံအရံအကြောင်းတရား များသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ဒေါသဖြစ်ခြင်းကြောင့် အကြောင်းအကျိုးကို ဟုတ် မှန်စွာ မသိခြင်း၊ နောင်တမလွန်ဘဝဝယ် ငရဲ၌ဖြစ်ရခြင်းစသော မကောင်းကျိုး အဆက် ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(ဃ) ဝါကျ ဝုတ္တာ–ဋ္ဌ ဖြစ်သင့်သော ကတ္တားကို့ရှု၍

ဝုတ္တာ၏ ကတ္တားကား ဘဂဝတာ ဖြစ်ပါသည်။ ဝစဓာတ်-အရ ဘုရားရှင်၏ ဒေသနာ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ ဥပါဒါန် ဝိယာတော ဟူသော မနသာဝဝတ္ထုပိတ သဒ္ဒသည် အာရမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ တရား နာ ပရိသတ်သည်ရင်း၊ ဘုရားရှင်၏ မဟာကရုဏာဉာဏ်တော်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ သတ္တဝါများ သန္တာန်၌ ဓမ္မသာဝနကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း, ဉပါဒါနနှင့် ဝိယာတ-အရကို အဘိဓမ္မာနည်း သုတ္တန်နည်းအားဖြင့် ခွဲခြားသိရခြင်း-စသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ရာဂေါ အာရမ္မဏံ ဂဏှာတိ-အရ ။ ။ လောဘပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ တပ်မက်နှစ်သက်အပ်သော အာရုံသည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ အာရုံ၏ ထူးခြားသော အခြင်းအရာသည်ငှင်း, အယောနိသောမနသိကာရသည်ငှင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ဉပါဒါန ဝိယာတ ဖြစ်လျက် သံသရာ၌ ကျင်လည်ရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အာရမ္မဏံ ဂဏှာတိ စလ္လကာဝိယ-အရ ။ ။ ရသတဏှာကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) သွေးသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သွေးဆာလောင်ခြင်း, မြွေ့တွယ်ခံပုဂ္ဂိုလ်ကို လွယ်ကူစွာ တွေ့ရခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သွေးဝခြင်း, မြွေ့တွယ်ခံပုဂ္ဂိုလ်၌ သွေးအားနည်းခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဉပါဒါနံ-အရ ။ ။ (ပထမ ဝါကျ အလို) ဆန္ဒ+ရာဂကို ယူ၍ ထို-သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (ဒုတိယဝါကျအလို) ဒေါသ+ပဋိဃကိုယူ၍ ထို-သည် ကောဓဋ္ဌာယီဘာဝ+ရုဒ္ဒရရသ မည်၏။ ဉပါဒါန်၏ အာရုံတရားတို့သည်ငှင်း, ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းကဲ့ရဲ့ခြင်းဟူသော ပြောဆိုသံသည်ငှင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ကုသိုလ်ကို ကုသိုလ်ဟူ၍, ကုသိုလ်ကို အကုသိုလ်ဟူ၍ မှန်ကန်သဖြင့်ငှင်း ဖြေဆိုမိခြင်း၊ အာရုံကို စွဲမြဲစွာယူခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ပညာရှိတို့ စစ်ဆေးမေးမြန်းခံရခြင်း, ပင်ပန်းမှုဖြစ်ရခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၁၆၄) [၄၊၁၀၈။]

(က) ပဏ္ဍိတာတိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတာ၊ (ခ) နိပုဏာတိ သဏှသုခုမဗုဒ္ဓိနော၊

(ဂ) သဏှသုခုမံ အတ္ထန္တရံ ပဋိဝိဇ္ဈနသမတ္ထာ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊ ၁၁၅။)

➢ ❶ ။ (က) ပဏ္ဍိတာတိ၊ဟူသည်ကား။ပဏ္ဍိစ္စေန၊ပညာရှိ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်ပညာနှင့်။သမန္နာဂတာ၊ပြည့်စုံကုန်သော။

(ခ) နိပုဏာတိ၊ဟူသည်ကား။သဏှသုခုမဗုဒ္ဓိနော၊နူးညံ့သိမ်မွေ့သော ဉာဏ်ရှိကုန်သော။ (ဂ) သဏှသုခုမံ၊သိမ်မွေ့သော။အတ္ထန္တရံ၊အနက်အမျိုးမျိုးကို။ပဋိဝိဇ္ဈနသမတ္ထာ၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ စွမ်းနိုင်ကုန်သော။(သမဏဗြာဟ္မဏာ၌ စပ်)

➢ ❷ ။ (ဂ) **သို့/စာဒေနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် နိပုဏဟူသည် နူးညံ့သိမ်မွေ့သော ပညာရှိသူဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းစကား၌ နူးညံ့သိမ်မွေ့သော ပညာရှိ

http://www.dhammadownload.com

ဟု ဆိုရာဝယ် ပညာသည် ပရမတ်နာမ်တရားဖြစ်၍ တွေ့ထိစမ်းသပ်၍ မရနိုင်ကောင်းရကား ပညာကို နူးညံ့သိမ်မွေ့သည်ဟု မဖွင့်သင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်သို့ အဓိပ္ပါယ်ဖြောင့်ကို ရည်ညွှန်းလျက် နိပုဏာတိ သဏှသုခုမဗုဒ္ဓိနော-ဟု ဖွင့်ဆိုပါသနည်း။ အကယ်၍ သဘာဝအားဖြင့် မဖြစ်နိုင်သည်ကို ဖွင့်ဆိုချေသော် သဘာဝအားဖြင့် ဆန့်ကျင်သော ဉာယဝိရောဓိဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

❷ ။ [စ–ဂ ဝါကျတို့ကို၍] (၁) နနု ပညာယ အရူပဓမ္မတ္တာ သဏှသုခုမသဘာဝေါ နတ္ထိ။ (၂) အထ ကသ္မာ နိပုဏာတိ သဏှသုခုမဗုဒ္ဓိနောတိ သံဝဏ္ဏိတံ။

(၃) နနု သဏှ သုခုမအတ္ထန္တရံ ပဋိဝိဇ္ဈနသမတ္ထာ ဟောန္တိ။

(၄) တသ္မာ နိပုဏာတိ သဏှသုခုမဗုဒ္ဓိနောတိ သံဝဏ္ဏိတံ။

➢ ❻ ။ (က) ဖြင့် ပဏ္ဍာပုဒ်ကို ပဋတိ သဘာဝဓမ္မေ ဇာနာတိ, ယထာသဘာဝံ ဝါ ဂစ္ဆတိတိ ပဏ္ဍာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပဏ္ဍာ-အရ ပညာကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ပဏ္ဍိတာပုဒ်ကို ပဏ္ဍာ ဧတေသံ အတ္ထီတိ ပဏ္ဍိတာ-ဟု အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣကပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် နိပုဏသဒ္ဒါ၏ သဏှ, သုခုမ အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) နိပုဏပညာ-အရ ကံကြောင့်ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေပညာဟု ဆိုအပ်သော သဘာဝိက ဉာဏ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် နူးညံ့သိမ်မွေ့သော ဝတ္ထုကဲ့သို့ နူးညံ့သည်ကို သဏှသုခုမ ဆိုသည်မဟုတ်၊ အာရုံဖြစ်သော အတ္ထန္တရ၏ သဏှသုခုမဖြစ်သောကြောင့် အာရမ္မဏိကဖြစ်သော ပညာသည် သဏှသုခုမဖြစ်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

အာဒေဘာ်သံဝဏ္ဏနာ [၄၊၁၀၈]

(က) ဓာဇာပရပ္ပဝါဒါတိဝိညာတပရပ္ပဝါဒါဝေဝပရေဟိ သဒ္ဓိကတဝါဒပရိစယာ၊

(ခ) ဝါလဝေဓိရူပါတိဝါလဝေဓိဓနုဂ္ဂဟာသဒိသာ၊

➢ ❻ ။ (က) ၌ ဝိညာတပရပ္ပဝါဒါ-ဖြင့် ကတ-သဒ္ဒါ၏ ကြိယာသာမညကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကတဝိဇ္ဇော-စသော ပြယုဂ်တို့၌ကဲ့သို့ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော ပြုခြင်း (ဝါ) သိခြင်းအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

ကတဝါဒပရိစယာ-ဖြင့် ကတသိပ္ပေါ စသည်တို့၌ကဲ့သို့ လေ့လာပြီးသော ဝါဒရှိသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

စ-သဒ္ဒါ နှစ်လုံးဖြင့် ကတပရပ္ပဝါဒ၌ ကတ-သဒ္ဒါ၏ သာမညနိဒ္ဒေသ (ဝါ) ဧကသိသ်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ (ဝါ) တဒ္ဓိတလိင်္ဂပဒ)

(ခ) ဖြင့် ဝါလဝေဓိ-အရ သားမြီးမွှေးကို အစိတ်တစ်ရာကွဲအောင် ပစ်နိုင်သော လေး

http://www.dhammadownload.com

သမားကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ဝါလဝေဓိရူပါပုဒ်ကို ဝါလဝေဓိနံ ရူပံ သဘာဝေါ ဝိယ ရူပံ ဧတေသန္တိ ဝါလဝေဓိရူပါ-ဟု ဥပမာနုတ္တရ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပါဌ် (၁၆၄) [၄၁၀၈]

(က) န သမ္မာဒေယျန္တိ န သမ္မာဒေယျံ (ခ) သမ္မာဒေတွာ ကထေတုံ န သက္ကုဏေယျန္တိ အတ္ထော၊ (ဂ) ဧသော မမဿ ဝိယာခေတောတိ ယံ တံ ပုနပ္ပုနံ ဝတွာပိ အသမ္မာယနံ နာမ၊ သော မမ ဝိယာတော အဿ၊ (ဃ) ဩဋ္ဌတာလုဇိဝှါဂလသောသနဒုက္ခမေဝ အဿာတိ အတ္ထော။

➢ ❶ ။ (က) န သမ္မာဒေယျန္တိ၊ဟူသည်ကား။န သမ္မာဒေယျံ၊မပြီးစေနိုင်ရာ။

(ခ) သမ္မာဒေတွာ၊ပြီးစီးစေ၍။ကထေတုံ၊ဖြေဆိုခြင်းငှာ။န သက္ကုဏေယျံ၊မစွမ်းနိုင်ရာ။ဣတိ အတ္ထော၊ဤကားအနက်။ (ဂ) ဧသော မမဿ ဝိယာတောတိ၊ဟူသည်ကား။ ပုနပ္ပုနံ၊အထပ်ထပ်။ဝတွာပိ၊ပြောပြီး၍လည်း။ယံ တံ အသမ္မာယနံ နာမ၊အကြင် မပြီးစီးစေနိုင်ခြင်းမည်သည်။(အတ္ထိ၊ ရှိ၏။) သော၊ထိုမပြီးစီးစေနိုင်ခြင်းသည်။မမ၊ငါ၏။ဝိယာတော၊ကိုယ်၏ ပင်ပန်းခြင်းသည်။အဿ၊ဖြစ်ရာ၏။

(ဃ) ဩဋ္ဌတာလုဇိဝှါဂလသောသနဒုက္ခမေဝ၊နှုတ်ခမ်း, အာစောင့်, လျှာ, လည်ချောင်း တို့၏ ခြောက်ကပ်ခြင်းဟူသော ဒုက္ခသည်သာလျှင်။အဿ၊ဖြစ်ရာ၏။ဣတိ အတ္ထော၊ဤ ကား အနက်။ (ဘာသာဋီကာ၊ဒု၊၁၁၈)

➢ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် သမ္မာဒေယျံ၌ သံ+ပဒ+ဏေ-ပစ္စည်း+ဧယျံဝိဘတ်ဖြစ်သည်ကိုရင်း၊ ဒကို ယ-ပြု၍ ပြီးသည်ကိုရင်း ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ဗာဟျတ်ဖြစ်သော ဧယျံဝိဘတ်၏ အနက်ကို မသိအပ်သေးသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဧယျံ ဝိဘတ်၏ အနက်ကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ထပ်ခါတလဲလဲ ပြောပြီး၍လည်း မပြီး စီးနိုင်ခြင်းသည် ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းခြင်းဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ခန္ဓာကိုယ်၏ ပင်ပန်း ခြင်းဟူသည် အဘယ်ပါနည်း၊ ခန္ဓာကိုယ်ပင်ပန်း ညောင်းညာခြင်းကို ဆိုလိုပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [ခ-ဂ ဝါကျတို့၌] (၁) နနု ပုနပ္ပုနံ ဝုတ္တတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ယံ တံ အသမ္မာယနံ နာမ ဟောတိ။ (၃) သမ္မာဒေတွာ ကထေတုံ န သက္ကောတိ။

(၄) တသ္မာ ယံ တံ အသမ္မာယနံ နာမ ဟောတိ။

➢ ❹ ။ ဥသတိ ဒါဟတီတိ ဩဋ္ဌော။ (၃) ပူလောင်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟောတု မည်၏။ (၅) နှုတ်ခမ်းဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မုခ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

တလတိ ပတိဋ္ဌာတိ ဧတ္ထာတိ တာလုံ။ (၃) တည်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟောတု။ (၅) အာစောင့်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကတ္တာ-စသော--။

ဂလတိ အဒတိ ဧဟနာတိ ဂလော။/ဂိလတိ အနေနာတိ ဂလော။ (၃) စားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု။ (၅) လည်ချောင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကတ္တာ-။

ဇီဝိတံ အဝှါယတီတိ ဇိဝှါ။/ဇီဝတိ တေယာတိ ဇိဝှါ။

➤ ❺။ န သမ္မာဝေယာယျန္တိကို န သမ္မာယန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် မမ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻။ (က) ဖြင့် န သမ္မာယေယျံကား ဒ-အက္ခရာကို ယပြုခြင်း ဝဏ္ဏဝိကာရ နိရုတ္တိဖြင့် ပြီးသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် န သမ္မာယေယျံ၌ ယေ-ဝိဘတ်၏ သာမတ္ထိယအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဝိဘတျတ္ထ) န သမ္မာယေယျံဟူသည် ပြည့်စုံစေ၍ ဖြေဆိုခြင်းငှာ မစွမ်း နိုင်ရာဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ❶❶။ ဝိယာတ-အရ ဓါသ ပဒိုယကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကောဒ္ဒေယါ ဘာဝ +ရှုဒ္ဓရသ။ (၂) မပြည့်စုံ မပြီးစီးနိုင်သော စကားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) ပြည့်စုံအောင် ပြီးစီးအောင် မပြောဆိုနိုင်ခြင်းအကြောင်းသည် ဥဋ္ဌိပနဝိဘာဝ။ (၄) နှုတ် ခမ်း, အာစောင့်, လျှာ, လည်ချောင်းတို့၏ ခြောက်ကပ်ခြင်း, ဒုက္ခ- ဝေဒနာ ခံစားရခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဌ် (၁၆၅) [၃၊၁၀၈။]

(က) မန္ဒောတိ မန္ဒပညော၊ (ခ) အပညသောဝေတံ နာမံ၊

(ဂ) မောမူဟောတိ အတိသမ္မူဠှော၊

(ဃ) ဟောတိ တထာဂတောတိ အာဒီသု သတ္တော တထာဂတောတိ အဓိပ္ပေတော၊

➤ ❶။ (က) မန္ဒောတိ၊ဟူသည်ကား။မန္ဒပညော၊နုံ့သော ပညာရှိသည်။(ဟောတိ)

(ခ) တေံ၊ဤ မန္ဒပညောဟူသော အမည်သည်။အပညဿ၊ပညာမရှိသူ၏။နာမံ၊ အမည်တည်း။

(ဂ) မောမူဟောတိ၊ဟူသည်ကား။အတိသမ္မူဠှော၊အလွန်တွေဝေသည်။(ဟောတိ)

(ဃ) ဟောတိ တထာဂတောတိ အာဒီသု၊ဟောတိ တထာဂတော အစရှိသော ပါဠိ ရပ်တို့၌။သတ္တော၊သတ္တဝါကို။ တထာဂတောတိ၊တထာဂတဟူ၍။အဓိပ္ပေတော၊အလိုရှိ အပ်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊ဒု၊၁၁၈)

➤ ❷။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် မန္ဒောကို မန္ဒပညော-ဟု ဖွင့်ဆို ၏။ မန္ဒော-ဟုသာ ပါဠိရှိသည်ဖြစ်၍ မန္ဒပညော-ဟု မဖွင့်ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊

http://www.dhammadownload.com

အဘာယ်ကြောင့် မန္တပဒေါ-ဟု ဖွင့်ဆိုပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

➤ ❷ [က–ခ–ဝါကျတို့ကို၍] (၁) နနု မန္တသဒ္ဒဿ သာမညဝစနတ္တာ မန္တဖလောတိ အာဒိနာ သံဝဏ္ဏိတဗ္ဗောယေဝ။ (၂) အထ ကသ္မာ "မန္တေတိ မန္တပဒေါ"တိ သံဝဏ္ဏိတော။ (၃) နနု အပညဿေဝ ဝိသယော ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ "မန္တေတိ မန္တပဒေါ"တိ သံဝဏ္ဏိတော။

[ဂ–ဝါကျကို၍] (၁) နနု မောမူဟောတိပဒေ အတိသယတ္ထဝါစကော နတ္ထိ။

(၂) အထ ကသ္မာ "မောမူဟောတိ အတိသမ္မူဠှောတိ သံဝဏ္ဏိတော။

(၃) နနု ပရိယာယဒွယဿ အတိရေကတ္ထဘာဝတော အတိသယတ္ထ ဒီပကောယေဝ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ "မောမူဟောတိ အတိသမ္မူဠှောတိ သံဝဏ္ဏိတော။

[ဃ–ဝါကျကို၍] (၁) နနု တထာဂတသဒ္ဒေါ ဇိနေ ဝါ သတ္တေ ဝါ ဟောတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ သတ္တော တထာဂတောတိ အဓိပ္ပေတော။ (၃) နနု ဇိနဿ အဝိသယော ဟောတိ။(ဗျတိရေက) နနု သတ္တဿေဝ ဝိသယော ဟောတိ။ (အနွယ)

(၄) တသ္မာ သတ္တော တထာဂတောတိ အဓိပ္ပေတော။

➤ ❸ ။ မန္တတိ အတိခိဏဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ **မန္တော**။/မန္တတိ အမောဒိတဗ္ဗဋ္ဌာနေဟိပိ မောဒတီတိ **မန္တော**။ (၃) ထိုင်းမှိုင်းဖျင်းအခြင်း (ဝါ) မထက်မြက်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) မထက်မြက်သော ပညာသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဇဠ, မူဠ, အဝိညူ-စသော--။

တထာ အာဂတောတိ **တထာဂတော**။ (၃) ရှေးကံနှင့်အတူ လာတတ်သော သတ္တဝါ၏ သမဝါယဘောဂဏ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) သတ္တဝါဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သတ္တ, ဒေဟီ, ပုဂ္ဂလ-စသော--။

➤ ❺ ။ **မန္တော**-ကို မန္တတ္တာ/**မောမူဟော**ကို မောမူဟတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-တဿ သမဏဿဝါ ဗြာဟ္မဏဿဝါ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ မန္တပဒေါဖြင့် မန္တောပုဒ်ကို မန္ဒာ အတိက္ခာ ပညာ ယဿာတိ မန္တော-ဟု ဥတ္တရပဒလောပ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(ခ) အပညဿေဝေတံ နာမံ-ဖြင့် မန္တော-အရ အပညပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် မောဟမူဟ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဟ-အက္ခရာကို ချေ၍ မောမူဟ-ဟု ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) "ပရိယာယ်နှစ်ချက်ဆင့်က အနက်မြင့်ထွက်မြဲ"ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ ပဒဒွန် ဇဝနတိက္ခောတို့ကဲ့သို့ မောမူဟသဒ္ဒါ၏ အတိသမ္မူဠှအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ဖြင့် တထာဂတ-အရ ဤ၌ ဘုရားကို အလိုမရှိအပ်၊ သတ္တဝါကို အလိုရှိအပ် သတည်း သိစေပါသည်။ (အဓိပ္ပေတတ္ထ) (ဝါ) တထာဂတသဒ္ဒါသည် ဇိနအနက်ကို မဟော၊ သတ္တဝါအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

➤ ၁၀။ **အဓိစ္စသမုပ္ပန္နာ-အရ** ။ ။ မောဟကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဥာယိဘာဝ+ကာမသင်္ဂါရရသ/ဇိဂုစ္ဆဥာယိဘာဝ+ဗိဘစ္ဆရသ မည်၏။ (၂) မေးအပ်သော ပြဿနာသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) ကုသိုလ်စသည်ကိုရင်း၊ ပရလောက စသည်ကိုရင်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မသိခြင်းသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ။ (၄) အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိသော အယူစကားဖြင့် တစ်ပါးသောသူတို့၏ အယူဝါဒကို အထူးထူး အပြားပြား ပစ်ချတတ်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၁၆၆) [၄၁၁၀၈]

(က) **""အဓိစ္စသမုပ္ပန္နော အတ္တာစ လောကောစာ"" တိ ဒဿနံ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ၊**

(ခ) **တံ ဝေတေသံ အတ္ထီတိ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ၊**

(ဂ) **အဓိစ္စသမုပ္ပန္နန္တိ အကာရဏသမုပ္ပန္နံ၊**

(ဃ) **အသညသတ္တာတိ ဒေသနာသီသမေတံ၊**

(င) **အစိတ္တုပ္ပါဒါ ရူပမတ္တကအတ္တဘာဝါတိ အတ္ထော၊** (ဘာသာဋီကာ၊ဒု၊၁၂၁။)

* **အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ**-အတ္တလောကသည် အကြောင်းကိုလွန်၍ ဖြစ်၏ဟူသော အယူဝါဒ ရှိကြကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်။ (သဒ္ဒတ္ထ) အတ္တလောကသည် အကြောင်းကို မစွဲမူ၍ ဖြစ်၏ဟူသော အယူဝါဒကို ယူထားကြကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) * အသညသတ္တာ-သညာမရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့သည်။(သဒ္ဒတ္ထ၊မုချတ္ထ) သညာဦးစီးသော နာမက္ခန္ဓာလေးပါးလုံး မရှိကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သည်။(အဓိပ္ပါယတ္ထ) အသညသတ် သတ္တဝါတို့သည်။ (ဝေါဟာရတ္ထ)

(က) အတ္တာစ၊အတ္တသည်ရင်း။လောကောစ၊လောကသည်ရင်း။အဓိစ္စသမုပ္ပန္နော၊ အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဒဿနံ၊သိမြင်တတ်သော မိစ္ဆာအယူသည်။ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ၊အဓိစ္စသမုပ္ပန္န မည်၏။

(ခ) ဧတေသံ၊ဤသမဏဗြာဟ္မဏတို့၏။တံ၊ထို အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်ပေါ်လာ၏ဟူသော အယူသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။(တေ၊ထိုသမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်) အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ၊အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကတို့ မည်၏။

(ဂ) အဓိစ္စသမုပ္ပန္နန္တိ၊ဟူသည်ကား။အကာရဏသမုပ္ပန္နံ၊အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်ပေါ်လာ၏ဟူ၍။(ပဒုပေတ္တို၊ပြည့်တတ်ကြကုန်၏။)

(ဃ) အသညသတ္တာတိ ဇတံ၊အသညသတ္တာဟူသော ဤသဒ္ဒါ သည်။ဒေသနာသီသံ၊

http://www.dhammadownload.com

ဒေသနာတော်၏ ဦးခေါင်းဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း။

(င) အမိတ္တုပ္ပါဒါ၊စိတ်, စေတသိက် မရှိကုန်သော၊ ရူပမတ္တကအတ္တဘာဝါ၊ရုပ်မျှသာဖြစ်သော အတ္တဘောရှိသော သတ္တဝါတို့တည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ဤကား အနက်။

➢ ❷ ။ (စ) သို့/ ဝိစဆသာနူသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ၌ အဓိစ္စ သမုပ္ပန္န-ပုဒ်ကို (ရူပဿ ဘဝေါ ရူပ်ကဲ့သို့) အဓိစ္စသမုပ္ပန္နောတိ ဒဿနံ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပသမာသ် ဝစနတ္တပြုရမည်ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ-ဟူသော အပေါင်းပုဒ်ကို အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္တပြုရမည်ဟု ပြလိုသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(ယ) သို့/ လျှင်းပါးမူဆွာ ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် သန္တိ ဘိက္ခဝေ အသညသတ္တာ နာမ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏။ ယင်း၌ အသညတ်ဗြဟ္မာသည် သညာက္ခန္ဓာ တစ်ခုတည်းသာ မရှိသော ဗြဟ္မာပင်ဖြစ်ပါသလော၊ ဤ၌ အသညသတ်ဗြဟ္မာဟူသည် အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ယ) မိန့်။

ကား- အသညသတ်ဗြဟ္မာဟူသည် သညာက္ခန္ဓာတစ်ခုတည်းသာ မရှိသော ဗြဟ္မာ မဟုတ်၊ နာမ် ခန္ဓာလေးပါးလုံး မရှိသော ဗြဟ္မာများသည် ဧကဒေသူပစာ ပဓာနနည်းအားဖြင့် အသညသတ်ဗြဟ္မာ မည်၏ဟု ငါပြဆိုပါ၏ဟူလို။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် အသညသတ္တာဟူသော သဒ္ဒါသည် ဒေသနာတော်၏ ဦးခေါင်းမျှသာဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုဘုံ၌ သညာမှတစ်ပါးသော နာမ်တရားတို့ရှိနေသောကြောင့်သာ အသညသတ္တာဟု ဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်ကြောင့် အသညသတ္တာဟူသော သဒ္ဒါသည် ဒေသနာတော်၏ ဦးခေါင်းမျှသာ ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုနိုင်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

➢ ❸ ။ [ယ-င ဝါကျတို့ကို၍] (၁) နနု ပါဠိယံ (သန္တိ ဘိက္ခဝေ) အသညသတ္တာတိ ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ အစိတ္တုပ္ပါဒါ ရူပမတ္တကအတ္တဘာဝါတိ အတ္ထော (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။

(၃) နနု ဒေသနာသီသမေတံ။

(၄) တသ္မာ အစိတ္တုပ္ပါဒါ ရူပမတ္တကအတ္တဘာဝါတိ အတ္ထော (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။

(တနည်း) (၁) နနု ပါဠိယံ (သန္တိ ဘိက္ခဝေ) အသညသတ္တာတိ ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဒေသနာသီသမေတန္တိ တယာ သံဝဏ္ဏိတံ။ (၃) နနု အစိတ္တုပ္ပါဒါ ရူပမတ္တက အတ္တဘာဝါတိ အတ္ထော (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။ (၄) တသ္မာ ဒေသနာသီသမေတန္တိ မယာ သံဝဏ္ဏိတံ။

➢ ❹ ။ သညာနာတီတိ သညာ။ နတ္ထိ သညာ ဧတေသန္တိ အသညာ။

ရူပါဒိသု သဇ္ဇန္တီတိ သတ္တာ။ အသညာ စ တေ သတ္တာစာတိ အသညသတ္တာ။

(၃) သညာမရှိခြင်းဂုဏ်၏ သတ္တဝါဘို့ဖြစ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန္ဓသည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အသညသတ်ဗြဟ္မာဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆)

http://www.dhammadownload.com

အစိတ္တုပ္ပါဒါ, ရူပမတ္တကအတ္တဘာဝါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

တရန္တိ ဗာလာ ဧတ္တာတိ **တိတ္ထံ**။ တိတ္ထမေဝ အာယတနံ **တိတ္ထာယတနံ**။

(၃) မိစ္ဆာအယူ၏ တိတ္ထိတို့၏ ဖြစ်တည်ရာအယူနှင့် ဂုဏ် ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တိတ္ထိတို့၏ ဖြစ်တည်ရာ အယူသည် ဝစနီယ။ (၆) အညတိတ္ထိသမယ-စသော--။

➤ ❺ ။ **အစိတ္တုပ္ပါဒါ**-ကို အစိတ္တုပ္ပါဒတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဒေဝါနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် အတ္တသည်ရင်း, လောကသည်ရင်း အကြောင်းကင်း၍ ဖြစ်၏ဟူသော မိစ္ဆာအယူသည် အဓိစ္စသမုပ္ပန္နမည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) ယင်းသို့ယူခြင်းသည် မုချမဟုတ်၊ ဌာနနိဿယဖြစ်သော အတ္တလောက၏ အကြောင်းကင်း၍ ဖြစ်ခြင်း အဓိစ္စသမုပ္ပန္န အမည်ကို ဌာနီ နိဿိတဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူ၌ တင်စား၍ ဌာနီ နိဿိတဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူကို(မဉ္စာ ယောသန္တိ၌ကဲ့သို့) ဌာနူပစာရအားဖြင့် အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဟု ခေါ်ဆိုထားသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) (တနည်း) ယင်းမိစ္ဆာအယူ၏ အတ္တလောကဟူသော ခန္ဓာနှင့်တကွဖြစ်သောကြောင့် သဟစရဏအားဖြင့် ယင်းမိစ္ဆာအယူကို အဓိစ္စသမုပ္ပန္န-ဟု ခေါ်ထားသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) (က) ဖြင့် (အဓိစ္စ +[illegible] အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ) အဓိစ္စသမုပ္ပန္နောတိ ဒဿနံ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ-ဟု ဥတ္တရပဒလောပသမာသ် ဝစနတ္ထပြု၍ အဓိစ္စသမုပ္ပန္န-အရ အတ္တ - လောကသည် အကြောင်းကင်း၍ဖြစ်၏ဟူသော မိစ္ဆာအယူဝါဒကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာပုဒ်ကို အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ ဧတေသံ အတ္ထီတိ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣကပစ္စည်း အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေသည်။ (ဂ) သည် (က)နှင့်တူ၏။

➤ ❼❽ ။ **အသညသတ္တာ--ယေ် သတ္တာ--နဲ့ အနုတ္တကို ရှု၍** ။ ။ သတ္တာ၌ သန္တာတတ် အရ ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ ကပ်ငြိတွယ်တာ တပ်မက်သော သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ တဏှာ လောဘပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယိဘာဝ+ကာမ သိင်္ဂါရရသ မည်၏။ ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ သတ္တဝါတို့၏ အယောနိသောမနသိကာရ စသည်သည်ရင်း, ကာမဂုဏ်ငါးပါး အာရုံတရားများ၏ ဣဋ္ဌ ကန္တ ပိယ မနာပ-စသော ဂုဏ်တို့သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ကာမဂုဏ်တို့၌ ကပ်ငြိတွယ်တာ လိုက်စားခြင်းကြောင့် ပစ္စက္ခဘဝ၌ပင် စီးပွားဥစ္စာ ဆုတ်ယုတ်လာခြင်း, အနာရောဂါထူပြောလာခြင်း, သံသရာ၌ တဝဲလည်လည် ကျင်လည်ရခြင်း-စသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဓါကျ (၁၆၇) [၄၁၁၀၉။]

(က) ဓဝံ စိတ္တေ ဒေါသံ ပသိတွာ အပရိဟီနဖ္လာနော ကာလံ ကတွာ အသံညသတ္တေသု နိဗ္ဗတ္တတိ၊ စိတ္တမသာ စုတိစိတ္တနိရောဓေန ဣဓေဝ နိဝတ္တတိ၊ ရူပက္ခန္ဓမတ္တမေဝ တတ္ထ ပါတုဘဝတိ၊

(ခ) တေ တတ္ထ ယထာနာမ ဇိယာဝေဂုက္ခိတ္တော သရော ယတ္တကော ဇိယာဝေဂေါ၊ တတ္တက မေဝ အာကာသေ ဂစ္ဆတိ၊ ဝေဓမေဝ ဈာနဝေဂုက္ခိတ္တာ ဥပပဇ္ဇိတွာ ယတ္တကော ဈာနဝေဂေါ၊ တတ္တက မေဝ ကာလံ တိဋ္ဌန္တိ၊

(ဂ) ဈာနဝေဂေ ပန ပရိဟီနေ တတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော အန္တရဓာယတိ၊ ဣဓ ပန ပဋိသန္ဓိသညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ

(ဃ) ယသ္မာ ပန တာယ ဣဓ ဥပ္ပန္နသညာယ တေသံ တတ္ထ စုတိ ပညာယတိ၊ တသ္မာ ""သညုပ္ပါဒါစ ပန တေ ဒေဝါ တမှာ ကာယာ စဝန္တိ"" တိ ဝုတ္တံ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊ ၁၂၄။)

➤ ❶ ။ (က) ဓဝံ၊ ဤသို့။ စိတ္တေ၊ စိတ်၌။ ဒေါသံ၊ အပြစ်ကို။ ပသိတွာ၊ ရှု၍။ အပရိဟီနဖ္လာနော၊ မယုတ်လျော့သော ဈာန်ရှိသည်။ (ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍) ကာလံ၊ သေခြင်းကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ (တနည်း) ကာလံ၊ အသက်ရှည်ရာကာလကို။ ကတွာ၊ ဥပတ္ထမ္ဘက အကြောင်းတို့က ပြုပြီး၍။ အသညသတ္တေသု၊ အသညသတ်ပြဟ္မာတို့၌။ (ဝါ) အသညသတ်ပြဟ္မာ့ဘုံ၌။ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ဖြစ်ရ၏။ အဿ၊ ထိုအသညသတ်ပြဟ္မာ၏။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ စုတိစိတ္တနိရောဓေန၊ စုတိစိတ်၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ ဣဓေဝ၊ ဤပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌သာ။ နိဝတ္တတိ၊ ဆုတ်နစ်၏။ ရူပက္ခန္ဓမတ္တမေဝ၊ ရုပ် အစုမျှသည်သာ။ တတ္ထ၊ ထိုအသညသတ်ပြဟ္မာ့ဘုံ၌။ ပါတုဘဝတိ၊ ထင်ရှားဖြစ်၏။

(ခ) တေ၊ ထိုအသညသတ်ပြဟ္မာတို့သည်။ တတ္ထ၊ ထိုအသညသတ်ဘုံ၌။ (ဥပပဇ္ဇိတွာ တိဋ္ဌန္တိ-စပ်) ယထာနာမ၊ ဥပမာမည်သည်။ ဇိယာဝေဂုက္ခိတ္တော၊ လေးညှို့အဟုန်သည် ပစ်တင်အပ်သော။ သရော၊ မြားသည်။ ဇိယာဝေဂေါ၊ လေးညှို့၏ အဟုန်သည်။ ယတ္တကော၊ အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ တတ္တကမေဝ၊ ထိုမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသော ကာလ ပတ်လုံးသာလျှင်။ အာကာသေ၊ ကောင်းကင်၌။ ဂစ္ဆတိ ယထာ၊ သွားနိုင်သကဲ့သို့။ ဝေဓမေဝ၊ ဤ အတူပင်။ ဈာနဝေဂုက္ခိတ္တာ၊ ဈာန်အဟုန်သည် ပစ်တင်အပ်သည်။ (ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍) ဥပပဇ္ဇိတွာ၊ ပဋိသန္ဓေနေ၍။ ဈာနဝေဂေါ၊ ဈာန်အဟုန်သည်။ ယတ္တကော၊ အကြင်မျှလောက် အတိုင်း အရှည်ရှိ၏။ တတ္တကမေဝ၊ ထိုမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ (ဥက္ကံ့ သတော၊ အလွန်ဆုံးအားဖြင့်။) ကာလံ၊ မဟာကပ်ငါးရာကာလပတ်လုံး။ တိဋ္ဌန္တိ၊ တည်ကြ ရကုန်၏။

(ဂ) ပန၊ ဆက်။ ဈာနဝေဂေ၊ ဈာန်အဟုန်သည်။ ပရိဟီနေ၊ ယုတ်လျော့လတ်သော်။ တတ္ထ၊ ထိုအသညတ်ဘုံ၌။ ရူပက္ခန္ဓော၊ ရုပ်အစုသည်။ အန္တရဓာယတိ၊ ကွယ်ပျောက်၏။ ပန၊ အဖို့ တပါးကား။ ဣဓ၊ ဤကာမဘုံ၌။ ပဋိသန္ဓိသညာ၊ ပဋိသန္ဓေသညာသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

(ဃ) ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ အကြင့်ကြောင့်။ ဣဓ၊ ဤကာမဘုံ၌။ တာယ ဥပ္ပန္နသညာယ၊ ထိုဖြစ်သော သညာကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုအသညသတ်ပြဟ္မာတို့၏။ တတ္ထ၊ ထိုအသညသတ်

http://www.dhammadownload.com

ဘုံ၌။စုတိ၊စုတေခြင်းသည်။ပညာယတိ၊ထင်ရှား၏။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ ကာမာဝစရ ဘုံ၌ဖြစ်သော သညာကြောင့် ထိုအသညသတ်ဘုံ၌ စုတေခြင်း၏ ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။] "သညုပ္ပါဒါစ ပန တေ ဒေဝါ တမှာ ကာယာ စဝန္တိ"တိ၊ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ၊သည်) ဝုတ္တံ၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [သညုပ္ပါဒါ၊သညာ၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။(ဝါ) ဖြစ်သော သညာရှိကုန်သော။တေ ဒေဝါ၊ထိုအသညတ်ပြဟ္မာတို့သည်။တမှာကာယာ၊ထို အသညသတ်ပြဟ္မာ အပေါင်းမှ။စဝန္တိ၊စုတေကြရကုန်၏။]

➤ ❷။ (စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ရူပက္ခန္ဓာမျှသည်သာလျှင် အသညသတ်ဘုံ၌ ထင်ရှားဖြစ်သောဟု ဆို၏။ ယင်းသို့ အသညသတ်ဘုံ၌ ရူပက္ခန္ဓာမျှသာ ဖြစ်ခဲ့သော် ထိုအသညသတ်ဘုံ၌ နာမ်တရား မဘက် သက်သက်သော ရုပ်တရား အစဉ်မျှသည် ပဋိသန္ဓေ နာမ်အကြောင်းနှင့်ကင်း၍ ကြာမြင့်စွာ ဖြစ်တည်နိုင်၏ဟု အဘယ် အကြောင်းဖြင့် ယုံကြည်အပ်ပါသနည်း၊ (ဝါ) အဘယ်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး ဖြစ်တည်လေသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အသညသတ်ဘုံ၌ ဈာန်အဟုန် မကုန်မစေ့သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ဖြစ်တည်နိုင်ကြ၏ဟူလို။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဈာန်အရှိန်အဟုန် မကုန်သေးသမျှကာလ ပတ်လုံး အသညသတ်ဘုံ၌ တည်နေကြသောဟု ဆို၏၊ ဈာန်အရှိန်အဟုန်ကုန်သည့်အခါ မည်သည့်ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေကြပါသနည်း၊ အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော ကာမဘုံ, ရူပဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေနိုင်ကောင်းအံ့လော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- ဈာန်အရှိန်အဟုန် ကုန်ဆုံးသည့်အခါ ကာမဘုံ၌သာ ပဋိသန္ဓေ တည်နေကြ၏ဟူလို။

(ဃ) သို့/ ဓါါသာစရောမနစောခေမှာ ။ ။ ဆရာ၊ ရှင်အာနန္ဒာသည် သညုပ္ပါဒါစ ပန တေ ဒေဝါ တမှာ ကာယာ စဝန္တိ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ အဘယ်ကြောင့် ပဋိသန္ဓေသညာ ဖြစ်ခြင်းကို ထိုအသညသတ်ပြဟ္မာတို့၏ စုတေခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆိုပါ သနည်း၊ (တနည်း) သညုပ္ပါဒါ-ဟူသော စကားရပ်သည် အဘယ်အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ပြဆိုပါသနည်း။ ယင်းစကားရပ်အရ ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေသညာဖြစ်ပြီးမှ အသညသတ် ဘုံမှ ပြောင်း၍ စုတေကြလေကုန်၏ဟု မှတ်ရမည်လော၊ သညုပ္ပါဒါ-စသော စကားရပ် ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို မပြသော် ဒေသက ရှင်အာနန္ဒာအား ဟီနတ္ထကဒေါသ သင့်ရောက်ရာ ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [ဂ-ဓါကျော်ရှု] (၁) နနု ဈာနဝေဂေ ပရိဟီနေ တတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော အန္တရဓာယတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣဓ ပဋိသန္ဓိသညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ (၃) အညတ္ထ တေသ မနုပ္ပတ္တိတော။ (၄) တသ္မာ ဣဓ ပဋိသန္ဓိသညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

http://www.dhammadownload.com

[ယ-ဝါကျကို၌] (၁) နနု ကွစ ကာမဘဝေ သည် ဥပ္ပန္နိတ္တာ တေ ဒေဝါ တမှာ-ကာယာ စဝန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သညုပ္ပါဒါစ တေ ဒေဝါ တမှာကာယာ စဝန္တီတိ ဝုတ္တံ (၃) ယသ္မာ တာယ ကွစ ဥပ္ပန္နသညာယ တေသံ တတ္ထ စုတိ ပညာယတိ။

(၄) တသ္မာ သညုပ္ပါဒါစ တေ ဒေဝါ တမှာကာယာ စဝန္တီတိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ ပရိဟီယတိတိ ပရိဟီနံ။ န ပရိဟီနံ အပရိဟီနံ။ ပစ္စနီကဓမ္မေ ဈာပေတီတိ ဈာနံ။ အပရိဟီနံ ဈာနံ ဧတေသာတိ **အပရိဟီနဇ္ဈာနေနာ**။ (၃) မယုတ်လျော့သော ဈာန်၏ ဈာနလာဘီပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဈာနလာဘီပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အနိဟီနံဈာန, ပရိပုဏ္ဏဈာန-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယ မည်၏။

➤ ❺ ။ **အပရိဟီနဇ္ဈာနေနာ**-ကို အပရိဟီနဈာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဧကစ္စသဿ ပုဂ္ဂလဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

သန္တတာယာတိ သန္တဘာဝါယ-၌ တာသမ္ဗန်ကား- တဿ (မမ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ **သန္တတာယာတိ သန္တဘာဝါယ**။

သန္တဘာဝါယ-ဖြင့် သန္တတာယပုဒ်ကို သန္တဿ ဘာဝေါ သန္တတာ (တာယ သန္တာယ) ဟု ဘာဝတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တာ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝ တဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ❼ ။ (၈) **ဈာနစေဝ-အစ** ။ ။ အသညသတ်သမာပတ်သည် ပြုစီရင်အပ်သော စတုတ္ထဈာန် ကံအဟုန် (ဝါ) ပဥ္စမဈာန်ကံအဟုန်ကို ယူရပါမည်။

➤ ❶❹ ။ **အပရိဟီနဇ္ဈာနေနာ-၌ အန္တတ္ထကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ မယုတ်လျော့သော စတုတ္ထဈာန်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိဂ်ါရရသ မည်၏။ (၂) ကသိုဏ်းပညတ်-စသော အာရုံများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အဓိကာရ ဆန္ဒ-စသည်သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အသညသတ်ဘုံသို့ ရောက်ရခြင်း စသည် သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိကျ (၁၆၈) [ဋ္ဌ၊၁၀၉။]

(က) **ဝဝံ အဋ္ဌာရသ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကေ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ စတုစတ္တာရိသ အပရန္တကပ္ပိကေ ဒဿေတုံ ""သန္တိ ဘိက္ခဝေ""တိ အာဒိမာဟ**။

(ခ) **တတ္ထ အနာဂတကောဋ္ဌာသသင်္ခါတံ အပရန္တံ ကပ္ပေတွာ ဂဏှန္တီတိ အပရန္တကပ္ပိကာ၊ အပရန္တကပ္ပေါ ဝါ ဧတေသံ အတ္ထီတိ အပရန္တကပ္ပိကာ၊** (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊၁၂၇)

➤ ❶ ။ (က) ဧဝံ၊ ဤသို့။ အဋ္ဌာရသ၊ တစ်ဆဲ့ရှစ်ယောက်ကုန်သော။ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကေ၊

http://www.dhammadownload.com

ပုဗ္ဗန္တကပ္ပ အယူရှိသူတို့ကို။ဒဿေတွာ၊ပြတော်မူပြီး၍။ဣဒါနိ၊ယခုအခါ၌။စတုစတ္တာရီသ အပရန္တကပ္ပိကေ၊လေးဆဲ့လေးယောက်သော အပရန္တကပ္ပ အယူရှိသူတို့ကို။ဒဿေတုံ၊ပြ တော်မူခြင်းငှာ။သန္တိ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိ၊သန္တိ ဘိက္ခဝေ အစရှိသည်ကို။အာဟ၊ဟောတော် မူ၏။ (ဝါ) ဟောတော်မူပြီ။

(စ) တတ္ထ၊ထိုသန္တိ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်၌။(အတ္ထော၊အနက်ကို။ဧဝံ၊ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။) ယေ၊အကြင်သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်။အနာဂတကောဋ္ဌာသ သင်္ခါတံ၊အနာဂတ်အဖို့ဟုဆိုအပ်သော။အပရန္တံ၊နောက်အဖို့ကို။ကပ္ပေတွာ၊ကြံဆ၍။ဂဏှန္တိ၊ ယူကြကုန်၏။ဣတိ၊ထိုသို့ အနာဂတ်အဖို့ကို ကြံဆ၍ ယူတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တေ၊ထိုသမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်။အပရန္တကပ္ပိကာ၊အပရန္တကပ္ပိကတို့ မည်၏။ ဝါ၊တစ်နည်း။ ဧတေသံ၊ဤသမဏဗြာဟ္မဏတို့၏။ အပရန္တကပ္ပေါ၊အနာဂတ်အဖို့ကို ကြံဆခြင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဣတိ၊ထိုသို့ အနာဂတ်အဖို့ကို ကြံဆခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။တေ၊ ထိုသမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်။အပရန္တကပ္ပိကာ၊အပရန္တကပ္ပိကတို့ မည်၏။

➢ ❷ ။ (စ) သို့/ သံဗ္ဗောဓာနုရူပစောဒနာ ။ ။ ဆရာ၊ ရှင်အာနန္ဒာသည် သန္တိ ဘိက္ခဝေ အပရန္တကပ္ပိကာ စသည်ကို ဟောတော်မူ၏။ ယင်း အပရန္တကပ္ပိကာပုဒ်ကို မည် သို့ ဝစနတ္ထပြုရမည်နည်း၊ တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်လော၊ (ခ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- (ခ) ဖြင့် အပရန္တကပ္ပိကာပုဒ်ကို ကတ္တုသာဓန ကိတန္တ ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ် (ဝါ) အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟူလို။

➢ ❸ ။ [က-ဝါကျကို၍] (၁) နနု ဧဝံ အဋ္ဌာရသ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ ဒဿိတာ။

(၂) အထ ကသ္မာ "သန္တိ ဘိက္ခဝေ"တိ အာဒိမာဟ။ (၃) နနု ဣဒါနိ စတုစတ္တာရီသ အပရန္တကပ္ပိကေ ဒဿေတုံ ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ "သန္တိ ဘိက္ခဝေ"တိ အာဒိမာဟ။

➢ ❹ ။ အပရန္တံ ကပ္ပေန္တီတိ အပရန္တကပ္ပိကာ။(၃) နောက် အနာဂတ်အဖို့အစု၏ ကြံဆတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်ရင်း၊ အနာဂတ် အဖို့ အစုကို ကြံဆခြင်း ကြိယာသကတ်သည်ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အနာဂတ် အဖို့ကို ကြံဆတတ်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အနာဂတ ကောဋ္ဌာသကပ္ပိကာ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➢ ❺ ။ ဂဏှန္တိ-ကို ဂဏှန္တိတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- သမဏဗြာဟ္မဏာနံ/ပုဂ္ဂလာနံ- ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➢ ❻ ။ (စ) ၌ အနာဂတကောဋ္ဌာသသင်္ခါတံ-ဖြင့် အပရန္တကပ္ပိကာ၌ အပရသဒ္ဒါ ၏ အနာဂတအနက် ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) အန္တသဒ္ဒါ၏ ကော ဋ္ဌာသ-အနက်ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) အပရန္တ-အရ အနာဂတ်အဖို့ အစုကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အပရန္တံ ကပ္ပေတွာ ဂဏှန္တိ-ဖြင့် ကပ္ပိကာ-၌ ဏှု-ပစ္စည်း၏ ကတ္တားအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ကပ္ပေန္တီတိ ကပ္ပိကာ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) အပေါင်းပုဒ်ကို အပရန္တံ ကပ္ပိကာ အပရန္တကပ္ပိကာ-ဟု ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(တနည်း) အပရန္တံ ကပ္ပေန္တီတိ အပရန္တကပ္ပါ၊ အပရန္တကပ္ပါ ဧဝ အပရန္တကပ္ပိကာ-ဟု ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣကပစ္စည်း သွတ္ထ (ဝါ) သကတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

အပရန္တကပ္ပေါ ဝါ ဧတေသံ အတ္ထီတိ အပရန္တကပ္ပိကာ-ဖြင့် အပရန္တကပ္ပိကာ၌ ဣက ပစ္စည်း အဿတ္ထိအနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) အပရန္တကပ္ပိကာပုဒ်ကို အဿတ္ထိ ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ၈ ။ သညီဝါဒအဖွင့်၌ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ရသော တိတ္ထိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကအယူကို ယူကြပါသည်။

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ရသော တိတ္ထိတို့သည်- အပရန္တကပ္ပိကအယူကို ယူကြပါသည်။

➤ ၁၀ ။ (စ) ဝါကျ ကပ္ပေတွာန္တ် ဓာတွတ္ထကို ရှု၍ ။ ။ (၁) နောက်ဖြစ်သော အနာဂတ်အဖို့အစုကို ကြံဆ၍ ပြောဆိုကြကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ သန္တာန်၌ တဏှာ ဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏ အာရုံဖြစ်သော အနာဂတ်အဖို့အစုသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အပရန္တကပ္ပိကဝါဒီ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ အယောနိသော မနသိကာရသည်ရင်း, မိမိ၏ မိစ္ဆာအယူကို စွဲမြဲစွာ ယူထားမှု ဒိဋ္ဌုပါဒါန်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝမည်၏။ (၄) ယင်းမိစ္ဆာအယူဝါဒကို မစွန့်ခြင်းကြောင့် အပါယ်ငရဲ၌ဖြစ်ရခြင်းစသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဂဏှန္တိ-၌ ဂဟဏတ်အရ ။ ။ မိစ္ဆာအယူရှိကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ သန္တာန်၌ တဏှာဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ကာမသိင်္ဂါရရသမည်၏။ အပရန္တဟု ဆိုအပ်သော အနာဂတ်အဖို့အစုသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ မှားယွင်းသော အကြံအစီသည်ရင်း, အယောနိသော မနသိကာရသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ယင်းသို့ယူသဖြင့် အဝရန္တကပ္ပိကဝါဒဖြစ်ပေါ်လာခြင်း, သံသရာ၌ ကျင်လည်ရခြင်း ဒုဂ္ဂတိလားရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အာဃာတသံဂဟဏနာ [၄၁၁၀၉။]

(က) ဥစ္စမာဃာတနိကာတိ အာဃာတနံ ဝုစ္စတိ မရဏံ၊

(ခ) ဥဒ္ဓမာဃာတနာ အတ္တာနံ ဝဒန္တီတိ ဥစ္စမာဃာတနိကာ၊

(ဂ) သညီတိ ပဝတ္တော ဝါဒေါ သညီဝါဒေါ၊ သော ဧတေသံ အတ္ထီတိ သညီဝါဒါ၊

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) **အစရောဇေါတိနိစ္စော၊**

(က) ၌ မရဏ်ဖြင့် အာယာတနသဒ္ဒါသည် မရဏအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် သေသည်မှအထက်၌ ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိဟု အယူရှိကုန်သောသူတို့တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ၌ သညီတိ ပဝတ္တော ဝါဒေါ-ဖြင့် သညီဝါဒပုဒ်ကို သညီတိ ပဝတ္တော ဝါဒေါ သညီဝါဒေါ-ဟု သမ္ဘာဝနာကမ္မဓာရာယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သော ဧတေသံ အတ္ထိ-ဖြင့် သညီဝါဒေါ ဧတေသံ အတ္ထီတိ သညီဝါဒါ-ဟု အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏ-ပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ နိစ္စောဖြင့် အရောဂသဒ္ဒါသည် နိစ္စပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

ဓါကျ (၁၆၉) [၄၁၁၀။]

(က) အသညီဝါဒေါ သညီဝါဒေ အာဒိမှိ ဝုတ္တာနံ ဒွိန္နံ စတုက္ကာနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တထာ နေဝသညီနာသညီဝါဒေါ၊

(ခ) ကေဝလဉှိ တတ္ထ ""သညီအတ္တာ"" တိ ဂဏှန္တာနံ တာ ဒိဋ္ဌိယော၊ ဣဓ ""အသညီ"" တိ စ ""နေဝသညီနာသညီ"" တိစ၊ (ဂ) တတ္ထ န ကေဋ္ဌေန ကာရဏံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ၊

(ဃ) ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ဟိ ဂါဟော ဥမ္မတ္တကပစ္ဆိသဒိသောတိ ဝုတ္တမေဝ။(ဘာသာဋီ၊ဒု၊၁၃၅)

➢ ❶ ။ (က) အသညီဝါဒေါ၊အသညီဝါဒကို။သညီဝါဒေ၊သညီဝါဒ၌။အာဒိမှိ၊အစ၌။ဝုတ္တာနံ၊ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။ဒွိန္နံ၊နှစ်ပါးကုန်သော။စတုက္ကာနံ၊စတုက္ကတို့၏။ဝသေန၊အစွမ်းဖြင့်။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။နေဝသညီနာသညီဝါဒေါ၊နေဝသညီနာသညီဝါဒကို။တထာ၊ထိုအတိုင်း။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။

(ခ) ဟိ၊မှန်၏။(တနည်း) ဟိ၊စိုးစဉ်းအနည်းငယ်, ဆိုဖွယ်အထူးကား။ကေဝလံ၊အသညီစသည် မဖက်သက်သက်။တတ္ထ၊ထိုသညီဝါဒ၌။အတ္တာ၊အတ္တသည်။သညီ၊သညာရှိ၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဂဏှန္တာနံ၊ယူကုန်သူတို့၏။တာ ဒိဋ္ဌိယော၊ထို မိစ္ဆာအယူတို့သည်။(ဟောန္တိ၊ကုန်၏။) ဣဓ၊ဤ အသညီဝါဒ, နေဝသညီနာသညီဝါဒ၌။(အတ္တာ၊အတ္တသည်) အသညီ၊သညာ မရှိ။ ဣတိ စ၊ဤသို့ရင်း။(အတ္တာ၊သည်) နေဝသညီနာသညီ၊သညာရှိသည်လည်း မဟုတ် သညာ မရှိသည်လည်း မဟုတ်။ဣတိစ၊ဤသို့ရင်း။(ဂဏှန္တာနံ၊ယူကုန်သူတို့၏။တာ ဒိဋ္ဌိယော၊ထို မိစ္ဆာအယူတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။)

(ဂ) တတ္ထ၊ထိုသို့ အမျိုးမျိုး ယူကြရာ၌။ကေဋ္ဌေန၊စင်စစ်အားဖြင့်။ကာရဏံ၊ထူးသော

http://www.dhammadownload.com

အကြောင်းကို။(ဝါ) အယူအမျိုးမျိုး ဖြစ်လာရခြင်း၏ အကြောင်းကို။န ပရိယေသိတဗ္ဗံ၊ မရှာထိုက်။(ဝါ) ရှာဖွယ်မလို။

(ဃ) ဟိ၊မှန်၏။ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ၊မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏။ဂါဟော၊အယူသည်။ဥမ္မတ္တက ပဏ္ဍိ သဒိသော၊အရူး၏ တောင်းနှင့်တူ၏။ဣတိ ဓတ်၊ဤအကြောင်းကို။(မယာ၊ငါသည်) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ [ဝါကျအပြန်အလှန်] ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ကာရဏံ၊ကို။(ဝါ) ကို။န ပရိ ယေသိတဗ္ဗံ၊မရှာထိုက်သနည်း။ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ၏။ဂါဟော၊ သည်။ဥမ္မတ္တက ပဏ္ဍိသဒိသော၊အရူး၏ တောင်းနှင့်တူ၏။ဣတိ ဓတ်၊ဤအကြောင်းကို။ (မယာ၊ငါသည်) ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်ပြီ။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။(ဝါ) ထိုသို့ မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏ အယူ၏ ဥမ္မတ္တကပဏ္ဍိနှင့်တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ကာရဏံ၊ကို။န ပရိယေသိတဗ္ဗံ၊မရှာထိုက်။

➢ ❷။ (စ) သို့/ **ဓေါသာစရာဝနစဓာဓနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အသညီဝါဒကို သညီဝါဒ အစ၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးကုန်သော စတုက္ကနှစ်ပါးတို့၏ အစွမ်းဖြင့် သိအပ်၏၊ နေဝသညီနာသညီဝါဒကို ထို့အတူ သိအပ်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့သိအပ် သည်ရှိသော် ထိုဝါဒနှစ်ခုကို အနည်းငယ်မျှ အထူးမရှိ တစ်ထပ်တည်း တူညီ၏ဟု မှတ် ရပါမည်လော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း၊ (တနည်း) ယင်းသို့ သိအပ်သည်ရှိ သော် (ထိုဝါဒနှစ်ခုသည် တစုံတခု ထူးခြားမှုရှိနေပါက) ယုတ္တိနှင့် ကင်း၍ မသင့်တန်ရာ သည် မဟုတ်ပါလော။ ဆရာ့စကားကို ခိုင်မြဲစေတတ်သော ယုတ္တိဒဋ္ဌိကား အဘယ်ပါ နည်း၊ အကယ်၍ တစုံတခုသော ထူးခြားမှုကို မပြဆိုပါက ဆရာ့အား အတိဗျာပိတ- သင့်ရောက်ရာ၏။ (တနည်း) အကယ်၍ (က) ဖြင့် ဆိုခဲ့သော ဆရာ့စကားကို ခိုင်မြဲ စေတတ်သော အသင့်ယုတ္တိကို မပြဆိုပါက ဒဋ္ဌိယ+ဒဋ္ဌိကရဏာဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **အပရာနုသန္ဓေ** ။ ။ ယခုအခါ၌ ကာရဏပရိယေသန ဖြစ်သင့်သော် လည်း ဒိဋ္ဌိဂတိကဝါဒတို့၏ အနာဒရိယ အဖြစ်ကိုပြအံ့သောငှာ (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် ထိုဝါဒတို့၌ စင်စစ်အားဖြင့် ထူးသော အကြောင်းကို (ဝါ) မိစ္ဆာအယူကို ရခြင်း၏အကြောင်းကို မရှာမှီးအပ်, မရှာမှီးထိုက်ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ မရှာမှီးအပ်, မရှာမှီးထိုက်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလိုသော ဆရာ သည် (ဃ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့်-- မရှာမှီးထိုက်ဟု ပြဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့် မရှာထိုက်ပါသနည်း၊ မရှာထိုက်ကြောင်းကို ပြဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ (ဃ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [**ဂ--ဃ ဝါကျတို့ကို၌**] (၁) နနု ကာရဏံ ဝိနာ ဖလာနိ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ (တနည်း) နနု ကောစိ ကာရဏပရိယေသနသမ္မာဝေါ သံဝိဇ္ဇတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ တတ္ထ န ဓေ့ဗ္ဗေန ကာရဏံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ။

http://www.dhammadownload.com

(၃) နနု ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ဂါဟော ဥမ္မတ္တကပစ္ဆိသဒိသောတိ ဝုတ္တမေတံ။

(၄) တသ္မာ တတ္ထ န ကေနစိ ကာရဏံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ။

[ဂ-ဝါကျကိုး] (၁) နနု ကောစိ ကောစိ ကာရဏပရိယေသနသမ္မတော သံဝိဇ္ဇတိ။

(၂) အထ ကသ္မာ တတ္ထ န ကေနစိ ကာရဏံ ပရိယေသိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။

(၃) နနု ဒိဋ္ဌိဂတိကဝါဒါနံ အနာဒရိယဘာဝံ ဒဿေတုံ။ (ဟောတိ)

(၄) တသ္မာ တတ္ထ န ကေနစိ ကာရဏံ ပရိယေသိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။

➤ ❹ ။ ပသီယတိ ဗာဓီတိ ဝတ္တောတိ ပစ္ဆိ။ (၃) တားမြစ်ခြင်း, နှိပ်စက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) တောင်းဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဘာဇနဝိသေသ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ကေဝတိ ပဝတ္တတီတိ ကေဝေး။ (၃) ဖြစ်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟောတု။ (၅) အသညီဝါဒနှင့် မဖက်သော သညီဝါဒသည် ဝစနီယ။ (၆) သကလ, သဗ္ဗ-စသော။

ဥဂ္ဂတေဟိ ဝါတာဒိဒေါသေဟိ မဇ္ဇတီတိ ဥမ္မတ္တော။ (၃) မေ့လျော့ခြင်း ယစ်မူးခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု။ (၅) အရူးဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဥမ္မာဒဝတီ---။

ဒိဋ္ဌိ ဂတိ ယဿာတိ ဒိဋ္ဌိဂတိကော။ (၃) မိစ္ဆာအယူ၏ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏေးအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟောတု။ (၅) မိစ္ဆာ အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝစနီယ (၆) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ ဥမ္မတ္တကပစ္ဆိသဒိသော-ကို ဥမ္မတ္တကပစ္ဆိသဒိသတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-ဂါဟဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❶ ❽ ။ (ဧ) ဝါကျ သည်ဝိ အတ္တာတိ ဝေဒနာ့နံ-၌ ဝေဒနာ့နံ-ဝယ် ဓာတွတ္ထကိုး

(၁) အတ္တသည် သညာရှိ၏ဟု ပြောဆိုကြကုန်သော ယူကြကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ သန္တာန်၌ တဏှာဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ+ကာမသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) တဏှာ ဒိဋ္ဌိ၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်အဖွဲ့အစု တရားများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အတ္တသည် သညာရှိ၏ဟု ယူကြကုန်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ အယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည်ရင်း၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အတ္တသည် သညာရှိ၏ဟု ယူထားခြင်းကြောင့် အပါယ်ဒုဂ္ဂတိတို့၌ ဖြစ်ရခြင်းစသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(ဃ) ဝုတ္တံ၌ စာတ်ဆေရ ။ ။ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ သန္တာန်၌ ဆိုသောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော သဒ္ဒါ ဝီရိယ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိဂ်ီရရသ/ဥဿာဟဌာယီဘာဝ+ဝီရရသ မည်၏။ မိစ္ဆာအယူရှိသူသည်ရင်း, ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အယူသည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ထူးသော အကြောင်းကို ရှာခြင်းငှာ

http://www.dhammadownload.com

မခံသည်၏အဖြစ်သည်ရင်း, မိစ္ဆာအယူ၏ လေးစားဖွယ် မရှိသည်၏အဖြစ်သည်ရင်း ဥဒ္ဒိ ပန ဝိဘာဝ မည်၏။ အရှူးတောင်းနှင့် တူသကဲ့သို့ အနှစ်သာရ မရှိသည်ကို သိရှိ နားလည် ရခြင်း-စသော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၁၇၈) [ဋ၊၁၁၀။]

(က-၁) သစေ့တောတိ ဝိဇ္ဇမာနဿ၊ (က-၂) ဥစ္ဆေဒန္တိ ဥပစ္ဆေဒံ၊

(က-၃) ဝိနာသန္တိ အဒဿနံ၊ (က-၄) ဝိဘဝန္တိ ဘာဝဝိဂမံ၊

(ခ) သဗ္ဗာနေတာနိ အညမညဝေဝစနာနေဝ၊ (ဂ) တတ္ထ ဒွေ ဇနာ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ ဂဏှန္တိ လာဘီစ အလာဘီစ၊ (ဃ) လာဘီ အရဟတော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ စုတိံ ဒိသွာ ဥပပတ္တိံ အပဿန္တော၊

(င) ယော ဝါ စုတိမတ္တမေဝ ဒဋ္ဌုံ သက္ကောတိ န ဥပပါတံ၊

(စ) သော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊၁၃၆)

➤ ❶ ။ (က-၁) သတောတိ၊ဟူသည်ကား။ဝိဇ္ဇမာနဿ၊ထင်ရှားရှိသော။(သတ္တဿ၊ သတ္တဝါ၏။) (က-၂) ဥစ္ဆေဒန္တိ၊ဟူသည်ကား။ဥပစ္ဆေဒံ၊ပြတ်ခြင်းကို။

(က-၃) ဝိနာသန္တိ၊ဟူသည်ကား။အဒဿနံ၊မမြင်ရခြင်းကို။ (က-၄) ဝိဘဝန္တိ၊ဟူသည် ကား။ဘာဝဝိဂမံ၊ပင်ကိုယ်သဘောမှ ကင်းခြင်းကို။(ပညပေန္တိ)

(ခ) သဗ္ဗာနိ၊အလုံးစုံကုန်သော။ဧတာနိ၊ဤ ဥစ္ဆေဒံ, ဝိနာသံ, ဝိဘဝံ-ဟူသော ပုဒ်တို့ သည်။အညမညဝေဝစနာနေဝ၊အချင်းချင်း ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်တို့သာတည်း။

(ဂ) တတ္ထ၊ထိုဥစ္ဆေဒဝါဒ၌။လာဘီစ၊ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ကို ရခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ရင်း။ အလာဘီစ၊ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ကို ရခြင်းမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ရင်း။ဣတိ၊သို့။ဒွေ၊နှစ်ယောက် ကုန်သော။ဇနာ၊ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ၊ဥစ္ဆေဒ အယူကို။ဂဏှန္တိ၊ယူကြကုန်၏။

(ဃ) လာဘီ၊ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ကို ရခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။အရဟတော၊ရဟန္တာ ၏။ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ၊ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ဖြင့်။စုတိံ၊စုတိကို။ဒိသွာ၊မြင်၍။ဥပပတ္တိံ၊ပဋိသန္ဓေ ကို။အပဿန္တော၊မမြင်သည်။(ဟုတ္វာ၊ဖြစ်၍။ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ၊ဥစ္ဆေဒအယူကို။ဂဏှာတိ၊ယူ၏။)

(င) ဝါ၊တစ်နည်း။ယော၊အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။စုတိမတ္တမေဝ၊စုတိမျှကိုသာ။ဒဋ္ဌုံ၊မြင် ခြင်းငှာ။သက္ကောတိ၊စွမ်းနိုင်၏။ဥပပါတံ၊ပဋိသန္ဓေကို။ဒဋ္ဌုံ၊ငှာ။န သက္ကောတိ၊မစွမ်းနိုင်။

(စ) သော၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ၊ဥစ္ဆေဒ အယူကို။ဂဏှာတိ၊ယူ၏။

➤ ❷ ။ (စ) ချီ/ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ပါဠိတော် ဥစ္ဆေဒဝါဒဝဏ္ဏနာ၌ ဥစ္ဆေဒ ဝိနာသ ဝိဘဝ-ဟူသော သဒ္ဒါ သုံးပုဒ်ကို ဟောကြားတော်မူ၏။ ထိုသုံးပုဒ်တို့သည် အနက်အားဖြင့် တူကြကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် အနက်တူသဒ္ဒါ သုံး ပုဒ်ကို ဟောကြားတော်မူပါသနည်း။ (ဂန္ထဂရုဒေါသတင်) စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်၏။

(ဃ) ချီ/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ကိုရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်

http://www.dhammadownload.com

ရင်း, မရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ရင်း ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကို ယူကြ၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အဘယ်သို့လျှင် ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ကိုရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥစ္ဆေဒအယူကို ယူအပ်ပါသနည်း၊ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကို စုတိ ပဋိသန္ဓေနှစ်မျိုးလုံး မြင်နိုင်သောကြောင့် ဥစ္ဆေဒအယူကို မယူသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဟုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကိုရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ စုတိကိုမြင်၍ ပဋိသန္ဓေကို မမြင်သောကြောင့် ဥစ္ဆေဒအယူကို ယူ၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ထိုအကြောင်းကြောင့်သာ ထိုဒိဗ္ဗစက္ခုလာဘီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥစ္ဆေဒအယူကို ယူအပ်ပါသလော၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်လည်း ဥစ္ဆေဒအယူကို ယူအပ်ပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

➤ ❷ ။ [ဃ-စ ပါဠိတော်ကိုရှု] (၁) နနု ယောဒိဗ္ဗစက္ခုံ လဘတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိ။ (၃) အရဟတော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ စုတိံ ဒိသွာ ဥပပတ္တိံ အပဿန္တော။ (၄) တသ္မာ သော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိ။

➤ ❹ ။ အတ္ထိ ဝိဇ္ဇတီတိ သဓေန္တာ။ (၃) ထင်ရှားခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) သတ္တဝါဒြဗ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဝိဇ္ဇမာန, ပါကဋ, ဝိသုတ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

စက္ခတိ အာစိက္ခတိ ဝိယ ပဝတ္တတီတိ စက္ခု။ (၃) မြင်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဉာဏစက္ခု, ဉာဏဒဿန, အဘိညာ

စဝတီတိ စုတိ။ (၃) ရွေ့ပြောင်းခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) စုတိစိတ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကာလ, အစွယ-စသော--

ဥပပဇ္ဇတီတိ ဥပပတ္တိ။ (၃) ကပ်ရောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပဋိသန္ဓိ-စသော--။

➤ ❺ ။ **အပဿန္တော**ကို အပဿန္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် လာဘိနော-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) ✱ **အညမညဝေဝစန**-ကို အညမညဝေဝစနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် သဗ္ဗေသံ ဧတေသံ ဥစ္ဆေဒါဝိဝစနာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (ဏ-၁) ၌ ဝိဇ္ဇမာနဿဖြင့် သတောပုဒ်သည် သတိရှိသူဟူသောအနက်ကို မဟော၊ ထင်ရှားရှိခြင်း-ဝိဇ္ဇမာနအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္တ) သတော၌ သမုဓာတ်စသည် မဟုတ်၊ အသဓာတ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) ယင်းအသဓာတ်သည် ဤ၌ ခံစားခြင်း-အသနတ္ထ, သာမန်ဖြစ်ခြင်း-ဘဝနတ္ထကို မဟော၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သတော၌ တောပစ္စည်း မဟုတ်၊ သဝိဘတ်နှင့်တကွသော န္တ-သဒ္ဒါ၏ ကာရိယ တော၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) သိ။

(ဏ-၂) ဖြင့် ဥစ္ဆေဒ၌ ဥ-သည် ဥပသဂ္ဂါ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပရိယာယ်

http://www.dhammadownload.com

ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) ယင်း ဥ-သဒ္ဒါ၏ ဥပသက်မနအနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း(ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဥပုဗ္ဗ ဆိဒိဓာတ်၏ ပြတ်ခြင်းဟူသော အနက်ကိုဟောသော အကမ္မကဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ)ဥစ္ဆေဒ•ပြတ်ခြင်းဟူသည် စုတိစိတ် ချုပ်ပြတ်သွားသည်၏နောက်၌ တဖန်ဆက်၍ သတ္တဝါတွေ မဖြစ်တော့ဘဲ ဝိညာဏ်အဆက်ပြတ်သွားခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(က–၃) ဖြင့် ပျက်စီးသွား၏ဟူသည် မျက်စေ့နှစ်စုံဖြင့် အလုံးစုံကို မမြင်လိုက်ရခြင်းပင်တည်း(ဝါ) သေလျှင် ပျောက်ပျက်သွားခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(က–၄) ဖြင့် ဝိဘာဝံ၌ ဘဝ-သဒ္ဒါသည် ဘာဝအနက် သဘာဝတ္ထကို ဟောသည်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ယင်းသဘာဝတ္ထကို ဟောနိုင်အောင် ဘဝန် ဘဝေါ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ဘာဝသာခနေ့၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဝိ-ဥပသာရသည် ဝိဂမနတ္ထ (ကင်းကွာခြင်းအနက်) ကို ဟောကြားနေသည်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ဘဝတော ဝိဂမံ ဝိဘာဝံ-ဟု ရှေ့ပုဒ် နောက်ပြန် ပြန်၍ ဒုရာဇာန တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

➤ ⓿⓿။ (ဂ) ဝါကျ ဥစ္ဆေဒဝိဋ္ဌိ ဝဏ္ဏနာ-အရ ။ ။ တဏှာ ဒိဋ္ဌိကိုယူ၍ (၁) ထို- သည် ကာမရတိဋ္ဌာယိဘာဝ+ကာမသိဂ်ိရရသ/ဇိဂုစ္ဆဋ္ဌာယိဘာဝ+ဗီဘစ္ဆရသ။ (၂) ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ စုတိသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) စုတိကိုသာမြင်၍ ပဋိသန္ဓေကို မမြင်ခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ (၄) သစ်ပင်မှ သစ်ရွက်တို့သည် ကြွေကျကုန် ပြီးသော် တဖန်ပြန်၍ မစည်ပင်ကြကုန်၏သို့ သတ္တဝါတို့သည်လည်း ဤအတူသာတည်း ဟု ကြံဆ၍ (၇) မျိုးသော မိစ္ဆာအယူတို့ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဌ် (၁၇၁) [ဌ၊၁၁၀။]

(က) တတ္ထ ရူပီတိ ရူပဝါ၊ (ခ) စာတုမဟာဘူတိကောတိ စတုမဟာဘူတမယော၊

(ဂ) မာတာပိတူနံ ဧတန္တိ မာတာပေတ္တိကံ၊ (ဃ) ကိံ တံ ? သုက္ကသောဏိတံ၊

(င) မာတာပေတ္တိကေ သမ္ဘူတော ဇာတောတိ မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝေါ၊

(စ) ဣတိ ရူပကာယသီသေန မနုဿတ္တဘာဝံ "အတ္တာ" တိ ဝဒတိ၊

(ဆ) ဣစ္ဆေကေတိ ဣတ္ထံ ဧကေ၊ ဝေဝမေကေတိ အပ္ပေ၊ (ဘာသာဋီ၊ဒု၊၁၄၀)

➤ ❷ ။ (က) တတ္ထ၊ထိုဥစ္ဆေဒဝါဒ၌။(အတ္တော၊အနက်ကို။ဒဝံ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။) ရူပီတိ၊ဟူသည်ကား။ရူပဝါ၊ရုပ်ရှိ၏။

(ခ) စာတုမဟာဘူတိကောတိ၊ဟူသည်ကား။စတုမဟာဘူတမယော၊လေးပါးသော မဟာဘုတ် အထည်ကိုယ်ရှိ၏။ (ဝါ) လေးပါးသော မဟာဘုတ်အတိပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ယံဝတ္ထု၊အကြောင်းဝတ္ထုသည်။မာတာပိတူနံ၊မိဘတို့၏။တော၊ဥစ္စာတည်း။ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။တံ ဝတ္ထု၊ထိုဝတ္ထုသည်။မာတာပေတ္တိကံ၊မာတာပေတ္တိက မည်၏။

(ဃ) တံ၊ထိုမာတာပေတ္တိကဟူသည်။ကိံ၊အဘယ်နည်း။သုဂ္ဂသောဏ္ဏိတံ၊အဖ၏ သုက်, အမိ၏ သွေးတည်း။ (ဝါ) သုက်ဟူသော သွေးတည်း။

(င) ယော၊အကြောင်းအတ္တသည်။မာတာပေတ္တိကော၊မိဘတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော သုက် သွေး ကြောင့်။သမ္ဘူတော၊ကောင်းစွာဖြစ်၏။ဇာတော၊ပေါက်ဖွား၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။သော၊ထို အတ္တသည်။မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝေါ၊မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝ မည်၏။

(စ) ဣတိ၊ဤသို့လျှင်။ရူပကာယသီသေန၊ရူပကာယဟူသော ဦးခေါင်းဖြင့်။(ဝါ) ရူပ ကာယကို ခေါင်းတပ်သဖြင့်။မနုဿတ္တဘာဝံ၊လူ၏ အတ္တဘောကို။အတ္တာတိ၊အတ္တဟူ၍။ ဝဒတိ၊ပြောဆို၏။ (ဆ) ဣတ္ထေကေတိ၊ဟူသည်ကား။ဣတ္ထံ၊ဤသို့။(ဝါ) ဤ အပြားအား ဖြင့်။ဧကေ၊အချို့ သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်။(ဝါ) တစ်ပါးသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်။ ဧဝံ၊ဤသို့။ဧကေ၊တို့သည်။(ပညပေန္တိ) ဣတိ အတ္တော၊ဤကား အနက်။

➢ ❷ ။ (က) သို့/ **သံဝဏ္ဏနာနယရူပဓာဓနော** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ပါဠိတော် ၌ ရူပီ-ဟု ဟောကြားတော်မူ၏။ ယင်းရူပီ၌ ဤ-အက္ခရာသည် တစ်စုံတစ်ခုသော အနက် ကို ဟောနိုင်မှု မရှိ၊ လိင်ကိုထွန်းပြသော ဣတ္ထိလိင်ဇောတက ဤပစ္စည်းသက်သက်မျှ သာ ဖြစ်လေသလော၊ အဘယ်အနက်ကိုဟောသော ပစ္စည်းဟု မှတ်ရပါမည်နည်း၊ မပြ ဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်-(က) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် မာတာပေတ္တိကံပုဒ်ကို ဣဒံတဒ္ဓိတ်ဝစနတ္ထ ပြု၍ အမိအဘတို့၏ ဥစ္စာသည် မာတာပေတ္တိကမည်သောဟု ဆို၏။ ယင်းမာတာပေတ္တိ က-အရ အမိအဘတို့၏ ဥစ္စာဟူသည် အဘယ်ပါနည်း၊ ရွှေငွေ စသည်ကိုပင် ဆိုလိုပါ သလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ **အနုသန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝေါ၌ မာတာ ပေတ္တိကဟူသော အစိတ်ပုဒ်၏ အဘိဓာနတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝဟူသော အပေါင်းပုဒ်၏ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာကို ပြလိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-ခ-ဂ-ဃ-င) တို့ဖြင့် ရူပီ, စာတုမဟာဘူတိက, မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝပုဒ်တို့၏ ဝစနတ္ထ အဘိဓာနတ္ထနှင့်တကွ အဘိဓေယျတ္ထတို့ကို အသီး အသီး ပြဆိုတော်မူ၏။ ယင်း ရူပီ-စသော ပုဒ်သုံးခုတို့၏ စပ်ရာ အယံ အတ္တာဟူသော (ပါဠိတော်) ပုဒ်အရ (ဝါ) ရူပီ-စသော ပုဒ်သုံးခုတို့အရ တိရစ္ဆာန် အတ္တဘော, နတ်အတ္တ ဘောတို့ကိုပင် ယူရပါမည်လော၊ အဘယ် အတ္တဘောကို ယူရပါမည်နည်း။ (စ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [စ-ဝါကျကိုရှု] (၁) နနု မနုဿတ္တဘာဝေါ ပဉ္စက္ခန္ဓော ဟောတိ။

http://www.dhammadownload.com

(၂) အထ ကသ္မာ ဣတိ မနုဿတ္တဘာဝံ အတ္တာတိ ဝဒတိ။ (၃) နနု ရူပကာယ သီသေန ဝဒတိ။ (၄) တသ္မာ ဣတိ မနုဿတ္တဘာဝံ အတ္တာတိ ဝဒတိ။

➤ ❹။ သောစတ္တိ ဒတေနာတိ သုဏ္ဏံ။ (၃) စိုးရိမ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သုက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အသုစိ, သမ္ဘဝေါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သောဏတ္တိ ဧတေနာတိ **သောဏိတံ**။ (၃) ရဲရင့်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု။ (၅) သွေးဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ရုဓိတ, လောဟိတ, ရတ္တ-စသော--။

မဟန္တာ ဟုတွာ ဘူတာ ပါတုဘူတာ မဟာဘူတာ။ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ စတု မဟာဘူတံ။ စတုမဟာဘူတေန နိဗ္ဗတ္တော **စာတုမဟာဘူတိကော**။

(၃) လေးပါးသော မဟာဘုတ်၏ ကိုယ်နှင့် ဇနက+ဇည အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္မန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) လေးပါးသော မဟာဘုတ်ဖြင့် ပြီးသော ကိုယ်သည် ဝစနီယ။ (၆) စတုမဟာဘူတမယ, စတုမဟာဘူတကာယ-စသော--။

➤ ၅။ **စာတုမဟာဘူတိကော**-ကို စာတုမဟာဘူတိကတ္တာ/ **မာတာပေတ္တိက သမ္ဘဝေါ**-ကို မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင် ဣမဿ အတ္တနော-ဟု သမ္မန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်) ✱ (င) ဝါကျ **သမ္ဘူတော**-ကို သမ္ဘူတတ္တာ/ **ဇာတော**ကို ဇာတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- (မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝဿ) ဣမဿ အတ္တနော-ဟု သမ္မန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် ရူပီဒ္ဓ ဣတ္တိဇောတက ဤ-ပစ္စည်း မဟုတ်၊ အဿတ္ထိအနက်၌ သက်သော ဤပစ္စည်းအဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ရူပံ အဿ အတ္ထိတိ ရူပီ-ဟု အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် စာတုမဟာဘူတိကောဒ္ဓ ဏိကပစ္စည်း၏ နိဗ္ဗတ္တအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) စတုမဟာဘူတေဟိ နိဗ္ဗတ္တော စာတုမဟာဘူတိကော-ဟု နိဗ္ဗတ္တ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် မာတာပေတ္တိကံ၌ ဣကပစ္စည်း၏ ဣဒံတဒ္ဓိတ်အနက်၌ (ဝါ) သန္တကတဒ္ဓိတ် အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) မာတာပိတူနံ ဧတံ မာတာပေတ္တိကံ-ဟု ဣဒံ (ဝါ) သန္တကတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေသည်။

(ဃ) ဖြင့် မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝေါဒ္ဓ မာတာပေတ္တိက-အရ မိဘတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ရွှေငွေစသည်ကို မယူရ မိဘတို့၏ သုက်သွေးကို ယူရမည်ဟု သိစေသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(င) ၌ မာတာပေတ္တိကေ သမ္ဘူတောဖြင့် မာတာပေတ္တိကေ သမ္ဘဝေါ မာတာပေတ္တိက သမ္ဘဝေါ-ဟု သတ္တမီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သမ္ဘဝ-

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒါ၏ သမ္ဘူတအနက်ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

ဇာတော-ဖြင့် သမ္ဘူတ-သဒ္ဒါသည် ဇာတအနက်ကို ဟော၏ဟု သိစေ။(နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(**ဆ**) ၌ ဣတ္ထံ ဧကေ-ဖြင့် ဣတ္ထေကေ-ကို ဣတ္ထိ+ဧကေ-ဟု ပဒစ္ဆေဒ မပြုရ၊ ဣတ္ထံ+ဧကေ-ဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ)

ဝေမေကေတိ အတ္ထော-ဖြင့် ဣတ္ထံ၌ ထံပစ္စည်း၏ ပကာရတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ဣမိနာ ပကာရေန ဣတ္ထံ-ဟု ပကာရတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဣမထံ-ဟု ဟူလိုလျက် ဣမကို ဣပြု၊ အသဒိသဒွေဘော် တ-လာ၍ ဣတ္ထံ-ဟု ရုပ်ပြီးနေသည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ **❶**။ **မာတာပေတ္တိကေ-၌ ဝိဘတ်ဖွင့်ထားသည်** • နိမိတ်အနက် ဖြစ်ပါသည်။

(စ) ဝါကျ၌ **ရူပကာယဝသေန-ဟု မဆိုဘဲ ရူပကာယသီသေန-ဟု ဆိုသဖြင့် သိစေလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ (စ) ဝါကျ၌ ရူပကာယဝသေန-ဟု မဆိုဘဲ ရူပကာယသီသေန-ဟု ဆိုခြင်းကြောင့် နာမ်တရားကိုလည်း "အတ္တ"ဟု ယူရကြောင်းကို သိစေပါသည်။ ပဓာနနည်းဖြင့် ရူပကာယကို ခေါင်းတပ်ထားသည်၊ အပဓာနအားဖြင့် နာမကာယကိုလည်း "အတ္တ"ဟု ယူပါဟူလို။

➢ **❸**။ **ဝါကျအာလုံးရှိ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိများ ဂါထာစီ**

ယတော ခေါ ဘော အယံ အတ္တာ၊ မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝေါ။

ရူပီ စာတုမဟာဘူတိ၊ တဒါ ကာယဿ ဆိဇ္ဇတိ။ (ပဏ္ဏာဝတ္တဂါထာ)

➢ **❶❶**။ **ပီတုန္တိ ဓာတွတ္ထကို ၅**။ ။ ပိတု-၌ ပါဓာတ်/ပီဓာတ်အရ သားသမီးတို့ကို စောင့်ရှောက်တတ်သော ချစ်မြတ်နိုးတတ်သော ဖခင်၏သန္တာန်၌ မေတ္တာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိဂီရရသမည်၏။ သားသမီးဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ဖခင်နှင့် သာသမီးတို့၏ သွေးသားတော်စပ်မှုသည်ရင်း, သားသမီးတို့၏ ဣဋ္ဌ ကန္တ ပိယ မနာပဖြစ်သော ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါ စသည်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ သားသမီးတို့ကို ချစ်မြတ်နိုးသဖြင့် သားသမီးတို့ကို မေတ္တာပို့သခြင်း, ယင်းဖခင်၏ မေတ္တာကြောင့် သားသမီးတို့ သန္တာန်၌ ဘေးရန်ကင်းပြီး ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့ခြင်း, ဖခင်ဖြစ်သူအဖို့ မေတ္တာပြဟ္မစိုရ်တရားကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်၌ ဒုက္ခအဝဝမှ ကင်းလွတ်ရခြင်း, တမလွန်၌ ပြဟ္မာ့ပြည်သို့ လားရောက်ရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

(**စ**) **၌ ဝဓေတိ-ကို၅**။ ။ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ကာမသိဂီရရသ/ဇိဂုစ္ဆဋ္ဌာယီဘာဝ+ဗီဘစ္ဆရသ မည်၏။ (၂) လူ၏ အတ္တဘောသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဖောက်ပြန်သော အယူရှိသူကို မှီဝဲခြင်း, သဿတ ဥစ္ဆေဒလျှင် မှီရာရှိခြင်း အကြောင်းတို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အခြားသော မိစ္ဆာအယူတို့ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း, ဒုဂ္ဂတိဘဝသို့ ရောက်ရခြင်းအကျိုးသည် အနုဘာဝ။

http://www.dhammadownload.com

ဂါထာ (၁၅၂) [ဋ၊၁၁၁။]

(က) ဒိဗ္ဗာတိ ဒေဝလောကေ သမ္ဘူတော၊

(ခ) ကာမာဝစရောတိ ဆကာမာဝစရဒေဝပရိယာပန္နော၊

(ဂ) ကဗဠီကာရံ အာဟာရံ ဘက္ခတီတိ ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခော၊

(ဃ) မနောမယောတိ ဈာနမနေန နိဗ္ဗတ္တော၊ (င) သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂီတိ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂယုတ္တော၊

(စ) အဟီနိန္ဒြိယောတိ ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယော၊ (ဆ) ယာနိ ဗြဟ္မလောကေ အတ္ထိ၊ တေသံ ဝသေန, ဣတရေသဉ္စ သဏ္ဌာနဝသေနေတံ ဝုတ္တံ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊ ၁၄၂)

✱ ဒိဗ္ဗော-နတ်ပြည်လောက၌ဖြစ်သော။ **ကာမာဝစရော**-ကာမာဝစရနတ်ပြည်ခြောက်ထပ်၌ အကျုံးဝင်သော။ **ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခော**-အလုပ်အလွေ့ကို မပြုအပ်သော်လည်း ပြုအပ်သကဲ့သို့သော နတ်သုဒ္ဓါအာဟာရကို ခံစားတတ်သော။

➢ ❶ ။ (က) ဒိဗ္ဗောတိ၊ဟူသည်ကား။ဒေဝလောကေ၊နတ်ပြည်၌။သမ္ဘူတော၊ကောင်းစွာ ဖြစ်သော။ (ခ) ကာမာဝစရောတိ၊ဟူသည်ကား။ဆကာမာဝစရဒေဝပရိယာပန္နော၊ ခြောက်ထပ်သော ကာမာဝစရနတ်ပြည်တို့၌ အကျုံးဝင်သော။(အတ္တာ၊ အတ္ထိ)

(ဂ) (ယော၊အကြောင်းအတ္တသည်။) ကဗဠီကာရံ၊ကဗဠီကာရမည်သော။အာဟာရံ၊ အာဟာရကို။ဘက္ခတိ၊စားတတ်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။(သော၊ထိုအတ္တသည်) ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခော၊ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခ မည်၏။

(ဃ) မနောမယောတိ၊ဟူသည်ကား။ဈာနမနေန၊ဈာန်စိတ်ကြောင့်။နိဗ္ဗတ္တော၊ဖြစ်သော။

(င) သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂီတိ၊ဟူသည်ကား။သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂယုတ္တော၊အလုံးစုံသော အင်္ဂါကြီး အင်္ဂါငယ်တို့နှင့်ယှဉ်သော။ (စ) အဟီနိန္ဒြိယောတိ၊ဟူသည်ကား။ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယော၊ပြည့်စုံသော ဣန္ဒြေရှိသော။(အတ္တာ၊အတ္ထိ) (ဆ) ယာနိ၊အကြောင်းစက္ခုန္ဒြေ သောတိန္ဒြေတို့သည်။ ဗြဟ္မလောကေ၊ဗြဟ္မာ့ပြည်၌။အတ္ထိ၊ရှိကုန်၏။ တေသံ၊ထိုဗြဟ္မာ့ပြည်၌ရှိသော စက္ခုန္ဒြေ သောတိန္ဒြေတို့၏။ဝသေန၊အစွမ်းဖြင့်ရင်း။ဣတရေသံ၊စက္ခုန္ဒြေ သောတိန္ဒြေမှတစ်ပါးသော ဃာနိန္ဒြေ ဇိဝှိန္ဒြေ ကာယိန္ဒြေတို့၏။သဏ္ဌာနဝသေန၊ပုံသဏ္ဌာန်၏ အစွမ်းဖြင့်ရင်း။ဧတံ၊ ဤ အဟီနိန္ဒြိယောဟူသော စကားကို။(တိတ္ထိယေန၊တိတ္ထိယဆရာသည်) ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်ပြီ။

➢ ❷ ။ (ခ) သို့/ **အနုသာစန္ဒ** ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် ဒိဗ္ဗ၏ ဘဝတဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ကာမာဝစရပုဒ်၏ ကာမာဝစရ အရကောက်နှင့် တကွသော ပရိယာပန္နတဒ္ဓိတ်ကို ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ကာမာဝစရပုဒ်၏ အရကောက်နှင့်တကွသော ပရိယာပန္နတဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခပုဒ်၏ အဖွင့်ကို မပြတော့ပြီလော၊ ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခပုဒ်၏ အဖွင့်ကား အဘယ်ပါနည်း။

(ဃ) သို့/ **ချေဉ်းပါးမှုဆွာ** ။ ။ ဆရာ၊ တိတ္ထိ အယူရှိသောသူသည် မနောမယော-ဟု

http://www.dhammadownload.com

ဆိုး၏။ ယင်း၌ မန-အရ အဘယ်စိတ်ကို ယူရမည်နည်း၊ အဘိညာဉ်စိတ်ကို ယူရမည်လော၊ မယပစ္စည်းသည် မည်သည့်အနက်၌ သက်ပါသနည်း၊ သွတ္တအနက်၌ပင် သက်ပါသလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ယ) မိန့်။ (အတိဗျာပိတဒေါသတင်)

အဓိပ္ပါယ်ကား- မန-အရ ဈာန်စိတ်ကို ယူရမည်၊ မယပစ္စည်းသည် နိဗ္ဗတ္တအနက်၌ သက်၏ဟူလို။

(ငေ) သို့/ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ပါဠိတော်၌ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂီ-ဟု ဟောကြားတော်မူ၏။ ယင်းပုဒ်၌ ဤပစ္စည်းသည် ဣတ္ထိလိင်ဇောတက ဤပစ္စည်းဖြစ်လေသလော၊ အဘယ် ဤပစ္စည်းမျိုး ဖြစ်ပါသနည်း၊ (အတိဗျာပိတဒေါသတင်) စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(ဆ) သို့/ သာဓောဂမ္ဘူဏ္ဍာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (စ) ဖြင့် အဟီနိန္ဒြိယောကို ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယော-ဟု ဖွင့်ဆို၏။ (တနည်း) ဆရာ၊ တိတ္တိ အယူရှိသူသည် အဟီနိန္ဒြိယော-ဟု ဆို၏။ ပြဟ္မာ့ပြည်၌ စက္ခုန္ဒြေ သောတိန္ဒြေသာရှိ၍ ယာနိန္ဒြေ ဇိဝှိန္ဒြေ ကာယိန္ဒြေတို့ မရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်နည်းဖြင့် အဟီနိန္ဒြိယ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း။/ပြဟ္မာ့ပြည်၌ ယာနိန္ဒြေစသည် မရှိတကား၊ အဘယ်သို့ ပရိပုဏ္ဏိယ ဖြစ်ကောင်းအံ့နည်း။ (ဆ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား (ဆ) ဖြင့် ပြဟ္မာ့ပြည်၌ ရနိုင်သော စက္ခုန္ဒြေ သောတိန္ဒြေ၏ မချို့တဲ့ခြင်း ပြဟ္မာ့ပြည်၌ မရနိုင်သော ယာန ဇိဝှါ ကာယိန္ဒြေတို့အတွက် ပသာဒ မရှိစေကာမူ နှာခေါင်း လျှာ ကိုယ်ဟူသော ပုံသဏ္ဌာန်တို့ အပြည့်အစုံပါရှိခြင်းကြောင့် အဟီနိန္ဒြိယ ဖြစ်နိုင်၏ဟု ငါပြဆို၏ဟူလို။

➤ ❷ ။ [ယ ဝါကျကို၌] (၁) နနု သဗ္ဗသတ္တာ ပုညာပုညာဘိသင်္ခါရမနသာ နိဗ္ဗတ္တန္တိ (၂) အထ ကသ္မာ မနောမယောတိ ဝုစ္စတိ။ (၃) ဈာနမနေန နိဗ္ဗတ္တော။

(၄) တသ္မာ မနောမယောတိ ဝုစ္စတိ။

[စ–ဆ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ပြဟ္မလောကေ ယာနာဒိတ္တယံ နတ္ထိ။

(၂) အထ ကသ္မာ အဟီနိန္ဒြိယောတိ ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယောတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ယာနိ ပြဟ္မလောကေ အတ္ထိ၊ တေသံ ဝသေန, ဣတရေသဉ္စ သဏ္ဌာနဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။

(၄) တသ္မာ အဟီနိန္ဒြိယောတိ ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယောတိ ဝုတ္တံ။

[ဆ ဝါကျကို၌] (၁) နနု ပြဟ္မလောကေ ယာနာဒိတ္တယံ နတ္ထိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဧတံ (အဟီနိန္ဒြိယောတိ ပဒံ) ဝုတ္တံ။ (၃) နနု ယာနိ ပြဟ္မလောကေ အတ္ထိ၊ တေသံ - ဝသေန, ဣတရေသဉ္စ သဏ္ဌာနဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။

(၄) တသ္မာ ဧတံ (အဟီနိန္ဒြိယောတိ ပဒံ) ဝုတ္တံ။

➤ ❸ ။ အင်္ဂီယတေ ဉာယတေ ဧတေန သမုဒါယေနာတိ **အင်္ဂ**။ (၃) သိခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနပေတု မည်၏။ (၅) ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အဝယဝေါ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ။

http://www.dhammadownload.com

ဈာပေတီတိ **ဈာနံ**။ (၃) ရှုးစိုက်ရှုခြင်း (ဝါ) လောင်မြိုက်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဈာန်စိတ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဒဟန, စိန္တန-စသော--။

သဟ အဝယဝေန ယံ ဝတ္တတီတိ **သဗ္ဗံ**။ (သမာသ်) (၃) အစိတ်ဖြစ်၏ အပေါင်းဖြစ်နှင့် အစိတ် အပေါင်း အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) အလုံးစုံသော အင်္ဂါကြီးငယ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကေဝလ, သကလ, အင်္ဂပစ္စင်္ဂ-စသော--။

သဗ္ဗတိ သကလဘာဝေန ပဝတ္တတီတိ **သဗ္ဗံ**။ (ကိတ်) (၃) အလုံးစုံအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (ကြွင်းတူ)

ဟီယတေ နိဟီယတေတိ **ဟီနံ**။ ဟီနံ ဣန္ဒြိယံ **ဟီနိန္ဒြိယံ**၊ နတ္ထိ ဟီနိန္ဒြိယံ ယဿာတိ **အဟီနိန္ဒြိယော**။ (၃) မယုတ်လျော့သော ဣန္ဒြေ၏ အတ္တနှင့် ဌာနီ ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) မယုတ်လျော့သော ဣန္ဒြေရှိသော အတ္တသည် ဝစနီယ။ (၆) ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺။ (ယ) ၌ **နိစ္စဓုဝေါ**-ကို နိစ္စတ္တတ္ထာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- အတ္တနော-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည်စပ်)

မနောမယော/သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂီ/အဟီနိန္ဒြိယော/သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂယုဓုဝေါ/ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယော-တို့ကို ဟိတ်ပြင်လျှင် "အတ္တနော"ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

(ဆ) ဝါကျ၌ ပဓာနကြိယာ (ဝုတ္တံ) ကို ဝုတ္တတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဧတဿ (အဟီနိန္ဒြိယောတိ ပဒဿ) ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ ❻။ (က) ဖြင့် ဒိဝ-သဒ္ဒါသည် ဒေဝလောကအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို ၎င်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဒိဝိ ဘဝေါ ဒိဗ္ဗော-ဟု ဘဝတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း၏ ဘဝတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို၎င်း (ပစ္စယတ္ထ) သိ။

(ခ) ဖြင့် ကာမာဝစရ-အရ ကာမနတ်ပြည်ခြောက်ထပ်ကိုသာ ကောက်ယူရမည်ကို ၎င်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ကာမာဝစရေ ပရိယာပန္နောတိ ကာမာဝစရော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကို၎င်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း ပရိယာပန္န တဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို၎င်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခကို ကဗဠီကာရ+အာဟာရ+ဘက္ခ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်ကို၎င်း (သန္ဓိလိင်္ဂပဒ) ကဗဠီကာရောစ သော အာဟာရောစာတိ ကဗဠီကာရာဟာရော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကို၎င်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဘက္ခော၌ ဘက္ခဓာတ်၏ အဖြစ်ကို၎င်း (ဒ္ဒ-ဓာတုပဒ) ဘက္ခတီတိ ဘက္ခော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကို၎င်း (အဘိဓာနတ္ထ) အ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်ကို၎င်း (ဒ္ဒ-ပစ္စယတ္ထ) ကဗဠီကာရာဟာရံ ဘက္ခော ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခော-ဟု ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကို၎င်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ဖြင့် မနောမယော-၌ မန-အရ ဈာန်စိတ်ကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) မယပစ္စည်း နိဗ္ဗတ္တအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) မနေန နိဗ္ဗတ္တော မနောမယော-ဟု နိဗ္ဗတ္တတဒ္ဓိတ် ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေသည်။

(င) ဖြင့် သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂီပုဒ်ကို သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂေဟိ ယုတ္တော သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂီ-ဟု ယုတ္တတဒ္ဓိတ် ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဤပစ္စည်း ယုတ္တတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။ (တနည်း) သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ ယဿ အတ္ထီတိ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂီ-ဟု အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဤပစ္စည်း အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ဖြင့် အဟီနိန္ဒြိယော၌ မယုတ်သော ဣန္ဒြေရှိ၏ဟူသည် ပြဟ္မာ၏ အတ္တဘော သည် အလုံးစုံပြည့်စုံသော ဣန္ဒြေရှိသတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ ၁ ၀ ။ **မနောမယော–၌ မန–အရ တရားကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ မန-အရ ဈာန် စိတ်ကို ယူ၍ (၁) ထို-သည် သမဒ္ဒာယိဘာဝ+သန္တရသ မည်၏။ (၂) ကသိုဏ်းပညတ်-စသော အာရုံများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အဓိကာရ ဆန္ဒ စသည်သည် ဥဒ္ဓိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပြဟ္မာ့ဘုံသို့ ရောက်ရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝမည်၏။

(ဆ) **ဓါတ္ဂ ဝုတ္တံ–၌ ဓခေါတ်အရ** ။ ။ ပြောဆိုသော တိတ္ထိဆရာကြီး သန္တာန်၌ဖြစ် သော ဝိညတ္တိသမုဒ္ဒာပက ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိ ဒ္ဒာယိ ဘာဝ+ကာမသင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) အဟီနိန္ဒြိယ-ဟူသော စကားသည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) စက္ခုန္ဒြေ သောတိန္ဒြေတို့၏ ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်, ယာန ဇိဝှါ ကာယတို့၏ ပုံသဏ္ဍာန်ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်သည် ဥဒ္ဓိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဥစ္ဆေဒ ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓါတ္ဂ (၁၈၃) [ဌ၊၁၁၁။]

(က) ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒေ "ဒိဋ္ဌဓမ္မော" တိပစ္စက္ခဓမ္မော ဝုစ္စတိ၊

(ခ) တတ္ထ တတ္ထ ပဋိလဒ္ဓတ္တဘာဝဿေတံ အဓိဝစနံ၊

(ဂ) ဒိဋ္ဌဓမ္မေ နိဗ္ဗာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ၊

(ဃ) ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဒုက္ခဝူပသမနန္တိ အတ္ထော၊

(င) တံ ဝဒန္တီတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ၊

(စ-၁) **ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနန္တိ ပရမံ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ၊ (စ-၂) ဥတ္တမန္တိ အတ္ထော၊** (ဘာဋီ၊ ဒု၊ ၁၄၃)

* **ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ•မြတ်သော** မျက်မှောက်အတ္တဘော၌ ဒုက္ခ၏ ကင်းငြိမ်းခြင်းကို (ဝါ) အမြတ်ဆုံးသော မျက်မှောက် နိဗ္ဗာန်ကို။ (ပညပေန္တိ၌စပ်)

ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ•မျက်မှောက်သော အတ္တဘော၌ ဒုက္ခငြိမ်းခြင်း ကင်းငြိမ်းခြင်းကို

http://www.dhammadownload.com

ပြောဆိုကြဲယူလေ့ရှိကြကုန်သော။ (သမဏဗြာဟ္မဏာ-၌စပ်)

➤ ❶ ။ (က) ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒေ၊ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒ၌။(အဋ္ဌကထာ၊အနက်ကို။ဓေ၀ဲ၍သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။) ပစ္စက္ခဓမ္မော၊ဣန္ဒြေတို့၏ ရှေးရှုဖြစ်သော သဘောကို။(သဒ္ဒတ္ထ) ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘောကို။(အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဒိဋ္ဌဓမ္မောတိ၊ဒိဋ္ဌဓမ္မဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

(ခ) ဓတံ၊၍ ဒိဋ္ဌဓမ္မောဟူသော သဒ္ဒါသည်။တတ္ထ တတ္ထ၊ထိုထို ဘုံဘဝ၌။ပဋိလဒ္ဓတ္တဘာဝဿ၊ရအပ်သော အတ္တဘောကို။အဓိဝစနံ၊ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။

(ဂ) ဒိဋ္ဌဓမ္မေ၊ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင် ရှုမြင်အပ်သော ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘော၌။နိဗ္ဗာနံ၊ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းတည်း။ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ၊ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင် ရှုမြင်အပ်သော ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘော၌ ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးခြင်း။

(ဃ) ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ၊ဤအတ္တဘော၌ပင်။ဒုက္ခဝူပသမနံ၊ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းတည်း။ဣတိ အဋ္ဌကထာ၊ဤကား အနက်။

(င) ［နိယမာနိယမအနက်］ ယေ၊အကြင်သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်။တံ၊ထိုပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘော၌ ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို။ဝဒန္တိ၊ပြောဆိုကြကုန်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။တေ၊ထိုသမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်။ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ၊ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒတို့ မည်၏။

(စ) ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနန္တိ၊ဟူသည်ကား။ပရမံ၊မြတ်သော။ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ၊ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင် ရှုမြင်အပ်သော ပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘော၌ ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို။ဥတ္တမံ၊မြတ်သော။(ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာနံ၊ကို။ပညပေန္တိ) ဣတိ အယံ၊ဤသည်ကား။ပရမန္တိပဒဿ၊ပရမံဟူသောပုဒ်၏။ (သမ္ဗန်) အဋ္ဌကထာ၊အနက်တည်း။

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ **သာဓကာဝဇ္ဇာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မောကို ပစ္စက္ခဓမ္မော-ဟု ဖွင့်ဆို၏။ ယင်းသို့ ပစ္စက္ခဓမ္မော-ဟု ဖွင့်ဆိုသည်ရှိသော် မျက်မှောက်ပြု အပ်သော သစ္စာကာတဗ္ဗဓမ္မသည် ဒိဋ္ဌဓမ္မမည်၏ဟု ဆိုလိုပါသလော၊ အဘယ်အရာဝတ္ထု သည် ဒိဋ္ဌဓမ္မ မည်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင်း (ခ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- သစ္ဆိကာတဗ္ဗဓမ္မသည် ဒိဋ္ဌဓမ္မ မမည်၊ ထိုထိုဘဝ၌ ရအပ်, ရောက် အပ်သော အတ္တဘောသည် ဒိဋ္ဌဓမ္မမည်၏ဟူလို။

(ဂ) **သို့/** ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-ခ) တို့ဖြင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မပုဒ်၏ အနက် ဝိဂ္ဂဟနှင့် အရ ကောက်တို့ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ပါဠိတော်၌ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနပုဒ်သာ ရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုသို့ရှိပါလျက် အဘယ်ကြောင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မပုဒ်ကိုသာ ဖွင့်ဆိုပါသနည်း၊ စုဒ်- (ဂ) မိန့်။

(ဃ) **သို့/စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံကို သတ္တမီတပ္ပုရိသ် သမာသ် **ဝစနတ္တပြုရမည်**ဟု ဖွင့်ဆို၏။ ယင်း၌ နိဗ္ဗာန-အရ အရပာတ္တဖိုလ်နှင့် သခ်တဓာတ် (နိဗ္ဗာန်)ကိုပင် **ယူရပါမည်လော**၊ အဘယ်ကို ယူရပါမည်နည်း၊ ဤ(ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်) ၌ အလို ရှိအပ်သော **နိဗ္ဗာန်အရ**ကို မပြသော် အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ (ဃ) မိန့်

http://www.dhammadownload.com

(စ-၁) သို/ **သံဝဏ္ဏနာနုရူပစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ပါဠိတော်၌ ပရမ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်-ဟု ဟောကြားတော်မူ၏။ ယင်းပုဒ်ကို တပ္ပုရိသ် ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်များ တွဲ စပ်ရပါမည်လော၊ အဘယ်သမာသ် တွဲစပ်ရပါမည်နည်း။ ဤနေရာ၌ ပြုရမည့် သမာသ် ဝိဂ္ဂဟကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်-(စ-၁) မိန့်။ အနေ- ကမ္မဓာရယ်သမာသ် တွဲစပ်ရပါမည်ဟူလို။

(စ-၂) သို/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (စ-၁) ဖြင့် ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်၌ ပရမဟူသော ပါဌ်ကို နောက်ပုဒ်နှင့် ကမ္မဓာရယ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ဟု ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်း ပရမပုဒ်၏ ဣဓာဓိပ္ပေတတ္ထ ဥဇုကတ္ထကို ဖွင့်ပြလိုသော ဆရာသည် (စ-၂) မိန့်။

➢ ❷ ။ [ယ- ဝါကျကိုး] (၁) နနု အဂ္ဂဖလဋ္ဌ အသင်္ခတဓာတုစ နိဗ္ဗာနံနာမ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဒုက္ခူပသမနံ အတ္ထောတိ တယာ သံဝဏ္ဏိတံ။ (၃) နနု တေသံ (အဂ္ဂဖလအသင်္ခတဓာတူနံ) အဝိသယော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဒုက္ခူပသမနံ အတ္ထောတိ မယာ သံဝဏ္ဏိတံ။

➢ ❸ ။ ပရံ ပစ္စနိကံ မာရေတီတိ မရမံ။ (ကိတန္တသမာသ်) (၃) ဆန့်ကျင်ဘက် (အယုတ်တရား) ကို သတ်ဖြတ်ဖျက်ဆီးခြင်း ကြိယာသကုတ်သည်ရင်း, ဆန့်ကျင်ဘက် (အယုတ်တရား)၏ သတ်ဖြတ်ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်နှင့် ပဟာတဗ္ဗ-ပဟာယက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လွန်မြတ်သော ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဥတ္တမ, ဝရ, အဂ္ဂ, သေဋ္ဌ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါ များသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ပကဋ္ဌဘာဝေ ရမတီတိ ဝါ ရေမံ။ (ကိတန္တသမာသ်) (၃) မြတ်သည်၏အဖြစ်၌ မွေ့လျော်တည်နေခြင်းကြိယာသကတ်သည်ရင်း, ပ-အရ မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း ဂုဏ်နှင့် ယင်း၌ မွေ့ကလျော်တည်နေသော အမြတ်ဂုဏ်တရား၏ ဌာန-ဌာနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်ရင်း ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

ပရတိ အတ္တနော ဥတ္တမဘာဝံ ပါလေတိ, ပူရေတိ ဝါ မရမံ။ (ကိတ်)

(၃) မိမိ၏ မြတ်သည်၏အဖြစ်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း, ပြည့်စေခြင်းကြိယာသကတ် သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (ကြွင်းတူ)

အက္ခာနံ ဣန္ဒြိယာနံ အဘိမုခံ **ပစ္စက္ခံ**။ (၃) ဣန္ဒြေတို့၏ ရှေးရှုဖြစ်သော အာရုံနှင့် ဝိသယီ ဝိသယ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ဣန္ဒြေတို့၏ ရှေးရှုဖြစ်သော အာရုံသည် ဝစနီယ။ (၆) ပတိဂတ, သဏ္ဌိကတ-စသော--။

အဓိကိစ္စ ပဝတ္တံ ဝစနံ အဓိဝစနံ။/အဓိနံ ဝစနံ **အဓိဝစနံ**။

(၃) စပ်ဆိုင်သော ဂုဏ်၏ စကားဖြစ်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ပစ္စက္ခဓမ္မဟူသော သဒ္ဒါသည် ဝစနီယ။ (၆) နာမံ, ဝါစကံ။

http://www.dhammadownload.com

ဉာဏေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော ဒိဋ္ဌော။ ဒိဋ္ဌောစ သော ဓမ္မောစာတိ **ဒိဋ္ဌဓမ္မော**။

(၃) မြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်၏ အတ္တဘောနှင့် ဂုဏ် ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္မန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘောသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ပစ္စက္ခဓမ္မ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❺ ။ (င) ၌ **ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ**-ကို ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ-ဟု သမ္မန် ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည်စပ်)

(စ) ဝါကျ၌ ပရမံကို ပရမတ္တာ/ဥတ္တမံ-ကို ဥတ္တမတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဿ- ဟု သမ္မန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

အဓိဝစနံ-ကို အဓိဝစနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဧတဿ ဒိဋ္ဌဓမ္မောတိ သဒ္ဒဿ-ဟု သမ္မန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မော၌ ဒိဋ္ဌပုဒ်ကို ဉာဏေန ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ ဒိဋ္ဌော-ဟု ကမ္မသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တ-ပစ္စည်း ကမ္မသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဓမ္မ-သဒ္ဒါသည် ပရိယတ္တိ, ပညာ-စသော အနက်ကို မဟော၊ သဘာဝအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္ထ) ဒိဋ္ဌဓမ္မော-ဟူသော အပေါင်းပုဒ်ကို ဒိဋ္ဌောစ သော ဓမ္မောစာတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မော-ဟု ကမ္မဓာရယ သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(**ခ**) ဖြင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မ-အရ မျက်မှောက်ပြုအပ်သော သစ္စိကာတဗ္ဗဓမ္မကို မယူရ၊ ထိုထို ဘုံဘဝ၌ ရအပ်, ရောက်အပ်သော အတ္တဘောကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်-ကို ဒိဋ္ဌဓမ္မေ နိဗ္ဗာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ-ဟု သတ္တမီတပ္ပုရိသ် သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

(**ဃ**) ဖြင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်၌ ဒိဋ္ဌဓမ္မ-အရ ပစ္စက္ခ အတ္တဘောကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ဒိဋ္ဌဓမ္မပုဒ်နောင် ဓေ-သဒ္ဒါ ကျေနေသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) နိဗ္ဗာန်-အရ အရဟတ္တဖိုလ်နှင့် အသခ်တဓာတ်နိဗ္ဗာန်ကို မယူရ၊ ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းခြင်း ဒုက္ခဝူပသမကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) ယင်းအနက် အရကောက်အားလျော်စွာ နိဗ္ဗာယတေ နိဗ္ဗာနံ-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း ဘာဝသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သိစေပါသည်။

(င) ဖြင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ-ဖြင့် ဝါဒပုဒ်ကို ဝဒန္တီတိ ဝါဒါ-ဟု ကတ္တုသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဏပစ္စည်း ကတ္တုသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အပေါင်းပုဒ်ကို ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ဝါဒါ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ-ဟု

http://www.dhammadownload.com

ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေ။

(စ) ၌ ပရမံ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံဖြင့် ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနပုဒ်ကို ဝိသေသန ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရယ သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

ဥတ္တမံ-ဖြင့် ပရမသဒ္ဒါသည် ဥတ္တမအနက်ကို ဟော၏ဟု သိစေသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

➤ ① ⓪ ။ (ဧ) ဝါကျ စေန္တိ-၌ ဓာတွတ္ထကို၌ ။ ။ (၁) ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ကို ပြောဆိုနေကြ ကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ သန္တာန်၌ ဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိ ဌာယီဘာဝ+ကာမသင်္ဂါရရသ။ (၂) ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရဟူသော အတ္တဘောကြီးသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ အယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည်ရင်း, ယင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဒိဋ္ဌုပါဒါန် စသည်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပန- ဝိဘာဝ။ (၄) ယင်းသို့ မိစ္ဆာအယူကို ယူထားခြင်းကြောင့် အပါယ်ဒုဂ္ဂတိ၌ ဖြစ်ရခြင်းစသော မကောင်းကျိုး အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒီ-၌ ဝဒ-ဓာတွတ္ထကို ကိုယ်မြင်၍ ဆိုလျှင်လည်း အတူတူပင်။

နိဗ္ဗာနံ-အရ ။ ။ ဒုက္ခငြိမ်းအေးခြင်း ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်ကို ခံစား၍ သာယာတတ်သော သောမနဿ ဝေဒနာ။ (တနည်း) တဏှာကို ယူ၍ (၁) ထိုသည် ကာမရတိ ဌာယီဘာဝ+ကာမသင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ မြတ်နိုးဖွယ်၏ အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ (၄) ခံစားခိုက်၌ ဒုက္ခဝေဒနာ ငြိမ်းအေးခြင်း, ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာဟု သမဏဗြာဟ္မဏတို့ ပညတ်ကြခြင်း, ယင်းချမ်းသာ အနိစ္စဖြစ်၍ သောက ပရိဒေဝ-စသည် ဖြစ်ခြင်း အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

အာဒေသာဂိသံဝဏ္ဏနာ [ဌ၁၁၁။]

(က) **ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟီတိ မနာပိယရူပါဒီဟိ ပဉ္စဟိ ကာမကောဋ္ဌာသေဟိ၊ ဗန္ဓနေဟိ ဝါ၊** (ခ) **သမပ္ပိတောတိ သုဋ္ဌု အပ္ပိတော အလ္လီနော ဟုတွာ၊**

(ဂ) **သမင်္ဂီဘူတောတိ သမန္နာဂတော၊**

(က) ၌ မနာပိယရူပါဒီဟိဖြင့် ကာမပုဒ်ကို ကာမိယန္တီတိ ကာမာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ကာမ-အရ မနာပိယဖြစ်သော ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့ကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

ကာမကောဋ္ဌာသေဟိ-ဖြင့် ဂုဏသဒ္ဒါသည် ပဋလ, အာနိသံသ, အပဓာန-စသော အနက်ကိုမဟော၊ ရာသိ (ကောဋ္ဌာသ) အနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိ။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

ဗန္ဓနေဟိ ဝါ-ဖြင့် ဂုဏသဒ္ဒါသည် တနည်းအားဖြင့် ပဋလ, အာနိသံသ, အပဓာန-စသော အနက်ကိုမဟော၊ ဗန္ဓနအနက်ကို ဟောသတည်းဟု သိ။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

(ခ) ၌ သုဋ္ဌု အပ္ပိတောဖြင့် သမပ္ပိတောပုဒ်ကို သံ+အပ္ပိတော-ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုရမည်

http://www.dhammadownload.com

၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သန္တိလိင်္ဂပဒ) သံ-သဒ္ဒါ၏ သုဗ္ဗအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

အလ္လီနော ဟုတ္တာ-ဖြင့် ကောင်းစွာထားခြင်း (သမပ္ပိတ) ဟူသည် ကပ်ငြိခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သမပ္ပိတော၌ သိ-ဝိဘတ်၏ ပဌမတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) ယင်းပုဒ်ကို ဟုတ္တာ-ဟူသော ပါဌ်သေသ၌ စပ်ရမည်၏အဖြစ် ကိုရင်း (သမ္ဗန္ဓ (ဝါ) ဘာဝတ္ထ) (ဝါ) သမပ္ပိတော၌ သိ-ဝိဘတ်၏ ကြိယာ ဝိသေသနတ္ထ ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ဖြင့် သမင်္ဂီဘူတောပုဒ်ကို သမင်္ဂီ ဟုတ္တာ ဘူတော သမင်္ဂီဘူတော-ဟု သမ္ဘာဝနာ ကမ္မဓာရာယ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

ပါဠိ (၁၇၄) [၄၁၁၁။]

(က) ပရိစာရေတီတိ တေသု ကာမဂုဏေသု ယထာသုခံ ဣန္ဒြိယာနိ စာရေတိ သဉ္စာရေတိ ဣတောစိတောစ ဥပနေတိ၊ (ခ) အထဝါ ပလဠတိ ရမတိ ကီဠတိ၊

(ဂ) တတ္ထ စ ဒုဝိဓာ ကာမဂုဏာ မာနုသကာ စေဝ ဒိဗ္ဗာစ၊

(ဃ) မာနုသကာ မန္ဓာတုကာမဂုဏသဒိသာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ဒိဗ္ဗာ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝရာဇဿ ကာမဂုဏသဒိသာတိ၊ (င) ဧဝရူပေ ကာမေ ဥပဂတာနဉ္ဟိ တေ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိံ ပညပေန္တိ၊

➤ ❷ ။ (က) ပရိစာရေတီတိ၊ဟူသည်ကား။တေသု ကာမဂုဏေသု၊ထိုကာမ အစုတို့၌။(ဝါ) ထို ကာမအနှောင်အဖွဲ့တို့၌။ယထာသုခံ၊ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ။ဣန္ဒြိယာနိ၊ စက္ခု စသော ခြောက်ပါးသော ဣန္ဒြေတို့ကို။စာရေတိ၊လှည့်လည်စေ၏။သဉ္စာရေတိ၊ထက်ဝန်းကျင် လှည့်လည်စေ၏။ဣတော စ၊ဤအာရုံသို့လည်း။ဣတော စ၊ဤအာရုံသို့လည်း။ဥပနေတိ၊ ပို့ဆောင်၏။ (ခ) အထဝါ၊ထိုပြင်တစ်နည်းကား။ပလဠတိ၊တင့်တယ်စမ္မယ်၏။ရမတိ၊မွေ့လျော်၏။ကီဠတိ၊ပျော်ပါး၏။

(ဂ) စ၊ဆက်။တတ္ထ၊ထို ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိဟူသော ပါဌ်၌။ကာမဂုဏာ၊ကာမဂုဏ်တို့သည်။(ကာမအစု ကာမအနှောင်အဖွဲ့တို့သည်) မာနုသကာ စေဝ၊လူ၌ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်တို့ရင်း။ဒိဗ္ဗာစ၊နတ်၌ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်တို့ရင်း။(ဣတိ၊သို့) ဒုဝိဓာ၊နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။ (ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။)

(ဃ) မာနုသကာ၊လူ၌ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်တို့ကို။မန္ဓာတုကာမဂုဏသဒိသာတိ၊မန္ဓာတ်မင်း၏ ကာမဂုဏ်နှင့်တူသော ကာမဂုဏ်တို့ဟူ၍။ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊မှတ်ထိုက်ကုန်၏။ဒိဗ္ဗာ၊နတ်၌ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်တို့ကို။ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝရာဇဿ၊ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်မင်း၏။ ကာမဂုဏသဒိသာတိ၊ကာမဂုဏ်နှင့်တူသော ကာမဂုဏ်တို့ဟူ၍။ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊မှတ်ထိုက်ကုန်၏။

(င) ဟိ၊မှန်၏။ဧဝရူပေ၊ဤသို့သဘောရှိကုန်သော။ကာမေ၊ဝတ္ထု အာရုံ ကာမဂုဏ်တို့

http://www.dhammadownload.com

သို့။ဥပဂတာနံ၊ကပ်ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။တေ၊ထိုသမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်။ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနသမ္ဘတ္တိံ၊ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်၏ ပြည့်စုံခြင်းကို။(ဝါ) ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန် စည်းစိမ်ကို။ပညပေန္တိ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေကြကုန်၏။(ဝါ) ပညတ်ကြကုန်၏။ (ဘာသာဋီကာ၊၃၊၁၄၅)

➤ ❶ ။ (စ) သို့/ **အဝရောနုသန္ဓ** ။ ။ ယခုအခါ၌ ပရိစာရေတိ၌ ပရိသဒ္ဒါဖြင့် အထူးပြုအပ်သော စရဏတ်၏ ကိစ္စာအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(စ) သို့/ **သံဝဏ္ဏနာနုရူပဓေစာဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဘုရားရှင်သည် ပရိစာရေတိ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်းပါဠိ၌ ပရိရှေ့ရှိသော စရဓာတ်သည် ဥပနယနတ္ထကို ဟောကြားပါသလော၊ ဤနေရာ၌ အဘယ်အနက်ကို ဟောကြားနေပါသနည်း။ ယင်းပါဠိ၏ အနက်ကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဘုရားရှင်အား သင့်ရောက်ရာ၏။ (ခ) မိန့်။

ကား- ဤနေရာ၌ ကိစ္စနတ္ထကို ဟော၏ဟူလို။

(ဂ) သို့/ **သာဓအောဝဇ္ဇာ** ။ ။ ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ယင်းကာမဂုဏ်ဟူသည် အပြားမဲ့ အဘေဒပင်ဖြစ်ပါသလော၊ (ဝါ) ကာမဂုဏ် သာမန်လော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- (ဂ) ဖြင့် ကာမဂုဏ်သည် အပြားမဲ့ အဘေဒ မဟုတ်၊ လူ့ကာမဂုဏ် နတ်ကာမဂုဏ်ဟု နှစ်ပါးအပြားရှိကြောင်းကို ငါပြဆိုပါ၏ဟူလို။

(ဃ) သို့/ **အနုသန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် ကာမဂုဏ်အရ လူတို့တွင် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ကာမဂုဏ်၊ နတ်တို့တွင်လည်း အလွန်အကြူးထူးသော ကာမဂုဏ်ကိုသာ ယူရမည်ဟု ဖွင့်ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းသို့ကောက်ယူရခြင်း၌ အကြောင်းယုတ္တိကို ပြလိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် လူ၌ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်ဟူသည် မန္ဓာတ်မင်း၏ ကာမဂုဏ်နှင့်တူသော ကာမဂုဏ်၊ နတ်၌ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်ဟူသည် ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်မင်း၏ ကာမဂုဏ်နှင့်တူသော ကာမဂုဏ်ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ လူတွင်လည်း အသာ အမြတ်၊ နတ်တွင်လည်း အလွန်အကြူး ထူးသော ကာမဂုဏ်ကိုသာ အဘယ့်ကြောင့် ဖွင့်အပ်ပါသနည်း၊ ကာမဂုဏ်သာမန်ပင် မဖြစ်ကောင်းပါသလော။ (င) မိန့်။

➤ ❷ ။ [ဃ-င ဝါကျတို့၏ဂုဏ်] (၁) နနု ပါဠိယံ "ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ"တိ သာမညေန ဝုတ္တံ။ (၂) အထ ကသ္မာ မာနုသကာ မန္ဓာတုကာမဂုဏသဒိသာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ဒိဗ္ဗာ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝရာဇဿ ကာမဂုဏသဒိသာတိ (တယာ ဝုတ္တံ)။

(၃) နနု ဇဝရူပေ ကာမေ ဥပဂတာနံ တေ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနသမ္ဘတ္တိံ ပညပေန္တိ။

(၄) တသ္မာ မာနုသကာ မန္ဓာတုကာမဂုဏသဒိသာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ဒိဗ္ဗာ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝရာဇဿ ကာမဂုဏသဒိသာတိ (မယာ ဝုတ္တံ)။

http://www.dhammadownload.com

➤ ❹ ။ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ ဒိဗ္ဗန္တိ ကီဠန္တီတိ ဒေဝါ။ ရာဇတော ဒိပ္ပတေတိ ရာဇာ။ အတ္တနိ မဟာဇနံ ရဉ္ဇေတီတိ ရာဇာ။ ဒေဝါနံ ရာဇာ ဒေဝရာဇာ။ (၃) နတ်တို့၏+နတ်မင်းဖြစ်နှင့် သံ-သာမီ/သာမည-ဝိသေသ အဖြင့်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ ဝသဝတ္တိ နတ်မင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တိဒိဝရာဇာ, ဒေဝဘူပတိ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္တ မည်၏။

အတိတေဇဝန္တတာယ ရာဇတေ ဒိပ္ပတေတိ ရာဇာ။ (၃) အလွန်တန်ခိုးထက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ထွန်းတောက်ပတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) မင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဘူပတိ, ဘူပါလ-စသော--။

အတ္တနိ မဟာဇနံ ရဉ္ဇေတီတိ ရာဇာ။ (၃) မိမိကိုယ်ကို တိုင်းသူပြည်သား လူအများချစ်အောင် ကျင့်ကြံပြုလုပ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (ကြွင်းတူ)

ကာမီယတေတိ ကာမော။ (၃) အလိုရှိခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အလိုရှိအပ်သော ငါးပြာအာရုံ ကာမဂုဏ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ကန္တာ---။

ဂုဏေတိ ဗန္ဓတီတိ ဂုဏော။ (၃) နှောင်ဖွဲ့ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) နှောင်ဖွဲ့တတ်သော ကာမဂုဏ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဗန္ဓကောဋ္ဌာသ--။

မနုဿေ ဘဝါ မာနုဿကာ။ (၃) လူ၏ ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်နှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြင့်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) လူ၌ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) မနုဿသန္တက-စသော--။

➤ ❺ ။ ဓုဝိဓာကို ဒုဝိဓတ္တော-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ကာမဂုဏာနံ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ တေသု ကာမဂုဏေသု-ဖြင့် ပရိစာရေတိ-၌ ပရိ-ဥပသာရ၏ ပရိသမန္တအနက် ဟောသည်ကို သိစေပါသည်။ (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ)

ဣန္ဒြိယာနိ စာရေတိ-ဖြင့် ကာရိုက်ကံကို ဣန္ဒြိယာနိ-ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) သဉ္စာရေတိ-ဖြင့် စာရေတိ-သည် သဉ္စာရေတိ-၏ ပရိယာယ် တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ)

ဣတောစိတောစ ဥပနေတိ-ဖြင့် ပရိစာရေတိ၌ ပရိ-ဥပသာရ၏ ပရိသမန္တအနက် ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) စရဓာတ်၏ ဥပနယနတ္ထ (ဂတျတ္ထ) ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် ပရိစာရေတိ၌ ပရိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) စရဓာတ်၏ ကီဠာအနက် ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဓာတွတ္ထ) ပလဠတိ သည် ရမတိ ကီဠတိပုဒ်တို့၏ ပရိယာယ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ ❶ ॥ ခိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒေဋ္ဌ ခိဋ္ဌဓမ္မ–အရ ॥ ॥ ထိုထိုဘဝ၌ ရအပ်သော ပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘောကို ယူရပါမည်။ * နိဗ္ဗာန–အရ ॥ ॥ ဤပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘော၌ဖြစ်သော ဒုက္ခ ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို ယူရပါမည်။

➤ ❶ ❷ ॥ ပရိစာရေတိ–ၶ္ဂ အန္တဌ္ဌကိုန္ဒ ॥ ॥ (၁) ကာမဂုဏ်တရားများကို ခံစား နေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ တဏှာလောဘ ကိလေသာကာမ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ ထို-သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) အာရုံ ငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ထိုကာမဂုဏ် အာရုံတို့ ၏ ဣဋ္ဌ ကန္တ ပိယ မနာပ-စသော ဂုဏ်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ကုသိုလ် ကောင်းမှု၌ မေ့လျော့နေကြခြင်း, မေ့လျော့သဖြင့် သံသရာ၌ ကျင်လည်ရခြင်း စသည် သည် အနုဘာဝ မည်၏။ * (င) ဝါကျ ပညာပေဋ္ဌိ-အရ ဗိဋ္ဌိကိုယူ။

အာဘောဂ်သံဃဏ္ဍနာ [၄၁၁၂]

(က) **ဝိတက္ကိတန္တိအဘိနိရောပနဝသေန ပဝတ္တော ဝိတက္ကော။**

(ခ) **ပီတိဂတန္တိ ပီတိယောဝ။**

(ဂ) **စေတသော ဥပ္ပိလာဝိတတ္တန္တိ စိတ္တဿ ဥပ္ပိလာဘာဝကရဏ်။**

(ဃ) **စေတသော အာဘောဂေါတိ ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ တသ္မိံ သုခေ ပုနပ္ပုနံ စိတ္တဿ အာဘောဂေါ မနသိကာရော သမန္နာဟာရောတိ။**

(က) ဖြင့် ဝိတက္ကိတံပုဒ်ကို ဝိတက္ကန် အဘိနိရောပန် ဝိတက္ကိတံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဝိတက္ကိတံ-အရ ဝိတက်စေတသိက်ကို ယူရမည်ဟု သိ။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ခ) ဖြင့် ပီတိဂတံ-၌ ဂတ-သဒ္ဒါ၏ ဒိဋ္ဌိဂတံ-၌ ဂတ-သဒ္ဒါကဲ့သို့ တဗ္ဘော၏ အဖြစ် ကိုရင်း(နာမလိင်္ဂတ္ထ) ပီတိဂတံပုဒ်ကို ပီတိယေဝ ဂတံ ပီတိဂတံ-ဟု ကမ္မဓာရယ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဂ) ၌ စိတ္တဿ-ဖြင့် စေတ-သဒ္ဒါ၏ စိတ္တ ပရိယာယ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပရိယာယ်ပြု အဘိဓေယျတ္ထ) စေတသော၌ ဩ-သဒ္ဒါ၏ သ-ဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) သိစေပါသည်။

ဥပ္ပိလာဘာဝကရဏံ-ဖြင့် ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံပုဒ်ကို ဥပ္ပိလာဝိတဿ ဘာဝေါ ဥပ္ပိလာ ဝိတတ္တံ-ဟု ဘာဝတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) တ္တ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ပီတိဖြစ်ပေါ်သော်သာလျှင် စိတ် ၏ ဥပ္ပိလာဝနဖြစ်သောကြောင့် ယင်းအဖြစ်ကို ပီတိသည် ပြုအပ်သည်မည်သတည်းဟူ သော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ဃ) ၌ မနသိကာရောဖြင့် အာဘုဇ္ဇ ဘုဇဓာတ်၏ မနသိကာရအနက်ကို ဟောသတည်း ဟု သိစေပါသည်။ (ဒု-ဓာတွတ္ထ) (ဝါ) အာဘောဂသဒ္ဒါ၏ မနသိကာရအနက်ကို ဟော

http://www.dhammadownload.com

သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (နာမလိင်္ဂတ္ထ)

သမန္တာပာသာဒိကာဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းဟူသည် အစဉ်အားဖြင့် (ဝါ) အဖန်တလဲလဲ အာရုံကို ဆောင်ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

စိတ္တဿ-ဖြင့် စေတ-သဒ္ဒါ၏ စိတ္တ ပရိယာယ်၏အဖြစ်ကိုဋ်း (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္ထ) စေတသော ၌ ဩ-သဒ္ဒါ၏ သ-ဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဋ်း (ဝိဘတ္တိပဒ) သိစေပါသည်။ (ကြွင်း ဘာဝတ္ထ)

ပါဠိ (၁၇၅) [၄၁၁၅]

(က) သဠာတိ သမောသရဏကာရဏပဏ္ဏတ္တိမတ္တဝစနမေတ္ထံ ဟိ အယံ အာယတနသဒ္ဒေါ ပဝတ္တတိ၊ (ခ) တတ္ထ ""ကမ္ဗောဇော အဿာနံ အာယတနံ၊ ဂုန္နံ ဒက္ခိဏာပထော""တိ သဉ္ဇာတိယံ ပဝတ္တတိ၊ (ဂ) သဉ္ဇာတိဋ္ဌာနေတိ အတ္ထော၊

(ဃ) ""မနောရမေ အာယတနေ၊ သေဝန္တိ နံ ဝိဟင်္ဂမာ""တိ သမောသရဏေ၊

(င) ""သတိ သတိ အာယတနေ""တိ ကာရဏေ၊

(စ) ""အရညာယတနေ ပဏ္ဏကုဋီသု သမ္မန္တိ""တိ ပဏ္ဏတ္တိမတ္တေ၊

(ဆ) သွာယမိဓ သဉ္ဇာတိအာဒိအတ္ထတ္တယေပိ ယုဇ္ဇတိ၊

(ဇ) စက္ခာဒီသု ဟိ ဖဿပဉ္စမကာ ဓမ္မာ သဉ္ဇာယန္တိ သမောသရန္တိ၊ တာနိစ တေသံ ကာရဏန္တိ အာယတနာနိ၊ (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊ ၁၆၄)

➤ ❶ ။ (က) ဟိ၊ ချဲ့။ အယံ အာယတနသဒ္ဒေါ၊ ဤအာယတနသဒ္ဒါသည်။ သဉ္ဇာတိ သမောသရဏကာရဏပဏ္ဏတ္တိမတ္တေသု၊ ကောင်းစွာ ပေါက်ဖွားရာအရပ်ဟူသော အနက်, ပေါင်းဆုံရာအရပ်ဟူသော အနက်, အကြောင်းဟူသောအနက်, နာမည်ပညတ်မျှဖြစ်သော အနက်တို့၌။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။

(ခ) တတ္ထ၊ ထိုသဉ္ဇာတိ အစရှိသော အနက်တို့တွင်။ ကမ္ဗောဇော၊ ကမ္ဗောဇ-ဟူ၍ဟုဝုစ် အမည်ရသော တိုင်းသည်။ အဿာနံ၊ မြင်းတို့၏။ အာယတနံ၊ ပေါက်ဖွားရာအရပ်တည်း။ ဒက္ခိဏာပထော၊ ဒက္ခိဏာပထ အရပ်သည်။ ဂုန္နံ၊ နွားတို့၏။ အာယတနံ၊ တည်း။ ဣတိ ဧတ္ထ၊ ဤ ပါဠိရပ်၌။ သဉ္ဇာတိယံ၊ ကောင်းစွာပေါက်ဖွားရာ အရပ်ဟူသော အနက်၌။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။

(ဂ) သဉ္ဇာတိဋ္ဌာနေ၊ ကောင်းစွာ ပေါက်ဖွားရာ အရပ်ဟူသော အနက်၌။ (ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။) ဣတိ အတ္ထော၊ ဤကားအနက်။

(ဃ) မနောရမေ၊ စိတ်၏မွေ့လျော်ရာဖြစ်သော။ အာယတနေ၊ လူနှင့်တကွ သတ္တဝါတို့ ၏ ပေါင်းဆုံရာ လမ်းလေးခွ အရပ်၌။ (ဋိတ်၊ တည်သော) နံ၊ ထိုပညောင်ပင်ကြီးကို။ ဝိဟင်္ဂမာ၊ ငှက်အပေါင်းတို့သည်။ သေဝန္တိ၊ မှီဝဲကြကုန်၏။ ဣတိ ဧတ္ထ၊ ဤပါဠိရပ်၌။ သမောသရဏေ၊ ပေါင်းဆုံရာအရပ်ဟူသော အနက်၌။ (ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။)

http://www.dhammadownload.com

(င) အာယတနေ၊ပုဗ္ဗဟေတုအကြောင်း, အဘိညာ အဘိညာပါဒကစျာန်ဟူသော အကြောင်းသည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။[တတြ တတြေ၀၊ထိထို အဘိညာဉ်ဖြင့် မျက်မှောက် ပြုထိုက်သော ဣဒ္ဓိဝိဓ-စသော တရား၌ပင်။သက္ခိဘဗ္ဗတံ၊သက်သေဖြစ်ထိုက်သူ၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) မျက်မြင်ရှိသူ ထိုက်တန်သူ၏ အဖြစ်သို့။ပါပုဏာတိ၊ရောက်၏။]ဣတိ ဧတ္ထ၊ ဤပါဠိရပ်၌။ကာရဏော၊အကြောင်းဟူသော အနက်၌။(ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။)

(စ) (ဣသယော၊ရသေ့တို့သည်) အရညာယတနေ၊တောအုပ်၌။ပဏ္ဏကုဋီသု၊သစ်ရွက် ကျောင်း ကုဋိတို့၌။သမ္မန္တိ၊ငြိမ်းအေးစွာ နေကြကုန်၏။ဣတိ ဧတ္ထ၊ဤပါဠိရပ်၌။ပဏ္ဏတ္တိ မတ္တေ၊နာမည်ပညတ်မျှဖြစ်သော အနက်၌။(ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။)

(ဆ) သွာယံ-သော အယံ အာယတနသဒ္ဒေါ၊ထိုအာယတနသဒ္ဒါသည်။ဣဓ၊ဤ သဠွေ တေ ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ အစရှိသောပါဌ်၌။ သဥ္စာတိအာဒိအတ္ထတ္တယေပိ၊သဥ္စာတိ အစရှိသော အနက်သုံးပါးအပေါင်း၌လည်း။ယုဇ္ဇတိ၊သင့်၏။

[ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ဣဓ၌။(ပ) ယုဇ္ဇတိ၊သင့်၏။ဣတိ၊သို့။ဝိညာယတိ၊သိအပ် သနည်း။ဣတိ အယံ၊ဤသည်ကား။ပုစ္ဆာ၊အမေးတည်း။]

(ဇ) ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။စက္ခာဒိသု၊စက္ခု အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌။ဖဿပဥ္စမကာ၊ ဖဿဟူသော ငါးပါးမြောက်ရှိကုန်သော။ဓမ္မာ၊တို့သည်။သဥ္စာယန္တိ၊ကောင်းစွာ ပေါက်ဖွား ကုန်၏။သမောသရန္တိ၊ပေါင်းဆုံကုန်၏။စ၊သည်သာမကသေး။(တနည်း) စ၊သဥ္စာတိ သမောသရဏအနက် ဖြစ်သင့်ပုံမှတစ်ပါး ကာရဏအနက်ဖြစ်သင့်ပုံကား။တာနိ၊ထိုစက္ခု စသော ဝတ္ထုတို့သည်။တေသံ၊ထိုဖဿ ပဥ္စမကတရားတို့၏။ကာရဏံ၊အကြောင်းတည်း။ ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။အာယတနာနိ၊အာယတနတို့ မည်၏။ [တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဣဓ၌။ (ပ) ယုဇ္ဇတိ၊သင့်၏။ဣတိ၊သို့။ဝိညာယတိ၊သိအပ်၏။ဣတိ အယံ၊ဤသည်ကား။ဝိဿဇ္ဇနာ၊ အဖြေတည်း။ | **ဤကား (ဆ-ဇ) ဝါကျတို့တို ဝါကျအပြန်အလှန် ပေးပုံတည်း။** |

➤ ❷ ။ (ဂ) **သို့/သာခေဘဂပုစ္ဆာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ကမ္မောဇော အဿာန် အာယတနာနံ၊ ဂုန္န ဒက္ခိဏာပထောဟူသော ပါဠိပြယုဂ်၌ အာယတနသဒ္ဒါသည် သဥ္စာတိအနက်၌ ဖြစ်သောဟု ဆို၏။ ယင်းသဥ္စာတိသဒ္ဒါကို ကတ္တုသာဓနေဝစနတ္ထ ပြုရ ပါမည်လော၊ မည်သည့်သာဓနေဝစနတ္ထ ပြုရပါမည်နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား- အဓိကရဏသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ဟူလို။

(ဂ) **သို့/သံဝဏ္ဏနာနုရူပစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ၌ သဥ္စာတိယံ-ဟု ဆို၏။ ယင်းပုဒ်၌ တိ-ပစ္စည်းသည် ဘာဝ, ကတ္တု-စသော သာဓနများ၌ သက်ထားပါ သလော၊ အဘယ်သာဓနေ၌ သက်ထားပါသနည်း၊ သဥ္စာတိ၌ တိ-ပစ္စည်း၏ အနက်ကို မပြဆိုချေသော် အတိဗျာပိတဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်- (ဂ) မိန့်။

(ဃ) **သို့/ ဗျတိရေကစောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ကမ္မောဇော

http://www.dhammadownload.com

အဿာနံ-စသော ပါဠိတော်၌ အာယတနပုဒ်သည် သဠာတိအနက်၌ ဖြစ်သောဟု ဆို၏။ အကယ်၍ သဠာတိအနက်မှာဖြစ်သည့် အာယတနပုဒ်၏ ပုံစံပြယုဂ်ကိုသာ ထုတ်ပြခဲ့သော် သမောသရဏအနက်မှာဖြစ်သည့် အာယတနပုဒ်၏ ပုံစံပြယုဂ် မရှိဟူသော အဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်ရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ သမောသရဏတ္ထဟော အာယတနပုဒ်၏ ပုံစံပြယုဂ်ကား အဘယ်ပါနည်း၊ မပြဆိုချေသော် ဆရာ့အား အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ ဤသို့ ဗျတိရေကစောဒနာနည်းအားဖြင့် စောနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် (ယ) မိန့်။

(ဆ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ-ဂ-ဃ-င-စ) တို့ဖြင့် အာယတနသဒ္ဒါ၏ သဠာတိ-စသော အနက်လေးမျိုးတို့၌ ဖြစ်ပုံကို ဆိုင်ရာပါဠိပြယုဂ် အသီးသီးထုတ်၍ ဖွင့်ပြဆို၏။ ဤ သဗ္ဗေ တေ ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ အစရှိသော ပါဠိ၌လည်း အာယတနသဒ္ဒါသည် ဆရာဖွင့်ဆိုပြီးသော အနက်လေးပါးလုံး၌ပင် ဖြစ်ပါသလော၊/(တနည်း) ဤ သဗ္ဗေ တေ ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ ပုဒ်၌ အာယတနသဒ္ဒါသည် သဠာတိ-စသော အနက်သုံးပါးတွင် သုံးပါးလုံး၌ မဖြစ်ဘဲ တပါးပါးသော အနက်၌သာ ဖြစ်ပါသလော။[**ရောက်သမ္ဘဝ။ အဓိပ္ပါ၊ စေ အာဘော်ဆင်**] ဤ သဗ္ဗေ တေ ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ -၌ အာယတနသဒ္ဒါသည် အဘယ်အနက်များ၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

(ဇ) သို့/ **ဒေါသာရောပနစောဒနာ ။ ။** ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဆ) ဖြင့် ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ-ဟူသော ပါဠိ၌ အာယတနသဒ္ဒါသည် သဠာတိ-စသော အနက်သုံးပါး အပေါင်း၌ ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့် သဠာတိ-စသော အနက်သုံးပါးအပေါင်း၌ အာယတနသဒ္ဒါ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း၊ သဠာတိ-စသော အနက်သုံးပါးအပေါင်း၌ အာ-ယတနသဒ္ဒါ ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း အသီးသီးကို ဆရာ မပြဆိုပြီလော၊ အကယ်၍ အကြောင်း အသီးသီးကို မပြဆိုခဲ့သော် ဖလ ကာရဏဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ ဆရာ့အား သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဇ) မိန့်။

➢ ❷ ။ [က–ဆ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု အာယတနသဒ္ဒေါ သဠာတိ သမောသရဏ ကာရဏပဏ္ဏတ္တိမတ္တတ္ထေသု ပဝတ္တတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သွာယမိဓ သဠာတိအာဒိ အတ္ထတ္တယေပိ ယုဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု တဒညသ္သ (ပဏ္ဏတ္တိမတ္တတ္ထဿ) အဝိသယော ဟောတိ။ (၄) တသ္မာ သွာယမိဓ သဠာတိအာဒိ အတ္ထတ္တယေပိ ယုဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ။

[ဆ–ဇ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု သဠာတိအာဒိ အတ္ထတ္တယေသု ဧကေကသ္မိံယေဝ အတ္ထေ အာယတနသဒ္ဒေါ ပဝတ္တတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ သွာယမိဓ သဠာတိအာဒိ အတ္ထတ္တယေပိ ယုဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ။ (၃) နနု စက္ခာဒီသု ဖဿပဉ္စမကာ ဓမ္မာ သဠာယန္တိ၊ နနု စက္ခာဒီသု ဖဿပဉ္စမကာ ဓမ္မာသမောသရန္တိ၊ နနု တာနိစ တေသံ ကာရဏံ(ဟောန္တိ)

(၄) တသ္မာ သွာယမိဓ သဠာတိအာဒိ အတ္ထတ္တယေပိ ယုဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ။

.http://www.dhammadownload.com

➤ ❼။ အရိယတေ ဂမ္ဘတေတိ **အရေး**။ (၃) သွားခြင်း, ရောက်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) တောအုပ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) ကာနနံ, ဒါယော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

➤ ❽။ **အာယတနံ**-ကို အာယတနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ကမ္မောဇဿ-ဟု သမ္ပန် ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❾။ (က) ဖြင့် သဉ္ဇာတိယံ၌ တိ-ပစ္စည်း၏ အဓိကရဏသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) သဉ္ဇာယန္တိ ဧတ္ထာတိ သဉ္ဇာတိ-ဟု အဓိကရဏသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယံ-၏ သွိဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတ္တိပဒ) သိစေပါသည်။

(ဆ) ဖြင့် အာယတနသဒ္ဒါသည် သဉ္ဇာတိ-စသော အနက်လေးပါးလုံး၌ ဖြစ်နိုင်သော်လည်း ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ-ဟူသော ဤအရာ၌ အာယတနသဒ္ဒါသည် သဉ္ဇာတိ စသော အနက်သုံးပါး၌ဖြစ်၏ဟု သိစေပါသည်။ (သဒ္ဒါဟော အဘိဓေယျတ္ထ)

(တနည်း) သဉ္ဇာတိ-စသော အနက်သုံးပါးကို လိုအပ်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (အဓိပ္ပေတတ္ထ)

(ဇ) ၌ စက္ခာဒီသု ဖဿပဉ္စမကာ ဓမ္မာ သဉ္ဇာယန္တီတိ အာယတနာနိ-ဖြင့် အာယတန ပုဒ်ကို အာယတန္တိ သဉ္ဇာယန္တိ ဧတေသူတိ အာယတနာနိ-ဟု အဓိကရဏသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယု-ပစ္စည်း၏ အဓိကရဏသာဓနအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အာယတန-အရ စက္ခုဝတ္ထု, စက္ခာယတန စသည်တို့ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သဉ္ဇာယန္တိ-၌ ဖြစ်ကုန်၏ဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ, ငါ, သူတစ်ပါး ယောကျ်ား, မိန်းမ စသည်တို့ ဖြစ်ကုန်သည်ကား မဟုတ်၊ ဖဿပဉ္စမကတရားတို့ ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) အာယတန၌ အာ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ယတဓာတ်၏ သဉ္ဇာယနအနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။

စက္ခာဒီသု ဖဿပဉ္စမကာ ဓမ္မာ သမောသရန္တီတိ အာယတနာနိ-ဖြင့် အာယတန ပုဒ်ကို အာယတန္တိ သမောသရန္တိ ဧတေသူတိ အာယတနာနိ-ဟု အဓိကရဏသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယု-ပစ္စည်း၏ အဓိကရဏသာဓန အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) အာယတန-အရ စက္ခုဝတ္ထု, စက္ခာယတန စသည်တို့ ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) အာယတန၌ အာ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ယတဓာတ်၏ သမောသရဏအနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) သိစေပါသည်။

တာနိစ တေသံ ကာရဏန္တိ အာယတနာနိ-ဖြင့် ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ၌

ဝ-၂/၂-၁

http://www.dhammadownload.com

အာယတနသဒ္ဒါ၏ "အကြောင်း" ဟူသောအနက် ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နာမလိင်္ဂတ္တ) ယင်းသို့ အာယတနပုဒ်က အကြောင်းဟူသောအနက်ကို ဟောနိုင်ခြင်းမှာ စက္ခုဝတ္ထု, စက္ခာယတန စသည်တို့က ဖဿပဥ္စမက တရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေပါသည်။

➢ ❶ ။ **(ဆ) ဝါကျ အဋ္ဌတ္တယေပိ-၌ ပိ-သဒ္ဒါဖြင့် စပေါင်းဆည်းအပ်သော အနက်များ** ။ ။ အာကာရ, နိဝါသ, အဓိဋ္ဌာန အနက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ❶❶ ။ **(စ) ဝါကျ သမ္ဘူသိ-၌ ဓာတွတ္ထကို ရှု** ။ ။ (၁) သစ်ရွက်မိုးကျောင်းတို့၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းနှလုံးသွင်းကာ နေကြကုန်သော ရသေ့သူတော်ကောင်းတို့၏ သန္တာန်၌ သမာဓိ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် သမဌာယီဘာဝ+သန္တရသ မည်၏။ (၂) နှလုံးသွင်းပွားအပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သစ်ရွက်မိုး ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းသည်ရင်း, ငြိမ်သက်သာယာသော တောအုပ်ကြီးသည်ရင်း ဥဗ္ဗိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဈာန်တရားကို ရရှိလာနိုင်ခြင်း, ဈာနသမာပတ်သုခကို ခံစားရခြင်း, ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ရောက်ရခြင်းစသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝါကျ (၁၈၆) [၄၁၁၅]

(က) ဖုဿ ဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တိတိ ဖုသိတွာ ဖုသိတွာ ပဋိသံဝေဒေန္တိ၊

(ခ) ဝတ္ထု စ ကိဥ္စာပိ အာယတနာနံ ဖုသနကိစ္စံ ဝိယ ဝုတ္တံ၊ တထာပိ န တေသံ ဖုသနကိစ္စတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ (ဂ) န ဟိ အာယတနာနိ ဖုသန္တိ၊ (ဃ) ဖဿောဝ တံ တံ အာရမ္မဏံ ဖုသတိ၊

(င) အာယတနာနိ ပန ဖဿေ ဥပနိက္ခိပိတွာ ဒဿိတာနိ၊

(စ) တသ္မာ သဗ္ဗေတေ ဆ ဖဿာယတနသမ္ဘဝေန ဖဿေန ဖုဋ္ဌာနိ အာရမ္မဏာနိ ဖုသိတွာ တံ ဒိဋ္ဌိဝေဒနံ ပဋိသံဝေဒယန္တီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ (ဘာသာဋီ၊၃၊၁၆၈)

➢ ❶ ။ (က) ဖုဿ ဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တိတိ၊ဟူသည်ကား။ဖုသိတွာ ဖုသိတွာ၊ ထိရောက်၍ ထိရောက်၍။ပဋိသံဝေဒေန္တိ၊ခံစားကြကုန်၏။

(ခ) စ၊ဆက်။ဝတ္ထု၊ဤ ဖုဿ ဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တိဟူသော ပါဠ်၌။အာယတနာနံ၊ အာယတနတို့၏။ဖုသနကိစ္စံ ဝိယ၊ထိခြင်းကိစ္စကဲ့သို့။ကိဥ္စာပိ ဝုတ္တံ၊အကယ်၍ကား ဟောတော်မူအပ်ပါပေ၏။တထာပိ၊ထိုသို့ပင် ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း။တေသံ၊ထို အာယတနတို့၏။ဖုသနကိစ္စတာ၊ထိခြင်းကိစ္စရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။န ဝေဒိတဗ္ဗာ၊မသိထိုက်။ [ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။တေသံ၊ထိုအာယတနတို့၏။ဖုသနကိစ္စတာ၊ထိခြင်းကိစ္စရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။န ဝေဒိတဗ္ဗာ၊မသိထိုက် သနည်း။]

(ဂ) ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။အာယတနာနိ၊တို့သည်။န ဖုသန္တိ၊မထိနိုင်ကုန်။

(ဃ) ဖဿောဝ၊ဖဿသည်သာ။တံ တံ အာရမ္မဏံ၊ထိုထိုအာရုံကို။ဖုသတိ၊ထိနိုင်၏။

http://www.dhammadownload.com

(ဧ) ပန၊ထိုသို့ပင် ဖဿသည်သာ ထိုထိုအာရုံကို ထိနိုင်ပါသော်လည်း။အာယတနာနိ၊ တို့ကို။ဖဿေ၊ဖဿ၌။ဥပနိက္ခိပိတွာ၊ကပ်ကာထား၍။(ဝါ) ထည့်သွင်း၍။ဒဿိတာနိ၊ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ [တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။တေသံ၊ထိုအာယတနတို့၏။ဖုသနကိစ္စတာ၊ထိခြင်းကိစ္စ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။န ဝေဒိတဗ္ဗာ၊မသိထိုက်သတည်း။]

(စ) တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။[ထိုသို့ အာယတနတို့၏ ထိခြင်းကိစ္စရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို မသိထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။] သဗ္ဗေ၊အလုံးစုံကုန်သော။တေ၊ထို သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသူတို့သည်။ဆ ဖဿာယတနသမ္ဘဝေန၊ခြောက်ပါးကုန်သော ဖဿာယတနတို့ကြောင့်ဖြစ်သော။ဖဿေန၊ဖဿဖြင့်။ရူပါဒီနိ၊ရူပါရုံ အစရှိကုန်သော။အာရမ္မဏာနိ၊အာရုံတို့ကို။ဖုသိတွာ၊ထိ၍။တံ ဒိဋ္ဌိဝေဒနံ၊ထိုဒိဋ္ဌိ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝေဒနာကို။ပဋိသံဝေဒယန္တိ၊ခံစားကြကုန်၏။ဣတိ ဧဝံ၊ဤသို့။ဧတ္ထ၊ဤ ဖုဿ ဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တိဟူသော ပါဌ်၌။အတ္ထော၊အနက်ကို။ဧဝံ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။

➢ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် တွေ့ထိကုန်၍ တွေ့ထိကုန်၍ ခံစားကုန်၏ ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ အာယတနတို့သည် မတွေ့ထိတတ်ကုန်၊ ဖဿသည် သာလျှင် အာရုံကို တွေ့ထိတတ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ (ဝါ) တွေ့ထိခြင်းကိစ္စ ရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက် စက္ခာယတန စသည်တို့၏လည်း တွေ့ထိခြင်းကိစ္စ ရှိသကဲ့သို့ "ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ"ဟု အဘယ့်ကြောင့် ဟောထားပါသနည်း၊ (ခ) ။

(ဂ-ဃ- င) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ခ) ဖြင့် ဖုဿ ဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တိ ဟူသော ပါဠိရပ်၌ အာယတနတို့၏ တွေ့ထိခြင်းကိစ္စကဲ့သို့ ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း ထိုအာယတနတို့၏ တွေ့ထိခြင်းကိစ္စ ရှိသည်၏အဖြစ်ကို မသိအပ်ဟု ဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုအာယတနတို့၏ တွေ့ထိခြင်းကိစ္စ ရှိသည်၏အဖြစ်ကို မသိအပ်ပါသနည်း၊ ယင်းသို့ မသိအပ် မသိနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊အကြောင်းကို မပြဆိုခဲ့သော် ဆရာ့အား ဖလ+ကာရဏဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ-ဃ-င) တို့ကိုမိန့်။ [ဂ-ဃ-သို့/ တက်ခိုင်းလျှင်လည်း အတူတူပင်]

(ဧ) **ဝါကျ၌ ပဓာနကြိယာကိုယူ၍ ကြိယာအစျင်းချင်း ပညတ်နည်းဖြင့် ထွက်ပုံ**

(င) ဝါကျ၌ ပဓာနကြိယာကား ဒဿိတာနိ-တည်း။ အဓိပ္ပါယ်ကား ပြအပ်ကုန်ပြီဟူလို။

ဆရာ၊ ဆရာသည် ဒဿိတာနိဖြင့် ပြအပ်ကုန်ပြီဟု ဆို၏။ အဘယ်သို့ ပြအပ်ကုန်သနည်း၊ (အာယတနတို့ကို ဖဿ၌) မထည့်သွင်းမူ၍ ပြအပ်ပါကုန်သလော၊ စုဒ်ကြောင့် ဥပနိက္ခိပိတွာ-ပါဌ်ကို မိန့်။

(င) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် အာယတနတို့သည် မတွေ့ထိတတ် ဖဿသာလျှင် တွေ့ထိတတ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြဆိုပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ထိုတွေ့ထိတတ်သော ဖဿကိုသာ မဟောဘဲ၊ မတွေ့ထိတတ်သော အာယတနတို့ကိုလည်း ဟောတော်

http://www.dhammadownload.com

မှုသည်၏အဖြစ်ကို ပြလိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

(င) **သို့/ သာဓောဂမ္ဘော** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် အာယတနတို့သည် မတွေ့ထိကုန်၊ ဖဿသည်သာလျှင် ထိုထိုအာရုံကို တွေ့ထိသောဟု ဆို၏။ ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ပါဠိတော်၌ ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ ဖုဿ ဖုဿဟူ၍ မဟောကြားသင့်၊ ဆဟိ ဖဿေဟိ ဖုဿ ဖုဿ ဟူ၍သာ ဟောကြားတော်မူသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ ဖုဿ ဖုဿဟူ၍ ဟောကြားတော်မူလေသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- (င) ဖြင့် အာယတနတို့သည် အာရုံကို မတွေ့ထိတတ်သော်လည်း ထို အာယတနတို့ကို ဖဿ၌ထည့်သွင်း၍ နိဿိတဝေါဟာရဖြင့် ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ ဖုဿ ဖုဿဟူ၍ ဟောကြားတော်မူပါ၏ဟူလို။

(စ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (င) ဖြင့် မတွေ့ထိတတ်သော အာယတနတို့ကို တွေ့ထိတတ်သော ဖဿ၌ ထည့်သွင်း၍ ပြအပ်သည်၏အဖြစ်ကို မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ ဆိုရသဖြင့် အဘယ်ဂုဏ်ရှိပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

➢ ❷ ။ [စ-ဂ-ဃ ဝါကျတို့ကိုရှု] (၁) နနု အာယတနာနံ ဖုသနကိစ္စံ ဝိယ ဝုတ္တံ။ [စောဒကာဘောဂ] (၂) အထ ကသ္မာ န တေသံ ဖုသနကိစ္စတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(၃) နနု န အာယတနာနိ ဖုသန္တိ၊ ဖဿောဝ တံ တံ အာရမ္မဏံ ဖုသတိ။ [ပရိဟာရာဘောဂ] (၄) တသ္မာ န တေသံ ဖုသနကိစ္စတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

* (ခ) **ဝါကျ၌ ကိဉ္စာပိ ထားပုံခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ ဖုဿ ဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တိ-ဟူသော (ပါဠိတော်) ကို မနှစ်သက်၍ (ခ) ဝါကျ၌ ကိဉ္စာပိသဒ္ဒါ ထားရပါသည်။

[စ-ဂ-ဃ-င ဝါကျတို့ကိုရှု] (၁) နနု အာယတနာနံ ဖုသနကိစ္စံ ဝိယ ဝုတ္တံ။

(၂) အထ ကသ္မာ န တေသံ ဖုသနကိစ္စတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(၃) နနု န အာယတနာနိ ဖုသန္တိ၊ ဖဿောဝ တံ တံ အာရမ္မဏံ ဖုသတိ၊ အာယတနာနိ ပန ဖဿေ ဥပနိက္ခိပိတွာ ဒဿိတာနိ။ (၄) တသ္မာ န တေသံ ဖုသနကိစ္စတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

[**ပန-သဒ္ဒါကို အစုစုထွက်ကြံ၍ (ဂ-ဃ-င) ဝါကျတို့ကိုရှု**] (၁) နနု န အာယတနာနိ ဖုသန္တိ။ ဖဿောဝ တံ တံ အာရမ္မဏံ ဖုသတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ "ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ ဖုဿ ဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တိ" (ပါဠိယံ) ဝုတ္တံ။

(၃) နနု အာယတနာနိ ဖဿေ ဥပနိက္ခိပိတွာ ဒဿိတာနိ။

(၄) တသ္မာ "ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ ဖုဿ ဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တိ" (ပါဠိယံ) ဝုတ္တံ။

(င) **ဝါကျ၌ ပန-သဒ္ဒါ ထားပုံခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ပါဠိတော်၌ "ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ ဖုဿ ဖုဿ"ဟု ဟောဆိုပါလျက် (ဂ-ဃ) ဝါကျတို့ဖြင့် အာယတနတို့သည်

http://www.dhammadownload.com

မတွေ့ထိတတ်၊ ဖုသသသည်သာ ထိုထိုအာရုံကို တွေ့ထိ၏ဟု ဖွင့်ဆိုသော အဋ္ဌကထာဆရာ၏ စကားကို မနှစ်သက်သောကြောင့် "ပန"သဒ္ဒါကို ဆိုရပါသည်။

➤ ❹ ။ ဖုသီယတေ ဖုသနံ။ ကတ္တုဗ္ဗတ္တိ ကိစ္စံ။ ဖုသနံ ကိစ္စံ ဧတေသန္တိ ဖုသနကိစ္စာနိ

(၁) သမာသ်ပုဒ်အရ တွေ့ထိခြင်းကိစ္စနှင့် အညပုဒ်အရ အာယတနတရားတို့၏ ကိစ္စကိစ္စဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၂) အာယတန တရားများသည် ဝစနီယ။ (၆) အာယတနဖုသနကမ္မ-စသော--။

ကတ္တုဗ္ဗတ္တိ **ကိစ္စံ**။ (၁) ပြုခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။

(၂) ပြုအပ်သော ကိစ္စဒြပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ကရဏီယံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

တံ တံ ဒွါရာရမ္မဏာ စိတ္တစေတသိကာမ္မော သေန သေန အနုဘဝနာဒိကိစ္စေန အာယတန္တိ ဥဋ္ဌဟန္တိ ယန္တေ့တိ ဝါယမန္တိ ဧတေသု စက္ခာဒီသူတိ **အာယတနာနိ**။

(၁) ထိုထိုဒွါရအာရုံရှိကုန်သော စိတ် စေတသိက်တို့၏ မိမိ မိမိတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော အနုဘဝန-စသော ကိစ္စဖြင့် စေ့ဆော်ကြိုးကုတ်အားထုတ်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၂) စက္ခာယတန စသည်တို့ဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) သဉ္ဇာတိဒေသာနိ, သမောသရဏာနိ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

အာဂန္တွာ ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ **အာရမ္မဏံ**။ (၁) ပျော်မွေ့ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၂) ရူပါရုံ-စသော အာရုံတရားများသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) အာလမ္ဗဏ, ဝိသယ-စသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ရူပယတိ ပကာသေတီတိ **ရူပံ**။ (၁) ထင်ရှားပြခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၂) ရူပါရုံဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝဏ္ဏ-စသော--။

➤ ❺ ။ **ဖုသနကိစ္စတာဌ** ဘာဝသမ္ဗန်ကား- ဖုသနကိစ္စာနံ ဖြစ်ပါသည်။

ဘာ–သမ္ဗန်ကား- တေသံ အာယတနာနံ ဖြစ်ပါသည်။ (တို့၏/တို့သည် စပ်)

ဘာဝသမ္ဗန်ပုစ်၌ ဖြစ်သင့်သော အနက်ကား- ကတ္တားအနက် ဖြစ်ပါသည်။

(င) ၌ **သေသီတာနိ**-ကို ဒဿိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်- အာယတနာနံ။ (တို့၏/တို့သည်)

(စ) ၌ **တသ္မာ**-ကို တတော ဖုသနတော-ဟု စွဲလျှင်- ဖဿဿ။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ၌ ဖုသိတ္တာ ဖုသိတ္တာဖြင့် ဖုဿ ဖုဿ၌ ဖုသဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) ဖုဿ ဖုဿ-သည် ဏျပစ္စယန္တပုဒ်မဟုတ်၊ တွာပစ္စယန္တပုဒ် အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယပဒ) (ဖုသဓာတ်နောင် တွာပစ္စည်းကို ယပြု၍) ဖုဿ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဿကို သပြု၊ သဒ္ဒေဘော်လာ၍ ဖုဿ-ဟု ရုပ်ပြီးနေသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) သိစေ။

➤ ❼ ။ **အာယတနသည် ဖုသနကိစ္စကို မပြီးစေနိုင်ခြင်းအကြောင်း**

ရုပ်တရားတို့သည် အာရုံကို မယူတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် --တည်း။

http://www.dhammadownload.com

* **ဖဿသည် ဖုဿနကိစ္စကို ပြီးစေနိုင်ခြင်းအကြောင်း** ။ ။ဖဿသည် နာမ်တရားဖြစ်၍ တစိတ်တဒေသအားဖြင့် အာရုံသို့ မကပ်ငြိဘဲ တွေ့ထိသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဖဿသည်သာလျှင် ဖုသနကိစ္စကို ပြီးစေနိုင်ပါသည်။

* **ဖဿ ဥပနိက္ခိပန အခိပ္ပါယ်** ။ ။ အာယတနတို့သည် တွေ့ထိခြင်းကိစ္စ မရှိကြပါကုန်သော်လည်း (ထိုအာယတနတို့ကို) မဥ္စာ ယောသန္တိ စသည်တို့၌ကဲ့သို့ နိဿိတဝေါဟာရဖြင့် "ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ ဖုဿ ဖုဿ"ဟု တွေ့ထိခြင်းကိစ္စရှိသည်တို့ကို ပြ၍ ပြခြင်းသည်ပင်လျှင် "ဖဿေ ဥပနိက္ခိပန" မည်ပါသည်။

➢ ❶ ⓪ ။ **ဖုဿ ဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တိ၌ ပဋိသံဝေဒေန္တိအရကို ကိုယ်ပြ၍** တွေ့ထိ၍ တွေ့ထိ၍ ခံစားကြကုန်သော မိစ္ဆာအယူရှိသူ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော သပ္ပိတိကတဏှာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဌာယိဘာဝ+ကာမသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) ရူပါရုံစသော အာရုံတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အာယတနတို့ဖြင့် အာရုံတို့ကို တွေ့ထိခြင်းသည်ရင်း, အယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည်ရင်း ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) တဏှာ ဥပါဒါန် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းစသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါဠိ (၁၇၇) [ဋ္ဌ၁၁၆။]

(က) **ဥတ္တရိတရံ ပဇာနာတီတိ ဒိဋ္ဌိဂတိကော ဒိဋ္ဌိမေဝ ဇာနာတိ၊**

(ခ) **အယံ ပန ဒိဋ္ဌိဥ္စ ဒိဋ္ဌိတောစ ဥတ္တရိတရံ သီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိဥ္စ ယာဝ အရဟတ္တာ ဇာနာတိ၊ (ဂ) ကောဝဝံ ဇာနာတီတိ၊ ခီဏာသဝေါ ဇာနာတိ၊ အနာဂါမီ.သကဒါဂါမီ.သောတာပန္နော ဗဟုဿုတော. ဂန္ထဓရော ဘိက္ခု ဇာနာတိ၊ (ဃ) အာရဒ္ဓဝိပဿကော ဇာနာတိ၊**

(င) **ဒေသနာ ပန အရဟတ္တနိကူဋေနေဝ နိဋ္ဌာပိတာတိ၊** (ဘာသာဋီကာ၊ ဒု၊ ၁၇၈)

➢. ❶ ။ (က) ဥတ္တရိတရံ ပဇာနာတီတိ၊ဟူသည်ကား။ဒိဋ္ဌိဂတိကော၊မိစ္ဆာ အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ဒိဋ္ဌိမေဝ၊မိစ္ဆာအယူကိုသာ။ဇာနာတိ၊သိနိုင်၏။

(ခ) အယံ ပန၊ဤရဟန်းသည်ကား။ဒိဋ္ဌိဥ္စ၊မိစ္ဆာအယူကိုရင်း။ဒိဋ္ဌိတော၊မိစ္ဆာအယူထက်။ ဥတ္တရိတရံ၊သာလွန်သော။သီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိဥ္စ၊သီလ, သမာဓိ, ပညာ, ဝိမုတ္တိကိုရင်း။ (ဇာနာတိ၊သိနိုင်၏) က္လတိ၊ဤသို့။ယာဝ အရဟတ္တာ၊အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်။ဇာနာတိ၊ သိနိုင်၏။ (ဂ) ကော၊အဘယ်ရဟန်းသည်။ဧဝံ၊ဤသို့။ဇာနာတိ၊သိနိုင်သနည်း။က္လတိ၊ဤ ကား အမေးတည်း။ ခီဏာသဝေါ၊ရဟန္တာရဟန်းသည်။ဇာနာတိ၊သိနိုင်၏။အနာဂါမီ၊ အနာဂါမ်ရဟန်းသည်။ဇာနာတိ၊၏။သကဒါဂါမီ၊သကဒါဂါမ်ရဟန်းသည်။ဇာနာတိ၊၏။ သောတာပန္နော၊သောတာပန်ရဟန်းသည်။ဇာနာတိ၊၏။ ဗဟုဿုတော၊များသောသုတရှိသော။ဂန္ထဓရော၊ကျမ်းဂန်ကိုဆောင်သော။ဘိက္ခု၊ရဟန်းသည်။ဇာနာတိ၊သိနိုင်၏။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) အာရဒ္ဓဝိပဿကော၊အားထုတ်အပ်ပြီးသော ဝိပဿနာရှိသော ရဟန်းသည်။ ဇာနာတိ၊သိနိုင်၏။ (င) ပန၊ထိုသို့ပင် အနာဂါမ်မှစ၍ အာရဒ္ဓဝိပဿကတိုင်အောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သိနိုင်ကြပါသော်လည်း။ဒေသနာ၊ဒေသနာတော်ကို။အရဟတ္တနိကူဋေနေဝ၊ အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော အထွဋ်ဖြင့်သာလျှင်။နိဋ္ဌာပိတာ၊ပြီးဆုံးစေတော်မူအပ်ပြီ။ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိစ္ဆာအယူကိုသာ သိနိုင်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ဤဝိဝဋ္ဋကထာ၌လာသော ရဟန်းသည် လည်း ထိုမိစ္ဆာအယူကိုသာ သိပါသလော၊ အဘယ်တို့ကိုလည်း သိနိုင်ပါသနည်း။ (ခ)

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ)ဖြင့် ခီဏာသဝမှစ၍ ဂန္ထဓူရ ရဟန်းတိုင်အောင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိစ္ဆာအယူကိုရင်း, သီလ သမာဓိ ပညာ ဝိမုတ္တိကိုရင်း, အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရင်း သိနိုင်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သာ ထိုတရားများကို သိပါသလော၊ အဘယ် ပုဂ္ဂိုလ်လည်း သိနိုင်ပါသေးသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ-ခ) တို့ဖြင့် ခီဏာသဝပုဂ္ဂိုလ်မှစ၍ အာရဒ္ဓဝိပဿက အဆုံး ရဟန်းအားလုံးတို့သည် သိနိုင်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ ယင်းသို့သိသော် အနာဂါမ် စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း ဒေသနာတော်ကို ပြီးစေပါသလော၊ အဘယ် ပုဂ္ဂိုလ်၏အစွမ်းဖြင့် ဒေသနာတော်ကို ပြီးစေပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

➤ ❸ ။ [င–ဝါကျကို၌] (၁) နနု အနာဂါမိ အာဒယော ယထာဘူတံ ပဇာနန္တိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ပါဠိယံ "အယံ ဣမေဟိ သဗ္ဗေဟေဝ ဥတ္တရိတရံ ပဇာနာတီ"တိ အရဟာယေဝ ဝုတ္တော။ (၃) ဒေသနာ အရဟတ္တနိကူဋေနေဝ နိဋ္ဌာပိတာ။ (၄) တသ္မာ ပါဠိယံ "အယံ ဣမေဟိ သဗ္ဗေဟေဝ ဥတ္တရိတရံ ပဇာနာတီ"တိ အရဟာယေဝ ဝုတ္တော။

ပန–သဒ္ဒါ ထားရခြင်းအကြောင်း ။ ။ အနာဂါမ်စသည်တို့လည်း ဥတ္တရိတရာသီလ စသည်ကို သိနိုင်ပါလျက် ပါဠိတော်၌ ဘိက္ခု-အရ ရဟန္တာရဟန်းတိုင်အောင် ယူ၍ ဤ ဒေသနာတော်ကိုလည်း အရဟတ္တဖိုလ်အထွဋ်ဖြင့် ပြီးဆုံးစေ၏ဟူသော အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာ ကို မနှစ်သက်၍ "ပန"သဒ္ဒါကို ထားရပါသည်။

➤ ❹ ။ သီလေတိ ကုသလေ ဓမ္မေ ဓာရေတီတိ **သီလံ**။ (၃) ဆောင်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) စောင့်စည်းကြောင်းသီလသည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) တပ, သံယမ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

သိနောတိ ဗန္ဓတိ စိတ္တံ ဧတေနာတိ **သီလံ**။ (၃) စိတ်ကို ဖွဲ့ခြင်း ကြိယာသကတ် သည် ဝစနဟေတု မည်း။ (ကြွင်းတူ)

ဧကာရမ္မဏေ သုဋ္ဌု ဒဟတီတိ **သမာဓိ**။ (၃) အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) သမာဓိတရားသည် ဝစနီယ

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ (၆) အဝိက္ခေပ, ဧကဂ္ဂ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္တ မည်၏။

ဝိမုစ္စိတ္တာတိ ဝိမုတ္တိ။ (၃) လွတ်မြောက်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အောက်ဖိုလ် သုံးပါးသည် ဝစနီယ။ (၆) သမာပတ္တိ, ဝိမုတ္တ-စသော--။

ဂန္တိယတီတိ ဂန္ဓော။ (၃) ဖွဲ့ကုံးစီရင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ကျမ်းဂန်သည် ဝစနီယ။ (၆) သတ္တ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္တမည်၏။

ပူဇာဝိသေသံ အရဟတီတိ အရဟာ။ အရဟတော ဘာဝေါ **အရဟတ္တံ**။

(၃) ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ အရဟတ္တဖိုလ်နှင့် သာမိ သံ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) အရဟတ္တဖိုလ်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အညာ, အရဟတ္တ---။

➤ **၅** ။ **ဝိဏောသဝေါ**-ကို ဝိဏောသဝတ္တာ/ **အာရဒ္ဓဝိပဿကောကို** အာရဒ္ဓဝိပဿကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဣမဿ ဘိက္ခုနော-ဟု သမ္ဗန်ခံ။ (၏/သည် စပ်)

နိဗ္ဗာပိတော-ကို နိဗ္ဗာပိတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဒေသနာယ။ (၏/ကို စပ်)

➤ **၆** ။ (က) ၌ ဇာနာတိဖြင့် ပဇာနာတိ၌ ပ-ဥပသာရ၏ အနက်မဲ့၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္တ) (တနည်း) ပ-ဥပသာရ မရှိငြားသော်လည်း ဉာတ်သည် ပ-ဥပသာရရှိသကဲ့သို့ ပဇာနနအနက်ဟောသည်ကို သိစေသည်။ (ဓာတွတ္တ)

ဒိဋ္ဌိဂတိကော ဒိဋ္ဌိမေဝ-ဖြင့် အယံ ဣမေဟိ သဗ္ဗေဟေ၀ ဥတ္တရိတရံ ပဇာနာတိ-ဤရဟန်းသည် အလုံးစုံသော ဒိဋ္ဌိဂတိကတို့ထက်ပင် သာလွန်သောတရားကို သိ၏ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် "ဒိဋ္ဌိဂတိကတို့သည်လည်း သိတန်သမျှ သိကြ၏"ဟု ခွင့်ပြုတော်မူရာရောက်သည်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ခ) ၌ သီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိန္တိ ယာဝ အရဟတ္တာ-ဖြင့် ဥတ္တရိတရ-အရ သီလ သမာဓိ ပညာ ဝိမုတ္တိ အရဟတ္တဖိုလ်တို့ကို အရကောက်အပ်သည် သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ) ဇာနာတိဖြင့် ပဇာနာတိ၌ ပ-ဥပသာရ၏ အနက်မဲ့၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္တ) ဒိဋ္ဌိတော-ဖြင့် ဥတ္တရိတရ၏ အပါဒါန်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ) ဒိဋ္ဌိဥ္စ-ဖြင့် ပါဠိ၌ မလာသော်လည်း ဥတ္တရိတရ သီလ-စသည်ကို သိခြင်းဖြင့်သာ ဒိဋ္ဌိအယူရှိသူသည် သိအပ်သော ဒိဋ္ဌိကိုလည်း သိနိုင်ခြင်း ပြီးနိုင်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

➤ **၁ ၀** ။ **ဝိဏောသဝေါ ဓာနာတိ–အရ** ။ ။ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်၌ ရှိသော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိင်္ဂါရဝသ မည်၏။ (၂) ဥတ္တရိတရဖြစ်သော သီလ သမာဓိ ပညာ ဝိမုတ္တိ အရဟတ္တဖိုလ်တို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ်ဉာဏ် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တို့သည် ဥဒ္ဒိပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သီလ သမာဓိ စသည်ကို သိသဖြင့် မိစ္ဆာအယူကိုလည်း အလိုလို သိနိုင်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

နိဋ္ဌာပိတာ-၌ ဓာတ်အရ ။ ။ မြတ်စွာဘုရား၏ သန္တာန်၌ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယိဘာဝ+ဓမ္မသိဂီရရသ မည်၏။ အယံ ဣမေဟိ သဗ္ဗေဟော ဥတ္တရိတရံ ပဏာနာတိ-ဟူသော ဒေသနာတော်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥက္ကံသဂတိကဖြစ်ခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ဝိဝဋ္ဋကထာဒေသနာဖြစ်လာရသဖြင့် ဓမ္မဿဝနကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း, ဘဝသမ္ပတ္တိ ဘောဂသမ္ပတ္တိ ဖြစ်ခြင်းစသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝမည်၏။

ဂါထာ (သရ ဓ) [၄၁၁၇။]

(က) **တတ္ထ နယန္တိ တောယာတိ နေတ္တိ၊**

(ခ) **နယန္တိတိ ဂိဝါယ ဗန္ဓိတ္ဝာ အာကမ္ဗန္တိ၊** (ဂ) **ရဇ္ဇုယာ တော် နာမံ၊**

(ဃ) **ဣဓ ပန နေတ္တိသဒိသတာယ ဘဝတဏှာ နေတ္တီတိ အဓိပ္ပေတာ၊**

(င) **သာ ဟိ မဟာဇနံ ဂိဝါယ ဗန္ဓိတ္ဝာ တံတံ ဘဝံ နေတိ ဥပနေတီတိ ဘဝနေတ္တိ၊**

(စ) **အဿ အရဟတ္တမဂ္ဂသတ္ထေန ဥစ္ဆိန္နာ ဘဝနေတ္တိ အဿာတိ ဥစ္ဆိန္နဘဝနေတ္တိကော၊**

* နေတ္တိ=ဆောင်ကြောင်း ငင်ကြောင်းဖြစ်သော ကြိုး။ (မုချတ္ထ) ဆောင်ကြောင်း ငင်ကြောင်းဖြစ်သော ကြိုးနှင့်တူသည့် ဘဝတဏှာ။(ဥပစာရတ္ထ) **ဥစ္ဆိန္နဘဝနေတ္တိကော**= အရဟတ္တမဂ် ဓားသန်လျက်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ပယ်အပ်ပြီးသော ဘဝတဏှာရှိသော။(သဒ္ဒတ္ထ) ဘဝတဏှာကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ဖြတ်အပ်ပြီးသော။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)

➤ ❶။ (က) တတ္ထ၊ထို ဥစ္ဆိန္နဘဝနေတ္တိကော အစရှိသော စကားရပ်၌။(အတ္ထော၊ အနက်ကို။ဇေ၀၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိထိုက်၏။) တောယ၊ဤကြိုးဖြင့်။နယန္တိ၊ဆောင်ကြကုန်၏။ဣတိ၊ထိုသို့ ဆောင်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်။(သာ၊ထိုကြိုးသည်) နေတ္တိ၊နေတ္တိ မည်၏။ (ခ) နယန္တိတိ၊ဟူသည်ကား။ဂိဝါယ၊လည်ပင်း၌။ဗန္ဓိတ္ဝာ၊ဖွဲ့ချည်၍။အာကမ္ဗန္တိ၊ဆွဲငင်ကြကုန်၏။ (ဂ) တော၊ဤ နေတ္တိဟူသော အမည်သည်။ရဇ္ဇုယာ၊ကြိုး၏။နာမံ၊အမည်တည်း။ (ဃ) ပန၊ဆက်။ဣဓ၊ဤ ဘဝနေတ္တိဟူသော ပါဌ်၌။နေတ္တိသဒိသတာယ၊ကြိုးနှင့်တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ဘဝတဏှာ၊ဘဝတဏှာကို။နေတ္တီတိ၊နေတ္တိဟူ၍။အဓိပ္ပေတာ၊အလိုရှိအပ်၏။ (င) ဟိ၊မှန်၏။သာ၊ထိုတဏှာသည်။မဟာဇနံ၊များစွာသော သတ္တဝါအပေါင်းကို။ဂိဝါယ၊လည်ပင်း၌။ဗန္ဓိတွာ၊ဖွဲ့ချည်၍။(ဝါ) ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့ဖြစ်၍။တံတံ ဘဝံ၊ထိုထိုဘဝသို့။နေတိ၊ဆောင်တတ်၏။ဥပနေတိ၊ကပ်ဆောင်တတ်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။ဘဝနေတ္တိ၊ဘဝနေတ္တိ မည်၏။

(စ) အဿ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်၏။(ဝါ) သည်။အရဟတ္တမဂ္ဂသတ္ထေန၊အရဟတ္တမဂ်, သန်လျက်ဖြင့်။ဥစ္ဆိန္နာ၊ဖြတ်အပ်ပြီးသော။ဘဝနေတ္တိ၊ထိုထိုဘဝသို့ ဆောင်တတ်သော တဏှာတည်းဟူသော ကြိုးသည်။(အတ္ထိ၊ရှိ၏။) ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။(သော၊ထို မြတ်စွာ

http://www.dhammadownload.com

ဘုရား ကိုယ်တော်သည်) ဥဒ္ဒိန္နဘာဝနေတ္တိကောၤက မည်တော်မူ၏။

➤ ❷ ။ (က) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (ရှေ့ဝါကျဖြင့်) ဥဒ္ဒိန္နဘာဝနေတ္တိကော- စသော ပါဠ်ကို အကျဉ်း သမုဒါယတ္ထအားဖြင့် ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဥဒ္ဒိန္နဘာဝနေတ္တိကော စသော ထိုပါဠ်၏ အကျယ် အဝယဝတ္ထကို ပြလိုသော ဆရာသည် ရှေးဦးစွာ နေတ္တိဟူ သော ပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို ပြလိုရကား (က) မိန့်။

(ခ) သို့/ အနုသန္ဓေ ။ ။ ဤသို့ (က) ဖြင့် နေတ္တိပုဒ်ကို ကရဏသာဓန ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ဟု ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းနေတ္တိအရ အဘိဓေယျတ္ထကို ပြခြင်းငှာ- (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ အနုသာဒေဘာဂပုစ္ဆာ ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က) ဖြင့် နေတ္တိပုဒ်ကို ကရဏ သာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်ဟု ပြဆိုတော်မူ၏၊ ယင်းနေတ္တိ-အရ အဘယ်ကို ယူရပါမည်နည်း စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။ **အား-** ကြိုးကိုယူရပါမည်ဟူလို။

(ဃ) သို့/ **သာဒေဘာဂပုစ္ဆာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် နေတ္တိဟူသည် ကြိုး၏ အမည်တည်း၊ (ဝါ) နေတ္တိ-အရ ကြိုးကို ယူရမည်ဟု ဆို၏။ ဤ ဥဒ္ဒိန္နဘာဝနေတ္တိကော ပုဒ်၌လည်း နေတ္တိ-အရ ကြိုးကိုပင် ယူရပါမည်လော၊ (ဝါ) ကြိုးကိုပင် နေတ္တိ-ဟု အလိုရှိ အပ်ပါသလော၊ ဤ၌ အဘယ်ကို နေတ္တိ-ဟု အလိုရှိအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်- (ဃ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား- (ဃ) ဖြင့် ဤ ဥဒ္ဒိန္နဘာဝနေတ္တိကောပုဒ်၌ နေတ္တိ-အရ ကြိုးနှင့်တူ သော ဘဝတဏှာကို လိုအပ်၏ဟု ငါပြဆိုပါ၏ဟူလို။

(င) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် ကြိုးနှင့်တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့် နေတ္တိ အရ ဘဝတဏှာကို လိုအပ်၏ဟု ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဘဝတဏှာ၏ ကြိုးနှင့်တူပုံကို ထင်စွာပြလိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

(င) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့်-- ပြဆို၏။ ဝါကသမူဟဖြစ်သော ကြိုးနှင့် ပရမတ္ထဖြစ်သော ဘဝတဏှာတို့ တူခြင်းငှာ မသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှက် ဘဝတဏှာနှင့်တူ၏ဟုဆိုသော ဆရာ့စကား အဘယ်သို့ သင့်ပါအံ့နည်း။ (ဝိရောဓိဒေါသ သင့် ရောက်ရာ၏) စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(စ) သို့/ **အနုသန္ဓေ** ။ ။ ဤသို့ (င) ဖြင့် ဘဝနေတ္တိ-ဟူသော ပုဒ်တစိတ်၏ တပ္ပုရိသ် သမာသ်အဖွင့် သံဝဏ္ဏနာကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဥဒ္ဒိန္နဘာဝနေတ္တိက-ပုဒ်အပေါင်း၏ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာကို ဆက်လက်၍ ဖွင့်ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (စ) မိန့်။

➤ ❸ ။ | **ဂ-ဃ ဝါကျတို့ကိုရှု** | (၁) နနု ရဇ္ဇုယာ ဧတံ နာမံ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣဓ ဘဝတဏှာ နေတ္တီတိ အဓိပ္ပေတာ။ (၃) နနု ဘဝတဏှာ နေတ္တိသဒိသာ ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ ဣဓ ဘဝတဏှာ နေတ္တီတိ အဓိပ္ပေတာ။

http://www.dhammadownload.com

➤ ၄။ ဂါယန္တိ တေယာတိ ဂီဝါ။ (၃) သီဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု မည်၏။ (၅) လည်ချောင်းဖြစ်သည် ဝစနီယ မည်၏။ (၆) ဂလော, ကဏ္ဌော-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ရုန္ဓန္တိ တေယာတိ ရုဿ။ (၃) ပိတ်ပင်ခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) ကြိုးဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ယောတ္တံ-စသော--။

တသတိ ပါတုံ ဣစ္ဆတိ တေယာတိ တဏှာ။ (၃) လိုချင်ခြင်းကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) တဏှာဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဣစ္ဆာ, ဇဋာ-စသော--။

သသတိ ဟိံသတိ တေနာတိ သဏ္ဍံ။ (၃) ညှဉ်းဆဲခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစန ဟေတု။ (၅) လက်နက်ဖြစ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အာဝုဓ-စသော--။

ဘဝတီတိ ဘဝေါ။ နယန္တိ တေယာတိ နေတ္တိ။ နေတ္တိဝိယာတိ နေတ္တိ။ ဘဝဿ နေတ္တိ ဘဝနေတ္တိ။ (အစိတ်) ဥစ္ဆိန္နာ ဘဝနေတ္တိ အဿာတိ ဥစ္ဆိန္နဘဝနေတ္တိကော။

(၃) ပယ်ဖြတ်အပ်ပြီးသော ဘဝတဏှာ၏ ဘုရားရှင်နှင့် ဂုဏ် ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ပယ်အပ်ပြီးသော ဘဝတဏှာရှိသော မြတ်စွာဘုရား ဖြစ်တော်သည် ဝစနီယ။ (၆) ပဟီနဘဝနေတ္တိက-စသော--။

➤ ❺ ။ နေတ္တိသဒိသတာယ-ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား ဘဝတဏှာယ ဖြစ်ပါသည်။ (၏ /သည် စပ်) * အဓိပ္ပေတာ-ကို အဓိပ္ပေတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ဘဝတဏှာယ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် နေတ္တိ-၌ နီဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတုပဒ) တိ-ပစ္စည်း ကရဏသာဓနအနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) နယန္တိ တေယာတိ နေတ္တိ-ဟု ကရဏသာဓနေ ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ဖြင့် နယန္တိ-ဆောင်ကုန်၏ဟူသည် လည်၌ဖွဲ့ချည်၍ ငင်ကုန်သတည်းဟု သိ စေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ဖြင့် (က) ဝါကျပါ နေတ္တိ-အရ ကြိုးကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(ဃ) ၌ ဣဓ ဘဝတဏှာ နေတ္တီတိ အဓိပ္ပေတာ-ဖြင့် ဤ ဥစ္ဆိန္နဘဝနေတ္တိကော-ပုဒ် ၌ နေတ္တိ-အရ ဘဝတဏှာကို ယူရမည်ဟု သိစေသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ)

(တနည်း) ဘဝတဏှာကို လိုအပ်သတည်းဟု သိစေသည်။ (အဓိပ္ပေတတ္ထ)

နေတ္တိသဒိသတာယ-ဖြင့် ဥစ္ဆိန္နဘဝနေတ္တိကော-၌ နေတ္တိဟူသောပုဒ်၏ (အတူဖြစ် သော ကြိုး၏ အမည်ကို အတူရှိသော ဘဝတဏှာ၌ တင်စား၍ ဆိုထားသော) သဒိသူ ပစာသဒ္ဒါ၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(တနည်း) နေတ္တိသဒိသတာယ-ဖြင့် ဥစ္ဆိန္နဘဝနေတ္တိကော၌ နေတ္တိ-ဝယ် ဣပစ္စည်း၏

http://www.dhammadownload.com

ဥပမာတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္တ) နေတ္တိ ဝိယာတိ နေတ္တိ-ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္တ) သိစေပါသည်။

(င) ၌ တံတံ ဘဝံ နေတိ-ဖြင့် ဘဝနေတ္တိ၌ နေတ္တိ-ဝယ် နီဓာတ်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒုဓာတုပဒ) တိ-ပစ္စည်း ကတ္တားအနက်၌ သက်သည်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္တ) နေတီတိ နေတ္တိဟု ကတ္တုသာဓန ပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္တ) ဘဝနှင့် နေတ္တိကို ဘဝံ နေတ္တိ ဘဝနေတ္တိဟု ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်ပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္တ) သိစေပါသည်။

ဥပနေတိ-ဖြင့် နေတိ-ဟူသည် ဥပနေတိ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ပရိယာယ်ပြ အဘိဓေယျတ္တ) သာ-ဖြင့် ဘဝနေတ္တိ-အရ ဘဝတဏှာကို ယူရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္တ) မဟာဇနံ တံတံ ဘဝံ-ဖြင့် နီဓာတ်၏ ဒွိကမ္မကဓာတ်၏ အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္တ)

ဂီဝါယ ဗန္ဓိတွာ-ဖြင့် ဆောင်ယူပုံ အခြင်းအရာကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္တ)

(စ) ဖြင့် ဥစ္ဆိန္နဘဝနေတ္တိကောပုဒ်ကို စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္တ) ဥစ္ဆိန္နပုဒ်၏ ကရိုဏ်းကို အရဟတ္တမဂ္ဂသတ္ထေန-ဟု ထည့်ရမည်ကိုရင်း (ဘာဝတ္တ) သိစေပါသည်။

➤ ⓾ ။ **ဗန္ဓိတွာ အာကဍ္ဎိ-အရ** ။ ။ ဆွဲငင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ ဒေါသပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် (တနည်း) ကာယဝိညတ္တိ သမုဋ္ဌာပက ဝီရိယပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် ကို ယူ၍ (၁) ထိုသည် ကောဋ္ဌောယီဘာဝ+ရုဒ္ဒရသ/ဥဿာဟဋ္ဌာယီ ဘာဝ+ဝီရရသ။ (၂) ဆွဲငင်ခံရသော သတ္တဝါ၏ လည်ပင်းသည်ရင်း, အလိုရှိရာအရပ်သည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) ကြိုး၏ အဆွဲခံနိုင်ခြင်း, ဆွဲငင်ခံရသူ၏ ဖောက်ပြန်သော အမူအရာသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ (၄) ထိုသို့ ဆွဲငင်သဖြင့် ဆွဲငင်သူ ဆွဲငင်ခံရသူ နှစ်ဦးတို့၏ သန္တာန်၌ ခံစားရမည့် ကာယိကဒုက္ခ စေတသိကဒုက္ခသည် အနုဘာဝ။

ဥစ္ဆိန္နဘဝနေတ္တိကော-ဝယ် ဥစ္ဆိန္န၌ အနက္ခတ္တအရ ။ ။ အရဟတ္တမဂ်ကိုယူ၍ (၁) ထိုသည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ + ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ဘဝနေတ္တိသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝမည်၏။ (၃) တဏှာ၏ ကြိုးနှင့်တူခြင်းသည်ရင်း, အရဟတ္တမဂ်၏ ပဟာယက သတ္တိသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်၏ ဘဝတဏှာကို ဖြတ်ပြီးဖြစ်ခြင်း, နတ်လူတို့ ဖူးမြင်ရခြင်း-စသော အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အာဓောဟ်သံဝဏ္ဏနာ [၅၊၁၁၇။]

(က) ဇီဝိတပရိယောဒါနာတိ ဇီဝိတဿ သဗ္ဗသော ပရိယာဒိန္နတ္တာ ပရိက္ခီဏတ္တာ။

(ခ) ပုန အပ္ပဋိသန္ဓိကဘာဝါတိ အတ္ထော။

(ဂ) န တံ ဒက္ခန္တီတိ တံ တထာဂတံ ဒေဝါ ဝါ, မနုဿာ ဝါ န ဒက္ခိဿန္တိ၊

(ဃ) အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ ဂမိဿတီတိ အတ္ထော။

http://www.dhammadownload.com

(က) ဇီဝိတဿ ပရိယာဒိန္နတ္တာဖြင့် ပရိယာဒါနာပုဒ်ကို ပရိယာဒီယတေ ပရိယာဒါန်-ဟု ဘာဝသာဓန ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ယုပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနေ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ပစ္စယတ္ထ) ဇီဝိတနှင့် ပရိယာဒါန်ကို ဇီဝိတဿ ပရိယာဒါနံ ဇီဝိတပရိယာဒါန်-ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) ပရိယာဒါနာ၌ သမ္ဘာဝိဘတ်၏ ဟိတ်အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဝိဘတျတ္ထ) သိစေပါသည်။

ပရိက္ခီဏတ္တာ-ဖြင့် ပရိယာဒါနာ၌ ဒါဓာတ်၏ ပရိက္ခီဏအနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (ဒု-ဓာတွတ္ထ) အာ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) ပရိ-ဥပသာရ၏ ပဒါလင်္ကာရ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(စ) ဖြင့် ဘင်္ဂက္ခဏအားဖြင့် ကုန်သည်ကို ပရိက္ခီဏဟု ဆိုသည်မဟုတ်၊ တဖန် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း မရှိသည်ကို ပရိက္ခီဏ-ဟု ဆိုသတည်းဟု သာမတ္ထိယကို သိ။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ၌ တံ တထာဂတံဖြင့် တံ၌ တ-သဒ္ဒါ၏ တထာဂတကို စွဲသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း (သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ) ဒေဝါ ဝါ မနုဿာ ဝါ-ဖြင့် ပါဠိတော်၌ ဒေဝမနုဿပုဒ်ကို ဒေဝါစ မနုဿာစ ဒေဝမနုဿာ-ဟု ဒွန်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။ ဒက္ခိဿန္တိ-ဖြင့် ဒက္ခန္တိကား အန္တိဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးသည်မဟုတ်၊ ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးသောပုဒ်တည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဒု-ဝိဘတ္တိပဒ)

(တနည်း) ဒက္ခိဿန္တိ-ဖြင့် ဒက္ခန္တိ၌ အန္တိဝိဘတ်သည် အပ္ပကအားဖြင့် အနာဂတ် အနက်၌ သက်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဒု-ဝိဘတျတ္ထ) (ဃ) ဘာဝတ္ထ ဖော်လေ။

ဓါကျ (၁၅၉) [၄၊၁၁၉။]

(က) **အဘိနန္ဒုန္တိ အနုမောဒိံသု စေဝ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု စ၊**

(ခ) **အယဉှိ အဘိနန္ဒသဒ္ဒေါ ""အဘိနန္ဒတိ အဘိဝဒတိ"" တိ အာဒိသု တဏှာယမ္ပိ အာဂတော၊ ""အန္နမေဝါဘိနန္ဒန္တိ ဥဘယေ ဒေဝမာနုသာ"" တိ ဥပဂမနေပိ၊**

""စိရပ္ပဝါသိံ ပုရိသံ၊ ဒူရတော သောတ္ထိ မာဂတံ၊

ဉာတိမိတ္တာ သုဟဇ္ဇာ စ၊ အဘိနန္ဒန္တိ အာဂတ"" န္တိ အာဒိသု သမ္ပဋိစ္ဆနေပိ၊

""အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ"" တိ အာဒိသု အနုမောဒနေပိ၊

(ဂ) **သွာယမိဓ အနုမောဒန သမ္ပဋိစ္ဆနေသု ယုဇ္ဇတိ၊**

(ဃ) **တေန ဝုတ္တံ ""အဘိနန္ဒုန္တိ အနုမောဒိံသု စေဝ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု စာ"" တိ၊** (ဘာဋီ၊ ဒု၊ ၁၉၂)

အဘိနန္ဒုံ- ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်လည်း ဝမ်းမြောက်ကြကုန်ပြီ၊ ဝန်ခံလည်း ဝန်ခံကြကုန်ပြီ။

➢ ❶ ။ (က) အဘိနန္ဒုန္တိ၊အဘိနန္ဒုံဟူသည်ကား။အနုမောဒိံသု စေဝ၊အဖန်ဖန်လည်း

http://www.dhammadownload.com

ဝမ်းမြောက်ကြကုန်ပြီ။သမ္ပဋိစ္ဆိံသုစ၊လက်ခံလည်း လက်ခံကြကုန်ပြီ။

(စ) ဟိ၊မှန်၏။(တနည်း) ဟိ၊ချဲ့။အယံ အဘိနန္ဒသဒ္ဒေါ၊ဤ အဘိနန္ဒသဒ္ဒါသည်။ အဘိနန္ဒတိ၊တဏှာဖြင့် လွန်စွာနှစ်သက်၏။ အဘိဝဒတိ၊ကောင်းလေစွဟု အားရနှစ်လို ပြောဆို၏။ဣတိ အာဒီသု၊ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။တဏှာယမ္ပိ၊တဏှာဟူသော အနက်၌လည်း။အာဂတော၊လာ၏။ဥဘာယေ၊နှစ်ပါးစုံကုန်သော။ဒေဝမာနုသာ၊နတ်လူတို့ သည်။အန္နမေဝ၊အစာသို့သာ။အဘိနန္ဒန္တိ၊ချဉ်းကပ်ကြကုန်၏။ဣတိ အာဒီသု၊တို့၌။ဥပဂမနေ ပိ၊ချဉ်းကပ်ခြင်းအနက်၌လည်း။(အာဂတော၊၏) စိရပ္ပဝါသိံ၊ကြာရှည်စွာ ခွေကွင်း၍ နေရ ခြင်းရှိသော။ဒူရတော၊တစ်ရွာတစ်ကျေး ရပ်အဝေးမှ။သောတ္ထိံ၊ချမ်းချမ်းသာသာ။အာဂတံ၊ ပြန်၍ ရောက်လာသော။ပုရိသံ၊ယောက်ျားကို။ဉာတိမိတ္တာ၊ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေတို့သည်ရင်း။ သုဟဇ္ဇာစ၊ကောင်းသော စိတ်နှလုံးရှိကြသော ချစ်ကျွမ်းဝင်သူတို့သည်ရင်း။အာဂတံ၊ပြန် လာပေပြီဟူ၍။အဘိနန္ဒန္တိ၊လက်ခံကြကုန်၏။ဣတိ အာဒီသု၊တို့၌။သမ္ပဋိစ္ဆနေပိ၊လက်ခံခြင်း အနက်၌လည်း။ (အာဂတော၊လာ၏။) အဘိနန္ဒိတွာ၊လွန်စွာနှစ်သက်၍။အနုမောဒိတွာ၊ အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်၍။ဣတိ အာဒီသု၊တို့၌။အနုမောဒနေပိ၊အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်ခြင်း အနက်၌လည်း။(အာဂတော၊လာ၏။)

(ဂ) ဣဓ၊ဤ၌အဘိနန္ဒုန္တိဟူသော ပါဌ်၌။သွာယံ-သော+အယံ၊ထိုအဘိနန္ဒသဒ္ဒါသည်။ အနုမောဒန သမ္ပဋိစ္ဆနေသု၊အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်ခြင်းအနက်, လက်ခံခြင်းအနက်တို့၌။ ယုဇ္ဇတိ၊သင့်၏။ (ဃ) တေန၊ထို့ကြောင့်။အဘိနန္ဒုန္တိ အနုမောဒိံသုစေဝ သမ္ပဋိစ္ဆိံသုစာတိ၊ စ-ဟူ၍။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်ပြီ။ (ဝါ) ဆိုခဲ့ပြီ။

➢ ❷ ။ (စ) သို့/ ဆရာ ဆရာသည် (က) ဖြင့် အဘိနန္ဒုံကို အနုမောဒိံသုစေဝ သမ္ပဋိစ္ဆိံသုစ-ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ သဒ္ဒါတစ်ချက်ကို အနက်နှစ်ထွေ ဖွင့်ကောင်းအံ့လော၊ အဘိနန္ဒသဒ္ဒါ တစ်ခုတည်းက အနက်နှစ်ထွေကို ဟောကြားရာ၌ ခိုင်လုံသော ယုတ္တိ သာဓကေ ပုံစံများကား အဘယ်ပါနည်း၊ ခိုင်လုံသော ယုတ္တိသာဓကေ ပုံစံများကို မပြသော် ဆရာ့အား ဒဋ္ဌိယ ဒဋ္ဌိကရဏဆန့်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ (ခ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ **အနုသစန္ဓ** ။ ။ ဤသို့ (ခ-ဂ) တို့ဖြင့် အဘိနန္ဒသဒ္ဒါ၏ အတ္ထုဒ္ဓါရ အတ္ထု ဒ္ဓေသကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းစကားရပ်ကို အကျဉ်းချုံး၍ နိဂုမ်းအုပ်လိုသော ဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

➢ ❸ ။ [စ–ဂ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု အယံ အဘိနန္ဒသဒ္ဒေါ တဏှာဒီသု စတူသု အတ္ထေသု အာဂတော။ (၂) အထ ကသ္မာ သွာယမိဓ အနုမောဒန သမ္ပဋိစ္ဆနေသု ယုဇ္ဇတိ။ (၃) နနု တဒညတ္ထာ န သမ္ဘဝန္တိ, တဒညေသံ ဝါ အဝိသယော ဟောတိ။

(၄) တသ္မာ သွာယမိဓ အနုမောဒန သမ္ပဋိစ္ဆနေသု ယုဇ္ဇတိ။

➢ ❹ ။ ဒူယတိ ဒုက္ခေန ဂမိယတိတိ ဒူရံ။ (၃) ဆင်းရဲသဖြင့် ရောက်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

ကြိယာ သကတ်သည် ဝစနဟေတု မည်၏။ (၅) အဝေးအရပ်သည် ဝစနီယ မည်၏။

(၆) အနာသန္တ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

* အဒီယတေ ဘက္ခီယတေတိ အန္နံ။ (၃) စားခြင်းကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု (၅) ထမင်းဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဩဒန, ဘုဥ္ဇ, ဘတ္တ-စသော--

(၅) အစာဒြပ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အာဟာရ, ဘောဇန-စသော--။

➤ ❺ ။ အာဂတပုဒ်ကို အာဂတတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်- ပုရိသဿ-ဟု သမ္ဗန်ခံရပါမည်။ (၏/သည် စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် အဘိနန္ဒုံ၌ အဘိ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုငါး (ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ) နန္ဒဓာတ်၏ အနုမောဒနတ္ထ သမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုငါး (ဒု-ဓာတွတ္ထ) အဘိနန္ဒုံ၌ ဉံ-အက္ခရာသည် ဒဋ္ဌ စသည်၌ကဲ့သို့ ပစ္စည်း၏ ကာရိယ ဉံ-အက္ခရာမျိုးမဟုတ်၊ ပင်ကိုယ်ဝိဘတ်ဖြစ်သည့် ဉံဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကိုငါး (ဒု-ဝိဘတ္တိပဒ) သိစေပါသည်။

ဝါကျ (၁၈၈) [ဋ္ဌ၊၁၁၉။] (၁၃၃၁-ခု မေး)

(က) ကွမသိုဥ္စ ပန ဝေယျာကရဏာသိုန္တိ ကွမသို နိဂ္ဂါထကသုတ္တေ၊

(ခ) နိဂ္ဂါထကတ္တာ ဟိ ဣဒံ ""ဝေယျာကရဏ""န္တိ ဝုတ္တံ၊

(ဂ) ဒသသဟဿီ လောကဓာတူတိ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠပရိမာဏာ လောကဓာတု၊

(ဃ) အကမ္ပိတ္တာတိ န သုတ္တပရိယောသာနေယေဝ အကမ္ပိတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊

(င) ""ဘညာမာနေ""တိ ဟိ ဝုတ္တံ၊ (ဘာသာဋီကာ၊၁၉၄)

➤ ❶ ။ (က) ကွမသိုဥ္စ ပန ဝေယျာကရဏာသိုန္တိ၊ဟူသည်ကား၊ကွမသို နိဂ္ဂါထကသုတ္တေ၊ဤ ဂါထာမရှိသော သုတ်တော်ကို။(ဘညမာနေ၊ဟောတော်မူအပ်စဉ်)

(ခ) ဟိ၊မှန်၏။နိဂ္ဂါထကတ္တာ၊ဂါထာမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ဣဒံ၊ဤသုတ်တော်ကို။ "ဝေယျာကရဏ"န္တိ၊ဝေယျာကရဏဟူ၍။(သံဂီတိကာရဲ့ပေဟိ၊သံဂါယနာတင် ထေရ်တို့သည်) ဝုတ္တံ၊မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

(ဂ) ဒသသဟဿီ လောကဓာတူတိ၊ဟူသည်ကား။ဒသသဟဿစက္ကဝါဠပရိမာဏာ၊ တစ်သောင်းသော စကြဝဠာ အတိုင်းအရှည်ရှိသော။လောကဓာတု၊လောကဓာတ်သည်။

(ဃ+င ဝါကျတို့ကို ဝါကျ အပြန်အလှန် အနက်ပေးပုံ)

(ဃ) အကမ္ပိတ္တာတိ၊ဟူသည်ကား။သုတ္တပရိယောသာနေယေဝ၊သုတ်၏အဆုံး၌သာ။ အကမ္ပိတ္တ၊တုန်လှုပ်ပြီ။ဣတိ၊ဤသို့။န ဝေဒိတဗ္ဗာ၊မသိထိုက်။ | ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ သုတ္တပရိယောသာနေယေဝ၊သုတ်၏အဆုံး၌သာ။အကမ္ပိတ္တ၊တုန်လှုပ်ပြီ။ဣတိ၊ဤသို့။န ဝေဒိတဗ္ဗာ၊မသိထိုက်သနည်း| (င) ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ဘညာမာနေတိ၊ဘညမာနေ

http://www.dhammadownload.com

ဟူ၍။(သံဂီတိကာရေဟိ၊တွဲ့သည်။) ဝုတ္တံ၊ပြီ။ [တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ (ဝါ) ထိုသို့ ဘညမာနေ ဟူ၍ သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့ မိန့်တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။သုတ္တပရိယောသာနေ ယေဝ၊သုတ်၏အဆုံး၌သာ။အကမ္ပိတ္ထ၊တုန်လှုပ်ပြီ။ဣတိ၊ဤသို့။န ဝေဒိတဗ္ဗာ၊မသိထိုက်။]

➤ ❷ ။ (ခ) သို့/ ဆရာ-သည် (က) ဖြင့် ဝေယျာကရဏသို့ကို နိဂ္ဂါထကသုတ္တေ ဟု ဖွင့်ဆို၏။ ပုဋ္ဌာ ဝိဿဇ္ဇနာ၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော သဂါထကသုတ်သည်လည်း ဝေယျာ ကရဏ မည်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက် နိဂ္ဂါထကသုတ္တေ-ဟု ဖွင့်ဆိုခြင်းသည် အသို့လျှင် သင့်ပါအံ့နည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သို့/ **စောဒနာ** ။ ။ ဆရာ၊ ဆရာသည် (က-ခ) ဝါကျတို့ဖြင့် ဣမသ္မိံစ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိံ-ဟူသော ပါဠိတော်၌ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ဣမသ္မိံစ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိံ-ဟူသော ပါဠိတော်၏ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာသာ ရှိပါသလော၊ ဒသ သဟဿီလောကဓာတု-ဟူသော ပါဠိတော်၏ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာကား အဘယ်ပါနည်း၊ ဒသ သဟဿီလောကဓာတု-ဟူသော ပါဠိတော်၏ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာ မပြသော် ဆရာ့ အား အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) သို့/ ဆရာ၊ ဆရာသည် (ဃ) ဖြင့် သုတ်၏အဆုံး၌သာလျှင် တုန်လှုပ်ပြီဟူ၍ မသိအပ်ဟု ဆို၏။ (သုတ်၏အဆုံး၌သာ) ဒသသဟဿီလောကဓာတု အကမ္ပိတ္ထ-ဟု ဟောတော်မူသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် သုတ်၏အဆုံး၌သာလျှင် တုန်လှုပ် ပြီဟူ၍ မသိအပ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

➤ ❸ ။ [က-ခ ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ပုဋ္ဌာဝိဿဇ္ဇနာဝသေန ပဝတ္တံ သဂါထက သုတ္တမ္ပိ ဝေယျာကရဏံ ဟောတိ။ (၂) အထ ကသ္မာ ဣမသ္မိံစ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိန္တိ ဣမသ္မိံ နိဂ္ဂါထကသုတ္တေတိ သံဝဏ္ဏိတံ။

(၃) နိဂ္ဂါထကတ္တာ ဣဒံ "ဝေယျာကရဏ"န္တိ ဝုတ္တံ။

(၄) တသ္မာ ဣမသ္မိံစ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိန္တိ ဣမသ္မိံ နိဂ္ဂါထကသုတ္တေတိ သံဝဏ္ဏိတံ။

[ဃ-င ဝါကျတို့ကို၌] (၁) နနု ပါဠိယံ အကမ္ပိတ္ထာတိ သာမညေန ဝုတ္တံ။ (အန္ဓယ) နနု ပါဠိယံ ဒွါသဋ္ဌိယာ ဌာနေသု အကမ္ပိတ္ထာတိ န ဝုတ္တံ။ (ဗျတိရေက)

(၂) အထ ကသ္မာ န သုတ္တပရိယောသာနေယေဝ အကမ္ပိတ္ထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (ဗျတိ ရေက) အထ ကသ္မာ ဒွါသဋ္ဌိယာ ဌာနေသု အကမ္ပိတ္ထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (အန္ဓယ)

(၃) နနု ဘညမာနေတိ (ဝတ္တမာနကာလဝသေန) ဝုတ္တံ။

(၄) တသ္မာ န သုတ္တပရိယောသာနေယေဝ အကမ္ပိတ္ထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (ဗျတိရေက) တသ္မာ ဒွါသဋ္ဌိယာ ဌာနေသု အကမ္ပိတ္ထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (အန္ဓယ)

➤ ❹ ။ ဝဓိယိတ္ထာတိ ဝုတ္တံ။ (၃) ဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟောတု မည်၏။ (၅) ဆိုအပ်သော "ဘညမာနေ"ဟူသော သဝိညတ္တိ ဝစီဘေဒသဒ္ဒါဖြစ်သည်

http://www.dhammadownload.com

ဝစနီယ။ (၆) ဘာသိတံ, လပိတံ-စသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါများသည် ဝစနီယတ္ထ မည်၏။

ဂါယတီတိ ဂါထာ။ နတ္ထိ ဂါထာ ဧတသ္မိန္တိ နိဂ္ဂါထကံ။ (၃) ဂါထာ မရှိခြင်း အဘာဝ ဘောဂုဏ်၏ ဗြဟ္မဇာလသုတ်နှင့် အဘာဝ-အဘာဝဝန္တ/ဂုဏ် ဂုဏီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဗြဟ္မဇာလသုတ်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) အဂါထက သုတ္တ, ဝေယျာကရဏ, ဗြဟ္မဇာလ-စသော--။

သဟာဿသ ဒသဂုဏိတံ ဒသသဟဿံ၊ စက္ကဿ တံ အာဝါဠ္ဟာတိ စက္ကဝါဠံ။

ဒသသဟဿဉ္စ တံ စက္ကဝါဠဉ္စာတိ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠံ။ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠံ ပရိမာဏံ ဧတိဿာတိ **ဒသသဟဿစက္ကဝါဠပရိမာဏာ**။

(၃) တစ်သောင်းသော စကြာဝဠာ အတိုင်းအရှည်၏ လောကဓာတ်နှင့် ပရိမာဏ-ပရိမာဏဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) လောကဓာတ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဒသသဟဿစက္ကဝါဠပမာဏ လောကဓာတု-စသော--။

ဗျာကရောတိ ဧတေနာတိ **ဝေယျာကရဏံ**။ (၃) ဖြေဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ဂါထာမရှိသော သုတ္တန်ဒြဗ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဗျာကရဏ, နိဂ္ဂါထက

ဘဏီယတေတိ **အညမာနံ**။ (၃) ရွတ်ဆိုခြင်း ကြိယာသကတ်သည် ဝစနဟေတု။ (၅) ရွတ်ဆိုအပ်သော ဗြဟ္မဇာလသုတ်သည် ဝစနီယ။ (၆) ဝုစ္စမာန-စသော--။

➤ ❺ ။ **နိဂ္ဂါထကတ္တာ**ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ကား- ဣမဿ သုတ္တဿ ဖြစ်ပါသည်။ (၏/သည် စပ်) ဘာဝ-သမ္ဗန်၏ ဝါစ္စတ္ထကား ကတ္တတ္ထ ဖြစ်ပါသည်။

(င) ၌ **အညမာနေ**-ကို ဘညမာနတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်လျှင်-

ဣမဿ ဝေယျာကရဏဿ-ဟု သမ္ဗန် ခံရပါမည်။ (၏/ကို စပ်)

➤ ❻ ။ (က) ဖြင့် ဝေယျာကရဏ-အရ ဂါထာပါသောသုတ်ကို မယူရ၊ ဂါထာမပါသော သုတ်ကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) (တနည်း) ဝေယျာကရဏ ဟူသည် ဂါထာမပါသော သုတ်ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း (ဘာဝတ္ထ) စ ပန နိပါတ်တို့၏ အနတ္ထက ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုရင်း (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ) သိစေပါသည်။

(ခ) ၌ နိဂ္ဂါထကတ္တာဖြင့် ဂါထာမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ဝေယျာကရဏဟု ခေါ်ဆိုအပ်သတည်းဟု သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) ၌ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠပရိမာဏာဖြင့် ဒသသဟဿီ၌ ဤပစ္စည်း အဿတ္ထိ၌ သက်သည်ကိုရင်း (ပစ္စယတ္ထ) ဒသသဟဿံ (ပရိမာဏံ) အဿာတိ ဒသသဟဿီ-ဟု အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုရင်း (အဘိဓာနတ္ထ) ဒသသဟဿီ၌ ဒသသဟဿ-အရ တသောင်းသော စကြာဝဠာအတိုင်းအရှည်ကို ယူရမည်ကိုရင်း (သရုပ်ကြား အဘိဓေယျတ္ထ) သိစေပါသည်။ တဝါကျလုံးဖြင့် ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဒသသဟဿီ လောကဓာတု-ဟု ကမ္မဓာရာယ်သမာသ် ပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

➤ **၈ ။ ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ဟောတော်မူရာ၌ မြေလှုပ်ရာအခါ ။** ။ ဗြဟ္မဇာလသုတ်သည် (၆၂) ပါးသော မိစ္ဆာအယူကို ဖြေရှင်း၍ ဟောတော်မူအပ်သော သုတ်ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ထိုထို မိစ္ဆာအယူကို ဖြေရှင်း၍ ပြီးဆုံးတိုင်း ပြီးဆုံးတိုင်းသော အခါသည် ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ဟောတော်မူရာ၌ မြေလှုပ်ရာအခါ ဖြစ်ပါသည်။

မြေလှုပ်သော အကြိမ် - (၆၂) ကြိမ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **၁ ၀ ။ (၈) ဝါကျ ပဓာနကြိယာ (ဓုဏ္ဍာ) ၏ အနက္ခတ္တကို ကိုယ်ပြု၍**

အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်၏ သန္တာန်၌ သံဂါယနာတင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) ထိုသည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိဂီရိရသ မည်၏။ (၂) ဝေယျာကရဏသို့-ဟူသော မနသာ ဝဝတ္ထာပိတသဒ္ဒပညတ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ဝေယျာကရဏမည်၏ ဟု သိရခြင်း, (၆၂) ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့ကို ပုစ္ဆာ ဝိဿဇ္ဇနာတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် သိခွင့်ရခြင်းစသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဗြဟ္မဇာလသုတ် အဖွင့်ပြီး၏။

ဂါထာဆန်းစစ်နှင့် ဘာဝါလင်္ကာရ

အဍ္ဍနာနံ ဓယံ ဒိသွာ၊ ဝဍ္ဍိကာနဥ္စ သဍ္ဍယံ၊
မစ္စနဥ္စ သမာဟာရံ၊ ပဏ္ဍိတော ဃရမာဝသေ။

* **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ (၁) ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း အက္ခရာရှစ်လုံးစီရှိခြင်း၊ (၂) အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း န-ဂိုဏ်း မရှိခြင်း၊ (၃) ဝိသမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ယ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ (၄) သမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ဇ-ဂိုဏ်းရှိခြင်းတို့ကြောင့် **ပထျာဝတ္တဂါထာ** ဖြစ်ပါသည်။

အက္ခရာ ရှစ်လုံးစီ ရှိသောကြောင့် အနုဋ္ဌုဘာဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဃရမာဝသေ--ကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ဃရမာဝသေ-အရ အိမ်ယာတည်ထောင်သော သူတို့ သန္တာန်၌ ဥစ္စာရှာမှီးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော လောဘပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ, ကာမသိဂီရိရသ မည်၏။ (၂) အိမ်သူ အိမ်သား စည်းစိမ်ဥစ္စာ လုပ်ငန်းကိုင်ငန်း အရပ်ရပ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) မျက်စဉ်းတို့၏ ကုန်လွယ်ခြင်း ခြတောင်ပို့တို့ တိုးပွားလာခြင်း ပျားလဘို့ ပျားကောင်တို့၏ တိုးပွားလာခြင်း ဥပမာသုံးရပ်ကို အခြေပြုပုံစံ ထားခြင်းတို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) တစ်နေ့တစ်ခြား စီးပွားဥစ္စာ တိုးတက်လာခြင်း စသည်ကား အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

အတ္ထာနံ့ သူစနတော၊ သုဝုတ္တတော သဝနတောထ သူဒနတော။

သုတ္တာဏာ သုတ္တသဘာ-ဂတောစ "သုတ္တ"န္တိ အက္ခာတံ။ (၄၁၁၈)

✱ ဆန်းစစ်ပုံ ॥ ॥ ပုဗ္ဗမှ အပရမှ နှစ်ပါးတို့၏ရှေ့ အစ ပထမပါဒ အစုံသည် သုံးဂိုဏ်းတို့နှင့်ယှဉ်ခြင်း၊ ပုဗ္ဗမှ ဆဋ္ဌဋ္ဌာန၌ ဇ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ အဆုံး၌ ဂရုရှိခြင်း၊ အပရမှ ဆဋ္ဌဋ္ဌာန၌ လဟုရှိခြင်း၊ အဆုံး၌ ဂရုရှိခြင်း၊ ပုဗ္ဗမှ အပရမှ ဆဋ္ဌဋ္ဌာန၌ ဇဂိုဏ်း၊ လဟု ပါဒန္တ ဂရုတို့မှတစ်ပါး (၆) ဂိုဏ်းစီရှိခြင်းတို့ကြောင့် အရိယာပထျာဂါထာ၊ မတ္တာဝုတ္တိဆန်း ဖြစ်သည်။

➢ **အက္ခာတံ-၌ ဓာတ်အရ အန္တတ္ထကို ရှု၍** ॥ ॥ သုတ္တန္တဝိဒူတို့သန္တာန်၌ သတိဝီရိယ ညာဏ်ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ သုတ္တန် ပိဋကတ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ အကျိုးစီးပွားတို့ကို ပြတတ်ခြင်း-စသော အကြောင်းတို့သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ ခံသောတုဇနတို့ သုတ္တ၏ ဝိဂြိုဟ် ဝစနတ် ဖျုပ္ပတ်ကို သိရခြင်းအကျိုး စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

➢ **သုဝုတ္တတော-၌ စဓာတ်အရ** ॥ ॥ ဒေသနာညာဏ်ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။(တနည်း) ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ အကျိုးစီးပွားတို့သည်ရင်း, ဝေနေယျတို့သည်ရင်း အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ သုတ္တန်ဒေသနာသည်ရင်း, ဝေနေယျတို့၏ အဇ္ဈာသယ စသည်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ ဝေနေယျတို့သည် သုတ္တန်ဒေသနာ နာကြားရခြင်းဖြင့် ရရှိအပ်သော သီလ-စသော အတ္ထဟိတ စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အနုတ္တနေနော ကောစော၊ ကောဓော စိတ္တပကောပနော။

ဘယမန္တရတော ဇာတံ၊ တံ ဇနော နာဝဗုဇ္ဈတိ။ (ပထျာဗတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

➢ **ကောဓော-ပုဒ်ကို ရှု၍** ॥ ॥ (၁) သတ္တဝါ၏ အမျက်ထွက်ခြင်း (ဝါ) အမျက်ထွက်သော သတ္တဝါ၏ ဒေါသပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကောဓဋ္ဌာယီဘာဝ, ရုဒ္ဒရသ မည်၏။ (၂) အနိဋ္ဌာရုံသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အနိဋ္ဌာရုံ၏ အနိဋ္ဌာကာရသည်ရင်း, အယောနိသော မနသိကာရသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေခြင်း, စိတ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်း, ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်ခြင်း, ထိုဘေးကို မသိခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

➢ **နာဝ ဗုဇ္ဈတိကို၌ရှု** ॥ ॥ မောဟ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထို-သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ဖုံးလွှမ်းအပ်သော အာရုံ အကျိုးမဲ့တရားတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ကောဓသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အကျိုးမဲ့ရရှိခြင်း စိတ်ပျက်စီးခြင်း ဘေးဖြစ်ခြင်း အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ

အဇနကာဇာတိသံသာရံ၊ သန္ဓာဝိဿံ အနိဗ္ဗိသံ။

ဂဟကာရံ ဂဝေသန္တော၊ ဒုက္ခာဇာတိ ပုနပ္ပုနံ။ (ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

http://www.dhammadownload.com

➤ **တဂါထာလုံးကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ဘုရားအလောင်းတော်၏ ခန္ဓာငါးပါးကို စပ်ဆုပ်ရှိရှာခြင်းသည် ဇိဂုစ္ဆဒ္ဒာယိဘာဝ, ဝိဘစ္ဆရသ မည်၏။ (၂) ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အဖန်ဖန် ဇာတိဒုက္ခဖြစ်ရခြင်း, ခန္ဓာငါးပါး၏ ဇာတိ ဇရာ ဗျာဓိ မရဏတို့ဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သည်၏အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။

(၄) တဏှာယောက်ျား ပဲကွပ်သမားကိုရှာလျက် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို မရဘဲ ဘဝများစွာ သံသရာ၌ ကျင်လည်ရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

➤ **ဝေဓသေစန္တာ+သန္ဓာဝိဿံ-တို့ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) တဏှာကို ရှာမှီးလျက် ကျင်လည် ပြေးသွားနေရသော ဘုရားလောင်းသန္တာန်၌ သတိ ဝီရိယ အစိမောက္ခ စသည်ပြဋ္ဌာန်း သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မဥဿာဟဒ္ဒာယိဘာဝ, ဓမ္မ ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) တဏှာသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဘဝများစွာ သံသရာ ပတ်လုံး သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို မရသေးသည့်အတွက် ကျင်လည်နေရခြင်း, ကျင်လည် နေသော သတ္တဝါများကိုလည်း သနားခြင်း အကြောင်းတရားများသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အဖန်တလဲလဲ ဇာတိဒုက္ခကို ခံစားနေရခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

အပ္ပကေနပိ မေဓာဝီ၊ ပါဘတေန ဝိစက္ခဏော။

သမုဋ္ဌာပေတိ အတ္တာနံ၊ အဏုံ အဂ္ဂိံ ဝ သန္ဓမံ။ (၄၂၆၅) (ဖော့ဘ်ဖော့လုံကေ၊ အနုဋ္ဌုဘ်ဆန်း)

➤ **သမုဋ္ဌာပေတိ ကြိယာကို ရှု၍** ။ ။ (၁) အနည်းငယ်မျှသော အရင်းဥစ္စာဖြင့် တိုး ပွားအောင်, ကြီးပွားအောင် ပြုနိုင်သော ပညာရှိ၏ ဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဒ္ဒာယိဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) အရင်းအနှီး ဥစ္စာသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပစ္စည်းဥစ္စာ တိုးပွားစေနိုင်သော ရောင်းဝယ်ရာ၌ လိမ္မာခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အဏုံ အဂ္ဂိံ ဝ သန္ဓမံ-ဟူသော ဥပမာနဝက်ဝုစ်အားဖြင့်ပြအပ်သော စည်းစိမ်ဥစ္စာ၏ တိုးပွားခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

အဟဉ္စ ဘရိယာစ မနုဿလောကေ၊ သဗ္ဗိ ဥဘော ဒါနပတီ အဟုမှာ။

ဩပါနဘူတံ မေ ဃရံ တဒါသိ၊ သန္တပ္ပိတာ သမဏဗြာဟ္မဏာစ။ (၄၁၁၆၀)

* **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ ပထမပါဒကား ဘ+ရိ-ကို ပေါင်း၍ ဇ-ဂိုဏ်း, တ-ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်း, ဂရု နှစ်ခုတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဥပေန္ဒဝဇိရာဂါထာ မည်ပါသည်။ * အက္ခရာ တစ်ဆယ့်တစ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် တုဋ္ဌုဘ်ဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယပါဒကား တ-ဂိုဏ်း နှစ်ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်း, ဂရု နှစ်ခုတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝဇိရာဂါထာ မည်ပါသည်။ * အက္ခရာတစ်ဆယ့်တစ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသော ကြောင့် တုဋ္ဌုဘ်ဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

တတိယပါဒကား ဃ+ရံ-ကို ပေါင်း၍ တ-ဂိုဏ်း, မ-ဂိုဏ်း, ရ-ဂိုဏ်း, လဟု-တို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဥဇ္ဈာသကဂါထာ မည်ပါသည်။ * အက္ခရာဆယ်လုံးတို့ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

သီကုံးထားသောကြောင့် ပဋ္ဌိဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

စတုတ္ထပါဒကား သ+မ-ကို ပေါင်း၊ ဏာ-ကို ဏာ-ဟု ဂရုယူသော် တ-ဂိုဏ်း, မ-ဂိုဏ်း, ရ-ဂိုဏ်း, လဟု-တို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဥဇ္ဇာသက ဂါထာ မည်ပါသည်။

* အက္ခရာဆယ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ပဋ္ဌိဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ပါ ဂါထာလက္ခဏာတို့နှင့် ရောယှက်နေသောကြောင့် ဥပဇာတိဂါထာ။

➤ **သစ္စါမှုစ်ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) လင်မယားနှစ်ယောက်တို့၏ သစ္စါပြဓာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) ဒါနဝတ္ထုနှင့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဒါနဝတ္ထု၏ သုန္ဒရဘောဂုဏ်နှင့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ ပါသာဒိကဂုဏ်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အလှူပေးခြင်း, အလှူပေးသဖြင့် ရေတွင်း ရေကန်သဖွယ်ဖြစ်ခြင်း, ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့၏ ရောင့်ရဲခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။ *** ဒါနပတိ-ကို ရှု၍** ထုတ်သော် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ-ရ၏။

အာဝိမ္ပိ သီလံ ဒဿေယျ၊ မဂ္ဂေ မဂ္ဂံ ဝိဘာဝယေ၊

ပရိယောသာနမှိ နိဗ္ဗာနံ၊ သော ကထိကသဏ္ဌိတိ။ (၄၁၉၅)

(ပ+ရိ-ကို ပေါင်း၍ ပထမ မ-ကာရ ဝိပုလာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

➤ **ဒဿေယျ/ဝိဘာဝယေ-၌ ဓာတ်အရ အန္တဋ္ဌကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ဓမ္မကထိက၏ ဒေသနာဉာဏ်ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) သီလ, မဂ်, နိဗ္ဗာန်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သီလ, မဂ်, နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အစ၌ဟောအပ်သော သီလကထာ, အလယ်၌ဟော အပ်သော မဂ္ဂကထာ, အဆုံး၌ဟောအပ်သော နိဗ္ဗာနကထာသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဏ္ဍေဝ တိဋ္ဌမာနဿ၊ ဒေဝဘူတဿ မေ သတော၊

ပုနရာယုစ မေ လဒ္ဓေါ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ မာရိသ။ (ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

➤ **လဒ္ဓေါ-၌ ဓာတ်အရ အန္တဋ္ဌကို ရှု၍** ။ ။ (၁) အသက်တစ်ဖန် ရှင်ပြန်သဖြင့် သိကြားမင်း၏ နှစ်သက်ခြင်း ပီတိပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) မြတ်စွာဘုရားသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သိကြားမင်း၏ အသက်ပြန်ရှင်ခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သိကြားမင်း စည်းစိမ်ကို ဆက်လက်၍ ခံစားရခြင်း, အတ္တုပ္ပတ္တိကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။ (၄၁၁၅၆)

ဧတံ ခေါ သရဏံ ခေမံ၊ ဧတံ သရဏမုတ္တမံ၊

ဧတံ သရဏမာဂမ္မ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတိ။ (ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

➤ **အာဂမ္မ-၌ ဓာတ်အရ အန္တဋ္ဌကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ (၁) ဆည်းကပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သတိ-စသည် ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၂) ရတနာသုံးပါးသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ရတနာသုံးပါး၏ ဆည်းကပ်ထိုက်သော ဂုဏ်တော်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အလုံးစုံသော ဆင်းရဲမှ လွတ်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဇဝံ ယဿာနုဘာဝေန၊ အကမ္ပိတ္ထ အနေကသော။

မေဒနီ သုတ္တသေဋ္ဌဿ၊ ဒေသိတဿ သယမ္ဘုနာ။ (ပဋ္ဌာနတ္ထဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

(၁) ပြဟ္မဇာလသုတ်ကို နာကုန်သောသူတို့၏ အံ့ဩခြင်းသည် ဝိမှယဋ္ဌာယိဘာဝ, အဗ္ဘုတရသ မည်၏။ (၂) မြတ်စွာဘုရား ဟောအပ်သော ပြဟ္မဇာလသုတ်သည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပြဟ္မဇာလသုတ်၏ အမြစ်သည်ရင်း, မြေအကြိမ်များစွာ လှုပ်ခြင်းသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ရဟန်းတို့၏ အံ့ဩသော အမူအရာနှင့် ကောင်းချီးပေးခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။ **(ဝိဋ္ဌာတ္ထကိုရှု၍ ထုတ်သည်။)**

➢ **ဒေသိတဿ–ဝယ် ဒိသဓာတ်အရကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ ဒိသဓာတ်အရ ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍ (၁) ထိုသည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယိဘာဝ+ဓမ္မသိဂိရရသ မည်၏။ (၂) ပြဟ္မဇာလသုတ္တန် တရားတော်သည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပြဟ္မဇာလသုတ္တန်၏ အာဒိကလျာဏ-စသော ဂုဏ်, ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌန စသော ဂုဏ်တော်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မြေလျှင်လှုပ်ခြင်း-စသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ကတာဝကာသာ ပုတ္တုန္တ ဘောန္တော၊ ယံတိဋ္ဌိ ပဌံ မနသာဘိပတ္ထိတံ၊

အဟဉ္စိ တံ တံ ဝေါ ဗျာကရိဿံ၊ ဥ တွာ သယံ လောကမိမံ ပရဉ္စာတိ။(၁၄၁)

* **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ ပထမပါဒ ကတာ-၌ က-ကို ကာ-ဟု ဂရုယူ၊ န္တော-ကို ပါဒန္တ လဟု-ယူ၍ တ-ဂိုဏ်း, မ-ဂိုဏ်း, ရ-ဂိုဏ်း, လဟု-တို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဥပ္ဘာသက ဂါထာ မည်ပါသည်။ * အက္ခရာဆယ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ပန္တိဆန်း ဖြစ်ပါသည်။ **ဒုတိယပါဒ**-ကား တ-ဂိုဏ်း နှစ်ခု၊ ဇ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်းတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝံသဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ * အက္ခရာ တစ်ဆယ့်နှစ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဇဂတီဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

တတိယပါဒကား အဟဉ္စိ-၌ အ-ကို အာ-ဟု ဂရုယူ၊ ဿံ-ကို ပါဒန္တ လဟု-ယူ၍ တ-ဂိုဏ်း, မ-ဂိုဏ်း, ရ-ဂိုဏ်း, လဟု-တို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဥပ္ဘာသက ဂါထာ မည်ပါသည်။ * အက္ခရာဆယ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ပန္တိဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

စတုတ္ထပါဒကား တ-ဂိုဏ်း နှစ်ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်း, ဂရု နှစ်ခုတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝဇိရာဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ * အက္ခရာ တစ်ဆယ့်တစ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် တုဋ္ဌုဘာဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဗျာကရိဿံ–၌ ဓာတ်အရ အနက္ခတ္တကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ဘုရားလောင်း၏ ဖြေအံ့ဟု

http://www.dhammadownload.com

ဝန်ခံခြင်းသည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) ပြဿနာမေးကုန်သော သူတို့သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) မေးအပ်သော ပြဿနာသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဝန်ခံသည်အားလျော်စွာ ဖြေဆိုခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ကရုဏာသီတလဟဒယံ၊ ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတတမောဟတမံ။

သနရာမရလောကဂရုံ၊ ဝန္ဒေ သုဂတံ ဂတိဝိမုတ္တံ-၌ ဓန္ဓ-ဣ္ဍ အန္တရာယ်ကို ရှု၍

(၁) အဌကထာ ကျမ်းပြု ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏ ပဏာမစေတနာပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂီရ ရသ။ (၂) သုဂတံ-အံရ ဘုရားဖြပ်သည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ။ (၃) ကရုဏာသီတလဟဒယဂုဏ်, ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတတမောဟတမဂုဏ်, သနရာနရလောကဂရုဂုဏ်တော်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ (၄) အန္တရာယ်ကင်းခြင်း, ကျမ်းပြီးခြင်းစသော အကျိုး, သောတုဇနတို့၏ ဒိဋ္ဌာနုဂတိအကျိုး စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

[ဆန်းစစ်ပုံ] ပုဗ္ဗမှဝယ် ဆဋ္ဌဂိုဏ်းအရာ၌ န-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းမှတစ်ပါး ခြောက်ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ အပရမှဝယ် ဆဋ္ဌဂိုဏ်းအရာဝယ် လဟုရှိခြင်း၊ ဆဋ္ဌလဟုမှတစ်ပါး ခြောက်ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ပုဗ္ဗမှ အပရမှ နှစ်ပါးလုံး၌ ဝိသမဌာနတို့၌ ဇ-ဂိုဏ်း မရှိခြင်း၊ ဆဋ္ဌ အဌမ ဌာနတို့မှတစ်ပါးသော သမဌာနတို့၌ မ, သ, ဇ, ဘ, န ငါးဂိုဏ်းတို့တွင် တစ်ဂိုဏ်း ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ပါဒန္တဂရုရှိခြင်း၊ ပုဗ္ဗမှု၌ မတ္တာသုံးဆယ်၊ အပရမှု၌ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်၊ ပေါင်း (၅၇) မတ္တာရှိခြင်းဟူသော လက္ခဏာတို့နှင့် ပြည့်စုံရကား "အရိယာသာမညဂါထာ" မည်ပါသည်။

ကႋ တေ ဝတံ ကႋပန ဗြဟ္မစရိယံ၊ ကိဿ သုစိဏ္ဏဿ အယံ ဝိပါကော။

ဣဒ္ဓီ ဇုတီ ဗလဝီရိယူပ ပတ္တိ၊ ဣဒဥ္စ တေ နာဂ မဟာဝိမာနံ။ (၅၁၆၀)

* **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ ပဌမပါဒ-၌ စ+ရိ-ကို ပေါင်း၍ တ-ဂိုဏ်း နှစ်ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်း, ဂရု နှစ်ခုတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝဇိရာဂါထာ မည်ပါသည်။ * အက္ခရာ တစ်ဆယ့်တစ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံး ထားသောကြောင့် တုဋ္ဌုဘာဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယပါဒကား ကိဿ-၌ ဿာ-ဟု ဂရု-ယူ၍ တ-ဂိုဏ်း နှစ်ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်း, ဂရု နှစ်ခုတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝဇိရာဂါထာ မည်ပါသည်။ * အက္ခရာ တစ်ဆယ့်တစ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံး ထားသောကြောင့် တုဋ္ဌုဘာဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

တတိယပါဒကား ဗ+လ-ကို ပေါင်း၍ တ-ဂိုဏ်း နှစ်ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်း, ဂရု နှစ်ခုတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝဇိရာဂါထာ မည်ပါသည်။ * အက္ခရာ တစ်ဆယ့်တစ်လုံး တို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် တုဋ္ဌုဘာဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

စတုတ္ထပါဒကား ဇ-ဂိုဏ်း, တ-ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်း, ဂရု နှစ်ခုတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဥပေန္ဒဝဇိရာဂါထာ မည်ပါသည်။ * အက္ခရာ တစ်ဆယ့်တစ်လုံးတို့ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

သိကုံးထားသောကြောင့် တုဋ္ဌုဘာဆန်း ဖြစ်ပါသည်။ အထက်ပါ ဂါထာလက္ခဏာနှစ်ပါး ရောယှက်နေသောကြောင့် တစ်ဂါထာလုံးသည် ဥပဇာတိဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဘာဝါလင်္ကာရ ထုတ်ပုံ** ။ ။ (၁) နဂါးမင်းကို မေးသော ဝိဓူရ၏ အံ့ဩသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဆန္ဒပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဝိမှယဋ္ဌာယီဘာဝ, အဗ္ဘုတရသ မည်၏။ (၂) နဂါးမင်း, နဂါးမင်း၏ ဗိမာန်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။

(၃) ဣဒ္ဓိ ဇုတိ-စသည်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ချီးမွမ်းခြင်း, ဝမ်းမြောက်ခြင်းစသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ကိံကိံ အတ္ထံ စမရိံ ဝါလဗီ၊ ပိယံဝ ပုတ္တံ နယနံဝ စေကာ၊

တထေဝ သီလံ အနုရက္ခမာနာ၊ သုပေသလာ ဟောထ သဒါ သဂါရဝါ။ (၄၅၅၆)

➢ **ဗောာထ-ဝယ် အာဏာပကတ္ထ/ဗောဓကတ္တုဒ္ဓကို ကိုယ်ပြု၍**--

(၁) သီလကို ဆောက်တည်ကြကုန်လော့ဟူ၍ တိုက်တွန်းသော ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်သည့် သမ္မာဆန္ဒပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရရသ မည်၏။ (၂) ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်နေကြသော ပုထုဇ်သတ္တဝါများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဆင်းရဲနေသူများကို မြင်တွေ့နေရသော ဘုရားရှင် သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာနေသည့် မဟာကရုဏာဉာဏ်တော် စသည်များသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ထိုသို့ တိုက်တွန်းခြင်းကြောင့် သီလကို ရိုသေစွာ စောင့်ရှောက်ကြခြင်း၊ ထိုသို့ စောင့်ရှောက်သဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ပင် မင်းပြစ် မင်းဒဏ်စသည်မှ လွတ်မြောက်၍ ချမ်းသာသုခ ရရှိခြင်းစသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ကုဒ္ဓေါ အတ္ထံ န ဇာနာတိ၊ ကုဒ္ဓေါ ဓမ္မံ န ပဿတိ၊

အန္ဓတမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံ ကောဓော သဟတေ နရံ။ (ပဏ္ဍာထွေးဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

➢ **ကုဒ္ဓေါ ကောဓော-ပုဒ်တို့ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) အမျက်ထွက်သော သူ၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဒေါသ ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကောဓဋ္ဌာယီဘာဝ, ရုဒ္ဒရသ မည်၏။ (၂) အနိဋ္ဌာရုံသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အနိဋ္ဌာရုံ၏ အနိဋ္ဌာကာရသည်ရင်း, အယောနိသော မနသိကာရသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အကျိုး အကြောင်းကို မသိခြင်း, အမိုက်တိုက်ဖြစ်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ကေန ပါဏီ ကာမဒဒေါ၊ ကေန ပါဏီ မဓုဿဝေါ၊

ကေန တေ ဗြဟ္မစရိယေန၊ ပုညံ ပါဏိမှိ ဣဇ္ဈတိ။ (၄၁၀၆၀)

(တတိယပါဒ၌ စ+ရိ-ကိုပေါင်း၍ ပထမ ဘ-ကာရ ဝိပုလာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

➢ **ဂါထာကို အနုဘာဝပြု၍** ။ ။ (၁) အင်္ကုရနတ်သား၏ လက်ညှိုးမှ အလိုရှိတိုင်း ပေးနိုင်သည်ကို မြင်သောသူတို့၏ အံ့ဩသောအခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဆန္ဒ ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဝိမှယ ဋ္ဌာယီဘာဝ, အဗ္ဘုတရသ မည်၏။ (၂) အင်္ကုရနတ်

http://www.dhammadownload.com

သားသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အလိုရှိအပ်သော ဝတ္ထု၏ ပေါ်ထွက်လာခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ကေန ပါဏီ-စသော ဂါထာသည်ရှင်း, ချီးမွမ်းခြင်းစသည်သည်ရှင်း အနုဘာဝ မည်၏။

ကောဋ္ဌာည ပဉ္စာနိ ဝိယာကရောဟိ၊ ယာစန္တိ တံ ဣသယော သာစုရူပါ။

ကောဋ္ဌာည စေသော မနုဇေသု ဓမ္မော၊ ယံ ဝုဒ္ဓမာဂစ္ဆတိ ဓေသ ဘာရော။ (၁၄၁)

✱ **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ ဤဂါထာ၌ ပထမ, တတိယ, စတုတ္ထပါဒတို့သည် တ-ဂိုဏ်း နှစ်ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်း, ဂရုနှစ်ခုတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝဇိရာဂါထာ မည်ပါသည်။ ဒုတိယပါဒ၌ န္တိ-ကို န္တိ-ဟု ဂရုယူ၍ မ-ဂိုဏ်း, ဘ-ဂိုဏ်း, တ-ဂိုဏ်း, ဂရု နှစ်ခုတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဓာတုမ္ဗိသ (ဝါတောမ္မီ) ဂါထာ မည်ပါသည်။ အထက်ပါ ဂါထာလက္ခဏာ နှစ်ပါး ရောယှက်နေသောကြောင့် တစ်ဂါထာလုံးသည် ဥပဇာတိဂါထာ မည်ပါသည်။ ✱ လေးပါဒလုံး အက္ခရာ တစ်ဆယ့်တစ်လုံးစီ ရှိသောကြောင့် တုဋ္ဌုဘာဆန်း။

➢ **ယာစန္တိ–၌ ဓာတ်အရ အနက္ကတ္တကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ရသေ့တို့၏ ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) ကောဋ္ဌာညအမျိုး၌ဖြစ်သော ဘုရားလောင်းဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဘုရားလောင်း၏ ဖြေစွမ်းနိုင်သော ပညာဂုဏ်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဘုရားလောင်း၏ ဖြေဆိုခြင်း, ယင်းအဖြေကို သိရခြင်း-စသော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ကော မေ ဝန္ဒတိ ပါဒါနိ၊ ဣဒ္ဓိယာ ယသသာ ဇလံ၊

အဘိက္ကန္တေန ဝဏ္ဏေန၊ သဗ္ဗာ ဩဘာသယံ ဒိသာ။ (ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

➢ **ဝန္ဒတိ–၌ ဓာတ်အရ အနက္ကတ္တကို တိုယ်ဖြု၍** ။ ။ (၁) ဖားနတ်သား၏ ပဏာမစေတနာသည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်တို့သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ခြေတော်တို့၏ လက္ခဏာသမ္ပတ္တိသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မျက်မှောက် တမလွန်၌ ရအပ်သော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။ (တစ်နည်း) (၁) တန်ခိုး, အရောင်အဆင်းကိုမြင်၍ အံ့ဩခြင်းသည် ဝိမှယဌာယီဘာဝ, အဗ္ဘုတ ရသ မည်၏။ (၂) ရှိခိုးသော ဖားနတ်သားသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အရောင်အဆင်း, တန်ခိုးအခြံအရံသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ကော မေ ဝန္ဒတိ-စသော အမေး ဂါထာသည် အနုဘာဝ မည်၏။ (၄၊၂၃)

ဝန္ဒာဒန သော သတ္တုပဒါနိ ဂေါတမော၊ ဒိသာ ဝိလောကေသိ သမာ သမန္တတော။

အဠှ ဂိုပေတံ ဂိရ မဥ္ဇုဒီရယိ၊ သီဟော ယထာ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိဋ္ဌိတော။

✱ **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ ဤဂါထာ၌ ပထမ, တတိယ စတုတ္ထပါဒတို့သည် တ-ဂိုဏ်း နှစ်ခု၊ ဇ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်းတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဣန္ဒ ဝံသဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယပါဒသည် ဇဂိုဏ်း တ-ဂိုဏ်း ဇဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်းတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဝံသဋ္ဌဂါထာ

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်ပါသည်။ အထက်ပါ ဂါထာလက္ခဏာနှစ်ပါး ရောယှက်နေသောကြောင့် တစ်ဂါထာလုံးသည် ဥပဇာတိဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ * လေးပါဒလုံး အက္ခရာဆယ့်နှစ်လုံးစီ ရှိသောကြောင့် ဇဂတီဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝိဓေလာဓကေဿ–၌ ဓာတ်အရ အနက္ခတ္တကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ဘုရားလောင်း၏ ထက်ဝန်းကျင် ကောင်းစွာကြည့်ရှုခြင်းသည် ဓမ္မရတိဠာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂီါရ ရသ၊ (ဝါ) ဥဿာဟ ဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ။ (၂) ဒိသာ-အရ အရပ်မျက်နှာသည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ။ (၃) ပါရမီသမ္ဘာရသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ။ (၄) တောင်ထိပ်၌ တည်သော ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော အသံကို ရွတ်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

➢ **အဇ္ဈဝီရယိ–၌ ဓာတ်အရ အနက္ခတ္တကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ဘုရားလောင်း၏ ဝီရိယ ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) စိတ်ဖြင့် မှတ်သားအပ်သော မနသာဝဝတ္တာပိတ အာသဘိဝါစာဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယင်း အာသဘိဝါစာ၏ ပရိသတ်အား ကျေးဇူးများလတ့်သော အခြင်းအရာသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) တောင်ထိပ်၌ တည်သော ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ရဲရင့်စွာ ရွတ်အပ်သော အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော "အဂ္ဂေါဟမသ္မိ လောကဿ"စသော ဝစီဘေဒ သဒ္ဒသည် အနုဘာဝ မည်၏။

စတ္တာ ဝိဘဝေ ဘောဂေ၊ ပတ္တိတော ယရမာဝသံ။
ဧကေန ဘောဂံ ဘုဉ္ဇေယျ၊ ဒွီဟိ ကမ္မံ ပယောဇယေ။
စတုတ္ထဉ္စ နိဓာပေယျ၊ အာပဒါသု ဘဝိဿတိ။ (၄၊၂၀၇)

* ပထမဂါထာသည် တတိယ မ-ကာရဝိပုလာဂါထာ၊ ဒုတိယ ဂါထာသည် ပထမ မ-ကာရ ဝိပုလာ ဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

➢ **တစ်ဂါထာလုံးကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ပစ္စည်း ဥစ္စာကို မပျက်စီးစေရန် ထိန်းသိမ်းသောသူ၏ လောဘပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) ဥစ္စာပစ္စည်းသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အိမ်ထောင်သည်၏ အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ။ (၄) ပစ္စည်း ဥစ္စာ၏ မပျက် မစီးခြင်းသည် အနုဘာဝ။

➢ **ဝိဘဝေ–ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ပစ္စည်း ဥစ္စာကို မပျက်စီးစေရန် ထိန်းသိမ်းသောသူ၏ ပညာပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။

➢ **ပယောဇယေ–ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ပစ္စည်း ဥစ္စာကို မပျက်စီးစေရန် ထိန်းသိမ်းသောသူ၏ ဝီရိယပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။

➢ **နိဓာပေယျ–ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ပစ္စည်း ဥစ္စာကို မပျက်စီးစေရန် ထိန်းသိမ်းသောသူ၏ လောဘပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

စာတုဗ္ဗိသော အပ္ပဋိဃော စ ဟောတိ၊ သန္တုဿမာနော ဣတရီတရေန။

ပရိဿယာနံ သဟိတာ အဆမ္ဘီ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ။ (၄၁၁၈၆)

*** ဆန်းစစ်ပုံ ။ ။** ပထမ, ဒုတိယ, စတုတ္ထပါဒတို့ကား တ-ဂိုဏ်း နှစ်ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်း, ဂရု နှစ်ခုတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝဇိရာဂါထာ မည်ပါသည်။ တတိယပါဒကား ဇ-ဂိုဏ်း, တ-ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်း, ဂရု နှစ်ခုတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဥပေန္ဒဝဇိရာဂါထာ မည်ပါသည်။ * အက္ခရာ တစ်ဆယ့်တစ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် တုဋ္ဌုဘဆန်း ဖြစ်ပါသည်။ အထက်ပါ ဂါထာလက္ခဏာနှစ်ပါး ရောယှက်နေသောကြောင့် တစ်ဂါထာလုံးသည် ဥပဇာတိဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဧကော စရေ-၌ စာတ်အရ အန္တတ္ထကို ရှု၍ ။ ။ (၁) တစ်ယောက်ထည်း ငြိမ်သက် တည်ကြည်စွာ ကျင့်ခြင်းသည် သမဋ္ဌာယီဘာဝ, သန္တရသ မည်၏။ (၂) မေတ္တာ ချာန်၏ အာရုံဖြစ်သော သတ္တဝါပညတ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) တော အရပ်၏ ဆိတ်ငြိမ်ခြင်းစသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အရပ်လေးမျက်နှာကို အပိတ်အပင် မရှိ သွားလာနိုင်ခြင်း, ဘေးရန်တို့ကို သည်းခံနိုင်ခြင်း, ကိုယ်ခက်တရော်၏ မရှိခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

*** သန္တုဿမာနော-ကို ရှု၍** မေ့ရတိဌာယီဘာဝ-စသည် ထုတ်ပါ။

စိရပ္ပဝါသိံ ပုရိသံ၊ ဒူရတော သောတ္တိမာဂတံ၊

ဉာတိမိတ္တာ သုဟဇ္ဇာ စ၊ အဘိနန္ဒန္တိ အာဂတံ။ (ပထမ ဘ-ကာရ ဝိပုလာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

➢ အဘိနန္ဒန္တိ-၌ စာတ်အရ အန္တတ္ထကို ရှု၍ ။ ။ (၁) ဆွေမျိုးတို့၏ သောမနဿ ပြခန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဟာသဋ္ဌာယီဘာဝ, ဟာဿရသ (ဝါ) လောဘပြခန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ရတိဌာယီဘာဝ, သိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) အဝေးမှ ပြန်လာသော ယောကျ်ားဒြပ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ကြာမြင့်စွာ ကွေကွင်းရသည်၏ အဖြစ်သည်ရင်း, အဝေးမှ ချမ်းသာစွာ ပြန်လာရသည်၏ အဖြစ်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး ကြည်နူးစွာ နှုတ်ဆက်စကား ပြောဆိုခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

တေဇိတာ ဒေဝဒူတေဟိ၊ ယေ ပမဇ္ဇန္တိ မာဏဝေါ။

တေ ဒီဃရတ္တံ သောစန္တိ၊ ဟီနကာယူပဂါ နရာ။ (တတိယ မ-ကာရ ဝိပုလာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

➢ ပမဇ္ဇန္တိ-၌ အန္တတ္ထ (ဓာတ်) အရကို ရှု၍ ။ ။ (၁) သတ္တဝါတို့၏ မေ့လျော့ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိ ဌာယီဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်တရားသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ကာမဂုဏ်တရားတို့၏ သာယာအပ်သော သဘောသည်ရင်း, အယောနိသောမနသိကာရသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အပါယ်သို့ လားရခြင်း, စိုးရိမ်ပူဆွေးရခြင်းသည် အနုဘာဝ

http://www.dhammadownload.com

➤ **သောစန္တိ-၌ အန္တတ္ထ (ခာတ်) အရကို ရှု၍** ။ ။ (၁) သတ္တဝါတို့၏ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း ဒေါမနဿပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် သောကဌာယီဘာဝ, ကရုဏာရသ မည်၏။ (၂) အပါယ်ဆင်းရဲသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ကုသိုလ်တရားတို့၌ မေ့လျော့ခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အပါယ်ဘုံသို့ ရောက်ခြင်း, ငိုကြွေးရခြင်းစသည်သည် အနုဘာဝမည်၏။

တံ တံ အတ္ထမပေက္ခိတွာ၊ ဘုမ္မေနှ ကရုဏာနစ။

အညတြ သမယော ဓုတ္တော၊ ဥဝယောာဂေန သော ဣာဓ။ (ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

➤ **ဓုတ္တော-၌ အန္တတ္ထ (ခာတ်) အရကို ရှု၍** ။ ။ ရှင်အာနန္ဒာ ရှင်ဥပါလိ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ဒေသနာဉာဏ် ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) သမယ-သဒ္ဒါသည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သမယ-သဒ္ဒါ၏ အာစာရ-စသော အနက်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အာစာရ-စသော ထိုထို အနက်ကို ငဲ့၍ ဟောအပ်သော သမယ သမယေန, သမယ်-ဟူသော ဝစီဘေဒ သဒ္ဒါသည် အနုဘာဝ မည်၏။

တံ မေ ဝတ် တံ ပန ပြဟွစရိယ်၊ တဿ သုစိဏ္ဏဿ အယံ ဝိပါကော။

ဣဒ္ဓိ ဇုတိ ဗလဝီရိယူပပတ္တိ၊ ဣဒဥ္စ မေ ဓီရ မဟာဝိမာနံ။ (၄၁၀၆၀)

(ဆန်းစစ်ပုံနှင့် ဘာဝလင်္ကာ ထုတ်ပုံ ကိ တေ ဝတံ-နှင့် နည်းတူ)

တတ္ထ တေ အဟာမကွိသံ၊ ယထာပိ ကုသလော တထာ။

ရာဇာစ ခေါ တံ ဇာနာတိ၊ ယဒိ ကာဟတိ ဝါ နဝါ။ (တတိယ ဗ-ကာရ ဝိပုလာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

➤ **အတွိသံ-၌ ခာတ်အရ အန္တတ္ထကို ရှု၍** ။ ။ (၁) သမ္ဘဝ သတို့သား၏ ဝီရိယပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) သုစိရက ပုဏ္ဏားဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သုစိရကပုဏ္ဏား မေးအပ်သော ပြဿနာသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဝန်ခံသည့်အားလျော်စွာ ဖြေဆိုခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

တသ္မာ အကလျာဏာဇန်၊ အာသီဝိသမိဝေါ ရဂံ။

အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေယျ၊ ဘူတိကာမော ဝိစက္ခဏော။ (ပထမ ဘ-ကာရ ဝိပုလာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

➤ **ပရိဝဇ္ဇေယျ-၌ ခာတ်အရ အန္တတ္ထကို ရှု၍** ။ ။ (၁) သူယုတ်မာကို ရှောင်ကြဉ်လိုသောသူ၏ စက်ဆုပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဩတ္တပ္ပ ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဇိဂုစ္ဆဌာယီဘာဝ, ဝိဘစ္ဆရသ မည်၏။ (၂) သူယုတ်မာသည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သူယုတ်မာ၏ မကောင်းသောအကျင့်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သူယုတ်မာမှ ဝေးစွာ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း-စသော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

တိဝိဝရဋ္ဌ ပတ္တောစ၊ ဝါသိ သူစိစ ဇန္တုနံ။

ပရိဿာဝနေန အဒ္ဒေတော၊ ယုတ္တယောဂဿ ဘိက္ခုနော။ (၄၁၀၈၄)

(ပ+ရိ-ကို ပေါင်း၍ ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

http://www.dhammadownload.com

တေ တာဒိသေ ပူဇယတော၊ နိဗ္ဗုတေ အကုတော ဘယေ။

န သက္ကာ ပုည် သင်္ခါတုံ၊ ဣမေတ္တမပိ ကေနစိ။ (ဌ၊၂၅၄)

(ဘ-ဂိုဏ်း, မ-ဂိုဏ်း ရောသော သံကိဏ္ဏဝိပုလာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

➢ **ပူဇယတော-၌ ဓာတ်အရ အဋ္ဌတ္တ-ကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ (၁) ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်သော ဘုရားရှင်အား ပူဇော်သောသူ၏ ဝီရိယပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ၊ (ဝါ) သတိ-စသည် ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်သော ဘုရားရှင်တို့သည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဘုရားရှင်တို့၏ ဂုဏ်တော်တို့သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မရေ မတွက်နိုင်သော ကုသိုလ်ကို ရခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

တေန ပါဏိကာမမဒေါ၊ တေန ပါဏိ မဓုဿဝေါ။

တေန တေ ဗြဟ္မစရိယေန၊ ပုည် ပါဏိမှိ ဣဇ္ဈတိ။ (ဌ၊၁၆၁)

(တတိယပါဒ၌ စ+ရိ-ကိုပေါင်း၍ ပထမ ဘ-ကာရ ဝိပုလာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

➢ **ဂါထာကို အနုဘာဝပြု၍** ။ ။ (၁) ဖြေသော အကုံရနတ်သား၏ ဝီရိယပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ။ (၂) ကုန်သည်အပေါင်းသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ။ (၃) ကုန်သည်အပေါင်း၏ ကေန ပါဏိ-စသော အမေးသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ။ (၄) တေန ပါဏိ-စသော အဖြေဂါထာသည် အနုဘာဝ မည်၏။

တေသံ သမ္ပန္နသီလာနံ၊ အပ္ပမာဒဝိဟာရိနံ။

သမ္မ ဒညာ ဝိမုတ္တာနံ၊ မာရော မဂ္ဂံ န ဝိန္ဒတိ။ (ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

➢ **သမ္မဒညာ-ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) သမ္မဒညာ-အရ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (ဝါ) သမဌာယီဘာဝ, သန္တရသ မည်၏။

(၂) နိဗ္ဗာန်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သီလ, အပ္ပမာဒ, ဝိမုတ္တ-တို့သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မာရ်မင်း၏အကြောင်းကို မရခြင်း, အရဟတ္တဖိုလ်အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ ယော အတ္ထော၊ ယော စတ္ထော သမ္ပရာယိကော။

အတ္ထာဘိသမယာ ဓီရော၊ ပဏ္ဍိတောတိ ပဝုစ္စတိ။ (ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

➢ **ပဝုစ္စတိ-၌ အဋ္ဌတ္တ (ဓာတ်) အရကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ပညာရှိဆိုသောသူ၏ ဝီရိယပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ၊ (ဝါ) ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပညာရှိ၏ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး, တမလွန်အကျိုး ရခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဤဂါထာ ဖြစ်ရခြင်း အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

(တဂါထာကိုလုံးကို ဖြု၍) ဓီရော-၌ ဓိ-အရ ပညာကို ကိုယ်ပြု၍

http://www.dhammadownload.com

(၁) ပညာရှိသန္တာန်၌ဖြစ်သော ဉာဏ် ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် မဟာ ကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ/ဓမ္မဥဿာဟ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးနှင့် တမလွန်အကျိုး နှစ်ရပ်သည် အာ-ရမ္မဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးနှင့် တမလွန်အကျိုးများ၏ သုန္ဒရဘောဂုဏ်သည်ငှင်း, ပညာရှိသူ၏ သမ္မတ္တိစက်လေးပါးနှင့် ယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည် ၎င်း ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပစ္စုပ္ပန် တမလွန်အကျိုး တရားများကို ရရှိလာခြင်း, ပဏ္ဍိတ်ဟု အခေါ်ခံရခြင်း စသော အကျိုးတရားများသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ ယော အတ္ထော၊ ယော စတ္ထော သမ္ပရာယိကော။
အတ္ထာဘိသမယာ ဓီရော၊ ပဏ္ဍိတောတိ ပဝုစ္စတိ။ (၄၂၂၀၈)

(အ+ရိ-ကိုပေါင်း၍ ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

ဒုဝေ ပုထုဇ္ဇနာ ဝုတ္တာ၊ ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။
အန္ဓော ပုထုဇ္ဇနော ဧကော၊ ကလျာဏေကော ပုထုဇ္ဇနော။ (ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

> **ဝုတ္တာ-၌ ဝစ္စတ်အရ အန္တတ္ထကို ရှု၍** ။ ။ (၁) မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။

(၂) အန္ဓပုထုဇ္ဇဉ်, ကလျာဏပုထုဇ္ဇဉ် နှစ်မျိုးသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။

(၃) ယင်းပုထုဇ္ဇဉ်တို့၏ မတူသောအဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပုထုဇ္ဇဉ် နှစ်မျိုးဟု သိရခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဒုဝေ သစ္စာနိ အက္ခာသိ၊ သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝဒတံ ဝရော။
သမ္မုတိံ ပရမတ္ထဉ္စ၊ တတိယံ နုပလဗ္ဘတိ။ (၄၃၁၀၆) (ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

> **အက္ခာသိ-၌ ဓာတ်အရ အန္တတ္ထကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ (၁) မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ (ဝါ) ဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) သစ္စာ နှစ်ပါးသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သစ္စာနှစ်ပါး၏ မှန်ကန်သော ဂုဏ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဝေနေယျတို့၏ သစ္စာနှစ်ပါးကို သိရခြင်းသည် အနုဘာဝ။

ဗွါသီတိ ဗုဒ္ဓတော ဂဏှိံ၊ ဒွေသဟဿာနိ ဘိက္ခုတော။
စတုရာသီတိ သဟဿာနိ၊ ယေမေ ဓမ္မာ ပဝတ္တိနော။

(စ+တု-ကိုပေါင်း၍ ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း။)

> **ဂဏှိံ ပဝတ္တိနော-ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ပိဋကတ်တော်ကို သင်ယူခြင်း, သရဇ္ဈာယ် ခြင်းကိုပြုသော ရှင်အာနန္ဒာမထေရ်၏ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟ ဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ။ (၂) ဓမ္မက္ခန္ဓာ ရှစ်သောင်း လေးထောင်သည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ (၃) မြတ်စွာဘုရားနှင့် ရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ (၄) ပိဋကတ်ကိုသိခြင်း,

http://www.dhammadownload.com

သင်္ဂါယနာပွဲ၌ အကြီးအမှူးဖြစ်ရခြင်း-စသော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဓမ္မာတိ ကိတ္တယန္တဿ၊ ကာယေ ဘဝတိ ယာ ပီတိ။

ဝရမေဝ ဟိ သာ ပီတိ၊ ကသိဏေနာပိ ဓမ္မုဒီပဿ။

*** ဆန်းစစ်ပုံ ။ ။** လေးပါဒလုံး အစလေးလုံးနောက်၌ တ-ဂိုဏ်းရှိသောကြောင့် ဝတ္တ ဂါထာ၊ စတုတ္ထပါဒ-၌ ကသိဏေ-ဟူသော သုံးလုံးကို တစ်လုံးယူ၍ (ဝါ) ကသိ-ကို ပယ်၍ ရှစ်လုံးဘွဲ့ဖြစ်ရကား အနုဋ္ဌုဘာဆန်း၊ (ဝါ) ပထမ, ဒုတိယ, တတိယ ပါဒကား အနုဋ္ဌုဘာ ဆန်း၊ စတုတ္ထပါဒကား ဆယ်လုံးဘွဲ့ဖြစ်၍ ပင်္တိဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

> **ကိတ္တယန္တဿ-ကို ရှု၍ ။ ။** (၁) တရား တရား-ဟု ဆိုအပ်သောသူ၏ ပီတိပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) တရားဒြဗ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သွာက္ခာတတာ-စသော ဂုဏ်တော်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဓမ္မုဒ္ဒိပ်ကျွန်းကို အစိုးရခြင်းထက် မြတ်သောအကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

န ပုပ္ဖဂန္ဓော ပဋိဝါတမေတိ၊ န စန္ဒနံ တဂ္ဂရမလ္လိကာ ဝါ။

သတဉ္စ ဂန္ဓော ပဋိဝါတမေတိ၊ သဗ္ဗာ ဒိသာ သပ္ပုရိသော ပဝါယတိ။

*** ဆန်းစစ်ပုံ ။ ။** ပထမ, ဒုတိယ, တတိယ ပါဒတို့ကား ဇဂိုဏ်း, တ-ဂိုဏ်း, ဇဂိုဏ်း ဂရုနှစ်ခုတို့ဖြင့် ဖွဲ့စီထားသောကြောင့် ဥပေန္ဒဝဇီရာ ဂါထာ၊ စတုတ္ထပါဒကား တ-ဂိုဏ်း နှစ်ခု, ဇဂိုဏ်း ရဂိုဏ်းတို့ဖြင့် ဖွဲ့စီထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝံသ ဂါထာ၊ ဤသို့ ဥပေန္ဒ ဝဇီရာ, ဣန္ဒဝံသ ဂါထာတို့နှင့် ရောယှက်၍ စီကုံးထားသောကြောင့် ဥပဇာတိ ဂါထာ၊ တုဋ္ဌုဘာဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

> **သတဉ္စ ဂန္ဓော-အရ ကိုယ်ပြု၍ ။ ။** သူတော်ကောင်းတို့၏ အနံ့တည်းဟူသော သီလဟုဆိုအပ်သော သမ္မယုတ္တဓမ္မ ရ၏။ (၁) ၎င်းစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသင်္ဂါရရသ/သမဌာယီဘာဝ , သန္တရသ မည်၏။ (၂) ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုသည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝမည်၏။ (၃) ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထု၏ ရှောင်ကြဉ်ဖွယ်အခြင်းအရာ, သီလ၏ အကျိုးကို ကြိုတင်သိမြင်ခြင်း အကြောင်းတို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) စန္ဒကူး, တောင်ဇလပ် ကြက်ရုံးပန်းနှင့် ကြွင်းသော ပန်းတို့၏အနံ့သည် လေညာသို့ မဆန်တက် မမွှေးနိုင် သော်လည်း သူတော်ကောင်းတို့၏ သီလအနံ့ကား လေညာသို့ ဆန်တက်မွှေးနိုင်၏၊ အရပ်လေးမျက်နှာ အရပ်ဆယ်မျက်ရှာသို့ ပျံ့နှံ့မွှေးနိုင်ခြင်း ပစ္စုပ္ပန်၌ လာဘ, သုခ, ပသံသ ရရှိခြင်းနှင့် ဘောဂသမ္ပတ္တိ ၊ သံသရာ၌ ဘဝသမ္ပတ္တိ တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

န ဟရာမိ န ဘဉ္ဇာမိ၊ အာရာ သိဃ်ာမိ ဝါရိဇံ။

အထ ကေန နု ဝဏ္ဏေန၊ ဂန္ဓတ္ထေနောတိ ဝုစ္စတိ။ (ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

> **သိဃ်ာမိ-၌ အန္တဋ္ဌ (ခံတိ) အရကို ရှု၍ ။ ။** (၁) ကြာနံ့ကို ရှူသော ဘုရားလောင်း ၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော လောဘပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိ ဌာယီဘာဝ,

http://www.dhammadownload.com

ကာမသင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) ကြာပန်းဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။

(၃) ကြာပန်း၏ မွှေးခြင်းသည်ရင်း, ယင်းအနံ့ကို ဆောင်သော လေသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) နံ့သာ သူခိုးဟု စွပ်စွဲခံရခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

➤ **ဂန္ဓဗ္ဗေနာ-န္တိ ထေနတွေတ္တကို ကိုယ်ဖြန့်** ။ ။ (၁) ဂန္ဓာရုံကို ခိုးယူနမ်းရှုပ်သော ဘုရားလောင်း၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် လောဘ ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ကာမသင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ဂန္ဓာရုံသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဂန္ဓာရုံ၏တည်ရာ ကြာပန်း ကြာပွင့်များသည်ရင်း, ယင်း၏ တည်ရာ ရေကန်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အနံ့သူခိုးဟူ၍ စွပ်စွဲလိုက်ခံရခြင်း-စသော အကျိုးဆက်များသည် အနုဘာဝ မည်၏။

န ဟိ ဓမ္မော အဓမ္မော စ၊ ဥဘော သမဝိပါကိနော။

အဓမ္မော နိရယံ နေတိ၊ ဓမ္မော ပါပေတိ သုဂ္ဂတိံ။ (ပဏ္ဏာဝတ္တုဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

➤ **ဓမ္မော ပါပေတိ-ဟူသော သုဂ္ဂတ္ထပက္ခန္တိ ထုတ်မှုံ** ။ ။ (၁) သုဂတိသို့ ရောက်သော သူတို့ကို မြင်သဖြင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဟာသဋ္ဌာယီဘာဝ, ဟဿရသ မည်၏။ (၂) သုဂတိသို့ ရောက်သူတို့ဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သုဂတိရောက်သူတို့၏ သမ္ပတ္တိသမ္ပန္နသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဒိဋ္ဌာနုဂတိအားလျော်စွာ မိမိ ကိုယ်တိုင် ကောင်းမှုပြုခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

➤ **အဓမ္မော နိရယံ နေတိ-ဟူသော ကဏှပက္ခန္တိ ထုတ်မှုံ** ။ ။ (၁) ငရဲသို့ ရောက်သော သူတို့ကို မြင်ရ ကြားရသောသူ၏ သနားခြင်းသည် သောကဋ္ဌာယီဘာဝ, ကရုဏာရသ (ဝါ) ငရဲသို့ ရောက်သော သူတို့ကို မြင်ရ ကြားရသောသူ၏ ကြောက်ခြင်းသည် ဘယဋ္ဌာယီဘာဝ, ဘယာနကရသ မည်၏။ (၂) နေရယိက သတ္တဝါတို့ဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) နေရယိက သတ္တဝါတို့၏ ဒုက္ခသမ္ပန္နသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မိမိ အကုသိုလ်မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပရဝဇ္ဇာနုပဿိဿ၊ နိစ္စံ ဥဇ္ဈာနသညိနော။

အာသဝါ တဿ ဝဍ္ဎန္တိ၊ အာရာ သော အာသဝက္ခယာ။

(ပဏ္ဏာဝတ္တုဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

➤ **ဘာဝါလင်္ကာရ ထုတ်မှုံ** ။ ။ (၁) သူတစ်ပါးအပြစ်ကိုရှု၍ အမြဲကဲ့ရဲ့သောသူ၏ အတ္တုက္ကံသန, ပရဝမ္ဘန သဘောရှိသော မာနပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ကာမသင်္ဂါရရသ။ (ဝါ) ဒေါသပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကောဓဋ္ဌာယီဘာဝ, ရုဒ္ဒရသ မည်၏။ (၂) သူတစ်ပါးဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သူတစ်ပါး၏ အပြစ်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အာသဝေါတရားတို့၏ တိုးပွားခြင်း, နိဗ္ဗာန်မှ ဝေးခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။ (၅၂၀၀)

http://www.dhammadownload.com

ပရိယတ္တိ စေဝ သမ္ပတ္တိ၊ ပိပတ္တိဉ္စာပိ ယံ ယဟိ။
ပါပုဏာတိ ယထာ ဘိက္ခု၊ တမ္ပိ သဗ္ဗံ ဝိဘာဝယေ။ (၄၊၂၃)

✱ **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ ပ+ရိ-ကို တစ်လုံးတည်းပေါင်း၍ ဂရုယူ၊ ဒုတိယ စတုတ္ထ အစလေးလုံးနောင် ဇ-ဂိုဏ်း၊ တတိယ အစလေးလုံးနောင် ယ-ဂိုဏ်း၊ ပထမ အစလေးလုံးနောင် မ-ဂိုဏ်း၊ ဖောက်နေသောကြောင့် ပထမ မ-ကာရ ဝိပုလာဂါထာ၊ တစ်ပါဒလျှင် အက္ခရာ (၈) လုံးစီရှိသောကြောင့် အနုဋ္ဌုဘာဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဝိဘာဝယေ-၌ ဓာတ်အရ အနက္ကတ္ထကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ထင်ရှားပြတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ သတိ ဝီရိယ စသည်ပြဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မဥဿာဟ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) ပရိယတ္တိဘေဒ ဖြစ်သော ပိဋကတ်သုံးပုံသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပိဋကတ်သုံးပုံ၏ သမ္ပတ္တိ ဝိပတ္တိဂုဏ်များသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပရိယတ္တိကို ပြည့်စုံစွာ သမ္ပတ္တိဖြစ်အောင် သင်ကြားပါက လူ့ရပ် နတ်ထံ သုဂတိ ဘုံဝိမာန်နှင့် နိဗ္ဗာန်တိုင်ထိ ရောက်ရှိနိုင်သော အကျိုးတရားများ ရရှိခြင်းစသော ကောင်းကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ။

➤ **ပါပုဏာတိ-အရ** ။ ။ အလင်္ကာရုပမာနည်းဖြင့် ဥပါရမ္ဘ-စသော အကြောင်းကြောင့် သင်ယူသော ရဟန်း၏ လောဘ, ဒေါသ, မာနပြဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။

(၁) ၎င်းသည် ကောဓဌာယီဘာဝ, ရုဒ္ဒရသ/ကာမရတိဌာယီဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။/ နိဿရဏတ္ထ အကျိုးငှာ သင်ယူသော ရဟန်းအား သတိ ဝီရိယ ဉာဏ်ပြဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မဥဿာဟ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မ ဝီရ ရသမည်၏။ / ဘဏ္ဍာဂါရိက အကျိုးငှာ သင်ယူသော ရဟန်းအား ဝီရိယပြဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မဥဿာဟ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မ ဝီရ ရသမည်၏။

(၂) ပိဋကတ်သုံးပုံသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဥပါရမ္ဘ သီလအစ စသည်ကို ပြည့်စုလိုခြင်း, နိဿရဏ အစဉ်အဆက်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ပြည့်စုံခြင်း ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းသည် အနုဘာဝ

ပိဋကံ ပိဋကတ္ထဝိဒူ၊ ပရိယတ္တိဗ္ဘာဝနေတ္ထတော အာဟု။
တေန သမောဓာနေတွာ၊ တယောပိ ဝိနယာဒယော ဉေယျာ။

(ပထျာအရိယာဂါထာ၊ မတ္တာဝုတ္တိဆန်း)

➤ **အာဟု-၌ ဓာတ်အရ အနက္ကတ္ထကို ရှု၍** ။ ။ ပိဋကတ္ထဝိဒူတို့၏ သန္တာန်၌ ဒေသနာဉာဏ်ပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ ပိဋက ဟူသော သဒ္ဒါသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ပိဋက၏ အာဒိကလျာဏ-စသော ဂုဏ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ပိဋကသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို သိရခြင်း, ကျင့်ခြင်းအစ ချမ်းမင်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော အကျိုး အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပုစ္ဆ ဝါသဝ မံ ပဉှံ၊ ယံကိဉ္စိ မနသိစ္ဆသိ။

တဿ တဿေဝ ပဉှဿ၊ အဟံ အန္တံ ကရောမိ တေ။ (ပဏ္ဍာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

(၁) မေးလော့- ဖြေအံ့-ဟု စိတ်ကြားသော ဘုရား၏ ဝီရိယပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) သိကြားမင်းဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သိကြားမင်းမေးအပ်သော ပြဿနာသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မေးလော့-ဖြေအံ့-ဟု ဖိတ်ကြားအပ်သော ဝစီဘေဒသဒ္ဒ စသည်သည် အနုဘာဝ။

ပုစ္ဆ မံ သဘိယ ပဉှံ၊ ယံကိဉ္စိ မနသိစ္ဆသိ။

တဿ တဿေဝ ပဉှဿ၊ အဟံ အန္တံ ကရောမိ တေ။ (ဋ္ဌ-၁၄၁)

(ပထမ သ-ကာရဝိပုလာ ဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

ပုထူနံ ဇနနာဓိပတိ၊ ကာရဏောဟိ ပုထုဇ္ဇနော။

ပုထုဇ္ဇနန္တောဂဓတ္တာ၊ ပုထုဝါယံ ဇနော ဣတိ။ (တတိယ ရ-ကာရဝိပုလာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

➢ **ပုထူနံ ဇနနာဒိဟိ–ဝယ် ဇနတွေ့တွက်ကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ကိလေသာ (၁၀)ပါးလုံး ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တရားများနှင့် အနိဋ္ဌာရုံ တရားများသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ အယောနိသော မနသိကာရ စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ကိလေသာတရားများ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ပင် ဆင်းရဲဒုက္ခ ကြုံတွေ့ရခြင်း, အပါယ်လေးဝ၌ လားရောက်ရခြင်းစသော မကောင်းသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဗာဝရိဿစ တုယှံ ဝါ၊ သဗ္ဗေသံ သဗ္ဗသံသယံ၊

ကတာဝကာသာ ပုစ္ဆဝှော၊ ယံကိဉ္စိ မနသိစ္ဆထ။ (ဋ္ဌ-၁၄၁)

(တတိယ မ-ကာရ ဝိပုထာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

ဗုဒ္ဓေါတိ ကိတ္တယန္တဿ၊ ကာယေ ဘဝတိ ယာ ပီတိ၊

ဝရမေဝ ဟိ သာ ပီတိ၊ ကသိဏေနာပိ ဇမ္ဗုဒီပဿ၊

* **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ လေးပါဒလုံး အစလေးလုံးနောက်၌ တ-ဂိုဏ်းရှိသောကြောင့် ဝတ္တဂါထာ၊ စတုတ္ထပါဒ-၌ ကသိဏေ-ဟူသော သုံးလုံးကို တစ်လုံးယူ၍ (ဝါ) ကသိ-ကို ပယ်၍ ရှစ်လုံးဘွဲ့ဖြစ်ရကား အနုဋ္ဌုဘဆန်း၊ (ဝါ) ပထမ, ဒုတိယ, တတိယ ပါဒကား အနုဋ္ဌုဘဆန်း၊ စတုတ္ထပါဒကား ဆယ်လုံးဘွဲ့ဖြစ်၍ ပင်္တိဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကိတ္တယန္တဿ–ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ဘုရား ဘုရား-ဟု ဆိုအပ်သောသူ၏ ပီတိ-ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ဘုရားဖြစ်သည်ရင်း, ဘုရားဟူသော အမည်သည်ရင်း အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အရဟံ စသော ဂုဏ်တော်သည်ရင်း, ရူပကာယ သမ္ပတ္တိသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၄) ဓမ္မဒိပ်ကျွန်းကို အစိုးရခြင်းထက် မြတ်သောအကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

➤ **ဘာဝတိ-အရ** လည်း အတူတူပင်။

ဗုဒ္ဓေါပိ ဗုဒ္ဓဘာဝံ၊ ဘာဝေတွာစေဝ သစ္စိကတွာစ။

ယံ ဥပဂတော ဂတမလံ၊ ဝန္ဒေ တမနုတ္တရံ ဓမ္မံ။ (၄၊၁)

* **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ ဆဋ္ဌောဒိလ ဂါထာ၏ လက္ခဏာနှင့်တူသောကြောင့် အရိယာသာမညဂါထာ။ ပထမပါဒ တတိယပါဒတို့သည် သုံးဂိုဏ်းနှင့် ပြတ်သောကြောင့် ပထျာအရိယာဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဝန္ဒေ-၌ ဓာတ်အရ အနက္ခတ္တကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏ ပဏာမစေတနာ ပြဋ္ဌာန်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ။ (၂) မင်္ဂဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ပရိယတ်တရားတော်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) တရားတော်၏ ဝိဂတမလဂုဏ် အနုတ္တရ-စသော ဂုဏ်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ (၄) အန္တရာယ်ကင်းခြင်း, ကျမ်းပြီးခြင်းစသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဗုဒ္ဓေါပိ ဗုဒ္ဓသ ဘာဏေယျ ဝဏ္ဏံ၊ ကပ္ပမ္ပိ စေ အညမဘာသမာနော။

ခီယေထ ကပ္ပေါ စိရဒီဃမန္တရေ၊ ဝဏ္ဏော န ခီယေထ တထာဂတဿ။ (၄၊၂၅၇)

* **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ တတိယပါဒ၌ ရေ-အက္ခရာကိုပယ်၍ တ-ဂိုဏ်း နှစ်ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်း, ဂရု နှစ်ခုတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝဇိရာဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ * အက္ခရာတစ်ဆယ့်တစ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် တုဋ္ဌုဘဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

(တနည်း) ပထမ, ဒုတိယ, စတုတ္ထပါဒ-တို့ကား တ-ဂိုဏ်း နှစ်ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်း, ဂရု နှစ်ခုတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝဇိရာဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ * အက္ခရာတစ်ဆယ့်တစ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် တုဋ္ဌုဘဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

တတိယပါဒကား တ-ဂိုဏ်း နှစ်ခု, ဇဂိုဏ်း ရဂိုဏ်းတို့ဖြင့် ဖွဲ့စီထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝံသ ဂါထာ၊ * အက္ခရာ တစ်ဆယ့်နှစ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဇဂတီဆန်း ဖြစ်ပါသည်။ အထက်ပါ ဂါထာလက္ခဏာတို့နှင့် ရောယှက်နေသောကြောင့် တစ်ဂါထာလုံးသည် ဥပဇာတိဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဘာဏေယျ-၌ ဓာတ်အရ အနက္ခတ္တကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ချီးမွမ်းအပ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာဉာဏ် ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ချီးမွမ်းအပ်သော မြတ်စွာဘုရားဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ချီးမွမ်းအပ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်မည်သည်ကို မြတ်စွာဘုရား တစ်ပါးပင်သော်လည်း ချီးမွမ်း၍ မကုန်နိုင်ဟု ဝေနေယျတို့ သိရခြင်းအကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

➤ **တစ်ဂါထာလုံးကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ဗုဒ္ဓေါပိ-စသော ဒေသနာကို ကြားနာသူတို့၏

http://www.dhammadownload.com

အံ့ဩခြင်း ဆန္ဒ-စသည် ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) ဗုဒ္ဓေါပိ-စသော ဝစီဘေဒသဒ္ဒပညတ်ဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဒေသနာတော်၏ ကောင်းသည်၏အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ကောင်းချီးပေးခြင်း-စသော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဖြပ္ပဗာလသာ တဿီဓ၊ ဓမ္မံ အတ္ထဥ္စ ပဏ္ဍိတာ။

သတ္တစ္စံ ဥဂ္ဂဟေတွာန၊ ပဋိပဇ္ဇန္တု ယောနိသော။ (ဖလျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

➢ ပဋိပဇ္ဇန္တု-၌ ဓာတ်အရ အနက္ခတ္တကို ရှု၍ ။ ။ (၁) ရှိသေစွာသင်၍ ကျင့်ကုန်သော ပညာရှိတို့၏ ဝီရိယပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ (၂) ဖြပ္ပဗာလသုတ် ပါဠိတော်သည်ရင်း, အဋ္ဌကထာ သည်ရင်း အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဓမ္မနှင့် အတ္ထ-၏ အာဒိကလျာဏ-စသော ဂုဏ်သည်ရင်း, ယောနိသော မနသိကာရသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဖြပ္ပဗာလသုတ်၏ ဓမ္မ, အတ္ထကို သိရခြင်း-စသော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

➢ **ပုဗ္ဗကာလကြိယာ (ဥဂ္ဂဟေတွာန) ၏ ဓာတွတ္ထကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ (၁) ရှိသေစွာ သင်ယူကြကုန်သော ပညာရှိတို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် ဝီရိယ ဉာဏ်စသည် ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ+ဓမ္မဝီရရသ မည်၏။ (၂) ဖြပ္ပ-ဗာလသုတ်ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဖြပ္ပဗာလ သုတ်ကို ဟောကြားသော ဘုရားရှင်သည်ရင်း, သင်ယူသူတို့၏ သမ္ပတ္တိစက်လေးပါးနှင့် ပြည့်စုံခြင်း စသည်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မိစ္ဆာအယူမှ ကင်းလွတ်ကြကုန်၍ ငရဲလွတ်ကာ နတ်ပြည်နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် ရောက်ရှိနိုင်ခြင်းစသော ကောင်းကျိုး အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

"ဘဂ"ဝါတိ ဝစနံ သေဋ္ဌံ၊ ဘဂဝါတိ "ဝစ"န မုတ္တမံ၊

ဂရုဂါရဝယုတ္တော သော၊ ဘဂဝါ တေန ဝုစ္စတိ။

(ဘ+ဂ ပေါင်း၊ ဝ+စ ပေါင်း၍ ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာ ဆန်း)

➢ ဝုစ္စတိ-ဝယ် ဝစဓာတ်အရ ။ ။ (၁) ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဉာဏ် ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဋ္ဌာယီဘာဝ၊ ဓမ္မသိဂ်ီရ ရသ မည်၏။

(၂) ဘဂဝါ-ဟူသော သဒ္ဒါသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝမည်၏။ (၃) သေဋ္ဌ, ဥတ္တမ, ဂါရဝယုတ္တဂုဏ်တို့သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝမည်၏။ (၄) မြတ်စွာဘုရားကို ဂရု-ဟု သိရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဘဂျဝါ ဘဂ္ဂဝါ ယုတ္တော၊ ဘဂေဟိစ ဝိဘတ္တဝါ။

ဘတ္တဝါ ဝန္တဂမနော၊ ဘဝေသု ဘဂဝါ တတော။

(တတိယ နကာရ ဝိပုလာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

http://www.dhammadownload.com

ဘယေ ကောစေ ပသံသာယံ၊ တုရိတေ ကောတူဟလစ္ဆရေ။

ဟာသေ သောကေ ပသာဒေစ၊ ကရေ အာမေဍိတံ ဗုဓော။ (၄၊၂၀၃)

(တု+ရိ-ကို ပေါင်း၍ ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

ဘဝဂ်ါ ဝဋ္ဋနဋ္ဌေဝ၊ ဒဿနံ သမ္ဗုဒ္ဓိဿနံ။

သန္တိရက် ဝေါဋ္ဌပ္ပနံ၊ ဇဝနံ ဘဝတိ သတ္တမံ။ (၄၊၁၇၄)

(ဘ+ဝ-ကို ပေါင်း၍ တတိယ တ-ကာရ ဝိပုလာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

ဘီရုံ ပသံသန္တိ န ဟိ တတ္ထ သူရံ၊ ဘယာ ဟိ သန္တော န ကရောန္တိ ပါပံ။ (၁၃၆)

* ဆန်းစစ်ပုံ ။ ။ ပဌမပါဒကား သာမညဂါထာ၊ ဒုတိယပါဒကား ဇ-တ-ဇဂိုဏ်း၊ ဂရုနှစ်လုံးနေသောကြောင့် ဥပေန္ဒဝဇိရာဂါထာ မည်၏။ ထိုနှစ်မျိုးရောထားသောကြောင့် ဥပဇာတိဂါထာ ဖြစ်သည်။ ပဌမပါဒကား ဇဂတီဆန်း၊ ဒုတိယပါဒကား တိဋ္ဌုဘာဆန်း။

➤ **ဘယာ-ဝယ် ဓာတ်အရ/ဘီရုံ-ကို ကိုယ်ပြု၍** ။ ။ သူတော်ကောင်းတို့၏ သန္တာန်၌ မကောင်းမှုကို ထိတ်လန့်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဩတ္တပ္ပပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်/ဩတ္တပ္ပစေတသိက် (ဝါ) ဩတ္တပ္ပနှင့်တကွဖြစ်သော ဉာဏ်ကိုယူ၍ (၁) ထိုသည် ဇိဂုစ္ဆဋ္ဌာယိဘာဝ+ဝိဘစ္ဆရသ/ဓမ္မရတိဋ္ဌာယိဘာဝ+ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) အတ္တာနုဝါဒဘေး, ပရာနုဝါဒဘေး, ဒဏ္ဍဘေး, ဒုဂ္ဂတိဘေးတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယောနိသော မနသိကာရသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) မကောင်းမှုကို မပြုခြင်း, ယင်းသို့ မပြုသဖြင့် အပါယ်ဒုဂ္ဂတိသို့ မလားရခြင်းစသော အကျိုးတရား အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

မယဉ္စ ဘရိယာ နာတိက္ကမာမ၊ အမှေ စ ဘရိယာ နာတိက္ကမန္တိ။

အညတြ တာဟိ ဗြဟ္မစရိယံ စရာမ၊ တသ္မာ ဟိ အမှံ ဒဟရာ န မီယရေ။(၁၆၁)

* **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ ပထမပါဒ်ကား မယဉ္စ-ကို မယျဉ္စ-ဟု သံယောဂ ယူပြီး ဘ+ရိ ကို ပေါင်း၍ တ-ဂိုဏ်း, မ-ဂိုဏ်း, ရ-ဂိုဏ်း, လဟု-တို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဥဇ္ဇာ သက ဂါထာ၊ ဒုတိယပါဒ၌ ဘ+ရိ-ကို ပေါင်း၍ တ-ဂိုဏ်း, မ-ဂိုဏ်း, ရ-ဂိုဏ်း, လဟု- တို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဥဇ္ဇာသက ဂါထာ၊ * အက္ခရာ တစ်ဆယ့်တစ်လုံးတို့ ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် တုဋ္ဌုဘာဆန်း ဖြစ်ပါသည်။ တတိယပါဒကား သာမညဂါထာ၊ အတိဇဂတီဆန်း ဖြစ်ပါသည်။ စတုတ္ထပါဒကား တ-ဂိုဏ်း နှစ်ခု၊ ဇ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်းတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝံသဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ * အက္ခရာ တစ်ဆယ့်နှစ်လုံးတို့ ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဇဂတီဆန်း ဖြစ်ပါသည်။ အထက်ပါ ဂါထာလက္ခဏာတို့ နှင့် ရောယှက်နေသောကြောင့် ဥပဇာတိဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **နာတိက္ကမာမ နာတိက္ကမန္တိ စရာမ-၌ ဓာတ်အရ အနက္ခတ္တကို ရှု၍**

(၁) သူ့လင် သူ့မယား၌ မကျူးလွန်ခြင်း, မိမိလင် မိမိ မယား၌သာ ရောင့်ရဲခြင်း

http://www.dhammadownload.com

သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရသ မည်၏။ (၂) သူ့လင် သူ့မယားဟူသော ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗ ဝတ္ထုသည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယောနိသော မနသိကာရသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ထိုအမျိုး၌ သူငယ်တို့၏ မသေခြင်း, အသက်ရှည်ခြင်း- စသော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

မုဟုတ္တဇာတောဝ ဝဓမ္ဗတိ ယထာ၊ သမေဟိ ပါဒေဟိ ဖုသီ ဝသုန္ဓရံ၊
သော ဝိက္ကမီ သတ္တပဒါနိ ဂေါတမော၊ သေတဉ္စ ဆတ္တံ အနုဓာရယုံ မရူ။

* **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ ဤဂါထာ၌ ပထမ, ဒုတိယ ပါဒတို့သည် ဇဂိုဏ်း တ-ဂိုဏ်း ဇဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်းတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဝံသဋ္ဌဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ တတိယ, စတုတ္ထ ပါဒတို့သည် တ-ဂိုဏ်း နှစ်ခု၊ ဇ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်းတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝံသဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ အထက်ပါ ဂါထာလက္ခဏာနှစ်ပါး ရောယှက်နေသောကြောင့် တစ်ဂါထာလုံးသည် ဥပဇာတိဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ * လေးပါဒလုံး အက္ခရာဆယ်နှစ်လုံးစီ ရှိသောကြောင့် ဇဂတီဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ပရိသတ်အမြင်ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ကြည့်ရှုသူ နတ်လူတို့သန္တာန်၌ဖြစ်သော အံ့ဩခြင်းသည် ဝိမှယဋ္ဌာယီဘာဝ, အဗ္ဘုတရသ မည်၏။ (၂) ဂေါတမဘုရားလောင်းဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ညီမျှသော ခြေတို့ဖြင့် မြေ၌ ခုနစ်ဖဝါး လှမ်းကြွနိုင်ခြင်း နတ်တို့၏ ထီးဖြူကိုဆောင်းခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ရှိခိုးခြင်း, ဦးရစ်ပေါင်းကို မြှောက်ခြင်း, ကောင်းချီးပေးခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

➤ **ဝိက္ကမီ-၌ ဓာတ်အရ အနက္ထတ္ထကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ဝိပဿီဘုရားလောင်းကဲ့သို့ ဂေါတမဘုရားလောင်း၏ လှမ်းကြွခြင်းဟုဆိုအပ်သော ဝီရိယပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) မြောက်အရပ်သည်ရင်း, လောကသည်ရင်း အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ညီညွတ်သော ခြေသည်ရင်း, မြေဖြစ်သည်ရင်း, ပါရမီသမ္ဘာရသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) နတ်တို့၏ ထီးဖြူမိုးခြင်း, အံ့ဘွယ်ဖြစ်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ယံ ဧတ္ထ ဝုဒ္ဓိမန္တော၊ သလက္ခဏာ ပူဇိတာ ပရိတ္တိန္နာ၊
ဝုတ္တာဓိကာ စ ဓမ္မာ၊ အဘိဓမ္မော တေန အက္ခာတောတိ ဝုတ္တံ၊

* **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ ဤဂါထာကား ပုဗ္ဗမှုအစဖြစ်သော ပထမပါဒ၊ အပရမှုအစဖြစ်သော တတိယပါဒ အစုံသည် ဂိုဏ်းသုံးခုနှင့်ယှဉ်ခြင်း၊ ယတိရှိသော ဆဋ္ဌောဒိလ-စသော ဂါထာ၊ ယတိမရှိသော ပထမဓမ္မ-စသော ဂါထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ဆဋ္ဌလဟု ပါဒန္တဂရု စသော လက္ခဏာတို့ရှိခြင်း၊ ဤလက္ခဏာတို့နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ပထျာအရိယာဂါထာ မည်၏။ (၅၇) မတြာ အရေအတွက်အားဖြင့် ဖွဲ့ဆိုအပ်သောကြောင့် မတ္တာဝုတ္တိဆန်း။

➤ **အက္ခာတော-၌ ဓာတ်အရ အနက္ထတ္ထကိုရှု၍** ။ ။ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဒူ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သန္တာန်

http://www.dhammadownload.com

၌ အဘိဓမ္မာမည်၏ဟု ပြောဆိုသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော သတိ ဝီရိယ အဓိမောက္ခ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။ (၁) ၎င်း စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ရှိသော ဝီရိယသည် ဥဿာဟ ဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) အဘိဓမ္မာပိဋက ပါဠိတော်အနက်ဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အဘိဓမ္မာ ပိဋက၏ ပွားခြင်းရှိသော တရား, သလက္ခဏ တရား, ပူဇိတတရား, ပရိတ္တိန္ဒတရား, အဓိကတရားတို့ကို ဟောအပ်ရာဖြစ်ခြင်းသည်၎င်း၊ အဘိဓမ္မသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထ၌ လိမ္မာစေလိုသော သမ္မာဆန္ဒ, ယောနိသောမနသိကာရ စသည်တို့သည်၎င်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အဘိဓမ္မသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထ၌ လိမ္မာခြင်း, ဝစနတ္ထ ကောသလ္လဉာဏ်ကို ရရှိခြင်း, ပရိယတ္တိ ဝိသာရဒ ဖြစ်ခြင်းတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

➢ ဝုတ္တံ-၌ ဓာတ်အရ အနက်ကို ရှု၍ ॥ ॥ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ သန္တာန်၌ ဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။ ယံ ဇွေ ဝုမိုမန္တေ စသော ဂါထာစကားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ဝုမိုမန္တ-စသော ဂုဏ်တို့သည်၎င်း ယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည်၎င်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ သောတုဇနတို့အား ဝစနတ္ထ ကောသလ္လဉာဏ် ရင့်သန်ခြင်းအစ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ယထေဝ လောကမှိ ဝိပဿိအာဒယော၊ သဗ္ဗညုဘာဝံ မုနယော ဣဓာဂတာ၊

တထာ အယံ သက္ကမုနီပိ အာဂတော၊ တထာဂတော ဝုစ္စတိ တေန စက္ခုမာ၊

✱ ဆန်းစစ်ပုံ ॥ ॥ ပဌမ, တတိယ, စတုတ္ထပါဒတို့သည် ဇဂိုဏ်း တ-ဂိုဏ်း ဇဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်းတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဝံသဋ္ဌဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယပါဒသည် တ-ဂိုဏ်း နှစ်ခု၊ ဇ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်းတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝံသဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ အထက်ပါ ဂါထာလက္ခဏာနှစ်ပါး ရောယှက်နေသောကြောင့် တစ်ဂါထာလုံးသည် ဥပဇာတိဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ ✱ လေးပါဒလုံး အက္ခရာဆယ့်နှစ်လုံးစီရှိသောကြောင့် ဇဂတီဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

➢ အာဂတော-၌ ဓာတ်အရ အနက်ကို ရှု၍ ॥ ॥ (၁) မြတ်စွာဘုရား၏ ဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) ဝိပဿီ-စသော ရှေးဘုရားတို့သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပါရမီဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ် စွန့်ခြင်းကြီး ငါးပါး စရိယ သုံးပါးတို့သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) တထာဂတ အမည်ရခြင်း-စသော အကျိုးတို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ယတ္ထစ ဝိန္ဒမဟာပ္ပလမာဟ၊ စတူသု သုစီသု ပုရိသယုဂေသု၊

အဋ္ဌစ ပုဂ္ဂလဓမ္မဒသာတေ၊ သံဃမိမံ သရဏတ္ထမုပေဟိ၊ (၄၊၂၀၅)

✱ ဆန်းစစ်ပုံ ॥ ॥ စ-နှင့် တူ-ကို ပေါင်း၍ (ဝါ) စ-ကိုပယ်၍ လေးပါဒလုံး ဘ-ဂိုဏ်း သုံးခု၊ ဂရု-နှစ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဒေါဓကဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ အက္ခရာ

http://www.dhammadownload.com

တစ်ဆယ့် တစ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် တုဋ္ဌုဘာဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အာဟု-၌ ဓာတ်အရ အနက္ခတ္တ-ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ဒေသနာ ဉာဏ် ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ိရ ရသ မည်၏။ (ဝါ) ဝီရိယ ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။

(၂) ပုရိသယုဂသည်ရင်း, ဒါနသည်ရင်း အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပုရိသ ယုဂ၏ သုစိဘာဝသည်ရင်း, ဒါန၏ မဟပ္ဖလ၏ အဖြစ်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝမည်၏။ (၄) ဒါနာနိသံသကို သိသဖြင့် ပေးလှူခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

အမှာ / *ဥပေဟိ-ကို ရှု၍ ထုတ်ပုံ ရာဂ ဝိရာဂ ဂါထာကို မှီ၍ သိပါ။*

ယေကေစိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတာသေ၊ န တေ ဂမိဿန္တိ အပါယဘူမိံ။

ပဟာယ မာနုသံ ဒေဟံ၊ ဒေဝကာယံ ပရိပူရေဿန္တိ။ (၄၊၂၀၈)

✱ **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ ပဌမပါဒကား တ-ဂိုဏ်း နှစ်ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်း, ဂရု နှစ်ခုတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဣန္ဒဝဇိရာဂါထာ မည်ပါသည်။ ဒုတိယပါဒကား ဇ-ဂိုဏ်း, တ-ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်း, ဂရု နှစ်ခုတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဥပေန္ဒဝဇိရာဂါထာ မည်ပါသည်။ ✱ အက္ခရာ တစ်ဆယ့်တစ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် တုဋ္ဌုဘာဆန်း ဖြစ်ပါသည်။ တတိယပါဒကား ဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း၊ စတုတ္ထပါဒကား သာမညဂါထာ၊ ပင္တိဆန်း၊ အထက်ပါ ဂါထာလက္ခဏာတို့နှင့် ရောယှက်နေသောကြောင့် တစ်ဂါထာလုံးသည် ဥပဇာတိဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဂတာသေ-၌ ဓာတ်အရ အနက္ခတ္တကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ဆည်းကပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သတိ-စသည် ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ိရ ရသ မည်၏။ (၂) မြတ်စွာဘုရားဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) အရဟံ-စသော ဂုဏ်တော်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အပါယ်သို့ မရောက်ခြင်း, လူ့ကိုယ်ကို စွန့်၍ နတ်ကိုယ်ကို ရခြင်း-စသော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ယောစ ဗုဒ္ဓဉ္စ ဓမ္မဉ္စ၊ သံဃဉ္စ သရဏံ ဂတော။

စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ၊ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတိ။ (၄၊၂၀၈)

(အ+ရိ-ကို ပေါင်း၍ ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

➢ **ဂတော-၌ ဓာတ်အရ အနက္ခတ္တကို ကိုယ်ဖြု၍** ။ ။ (၁) ဆည်းကပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သတိ-စသည် ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ိရ ရသ။ (၂) ရတနာသုံးပါးသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ။ (၃) ရတနာသုံးပါး၏ ဆည်းကပ်ထိုက်သော ဂုဏ်တော်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ။ (၄) သစ္စာလေးပါးကို သိရခြင်းသည် အနုဘာဝ။

➢ **ပဿတိ-၌ ဓာတ်အရ အနက္ခတ္တကို ကိုယ်ဖြု၍** ။ ။ (၁) သစ္စာလေးပါးကို ရှုသော သူ၏ ပညာပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ိရ ရသ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၂) သစ္စာလေးပါး တရားသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ရတနာသုံးပါးသို့ ဆည်းကပ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော သပ္ပုရိသူပနိဿယသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်း စသော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ရာဂဝိရာဂမနေဇမသောကံ၊ ဓမ္မ မသင်္ခတ မပ္ပဋိကူလံ။

မဓုရမိမံ ပဂုဏံ သုဝိဘတ္တံ၊ ဓမ္မမိမံ သရဏတ္ထမုပေဟိ။ (ဌ၊၂၀၅)

* **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ ဤဂါထာသည် မ နှင့် ဓု-ကို ပေါင်း၍ ဘ-ဂိုဏ်း သုံးခု၊ ဂရု-နှစ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် ဒေါဓကဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ * အက္ခရာ တစ်ဆယ့်တစ်လုံးတို့ဖြင့် သီကုံးထားသောကြောင့် တုဋ္ဌုဘဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဥဇပေဟိ–၌ ဓာတ်အနက် အနက္ခတ္ထကို ရှု၍** ။ ။ (၁) တရား ရတနာသို့ ဆည်းကပ်သောသူ၏ သဒ္ဓါ သတိ-စသည် ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ပရိယတ် ဆယ်ပါးသော တရားတော်မြတ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဆယ်ပါးသော တရားတော်မြတ်၏ ရာဂ ဝိရာဂ-စသော ဂုဏ်တော်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ။ (၄) ဒိဋ္ဌဓမ္မ သမ္ပရာယိက ဣဋ္ဌဖလသည် အနုဘာဝ။

➤ **ဥဇပေဟိ–၌ ဇောတကတ္ထ္ထကို ကိုယ်မြှု၍** ။ ။ (၁) ဆည်းကပ်လော့-ဟု တိုက်တွန်းသော သူ၏ မေတ္တာ-စသည် ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယိဘာဝ, ဓမ္မ -သိင်္ဂါ ရသ၊ (ဝါ) ဆည်းကပ်လော့-ဟု တိုက်တွန်း သော သူ၏ ဝီရိယပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟ ဌာယိဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) ဆတ္တမာဏဝက လုလင်ဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယောနိသော မနသိကာရသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ရာဂ ဝိရာဂ-စသော ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဆယ်ပါးသော တရားကို ဆည်းကပ်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

လုဒ္ဓေါ အတ္ထံ န ဇာနာတိ၊ လုဒ္ဓေါ ဓမ္မံ န ပဿတိ။

အန္ဓတမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံ လောဘော သဟတေ နရံ။ (ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

➤ လုဒ္ဓေါ/လောဘော-တို့ကို ရှု၍ ။ ။ (၁) တပ်နှစ်သက်သော သတ္တဝါ၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်သော လောဘပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိ ဌာယိဘာဝ, ကာမသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) ဣဋ္ဌာရုံသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဣဋ္ဌာရုံ၏ ဣဋ္ဌာကာရသည်၎င်း, အယောနိသော မနသိကာရသည်၎င်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အကျိုးအကြောင်းကို မသိခြင်း, အမိုက်တိုက်ဖြစ်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝိနာသယတိ အသဒ္ဓံ၊ သဒ္ဓံ ဝဍ္ဎေတိ သာသနေ။

ဧဝံ မေ သုတ မိစ္စေဝံ၊ ဝဒံ ဝေါတမသာဝကော။ (ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

➤ **ဝဒံ–ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ဧဝံ မေ သုတံ-စသော သုတ်ကို ရွတ်ဆိုသော ရှင်အာနန္ဒာမထေရ်၏ ဝီရိယပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟ ဌာယိဘာဝ, ဝီရရသ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၂) မနသာဝဝတ္တာပိတ သုတ္တပိဋကတ်ဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သုတ္တန်ပိဋကတ်၏ သာတ္တ သဗျဉ္စန စသည်၏အဖြစ်သည်ရင်း, ရှင်မဟာကဿပ၏ အမေးသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အသဒ္ဓါ၏ ပျက်စီးခြင်း, သာသနာ၌ သဒ္ဓါတရား တိုးပွားခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

➤ **သဒ္ဓံ ဓမ္မေတိ–ကို ရှု၍** ။ ။ ဧဝံ မေ သုတံ-စသော သုတ္တန်ကို ကြားနာရသောသူတို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော သဒ္ဓါ ပီတိ-စသည် ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) ဧဝံ မေ သုတံ-စသော သုတ္တန် ဒေသနာ ဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဂေါတမသာဝက၏ သုတ္တန်ကို ရွတ်ဆိုခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) တိုးပွားသော သဒ္ဓါကြောင့် ဒါန-စသည် ပြုခြင်းစသော နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဝိဝိဓ ဝိသေသနယတ္တာ၊ ဝိနယတောစ ကာယဝါစာနံ။

ဝိနယတ္ထဝိဒူဟိ အယံ၊ ဝိနယော ဝိနယောတိ အက္ခာတော။

✱ **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ ဤဂါထာသည် ပုဗ္ဗဒ္ဓဝယ် (၁) ဆဋ္ဌဂိုဏ်းဌာန၌ ဇ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ (၂) န-ဟူသော ပါဒန္တဂရုနှင့်ယှဉ်ခြင်း၊ (၃) ဆဋ္ဌဂိုဏ်း ပါဒန္တဂရုမှတစ်ပါး ကျန်ခြောက်ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ (၄) အပရဒ္ဓဝယ် ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် လဟုဖြစ်ခြင်း၊ (၅) တော-ဟူသော ပါဒန္တဂရုနှင့်ယှဉ်ခြင်း၊ (၆) ဆဋ္ဌလဟု ပါဒန္တဂရုမှတစ်ပါး ကျန်ခြောက်ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ (၇) ပုဗ္ဗဒ္ဓ အပရဒ္ဓ နှစ်ပါးစုံ၌ ဝိသမဂိုဏ်းဌာနဝယ် ဇ-ဂိုဏ်း မနေခြင်း၊ ဤအင်္ဂါလက္ခဏာ (၇) ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် အရိယာသာမညဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။

(တနည်း) အစပါဒ အစုံသည် (၃) ဂိုဏ်း (၁၂) မတြာဖြင့် ပြတ်သောကြောင့် အရိယာပထျာဝတ္တဂါထာ၊ မတ္တာဝုတ္တိဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အက္ခာတော–၌ စါတာတ်အရ အနက္ခတ္တကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ဝိနယတ္ထဝိဒူတို့၏ ဒေသနာဉာဏ်ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယိဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (ဝါ) ဝီရိယပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဌာယိဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) ဝိနည်းပိဋကတ်ဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဝိနည်းပိဋကတ်၏ အထူးထူး အပြားပြားသော နည်း, ထူးသောနည်းရှိသည်အဖြစ်, ကိုယ်နှုတ်တို့ကို ဆုံးမတတ်သည်၏အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သောတုဇနတို့၏ ဝစနတ္ထကောသလ္လဉာဏ် ရင့်သန်ခြင်း စသော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

သံဝိတ္ထေနပိ ဒေသေတိ၊ ဝိတ္ထာရေနပိ ဘာသတိ။

သာဠိကာယိဝ နိဂ္ဃောသော၊ ပဋိဘာနံ ဥဒီရယိ။ (၄၊၁၅၅)

(ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

➤ **ကြိယာပုဒ်တို့၏ ဓာတ်အရ အနက္ခတ္တကို ရှု၍** ။ ။ (၁) အကျဉ်းအကျယ်အားဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

ဟောခြင်း, ဆန်းကြယ်စွာဟောခြင်းသည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ၊ (ဝါ) ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) ဟောအပ်သော တရားတော်သည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) တရားတော်၏ အကျဉ်းအကျယ် ဆန်းကြယ်သော အဖြစ်သည်ရင်း, ဝေနေယျသတ္တဝါသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဝေနေယျတို့၏ ဟိတသုခသည် အနုဘာဝ မည်၏။

သံယောတိ ကိတ္တယန္တဿ၊ တာယေ ဘဝတိ ယာ ပီတိ။

ဝရမေဝ ဟိ သာ ပီတိ၊ ကသိဏေနာပိ ဇမ္ဗုဒီပဿ။

*** ဆန်းစစ်ပုံ ။ ။** လေးပါဒလုံး အစလေးလုံးနောက်၌ တ-ဂိုဏ်းရှိသောကြောင့် ဝတ္တဂါထာ၊ စတုတ္ထပါဒ-၌ ကသိဏေ-ဟူသော သုံးလုံးကို တစ်လုံးယူ၍(ဝါ) ကသိ-ကို ပယ်၍ ရှစ်လုံးဘွဲ့ဖြစ်ရကား အနုဋ္ဌုဘာဆန်း။ (ဝါ) ပထမ, ဒုတိယ, တတိယ ပါဒကား အနုဋ္ဌုဘာဆန်း၊ စတုတ္ထပါဒကား ဆယ်လုံးဘွဲ့ဖြစ်၍ ပင္တိဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

➢ ကိတ္တယန္တဿ-ကို ရှု၍ ။ ။ (၁) သံယာဟု ဆိုအပ်သောသူ၏ ပီတိ- ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရရသ မည်၏။ (၂) သံယာ ဒြဗ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သံယာဂုဏ်တော်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။

(၄) ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းကို အစိုးရခြင်းထက် မြတ်သောအကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

သင်္ကေတဝစနံ သစ္စံ၊ လောကသမ္မုတိကာရဏံ။

ပရမတ္ထဝစနံ သစ္စံ၊ ဓမ္မာနံ ဘူတလက္ခဏံ။ (၅၊၃၁၆)

(ပ+ရ-ကို ပေါင်း၍ ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

သတေဟိ ပဉ္စဟိ ကတာ၊ ထေန ပဉ္စသတာ တိစ။

ထေရေဟေဝ ကတတ္တာစ၊ ထေရိကာတိ ပဝုစ္စတိ။ (ပထမ—နဂါရဝိပုလာဂါထာ)

➢ ကတာ—၌ ခတ်အရ အန္တတ္ထကို ရှု၍ ။ ။ (၁) သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်တို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ/ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) ပိဋကတ်သုံးပုံဟူသော ဗုဒ္ဓဝစနသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။ ပိဋကတ်သုံးပုံ၏ အာဒိကလျာဏ-စသော ဂုဏ်သည်ရင်း, ယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝမည်၏။ (၄) ပိဋကတ်၏ မကွယ်ပျောက်ခြင်း, နောင်လာ နောက်သားတို့အတွက် အကျိုးများခြင်းစသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

သဗ္ဗာ တေ ဖာသုကာ ဘဂ္ဂါ၊ ဂဟကူဋံ ဝိသင်္ခတံ။

ဝိသင်္ခါရဂတံ စိတ္တံ၊ တဏှာနံ ခယမဇ္ဈဂါ-

➢ ခယ—အရ ။ ။ ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သည့် အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိင်္ဂါရ ရသ မည်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

အောက်မင်္ဂ အောက်ဖိုလ်ဉာဏ် မဟာဝဇိရဉာဏ်တော် အာနာပါန စတုတ္ထဈာန် စတုရင်္ဂ ဝီရိယ မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင် စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

သမဝါယေ ခဏေ ကာလေ၊ သမူဟေ ဟေတု ဒိဋ္ဌိသု။

ပဋိလာဘေ ပဟာနေစ၊ ပဋိဝေဓေစ ဒိဿတိ။ (ပယျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

➤ **ဒိဿတိ-၌ အနုတ္တ (ဓာတ်) ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ဒိသဓာတ်အရ ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဉာဏ်ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရ ရသ မည်၏။

(၂) သမယ-သဒ္ဒါသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သမယ-သဒ္ဒါ၏ သမ - ဝါယတ္တဘော စသည်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဌာနအားလျော်စွာ အနက်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

သာဓု ဓမ္မရုစိ ရာဇ၊ သာဓု ပညာဏဝါ နရော။

သာဓု မိတ္တာနမဒ္ဒုဗ္ဘော၊ ပါပဿာကရဏံ သုခံ။

* **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ ဤဂါထာသည် လေးပါဒလုံး အစတစ်လုံးနောင် သဂိုဏ်း နဂိုဏ်း မရှိခြင်း၊ ပထမပါဒ လေးလုံးနောင် ဆဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ဒုတိယ စတုတ္ထပါဒ လေးလုံးနောင် ဇဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ တတိယ ပါဒ လေးလုံးနောင် ယဂိုဏ်းရှိခြင်းနှင့် ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း အက္ခရာရှစ်လုံးစီရှိခြင်းတို့ကြောင့် **ပထမ သ-ကာရ ဝိပုလာဂါထာ**၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဓမ္မရုစိ-ကို ယူ၍** ။ ။ (၁) မင်း၏ တရားတော်ကို နှစ်သက်ခြင်း ပီတိ သောမနဿ-သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရသ မည်၏။ (၂) နှစ်သက်အပ်သော တရားဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) တရားတော်၏ သွာက္ခာတတာ-စသော ဂုဏ်တော်သည်ရင်း, ယောနိသော မနသိကာရသည်ရင်း ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) သုဂတိသို့ ရောက်ခြင်း-စသော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ပါပဿာကရဏံကို၌ ။ ။ (၁) မကောင်းမှုကို မပြုခြင်း, မကောင်းမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဟူသော ဝိရတိစေတနာ ပြဓာန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တစုံတယောက်၏သန္တာန်၌ရှိသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိဂါရရသ။ (၂) မကောင်းမှုသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ (၃) သမ္ပတ္တိစက်လေးပါးသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ (၄) ကာယိကသုခ စေတသိကသုခသည် အနုဘာဝ မည်၏။

သာဓု မိတ္တာနမဒ္ဒုဗ္ဘော-၌ အဒ္ဒုဗ္ဘော-အရ ။ ။ အဒေါသစေတနာပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ+ဓမ္မသိဂါရရသ။ မိတ်ဆွေတို့သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ သမ္ပတ္တိစက်လေးပါးသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ သာဓုသည် အနုဘာဝ မည်၏။

သီဟိလံ ခနိတဥ္စ ဝီယရသံ၊ ဂရုတံ လဟုကဥ္စ နိဂ္ဂဟိတဥ္စ။

သမ္ဗန္ဓဝဝတ္ထိတံဝိမုတ္တံ၊ ဒသဓာဗျဉ္စနဗုဒ္ဓိယာပဘေဒေါ။ (၄၁၁၅၉) သာမညဂါထာ။

http://www.dhammadownload.com

သီလံ ယောဂိဿလင်္ကာရော၊ သီလံ ယောဂိဿ မဏ္ဍနံ။
သီလေဟိ လင်္ကတော ယောဂီ၊ မဏ္ဍနေ အဂ္ဂတံ ဂတော။
(ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း)

➢ **သီလံ–ပုဒ်တို့ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ တန်ဆာတည်းဟူသော ဝိရတိစေတနာသည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ီရရသ မည်၏။ (၂) ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုသည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) သီလ၏ တန်ဆာသဖွယ်ဖြစ်ခြင်း စသောဂုဏ်သည် ဥဒ္ဒီ ပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) တန်ဆာဆင်ခြင်း၌ အမြတ်ဆုံးအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း, သုဂတိ ဘဝကို ရခြင်း-စသော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပညော၊ စိတ္တံ ပညဉ္စ ဘာဝယံ။
အာတာပီ နိပကော ဘိက္ခု၊ သော ဣမံ ဝိဇဋယေ ဇဋံ။

✱ **ဆန်းစစ်ပုံ** ။ ။ ဤဂါထာကား ပထမပါဒ၌ တ-ဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်းရှိခြင်း, ဇဂိုဏ်း, ဂရုနှစ်ခု ရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဣန္ဒဝဇိရာဂါထာ၊ တိဋ္ဌုဘာဆန်း။ ဒုတိယ, တတိယ, စတုတ္ထပါဒတို့ကား အစတစ်လုံးနောင် သဂိုဏ်း ,န-ဂိုဏ်း မရှိခြင်း၊ ဇဂိုဏ်း, ယဂိုဏ်း ဇဂိုဏ်းတို့ဖြင့် ဖွဲ့စီထားသောကြောင့် ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း၊ နှစ်ပါးစုံ ရောရကား ဥပဇာတိဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ [*ဝိဇဋယေ-၌ ဝိ+ဇ-ကို ပေါင်း၍ စစ်သည်။*]

➢ **ဘာဝယံ–ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ပွားစေအပ်သော သမာဓိ, ဝိပဿနာ, ပညာသည် သမဋ္ဌာယီဘာဝ, သန္တရသ မည်၏။ (၂) တေဘူမကသင်္ခါရသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၌ တည်ခြင်း စသည်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) တဏှာဟူသော ချုံစေးပြစ်ကို ဖြတ်နိုင်ခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

➢ **ဝိဇဋယေ–၌ အနတ္ထဌ (ဓာတ်) အရကို ရှု၍** ။ ။ (၁) တဏှာဟူသော ချုံစေးပြစ်ကို ဖြတ်နိုင်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော အရဟတ္တမဂ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ီရရသ (ဝါ) သမဋ္ဌာယီဘာဝ, သန္တရသ။ (၂) နိဗ္ဗာန်သည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ။ (၃) စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၌တည်ခြင်း, သမာဓိ, ဝိပဿနာ, ပညာတို့ သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ (၄) တဏှာအဘာဝ, အရဟတ္တဖိုလ် စသည်သည် အနုဘာဝ။

သုဂတဿ ဩရသာနံ၊ ပုတ္တာနံ မာရသေနမထနာနံ။
အဋ္ဌန္နမ္ပိ သမူဟံ၊ သိရသာ ဝန္ဒေ အရိယသံဃံ။ (၄း၁)

➢ ဝန္ဒေ-၌ ဓာတ်အရ ။ ။ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ သန္တာန်၌ ရှိခိုးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ပဏာမစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မ သိဂ်ီရရသ။ အရိယာသံဃာတော်ဖြစ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ အရိယာသံဃာတော်၏ သုဂတဩရသဂုဏ်, မာရသေနမထနဂုဏ်, အဋ္ဌပုတ္တသမူဟဂုဏ်တို့သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ။ အန္တရာယ်ကင်းခြင်း, ကျမ်းပြီးခြင်းစသော အကျိုးတရား များသည် အနုဘာဝ။

http://www.dhammadownload.com

သုဘာသိတံ သုလပိတံ၊ သာဓု သာဓူတိ တာဒိနော။
အနု မောဒမာနာ သိရသာ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိသု ဘိက္ခဝေါ။

(တတိယပါဒ၌ အ+နု-ကို ပေါင်း၍ နု-ဓ-ဘ-ဓ ဖြစ်၍ သံကိဏ္ဏဝိပုလာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘ ဆန်း)

➢ **သမ္ပဋိစ္ဆိသု-၌ ဓာတ်အရ အနက္ခဏ္ဍကို ရှု၍** ။ ။ (၁) ဖြဟ္မဇာလသုတ်ကို ကြားနာရသော ရဟန်းတို့၏ ဝမ်းမြောက်စွာ ဝန်ခံခြင်းသည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂိါရရသ မည်၏။ (၂) ဖြဟ္မဇာလသုတ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ဖြဟ္မဇာလသုတ်၏ ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိ ဝိနိဝေဌနဂုဏ် သုဘာသိတ သုလပိတဘောဂုဏ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ရဟန်းတို့၏ ဝမ်းမြောက်စွာ ကောင်း၏ဟု ဝန်ခံအပ်သော စကားသည်၎င်း, မိစ္ဆာအယူမှ ကင်းခြင်း-စသော အကျိုးသည်၎င်း အနုဘာဝ မည်၏။

သော အဟံ ဝိစရိဿာမိ၊ ဂါမာ ဂါမံ ပုရာပုရံ။
နမဿမာနော သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မဿစ သုဓမ္မတံ။ (တတိယ မ-ကာရဝိပုလာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

➢ **ဝိစရိဿာမိ-၌ ဓာတ်အရ အနက္ခဏ္ဍကို ရှု၍** ။ ။ (၁) အာဠာဝက-စသော သူတို့၏ လှည့်လည်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော ဝီရိယပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရ ရသ မည်၏။ (၂) ပြည်ရွာဖြစ်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ပြည်ရွာတို့၏ လှည့်လည်သင့်သော အဖြစ်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဘေးရန် မရှိ ပြည် ရွာတို့သို့ ရောက်ခြင်း-စသော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

➢ **နမဿမာနော-၌ ဓာတ်အရ အနက္ခဏ္ဍ-ကို ရှု၍** ။ ။ (၁) အာဠဝက-စသော သူတို့၏ ရှိခိုးခြင်း ပဏာမ စေတနာ ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရ ရသ မည်၏။ (၂) မြတ်စွာဘုရားသည်၎င်း, တရားတော်သည်၎င်း အာလမ္ဗဏဝိဘာဝမည်၏။ (၃) မြတ်စွာဘုရား၏ အရဟံ-စသော ဂုဏ်, တရားတော်၏ သွာက္ခာ တတာ-စသော ဂုဏ်တော်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) အန္တရာယ ဝိဃာတန-စသော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဟီနေန ဗြဟ္မစရိယေန၊ ခတ္တိယေ ဥပပဇ္ဇတိ။
မဇ္ဈိမေနစ ဒေဝတ္တံ၊ ဥတ္တမေန ဝိသုဇ္ဈတိ။ (ဓ+ရိ-ကို ပေါင်း၍ ပထျာဝတ္တဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း)

➢ **ဘာဝါလင်္ကာရထုတ်ပုံ** ။ ။ (၁) ဟီန, မဇ္ဈိမ, ဥတ္တမအားဖြင့် ဥပုသ်ဆောက်တည်ခြင်းသည် ဥဿာဟဋ္ဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ (ဝါ) ဓမ္မရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂါရရသ မည်၏။ (၂) ဝီရမိတဗ္ဗဝတ္ထုသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။ (၃) ယောနိသော မနသိကာရသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်၏။ (၄) ဟီန ဗြဟ္မစရိယကြောင့် မင်းမျိုး၌ဖြစ်ရခြင်း, မဇ္ဈိမ ဗြဟ္မစရိယကြောင့် နတ်ပြည်၌ဖြစ်ရခြင်း, ဥတ္တမဗြဟ္မစရိယကြောင့် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ရခြင်းသည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဂါထာဆန်းစစ်နှင့် ဘာဝါလင်္ကာရပြီး၏။

20-9-2011

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com